B. INST. ISTORIE
A. R. S. R.
II
2173
B

DOCUMENTE
PRIVIND
RELAȚIILE AGRARE
ÎN VEACUL AL XVIII-LEA

VOL. II
MOLDOVA

II 2173 B

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

DOCUMENTE PRIVIND RELAȚIILE AGRARE ÎN VEACUL AL XVIII-lea

MOLDOVA

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE „N. IORGA", BUCUREŞTI
ŞI
INSTITUTUL DE ISTORIE ŞI ARHEOLOGIE, IAŞI

DOCUMENTE PRIVIND RELAŢIILE AGRARE ÎN VEACUL AL XVIII-LEA

VOL. II

MOLDOVA

VASILE MIHORDEA, REDACTOR RESPONSABIL
IOANA CONSTANTINESCU, CORNELIU ISTRATI

Institutul de Istorie
Biblioteca
Academia R.P.R.

Ist. c. 5961

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
1966

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Institutul de Istorie
Biblioteca
Academia R.P.R.

INTRODUCERE

Volumul al II-lea al temei *relații agrare* cuprinde material documentar privind raporturile locuitorilor din Moldova cu stăpînii de moșii în cursul veacului al XVIII-lea și este conceput pe baza acelorași criterii ca și volumul I, apărut în 1961, referitor la Țara Românească. Particularitatea culegerii de față constă în faptul că, pentru aflarea ineditului, munca de cercetare a fost mai dificilă decît la primul volum, dat fiind că publicațiile documentare și unele de interpretare, făcute anterior în mod sporadic, au stăruit și asupra acestei epoci fără a fi cercetat sistematic, impunînd colectivului o continuă confruntare a acestor publicații cu materialul de arhive. Cu ajutorul și colaborarea unui membru al Institutul de istorie din Iași, colectivul Sectorului de destrămare a feudalismului crede că a învins obstacolele întîmpinate pentru asigurarea, în principiu, a caracterului de inedit al volumului, cu excepția așezămintelor și a unor documente de mai mare importanță care au trebuit să fie incluse, făcîndu-se motivare la fiecare în parte.

Documente referitoare la tematica acestei culegeri se găsesc inserate și în unele volume din *Uricariul*, în *Colecția de așezăminte...*, în Sturdza-Scheianu : *Acte și legiuiri...* vol. I, în N. Iorga : *Studii și documente* (în special vol. V și VI), în notele și anexele studiilor de interpretare date de R. Rosetti despre *Cronica Văscanilor*, *Cronica Bohotinului* și *Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova*, precum și în unele reviste : „Convorbiri literare", „Arhiva", „Revista istorică" etc. Publicarea lor, pe lîngă faptul că este întîmplătoare, s-a făcut — mai peste tot — fără respectarea regulilor arheografice, cuprinzînd, unele din ele, atît greșeli de transcriere, omisiuni, cît și redarea inexactă a datei. La confruntarea materialului extras din arhive am lăsat în colecție numai acelea dintre documentele publicațiilor menționate care prezintă un interes deosebit pentru tematica volumului, redate fiind cu îndreptările cuvenite.

Ca și volumul I, culegerea de față aduce în cuprinsul documentelor o varietate de probleme, toate axate pe relațiile feudale de producție, care erau în plină dezvoltare în secolul al XVIII-lea. Procesul de acaparare a moșiilor, început înainte de secolul al XVII-lea, își urmează cursul și boierimea — din nevoia de a exploata pămîntul pentru producerea de cereale marfă — se află într-o continuă preocupare de aservire gratuită sau cu minimă compensație, sub diferite forme, a mîinii de lucru țărănești. Pentru acapararea brațelor de muncă, în sînul clasei

https://biblioteca-digitala.ro

feudale, laică și ecleziastică, se duce o luptă susținută, în care domnia este chemată mai totdeauna să arbitreze, în procesele intentate reciproc, după cum se poate vedea pe larg în documentele 19, 21, 23, 24, 52, 53, 55, 60, 70, 80, 105, 121, 126, 145, 155, 225 etc. Mai mult decît în secolul precedent, producția de cereale a Moldovei trebuia să facă față, în afara consumului intern, cerințelor Imperiului otoman pentru aprovizionarea capitalei, întreținerii armatelor în timpul războaielor, aprovizionării permanente a serhaturilor și chiar exportului în celelalte țări, uneori în Transilvania. Pentru împlinirea acestor sarcini agricultura cîștigă teren în dauna pășunilor, fără însă a ajunge în locul predominant. Documentele arată, în totalitatea lor, că producția de cereale și vite pentru export a constituit cauza principală a agravării situației țăranilor.

Deși în acest secol vînzarea cerealelor moldovenești pe piața externă a constituit în cea mai mare parte un monopol al turcilor, faptul n-a împiedicat — grație și sistemului de vînzare cu diferența de preț suportată de stat — dezvoltarea culturii cerealiere și începutul de transformare a unor domenii feudale în întreprinderi producătoare de mărfuri. Documentele vorbesc pe larg și despre munca de boieresc de pe moșii la cositul fînului, formîndu-se chiar obiceiul ca o treime din obligația fiecărui țăran să fie dată pentru „stogul de boieresc", ceea ce arată accentul pe care-l puneau stăpînii pe operația strîngerii furajelor. În unele părți, dijma fînului era mai importantă decît aceea a semănăturilor [1]. Întreaga activitate economică de pe moșiile stăpînilor era înfăptuită numai cu brațele țărănimii, întrebuințată de la un timp și pentru cultivarea rezervei proprii. Pentru această din urmă operație, ca să-și asigure munca necesară, stăpînii au intensificat exploatarea sătenilor, pretinzînd sporirea obligațiilor, care se accentuau pe măsura trebuinței de a spori producția. Documentele arată că așezămîntul pentru dublarea zilelor de boieresc ale țăranilor liberi este din aceeași vreme din care apare politica de prețuri la vînzarea cerealelor în folosul stăpînilor, astfel că apăsarea fiscală se împletește cu cea feudală și se condiționează reciproc.

În Moldova secolului al XVIII-lea, stăpînirea asupra pămîntului se repartiza în sate domnești, mănăstirești, boierești și răzășești. Din lipsă de statistici, documentele singure nu ne pot indica variația raportului dintre aceste categorii de stăpîni ai satelor de-a lungul veacului, dar este știut că, în ceea ce privește boierimea, ea își sporește întinderea stăpînirii, alcătuind latifundii, pe socoteala îngustării teritoriului răzășesc [2]. *Condica liuzilor* arată că în 1803 numărul total al satelor moldovenești era de 1711, dintre care 23 domnești, 215 mănăstirești, 927 boierești și 546 răzășești [3]. În satele domnești unde se înființau slobozii cu oameni veniți de preferință de peste granițele țării ca să sporească numărul contribuabililor, locuitorii nu erau supuși la obligațiile muncii de boieresc și îndatoririle lor erau în general mai ușoare decît pe moșiile mănăstirești și boierești [4]. Cît privește răzeșii, aceștia nu formau o categorie omogenă. Cea mai mare parte dintre ei, lucrînd în devălmășie sau separat, datorită ofensivei boierești pentru acapararea moșiilor, erau reduși în acest secol la stăpînirea unei porțiuni mici de pămînt, pe care o cultivau singuri. Aceștia nu intră cu nimic în definiția noțiunii de relații agrare. Cei care stăpîneau întinderi mai mari și aveau așezați alți locuitori pe pămîntul lor, erau obli-

[1] Cf. doc. 392, 477, 506, 530, 554—605, 618, 702.

[2] R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova*, București, 1907, p. 307—315.

[3] *Uricariul*, VII și VIII, p. 247 și urm.

[4] Cf. doc. 234.

https://biblioteca-digitala.ro

gați, încă înainte de așezămîntul lui Gr. Al. Ghica [5], să perceapă numai echivalentul în bani al obligațiilor de boieresc datorate [6].

Locuitorii de pe moșii formau, pînă la jumătatea secolului al XVIII-lea, două categorii bine distincte: vecinii și țăranii liberi fără pămînt, care, prin ocupația și raporturile cu stăpînii, au determinat rămînerea în materialul documentar al timpului a informațiilor despre natura obligațiilor ce li se cereau, refuzul sau rezistența la îndeplinirea lor, precum și intervenția autorității de stat în reglementarea acestor raporturi, constituind în ansamblu ceea ce se înțelege sub denumirea de relații agrare. Deoarece vecinia, ca și rumânia în Țara Românească, reprezenta în Moldova forța de muncă utilizată de stăpînii moșiilor pentru punerea în valoare a pămîntului, instituția a atins faza culminantă la începutul veacului al XVIII-lea și a intrat imediat în decadență atît din cauza abuzurilor comise cu întrebuințarea vecinilor, cît și datorită dezvoltării forțelor de producție, care o făceau necorespunzătoare. Deosebirea esențială între vecini și țăranii liberi fără pămînt, o constituia numărul zilelor de boieresc mult mai mare prestat de vecini și faptul că erau legați de moșie, ceea ce-i împiedica să poată face parte din vreo categorie de slujitori domnești — vînători, călărași, pantîri —, deoarece slujba la domnie nu le-ar mai fi dat răgaz să-și îndeplinească îndatoririle față de stăpîni. La 1 ianuarie 1740, Grigore Ghica scrie lui Andrei Balș, șoltuzul de Cîmpulung, că egumenul de Moldovița s-a jăluit de niște vecini ai mănăstirii care s-au făcut pantîri la Cîmpulung și nu mai are nici un fel de folos de la ei. Șoltuzului i se poruncea să cerceteze și, dacă se va dovedi că sînt într-adevăr vecini, să-i izgonească dintre pantîri și să-i dea pe mîna călugărilor spre a-i pune să-și facă slujba după obicei [7]. Că vecinii, spre a scăpa de situația lor, întrebuințau și mijlocul de a se strecura în rîndul slujitorilor ne-o arată și alte documente (nr. 8, 20). În a doua jumătate a veacului, după desființarea veciniei, pantîrii erau obligați să presteze munci de boieresc „după ponturi", deși ei intrau în această slujbă ca să scape de munca la stăpîn (doc. 473).

Obligațiile vecinilor față de stăpîni n-au fost precizate în acte oficiale decît către sfîrșitul instituției, dar cele mai multe mențiuni sînt cu formula: „slujbă pe obiceiu" (cf. doc. 191). Această slujbă pe obicei este indicată în altele „stog de boieresc să facă și podvoadă să aducă" (doc. 150, 214, 219, 223, 280), ceea ce arată că stogul de boieresc și podvoada, pentru care erau la discreția stăpînilor, reprezenta obligația situației lor de vecini, peste ceea ce ar fi datorat-o ca țărani liberi, așezați pe moșii cu învoială. O precizare aduce și faptul că, începînd cu 1742, vecinii fugiți sînt — din interese fiscale — lăsați unde au fost identificați dar siliți să dea cîte 2 lei pe an, echivalentul obligației lor ca vecini, urmînd ca pe moșia unde s-au așezat să se învoiască cu noul stăpîn ca țărani slobozi (doc. 213, 218, 234, 250 etc.).

Documentele arată că nu toți vecinii erau lipsiți de pămînt și că existau vecini cu moșie. Unii dintre ei se dau vecini împreună cu moșia (doc. 24), alții și-o păstrează în timpul cît sînt vecini și o dăruiesc stăpînului ca preț al liberării (doc. 35). La 13 ianuarie 1724, Silvestru Bărboiu mărturisește că a vîndut boierului Hăbășescul numai o vie, iar moșia pe care voia să i-o cotropească, pretextînd că-i era vecin, a dat-o călugărilor din Drăgești (doc. 78). Unii vecini își păstrează tot timpul moșia, deși li se contestă în justiție calitatea de stăpîni

[5] Doc. 385 din noiembrie 1764.
[6] Doc. 403, așezăm. lui Gr. Al. Ghica din 1766, punct. XI.
[7] Wickenhauser, *Die Urkunden des Klosters Moldovitza* (citat de R. Rosetti, în *Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova*, p. 267).

https://biblioteca-digitala.ro

ai pămîntului pe care-l folosesc şi pe care-l dau în dijmă altora, cu învoială (doc. 262).

Legarea vecinilor de moşia pe care lucrau, proprie poziţiei lor în veacul anterior, este continuată şi în secolul al XVIII-lea, fără a mai constitui un atribut esenţial. Un număr de documente se referă la vînzarea moşiilor împreună cu vecinii, dar în actele de vînzare nu se arată totdeauna numele şi numărul vecinilor, din cauza instabilităţii lor în această vreme [8]. Abuzul feudalilor faţă de această mînă de lucru gratuită, care grăbeşte decăderea şi duce la desfiinţarea instituţiei, se arată prin desprinderea vecinului de moşia pe care lucrează şi plasarea lui în dependenţa personală faţă de stăpîn. În această nouă poziţie, socotiţi ca simple unelte de muncă, vecinii sînt strămutaţi de pe o moşie pe alta (doc. nr. 5), sînt lăsaţi moştenire, trecuţi în foi de zestre şi dăruiţi în afară de moşia stăpînului [9]. Copiii erau despărţiţi de părinţi. La 20 martie 1738 biv vornicul Mihail Micul dăruieşte spătarului Toader Palade un copil de vecin (doc. 144). Uneori erau amanetaţi împreună cu diferite obiecte. La 20 aprilie 1718, Grigoraş Brahă din Leţcani zălogeşte lui Neculai sulgerul trei locuri de casă şi patru vecini pentru nişte lucruri pierdute în timpul năvălirii tătarilor (doc. nr. 57). Multe documente se referă la vînzările de vecini, fără moşie, uneori indicîndu-se preţul fiecăruia, alteori nu [10]. Unii stăpîni, pentru motive personale, trec pe vecini în stare de robie (doc. nr. 244), alţii îi schimbă cu ţigani (doc. nr. 68, 88). În unele cazuri, vecinii contau, împreună cu toate bunurile stăpînilor, ca monedă de socoteală : un stăpîn consimte să dea pentru 50 de stupi şi 40 de lei „2 cai de căruţă şi 4 lei bani şi o iapă şi 25 de stupi de sămînţă şi un vecin, anume Ursul Vîntul, moldovan" (doc. nr. 80). Sînt şi cazuri de iertare, din motive religioase, a vecinilor dintr-un sat întreg (doc. nr. 241).

Atitudinea stăpînilor faţă de vecini n-a fost primită şi acceptată în mod pasiv de către cei în cauză. Numeroase sînt documentele care vorbesc despre fuga lor de pe moşii, căutarea şi aducerea înapoi, cu concursul autorităţii de stat, a celor găsiţi [11]. În afară de fugă, vecinii se ridicau în numeroase cazuri contra stăpînilor şi-i chemau în judecata divanului, încercînd pe această cale să scape de vecinie [12]. Stăpînii se foloseau, cu mai multe şanse, de calea judecăţii pentru a-şi întări autoritatea asupra vecinilor nesupuşi. La 13 mai 1732, egumenul de la Tazlău obţine împuternicire să cheme la divan pe Druţul, pe Alexandru Zănoagă, pe Sava şi Neculai, fraţi cu Alexandru, care, fiind vecini ai mănăstirii, nu vor să stea pe moşie, „umblînd să scape de vecinătate" (doc. nr. 118, 162, 165). Din poziţia lor, unii vecini se liberează fie prin judecată (doc. nr. 182, 203), fie prin tocmeală cu stăpînii. În 1701, fraţii Constantin, Pintilie şi Vasile Modrihan din Hălăuceşti se răscumpără de vecinie de la vornicul Vasile Cantacuzino cu 200 de oi mari, plecînd să se stabilească la Cîmpulung (doc. nr. 2). În actul de dezrobire de la 6 aprilie 1749 (doc. nr. 260) sînt enumerate toate abuzurile stăpînilor faţă de vecini. După reforma lui Constantin Mavrocordat, în actele oficiale ale unor domni care n-au recunoscut aşezămîntul din 1749, vecinii sînt menţionaţi cu poziţia lor anterioară reformei (doc. nr. 308). Pentru sporirea mîinii de lucru, stăpînii de moşii au continuat

[8] Doc. nr. 3, 37, 40, 41, 42, 69, 75, 93, 105, 107, 172, 222.

[9] Doc. nr. 1, 29, 30, 36, 54, 111, 130.

[10] Doc. nr. 7, 44, 76, 80, 87, 92, 137, 147.

[11] Doc. nr. 4, 10, 13, 16, 25, 26, 32, 33, 39, 45, 47, 50, 51, 56, 71, 84, 110, 129, 131, 150, 165, 199, 200, 201, 210.

[12] Doc. nr. 82, 90, 113, 127, 136, 143, 171, 185, 188, 193, 248.

https://biblioteca-digitala.ro

și în prima jumătate a veacului al XVIII-lea acțiunea de vecinire, atît a țăranilor liberi fără pămînt [13], cît și a răzeșilor [14].

În afară de vecini, pe moșiile stăpînilor lucrau țăranii liberi fără pămînt, care dădeau dijmă și prestau zile de boieresc. Această categorie de locuitori provenea dintre răzeșii care-și pierdeau numai moșia, vecinii care se răscumpărau sau își cîștigau pe altă cale libertatea, înstrăinații care se repatriau și străinii care veneau să se stabilească în Moldova. Numărul lor, în descreștere față cu veacul anterior, era destul de însemnat ca să poată determina pe unii domni a da așezăminte speciale pentru reglementarea cuantumului de muncă datorat stăpînilor [15]. Pe moșiile acestora ei formau sate, fie singuri, fie amestecați cu vecini [16]. Numărul mare de documente din volum referitor la acești locuitori [17] arată desele conflicte avute cu stăpînii din cauza nerespectării învoielilor prin sporirea obligațiilor și refuzul lor de a le îndeplini. Cînd boierescul era prea apăsător, ei părăseau moșia, încurcau socotelile fiscului și provocau îngrijorare domniei (doc. nr. 230). Alteori se ridicau „în țăria lor și cu drugii" asupra oamenilor trimiși de stăpîni să strîngă dijma (doc. 99). Rezistența acestei categorii de țărani față de sporirea sarcinilor, care-i apropia tot mai mult de situația vecinilor, a determinat în mare parte, prin frămîntările în cursul primei jumătăți a veacului — dar mai cu seamă după hotărîrea domniei de a le dubla zilele de boieresc —, actul de reformă din 1749.

Dezrobirea vecinilor aduce, din punct de vedere juridic, mai întîi unificarea celor două categorii de țărani aflători pe moșiile stăpînilor. Contopirea aceasta, mărind posibilitățile de rezistență la pretențiile boierilor, duce la unificarea în scurt timp a obligațiilor foștilor vecini cu ale țăranilor liberi. Ofensiva boierilor pentru sporirea zilelor de boieresc dă naștere la o serie de conflicte care durează pînă la sfîrșitul veacului, între stăpîni, pe de o parte, și întreaga masă a țăranilor de pe moșii, pe de alta. Eliberînd pe vecini, stăpînii obțin de la domnie încuviințarea să pretindă ca livezile și poienile (curăturile) făcute de ei și părinții lor să nu le poată vinde, iar în caz cînd pleacă în altă parte să rămînă bunuri ale moșiei (doc. 353, 358). Țăranii în cauză se vor agita atît pentru această dispoziție, cît și pentru alte interdicții, unii dintre ei continuînd a se considera „moșinași" pe pămîntul pe care-l lucrau (doc. 388, 393). În acțiunea lor contra stăpînilor, țăranii de pe unele moșii scoteau pietrele de pe hotar (doc. 446), alții se „scoală cu zorbale" (doc. 451), împotrivindu-se la toate îndatoririle (doc. 455). Unele conflicte izbucneau și din cauza obligației impuse locuitorilor de a nu părăsi moșia (doc. 438) pentru interesele vistieriei.

Un număr însemnat de documente se referă la două conflicte de proporții mai mari din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Unul privea diferendul mănăstirii Slatina cu locuitorii din Rădășeni, care refuzau să se considere, înainte de reformă, vecini ai mănăstirii, susținînd că sînt „moșinași" și că locurile pe care le cultivau din tată în fiu erau ale lor [18]. Toate cărțile de judecată date atît de divan, cît și de dregătorii trimiși la fața locului în favoarea mănăstirii au rămas neluate în seamă de locuitori. Conflictul va continua

---

[13] Doc. 11, 12, 15, 22, 180, 181, 222, 247, 251.
[14] Doc. 20, 24, 102, 105, 121, 135, 243, 269.
[15] Doc. 180.
[16] Cf. Doc. nr. 122.
[17] Numărul documentelor referitoare la țăranii liberi în colecția de față trece de 100, ceea ce arată importanța lor în viața socială din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.
[18] Doc. nr. 421, 422, 427, 431, 596, 597, 602, 625.

https://biblioteca-digitala.ro

și la începutul secolului al XIX-lea. Al doilea conflict din această vreme s-a ivit din dorința egumenului de la Rîșca de a muta pe locuitorii așezați pe moșia Moișa din jurul mănăstirii într-un loc mai îndepărtat. Rezistența opusă de locuitori acestui proiect n-a putut fi biruită de autoritatea de stat decît după multă trecere de timp [19]. Documentele mai semnalează un număr mare de conflicte între stăpîni și țăranii de pe moșiile lor în legătură cu renta feudală: dijma din produse și zilele de boieresc sau echivalentul lor în bani [20].

În privința rentei din produse, mărturiile din prezenta colecție confirmă formula invariabilă a dijmei, a zecea parte din tot ce producea, dată stăpînului de oricine cultiva și recolta pe moșia altuia, care s-a transmis din veacurile anterioare și s-a aplicat în tot timpul epocii de care ne ocupăm. Unele documente includ în sfera dijmei livezile și grădinile cu legume (doc. nr. 168), altele exceptează de la dijmă grădinile cu legume de pe lîngă case, pentru hrana oamenilor (doc. 388, 403), iar a treia categorie de documente, cele mai multe, au invariabila formulă că dijma să se ia „după obiceiu", sursă de abuzuri pentru stăpîni, care se foloseau de imprecizia textului în propriul lor avantaj. La începutul secolului, cînd stăpînii arătau puțin interes pentru cultivarea pămîntului din rezerva proprie, dijma constituia partea principală a rentei și documentele au înregistrat formula fără menționarea obligației de boieresc (doc. nr. 17). Mai tîrziu, către jumătatea veacului, cînd stăpînii erau preocupați de rentabilitatea moșiilor, nemenționarea obligației de boieresc în documentele privitoare la venitul moșiilor constituie o indicație că nu aveau locuitori „șezători cu casă" pe moșia de care era vorba. Pe unele moșii locuitorii aveau obligația de a căra, treiera și păstra cerealele rezultate din dijmă pînă cînd va trimite stăpînul să le ia (doc. nr. 167). Locuitorii din regiunea de munte, a căror ocupație de bază era tăierea și fasonarea lemnului, dădeau dijmă și din obiectele lucrate (doc. nr. 320). Către sfîrșitul veacului, după apariția așezămîntului care dă stăpînilor posibilitatea să folosească în avantajul lor reglementarea tăierii pădurilor, se întîlnește mențiunea, cu formularea generală, a dijmei „din păduri" (doc. 581, 610, 635).

Documentele referitoare la dijma fînului arată că se plăteau de regulă, în bani, cîte zece parale de stog sau cîte o para de stînjen, cum i se încuviințează egumenului de la Slatina în 1765 să ia de la locuitori (doc. 392). În 1777, pe moșia mănăstirii Cașin, dijma din fîn se plătea cîte 10 parale „căpița" de fîn (doc. nr. 477). Aceeași dijmă de o para de stînjen plăteau locuitorii din Mădei și Borca mănăstirii Slatina, în 1780 (doc. nr. 506). În 1783, ispravnicul de Suceava poruncea ca locuitorii din Panca să dea stăpînului „cîte două parale de stînjen, așa cum a stabilit administrația Bucovinei ca să se plătească" (doc. nr. 529). Sub influența acestei dublări a dijmei în Bucovina, stăpînii din Moldova au pretins, cum se lua în 1789 și locuitorilor din Mărăței (Piatra), cîte două parale de stînjen (doc. nr. 554). Un număr de documente se referă la relațiile locuitorilor cu stăpînii pentru pășunatul vitelor (doc. nr. 600, 603, 682, 685). În 1799, Constantin Ipsilanti dădea instrucțiuni ispravnicilor de Neamț ca, spre împăcarea neînțelegerii egumenului de la Neamț cu locuitorii de pe moșiile mănăstirii, să reglementeze a se da fiecăruia loc de pășune și fînaț, în analogie cu numărul vitelor, iar pentru cei ce cosesc să dea dijma în natură, nu în bani, din zece căpițe una (doc. nr. 702). La Suceava se repartiza fruntașului 5 fălci de iarbă, mijlo-

[19] Doc. nr. 525, 571, 611—615, 627, 629, 634, 636, 642, 643, 646, 649—651, 654, 658, 662, 663, 667, 668, 695, 696, 697, 701, 713.

[20] Indicele cronologic, *passim*.

https://biblioteca-digitala.ro

cașului trei și codașului una și jumătate (doc. nr. 694). Strîngerea dijmei de către stăpînii moșiilor nu s-a efectuat totdeauna fără împotrivire din partea țăranilor, care este înfrîntă cu ajutorul autorității de stat. Uneori țăranii nesocotesc hotărîrea instanțelor. În 1725, Mihai Racoviță poruncește să se facă o nouă cercetare în pricina locuitorilor Budești, care au fost judecați de căpitanul de Tecuci și i-a condamnat. „Și acum, peste cartea aceasta de rămas, ei s-au sculat și au poprit, n-au vrut să dea dijma pi ci di an, nici de estimpu" [21]. Cînd egumenul de la Bîrnova a încercat să cotropească locurile țăranilor din Pogorcani (Putna), locuitorii s-au opus, au amenințat cu parii în mînă pe oamenii stăpînului „și n-au vrut să lase să să ei di a zăcea" (doc. nr. 99).

Renta în muncă sau bani, luată de stăpîni de la locuitorii care-și aveau locuința stabilă pe moșiile lor, este menționată în documente cu termenul de *boieresc*. Căutînd să rezolve problema forței de muncă prin sporirea obligațiilor impuse locuitorilor de pe moșii, stăpînii au determinat ca, începînd cu cel de-al doilea pătrar al veacului al XVIII-lea, chestiunea cea mai însemnată a raporturilor cu sătenii să fie *lucrul de boieresc*. În prima jumătate a veacului, menționarea lucrului de boieresc în documente este puțin abundentă, în raport cu dijma, din cauză că predomina preocuparea pentru renta în produse. Numărul zilelor cerute a mers crescînd, cu variații de la o categorie de stăpîni la alta, pînă la uniformizarea obligației prin așezămîntul de la 1766. În privința vecinilor, singura precizare a lucrului de boieresc este numărul de 24 de zile stabilit în actul de dezrobire, ca echivalent al renunțării stăpînilor la munca pe obicei (doc. 260), în care, după evaluarea contemporană, se cuprindea la un loc atît contribuția calității de vecin, cît și obligația țăranului cu învoială. Boierescul țăranilor liberi, care la începutul veacului era foarte puțin luat în seamă de stăpîni, a evoluat de la îndemnul de ajutor „la secere și la coasă și la altili" în 1711 (doc. nr. 46), la „stogul de boieresc", care lua cam trei-patru zile de muncă, în 1720 [22], la claca de cosit, adunat, arat, secerat și treierat, în 1729 (doc. nr. 108), care făceau aproximativ 5 zile de muncă, la enunțarea precisă a obligației de 6 zile în 1741 (doc. nr. 172), spre a se trece brusc la obligația de 12 zile pe an pentru toți cei ce stăteau cu învoială pe moșiile mănăstirești (doc. nr. 180, 258 etc.). Dacă nu se cunoaște pînă acum un așezămînt care să fi reglementat obligația țăranilor liberi de pe moșiile boierești la șase zile, cum s-a susținut [23], hotărîrea din 12 ianuarie 1742 a fost completată cu „obiceiul" ca aceștia să continue a se tocmi cu stăpînii laici pentru numărul de zile, determinînd ca obligațiile lor să se apropie treptat de nivelul celor de pe moșiile mănăstirești. Grigore Ghica hotărăște ca locuitorii de pe moșia Totoiești să presteze „slujbă opt zile într-un an" (doc. nr. 257). Sub influența boierilor, domnii din deceniul al 6-lea au dat cu ușurință încuviințări pentru sporirea boierescului pe moșiile lor, pînă la maximum îngăduit de așezămîntul din 1742, adică pînă la 12 zile, așa cum procedează Scarlat Ghica în 1757 (doc. nr. 323) și Ioan Callimachi în 1760 (doc. nr. 345). Tot în acest deceniu, Constantin Racoviță, declarînd că nu recunoaște reforma lui C. Mavrocordat, încearcă, în cazuri izolate, să impună ambelor categorii de țărani a lucra boierescul după cum era obiceiul în vremea tatălui său, fără alte precizări, sau, dacă nu le convine, să facă 24 de zile pe an (doc. nr. 265, 266, 270).

[21] Arh. st. Buc., M-rea Adam, VI—41.

[22] Th. Bălan, *Documente bucovinene*, IV, p. 4—5.

[23] R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova*, p. 320—321 ; Gh. Panu, *Cercetări privitoare la starea țăranilor în veacurile trecute*, vol. I, București, 1910, p. 286—288 ; I. C. Filitti, *Proprietatea solului în Principatele Române*, București, 1935, p. 221.

https://biblioteca-digitala.ro

Refuzul țăranilor de a presta numărul sporit al zilelor de boieresc [24] și atitudinea lor agresivă față de stăpînii care căutau să-i constrîngă [25] a determinat domnia să legifereze formula generală a răscumpărării boierescului cu bani de către acei care nu voiau să facă munca cerută. În așezămîntul din martie 1743 se spune, referitor la oamenii care lucrează cu învoială pe moșii mănăstirești sau boierești, că „cine se va tocmi cu bani, asemenea de patru ori într-un an să plătească" [26]. În acea vreme răscumpărarea muncii „pe obiceiu" a vecinilor era evaluată de stăpîni la 2 lei, care, cu dispoziția domniei, se împlinea de către ispravnicii ținuturilor (doc. 215, 219, 235, 250). De asemenea, boierescul țăranilor liberi varia de la 6 potronici la 2 lei pe an, după poziția moșiei și rezistența celor care aveau a da banii [27]. Starea aceasta de tranziție în relațiile dintre stăpîni și locuitorii de pe moșii, de la forma clasică a veciniei în care predominant era „obiceiul" la faza care marchează începutul destrămării feudalismului în agricultură, cu reglementarea amănunțită a raporturilor de către autoritatea de stat, durează un sfert de veac, pînă la așezămîntul din 1766, cînd se uniformizează și sporesc, în fond, obligațiile tuturor locuitorilor. Caracteristica relațiilor agrare în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea o formează ofensiva boierilor pentru sporirea pe cale legală a forței de muncă, folosind toate conjuncturile politice și mai ales presiunea asupra domnilor spre a le forța mîna ca să le încuviințeze cererile.

Așezămîntul de la 1 ianuarie 1766, dat de Grigore Al. Ghica, are o motivare economică ce se desprinde cu claritate din ansamblul conținutului. Moldova era în acea vreme exportatoare de cereale și vite în mai mare măsură decît în prima jumătate a veacului, furnizate în cea mai mare parte de moșiile boierești. Mărind suprafața rezervei proprii, stăpînii aveau stringentă nevoie de mai multă muncă efectivă, smulsă de la același număr de locuitori. Așezămîntul agrar corespunde întru totul acestor nevoi ale stăpînilor de moșii și de aceea, spre deosebire de așezămintele anterioare, prevede o precisă reglementare a raporturilor cu țăranii, prezentată în 15 puncte, generalizate în urmă sub denumirea de „ponturi". Pentru prima dată se unifică îndatoririle locuitorilor de pe moșiile mănăstirești și boierești, obligați la 12 zile pe an și se stabilește, pe de o parte, ziua de lucru de la răsăritul pînă la apusul soarelui, iar pe de alta cantitatea de muncă pe fiecare zi la arat, prășit, secerat, cosit și adunat. Cele 12 zile trebuiau făcute, la chemarea stăpînului, cîte 4, primăvara, vara și toamna. Locuitorii de pe moșiile din ținuturile de margine erau obligați numai la 6 zile de boieresc (punctul VIII). Nartul acesta al unei zile de muncă, socotit să nu poată fi împlinit nici în 3 zile, precum și dispoziția ca răscumpărarea în bani a boierescului să se poată face numai dacă vrea stăpînul — și nici unul n-ar fi consimțit să renunțe la seceratul a trei clăi sau prășitul de două ori a suprafeței de 12 prăjini pentru 20 de bani, cu cît era prevăzut răscumpărarea unei zile — arată asaltul masiv dat de clasa feudală asupra mîinii de lucru țărănești spre a-și asigura producția de cereale și furaje. Aservind și mai mult țărănimea, așezămîntul rezervă avantajele aplicării lui exclusiv boierimii și mănăstirilor, înlăturînd pe răzeșii care aveau așezări țărănești pe pămînturile lor. Punctul al IX-lea hotărăște ca în satele răzețești, de se vor afla săteni fără moșie, „să nu se supere cu lucrul, ce să dee bani... pentru aceste douăsprezece

[24] Academia Republicii Socialiste România, DCII—44.
[25] *Uricariul*, vol. XXI, p. 159. — Bălan, *Documente Bucovinene*, V, p. 15—16.
[26] *Uricariul*, IV, 397.
[27] Vezi doc. nr. 301, 315, 322, 323, 326, 337, 346, 347, 354, 355, 359, 407, 419, 410, 533, 548, 632, 674, 698, 707 etc.

https://biblioteca-digitala.ro

rînduite zile de lucru". Actul din 1766, căruia Grigore Callimachi, prin hrisovul din 28 mai 1767, îi adaugă un al XVI-lea punct referitor la obligația stăpînilor de a da pămînt suficient de hrană locuitorilor de pe moșii (doc. nr. 416), împreună cu unele adăugiri ulterioare, a servit pînă la sfîrșitul veacului de instrument în mîna boierimii spre a stoarce în forme legale munca țărănimii.

Aplicarea așezămîntului dat de Gr. Al. Ghica s-a făcut imediat. O carte dată unor mazili la 16 februarie același an pentru satul Stroești (Suceava) obligă pe locuitori să lucreze 12 zile de boieresc, „după ponturi", sau să le răscumpere, dacă vor stăpînii, cu cîte 20 de bani noi pe zi (doc. nr. 407 ; la fel doc. nr. 443). Egumenul de la Bîrnova obține la 29 iulie 1766 încuviințarea să oblige pe locuitorii mai multor moșii să-i facă 12 zile de boieresc sau, dacă n-ar avea să le dea de lucru, fiecare locuitor să-i dea cîte 2 lei (doc. nr. 410). Cînd stăpînul nu are de lucru sau are numai parțial, în baza dispozițiilor din ponturi, locuitorii trebuie să achite în bani zilele de boieresc neefectuate. O carte în sensul acesta obține în 1781 vechilul mănăstirii Secu, pentru ca locuitorii din Săbăoani să-i lucreze 4 zile pe moșia Mogoșești, iar pentru restul de 8 să-i dea cîte 20 de bani pe zi (doc. nr. 515). Privitor la nartul de muncă stabilit în așezămînt, locuitorii din Săbăoani sînt constrînși de un om al domniei în 1783 să cosească și să adune cîte o falce de fîn pentru 4 zile, iar restul să le lucreze „după ponturi" (doc. nr. 526). Se fac și învoieli, mai ușoare pentru țărani decît prevederile ponturilor. Locuitorii din Faraoani se învoiesc prin zapis cu egumenul mănăstirii Solca să-i plătească 2 zloți pe an de fiecare casă pentru venitul moșiei (doc. nr. 419). Sînt și cazuri cînd lucratul sau răscumpăratul boierescului rămîne tot la alegerea țăranilor, ca în vremea de înaintea așezămîntului (doc. nr. 467, 469, 471).

Stăpînii de moșii nu s-au mulțumit cu avantajoasele, pentru ei, dispoziții din așezămîntul de la 1766, căci după un deceniu de aplicare, în urma păcii de la Kuciuc-Kainargi, folosind o conjunctură politică favorabilă, divanul Moldovei cere prin anafora aceluiași domn, Grigore Al. Ghica, la 14 aprilie 1775, sporirea zilelor de boieresc la 36 pe an și dijma din produse (doc. nr. 465). Istoricul relațiilor dintre stăpîni și țărani, făcut de boieri în mod tendențios în anafora, este neadevărat, fiind infirmat de mărturia documentelor cuprinse în acest volum. Acceptarea acestei dorințe boierești ar fi pus domnia în mare încurcătură sub raportul încasărilor fiscale, întrucît locuitorii ar fi părăsit în masă țara, și de aceea Grigore Al. Ghica n-a dat, timp de doi ani și jumătate, nici un răspuns la cererea divanului din menționata anafora. În conflict cu marea boierime și cu mitropolitul țării, care, ca să exercite presiunea în interior, au pus la cale o răscoală populară la Iași în toamna anului 1776 [28], iar la Constantinopol unelteau pentru răsturnarea lui, Ghica sfîrșește prin a satisface parțial cererea formulată în anaforaua divanului. Hrisovul de la 30 septembrie 1777 prevede ca, peste cuprinderea ponturilor, locuitorii „să mai lucreze două clăci la orice va avea trebuință stăpînul moșiei, să întocmească iazurile și morile... Iar la moșiile cu așezări să fie îndatorați locuitorii a face stăpînului moșiei pe tot anul și una podvoadă... Și pe lîngă aceasta să aducă la casa stăpînului și cîte două care lemne de foc". Boierii obțin acum și dreptul de vînzare exclusivă a băuturilor de tot felul (doc. nr. 483). Documentele cuprind puține mențiuni despre aplicarea noilor dispoziții, care nu puteau fi traduse în practică fără a înfrînge mai întîi rezistența țăranilor. Aceștia se plîng uneori că sînt puși la construirea acaretelor stăpînilor (doc. nr. 565). Cînd mănăstirea Neamț are nevoie să repare iazul de la Oșlobeni, nu poate scoate locuitorii la lucru decît

[28] N. Iorga, *Documentele familiei Callimachi*, vol. I, București, 1902, p. CLXVI.

https://biblioteca-digitala.ro

în cadrul zilelor de boieresc (doc. nr. 565). Ceea ce au folosit cu mai multă eficacitate stăpînii din noile lor avantaje a fost interzicerea completă a vînzării de băuturi în sate fără încuviințarea lor, fapt care-i aduce necontenit în conflict cu locuitorii, menționat mai des în izvoare (doc. nr. 518, 523, 524, 548, 584, 687 etc.). Dacă în cele mai multe cazuri stăpînii se plîng, pe drept sau pe nedrept, de nesupunerea locuitorilor la îndatoriri, documentele înregistrează și reclamații ale țăranilor că sînt siliți să facă mai mult decît li se cuvine. La 3 septembrie 1793, veliții boieri arată prin anafora către domn că, judecînd reclamația locuitorilor din Cotul Săvinești contra egumenului de la Bistrița pentru asuprirea peste prevederile ponturilor, n-au avut curajul s-o respingă și au recurs la un subterfugiu, declarînd că nu s-au putut edifica de temeinicia argumentelor părților și au cerut ca cercetarea să fie făcută la fața locului de vistierul Iordache Ruset (doc. nr. 699).

Problema arendășiei neintrînd în culegerea de față — ca și la volumul I — decît prin latura luării în arendă a moșiilor de către țărani, este menționată într-un însemnat număr de documente, care permit a urmări atît evoluția ei chiar din prima jumătate a veacului, cît și efortul susținut al țărănimii, în special al aceleia din regiunea muntoasă, de a scăpa prin acest mijloc, fie și pe timp limitat, de exploatarea stăpînilor de moșii. Dar în prima jumătate a secolului, în afară de oierii bîrsani care luau de la mănăstiri sau de la boieri cîte un munte pentru pășunat (doc. nr. 95, 139), țăranii cu ansamblul vieții lor gospodărești sînt absenți de la această formă de relații agrare. Din cartea lui Grigore Ghica dată mănăstirii Rîșca la 27 iulie 1741 pentru anularea arendării moșiilor, făcută „ori a boer, ori a negutător de țară, ori la mănăstire, ori la turcu, ori la armean, ori la jidov" (doc. nr. 170), aflăm cine erau în acea vreme arendașii. Ei nu luau în arendă, propriu-zis, moșiile, ci „cumpărau" numai venitul exploatărilor care li se păreau mai avantajoase. În 1732, egumenul de la Bistrița dădea cu arendă „vinitul moșiilor și de pe la turcii ce-i tae pădure și fac vasă, și de la cari fac luntri și doagi de buți și scînduri, și de la țiganii ce fac albii" (doc. nr. 119). Un „Mardaros corăbierul" ținea în arendă, în 1737, două bălți ale mănăstirii Rîșca, de lîngă Galați (doc. nr. 140). Se lua în arendă și dijma din producția agricolă, în multe cazuri (doc. nr. 204), deși era mai puțin aducătoare de venit. Uneori se arenda și lucrul de boieresc. Ene cafegiul s-a învoit cu egumenul de la Solca în 1742 să aducă locuitori pe siliștea pustie de la Crăinicești, unde a adunat 23 de oameni. „Și tocmala lui Eni cafegiul i-a fost cu egumenul : lucrul de boieresc să fie al cafegiului, iar dijma moșiei să fie a egumenului" (doc. nr. 209). Cît era prețul arenzii unei moșii la jumătatea veacului putem deduce din zapisul de arendare a trei sate, făcută de logofătul Lupu Balș călugărului Varlam Ursachi la 4 mai 1744, căruia îi încuviința să ia dijma „din țarină și din heleștee cu pești, din prisaca cu stupi și dintr'alte din toate", pentru suma de 15 lei[29], adică 5 lei arenda unei moșii, deși nu specifică întinderea.

În cea de-a doua jumătate și, mai precis, în ultimul pătrar al veacului, ca o consecință a condițiilor tot mai apăsătoare ale „ponturilor", de care nu puteau scăpa decît prin învoieli — precum și a extinderii rentei în bani —, participarea țăranilor la arendarea moșiilor pe care le lucrau se constată în cazuri numeroase. Stăpînii, păcăliți uneori de insolvabilitatea cîte unui arendaș, erau mai bucuroși să facă învoieli de acest fel cu țăranii, care garantau îndeplinirea condițiilor cu avutul și munca lor. O încurajare pentru locuitori vine și din par-

[29] *Uricariul*, vol. XXV, p. 81—82.

https://biblioteca-digitala.ro

tea autorității de stat, căci prin cartea divanului Moldovei din ianuarie 1771 sînt protimisiți față de străini, la preț egal, țăranii de pe moșii care iau în arendă locurile pentru stîni, tocmindu-se cu stăpînii munților [30]. Pe lîngă locurile de pășunat țăranii iau în arendă și terenuri de arătură. Pentru locuitorii din Păstrăveni, care țineau în arendă moșia Buzați, Constantin Moruzi poruncește la 19 ianuarie 1780 ispravnicilor de Neamț: „Oamenilor de Păstrăveni să le dați a înțelege ca de acum înainte să nu să amestece la moșia Buzații nici cu arături, nici cu cosit, nici cu pășunat, ci să dea pace să-și caute altă moșie pentru turma lor" (doc. nr. 499). În unele părți, ca la Spătărești, țăranii s-au jeluit la divan contra stăpînului, care-i reclamase și el de nesupunere: „și au cerut dreptate ca să se de poruncă numitului jăluitoriu să le vînză lor moșia cu anu" (doc. nr. 531). Arendarea unei părți a moșiei Vizantea de către locuitorii satului Găuri, cu suma de 55 de lei pe an și o clacă de 50 de oameni la coasă într-o zi (doc. nr. 497), a dat naștere unui șir îndelungat de procese, din cauză că în urmă prețul arendării nu mai convenea mănăstirii, iar țăranii au continuat s-o lucreze pentru ei, în disprețul cărților de judecată și al poruncilor domnești (doc. nr. 594, 616 etc.). Locuitorii din Căbești (Tutova) arendează de la pitarul Sandu Oat „venitul" moșiei Mecnești „cu tocmală zăci lei și 30 oameni într-o zi la o clacă" (doc. nr. 618). Lipovenii din satul Rușii dau zapis de învoială episcopului de Roman ca, în schimbul dreptului de a folosi moșia, să plătească episcopiei cîte 8 lei de om pe an, fără dijmă, avînd să facă și cîte o falce de fîn de fiecare locuitor (doc. nr. 617). Un contract mai complet de arendare este acela al locuitorilor din Valea Seacă (Bucovina), care în 1793 iau de la mănăstirea Slatina moșiile Valea Seacă și Corlățele, pe timp de 5 ani, cu 800 de lei pe an și 100 de fălci de fîn, cosite pe moșiile ei din Moldova, într-o săptămînă, cu mîncarea lor (doc. nr. 593). În urmă, sub pretext că arendarea a fost făcută „cu oareșcare păgubire mănăstirii de cum da alți mușterei", li s-a mai smuls locuitorilor un angajament de a căra lemnul trebuitor la repararea chiliilor mănăstirii (doc. nr. 592). Un exemplu de modul cum se organizau țăranii în unele sate ca să scape de apăsarea stăpînului îl avem în zapisul pe care delegații satului Borca îl dau egumenului de la Slatina pentru a plăti, timp de 3 ani, dijma, „mutările" și boierescul în bani, cîte 230 de lei și 2 jderi pe an, în două rate, împărțind locurile și adunînd banii prin cislă (doc. nr. 692). Documentele arată că țăranii, dacă nu se împăcau cu exploatarea stăpînilor, trăiau în și mai rele raporturi cu unii arendași, dornici a se îmbogăți repede. Locuitorii satului Rogojești se plîng la 15 mai 1796 stăpînului moșiei, Gavril Conachi, contra arendașului Neculai Butucea și-i cer „a depărta de satul acesta pe mai sus-arătatul Butuce, căci nu este cu putință să trăim noi în sat de va fi el" (doc. nr. 638). Isprăvnicia de Suceava, pe baza cercetărilor făcute, adevărește că arendașul Brandaburul, care a cumpărat venitul moșiei Tătăruș de la mănăstirea Pobrata, a făcut asupriri locuitorilor, determinîndu-i pînă la urmă să plătească ei arenda și să ia moșia pe seama lor (doc. nr. 670).

Mîna de lucru salariată în agricultura din acea vreme, menționată în documente, se referă la angați, îngrijitori de vite și herghelegii (doc. nr. 49, 480, 624), la angajamente luate mai cu seamă către sfîrșitul veacului pentru cositul fînului la arendașii moșiilor din nordul Moldovei (doc. nr. 507, 509, 510), la prețul unei fălci de cosit (doc. nr. 639, 640) și la lucratul viilor. La 8 februarie 1782, locuitorii din satul Ciuslea-Nouă se angajează să lucreze vornicului Dumitrache Sturza 25 de pogoane de vie la Vărsătura și în Vatra Odobeștilor, cu cîte 7,90 lei pogonul (doc. nr. 521). În loc de bani, unii locuitori se angajau să lucreze ca să

[30] Academia Republicii Socialiste România, ms. 151, f. 86.

https://biblioteca-digitala.ro

li se plătească o parte din impozite. Cinci locuitori din Vităneştii de Sus se angajează la 20 martie 1785 să lucreze stolnicului Manolache Donici via sa de la Clipiceşti, pînă la 15 pogoane, şi să-i clădească crama, avînd stăpînul a plăti pentru ei sferturile, cîte vor fi, a-i scuti de havalele, iar ei să dea numai „ajutorniţă" de iarnă şi de vară (doc. nr. 536).

Documentele privitoare la vii cuprind în general tema sădirii viilor de către locuitori pe pămîntul stăpînului, care le dă dreptul de stăpînire pentru ei şi pentru toată familia în perpetuitate, cu condiţia de a le lucra şi a da dijma (doc. nr. 9, 63). Nelucrarea viei timp de 3 ani dădea dreptul stăpînului de a o lua, prin judecata divanului (doc. nr. 77, 133), şi de a o da oricui se angajează să o lucreze şi să dea dijma (doc. nr. 271). Unele documente se referă la preţul cu care se lucrează pogonul de vie, variind după timp şi loc, de la 5 la 12 lei (doc. nr. 420, 476). Dijma care era din zece vedre o vadră (doc. nr. 9), prin învoiala cu stăpînul se putea plăti şi în bani (doc. nr. 567). La 1 februarie 1786, starеţa de la Socola se învoieşte prin zapis cu Săndulache Anastasăi ca, pentru cele 5 pogoane de vie ce le are şi pentru alte 13 care urmează a le mai sădi pe moşia mănăstirii, să dea cîte 2 lei de pogon pe an drept dijmă (doc. nr. 541).

Dacă în veacurile anterioare tăierea pădurilor era socotită ca o necesitate economică, în secolul al XVIII-lea stăpînii de moşii interzic tăierea lemnelor din păduri fără aprobarea lor, avînd pentru aceasta încuviinţarea domniei. La 4 iulie 1706, Antioh Cantemir dă carte de încuviinţare egumenului de la Aron Vodă să-i apere „pădurea ce are la Coţmani şi la Stînca şi la lunca Prutului, nimi să nu hie volnic a tăia fără voia egumenului" (doc. nr. 31). În unele cazuri, poruncile domneşti sînt drastice. La 26 aprilie 1725, Mihai Racoviţă scrie în cartea de apărare dată lui Ion Meleghi, bulucbaşă hătmănesc: „Aşijderea şi pădurea ce va avea pe moşia sa, nime fără voe lui să nu tae. Iar de ar intra cineva fără ştirea lui să tae pădure, să-i ia boii şi să-i aducă aicea la sulgeria gospod" [31]. În 1756 se creează o jurisprudenţă în privinţa întinderii dreptului stăpînilor. Constantin Racoviţă încuviinţează egumenului de la Bîrnova „să fie volnec cu cartea domniei mele a apăra, după anaforaua velitilor boieri, pădure ce iaste în prejurul mănăstirii, de cinci cristele de săgeată, despre toţi care tae lemne de foc şi nuele şi de alte trebi... de vreme ce velitii boieri aşa au găsit cu cale, cît a trage cu săgeata de cinci ori de la mănăstire în toate laturile împregiur să fie apărătură. Iar apoi în lături, la altă pădure, să fie slobozi a tăe..." (doc. nr. 317). Faţă de abuzul stăpînilor, contra căruia s-au plîns necontenit locuitorii, în ultimul pătrar al veacului o serie de aşezăminte şi dispoziţii domneşti au reglementat regimul pădurilor, în sensul că ţăranii aveau voie să ia lemne gratuit pentru trebuinţele proprii şi să dea dijmă din acelea pe care le luau spre a le valorifica în comerţ, prin fasonare [32].

Dintre străini, oierii bîrsani au constituit o categorie pe care domnia era ţinută să-i menajeze prin avantaje speciale, dat fiind foloasele ce le avea vistieria din taxele pe oile şi vitele aduse în ţară la păşunat. Documentele referitoare la ei formează o serie de aşezăminte domneşti, acte de învoială şi cărţi de judecată, porunci, oglindind raporturile lor cu stăpînii de moşii şi cu diferiţii reprezentanţi ai autorităţilor [33].

★

[31] Arh. st. Iaşi, Documente, pachet CCXXXV, doc. 37.

[32] Doc. nr. 547, 560, 576, 580, 610, 635, 669, 716.

[33] Doc. nr. 152, 155, 179, 212, 370, 413, 425, 704, 705, 715.

https://biblioteca-digitala.ro

În alegerea documentelor, colectivul de cercetători a avut în vedere aceleași criterii stabilite pentru volumul I, reținînd materialul referitor la raporturile stăpînilor cu locuitorii de pe moșii, de toate categorile. S-a dat astfel atenție tuturor formelor de legături existente între oameni pentru organizarea exploatării pămîntului în cadrul relațiilor feudale și al începutului lor de destrămare. Pentru aceasta au fost cercetate fondurile arhivistice din București (Arhivele statului, Academia Republicii Socialiste România, Biblioteca centrală de stat — filiala „Bălcescu"), Iași (Arhivele statului, arhiva Institutului de istorie), Bacău, Bîrlad, Botoșani și Roman (Arhivele statului). Ca rezultat a ieșit la iveală un important număr de documente, în cea mai mare parte complet inedite, altele cunoscute numai parțial, din fragmente utilizate la unele lucrări, dar nepublicate niciodată în întregime.

Acest material documentar, oglindind raporturile dintre stăpînii moșiilor și locuitori, aruncă o lumină nouă asupra instituției sociale a veciniei în forma ei decadentă, permițînd să se reconstituie împrejurările dispariției sale prin actul din 1749. Aduce de asemenea informații noi referitoare la situația țăranilor liberi care lucrau cu învoială pe moșiile stăpînilor, la cunoașterea împrejurărilor care au determinat reformele mavrocordătești, la evoluția rentei feudale de-a lungul veacului și la începuturile destrămării relațiilor feudale în agricultură. Volumul cuprinde un mare număr de documente care înfățișează atitudinea țăranilor, modul cum au răspuns ei în toate ocaziile la acțiunile stăpînilor de a le mări sarcinile, arătînd desfășurarea luptei de clasă în toată plenitudinea ei.

Deși conținutul condicii administrative a lui Constantin Mavrocordat din 1741—1743 este redat în extrasele făcute de N. Iorga în vol. VI din *Studii și documente,* colectivul a găsit că este necesar să extragă din ms. 237 al Academiei Republicii Socialiste România documentele care se încadrează în tematică, să includă în volum pe cele întregi și să dea în notele altor documente pe cele păstrate în rezumat, cînd asemănarea cuprinsului permite. S-a putut lega astfel într-o singură notă un mare număr de porunci referitoare la aplicarea „așezămîntului de obște" din 1741—1743, pe care nu-l cunoaștem decît din menționarea lui în aceste acte administrative, privind stăpînirea moșiilor și „ascultarea" de stăpîni a locuitorilor.

Ca proveniență, cele mai multe dintre documentele volumului sînt acte oficiale, emanate din cancelaria domnească și de la boierii divanului, altele de la administrația locală, date de boierii ispravnici la ținuturi. Sînt însă și acte de proveniență neoficială, zapisele de învoieli etc., care reflectă un alt aspect al raporturilor dintre locuitori și stăpînii moșiilor. Cîteva documente provin de la autoritățile austriece în Bucovina după 1777 sau numai confirmate de ele. Am inclus în volum și unele documente referitoare la temă emise pe pămîntul Bucovinei după 1775, întrucît ele reflectă continuarea aceleiași situații pînă la noile legiuiri agrare austriece în această provincie.

Toate documentele, originale sau copii, se păstrează în manuscris, cu excepția așezămîntului de la 12 ianuarie 1742, care a fost dat de la început pe foaie tipărită, așa cum a procedat Constantin Mavrocordat și în Țara Românească, pentru unele acte de interes general [34]. În cercetarea de arhivă s-a dat întîietate documentelor originale și numai în lipsa lor au fost acceptate copiile.

În selecționarea materialului am avut în vedere ca, pe de o parte, să nu se încarce volumul cu chestiuni în afara tematicii, iar pe de alta să dăm cititorilor pe cît posibil întreaga informație ce ne-a stat la îndemînă. Pentru

[34] Vezi doc. din 26 octombrie 1745 la Arh. st. Buc., M-rea Arnota, VI/11.

https://biblioteca-digitala.ro

aceasta, ca să extragem numai conținutul adecvat, am procedat la punerea cuprinsului unor documente în note :

— Documente cu text identic, cărți de încuviințare date stăpînilor de moșii în baza așezămintelor. Documente care repetă hotărîri date anterior. Documente care aduc în anumite cazuri, informații suplimentare.

— Porunci domnești de cercetare a unui fapt menționat în alt document aflat în volum.

— Punerea în note s-a făcut prin reproducerea integrală a textului, în cazul unui document cu cuprins diferit, dar referitor la aceeași chestiune ; prin redarea numai a unor pasaje, care întregesc informația documentului respectiv ; prin simpla lor menționare, cînd documentele erau stereotipe în privința conținutului, aceasta cu scopul de a evidenția frecvența fenomenului în timp și aria răspîndirii lui geografice. Documentele din note, întrucît au legătură de conținut cu acelea cărora le-au fost atașate, spre a nu încărca în mod inutil indicele cronologic, n-au fost cuprinse în sumar.

Deși am căutat să eliminăm cît mai mult cu putință documentele stereotipe, volumul include totuși un număr de cărți domnești care se referă la o singură chestiune, strîngerea dijmei. Din marele lor număr, existent în arhive, a trebuit să reproducem atîtea cîte să arate că această formă a rentei reflectă în mărturiile documentare o preocupare de seamă a stăpînilor de moșii în cursul veacului și formează unul din elementele de bază ale relațiilor agrare.

Fragmente ale unora dintre documentele prezentului volum se găsesc redate sau menționate, în note, la lucrarea lui Radu Rosetti, *Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova*, care însă, pe lîngă aspectul lor incomplet, s-a constatat că prezintă și greșeli de datare [35].

Am inclus în volum toate așezămintele, deși au mai fost publicate, dînd la fiecare în parte întreaga bibliografie. La unele s-au făcut corectări de datare [36], la altele s-au îndreptat greșelile din text [37].

Așezate în volum în ordinea cronologică a emiterii, documentele sînt redate în întregime, păstrîndu-se toate elementele lor. În mod excepțional au fost incluse și cîteva documente păstrate numai în rezumate mai largi, avîndu-se în vedere importanța conținutului lor. Rezoluțiile și întăriturile domnești au fost puse la urma documentului, cu excepția actului de la 6 aprilie 1749, care o păstrează la început, fiind reprodus întocmai din „Arhiva românească", unde a fost publicat în această formă.

Transcrierea materialului documentar din arhive s-a făcut după aceleași criterii și norme de redare a alfabetului chirilic aplicate la volumul I, așa cum pe larg au fost prezentate în prefață. În plus, s-a avut în vedere păstrarea formelor dialectale moldovenești. S-a păstrat forma *păr*, atunci cînd ea a apărut pentru *pînă*, sau formă *păn'* a acestui cuvînt ; *pîrău*, nu pîrîu etc. În documentele moldovenești apar și unele modernisme, ca *dă* pentru *de*, *pă* pentru *pe*, datorită unor dieci munteni din cancelaria lui Constantin Mavrocordat.

Documentele moldovenești sînt, ca întindere, mai mici decît cele din volumul referitor la Țara Românească și sînt toate în limba țării. Unele semnături în limbi străine au fost redate în românește, cu mențiunea respectivă

---

[35] Cf. p. 317, doc. din „10 ianuarie 1758" de la „Constantin Racoviță".

[36] Așezămîntul lui Grigore Callimachi are data corectă, 28 mai 1767, nu 1768 cum a apărut în *Uricariul* și în celelalte publicații, cu excepția lui N. Iorga, *Documentele familiei Callimachi*, vol. I, p. 580—583, nr. 24.

[37] Actul din 6 aprilie 1749 are corect termenul de „țărani megieși" nu „țărani mijlocași", cum a apărut în celelalte publicații.

https://biblioteca-digitala.ro

pentru limba în care au figurat pe originalul documentului. S-au corectat greşelile în note, lăsînd forma din document necorectată, pentru a respecta cît mai mult posibil principiul neintervenţiei editorului în cuprinsul textului.

Fiecare document are menţiunea localităţii de unde a fost emis, cînd ea există în original, sau reconstituită în paranteze drepte, cînd a fost posibil; menţiunea datei, cu ziua, luna şi anul. Pentru reconstituirea datei, la documentele care nu o aveau sau era greşită, s-a făcut menţiune cu argumentarea necesară la fiecare caz în parte. În rezumatul care precedă documentul sînt redate emitentul, destinatarul şi cuprinsul esenţial al actului. Fiecare document are menţionat la sfîrşit depozitul de arhivă şi indicaţia dacă este original sau copie. Documentele care au mai fost publicate, incluse în volum din cauza importanţei lor, puţine la număr, poartă la sfîrşit indicaţia bibliografică respectivă. Materialul documentar al volumului este precedat, după introducere, de un indice cronologic, avînd la sfîrşit un glosar şi un indice de nume şi locuri.

La întocmirea prezentului volum au lucrat, din partea Sectorului de destrămare a feudalismului al Institutului de istorie din Bucureşti: Sergiu Columbeanu, Ioana Constantinescu, Florin Constantiniu, Vasile Mihordea, Şerban Papacostea, Teodora Rădulescu şi Venera Tulliu; Institutul de istorie din Iaşi a delegat pe Corneliu Istrati.

În munca efectivă şi de răspundere, pentru toate operaţiile de alcătuire a volumului, subscrisul a fost ajutat de tovarăşii Ioana Constantinescu şi Corneliu Istrati.

Colectivul mulţumeşte tuturor celor care au contribuit cu observaţii şi indicaţii la îmbunătăţirea calitativă a muncii depuse, şi în special tovarăşului I. Ciubotaru, cercetător la Institutul de istorie din Iaşi.

V. MIHORDEA

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Institutul de Istorie
Biblioteca
Academia R.P.R.

INDICE CRONOLOGIC

1701

1. — Iaşi, 28 ianuarie. — Matei Sturza dă cumnatului său, sulgerul Manolache, pe Toader, feciorul lui Iftimie, pe care îl iertase de vecinie, să-i fie vecin împreună cu cei vînduţi cu satul Negreşti.

2. — 1 aprilie. — Vasile Cantacuzino, vel vornic, dă zapis de eliberare de vecinie lui Constantin, Pintilie şi Vasile Medrihan, din Hălăucești, stabiliţi la Cîmpulung, care s-au răscumpărat de la el cu două sute de oi mari.

3. — 7 iulie. — Spătarul Miron Crăciun se învoieşte cu Safta jitnicereasa să primească, pentru o datorie de bani, jumătate din satul Chehăuţi „cu cîţi vecini s-ar alege acelui sat".

4. — Iaşi, 24 noiembrie. — Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Soveja să caute şi să aducă înapoi pe vecinii fugiţi din satele mănăstirii, Costeşti şi Măzăreşti.

5. — ⟨Iaşi⟩. — Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ştefan Prăjescu, biv clucer, să ia pe nişte vecini de la Stolniceni şi de la Ruptura şi să-i aşeze unde va voi.

1702

6. — ⟨Iaşi,⟩ 27 februarie. — Constantin Duca, domnul Moldovei, porunceşte lui Simeon Nohit, căpitan de curteni, să cerceteze reclamaţia vornicului Talpeş contra unor locuitori care şi-au făcut bordeie pe moşia lui, Foleşti, şi-i taie pădurea, obligîndu-i să-şi mute locuinţele de acolo.

7. — 16 iunie. — Miron spătarul, împreună cu soţia sa, dau unchiului lor, Vasile Ropceanu, un vecin pentru o datorie neplătită, de treizeci de lei.

https://biblioteca-digitala.ro

8. — Iași, 23 iunie. — Constantin Duca, domnul Moldovei, poruncește starostilor de Cernăuți să cerceteze dacă unii locuitori din Bărănești și cîțiva călărași de la Cotmani sînt vecini ai lui Ion Budacu din Pobrătești și Tîrnauca.

9. — ⟨Iași,⟩ 30 iunie. — Constantin Duca, domnul Moldovei, întărește egumenului mănăstirii Galata dreptul de a da în folosință lui Grigore Jora, al treilea logofăt, via pe care Nacu, logofătul de vistierie, o lăsase în paragină.

10. — Iași, 8 iulie. — Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire unui armaș să caute pretutindeni în țară pe vecinii biv vel comisului Manolache, fugiți din satul Negrești, spre a-i duce la urma lor.

1703

11. — Iași, 4 decembrie. — Mihail Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de apărare de vecinie lui Grigoraș și Tiron, fii vitregi ai lui Ștefan Pisilica, „șaugău" de ocnă, pe care soția răposatului logofăt Dumitru Ceaur din Valea Seacă i-a chemat în judecată la divan, pretinzînd că ii sînt vecini.

1704

12. — Valea Seacă, 9 februarie. — Porhirie din Valea Seacă dă zapis de chezășie cămărașului Vasile pentru cumnatul său Postolache, iar în cazul cînd acesta ar fugi, se obligă să-i fie vecin, împreună cu copiii.

13. — Iași, 18 februarie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Toderașcu Stîrcea să-și caute vecinii fugiți de pe moșia sa Hăbășești, pe care să-i ia „cu bani cu tot" și să-i ducă la urmă.

14. — Iași, 24 martie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Aron-Vodă să interzică oricui pescuitul în apa Jijiei de pe moșia mănăstirii, iar care vor avea încuviințare să dea dijma.

15. — Iași, 3 septembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, poruncește boierilor Cîrstian biv vel armaș, Vasile biv vtori medelnicer și Ursul Contescu să cerceteze dacă biv vel comisul Ilie Catargiu poate dovedi cu mărturia oamenilor bătrîni că Ambrino și cu fratele său, feciorii lui Ilco din Sucmezău, îi sînt vecini, cumpărați de socrul său, Dabija vodă.

1705

16. — Iași, 18 martie. — Logofătul Antohi Jora, vornicul Lupu Bogdan și hatmanul Lupu Costache împuterniceșc pe un aprod al domniei să caute vecinii mănăstirii Bistrița și să-i ducă la urma lor, după ce-și vor plăti sferturile.

17. — ⟨Iași,⟩ 5 iunie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Chiriță din Banca să-și stăpînească moșiile din mai multe ținuturi și să ia dijma.

https://biblioteca-digitala.ro

18. — Iași, 16 iunie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Neamț să oblige pe locuitorii de pe moșiile Piscu și Ciofrești (Tecuci) a-i da dijma din toate produsele, iar negustorii din tîrgul Piscu să plătească cîte doi bani de dugheană și povarnă.

19. — ⟨Iași,⟩ 22 iunie. — Ispisocul dat de Antioh Cantemir, domnul Moldovei, referitor la pricina egumenului de la Aron-Vodă cu biv postelnicul Miron Darie din Dărmănești pentru stăpînirea a doi vecini care, în urma jurămîntului a zece martori, au rămas ai mănăstirii.

20. — Iași, 10 iulie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, poruncește lui Ion Balș biv vel Stolnic, să cerceteze dacă Vasile Surdul este curtean pe moșia lui în Forăști sau vecin din Măxinești, al lui Solomon Botez, care îl reclamă.

21. — Iași, 18 iulie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, hotărăște ca Sandul Șeptelici să stăpînească pe Vasile Țiplic, vecin al lui Gavril Pătrău, pînă ce fiii lui Pătrău îi vor plăti cheltuiala făcută pentru căutarea lui Arsenie, pe care i-l dăruise tatăl lor fără a-i fi vecin.

22. — Iași, 30 iulie. — Marii boieri dau scrisoare de mărturie că Postolache, feciorul lui Ștefan Clinte din Pașcani, a venit să spună înaintea lor, de bună voie, că este vecin al lui Vasile Ceaur aga, din Valea Seacă, rătăcit de mic, declarînd că mai știe și pe alții în situația lui.

23. — Iași, 20 decembrie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Dumitrașco Prodan, biv comis, să stăpînească satul Tătărășeni, cu vecini cu tot, fost al lui Petricoicu vodă, care a luat de la tatăl lui Prodan vite de negoț, în valoare de 933 de lei, fără a fi achitat zapisul de datorie.

24. — ⟨Iași⟩. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, întărește căpitanului Alexandru Adam stăpînirea asupra părților de moșie cumpărate în Gornești și Pîrlești, inclusiv partea lui Toader Boban, cu care i se dăduse vecin și a fost apoi eliberat.

25. — ⟨Iași⟩. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Miron Hăjdău, fost pîrcălab să-și aducă înapoi, pe moșie, vecinii fugiți.

1706

26. — Iași, 13 februarie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Pîngărați să caute vecinii mănăstirii, din Ivănești, aducîndu-i înapoi de oriunde i-ar găsi.

27. — Iași, 16 martie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Iordache Abaza și rudelor sale să scoată din siliștea lor, Popești (Tutova), pe Gheorma și pe feciorii lui care și-au făcut case fără încuviințare, spre a nu se considera cu timpul „moșinași".

28. — Iași, 11 aprilie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Ilie Botez să caute oriunde în țară pe Ion care i-a fost cioban și, găsindu-l, să-l tragă la cel mai apropiat scaun de judecată spre a-i întoarce pagubele cauzate.

https://biblioteca-digitala.ro

29. — 10 mai. — Lista vecinilor de pe moșia Dulcești, primiți ca zestre a soției sale de căpitanul Irimia Jora.

30. — Iași, 7 iunie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, întărește stăpînirea mănăstirii Ocna asupra daniilor făcute de Toma Cantacuzino, fost vornic mare, și Iordache Toma Cantacuzino, fost medelnicer mare, anume o vie la Cotnari, o parte din satul Piciorogani și pe vecinul Toader Bolovan cu doi fii ai săi.

31. — Iași, 4 iulie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Aron-Vodă să țină și să oprească tot locul Cotmăneștilor și a Fiteonilor, interzicînd păscutul vitelor de la Sfîntul Gheorghe pînă la Sfîntul Dumitru și tăierea pădurii de la Cotmani, Stînca și de la Lunca Prutului.

32. — Iași, 6 august. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă încuviințare lui Toader Hăbășescul, fost mare spătar, să trimită pretutindeni în țară să-și caute vecinii fugiți din satul Dămienești și să-i ducă unde i-ar fi voia.

1707

33. — Iași, 9 ianuarie. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului și întreg soborului de la Sucevița să caute oriunde în țară pe țiganii și vecinii mănăstirii și să-i ducă înapoi.

34. — 15 mai. — Antioh Cantemir, domnul Moldovei, hotărăște ca Savin vel ban să stăpinească părțile de moșie ale lui Toderașcu de la Rotompănești, cu morile și vecinii, pentru suma de 316 lei pe care i-a dat să scape de temniță, dar nu i-a mai restituit.

35. — 20 iunie. — Gavrilă, fiul lui Vasile Loghin, dă păhărnicesei Părasca partea lui de moșie din Spineni, pe apa Tazlăului Sărat, pentru că l-a iertat de vecinătate.

36. — Iași, 8 decembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, hotărăște ca Dumitrașcu Pătrău să dea lui Sandu Șeptelici un vecin, pe Toader, fiul lui Trifan, pe care i l-a promis de zestre la căsătoria acestuia cu sora sa.

1708

37. — Iași, 29 martie. — Ilie Brăescu și soția lui vînd cumnatului lor, căpitanul Gheorghe Pisoschi, jumătate din satul Becești, cu toți vecinii, afară de doi.

1709

38. — Iași, 1 iunie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă încuviințare călugărilor de la Humor să oblige pe locuitorii de pe moșia mănăstirii, Strahotinul, a le da dijma din produse și a nu pescui în iaz fără știrea lor.

https://biblioteca-digitala.ro

39. — Iași, 25 iunie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului și soborului de la Pobrata să ia doi vecini fugiți ai mănăstirii și să-i ducă la urma lor.

40. — 10 august. — Pîrcălabul Ștefan Hăbășescu, împreună cu soția sa, vinde vel vornicului Iordachi Ruset cîte o jumătate din satele Hăbășești și Giurgești (Roman), cu vecinii, afară de unul, Toader Frumosu, pe care l-a iertat de vecinie.

41. — 10 octombrie. — Constantin Beldiman vinde vel stolnicului Ștefan Roset a patra parte din satul Tețcani, cu vecinii, afară de Constantin Zbîrlezu și Ștefan feciorul lui Ion morar; unchiul său, Neculai Beldiman, vinde numai vecinii de pe a patra parte din aceeași moșie, pe care o vînduse mai dinainte.

42. — Iași, 16 octombrie. — Toader fost mare comis, dă vornicului Ilie Abaza moșia lui, jumătate din satul Drăgușeni și jumătate din Zăvoieni (Suceava), împreună cu vecinii de acolo, pentru că i-a plătit datoria făcută la turci și l-a scos din închisoare.

1710

43. — Iași, 1 februarie. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, cedează episcopiei Roman venitul moșiei domnești a tîrgului Roman, încuviințînd episcopului să ia dijma din produse de la tîrgoveții moldoveni și armeni, care ar lucra pe acel hotar.

1711

44. — 19 ianuarie. — Rusu Corui, cu soția și rudele sale, vînd lui Mitrea din Bălțați, căpitan în Țara Românească, pe un vecin al lor, din Căciulați (Neamț), împreună cu feciorii lui.

45. — Iași, 22 februarie. — Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Bejan Hudici, vornic de poartă, să-și caute vecinii, pe Ștefăneasa, femeia Vîntului, cu 3 copii, și să-i aducă la casa lor.

46. — Iași, 4 iulie. — Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, poruncește locuitorilor de la Ulmi și Mogoșești, poslușnici ai mănăstirii Sf. Vineri, să asculte pe egumen, să-i dea ajutor la secere și la coasă, și dijma din produse „după obiceiul vechi".

1712

47. — Iași, 16 mai. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează lui Solomon Botez a-și căuta oriunde în țară vecinii săi, fugiți din satul Oniceni (Suceava) și, găsindu-i să-i ducă unde i-ar fi voia.

https://biblioteca-digitala.ro

1713

48. — Iași, 14 decembrie. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Antioh, vel căpitan de la Tecuci, să oblige pe oamenii care au arat, cosit și și-au făcut grădini pe moșia Vadul Roșcăi, considerîndu-se „moșinași", să dea dijmă din toate călugărilor de la mănăstirea Adam.

49. — Iași, 28 decembrie. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut boierilor și slujbașilor de la Fălciu că a scutit de toate dările nouă oameni ai episcopiei din Huși, pentru muncile agricole și îngrijirea vitelor, poruncind și hușenilor să nu-i amestece cu nimic la nevoile tîrgului.

1714

50. — Iași, 9 martie. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare stolnicesei Ursăchioaia să caute oriunde l-ar găsi pe Vasile Grad, vecin al ei din Bozieni, și să-l aducă înapoi.

51. — Iași, 7 aprilie. — Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului și soborului de la Pobrata să caute oriunde în țară țigani și vecini fugiți de pe moșia mănăstirii și să-i aducă la urma lor.

52. — 24 octombrie. — Locuitorii din Drăgușeni și Drăgănești dau mărturie pentru Ion, Larion și Gherasim, feciorii lui Simeon Gherghel din Ciumulești, pe care fiul lui Stroescu îi trage la vecinătate, că sînt răzeși din tată în fiu.

1715

53. — Iași, 29 martie. — Carte de judecată a mitropolitului și boierilor divanului prin care se hotărăște că Spiridon cu frații lui, din satul Averești (Neamț), sînt vecini ai mănăstirii Aron-Vodă și nu ai vistiernicesei Maria Cantacuzino.

54. — Șoldănești, 1 mai. — Nicolae Basotă, biv vel vistier, dă fiicei sale Tofana satul Brăteni, pe apa Bașăului, cu heleșteu, cu tot hotarul cît se cuprinde și cu vecinii pe care-i indică nominal.

55. — Iași, 7 iunie. — Vornicii de poartă adeveresc depunerea jurămîntului în biserică de către martorii aduși de egumenul de la Pobrata pentru a dovedi că țăranii Drăgoi Nicolae, Gheorghe Văscan și Gavrilă Borca, fugiți în satul Tudora al vornicului Ghenghe, sînt vecini ai mănăstirii.

1715 — 1716

56. — ⟨Iași,⟩ — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Miron Hîjdău, fost pîrcălab de Hotin, să-și caute vecinii și țiganii fugiți din satele lui și să-i aducă înapoi.

https://biblioteca-digitala.ro

1718

57. — Iași, 20 aprilie. — Grigoraș Brahă din Letcani dă lui Neculai sulgerul trei locuri de casă și patru vecini pentru o boccea cu haine pierdută în timpul năvălirii tătarilor.

58. — 20 mai. — Catrina, soția lui Sandu Harapu, vinde întîi lui Iordache medelnicer satul Cristești (Suceava) fără vecini ; apoi, în virtutea dreptului de protimisis, lui Ion Sturza vornicul, împreună cu vecinii.

59. — Iași, 3 septembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte Mariei Cociubănița ca să ia dijma de la cei care se hrănesc pe părțile și curăturile ce are ea pe o moșie din ținutul Tutova.

60. — Deleni, 28 decembrie.— Boierul Iordache Cantacuzino poruncește lui Ion Ciocîrlie, îngrijitorul uneia din moșiile sale, să adune pe țăranii refugiați din cauza năvălirii tătarilor, obligîndu-i să nu se ducă în altă parte și aducîndu-i legați pe cei ce s-ar opune.

1719

61. — Iași, 20 iulie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Manolache, vornic de poartă, să-și ia dijma din produse și tot venitul din părțile de moșie ce i se cuvin la Coșești și Gîrceni (Tutova), precum și din Alecșăști de la Vilna (Vaslui).

1720

62. — Iași, 14 ianuarie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel vornicului Ștefan Ruset să ia dijma din fîneață de pe tot hotarul Bohotinului, după obicei, de la oricine ar fi cosit.

63. — Iași, 15 martie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, întărește reluarea de către egumenul de la Cetățuia a unor vii, pe Valea Cozmoaei, moșia mănăstirii, părăsite de mai mulți ani de către Alivrești, hotărînd ca pe viitor să aibă dreptul a lua înapoi viile de la toți cei ce le lasă în paragină, spre a le da altora care să le lucreze.

64. — Iași, 1 mai. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă încuviințare episcopului de Huși să aibă dreptul a lua înapoi viile părăsite de pe moșia episcopiei, dacă nu vor fi lucrate în termen de trei ani, spre a le da altora care să le lucreze și să le stăpînească în veci.

65. — Iași, 26 noiembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului și soborului de la Neamț, să aibă a lua dijma din produse de pe moșia mănăstirii, Buzați (Neamț), peste apa Moldovei, de la oricine ar fi cultivînd-o.

https://biblioteca-digitala.ro

1722

66. — Iaşi, 10 martie. — Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vistiernicului Ştefan Luca să interzică grădinarilor de pe moşiile boiereşti vecine a mai face grădini la moşia lui, Bărboşi.

67. — ⟨Iaşi,⟩ 23 aprilie. — Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Soveja să „zăbirească" pe bretcanii care pasc oile pe moşiile mănăstirii şi nu dau dijma după cum s-au învoit.

68. — Bărboşi, 13 iunie. — Ilie Gorie dă lui Adam Luca, biv vel sulger, un vecin în schimbul unui ţigan.

1723

69. — Iaşi, 16 ianuarie. — Postelnicul Gavrilaş Leca, împreună cu nepotul şi ginerele său vînd jumătate din satul Vorontăreşti (Roman), pe apa Siretului, cu 80 de lei, vel logofătului Ilie Catargiu, cu vecini şi cu tot venitul.

70. — Iaşi, 6 februarie. — Vornicii de poartă, din poruncă domnească, dau mărturie de jurămîntul făcut în biserica Sf. Nicolai de către doisprezece martori, propuşi de mitropolitul Gheorghe, pentru stăpînirea unor vecini din Zaboloteni.

71. — Iaşi, 19 martie. — Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Bistriţa să scoată de pe moşia mănăstirii pe nişte oameni ai vornicului Sturza, care au intrat cu sila şi se împotrivesc să dea dijmă din produse.

72. — Iaşi, 11 iulie. — Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Neamţ să trimită să caute în satul lui „vel ban" pe Floca, vecin al mănăstirii, pe care, de-l va găsi, să-l aducă legat, deoarece a fugit în mai multe rînduri.

73. — ⟨Iaşi,⟩ 16 iulie. — Mitropolitul Moldovei dă carte de blestem lui Ilie de vistierie, cumpărătorul moşiilor Văleşeni şi Scobinţeni, cu care să cheme la jurămînt pe Ştefan Gioacăş, Andronachi şi Ghirvasa, spre a spune pe unde s-au risipit vecinii din sat în vremea războaielor cu polonii.

74. — Iaşi, 24 octombrie. — Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Toader Petco să-şi stăpînească moşia de baştină şi de cumpărătură în Pohribeni şi să ia dijma din produse.

75. — 15 noiembrie. — Cuprinsul zapisului de vînzare a satului Lieşti de la ţinutul Hîrlăului, dat de către Constantin Alcazi pîrcălab şi soţia sa Catrina, vel paharnicului Constantin Ruset, împreună cu vecinii de pe moşie.

76. — Iaşi, 1 decembrie. — Miron, biv medelnicer, vinde cămărăşului Radu Racoviţă şapte vecini, de la moşia sa Durneşti şi de la Hotin, cu suma de o sută de lei.

https://biblioteca-digitala.ro

77. — Iași, 6 decembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, încuviințează ca mitropolia să ia livezile de pomi de la Vlădiceni ale locuitorilor care au avut și vii, dar nu le mai lucrează, spre a le da celor ce s-ar angaja să refacă viile.

1724

78. — 13 ianuarie. — Silvestru Bărboi mărturisește că a vîndut boierului Hăbășescu numai o vie, iar moșia pe care voia să i-o cotropească, pe motivul că-i era vecin, a dat-o călugărilor de la Drăgești.

79. — Iași, 10 mai. — Veliții boeri judecă, din poruncă domnească, jalba fraților Părîu contra lui Gavril Miclescu vornic și — pe baza jurămîntului făcut de martori — dau hotărîre că aceștia sînt vecini ai lui Mihai Racoviță, din satul Bodești.

80. — Iași, 14 februarie. — Antiohie Hudeci dă scrisoare de împărțeala averii cu cumnatul său, Vasile Carp armașul, consimțind să dea pentru 50 de stupi și 40 de lei „2 cai de căruță și 4 lei bani și o iapă și 25 stupi de sămînță și un vecin, anume Ursul Vîntul, moldovan".

81. — ⟨Iași,⟩ 29 iulie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Sfînta Vineri să trimită la satul Iucaș (Neamț) să ia dijma moșiei.

82. — Lucoviţa, 16 iulie. — Popa Grigore Pisanca dă zapis de chezășie lui Dumitrașcu Baienschi, pentru fratele său Fodor, dat rob de la divan, că va ședea în Lucoviţa sau la Milia, de unde este vecin cumpărat și că nu va mai face pîră împotriva stăpînului.

83. — Iași, 28 septembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, face cunoscut locuitorilor din satul Săbăoani că au fost luați pe seama domniei, care se va îngriji de toate nevoile lor.

84. — ⟨Iași,⟩ 27 noiembrie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Pobrata să caute oriunde vecinii și țiganii mănăstirii spre a-i aduce la urma lor.

1725

85. — Iași, 30 mai. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, trimite un slujitor la moșia Bohotin, a vornicului Ștefan Ruset, să aprindă casele oamenilor „a cărora ar vri dumnalui".

86. — Iași, 16 iulie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bogdana să strîngă dijma de pe toate moșiile mănăstirii din ținutul Cîrligăturii, de la Stornești, Pleșești și Batornești.

https://biblioteca-digitala.ro

87. — Iași, 10 noiembrie. — Măranda și cu fiul ei, Neculai Bucium, vînd vel logofătului Ilie Catargi doi vecini din satul Horgești (Putna).

88. — 12 decembrie. — Vasile Hăbășescu medelnicer dă lui Sandu Sturdza vel ban un vecin în schimbul altuia, ori un moldovan ori un țigan, de potriva vecinului său.

1726

89. — Iași, 10 martie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, poruncește lui Costache biv vel medelnicer să cerceteze și să oblige pe locuitorii Bucești, care au cosit pe moșia Dămăceni la vadul Roșcăi, să dea dijma de fîn mănăstirii Adam.

90. — 12 iulie. — Cercetarea vel spătarului I. Palade în pricina egumenului de Soveja cu unii locuitori care nu vor să se recunoască vecini ai mănăstirii.

91. — Iași, 31 iulie. — Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte lui Gheorghe Hermeziu să-și stăpînească moșia Horodești și partea din Cucălău (Dorohoi), obligînd pe locuitori a-i da dijma din toate produsele.

92. — 26 august. — Bărboi Sturza vinde surorii sale, călugărița, doi vecini cu copiii lor, „să-i aibă robi".

1727

93. — Iași. 29 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de stăpînire lui Ioniță Tăutu asupra vecinilor fratelui său, căruia i-a dat moșia sa din Răstoace de a pus-o zălog spre a se plăti de o datorie la un turc și nu i-a mai scos-o.

94. — ⟨Iași,⟩ 27 aprilie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului să trimită la moșia mitropoliei, Penișoara, să scoată pe oamenii care au odăi cu vite și fac stricăciuni.

95. — ⟨Iași,⟩ 18 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește pîrcălabilor de Bacău să cerceteze pricina egumenului de la Bogdana cu bîrsanii de la Cașin, care nu i-au dat banii pentru dijma cumpărată de pe o moșie, făcîndu-i și pagubă în vite.

96. — ⟨Iași,⟩ 4 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, pe baza judecății făcută de vel vornicul Constantin Ruset, hotărăște ca Gheorghiță, feciorul Onicăi, și Giuncul vornicul să nu mai încalce hotarul moșiei Galbeni a mănăstirii Soveja și să dea dijmă egumenului din tot ce cultivă.

97. — Iași, 10 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, întărește spătarului Iordache Aslan și soției sale Anița dania din partea mătușei lor, Ileana băneasa, satele Rădiana și Hălăucești cu vecini, țigani și o jumătate de loc de casă din Iași.

https://biblioteca-digitala.ro

98. — Iaşi, 24 octombrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte boierilor Toader Cuza şi Ion Bujoranu să cerceteze reclamaţia lui Ilie armaşul contra unor locuitori din Borăşti care cultivă varză pe moşia lui şi nu-i dau dijma, căutînd să facă dreptate la amîndouă părţile, sau să le dea termen pentru judecată la divan.

1728

99. — ⟨Iaşi,⟩ 22 martie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel şătrarului Dabija să cerceteze reclamaţia egumenului de la Bîrnova contra locuitorilor din Poşorcani (Putna), care s-au împotrivit oamenilor săi, veniţi să ia dijma moşiei, şi să aleagă părţile lor de ale mănăstirii.

100. — ⟨Iaşi,⟩ 8 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă pricina lui Gheorghe postelnicul cu un număr de locuitori din Sălişte, pe care-i dă să-i fie vecini, împreună cu rudele lor.

101. — ⟨Iaşi,⟩ 11 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la mănăstirea Barnovschi să interzică locuitorilor de la Slobozia a cosi fînul pe locul dat lui de egumenul de la Galata, lîngă Şipot, punîndu-i să-i dea dijmă din cît au cosit pînă atunci.

102. — Iaşi, 12 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă pricina vel spătarului Iordache Cantacuzino cu locuitorii Cojocăreşti care se socoteau răzeşi de Hociungi şi-i dă să-i fie vecini ai moşiei sale Mînjăşti, pentru că şi bunicul lor a fost vecin.

103. — ⟨Iaşi,⟩ 14 septembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte căpitanilor de Işnovăţ să pună în vedere călăraşilor a lăsa în pace pe locuitorii strînşi pe moşia lui Ştefan Hermeziu de la Horodişte, care nu se pot aduna mai mulţi de răul lor.

1729

104. — Iaşi, 6 martie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ion Meleghi, bulucbaşă hătmănesc, să-şi apere moşia lui de la Onceni de orice fel de încălcare, să nu-i taie nimeni pădurea fără învoirea lui, iar cei ce vor pescui în apa Prutului şi a Jijiei, cu aprobare, să-i dea din trei peşti un peşte, sau din trei bani un ban.

105. — Iaşi, 4 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, înnoieşte lui Pintilie, Ilie şi Ion, feciorii lui Neculai Dimitrel din Săcueni, cartea de oameni liberi dată de Mihai Racoviţă, la judecata căruia, în mai multe rînduri, au fost pe nedrept pîrîţi de Neculai sulgerul că sînt vecini ai lui din Drăguşeni.

106. — Iaşi, 18 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel clucerului Iordache Ruset să cerceteze dacă feciorii lui Vasile Boţul, după

https://biblioteca-digitala.ro

ce au vîndut lui Ilie Pleșca jicnicerul un petec de moșie, împreună cu doi vecini cu feciorii lor, au mai dat în urmă altora pe acei vecini, pentru niște zapise de datorie.

107. — Pașcani, 15 octombrie. — Velișco Panaitache vinde unchiului său Iordache Cantacuzino, biv vel medelnicer, pentru suma de șase sute lei și doi cai, satul Cîrligii, siliștea Mînjăștii, cu vecini cu tot, și părți din Dumești, toate în ținutul Neamț, oprindu-și numai patru vecini care n-au intrat în prețul vînzării.

108. — ⟨Iași,⟩ 19 noiembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește vătămanului și sătenilor din Iubănești (Dorohoi) să lucreze mănăstirii Sucevița o zi la arat, o zi la coasă, să adune fînul în stoguri, să dea dijma din produse și să îngăduie egumenului a ține cîrciumă alături de a lor.

109. — Iași, 12 decembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Adam, feciorul lui Costanda, nepot lui Pascal negustorul, să interzică unor locuitori a sta pe moșia lui de la Lucești și Străoani pe Jijia, avînd a îngădui numai pe cei ce se învoiesc să dea venitul moșiei.

1730

110. — Iași, 25 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Miron Cuza, biv vtori logofăt, a-și stăpîni moșiile cu vecinii și țiganii care i-au venit la împărțeală, putînd să-și caute și să-și aducă înapoi vecinii fugiți, afară de cei ce se vor fi așezat în ținutul Cernăuților.

111. — ⟨Rișca,⟩ 25 mai. — Monahul Nicodim Bașotă, fost mare vistier, face împărțeala nominală de vecinii din Șoldănești dați ginerelui său Gheorghiță Manea postelnic, specificînd că cei ce-i mai rămîn să revină fiului său Todirașcu.

1731

112. — Iași, 13 martie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Șerban Cantacuzino să împlinească de la Pelin căpitanul cîte doi lei de stog pentru fînul oamenilor de la Vijnița, căruia i-a dat foc.

113. — Iași, 25 august. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Dumitrache Tăutu să-și stăpînească moșia Rodești, împreună cu vecinii de pe ea, și parte din Hănești, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse.

114. — 10 decembrie. — Însemnare de claca și podvezile pe care Văcărești și Mărcești s-au învoit să le facă mănăstirii Răchitoasa, după porunca domnească.

https://biblioteca-digitala.ro

1732

115. — ⟨Iași,⟩ 4 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel sulgerului Adam Luca să cerceteze încălcarea pe care turcul Mahmet o face cu vitele sale moșiei medelnicerului Toader Mălai și să-i ceară să plătească fînul.

116. — 10 martie. — Împărțeala vecinilor din Călinești (Cernăuți), între moștenitorii boierului Andronic Pîrvul.

117. — Iași, 15 aprilie. Grigore Ghica, domnul Moldovei, împuternicește pe biv vel căpitanul Ion Bănarul să scoată de pe moșia sa Totoești (Hîrlău), pe toți „breslașii", iar pe țăranii care se vor învoi cu el să-i mute în silișteе.

118. — Iași, 13 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Tazlău să cheme la divan pe Druțu, pe Alexandru Zănoagă, pe Sava și Neculai, frații lui, care, fiind vecini ai mănăstirii, nu vor să stea pe moșie „umblînd să scape de vecinătate".

119. — Iași, 23 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel căpitanului Ursu Iurașcu să oblige pe locuitorii de pe moșiile Peletiuci, Albotești, Cornești și Filipești (Neamț) a-i da dijma din produse, să-și ia dijma și de la moșia Călinești pe care o ține în arendă de la egumenul mănăstirii Bistrița, precum și de la negustorii turci ce-i taie pădurea pentru vase și scînduri.

120. — ⟨Iași, iulie⟩. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina unor locuitori „oameni de moșie", pîrîți de biv vel paharnicul Iordache Cantacuzino că sînt vecini ai lui Blăgești, mutați la Pașcani.

121. — ⟨1732⟩. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina unor răzăși din satele Ruptura și Costești, năpăstuiți de egumenul de la Soveja că ar fi vecini ai mănăstirii și, dovedindu-se că sînt „oameni de moșie", le dă carte de „îndreptăciune".

1733

122. — Iași, 16 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește lui Ioniță Izmană, vel căpitan de Dorohoi, să oblige pe locuitorii din Ibănești amestecați și cu vecini de ai mănăstirii să „se așeze" cu egumenul de la Sucevița să facă poslușania și să poată purta și birul lor.

123. — Iași, 25 februarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește locuitorilor din Văscăuți, slobozie domnească, să asculte pe viitor de paharnicul Iordache Cantacuzino, pe a cărui moșie s-a înființat satul fără știrea acestuia.

124. — ⟨Iași,⟩ 13 iulie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare călugărilor de la mănăstirea Zagavei să oblige pe locuitorii de pe moșia lor, Nemîndrii, să le dea dijma din produse.

https://biblioteca-digitala.ro

125. — ⟨Iași,⟩ 31 august. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, întărește lui Iordachi Cantacuzino vel vornic, stăpînirea asupra vecinilor din Deleni, arătați nominal, împreună cu satul, pe baza dovezilor ce le-a prezentat.

1734

126. — Iași, 12 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Voroneț să stăpînească moșiile mănăstirii, branițtele și pîraiele din munți, obligînd pe cei ce se folosesc de ele a-i da venitul după obicei.

127. — Iași. 12 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește vornicilor de Cîmpulung să cerceteze reclamația egumenului de Voroneț împotriva unor vecini nesupuși, obligîndu-i să se „așeze" cu mănăstirea pentru poslușania obișnuită.

128. — ⟨Iași,⟩ 15 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte egumenului de la Rîșca poruncindu-i ca, potrivit așezămîntului, mănăstirea să-și stăpînească singură moșiile și vecinii, să nu le înstreineze pe la boieri, iar locuitorii de pe acele moșii, ce nu ar fi vecini, să facă obișnuita poslușanie.

129. — ⟨Iași,⟩ 18 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului Sava de la Pîngărați să caute vecinii fugiți, să ducă la mănăstire pe cei neintrați în cislă, iar cei care „vor fi în bani cu alții" să dea mănăstirii cîte șase orți pe an pentru poslușanie.

130. — 24 februarie. — Împărțeală de vecini între moștenitorii boierului Ion Stîrcea.

131. — Iași, 11 mai. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Neamț să trimită a căuta oriunde în țară pe vecinii mănăstirii, fugiți din satul Drăgănești, spre a-i aduce la urma lor.

1735

132. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Andriiaș, căpitan de Ștefănești, să împlinească dijma de la cei ce cultivă moșia Lihănești a mănăstirii Rîșca, s-o dea egumenului, iar cei ce se simt nedreptățiți să iasă la divan.

133. — Iași, 17 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Slatina să stăpînească viile de pe moșia mănăstirii, de la Galați, în malul Brateșului, ale oamenilor fugiți.

134. — ⟨Iași,⟩ 4 mai. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Trei Ierarhi să apere moșia mănăstirii, din jurul Copoului, de încălcările vitelor boierești, negustorești și turcești și să nu permită la nimeni tăierea lemnelor din pădurile tinere.

https://biblioteca-digitala.ro

135. — Mai. — Gheorghe din Scorțești dă mărturie scrisă că Zavul, moșul cămărașului Andronic, nu a fost vecin al lui Stamate postelnicul, ci curtean, locuind pe moșia lui în Cioncești.

136. — ⟨Iași⟩, 25 august. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Costachi vel spătar să cerceteze jalba episcopului de Roman pentru nesupunerea la dijmă a unor locuitori de pe moșia Gerenii a mănăstirii Secu și să împlinească de la ei zeciuiala cuvenită.

1736

137. — Iași, 20 martie. — Daniil Giurgiuveanu, ginerele călugărului Gheorghe Moțoc, vinde vecinii din Davideni (Neamț) — afară de doi ce sînt iertați — lui Toader Palladi, fost mare vistier, care cumpărase înainte numai moșia.

138. — ⟨Iași,⟩ 9 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la mănăstirea Adam să dărîme circiuma nouă, ridicată de Stamatin lîngă cea veche de la pod, la Vadul Roșcăi.

1737

139. — Iași, 7 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește lui Radu biv vel clucer să cerceteze reclamația egumenului de la Bogdana pentru paguba de fîn cauzată de bîrsanii Neagu și Coste, cărora le-a arendat un munte pentru pășunat, precum și pentru un număr de porci uciși de oamenii lui Iordache Ruset clucerul și să caute a-i „așeza" cum va fi mai drept.

140. — Iași, 13 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel armașului Andonie, pîrcălab de Galați, să cerceteze reclamația egumenului de la Rîșca împotriva lui „Mardaros corăbierul" care nu i-a achitat arenda bălților de la Mălina și împotriva locuitorilor din acel sat al mănăstirii care i-au luat o cantitate de mălai.

141. — ⟨Iași,⟩ 1 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Lupu Porosohe vtori armaș și lui Sandu Goi să-și apere moșia lor de la Doljești de vitele locuitorilor megieși care le-o pășunează producîndu-le pagube.

142. — Galata, 1 septembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel pitarului Constantin Cucoranu să oblige pe locuitorii de pe moșia lui, Cîrniceni, să-i dea dijma din produse.

143. — 17 noiembrie. — Miron Mocodan, care în încercarea de a scăpa de vecinie nu a găsit martori să jure pentru el, dă zapis egumenului de Pobrata că se recunoaște vecin al mănăstirii ca și tatăl său, obligîndu-se a nu mai căuta să iasă la judecată.

https://biblioteca-digitala.ro

1738

144. — 20 martie. — Biv vornicul Mihai Micu dăruiește vel spătarului Teodor Palade un copil de vecin.

145. — Iași, 31 martie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, trimite un copil de casă la Suceava să aducă la divan pe Constantin Ciudin, reclamat de Gheorghe Crețu din Redul Mare că i-a luat moșia și vrea să-l vecinească.

146. — ⟨Iași,⟩ 13 aprilie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina lui Enachi Brașoveanu pentru via de pe locul mănăstirii Dancu, de la Șorogari — pe care egumenul încearcă să i-o ia — și hotărește să o stăpînească în pace, dînd dijmă.

147. — 25 iunie. — Constantin Tăutul și ginerele său Petre Giurgiuveanu vînd vel spătarului Teodor Palade un număr de vecini, din Rudești.

148. — ⟨Iași,⟩ 15 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Dumitrașcu Ivașcu, biv postelnic, să-și ia dijma de pe moșia Săpoteni (Dorohoi).

1739

149. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Ioniță Cerchez, copil de casă, să cheme la judecata divanului pe Dumitrașcu și pe Vasile Spinu care, cultivînd pe moșia sa Trifești, primul și-a luat dijma înapoi, iar celălalt nu i-a strîns paiele la arie.

150. — ⟨Iași,⟩ 13 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește dregătorilor de la ținuturi să ajute pe egumenii mănăstirilor de la munte să ia cîte 2 lei pe an de la vecinii fugiți, pentru stogul de fîn și podvoada ce erau datori să facă.

151. — Iași, 12 aprilie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește tuturor slujitorilor așezați cu case pe moșiile mănăstirii Socola, Iezăreni și Rădiul lui Tătar, să facă învoială cu starețul în privința obligației de boieresc.

152. — ⟨Iași,⟩ 14 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește starostilor de Putna să cerceteze reclamația egumenului de la Bogdana pentru împresurarea moșiilor mănăstirii, de la Cîmpuri, de la Poenile Urecheștilor pe Trotuș și pentru niște locuitori care șed în Șoldești și Burdușești, la Zăbrăuți, fără să dea dijmă.

153. — ⟨Iași,⟩ 16 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, împuternicește pe un slujitor domnesc să ia pe Gheorghe, feciorul Crețului, și să-l ducă la satul Petia, să-l dea lui Constantin Ciudin căruia îi este vecin.

https://biblioteca-digitala.ro

1740

154. — ⟨Iași,⟩ 5 februarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă împuternicire vel vistierului Toader Pălade și vel logofătului Sandu Sturza să numească vornic pe cine vor crede în Cîmpulungul Rusesc și să răspundă de dările locuitorilor, iar stăpînii satelor să aibă a-și lua numai venitul obișnuit de la vecinii lor.

155. — ⟨Iași,⟩ 1 martie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă încuviințare bîrsanilor așezați la Putna și Bacău, tocmiți cu rupta la cămară, să-și pască oile pe „locurile slobode" fără a da nici o dijmă, iar pentru stînile din timpul verii să se învoiască cu stăpînii moșiilor.

156. — Iași, 24 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire clucerului Mihalache Sturza să ia pe un vecin al său, căsătorit cu o țigancă, să-l ducă la casa lui, cu copiii, care se vor împărți ca țigani.

157. — 29 mai. — Cîrstina și fiii săi asigură în scris pe Onică și tot neamul lui că pentru paguba mare ce le-a făcut aprinzîndu-le aria, nu-l va face vecin, deoarece a slujit la casa lor „cu dreptate".

158. — ⟨Iași,⟩ 17 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Slatina, să dea de știre locuitorilor din satele ce se mărginesc cu moșiile mănăstirii să-și pună păzitori la vite, spre a nu-i strica semănăturile, iar de nu vor înțelege, pe care le va prinde, vor fi trimise la sulgeria domnească și la menzil.

159. — ⟨Iași,⟩ 10 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte egumenului de la Bîrnova pentru a interzice cositul fînului fără învoirea mănăstirii în poiana Bîrnovii și la Căpotești.

160. — 6 octombrie. — Răvaș dat egumenului de la Horecea să interzică tăierea pădurii în apropierea mănăstirii fără voia lui, vinovații fiind pasibili de „certare".

161. — ⟨Iași,⟩ 26 octombrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel logofătului Sandu Sturza să trimită la moșia lui, Zberoaia, să scoată pe toți locuitorii care stau pe hotarul satului său fără să se învoiască și să strîngă venitul cuvenit.

162. — Iași, 11 decembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Constantin Balș să trimită la divan pentru a fi judecați, cînd va veni egumenul de Tazlău, niște locuitori care nu vor să se recunoască vecini ai mănăstirii.

1741

163. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Silion și vornicului de Cîmpulung să cerceteze neînțelegerea egumenului de la Voroneț cu cîmpulungenii — care nu fac poslușanie, nici clacă, nici nu dau ceva mănăstirii pentru cîrciumă — și să-i oblige la îndatoririle lor de lăturași.

https://biblioteca-digitala.ro

164. — Iaşi, 7 februarie. — Dumitraşcu Stroici biv vel postelnic vinde vel logofătului Sandu Sturza jumătate din satul Bahrineşti cu vecinii aflători şi cei ce vor fi găsiţi, pentru suma de cinci sute lei.

165. — ⟨Iaşi,⟩ 23 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Tazlău să cheme în judecata divanului pe nişte locuitori de la Măstacăn, care au „pricină de vecinătate".

166. — Iaşi, 26 mai. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire şetrarului Solomon Botez să caute oriunde pe doi vecini ai lui fugiţi din satul Forăşti şi să-i aducă înapoi.

167. — ⟨Iaşi,⟩ 2 iunie. — Carte domnească dată egumenului de la mănăstirea Sfîntul Sava pentru strînsul dijmei de pe moşii.

168. — ⟨Iaşi,⟩ 12 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare diaconului Toader Damaschin de la biserica Sf. Gheorghe din Botoşani să-şi stăpînească parte din satul Silişeul de Sus ⟨Dorohoi⟩, obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse „pe obiceiul véchiu".

169. — Iaşi, 15 iunie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Secu să stăpînească şi să ia dijma de pe muntele şi braniştea mănăstirii.

170. — Iaşi, 21 iulie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Rîşca să stăpînească moşiile mănăstirii şi să ia dijma după obicei, cu excepţia celor ce ar fi arendate.

171. — ⟨Iaşi,⟩ 28 octombrie. — Veliţii boieri judecă pricina lui Grigoraş Volcinschi cu Gavril Loic pentru vecinie, stabilind că Loic este vecin al lui Volcinschii, din satul Lucoviţa, şi-i dau carte să-l stăpînească.

172. — ⟨Iaşi,⟩ 10 noiembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte egumenului de Cetăţuia ca oamenii care locuiesc pe moşiile mănăstirii să slujească, după hotărîrea ce s-a făcut de obşte, cîte 6 zile pe an şi să dea dijma obişnuită.

173. — ⟨Iaşi,⟩ 18 noiembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte locuitorilor din satul Bucium şi altora de pe moşia mănăstirii Dancu, să lucreze 6 zile pe an, la ce i-ar pune egumenul, deoarece măsura este luată pentru uşurinţa lor.

174. — ⟨Iaşi,⟩ 25 noiembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte vornicului şi locuitorilor din Murgeni, fostă slobozie domnească, să asculte de noul stăpîn, biv vel stolnicul Vasile Sturza, lucrînd cîte şase zile pe an şi dînd dijma din produse.

https://biblioteca-digitala.ro

175. — ⟨Iași,⟩ 28 noiembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire mănăstirilor Sucevița, Dragomirna și Bîrnova să stăpînească iezărul de la Dorohoi, împărțind venitul în mod egal.

176. — ⟨Iași,⟩ 30 noiembrie. — Cuprinsul a patru cărți de încuviințare date de Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, egumenului de la Galata, să stăpînească și să oblige pe locuitorii de pe moșiile Belcești, Tărnășani, Volcești și Teișori a face slujba ca și mai înainte, pe obicei.

177. — ⟨Iași,⟩ 31 decembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește oamenilor din satul Tîrnova (Soroca) al medelnicerului Lupu Balș, să respecte învoiala încheiată cu stăpînul.

1742

178. — 4 ianuarie. — Banul Andrei Ruset este împuternicit să oprească tăiatul lemnelor din pădurea Stînca, de pe moșia sa Posadnicii, de la Jijia.

179. — 9 ianuarie — Egumenul de Bogdana reclamă domnului Moldovei nedreptatea ce i s-a făcut la judecată în pricina cu bîrsanii de la Cașin pentru încălcarea unui munte al mănăstirii fără a-i plăti suhatul și cere a i se cerceta din nou cazul.

180. — 12 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, hotărăște ca locuitorii care nu sînt vecini, așezați pe moșiile mănăstirești, să lucreze douăsprezece zile pe an, să dea dijma din produse ; țăranii de pe moșiile boierești să nu fie primiți pe cele mănăstirești și egumenii să pună vornicei prin sate după chibzuiala lor.

181. — Iași, 20 ianuarie. — Marii boieri judecă plîngerea locuitorilor Ștefan și Ion, feciorii Chirilii, — că sulgerul Adam Luca îi „trage la vecinătate", pe cînd ei știu că tatăl lor „au fost rus din țara leșască" — hotărînd să rămînă vecini ai pîrîtului.

182. — 22 ianuarie. — Cuprinsul unei cărți de judecată pentru Sandu și Neculai, feciorii lui Grigore Durlan, care pîrîți de Ioniță Cocris că-i sînt vecini din Mînjești, pe baza dovezilor aduse, au fost lăsați în pace de vecinie.

183. — ⟨Iași,⟩ 22 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă medelnicerului Constantin Balș carte de încuviințare să împlinească de la locuitorii înscriși în cisla satului Sascut fînul de boieresc, pe care în vara trecută n-au vrut să-l facă. după cum aveau obiceiul.

184. — ⟨Iași,⟩ 23 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, împuternicește pe episcopul de Huși ca, potrivit hotărîrii de obște, să stăpînească moșiile Crețești, Broșteni și Plopeni, ale episcopiei, să ia dijma, să puie vornicei prin sate și toți oamenii să-i dea ascultare slujindu-i după obiceiul vechi.

https://biblioteca-digitala.ro

185. — ⟨Iași,⟩ 19 februarie. — Cuprinsul hotărîrii lui Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, ca locuitorii din Bălțătești să rămînă vecini ai lui Iordachi Cantacuzino, iar pentru asuprire cu lucru peste obicei, să reclame și li se va face dreptate.

186. — 19 martie. — Cancelaria domnească poruncește lui Mihalache Sturza biv vel clucer, judecătorul ținutului Roman, să împlinească de la oamenii din două sate ale vel vornicului Costache Razu, fînul pe care nu l-au făcut pentru anul trecut.

187. — ⟨Iași,⟩ 23 martie. — Domnul poruncește vornicului de Botoșani să mute în silițe pe oamenii care stau în fînațul și în țarina de pe moșia Berihoești a mănăstirii Slatina.

188. — Iași, 25 martie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Neculai Ciohoranu, căpitan de Ciuhur, să aducă la cunoștința locuitorilor strămutați în raiaua Hotinului că, de se vor întoarce, vecinii nu vor avea nici o supărare din partea stăpînilor.

189. — ⟨Iași,⟩ 20 aprilie. — Carte domnească dată starostelui de Putna pentru supunerea oamenilor din Mărășești la slujba obișnuită.

190. — ⟨Iași,⟩ 21 aprilie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut lui Ilieș, vel căpitan de Dorohoi, că aprobă măsura de a fi dat altor locuitori, veniți acolo, pămînturile celor ce-au fugit în raiua Hotinului.

191. — ⟨Iași,⟩ 24 aprilie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Iliaș, căpitan de Dorohoi, să oblige pe lăturașii din satul Șipote, moșia mănăstirii Barnovschi, să facă douăsprezece zile de lucru, vecinii să slujească după obicei, iar cei trei oameni care au fugit să fie căutați și aduși la urma lor.

192. — ⟨Iași,⟩ 4 mai. — Carte de volnicie dată ispravnicului marelui vistier pentru a opri pe niște oameni să calce cu vitele moșia Urlați, de pe care s-au mutat ei, și să scoată de acolo pe niște sîrbi cu oile lor.

193. — ⟨Iași,⟩ 22 mai. — Carte domnească dată unui slujitor ca să aducă pe niște vecini care au pîrît pe spătăreasa Păscăniță, stăpîna lor, și nu au vrut să stea la judecată.

194. — ⟨Iași,⟩ 31 mai. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește locuitorilor de pe moșia Buicani și altele, ale mănăstirii Galata, că sînt obligați a „sluji" într-un an douăsprezece zile, în afară de cei ce au dughene în tîrgul Chișinău, care-și plătesc chiria.

195. — 6 iunie. — Locuitorii din Buicani fac învoială cu egumenul mănăstirii Galata ca, în locul celor douăsprezece zile de boieresc, să-i dea cîte un leu pe an și dijma obișnuită.

196. — 7 iunie. — Cancelaria domnească poruncește căpitanului Costache Purice, de la ținutul Tecuci, să aducă pe vorniceii din satele vornicului Constantin Ruset, deoarece oamenii nu vor să asculte de stăpînul moșiei.

https://biblioteca-digitala.ro

197. — 14 iunie. — Cancelaria domnească poruncește serdarului Pavel să supuie pe oamenii de pe moșiile mănăstirii Golia a sluji după cum s-a hotărît prin „carte tipărită".

198. — 14 iunie. — Vornicul Ion Neculce dă carte de judecată la mîna lui Ion din Valea Seacă, ținutul Iași, hotărînd ca Andrei și Lupul, tot de acolo, să-i plătească un bou ce i-a pierit cînd au pus cu toții la plug de au clăcuit egumenului mănăstirii Cetățuia.

199. — ⟨Iași,⟩ 17 iunie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Vlasto Hrisoscoleu, staroste de Cernăuți, să adune de prin satele unde sînt împrăștiați vecinii lui Dumitrașco Tăutul și să-i oblige a se învoi cu dînsul.

200. — ⟨Iași,⟩ 30 iunie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește starostelui de Cernăuți și vel căpitanului de Cotmani să caute pe vecinii vel logofătului Sandu Sturza, fugiți din satul Dulcești, pe care să-i dea pe chezășie că se vor prezenta la soroc pentru judecată.

201. — ⟨Iași,⟩ iulie. — Cancelaria domnească poruncește lui Dinul armașul să cerceteze pe niște vecini din Vijnița ai lui Ioniță logofătul, care au fugit în ținutul Suceava, și să-i ducă la urma lor.

202. — ⟨Iași,⟩ 7 iulie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Dumitrașcu Sutu, staroste de Putna, și lui Pintilie Știucă, biv pitar, să cerceteze pe ce temei Silvestru și frații săi de la Crucea de Sus și-au făcut moară la Zăbrăuți, pe moșia mănăstirii Bogdana.

203. — ⟨Iași,⟩ 9 iulie. — Boierii din divanul Moldovei hotărăsc prin carte de judecată ca postelnicul Gheorghe Canano să nu mai tragă la vecinătate pe Postolache, deoarece a prezentat zapis de iertare și a făcut dovadă că este om slobod.

204. — Iași, 15 iulie. — Boierii divanului dau carte de judecată în pricina dintre negustorul Iacomachi și egumenul de Sfîntul Ioan din Iași pentru dijma moșiei Ciric, pe care negustorul o cumpărase de la mănăstire, hotărînd ca mănăstirea să-și strîngă singură dijma.

205. — Iași, 16 iulie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de stăpînire lui Vasile Brăescu pe trei părți din cele opt ale satului Becești, să aibă a lua dijma și din opt oameni trei să-i facă slujbă lui, afară de vecini, care vor sluji la stăpînii lor.

206. — 17 iulie. — Cancelaria domnească poruncește ispravnicului de Putna să pună în butuci și să trimită acolo pe oamenii care stau pe moșiile mănăstirii Mera și nu se supun la prestarea obligațiilor.

207. — ⟨Iași,⟩ 24 iulie. — Ioniță Cerchez, copil de casă, reclamă domnului că locuitorii care șed pe moșia lui, Trifești, „închinați la dumnealui vel vistier", nu se supun să-i facă cele șase clăci, după cum s-au învoit.

https://biblioteca-digitala.ro

208. — ⟨Iași,⟩ 24 iulie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Bărboi să ia dijma din produse de pe moșiile mănăstirii: Dragomirești, Fundul Mîrzoaei și Pietrosul. iar țăranii care le locuiesc să lucreze cîte douăsprezece zile de boieresc.

209. — ⟨Iași,⟩ 6 august. — Boierii divanului dau carte de judecată în pricina dintre călugării de la mînăstirea Solca și postelnicul Vasile Bașotă pentru stăpînirea unor vecini, anume Ion Ciurilă din Șoldănești cu frații săi.

210. — ⟨Iași,⟩ 11 august. — Vornicul Costache Razul hotărăște prin carte de judecată ca egumenul de la Solca să dea înapoi boii luați, peste îndatoririle lor de boieresc, locuitorilor din Crăinicești.

211. — ⟨Iași,⟩ 17 august. — Poruncă domnească adresată ispravnicilor de ținuturi pentru vecinii lui Constantin Catargiu, ce sînt împrăștiați, să-i dea pe chezășie că vor sta pe loc.

212. — 19 august. — Radu Racoviță, vel spătar, dă mărturie de judecată între egumenul de Bogdana și Iarca, vornicul de bîrsani, pentru păscutul fără învoire a unui munte al mănăstirii, pe moșia Hîltiu, și luarea ca zălog a unor oi de la Mereuță.

213. — Iași, 31 august. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Todireni să ia dijma moșiilor mănăstirești, Todirenii și Merenii (Suceava), din tot ce vor produce, iar locuitorii să lucreze boierescul după hotărîrea lui și să nu se mute în alte sate.

214. — ⟨Iași,⟩ 8 septembrie. — Constantin Mavrocordat. domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la ținuturi să ia cîte doi lei pe an, pentru obligația lor, de la vecinii fugiți ai mănăstirii Rîșca și să-i dea egumenului, iar oamenii să rămînă unde sînt așezați.

215. — ⟨Iași,⟩ 22 septembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la Tutova și Vaslui să împlinească de la locuitorii de pe moșiile mănăstirii Barnovschi din acele ținuturi, cîte doi zloți în schimbul celor douăsprezece zile de clacă și să-i dea în mîna omului trimis de egumen.

216. — Iași, 30 septembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește biv vel clucerului Mihalache Sturza, ispravnic de Roman, să cerceteze reclamația boierului Ion Șeptilici contra unor țărani de pe moșia lui, Icușeni, care nu-i dau dijmă.

217. — 7 octombrie. — Egumenul de la Rîșca cere domnului ca locuitorii lipoveni de pe moșia Zamostia a mănăstirii, tocmiți de predecesorul său cu plata dijmei în bani, să fie obligați a o da în produse.

218. — ⟨Iași,⟩ 9 octombrie. — Cancelaria domnească trimite un aprod la satele Ciortești, Nogorăști și Coropceni din ținutul Vaslui, ale mănăstirii Bărboi, să oblige pe locuitori să aducă niște lemne pentru trebile mănăstirii, în contul slujbei de boieresc.

https://biblioteca-digitala.ro

219. — 12 octombrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la ținuturi să împlinească de la vecinii pe care-i va arăta Miron Gafencu împrăștiați din satele sale Crasna, Ilișău și Bănila, cîte doi lei.

220. — ⟨Iași,⟩ 18 octombrie. — Carte domnească pentru a supune pe oamenii din satul Larga să aducă fînul de boieresc.

221. — ⟨Iași,⟩ 19 octombrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei trimite un om al domniei să împlinească de la locuitorii de pe moșia mănăstirii Barnovschi dijma din produse și datoriile bănești.

222. — Dracinești. 24 octombrie. — Un număr de locuitori dau mărturie, față de starostele de Cernăuți, la cererea egumenului de Pobrata, că Toader și Grigore Nosăi, cu frații și feciorii lor, sînt originari din Dracinești, nu vecini din Revecăuți.

223. — 26 octombrie. — Iordache Balș, biv vel jitnicer, dă fratelui său Lupu Balș, biv vel medelnicer, satul Plopeni în schimbul satului Vlădina și jumătate din Marșiniți, stabilind împărțirea în mod egal a vecinilor.

224. — ⟨Iași,⟩ 28 octombrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei. dă carte unui slujitor să meargă la Grozești, moșia vel vornicului Costache Razu, să silească pe locuitori a aduce o sută de care de lemne „pentru slujba obișnuită".

225. — ⟨Iași,⟩ 1 noiembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Andrei, feciorul lui Albotă biv clucer, să-și stăpînească moșiile Alboteni, Pătrășcani, Grecii și Ohîrteni, obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse și să-i facă slujbă după hotărîrea domnească.

226. — ⟨Iași,⟩ 11 noiembrie. — Divanul Moldovei cercetează pricina lui Ioniță logofătul pentru un număr de șapte vecini din Revecăuți, revendicați și de mănăstirea Pobrata, dîndu-i carte de judecată să-i stăpînească.

227. — 18 noiembrie. — Egumenul de la Slatina reclamă domnului că mazilul Panaite Vîrlan din Lămășeni pune stăpînire pe o livadă de pomi făcută în Rădășeni, pe moșia mănăstirii de un locuitor venit din „țara căzăcească", mort fără urmași.

228. — ⟨Cernăuți,⟩ 30 noiembrie. — Gheorghiță, biv vel sulger, staroste de Cernăuți, dă carte de împuternicire egumenului de la Horecea să apere pădurea mănăstirii de „oamenii împregiurași", interzicînd oricui a tăia lemne.

229. — 30 noiembrie. — Cancelaria domnească poruncește lui Iliaș vel căpitan de Soroca, să supuie pe oamenii care locuiesc pe moșia Budele a vornicului Iordachi Cantacuzino să facă slujba obișnuită.

230. — 10 decembrie. — Hrisoscul credincerul raportează domnului că a așezat la Rîpile Crasnei pe niște oameni fugiți de la satul Bahnari din cauza boierescului, iar ispravnicul de Vaslui a trimis de i-a dus înapoi.

https://biblioteca-digitala.ro

231. — 15 decembrie. — Cancelaria domnească trimite un copil de casă pentru aducerea egumenului de la Bogdana, care bătuse pe Vasile Ungureanu la Bacău și nu a vrut să vină la judecată.

232. — ⟨Iași,⟩ 17 decembrie. — Veliții boieri dau carte de mărturie că medelnicerul Toader Carp s-a obligat în fața lor să despăgubească cu **8** lei și o vacă cu vițel pe Dămian din Curluceni (Lăpușna) pentru casa și livada pe care i le-a luat.

233. — ⟨Iași,⟩ 21 decembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut lui Ion Izmană, vel căpitan de Dorohoi, să oprească oamenii din raiaua Hotinului a trece pentru lemne, fîn și arături, iar pentru cei ce vor veni din raia, să-l înștiințeze.

234. — ⟨Iași,⟩ 31 decembrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, aduce la cunoștința egumenilor și boierilor că divanul a hotărît, pentru lipovenii stabiliți în țară, să se respecte învoielile făcute cu stăpînii de moșii ; cei ce n-au învoieli vor da cîte un leu pe an și nici un fel de dijmă, iar pe locurile domnești nu vor da nimic.

1743

235. — ⟨Iași,⟩ 15 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de ținuturi să împlinească de la vecinii fugiți ai mănăstirii Voroneț cîte doi lei pentru slujba lor și să-i trimită egumenului.

236. — 15 ianuarie. — Boierii divanului dau slugerului Adam Luca o carte de mărturie că Merăuță, feciorul lui Ion Fărmăcel, este vecin al său.

237. — Iași, 23 ianuarie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Slatina să stăpînească livezile de la Rădășeni și Măzănești făcute de către vecini ai mănăstirii, morți sau fugiți din sate.

238. — 22 iunie. — Filip Catargiu, vtori postelnic, reclamă domnului că pe moșia lui, Tătărășeni, un armean și un turc țin vite și nu i-au plătit arenda de doi ani ; Constantin Mavrocordat poruncește ispravnicului de Hîrlău și Dorohoi să cerceteze și să împlinească de la ei ce va fi cu dreptul.

239. — ⟨Iași,⟩ 22 iunie. — Egumenul de la Sfîntul Sava reclamă domnului că locuitorii satului Gușiței nu i-au dat venitul de doi ani ; Constantin Mavrocordat poruncește ispravnicului de Fălciu să oblige pe oameni să i-l plătească.

240. — ⟨Cernăuți,⟩ 8 august. — Gheorghiță, biv vel sulger, staroste, poruncește tîrgoveților din Cernăuți să lase nesupărați patru oameni ai mănăstirii Horecea, de boieresc, de clacă și de toate „angheriile", fiind dați pentru poslușanie.

241. — București, 1 octombrie. — Constantin Costuț Neniul, biv vel paharnic, dă mănăstirii Neamț satul Preuteștii cu tocmeala de a primi „oarește bani", iertînd pe vecinii acelei moșii, să fie slobozi, după cum îi mai iertase o dată.

https://biblioteca-digitala.ro

1744

242. — ⟨Iași,⟩ 21 februarie. — Stamate, copil de casă, reclamă domnului că oamenii de pe moșia lui, Brăteni (Fălciu), îi produc pagube fără să-i dea venitul; Ioan Mavrocordat îi dă carte să-și ia dijma pe obicei, să-i oblige a-i face „slujbă după hotărîre" și să pună vornicel în sat.

243. — 14 martie. — Antohie Hozul dă zapis egumenului de Răchitoasa că, rămas de judecată pentru stricăciunile făcute la prisaca de la Bănceni și neavînd cu ce le plăti, se dă „slugă", să slujească pînă la sfîrșitul vieții în calitate de prisăcar.

244. — 14 mai. — Varlaam Ursache, fost egumen al mănăstirii Slatina, dăruiește ca rob cluceresei Maria Catargiu pe un vecin al său din Bozieni.

245. — ⟨Iași,⟩ 31 iulie. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește vel paharnicului Dumitrașcu, ispravnicul sărdăriei, să constrîngă pe locuitorii moșiei Chișinău a mănăstirii Sfinții Arhangheli (Frumoasa), a face slujbă așa cum fac și alții care stau pe moșiile celorlalte mănăstiri.

246. — ⟨Iași,⟩ 22 august. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului Nichifor să stăpînească satul Dămideni (Dorohoi) și să oblige pe locuitori a-i da dijma din produse după obiceiul țării.

247. — ⟨Iași,⟩ 4 septembrie. — Divanul Moldovei dă carte de judecată lui Costache vătaful să stăpînească pe Gheorghiță, feciorul lui Simeon Țiplica din Lețcani, ca vecin, fiind luat de tatăl său, Neculai biv vel sulger. de la Grigoraș Brahă.

248. — ⟨Iași,⟩ 5 septembrie. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește biv vel clucerului Iordache Ruset, ispravnic de Bacău, să cerceteze reclamația lui Nicolai Costin biv vel jitnicer, contra unor locuitori din Șerbănești (Neamț) care nu se recunosc a-i fi vecini.

1745

249. — ⟨Iași,⟩ 24 aprilie. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Erotei, episcopul de Huși, să-și poată strînge dijma de vin de pe moșia episcopiei fără a fi supărat de slujbașii vădrari.

250. — ⟨Iași,⟩ 27 mai. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la ținuturi să împlinească de la vecinii dovediți c-au fugit de la mănăstirea Pobrata cîte doi lei pe an, „de cînd n-ar hi dat".

251. — ⟨Iași,⟩ 30 mai. — Divanul Moldovei pe baza jurămîntului făcut de martori în biserică la Cernăuți, dă carte de stăpînire egumenului de la Pobrata asupra a patru vecini din Draceniți, moșia mănăstirii.

https://biblioteca-digitala.ro

252. — Iași, 26 august. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează lui Constantin fustașul să oblige pe locuitorii de pe moșia Miroslăvești a-i da dijma din produse.

1746

253. — Iași, 13 mai. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Tecuci să oblige pe locuitorii de pe moșiile Furceni și Durăști, ale biv vel jitnicerului Neculai Cucoranu, să-i slujească la fel cu alți oameni de pe moșiile boierești învecinate.

254. — ⟨Iași,⟩ 2 iunie. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Secu să nu îngăduie la doi locuitori a face moară pe moșia mănăstirii decît cu „tocmală".

255. — Iași, 27 iunie. — Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Ion vel agă să oblige pe călărașii care și-au făcut locuințe în țarină, pe moșia Liești a mitropoliei, să se mute în silițte, iar de nu se vor supune, să le trimită zapciu ca să le „risipască casele".

1747

256. — ⟨Iași,⟩ 5 iunie. — Caimacamii Moldovei poruncesc boierilor Toader Carp și Constantin Donici să împlinească de la locuitorii din Buicani cîte un leu de om pe anul trecut pentru slujba obișnuită la mănăstirea Galata.

257. — ⟨Iași,⟩ 29 decembrie. — Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Ioan Cantemir, să oblige pe locuitorii de pe moșia sa Totoești să-i facă slujbă opt zile pe an, dînd și dijma din produse.

1748

258. — ⟨Iași,⟩ 10 iunie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Rîșca să oblige pe locuitorii de pe moșiile mănăstirii să-i lucreze douăsprezece zile pe an.

259. — ⟨Iași,⟩ 6 octombrie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire călugărilor de la Horecea să apere, prin știrea starostelui, pădurea mănăstirii, pe care o taie tîrgoveții din Cernăuți sub pretext că este moșie domnească.

1749

260. — ⟨Iași,⟩ 6 aprilie. — Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei și Adunarea țării dau actul de desființare a veciniei.

https://biblioteca-digitala.ro

261. — 25 iunie. — Sandu Ilie, postelnic, recunoaște egumenului de la Ieușeni stăpînirea pe jumătate de sat donat mănăstirii de mama sa, autorizîndu-l să ia dijma și să oblige pe locuitori a face douăsprezece zile de boieresc pe an.

262. — 18 iunie. — Mărturie dată de boierii mazili ai ținutului Suceava, că locuitorii din Rădășeni sînt vecini pe moșia mănăstirii Slatina, cultivînd aceleași terenuri din tată în fiu, cu toate că unii iau dijmă de la oamenii străini pentru locurile pe care, nefolosindu-le, le dau altora să le lucreze.

263. — ⟨Iași,⟩ 8 octombrie. — Caimacamii Moldovei poruncesc șetrarului Ion Izmană, ispravnic de Botoșani, să oblige pe locuitorii din Cordăreni ai medelnicerului Dumitrachi Hudici, împrăștiați pe toată moșia, să se mute în sat și să-i presteze obligația de boieresc după hotărîrea domnească.

264. — 28 octombrie. — Ispravnicii de Suceava judecă pricina dintre egumenul de la Slatina și locuitorii din Rădășeni, care nu vor să se recunoască foști vecini ai mănăstirii, hotărînd ca ei să iasă la divan în termen de două săptămîni după venirea domnului în scaun.

1750

265. — ⟨Iași,⟩ 10 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, hotărăște ca locuitorii de pe moșiile mănăstirii Galata să slujească la toate cîte va porunci egumenul, ca în vremea părintelui său, Mihai Racoviță, sau cîte 24 zile pe an, după așezămîntul lui Constantin Mavrocordat.

266. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește starostelui de Cernăuți să împlinească de la locuitorii din Rarencea rămășițe din „tocmala" lucrului de boieresc pentru mănăstirea Slatina, iar pe viitor să slujească după „obiceiul cel vechiu".

267. — ⟨Iași,⟩ 17 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vtori medelnicerului Dumitrache Hudici să apere dumbrava și rediurile de pe moșia sa Cordăreni, oprind pe oricine să taie lemne.

268. — ⟨Iași,⟩ 17 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește ca locuitorii de pe moșia Cordăreni și Săpoteni a lui Dumitrache Hudici să lucreze ca în timpul domniilor părintelui său, Mihai Racoviță, sau după așezămîntul lui Constantin Mavrocordat.

269. — ⟨Iași,⟩ 14 februarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să judece pricina locuitorilor din Rădășeni, care se socotesc „moșinași", cu egumenul de la Slatina, care-i „trage la vecinătate".

270. — ⟨Iași,⟩ 4 iulie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește vel serdarului Vasilachi să oblige pe locuitorii moșiei Davida să lucreze mănăstirii Sucevița cele douăzeci și patru de zile pe an „după obiceiul și hotărîre testamentului ci au", iar dacă li se va părea mai ușor cu bani, să se înțeleagă cu egumenul.

https://biblioteca-digitala.ro

271. — (Iași,) 16 decembrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, împuternicește pe stareța de la Socola să dea viile părăginite de pe moșia mănăstirii celor care ar voi să le lucreze.

1751

272. — (Iași,) 28 iunie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire unui aprod domnesc spre a obliga locuitorii care au avut semănături pe hotarul Căpoteștilor, a mănăstirii Bîrnova, să dea egumenului dijma pe doi ani din urmă.

273. — (Iași,) 6 septembrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, încuviințează episcopului de Huși să oblige pe locuitorii din tîrg, care au case pe moșia episcopiei, să dea cite doi lei pe an pentru boieresc, poruncind ispravnicului de Fălciu să împlinească de la acei ce se vor împotrivi.

1752

274. — (Iași,) 22 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului Iacov să pună în vedere locuitorilor care au vii la Vlădiceni și le-au lăsat în părăsire că, dacă nu le vor lucra în primăvară, vor fi date altora.

275. — (Iași,) 22 aprilie. — Mitropolitul Moldovei și veliții boieri cercetează reclamația episcopului de Roman pentru încălcarea de către unii locuitori a moșiei tîrgului, pe care are hrisoave domnești de danie, și propun ca o parte să o stăpînească tirgoveții, dind dijma episcopiei, iar alta Biserica Albă, luînd dijma de la cultivatori.

276. — (Iași,) 15 mai. — Ianache vel stolnic și Simeon Buhăescu biv vel medelnicer judecă pricina egumenului de la Slatina cu locuitorii din Rădășeni și hotărăsc — pe bază de martori — ca mănăstirea să stăpînească moșia.

277. — (Iași,) 23 iulie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă încuviințare lui Vasile, nepotul lui Lupașcu cupeț, să stăpînească și să dijmuiască moșia Bulbucanii, pe Meletin.

278. — (Iași,) 26 iulie. — Iacov Putneanul, mitropolitul Moldovei, cere preoților, boierilor, mazililor și locuitorilor din apropierea mănăstirii Secu să mărturisească dacă știu că sătenii din Vînătorii Neamțului au așezămînt vechi să lucreze numai șase zile pe an, fără a da dijmă.

279. — Iași, 10 decembrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire mitropolitului Iacov și vechilului său, spre a apăra de tăiere pădurea de pe moșia schitului Dumbrăvița (Tecuci).

https://biblioteca-digitala.ro

1753

280. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Carte dată de Constantin Racoviță egumenului de la Humor să caute pe foștii vecini strămutați ai mănăstirii spre a lua de la ei cîte doi lei de fiecare.

281. — ⟨Iași,⟩ 10 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Slatina să pună în satul Rădășeni orîndar pentru vînzarea băuturilor, fără a fi supărat de locuitori.

282. — ⟨Iași,⟩ 15 ianuarie. — Dumitrașco Gage și Lazăr Bîrlibă, delegații locuitorilor din Vînătorii Neamțului, dau zapis în divan egumenului de la Secu de obligațiile ce le revin pentru îngăduința de a avea pe moșia mănăstirii mori, pive pentru sumane și cîrciumă.

283. — ⟨Iași,⟩ 2 iunie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Lăscărache Ruset, al treilea spătar, să oblige locuitorii de pe moșia sa, Bohotinul, să-i dea cîte șase potronici pe an de fiecare gospodar și dijma obișnuită.

284. — ⟨Iași,⟩ 20 septembrie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Galata să stăpînească moșiile mănăstirii din ținutul Cîrligătura, obligînd pe locuitori să lucreze șase zile de vară și șase zile de iarnă, sau să dea cîte doi lei și dijma obișnuită.

285. — 10 decembrie. — Locuitorii din Condăreni și Săpoteni dau zapis stăpînului moșiei, prin care recunosc în fața vornicului de Botoșani, stricăciunile cauzate la moară și la eleșteu, angajîndu-se a repara iazul, a da cîte un leu pe an pentru obligația de boieresc și dijma din produse.

1754

286. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Cașin să stăpînească moșia Cărbunești (Putna), obligînd pe locuitori a lucra 12 zile boieresc ori a da cîte 2 lei de casă și dijma din produse.

287. — ⟨Iași,⟩ 11 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Constantin Ruset, ispravnic de Neamț, să împlinească de la locuitorii din Cracău și Topolița venitul datorat pentru boieresc mănăstirii Neamț.

288. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze dacă mănăstirea Voroneț are dreptul să ia dijmă de la cei ce vînează pe moșiile sale și să împlinească acest venit de la cei care nu l-au dat.

289. — ⟨Iași,⟩ 23 februarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă încuviințare egumenului de la Bărboi să oblige pe locuitorii de pe moșia Lăzăreni

https://biblioteca-digitala.ro

să dea cîte 2 lei noi de casă sau să lucreze cîte 12 zile pe an mănăstirescul și să dea dijma.

290. — ⟨Iași.⟩ 21 aprilie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bogdana să stăpînească moșiile mănăstirii, obligînd pe locuitori a lucra 12 zile de boieresc sau să plătească 2 lei pe an fiecare și să dea dijma din produse.

291. — ⟨Iași,⟩ 9 iunie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare ieromonahului Daniel Hudici să-și stăpînească moșiile Cordărenii și Săpotenii, iar oamenii să-i lucreze cîte 12 zile pe an și să-i dea dijma.

292. — ⟨Iași,⟩ 6 iulie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bîrnova să oblige pe locuitorii de pe moșiile Ciurbești, Scînteia și Căpotești, să lucreze cîte 12 zile într-un an sau să dea cîte 2 lei de casă și dijma din produse.

293. — ⟨Iași,⟩ 28 iulie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Pobrata să stăpînească moșia mănăstirii, Poiana (Roman), obligînd pe locuitori să facă 12 zile de boieresc ori să dea cîte 2 lei de casă, precum și dijma din produse.

294. — ⟨Iași,⟩ 17 septembrie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire călugărițelor de la Socola să stăpînească moșiile mănăstirii, să ia dijma din produse după obicei și locuitorii să fie obligați a da cîte 2 lei de casă într-un an sau să lucreze cîte 12 zile.

1755

295. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Toader, logofăt de vistierie, să-și stăpînească moșia Voloca pe care a cumpărat-o și s-o apere „din cîmp și din pădure" față de oricine.

296. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Voroneț să ia pe seama mănăstirii livezile de pomi ale oamenilor care au plecat de pe moșie.

297. — ⟨Iași,⟩ 14 februarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare călugărițelor de la Itcani (Suceava) să oblige pe locuitorii care cultivă moșia mănăstirii să le dea dijmă din produse și să ia de la cei ce vor fi avînd case cîte 2 lei, sau să lucreze boierescul 12 zile pe an.

298. — ⟨Iași,⟩ 12 martie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare boierilor Gheorghe și Andrei Beldiman să ia dijma de pe părțile cumpărate de ei în moșia Șișcani (Fălciu), iar locuitorii să le lucreze cîte șase zile de boieresc, ori să dea cîte șase potronici de casă.

299. — ⟨Iași,⟩ 3 mai. — Matei Ghica, domnul Moldovei, împuternicește pe egumenul mănăstirii Bîrnova să stăpînească moșiile Zărnești și Vitolcea (Greceni), de pe care să ia dijma, iar oamenii să-i lucreze 12 zile pe an.

https://biblioteca-digitala.ro

300. — ⟨Iași,⟩ 21 mai. — Anaforaua mitropolitului și boierilor, întărită de domn, prin care propun ca tocmelile să se facă numai în scris.

301. — ⟨Iași,⟩ 8 iunie. — Cuprinsul cărții de încuviințare dată de Matei Ghica, domnul Moldovei, egumenului de la Soveja să oblige pe locuitorii de pe moșia Ciorăști a face 12 zile de boieresc sau a da cîte 2 lei pe an, precum și dijma din produse.

302. — ⟨Iași,⟩ 10 iunie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte vel sulgerului Constantin Jora să ia dijma de pe moșia lui, Șerbești, iar locuitorii să-i dea cîte șase potronici pe an, ori să-i lucreze cîte șase zile de boieresc.

303. — ⟨Iași,⟩ 10 august. — Matei Ghica, domnul Moldovei, hotărăște ca angajarea slugilor, năimiților „și mai vîrtos argații păstori" să se facă în scris pentru ca, în caz de judecată, cei nemulțumiți să aibă cu ce dovedi, spre a se evita jurămîntul sau cărțile de blestem.

304. — ⟨Iași,⟩ 3 noiembrie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, poruncește judecătorilor și ispravnicului de Suceava să cerceteze reclamația egumenului de la Voroneț contra locuitorilor de pe moșia Drăgoești care au luat o cantitate de porumb din coșarele mănăstirii și contra altora care au ocupat locuri pe nedrept, să judece și să hotărască.

1756

305. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, poruncește dregătorilor ținutului Neamț să cerceteze cauzele împotrivirii locuitorilor din Cracău contra egumenului de la Neamț căruia nu-i îngăduie vînzarea vinului în cîrciuma mănăstirii și alungă pe orîndarul trimis.

306. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Secu să ia de la moșiile Săbăoani, Brătești, Vînători și Răucești dijma din produse, pe obicei, obligînd pe locuitori a face șase zile de vară și șase zile de iarnă muncă de boieresc, sau să le răscumpere cu un leu.

307. — ⟨Iași,⟩ 29 aprilie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Neamț să pună orîndar pe moșia Drăgănești a mănăstirii să vîndă băutură, poruncind ca oamenii din sat să nu-i facă „învăluială".

308. — ⟨Iași,⟩ aprilie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, întărește episcopiei Roman stăpînirea asupra unui număr de „vecini", așezați pe moșia Leucușeni, pe baza unui ispisoc de la Niculae Mavrocordat.

309. — ⟨Iași,⟩ 6 mai. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului să stăpînească și să oblige pe locuitorii de pe moșia Vlădiceni a face mitropoliei 12 zile de clacă sau a da fiecare 2 lei pe an, avînd a lua și dijma din produse.

https://biblioteca-digitala.ro

310. — ⟨Iași,⟩ 18 mai. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bistrița să trimită la moșia mănăstirii, Peneul, să ia dijma din produse și, de la fiecare locuitor, cîte 6 potronici.

311. — ⟨Iași,⟩ 1 iulie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește biv vel paharnicului Dinu Cantacuzino, ispravnic de Cîmpulung, să cerceteze reclamația egumenului de la Moldovița împotriva unor locuitori care s-au așezat în mijlocul moșiei Vama și să caute să-i mute fie în sat, fie la Cîmpulung.

312. — Iași, 8 iulie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Arvintie, feciorul lui Vasile Șeptebani, și altor frați ai lui, să stăpînească moșia lor, Nicorenii, obligînd pe locuitori să le dea dijmă din produse.

313. — ⟨Iași,⟩ 20 iulie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, încuviințează episcopului de Huși să ia dijma de pe locul domnesc din Huși, dăruit episcopiei, dijmă pe care pînă atunci o strîngea paharnicul al doilea.

314. — ⟨Iași,⟩ 19 august. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare stareței de la Topolița să stăpînească moșiile mănăstirii, Țolicii și Netezii, obligînd pe locuitori a da dijma din produse și a lucra cîte 12 zile de boieresc, sau să dea cîte 2 lei pe an.

315. — ⟨Iași,⟩ 28 octombrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește lui Iordache Cantacuzino, ispravnic la Cernăuți, să oblige pe locuitorii așezați pe moșia Noua Sulița, a fraților Volcinschi, să dea dijma din urmă, să lucreze cite douăsprezece zile pe an, ori să dea cîte un leu.

316. — ⟨Iași,⟩ 20 noiembrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Trei Ierarhi să interzică tuturor locuitorilor tăierea lemnelor din Rediul Breazului, al mănăstirii Copou, fără încuviințarea acestuia.

317. — ⟨Iași,⟩ 13 decembrie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bîrnova să apere pădurea de a fi tăiată de către locuitori pe o distanță de „cinci cristele de săgeată" în jurul mănăstirii.

318. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, cercetează împreună cu divanul cauzele pentru care s-a depopulat țara și stabilește obligațiile fiscale și față de stăpînii moșiilor pentru cei care se vor întoarce de peste hotar.

1757

319. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Ioniță Palade, staroste de Putna, să cerceteze reclamația egumenului de Bogdana contra unor țărani, Gogoeștii, — care s-au așezat fără voie pe moșia Cîmpuri — și să împlinească de la ei venitul mănăstirii.

https://biblioteca-digitala.ro

320. — ⟨Iași,⟩ 15 ianuarie. — Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenilor de la Voroneț, Slatina și Rîșca să oblige pe toți locuitorii ce stau pe branițtile mănăstirilor să facă munca de boieresc, să dea dijmă din produse și din catargurile ce le taie pentru vînzare, să respecte monopolul vînzării băuturilor.

321. — 17 februarie. — Gheorghe vornicul se angajează cu zapis față de episcopia Roman să adune oameni străini spre a face sat pe moșia Sîrbii Vechi a mănăstirii Precista, cu obligația de a da dijma din produse și cîte un leu de casă.

322. — ⟨Iași,⟩ 29 mai. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Ioniță Botez, postelnic, să stăpînească satul Ploscurenii, obligînd locuitorii ce-i cultivă moșia să-i dea dijmă din produse, iar de la cei „șezători cu casă" să ia cîte șase potronici sau să-i lucreze fiecare cîte șase zile de boieresc pe an.

323. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare vel vornicului Constantin Balș ca să oblige pe locuitorii de pe moșia sa, Iuganii, să-i dea dijma din produse și să-i lucreze cîte 12 zile pe an, sau să dea cîte un leu de casă.

324. — ⟨Iași,⟩ 3 iulie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Precista (Roman) să stăpînească moșiile mănăstirii din Dorohoi, donate de Mihai Racoviță, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse și a-i lucra cîte șase zile sau a-i plăti cîte 9 potronici de casă pe an.

1758

325. — ⟨Iași,⟩ 11 ianuarie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Humor să oblige pe locuitorii moșiilor Vorniceni, Dersca, Măgura, Părtești și Băești a-i da dijma din produse, a face 12 zile de boieresc, ori să dea cîte un leu de casă și să nu taie dumbrava de la satul Vorniceni.

326. — ⟨Iași,⟩ 13 mai. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, poruncește lui Chirie Cesporoschi, căpitan de Tabără și călărașilor de acolo, să respecte învoiala făcută cu stăpînul moșiei, Pătrașcu căpitan, de a lucra cîte două zile și de a-i da banii orîndei, după zapisul ce-l are.

327. — Iași, 6 iunie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare feciorilor lui Ștefan Ardarie să stăpînească o parte din moșia Tufești (Vaslui), obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse.

328. — ⟨Iași,⟩ 2 iulie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vtori vistierului Constantin Gîndul, ispravnic al ținutului Iași, să cerceteze reclamația lui Antohi Șchiopul și Neculai Mardare împotriva unor locuitori care și-au făcut case pe moșia lor Cotomănești și să-i oblige a-și muta locuințele în silițte, dînd stăpînilor dijma din tot ce folosesc.

https://biblioteca-digitala.ro

329. — ⟨Iași,⟩ 8 iulie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare ierodiaconului Ioanichie, lui Toader Harghidon și lui Palade Căpățînă să stăpînească părțile de moșie pe care le au în diferite ținuturi, obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse.

330. — ⟨Iași,⟩ 17 iulie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Ștefan Bosie, biv vel jitnicer, să-și ia toată dijma de pe moșiile sale Hudecenii (Lăpușna) și Goteștii (Fălciu), pe care ar ara tătarii, iar ușurgiii să nu se amestece.

331. — ⟨Iași,⟩ 23 iulie. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Galata să ia viile părăginite ale locuitorilor de pe dealul Miroslava și să le dea altora care ar voi să le lucreze, să le stăpînească ei, ca să nu păgubească mănăstirea de venitul ce i se cuvine.

332. — ⟨Iași,⟩ 1 august. — Scarlat Ghica, domnul Moldovei, poruncește boierilor ușurgii de la olatul Grecenilor să nu ia ușurul de pe moșiile episcopiei Huși, pe care au arat tătarii, deoarece a fost dat episcopiei cu hrisov.

1759

333. — ⟨Iași,⟩ 1 ianuarie. — Logofătul Iordache Cantacuzino poruncește locuitorilor din Vînătorii-Neamț să asculte de călugării de la mănăstirea Secu și să dea venitul moșiei.

334. — ⟨Iași,⟩ 29 martie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, hotărăște ca locuitorii tîrgului Piatra, fostă moșie domnească, să dea noului stăpîn, vel vornicului Vasile Ruset, dijma din produse, să fie liberi a cosi unde le-ar place, plătind cîte 10 parale pentru stogul de fîn și boierescul cîte 20 de parale pe an.

335. — ⟨Iași,⟩ 3 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Mănăstirea Doamnei (Botoșani) să oblige pe locuitorii moșiei să-i dea dijma din produse și de la fiecare gospodar să ia cîte 20 de parale sau să lucreze boierescul cîte șase zile pe an.

336. — ⟨Iași,⟩ 25 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Cașin să apere branișteа mănăstirii de orice încălcare, să oblige pe locuitori să dea dijmă din produse și să lucreze boierescul sau să dea bani.

337. — ⟨Iași,⟩ 31 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Secu să stăpînească și să ia dijma de pe moșiile mănăstirii: Săbăoani, Brătești, Vînătorii-Neamț și Răucești, obligînd pe locuitori a face 12 zile de boieresc sau să dea cîte un leu de casă și să nu vîndă băuturi fără aprobare.

338. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, întărește egumenului de Slatina dreptul de a vinde numai el băuturi în sate, punînd pentru aceasta orîndari pe moșiile mănăstirii.

https://biblioteca-digitala.ro

339. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, poruncește vornicului de Cîmpulung să supună pe un Macovei să plătească egumenului de Slatina „obiceiul moșii", pentru un fierăstrău pe care l-a făcut pe moșia mănăstirii.

340. — ⟨Iași,⟩ 22 iunie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei. dă carte de încuviințare lui Velișco Onciul să stăpînească a patra parte din satul Cotușca (Dorohoi) și să ia dijma obișnuită.

341. — ⟨Iași,⟩ 9 iulie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuternicește pe paharnicul Ioniță Caracaș cu frații săi să stăpînească și să ia dijma de pe jumătate din moșia Streșineni (Dorohoi), iar locuitorii să le dea bani de casă, ori să le lucreze cîte 6 zile de boieresc pe an.

342. — ⟨Iași,⟩ 15 iulie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuternicește pe medelnicereasa Paraschiva Sturza să stăpînească și să ia dijma de pe jumătate din moșia Joldești, pe Bașău, iar locuitorii să-i dea cîte 6 potronici pe an, ori să-i lucreze cîte 6 zile.

343. — 5 august. — Mitropolitul Moldovei arată, prin anafora către domn, că a cercetat reclamația locuitorilor din satele Cîrhana și Frumoasa împotriva logofătului Manolache Costache, care a închis cu oamenii stăpînirii gîrlele săpate de ei, propunînd a se da poruncă pentru redeschiderea lor.

344. — ⟨Iași,⟩ 18 octombrie. — Dumitrașco Zbera dă fratelui său Ștefan, din moștenirea părintească, a patra parte a satului Leorda, cu vad de piuă în apa Bucecii și vecinii: Toader Vlădan cu copiii, Andoni și Toader, fecior lui Gheorghe Vlădan.

1760

345. — ⟨Iasi,⟩ 12 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, întărește agăi Iordache Costache stăpînirea asupra satului Mîndrești (Cîrligătura), de unde să ia dijma, iar locuitorii să-i lucreze cîte 12 zile de boieresc pe an, ori să-i dea cîte un leu de casă.

346. — ⟨Iași,⟩ 16 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuternicește pe egumenul de la Moldavița să interzică locuitorilor din Vama și din Cîmpulung de a vîna și pescui pe branișteа mănăstirii și de a se amesteca în veniturile moșiei.

347. — ⟨Iași,⟩ 16 iulie. — Carte de încuviințare dată de Ioan Callimachi. domnul Moldovei, egumenului de la Humor, ca să oblige pe locuitorii de pe moșia Covasna a-i da dijma din produse, să-i lucreze cîte douăsprezece zile pe an de boieresc, ori să dea cîte un leu de casă.

348. — ⟨Iași,⟩ 16 august. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Galata să oblige pe locuitorii de pe moșia Voro-

https://biblioteca-digitala.ro

veşti a da dijma din produse, a lucra 12 zile pe an boieresoul sau să dea cîte un leu de casă.

349. — ⟨Iaşi,⟩ 11 septembrie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Brădiceşti să stăpînească părţile de moşie pe care le are în ţinutul Fălciu, obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse.

350. — ⟨Iaşi,⟩ 5 decembrie. — Veliţii boieri propun domnului Moldovei, prin anafora, hotărîrea de judecată a neînţelegerilor dintre locuitorii satului Răchiteni şi egumenul mănăstirii Trei Ierarhi, privitor la claca în bani şi monopolul vînzării vinului.

1761

351. — ⟨Iaşi,⟩ 10 ianuarie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului mănăstirii Neamţ contra unor oameni de la Drăgăneşti, pe Cracău, care nu vor să facă boieresoul, şi să împlinească de la ei venitul moşiei.

352. — ⟨Iaşi,⟩ 20 aprilie. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare episcopului de Huşi şi călugărilor de la Brădiceşti să apere pădurea din jurul schitului şi să ia dijmă de la cei care taie lemne pentru cherestea.

353. — ⟨Iaşi.⟩ 29 mai. — Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul mănăstirii Bisericani să stăpînească moşiile Popceşti, Turtureşti şi Vînători, şi hotărăşte ca poslușnicii eliberaţi din vecinătate să nu aibă dreptul să vîndă sau să schimbe livezile şi poienile făcute de părinţii lor.

354. — ⟨Iaşi,⟩ 22 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ursu, căpitan de Tabără, şi rudelor sale să stăpînească moşia Nicoreni, obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse, să lucreze şase zile de boieresc pe an sau să dea cîte doi orţi de casă ; cei ce vor vinde vin în cîrciumi să plătească un leu de bute sau doi orţi de poloboc.

355. — ⟨Iaşi,⟩ 5 august. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Secu să oprească pe locuitorii din Vînători-Neamţ să facă mori sau pive sau să vîndă vin pe moşia mănăstirii, obligîndu-i să dea dijma şi să lucreze 12 zile de boieresc pe an.

356. — ⟨Iaşi,⟩ 3 noiembrie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca, pînă la măsurarea hotarelor celor două moşii învecinate, ieromonahul Dionisie Hudici să nu ia plata boierescului, cîte doi lei de casă, de la oamenii pe care vornicul Ion Sturza pretinde că sînt ai lui.

357. — ⟨Iaşi,⟩ 28 noiembrie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare Mariei comisoaei, fata lui Vasile Brahă, să oblige pe locuitorii care cultivă moşia ei, Căuiasca, a-i da dijma din produse, iar cei ce au casa acolo să facă 12 zile de boieresc sau să dea cîte un leu pe an.

https://biblioteca-digitala.ro

358. — ⟨Iaşi,⟩ 16 ianuarie. — Mitropolitul Moldovei şi veliţii boieri judecă reclamaţia lui Toader şi Miron Butuc, ai căror părinţi au fost iertaţi de vecinie de către Grigore Ghica, contra egumenului de la Bisericani că le stăpîneşte livezile sădite de înaintaşii lor, şi hotărăsc că stăpînului moşiei îi revin bunurile celor ce se strămută.

359. — ⟨Iaşi,⟩ 5 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Neamţ să oblige pe locuitorii de pe moşiile Orţăşti şi Drăgăneşti de pe Cracău şi din alte sate, să dea dijmă din produse, să lucreze cîte şase zile pe an de boieresc sau să dea cîte şase potronici de casă.

360. — ⟨Iaşi,⟩ 7 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Slatina să lucreze lucrul de boieresc după hotărîrea ce s-a făcut pentru toate mănăstirile, sau să dea bani, precum şi dijma din produse.

361. — 10 mai. — Vasile, nepotul lui Lupaşcu, vinde logofătului Ştefan Feştilă dijma moşiei Bulbucani, pe timp de şase ani, cite opt lei pe an.

362. — ⟨Iaşi,⟩ 27 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe jitnicereasa Maria ⟨Canano⟩ să stăpînească şi să dijmuiască moşia Găozeni (Soroca) şi să ia cîte o jumătate de leu de casă.

363. — ⟨Iaşi,⟩ 30 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăşte — pe baza anaforalei veliţilor boieri — ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Secu să lucreze douăsprezece zile de boieresc, sau să dea leul de casă, şi să aibă egumenul a lua dijmă din produse, anulînd încuviinţarea specială dată de Constantin Racoviţă.

364. — ⟨Iaşi,⟩ 1 iunie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe Neculai Ţintă să-şi ia dijma de pe a treia parte din moşia Herţa, poruncind starostelui de Cernăuţi să împlinească de la cei nesupuşi venitul stăpînului.

365. — ⟨Iaşi,⟩ 25 iunie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Socola să presteze boierescul după aşezămîntul general şi să dea dijma din produse, iar oamenii domniei, de orice fel, să nu se atingă de bunurile acelei moşii.

366. — ⟨Iaşi,⟩ 13 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviinţează lui Andrei Poenaru, mazil din ţinutul Bacău — şi rudelor sale — să stăpînească şi să ia dijma de pe moşia Corodu din ţinutul Tutova.

367. — ⟨Iaşi,⟩ 16 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviinţează lui Ioniţă Feştilă, biv porucnic, să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale, Boldureşti şi Sîrbi (Suceava), să dea dijma din produse, să-i lucreze zilele obişnuite de boieresc sau să dea bani.

https://biblioteca-digitala.ro

368. — ⟨Iași,⟩ 23 decembrie. — Veliții boieri judecă jalba locuitorilor din Oprișeni (Neamț) contra egumenului de la Bistrița pentru asuprire și hotărăsc să fie plata boierescului un leu pe an sau lucru „trei zile de vară și trei zile de toamnă"; vin și rachiu să nu vîndă decît cu aprobarea mănăstirii, plătind cîte un leu de bute.

1763

369. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Secu să oblige pe oamenii de pe moșiile mănăstirii, Săbăoani. Brătești, Vînători și Răucești să dea dijma din produse, să lucreze cîte douăsprezece zile pe an sau să dea cîte un leu de casă și să respecte monopolul vînzării vinului.

370. — ⟨Iași,⟩ 29 martie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vtori postelnicului Gheorgachi Evanghelino, ispravnic de Bacău, să cerceteze reclamația egumenului de la Cașin contra bîrsanilor și oamenilor ce șed pe moșia mănăstirii și să-i oblige să dea dijma din produse, cîte o jumătate de leu de fiecare om, pentru boieresc, și cîte un leu de butea de vin care se vinde.

371. — ⟨Iași,⟩ 15 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Constantin Cantacuzino-Pașcanul, biv vel pitar, să interzică pescuitul în helești și în apa Jijiei de pe moșia sa Popricani, cu dreptul de a confisca peștele și uneltele celor ce nu se vor supune dispoziției.

372. — ⟨Iași,⟩ 17 iunie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviințează lui Vasile Silion, postelnic, să oblige pe locuitorii de pe moșia sa Păltiniș (Dorohoi) să-i dea dijma din produse, iar „vinitul de pe casă", după cum dau și alții care stau pe moșii boierești ori mănăstirești.

373. — ⟨Iași,⟩ 13 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare postelnicului Alexandru Grama să oblige pe cei ce lucrează moșia lui, Petrișul (Roman), să-i dea dijma din produse, iar de la oamenii cu case, să ia venitul după obicei.

374. — ⟨Iași,⟩ 29 octombrie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăște ca — deoarece locuitorii din Rădășeni nu s-au ținut de învoiala cu egumenul de la Slatina să lucreze cîte o falce de fîn, cîte o zi de clacă pe an și să aducă cîte o podvoadă la mănăstire — ei să-și îndeplinească îndatoririle după prevederile „testamentului", ca și alții de pe la alte moșii.

1764

375. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Gheorghe, ispravnic de Hîrlău, să oblige pe locuitorii din Iubănești a da egumenului de la Sucevița venitul moșiei și să ducă podvoadă la mănăstire.

https://biblioteca-digitala.ro

376. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Soveja să stăpînească satul Bălănești, obligînd pe locuitori a da dijma din produse și cîte un leu de casă, în cazul că n-ar lucra boierescul de douăsprezece zile.

377. — ⟨Iași,⟩ 4 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Dumitrașcu și Costache, feciorii lui Timircan Perju, pentru moșiile lor din Tutova și Tecuci, să ia dijma din produse și oamenii să le lucreze boierescul cîte șase zile pe an, sau să dea cîte o jumătate de leu de casă.

378. — ⟨Iași.⟩ 6 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii din Rădășeni, deoarece ei n-au respectat „așezarea" făcută de vornicul Razu, să urmeze după hotărîrea „testamentului", dînd dijma din produse și 12 zile de boieresc sau leul de casă.

379. — ⟨Iași,⟩ 15 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare tîrgoveților din orașul Bacău să stăpînească și să ia dijma de pe locul domnesc din jurul tîrgului, pînă în toamna acelui an, cînd se va hotări la divan dacă moșia rămîne a lor sau a vornicului Andronache.

380. — ⟨Iași,⟩ 18 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Tudor, vornic de poartă, și fratelui său Chirică, mazil, să stăpînească părțile lor de moșie ce au la Covurlui și Tecuci luînd dijma din produse, iar cei ce vînd băuturi să le plătească un leu de bute sau jumătate de leu de poloboc.

381. — ⟨Suceava,⟩ 27 iulie. — Ispravnicii de Suceava poruncesc locuitorilor din Rădășeni să dea mănăstirii Slatina dijma din produse și leul de casă.

382. — ⟨Suceava, iulie⟩. — Ispravnicii de Suceava poruncesc locuitorilor din Rădășeni să se țină de învoiala ce au făcut-o cu egumenul mănăstirii Slatina, să dea dijma, leul de casă și să cosească fînul cu care sînt datori din anul trecut.

383. — ⟨Iași,⟩ 19 septembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Nicolae Șorungă să-și stăpînească părțile de moșie de la ținutul Hîrlău, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse și a-i face douăsprezece zile de boieresc, sau să dea cîte un leu de casă.

384. — ⟨Iași,⟩ 10 noiembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Roman să cerceteze plîngerea episcopului de acolo contra unor locuitori de pe moșia Gherăești care nu dau dijmă, nici leul de casă, căutînd să împlinească de la ei paguba din trecut și să-i oblige a face slujbă.

385. — ⟨Iași,⟩ 29 noiembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Roman să cerceteze reclamația comisului Ioan Movilă împotriva răzeșilor de Drăgești căutînd să împlinească de la cei ce-i lucrează partea lui de moșie cîte un leu de casă, fără a obliga pe cineva la munca de boieresc.

https://biblioteca-digitala.ro

386. — 9 decembrie. — Socoteala încheiată de egumenul de la Doljești de banii pentru dijme strînși de către mănăstire și de către răzeși, de pe moșiile Hîndești și Dăicin, și partea cuvenită fiecăruia.

387. — ⟨Iași,⟩ 13 decembrie. — Egumenul de Slatina cere domnului să judece pricina ce o are cu oamenii din Rădășeni care nu vor să dea venitul mănăstirii ca și alți săteni de pe moșii, socotindu-se „moșnași".

1765

388. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Pobrata să stăpînească moșiile mănăstirii, Mircenii, Nănășeștii cu Poiana Turbată, obligînd pe cei ce le cultivă a-i da dijmă din produse și să nu îngăduie unor țărani a pretinde că moșia Nănășeștii este a lor.

389. — 9 februarie. — Veliții boieri judecă reclamația armenilor din Roman contra episcopului de acolo pentru asuprire și hotărăsc a-și stăpîni locurile pe care le cultivă, dar să dea dijmă episcopiei din tot ce produc.

390. — ⟨Focșani,⟩ 20 mai. — Starostele de Putna poruncește vornicului de Vrancea, Istratie Roșca, să cerceteze și să evalueze dijma de pe moșia mănăstirii Bogdana pe care au luat-o răzeșii din Cîmpuri, punîndu-i să dea zapis că o vor plăti egumenului.

391. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Slatina să interzică locuitorilor din satele mănăstirii a avea circiumi și să nu permită decît vînzarea vinului mănăstirii

392. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii de pe moșiile mănăstirii, din ținutul Suceava, să-i dea dijma obișnuită, bani de casă pe an sau podvoadă ori lucru de boieresc, iar pentru dijma de fîn să dea cîte 10 parale de stog sau o para de stînjen.

393. — ⟨Iași,⟩ 1 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Tutova, să cerceteze reclamația egumenului de Soveja contra lui Lupu Telibaș, diaconului Eremia și Mitre Birzăi, care se fac „moșinași" în moșia mănăstirii de la Costești și să-i oblige a da dijma și banii de casă.

394. — ⟨Iași,⟩ 3 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Slatina să stăpînească livada de pomi rămasă la moartea unui rus în Rădășeni, iar rudele lui din altă parte, care nu vin să stea pe moșia mănăstirii, să nu aibă nici un amestec.

395. — ⟨Iași,⟩ 11 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Bogdana să ia dijma de pe moșia mănăstirii, iar oamenii să-i lucreze cîte cinci zile de boieresc vara și cinci zile iarna sau să-i plătească un leu de casă, precum și dogarii să-i dea a zecea parte din produse.

https://biblioteca-digitala.ro

396. — ⟨Iași,⟩ 18 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare postelnicului Iordache Iamandi să-și ia dijma din produse de la Sălceni (Tutova) și Berești (Covurlui), iar oamenii să-i lucreze zilele de boieresc ori să-i dea bani.

397. — ⟨Iași,⟩ 30 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează schitului Doljești să impună monopolul băuturilor pe moșiile sale, instalînd orîndari prin sate ca să desfacă vinurile proprii.

398. — ⟨Iași,⟩ 10 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului Sofronie Irinopoleos să stăpînească moșia Tîrgului Frumos, obligînd pe locuitori să dea dijma din produse, bani pentru boieresc sau să lucreze zilele hotărîte prin hrisov.

399. — ⟨Iași,⟩ 31 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Golia să trimită la moșiile mănăstirii, din Soroca, să oblige pe locuitori a da dijma din produse, a lucra boierescul sau a da bani și a respecta monopolul vînzării băuturilor.

400. — ⟨Iași.⟩ 8 august. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Bîrnova să oblige locuitorii din satele mănăstirii Vitolții, pe Prut și pe Elan, a da dijma din semănături și finețe, din stupi și bălți și a da bani de casă.

401. — 28 august. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă împuternicire egumenului de la Cașin să interzică birsanilor să vîndă vin pe moșia mănăstirii, în afara celor trei cîrciumi pe care le-a încuviințat anterior.

402. — ⟨Iași,⟩ 15 septembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează călugărilor de la schitul Doljești să oblige pe locuitorii de pe moșiile Doljești și Letcani să dea dijma din produse și să lucreze deplin zilele hotărîte.

1766

403. — ⟨Iași,⟩ 1 ianuarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăște prin „ponturi" obligațiile locuitorilor față de stăpînii moșiilor.

404. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Pobrata să stăpînească moșiile mănăstirii, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse și a-i lucra 12 zile de boieresc, ori să plătească fiecare cîte 2 lei pe an.

405. — ⟨Iași,⟩ 11 ianuarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii din Mălini, care de la o vreme urmează după hrisovul dat cîmpulungenilor, să-i dea dijma din produse și să-i facă douăsprezece zile de boieresc, ori să dea cîte doi lei de casă.

406. — ⟨Iași,⟩ 8 februarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Ilie Costache și altui boier să cerceteze la fața

https://biblioteca-digitala.ro

locului reclamaţia ieromonahului Dionisie Hudici împotriva locuitorilor moşiilor sale Cordăreni şi Săpoteni, dintre care unii s-au mutat din silişte, călcînd fînaţele şi ţarinile, iar alţii i-au prins peştele din iazuri, făcîndu-i şi alte stricăciuni.

407. — ⟨Iaşi,⟩ 16 februarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ştefan Capşa mazil, lui Cristea Stroescu şi altor fraţi ai lor să stăpînească satul Stroeşti (Suceava) şi să oblige pe locuitori să le dea dijma din produse după „ponturi", să lucreze fiecare 12 zile de boieresc sau să le răscumpere, dacă vor stăpînii. cu cîte 20 de bani noi pe zi şi să respecte monopolul vînzării băuturilor.

408. — ⟨Iaşi,⟩ 12 aprilie. — Grigore Alexandru Ghica, domnul Moldovei, scrie ispravnicului de Roman să poruncească unor unguri de la Miclăuşani, care locuiesc pe moşia mănăstirii Doljeşti şi fac stricăciuni în ţarini şi fîneţe, să se mute în sat sau să-şi facă gard în jurul aşezării lor.

409. — ⟨Iaşi,⟩ 29 mai. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel stolnicului Constantin Sturza să-si ia dijma de pe moşia Vlădeşti, situată în afara celor „două ceasuri", poruncind şi uşurgiilor să nu se amestece la acest sat.

410. — ⟨Iaşi.⟩ 29 iulie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Bîrnova să oblige pe locuitorii de pe moşiile Găureni, Todirel, Piciorul Lupului, Ciurea şi Ciurbeşti să dea dijma din produse, să facă 12 zile de boieresc sau să dea cîte 2 lei de casă şi să nu vîndă vin fără aprobarea lui.

411. — 3 august. — Ispravnicul ţinutului Dorohoi scrie medelnicerului Constantin Vîrnav să restituie fînaţul oamenilor din Şipoteni pe care l-a luat prin încălcarea hotarelor moşiei.

412. — ⟨Iaşi,⟩ 22 august. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel armaşului Manolachi, ispravnic de Roman, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Secu contra unor locuitori din Săbăoani, moşia mănăstirii, care ţin orîndă în sat, interzicîndu-le să mai vîndă vin, dar îngăduindu-le să desfacă alte băuturi.

413. — ⟨Iaşi,⟩ 28 august. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăşte ca bîrsanii de pe moşia mănăstirii Caşin să dea egumenului dijma obişnuită şi cîte un leu de gospodar pe an pentru zilele de boieresc.

1767

414. — ⟨Iaşi,⟩ 1 februarie. — Hatmanul Vasile Roset arendează lui Necula Puişorul lipscanul moşia Răbîia pe timp de patru ani, dîndu-i dreptul de a lua dijma de la locuitori, fără a le cere altceva, şi să ţină numai el crîşmă în sat.

415. — 22 martie. — Răzeşii din Şărăţei se învoiesc prin zapis cu egumenul de la Doljeşti, pînă ce se vor judeca la divan, să primească mutarea locui-

https://biblioteca-digitala.ro

torilor în cuprinsul moșiei, luînd fiecare dijma de pe partea care, în mod provizoriu, socotește că o are în stăpînire.

416. — ⟨Iași,⟩ 28 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă un nou așezămînt pentru reglementarea zilelor boierescului, adăugînd la ponturile lui Grigore Al. Ghica din 1 ianuarie 1766, un articol privitor la obligația arendașilor de a da locuitorilor pămînt suficient de cultivat.

417. — ⟨Iași,⟩ 4 iunie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Iordache Lazu, biv vel paharnic, să stăpînească moșia sa Drăgușeni (Suceava), să oblige pe locuitori a-i da dijma din produse și să facă zilele de boieresc după hotărîrea ponturilor.

418. — ⟨Iași,⟩ 24 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare hatmanului Vasile Roset să strîngă ușurul de pe moșiile lui: Scroafa, Dorești și Ursoaia, pe care le cultivă tătarii.

419. — ⟨Faraoani,⟩ 2 octombrie. — Locuitorii din Faraoani se învoiesc prin zapis cu egumenul mănăstirii Solca să-i plătească doi zloți de casă pe an pentru venitul moșiei, iar în caz de nesupunere să le ia cîte doi lei.

420. — 20 noiembrie. — Scrisoarea unui prieten către Husain aga de la Roman, cerîndu-i bani cu împrumut să lucreze 17 pogoane și jumătate de vie la Cruce și Spăriați, cîte 5 lei de pogon.

421. — ⟨Decembrie⟩. — Călugării de la Slatina cer domnului Moldovei să-i scoată de sub „robia" locuitorilor din Rădășeni, dispunînd anularea învoielii cu mănăstirea și obligîndu-i să se supună prevederilor așezămîntului, pentru dijmă, boieresc și vînzarea băuturilor.

1768

422. — ⟨Iași,⟩ 11 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Suceava să cerceteze reclamația egumenului de la Slatina contra locuitorilor de pe moșiile mănăstirii care își fac așezări prin poieni și prin locuri de fînaț și nu plătesc boierescul, căutînd să afle pe acei țărani care au dat foc casei mănăstirești de la Mălini.

423. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Veliții boieri arată prin anaforaua către domn că locuitorii din Săbăoani, de pe moșia mănăstirii Secu, neavînd învoieli speciale, nu se poate încuviința cererea lor de a da cîte o jumătate de leu de casă și dijma din semănături și de a fi slobozi să vîndă vin, ci trebuie să se supună așezămîntului general.

424. — ⟨Iași,⟩ 12 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vel armașului Manolache, ispravnic de Neamț, să împlinească boierescul de la locuitorii satului Vînători, cît și de la cei de pe alte moșii ale mănăstirii Secu, „după hotărîrea ponturilor".

https://biblioteca-digitala.ro

425. — ⟨Iași,⟩ 16 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Bacău să cerceteze plîngerea egumenului de la schitul Drăgușanu, care reclamă că niște locuitori veniți din „țara ungurească" pe moșia Băsești și Dumerești nu-i dau venitul.

426. — ⟨Iași,⟩ 17 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vel șătrarului Lăscărache Roset, ispravnic de Roman, să împlinească de la locuitorii satelor Săbăoani și Brătești, ale mănăstirii Secu, dijma și boierescul după hotărîrea ponturilor.

427. — ⟨Iași,⟩ 30 ianuarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Iordache Cantacuzino, ispravnic de Suceava, să ia de la locuitorii satului Rădășeni actele pe baza cărora s-au judecat cu mănăstirea Slatina, să le rupă și să le dea egumenului, obligîndu-i să dea dijma pentru trecut și să urmeze „ponturilor".

428. — ⟨Iași,⟩ ianuarie. — Veliții boieri arată prin anafora către domn pagubele pe care cîmpulungenii le fac pe moșia mănăstirii Voroneț și propun ca vornicul de Cîmpulung să adune în siliștile vechi pe cei împrăștiați cu casele prin cîmp, iar dijma finului cosit de oamenii străini să o ia egumenul.

429. — ⟨Iași,⟩ 7 februarie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Vizantea să stăpînească, pe baza hrisoavelor vechi, două vaduri de moară cu tot hotarul lor în satul Popoșești și să ia dijma.

430. — ⟨Iași,⟩ 12 mai. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Iancu Greceanu, căpitan de Greceni, să oblige pe locuitorii de pe moșiile sale Diocheți și Umbrărești (Covurlui) să-i dea dijma din produse, iar cei ce locuiesc acolo să urmeze după hotărîrea ponturilor.

431. — ⟨Iași,⟩ 15 iulie. — Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăște ca livezile de pomi de la Rădășeni, de pe moșia mănăstirii Slatina, să fie stăpînite de cei ce le-au făcut sau de rudele lor care stau acolo, iar pentru cele vîndute la străini, egumenul să întoarcă banii și să le ia pe seama mănăstirii.

1770

432. — ⟨Iași,⟩ 13 septembrie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare medelnicerului Lupu Bujoreanu să oblige pe locuitorii de pe moșia sa Bujoreni (Tutova) să-i dea dijma din produse și să-i lucreze douăsprezece zile de boieresc după hotărîrea ponturilor.

1771

433. — ⟨Iași,⟩ 4 ianuarie. — Boierii divanului Moldovei împuternicesc pe egumenul de Humor să strîngă, după ponturi, venitul moșiilor mănăstirii din ținuturile Suceava și Dorohoi, de la locuitorii care nu s-au supus să dea dijmă și să lucreze zilele de boieresc.

https://biblioteca-digitala.ro

434. — ⟨Iași,⟩ ianuarie. — Boierii divanului Moldovei reglementează relațiile dintre mănăstirea Pîngărați și locuitorii de pe moșiile sale.

435. — ⟨Iași,⟩ 11 martie. — Divanul Moldovei poruncește ca locuitorii de pe moșia mănăstirii Bogdana să dea dijma din produse după obicei și zilele de boieresc să le facă după hotărîrea ponturilor.

436. — ⟨Iași,⟩ 8 aprilie. — Boierii divanului Moldovei poruncesc ispravnicilor de Neamț să aplice hotărîrea dată la judecarea pricinii dintre locuitorii din Petricani și Vînători cu mănăstirea Secu pentru dreptul de a face mori și de a vinde vin pe moșie, distribuirea fînațului pentru vite și asuprirea la boieresc.

437. — ⟨Iași,⟩ 8 aprilie. — Divanul Moldovei judecă neînțelegerea locuitorilor din Petricani și Vînătorii Secului cu egumenul de la Secu pentru două mori și fînațul vitelor, hotărînd ca mănăstirea să ia în seama ei morile pentru care a avut învoială cu țăranii, iar fin să le dea pe cît le va ajunge.

438. — ⟨Iași,⟩ 23 mai. — Divanul Moldovei poruncește ispravnicilor de Cîrligătura să aducă înapoi la Cristești pe bejenarii plecați pe alte moșii, neîngăduindu-le a părăsi locul decît cînd vor fi ceruți de vornicii satelor de origină.

439. — ⟨Iași,⟩ 9 iulie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare egumenului de la Hangu să oblige pe locuitorii de pe moșia Dobrulești a mănăstirii a-i da dijma din produse după obicei și după hotărîrea ponturilor.

440. — ⟨Iași,⟩ 29 iulie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare vtori vistierului Constantin Gheuca să oblige pe locuitorii de pe moșiile sale din ținutul Tutova a-i da dijma din produse și să lucreze zilele obișnuite de boieresc, ori să plătească bani, după hotărîrea ponturilor.

441. — 24 septembrie. — Andrei Horicioiu, stegar de la Răzina, dă zapis ieromonahului Dionisie Hudici pentru suma de 38 de lei, datoria celor trei răzineni bejenari la mănăstirea Doljești, pe care i-a ridicat din porunca hatmanului, angajîndu-se să trimită banii în două săptămîni.

442. — ⟨Iași,⟩ 2 noiembrie. — Boierii divanului Moldovei scriu vornicului de Cîmpulung să oblige pe cei care se hrănesc pe muntele Cocoșul să dea venitul cuvenit jitniceresei Maria Canano, stăpîna moșiei, după cum dau și alții de prin partea locului.

1772

443. — ⟨Iași,⟩ 15 februarie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare lui Iordache Iamandi vtori paharnic, să oblige pe locuitorii de pe moșiile sale Epureni, Pănceșți, Sălceni și Berești să-i dea dijma din produse și să-i lucreze boierescul cîte 12 zile sau, dacă va primi el, să-i dea cîte 2 lei de gospodar.

444. — ⟨Iași,⟩ februarie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare lui Nicolae Momitco să facă sat pe moșia lui Dămienești (Roman), aducînd oameni străini din „țara leșească" și de aiurea, care vor fi scutiți de orice obligații timp de șapte luni.

https://biblioteca-digitala.ro

445. — ⟨Iaşi,⟩ 6 mai. — Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare lui Gheorghe şi Ilie Costrij, mazili de la ţinutul Cernăuţi, să oblige pe locuitorii de pe moşiile lor, jumătate din satul Mlenouţi şi Vişcovăţi (Dorohoi), să le dea dijmă din produse şi venitul de pe case, după hotărîrea ponturilor.

446. — ⟨Iaşi,⟩ 12 iunie. — Divanul Moldovei porunceşte paharnicului Constantin Sturdza să cerceteze reclamaţia lui Petre Miclescu împotriva locuitorilor de pe moşia lui, Pătrăşcani, care i-au scos pietrele de hotar şi nu i-au prestat boierescul.

447. — 30 iulie. — Pîrcălabii de Hotin poruncesc oamenilor din Rujavăţ, Băzdăţini şi Copiteni, trecuţi iarăşi în stăpînirea lui Pătraşcu Cracalia, să-i dea dijmă din produse şi cîte 2 lei de casă, după obicei.

1773

448. — ⟨Iaşi,⟩ 8 februarie. — Divanul Moldovei dă împuternicire Mariei Hurmuzachi să ia dijma de la oamenii de pe moşia sa Luceni care nu voiau să-i dea venitul obişnuit, poruncind şi ispravnicilor să-i aducă la supunere.

449. — ⟨Iaşi,⟩ 21 martie. — Divanul Moldovei împuterniceşte pe episcopul de Huşi să ia cîte 70 parale de casă de la oamenii de pe moşiile Cozmeşti, Podoleni şi Ghermăneşti, arendate de la mănăstirea Frumoasa, ori să-i oblige să-i lucreze cele 11 zile de boieresc pe care n-au voit să le facă în anul precedent.

450. — ⟨Iaşi,⟩ 3 aprilie. — Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului de la Pîngăraţi contra vătăşelului plăeşilor de la Tarcău care nu lasă pe locuitori să lucreze pentru mănăstire, nici nu respectă învoiala făcută — şi să caute a împlini şi cîte 2 lei de casă.

451. — ⟨Iaşi,⟩ 3 aprilie. — Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului de la Pîngăraţi contra a 4 poslušnici care „se scoală cu zorbale" asupra călugărilor — şi să-i oblige a lucra 12 zile pe an şi a da dijma din semănături.

452. — ⟨Hotin,⟩ 15 aprilie. — Coste Kirilovici, pîrcălab de Hotin, din ordinul comandamentului armatei ruse, dă în stăpînire căpitanului de volintiri Constantin Şahin şi vărului său Constantin Volcinschi mai multe moşii, poruncind vornicilor şi locuitorilor din sate să le dea dijma din toate „după obiceiul pămîntului".

453. — Aprilie. — Ioniţă Novac, căpitan, dă zapis de învoială jitniceresei Ilinca Bosie că se angajează să se ocupe de moşia ei Goteşti, să adune dijma de la locuitori, oprindu-şi el a cincea parte din venit.

454. — ⟨Iaşi,⟩ 25 iunie. — Divanul Moldovei dă carte de împuternicire unor mazili să oblige pe locuitorii de pe moşiile lor, Năneşti şi Ungureşti (Neamţ), a le da dijma din toate.

https://biblioteca-digitala.ro

455. — ⟨Iaşi,⟩ 22 iulie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare egumenului de la Copou să ia de la locuitorii de pe moşiile mănăstirii, Urşoaie şi Copou, dijma şi boierescul, deoarece se împotrivesc la îndatoriri.

456. — ⟨Iaşi,⟩ 12 august. — Divanul Moldovei încuviinţează ca trimisul mitropoliei să oblige pe locuitorii din satele Liveni şi Hodcăuţi (Dorohoi), să-i dea dijma după obicei.

457. — ⟨Iaşi,⟩ 21 septembrie. — Divanul Moldovei porunceşte starostilor de Cernăuţi să cerceteze reclamaţia mazilului Vasile Holban contra stolnicului Potlog de la Tîrnauca, care i-a oprit un număr de oameni fugiţi de pe moşia sa, Culiceni, şi să-l oblige a plăti şi cheltuielile de judecată.

458. — ⟨Iaşi,⟩ 25 noiembrie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare egumenului de la Caşin să oblige locuitorii care au vii la Crucea de Sus, în dealul Holmului, moşia mănăstirii, să-şi dea dijma obişnuită.

1774

459. — 19 ianuarie. — Sătenii din Cozmeşti şi Podoleni se învoiesc cu egumenul de Secu, care le-a dat moşia Cozmeşti (Lăpuşna) să facă sat, iar ei, în schimb, să cosească mănăstirii 50 stoguri de fîn pe an.

460. — ⟨Iaşi,⟩ 24 ianuarie. — Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să scoată de la poslušania mănăstirii Pîngăraţi zece oameni pe care-i va arăta egumenul ca nesupuşi, iar în locul lor să dea poslušnici pe zece locuitori din satul Stejaru.

461. — 4 aprilie. — Locuitorii din Pipirig dau mărturie egumenului de la Neamţ că acolo unde s-au strămutat Ursu Baboi cu feciorii lui şi Maxim Muste, nu este loc de sat, ci terenul cel mai potrivit pentru „mutările" oilor mănăstirii.

1775

462. — 15 februarie. — Locuitorii din Fundul Pipirigului dau scrisoare egumenului de la Neamţ arătînd că, deşi au cosit fără aprobare iarba de pe „mutarea" mănăstirii, iar călugării, ca să se răzbune, le-au aprins finul, s-au învoit să li se plătească în bani paguba.

463. — 1 aprilie. — Delegatul isprăvniciei de Neamţ, trimis la Pipirig să scoată pe locuitorii Ursu Baboi şi Maxim Muste cu feciorii lor de pe „mutarea" mănăstirii Neamţ şi să-i oblige a se aşeza în vatra satului, raportează că aceştia i-au declarat în scris hotărîrea lor de a se judeca din nou cu egumenul.

464. — ⟨Iaşi,⟩ 4 aprilie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii ce stau pe moşiile mănăstirii Socola să nu vîndă vinul lor decît după ce s-a vîndut mai întîi cel mănăstiresc şi se vor fi tocmit cu epitropul pentru a da „adetul".

https://biblioteca-digitala.ro

465. — ⟨Iași,⟩ 14 aprilie. — Mitropolitul și veliții boieri cer prin anafora către domnul Moldovei ca munca de boieresc a țăranilor de pe moșiile stăpînilor să fie de treizeci și șase de zile pe an, dînd și dijma din produse.

466. — 23 aprilie. — Ispravnicii de Neamț judecă neînțelegerea egumenului de Neamț cu unii locuitori din Pipirig — care au reclamat la domnie că sînt asupriți cu scopul de a fi scoși de pe moșie — hotărînd ca ei să se mute în vatra satului și să-și păstreze curăturile acolo unde le-au făcut.

467. — ⟨Iași,⟩ 30 aprilie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, împuternicește pe trimisul mănăstirii Sf. Spiridon să ia dijma de pe moșia Chetrosul (Soroca), iar locuitorii să lucreze boierescul sau să dea bani de casă.

468. — ⟨Iași,⟩ 3 mai. — Ursu Baboi și Maxim Muste din Pipirig dau zapis de învoială dichiului mănăstirii Neamț, în fața veliților boieri, că se angajează să respecte condițiile puse, numai să fie lăsați a locui mai departe pe „mutarea" de oi unde au casele și toată gospodăria.

469. — ⟨Iași,⟩ 23 mai. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare vel clucerului Iordache, epitropul Socolei, să oblige pe locuitorii de pe moșiile mănăstirii să dea dijma din produse, să lucreze pe an „zilele cele obișnuite" ori să dea cîte 2 lei de casă.

470. — ⟨Iași,⟩ 14 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Lupu Coroi, căpitan, să oblige pe locuitorii de pe moșiile sale Mărășești, Năvîrnești, Curtișoara și Balta lui Rață a-i da dijma din produse, să-i lucreze zilele obișnuite de boieresc ori să le plătească în bani.

471. — ⟨Iași,⟩ 23 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel paharnicului Darie Donici să oblige pe locuitorii de pe moșia sa Dumenii, să-i dea dijma din produse, să-i lucreze zilele de boieresc sau să le plătească în bani.

472. — 1 iulie. — Locuitorii din satul Păscani aduc la cunoștința Ilincăi jitnicereasa, stăpîna moșiei, că vor da în continuare dijma omului ei, Ioniță Motran, iar dacă va trimite pe alții, se vor împrăștia prin alte sate.

473. — ⟨Iași,⟩ 9 septembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor ținutului Iași să pună în vedere pantirilor isprăvnicești de pe moșia Telenești, a biv vel clucerului Ștefan Anastase, să lucreze zilele de boieresc după ponturi.

1776

474. — ⟨Iași,⟩ 25 iunie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Fălciu să cerceteze reclamația lui Ion Docan contra răzeșilor din Spineni, care-i calcă moșia, îi taie pădurea și își iau dijma înapoi cu forța, obligîndu-i să se învoiască.

https://biblioteca-digitala.ro

475. — ⟨Iaşi,⟩ 11 octombrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe vechilul de la moşia Croitorii (Tutova), a Mitropoliei, unde oamenii nu vor să dea dijma, să-i supună la darea acesteia, la lucrul boieresculuí sau la plata banilor, potrivit prevederilor ponturilor.

476. — ⟨Fără lună⟩. — Şapte locuitori din Vităneşti (Putna) dau zapis episcopului de Huşi că se angajează să-i lucreze cîte un pogon de vie, punînd ei aracii, cu preţul de 12 lei pogonul.

1777

477. — ⟨Iaşi,⟩ 9 ianuarie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Bacău, să oblige pe locuitorii de pe moşia mănăstirii Caşin a-şi da dijma după zapisul de învoială, cîte 10 parale de căpiţă de fîn şi cîte 20 parale de pogonul de păpuşoi.

478. — ⟨Iaşi,⟩ 7 martie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, face cunoscut locuitorilor de pe moşiile mănăstirii Socola, care au dat zăloage pentru banii boieresculuí, că, dacă nu le vor scoate pînă la mijlocul postului mare, va da poruncă să fie vîndute.

479. — ⟨Iaşi,⟩ 21 martie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte lui Manolachi Romano, biv vel căminar, să-şi primească înapoi banii daţi locuitorilor din satul Bahmutie pentru facerea unui iaz, fiindcă nu se pricep la aceasta şi arată că nu vor să se strămute de la locurile lor.

480. — 10 mai. — Miron Vasilache se angajează ca herghelegiu la Ştefan Duca, în schimbul a 25 lei pe an şi îmbrăcăminte.

481. — ⟨Iaşi,⟩ 19 mai. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vel clucerului Iordache, epitropul mănăstirii Socola, să dea viile părăsite din timpul războiului oricui ar vrea să le îngrădească şi să le lucreze, ca să dea venitul moşiei la mănăstire.

482. — ⟨Rădăşeni,⟩ 1 iunie. — Vornicul şi locuitorii satului Rădăşeni dau zapis de învoială vel logofătului Ioan Cantacuzino, pentru a reface pe moşia lui un iaz în care ei să-şi adape vitele.

483. — ⟨Iaşi,⟩ 30 septembrie. — Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăşte ca, peste cele cuprinse în ponturile pentru boieresc, locuitorii de pe moşii să mai facă stăpînului două clăci pe an, să repare iazurile şi morile, să aducă o podvoadă şi cîte două care cu lemne.

484. — 11 decembrie. — Răzeşii Cristeşti din satul Măcreşti dau mărturie scrisă pentru modul cum postelnicul Ventura, stăpîn la Căzăneşti, cultivă moşiile învecinate fără să dea dijmă, pune pe locuitori la clacă de fîn şi la construirea acareturilor sale şi vinde vin în cîrciumă.

https://biblioteca-digitala.ro

1778

485. — ⟨Iași,⟩ 8 ianuarie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Cașin să apere poienile din jurul mănăstirii pentru trebuințele proprii și din ce va prisosi să dea „cu tocmală" în primul rînd locuitorilor de pe moșie.

486. — ⟨Iași,⟩ 12 iunie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Bîrnova să oblige pe locuitorii de pe moșiile Ciurbești, Ciurea, Piciorul Lupului, Lunca Bîrnovii și Todirești (Iași) a da mănăstirii dijma din produse și a lucra pe an zilele obișnuite de boieresc, ori să le plătească cu bani.

487. — ⟨Iași,⟩ 6 iulie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Soveja să stăpînească moșiile Ursești, Bălănești, Tomnești, Tîmpești, Todirești, Măzărești, Grohăenii și Ruptura (Tutova) și să oblige pe locuitori a da mănăstirii dijma și tot venitul.

488. — Cernăuți, 14 iulie. — Generalul austriac Enzenberg, guvernatorul Bucovinei, poruncește boierului Constantin Lepădat să meargă la moșia Stroeștii de Jos a lui Vasile Mortun și să oblige pe locuitorii din Noua Sulița care au arat, cosit și păscut vitele, să dea dijma după obicei, hotărînd ca și stăpînul moșiei să le dea fînaț după starea fiecăruia.

1779

489. — ⟨Iași,⟩ 25 ianuarie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să oblige pe locuitorii care dau bir la satul Uricheni, dar stau pe moșia Petricani a mănăstirii Secu, să dea dijmă și să lucreze mănăstirii „zilele rînduite".

490. — ⟨Iași,⟩ 25 ianuarie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Roman să cerceteze încălcarea moșiei Săbăoani a mănăstirii Secu de către locuitorii din Tămășeni și Răchiteni, să restabilească hotarul și să-i pună a da dijma pentru partea folosită de ei.

491. — 1 februarie. — Pitarul Costache cercetează pricina lui Costache Volcinschi cu locuitorii de pe moșia sa Noua Sulița și-i obligă să respecte învoiala încheiată pentru clacă și dijmă.

492. — 6 februarie. — Axente Pătrașcu din Tîrgu Neamț dă zapis de învoială egumenului de la Neamț pentru un loc de moară, cu obligația de a da la mănăstire cîte 5 merțe de păpușoi pe an.

493. — ⟨Iași,⟩ 18 martie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește biv vel pitarului Costache, ispravnic de Cernăuți, să cerceteze și să împlinească de la locuitorii de pe moșia Mogoșești, a mănăstirii Horecea, dijma din țarini și din fînaț.

https://biblioteca-digitala.ro

494. — 29 aprilie. — Logofătul Lupu Balș scrie egumenului de la schitul Horecea că, pentru fînul pe care l-a luat de pe moșia sa Stănești, arendată locuitorilor, aceștia i-au oprit 80 lei din prețul arenzii.

495. — 3 mai. — Trofin și cu soția lui, Safta. dau zapis stareței de la Socola pentru patru pogoane de loc pe care să sădească vie, cu obligația de a fi pe rod în al patrulea an, de cînd urmează să dea venitul moșiei.

496. — ⟨Iași,⟩ 13 mai. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare vtori logofătului Dumitrache Vîrnav să-și stăpînească moșia sa, părți din satul Lălești, pe apa Miletin, și să oblige pe locuitori a-i da dijmă din produse. să-i lucreze zilele de boieresc sau să le plătească în bani.

497. — 10 septembrie. — Locuitorii din satul Găuri dau zapis de învoială egumenului de la Vizantea pentru luarea unei părți din moșia mănăstirii pe seama lor, obligîndu-se a da 55 de lei pe an în două rate și o clacă de 50 de oameni într-o zi.

1780

498. — 15 ianuarie. — Egumenul mănăstirii Galata împuternicește pe stolnicul Andrei Beldiman să administreze moșiile schitului Hadîmbu, al căruia epitrop este, dîndu-le celor care se vor tocmi cu un preț mai bun.

499. — ⟨Iași,⟩ 19 ianuarie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să mute locuitorii de lîngă mănăstirea Neamț la Timișești, pe moșia Buzați, ținută în arendă de către sătenii din Păstrăveni, care să-și caute loc de hrană în altă parte.

500. — ⟨Iași.⟩ 3 iunie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vechilului mănăstirii Secu pentru moșia Săbăoani, să strîngă venitul de la locuitori.

501. — ⟨Iași,⟩ 20 iunie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel stolnicului Iordache Iamandi și lui Vasile Iamandi, biv vel pitar, să stăpînească moșia Călmățui și să oblige pe locuitori a le da dijma din produse, a le lucra zilele de boieresc, după hotărîrea ponturilor, ori, învoindu-se, să plătească bani.

502. — 1 august. — Locuitorii din Roșcani dau zapis lui Ilie Hermeziu. logofăt de vis'ierie, arătînd că pentru banii ce-i datorează îi vor căra lemne și fîn.

503. — ⟨Iași,⟩ 12 august. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Constantin Rășcanu, sărdar de Orhei, să oblige pe locuitorii de pe moșiile Cercelești și Bălcășești, ale mazililor Roșca, Leca și Paladi, să-și îngrădească stogurile și ariile spre a putea pășuna vitele după cosirea fînului.

504. — ⟨Iași,⟩ 18 august. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește serdarului de Orhei să cerceteze reclamația biv vtori vistierului Constantin

https://biblioteca-digitala.ro

Donici contra locuitorilor din Băloșești care nu-i dau dijma și contra răzeșilor din Furceni pentru venitul morii, căutînd să împlinească ce i se cuvine.

505. — 2 septembrie. — Egumenul mănăstirii Slatina reclamă domnului că locuitorii de pe moșia Mădei și Borca (Neamț) nu-i dau decît o para de stînjenul de fîn, iar muntele Grințieșul îl arendează altora, și cere împuternicire să poată lua dijma, banii de casă și arenda pentru munte.

506. — ⟨Iași,⟩ 5 septembrie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să cerceteze reclamația egumenului de la Slatina contra locuitorilor de pe moșia Mădei și Borca a mănăstirii, obligîndu-i a da dijma și „adetul de casă", iar muntele Grințieș să-l țină, dacă vor da arenda cuvenită.

507. — 28 septembrie. — Locuitorii din satul Zvoriștea din Deal dau zapis lui Dumitru Gheorghiu din Botoșani că în anul următor îi vor cosi rămășița de 105 fălci fîn și alte 20 fălci drept dobîndă.

508. — ⟨Iași,⟩ 28 noiembrie. — Boierii divanului judecă reclamația locuitorilor din Săbăoani împotriva lui Dumitru Grecu, vechilul mănăstirii Secu, pe care ei îl arată a fi arendaș al moșiei, și confirmă împuternicirea acestuia din partea egumenului de a strînge veniturile și de a vinde vin în sat.

1781

509. — 10 ianuarie. — Ignat Culenici și Grigore fiul lui, din Dersca, dau zapis lui Dumitru Gheorghiu că-i vor cosi 50 fălci de fîn, oriunde ar avea, pentru care au primit banii.

510. — 11 ianuarie. — Ion Ciubotar cu ginerele său Maxim și cu Toader Brănișteanu din Pomîrla dau zapis lui Dumitru Gheorghiu angajîndu-se să-i cosească o sută de fălci de fîn cu 60 de parale falcea.

511. — 18 aprilie. — Neculai Muscalu, Ion sin Mihalu Bunducă și Vasile Botezatu dau zapis lui Costache Volcinschi că se mulțumesc cu învoiala ca să-i lucreze fiecare șase zile de vară și o falce de fîn cosită pentru boieresc, să-i dea dijma din produse, iar pentru dijma fînului să-i facă o zi de coasă.

512. — 26 iunie. — Ștefan vistier, judecînd pricina lui Dimitrie Gheorghiu cu cosașii din Dersca (Suceava), care i-au rămas datori nouăzeci de fălci de fîn, hotărăște ca Mihalache Popăscul și Petre Ungureanu să meargă la Botoșani, în ziua de 3 iulie, să jure, spre a fi achitați.

513. — ⟨Iași,⟩ 7 iulie. — Gheorghe vel vornic cere lui Vasile Bașotă să dea poruncă țăranilor de pe moșia sa Antelești să nu strice cu vitele lor partea lui Ioniță Volcinschi, să nu-i pescuiască iazul, iar dijma anului precedent să rămînă neîmpărțită pînă ce va hotărî judecata.

https://biblioteca-digitala.ro

514. — 15 iulie. — Locuitorii din Popeni (Putna) se învoiesc a plăti vechilului mănăstirii Bîrnova „avaetul moșiei", cîte 6 lei de moară și cîte 2 lei de piua de sumani.

515. — 24 iulie. — Miluda stolnic, din porunca domnească, dă carte de împuternicire lui Dumitru Grecu, vechilul mănăstirii Secu să oblige pe locuitorii din Săbăoani a lucra boierescul, patru zile pe moșia Mogoșești, iar pentru restul de 8 zile să dea cîte douăzeci de bani pe zi, precum și dijma din produse.

516. — ⟨Iași,⟩ 7 septembrie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei dă carte de încuviințare egumenului de la Trei Ierarhi să oblige pe locuitorii de pe moșiile mănăstirii, Agiudeni, Răchiteni și Iugani (Roman) să-i dea dijma din produse și să-i lucreze zilele de boieresc ori să le plătească în bani.

517. — ⟨Iași,⟩ 30 noiembrie. — Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește biv vel paharnicului Iancu Greceanu, ispravnic de Fălciu, să interzică locuitorilor de la Săratu a pescui în bălțile episcopiei Huși pînă nu vor dovedi prin judecată că sînt și ei „moșinași".

518. — ⟨Roman,⟩ 12 decembrie. — Martin Hăzăpar și Vîrgă Martin din Săbăoani dau zapis vechilului mănăstirii Secu că iau în chezășie pe unii consăteni ai lor care au vîndut vin fără aprobare.

519. — ⟨Iași,⟩ 20 decembrie. — Veliții boieri judecă pricina lui Ursul Burchi, mazil din Drăgești, cu răzeșii Mihalcea pentru încălcare de hotar și stabilesc ca răzeșii care au case pe partea de moșie a lui Burchi să-i dea cîte un leu de gospodar și dijma obișnuită, „iar cu lucru să nu se supere".

520. — 28 decembrie. — Grigoraș Cojocaru din Molnița dă zapis lui Dumitru Gheorghiu că a primit bani să-i cosească patruzeci și șase fălci de fîn, făcînd stogurile cum i se va cere.

1782

521. — 8 februarie. — Locuitorii din satul Ciușlea-Nouă se angajează să lucreze vornicului Dumitrașcu Sturza douăzeci și cinci de pogoane de vie la Vărsătura și în Vatra Odobeștilor, cu cîte șapte lei și nouăzeci de bani pogonul.

522. — 26 iulie. — Enache nemesnicul și căpitanul Luca, delegați din partea isprăvniciei Neamț, încheie actul de învoială prin care Andrei Cucu primește de la mănăstirea Secu 90 lei pentru o moară făcută fără voia călugărilor pe moșia Mănești.

523. — ⟨Iași,⟩ 28 octombrie. — Alexandru Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Dimitrie Grecul, vechilul mănăstirii Secu, să ia de la locuitorii din Săbăoani dijma din produse, să-i oblige a lucra cîte 12 zile de boieresc și a avea numai el singur dreptul de a vinde vin.

1783

524. — ⟨Iași,⟩ 10 martie. — Alexandru Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de Neamț și Secu să oblige pe locuitorii din

https://biblioteca-digitala.ro

Săbăoani, a-i da dijma din produse, a-i lucra 12 zile de boieresc și a respecta monopolul vînzării băuturilor.

525. — ⟨Iași,⟩ 23 mai. — Mitropolitul Moldovei și veliții boieri arată prin anafora către domn că reclamația locuitorilor din satul Moisa (Suceava) contra egumenului de la Rîșca, că nu le dă suficient pămînt de hrană, este făcută cu „oarecare patimă" din dorința ispravnicilor de a-l înlocui.

526. — ⟨Iași,⟩ 24 iulie. — Cancelaria domnească trimite un copil de casă la Săbăoani, moșia mănăstirii Secu, să constrîngă pe locuitori a cosi falcea de boieresc pentru patru zile, iar restul, pînă la douăsprezece zile, să le lucreze după „ponturi".

527. — ⟨Cernăuți,⟩ 8/20 noiembrie. — Locuitorii din Stroești de Jos se învoiesc, în fața judecătoriei de Cernăuți, cu Vasile Morțun, stăpînul lor, cu privire la prestarea obligațiilor.

528. — Cernăuți, 15/27 noiembrie. — Judecătoria din Cernăuți hotărăște ca la Horecea, pe lîngă cîrciuma mănăstirii, să existe și aceea arendată țăranilor de Anton Cearnovschi, pe „loc împărătesc".

529. — 1 decembrie. — Șetrarul Ilie Cîrste, ispravnic de Suceava, poruncește lui Dumitrașcu Rotopan să împlinească dijma de la locuitorii care au cosit fîn pe moșia Berindești a lui Sandu Păunel.

530. — „Ponturile" prin care se arată obligațiile țăranilor față de stăpînii moșiilor.

1784

531. — ⟨Iași,⟩ 18 martie. — Veliții boieri arată prin anafora către domn că, cercetînd neînțelegerea locuitorilor din Spătărești cu mazilul Ion Volcinschi pentru moșia Antelești, au propus, fără rezultat, arendarea ei la țărani.

532. — ⟨Iași,⟩ 6 mai. — Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, hotărăște ca locuitorii din Tîrgu-Frumos să nu plătească „adetul de casă", iar pentru semănăturile ce au pe moșie să dea dijma obișnuită epitropiei mînăstirii Sf. Spiridon, deoarece vatra tîrgului a fost loc domnesc.

533. — ⟨Iași,⟩ 2 iulie. — Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Tutova să oblige pe locuitorii moșiilor răposatului vornic Manolache Bogdan să dea dijma din produse și să lucreze zilele de boieresc după prevederile ponturilor.

534. — 24 iulie. — Locuitorii din Luceni, de pe moșia lui Ene Sava, dau zapis stăpînului că-i vor plăti cîte 2 lei de casă ori îi vor face cîte 12 zile de lucru după ponturi, dînd și dijma din produse, cu condiția să nu primească în sat nici un om străin.

https://biblioteca-digitala.ro

535. — ⟨Iași,⟩ 6 septembrie. — Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește biv vel paharnicului Șerban Buhuș, ispravnic de Dorohoi, să împlinească dijma din produse de la locuitorii de pe jumătatea satului Codreni a postelnicului Iordache Iamandi și să cerceteze dacă moșia este „strîmtă" și nu are loc pentru „împregiurași".

1785

536. — 20 martie. — Cinci locuitori din Vitănești de Sus dau zapis stolnicului Manolache Donici că se angajează să-i lucreze via sa de la Clipicești și să-i clădească cramă, în schimbul plății birului și scutirii de havalele.

537. — ⟨Iași,⟩ 17 mai. — Grigore Negruți, mazil din ținutul Hîrlău, reclamă domnului că locuitori din Epureni (Botoșani) îi strică moșia lui, Vicoleni, și cere o carte domnească prin care să-i oblige a lucra unde le va arăta el, silindu-i să-i dea dijma din produse.

538. — ⟨Iași,⟩ 14 iunie. — Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare șătrarului Ilie Cîrste din Bucovina să-și orînduiască vechil la moșiile sale Stroești și Laiul (Roman) spre a-i apăra de tăiere „rădiul și dumbravă", locuitorii avînd voie a tăia numai din codru.

539. — ⟨Iași,⟩ 20 august. — Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să oblige pe locuitorii de pe moșiile paharnicului Iordachi Lazu să-i dea dijma și să-i lucreze zilele de boieresc după ponturi.

540. — ⟨Iași,⟩ 29 august. — Alexandru Mavrocordat Firaris poruncește biv vel stolnicului Enache, ispravnic de Tecuci, să cerceteze reclamația egumenului de la Dumbrăvița pentru stricăciunile ce le fac vitele vecinilor pe moșiile schitului și să oblige pe locuitori a-și da venitul obișnuit, după ponturi.

1786

541. — 1 februarie. — Stareța de la Socola se învoiește prin zapis cu Săndulache Anastasăi ca, pentru cele cinci pogoane de vie ce le are și pentru alte treisprezece ce urmează a le mai sădi pe moșia mănăstirii, să dea cîte doi lei de pogon pe an drept dijmă.

542. — 29 martie. — Socoteala de încasări, pentru zilele de boieresc, de la locuitorii moșiei Păltiniș, arătați nominal.

543. — ⟨Iași,⟩ 22 iunie. — Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă încuviințare egumenului de la schitul Drăgușani (Bacău) să oblige pe locuitorii de pe moșia Băsăști să-și dea dijma din produse.

544. — ⟨Iași,⟩ 12 iulie. — Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Rîșca să ia de la locuitorii de pe moșia mănăstirii, Hărmănești, venitul după ponturi.

https://biblioteca-digitala.ro

545. — ⟨Iași,⟩ 5 octombrie. — Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Iași să cerceteze dacă pe moșia Piscani, a stolnicului Mihalache Luca, sînt condiții potrivite pentru înființare de sat și să înștiințeze pe oamenii de peste hotar să vină să se așeze acolo.

546. — ⟨Iași,⟩ 29 noiembrie. — Marele logofăt judecă pricina bănesei Catrina Roset cu locuitorii din satele Solești, Boușor, Benești și Tanacu, care au dat foc stogurilor de fîn de pe moșia sa, Făurei, hotărînd ca țăranii s-o despăgubească, fie să-i dea „fîn pentru fîn", cosindu-l în anul viitor, fie să-i plătească în bani.

547. — ⟨Iași,⟩ 1 decembrie. — Alexandru Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, în urma plîngerilor sătenilor, poruncește ispravnicilor de Bacău să aducă la cunoștința locuitorilor că sînt slobozi a tăia, din codri și păduri, lemne pentru foc și pentru lucru, atît pentru nevoile lor cît și de vînzare, cu excepția „rădiurilor" și pădurilor „apărate".

1787

548. — ⟨Iași,⟩ 18 mai. — Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Tecuci să cerceteze reclamația egumenului de la Dumbrăvița împotriva locuitorilor de pe moșia schitului și să-i oblige a da dijma din produse, a lucra zilele boierescului, a nu vinde vin în cîrciumă și a-și pune păzitor la vie.

549. — 21 mai. — Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, împuternicește pe egumenul schitului Dumbrăvița să oprească pe locuitori de a tăia dumbrăvile de pe moșiile schitului, fiind liberi să ia lemne numai din pădurile mari.

550. — ⟨Iași,⟩ 6 iunie. — Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamația locuitorilor din Poiana Lungă (Botoșani) împotriva cluceresei Catrina Balș, arendașa moșiei Protopopeni, pe care-și au ei semănături, că a pus pe sătenii din Joldești de le iau pămînturile.

551. — 20 iunie. — Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să împlinească, potrivit ponturilor, venitul de la locuitorii de pe moșia Braniștea, a mănăstirii Slatina, care au refuzat să dea egumenului cavaetul de casă și dijma din păpușoi.

552. — 12 august. — Dimache Țicău din Botoșani reclamă domnitorului că în cele 4 silișți, pe care le are la ținutul Fălciu, este supărat de unii răzeși care au cumpărat vii și nu-i dau dijma, și cere să se dea poruncă paharnicului Grigoraș Costache să-i hotărască părțile de moșie, spre a se putea judeca.

553. — ⟨M-rea Slatina, 16 septembrie.⟩ — Antohie Șoldănescu din Rădășeni se angajează prin zapis către egumenul de la Slatina, care l-a iertat de lucrul boierescului, că va da mănăstirii zeciuiala din pomi.

1789

554. — Roman. 26 ianuarie. — Divanul de la Roman dă carte de încuviințare vistierului Lăscărache Roset să oblige pe locuitorii de pe moșiile Mărățăi

https://biblioteca-digitala.ro

de peste Vale și Mărățăi, parte din tîrgul Piatra, să-i dea venitul: negustorii cu dugheni și cîrciumi după învoiala ce au, iar ceilalți locuitori cîte 2 lei de casă și dijma din produse.

555. — Roman, ianuarie. — Boierii divanului de la Roman imputernicesc pe egumenul de la Precista să strîngă venitul de la oamenii de pe moșiile mănăstirii din ținutul Neamțului, cărora le poruncește să-și achite rămășițele din anii trecuți.

556. — 6 aprilie. — Locuitorii din satul Moișa dau zapis egumenului de la Rișca prin care se angajează să nu mai intre cu plugurile în poiana Buda, deoarece mănăstirea le-a dat "alt loc de arat"

557. — 21 aprilie. — Carte de judecată prin care se hotărăște ca egumenul de Tazlău să aibă dreptul de a scoate pe oamenii așezați în curătura de la Cociorvei, deoarece s-a dovedit că nu a fost defrișată de ei în întregime.

558. — 15 mai. — Locuitorii din Măcișeni (Covurlui) dau zapis stăpînului moșiei, Gheorghe Șerban, pentru datoria de orz și grîu din dijma anului 1789, pe care o vor preda la vremea treieratului, garantînd unul pentru altul.

559. — Roman, 7/18 august. — Administrația austriacă în Moldova dă carte de încuviințare vel vistierului Lascarache Roset să oblige pe locuitorii din Cornești și Filipești (Neamț) să-i dea venitul moșiei.

560. — (Iași,) 19 septembrie. — Cuprinsul unei porunci de la divanul Moldovei către ispravnicii de Iași, pentru a obliga pe locuitorii satului Trifești, de pe moșia Valea Rusului, a mănăstirii Neamț, să dea venitul obișnuit.

1790

561. — (Roman,) 24 iunie. — Petre Susan și Giurgea Vargă din Săbăoani, se învoiesc să facă două mori pe moșiile mănăstirii Secu pe care să le stăpînească trei ani și patru luni fără a da nici o arendă, iar după aceea să rămînă definitiv ale mănăstirii.

562. — 28 noiembrie. — Locuitorii din Băleni (Covurlui) dau zapis lui Gheorghe Șerban, stăpînul moșiei, ca, pentru dobînda la suma de 72 lei cu care i-a împrumutat, să-i are 4 chile de orz, să-l secere și să-l treiere, iar în caz de neîndeplinire să plătească banii cu dobîndă de „zece în doisprăzece".

1791

563. — 18 martie. — Un număr de țărani, bejenari din diferite părți, dau zapis de învoială egumenului de la mănăstirea Neamț spre a se așeza pe moșia Mogoșești (Roman), dînd dijma din produse și lucrînd douăsprezece zile de boieresc.

https://biblioteca-digitala.ro

564. — ⟨Iași,⟩ 5 aprilie. — Divanul Moldovei dă carte de încuviințare biv vel stolnicului Iordachi Panaiti să oblige pe locuitorii moșiei Mașcăuți și o parte din Ciofeni, să-i dea dijma din produse și să-i lucreze zilele de boieresc.

565. — ⟨M-rea Neamț,⟩ 8 iunie. — Egumenul mănăstirii Neamț cere ispravnicului de ținutul Neamț să poruncească locuitorilor din Valea Albă a nu mai face stricăciuni pe moșia Tîmpești și celor din Grumăzești, Tirpești și Topolița, să nu pășuneze vitele pe moșiile Gemeni și Giurgești, iar cei din Oșlobeni să repare iazul de la Tîmpești în contul zilelor de boieresc.

566. — 14 iunie. — Socoteala unui stăpîn de moșii pentru numărul și numele oamenilor angajați la cositul fînului, din satele Șerbești și Ungurași (Neamț), Vasilăuți (Cernăuți) și Petrești (Iași), unii cu plată alții drept clacă pentru dobînda banilor împrumutați.

567. — ⟨Socola,⟩ 5 septembrie. — Stareța mănăstirii Socola dă chitanță vornicului Ilie de primirea dijmei în bani pentru via ce o are, pe baza învoielii.

1792

568. — 1 ianuarie. — Locuitorii din satul Zamostia (Suceava) dau zapis egumenului mănăstirii Rîșca, obligîndu-se să dea dijma din curăturile făcute de ei, pe care să le stăpînească fără a le putea vinde cuiva.

569. — ⟨Iași,⟩ 30 aprilie. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Slatina să-și strîngă venitul de pe moșiile mănăstirii și poruncește ispravnicilor ținuturilor să aducă la ascultare pe locuitorii nesupuși.

570. — ⟨Iași,⟩ 30 aprilie. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamația egumenului de la Rîșca împotriva locuitorilor din jurul mănăstirii, pe care să-i oblige să-și așeze casele în siliște, cu țarinele și inasul de o parte și de alta a satului.

571. — ⟨Iași,⟩ 22 mai. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, scrie egumenului de la Rîșca să protimisească pe locuitorii satului Moișa la arendarea terenului de izlaz Rîșca Mică, pe care l-au avut și mai înainte, deoarece sătenii au făcut plîngere la domnie că vrea să-l dea banului Matei Milo.

572. — ⟨Iași,⟩ 5 iunie. — Vasile Ciudin de la vistierie reclamă domnului că locuitorii de pe moșia sa Petie (Suceava) nu se supun a-i lucra cele douăsprezece zile de boieresc, după hartul stabilit prin ponturi, și cere a se da poruncă ispravnicilor să-i constrîngă la îndatoririle legiuite.

573. — ⟨Iași,⟩ 15 iulie. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare Ilincăi Carp să oblige pe locuitorii de pe moșia sa, Brătuleni, să-i dea dijma din produse și venitul după ponturi.

https://biblioteca-digitala.ro

574. — ⟨Iaşi,⟩ 17 iulie. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte serdarului de Orhei să ajute lui Darie Donici să-şi ia, potrivit ponturilor, venitul de la cei care locuiesc pe părţile sale din moşiile Măgdăceşti şi Clişova, care nu se supun să i-l dea.

575. — ⟨Iaşi,⟩ 1 august. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Vaslui să cerceteze dacă pe moşia Rădiu pot fi aduşi oameni străini, cum a cerut postelnicul Costache Racoviţă, şi să raporteze pentru a i se da încuviinţare.

576. — ⟨Iaşi,⟩ 16 octombrie. — Veliţii boieri stabilesc prin anafora, întărită de Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, reglementarea tăierii lemnelor din păduri, atît pentru trebuinţele proprii ale locuitorilor, cît şi pentru comerţ.

577. — ⟨Iaşi,⟩ 24 decembrie. — Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii din Bîrlad care stau în afară de vatra tîrgului, pe moşia spătăresei Catrina, sora vel vistierului Iordache Cantacuzino, să dea „adetiul" aşa cum s-au angajat prin zapis, cîte nouăzeci bani pe an de fiecare casă.

1793

578. — 1 ianuarie. — Maftei Stărpul şi Pintilie Acojocarului dau zapis de învoială egumenului de la Golia pentru cîte o bucată de loc pe moşia Vasilcău a mănăstirii, să facă vii şi livezi, avînd a da dijmă.

579. — 17 ianuarie. — Ştefan Baciu din satul Roşcheş se angajează cu zapis să lucreze un pogon de vie lui Ion Iancu căpitan, în aceleaşi condiţii ca şi un alt vier, Ioniţă Criş.

580. — ⟨Iaşi,⟩ 28 februarie. — Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte sărdarilor de Orhei să cerceteze reclamaţia stolnicului Şerban Canano împotriva locuitorilor de pe moşia lui, Văsienii, care de cinci ani nu-i dau venitul, şi să-i împlinească tot ce-i datorează.

581. — ⟨Iaşi,⟩ 24 martie. — Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare Zoiţii clucereasa, pe baza judecăţii din 1787, să oblige pe locuitorii de pe părţile ei de moşie din Bărgăeni, Căbugi şi Stroeşti (Suceava) să-i dea dijmă din produse şi boierescul în bani.

582. — 31 martie. — Locuitorii de pe moşia mănăstirii Tazlău se învoiesc prin zapis cu egumenul să are dealul Conţeşti, cît le va trebui, obligîndu-se a îngrădi locul arat şi a nu pricinui stricăciuni în ţarină.

583. — ⟨Iaşi,⟩ 12 mai. — Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel banului Mihalache Luca să interzică locuitorilor din satele învecinate, Borosăşti şi Tărnăşeni, să pască vitele pe moşia lui, Piţcani, fără învoială cu dînsul.

https://biblioteca-digitala.ro

584. — ⟨Iași,⟩ 13 mai. — Mihail Sutu, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel banului Mihalache Luca să oprească mutarea unor locuitori cu casele de pe moșia lui, Siminicenii, pe hotarul Bălășăneștilor, unde vor să-și deschidă circiumă care i-ar aduce pagube, și poruncește ca ispravnicii de Roman să le pună în vedere a se așeza la Secărești.

585. — ⟨Iași,⟩ 28 mai. — Mihail Sutu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de Suceava să cerceteze reclamația egumenului de la Slatina contra locuitorilor din Rădășeni, pe care să-i oblige a lucra zilele boierescului și a da adetul de casă și dijma din toate, după obicei.

586. — ⟨Iași,⟩ 30 mai. — Mihail Sutu, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel vistierului Iordache Cantacuzino să oblige pe locuitorii de pe moșia sa Nemindrii să-i dea dijma din produse, să-i lucreze boierescul sau să plătească bani.

587. — ⟨Iași,⟩ 22 iunie. — Mihail Sutu, domnul Moldovei, poruncește staroștilor de Putna să cerceteze și să oblige pe răzășii din satul Găuri, care au luat în arendă moșia Vizăutul Mic de la mănăstirea Vizantea cu prețul de 55 de lei pe an și clacă de 50 de oameni într-o zi. să-și îndeplinească îndatoririle sau să se prezinte la judecată.

588. — ⟨Iași,⟩ 24 iulie. — Egumenul de la Tazlău reclamă domnului atitudinea dușmănoasă a locuitorilor de pe moșia mănăstirii, Burlești, care nu vor să lucreze zilele de boieresc după ponturi și cere să se ia măsuri pentru supunerea lor.

589. — ⟨Focșani,⟩ 3 august. — Starostii de Putna dau adeverință că locuitorii din satul Găurile nu au nici un drept asupra moșiei pentru care s-au judecat cu mănăstirea Vizantea.

590. — ⟨Iași,⟩ 11 august. — Mihail Sutu, domnul Moldovei, împuternicește pe biv vel vornicul Constantin Greceanu să oblige pe locuitorii de pe părțile sale de moșii din ținuturile Tutova și Fălciu să-i lucreze boierescul și să-i dea dijma, poruncind ispravnicilor să aducă la supunere pe cei împotrivitori.

591. — 1 septembrie. — Vel vornicul Constantin Balș se angajează să dea mănăstirii Răchitoasa, închinată la Vatoped, cîte 50 lei pe an pentru dijma celor douăzeci și cinci pogoane de vie roditoare de la Crucea de Jos, pe moșia numitei mănăstiri.

592. — 9 septembrie. — Locuitorii din Valea Seacă (Bucovina) se angajează prin zapis față de egumenul de la Slatina, pentru că le-a dat în arendă moșiile Valea Seacă și Corlățelele, să care lemnul trebuitor pentru construcția unor case și să facă două zile de clacă la coasă pe moșia mănăstirii, în Moldova.

593. — 10 septembrie. — Mănăstirea Slatina arendează moșiile sale din Bucovina, Valea Seacă și Corlățele, locuitorilor din Valea Seacă, pe timp de 5 ani, cu 800 lei pe an și 100 fălci de fîn cosite pe moșiile ei din Moldova.

https://biblioteca-digitala.ro

594. — ⟨Iași,⟩ 15 noiembrie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește starostilor de Putna să cerceteze reclamația egumenului de la Vizantea împotriva locuitorilor din satul Găurile, care nu vor să dea venitul moșiei.

595. — ⟨Iași,⟩ 20 decembrie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Hîrlău să cerceteze reclamația egumenului de la Coșula împotriva locuitorilor de pe moșia mănăstirii „și alții din împregiurași" care taie lemne din pădure pentru vînzare, obligîndu-i a urma după hotărîrea ponturilor.

1794

596. — ⟨Iași,⟩ 24 mai. — Egumenul de la Slatina reclamă domnului că locuitorii din satele Rădășeni, Mălini și Găinești au cuprins cu vitele lor tot imașul și fînațul mănăstirii, nu vor să lucreze zilele de boieresc ori să dea adetul de 2 lei de casă — și cere a se porunci ispravnicilor să-i oblige a urma după „așezămînturile pămîntului".

597. — ⟨Iași,⟩ 29 mai. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamația egumenului de la Slatina împotriva locuitorilor din Mălini, Rădășeni și Găinești, pe care să-i oblige să lucreze 12 zile de boieresc, să nu-și ia singuri locurile de fînaț și imaș, să plătească pășunatul oilor și să nu pescuiască fără voia mănăstirii.

598. — ⟨Iași,⟩ 30 mai. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Iași să interzică locuitorilor din jurul poienilor Tinoasa și Rotunda să-și pășuneze vitele acolo fără a avea mai intîi învoirea egumenului de la Bîrnova.

599. — ⟨Iași,⟩ 16 iunie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește starostilor de Putna să cerceteze pricina egumenului de la Vizantea cu locuitorii de pe moșia mănăstirii pentru mori, vii și dijma fînului pe care nu vor să o plătească în bani, dînd carte de judecată sau fixîndu-le termen spre a merge la divan.

600. — ⟨Iași,⟩ 9 iulie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamația locuitorilor din satele Mălini și Găinești împotriva egumenului de la Slatina și să-l oblige a le da iarbă îndeajuns pînă la 6 vite pentru fiecare din ei.

601. — ⟨Iași,⟩ 12 iulie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze plîngerea locuitorilor din Rădășeni împotriva egumenului de la mănăstirea Slatina care nu vrea să respecte învoiala încheiată cu ei pentru venitul moșiei.

602. — 20 iulie. — Ispravnicii de Suceava cercetează pricina locuitorilor din Rădășeni cu egumenul de la Slatina, în privința locurilor de fînaț, livezilor de pomi și a zilelor de boieresc, stabilind ca la 15 august să se prezinte la judecata divanului.

603. — 4 august. — Ispravnicii ținutului Vaslui poruncesc lui Grigore Gologan să ia cîte cinci parale de vită de la țăranii ce-și pășunează vitele pe moșia Borăști și să-i dea căminarului Arghire Cuza, stăpînul moșiei.

https://biblioteca-digitala.ro

604. — ⟨Iași,⟩ 29 august. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Tecuci să cerceteze reclamația egumenului de la Nicorița împotriva locuitorilor care cultivă moșiile mănăstirii, Vicoleni și Rădăcinești, fără a da dijma din produse, trimițînd înștiințare la domnie de rezultat.

605. — 20 noiembrie. — Ispravnicii de Bacău fac cunoscut domniei că au cercetat reclamația locuitorilor de pe moșia mănăstirii Cașin împotriva egumenului pentru asuprire, reclamație care s-a dovedit neîntemeiată.

606. — 26 noiembrie. — Locuitorii din Valea Seacă dau zapis armeanului Măgirdici, arătînd că el nu i-a asuprit în vremea cît a ținut moșia în arendă și că îl preferă tot pe dînsul ca arendaș, decît pe fruntașii satului.

607. — 7 decembrie. — Vornicelul și o parte din locuitorii din Valea Seacă cedează armeanul Măgirdici arendarea moșiei pe care o obținuseră de la mănăstirea Slatina, deoarece sătenii îl preferă pe vechiul arendaș și nu pe dînșii.

608. — ⟨Iași,⟩ 29 decembrie. — Mihail Suțu, domnul Moldovei, trimite ispravnicilor „ponturi" prin care poruncește să se ia măsuri ca țăranii să facă semănături cît mai multe.

1795

609. — 9 ianuarie. — Veliții boieri propun prin anafora către domn, aprobată de Mihail Suțu, ca locuitorii din Rădășeni să fie obligați la toate îndatoririle față de mănăstirea Slatina, după obiceiul pămîntului și după ponturi.

610. — 16 ianuarie. — Ispravnicul ținutului Hîrlău poruncește vornicelului și sătenilor din Coșula să prindă și să aducă la isprăvnicie pe locuitorii din satul Dragsini ce nu respectă condițiile în care, din cauza secetei, li s-a permis să „dărîme" pădurea pentru hrana vitelor.

611. — ⟨Iași,⟩ 17 ianuarie. — Egumenul de la Rîșca cere domnului să încuviințeze mutarea de lîngă mănăstire a celor cincizeci de familii care locuiesc pe moșia Bogoslovul la Boroaia, Bogdănești sau Plopi, unde este loc de hrană mai mult.

612. — ⟨Iași,⟩ 18 ianuarie. — Țiganii robi de la mănăstirea Rîșca dau jalbă domnitorului împotriva țăranilor care s-au așezat cu timpul acolo — spunînd că le iau curăturile lor și fînațul mănăstirii — și cer ca acei oameni să se mute pe alte moșii mai mari.

613. — ⟨Iași,⟩ 28 ianuarie. — Egumenul de la Rîșca reclamă domnului că locuitorii din Moișa și Bogdănești nu vor să dea o poiană a țiganilor mănăstirii și cere o poruncă spre a-i supune obligațiilor prevăzute în ponturi.

614. — 22 februarie. — Ispravnicii de Suceava cercetează reclamația egumenului de la Rîșca împotriva locuitorilor din Moișa și Bogdănești ; aceștia au primit să dea cîte doi bani de stînjen pentru dijma fînului cosit de ei și să nu mai intre cu plugurile în poiana Buda.

615. — 23 februarie. — Ispravnicii de Suceava cercetează din poruncă domnească cererea egumenului de la Rîșca pentru strămutarea locuitorilor de pe

https://biblioteca-digitala.ro

moșia Bogoslov pe una mai încăpătoare, la Bogdănești, cu acordarea de înlesniri, în mod temporar, la dijmă și boieresc.

616. — (Iași,) 19 aprilie. — Mihai! Suțu, domnul Moldovei, hotărăște anularea învoielii dintre egumenul de la Vizantea și locuitorii din Găuri, pentru o parte din moșie, dispunînd ca țăranii să se învoiască a lucra după ponturi.

617. — (Roman,) 23 aprilie. — Lipovenii din satul Rușii dau zapis episcopului de Roman ca, în schimbul dreptului de a folosi moșia, să dea episcopiei cîte opt lei de om pe an, fără dijmă, avînd să coseasică și cîte o falce de fîn de fiecare gospodar.

618. — 23 aprilie. — Locuitorii din Căbești (Tutova) arendează de la pitarul Sandu Oat venitul moșiei Mecnești pentru un an de zile, cu suma de zece lei și o zi de clacă cu 30 de oameni.

619. — 23 aprilie. — Chiriac Munteanu dă zapis de învoială stareței de la Socola pentru un loc de circiumă la Valea Lupului, cu 15 lei pe an, să păzească moșia mănăstirii în schimbul a șase fălci de fîn, să-l coseasică fără dijmă, iar din semănăturile ce va avea să nu dea zeciuială.

620. — 17 iunie. — Locuitorii din Valea Seacă (Bucovina) cer egumenului de la Slatina să nu mai dea moșia în arendă lui Măgîrdici care i-a asuprit, nici fruntașilor satului care au cedat-o tot lui, și propun ca mănăstirea să o administreze singură.

621. — 18 iunie. — Mărturia lui Ursu Bogdan, armean din Suceava, în conflictul dintre locuitorii satului Valea Seacă al mănăstirii Slatina și armeanul Măgărdici Bogdan, fost arendaș al moșiei, pentru asupririle îndurate de locuitori și înlăturarea acestuia de la arenda moșiei.

622. — (Iași,) 6 iulie. — Locuitorii din Pîrîul Pintii reclamă domnului că egumenul de la Slatina vrea să-i scoată din curăturile făcute de ei și de înaintașii lor pe moșia Soci și Bîtca, spre a le arenda altora, și de pe un munte pe care-și pasc oile.

623. — (Iași,) 1 august. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Carp Oprea și Ion Oprea să meargă în ținutul Orhei să ridice pe toți locuitorii fugiți acolo de la ținutul Soroca, spre a-i duce la urma lor.

624. — 15 august. — Iordachi sin Iftodi se angajează ca argat la „cuconul Costandin" pe timp de un an.

625. — 30 august. — Ispravnicii din Suceava aduc la cunoștință domnului rezultatul cercetării neînțelegerilor locuitorilor din Rădășeni cu egumenul de la Slatina pentru locurile de finaț și dijma din fructe, propunînd să fie mutați pe altă moșie vreo șase oameni din sat care îndeamnă pe ceilalți la nesupunere

https://biblioteca-digitala.ro

626. — ⟨Iași,⟩ 7 octombrie. — Divanul Moldovei judecă pricina dintre locuitorii satului Moișa și egumenul mănăstirii Rișca pentru curături, plata dijmei finului, arendarea unui munte și pășunatul oilor.

627. — ⟨Iași,⟩ 7 octombrie. — Veliții boieri arată prin anafora domnului Moldovei că strămutarea locuitorilor din satul Moișa, care stau prea aproape de mănăstirea Rișca și incomodează pe călugări, urmează să se facă prin poruncă domnească, pe o altă moșie propusă de egumen.

628. — 16 octombrie. — Șerban Canano, biv vel paharnic, reclamă domnului că locuitorii de pe moșia lui, Văsienii, motivînd că sînt și ei răzeși, nu-i dau dijma din produse și nu-i fac zilele de boieresc, cerînd să se trimită om domnesc spre a împlini de la ei „adetiu după ponturi".

1796

629. — ⟨Iași,⟩ 9 ianuarie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă instrucțiuni ispravnicilor de Suceava asupra modului de strămutare a locuitorilor din satul Moișa, de lîngă mănăstirea Rișca, pe moșia Seaca și Tîrzia, spre a nu se împrăștia oamenii ca să păgubească vistieria.

630. — ⟨Iași,⟩ 10 ianuarie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Bacău să cerceteze cererea egumenului de la schitul Frumoasa pentru strămutarea a zece oameni la mosia Bălcanii a mănăstirii Tazlău, adăugînd că, în cazul cînd au venit pe bază de învoială, să rămînă pe loc.

631. — 22 ianuarie. — Egumenul de la Slatina cere domnului să poruncească ispravnicilor de Suceava să constrîngă pe locuitorii din Rădășeni a-i achita rămășița din dijma fructelor si a lucra zile de boieresc după hotărîrea ponturilor.

632. — 14 februarie. — Locuitorii satului Bîlca dau zapis egumenului de Bîrnova că în locul celor șase zile de boieresc s-au înțeles să dea cîte un leu pe an, să nu vîndă băutură, morile să le vîndă mănăstirii și să dea dijmă din produse.

633. — 27 februarie. — Patru locuitori „dîrstari" dau zapis egumenului de la Bîrnova că se învoiesc a da cite 9 lei pe an pentru fiecare dîrstă ce o au pe pîrîul Căiuțului, moșia mănăstirii.

634. — ⟨Iași.⟩ 29 februarie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să strămute pe locuitorii din Moișa la moșia Seaca și Tîrziia și să obligе pe egumenul de la Rișca să dea curăturile în stăpînirea celor ce le-au făcut și să nu mai bată pe țărani.

635. — ⟨Focșani,⟩ 18 martie. — Starostia Putnei poruncește tuturor locuitorilor din apropierea schitului Prale să nu taie fără învoire lemne din pădure, afară de lemnele uscate pentru foc.

636. — ⟨Iași.⟩ 5 mai. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, face cunoscut ispravnicilor de Suceava că locuitorii din Moișa au venit să reclame că n-au fost mutați pe moșia Seaca și Tîrziia, ci la Boroaia, unde au intrat în conflict

https://biblioteca-digitala.ro

cu localnicii ; domnia trimite boierinași să execute strămutarea cum a fost hotărîtă la început.

637. — 6 mai. — Locuitorii din satul Nadișa iau în arendă, pentru pășunat și lemne de foc, muntele Păcurilor, angajîndu-se a da cîte treizeci de vedre de brînză și trei zile de lucru cu douăzeci de oameni pe zi.

638. — Rogojești, 15 mai. — Locuitorii satului Rogojești cer stăpînului moșiei să nu le mai fie arendaș Neculai Butucea, cu care nu se pot înțelege.

639. — Botoșani, 28 mai. — Locuitorii din Botoșani dau mărturie căpitanului Dumitrache Sălceanu de prețul cu care au plătit în anul 1795 falcea de cosit.

640. — 31 mai. — Locuitorii din satul Rusăni dau mărturie lui Dumitrache Sălceanu, că în anul precedent au cosit fîn la diferiți arendași din ținutul Botoșani cu prețul de 3 lei falcea.

641. — 26 iunie. — Egumenul de Bîrnova reclamă domnului că locuitorii de pe moșia Bîlca nu-i dau venitul, fac mori și cîrciumă fără învoială, iar moșia Păunești este călcată de răzeșii din jur.

642. — (Iași,) 5 iulie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să oblige pe egumenul de Rișca a da înapoi curăturile locuitorilor de la Moișa, strămutați pe moșia Seaca, și să cerceteze unde au fugit o parte din ei, spre a putea fi încărcați la bir pe locul unde se află.

643. — (Iași,) 6 iulie. — Marele vistier Lascarachi Roset scrie ispravnicilor de Suceava să observe ca egumenul mănăstirii Rișca să nu mai comită abuzuri și alte nedreptăți asupra locuitorilor din Moișa, pentru a nu cauza pagube vistieriei.

644. — 15 iulie. — Ispravnicii de Dorohoi raportează domnului că au cercetat pricina dintre locuitorii din Pilipăuți și căpitanul Tănase Vasile care nu-i lasă să-și stăpînească poienile făcute pe moșia Oroftiana, arătînd că i-au trimis să se judece în fața divanului.

645. — (Iași,) 16 iulie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze jalba locuitorilor de la Pîriu Pîntii și Stejaru împotriva egumenului de la Slatina pentru muntele Grențieșul, pe care ei aveau făcute curături.

646. — 23 iulie. — Egumenul de la Rișca propune, în jalba către domn, ca locuitorii de la Moișa, strămutați pe moșia Seaca și Tîrzia, să primească, în schimbul curăturilor făcute de ei lîngă mănăstire, pămînt în cîmp, în șesul Moldovei.

647. — 24 iulie. — Alexandru Vădean, poslușnic al mănăstirii, și Maria Doltoleasă, văduvă, dau zapis egumenului de la Neamț pentru șase pămînturi de la Obîrșia, lîngă Dragomirești, pe care să le lucreze dînd dijmă și îngrijind de livada mănăstirii.

https://biblioteca-digitala.ro

648. — 29 iulie. — Locuitorii din Turcești (Roman) dau zapis ciucerului Constantin Burchi, care le-a cotropit părțile de răzeșie, că-l recunosc de stăpîn al moșiei, cu condiția ca unora să nu le ia adetul de casă și dijma din livezile din jurul gospodăriei.

1797

649. — (Iași,) 11 ianuarie. — Locuitorii din Boroaia reclamă domnului Moldovei că strămutarea sătenilor din Moișa în preajma lor le-a îngustat hotarul, că mănăstirea Rișca îi asuprește cu boierescul peste prevederile ponturilor și cer ca moișenii să fie duși pe poiana Buda, unde-i loc mai larg.

650. — (Iași,) 14 ianuarie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze pricina locuitorilor strămutați de la Moișa pe moșia Seaca, cu egumenul de la Rișca pentru asupriri și să-l oblige a le da locurile de hrană făgăduite în Bogdănești, precum și tot ce le-a oprit la plecare din gospodăriile lor.

651. — (Iași,) 18 ianuarie. — Veliții boieri judecă plîngerea lui Crăciun Butnariu, plecat din satul Moișa în Tîrpești, împotriva egumenului de la Rișca pentru că i-a oprit o curătură de fînaț, o livadă de pomi și nu l-a scutit de bir cum s-a angajat, și-l dau „rămas de giudecată" pentru că s-a strămutat pe moșia altui stăpîn.

652. — (Iași,) 10 februarie. — Veliții boieri judecă pricina lui Costachi, ginerele lui Andronic, cu Toader Stoica pentru un loc de casă și o prisacă la Glodeni (Vaslui), hotărînd ca Stoica să dea cîte 2 lei pe an și dijma pentru stupi.

653. — 17 februarie. — Răzeșii din Rădești (Tutova) dau încuviințare copărtașilor, boierul Panaite Docan și căpitanul Ion Vîrgolici, să strîngă dijma de la străinii care lucrează pe moșie, din care să le dea lor a treia parte.

654. — 20 februarie. — Ispravnicii de Suceava cercetează jalba dată domnitorului de către locuitorii mutați din satul Moișa, împotriva asupririlor din partea egumenului de la Rișca și constată că nu au dreptate, deoarece mănăstirea le-a dat loc de hrană suficient.

655. — (Iași,) 4 martie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la Neamț să cerceteze plîngerea egumenului de la Bistrița împotriva locuitorilor din Săvinești, care refuză a-i lucra zile de boieresc, motivînd că le fac stăpînului satului Roznov, unde sînt legați cu birul.

656. — 4 aprilie. — Isprăvnicia Sucevei împuternicește pe vechilii mănăstirii Slatina la moșia Bistrița să oblige pe locuitori la lucrul boierescului, sau să dea cîte doi lei, și să strîngă dijma.

657. — 12 aprilie. — Ispravnicii de Suceava poruncesc lui Constantin Chișcă să meargă la Rișca, pentru a da locuitorilor de pe moșia Seaca pămînturile pe care le cer ei în Bogdănești, aducînd acolo și pe cei rămași în Boroaia.

https://biblioteca-digitala.ro

658. — 18 aprilie. — Locuitorii strămutați din satul Moișa pe moșia Seaca dau zapis egumenului de la Rișca pentru împăcare, declarînd că sînt mulțumiți cu pămînturile ce li s-au dat și se angajează a sluji mănăstirii după cuprinsul ponturilor.

659. — (Iași,) 19 aprilie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicului de la ținutul Codru să oblige pe locuitorii de pe moșia Bubulești să respecte zapisul dat pitarului Dinu sau să lucreze șase zile de boieresc după ponturi, fiind așezați la margine.

660. — 30 aprilie. — Ispravnicii ținutului Suceava dau carte de judecată în pricina locuitorilor satelor Pîriu Pîntei și Stejaru cu mănăstirea Slatina, care nu vrea să le mai lase muntele Grințieșul în folosință.

661. — 25 mai. — Ispravnicul de Vaslui poruncește lui Ioan Gliga și Vasile Rugină să oblige pe locuitorii de pe moșiile Bătrînești și Glodeni, ale jitnicerului Manole, să lucreze douăsprezece zile de boieresc, după hotărîrea ponturilor.

662. — 12 iulie. — Ispravnicii de Suceava împuternicesc pe un mazil să meargă la satul Moișa spre a restitui locuitorilor curăturile de fînaț și pășunile care le fuseseră luate în mod ilegal de către egumenul mănăstirii Rișca.

663. — (Iași,) 22 iulie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să scoată pe oamenii ce-au locuit la Moișa de pe curăturile rămase mănăstirii Rișca, plătindu-li-se fînul cosit; egumenul să nu facă „mutări" de oi pe imașul satului, iar moișenii aduși la Seaca să fie obligați a-și face case.

664. — (Iași,) 12 august. — Vel vistierul Iordache Roset scrie egumenului de la Rișca să dea voie locuitorilor din Moișa să-și cosească iarbă din fînațul mănăstirii fără a le lua dijma, deoarece în anul acela a fost secetă.

665. — 19 august. — Listă de oamenii care au cosit cu forța fîn pe moșia Moișa cărora, potrivit poruncii domnești, li s-a luat fînul și li s-a plătit cositul.

666. — 14 septembrie. — Răzeșii din Vărzărești vînd lui David Tătaru, pentru suma de 120 lei, orînda satelor Vărzărești și Plăcintești, precum și pe locuitorii străini care stau cu casele pe moșia lor, ca să ia de la ei dijma și „adetiul de casă".

667. — 9 octombrie. — Locuitorii din Seaca, care mai înainte locuiau în satul Moișa, dau egumenului de la Rișca scrisoare de renunțare la toate curăturile ce le-au avut făcute pe moșia mănăstirii, în schimbul locurilor ce li s-au dat la Plopi.

668. — 13 octombrie. — Locuitorii din poiana Seaca, strămutați de la Moișa, dau zapis egumenului de la Rișca, arătînd că, pentru curăturile la care au renunțat, au primit 53 de fălci la Plopi, în afară de alte 50 la Seaca, pe care le vor ține respectînd obligațiile stabilite prin ponturi și nu vor mai aduce supărări sătenilor din Boroaia și Bogdănești.

https://biblioteca-digitala.ro

669. — (Iași,) 14 octombrie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel șătrarului Ioniță Codreanu să oprească tăierea lemnelor din rădiul, dumbrăvile și codrii de pe moșia lui, Dealul Mare (Tutova), fără învoire, afară de copacii căzuți și lemnul de fag.

670. — 18 decembrie. — Isprăvnicia de Suceava, pe baza cercetărilor făcute, adevereşte că arendașul Dumitru Brandaburul, care a cumpărat venitul moșiei Tătăruș de la mănăstirea Pobrata, a făcut asupriri locuitorilor, determinîndu-i pînă la urmă a plăti ei arenda și a lua moșia pe seama lor.

1798

671. — 20 ianuarie. — Enache, Ion, Ioniță și Pavel Leancă dau zapis mănăstirii Hadîmbul pentru moara de la Stavnic, ce se află și pe moșia ei, să dea egumenului 16 baniţe de păpușoi pe an și trei lei pentru vladnic, precum și dijmă din semănături.

672. — (Bacău,) 4 februarie. — Ispravnicii de Bacău poruncesc căpitanului Iancu de la ocolul Trotuș să oblige pe locuitorii care au sădit vii în hotarul Răcăuți, pe moșia mănăstirii Bogdana, să dea egumenului dijma cuvenită.

673. — (Iași,) 10 martie. — Locuitorii din Rădășeni reclamă domnului Moldovei că sînt asupriți de egumenul mănăstirii Slatina, care-i obligă peste prevederile ponturilor, arătînd că, dacă nu li se va face dreptate, vor pleca peste hotar.

674. — 10 martie. — Ilie Bojăscu din Bretcani dă zapis egumenului Iosaf să-i lucreze douăsprezece zile după ponturi și trei clăci.

675. — (Iași,) 12 martie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamația locuitorilor din Rădășeni împotriva egumenului de la Slatina pentru asupriri, căutînd să „îndrepteze" după instrucțiunile ce li se dau.

676. — 13 martie. — Zapisul sătenilor din Cașin dat egumenului de la Cașin prin care se obligă să nu mai vîndă vin pe moșia mănăstirii.

677. — 7 aprilie. — Scărlătachi Costachi cere împuternicire de la domnie ca să strîngă venitul moșiei Păcureşti din ținutul Greceni, de la locuitorii care nu se supun să i-l dea.

678. — 7 aprilie. — Isprăvnicia de Suceava porunceşte nemesnicului de la ocolul Muntele, să meargă împreună cu vechilul mănăstirii Neamț la Crăpăturile și să împartă locurile de hrană în raport cu nevoile țăranilor.

679. — 20 aprilie. — Locuitorii din Hălăreşti (Tutova) dau zapis postelnicului Ioan Jora să-i lucreze 56 de „tălpi", cu preț de o dimirlie și jumătate de porumb fiecare talpă.

https://biblioteca-digitala.ro

680. — 22 aprilie. — Locuitorii din Bogdănești dau zapis egumenului de la Rîșca prin care se obligă a nu mai pîrî la isprăvnicie pe vornicul Ion Solcan și a fi supuși îndatoririlor față de stăpînul moșiei.

681. — 12 iulie. — Egumenul de la Bîrnova se plînge domnului Moldovei că locuitorii din satul Bîlca vînd băuturi fără învoirea lui și cere să se poruncească starostilor de Putna să-i oblige a se supune hotărîrii divanului și să respecte zapisul ce l-au dat.

682. — 7 august. — Locuitorii de pe moșiile Galu și Largu, ale mănăstirilor Neamț și Secu, arată în scris că sînt mulțumiți cu noua împărțire a loturilor de arătură și de fînaț făcută de vechilul Ioanichie, care a luat de la cei ce aveau mai mult și a dat celor ce nu aveau de ajuns.

683. — 8 august. — Locuitorii din Galu și Largu se învoiesc cu vechilul mănăstirilor Neamț și Secu să le mai lase în folosință un fînaț care, după măsurarea locurilor de hrană, rămăsese în partea călugărilor.

684. — (Iași,) 11 august. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Iași să oblige pe locuitorii de pe moșia medelniceresei Ruxandra Scorțescu, Zabolotenii, a-i lucra zilele boieresculuí după hotărîrea ponturilor.

685. — 16 septembrie. — Unii țărani din satele Galu și Largu dau zapis vechilului mănăstirilor Neamț și Secu, arătînd că nu se vor mai împotrivi felului în care acesta a împărțit fînaț sătenilor.

686. — 21 octombrie. — Vornicul de Botoșani trimite un panțir să zapciiască pe locuitorii din satul Rușii și să împlinească de la ei rămășița de boieresc și alte datorii ce le au față de stăpînul moșiei.

687. — (Iași,) 24 octombrie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește starostelui de Putna să facă „înfrînare" locuitorilor din Bîlca, de pe moșia mănăstirii Bîrnova, care vînd băuturi pe la casele lor fără învoirea egumenului.

688. — 27 octombrie. — Marele paharnic Ilie Cantacuzino îndeamnă pe sătenii din Rădășeni să dea ascultare poruncii domnești de a nu vinde vin fără știrea egumenului mănăstirii Slatina.

1799

689. — (Iași,) 10 februarie. — Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze plîngerea egumenului de la Slatina împotriva unor locuitori de pe moșia Branișie, care nu lucrează zilele hotărîte după ponturi și să-i supună la îndatoriri, obligînd și pe cei ce au „mutări" de oi să se învoiască și să plătească arenda locului.

690. — 23 aprilie. — Orîndarii Iosip din satul mănăstirii și Manole din Găinești dau zapis egumenului de la Slatina pentru cumpărarea orînzilor din satele Mădei, Borca și Sabasa, pe termen de trei ani. cu trei sute de lei pe an.

https://biblioteca-digitala.ro

691. — 23 aprilie. — Mai mulți locuitori din Pîriul Pintii dau egumenului de la Slatina zapis arătînd că au luat în arendă de la mănăstirea Poiana Socilor, pe trei ani, cu prețul de treizeci de lei pe an.

692. — 23 aprilie. — Locuitorii din satul Borca se învoiesc cu egumenul de la Slatina să răscumpere cu bani, pe timp de trei ani, obligațiile față de mănăstire.

693. — 5 mai. — Cîțiva cosași dau zapis lui Constantin Iupcea din Iași prin care se obligă să-i cosească 200 fălci de fîn la Andrieșeni, pe malul Jijiei, cu 2 lei și 35 de parale falcea.

694. — 5 iulie. — Isprăvnicia din Suceava trimite pe Gavril Dobre la Mălini, pe moșia mănăstirii Slatina, să dea locuitorilor fînaț după numărul vitelor.

695. — ⟨Iași,⟩ 4 august. — Locuitorul Ștefan Budeanu reclamă domnului Moldovei că egumenul de la Rîșca vrea să-l „dezrădăcineze" de pe o curătură pe care a făcut-o el pe moșia Buda și cere să se poruncească a nu-l izgoni.

696. — 15 august. — Locuitorii de pe moșia Boroaia, jumătate a mănăstirii Rîșca și jumătate a mănăstirii Neamț, se plîng domnului că sînt asupriți de ambele părți și cer să plătească dijma finului ca mai înainte, o para de stînjen, și să lucreze zilele boieresculul, fără a mai fi supărați cu ceva.

697. — ⟨Iași,⟩ 16 august. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să cerceteze plîngerile țăranilor din Boroaia, Bogdănești și Moișa împotriva egumenului de la Rîșca și arată ce măsuri să ia în privința obligațiilor lor față de mănăstire.

698. — 19 august. — Egumenul de la Rîșca cere domnului Moldovei să nu ia în considerație jalbele locuitorilor de pe moșiile mănăstirii, care vor să plătească în bani dijma finului, deoarece mănăstirea nu le pretinde decît patru zile la coasă, o zi la prășit și restul la strînsul dijmei.

699. — ⟨Iași,⟩ 3 septembrie. — Veliții boieri arată prin anafora către domn că, judecînd plîngerea locuitorilor din Săvinești împotriva egumenului de la Bistrița pentru asuprire, nu s-au convins de temeinicia argumentelor părților și propun reluarea cercetărilor de către vistierul Iordache Ruset.

700. — 19 noiembrie. — Isprăvnicia de Suceava aduce la cunoștința marii Logofeții rezultatul cercetărilor celor trei plîngeri ale lui Ștefan Budeanu împotriva egumenului de la Rîșca, pentru curătura cerută înapoi, arătînd că nu are dreptate.

701. — 23 noiembrie. — Chiril, egumenul de Rîșca, scrie lui Neculai Roset, epistat la logofeția dreptății, să rezolve în favoarea mănăstirii pricina cu locuitorii strămutați din Moișa pentru curăturile ce le avuseră ei pe acea moșie.

702. — ⟨Iași,⟩ 4 decembrie. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, în urma jalbei egumenului de Neamț și Secu, poruncește ispravnicilor de ținutul Neamț să împartă locuitorilor de pe moșiile mănăstirii pășune și fînaț în raport cu numărul vitelor, asigurînd și mănăstirilor pășunea și fînațul de care au nevoie.

https://biblioteca-digitala.ro

703. — Ispravnicii de Neamț cercetează jalba locuitorilor din Vaduri împotriva egumenului de la Bistrița pentru asuprire și constată că ei s-au plîns la căimăcămie îndemnați de Ion Cojoc și Constantin Ciorobîtcă, din același sat, care pricinuiesc tulburare oamenilor, pentrucă mănăstirea nu le mai dă moșia în arendă.

1800

704. — ⟨Iași,⟩ 14 ianuarie. — Mitropolitul Moldovei și veliții boieri arată prin anafora către domn că nu pot lua nici o hotărîre în conflictul mănăstirii Cașin cu locuitorii bîrsani, deoarece amîndouă părțile au hrisoave domnești ce sînt în contradicție unele cu altele.

705. — ⟨Iași,⟩ 20 ianuarie. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, judecă în divan plîngerea bîrsanilor de la Cașin împotriva egumenului și face o nouă așezare cu privire la boieresc, dijme și locul de muncă.

706. — ⟨Iași.⟩ 23 februarie. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, hotărăște obligațiile locuitorilor din satele Crăpăturile, Fărcașa, Galul și Largul, de pe moșiile mănăstirilor Neamț și Secu, față de egumen, pentru terenul de arătură, fînaț și pășunat, pentru zilele de boieresc și pentru fierăstraie, mori și pive de sumane.

707. — ⟨Iași,⟩ 23 februarie. — Scrisoarea vistiernicului Balș către egumenul Sofronie, referitoare la modul cum au fost stabilite de către domn obligațiile locuitorilor din Crăpături, Fărcașa, Galul și Largul față de mănăstirile Neamț și Secu.

708. — 12 aprilie. — Locuitorii de pe moșiile de la munte ale mănăstirii Neamț și Secu se învoiesc cu egumenul asupra obligațiilor.

709. — 5 mai. — Un număr de locuitori, care au arat fără prealabilă încuviințare părțile de moșie ale schitului Dărmănești, dau zapis că se învoiesc a lăsa schitului a treia parte din ce au arat și semănat, iar de pe celelalte două părți rămase lor să aibă a da dijmă.

710. — ⟨Mărgineni,⟩ 7 mai. — Constantin Polizu, șătrar, scrie biv vel jitnicerului Tănase Gosan despre trimiterea a două sălașe de țigani, înștiințîndu-l că țăranii sînt „foarte zurbăluiți", făcîndu-se din ce în ce mai „îndărăpnici".

711. — 7 mai. — Vintilă Crețu se obligă să presteze trei zile de clacă lui Vasile Cocorăscu, dobîndă la 10 lei pînă la 14 septembrie, cu care a cumpărat o chilă de păpușoi.

712. — ⟨Iași,⟩ 18 mai. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor de Suceava să îndeplinească cererea lui Ștefan Budeanu de a i se înapoia curătura ce o avea făcută pe moșia Moișa a mănăstirii Rîșca, pe care egumenul i-o luase.

https://biblioteca-digitala.ro

713. — ⟨Iași,⟩ 18 iunie. — Egumenul de la Rîșca reclamă domnului Moldovei că locuitorii din satele Boroaia și Bogdănești, panțiri în slujba isprăvniciei, nu vor să lucreze zilele de boieresc și cere a se rîndui zapcii care să-i oblige la îndatoriri.

714. — ⟨Iași,⟩ 20 iunie. — Veliții boieri arată prin anafora domnului Moldovei împrejurările în care Ștefan Budeanu a fost deposedat de curătura sa, făcută pe moșia mănăstirii Rîșca și imposibilitatea egumenului de a reveni asupra schimbului cu locuitorii.

715. — ⟨Iași,⟩ 4 iulie. — Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Cașin să nu îngăduie locuitorilor bîrsani a-și pășuna vitele și a cosi fîn pe munții mănăstirii, decît după ce mai întîi se vor fi învoit cu dînsul.

716. — ⟨Iași,⟩ 6 septembrie. — Vistierul Iordachi Roset sorie egumenului de la Rîșca să nu oprească pe locuitorii din satul Drăgănești și Poiana Prisăcii a lua lemne din pădure pentru trebuințele lor și să le dea înapoi uneltele oprite ca zălog.

717. — ⟨Iași,⟩ 20 septembrie. — Vistiernicul Iordachi Roset scrie egumenului de la Rîșca despre primirea unui „hîrzob de păstrăvi" și că s-a poruncit ispravnicilor de Suceava să constrîngă pe locuitorii din Bogdănești a lucra mănăstirii zilele de boieresc.

718. — Septembrie. — Locuitorii din Fărcașa, Stejarul și Bușmeiu, dau zapis vechilului mănăstirii Neamț că se obligă a da adetul moșiei pentru cherestegaua de catarguri, cîte un leu de pluta mare și „o leiță" de pluta mică, în termen de o săptămînă.

719. — 2 noiembrie. — Ispravnicul de Suceava poruncește căpitanului de la ocolul Muntele să împlinească de la locuitorii din Crăpăturile și Fărcașa dijma din cherestea pe care ei nu se supun a o da mănăstirii Neamț.

https://biblioteca-digitala.ro

1

Iași, 28 ianuarie 1701

Matei Sturza dă cumnatului său, sulgerul Manolache, pe Toader, feciorul lui Iftimie, pe care îl iertase de vecinie, să-i fie vecin împreună cu cei vînduți cu satul Negrești.

† Adică eu, Matei Sturdzea, dat-am scrisoare a mia la mîna dumisale cumnatului mieu, sulgeriului Manolache, précum să s(e) știe că am dat dumisale pe Toader, vecinul meu de la Negrésti, ficiorul lui Iftimie, ca să fie vecin drept al dumisali și a cuconilor dumisali. Împreună cu ceialalți vecini ce am vîndut dumisali cu satul Negréștii, să fie și acesta vecin iar precum au fostu ; că i-am făcut un zapis la mîna lui Toader de l-am fost ertat de vecinătate cînd am pribegitu în țara leșească și-l iertasăm cu această tocmală ca să mă slujască la nevoia mea și cît oi hi în țare străină, iar el n-au vrut să mă slujească nici un an și m-au lăsatu într-aceia țară și s-au scris la stiag la joiniri.

Drept aceia dar, de vreme ce nu mi-au slujitu nici atîta cît mi-au slujitu alte slugi ce nu mi-au fost vecini și m-au lăsat la nevoia mea, l-am dat dumisali cumnatului Manolache ca să-i fie vecin drept dumisale, și cartea ce i-am făcut de ertat să nu s(e) ție în samă.

Și pentru credință am dat această scrisoare mia ca să-l ia unde îl va găsi. Și acestu zapis l-am făcut denainte divanului a toți boiari mari și a mici care s-or iscăli mai gios.

Și eu Mătei Sturdzea pentru credință am iscălit ca să să știe.

Matei Sturdzea iscal. U Ias, let 7209 (1701) ghen (arie) 28.

Az Ion Buhuș biv vel ceașnic, martor, iscal.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCLI, doc. 34.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

1 aprilie 1701

Vasile Cantacuzino, vel vornic, dă zapis de eliberare de vecinie lui Constantin, Pintilie şi Vasile Medrihan din Hălăuceşti, stabiliţi la Cîmpulung, care s-au răscumpărat de la el cu două sute de oi mari.

† Vasilie Cantacuzino vel vornic Vişnii Zemli. Fac ştire cu această scrisoare a mea tuturor cui să cade a şti, pentru trei vecini ai noştri din sat din Hălăuceşti, anume Constantin Medrihan şi Păntelei frate-său şi Vasilie, fratele lor, carei s-au dus de s-au aşădzat în Cîmpul Lungu şi i-au fostu trăgîndu la Păşcani dumneaei Iliana, stolniceasa răpăusatului unchiului mieu Iordachi, ce-au fostu stolnic mare, dzicînd că-s vecini din Păşcani.

Ce aflîndu-să cum că-s vecini din Hălăuceşti şi aflîndu-să şi trei vecini din Paşcani, anume Neculai şi Andronic şi Andoni, în Hălăuceşti, i-am dat eu pe aceşti trei fraţi ce mai sus scrie, Medrihăneştii.

Deci, rugîndu-să ei ca să-i ertăm din vecinătate, să s(e) răscumpere, am priimit şi noi să ne dea doăî sute de oi mari şi să fie slobodzi şi ertaţi din vecinătate. Pentru aceia, plinindu-ne oile aceste toate la mîna noastră, am dat şi noi zapisul nostru acesta la mîna lor ca să fie de acmu slobodzi din vecinătate, ei şi toţi ce să vor naşte dintru dînşii în veci. Şi nime dintru nepoţii noştri să nu să amestece a le face vrun val, oricînd, nici dintru ruda noastră, nici dintru ruda femeii noastre, a Ileanii, căci şi cu a ei voe i-am ertat.

Pentru mai mare credinţa am şi iscălit cu mîna noastră scrisoarea aceasta.

Vleto 7209 (1701) ap(rilie) 1 dni.

Vasile Cantacuzeno vel vornic.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCLXXI, dosar 15, doc. 5.

Orig.

3

7 iulie 1701

Spătarul Miron Crăciun se învoieşte cu Safta jitniceresa să primească, pentru o datorie de bani, jumătate din satul Chehnăuţi „cu cîţi vecini s-ar alege acelui sat".

† Adecă eu, Miron spătar, ginerele Saulii, mărturisăscu cu această scrisoare a noastră la mîna dumisale jicniceroaii Saftii, fata lui Şeptelici hatmanului, şi a fiiului dumisale şi a nepoţilor dumisale, cum fiind dumnealui Şeptelici hatmanul dator socru-mieu Saulii cu cîţiva bani, învoitu-n(e)-am şi n(e)-am aşedzat cu dumnealor şi am luat giumătate de sat de Chehnăuţi cu cîţi vicini s-ar alege acelui sat, care sat să hotăreşte cu Ciodnorodniţii.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci n(e)-am aşedzat cu dumnalor şi n(e)-am tocmit, şi la ceastă tocmală a noastră s-au tînplat mulţi boeri mari şi mici, cari mai gios sintu iscăliţi. Şi această pîră să nu s(e) mai pîrască în veci. Şi eu pentru mai mare credinţă am şi iscălit.

U Ias, let 7209(1701)iuli 7.

Miron Cr(ă)ci(un) spătar iscal.

Az Ion Buhuş vel logofăt iscal ; Vasili C(rupenschi ?) vel vornic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XLV, doc. 130.
Orig.

4

Iaşi, 24 noiembrie 1701

Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Soveja să caute şi să aducă înapoi pe vecinii fugiţi din satele mănăstirii, Costeşti şi Măzăreşti.

† Io Constantin Duca voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartia domniei meli rugătoriului nostru, egumenului de la svînta mănăstiri Sovejia, să hie volnic cu cartea domniei meli a căuta şi cerca în ţara domniei mele, ori hie unde şi-ar afla, vecini drepţi a svintei mănăstiri din satu din Costeşti şi din Mădzăreşti, ori în sate domneşti, ori boereşti, ori călugăreşti, ori în slobodzii, ori prin breslaşi, să aibă a-i lua cu tot ce vor avia şi să-i ducă să-i aşiadză la locul lor de unde sînt ; însă carii vor hi avînd bani unde s-ar afla, cu bani cu tot să-i ia.

Nime să nu stia împotriva cărţii domniei meli, iar di ar avia cineva a răspunde cu niscareva dres(e), să vie de faţă la divan, iar pre vicini să nu-i oprască. Aceasta scriem.

U Ias, let 7210(1701) noemv(rie) 24.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXXIV, doc. 30.
Orig., pecete aplicată.

5

⟨Iaşi,⟩ 1701

Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ştefan Prăjescu, biv clucer, să ia pe nişte vecini de la Stolniceni şi de la Ruptura, şi să-i aşeze unde va voi.

Carte lui Andrei Prăjescul pentru vecini.

Let 7209 (1701)

Carte de la Constandin Duca voevod.

Dat-am cartea domniii mélc slugii noastre, acestui .....[1] să fie volnic cu

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

cartea domniii méle a mérge la niște oameni, anume Gheorghiță și Savin și Neculaiu, feciorul lui Țăruică de la Stolnicéni, care oameni sînt drepți vecini boiariului nostru, lui Ștefan Prăjescul biv cliucer.

Așijderea și alți vecini ce să vor mai găsi din Ruptură, anume pe izvod ce va da boieriul nostru ce mai sus scriem, găsindu-i pe unii ca aceia, să fie volnic de a-i lua de acolo cu tot ce vor avea și să-i ducă să-i așadză unde va fi voia dumisali. Și nimé să n-aibă a ținea sau a opri peste cartea domniii méle, iar cui ar părea cu strînbul, să vie față cu drésele.

Arh. St. Buc., Ms. 628. f. 487.
Copie.

6

⟨Iași,⟩ 27 februarie 1702

Constantin Duca, domnul Moldovei, poruncește lui Simeon Nohit, căpitan de curteni, să cerceteze reclamația vornicului Talpeș contra unor locuitori care și-au făcut bordeie pe moșia lui, Foleşti, și-i taie pădurea, obligîndu-i să-și mute locuințele de acolo.

Copie de pe cea adivărată carti a lui Costandin Duca voevod. 7210⟨1702⟩ fevr⟨uarie⟩ 27.

Noi Costandin Duca voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie me la sluga noastră, la Simion Nohitul, căpitan de curteni.

Dămu-ți știri că domniii meli s-au jăluit boeriul nostru Talpiș, vornic de poartă, zicînd pecum are moșie la sat la Foleşti, ce-i la ținutul Fălciului, și are acolo și prisacă și pomăt, iar niște răzăși a lui să se hie sculat și ș-au făcut bordeile în spatile prisăcii lui și-i strică apărătura și-i taie pădure. Deci să le iei sama și, de va hi așa cum s-au jăluit Talpiș vornicul, să iei acei oameni de acolo să-și facă bordei aiure, pecum ni-au arătat și un răvaș a dumisali lui Neculai Donici vel logofăt, scriind la dînșii să iasă de acolo, și ei tot n-au mai eșit.

Deci, pecum scrie și răvașul dumisale logofătului, să iasă de acolo aiure. Însă de s-ar trage la divan, să le dai zi să vie de față și să dai și mărturie la mîna cui s-a vini, să avem știri [1].

Locul peceții.

Veliți boeri.

De la isprăvnicia Fălciu.

Poslăduindu-să din cuvînt în cuvînt și fiind întocma scrisă cu ace vechi, am încredințat și noi cu iscăliturili.

⟨17⟩99 săpt⟨emvrie⟩ 23.

Iordachi Balș ; Negel postelnic.
Arh. St. Iași, Documente, pach. CII, doc. 3.
Copie.

[1] La 20 iulie 1740, Grigorie Ghica dă următoarea poruncă : „Scriem domnia me la boeriul nostru, Neculai Jora biv vel medelnicer.

Iți facim știre, dacă vei vide carte domniii meli, să ti scoli, să mergi la sălește la Foleşti, ce esti în ținutul Fălciului, să iei sama pentru niști casă și alti

https://biblioteca-digitala.ro

16 iunie 1702

Miron spătarul, împreună cu soția sa, dau unchiului lor, Vasile Ropceanu, un vecin, pentru o datorie neplătită, de treizeci de lei.

† Adecă eu, Miron spătariul, împreună cu fămee me Marie, fata lu Ilie Saulii, și împreună cu cuconii noștri, soriem și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru la mîna dumisal⟨e⟩ unchiului nostru, lui Vasile Ropcianul, cum am avut socotală cu dumnalui pentru casele din Șcheia, fiindure casele a dumilor sale și neguțîndu-le dumnalor cu părintele nostru, cu Ilie Sauli, și alți bani n-au dat dumilor sal⟨e⟩ și-au rămas tridzăci de lei și alte case mai proaste să fac dumilor sal⟨e⟩.

Deci, rămîiindu acea datorie neplătită, n⟨e⟩-am învoit cu dumnealui unchiu nostru Vasile Ropceanul și i-am dat dumisale pe Ion, ficiorul Mării Strătoaii, care ne-au fostu al nostru dreptu vicin din parte noastră, din Șchee, pentru acii bani care au fostu rămas neplătit, pentru aceia ca să-i fie drepți vicini dumisale și nime să nu se amestici piste acestu zapis al nostru.

Și pentru credința n⟨e⟩-am pus iscălituril⟨e⟩ și peceții⟨e⟩, ca să s⟨e⟩ creadză.

Let 7210 ⟨1702⟩ iun⟨ie⟩ 16 dni.

Miron Crăciun spat⟨ar⟩ iscal ; Mariia, fata lui Ilie Saulii.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IV, doc. 230.

Orig.

---

sălași a Țîrcăi și-a altor oameni a lui ce vor fi pe hlizile ce s-au venit la hotărît în parte lui Talpeș cu rudele lui, pentru cari jăluiră Talpeș și văru-său Juverdianu că șăd în tărie lor pe moșia lor, și încă de la hotărît încoace au mai făcut curături și-au mai ultuit și-au mai răsădit pomi și cu pricina pomilor le împresoară moșia. Deci să iei sama și cîți pomi vei adiveri c-or fi mai pus acei ce n-au avut triabă pe hlizili acestora. toți să-i dai cu mărturia dumintale la stăpînire acestor cu moșia, și acei cu pomii să se lipsască, să n-aibă nici o triabă cu acei pomi, că așa s-au hotărît cu giudecată driaptă, de vremi că după hotărîtul moșiii ei au năvălit de au pus pomi pe hlizili carele n-au avut triabă. Și pentru casi încă, de vremi că cu bună voia lor n-au vrut să și le rîdici de pe hlizilii acestora și-au tot șăzut în tăria lor ca să li împresoari moșia, să li răsăpești și casăle și să-i scoți să nu șazi unii pe hlizilii altora, și altă jalobă să nu mai vie.

Aceasta soriem.

Pentru casă să li puniți să-și rădici casăle și, nevrînd să-și rădici, să li rîsîpești" (Ibidem, doc. nr. 12).

Un document identic în privința conținutului, cu data de 26 iunie 1745, este porunca domnească adresată lui Iordachi Costachi biv vel jitnicer (Ibidem, doc. nr. 14).

https://biblioteca-digitala.ro

8

Iaşi, 23 iunie 1702

Constantin Duca, domnul Moldovei, porunceşte staroştilor de Cernăuţi să cerceteze dacă unii locuitori din Bărăneşti şi cîţiva călăraşi de la Coţmani sînt vecini ai lui Ion Budacu din Pobrăteşti şi Tîrnauca.

† Io Costandin Duca voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie mia la boiarii noştri, dumnealor starostii de Cernăuţi.

Facem ştire că aicia la domnie mea jelui Ion Budacul pe un Isac şi pe Simion. Popoviceştii, carii sîntu în Bărăneşti, şi pe Nichifor să brat ego, sînovia Ion Palanet, şi Tănas(e), carii sîntu călăraşi la Coţmani, dzicînd că-i sîntu drepţi vecini a lui de moşie, din sat din Pobrăteşti şi Tîrnauca, care lucru aicia nu-l putem crede.

Ci iată că vă scriem, viind acolo, să chemaţi aceia oameni de faţă şi, de a (a)vea Budacul oameni să-i dovedească că cum că-i sîntu vecini, să faceţi mărturie încredinţată, viindu aicea să i s(e) facă întăritură să-şi ia de grumadzi. iară de s-or trage la divan, să li daţi dzi să vie de faţe. Aceasta scriem.

U Ias, let 7210 (1702) iun(ie) 23.

Vel logofăt vă divan.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXI, doc. 2.

Orig., pecete aplicată.

9

(Iaşi,) 30 iunie 1702

Constantin Duca, domnul Moldovei, întăreşte egumenului mănăstirii Galata dreptul de a da în folosinţă lui Grigore Jora, al treilea logofăt, via pe care Nacu, logofătul de vistierie, o lăsase în paragină.

Io Costandin Duca voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Adecă au venit înnaintea domniii méle şi a tot sfatul nostru rugătoriul nostru Paisie, egumenul de la sfînta mănăstire Galata din deal, şi ne-au arătat cărţi de la alţi domni ce-au fost mai nainte de noi, scriind pentru ocina sfintei mănăstiri, ce să chiiamă Miroslava, la ocolul tîrgului Iaşilor, ce iaste dată de la ctitorul ei, răposatul Pătru voevod şi întăritură de la alţi domni pe urmă, scriind pentru vii : cine vor face pre acel loc în Miroslava sau vor cumpăra făcute de la alţii şi apoi le vor părăsi, de nu le vor lucra pănă la al treile an şi să vor părăgini, să fie volnic egumenul ce va fi la acea sfîntă mănăstire a da paraginile acélea cui s-ar afla să să apuce să le lucréze, şi să-şi ia roada din vii şi din pometi ce vor fi la viile acélea, iar aceia a cui vor fi fost acéle vii să nu mai aibă nici o treabă cu acéle vii.

Căci aflîndu-se atîtea vii părăginite de mulţi ani, la domniia răposatului Costandin voevod, şi fiind egumenu la Galata Leontie, au făcut jalbă la divan pentru acéle vii ce stau nelucrate de mulţi ani şi neîngrădite, de păgubescu

https://biblioteca-digitala.ro

şi pre alţii care-şi lucrează viile lor, şi mănăstirea încă n-are nici un folos, s-au făcut carte domnească de s-au strigat în tîrgu, ca să meargă cine va fi avînd vii în Miroslava părăginite. să şi le lucréze, sau să le dea egumenul altora să le îngrădească şi să le lucréze şi să fie ale lor în véci a cui le vor lucra şi să dea a zăcea mănăstirii după obicéiu.

Şi mulţi n-au înţeles ca să meargă să-şi lucrézi viile şi să le îngrădească, ci le-au dat egumenul cui s-au apucat de le-au lucrat. Apoi o samă de oameni de aceia a cui au fost acéle părągini au eşit cu Leontie egumenul la divan la Costandin vodă, jăluind cum că le-au dat egumenul viile altora. Şi arătînd egumenul cărţi de la alţi domni scriind într-acesta chip, i-au dat rămaşi pe acei oameni să nu mai aibă nici o treabă cu viile, ci să aibă a le ţinea cui le-au dat egumenul, să le fie lor moşie în véci şi să dea şi a zăcea mănăstirii.

Deci şi acmu, în zilele domniii méle, fiind o vie în Miroslava a Nucului[1], ce-au fost logofăt de vist(ierie), fiind părăginită de optsprézéce ani, precum au mărturisit şi boiariul nostru Andronache vist(ierul), care o au dat egumenul credincios boiariului nostru, lui Gligorie Jora treti logofăt, şi stînd la pîră feciorii Nacului, Gheorghe şi Toader şi Ion, păntru acea vie, i-am dat rămaşi pe feciorii Nacului ca să nu mai aibă treabă cu acea vie în véci, ci să fie a logofătului, precum au dat-o egumenul. Aşijderea şi pentru alte vii şi ale altora, care nu vor fi lucrate de stăpînii lor, carele le va fi dat egumenul, date să fie şi altele ce ar fi nedate, cui le-ar dea, tot pre acesta giudeţi şi socoteală şi aşăzare ce s-au făcut şi de la alţi domni, aşa să fie şi de la noi.

Pentru acéia şi domniia mea, văzînd cărţile şi de la alţi răposaţi domni, am dat şi am întărit sfintei mănăstiri ca să stea în véci pre această giudecată, precum scrie mai sus. Într-alt chip să nu fie.

7210 (1702) iun(ie) 30 dni.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 235—236.
Copie.

10

Iaşi, 8 iulie 1702

Constantin Duca, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire unui armaş să caute pretutindeni în ţară pe vecinii biv vel comisului Manolache, fugiţi din satul Negreşti, spre a-i duce la urma lor.

† Io Costantin Duca voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii méli slugii noastre acestui armaş, ca să fie volnic cu carte domniii mele a căuta şi a cerca pré vecinii dumisali boiarinului nostru, lui Manolache, ce-au fost vel comis, carii vor fi vecini drepţi din sat din Negreşti şi unde i-ar afla, ori în sat boiarescu, ori călugărescu, ori pin tîrguri. ori pin slobodzii, ori hie unde i-ar găsi, să aibă a-i lua cu totul să-i încarce şi să-i ducă în urmă la sat, de unde au fost. Şi de unde i-ar gă(si), de vor fi la sat cu cislă, cu bani cu tot să-i ia pré cît i-ar agiunge cisla şi să-i ducă la boiarinul nostru care mai sus scrim.

[1] Corect : Nacului.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar carii ar avea a răspunde ceva, să vie de faţă la divanul domniii mele şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

U Ias. let 7210 (1702) iul(ie) 8.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCLI, doc. 37.
Orig., pecete aplicată.

11

Iaşi, 4 decembrie 1703

Mihail Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de apărare de vecinie lui Grigoraş şi Tiron, fii vitregi ai lui Ştefan Pisilica „şaugău" de ocnă, pe care soţia răposatului logofăt Dumitru Ceaur din Valea Seacă i-a chemat în judecată la divan, pretinzînd că îi sînt vecini.

† Io Mihai Răcoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii meli precum au vinit înnainte domniii meli şi a tot sfatul nostru Ştefan Pisilica, şaugău de ocnă, şi au făcut jalobi înnainte domniii mele pentru doi hiestrii ai lui, anume Gligoraşi şi Tiron, dzicînd precum îi traige la vecinătate dumneei logofetiasa şi cu fiii dumisalli, a răpăosatului Dumitraşco Ceaur ce-au fost logofăt, şi i-au luat un car cu patru boi şi cu alte unelte cîteva ce-au fost într-acel car, aducîndu un vas de vin a unui niguţitor şi dintr-aceli vin încă au dat samî c-au băut slugile dumilor sali doaădzăci şi patru de vedre de vin.

De care lucru au dat samă Ştefan Pisilica precum sînt treidzeci şi mai bini de ani de cîndu au luat el pe fămeia lui, îmă acelor copii, şi i-au crescut el şi i-au grijitu păn la această vreme din copilăria lor, şi păn'acmu nu i-au tras la vecinătate nime : şi el cu şedere, nici hiestrii lui, n-au lipsit din Ocnî. Şi au fost şi dumnealui Dumitraşco Ceaur logofătul cămăraş la Ocnî şi nici o supărare nu li-au făcut, nici au dzis că sînt vecini, iar acmu îi trag fiii dumisalli pe dînşii dzicîndu că sînt vecini.

De care lucru, adusă aicia înnainte domniii mele Ştefan Pisilica marturi, anume : preutul Ion de Ocnă şi pe Nistor Boghia ot tam şi pe Precopi Bolifă ot tam şi pre Ion Şufariul ot tam şi pe Gligor Manoilei ot tam şi pe Pănteleiu Osiianul ot tam, tot oameni bătrîni, de mărturisiră înnainte domniii meli cum Ştefan Pisilica, cîndu au luat pe îma copiilor, au fost copii mici, unul de ţîţă, şi el i-au crescut păn' într-această vîrstă de 30 de ani şi nu i-au tras nimé pîn' acmu la vecinătate.

Pentru aceia, vădzînd domniia mia într-acesta chip mărturisindu, am socotit depreuni cu tot al nostru sfat, de vreme că sînt de atuncia păn'acmu 30 de ani şi Ştefan Pisilica i-au crescut din faşe păn' într-această vîrstă şi nu i-au tras nime la vecinătate şi, ei fiindu tot la visterul domnescu, la ocnă, am dat rămaşi pre logofetiasa de Valea Sacă şi pre fiii dumisali pre toţi, ca să nu s(e) mai acolisască de Gligoraşi şi de Tironi să-i mai tragă la vecinătate dacă nu i-au tras nime păn' acmu într-atîţia ani.

Intru aceia, dăm şi întărim ca să fie slobodzi şi să aibă a să apăra cu carte domniii meli despre logofetiasă şi despre toţi fiii dumisali şi ce i-au luat să-i dea

https://biblioteca-digitala.ro

tot înnapoi. Şi această pîră să nu s(e) mai pîrască niciodănăoară în veci peste carte domniii mele.

Aceasta scriem [1].

U Ias, let 7212 (1703) dec(henvrie) 4.

Vă divan ucili.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. St. Georges, pach. CCCLXXI, dosar 15, doc. 6.

Orig., pecete aplicată.

12

Valea Seacă, 9 februarie 1704

Porhirie din Valea Seacă dă zapis de chezăşie cămăraşului Vasile pentru cumnatul său Postolache, iar în cazul cînd acesta ar fugi, se obligă să-i fie vecin, împreună cu copiii.

† Adécă eu, Porhiria, făcut-am scrisoare mia la mîna dumisali cămăraşului Vas(i)lie, pricum am luat în chizăşie pi cumnatu-mieu Postolachie de astăzi, fevr(u)ari 9 dni, păn în doaî luni, ca să fie omul faţi cu patru boi ai lui şi doaî vaci, cu tot ci ari el. Iar dac-a lipsî omul păn la dzi, pricum mai sus scrie, ca să fiu eu dumisali vecin cu copiii miei. Şi pintru mai mare credinţi mi-am pus şi digitul.

---

[1] Peste doi ani, sub Antioh Cantemir, fiul logofetesei redeschide procesul. Anaforaua unor boieri, din august 1705, spune: „Facem ştire măriii tale pintru o cinstită carte a măriii tali ce ni-au vinit, care ne scrie cum au jăluit la măriia ta dumnealui Costantin Ceaurul, postelnicul al doilea, pe un şavgău de la oonă, anume Ştefan Pisilica, carele avînd doi fiiastrii, anume Gligoraş şi Tiron, şi fiindu aceşti fiestrii vecini dumisale postelnicului, din Valea Sacă, iară Pisilica va să-i facă şaugăi de oonă, şi măriia ta ne-i poroncit ca să luăm sama cu oameni buni şi-npregiuraşi ca să aflăm adevărul: sînt vecini cu adevărat, au ba?

De care lucru vii şti măriia ta că aicia au vinit înnainte noastră un om, anume Alexa, unchiul acestor copii, carele iaste frate bun ou tatăl lor şi aşea au mărturisit, precum aceşti nepoţi ai lui, fiiastrii Pisilicăi şaugăul, după ce-au murit tatăl lor şi ei rămîindu copii mici cu îma lor, s-au sculat acea muma lor şi s-au măritat după acest şaugău, după Pisilica, de au eşit cu copiii ei din Valea Sacă. Şi tatăl copiilor acestora au fost drept vecin dumisali postelnicului din Valea Sacă, precum şi unchiul lor Alexa iaste iarăşi vecin şi păn'acmu.

Deci noi vădzînd într-acesta chip mărturisindu, mai bună dovadă de atîta n-am mai cercat. Iară măriia ta vii giudeca cum a hi mila măriii tali. De aceasta facem ştire măriii tale. Să fii măriia ta sănătos.

Robul măriii tale, Dumitraşco biv stolnic.

Robul măriii tale, Ştefan Ruset vtori sulger, facem ştire măriii tale". (Ibidem, doc. 8 original).

— În urma acestei cercetări, la 3 oct. 1705, Antioh Cantemir hotărăşte ca Grigoraş şi Tiron să fie vecini ai lui Constantin Ceauru (Arh. St. Iaşi, pach. CDLX, doc. 14).

Institutul de Istorie
Biblioteca
Academia R.P.R.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi eu Miron dascălul am scris zapisul şi sînt martor. Şi Gavril vornicul esti martor, că s-au tîmplat la această aşăzare, şi preutul Gligorii şi preutul Costantin din Vale Sacă sînt marturi.

Şi pintru credinţă ni-am şi iscălit, să ⟨se⟩ştie.

U Vale Sacî, 7212⟨1704⟩ fevr⟨uarie⟩ 9 dni.

Porhiria.

Ierei Gligori ot Vale Sacă ; erei Costantin ot tam.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXII, doc. 79.
Orig.

13

Iaşi, 18 februarie 1704

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de incuviinţare lui Toderaşcu Stircea să-şi caute vecinii fugiţi de pe moşia sa Hăbăşeşti, pe care să-i ia „cu bani cu tot" şi să-i ducă la urmă.

† Io Mihail Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli lui Toderaşco Stărcii, ficiorul lui Miron Stărcii, şi pe cini va trimiti să hii volnic cu carte domniii meli a căuta şi a cerca în ţara domniii meli pe ficiorii lui Erimii Goidan, carii li dzice acmu ficiorii ai Şcopoai, carii sînt lui Todiraşco drepţi vecini din sălişti din Hăbăşăşti.

Deci să aibă a-i lua de grumadzi cu tot ci-ar avea, şi di undi i-ar afla în ţara domniii meli, şi di undi i-ar lua să-i ia cu bani cu tot şi să-i ducă la sălişti di undi au fost. Aşijdirilia şi pi alţii carii s-ar mai afla drepţi vecini de acolo de la acel sat, să-i tragă şi pe aceia şi iar cu bani cu tot. Iar cini ar avea ceva a răspunde, să vie de faţă şi nimi să nu stea înpotriva cărţii domniii meli.

U Ias, let 7212 ⟨1704⟩ fev⟨ruarie⟩ 18.

Veliţi boleri ucili.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXLI, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

14

Iaşi, 24 martie 1704

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de incuviinţare egumenului de la Aron-Vodă să interzică oricui pescuitul în apa Jijiei de pe moşia mănăstirii, iar care vor avea incuviinţare, să dea dijma.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, egumănului şi cu tot săborul de la sfînta mănăstiré a răpăosatului Aron vodă, ca să fie volnic cu carte domnii mele a apăra despre toţi păscarii moşie a svintei mănăstiri, apa Jijiii, nimé făr'

https://biblioteca-digitala.ro

de voia egumănului să nu între să prindză peşte, nici păscari domneşti, nici boiareşti, nici călugăreşti, nici alţi păscari de aiuri să nu se ispitiască să între ca să vinezi peşte. Iar carii a(r) merge să vinedze péşte cu ştirea egumănului, aciia să aibă a da din peşté vinitul mănăstirii precum iaste obicéiul de vac. Iar carii ar mergé fără ştire egumănului să vinidze peştéli în apa Jijiii pre moşie mănăstirii, pre unii ca aciae să-i aibă a le lua maiestriile şi a nu-i lasa să prindză peşté. Şi nime să nu cutedzé a se înprotivii cărţii domniii meli [1].

U Ias, let 7212 (1704) martie 24.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLIX, doc. 23.
Orig., pecete aplicată.

15

Iaşi, 3 septembrie 1704

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte boierilor Cirstian biv vel armaş, Vasile biv vtori medelnicer şi Ursul Conţescu să cerceteze dacă biv vel comisul Ilie Catargiu poate dovedi cu mărturia oamenilor bătrîni că Ambrino şi cu fratele său, feciorii lui Ilco din Sucmezău, ii sînt vecini, cumpăraţi de socrul său, Dabija vodă.

Noi Mihai Racoviţi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domniia mia la boiarii noştri, Cîrstiian biv vel armaş şi Vasili biv vtori medelnicier şi Ursul Conţăscul.

Facem ştire dumilor voastre că aicea s-au pîrît de faţă înainte domniei mele credincios boiarinul nostru, dumnealui Ilie Catargiul biv vel comis, cu Ambrino şi cu frate-său, ficiorii lui Ilco, zicînd dumnealui Catargiul că-i sînt vecini din sat de la Sucmezău, cumpăraţi de socrul dumisale, de răposatul Dabija vodă, iară A(m)brino şi cu frate-său dederă samă că ei n-au fost vecini, ce fiind tatăl lor pe lîngă Nădăbaico vornicul de au slujit, iar vecini n-au fost.

Deci domniia mea nici pe unii nu i-am crezut şi i-am giudecat într-acesta chip: de va dovedi dumnealui comisul Catargiul précum dédé samă c-au şezut în sat, în Sucmezeu, vro 20 de ani tatăl lor şi ei şi i-au stăpînit stăpînii satului, şi de au fost şi fugiţi, iară i-au adus la urmă cine au stăpînit satul Sucmezeul, şi mai zice dumnealui comisul, cum şi un om, anume Bîndac, ci-au fost vornicel în sat în Sucmezeu, iaste om bătrîn şi ştie şi el şi alţi înpregiuraşi. De care lucru, dacă veţi vedea cartea domniei mele, iar dumneavoastră foarte să aveţi a lua sama de-amănuntul şi cu mare dreptate şi cu frica lui Dumnezău, şi de va dovedi dumnealui, cu oameni bătrîni cari vor şti cu sufletile lor, precum au şăzut atîta samă de vreme şi, de cîte ori au lipsit din sat, tot i-au adus şi i-au stăpînit stăpînii satului, vor fi vecini. Şi cum veţi afla mai

[1] La 10 ianuarie 1704, Mihai Racoviţă dăduse şi egumenului mănăstirii Bîrnova o carte „ca să ia venitul... din peşte de la Dorohoiu, din trei peşti unul, precum i-i obiceiul, iar alţii nime să nu să amestece, nici vornicii, nici alţii, nime" (Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 55, rezumat).

https://biblioteca-digitala.ro

drept, să faceţi şi mărturie încredinţată de la dumneavoastră şi cu peceţile tuturor marturilor şi anume oari sînt şi de unde şi să daţi la mîna cui s-ar veni, ca să avem ştire. Aceasta scriem.

U Ias, leat 7213⟨1704⟩ săptemvrie 3.

Locul peceţii gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 529, f. 8—8v.
Copie.

16

Iaşi, 18 martie 1705

Logofătul Antohi Jora, vornicul Lupu Bogdan şi hatmanul Lupu Costache imputernicesc pe un aprod al domniei să caute vecinii mănăstirii Bistriţa şi să-i ducă la urma lor, după ce-şi vor plăti sferturile.

† Antohi Jora logofăt i Lupul Bogdan vornic i Lupul Costachi hatman. Dat-am scrisoari noastră slugii măriii sali lui vodă. cestui aprod, ca să hie volnic cu scrisoare noastră a merge şi s⟨ă⟩ a⟨ibă a căuta⟩ [1] şi a cerca în ţara măriii sali lui vodă undi ar afla drepţi vecini a svintii mănăstiri a Bistriţii. în sat domnescu. sau boerescu. sau călugărescu. pe toţi să aibă a-i lua cu tot ci ar ave ei şi să-i ducă să-i aşedză la mănăstiri di undi au fost, în [2] pe carii pe unde-i va găsi. să aibă a-şi plăti ciferturili toati. şi-apoi să-i ia. Iar carii ari ave civa să mai răspundză. să vie di faţi la divan şi nime să nu ste înpotriva scrisorii noastre.

U Ias, let 7213 ⟨1705⟩ mant 18.

Antiohie Jora logofăt ; Lupul Bogdan vornic ; Lupul Costache hatman.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXI, doc. 16.
Orig.

17

⟨Iaşi,⟩ 5 iunie 1705

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de incuviinţare lui Chiriţă din Banca să-şi stăpinească moşiile din mai multe ţinuturi şi să ia dijma.

Copii.

Noi Antohi Costandin voevodi. bojii milostiv gospodar zămli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele Chiriţii din Banca, să hii volnic cu carte domniii mele a-şi ţine şi a-şi opri a lui drepti ocini şi moşii ce are la sat la

[1] Doc. rupt.
[2] Corect : iar.

https://biblioteca-digitala.ro

Plopeni şi la Banca şi la Mihani şi la Floreni şi Ciorăni ot Fălcii şi la Petrosa şi la Pogăneşti ce sînt la ţinutul Covurluiului şi la Olare ce sînt la Vaslui şi Ibăneştii ce sînt la Tutova, şi să aibă a-şi lua de a zăce din pîne şi din fîneţi şi (lipsă)[1] şi din prisăci cu stupi, din tot locul şi cu tot venitul ce-ar hi.

Şi nimine să nu cutezi a ţine sau a opri înnainte cărţii domniii mele, iar cui va păre că-i ceva cu strîmbul, să vii de faţi şi să-şi aducă şi dresi cini ce vor ave.

Aceasta scriem.

7213 (1705) iuni 5.

De la logofiţiia ce mare.

Copiia aceasta fiind scoasă întocma de pe ce adevărată carte, s-au încredinţat şi de cătră mine.

1817 mart 19.

Balş vel logofăt.
De mini s-au posleduit şi este scoasă întocma
Toader Motoc.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCVII, dosar 4, doc. 2. Copie.

18

Iaşi, 16 iunie 1705

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Neamţ să oblige pe locuitorii de pe moşiile Piscu şi Ciofreşti (Tecuci) a-i da dijma din toate produsele, iar negustorii din tîrgul Piscu să plătească cîte doi bani de dugheană şi povarnă.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniei meli rugătoriului nostru egumănului de la sfînta mănăstire de la Neamţu şi pré cine va trimite, ca să fie volnic cu cartea domniei mele a merge la moşiile sfintei mănăstiri a Niamţului, la tîrgu la Piscu şi la Ciofreşti ce sînt la ţinutul Tecuciului şi să aibă a lua de a dzecea din ţarină, din pîine şi din fînaţ şi din grădini şi din bălţi de péşte, şi din prisăci cu stupi şi din tot locul, tot vinitul cît va fi pe moşiile sfintei mănăstiri, nimé scutélnic să nu fie, ce tot să aibă a-şi da de a zăci după obicei.

Aşijderili, la tîrgu la Piscu să aibă a lua de dugheană, de loc, cîte doi bani şi de puhărnile unde fac ulea[2] iară să ia, şi dîn velniţă, unde fac jidovii horilcă, să aibă a lua pecum au luat şi mai denainte după obicei de pe locul mănăstirii. Însă pentru pîinea de dijmă ce ar fi a mănăstirii şi s-ar vinde acolo să nu dea montasipie. Aşijderile şi muntenii şi alţii, toţi să-şi dea a dzăcia şi nimé să nu cutedzé a sta sau a opri peste cartea domniei méle.

U Ias, let 7213 (1705) iun(ie) 16.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. XXVII, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

[1] Aşa în text.
[2] Aşa în text. Pentru „povernile ce fac ulei".

https://biblioteca-digitala.ro

19

⟨Iaşi,⟩ 22 iunie 1705

Ispisocul dat de Antioh Cantemir, domnul Moldovei, referitor la pricina egumenului de la Aron-Vodă cu biv postelnicul Miron Darie din Dărmăneşti pentru stăpinirea a doi vecini care, în urma jurămintului a zece martori, au rămas ai mănăstirii.

Vleto 7213 ⟨1705⟩ iuni 22.

Un ispisoc de la Antiohie Costantin vodă, scriind că s-au pîrît de faţă Ionichie, egumenul de la mănăstire lui Aron-Vodă, cu Miron Darie biv postelnic, ce şede la Dărmăneşti, pentru doi vecini, anume Toader şi cu frate-său Ion, cu feciorii lor, dzicînd Ionichie egumenul că sint vecinii mănăstirei, din sat din Giurov, din ţinutul Neamţului, cari sat cu vecini iaste drept a mănăstirei lui Aron-Vodă, iară Miron Darie postelnicul trăgîndu-i că sint ficiori lui Bran, ce i-au fostu vecin de Dărmăneşti.

Deci, luînd domniia sa sama, s-au îndreptat pentru acei 2 oameni precum că sint vecini din Giurov, satul mănăstirei, ficiorii lui Gavril vecinul de Giurov, găsind egumenul şi 10 oameni giurători carei au priimit să giure precum că sint vecini de Giurov şi Miron Darie postelnicul n-au lăsat să giure, răspundzînd să rămîe vecini de Giurov. Pentru aceia, îndreptîndu-să călugării de Aron-Vodă cu buni marturii lor, că aceşti 2 liudi, Toader şî brat ego Ion, sint ficiori lui Gavril vecinul de Giurov, domniia sa au dat rămas pe Miron postelnicul, iară mănăstirei i-au întărit cu ispisocul acesta, care ispisoc iaste pecetluit cu ceară moale şi iscălit de Ion Buhuş biv vel logofăt, nefiind vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 58.
Rezumat.

20

Iaşi, 10 iulie 1705

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, porunceşte lui Ion Balş, biv vel stolnic, să cerceteze dacă Vasile Surdul este curtean pe moşia lui în Forăşti sau vecin din Maxineşti, al lui Solomon Botez, care îl reclamă.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la credincios boiarinul nostru, dumnealui Ion Balş, biv vel stolnic.

Facem ştire dumital⟨e⟩ că aici înainte domniii mele s-au pîrît de faţă Vasili Surdul cu Solomon Botădzu, dzicînd Vasili Surdul precum îl tragi Solomon vicin din sat din Macsăneşti. Şi Vasili dédi sama precum tată-său au fost tot curtian şi el şi au şedzut tot pe moşie lor în Forăşti, cari dzis⟨e⟩ că iasti

https://biblioteca-digitala.ro

aleasă şi stîlpită, precum au arătat şi o mărturie di acolo di la oamini buni. Iar Solomon Botedzu aşe au dat sama înainte domniii mele, precum tatăl lui Vasili şi el, curten(i) n-au fost, ce au şedzut tot în satul lui Solomon, în Măcsăneşti, di triidzăci — patrudzăci di ani şi au stăpînit pe tată-său şi pe Vasili.

Deci domniia mea n-am putut încredinţa nici pe unii şi iacă s-au trimis acolo la dumneata. Şi de aici di la divan aşe s-au socotit din mărturiili lui Vasili Surdul, să giure Gavril Grecul şi Platon cil bătrîn precum ei au fost tot curteni şi-au şedzut pe moşie lor. Giurînd într-acesta chip, Vasili să fie în pace dispe Solomon, iar di nu vor giura şi-i va dovedi Solomon cu oamini buni precum ei curteni n-au fost, ci au şedzut tot în Macsănişti din triidzăci-patrudzăci di ani, dovedindu-i într-acesta chip, macar şi vicini de n-ar hi fost, încă şi tot să rămîe vicini.

Şi pentru moşie lui Vasili încă să-i iai dumneata sama, dispe moşu-său iasti, au dispe moşe-sa? şi pentru o carte ci-au luat Vasili, să nu-i giudici dumneata pe acée carte, ci să-i giudici pe această carte şi pecum vii giudica dumneata cu bună dreptate, să faci mărturie încredinţată la mîna cui s-a vidi, sá avim ştir(e).

U Ias. let 7213 (1705) iuli(e) 10.

Veliţii boleri vă divan.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IV, doc. 191.

Orig., pecete aplicată.

21

Iaşi, 18 iulie 1705

Antioh Cantemir, domnul Moldovei hotărăşte ca Sandu Şeptilici să stăpînească pe Vasile Ţiplic, vecin al lui Gavril Pătrău, pînă ce fiii lui Pătrău ii vor plăti cheltuiala făcută pentru căutarea lui Arsenie, pe care i-l dăruise tatăl lor fără a-i fi vecin.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli Sandului Şeptilici, ca să hie volnic cu carte domniii méli a ţine şi a opri pe Vasili Ţiplic, carile iaste vicin lui Gavril Pătrău, socrul Sandului Şeptilici, pentru-un vicin, anume Arsăne, ficiorul Pîntîi, ci-i l-au fost dat socru-său Pătrău danie cu zapis.

Şi Sandul Şeptilici aşe déde samă înainte domniii meli, precum au înblat căutîndu-l pi Arsăni pin ţară şi, păn l-au găsit, au făcut cîtăva cheltuială şi dzis(e) cum i-au murit şi un cal tot căutîndu-s(e). Şi dupre ci l-au găsit, viind la divanul domniii meli şi stînd de faţă cu Sandul Şeptilici, şi-au adus Arsăni oamini şi-au rădicat ei cu sufletili lor precum Arsănie vicin lui Gavril Pătrău, socrul lui Şeptilici, n-au fost. Şi s-au îndreptat Arsăni dinaninte divanului pecum vicin n-au fost, şi Şăptilici au rămas cu chiltuiale şi cu calul mort.

Deci domniia mea aşe am socotit: din vreme că i-au fostu dat pe Arsăni vicin, şi el vicin n-au fost, şi dovedind Şeptilici cu bună dovadă că i-au murit calul căutînd pe Arsăni şi au făcut şi chiltuială, să aibă a ţine Şeptilici pe Vasili

https://biblioteca-digitala.ro

Tiplic. carili-i vicin lui Pătrău din Lăţcani, păn îi vor plăti ficiorii lui Pătrău calul şi cheltuiala, şi făcîndu-i plata să-şi ia vicinul. Acesta scriem.

U Ias, let 7213 (1705) iul(ie) 18.

v divan

Acad. Republicii Socialiste România, CLXXXVI, doc. 195.

Orig., pecete aplicată.

22

Iaşi, 30 iulie 1705

Marii boieri dau scrisoare de mărturie că Postolache, feciorul lui Ştefan Clinte din Paşcani, a venit să spună înaintea lor, de bună voie, că este vecin al lui Vasile Ceaur aga din Valea Seacă, rătăcit de mic, declarind că mai ştie şi pe alţii în situaţia lui.

† Se ubo mî Ion Buhuş biv vel logofăt i Neculai Costîn vel dvornic Nijnei Zemli i Lupul Costachi vel vornic Vişnei Zemli i Pavăl Ciocîrlan biv vel vornic i Lupul Bogdan hatman i pîrcălabi Suceavschii i Maxut vel postelnic i Panait biv vel postelnic i Ilie Cantacuzino veli spatari i Dumitrii Mavrodi biv vel păharnic i Gavril Miclescu biv vel ceaşnic i Gheorghii vel comis i Ion Neculcia vel sulger i Toader Sturdzea vei jicnicer i Dumitraşco Macrii vel pitar i Neculai vel armaş şi alţi boiari şi vornici de poartă din curte măriii sali lui vodî. Scriem şi facem ştire cu aceastî scrisori a noastră precum au venit înnainte noastrî acest om, anume Postolachi, feciorul lui Ştefan Clinte din Paşcani de la ţinutul Bacăului. şi de nime silit. nici asuprit. ce de a lui bună voe s-au mărturisit precum el iaste dreptu vecin dumisali lui Vasili Ceaur aga din satul dumisali. din Valea Sacă. de pe tată-său, de pe Ştefan Clinte şi de pe moşu-său Istratii.

Şi fiind prin răscoală. răsărindu-să de mic. au unblat pe unde au putut prin ţară. Apoi. văzîndu că nu poate trăi în ţară fără stăpîn. singur de bună voie lui au venit de s-au mărturisit că iaste vecin dumisali agăi. lui Vasili Ceaur şi iaste dintr-o seminţie cu Lupul. ficiorul ....[1] Şeptilici din Valea Sacă.

Şi aşea au dzis înnainte noastrî. cum mai ştie şi pre alţi vecini de a dumisale agăi carii s-au răsărit tot din cuibul lor şi-i va spune că-i sintu vecini drepţi.

Deci noi. aceşti boiari carii sintem mai sus-scrişi. audzindu din gura lui mărturisindu într-acesta chip. cum că iaste vecin drept dumisale agăi, i-am făcut acest zapis de mărturie ca să aibî dumnealui a-şi face şi dres domnescu pe acest vecin Postolachi.

Şi pentru credinţa şi-au pus Postolachi degetul şi noi boiarii de mai sus-numiţi ni-am iscălit cu toţii. Şi eu Axintie uricariul am scris acest zapis de mărturie ca să să ştie[2].

U Ias. let 7213 (1705) iuli 30.

---

[1] Loc alb.

[2] La 31 iulie 1705, Postolache, feciorul lui Ştefan Clinte. a dat stăpînului său, lui Vasile Ceaur aga, un zapis „precum să s(e) ştie că făcînd eu o greşală, de am fost bătut pe Ioana cîrşimăriţa, fămaia lui Cocoş, cerşindu-şi e datorie sa de la mine, şi i-am fost frînt şi o mînă, şi eşind ia la divanul măriii sali lui vodă de m-au pîrît, şi viindu-mi un aprod cu ciubote şi aducîndu-mă la giudecată, am fost căzdut la greu, că era să mă certe şi să mă şi globască. Şi m-au dat divanul platnic, ca să dau cheltuiala cîrşimăriţii, să-i plătescu tămăduiala mînii.

https://biblioteca-digitala.ro

Eu Postolache sin Ştefan Clinte.

Ion Buhuş biv vel logofăt iscal ; Nicolai Costin vel vornic ; Lupul Costachi vel vornic ; Pavăl Ciocîrlan iscal ; Lupul Bogdan hatman iscal ; Maxut vel postelnic (?) [1] ; Panait biv vel postelnic ; Ilie Cantacuzino vel spătar ; Dumitrii biv păharnic ; Gavril biv vel păharnic iscal ; Gheorghe vel comis iscal ; Ion Neculce iscal, vel sul(ger) ; az Toader Stordze vel jicnicer ; Dumitraşco Macrii biv vel pitar iscal ; Bejan Hudeci vornic glotni iscal ; az Vasili Buhă(escu) vornic ; az Gheorghe vornic glo(t)ni martor.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCLXXI, dosar 15, doc. 7.

Orig.

23

Iaşi, 20 decembrie 1705

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de imputernicire lui Dumitraşcu Prodan, biv comis, să stăpinească satul Tătărăşeni, cu vecini cu tot, fost al lui Petriceicu vodă, care a luat de la tatăl lui Prodan vite de negoţ, in valoare de 933 de lei, fără a fi achitat zapisul de datorie.

† Io Antioh Costantin voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniei mili boiariului nostru, lui Dumitraşco Prodan biv comis, să hie tari şi tare şi puternic cu cartia domniei mili a opri şi a ţinia tot satul Tătărăşanii cu vecini cu tot, de la ţinutul Dorohoiului, care sat au fost a lui Petriceico vodă ; să-l opriască despre toate rudeli lui Petriceico vodă, pentru patru sute de berbeci şi 20 de boi şi 20 de ialoviţe de negoţ ce-au luat Petriceico vodă de la părinteli lui Dumitraşco comisul, de la Prodan Drăguşescul jitniceriul. Şi i-au făcut şi scrisoari Petriceico vodă la (e)pitropii domniei sali ce au avut în Moldova, ca să-i plătiască aceli bucate ce scriu mai sus şi nu i li-au plătit. Şi pe urmă, cerîndu Dumitraşco Prodan plata acelor bucate la doamna lui, Petriceico vodă aflîndu-să în ţara leşască, iară doamna i-au dat lui Dumitraşco comisul un zapis de 933 lei 4 pot(ronici) [2] lei ca să scoată de la Hurmuz gealipul pentru o gorştină de oi turcească ce au fost cumpărat Hurmuz gilipul la Petriceico vodă. Şi tîmplîndu-se atuncia curîndu primenială lui Petriceico vodă, n-au apucat a lua Hurmuz gorştina acea turcească şi viindu Dumitraşco vodă cu domniia în Moldova au vîndut gorştina acea turcească altora. Şi acel zapis a lui Hurmuz au rămas la Petriceico vodă un zapis rău, pecum să aflară aicia şi boiari mari mărturii într-acesta chip, şi Prodan tot au rămas păgubaşi de aciali bucate.

Deci eu fiind om sărac şi neavînd cu ce plăti, am căzut la dumnealui aga de s-au pus pentru mini şi mi-au dat (loc alb) lei de m-am plătit de gréşala mea de cătră fămeia lui Cocoş. Şi pentru aceşti bani m-am apucat să-i robăsc dumisali cu lucrul, să-i plătesc, că totuşi îi sînt vecin a dumisali. Deci şi dumnealui văzîndu-mă la pedeapsă, nu m-au lăsat la nevoia mea şi m-au scos şi de la certare" (Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXIV, doc. 32, orig.)

[1] Grecește.

[2] Suma este adăugată ulterior.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru aceia dară, am dat domnia mia volnicie dumisali. lui Dumitrașco Prodan comisul, ca să aibă a opri și a ținia tot satul Tătărășiani, cu vecini cu tot, despre toate rudeli lui Petriceico vodă și a doamnei sali.

Și iată că punem și dzi, de astădzi dec⟨hemvrie⟩ 20 dzili pîn în doî luni, să vie toate rudeli cine ari avia ceva a răspunde, să vie să stia de față la divan, ori să plătiască datoriia. Iară neviind pîn la dzi, nece plătindu datoriia, i s-a face lui Prodan uric ca să fie satul Tătărășiani cu vecini cu tot în veci a lui. Pentru acéia, nem⟨eni⟩ să nu cuteze a sta înpotriva cărții domniei meli. Aceasta scriem.

Și să aibă a opri și despre călugării de la Sfeti Onofrei, pentru căci s-au socotit cu pravila că începe să s⟨e⟩ ia întîi datoriia, apoi, de a rămîne ceva, a lua și daniia [1].

U Ias, let 7214 ⟨1705⟩ dec⟨hemvrie⟩ 20.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. St. Georges, pach. CCCXXV, dosar 7, doc. 3. Orig., pecete aplicată.

24

⟨Iași,⟩ **1705**

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, întărește căpitanului Alexandru Adam stăpînirea asupra părților de moșie cumpărate în Gornești și Pîrlești, inclusiv partea lui Toader Boban, cu care i se dăduse vecin și a fost apoi eliberat.

Noi Antohi Costandin voevod, bojii milui gospodar zămne Moldavscoi.

Adică au vinit înainte domniii meli și a tot svatul nostru, boeri a mari și a mici, sluga noastră, Alexandru Adam căpitanul, și ne arătă multe zapise de danii și de cumpărături de la sat de la Gornești și de la Pîrlești, ce sînt la ținutul Cuvorluiului pre Vale Gerului.

Întîi ne arătă un zapis de cumpărătură de la Armeniia, fata lui Bălan, nepoata lui Savin, strănepoata curteanului, toată parte⟨a⟩ moșilor și a părinților săi de la sat de la Gornești și de la Pîrlești.

Așijderea ne mai arătă un zapis de cumpărătură de la Chira, fata lui Costandin, nepoată Gîngiului, parte⟨a⟩ moșilor și a părinților săi din sat din Gornești.

Și ne mai arătă un zapis de cumpărătură de la Bugian, ce-au fost și lui Bugian cumpărătură din parte lui Costandin tot de la Gornești.

---

[1] La 16 iunie 1706, Antioh Cantemir dă lui Dumitrașcu Prodan următoarea încuviințare: „Dat-am carte domniii mele boiariului nostru, lui Dumitrașco Drăguștescului, ca să fie volnic cu carte domniii mele și pre cine ar trimite să hie tare și puternic ca să stringă ai săi drepți vecini den satu den Tătărășeni, la ținutul Dorohoiului, pentru o datorie ce era dator răpăusatul Petriceico vodă lui Prodan Drăguștescului, și pe unde ar afla în țara domnii mele omini den satu den Tătărășeni, ori în tîrgu domnescu, ori în satu domnescu, ori în satele boerești sau în satu călugărescu, sau în slobodzie, oriunde ar afla, ori de s-or hi pus călărași, să-i e de grumadzi cu toate bucatele lor și cu banii lor ce l⟨e⟩-or fi pus zlotașii pe unde or fii aflatu și să-i ducă la sat la Tătărășeni de unde au fostu ei și nim⟨e⟩ să nu cutedze a sta înpotriva cărții domnii mele. Toe pișem." (Ibidem, doc. 5).

https://biblioteca-digitala.ro

Şi ne mai arătă alt zapis iar de la Bugian şi de la nepoată-sa Ioana, fata Caşului, iar de cumpărătură, parte părinţilor săi de acolo de la Gorneşti.

Aşijdere, ne mai arătă un zapis de danii de la Toader Boban şi de la fimeia lui, Rucsandra şi de la ficiorii lor, carei s-au fost dat vecin lui Alexandru Adam cu ficiori cu tot şi cu toată parte(a) de moşii ce au avut a moşilor şi a părinţilor săi şi cu o parte de cumpărătură ce au avut de la Trifan, ficiorul lui Vălce, nepot lui Iosif Bidiviul, tot de la Gorneşti şi de la Pîrleşti, pentru că s-au fost dat vecini lui Adam căpitan şi cu moşiia cu tot, de i-au scos din foamete, şi au slujit cîţva ani la casa lui Adam ; şi, slujindu-l cu dreptate, l-au ertat de vecinătate, numai i-au oprit moşiia pre zapisă ce are.

Aşijdere, ne mai arătă cu zapis de la Stratia şi de la Dochiţa, fata lui Nechifor Bercea, nepoata lui Sultan şi lui Silvestru, ce scrii de danii toată parte moşului său Bercei, iar de la Gorneşti, pentru că li-au ţinut în casa lui de li-au scos din fometi şi li-au grijit şi li-au căsătorit din casa lui.

Aşijdere, ni-au mai arătat un zapis de cumpărătură de la o var(ă) premari a lor, de la Antimiia, fata popii lui Himon, nepoată lui Sălvestru şi lui Soltan, strănepoata Bercei, ce este moşiia tot de la Gorneşti.

Aşijdere, ne mai arătă un zapis de cumpărătură de la Irina, fata Samsoanii şi de la feteli ei, cît să va alegi parte Samsoanii tot de la Gorneşti.

Aşijdere, ne mai arătă un zapis de cumpărătură de la Simion, ficiorul lui Strătulat, nepot Belgei, pre toată parte a moşului său ce să va alege tot de la Gorneşti.

Aşijdere, ne mai arătă un zapis de schimbătură de la dumnealui moş Gheorghiu Apostol, ce au fost visternic mare, pentru o parte de ocină de acolo din sat din Gorneşti, ce i-au fost dumisali visternicului danie de la Ştefan Poponea, şi Alexandru Adam i-au dat doî părţi de ocină pentru această parte din Gorneşti, ce este la sat la Zmulţi, care părţi i-au fost lui Alexandru Adam cumpărătură cu zapis de la părinţii lui.

Pentru aceia, domniia me văzînd adivărate şi încredinţate zapisă, domniia me încă îi dăm şi îi întărim slugii noastre, lui Alexandru Adam, pre aceste părţi de ocină ce scriim mai sus, ca să aibă a le ţine şi să-i hii drepti ocine şi moşii neclintit şi neruşiit neam de neam în veci.

Ina(co) ne budet. 7213 (1705) [1].

Locul peceţii gospod.

Antiohi Jona vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond Kogălniceanu, pach. XLVIII, dosar 9, doc. 22.

Copie.

25

(Iaşi,) 1705—1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Miron Hăjdău, fost pîrcălab, să-şi aducă înapoi pe moşie, vecinii fugiţi.

Let 7214(1705—1706).

Cartea lui Antiohii Costandin vodă.

Dat-am cartea domniii mili dumisale Miron Hăjdău ce-au fost pîrcălab, să fie volnic cu carte domniii meli a trage pe Gavril Coţoc şi pe fraţii lui, cari-i

[1] Data 7213 corespunde cu 1705 pentru că Antioh Cantemir îşi începe domnia la 13 februarie, acelaşi an.

https://biblioteca-digitala.ro

sînt diripți vecini de cumpărătură, și pe alți vecini ai săi, oriundi i-ar afla, să-i ia cu tot ce ar ave. Aceasta scrim.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 511.
Copie.

26

Iași, 13 februarie 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de incuviințare egumenului de la Pingărați să caute vecinii mănăstirii, din Ivănești, aducîndu-i înapoi de oriunde i-ar găsi.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru, egumenului de Pîngărați și pe cini va trimite, să fie volnic cu carte domniii meli a căuta și a cerca în țara domniii meli undi are afla drepți vicini a svintii mănăstiri a Pîngăraților, din Ivănești, unde-i va găsi : în sat domnescu, sau boerescu, sau călugărescu, sau pen slobodzii, sau pen tîrguri, sau pe la boeri, sau pen slujitori, sau ori măcar undi și-i vor găsi, pe toți să aibă a-i lua cu tot ce or ave ei, și să-i ducă să-i aședză la urma lor. Și pe undi-i vor găsi și ori hi cu bani, să aibă a-i lua cu bani cu tot.

Iar carii ari ave ceva să răspunză, să-i de pe chizeșie să vie la divan și nime să nu ste înpotriva cărții domniii meli.

U Ias, let 7214 (1706) fev(ruarie) 13.
Veliți boeri ucili.

Arh. St. Buc., M-rea Pingărați, pach. III, doc. 114.
Orig., pecete aplicată.

27

Iași, 16 martie 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de imputernicire lui Iordache Abaza și rudelor sale să scoată din siliștea lor, Popești (Tutova), pe Ghiorma și pe feciorii lui care și-au făcut case fără incuviințare, spre a nu se considera cu timpul „moșinași".

† Io Antioh Constantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am car(tea dom)[1]n(iei)[1] m(ele lui Ior)[1]dache Abaza și lui...[1] per, fr(ați)[1] ai lor, spre ace(ea)[1] ca să fie ei tari și puternici cu cartea domniei meli a scoate pe Ghiorma și pe ficiorii lui și pe alții cari or hi făcut case pe moșiia

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

lor la silişté la P⟨op⟩[1]eşti, la ţinutul Tutovei, fără ştire lor, nefiind moşinaşi, şi încă au făcut şi grădini şi livedzi şi alte lucruri.

Pentru acéia, ca să fie volnici a-i răsipi şi casele şi să le strici şi grădinile şi să-i scoată de pe moşiia lor, pentru căci să nu s⟨e⟩ facă ei mîine, poimîne să dzică că sînt moşinaşi, căci déde sama Iordache c-au fost mai făcut casă ei pe acel loc şi ⟨al⟩[1]tă dată şi li-au dat foc.

Deci şi acmu să aibă a le r⟨ăsipi casele şi grădinile⟩[1] şi să-i scoaţi de acolo. Iară carii ar hi şi moşani, să aibă a-şi face şi ei case în selişti, iară nu în ţarini şi în ⟨livezi⟩[1]. Iară carii ari avia a răspunde ⟨ce⟩va, să vie de faţi la divan şi cu dres ce va avia. Şi nim⟨eni⟩ să nu ste înprotiva cărţii domniei mele.

U Ias, let 7214 ⟨1706⟩ mart 16.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LII, doc. 142.
Orig., pecete aplicată.

28

Iaşi, 11 aprilie 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ilie Botez să caute oriunde în ţară pe Ion care i-a fost cioban şi, găsindu-l, să-l tragă la cel mai apropiat scaun de judecată spre a-i întoarce pagubele cauzate.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele Irimiii Botedzu ca să hie volnic cu carte domniii meli a căuta şi a cerca în ţara domniii meli pe Ion, carile au fost cioban la dînsul, unde l-ar afla să fii volnic a-l trage hie la ce scaun s-ar afla mai aprope. Şi acel scaun să aibă a-i lua sama, căci el au fugit şi sama nu şi-au dat de bucate şi, cu cît s-ar afla că i-au făcut pagubă, să-i pliniţi de la dinsul şi să-i daţi pe mîna Irimiii. Şi mai dzisă cum au vinit la Luna[2] di i-au furat şi un copil şi o că⟨l⟩dari şi un topor. carili au fost crescut Irimie de mic, şi i-au lăsat bucatele pustii. Deci şi pentru aceasta să aibă a-l giudeca pe dreptul. Iar de s-ar trage la divan, să le dai dzi să vie de faţă.

U Ias, let 7214⟨1706⟩april 11.

Veliţi boliari ucit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXI, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

[1] Doc. rupt.
[2] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

10 mai 1706

Lista vecinilor de pe moşia Dulceşti, primiţi ca zestre a soţiei sale de căpitanul Irimia Jora.

Izvod di vecini din Dulceşti ce i-am dat dzăstre gineri-mieu Irimicăi Jorăi căpitan.

Let 7214 (1706) mai 10.

† Ghiorghiţă Goga
† Toader sin Goga
† Vasili brat ego
† Costandin Papucul
— Ion brat ego
— Vasili a Zaharii
— Toader a Pîntii
— Sandul brat Toadir
— Gligori a lui Nechifor
— Costantin Murari
— Ion brat Costantin
— Gavril Harasim
— Andrii Stanciul
— Costantin nepot Robului
— Păladie
— Ion Farcaş
— Vasili brat ego
— Ion a Butnariului
— Ion veziteul
— Donosie

Ţiganii ce s-au dat dzăstre

— Costin cu trii copii şi o fată
— Mătei cu trei fete
— Ursul brat Ţuţui
— Lupa ţiganca, fata Gafii, după Vasile ţiganul Jorăi

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXII, doc. 75.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

Iaşi, 7 iunie 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, întăreşte stăpînirea mănăstirii Ocna asupra daniilor făcute de Toma Cantacuzino, fost vornic mare, şi Iordache Toma Cantacuzino, fost medelnicer mare, anume o vie la Cotnari, o parte din satul Piciorogani şi pe vecinul Toader Bolovan cu doi fii ai săi.

† Io Antioh Constantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Adecă au venit înainte domniii meli şi înainte alor noştri moldoveneşti boieri a mari şi a mici rugătoriul nostru Cozma, egumenul de la svînta mănăstire Ocna, ş-au arătat înainte domniii meli un zapis de la răpousatul Toma Catacozono ce-au fost vornic mare, scriind şi mărturisînd, precum de a lui bună voe au dat danie svintii mănăstiri Ocnii o vie de la Cotnari, care vie este în Dealul lui Vodă şi o parte di loc den sat Piciorogani, den giumătate de sat a şesă parte, pe cît să va alegi, din tot locul şi vinitul, care această vie şi această parte di loc den Piciorogani au fostu cumpărătură Tomii vornicul de la Sămion Babiş dereptu optdzăci de lei bătuţi şi le-(a)u dat danie svintii mănăstiri Ocnii.

Aşijdirele ne-(a)u mai arătat şi altu zapis de la dumnealui Iordachi Toma Catacozono ce-au fost medelnicer mare şi de la giupîneasa dumisali Aniţa, scriindu şi mărturisind precum di nime sîliţi nici asupriţi, ci di a dumilor sali bună voe au dat danie svintii mănăstiri Ocnii, cari-i făcută de unchiul dumisali Ursache ce-au fost vistiernic mari, ai lor drepţi vecini, anume Toader Bolovan cu toţi ficiorii lui, anume Vasili şi Alecsa, care aceşti vecini ce-au fost di la moşul dumisali Toma Catacozono ce-au fost vornic mare, din sat din Bodeşti de pe Cracău, den ţinutul Nemţului.

Pentru aceia şi domniia me, dac-aţm vădzut aceste adivărate zapise, cred-zut-am şi de la domniia me încă am dat ş-am întărit svinta mănăstiri Ocna cu ace vie şi cu ace parte di loc den Picirogani şi cu acei vecini, anume Toadir Bolovan cu ficiorii lui, Vasili şi Alecsa, ca să fie şi de la domnia me dreptă ocină şi moşii şi acei vecini ce mai sus să pominescu svintii mănăstiri Ocnii în veci şi uric şi-ntăritură neclătită şi niruşeită şi alt nime să nu s(e) mai scoali piste această carte a domniii meli. Inaco ne budit.

U Ias, let 7214(1706) iunie 7.

Neculai Costin vel vornic, nefiind vel logofăt.

N(e)cul(ai) Cerchez diiac.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXXIV, doc. 5.
Orig., pecete timbrată.

https://biblioteca-digitala.ro

31

Iaşi, 4 iulie 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Aron-Vodă să ţină şi să oprească tot locul Coţmăneştilor şi a Fiteonilor, interzicînd păscutul vitelor de la Sfîntul Gheorghe pînă la Sfîntul Dumitru şi tăierea pădurii de la Coţmani, Stînca şi de la Lunca Prutului.

† Io Antioh Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mili rugătoriului nostru Ionechie, egumenul de Aron-Vodă, să hie volnec cu cartia domniii mili a ţine şi opri tot locul Coţmăneştilor şi a Fiteonilor, pecum să nu lase să pască cu dobitoace, de la Sfeti Gheorghie pînă la Sfeti Dimitri, căci iaste loc de ţarină şi de fînaţ. Aşijderili şi pădurea ce are la Coţmani şi la Stinică [1] şi la Lunca Prutului, nime să nu hie volnec a tăia fără voia egumenului.

Iară pe cine ar prinde stricîndu ţarina şi fînaţeli, pădurili, fără voia egumenului, pe unii ca aceia să-i prindă pe dînşii sau să le ia dobitocul şi să-i aducă la divan, şi atuncia lor după vina lor vor avea certare. Şi nime să nu cutedză a sta înprotiva cărţii domniii meli. Aceasta scriem.

U Ias, let 7214 (1706) iuli 4.

† Veliţi boleri vă divan

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLIX, doc. 24.
Orig., pecete aplicată.

32

Iaşi, 6 august 1706

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă încuviinţare lui Toader Hăbăşescul, fost mare spătar, să trimită pretutindeni în ţară să-şi caute vecinii fugiţi din satul Dămieneşti şi să-i ducă unde i-ar fi voia.

† Io Antioh Costantin voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli boierului nostru lui Toader Hăbăşescul, ce-au fost spătar mare, şi pe cini ar trimite cu carte domniii meli, să fie volnici a căuta şi a cerca pre ai săi drepţi vecini din sat din Dămieneşti, anume Ion, ficior lui . . . . [2] şi Iftimie şi Chiriac, cari şi-au lăsat cisla în sat şi-au fugit.

[1] Pentru Stinca.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, oriunde i-ar afla, să-i ia de grumadzi cu tot ce-ar ave şi să-i ducă unde i-ar fi voe. Aşijderile şi alţi vecini drepţi ce-ar hi avînd, oriunde i-ar afla să-i ia de grumadzi şi, de or hi avînd cislă, să-i ia cu bani cu tot. Şi nime să nu se pue împotriva cărţii domniii meli. Aceasta scriem.

U Ias, let 7214 (1706) avgust 6.

Veliţi boleri ucil.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVI, doc. 28.
Orig., pecete aplicată.

33

Iaşi, 9 ianuarie 1707

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului şi întreg soborului de la Sucevita să caute oriunde în ţară pe ţiganii şi vecinii mănăstirii şi să-i aducă înapoi.

† Io Antioh Costantin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniei meli rugătorilor noştri, egumănului şi a tot săborul de la sfînta mănăstire de la Sucevita şi pré cin(e) vor trimite, ca să fie volnic şi puternic cu carte domniii meli a căuta şi a cerca în ţara domniei meli pe ai săi drepţi ţigani mănăstireşti, aşijdere şi vecini drepţi de a mănăstirii. Şi unde i-ari afla, ori în sat domnescu, ori în sat boiarescu, veri călugărescu, ori pin tîrgu, ori pin slobodzii, ori pintre slujitori, ori fie unde i-ar găsi, ori pe ţigani, ori pe vecini, să aibă a-i lua şi cu tot ce vor avia ei şi să-i ducă la sfînta mănăstire, ca să fie de poslușanie şi de agiutoriul sfintei mănăstiri. Însă vecinii unde i-ar găsi, de vor avia şi cislă, cu cislă cu tot să-i ia, pecum a hi putinţa lor, şi să-i ducă la mănăstire.

Şi nime să nu cutedze a sta sau a opri peste carte domniei meli, c-apoi va fi de maré certare de la domniia mia. Iar cui va păria cu strînbul, să vie cu călugării de faţi şi să-şi aducă şi dresé. Într-alt chip să nu fie. Aceasta scriem.

U Ias, let 7215 (1707) ghen(arie) 9.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIV, doc. 206.
Orig., pecete aplicată.

34

15 mai 1707

Antioh Cantemir, domnul Moldovei, hotărăşte ca Savin vel ban să stăpînească părţile de moşic ale lui Toderaşcu de la Rotompăneşti, cu morile şi vecinii, pentru suma de 316 lei pe care i-a dat să scape de temniţă, dar nu i-a mai restituit.

Vlet 7215 (1707)

Cartea lui Antioh Costandin voevod.

Dat-am cartea domniii mele cinstit şi credincios boiariului nostru, dumnealui Savin vel ban, să fie volnic a stăpîni toate părţile lui Toderaşco din Rotîm-

https://biblioteca-digitala.ro

pănești [1] cu mori și vecini, de la ținutul Sucevii, pentru 316 lei ce au luat dumnealui bani cu camătă de la turci de i-au dat lui Toderașco de l-au scos din temniță. Și doi ani și jumătate s-au suit la această somă de bani și i-au pus zi de atîtea ori ca să-i dea banii și tot nu i-au mai dat.

Deci, de acmu să fie volnic dumnealui Savin banul a scoate pe Toderașco din casă, din toate moșiile și din mori și din vecini, pentru căci avînd dumnealui banul strînsoare de bani de unde i-au luat, au negoțat acea moșie de la Tîmpănești [1] cu morile și cu vecinii, partea lui Toderașco și cu alți boiari. Deci acum iarăși de iznoavă i s-au mai pus zi de astăzi, mai 15, pînă într-o lună de zile, de va da Toderașco bani, să-și ia moșiie, iar de nu, să fie volnic dumnealui a-și stăpîni moșiia, cum scrie mai sus.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 496v-497.
Copie.

35

20 iunie 1707

Gavrilă, fiul lui Vasile Loghin, dă pîhărnicesei Părasca partea lui de moșie din Spineni, pe apa Tazlăului Sărat, pentru că l-a iertat de vecinătate.

† Adecă eu Gavril, sin Vasilie Loghin, scriem și mărturisescu cu acestu adevărat zapis al meu la mîna dumisali giupînesîi Părascăi pîhărnicesăi, precum avîndu eu o parte de loc de moșie de pe tată-meu Vasilie, ficiorul lui Loghin, în Spineni pe apa Tazlăului Sărat, ce este aleasă afară din hotarul Ardionilor, din mocirlî pînă în hotarul Ilieștilor, pecum scrie și uricul de la strămoșu meu Stan, i-am dat-o dumisali giupînesă(i) Părascăi și cuconului dumisali, lui Ioniță, danie de la meni, din tot locul cu tot vinitul, din cîmp și din păduri și din poeni și din curături și din vad de pio și den totu locul cu tutu vinitul, ca să fie dumisali danie în vecii de la mene.

Pentru căci fiind eu vecin dumisali giupînesăi pîhărnicesăi, de pe tată-meu Vasilie din Iliești, s-au milostivit și dumneei și m-au ertat din vecinătate și eu încă i-am dat dumisali această parte de loc, ca să aibă dumneei a-și face și dres domnescu pe zapisul miu. Iar cine s-ar ispiti din ne(a)mul miu a strîca danie me, acela să fie neertat de meni și de Domnezău și de maica Precista și de trii soti și optuspreci oteții din Nechie.

Și acest zapis s-au făcut dinainte a molți oameni carii mai gios s-au iscălit. Și pentru mai mari credință mi-am pus și eu degitul.

Let 7215 (1707) iuni 20.

† Eu Gavril sin Vasilie,
† Neculai Boschii, † Gligoraș,
† Ștefan sin Vasîlidii; † și eu Iancio ot Băhnășeni m-am tîmplat la cestu zapis.

† Și eu Ionașco am scris zapisul cu dzisa lui Gavril, sînt martur.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CCCLXXXIX, doc. 1.
Orig.

[1] Pentru : Rotompănești.

https://biblioteca-digitala.ro

Iaşi, 8 decembrie 1707

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, hotărăşte ca Dumitraşcu Pătrău să dea lui Sandu Şeptelici un vecin, pe Toader, fiul lui Trifan, pe care i l-a promis de zestre la căsătoria acestuia cu sora sa.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Adécă s-au pîrît dé faţă înainte domniii mele şi a tot svatul nostru Sandul Şeptelici cu cumnatu său Dumitraşco Pătrău, dzîcîndu Sandul Şepteliciu cum, după ci-au luat el pe sora lui Dumitraşco Pătrău. i-au giuruitu cum i-a da un vecin de dzestre, anume pe Toader, ficiorul lui ⟨Tri⟩fan.

Iar Dumitraşco Pătrău dede sama cum nu i-au giuruit nici un vecin, nici ştie nemică. Iar Sandul Şeptiliciu ne scoase marturi pe Ghiorghie ficiorul lui Măţoc şi pe Ion Rusul, ci-au fostu medelnicer, de ne mărturisîră cum ei au fostu faţă cîndu au adeveritu Dumitraşco Pătrău că a da acel vicin care scrie mai sus Sandului Şeptiliciu şi dzisără cum rădică ei cu sufletele lor şi să de sama înainte lui Dumnădzău de nu mărturisăscu drept precum au dzis Dumitraşco Pătrău pentru acel vecin cum l-a da Sandului Şeptiliciu.

Deci domniia me înpreună cu tot svatul nos⟨tru⟩, vădzîndu aceste mărturii rădicîndu cu sufletele lor, am dat rămas pe Dumitraşco Pătrău, cum să de pe acel vecin ce-au adeverit că l-a da cumnatu-său Sandului Şeptiliciu, ca să-şi ţie Sandul vecinul şi să-l stăpîniască el, iar alţii să nu mai aibă triabă cu dînsul. Şi aceasta pîră să nu s⟨e⟩ mai pîrască în veci peste carte domniii mele. Toe pişem.

U Ias, let 7216 ⟨1707⟩ dichemvrie 8.

† Saam gospodin velet. V divan ucil.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 164.
Orig., pecete aplicată.

37

Iaşi, 29 martie 1708

Ilie Brăescu şi soţia lui vînd cumnatului lor, căpitanul Gheorghe Pisoschi, jumătate din satul Beceşti, cu toţi vecinii, afară de doi.

† Adecă eu, Ilie Brăescul, denpreună cu soţul meu Safta, fata lui Pisoschi, scriem şi mărturisim cu cest zapis al nostru la mîna dumisali cumnatului mieu Ghiorghie Pisoschie căpitanul, cum noi de nime siliţi, nici asupriţi, ce de a noastră bună voe, am vîndut dumisali a noastră dreaptă ocină şi moşie, giumătate di sat den Beceşti, ce-i la ţinutul Cernăuţului, cu tot locul şi cu tot venitul şi cu vecini ce s-ar afla de pe această moşie. Însă din cîţi oameni s-ar afla pe această moşie, numai cu doi oameni să n-aibă dumnealui treabă, anume cu Vasilie Obui şi cu Corotco, iar cu alţii oameni ce s-ar afla, cu toţi oamenii să aibă dumnealui treabă, cîţi s-ar afla aceştii giumătate de sat de care mai

https://biblioteca-digitala.ro

sus scrie, cu vaduri de mori şi cu locuri de fînaţă şi din cîmpu şi din pădure, cît s-ar veni parte a giumătate de sat.

Şi cînd am vîndut noi această moşie dumisali, mai înainte ne-am întrebat toţi fraţii şi răzeşii noştri ca să o sprijinească şi nime nu s-au aflat, fără cît numai dumnealui cumnatul mieu Ghiorghie Pisoschie căpitanul. Şi ne-(a)u dat dumnealui plată deplin întru mînule noastre 110 lei bătuţi, şi noi o am vîndut-o dumisali şi giupînesăi dumisali şi cuconilor şi nepoţilor şi strănepoţilor dumilorsali, ca să le fie moşie în veci, neclătită şi nerușiită. Şi i-am dat dumisali şi zapisele cele vechi a săliştii, cîte au fost de a moşiii şi de cumpărături.

Şi cîndu s-au făcut acestu zapis s-au tîmplat mulţi boeri mari şi mici şi oameni buni. carei mai gios s-au iscălit cineşi precum numele său. Şi noi pentru mai mare credinţa am iscălit şi să aibă a-şi faci dumnealui şi drese domneşti pe acest zapis.

U Ias. velet 7216 (1708) mart 29.

Ilie Brăescul iscal.

Az Cocris iscal, am scris şi zapisul.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DCCLIV, doc. 6.
Orig.

38

Iaşi, 1 iunie 1709

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă încuviinţare călugărilor de la Humor să oblige pe locuitorii de pe moşia mănăstirii, Strahotinul, a le da dijma din produse şi a nu pescui în iaz fără ştirea lor.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniei meli rugătorilor noştri, călugărilor de la sfînta mănăstire de la Humor şi pre cine vor trimite la moşiile sfintei mănăstiri, anum(e) Strahotinul de la Cozancia, să fie volnici cu carte domniei meli a popri hăl(e)ştéul, să nu vinédză péşteli nim(e) dintr-acel hăl(e)ştéu făr' de ştire călugărilor. Iar carii n-ari înţălegé, să aibă a-i prinde şi să l(e) ia carul şi boii şi măiestriile şi să-i ducă şi la un scaun să-i şi certe.

Aşijdere să aibă a lua de a dzăci şi din fîn şi din pîine şi din grădini şi din stupi şi din cînepi şi din tot locul cu tot vinitul, şi nim(e) să nu ste înprotiva cărţii domniei meli. Iar cui va părea cu strîmbul ş-ari avea a răspunde ceva, să vie de faţă. Aceasta scriem.

U Ias. let 7217 (1709) iuni 1.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXXV, doc. 49.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

39

Iaşi, 25 iunie 1709

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului şi soborului de la Pobrata să ia doi vecini fugiţi ai mănăstirii şi să-i ducă la urma lor.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartia domniii meli rugătorului nostru, lui Iftimi egumănul şi a tot săborul di la sfînta mănăstiri Pobratii, să fie volnici cu cartia domniii meli a-şi lua doi vicini a svintii mănăstiri a Pobratii, carii sintu la Tudora, satul lui Gligoraş spătarul, şi un vicin di la satul lui Ion Botedzu, cari jăluescu călugării de la svînta mănăstiri Pobrata că li sintu aceşti oameni drepţi vicini a svintii mănăstiri. Pentru acesta lucru numai să aibă a-i lua (cu) tot ce vor avia oriundi-i vor afla, să-i ducă la svînta mănăstire şi niimi să nu cutedze a sta împotriva cărţii domniii meli. iar cui ar părea cu strîmbul şi ar avia ceva a răspunde, să-şi ia dres ce ari avia şi să vie să stia de faţă cu egumenul di Pobrata.

Aceasta scriem.

U Ias, vlet 7217 (1709) iunie 25.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXI, doc. 19.
Orig., pecete aplicată.

40

10 august 1709

Pîrcălabul Ştefan Hăbăşescu, împreună cu soţia sa, vinde vel vornicului Iordachi Ruset cîte o jumătate din satele Hăbăşeşti şi Giurgeşti (Roman) cu vecinii, afară de unul, Toader Frumosu, pe care l-a iertat de vecinie.

† Adecă eu, Ştefan Hăbăşescul pîrcălabul, şi cu soţul meu Axiniia, scriem şi mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru precum noi de bună voe noastră am vîndut a noastră driaptă ocină şi moşie, giumătate de sat de Hăbăşeşti şi giumătate de sat Giurgeşti, cu casă, cu pivniţe de piatră, cu hălăşteu şi cu moară gata şi cu vecini, pe izvod ce s-au făcut, şi cu tot venitul ce este pe acel hotar şi cu locuri de prisăci şi cu pometi şi din ţarină şi cu locuri de fînaţ şi din pădure.

Aceste toate cîte scriem mai sus, li-am vîndut noi dumisale lui Iordachi Rusăt vel vornic, drept 500 lei [1], bani de argint, care acest sat este la Strungă, în ţinutul Romanului, şi ni-au fostu rămas de la părintele nostru Ion Hăbăşescul.

[1] Rezumatul 4, pach. MMDCXCV, doc. 6, fond A. N. de la Arh. St. Buc., dă suma de 900 lei.

https://biblioteca-digitala.ro

însă am vîndut fără un vecin, anume Toader Frumosul, căci l-am iertat pre acela de vecinătate.

Pentru aceia, ca să-i fie dumisale driaptă ocină şi moşie cu tot venitul şi să-şi facă dumnealui şi dres domnescu di pre acest zapis al nostru, căci dresele aceli bătrîne acestor moşii ce-am avut de la părinţii mei şi de la moşii mei au perit de răscoale şi de prădzi ce s-au tîmplat pre ţară de tătari şi de leşi şi de tîlhari şi de alte limbi ; iară de s-ari şi afla vrontr-o vréme la cineva, să aibă a să lua de la dînşii şi să s/e) de la mîna dumisale vorneculuı Iordache, ca să-i fie dumisale moşie vecinică şi giupînesii sale Saftii şi cuconilor dumisali, căci ni-au făcut plată deplin cu bani gata denainte sfinţiii sali părintelui Ghedeon mitropolitul şi Sava, episcopul de Huşi.

Şi mai sînt iscăliţi în zapis marturi şi aceşti boiari : Ion Buhuş logofăt şi Lupul Costache vel vornic şi Alexandru vornic şi Dumitraşco Răcoviţe hatman şi Vasile Hăbăşescul biv vel clucer şi Deadiul vel spatar şi Sturdzea vel paharnic şi Ion Pălade biv vel vistier şi Ştefan Luca treti logofăt.

Velet 7217 (1709) avgust 10.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 90v-91.
Copie.

41

10 octombrie 1709

Constantin Beldiman vinde vel stolnicului Ştefan Roset a patra parte din satul Teţcani, cu vecinii, afară de Constantin Zbirlezu şi Ştefan, feciorul lui Ion morar ; unchiul său, Neculai Beldiman, vinde numai vecinii de pe a patra parte din aceeaşi moşie, pe care o vînduse mai dinainte.

† Adecă eu, Costantin Beldiman, scriu şi mărturisescu cu acestu adevărat zapis al meu la mîna dumisali lui Ştefan Rusăt, marele stolnic, pecum am vîndut eu dumisali de bună voea me, de nime silit, nici asuprit, ce de a me bună voé, a patra parte den sat den Teţcani, den ţinutul Bacăului, pe apa Tazlăului celui Mare, cu cîţi vecini s-or vini la acea a patra parte den sat, al mei vecini şi cu tot vinitul şi den cîmpu şi den pădure şi den păcuri şi den vaduri de mori ce mi s-ar vini parte me, drept. . . .[1] ca să fié dumisali şi giupînesii dumisali şi cuconilor dumilor sali diriaptă ocină şi moşié în veci de veci.

Aşijderi şi eu, Neculai Beldiman, am vîndut iareşi dumisali cîţi vecini or hi şi s-or găsi parte me, a patra parte, împreună şi-ntru tocmală cu nepotu meu Costantin Beldiman, osăbit de loc, căci că locul, a patra parte a me, am fost vîndut dumisali păhărnicesii de tăman[2], iar vecinii nu i-am fostu vîndut.

Ci ni-am învoit noi amîndoi cu nepotul Costantin Beldiman şi i-am vîndut dumisali, lui Ştefan Ruset, marili stolnic, căci că mai înainte vreme am fostu căzdut la dumnealui cu rugăminte de ni-au luat bani cu dobîndă de la turci cu

[1] Loc alb.
[2] Aşa în document.

https://biblioteca-digitala.ro

dzi, şi de n-oi da banii la dzi, să hié moşiea prăpădită pentru acei bani. Şi dziua au vinit şi noi banii n-am putut să dăm la dzi pecum ni-am apucat şi ne scrié zapisul nostru, ce dumnealui nu s-au îndurat nici cu atîta să ne ea moşiea, ce ne-am tocmit pecum mai sus răspunde în zapisul nostru.

Însă eu, Costantin Beldiman, den parte me n-am vîndut pe Costantin Zbîrledzu, ficiorul lui Tănase, şi pe Ştefan, ficiorul lui Ion murar, numai aceşti doi omeni, iar alţii toţi, şi fraţi a lor şi părinţi şi nepoţi şi tătă ocîrştiea lor şi altora a tuturor, precum mai sus grăim cu zapisul nostru.

Aceasta am scris şi mărturisim. Pentru credinţa am iscălit ca să fié de mar(e) credinţă la mîna dumisale în veci de veci şi să aibă dumnealui a-şi face dres domnescu pe această moşié, că uricu l-am dat la mîna dumisali, şi am făcut şi izvod de vecini anum(e) ce, şi afară den izvod cîţi s-or afla, osăbit de aceşti doi oameni [1], tot să aibă a-i lua dumnealui.

Let 7218 (1709) oct(omvrie) 10.

Constantin Beldiman : Neculaiu Beldiman.

Solomon Costache clucer m-am tîmplat ; Postolache Coşăscul m-am tîmplat la tocmală.

† Izvozăl di vecini cari sîntu în parte Beldimăneştilor :

† Doroftei şi Ariton, ficior lui Tănase, fără Costantin Zbîrledzu ci nu s-au vîndut.

† Meriuţă şi Ion, ficior lui Neculai, fără Ştefan, ficiorul lui Ion morar, cari nu-i vîndut.

† ficiorii Horciului cîţi or fi.

† ficiorii lui Andrei cîţi or şi fi aeşti car(e) or fi în parte noastră.

† ficiorii lui Arsăni cîţi or fi, toţi să fie a dumisale.

Nicolaiu Beldiman ; Costantin Beldiman.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXCIII, doc. 16.
Orig.

42

Iaşi, 16 octombrie 1709

Toader, fost mare comis, dă vornicului Ilie Abaza moşia lui, jumătate din satul Drăguşeni şi jumătate din Zăvoieni (Suceava), împreună cu vecinii de acolo, pentru că i-a plătit datoria făcută la turci şi l-a scos din închisoare.

† Adecă eu, Toader biv comis, scriu şi mărturisesc cu acest adevărat zapis al meu precum fiind eu îngreunatu cu datorie la turci, care ace datorie ce am

[1] La 15 februarie 1715, Constantin Beldiman dă un nou zapis : „precum cindu am vîndut parte me de moşii din Stiţicani cu vecini, dumisali lui Ştefan Rusăt, biv vil stolnec, pe Costantin Zbîrleţu, ficior lui Tănasăi şi pe Ştefan, ficior lui Ion morariul, pe aceşti doi oameni nu-i vîndu-s(em) dumisali ; iar mai pe urmă, de nimi silit, nici asuprit, ce de a me bună voe am socotit, fiindu şi eşti oameni, cari mai sus scrie, tot de sat de Steţicani, anume Ursul şi Ghiorghiţi, copii lui Costantin Zbîrledzu, şi Ştefan, ficior lui Ion morariul, şi i-am vîndut dumisali, lui Ştefan Rusăt biv vel stolnic şi giupînesii dumisali şi cuconilor dumisali, să li fie dumilorsali drepţi vecini în veci. Şi i-am vîndut dreptu 80 lei şi mi-au dat dumnealui plata deplin în mînuli meli" (Ibidem, doc. 18).

https://biblioteca-digitala.ro

fostu făcut eu și neavîndu cu ce plăti, pusu-m-au turcii la închiso⟨a⟩re, și eu, neavîndu cu ce plăti, am căzdut după dumnealui Ilie Abăza vornic de au luat bani de la alți turci cu camătă de m-au plătit. După acee, multă vreme așteptîndu-mă dumnealui și, neavînd cu ce plăti, pusu-m-au și la închisoare de am șezut un an. Și, tot neavînd cu ce plăti, scos-am giumătate de sat de Drăgușeni, cu vecini, ci-i în tinutul Sucevii, pe apa Moldovii, care sat mi-au fost de dzestre de la so⟨a⟩cră-me Nastasie, giupînesii lui Mălai logofăt, fata Roșcăi vîsternic, și am făcut și jalobă la mărie sa vodă ca să cumpere cumnatu-meu Mălai și și alte săminții sau răjeși : ei n-au vrut să cumpere și s-au apărat dinainte divanului că n-or cumpăra, că n-au cu ce, și în zapis încă au iscălit.

Deci eu vădzîndu așe, de iznoavă am grăitu măriii sale lui vodă, și mărie sa mi-au aflat giudecată să o dau datornicilor. Deci eu am căzdut după dumnealui Ilie Abăza biv vornic de au primit-o dumnelui ace moșie ce scri⟨e⟩ mai sus, giumătate de sat de Drăgușeni, cu vecini, derept o sută și ședzăci de lei, cu datorie dumisale și a turcului ce-am fost datoru s-au făcut acei bani ce scriu mai sus.

Deci eu de acmu să n-aibu nevoe de această datorie a dumisale și a turcului derviș, ce ca să fie dumisale deriaptă ocină și moșie, pentru căci și toate zapisile i-am dat pe mîna dumisale, a moșiii.

Și această tocmală s-au făcut denainte svinții sale mitropolitului Ghideon și altor boeri care s-au iscălit mai gios.

Și pentru credință am iscălit.

U Ias. let 7218 ⟨1709⟩ oct⟨omvrie⟩ 16.

Toader comis iscal.

Am mai vîndut și cu o parte de loc de Zăvoeni, ce trece păn în Rîșca și o temelie de piatră și o pivniță în sat [1].

Ghedeon, mitropolit Moldovei.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CDXVII, doc. 46.
Orig.

---

[1] La 19 februarie 1710, același Toader biv comis dă zapis lui Neculai sulgerul care cumpărase de la Ilie Abaza aceleași jumătăți de sate, arătînd că a mai primit și el optzeci de lei : „Adecă eu To⟨a⟩der biv comis, sin Ionașco postelnicel, făcut-am zapisul mieu la mina dumisali, lui Neculai sulgeriul, pentru că avînd eu giumătate de sat de Drăgușeni, ce-s în ținutul Sucevii, pe apa Moldovii, care acel sat mi-au fost dat mie zestre de la socru-mieu Mălai logofătul, și lovindu-mă pe mine multă greutate și nevoe și fiind la închiso⟨a⟩re, au vinit fiică-me Paraschiva și văzîndu-mă la pedeapsă de nime căutat și ale mele moșii neputîndu-le vinde, au dat acea giumătate de sat din Drăgușeni și cu giumătate de sat de Zăvoeni, care este peste apa Moldovii pînă în apa Rîșcăi, între Negrilești și între Cara, și cu vecini cu tot o au dat-o această moșie lui Abăza drept o sută și șeptezăci de lei și m-au scos de la închiso⟨a⟩re.

Iar Abaza, agiungîndu-l nevoie, au scos această moșie la vînzare și neîncăpînd altul să o cumpere de la dînsul, făr' numai Neculai sulgeriul, căci dumnealui mai ave giumătate de sat de Drăgușeni răzeș cu noi, i-au dat banii lui Abaza de m-au rădicat de datorie. Pe urmă văzîndure eu că-i mai eftin, am venit eu la dumnealui Neculai sulgeriul și mi-au mai dat 80 lei bani gata și așe ni-am așezat cu dumnealui denainte a boeri mari și a mulți feciori de boeri mari, cari mai gios s-au iscălit. Și să aibă dumnealui a-și face și drese domnești pe zapisul meu.

Și eu pentru mai mare credința am iscălit, ca să s⟨e⟩ crează.

U Ias, let 7218 ⟨1710⟩ fev⟨ruarie⟩ 19.

Toader sin Ionașco, iscal.

Antiohie Jor⟨a⟩ logofăt ; Costachi Gavril martur ; Vasile Balș biv fteri logofăt, martur ; Vasile ⟨indescifrabil⟩" (Ibidem, pach. CLVIII, doc. 38, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

43

Iaşi, 1 februarie 1710

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, cedează episcopiei Roman venitul moşiei domneşti a tîrgului Roman, încuviinţînd episcopului să ia dijma din produse de la tîrgoveţii moldoveni şi armeni, care ar lucra pe acel hotar.

Io Nicolae Alexandru voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

† Dat-am carte domnii méle părintelui şi rugătorului nostru, sfinţiii sale chir Pahomie, episcopul de Roman, şi pre cine ar puni ispravnic, ca să fie volnic cu cartea domniii méle a lua de a dzăcia de pe hotarul tîrgului Romanului, din pîine şi din fînaţă şi din prisăci cu stupi şi din grădini cu légumi şi din tot locul cu tot vinitul ce ar fi pe hotarul tîrgului, ori de la tîrgoveţu şi de la armeni, or cini ar lucra pe acel hotar, de la toţi să să ia pe obiceiu.

Pentru căci domnie mea m-am milostivit şi i-am dat dijma acelui hotar să fie pentru treaba sfintii mănăstiri, episcopiii, şi după cum a fi fostu şi obiceiul vechiu şi mai denainte, precum să va fi luat şi de la domnii (ceilalţi) [1], fiind în sama domnească. Şi nime să nu cutezi a ..... [1] sau a popri peste cartea domniii méle. Aceasta scriem.

U Ias. let 7218 (1710) fev(ruarie) 1

Io Nicolae voevoda (m.p.)

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXIII, doc. 119.
Orig., pecete aplicată.

44

19 ianuarie 1711

Rusu Corui, cu soţia şi rudele sale, vînd lui Mitrea din Bălţaţi, căpitan în Ţara Românească, pe un vecin al lor din Căciulaţi (Neamţ), împreună cu feciorii lui.

† Adecă eu, Rusul Corui zet Stărăceoe, denpriună cu fămeia mi, anume Marie şi denpriună cu cumnatu mieu Istratie şi cu fămee lui, anume Rucsanda, dat-am zapisul nostru la mîna dumnealui Mitrii, căpitan de Ţara Românească, den sat den Bălţaţi, ca să fie de bună credinţă pricum să să ştie că i-am vîndut dumnealui un vecin al nostru, anume Andreiu, feciorul Luţii, dinpriună cu feciorii lui, anume Ion i Toader, car(e) aceşti vecini sînt den sat den Cuciulaţi, din ţinutul Nemţului, şi acel sat este dat de zestre nooî, ginerilor.

Şi l-am vîndut noi de a nostră bună voe, de nime siliţi, nici nevoiţi, ca să fie dumnialui vecini în veci, dumnealui şi cuconilor dumnealui, nepoţilor, strenipoţilor cîţi Dumnezău îi va dărui, şi dumnealui ne-u dat preţu pe aceşti vecini ci scrie mai sus, lei 45.

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi cîndu s-au făcut acestu zapisu, s-au întîmplat mulţi boeri buni şi migieşi car(e) mai jos să vor iscăli. Şi noi pentru mai adevărată credinţă ne-m pus mai jos digetile şi iscăliturili ca să s(e) creză.

Ghenar 10 dne. let 7219 (1711)

Istrati să jeni moi (cu femeia mea) Rocsanda. vînzători : Rusul Curoi, vînzător ; Măriuţa. vînzătoare : Ion Măgiurcanul, martur .....[1].

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. St. Georges, pach. CCXCII, dosar 2, doc. 53. Orig.

45

Iaşi, 22 februarie 1711

Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Bejan Hudici, vornic de poartă, să-şi caute vecinii, pe Ştefăneasa, femeia Vîntului, cu 3 copii, şi să-i aducă la casa lor.

† Dimitrie Cantemir voevoda. bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte noastră boiarinului nostru. lui Bejan Hudici. vornicului de poartă şi pe cine va trimite. să fie volnic a căuta unde ar găsi în ţara noastră ai săi drepţi vecini. pe Ştefănas(a). femeia Vîntului. cu trei copii, să ia cu tot ce a (a) vea să o ducă la casa lui şi nim(eni) să nu stea înprotiva cărţii noastre. Iară de ar avea cineva a răspunde ceva. să vie de faţă. De va ave şi ruptă, cu rupta ei iste. or de nu va găsi. s(ă) e pe gazde de grumazi să-i ducem[2].

U Ias. let 7219 (1711) fev(ruarie) 22.

Nicolai Costin vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti. pach. XX. doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

46

Iaşi, 4 iulie 1711

Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, porunceşte locuitorilor de la Ulmi şi Mogoşeşti, poslușnici ai mănăstirii Sf. Vineri, să asculte pe egumen, să-i dea ajutor la secere şi la coasă, şi dijma din produse „după obiceiul vechi".

Dimitrie Cantimir voevoda, cu mila lui Dumnedzău vecinic domnu şi stăpînitor ţării Moldovii.

† Scriem la toţi sătenii de Ulmi şi de Mogoşişti carii aţi fostu legaţi cu rupta supt stăpînirea sfintei mănăstiri Sfînta Vineri.

[1] Greceşte. indescifrabil.
[2] Ultima frază e adăugată de altcineva.

https://biblioteca-digitala.ro

Vă dăm ştire că aicea făcu jalobă rugătoriul nostru Neofit, egumănul ot Sfînta Viniri, pecum v-aţi rocoşit şi nu veţi să-l ascultaţi la trebile mănăstirii pecum au fost păn acmu.

De car⟨e⟩ lucru, iată că i-am dat această carte a noastră ca să vă stăpînească egumănul pre toţi pecum v-au stăpînit şi păn acmu. Deci, vădzindu carte noastră, să aveţi a-l asculta întru toate trebile ce-ar hi a sfintei mănăstiri, şi la sécira şi la coasă şi la alteli, la tot să daţi agiutor pecum aţi dat şi păn acmu şi să daţi a dzéce şi din pîine şi din fîn şi din grădini, şi vinitul din stupi şi din mascuri şi din oi să vă ia egumănul după obiceiul ve⟨chi⟩, iar cari n-ar asculta, datu-i-am voia să vă certe. Iar carii s-ari pune înprotivă, să ştie bine că-i vor aduci cu ciubote şi în butuci şi vor fi de mar⟨e⟩ pedeapsă. Într-alt chip n-a hi.

Şi cifertul vostru ce-au plătit egumănul la visterie pentru voi, numai să plătiţi rămăşiţa cin⟨e⟩ ar hi rămas ca să-şi dea banii la mîna dumisale egumănului, şi nim⟨eni⟩ să nu ste înprotiva cărţii noastre.

Aceasta vă scriem.

U Ias, let 7219 ⟨1711⟩ iul⟨ie⟩ 4.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXXIII, doc. 135.
Orig., pecete aplicată.

47

Iaşi, 16 mai 1712

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviinţează lui Solomon Botez a-şi căuta oriunde în ţară vecinii săi, fugiţi din satul Oniceni (Suceava) şi, găsindu-i, să-i ducă unde i-ar fi voia.

† Io Nicolae Alecsandru voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli boiarinului nostru, lui Solomon Botedzu, şi pe cine va trimite, să hie volnic cu carte domniii meli a căuta în ţara domniii meli undi s-ar afla ai sei drepţi vecini din sat din Onicini, ot ţinutul Sucevii, ori în sat domnescu, ori boerescu, ori călugărescu, oriunde i-ari găsi, să aibă a-i lua cu tot ce ari avia, să-i ducă şi-a aşiadze unde i-ar hi voia. Inse de or avia bani să-i ia cu bani cu tot. Şi nime să nu cutedze înpotriva cărţii domniii meli, iară de ori avia cineva a răspunde, să vie de faţă. Toe pişet.

U Ias, let 7220 ⟨1712⟩ mai 16.

Iar de or dzîci oaminii acii că nu-s vecini, să-i dai pe chezăşii şi să vii di vas [1] la divan [2].

Veliţi boleari ucit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IV, doc. 218.
Orig., pecete aplicată.

[1] Corect „de faţă".
[2] „Iar de or dzîci... divan" adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

48

Iași, 14 decembrie 1713

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește lui Antioh, vel căpitan de la Tecuci, să oblige pe oamenii care au arat, cosit și și-au făcut grădini pe moșia Vadul Roșcăi, considerîndu-se „moșinași", să dea dijmă din toate călugărilor de la mănăstirea Adam.

† Io Neculai Alexandru voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domniia mea la boiariul nostru, la Antiohi vel căpitan de la Tecuci. Facem știre că la domniia mea au făcut jalobă Adămeștii pe nește oameni ce-au arat și cosit și-au făcut și grădini pe o moșie a lor ce s⟨e⟩ chiamă Vadul Roșcăi și s⟨e⟩ fac moșinași și nu vor să-și dea dijma.

Deci viindu cartea domniii mele, să-i chemi și să le ei sama precum ar hi mai drept. Și de s-ar afla cum acei oameni n-au moșie acolo, cîtă dijmă, or din ce-ar hi, li s-ar faci să dea, toată să o pliniți, iar de le-a hi poveste intr-alt chip, să le dai dzi să vie de față.

Aceasta scriem.

U Ias. let 7222 ⟨1713⟩ dichemvrie 14.

Vel vornic ucil vă nebîtsno vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Adam, pach. IV, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

49

Iași, 28 decembrie 1713

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut boierilor și slujbașilor de la Fălciu că a scutit de toate dările nouă oameni ai episcopiei din Huși, pentru muncile agricole și îngrijirea vitelor, poruncind și hușenilor să nu-i amestece cu nimic la nevoile tîrgului.

† Io Nicolae Alexandru voevodi, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la boiari și la toți slujitorii carii veți înbla cu toate slujbele la ținutul Fălciului.

Facem știre tuturor pentru 9 oameni ce-și va afla cinstit rugătoriul nostru sfinției sa Iorest, episcopul de Huși, oamini fără cislă și fără gîlceavî, trei argați și un plugar, un viiar, un văcar, un păcurar și un herghelegiu și un purcar. Iată că domniia mea m-am milostivit și i-am ertat pre acei oameni ce scriu mai sus de toate dările și angheriile cîte vor hi pre alții în țara domniei meli, să fie acești oameni în pace și în scutială, numai ei să fie pentru slujba și lucrul la bucateli și la trebile sfintei episcopii.

https://biblioteca-digitala.ro

Aşijdére şi voi oroşénii de Huşi, la nimic cu voi să nu-i amestecaţi la nevoile tîrgului, că cini le-ari face val peste carte domniei méli, va fi de mare certare.

Aceasta scriem.

U Ias, let 7222 (1713) dechimvrie 28.

Io Nicolae voevoda (m.p.)

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 42.
Orig.

50

Iaşi, 9 martie 1714

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare stolnicesei Ursăchioaia să caute oriunde l-ar găsi pe Vasile Grad, vecin al ei din Bozieni, şi să-l aducă înapoi.

† Io Nicolae Alexandru voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniei méle dumisale stolnicései Ursăchioae şi pre cine va trimite să fie volnic cu cartea domniei méle a merge la Vasilie Grad, carele iaste vécin din Bozieni. Deci oriunde-l va afla să aibă a-l lua cu tot ce ar avia, să-l ducă în Boziiani la casa dumisale şi nime să nu cuteze a sta înpotriva cărţii domniei méle. Iar el de ar avea a răspunde, să vie de faţă. Toe pisah gospodstva mi.

U Ias, let 7222 (1714) mart 9.
Veliţi boliari vă divan.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XLVII, doc. 201.
Orig., pecete aplicată.

51

Iaşi, 7 aprilie 1714

Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului şi soborului de la Pobrata să caute oriunde în ţară ţigani şi vecini fugiţi de pe moşia mănăstirii şi să-i aducă la urma lor.

† Io Nicolae Alexandru voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniei meli rugătoriului nostru, egumănului şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire Pobrata şi pre cine va trimite, să fie volnici cu carte domniei meli a căuta şi a cerca în ţara domniei meli, drepţi şerbi ţigani a sfintei mănăstiri a Pobratei, şi unde i-ar afla, ori în ţigani domneşti, ori boiereşti, ori călugăreşti, ori pen tîrguri, ori pin slobodzii sau pre aiurilia supuşi undeva;

https://biblioteca-digitala.ro

aşijdere şi din vecini. carii vor fi drepţi de a sfintei mănăstiri, unde i-ari găsi şi pre ţigani şi pre vecini, să fie volnici a-i lua cu fămeile lor şi cu toţi copiii lor şi cu tot ce vor ave ei, să-i încarce să-i ducă să-i aşedză la sfînta mănăstire.

Iar de ari ave a răspunde cineva ceva, să vie de faţă la divan cu egumenul şi cu dres ce vor ave şi nime să nu cuteadză a. sta împotriva cărţii domniei meli. Aceasta scriem.

U Ias. let 7222 (1714) ap(rilie) 7.

Arh. St. Iaşi, M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXXII, doc. 23.
Orig., pecete aplicată.

52

24 octombrie 1714

Locuitorii din Drăguşeni şi Drăgăneşti dau mărturie pentru Ion, Larion şi Gherasim, feciorii lui Simeon Gherghel din Ciumuleşti, pe care fiul lui Stroescu îi trage la vecinătate, că sînt răzeşi din tată în fiu.

Copie.

Adecă noi, oamenii din Drăguşeni şi din Drăgăneşti, facem această mărturie a noastră şi mărturimim[1] cu sufletele noastre înaintea domnului Iisus Hristos.

Anume eu Arhip şi eu Gheorghiţă şi eu Ionaşcu şi eu Paşcu şi eu Neculai, care sîntem oameni bătrîni, care noi ştim şi mărturisim pentru feciorii lui Simion Gherghel, anume Ioan şi frate-său Larion şi Gherasim din Ciomuleşti de moşiia lor şi ştim pe tatul acestor oameni, care s-au însămnat mai sus, din zilele lui Ştefan vodă Burdujii, pecum n-au fost vecinu tatăl lor nimărui, nici ei, şi au trăit atîta vreme şi la moşiia lor şi nime nu s-au sculat asupra lor să-i tragă vecini, nici s-au pomenit să fie vecini nimărui, şi acmu să scoală feciorul Stroescului de-i trag vecini. Şi Stroescu cel bătrîn, cîndu au trăit şi-au strîns vecini în zilele Ducăi vodă celui bătrîn, şi i-au strîns vecini, anume din Drăgăneşti, cu cine au avut treabă şi i-au ştiut că sînt chiar vecini, iar şi tatul acestor oameni încă au fost pe atunce în Drăgăneşti trăi(i)tori şi nu l-au tras vecin, că n-au fost vecin, şi i-au dat pace. Iară acum feciorul Stroescului să acolisăşte de dînşii, şi fără de cale să acolisăşte de dînşii, căci nu sînt vecini.

Şi aşa ştim şi mărturisim cu sufletele noastre, şi pentru credinţa ne-am pus şi degetele ca să fie de credinţă înaintea judecăţii.

Let 7223 (1714) oc(tomvrie) 24.

Arhip martur; Gheorghiţă martur; Necolai martor; Ionaşcu martur: Paşcu martur.

Copie.

Adecă eu, Gheorghiţă Părciul, scriu cu această mărturie a me pentru aceşti oameni, pentru feciorii lui Gherghel, pentru Ion şi Gherasim şi Larion.

[1] Corect: mărturisim.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru aceşti oameni mărturisăsc înainte lui Dumnezeu şi înaintea tuturor sfinţilor, aşa mărturisăsc cu sufletul meu, pecum nu sînt vecini, ci sîntu moşinaşi şi răzăşi neam de neamul lor şi moşiile li-s într-un loc cu feciorul Stroescului. Iară acmu, întîmplîndu-să de s-au strămutat oamenii, el îi trage să fie vecini, şi ei vecini nu sînt rod de rodul lor.

Şi aşa mărturisăsc cu sufletul mieu pecum mai sus scrie şi pentru mai mare credinţă mi-am pus şi degetu ca să hie de credinţă.

Gheorghiţă Părciul.

Copie.

Adecă eu, Ionaş Jitie monah, făcut-am această mărturie pentru aceşti oameni, anume feciorii lui Gherghel, pentru Ion şi Gherasim şi Larion.

Pentru aceşti oameni mărturisăsc înainte lui Dumnezeu şi ori la ce feliu de judeţ s-ar tîmpla, cu sufletul mieu, pecum nu sînt vecini, şi sîntu moşinaşi şi răzăşi neam de neamul lor şi moşiile li-s într-un loc cu a feciorului Stroescului. Dar acum, tîmplîndu-să de s-au strămutat oamenii, iară el acmu îi trage vecini, şi ei nu sînt den rodul lor vecini.

Aşa ştiu, aşa mărturisesc cu sufletul mieu şi mi-am pus şi pecete ca să fie de mare credinţă.

Ionaş Jitie călugăr.

Velet, ţin minte de la Vasile vodă.

Copie.

Şi eu, Ştefan Platon, încă ştiu şi am apucat din bătrîni precum nu sînt vecini şi sînt oameni de moşie, şi pentru credinţa mi-am pus şi degetul.

Eu Ştefan Platon martur.

Şi cu Vasile, fecioru lui Ştefan Calcăş din Cămărzani, ştiu şi mărturisesc cu sufletul meu pecum nu sînt vecini aceşti oameni, şi pentru credinţa mi-am pus şi degetul.

Eu Vasile feciorul lui Calcăş, martur.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. II, doc. 7.
Copie.

53

⟨Iaşi,⟩ 29 martie 1715

Carte de judecată a mitropolitului şi boierilor divanului prin care se hotărăşte că Spiridon cu fraţii lui, din satul Avereşti (Neamţ), sînt vecini ai mănăstirii Aron-Vodă şi nu ai vistiernicesei Maria Cantacuzino.

† Velet 7223 ⟨1715⟩ martie 29.

O carte de giudecată de la Ghedeon mitropolitul şi Gavril vel logofăt i Lupul Costache vel vornic şi Ilie Catargiul vel vornic de Ţara de Sus i Gligorie Jora biv vel vistier, scriind că din poronca domnului lor, Nicolae vodă. s-au giudecat faţă înainte lor Deonisie proin vlădica de Ciorlu, egumenul de Aron-Vodă, cu Marie, visterniceasa lui Ilie Cantacuzino, pentru Spiridon cu fraţii lui, ficiorii lui Vasilie Tănăsuţe. pentru care oameni au dat samă egumenul de Aron-Vodă că sint drepţi vecini ai mănăstirei din satul Avereştii,

https://biblioteca-digitala.ro

ce-i în ţinutul Neamţului, şi i-au împresurat Marie visterniceasa cu ţăranii săi din Şărbeşti, iară Marie visterniceasa îi trăge că sint vecini de Şerbeşti.

La care pricină, luînd acei bo⟨e⟩ri sama, scos-au egumenul de Aron-Vodă marturi pe Dumitraşco şi Niţul, unchiul lui Spiridon şi Vasile Brăniştе şi Grigoraşco şi Iftemiţa şi Toader, carei au dat samă că sint rudă cu Spiridon di pe părinţii lor şi cu toţii vecini drepţi a lui Aron-Vodă, priimind să şi giure că nu sînt vecini de Şărbeşti. Şi mărgînd marturii aceşte să giure pentru acei vecini, Spiridon cu fraţii săi, că sint vecini de Avereşti, iară Mariia visterniceasa nu i-au lăsat să giuri şi s-au lăsat rămase din toată giudecata, că n-au putut găsi nici o dovadă că sint vecini de Şărbeşti.

Deci acei boiari au dat această carte de giudecată cu iscăliturile lor la egumenul de Aron-Vodă să aibă a lua pe vecini să-i aşedzi la Avereşti.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 58v.
Rezumat.

54

Şoldăneşti, 1 mai 1715

Nicolae Başotă, biv vel vistier, dă fiicei sale Tofana satul Brăteni, pe apa Başăului, cu heleşteu, cu tot hotarul cît se cuprinde şi cu vecinii pe care-i indică nominal.

† Eu Néculai Başotă, biv vel vistier, fac ştiré cu ceastă scrisoar⟨e⟩ a mea pentru fiica mea Tofana, precum am socotit di i-am făcutu parte din moşiile mel⟨e⟩ di i-am datu satul Brătenii, ce sîntu pe apa Başăului la ţinutul Doro⟨ho⟩iului, cu vecini cu tot şi cu heléşteu şi cu tot hotarul cît cuprinde. Cari şi vecinii cîţi să ştiu acmu s-au sămnatu anumé, fără ceia ce sîntu rezleţiţi an, cari i-or găsi, ceştilalţi anum⟨e⟩: Cuştea la Şoldăneşti, Gligorici Dolniceanul cu 4 ficiori a lui la Berişti, Cornea cu ficiorii lui tij la Berésti, ficiori lui Costin de Dolniceni, anume Gligori şi Chiriac şi Ion şi Gavril şi Andreica şi Vicol şi Pascal, tij la Bereşti.

Cari i-am dat această moşie să-i fiie direaptă moşiie de la min⟨e⟩ în veci neclătită, cari i-am dat şi uricilé celé vechi. Pintru credinţă m-am iscălit.

Ot Şoldăneşti, vlet 7223 ⟨1715⟩ mai 1.

Neculai Başotă.

⟨Pe verso:⟩ † Vecinii de Brătiiani anum⟨e⟩:

† Dămian Cuşti la Şoldăneşti;

† 4 ficiori a lui Gligor Dolniceanu, anum⟨e⟩: Ştefan, Ghiorghiţ⟨ă⟩, Strătulat, Andrei, la Bereşti;

† Cornea cu ficiorii lui, anum⟨e⟩ Lupul, la Bereşti;

† 7 ficiori a lui Costandin Dolnician, anum⟨e⟩ + Gligor şi Chiriac, acişti sînt cu femei dintîi, şi Ion şi Gavril şi Andreica şi Vicol şi Pascal, acişti 5 sînt cu alt⟨ă⟩ fămeie de pe urmă, la Bereşti.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXVI, doc. 57.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

55

Iaşi, 7 iunie 1715

Vornicii de poartă adeveresc depunerea jurămîntului în biserică de către martorii aduşi de egumenul de la Pobrata pentru a dovedi că ţăranii Drăgoi Nicolae, Gheorghe Văscan şi Gavrilă Borca, fugiţi în satul Tudora al vornicului Ghenghe, sînt vecini ai mănăstirii.

† Facem ştire ⟨cu aceas⟩[1]tă scrisoare a noastră pecum au avut pîră înaintе divanului măriii sale lui vodă părintele Tofan arhimandrit, egumenul de Probata, cu Todosca, giupînasa lui Gligori spătariul, nora răposatului Gligoraşco Ghienghie, ce au fost vornic mare, pentru nişte vecini, anume Drăgoiu Nicolae şi Ghiorghie Văscan şi Gavril Borca, care aceşti vecini au fost de moşie a mănăstirii Pobratii, şi mai de multu, răsipindu-s⟨e⟩, s-au fost aşedzat în satul Ghienghii vorneculuі, în Tudora, şi acmu găsindu-i părintele Tofan şi vrîndu să-i ia, iară dumneaei Todosca spătăroae au pus pricină că sîntu a dumisali. De care lucru, părintele Tofan au adus cîţiva ţărani de la Pobrata şi unii era şi rude cu acei ⟨vecini⟩[1] ce scrii mai sus şi au mărturisit cu sufletul lor cum sîntu drepţi vecini din .....[1]. De care lucru divanul nici cu aceasta n-au lăsat, ci au socotit să gi⟨ure⟩[1] oamenii vecini de a Probatii cum sîntu drepţi vecini a mănăstirii şi, giurîndu, să-i ia vecini egumenul la mănăstiri.

Şi au dat în sama noastră, vornicilor de poartă, şi au mersu la svînta beserică şi au giurat şi au adeverit că sîntu drepţi vecini a mănăstirii, care şi vecinii nu tăgăduia, ce singuri spunia că-s vecini.

Deci, pecum s-au îndreptat, am făcut această mărturie de la noi să fie de credinţa şi am pus pecetea porţii.

U Ias, let 7223 ⟨1715⟩ iunie 7.

† Ştefan Hudeci, vornic glotnii, martor ; † Ion vornic ; † Toader Cuşbă vornic ; † Cocoran vornic ; Ghiorghi Hermeziu pis⟨ah⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXXVB, doc. 19.
Orig., pecete aplicată.

56

⟨Iaşi,⟩ 1715—1716

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Miron Hîjdău, fost pîrcălab de Hotin, să-şi caute vecinii şi ţiganii fugiţi din satele lui şi să-i aducă înapoi.

Let 7224 ⟨1715—1716⟩

Cartea lui Mihai Răcoviţă vodă.

Dat-am care domniii mili boeriului nostru Miron Hîjdău, ce-au fost pîrcălab la Hotin, să aibă a cerca în ţara domniii meli pre ai săi diripţi

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

vecini, ce ar ave de la părinții săi și din sateli lui ce-au avut, oriunde i-ar afla să aibă a-i lua cu tot ce ar avi ei să-i ducă undi i-ar hi voia.

Așijdirea și pentru ai săi dripți șărbi țigani să cerce și, unde i-ar afla, să aibă a-i lua, și nimi să nu sti împotriva cărții gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 511—511v.
Copie.

57

Iași, 20 aprilie 1718

Grigoraș Brahă din Lețcani dă lui Neculai sulgerul trei locuri de casă și patru vecini pentru o boccea cu haine pierdută în timpul năvălirii tătarilor.

Adecă eu Grigoraș Brahă, feciorul lui Ionașcu Brahă, din sat din Lățcani de la ținutul Sucevii, scriu și mărturisăsc cu acest adevărat al mieu zapis ca să fie de bună credință la mîna dumisale Neculai sulgeriu, pecum să să știe că astă-iarnă cînd au mers tatarii în sus de au prădat la ținutul Neamțului și avînd dumnealui sulgeriu o soncă cu niște haine pusă într-un săcriu, mistuit într-o plavie, și acolo avînd și eu iar în săcriu și niște grîu într-o bute, mistuit tot într-ace plavie, și după ce s-au strecurat tatarii am mers eu acolo de mi-am luat ce am avut, iar sonca dumisale cu hainile au perit. Deci triimețînd dumnealui om gospod de m-au adus și, eșind la divan, m-au dat mărie sa vodă platnic, ori să găsăsc furul cine i-au furat sonoa. Deci eu am umblat și am pus și pe unii care m-am păcătuit de au giurat și n-am putut afla și tot am rămas eu să plătesc sonca cu hainile, pecum îi scrie izvodul dumisale cîte haine au fost în soncă.

Și pe giudecata măriei sale lui vodă m-au apucat dumnealui să-i plătesc. Eu m-am mai fost rugat de m-au păsuit tot din zi în zi, pînă acum, și acmu, nevrînd dumnealui să mă mai păsuiască, m-au apucat să-i plătesc.

Eu, neavînd cu altă cu ce-i plăti, i-am dat dumisale trei locuri de casă din sat din Lățcani, pe apa Moldovii, ce sînt la ținutul Sucevii, însă aceste locuri este parte mea ce mi să vine despre alți frați, cu locuri de fînaț în cîmp și în pădure și în hăleștei, cu vad de moară și cu tot venitul. Și i-am mai dat dumisale 4 vecini, frați cîte-patru, anume Gheorghi, Ștefan, Vasile, Istratie, cu feciorii lor, feciorii lui Simion Țiplică, iar de acolo din Lățcani, ca să-i fie dumisale această moșie cu vecini neclătită și nerășuită în veci. Însă de aș mai umbla eu și oricînd aș găsi sonca cu hainele, să o aduc cu tot cu ce va fi perit, să aibă dumnealui a o lua și să-mi de zapisul acesta, iar negăsind sonca, să fie moșie cum scrie mai sus a dumisale.

Și acest zapis s-au făcut dinainte svinții sale părintelui mitropolitul și a altor boieri mari și mai mici, care mai gios să vor iscăli. Și eu pentru credință mi-am pus degetul mai gios, să fie de credință.

U Ias, let 7226(1718) apr(ilie) 20.

Eu Grigoraşcu Brahă.

https://biblioteca-digitala.ro

Patraşcu Pătrău ; Ghedeon mitropolit ; Ilii Catangiu vel logofăt, martor. Statii diiac am scris.

S-au posleduit,
Iordachi Loiz vel paharnic.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXI, doc. 36.
Copie din sec. XIX.

58

20 mai 1718

Catrina, soţia lui Sandu Harapu, vinde întîi lui Iordache medelnicer satul Cristeşti (Suceava), fără vecini ; apoi, în virtutea dreptului de protimisis, lui Ion Sturza vornicul, împreună cu vecinii.

† Adecă eu Catrina, fata lui Niculai Hăbăşăscul, giupănes⟨a⟩ răposatului Sandului Harapului, înştiinţam[1] facem cu acestu zapis al mieu pentru satul Cîrsteştii de la ţinutul Sucevii, care tîmplîndu-s⟨e⟩ morte de grab, din mînul⟨e⟩ păgînilor, bărbatului mieu, Sandului Harapului, şi rămîindu multe datorii asupra capului mieu şi copiilor miei pe la turci şi pe la creştini, şi rămîind şi de tătari de tot prădată de n-am fost rămas cu nimic după moarte bărbatului mieu, neavînd de ce mă apuca şi cu ce să plătesc datoriile bărbatului, n-am avut într-alt chip cum faci, ce am scos satul Cîrşteştii la vîndzari.

Care daca au auzit dumnealui badea Ion Sturdza vornicul, îndată au trimis la mine poruncindu-mi, din vreme că am scos Cîrsteştii la vîndzare, să mărgu la dumnealui să mă tocmescu şi să-l vîndzu dumisale, iar nu altora, căci cu alţii nu încap înainte dumisali, fiind văr primar cu tată-mieu, Neculai Hăbăşescul. Deci eu încă pe trimisul dumisali aşa i-am poruncit pecum aş merge bucuros, dar n-am cu ce, iar dumnealui să-mi trimiţă o căruţă şi să mărgu la dumnealui.

Iar după purcesul omului dumisali, îndată au sosit de la dumnealui medelnicer Iordache un om cu căruţa cu doi cai, poftindu-mă ca să mărgu păn la dumnealui că are o vorovă cu mene a vorbi. Deci, după ce am mărsu la dumnealui, altă vorovă n-au fost, fără cît să-i vîndzu satul Cîrsteştii şi, supărîndu-mă multu cu vorovă, n-am avut cum mă mîntui de dumnealui într-alt chip, fără cît am fost făcut tocmeala cu dumnealui pe sat, pe Cîrsteşti, să-mi dea 150 lei şi 50 de stupi, făr' de vecini, şi să fie satul a dumisale ; şi mi-eu dat dumnealui banii şi stupii.

Apoi, pe urmă, înţelegînd dumnealui badea Sturdzea vornicul de aceasta, pentru satu, că l-am vîndut dumisale lui Iordache medelnicer, n-au priimit dumnealui să fie satul la Iordache medelnicer, ce îndată au trimis să-şi ia banii şi stupii de la dumnealui, carei mi-eu fost dat mie.

Şi fiind multă gîlceavă şi svadă pentru acel satu între dumnealor şi cunoscîndu şi eu că dumnealui cu amăgiură şi cu înşălăciune, fără nimic priţu au luat satul de la mene, m-am socotit şi eu, însă cu mente mia, cum acel sat nicidecum nu va pute să rămîie stătător la dumnealui medelnicerul, nesuferind

[1] Corect : înştiinţare.

https://biblioteca-digitala.ro

neamul mieu, m-am lăsat di tocmala ce am fost făcut cu dumnealui şi l-am luat de la dumnealui şi l-am vîndut dumisale văru-mieu, Sa(n)dului Sturdzei cliucer. Făcîndu-i-s(e) milă de mene, pentru multă datorie păgînească ce era asupra capului mieu, încă mi-eu mai dat peste tocmala ce am avut cu dumnealui Iordache medelnicer. de m-am plătit de la Hagi Osman turcul de 175 vedre miere şi, osăbit de acia datorie, au mai dat 25 lei de m-au plătit de la Sandul Manea de o datorie, care să fac peste tot, cu banii ce s-au întorsu lui Iordache medelnicer, trei sute şi cincidzeci de lei şi 50 di matce.

Deci. dumisale făcîndu-i-s(e) milă de mene de m-au plătit de datorie torcilor şi du pe alţii. carii s-au făcut îndoită plata pricum fusese tocmeala cu dumnealui Iordachi medelnicerul, pentru aceiia i-am dat şi eu satul Cîrsteştii cu toţi vecinii cîţi s-ar afla de acel sat. ca să fie dumisale driptă moşie şi giupînes(ei) dumisale şi coconilor dumisale şi pe acesta zapis al mieu ca să facă dumnealui şi drese domneşti.

Şi la cest zapis al nostru s-au întîmplat dumnealui Ştefan Luca biv vel vistier şi dumnealor unchii miei. dumnealui Vasili Hăbăşăscul biv medelnicer şi dumnealui fratele dumisale. Ştefan Hăbăşăscul pîrcălab. şi alţi boeri, carii mai gios s-au iscălit. Şi eu mi-em pus pecete.

Let 7226 (1718) mai 20.

Catrina Arăpoae.

Paraschiva. giupăneasa Sandului Sturdzii ; Ştefan Luca m-am tîmplat faţă la tocmeală : Vasilie Hăbăşăscul medelnicer : Alixandru Sturdzea ; Ştefan Hăbăşăscul pîrcălab : Vasili Sturdza ; Iordachi Ruset vel jicnicer.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXLI, doc. 24.
Orig., pecete aplicată.

59

Iaşi, 3 septembrie 1718

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte Mariei Cociubăniţa ca să ia dijma de la cei care se hrănesc pe părţile şi curăturile ce are ea pe o moşie din ţinutul Tutova.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, (bojiiu)[1] milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele Rucsandrii Cociobăniţii ca să fie volnic(ă) [1] cu carte domniii meli a-şi luoa de a dzece di pe a ei driaptă moşie di pe parte ei di la Co(lonesti) [1] di la ţinutul Tutovii, din cîmpu, din pîne şi din fî(na)ţă şi din prisăci cu stupi . . . . . [1] pe parte ei şi în curăturile ei ce ari di la moşii şi părinţii ei şi din tot locul ş(i cu) [1] tot vinitul ce i s-ar viini. Care pentru aceste părţi de loc şi-au şi mai întrebat cu Stămatie, ficiorul lui Gavril de Rusi. şi are Cociubăniţa şi Aniţa Necoriasa şi carte de rămas pre Stămatie, di la Neculai vodă, ca să le de din toate di a dzecea.

Deci, ori di la cine ar hi să fie făcut orice fel de hrani să fie făcut pe moşie lor, din toate ca să aibă a le luoa di-a dzecea şi nime să nu cutedzi a sta

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

sau a opri înainte cărții domniii mele. Iar de ari mai ave cineva ceva a mai răspunde să aibă a-și luoa dres cine ce ari hi avînd și să vie fați în divan. Aceasta scriem.

U Ias, leat 7227 ⟨1718⟩ săpt⟨emvrie⟩ 3.
Veliții boiari ucili.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXI, doc. 85.
Orig., pecete aplicată.

60

Deleni, 28 decembrie ⟨1718⟩.[1]

Boierul Iordache Cantacuzino poruncește lui Ion Ciocîrlie, îngrijitorul uneia din moșiile sale, să adune pe țăranii refugiați din cauza năvălirii tătarilor, obligîndu-i să nu se ducă în altă parte și aducîndu-i legați pe cei ce s-ar opune.

Ioan Ciocîrlii, sănătate !

Alta, de cînd au dat aceste spaime nice un răvaș de la tini n-am luat, să știu ce au făcut acei oameni. Ce iată că am trimis cestu ficior ca să strîngi toți oamenii iar la sat, să ias⟨ă⟩ de pen bejenii, că acmu-i pace, s-au așădzat toate zorbalele și s-au potolit. Iată că și mărie sa doamna vine de la Hotin ; ce cîtă pîne grîu va fi la moară să s⟨e⟩ macini și de altă pîne ce-a fi și trimite mai în grabă aice, că pe aice vine doamna și nu avem măcinată.

Pentru stupi să știu : n-au înblat cineva ? Și pentru mori am întâles că ai lăsat acolo tot pustiu ș-au furat ș-au jăcuit alții pîne din moară ; ce de toate să-mi scrii să știu. Dar, de ai fi avut tu oamenii, ai fi putut șede călari în prejma stupilor și a morii, că încă n-ai vădzut tătari cu ochii. Ce, orce pagubă oi fi avut să-mi scrii, că apoi pe urmă tot oi oblici dentru alții.

Pentru oameni, să-i duci în sat, și care n-ar vre să vie în sat, dzicînd că s-or duce într-a⟨l⟩t sat, să-i legi și să-i duci în sat, că așe-i poronca lui vodă, precum și cărți au mărsu să le strîge pe la tîrguri, toți să margă cinești la satul său, iar nu aiuri. Ce precum s-au scris să faci și fă și mii știri aice pe un mujic sau pe țigan.

Pentru țigan⟨ii⟩ ce au fostu pe acolo, să-i strîngi iar pe toți acole. Care n-ar vre, bate-i și-i liagă și-i du în sat, precum ț-am poruncit.

Alta, pentru niște ovăs ce-am zis să cumperi, să știu : cumpărat-ai au ba ? De ai cumpărat, să-mi trimiți 20⟨?⟩[2] merță mai în grabă aice, iar de n-ai cumpărat, ceancă că-i găsi și cumpără, însă de-i găsi eftin, iar de ai ⟨găsi⟩[2] scumpu, las⟨ă⟩ că oi cumpăra eu de la Bot⟨o⟩șeni sau din raia. Nu mai știu...[2] cum cei. . . . .[2] pe merța cea domn⟨e⟩ască.

Și de toate aceste în grabă să-mi trimiți răspunsu .....[2] aice acas⟨ă⟩. Țiganii să-i strîngi și oamenii denpreună cu feciorul acesta și mai este acolo și

[1] După terminarea incursiunilor tătărăști în Moldova și încheierea păcii de la Passarowitz (21 iulie 1718).
[2] Doc. deteriorat.

https://biblioteca-digitala.ro

Stăngul (?) să încalece şi ei cu tine şi pe Gheorghie pietraru, cu toţi să purcedeţi să aduceţi oamenii şi ţiganii în sat.

Aceasta scriem şi fii sănătos.

U Deleni, dec(embrie) 28 (1718)

Iordachi Cantacu(zino).

(Adresa:) Lui Ion Ciocîrlie să să de cu sănătate.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLXXIV, doc. 110.
Orig. Deteriorat pe alocuri, deoarece a servit pentru a întări un document mai vechi, pe dosul căruia fusese lipit.

61

Iaşi, 20 iunie 1719

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Manolache, vornic de poartă, să-şi ia dijma din produse şi tot venitul din părţile de moşie ce i se cuvin la Coşeşti şi Gîrceni (Tutova), precum şi din Alecşăşti de la Vilna (Vaslui).

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle boiariului nostru Manolachi, vornicul de poartă, să fie volnic cu cartia domnii mele a lua şi a dejmui di pe a sali driaptă ocină şi moşie ce are la sat la Coşeşti, în ţinutul Tutovii şi la Gîrcini, iar la Tutova, parte lui Ciocîrlie, cît s-a alegi, şi la Coşeşti cît s-au ales pe mărturie şi de Alecsăşti de la Vilna, ce iaste la Vaslui, din pîne, din fîn, din grădini, din tot locul cu tot vinitul pe obicei ce iaste, şi nime să nu stia împrotiva cărţii domniii meli. Iar cini ar avia ceva a răspundé, să-şi ia dresele ci-ar avea şi să vie să ste de faţă. Aceasta scriem.

U Ias. let 7227 (1719) iun(ie) 20.

Vel vornec, netîmplîndu-se vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. VII, doc. 181.
Orig., pecete aplicată.

62

Iaşi, 14 ianuarie 1720

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel vornicului Ştefan Ruset să ia dijma din fineaţă de pe tot hotarul Bohotinului, după obicei, de la oricine ar fi cosit.

Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. † Dat-am cartea domniei meli boérinului nostru, dumnialui Ştefan Ruset, biv vel vornic, şi pe cini va triimiti dumn(ea)lui, ca să fie volnic cu cartea

https://biblioteca-digitala.ro

domniei melé a-şi lua dijmărit din fînaţă de pe tot hotarul Bohotinului, oricini ar hi cosit pe hotarul dumisali la Bohotin, ca să aibă a-şi lua dijmăritul după obicei ; măcar că o bucată de loc poprisăm domnie mea, ce să e şi de pe acia din fînaţă. Şi nime să nu cutedze a să pune înpotriva cărţii domniei mele. Aceasta scriem.

U Ias, 7228 (1720) ghen(arie) 14.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXII, doc. 24.
Orig., pecete aplicată.

63

Iaşi, 15 martie 1720

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, întăreşte reluarea de către egumenul de la Cetăţuia a unor vii, pe valea Cozmoaei, moşia mănăstirii, părăsite de mai mulţi ani de către Alivreşti, hotărînd ca pe viitor să aibă dreptul a lua înapoi viile de la toţi cei ce le lasă în paragină, spre a le da altora care să le lucreze.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Adecî au venit înainte domniei mele şi denainte a tuturor alor noştri moldoveneşti boiari, a mari şi a mici, rugătoriul nostru Iustin, egumănul de la sfînta mănăstire Cetăţuia, şi ne-au arătat o mărturie de credinţă, iscălită de chir Neofit, egumenul de la sfînta mănăstiria Goläi, şi Mădzărache, staroste de negutători şi Gligoraş negutitoriul şi Ion blănariul. scriindusi mărturisindu pentru nişte vii părăginite ci-au fostu Alivréştilor pe Vale Cozmoae, carili sînt pe moşiia sfintei mănăstiri Cetăţui(i), pecum acéli vii de cînd li-au părăsit Alivreştii sînt vro 16 ani şi mai mult, de cînd au stătut nelucrate, de s-au părăginit şi s-au pustiit de atîta vréme, apoi s-au apucat Iustin, egumănul de Cetăţuia, de aceli vii de li-au destupat şi li-au lucrat cu multă cheltuială, precum să lucriadză viili.

Deci şi domniia mea, dacă am vădzut acea mărturie încredinţată şi de atîţia ani au stătut pustii, nelucrate de Alivréşti, şi ei n-au fostu nisoai oameni scăpaţi ca să nu-şi poată lucra viili, ce au fost oameni cu prilej, şi multă scăderi au făcut mănăstirii pentru venitul locului, drept aceia am socotit, fiindu aceli vii pe locul sfintei mănăstiri şi cu chieltuiala a sfintei mănăstiri s-au destupat. pentru acéia am dat şi am întărit pe aceli vii sfintei mănăstiri ca să-i fie uric cu tot venitul stătători în veci. iar Alevreştii să n-aibă nici o triabă de acmu înainte la aciali vii [1].

[1] La 2 februarie 1724, prin cartea lui Mihai Racoviţă, se arată că „de iznoavă au întrebat egumenul de Alivreşti, lucra-or viia au ba, ca să nu stea părăginită, au da-o-a cui va afla să o lucredză. Iar Alivreştii au răspuns către egumenul să o dea oui s-ar găsi, că ei nici o puteri de lucrat n-au şi au trecut şi piste soroc 3 ani şi tot au rămas viia părăginä.

Deci, vădzînd egumenul că stă viia tot pustie, au făcut sfat cu toţi egumenii di pi la svintele mănăstiri a Ierusalimului, ca să li dea cui s-ar afla să li lucrédză pentru vinitul şi folosul svintii mănăstiri. Şi cercînău egumenul, au aflat pe Ghioerghie blănariul şi au dat acéli părăgini în sama lui ca să li lucrédză şi să fie a lui şi a feciorilor lui în veci, numai să li poată lucra, iar alţii nimi nici o treabă cu acélii vii să n-aibă, nici egumenii ce or fi pe urma egumenului

https://biblioteca-digitala.ro

Aşijderi. să s(e) ştie şi pentru alte vii ce vor fi părăginite de cinci-şase ani, sau şi de dzăce ani, carili ar hi pe moşiia sfintei mănăstiri, să fie volnic egumănul cu carte domniei meli a le lua ori a cui s-ari răspunde şi să le dea cui s-ar afla ca să s(e) apuce să le lucredză, să nu ste locul sfintei mănăstiri pustii şi făr' de venit; şi oui li-ar da, cu scrisoari să li dia şi acelora să fie moşiia. Iar aceia carii le-au ţinut mai înainte. fie cini ar fi, şi le-au lăsat de atîţa ani pustiite şi părăginite, să nu s(e) mai amestece întru nimica, ce să fie lipsiţi în veci de acele păragini. Şi într-alt chip să nu fie. Aceasta am dat şi am întărit ca să s(e) ştie.

U Ias, let 7230 (1722) mart(ie) 15.
Axintie uricar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXLIII, doc. 115.
Orig., pecete aplicată.

64

Iaşi, 1 mai 1720

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă încuviinţare episcopului de Huşi să aibă dreptul a lua înapoi viile părăsite de pe moşia episcopiei, dacă nu vor fi lucrate în termen de trei ani, spre a le da altora care să le lucreze şi să le stăpinească în veci.

† Io Mihai Răcoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniei meli tuturor cui să cade a şti. Iată că au venit înainte noastră şi denainte alor noştri moldoveneşti boiari, a mari şi a mici. cinstit rugătoriul nostru sfinţiia sa părinteli chir Iorestu, episcopul ot Huşi. şi au făcut jalobă pentru viile celi părăginite ce sîntu pe locul sfintei episcopii la Huşi. dzicînd sfinţiia sa părinteli precum o samă de vii sînt părăginite cît(e) de 30 ani. altele de 20 ani. iar alteli de 15 ani şi de dzéce ani şi de şes(e) ani şi nim(eni) din stăpînii viilor nu să apucă să li lucrédze, şi sfînta episcopie n-are nici un folos de pe moşiia sa. Iar de au şi dat sfinţiia sa cuiva vro părăgină dintr-aciali ca să li lucrédze pentru folosul sfintei episcopii, şi cît li-au vădzut lucrate atunce şi vin din sămenţiia — nepoţi, strănepoţi — de a celora cu viile şi s(e) apucă de gîlceavă la lucrul viilor, vădzîndu-li gata de roadă şi destupate de alţii, şi fac sminteală de rămîn iar nelucrate viile pe moşiia sfintei episcopii.

Drept acéia am socotit domniia mea împreună cu tot sfatul nostru şi am făcut acest testamentu sfintei episcopii, cine nu să va apuca din sămenţiile acelor stăpîni cu viili. păn în trei ani, ca să li lucrédză. să fie volnic sfinţiia sa

---

Iostin, nici din carii au lucrat mai înainti vrémi acéli vii ce sîntu acmu paragini, fără cît să li stăpînească şi să li lucrédză Ghiorghie blănariul, precum s-au pomenit mai sus, şi să dea ci-a fi vinitul svintii mănăstiri, după obicéiu.

Pentru această, vădzînd şi domniia mea această tocmală, socotit-am dinpreună cu tot sfatul nostru. decît să stia acéli vii pustii, mai bini să fie dati în samă de om, ca să le lucrédză pentru vinitul şi folosul svintii mănăstiri Cetăţui. Şi am făcut această carti a domniii méli de întăritură ca să fie volnic Ghiorghie blănariul a ţinea şi a stăpîni acéli vii neclintit niciodinioară, în veci" (Ibidem, doc. 117, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

părinteli vlădica de Huşi a le da altor streini să-li lucrédză, şi acelora să fie viili în veci, însă osăbit de viile boiereşti cari au altă socoteală pentru multe pricini. Şi într-alt chip să nu fie.

Aceasta am dat şi am întărit ca să s⟨e⟩ ştie[1].

U Ias, let 7228 ⟨1720⟩ mai 1.

Io Mihai Racoviţă voevod ⟨m.p.⟩
Treatago gospodstva.
Axintie uricar.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 76.
Orig.

65

Iaşi, 26 noiembrie 1720

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului şi soborului de la Neamţ, să aibă a lua dijma din produse de pe moşia mănăstirii, Buzaţi (Neamţ), peste apa Moldovei, de la oricine ar fi cultivînd-o.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii meli rugătorilor noştri. egumenului şi a tot săborul de la svînta mănăstire de la Niamţu, să fie volnici cu carte domniii meli a lua şi a dijmui di pe dreaptă moşie a svintii mănăstiri ce s⟨e⟩ chiamă Budzaţii, care moşie iaste în ţinutul Niamţului, peste apa Moldovei, să ia de a zăcia din pîne, din fîn, din stupi, din tot locul cu tot vinitul. cine ce-ar avia pe acea moşie, ori boerescu, ori călugărescu, ori neguţitorescu, ori a cui ar hi, să fie volnici călugării de Niamţu a dijmui şi a lua pe obicei.

Şi nime să nu ste înprotiva cărţii domniii meli, iar d-ar avea cineva a răspunde ceva, să-şi ia dresăle şi să vie la divan de faţă. Aceasta scriem.

U Ias, let 7229 ⟨1720⟩ noe⟨m⟩v⟨rie⟩ 26.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. XXI, doc. 9.
Orig., pecete aplicată.

66

Iaşi, 10 martie 1722

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vistiernicului Ştefan Luca să interzică grădinarilor de pe moşiile boiereşti vecine a mai face grădini la moşia lui, Bărboşi.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii méle boiariului nostru, lui Ştefan Lucăi visternicului,

[1] Hotărîrea a fost repetată întoomai de Grigore Ghica, la 23 ianuarie 1727 (Ibidem, f. 94), şi de Constantin Racoviţă, la 20 aprilie 1750 (Ibidem, f. 158).

https://biblioteca-digitala.ro

să fie volnic cu cartea domniii méle a popri pre toți grădinarii boierești carii mergu la moșiia dumisale, la Bărboși, de fac grădini și moșie n-au, anum(e) pre grădinarii dumisale hatmanului și dumisali lui Costantin Costachi vel spătar și a lui Iamandi și altor boiari, pentru căci au jeluit dumnealui domniii méle că să hrănescu acolo și bani dau pe aiurilea, și mărgînd zlotașii acolo, văd atîția oameni și pun bani și s-au sărăcit cîte un sărac de om ce au avut dumnealui vistiernicul. Care, fiind și dumnealui hatmanul față cînd au jeluit vist(iernicul), au spus dreptu că n-ari moșii nici dumnealui, nici alții.

Deci, vădzînd domnia mea jaloba dumisali într-acesta chip, i-am dat domni(a) mea această carté să aibă a-i popri pe toți, nici unul să nu facă grădini acolo, ci să margă să-și facă grădini unde dau și bani. Și nim(eni) să nu ste împrotiva cărții domniii méli.

U Ias. let 7230 (1722) mart(ie) 10.

Io Mihai Racoviță voevoda (m.p.)

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXXXI, doc. 351.
Orig., pecete aplicată.

67

(Iași,) 23 aprilie 1722

Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Soveja să „zăbirească" pe bretcanii care pasc oile pe moșiile mănăstirii și nu dau dijma după cum s-au învoit.

† Io Mihai Racoviță voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méli rugătoriului nostru, egumănului de la sfînta mănăstire Soveja, care ne jălui aici precum bretcanii din țara unguriască vin di-și păsunează oile pe moșiile mănăstirii ce sîntu în munte și dijmă, după cum esti obiceiul, n(u v)or să de, precum și an dzis(e) egumănul c-au avut și tocmală cu dînșii și apoi ei au fugit cu bucatele și dijmă n-au vrut să de.

Drept aceia, i-am dat această carte a domniii méle, cînd ari mai vini acii britcani cu bucatele dincoace, acolo pe moșiile mănăstirii, și n-ar vre ei de bună voe să-și plătiască dijma, să fie volnic a-i zăbiri, însă de nu or plini ghinărariul de Brașov, pe carte ce i s-au scris, să aibă să-i zăbirească și nime să nu s(e) împotriviască cărții gospod.

Let 7230(1722) ap(rilie)23.

Arh. St. Buc., M-rea Soveja, pach. V, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

68

Bărboși, 13 iunie 1722

Ilie Gorie dă lui Adam Luca, biv vel sulger, un vecin în schimbul unui țigan.

† Ilie Gorie, făcut-am zapisul meu la mîna dumisali, lui Adam Luca biv vel sulger. Avînd eu un vecin, anume Stahie, ficiorul Bolgăi, ce ni se venise noî la înpărțala noastră, am făcut schimbătură cu dumnalui, de mi-au dat un

https://biblioteca-digitala.ro

ţigan, anume Miron, ficiorul Nastasii, fetii lui Clinco, şi eu i-am dat dumisale pe acest Stahie, ficiorul Bolgăi. Şi-nvoindu-ne cu cestu schimbu, într-acest chip cum scrie mai sus, n(e)-am luat cineşi al său la mînă, ca să-şi stăpînească de acmu înainte, cum scrie mai sus, şi ne-am făcut şi scrisori unul altue la mînă.

Şi pentru credinţă am iscălit

U Băr(boşi), 7230(1722) iun(ie) 13.

Ilie Gorie.

Antioh Gore iscal.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVII, doc. 69.
Orig.

69

Iaşi, 16 ianuarie 1723

Postelnicul Gavrilaş Leca, împreună cu nepotul şi ginerele său vînd jumătate din satul Vorontăreşti (Roman), pe apa Siretului, cu 80 de lei, vel logofătului Ilie Catargiu, cu vecini şi cu tot venitul.

† Adecă eu Gavrilaş Leca postelnicul, ficiorul lui Gligoraş Leca ce-au fostu pîrcălab, şi înpreună cu nepotu mieu Ursachi Davidel, care mi-i nepot de soră, şi cu gineri-mieu Gligori Moţoc, care ţine o nepoată a mea de soră, anume Tudosca, sora lui Ursachi Davidel, scriem şi mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru.

De nimeni silit, nici asuprit, ce de a noastră bună voe am vîndut a noastră driaptă ocină şi moşie, giumătate de sat de Vorontărăşti, de la ţinutul Romanului, pe apa Siretului, cu vecini şi cu tot vinitul, dumisale lui Ilie Catargiul vel logofătu şi giupînesii dumisale Catrinii. Şi am vîndutu dumilor sale dreptu optudzăci de lei bătuţi, ca să fie dumilor sale driaptă ocină şi moşie în veci, care şi noaî această moşie ne iaste di pe maică noastră Cîrstina, fata lui Bucium, nepoata lui Vorontariu. Şi vădzîndu c-au mai cumpărat dumnealui şi ceia giumătate de sat de la Şoimăriţa şi de la ficiorii Iancului Latii, i-am vîndut şi noi această giumătate de sat, să fie satul deplin a dumisale.

Şi făcîndu-ne dumnealui plata deplin, singuri ni-am iscălit şi cu alţi boeri de curte mari şi mici care-i s-au tîmplat, ca să fie de credinţă.

U Ias, let 7231 (1723) ghen(arie) 16.

Gavril Leca iscal : Gligori Moţoc.

Ştefan Roset vel vornic, martur ; Costandin Roset vel păharnic ; Sandu Sturza vel ban ; Toader[1] Paladi vel comis ; Apostol Leca biv sărdar ; Ion Balş biv vel şătrar ; Costandin Paladi biv vel armaş.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LXVII, doc. 16.
Orig., cu o copie din 1804 iulie 6, iscălită de Veniamin, mitropolitul Moldovei.

[1] Indescifrabil, redat după copia menţionată.

https://biblioteca-digitala.ro

70

Iași, 6 februarie 1723

Vornicii de poartă, din poruncă domnească, dau mărturie de jurământul făcut în biserica Sf. Neculai de către doisprezece martori, propuși de mitropolitul Gheorghe, pentru stăpînirea unor vecini din Zaboloteni.

† Precum au giudecat mărie sa vodă la luminat divanul măriii sale presfinție sa părintele Ghiorghi mitropolitul cu dumn⟨ea⟩lui Ion Balșe biv vel vornic pentru nește vecini din Zabol⟨o⟩teni. anume Toader sîn Hortolomei și Precup, frate lui Toader. tij sîn Hortolomei. Și au fost giudecat mărie sa vodă ca să giure șesă oameni. Și au adus sfinție sa părinteli mitropolitul și au giurat 6 liude și, necredzînd dumn⟨ea⟩lui vornicul pre acei 6 oameni bătrîni ce-au giurat, grăit-au dumn⟨ea⟩lui vornicul măriii sali lui vodă ca să mai aducă sfinție sa părintele mitropolitul și pre alți giuretori.

Deci. pe poronca măriii sale lui vodă. de iznovă au adus sfinție sa părintele mitropolitul 6 oameni bătrîni, anume : Ion Bulțul. David sîn Gogăi, om bătrîn care să răspunde că știe de la Vasile vodă. Gligor Bojoran. Ursul croitoriul, Gligor a lui Androni. Ștefan Tălabă. Și de iznoavă au eșit la luminat divanul măriii sale lui vodă și măria sa de iznoavă au socotit și-au giudecat dinpreună cu tot sfatul măriii sale ca să giure și acești oameni. Și-au mersu pe porunca măriii sale lui vodă la sfînta beserică la Sfeti Neculai și au giurat tussesă precum sîntu direpți vecini a sfintei mitropoliii de moș. de strămoș ; care fac giurături acești 6 oameni și cu cei 6. ci-au giurat mai înainte. 12 oameni. și tot oameni bătrîni. Însă din Toader este Miron și frate-său Ion și Andrei croitoriul și Costantin tot frate și ficior lui Toader. și din Precup este Ștefan să brat ego Ghiorghii și Manole și veri primari cu Miron și cu frații lui, ficiorii lui Toader. Însă giurătorii carii au giurat acmu sînt din Busanci.

Și giurînd denainte al noastră. a vornicilor de poartă, pentru mai mare credința am iscălit. și giurătorii mai gios și-au pus degetele și s-au pus și pecete porții măriii sale domnului.

U Ias. let 7231 ⟨1723⟩ fev⟨ruarie⟩ 6.

† Vornici glotni.

Gligor Cucoran vornic ; Anghilachi vornec glotnii. David Goga ; Ion Bulțul ; Gligor Bujoran ; Gligor Andone ; Ursul croitor ; Ștefan Tălabă.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVIII, doc. 235.
Orig.. 2 peceți aplicate.

71

Iași, 19 martie 1723

Mihai Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Bistrița să scoată de pe moșia mănăstirii pe niște oameni ai vornicului Sturza, care au intrat cu sila și se împotrivesc să dea dijmă din produse.

† Io Mihai Răcoviță voevoda, bojiiu milostiiu gospodar ⟨zemle Moldav⟩[1]scoi.

Dat-am cartea domniii méli rugătorului nostru.....⟨Mi⟩[1]hail, egumănului de la sfînta mănăstire Bistriței, car⟨e ne-au⟩[1] jeluit domniii méle pe niște oamini

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

a dumisale Sturdzăi vorni(cul..)[1] precum au întrat cu de-a sila pe moşiia sfintei mănăstiri şi strică locul şi i-au cosit iarba în tăria lor şi nici dijma ce iaste venitul moşii de acolo nu vor să de.

Deci, să fie volnic a merge şi să le ia toată dijma cît i s-ar vini şi din pîini şi din fîn şi din prisăci cu stupi şi din toate după obiceiu şi să le fărîme şi casăle de acolo, să nu-i mai lase pe locul mănăstirii să şadză, din vreme că să pun înpotrivă şi strică venitul moşiii şi cosăscu în tăria lor. Pentru aceia, să aibă a-i scoate şi nim(eni) să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

U Ias, let 7231(1723) mart 19.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach V, doc. 15.
Orig., pecete aplicată.

72

Iaşi, 11 iulie 1723

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de imputernicire egumenului de la Neamţ să trimită să caute în satul lui „vel ban" pe Floca, vecin al mănăstirii, pe care, de-l va găsi, să-l aducă legat, deoarece a fugit în mai multe rinduri.

† Io Mihai Racoviţă voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru, egumenului de la mănăstire Niamţului şi pre cine va trimite, să fie volnici cu carte domniii mele a căuta şi a cerca pe Floca, care este direpţ vecin a mănăstirii, şi orunde l-ar găsi în ţara domniii mele să aibă a-l lega şi a-l lua de grumadzi şi să-l încarce cu tot ce -ar ave el şi să-l ducă să-l aşedze la mănăstire, căci în cîteva rînduri s-au (a)dus cu cărţi gospod şi el tot au fugit. Deci numai să-l ducă şi nime să nu cutedze a sta înpotriva cărţii gospod.

Cari om este în satul lui vel ban, ci di a fi acolo să-l ii. iar di a fi aiuri să-i di paci[2].

U Ias, let 7231(1723) iulie 11.

Arh. St. Buc., M-rea Secu, pach. I, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

73

⟨Iaşi,⟩ 16 iulie 1723

Mitropolitul Moldovei dă carte de blestem lui Ilie de vistierie, cumpărătorul moşiilor Văleşeni şi Scobinţeni, cu care să cheme la jurămînt pe Ştefan Gioacăş, Andronachi şi Ghirvasa, spre a spune pe unde s-au risipit vecinii din sat din vremea războaielor cu polonii.

† Ghiorghie cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop şi mitropolit Sucevii şi a toată Moldovlahie.

---

[1] Doc. rupt.
„Cari om este..." adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

† Facem ştiri cu această carte a smirinii noastre precum au vinit înainte noastră Ilie de visterie di ni spusă precum au cumpărat mai în trecutile dzile un sat, anume Vălişinii şi Scubenţinii, de la unchiu-său Gavril Lisa postelnic, şi-ntr-acel sat mulţi vicini au fost, pre carii pe o sam(ă) dentr-acii vecini i-au apucat şi dumnelui Lisa postelnic, pentru carii şi izvod anume i-au făcut de acii oamini la mîna nepotu-său Ilie de visterie. Şi de la vrimi răscoalilor, di cîndu au luat leşii pe Duca vodă, s-au împrăştiet şi necăutînd-i nime, niştiind pre undi s-au aşedzat, dintru care s-au aflat o fimee din niamul acilor vicini, carii este mătuşă lui Ştefan Gioacăş, anume Ghirvasa, ci-au ţinut-o Gaşpar.

Deci i s-au făcut această carte de blestăm asupra aciştii fimii şi asupra lui Ştefan Cioacăş şi asupra lui Andronachii şi asupra a cărora ar şti şi n-ar vre să-i mărturisască şi să-i spue pe undi sînt, să fie blăstămaţi de domnul nostru Iisus Hristos şi de maica sfinţii sali Precista şi de toţi sfinţii, şi să fie afurisiţi de 318 oteţi din cinstita Nikii şi de smerenia noastră ; herul şi petrile să putridziască, iar trupurile acestora oamini, carii mai sus sint pominiţi, să ste întregi şi să aibă parte cu Iuda şi cu procletu Arie. Iar carii ar mărturisi drept, să fie ertaţi şi blagosloviţi. Aceasta facem ştire.

Let 7231 (1723) iul(ie) 16.

Ghiorghie. mitropolit Suceavschi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CIII, doc. 175.
Orig.

74

Iaşi, 24 octombrie 1723

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Toader Petco să-şi stăpinească moşia de baştină şi de cumpărătură în Pohribeni şi să ia dijma din produse.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele cestui om, lu Toader Petco, ginerele lui Vasîlie Mihuleci. ce-au fost de Cureleni di la ţinutul Orheiului. ca să fie tare şi puternic cu carte domniii meli a-şi ţinia şi a-şi stăpîni a sa dre(a)ptî ocinî şi moşie ce ar hi avînd el în sat în Pohribeni di pe moşii şi părinţii lui, moşie veche. Aşijdere să aibă a-şi ţine şi a-şi stăpîni şi altî parte, iar într-acelaşi sat, în Pohribeni, a trie parte din bătrîna Lehoai, parte lui Lupan ficiorul lui Ţapi, nepotul Lehoai, pe zapis şi pe mărturii ce ari de la oameni buni şi înpregiuraşi şi răzeşi, care această parte o au fost vîndut lui Vasîlie Mihuleci.

Deci să aibă a stăpîni aceste părţi de ocine şi de moşie ce-ari, şi moşie veche şi cumpărături pe drese şi pe zapise şi pe carte de la Ivstratie Dabija vodî. şi să aibă a-şi luoa de a dzece din cîmpu, din pîni şi din fînaţe şi din sălişte şi din grădini cu legumi şi din tiutiunuri şi din cînepi şi din inuri şi din pădure şi din prisăci cu stupi, după obicei şi dintr-alte vinituri. din tot locul tot vinitul ce i s-ar vini pe părţile lui. şi nime să nu cutedzi a ţine sau a opri înaintea cărţii

https://biblioteca-digitala.ro

domniii meli. Iar cui i-ari păre cu strîmbul şi ari mai ave ceva a răspunde, să vie să ste faţi la divan. Aceasta scriem.

U Ias, let 7232 (1723) oct(omvrie) 24.

Vel logofăt ucil.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIX-C, doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

75

15 noiembrie 1723

Cuprinsul zapisului de vînzare a satului Lieşti de la ţinutul Hîrlăului, dat de către Constantin Alcazi pîrcălab şi soţia sa Catrina, vel paharnicului Constantin Ruset, împreună cu vecinii de pe moşie.

Constantin Rusăt vornic.

Velet 7232 (1723) noem(vrie) 15.

Un zapis de la Costantin Alcazi pîrcălab şi cu soţu său Catrina, fata lui Danolache sulger, făcut la mînule dumisale Costantin Rusăt vel paharnic, precum i-au vîndut un sat întreg cu vécini, anume Liiaşti ot ţinutul Hîrlăului, pe apa Sitnii, ce li-au fostu de dzestre de la soacră-sa Safta, giupîniasa lui Danolache sulger ; iară lui Danolache i-au fostu cumpărătură de la Isac şi Gligoraşco, nepoţi lui Solomon Bîrlădeanul logofăt ; care acel sat au fostu mai denainte vreme a namului lui Danolache sulger, precum arată şi zapisul cel vechiu. Deci satul acesta cu vecini l-au vîndut ei drept... [1] lei şi li-au făcut vel paharnicul plată deplin şi ei încă i-au dat zapisele celi vechi ce-au avut pe moşiile aceste. Şi sînt iscăliţi marturi Gheorghie mitropolitul şi Ştefan Luca vistier şi Anthim egumen ot Besericani şi Vasilie Brahă şi Andrei diiac de cămară.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 78.
Rezumat.

76

Iaşi, 1 decembrie 1723

Miron, biv medelnicer, vinde cămăraşului Radu Racoviţă şapte vecini, de la moşia sa Durneşti şi de la Hotin, cu suma de o sută de lei.

† Adecă eu, Miron biv medelnicer, ficiorul răpăosatului Calistru biv vel jicnicer, scriem şi mărturisascu cu acest adevărat zapis al meeu, de nimi silit nici asuprit, ce de bună voia mea am vîndut ai miei drepţi ţărani vecini ce mi s-au venit în parte mea de la părinţii noştri, din Durneşti, anume Iftimii ficiorul

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Sandului, însurat, şi cu fraţii lui, Ştefan şi Toader holtei, şi pe Melintie, ficiorul lui Gavril Balot(ă), însurat, carii sînt aici faţă, şi pe Vas(i)lii şi cu frate-său Statii, ficiorii lui Ştefan Văleanul, amîndoi însuraţi, şi pe Antohii, ficiorul Nicăi lui Balot(ă), carii sînt la Hotin. Aceşte i-am vîndut dumisali cămăraşului Radului Răcoviţi şi giupînesii dumisali Marii drep(t) bani gata 100 lei, ca să-i fie dumisali drepţi vecini în veci, că mi-au făcut plată deplin în mînuli meli.

Şi la această tocmală s-au tîmplat mulţi boier, carii s-or iscăli mai gios, şi eu de credinţă am iscălit.

Şi eu Dumitraşco Muste am scris, să se ştie.

U Ias, let 7232 (1723) dec(hembrie) 1.

† Eu Miron Calistru iscal.

† Iordachi Cantacuz(ino) vel vist(iernic).

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIV, doc. 2.
Orig.

77

Iaşi, 6 decembrie 1723

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, încuviinţează ca mitropolia să ia livezile de pomi de la Vlădiceni ale locuitorilor care au avut şi vii, dar nu le mai lucrează, spre a le da celor ce s-ar angaja să refacă viile.

† Io Mihai Racoviţă voevoda: bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carté a domniii méle tuturor lăcuitorilor cîţi ar avea vii şi pomăt pe locul sfintii mitropolii la Vlădiceni, la ocolul tîrgului Eşilor. Şi mulţi din pămînteni ci-au avut vii cu pomăt, viile le-au părăsit, iar pomătul îşi stăpînesc şi îşi fac neguţitorii, şi sfînta besérică a mitropoliii n-are nici un folos, şi au rămas păgubaşi şi sfînta biserică şi visteria.

De care lucru, iată că domnia mea am socotit înpreună cu tot sfatul nostru, din vréme că iaste locul sfintei mitropolii şi ei nu vor să-şi lucredze viile şi li-au lăsat de s-au pustiit şi-şi ţin numai pomătul de să neguţătoresc şi besărica n-are nici un folos, aşijdirile şi visteriia au rămas păgubaşă, să fie volnic sfinţia sa părintele mitropolitul a lé lua şi pomătul şi locul viilor. Şi cine s-ar apuca să facă vie, să aibă a stăpîni şi pomătul acelui loc de vii, iară ei să nu mai fie volnici de acum nainte a să amesteca la pomăt, ci să fie lipsiţi din toată légia, după obicéiul ţării. Iar carii s-ar apuca să-şi facă vii pe locul ce-au avut moşii şi părinţii lor, să-şi stăpînească şi pomătul, iar mănăstirea să nu mai aibă a să amesteca, după cum scriem mai sus.

Aceasta scriem.

U Ias, let 7232 (1723) de(chembrie) 6.

Arh. St. Buc., Mitrop. Moldovei, pach. III, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

78

13 ianuarie 1724

Silvestru Bărboi mărturisește că a vîndut boierului Hăbășescu numai o vie, iar moșia pe care voia să i-o cotropească, pe motivul că-i era vecin, a dat-o călugărilor de la Drăgești.

Adică eu, Sălivestru Bărboi, făcut-am această mărturie a mea, precum m-au chemat dum(nea)lor hotarnicii și cu toți răzășii de Drăgești carii s-au însămnat, anume Tănasă Picioroagă ce-au fost pîrcălab și Iorghiți Racleș și dumnealui Ursul vel căpitan și sfinție sa părinte(le) Serafim, egumen ot Drăgești, și Ion Musteață și Stahie și Tudosii și Botocan Nădăbaicu și alți răzăși, toți de Drăgești carii s-au însemnat mai gios, de m-au întrebat cum mi-am vîndut eu moșie Hăbășescului ca să lipsesc eu din moșie.

Ce eu mărturisăscu cu sufletul mieu înaintea lui Dumnezeu și a toți răzășii, ca să știe toți că mă trăge vecin, nefiind eu vecin ; și s-au adus pe Bașotă hotarnic și au zis Bașotă că să cade să-mi ia moșie, fiindu-i eu vecin, și pe zisa lui Bașotă mă trăge vecin. Apoi eu m-am sculat la Dumitrașco vodă și am eșit la divan cu Hăbășescul și l-am rămas, precum am și carte de rămas și m-am știut moșan. Acmu mă aflu vîndut la călugării ot Drăgești ; ce eu zapis nu i-am făcut, nici știu nimică, nici m-am neguțat, nici moșia i-am dat, ce o vie ce să chiamă a lui Coftan, ce este tot a noastră, o am neguțat cu Hăbășescu drept doi boi și o vacă și mi-au dat vaca, iar boii nu mi-au mai dat : și i-am zis să-mi dea boii. el au zis că nu mi i-a da, că sînt un om stărpu.

Așa mărturisăsc cu sufletul mieu înaintea lui Dumnezeu și a toți răzășii, carii și-au pus pecețile. Pentru credința mi-am pus degetul.

7232(1724) ghenarie 13.

Eu Sălivestru Bărboi mărturisăscu.

Serafim egumen ermonah ; ermonah Teodosie Roată ; ierodiacon Anton Plosniță ; ierodiacon Ion ; Toader ; Stahie ; Tudosie ; Gheorghie și alții.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CDXLIX, doc. 50.
Copie de la inc. sec. XIX.

79

Iași, 10 mai 1724

Veliții boieri judecă, din poruncă domnească, jalba fraților Părîu, contra lui Gavril Miclescu vornic și — pe baza jurămîntului făcut de martori — dau hotărire că aceștia sînt vecini ai lui Mihai Racoviță, din satul Bodești.

Darie Donici, vel vornic de Țara de Gios, Ștefan Ruset, vel vornic de Țara de Sus, Dumitru Macrii, biv vel ban, facem știre cu acestî mărtirie a noastrî la cinstitî și luminatî mîna măriii sale domnului nostru Io Mihai Racoviță voievod, pentru Trohin și Gavril și Andrei și Ion, ficiorii lui Tănasii Părîu, carii au jeluit măriii sale lui vodă pe dumnealui fratele nostru Gavril Miclescul vornicul că-i

https://biblioteca-digitala.ro

trage la vecinătate şi ei nu-s vecinii dumisale, ce sint vecinii măriii sale domnului nostru Mihai vodă, din sat din Bodeşti de pe Cracău, care sat au fost a răpăosatului Tomi Cantacuzino vornicul, moşul măriii sale lui vodă.

Deci poroncindu-ne mărie sa domnul nostru Mihai vodă ca să luăm sama cu dumnealui fratele nostru Gavril vornicul şi, stînd dumnealui faţă înaintea noastră cu aceşti oameni ce-s numiţi mai sus, întrebat-am pe dumnealui Gavril vornicul pentru aceşti oameni, de pe ce-i trage dumnealui la vecinătate, vecini îi sînt dumisale de baştinî, de Micleşti, au ce poveste au ? Iară dumnealui altă n-au răspuns, fără cît au zis că ţiind pe maica dumisale Vasilie logofătul şi după moartea lui Vasilie logofătului iară Dumitraşco Ceaurul ce-au fost logofăt mare, ficiorul lui Vasile logofătului, au lipsit-o din satul tătîne-său, din Hălăuceşti, cu diata ce-i făcusă tată-său. şi neavînd nici vezetei pe cai atuncea ca să vie la Micleşti, atuncea au fost tatul acestor oameni. Tănasie Părîu holtei acolo în Hălăuceşti şi întrebîndu-l ce ficior ieste el, au dat samă că ieste ungurian şi aşa l-au nămit pe cai de au venit cu maică-sa la Micleşti. Şi au şezut tot în Micleşti de s-au însurat şi au trăit pînă au murit şi au făcut ficiori pe aceşti ce-s numiţi mai sus, şi de atuncea pînă acum tot în Micleşti au şezut.

Iară Trohin şi Gavril şi Andrei şi Ion au scos doi oameni bătrîni, vecini din Bodeşti, anume Ion Platon şi Vasilie Ţigănici şi mărturisiră cu sufletele lor precum aceştie sînt drepţi vecini măriii sale lui vodă, din Bodeşti, ficiori lui Tănasie Părîu şi sint şi astăzi de să cunosc jiriştea casălor moşilor lor. Numai dacă au murit răpăosatul Toma vornicul şi neavînd cine să-i sprejeniască pe oameni, s-au răsipit toţi în toate părţile, unii pin ţara unguriască, alţii pintr-alte ţări, alţii pin ţară aicea, şi de atuncea s-au răzleţit şi Tănasie Părîu, tatul acestora, şi nu s-au mai ştiut nici aceştie unde sint, nici alţii pînă astăzi.

De care lucru văzind noi pe aceşti oameni bătrîni că mărturisind într-acesta chip şi dumnealui fratele nostru Gavril vornicul încî pe tatul lor nu l-au ştiut de unde ieste de baştina lui, aşa am socotit şi am giudecat cu dreptate, ca să margă aceşti doi oameni bătrîni, Ion Platon şi Vasilie Ţigănici, la svinta beserică să giure pecum tatul acestora, Tănasie Părîu, au fost drept vecin de moşi, de strămoşi din sat din Bodeşti şi giurînd, să le de pace dumnealui Gavril vornicul. Şi aşa au mers la svinta beserică domniascî, la Sfeti Nicolae, după obicei, cu vornicii de poartă de au giurat pecum aceşti oameni, Trohin şi Gavril şi Andrei şi Ion, sint ficiori lui Tănasie Părîu şi tatul lor au fost drept vecin de baştina lui din Bodeşti, a răpăosatului Tomii vornicului şi au şi astăzi veri primari de pe tată-său în sat în Bodeşti

De care văzind şi noi şi aducîndu-ne şi mărturie de giurămînt şi împreună cu dînşii au venit şi vornicii de poartî de ni-au mărturisit pecum au giurat la svinta beserică după obicei, am dat rămas din toată lege pe dumnealui vornicul Gavril, ca să nu mai aibă triabă de acmu cu dînşii niceodatî, ce să fie drepţi vecini măriii sale domnului nostru Mihai vodă, pecum au fost tatul lor şi moşul lor răpăosatului Tomii vornicului, moşului măriii sale, aşa să fie şi ei în veci, cu toţi ficiorii lor, şi această pîră să nu să mai pîrască niciodată piste această mărturie a noastrî. Şi pentru mai mare credinţa, ne-am iscălit şi noi şi alţi boieri carii s-au tîmplat, să să ştie.

U Ias, let 7232 (1724) mai 10.

Ilie Catargiu vel logofăt ; Ştefan Ruset vel vornic iscal ; Ion Cantacuzino vel spatar ; Macri ban iscal ; Darie D(onici) vel vornic ; . . . . . [1]

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

vel ban ; Costantin Costachi vel vistiernic ; Costachi Ruset vel paharnic ; Bogdan . . . . . [1] treti logofăt.

Gligoraș sin Vasilie uricar (a scris).

(Însemnare pe ultima pagină :) Mărturie de la boieri pentru niște vecini de Bodești, ce s-au luat de la Gavril Miclescul vornicul.

Acad. Republicii Socialiste România, Filiala Iași, Biblioteca Institutului de istorie, pach. XXX, doc. 67.

Orig. Publicat regest de N. Iorga în *Studii și documente*, vol. VI (1903), p. 53 (nr. 244).

80

Iași, 14 februarie 1724

Antiohie Hudeci dă scrisoare de impărțeala averii cu cumnatul său, Vasile Carp armașul, consimțind să dea pentru 50 de stupi și 40 de lei „2 cai de căruță și 4 lei bani și o iapă și 25 stupi de sămință și un vecin, anume Ursul Vintul, moldovan".

† Adecă eu, Antiohi Hudeci, dat-am scrisoarea mea la mîna cumnatu-meu, lui Vasili Carpu armașul și-a surori-mea, Sandii, pricum măritînd-oî tată-meu și au dat și dzestri precum au vrut, ca un părinte, și mai trăind după ce-au măritat-o încă . . . . . [2] ani și ni-au făcut și diiată cu patru arhierii iscăliți cu mare blăstăm, c-un an și mai bini înainte morții, di înpărțeală ce mi-au dat. Dipe aceia, tîmplîndu-s(e) în vrimia cătanilor di-au luat tătîni-meu toati bucatili și stupii tătarăi și s-au dus și tată-meu la Buciag ca să-și scoată bucatili și nimic n-au scos și i s-au tîmplat și moarte acolo.

Și încă și dipă aciia au mai trecut 7 ani, după ce au murit și s-au sculat cumnatu-meu și soru-mea di-au scornit pricină ca să înpărțim în doî ce ni-au rămas de la tată-meu, din vicini și din țigani și dintr-alte ce mi-au rămas de la tăt(î)nă-meu și di a unui frate al nostru Ion, ci-au murit încă cu vro 3 ani înainte tătîni-meu, afară din dzestri ci i-au dat.

Și eșind dinpreună la divan, ni-au orînduit măria sa vodă la sfinția sa părintele Ghiorghi mitropolitul și la dumnealui Sandul Sturdzea vel ban ca să ne ia sama cu pravila. Și, giudecîndu-ne cu pravila, au spus măriii sale lui vodă precum ni-au giudecat, și pravila diiata n-au stricat, cari și măria sa au lăsat după giudecata pravilii și a sfinții sale mitropolitului și a dumisali lui vel ban, și mi s-au făcut și carte de rămas.

Iar pentru 2 țigani ce li-au fost dat tată-meu dzestre, carii i-au fost cumpărat de la mănăstire, de la Burdujeni, și tîmplîndu-s(e) di i-au dat mărie sa vodă iarăși mănăstirii, au dzis măria sa vodă să-i dau alți 2 țigani în locul acelora și i-am dat pe Gligor(e) țiganul cu doî fete a lui și cu fămiae lui, fiind moldovancă, și pe Costantin brat lui Gligore.

Și mai dînd samă cumnatu-meu Vasili precum să-i hii giuruit tată-meu la logodnă 50 matce și 40 lei pentru căruță cu 2 cai, au dzis mărie sa să giur eu

[1] Indescifrabil.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

precum n-am audzit, nici ştiu să-i fie giurui tată-meu, şi giuruind să-mi de banii. Şi eu, vrînd să mergu să giur, n-au vrut să mă lase dumnealui medelniceriul Mogîlde şi am stătut înainte dumisale şi înainte dumisale lui Tănase comisul al doile, amîndoi, şi ni-am aşedzat ca să-i dau pentru acii 50 stupi şi pentru cii 40 lei 2 cai de căruţă şi 4 lei bani şi o iapă şi 25 stupi de sămînţă şi un vecin. anume Ursul Vîntul, moldovan, pentru ca să nu mai giur.

Şi li-am dat aceste toate şi aşa ne-am aşedzat înainte dumilor sale care mai sus sint pomeniţi şi dinainte altor oamini buni. nici să mai aibă de acmu înainte a mai cere piste giudecata ce-am avut şi peste aşedzarea ce am făcut şi ne-am aşedzat şi ni-am făcut şi scrisori unul la mîna altue. Iar care dintri noi ar mai scorni gîlceavă să fie di ruşine. Şi pentru credinţă am şi iscălit.

U Ias, let 7232 ⟨1724⟩ fev⟨ruarie⟩ 14.

Antiohie Hudeci iscal.

Mogîlde biv vel medelnicer, m-am tîmplat.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIV, doc. 49.
Orig.

81

⟨Iaşi,⟩ 29 iunie 1724

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Sfinta Vineri să trimită la satul Iucaş (Neamţ) să ia dijma moşiei.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru, egumenului de la Svînta Viniri, şi pre cini va trimite sfinţie sa, să fie volnic cu carte domniii meli a mergi la sat la Iocaş, ce este la ţinutul Niamţului şi să aibă a lua de a dzecia den toate după obiceiu, din pîni, din fînaţ, din grădini cu legumi şi cu cînepi şi cu inuri şi din prisăci cu stupi, şi să aibă a lua din tot locul cu tot vinitul şi nime să nu cutedză a sta înpotriva cărţii gospod. Iar cui ar păria cu strînbul, să vie faţă la divan.

Aceasta scriem.

Let 7232 ⟨1724⟩ iuni 29.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XII, doc. 172.
Orig., pecete aplicată.

82

Lucoviţa, 16 iulie 1724

Popa Grigore Pisanca dă zapis de chezăşie lui Dumitraşcu Bainschi, pentru fratele său Fodor, dat rob de la divan, că va şedea în Lucoviţa sau la Milia, de unde este vecin cumpărat şi că nu va mai face pîră împotriva stăpînului.

Adică eu, popa Gligor Pisanca, fratile lui Fodor, făcut-am zapisul miu la mîna dumisale giupînului Dumitraşco Bainschi, precum am luat în chizişiia mi

https://biblioteca-digitala.ro

pi frat⟨e⟩l⟨e⟩ miu Fodor, dupi ci l-au dat mărie sa vodă vicin rob de la divan, dupi giudicata ci l-au rămas giupînul Dumitraşco, fiindu-i rob.

Deci m-am apucat pentru dînsul cum că a şede în sat în Lucoviţa şi n-a fugi, iar fugînd din Lucoviţa, el să margă la Miliia să şadză, de unde iaste vicin cumpărat ; însă fugînd ⟨din⟩ Miliia, să aibu eu a da pi fratil⟨e⟩ miu în mînîli giupînului Dumitraş⟨co⟩, iar di ar fugi şi de la dum⟨nealui⟩ în ţara lăşască şi s-ar întorcé frat⟨e⟩l⟨e⟩ miu în Moldova şi l-aş şti undi iaste, să aibu eu iarăşi a-l aduce la dumnealui Dumitraşco, stăpînul lui. Iar di ar mai înbla fratil⟨e⟩ miu a mai scorni vro pîră asupra stăpînu-său, să aibă dumnealui a-i lua tot di la casă şi să-l puie în heri să muncească ca c-un rob ce l-au dat di grumazi di la divan.

Şi pentru credinţa am iscălit să s⟨e⟩ creadză.

U Luc⟨o⟩vit⟨a⟩. 7232 ⟨1724⟩ iulie 16.

Eu popa Glégoré Pésanca, chizaş de frate-meu Fodor.

Şi eu Ion Volcinschi : şi eu Toader Voncischi, martur m-am tîmplat : Iordache Ruset biv vel clucer i staroste, martor.

Şi eu Ion Volcinschi ; şi eu Toader Voncischi, martur m-am tîmplat ;

Arh. St. Buc., A. N., pach. III, doc. 3.
Orig.

83

Iaşi, 28 septembrie 1724

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, face cunoscut locuitorilor din satul Săbăoani că au fost luaţi pe seama domniei, care se va îngriji de toate nevoile lor.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domnie me la toţi sătenii de sat de Săb⟨ă⟩oani.

Facem ştire tuturor pentru rîndul vostru, că pînă acmu aţi fost în sama dumisale lui vel spătar, iară acmu v-am luat din sama dumisale şi sînteţi în sama gospod. Pentru acee, vădzînd carte domniii mele, să căutaţi să vă apucaţi de pămînt şi de hrana voastră şi nice o grijă să n-aveţi. Şi ci-ar hi nevoile voastre, să agiungeţi la cruceri şi clucerii ne-or face ştire noa şi toate nevoile voastre le vom căuta. Şi de nu veţi fi avînd vornicel, iarăşi noi vom pune pe cine veţi socoti voi să vă poată purta de grije voastră şi dispre nime nici o nevoe sau supărare nu veţi ave.

Această vă scriem şi vă dăm ştiri şi aceasta.

U Ias, let 7233 ⟨1724⟩ sept⟨emvrie⟩ 28.

La lucru domniscu, la podvezi şi la altile de v-ar poronci clucerii, să nu mergiţi, fără cît după obicei ci este veţi lucra mănăstirii, şi cu această carte să vă apăraţi di toţi [1].

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 13.
Orig., pecete aplicată.

[1] „La lucru domniscu..." adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

84

⟨Iaşi,⟩ 27 noiembrie 1724

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Pobrata să caute oriunde vecinii şi ţiganii mănăstirii spre a-i aduce la urma lor.

† Io Mihai Răcoviţă voevod, bojiiu milostiiu i gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am cartea domniii mele rugătoriului nostru Tofan, egumenului de la mănăstirea Pobrata, ca să fie volnic cu cartea domniii mele oriunde şi-ar afla vecini de ai mănăstirii au ţigani şi ţigance mănăstireşti, ori în ţigani boereşti, ori în ţigani călugăreşti, să fie volnic a-i luaré şi a-i duceré iarăşi la mănăstire, să slujască mănăstirii precum au slujit mai înainte. Şi nimenea să nu să ispitească a să puni înpotriva cărţii domniii mele, că aşa iaste porunca domniii mele. I i ⟨spravnic⟩ saam rece gospodstva mi.

Let 7233 ⟨1724⟩ noemv⟨rie⟩ 27 dni.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXII, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

85

Iaşi, 30 mai 1725

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, trimite un slujitor la moşia Bohotin, a vornicului Ştefan Ruset, să aprindă casele oamenilor „a cărora ar vri dumnalui".

† Io Mihai Răcoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele slugii noastre cestui . . . . [1] să fie volnic cu carte domniii meli a merge la Bohotin, la moşie dumisali vornicului Ştefan şi ⟨să⟩ aibă a aprinde casăle oamenilor care şed pe moşie dumisali vornicului Ştefan, a cărora ar vri dumnalui, şi nime să nu cutedză a să pune înpotriva cărţii domniii mele. Aceasta scriem.

U Ias, let 7233 ⟨1725⟩ mai 30.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXI, doc. 94.
Orig., pecete aplicată.

86

Iaşi, 16 iulie 1725

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bogdana să stringă dijma de pe toate moşiile mănăstirii din ţinutul Cirligăturii, de la Storneşti, Pleşeşti şi Batorneşti.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele egumenului de Bogdana, să fie volnic cu carte domniii mele a lua de a dzece di pe toate moşiele mănăstirii Bogdanei, de la

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

ţinutul Cîrligăturii, de la Storneşti şi Pleşeşti şi Batorneşti, ca să de voe să are şi să cosască cini unde-i va fi voe, nime pe nime să nu poprască. Şi nime să nu ste împotriva cărţii domniii mele.

U Ias, let 7233 (1725) iul(ie) 16.

Nacas că s-au făcut carte Cucoranului, ca să aibă călugării a lua de a dzece păn or vini la divan. [1]

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. XLI, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

87

Iaşi, 10 noiembrie 1725

Măranda şi cu fiul ei, Neculai Bucium, vînd vel logofătului Ilie Catargi doi vecini din satul Horgeşti (Putna).

† Adecă eu Măranda, fata Milescului ce-au fost sărdar, giupîniasa lui Costantin Bucium postelnic, înpreună cu fiiu mieu Neculai Bucium scriem şi mărturisim cu acest adivărat zapis al nostru la mîna dumisal(e) Ilie Catargiul vel logofăt şi a giupîniasii dumisal(e) Catrinii, precum să să ştie că noi de nime nevoiţi, nici asupriţi, ce di a noastră bună voie am vîndut dumisal(e) ai noştri drepţi vecini, anume pe Ioniţă şi pe frate-său Ilie, ficiorii Mîrzii, carii ne sîntu noî drepţi vecini din sat din Horgeşti, de la ţinutul Putnii, precum pe tatul lor, pe Mîrza, îl arată anume la înpărţala ce frăţască ce s-au înpărţit soţu meu Costantin Bucium cu cumnatu-său, cu Vasilie Buzdugan medelnicer. Neputîndu-să ei fraţii învoi cu ce li-au fostu rămas de la părintel(e) lor Gavrilaş medelnicer, cu poronca măriii sale lui Antohie vodă au mărsu denainte dumilor sale Alexandru Ramandi vornic şi Ilie Catargiul, fiind atunce comis, de i-au socotit şi i-au înpărţit cu moşiile şi cu vecinii ce le-au fostu rămas de la părinţi. Şi acel vecin Mîrze, tatul acestor de mai sus numiţi, Ioniţă şi Ilie, s-au venit în parte soţului mieu, lui Costantin Bucium, cu satul Horgeşti, pecum mai pe largu arată înpărţala, cu iscălitura dumilor sale, ce-i făcută la vălet 7207 oc(tomvrie) 29.

Deci şi pe mine acmu agiungîndu-mă nevoe, tîmplîndu-să de mi-au murit o copilă ce-au ţinut-o feciorul Soroceanului şi neavînd cu ci-o griji, m-am socotit de am vîndut aceşti doi vecini dumisale Ilie Catargiul vel logofăt şi giupîniasii dumisale Catrinii, drept . . . . . [2] lei bătuţi, bani gata, căci alţii din rudele mele nime n-au vrut să-i cumpere, iară dumnilor ne-u făcut plată deplin întru mînuli noastre.

Pentru acie am dat şi de la noi acestu zapis ca să le hie dumilor sale şi cuconilor dumisale drepţi vecini în veci, ei şi feciorii lor şi cu tot rodul lor ce să va trage dintru dînşii. Şi pentru credinţă, am iscălit şi noi şi ni-am pus peceţile şi-au iscălit şi alţi boiari mari şi mici ce s-au întîmplat.

U Ias, 7234 (1725) noe(m)v(rie) 10.

Măranda fata Milescului, giupîniasa lui Costantin Bucium ; Neculai Bucium. Mihail Sturdzea vel ban ; Dimitrie ban iscal, martur.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LXVII, doc. 21.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] „Nacas că . . .“ adaos.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

12 decembrie 1725

Vasile Hăbăşescu medelnicer dă lui Sandu Sturdza vel ban un vecin în schimbul altui, ori un moldovan ori un ţigan, de potriva vecinului său.

Adecă eu, Vasili Hăbăşéscul biv vel medelnicer, făcut-am zapisul meu la mîna dumisali Sandului Sturdzea vel ban, précum am făcut cu dumnealui o tocmală într-acesta chip : am dat eu dumisali al meu drept vecin, anume Galaţi Petrea, ficiorul lui Martin Galaţi, ungur, care îmi este mie dréptu vecin den Agiudéni, şi dumnealui să-mi de altu vecin, ori un moldovan ori un ţigan, de potriva vecinului mieu. Deci, ca să-i fie dumisali dréptu vecin, dumisali şi cuconilor dumisali, néclătit în veci.

Şi la această tocmală a noastră tîmplatu-s-au molţi boeri şi oméni buni, cari mai gios s-au iscălét. Şi eu pentru mai mare crédinţa am şi iscălit.

Let 7234 ⟨1725⟩ dec⟨hemvrie⟩ 12.

Vasilie Hăbăşăscul medelnicer iscal.

Costantin Silion logofăt, martur.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDLXIV, doc. 39.
Orig.

89

Iaşi, 10 martie 1726

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte lui Costache biv vel medelnicer să cerceteze şi să oblige pe locuitorii Buceşti, care au cosit pe moşia Dămăceni la vadul Roşcăi, să dea dijma de fin mănăstirii Adam.

† Io Mihai Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scrie domniia mea la boiariul nostru, dumnealui Costachi biv vel medelnicer.

Facem ştire că domniii mele s-au jeluit rugătoriul nostru Iorest, egumănul de la mănăstirea lui Adam, dzicîndu că pre moşie la Dîmăceni în ţinutul Tecuciului, la vadul Roşcăi, şi ci-au fost dijma de fîn n-au vrut neşti oameni ce le dzic Buceştii să dea, care ni-au arătat şi carte de rămas de la domniia mea că s-au pîrît de faţă acei Buceşti aciia la divanul domnii meli cu Stamatin vel căpitan de Tecuci şi i-au rămas. Şi ei acmu, peste carte aceasta de rămas, ei s-au sculat şi-au poprit, n-au vrut să dea dijmă pi ci de an, nici de estimpu.

Ce iată că scriem dumitale, mărgîndu dumneata acolo şi aflîndu că moşiia Adămeştilor pe ⟨unde⟩ [1] dzic ei că-i moşiia lor. . . .[1] să pli⟨neşti toată⟩ [1] dijma ⟨de la acei⟩ [1] oameni. . . .[1] de an şi de estimpu, ⟨mai⟩

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

multă jalobă să nu mai vie. Şi, precum vii afla şi plini, să faci şi mărturie ca, de or vre să mai vie la divan, să avem ştiri. Aceasta scriem.

U Ias, let 7234 (1726) mart 10.

Vel logofăt ucit.

Arh. St. Buc., M-rea Adam, pach. VI, doc. 41.
Orig., pecete aplicată.

90

12 iulie 1726

Cercetarea vel spătarului I. Palade în pricina egumenului de Soveja cu unii locuitori care nu vor să se recunoască vecini ai mănăstirii.

Izvodu di oamenii cari îi tragi egumănul di Sovejii vicini pe zapis şi cu izvodu anume di vecinii, din satu di Costişti ot Pereschiv şi din satu din Rupturi, ce-au cunpărat răposatul Matei vodă Băsărab şi au datu danii la mănăstiri sa, la Soveji.

Let 7234 (1726) iuli 12.

† Ştefan sin Toader morari.

† Neculai sin Savin, nipotu Sava Nicică, cari să află scris Sava Nicică în izvodul cil di cumpărătcari.

† Alecsandru sin Chirila, tij să află Chirila tată-său la izvodul cil di vîndzari.

† Pavăl, nipotu Neculii Badiului, tij să află Necula moşi-său în izvodu.

† Hilip sin Dumitraşco Meachin, tij să află în izvodu Dumitraşco Meachin.

† Sin Hilip sin Ştefan, nepotu lui Bălan Leurdă, tij să află în izvodu Bălan Leurdă.

Pe aceşti oameni îi tragi eguminul vicini şi şi-au adus martori pecum scriu anume mai gios, oameni bătrîni:

† Stratul Ţonţéi, ot vatra ot Brăhăşişti, di moşie ot tam.

† Neculai sin Grecul Costiscul, tij ot Brăh(ăşişti), moşan di Galbini.

† Strătul băbiiac, sin popa Andrii ce-au fostu pop(ă) în Costişti în vechili vrimi, moşan di Chiliani.

† Ştefan Spaimă ot Ciorăşti, moşan ot tam.

† Dănmiian di Lieşti, moşan ot tam.

† Ion Hristofori ot Triponişti, [1] moşan ot tam.

† Frăţiman Drumea, moşan din Huş ot Gura Tutovii.

† Dimoftii Postolachi, moşan ot Lieşti.

† Fulichi sin Baciul, ce-au fostu tată-său vizitiu la Enachi clucer, moşan ot Dajbijéni.

Şi s-au întrebat cum ştiu pentru aceşti oameni ce-i tragi egumănul vicini, şi ei s-au apucat tar(e) că nu-i ştiu vicini nici pe dînşii, nici pi părinţii lor, nici să-i hie mai tras ciniva la vicinătate, ce-i ştiu oameni di moşie şi pe

[1] Pentru: Priponeşti.

https://biblioteca-digitala.ro

dînşii şi pe părinţii lor. Şi li-au citit egumănul şi carte di blăstăm di la părinteli mitropolitul şi ei au priimit-o cu toţii.

Adus-au şi egumănul un om martor dzicîndu c-au fostu slugă la alţi egumeni mai înainte vrimi şi trimiţîndu-l cu poslușanie păn era mai tînăr, de au fost strîngîndu vinitul moşielor. acesta mărturisi pentru un Ştefan sin Toader morar c-au fost tată-său. Toader, morar la călugări.

I. P(a)l(a)d(e) vel spat(ar).

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXXIV, doc. 33.
Orig.

91

Iaşi, 31 iulie 1726

Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte lui Gheorghe Hermeziu să-şi stăpinească moşia Horodeşti şi partea din Cuzlău (Dorohoi), obligînd pe locuitori a-i da dijma din toate produsele.

† Io Mihai Răcoviţă voevoda. bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniii meli slugii noastre. lui Ghiorghi Hermeziu, să hie volnic cu cartea domniei meli a ţinea şi a stăpîni moşiia de la Horodeşti ce-i la ţinutul Dorohoiului. cari giumătate de sat îi iaste lui de baştină, iar giumătate iaste cumpărătură. cumpărată de Andrei Hermeziu ; şi să mai oprască şi a patra parte de Cuzlău ce-i la ţinutul Dorohoiului. care-i iaste de moşie, şi să aibă a lua de a dzéci din pîni. din fîn, din cînipi. din inuri. din grădini, din prisăci cu stupi şi din totu vinitul ce-ar hi. nime să nu stea înpotriva cărţii domniii meli. Iar di ar avea ciniva ceva a răspunde cu niscariva drese, să vie la divan [1].

U Ias. let 7234 (1726) iuli 31.

Vel logofăt ucil.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXXVIII, doc. 24.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Cărţi domneşti identice, pentru luarea dijmei de pe moşii s-au mai dat :
— la 23 decembrie 1726 căpitanului Patraşcu, pentru părţi din moşiile Boroseşti şi Bisericani-Iaşi (Arh. St. Botoşani, mapa Goilav, doc. 19, f. 3v. ; orig.) ;
— la 5 ianuarie, egumenului mănăstirii Dragomirna, pentru siliştile : Măteieni, Bîrzeşti, Firşeni, Ibăneasa, Dichisdeni, Horodişte şi Pîrjolta (Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIX, doc. 103a, orig.) ;
— la 8 iulie 1729, lui Grigore Botez, pentru moşia Corni, din ţinutul Suceava (Idem, pach. MCL, doc. 55, orig.) ;
— la 18 decembrie 1729, dată unui Neculai, pentru părţile sale din moşiile Hărtăneşti, Nistoreşti şi Ocna, din ţinutul Bacău (Arh. St. Iaşi, pach. CDXVII, doc. 77, orig.) ;
— la 15 iunie 1731, dată egumenului mănăstirii Caşin, pentru moşia Mihneşti şi pentru munţii Zvoina, Clăbuciul, Stînişoara şi Dobra (Arh. St. Buc., M-rea Caşin, pach. II, doc. 7, orig.) ;
— la 3 august 1731, dată lui Neculai Axinte, pentru moşiile Cotmani şi Toxobeni din ţinutul Iaşi (Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLIX, doc. 39, orig.) ;
— la 14 iulie 1732, dată vornicului Ion Balş, pentru moşia Mereşti, din ţinutul Hîrlău (Idem, pach. CDVIII, doc. 20, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

92

26 august 1726

Bărboi Sturza vinde surorii sale, călugăriţa, doi vecini cu copiii lor, „să-i aibă robi".

Adécă eu. Bărboiu Sturdzea, făcut-am zapisul meu la mîna dumisali surori-mea, călugăriţii, precum ⟨m-⟩am aşezat cu dumneei înainte badii Sandului şi nainte badii lui Mihalachi pintru 2 vecini cu copiii lor, anume Neculaiu Fulga şi Ion Fulga, fără un ficior a lui Neculaiu Fulgăi ce este însurat, anume Lupul, ce cu acest zapis i-am vîndut ca să-i stăpînească dumneei şi să-i aibă robi. Şi cu aceasta, ca să să cr⟨e⟩adă, am iscălit.

Let 7234 ⟨1726⟩ avgust 26.

Şi aceşti vecini i-am vîndut dumisali drept 60 lei.

Bărboiu Sturdzea.

Iordache Sturdzea vel ban, martor ; Mihalachi Sturdzi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXCVI, doc. 1.

Orig.

93

Iaşi, 29 ianuarie 1727

Grigorie Ghica, domnul Moldovei, dă carte de stăpînire lui Ioniţă Tăutu asupra vecinilor fratelui său, căruia i-a dat moşia sa din Răstoace de a pus-o zălog spre a se plăti de o datorie la un turc şi nu i-a mai scos-o.

Noi Grigori Ghica voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei.

Dat-am carte domniei mele lui Ioniţă Tăutul şi ficiorilor lui să fie volnici cu carte domniii mele a opri şi a stăpîni pe Gheorghe Mănigă şi cu trei feciori ai lui şi pi Petre ficiorul Tomii şi pre alţi vecini ci-or mai afla, vecini a fraţîni-său, lui lui Vasîli Tăutul. Pentru că zîse Ioniţă Tăutul că au fost datoriu Vasîle Tăutul cu 100 de lei la un turcu şi, neavînd cu ci plăti ace datorie a turcului, au căzut cu rugăminte a fratelui său Ioniţă Tăutul de i-au dat o moşie din Răstoaci de au pus-o zălog la Gligoraş Potlog pînă într-un an. de i-au dat acei bani de s-au plătit de la turcu şi s-a făce cum a pute şi iar să-i scoaţă ace moşie. Şi de atunce pînă amu au trecut cîţiva ani şi moşiia nu i-au mai scos şi este păgubaş de moşie şi de venitul moşiei.

Deci domnia mea i-am dat această carte a domniei mele să aibă a stăpîni vecinii, cum scrie mai sus şi moşie unde ar afla de a lui Vasîle Tăutul, cît s-ar afla dreaptă partea lui. Iară de ar ave cineva ceva a răspunde, să vie de faţă în divan şi cu dresă ce ar ave. Aceasta scriem.

https://biblioteca-digitala.ro

Vasîle Tăutul de ar ave ceva a răspunde, să vie aice de faţă cu frate-său Ioniţă la divan.

U Ias, vlet 7235 ⟨1727⟩ ghenar 29.

L⟨ocul⟩ p⟨eceţii⟩.

Vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDVI, doc. 23.
Copie dintre anii 1840—1850.

94

⟨Iaşi,⟩ 27 aprilie 1727

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare mitropolitului să trimită la moşia mitropoliei, Penişoara, să scoată pe oamenii care au odăi cu vite şi fac stricăciuni.

Noi Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele cinstitului părinte şi rugătoriul nostru, svinţiii sale chir Gheorghie mitropolitul şi pe cine ar trimite svinţia sa la moşii svintei mitropolii, la Penişoara, ce este aproape de Eşi, să fie volnici cu carte domniii mele a scoate de pe hotarul mitropolii pe Ursul şi pe Mihăilă şi pe alţii carii şăd cu odăi cu vite pe locul mitropolii şi fac stricăciune multă în ţarini şi în fînaţe şi-n grădini.

Deci să aibă a-i scoate de pe hotarul mitropolii cu toate bucatele lor, ca să margă ei să să aşeze pe locurile lor. şi nime să nu cuteze a sta înpotriva cărţii domniii mele.

Let 7235 ⟨1727⟩ apr⟨ilie⟩ 27.

Locul pecetţii gospod.

Vătaji de aprozi, să triimeţi un aprod cu această carte şi să-l scoată de pe acel hotar şi să dea şi ciboti.

Arh. St. Buc., Ms. 535, f. 10.
Copie.

95

⟨Iaşi,⟩ 18 mai 1727

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte pîrcălabilor de Bacău să cerceteze pricina egumenului de la Bogdana cu birsanii de la Caşin, care nu i-au dat banii pentru dijma cumpărată de pe o moşie, făcindu-i şi pagubă în vite.

†Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domnie mé la slugile noastre, pîrcălabi de Bacău.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că domniii meli jălui rugătoriul nostru egumenul de Bogdana pe bîrsanii de la Caşin, dzicînd c-au avut tocmală cu dînşii, vîndzîndu-le dijma de pe o moşie, le-u dat şi 2 vite de iape să le pască, şi ei nici banii de pe dijmă pe tocmală nu au plinit şi încă i-au prăpădit şi o iapă c-un tretin.

De care lucru iată că vă scriem să-i chiemaţi faţă pe bîrsani să le luaţi sama şi, de a fi aşa cum jălui egumenul, să căutaţi să-i faceţi dreptate să-l aşedzaţi cum a fi mai cu dreptul, şi pentru dijmă şi pentru vite, ca să nu rămîie egumenul păgubaş. Iar de a fi poveste într-alt chip şi nu-i pute aşedza acolo, să le faceţi cu mărturie să vie faţă. Acesta scriem.

Let 7235 (1727) mai 18.

Veliţi boleri ucil.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. X, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

96

(Iaşi,) 4 iunie 1727

Grigore Ghica, domnul Moldovei, pe baza judecăţii făcută de vel vornicul Constantin Ruset, hotărăşte ca Gheorghiţă, feciorul Onicăi, şi Giuncul vornicul să nu mai încalce hotarul moşiei Galbeni a mănăstirii Soveja şi să dea dijmă egumenului din tot ce cultivă.

Io Grigorie Ghica voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldovii.

Adecă s-au pîrît de faţă înainte domniii mele şi a tot sfatul nostru rugătoriul nostru Onufrie, egumenul de la sfînta mănăstire Soveja, cu Gheorghiţe, feciorul Onicăi, pentru moşie din satu din Galbeni, de la ţinutul Tecuciului, zicîndu egumenul precum Ursul Vartic, ce-au fostu vornic, cu fămeia lui, Anna, şi cu fiica lui, Niacşa, au închinat schitul lor de la Galbeni cu toată moşie ce-au avut ei acolo, toate cumpărături(le) părintelui lor şi de la dînşii ce-au cumpărat, cu doao vii cu pometi, cu o moară gata şi cu locuri de grădină şi în dial şi în vale şi cu tot venitul precum le scriu dresăle, precum am văzut şi zapisul lor scriindu într-acesta chip, care ace moşie au fostu aleasă şi hotărîtă de Vartic, precum am văzut şi o mărturie de hotărîtură. Iar acel Gheorghiţă, feciorul Onicăi, şi cu alte rude a lui s-au fostu sculat şi de cîţiva ani s-au volnicit pe această moşie a mănăstirii de opre nişte săpături. Şi avîndu şi vii pe acestu locu şi cîţi lucra pe moşie sta pricină de nu vre să de dijmă, arătîndu şi un zapis de la acel Varticu, scriindu ca să-şi ţie săpăturile ce sînt pe hotarul mănăstirii.

La care dede samă egumenul că au şi ei, acestu Gheorghiţă cu alţi răzeşi a lui, moşie lor osăbită afară din hotarul mănăstirii, şi ei nu-şi ţîn moşie lor şi întră şi în hotarul mănăstirii de poprescu dijma de atîţa ani de pe toată hrana lor ce lucrează locul mănăstirii.

Iar acum, stîndu de faţă la divan, domnie mea i-am dat în sama cinstit şi credincios boeriul(ui) nostru, dum(nealui) Costandin Ruset vel vornic, ca să ste să le ia sama. La care, stîndu faţă înnainte dumisale acestu Gheorghiţă şi cu Giuncu vornicu, care şi ei s-au răspunsu rudă lui Vartic, cu egumenul de Soveja, şi luîndu dumnealui sama cu amăruntul, aşa au aflat şi li-au ales, că n-au nici o triabă aceşti oameni ce-s numiţi mai sus cu hotarul mănăstirii care

https://biblioteca-digitala.ro

au dat-o danie acel Vartic şi-au închinat-o cu schit cu tot la mănăstire Sovejii. Şi cît s-au volnicit ei pe moşie mănăstirii, încă au umblat fără ispravă, fără cît ei să-şi ţie numai săpăturile cele vechi pe zapisul lor ce au de la Ursul Vartic vornic, care scrie că s-au învoit cu răzeşii să-şi ţie ei săpăturile.

Pentru aceia dar şi domnie mea am dat rămas pe Gheorghiţă sîn Onicul şi pe Giuncul vornicul şi pe alte rude a lor, precum ei întru nimic de hotarul mănăstirii să nu să atingă, fără cît numai săpăturile cele vechi să-şi ţîe, iar afară din săpături, nici o palmă să nu să mai întindă, şi ce-ar lucra ei pe moşie mănăstirii, afară din săpături, să aibă egumenul a le lua de a zece din tot venitul, pe obiceiu.

Aceasta pîră să nu s⟨e⟩ mai pîrască preste carte domniii mele. Aceasta scriem.

7235 ⟨1727⟩ iun⟨ie⟩ 4.

Costandin Roset vel vornic.

Pecete gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 656, f. 42 v.
Copie.

97

Iaşi, 10 iunie 1727

Grigore Ghica, domnul Moldovei, întăreşte spătarului Iordache Aslan şi soţiei sale Aniţa dania din partea mătuşei lor, Ileana băneasa, satele Rădiana şi Hălăuceşti cu vecini, ţigani şi o jumătate de loc de casă din Iaşi.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Adecî au vinit înainte domniii mele şi denainte alor noştri boieri a mari şi a mici boieriul nostru Iordache Aslan, ce-au fost spătar al doile, şi ni-au arătat un zapis încredinţat de la soacra dumisale Iliana, giupîniasa lui Savin banul, fata răpoosatului Vasilie Ceaurul biv vel logofăt, făcut acel zapis denainte sfinţiii sale părintelui chir Ghiorghie mitropolitul şi altor boieri mari şi mici, scriind şi mărturisind într-acel zapis precum rămîind dumneiei la bătrîneţele sale şi la mare neputinţă şi la slăbiciune şi neavînd lîngă cine sî lipi să o sprejenească, şi din toţi nepoţii săi rămîind numai această nepoată a sa, Aniţa, fiica gine⟨re⟩-său lui Dumitraşco Ceaurul ce-au fost logofăt mare, aşa s-au socotit dintru toată inema sa şi de a sa bună voie. Cunoscînd că are mare milă spre dînsa şi o priimeşti cu dragoste, s-au lăsat dumilor sale şi cuconilor dumilor sale, cu multu cu puţin ce i-au rămas de la Dumnezău, după sufletul său, din moşii şi din ţigani şi din vecini şi cu giumătate de loc de casă din Iaşi care au fostu a părintelui dumisale, a lui Vasilie Ceaurul logofăt, pecum arată zapisul de împărţală ce au avut fratele dumisale, Dumitraşco Ceaurul logofăt, mărturisind cu sufletul dumisale înainte lui Dumnezău că pînă la această vîrstă a bătrîneţălor sale ce-au agiunsu cu nimică cu alte odoare, aur sau argintu, nu i-au rămas, tîmplîndu-i-se şi în viaţă a trage multă streinătate pentr-alte ţări, ce-au şi avut încă au cheltuit şi au prăpădit, fără cît pînă acmu la această vreme au rămas numai cu douî sate, anume Rădiana, sat întreg cu vecini la ţinutul Bacăului, cu toate părţile de cumpărătură pinpregiur, şi Hălîuceştii la

https://biblioteca-digitala.ro

ţinutul Sucevii şi cu alte părţi de danie şi cumpărături ce sintu pinpregiurul lui şi cu vecini şi cu giumătate din toţi ţiganii ce sintu parte dumisale, osăbit de parte fratelui său, logofătului, carii în viaţă cît au trăit fratele dumisale nu i-au fostu împărţit.

Deci aceste doî sate şi cu giumătate din toţi ţiganii tătîne-său lui Vasilie logofătul şi cu giumătate de loc de casă din Iaşi, ce este pe uliţa .....[1] li-au dat şi li-au dăruit ginerelui său, lui Iordachi Aslan spătariul şi nepoatei sale Aniţii, giupînesii lui Iordachi, tîmplîndu-se de i-au botezat şi un cucon a dumilor sale, ca să le fie drepte ocini şi moşii, numai şi dumnilor, cum în viaţa sa îi poartă de grijă şi o socotesc cu cele ce trebuie, aşa şi după moarte dumisale să aibă a o griji ca pre o maică, cu toate cele ce se cad mortului, cu comînduri şi cu sărindare, cu cît îi va îndura Dumnezău şi cu cît le va da mîna şi putinţa.

. . . . . .

Şi încă aceste sate a dumisale şi ţigani şi giumătate din locul casii din Iaşi le-au fost luat domniia sa Mihai vodă cu strîmbătate şi le-au fost dat unora şi altora, pentru faptele lui Vasilie Ceaurul, nepotul său ; pe urmă, cu giudecată le-au luat, la cari iarăşi ginerile dumisale, Iordachi Aslan spătarul, au stătut cu multă osteneală şi cheltuială aici în Iaşi, cu zăbavă pînă le-au dezbătut de s-au ales giudecata.

Pentru aceia dară şi domniia me, dac-am văzut acel zapis încredinţat cu pecete şi cu iscălitura dumisali Ilenii bănesii şi cu iscălitura sfinţiii sale părintelui mitropolitului şi a dumilor sale boierilor celor mari, am crezut şi am dat şi de la domniia me şi am întărit de mai sus numitului boierului nostru, dumisale lui Iordachi Aslan spătar, şi giupînesii sale Aniţii pre aceste de mai sus numite, satul Rădiana, părţile cumpărături pinpregiur şi satul Hălăuceştii, iarăşi cu toate părţile de penpregiur şi cu giumătate din toţi ţiganii ce-au fostu a lui Vasilie Ceaurul logofătul şi cu giumătate de loc de casă de aici din Iaşi, din zapis de danie ce au avut, ca să le fie lor şi de la domniia me drepte ocini şi danie şi urice de întăriturî de la domniia me, cu toate hotarîle şi cu toate viniturile neclătit, neruşeit, stătători în veci şi nimi altul să nu să amestece pred sim listom gospodstva mi.

U Ias, vleto 7235 (1727) iuni 10.

Pervago gospodstva.
Vasilie Buhăescul pis(al).

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXVIII, doc. 119.
Orig.

98

Iaşi, 24 octombrie 1727

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte boierilor Toader Cuza şi Ion Bujoranu să cerceteze reclamaţia lui Ilie armaşul contra unor locuitori din Borăşti care cultivă varză pe moşia lui şi nu-i dau dijma, căutînd să facă dreptate la amîndouă părţile, sau să le dea termen pentru judecată la divan.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la boerii noştri Toader Cuze şi la Ion Bujoranul.

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că aice la domniia me s-au jeluit sluga noastră Ilie armaşul pe Lipşe şi pe Ilie Lungul şi pe Vasile Barbul şi pe Antimie Bărbo⟨a⟩e de Borăşti, dzîcînd Ilie că s-au sculat acei oameni ş-au arat o grădină de curechiu ş-au făcut şi an şi estimpu şi nu vor să-i de de a dzece, puind ei pricină cum că-i ace grădină pe locul Borăştilor, şi Ilie arată şi un ispisoc de la Duca vodă de toat⟨e⟩ cumpărăturile a moşului său, a Handocăi cluceriului.

Deci iată că vă scriem, să mergeţi acolo la Borăşti şi să luaţi sam⟨a⟩ hotărălor cu bună dreptate şi să-şi scoaţă şi ei scrisorile, cine ce vor hi avînd, iar neavînd ei scrisori să dovedască, să giure Bălan şi Ursul Lipşe cum că este ace grădină pe locul Borăştilor, a Borăştilor loc să rămîe. Iar. . . .[1] într-acesta chip, să-i plineşti . . . .[1] dejma lui Ilie de la acei oameni şi precum a fi mai drept, să-i aşedzaţi acolo. Iar de a fi poveste într-alt chip şi neputîndu-i aşedza, să le daţi dzi, cu o mărturie, ca să avem ştire.

U Ias, let 7236 ⟨1727⟩ oc⟨tombrie⟩ 24.

Vel logofăt ucil.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXXV, doc. 67.
Orig., pecete aplicată.

99

⟨Iaşi,⟩ 22 martie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel sătrarului Dabija să cerceteze reclamaţia egumenului de la Bîrnova contra locuitorilor din Poşorcani (Putna) care s-au împotrivit oamenilor săi veniţi să ia dijma moşiei, şi să aleagă părţile lor de ale mănăstirii.

Noi Grigori Ghica voevod, bojiiu milosti gospodari zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la boerul nostru, dumnealui Dabija biv vel şetrari.

Facem ştire că aici la domnia me jălui rugătoriul nostru egumenul di la sfînta mănăstire Bîrnovii, pentru satul Poşorcanii şi satul Popenii di la ţinutul Putnii, pe apa Trotuşului, arătînd egumenul un zapis de danie di la doamna Nastasia a răp⟨osatului⟩ Ducăi vodă, nepoată Dabijăi vornic, pentru satul întreg Popenii şi pentru satul Poşorcanii. Şi mai arătă şi alt zapis di la Vasile Ceaurul hatman scriind că au vîndut satul Popenii şi părţile din Poşorcani răp⟨osatului⟩ Dabija vodă pe cînd au fost el vornic mari. Şi egumenul dînd samă cum că au fost triimes în doî-trii rînduri ca să ei di a zăcea din sat din Poşorcani, iar oamenii din Poşorcani s-au fost sculat în tăria lor şi cu drugii asupra oamenilor părintelui egumenului şi n-au vrut să lasă să s⟨e⟩ ei di a zăcea, zicînd acii oameni că sînt şi ei răzăşi şi au moşie în Poşorcani.

Şi acmu, tîmplîndu-să şi nişte oameni din sat din Poşorcani faţă, deti răspuns cum satul Popenii sînt drepţi a mănăstirii Bîrnovii şi nu să amestică ei acolo, iar în sat în Poşorcani dau samă cum că au şi ei moşie nevîndută, partia lor, nimăruia, numai zisă că într-acel sat, în Poşorcani, ari nişte părţi şi mănăstirea Bîrnova, iar nu satul tot.

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci de aici nu li s-au putut alegi, pentru căci cu adevărat într-un zapis ce-i vîndut de Vasile hatman Dabijăi vodă scrie cum că au vîndut satul întreg Popenii şi părţile din Poşorcani, iar în zapisul doamnii Nastasîia, cel de danie mănăstirii, scrie sat întreg Popenii şi satul Poşorcanii.

Deci iată că să scrie dum⟨ita⟩li că, viindu-ţi cartia domniei meli, să te scoli şi să mergi acolo la sat la Poşorcani şi să strîngi oameni buni bătrîni din sus şi din gios, megieşi şi răzăşi de acolo şi să scoată oamenii dresă ce vor fi avînd, faţă, şi să li ei sama foarte pe amănuntul şi cu bună dreptate. Şi cîte părţi vei afla a mănăstirii Bîrnovii în sat în Poşorcani, ce sînt vîndute de Vasîle Ceaurul hatmanul Dabijăi vodă, să cauţi să le alegi dispre partia oamenilor din Poşorcani, să le alături lîngă satul Popenii, să stîlpeşti, să pui petri, să să ştie alesă, să nu mai fie gîlceavă cu oamenii de Poşorcani şi să faci şi mărturie să o dai la mîna cui s-a cuveni, că de s-ar mai trage vreunii la divan să avem ştire.

7236 ⟨1728⟩ mart 22.

Locul peceţii gospod.
Vel vornic, netîmplîndu-să vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCXIII, dosar 9, doc. 1. Copie.

100

⟨Iaşi,⟩ 8 iulie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă pricina lui Gheorghe postelnicul cu un număr de locuitori din Sălişte, pe care-i dă să-i fie vecini, împreună cu rudele lor.

† Io Grigore Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii mele pentru multă pîră ce-au avut înainte domniii mele ş-a tot sfatul nostru boieriul nostru Gheorghie post⟨elnicul⟩, ginerile lui Dumitrachi ce-au fost armaş mare, cu ai săi vecini din sat din Sălişti, anume Năstasă Luceafăr, Gogeştii, Ciocmătireştii, Negură ficiorul lui Tărcan şi Ioniţă a Andonias⟨ei⟩, dzîcînd Gheorghie postelnicul cum aceşti oameni îi sînt lui drepţi vecini din sat din Sălişti, ci este în ţînutul Niamţului, di pi socrul său Dumitrachi armaşul, arătînd şi dresîle satului, scriind că satul Sălişti au fost cu vecini. Iar oamenii aceştiia di mai sus numiţi ei au dat sama că vecini nu sînt, făr' decît find închinaţi la acel sat, şădzînd multă vreme, cu această pricină îi tragi vecini.

La care domnia mea cerînd dovadă dispre înbe părţile, ori oamenii să s⟨e⟩ îndreptedză că nu-s vecini, ori Gheorghie post⟨elnicul⟩ să-i dovidiască cum că-i sînt vecini, şi oamenii aceştia nici o îndreptare n-au avut, iar boieriul nostru Gheorghie post⟨elnicul⟩ au arătat multe mărturii de dovadă, de la mulţi oameni bătrîni, di credinţă, mărturisînd cu sfiletil⟨e⟩ [1] lor cum că-i ştii pi aceşti oameni că sînt drepţi vecini. Ci nifiind marturii lui Gheorghie post⟨elnicul⟩ aici di faţă, domnia mea am scris o carte la cinstit părintile şi rugătoriul nostru sfinţia sa chir Atănas⟨ie⟩ episcopul Romanului, ca să-şi ducă Ghiorghie post⟨elnicul⟩ acei

[1] Corect : sufletele.

https://biblioteca-digitala.ro

marturi faţă înaintea sfinţii sale şi, di vor giura acii marturi pi mărturia lor, să rămîe acii oameni vecini precum au fost.

Ci iată acum vădzum şi mărturie sfinţiii sale episcopului di Roman, scriind într-acesta chip, cum au adus Ghiorghie post⟨elnicul⟩ dinainte sfinţiii sale pi un Eorist călugăr bătrîn ca de 90 di ani, carile au slujit şi la Costandin Ciobanul post⟨elnicul⟩, tatul lui Dumitrachi armaşul, 40 ani, şi pi un Milintie din Hociungi, om ca de 80 ani, şi pi un Ifti⟨mi⟩e di Hociungi, iarăşi om trecut cu vîrsta bătrîneţilor, carii aşa au mărturisît cu suflitile lor, cum ei ştiu cu adivărat pi părinţii acestor oameni aşădzaţi cu casă în sat în Sălişti, răspunzîndu-să tot vecini. Şi tî⟨m⟩plîndu-s⟨e⟩ di s-au fost răsipit satul pentru multi răscoale, au mers cini unde au putut, iar pi urmă, aşădzîndu-s⟨e⟩ vremea de pace, i-au strîns Costandin Ciobanul post⟨elnicul⟩ vecinii iarăşi la urmă, precum ş-un Grigoraş Braeş, călugăr, om foarti bătrîn, care neputînd să margă faţă, fiind slab de niputinţa bătrîneţelor, au mărturisît cu scrisoarea sa cum că după rîsipa satului, fiind şi el slugă la Costantin Ciobanul post⟨elnicul⟩, l-au trimis cu carte domniască de au strîns pe părinţii acestor oameni la urmă.

Şi toţi aceşti marturi de mai sus numiţi au mărturisît cum, după ce ş-au strîns Costandin Ciobanul post⟨elnicul⟩ oaminii vecini la Sălişti, au mai năzuit şi alţi oamini streini lăturaşi pentru sprijiniala, şi cărora au fost strein le-au făcut scrisoare la mînă, cît or vre să şadă şi cînd or vre să iasă, volnici să fie. Ce după alte mărturii şi sînguri doi dintr-acii vecini, anume Năstase Luceafăr şi Arsănie Ciocmatir. au mărturisît ş-au şi giurat înainte sfinţiei sale cum că şi ei şi ş-alţi ce trăge gîlceavă cu Gheorghie post⟨elnicul⟩ sînt drepţi vecini tot din Silişte, dar mai cu de-dinsul s-au adivirit şi dintr-un zapis a lui Dumitrachi armaşul ce-au făcut de ertare vecinătăţii lui Vasilie Gogul, a cărue fraţi buni eşis⟨e⟩ la divan cu Gheorghie post⟨elnicul⟩ dzîcînd că nu sînt vecini.

Pintru aceia şi domnia mia, dacă am vădzut mărturie sfinţiii sale episcopului de Roman scriind pricum au mărturisît acii marturi oameni bătrîni cu s⟨u⟩flitile lor dinnainte sfinţiii sale ş-a bisăricii, apoi şi cu alte dovezi s-au mai dovidit. care scriu mai sus. i-am dat şi domnia me pre aceşti oameni carii s-au scris şi anume : Ioniţă a Andones⟨ei⟩ cu ficiorul său Pavăl şi Grigoraşco Gogul cu 2 fraţi al săi, Postolache şi Tănasă, şi Năstasă Luceafăr şi ficiorii săi, Andrieş şi Onul, şi Grigor⟨e⟩ şi Negur⟨ă⟩ Tărcan cu ficiorii lui şi Ioniţă Ciocmatir ş-alţi fraţi şi veri a lor ce s-or trage rudenie de pi parte bărbătiască. Pe aceştia i-am dat ca s⟨ă⟩ fie drepţi vecini boieriului nostru lui Gheorghie post⟨elnicul⟩, cu tot rodul lor ce s-a trage dintru dînşii şi să-i fie lui uric şi întăritură stătător în veci şi de această pîră să nu s⟨e⟩ mai pîrască nici odănăoară piste carte domniii mele.

Aceasta scriem.

Let 7236 ⟨1728⟩iul⟨ie⟩ 8.

⟨Urmează apoi aceste două menţiuni :⟩ Aşijdire şi mărturie de la Aftănas⟨ie⟩ episcopul ot Roman, scriind că s-au dovidit vecini, pricum scrie ispisocul din let 7236 avgust 22.

Şi iarăşi şi o scrisoare di la sînguri doi dintre ei carii să mărturisăsc că sînt drepţi vicini cu toţii, din sat din Sălişti, în care scrisoare este iscălit şi sfinţie sa episcopul Atănas⟨ie⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 544—545.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

101

⟨Iaşi,⟩ 11 iulie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la mănăstirea Barnovschi să interzică locuitorilor de la Slobozia a cosi fînul pe locul dat lui de egumenul de la Galata, lîngă Şipot, punîndu-i să-i dea dijmă din cît au cosit pînă atunci.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Facem ştire cu carte domniii mele că să jelui rugătoriul nostru, sfinţie sa egumenul de Barnovschii, precum i-au dat sfinţie sa egumenul de Gălata un loc de iarbă să s⟨e⟩ cosască fîn, aproape lîngă Şipot, şi acmu s-au sculat oamenii de la Slobodzie şi-i cosăsc iarba.

De car⟨e⟩ să fie volnic cu carte domnii mele sfinţie sa egumenul de Barnovschi să scoată pe oameni din iarbă şi să-şi cosască sfinţiii sale şi, pe cîtă iarbă or hi cosit, să-şi de dijma, şi la Şipote de a hi cosit cineva pe locul sfinţiii sale încă să-i scoată, măcar de ar hi avînd şi carte gospod, şi dejma să-şi dea de pe obicei. Şi numai sfinţie sa să hie volnic să-şi cosască şi nime să nu cutedze a să pune înpotriva cărţii gospod.

Let 7236 ⟨1728⟩ iul⟨ie⟩ 11.

Cît au apucat oamenii a cosî, a lor să fie, numai dijma să de, iară di acmu înainte să nu mai cosască ; cîtă iarbă a fi rămas, să o cosască egumenul [1].

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXXIV, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

102

Iaşi, 12 iulie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă pricina vel spătarului Iordache Cantacuzino cu locuitorii Cojocăreşti care se socoteau răzeşi de Hociungi şi-i dă să-i fie vecini ai moşiei sale Mînjăşti, pentru că şi bunicul lor a fost vecin.

Noi Grigore Ghica voevod, milostiiu bojiiu gospodar zemli Moldavscoi. Adecă s-au pîrît de faţă înainte domniii méle şi a tot sfatul nostru cinstit şi crédincios boieriul nostru dumnealui Iordachie Cantacozino vel spatar cu ai săi vecini de sat de Mînjăşti, anume cu Gligorie, fecior lui Gheorghie, şi Vasile, tij feciori lui Gheorghie, şi Ignat şi Ion, tij feciori lui Gheorghie, şi Gheorghiţă, fecior lui Ion, şi Simion, tij fecior lui Ion, şi Arsănie cu doi feciori a lui şi Nicolai, fecior Cozmii, şi Ion, fecior lui Răcilă, şi Leontie şi Pavăl, feciori lui Simion, toţi Cojocăreştii, dzicînd aceşti oameni că-i trage dumnealui vel spatarul la vecinătate, din sat din Mînjăşti, de la ţinutul Niamţului, şi ei vecini nu sînt, ce ar fi oameni de moşie de Hociungi.

[1] „Cît au apucat oamenii ....“ adăugat de altă mînă.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar dumnealui vel spatarul i-au dovedit cu bătrînii satului, cum aceşti oameni, Cojocăreştii, sintu drepţi vecini, că i-au apucat din dzilele lui Vasile vodî pe moşii lor tot vecini într-acel sat. Şi acest sat l-au cumpărat moşul dumisale, Toderaşco Cantacuzino vistiernicul, de la Stîrce, în dzilele lui Dumitraşco vodî Cantacuzino şi cu aceşti vecini şi cu alţii şi n-au mai eşit din sat şi i-au stăpînit moşul dumisale pînă au murit şi pe urmă părintele dumisale iarăşi pînă au murit. Şi după moarte părintelui dumisale au cumpărat unchiul dumisale Ilie Cantacuzino vistier acestu sat Mînjăştii, cu toţi aceşti vecini, de la maica dumisale lui vel spatarul şi din vecinii acestui sat au avut tocmală cu Ilie Cantacuzino vistier, la vîndzarea satului, de au scos 15 vecini ce nu i-au fost vîndut şi i-au rădicat maica dumisale din sat din Mînjăşti, mutîndu-i la alt sat. Şi într-acei vecini ce i-au scos din sat au fost şi un Costantin Morariu, frate cu Simion, tatul acestor vecini de mai sus numiţi, şi ei n-au mai dzis că nu-s vecini. Şi alţii care au rămas în sat i-au stăpînit Ilie Cantacuzino pănî au murit.

Iar cîndu-i acmu, s-au rădicat acest niam, Cojocăreştii, ce-s mai sus numiţi, puind pricină că nu-s vecini, ce ar fi moşeni de Hociungi, arătînd şi un zapis a moşilor lor de o parte de moşie de Hociungi. Care, cetindu-să la divan, mai pre lesne s-au dovedit cu acel zapis a lor că-s vecini, căci scrie într-acel zapis a lor moşul lor Gavril precum au venit Ghidul să cumpere moşia lor şi singur el adeverêşte că n-au putut să o vîndză, că nu-i a lui, ce-i a femeii sale, a Grozavei fata Ivului, ce-au dat-o danie fiului lor, lui Simeon, tatîl acestor oameni.

Deci, dovedindu-să că moşie au fost de pe muiere, nu a lui, s-au cunoscut că acel vecin au fost luat fată de moşan şi moşia de pe femei au rămas la feciorul lor, la Simeon, tatul acestor mai sus numiţi. Deci cu bună dreptate i-am aflat drepţi vecini de Mînjăşti şi s-au dat rămaşi din toată lege, ca să fie ei tot vecini dumisale lui Iordachie Cantacuzino vel spatar, précum au fost din moşii, strămoşii lor, şi să-i fie dumisale uric de la domnia mea stătători în veci. Şi oricînd s-ar mai scula cu pîră, să nu li să ţie în samă, că şi marturii lor ce adusesă s-au aflat mincinoşi. Şi această pîră să nu să mai pîrască peste carte domniii méle.

U Ias, vleto 7236 ⟨1728⟩ iul⟨ie⟩ 12.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 391—391 v.
Copie.

103

⟨Iaşi,⟩ 14 septembrie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte căpitanilor de Işnovăţ să pună în vedere călăraşilor a lăsa în pace pe locuitorii strînşi pe moşia lui Ştefan Hermeziu de la Horodişte, care nu se pot aduna mai mulţi de răul lor.

† Io Grigori Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie mea la Pilipo⟨v⟩schi şi Oprica, căpitani de Işnovăţ.

Vă facem ştiri că, după mila ce-am fostu făcut domnia mea cu sluga noastră Ştefan Hermeziu dă i-am făcut carte domniii meli de slobodzie acolo la săliştia lui, la Horodişti. de pe carte domniii meli au strînsu vro doi-trii oamini. Pintru

https://biblioteca-digitala.ro

cari acmu ni s⟨e⟩ jălui că nu pot acei oamini să s⟨e⟩ aşédze di răul călăraşilor voştri, acolisîndu-s⟨e⟩ di dînşii şi cu un fel de pricini şi cu altul, întîi acmu ne spus⟨e⟩ că i-au ucis doi oamini de moarte, cari pe unul l-au adus aice mai mortu, şi altul ce-au rămas acolo aşijderilea.

Deci, iată c-am triimis cestu armaş acolo ca să prindă pe acei ucigaşi şi să-i pue în butuci să-i aducă aice. Pintru cari să căutaţi, viind arnaşul acolo, voi să-i prindeţi şi să-i daţi pi mîna lui ca să-i aducă aice fără sminteală. Să nu fie într-alt chip, c-apoi voi viţi da sama.

Aşijderilea, să daţi a înţălegi mezălgiilor voştri foarte să s⟨e⟩ ferească şi să de bună pace oamenilor lui Ştifan Hermeziu că, mai viindu jalobă că nu-i lasă în pace, om triimite şi pe unii ca aceia îi vom aduce aice şi cu mari urgie să vor certa, căci ne spus⟨e⟩ Hermeziu că mulţi oameni sîntu gata a s⟨e⟩ strînge acolo şi di răul călăraşilor nu cuteadză a vini, lăudîndu-s⟨e⟩ călăraşii cu bătae şi cu alte laude.

Ce, cum vă scriem, foarte să le daţi grij⟨ă⟩ ca să de pacé oamenilor, c-apoi n-a fi bine di dînşii, şi nici voi nici o cinste nu ⟨ve⟩ţi petreci. Şi carte aceasta de la mîna oamenilor lui Hermeziu să nu s⟨e⟩ia. Aceasta scriem.

Let 7237 ⟨1728⟩ săpt⟨emvrie⟩ 14.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXXVIII, doc. 27.
Orig., pecete aplicată.

104

Iaşi, 6 martie 1728

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ion Meleghi, bulucbaşă hătmănesc, să-şi apere moşia lui de la Onceni de orice fel de încălcare, să nu-i taie nimeni pădurea fără învoirea lui, iar cei ce vor pescui în apa Prutului şi a Jijiei, cu aprobare, să-i dea din trei peşti un peşte, sau din trei bani un ban.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniei mele slugii noastre lui Ion Meleghi, bulucbaşii hătmănescu, să hie volnec cu oarte domniei mele a-şi apăra toată moşie lui de la Oceni [1], cît ar cuprinde locul, care moşie este pe apa Jijiei, la Stîncă, la ţinutul Iaşului, ca să aibă a-şi apăra despre herghelii şi ciredzi de vite şi de boi, ori boereşti, ori călugăreşti, ori turceşti, ori a cui şi-ar hi, nime locul lui să nu-l calce, nici bulucbaşii sau săimenii, nici căpitanii, nici călăraşii.

Aşijderile şi pădure ce ar ave pe moşie sa, fără de voe lui şi fără ştire lui nime să n-o tae, ce despre toţi să aibă bună pace. Iar de ar întra cineva făr' de ştire lui să-i tae pădure sau pometii, să aibă a le lua boii şi să-i aducă aice la sulgerie gospod.

Aşijderile şi cine ar cosî fără voe şi fără ştire lui, să-i ia tot fînul cosît.

Şi oricine ar merge să s⟨e⟩ hrănească pre acel loc fără ştire lui, cît i-ar cuprinde moşie lui, ori în bălţi, ori în apa Prutului, ori la apa Jijiei, ca să fie volnec a-i opri. Iar carii ar merge cu sîlnicie în apa Prutului, cît cuprinde moşie

[1] Corect : Onceni.

https://biblioteca-digitala.ro

lui, sau la apa Jijiei, să fie volnec a le fărâma stîncile, sau ori cu ce fel de măistrii ar hi. Iar carii ar întreba de dînsul, ori cu ce fel de hrană şi păscarii carii ar prinde peşte pe moşie lui, ca să aibă a da din trei peşti un peşte sau din trei bani un ban, după obiceiu, şi din stogul de fîn după obiceiu, şi nimi să nu ste înpotriva cărţii domniei mele.

Iar cine ar avea a răspundi pentru aceste moşii să vie la divan.[1]

U Ias, let 7237 (1729) mart 6.

Vel logofăt ucil

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCXXXV, doc. 40.
Orig., pecete aplicată.

105

Iaşi, 4 mai 1729

Grigore Ghica, domnul Moldovei, înnoieşte lui Pintilie, Ilie şi Ion, feciorii lui Neculai Dimitrel din Săcueni, cartea de oameni liberi dată de Mihai Racoviţă, la judecata căruia, în mai multe rînduri, au fost pe nedrept piriţi de Neculai sulgerul că sînt vecini ai lui din Drăguşeni.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştiri cu aceastî carté, a domniii mele, precum au vinit înainte domniii mele ceşti oameni, anume Păntelie şi Ilie şi Ion, ficiorii lui Neculai Dimitrel, nepoţii lui Dumitraşco Popăscul din Secuiani, şi cu mari jalobî ni-au jeluit pe dumnealui Neculai sulgeriul, dzicînd cum şi la domnie lui Mihai vodă cu mari nîpasti s-au acolisit de dînşii trîgîndu-i la vecinîtaté.

Şi ei cu multă pîrî s-au îndreptat că nu-s vecini, arătîndu-ne şi un ispisoc de la domnie sa Mihai vodă, din velet 7233, scriind într-acel ispisoc precum cî multe divanuri au avut Neculai sulgeriul cu aceşti oameni, dzicînd sulgeriul cum aceşti oameni i-ar fi vecini, ficiorii lui Neculai Căzacul din Drăguşani, din parte lui Tălmaci. Iar Păntelie cu fraţii lui au dat samă că ei nu sintu vecini, nici sintu ficiorii lui Neculai Căzacul, nici sintu ei din Drăguşeni, căci ei sintu ficiori lui Neculai Dumitrel şi moşii şi strămoşii lor au fostu moşinaşi din Secueni, şi moşul lor Dumitraşco Popăscul au fostu curtian.

Deci domniia sa Mihai vodă, cerînd îndreptare întîi de la aceşti oameni, ei după alte mărturii multe ce-au arătat, cari scriu tot anume pre amănuntul în ispisocul lui Mihai vodă, adus-au şi patru oameni bătrîni de au giurat în sfînta

[1] La 27 aprilie 1725, acelaşi Meleghi obţinuse de la Mihai Racoviţă următoarea carte: „....Dat-am cartea domniii meli boeriului nostru lui Meleghe cluceriul, să fie volnic cu cartea domniii meli a-şi apăra toată moşia lui cît îi cuprinde locul, despre herghelii şi cirezi de vite, ori boereşti, ori călugăreşti, ori turceşti, ori a cui şi-ar hi, nime locul lui să nu-l calce. Aşijderili şi pădurea ce va avea pe moşia sa, făr' voe lui nime făr' voia lui să nu tae. Iar de-ar întra cineva făr' ştir⟨ea⟩ lui să tae pădure să-i ia boii şi să-i aducă aicia la sulgeria gospod. Şi nime să nu ste înprotiv⟨a⟩ cărţii gospod.

Aşijderia şi cine ar cosi făr' voe lui, să-i ia fînul cosit". (Ibidem, doc. 37).

https://biblioteca-digitala.ro

biserică, precum moşii acestor oameni au fost oameni de moşie şi curteni, iar nu vecini. Şi cu această îndreptari au fost dat Mihai vodă şi ispisoc la mîna oamenilor, să fie mîntuiţi dispre sulgeriul Neoulai, şi pe sulgeriul Neculai l-au dat rămas, să nu s⟨e⟩ mai acolisască de aceşti oameni.

Iar pe urmî, sculîndu-să Neculai sulgeriul, nici cu aceasta nu s-au lăsat, ce au adus şi el dzeci oameni marturi, vecini de a lui şi streini, la divanul domniii sale lui Mihai vodă, cari mergînd cu toţii de au giurat pentru acest Pentelie cu fraţii lui cum cî sintu ficiorii lui Neculai Căzacul, vecini de Drăguşeni. Şi pe mărturie lor i-au fostu dat Mihai vodă de grumadzi pe aceşti oameni pe mîna lui Neculai sulgeriul.

Iar după aceasta, plîngîndu-se aceşti oameni de mari năpasti, dzicînd că cu greşalî s-ar fi dat vecini, mai adus-au şi ei alţi 12 oameni marturi, cari scriu anumea la ispisocul lui Mihai vodă, şi înfăţăşindu-s⟨e⟩ înainte divanului cu marturii lui Neculai sulgeriul, s-au aflat mai de credinţî marturii acestor oameni. Şi iarăşi li-au eşit dreptate lor şi s-au îndreptat şi mai bine cum că nu-s vecini. Iar marturii sulgeriului s-au aflat mincinoşi şi cu multe meşteşuguri şi cu nămală au fost aduşi şi cu strîmbul au fostu giurat şi de iznoavă s-au dat rămas Neculai sulgeriul, ca să de pace acestor oameni.

Dară sulgeriul nici cu aceasta nu s-au lăsat, ce, din toţi marturii lui Păntilie şi a fraţilor lui, singur el şi-au ales trii oameni, anume pe Gîrliciu călugărul ce-au fostu mazil şi pe Vasilie Marandici şi pe Sava din Secueni, dzicînd sulgeriul că di vor giura acei oameni pe mărturie lor şi el le va da pace, nu i-a mai supăra pe aceşti oameni. Şi au mers acei oameni cu vornicii de poartî de au giurat şi s-au îndreptat aceşti oameni cu bune dovedzi cum cî nu-s vecini, iar sulgeriul au rămas de toatî giudecata şi marturii lui încî au rămas să-şi ia pediapsa mărturiii strîmbe; şi fugind de aice unul cîte unul, aşe au scăpat.

Ce piste toate acestia, sulgeriul Neculai încă nici cu atîta nu s-au lăsat, ce iarî au început a cerca mărturii şi, cu un fel de socotialî, au fost scos o mărturie de la Iorest, ce-au fostu episcop de Huşi, mărturisindu-i pe aceşti oameni c-ari fi vecini. Şi pe ace mărturie puţin de n-au dat Mihai vodă pe aceşti oameni iar la vecinătate, ce numai de iznoavă mai cercînd pre amănuntul, trimis-au pe Cucoranul vornecul di li-au hotărît şi li-au ales şi moşia şi i-au aflat drepţi moşeni, şi mai pe urmî şi singur Iorest episcopul şi-au mărturisit greşala cum cî şi el, ca un om greşindu-s⟨e⟩, cu mari greşală au fost dat ace mărturie.

Şi aşe din toate pricinile au rămas sulgeriul Neculai din toată lege ţării, că s-au acolisit cu năpasti de aceşti oameni. Iar oamenii aceştia, îndreptîndu-s⟨e⟩ cu bunî îndreptaré la divanurile domniei sale lui Mihai vodă, li-au dat ispisoc cum să nu mai aibă nici o supărari dispre sulgeriul Neculai, oricînd de s-ari mai ispiti să mai cerci alti măturii să s⟨e⟩ mai rîdice cu pîră asupra acestor oameni, niciodată să nu i să ţie în samî. În cari ispisoc esti iscălit şi cinstit părintele şi rugătoriul nostru sfinţie sa chir Ghiorghie mitropolitul, mărturisind şi cu slova sfinţii sale cum că au cercat pre amănuntul pentru aceşti oameni şi i-au aflat că sintu ficiori lui Neculai Dumitrel, moşeni din sat din Secuieni, iar nu ficiori lui Neculai Căzacul din Drăguşeni, căci tatul lor au fostu fiiastru lui Neculai Căzacul, iar nu ficior. Şi aşe au fost rămas aceşti oameni odihniţi.

Iar cînd au fostu acmu şi la domnie noastră, nelăsîndu-să sulgeriul Neculai nici cu atîta, încî de iznoavă s-au apucat a cerca mărturii asupra acestor oameni, puind pricină că ar fi îmblat cu meşterşuguri de s-au dezbătut de vecinătaté. Şi fiind dumnalui Costantin Costachi vornicul cu slujba zlotării lui Suceavî, au mai scos înainte dumisali şi alţi marturi şi au luat mărturie di la dumnalui

https://biblioteca-digitala.ro

vornicul, şi cu ace mărturie de iznoavă au tras pe oameni la divan cu aceastî pricinî, dzicînd că ar fi înblat cu meşterşuguri de s-au dezbătut de vecinătate.

De cari lucru domnie me nici ni-am uitat la mărturiile sulgeriului, nici altî dovadî sau giudecatî n-am priimit să mai ascultăm, din vremi că un domnu cu atîte divanuri şi cu atîte mărturii şi cercături le-au dat acestor oameni ispisoc de îndreptăciune, în care esti mărturie şi sfinţie sa părintele mitropolitul, cum cî s-au cercat cu amănuntul şi nicidecum nu s-au aflat aceşti oameni vecini nimărui, n-am putut nici noi a mai cerca alte giudecăţi, că de a rămîne lucrul să strice un domnu giudecata altui domnu, nici o giudecată întreagă n-a mai rămîne. Ce altî mai multu n-au rămas, fără cît pe ispisocul ce-au avut aceşti oameni li-am înoit şi li-am întărit şi de la domnie me, ca să fie ei oameni slobodzi şi îndreptaţi. nici o nevoie de vecinătate în veci să nu mai aibă, nici ficiorii lor, nici un neam a lor, nici sulgeriul să nu s⟨e⟩ mai ispitească a mai cerca pîră şi mărturii înpotriva ispisoacilor domneşti.

Şi aceasta pîră să nu s⟨e⟩ mai pîrască nici o dată piste carte domnii mele. Aceasta scriem.

U Ias, 7237 ⟨1729⟩ mai 4.

Io Grigorie Ghica voevoda ⟨m.p.⟩

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDLX, doc. 27.
Orig., pecete aplicată.

106

Iaşi, 18 mai 1729

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel clucerului Iordache Ruset să cerceteze dacă feciorii lui Vasile Boţul, după ce au vîndut lui Ilie Pleşca jicnicerul un petec de moşie, împreună cu doi vecini cu feciorii lor, au mai dat in urmă altora pe acei vecini, pentru nişte zapise de datorie.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie me la boeriul nostru, dumnalui Iordache Ruset biv vel clucer.

Facem ştire că ni-au jeluit ceastă călugăriţă, anume Chelsie, sora Pleşcăi, şi ni-au arătat un zapis de la Toma şi Toader şi Gavril şi Ştefan, ficiorii lui Vasile Boţul, scriind cum au vîndut ei un loc de prisacă ce să chiamă Habele, cu pomăt şi cu 28 de fălci de fîn în coastele Habelor şi cu 2 oameni vecini, anume Simion Ţiganaş şi Ştéfan Ştirbul şi cu toţi ficiorii lui Ştefan. Acestea le-au vîndut lui Ilie Pleşca jicnicerul, tatul aceştii călugăriţe, şi giupînesii sali Ilenii şi acmu dedi samă Chelsie călugăriţa cum acmu acei vîndzători s-au sculat mai pe urmă şi au vîndut acei vecini şi altora.

De cari lucru, iată că-ţi scriem să chemi faţă pe vîndzătoriu şi să ei sama şi, de a fi cum au jeluit călugăriţa, să-i faci judecată şi dreptate dispre acei vîndzători. Aşijde şi pentru alte zapisă de datorii ce ni-au mai arătat tot acelor vîndzători ci-au vîndut şi vecinii, iarăşi să ei dum⟨nea⟩ta sama şi de-or fi drepti datorii şi pricum vii afla dumn⟨ea⟩ta dreptate călugăriţii, iarăşi să faci o măr-

https://biblioteca-digitala.ro

turie încredinţată ca să avem ştiré. Aceasta scriem. Căci acele zapisă de datorii sintu şi can[1] vechi şi dedi samă călugăriţa c-au fost încăput acele zapisă la un cumnat a ei şi li-au ţinut cîtăva vrimi ascunsă dispre alţi fraţi. Şi pentru ace pricină nu s-au cercat mai de multu, ce după cum am dzis, luînd dumneata sama, precum vii cunoaşte dreptate, să ne faci ştiré.

U Ias, let 7237 (1729) mai 18.

Vel dvornic ucit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXIV, doc. 114.
Orig., pecete aplicată.

107

Paşcani, 15 octombrie 1729

Velişco Panaitache vinde unchiului său Iordache Cantacuzino, biv vel medelnicer, pentru suma de şase sute lei şi doi cai, satul Cîrligii, siliştea Mînjăştii, cu vecini cu tot, şi părţi din Dumeşti, toate în ţinutul Neamţ, oprindu-şi numai patru vecini care n-au intrat în preţul vînzării.

† Adecă eu, Velecico Pan(ai)tache, scriu şi mărturisescu cu acist adevărat zapis al meu pecum de nime silit nici nevoit, ce de a me bună voe am vîndut a me driaptă ocină şi moşie de pe mumă-me, satul Cîrligii, cu vecini cu tot, şi sălişte Mînjăştii, tij cu vecini, şi părţili din Duşeşti, cari aceste sînt toate la ţinutul Niamţului. Numai patru vecini me-am poprit de nu i-am vîndut, anume: Vasili Purnic cari l-am schimbat şi frate-său Pavăl, cari aceşti au fostu vecini de Căutuleşti, şi (cînd) i-am schimbat am dat de Cîrligi vecini şi am luat pe aceşte; şi pe Vasilie Palifron şi pe Iftime Maţarin, pe aceşti 4 oameni i-am poprit mie din vînzari.

Şi această moşie şi cu toate cari sîntu însămnate mai sus li-am vîndut dumisale unchiu-meu, lui Iordache Cantacuzino biv vel medelnicer şi giupînesii dumisali Catrinii, drept şese sute de lei bani vechi şi 2 cai, ca să le fie dumilor sali şi coconilor dumilor sali moşie în veci. Şi mi-au dat deplin toţi banii aceşte ce mai sus scriu în mînuli meli.

Şi la această tocmală a noastră s-au tîmplat aice de faţă sfinţiia sa părintele Ghedeon, episcopul de Huşi. Şi pentru mai mare credinţă am iscălit.

U Păşcani, let 7238 (1729) oct(omvrie) 15.

Velişcu Panaitachi.

Ghedeon episcop Huşschi ;. . . . . [2] vel vornic; Catargiu vel logofăt, martur; Gavril Măxin (?) biv logofăt; Ion Neculce biv hatman, iscal.

† Şi eu popa Pavăl am scris zapisul.

(Pe verso:) † Alixandru Sturdzea; Ştefan logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LVI, doc. 56.
Orig.

[1] Pentru „cam".
[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

108

⟨Iaşi,⟩ 19 noiembrie 1729

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte vătămanului şi sătenilor din Iubăneşti (Dorohoi) să lucreze mănăstirii Sucevița o zi la arat, o zi la coasă, să adune finul în stoguri, să dea dijma din produse şi să îngăduie egumenului a ţine circiumă alături de a lor.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie me la vătămanul şi la toţi sătenii de la Iubăneşti, ţinutul Dorohoiului.

Vă facem ştire că domniii meli jălui rugătoriul nostru Lavrentie, egumenul de la mănăstire de la Sucevița, dzicînd că, şădzînd voi acolo la Iubăneşti pe moşia mănăstirii, n-are mănăstire nici un folos despre voi.

De care lucru iată că domnie me am socotit şi vi s-au pus nartu ca să ştiţi cît îţi lucra într-un an mănăstirii : într-o dzi să eşiţi cu toţii să faceţi o clacă de coasă, şi acel fîn să-l şi adunaţi şi să-l şi căraţi voi în stoguri ; aşijdere să aveţi a eşi într-o dzi cu toate plugurile să araţi ori de mălai, ori de grîu, la ce-ar fi porunca egumenului.

Aşijdere, cît aţi lucra pe hotarul mănăstirescu să aveţi a da dijmă de fîn pe obicei şi din pîni şi din cînepi şi din grădini, din toate pe obicei. Şi acea pîne cîtă s-ar strînge voi să o trieraţi toată şi să o încărcaţi în carăle voastre şi să o duceţi la mănăstire.

Aşijdere, am socotit şi am dat voe egumănului să aibă a ţine o crîşmă cu băutură acolo în Iubăneşti nelipsit peste an, ca să fie pintru chivernisala mănăstirii. Însă şi voi încă să fiţi volnici a ţîne cîrşme şi a vinde băutură, numai să aibă a ţine şi egumănul crîşmă acolo. Aceasta scriem.

Let 7238 ⟨1729⟩ noem⟨vrie⟩ 19.

Arh. St. Buc., A. N., pach. CCVIII, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

109

Iaşi, 12 decembrie 1729

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Adam, feciorul lui Costanda, nepot lui Pascal negustorul, să interzică unor locuitori a sta pe moşia lui de la Luceşti şi Străoani pe Jijia, avînd a îngădui numai pe cei ce se învoiesc să dea venitul moşiei.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Facem ştire cu această carte a domniei meli pecum au vinit înnaintea domniii meli Adam. ficiorul lui Costanda, nepot lui Pascal negustoriul, şi făcu jalobă pe nişti oameni, anume Ştefan Simion şi Dumitraşco şi Ion şi Mihăilachi şi Vasili şi Gli⟨go⟩ri şi Iftenie şi alţii, dzicînd pecum are el nişti părţi de moşie

https://biblioteca-digitala.ro

la Luceşti şi la Străoani pe Jijiia, la ţinutul Iaşilor, de pi moşul lui, pe ispisoc ce are de la Vasili vodă şi şi-au hotărît el moşiia, cum are şi mărturie de la hotarnici, iar acei oameni de cîtăva vreme s-au pus cu şederia pe moşiia lui de-i calcă şi strică moşie, fînaţăli şi tae păduria şi i-au stricat locuri de prisăci, şi el nici un folos n-are despre dînşii, nici un agiutor.

Deci iată că am dat această carte a domniii meli, nime fără voia lui să nu hie volnic să-i între cu şederea pe moşii fără tocmală şi fără voia lui, nici să pui prisăci, stupi. Numai cari s-or tocmi cu dînsul şi să dea vinitul moşiii de a dzăcea şi din stupi pe obicei, aceia, cu voia lui şi cu tocmală, să-i între pe moşie, ori slujitor, oricini şi-ar hi, sau să vie faţă să stea la divan cu dînsul. Nime să nu stia împotriva cărţii domniii meli.

U Ias, let 7238 (1729) dic(hemvrie) 12.

Vel logofăt ucit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLIX, doc. 41.
Orig., pecete aplicată.

110

Iaşi, 25 ianuarie 1730

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Miron Cuza, biv vtori logofăt, a-şi stăpîni moşiile cu vecinii şi ţiganii care i-au venit la împărţeală, putînd să-şi caute şi să-şi aducă înapoi vecinii fugiţi, afară de cei ce se vor fi aşezat în ţinutul Cernăuţilor.

† Io Grigorii Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle boiariului nostru, lui Miron Cuzii, biv vtori logofăt, să fie volnic cu cartea domniii mele a ţine şi a stăpîni a lui drepte moşii şi cu vecini şi ţigani carili i s-au vinit la împărţală şi i s-au dat dzestre giupînesăi sale, Ilincăi, din moşiile a părintelui său, a răpăosatului Ion Costin hatmanul. Orinduindu-i domniia me la cinstiţi şi credincioşi boiarii noştri, dumn(ea)lui Ilie Catargiul vel logofăt şi la dumn(ea)lui Darie Donici biv vel vornic, de i-au împărţit cu cumnatul său Nicolai Costin biv vtori logofăt [1] şi, precum au socotit dumn(ea)lor aceşti mai sus numiţi boiari, i-au făcut parte şi din moşii şi din vecini şi din ţigani şi ce i s-au vinit în parte lui Miron Cuzii i-au făcut dumn(ea)lor şi izvod iscălit de dumn(ea)lor.

Deci, pi izvod ce are de la dumn(ea)lor boerii, să fie volnic a-şi ţine şi a-şi stăpîni moşiile şi pe vecini şi cu tot venitul. Şi carii din vecini pe unde s-ar fi înprăştiat, pe unde i-ar afla, să fie volnic a-şi strînge toţi vecinii şi ţiganii să-i ducă la casa lui, osăbit de care vecini s-ar fi aşedzat la ţinutul Cernăuţilor, pe aceia să-i lasă să trăiască unde vor fi aşedzaţi. Iar ce ar fi obiceiul să-i lucredze de boeresc, precum vor fi lucrînd şi alţi vecini stăpînilor, să-i lucredză şi lui Miron Cuzii pe obiceiu. Iar pe alţi vecini, pe unde i-ar afla împrăştieţi, să

[1] La 15 ianuarie 1730, Miron Cuza a întocmit o listă de „vecinii care mi-au dat cumnatu-meu Neculai la împărţeală". Sînt trecute numele a 13 vecini şi a 11 ţigani (Ibidem, doc. 265, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

aibă a-i lua cu tot ce-ar ave, să-i ducă la casa lui pe izvod ce i-au făcut dum⟨ea⟩lor boierii şi nime să nu cutedză a să pune înpotrivă peste carte a domnii méle.

U Ias, let 7238 ⟨1730⟩ ghen⟨arie⟩ 25.

Iar carii din vecini or hi fost înstreinaţi şi or hi viniţi pe cărţili noastre, acelora să le daţi pace [1].

Dimitrii Muste

Acad Republicii Socialiste România, pach. XXII, doc. 42.
Orig., pecete aplicată.

111

⟨Rîşca,⟩ 25 mai 1730

Monahul Nicodim Başotă, fost mare vistier, face împărţeala nominală de vecinii din Şoldăneşti daţi ginerelui său Gheorghiţă Manea postelnic, specificînd că cei ce-i mai rămîn să revină fiului său Todiraşcu.

† Adecă eu, monah Nicodim Başotă ci-am fost vistiernic mare, fac ştire cu această scrisoare a me pentru socotiala ci-am făcut pentru vecinii di Şuldăneşti pe car⟨e⟩ i-am făcut parte gineri-meu, lui Ghiorghiţă Mane postelnicului şi fiică-me Catrinii, anume pe Lupaşcu, ficiorul lui Simion Cozacul, cu ficiorii lui şi pe Simion bucătariul cu ficiorii lui, anume Vasilie şi Costantin corălariul şi Neculai, şi pe Andoniie cu feciorii lui, anume Vasilie şi Lupul şi Ion şi pe feciorii lui Gligoriţă Sordului, anume Ion şi Chiriac şi cu 2 fraţi mai mici car⟨e⟩ trăescu în Botoşani, şi pe Todosie ficiorul Orsului văcariului cu ficiorii lui şi pe Ştefan olariul cu ficior⟨ii⟩lui şi pe Tănasie, ficiorul Bădoţii. Aciştia am socotit di i-am făcut parte dumilor sale car⟨e⟩ mai sus sînt pomeniţi, ginere-mieu lui Ghiorghiţă Mani şi Catrini⟨i⟩ şi fi·ciorilor dumilor sali.

Iar de-cmu pentru cîţi o⟨a⟩meni vecini au rămas la Şuldănişti să nu să mai amesteci nime, să rămîe fiiu-meu, lui Todiraşcu, afară dintr-aceşti oameni şi de alţii car⟨e⟩ am făcut parte ginere-mieu, lui Ilie de vistirie şi fiică-me Tofani, care iarăşi i-am făcut zapis anume pe care vicini i-am făcut parte. Iar de cîţi au mai rămas, i-am socotit să rămîe fiiu-meu, lui Todiraşco, nici din ficiorii mei să nu s⟨e⟩ mai amesteci. Iar de s-ar ispiti cineva din fii mei să îmble a strîca această socotială, la ce giudecată a hi şi să nu s⟨e⟩ ţie în samă, ori la ce giudiţi s-ar tîmpla, a strîca acesté socotiale ce li-am făcut dopă socotiala şi potinţa me. Şi pentru credinţă am iscălit şi eu şi fiiu meu Todiraşco şi alţii cine s-ar mai tîmplat [2].

Monah Nicodim Başotă ot Rîşca.

Let 7238 ⟨1730⟩ mai 25.

Toader Başotă iscal.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXIX, doc. 59.
Orig.

[1] „Iară carii din vecini..." adaos.
[2] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

112

Iaşi, 13 martie 1731

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel medelnicerului Şerban Cantacuzino să împlinească de la Pelin căpitanul cîte doi lei de stog pentru finul oamenilor de la Vijniţa, căruia i-a dat foc.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnia me la credincios boeriul nostru, dumnealui Şerban Catacozonu biv vel medelnicer, starostele de Cernăuţi.

Facem ştire că domniei mele au jeluit cinstit şi credincios boeriul nostru, dumnealui Sandul Sturdze vel vistiernic, pe Pelin căpitanul pentru cîteva stoguri de fîn ce-au aprins el oamenilor de sat de Vijniţ⟨a⟩, dzicînd că acel fîn este făcut pe locul lui. De care s-au triimis şi hotarnici de au hotărît moşie dumisale visternicului, de la Vijniţa, şi cu moşie lui Pelin şi au aflat hotarnicii c-au înblat făr' de cale de au aprins fînaţîle oamenilor şi-au fost întrat încă un pas Pelin în hotarul Vijniţii, precum vădzum şi mărturie hotarnicilor scriindu-ne c-au întrat în hotarul Vijniţăi.

De care iată că-ţi scriem, viindu-ţi carte domniii mele, iar dumneata să socoteşti cîte stoguri s-or afla aprinsă de Pelin a oamenilor de Vijniţ⟨a⟩, să le plineşti de stog cîte doi lei de la Pelin şi altă jalobă să nu mai vie. Aceasta scriem.

U Ias, let 7239 ⟨1731⟩ mart⟨ie⟩13.

Vel logofăt ucil.
Andrei ⟨a scris⟩.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXII, doc. 109.
Orig., pecete aplicată.

113

Iaşi, 25 august 1731

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Dumitrache Tăutu să-şi stăpinească moşia Rodeşti, împreună cu vecinii de pe ea, şi parte din Hăneşti, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse.

Noi Grigori Ghica voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovei.

Dat-am carte domniei mele lui Dimitrache Tăutul, să fie volnicu cu cartea domniei mele a opri şi a stăpîni a sa dreaptă moşie ce zîsă că ari la ţînutul Sucevei, anumi Rodeştii, cu vecinii, şi parte din Hăneşti, care moşie îi este lui de la moşul său Pătrăşcan Tăutul ; spatariului Pătraşcan i-au fost danie de la Anghelusa călugăriţa, fata lui Soltan, nepoata Tăutului logofătul, partea ei de sat din Rodeşti şi din Hăneşti şi cu vecinii ci s-or afla pi ace moşie, care scriu anumi la zapis, pecum îi văzum şi zapisul Anghelusii.

https://biblioteca-digitala.ro

Intru aceia i-am dat domnia me această carte, să fie volnic a ţîni şi a stăpîni acea moşie cu vecinii ci vor fi şi să aibă a lua de a zăci din pîni, din fînaţi, din prisăci cu stupi, din pomăt, din grădini cu legumi, din tot locul cu tot vinitul pi obicei şi pi zapis, şi nimi să nu ste înpotriva cărţii gospod.

Iară cini ar ave mai mult a răspunde, să vie faţă [1].

V Ias, let 7239(1731) avgust 25

L(ocul) p(eceţii).

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDVI, doc. 25.
Copie dintre anii 1840—1850.

114

10 decembrie 1731

Insemnare de claca şi podvezile pe care Văcăreştii şi Mărceştii s-au învoit să le facă mănăstirii Răchitoasa, după porunca domnească.

Izvod precum s-au aşezat Văcăreştii şi Mărceştii cu sfinţia sa egumenul de Răchitoasa, cîtă poslușanie să facă sfintii mănăstiri pe an, pe porunca măriii sale lui vodă.

1 clacă de arat mălaiu cu toţi într-o zî.

1 clacă de săcerat într-o zî cu toţi, cu mari, cu mic, iar carii n-ar fi în zua întîiu să fii a doa zî, numai tot omul să fie, şi căsar şi holtei.

2 car(e) s-au socotit să aducă 2 vas(e) cu vin la Eş din viili de la Nicoreşti şi carul să fie cu 4 boi.

2 car(e) s-au mai socotit să ducă podvoadă doa vasă cu vin la sfînta mănăstire, tot din viile de la Nicoreşti.

5 stoguri de fîn încă s-au socotit să facă şi stogul să fie de măsură, undi ari ave poftă sfinţia sa pe hotarul (a) 2 moşii şi stogurile să fie îngrădite şi 300 di cercuri încă să facă.

Aşijdere s-au socotit, nimi scutindu-să să nu fie între dînşii, fără cît numai pentru un morar l-au dat cu voe tuturor să fie în pace de bani, iar pentru poslușanie sfinţii sale părintelui, ci-ar trebui cînd a vini în Focşani sau la Odobeşti, i s-au dat doi oamini cu pecetluit de la boeri să fie pentru treaba egumenului şi satul n-are nici o triabă cu dînşii aşijdiri.

Stavru spatar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXLVIII, doc. 20.
Orig.

---

[1] La 13 august acelaşi an, acelaşi Tăutu obţinuse pentru alte moşii următoarea carte: „Noi Grigore Ghica voevod dat-am carte domniei mele lui Dumitraşcu Tăutul, să fie volnic cu carte domniei mele a-şi lua de a zăce de pi a sale drepte ocini şi moşii ci zîsă că ari la Dubova şi la Rugăşeşti, ci sînt la ţinutul Sucevii, să ei din ţarini, din fînaţ, grădini cu legumi, din prisăci cu stupi, din tot locul cu tot vinitul pi obicei şi să nu ste nimi înpotriva cărţii gospod. Iară de a ave ciniva a răspunde, să vie de faţă (Ibidem, doc. 27).

https://biblioteca-digitala.ro

115

⟨Iaşi,⟩ 4 ianuarie 1732

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel sulgerului Adam Luca să cerceteze încălcarea pe care turcul Mahmet o face cu vitele sale moşiei medelnicerului Toader Mălai şi să-i ceară să plătească finul.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la boieriul nostru Adam Luca biv vel sulger.

Facem ştire că aice ni-au jăluit Toader Mălai medelnicer dzicînd că de vreo 3—4 ani îi calcă cu vitele erbile de pe moşia lui un turcu, Mahmet Cloşcă, şi-ncă şi fîn au cosit pe moşia lui Mălai şi nemică nu-i dă, nici poate să-şi apere moşie de răul vitelor turcului.

De care lucru iată că-ţi scriem, să chemi de faţă şi pe turcu şi să ei sama şi, de este cum jăluieşte Mălai medelnicerul, să adivereşti cît fîn ar hi făcut pe acia moşie de cînd îşi ţine bucatele pe moşiia lui şi să-i dai a înţălegi turcului să-i plătească. Aşijdere şi pentru căci i-au călcat vitele erbile şi moşiia, iarăşi să-i aşădzi cu turcul şi ce i s-ar face, ce s-ar căde să-i de, să-i dai a înţălegi să-i de. Iar de n-a vre turcul să ste la dreptate, să ne faci ştire, că om trimite beşliu de a plini. Aceasta scriem.

Vlet 7240⟨1732⟩ ghen⟨arie⟩ 4.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVII, doc. 80.
Orig., pecete aplicată.

116

10 martie 1732

Împărţeala vecinilor din Călineşti (Cernăuţi), între moştenitorii boierului Andronic Pîrvul.

Vecinii din Călineşti ot ţinutul Cernăuţilor ce ne sintu de baştină de pe a patra parte de sat, de la moşul nostru Andronic Pîrvul şi ni-am înpărţit acmu noi verii cei primari, nepoţii Pîrvului, pe cîţi vecini s-au aflat ca să-şi ia cineşi parte lui, să-i stăpîniască în veci, precum arată anume mai gios.

Let 7240 ⟨1732⟩ mart 10

— Ilie Săroişca cel bătrîn cu patru ficiori a lui, anume Ion şi Istratii şi Vasilie şi Onescul, s-au vinit în parte unchiului nostru, lui Toader Pîrvul ce-au fost frate mai mari, care din Toader Pîrvul sînt veri primari ai noştri Andrii şi Neculai vtori medelnicer şi Aniţa şi Măriuţa. Să şi-i stăpîniască cu paci.

— Panco cel bătrîn cu patru ficiori a lui, anume Onofrei şi Ion şi Vasilie şi Andronic, s-au vinit în parte mătuşii noastri Paraschivii. Care din mătuşia noastră Paraschiva iaste Ilie biv logofăt ot visterie. Să şi-i stăpîniască cu paci.

https://biblioteca-digitala.ro

— Fădor Huc cel bătrîn cu patru ficiori a lui, anume Vasilie şi Ion şi Olihta şi Tudose ; şi Ilie şi Iacov, ficiorii lui Ştefan Echim, s-au vinit în parte unchiului nostru Costantin Pîrvul ce-au fost şetrar mari, care din unchiul nostru Pîrvul iaste Gheorghie şi Vasilie şi Iliana şi Paraschiva. Să şi-i stăpîniască cu pace. Însă pentru doi oameni ce trec mai mult decît la alţi fraţi, s-au socotit pentru căci îi iaste parte mai proastă fiind copii mici, i s-au dat.

— Fădor Pint⟨ea⟩ cel bătrîn cu 4 ficiori a lui, anume Andrei şi Onescul şi Vasilie şi Ştefan, s-au vinit în parte mătuşei noastri Aniţăi, care din mătuşea noastră Anita iaste Radul Burghélea şi Măriuţa şi Catrina. Să şi-i stăpîniască cu pace.

Însă pentru vecinii de Costîna ot Suceava, acmu nu s-au înpărţit pentru că nu-s faţă. nice să ştiu. Iar după ce s-or găsi şi s-or strîngi, iar s-or înpărţi pe 4 părţi.

Şi pentru moşii, iar nu s-au înpărţit acmu. Mai pe urmă, după ce s-or strîngi toţi fraţii, s-or înpărţi şi moşiile ce s-or afla.

Şi pre această tocmală şi aşădzari ni-am şi iscălit cu toţii.

Ilie biv logofăt za visterie ; Cost⟨andin⟩ Pîrvul medelnicer ; Neculai Pîrvul vtori medelnicer ; Vasile Pîrvul ; Radul vtori clucer ; Ion Neculce biv vornic.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCLXXII, dosar 15, doc. 3.
Orig.

117

Iaşi, 15 aprilie 1732

Grigore Ghica, domnul Moldovei, imputerniceşte pe biv vel căpitanul Ion Bănarul să scoată de pe moşia sa, Totoeşti (Hîrlău), pe toţi „breslaşii", iar pe ţăranii care se vor învoi cu el să-i mute în siliştе.

† Io Grigoric Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-amu carte domniii méle slugii noastre, lui Ion Bănariul biv vel căp⟨itan⟩, să fie volnicu cu carte domniii méle a scoate pre toţi oaminii ce-ar fi breslaşi şi ari şede pe moşie lui la Totoeşti, la ţinutul ⟨Hîrlău⟩ [1] cu casa şi să s⟨e⟩ ducă toţi, cineşiu la briasla sa. Iară cari or fi ţărani, să-i scoată la sălişti şi să s⟨e⟩ aşedză cu dînsul ca să aibă şi el folos dispre dînşii, şedzînd pe moşie lui. Iară carii nu s-or aşedza, să-i scoată di pe moşie lui.

Şi nime să nu ste înpotrivă peste carte domnii mele, iar di ar ave cineva a răspunde, să vie să ste faţă.

U Ias, let 7240 ⟨1732⟩ april 15.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCLXXXVI, dosar 12, doc. 32.
Orig., pecete aplicată.

[1] Loc alb în text.

https://biblioteca-digitala.ro

118

Iaşi, 13 mai 1732

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Tazlău să cheme la divan pe Druţu, pe Alexandru Zănoagă, pe Sava şi Neculai, fraţii lui, care, fiind vecini ai mănăstirii, nu vor să stea pe moşie „umblînd să scape de vecinătate".

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, egumănului de Tazlău, să fie volnec cu cartia domniii mele a chema şi a soroci pe Ion Druţul şi pe Alecsandru Zănoagă şi pe Sava, fratele lui Alexandru, şi pe Neculai, tij brat lor, să vie aicia la divan să ste faţe cu egumănul, căci ni-au jăluit că sintu drepţi vecini mănăstirei Tazlăului şi nu vor să şadă la mănăstire, înblînd ca să scape de vecinătate, şi-au vinit aice la Eş şi n-au vrut să ste la giudecată şi-au fugit.

Pentru aceasta li-am dat această carte să-i sorocească şi iată că li-am pus dzi di astădzi, mai în 13 dzile, pînă la dzua lui Sfetii Petră să să afle aice, că neviind la dzi le-om trimite om gospod de-i va aduce cu cibote. Şi nime să nu ste înpotriva cărţii gospod.

U Ias, 7240 (1732), mai 13.

(Pe verso :)
Tănasie diiac.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXIV, doc. 35.
Orig., pecete aplicată.

119

Iaşi, 23 mai 1732

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel căpitanului Ursu Iuraşcu să oblige pe locuitorii de pe moşiile Peletiuci, Albotești, Cornești şi Filipeşti (Neamţ) a-i da dijma din produse, să-şi ia dijma şi de la moşia Călineşti pe care o ţine în arendă de la egumenul mănăstirii Bistriţa, precum şi de la negustorii turci ce-i taie pădurea pentru vase şi scînduri.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle boiariului nostru Ursului Iuraşco, biv vel căpitan, să fie volnicu cu carte domniii méle a-şi lua dijma după obiceiu di pe nişti moşii ce dzise că are la Peletici şi la Albotești şi la Cornești şi la Hilipeşti, ce sîntu la ţinutul Neamţului, din ţarini şi din fînaţi şi din prisăci cu stupi şi din grădini şi din tot vinitul moşii pe obiceiu.

Aşijdire să aibă a-şi lua dijma şi di la Călineşti, car(e) dzis(e) că au cumpărat vinitul acii moşii de la egumenul de Bistriţa într-un anu şi să aibă a-şi lua vinitul moşiilor şi di pe la turcii neguţ(ă)tori ce-i tae pădure şi fac vasă şi di la carii fac luntri şi doagi di buţi şi scînduri şi di la ţiganii ce fac albii.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi să aibă a-şi apăra şi iarba de fînaţ di pe moşiile lui, iară di i-ar călca cineva fînaţăl(e) fără voe şi fără ştire lui, să aibă a-i trage la judecată.

Iar di ar ave cineva a răspunde păntru aceste moşii, să vie să ste faţă la divan cu dires ce-ar ave şi nime să nu ste înpotrivă piste carte domnii méle.

Şi din Glodeni de la ţinutul Romanului şi pe (a)iuri unde ar ave moşie[1].

U Ias, let 7240 (1732) mai 23

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCXLV, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

120

(Iaşi, iulie 1732)[2]

Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina unor locuitori, „oameni de moşie", pîriţi de biv vel paharnicul Iordache Cantacuzino că sînt vecini ai lui din Blăgeşti, mutaţi la Paşcani.

Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniei mele tuturor cui să cade a şti, precum s-au pîrît de faţă înaintea domniei mele şi a tot sfatul nostru credincios boieriul nostru, dumnealui Iordachi Cantacuzino biv vel paharnic, cu ai săi vecini din sat din Blăgeşti, de pe Bistriţa, ţinutul Bacăului, carii sînt mutaţi la Păşcani, anume Vasilie Gînscă şi frati-său Lupul Gînscă, ficiorii lui Nicolae Gînscă, nepoţi lui Toader Gînscă, şi nepotul lor de frate Grigoraş Gînscă, ficiorul lui Ştefan Gînscă şi Iftimie şi Ion, ficiorii lui Sîrghie, şi Ion Botnariul sîn Toader, nepot lui Iftimie, şi Vasilichie sîn lui Ilie şi Tudosie sîn lui Ioniţă Vidraşco şi Nistor Jora sîn lui Vasilie şi Negrul sîn lui Vasilie Bătici şi Costandin Botnariul sîn Alexi Rotariul şi Toadir Izvoranul sîn Costantin şi Neculai sîn Ion, nepot lui Lazor, jeluind aceşti oamini cum că-i tragi dumnealui păharnicul la vecinătate din sat din Blăgeşti şi ei vecini nu să ştiu să fie nemărui, ce are fi oamini de moşie, de pe părinţii şi moşii lor.

Întîiu, Vasile Gînscă cu niamul lui s-au răspuns moşeni din sat din Riad şi alţii de pentru-alte silişte, arătînd Vasilie Gînscă şi un uric vechi de la Bogdan Vodă, de 224 de ani, scriind într-acel uric pe un Tomă, cum că i-au întărit pe moşia din Riad şi au dat samă acel Vasilie Gînscă cum că acel Toma li-ar fi strămoş lor, adică tată moşu-său lui Toader Gînscă, care uric s-au aflat că-l luasă Gînscă de la o fămiee a lui Tofan căp(i)t(anul), răspundzîndu-s(e) cu ei rudă. Şi alţii dintr-aceşti oamini au arătat de acest fel de urice vechi, răspundzîndu-s(e) că sînt din niamurile acelor ce s(e) răspund în urice.

---

[1] „Şi din Glodeni..... moşie" adaos de altă mînă, cu altă cerneală.

[2] Referitor la conţinutul documentului este scrisoarea lui Ioan Neculce către domn, de la 10 iulie 1732, prin care dă mărturie pentru Iordache paharnicul, arătînd că oamenii sînt vecini ai lui din Paşcani, scrisoare făcută în vederea judecării cazului în divan, deci cu puţine zile înainte (*Arhiva*, II, p. 332 şi *Buletinul comisiei istorice a României*, IV, p. 67, nr. 29). Ca atare, data judecării procesului nu poate fi decît iulie 1732.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar dumnealui Iordachi păharnicul au dat samă înaintea domniei mele cum aceşti oamini de mai sus scrişi sînt drepţi vecini din sat din Blăgeşti, pe care sat şi dresă au avut şi s-au prăpădit din mîna unui Bogză, arătînd şi un ispisoc de mărturie de la strămoşul domniei mele, răposatul Gheorghie Ghica vodă, scriind cum că s-au adiverit că i s-au prăpădit dresăle. Iar pe vecinii din Blăgeşti dzis(e) dumnealui că i-au stăpînit părinţii şi moşii dumisale pe părinţii şi pe moşii lor şi i-au mutat din Blăgeşti în Cîrligi şi din Cîrligi în Căuciuleşti şi din Căuciuleşti în Păşcani, unde se află astăzi. Şi de cîte ori s-au înprăştiat şi tot i-au strîns şi i-au dus la urmă şi i-au stăpînit cu pace şi drepţi vecini şi de cîte ori la cîţi domni s-au strigat şi cărţi cu poroncă, cine n-a fi vecin şi să află pen sate boereşti să iasă fieşticare pe la moşiele lor, cum şi la domnia a treia a lui Mihai vodă această poroncă s-au strigat, şi dacă n-au fost vecini şi au fost oamini de moşie, căci de n-au eşit sau să fie mai răspuns vodată că nu sînt vecini. . . .[1]

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 543—543v.

121

⟨1732⟩[2]

Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina unor răzăşi din satele Ruptura şi Costeşti, năpăstuiţi de egumenul de la Soveja că ar fi vecini ai mănăstirii, şi, dovedindu-se că sînt „oameni de moşie", le dă carte de „îndreptăciune".

Io Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniei mele tuturor cui să cade a şti, pentru multă pîră ce-au avut în cîteva rînduri înainte domniei mele şi a tot sfatul nostru ceşti oameni, anume Pavăl Badiul şi Hilip sîn Ştefan şi Alixandru sîn Chirilii şi Vasilie sîn Hilip şi Neculai Hăngul şi Lupul Cucoş cu rugătoriul nostru Onofrei, egumenul de la sfînta monastire Soveja, dzicînd egumenul cum aceşti oameni ar fi vecini mănăstirii, din sat din Ruptură şi din Costeşti, de la ţînutul Tutovii, cumpăraţi de răposatul Mateiu vodă, domnul Ţării Româneşti, ctitorul sfintii mănăstiri, de la un Iane Parvana sulger, arătînd egumenul şi zapisul lui Iane Parvana cel de vîndzare, cu care au vîndut acele moşii, şi scrie cu vecini. Şi osebit arată eguminul şi izvod de vecini anume, iscălit de Iane Parvana şi de alţi boieri, şi dede samă egumenul că află numerile[3] moşilor, părinţilor acestor oameni într-acel izvod de vecini, şi cu această pricină îi trage vecini.

---

[1] Copia documentului este incompletă.

[2] Deoarece este indicată la sfîrşitul documentului „pervago gospodstva" = prima domnie a lui Grigore Ghica (26 septembrie 1726—aprilie 1733), iar în conţinut se vorbeşte de Ştefăniţă Lupu (1659—1661) şi de 80 de ani în urmă, ca dată a zapisului prezentat la judecată, singura datare mai aproape de realitate, spre a împăca toate datele menţionate în text, este către sfîrşitul anului 1732, cu cîteva luni înainte de expirarea domniei.

[3] Pentru : numele.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi osăbit mai arată egumenul şi un zapis de 80 ani, în care scrie că s-au pîrît călugării cu o sumă de oameni pe carii i-au tras vecini, şi ei, încă ştiindu-s⟨e⟩ că sînt vecini, au dat acel zapis, ca să nu s⟨e⟩ mai scoale cu pîră asupra călugărilor şi arată şi ispisoc de la Stefan vodă, ficiorul lui Vasilie vodă, de întăritură pe acel zapis ; şi cu acéste scrisori au răspuns călugării trăgînd pe aceşti oameni la vecinătate, căci au aflat numerile moşilor şi a părinţilor lor într-acel izvod.

Iar oamenii aceştia de mai sus-numiţi, ei s-au plîns de mare năpaste şi strîmbătate, dînd samă că nici ei, nici părinţii sau moşii lor, vecini n-au fost, nici i-au mai tras nime la vecinătate, de vreme că ei sînt oameni cu moşie şi tot pe moşie lor au trăit. avînd şi oamini marturi, oamini de frunte şi moşinaşi, mărturisind cu sufletile lor pecum ei ştiu pe aceşti oameni că sînt oameni de moşie, de pe părinţii şi moşii lor, iar vecini nimărui nu ştiu să fie fost.

La care, cu poruncă domniei sale lui Mihai vodă, ducîndu-şi ei marturi înaintea dumisale spat⟨arului⟩ Păladi şi osăbit strîngînd dumnealui pe mulţi înpregiuraşi şi moşinaşi denpregiurul acelor moşii, de undi trage egumenul pe aceşti oamini, şi făcînd egumenul şi carte de blăstăm de la sfinţia sa părintele mitropolitul asupra cui ar fi ştiind vun adivăr şi nu l-ar mărturisi, şi nime nu s-au aflat ca să ştie cum să hie mai tras vodată aceşti oamini sau părinţii sau moşi de a lor la vecinătate, fără cît au trăit cu pace la moşiele lor.

Iar pentru că să află moşii sau părinţii lor într-acel izvod făcut de Ene Parvana sulgeriul. aşa dediră sama aceşti oameni, că în trecuta vréme, la Vasilie vodă sau mai înainte, moşii, părinţii lor au şădzut într-o slobodzie a lui Iane Parvana şi puindu-l Vasilie vodă o înprumută mare pe acel Iane Parvana, el au lipsît în Ţara Românească şi atuncea au vîndut acele răposatului Matei Basarab voevod. Şi el, cînd au lipsît, apucînd şi izvoadile de cisla satului, au pus pi toţi oaminii ce-au fost într-acea slobodzie într-acel izvod, numindu-i pe toţi vecini, şi l-au dat la mîna răposatului Matei vodă, şi Matei vodă l-au dat la mîna călugărilor de la mănăstirea sa Soveja. Şi niciodată călugării nu să află să fie mai stăpînit pe nime dintr-acel izvod de vicini.

Ce la aceasta, stătut-a domnia mea înpreună cu toţi boierii noştri cii mare de am luat seama foarte pre amăruntul, ca să n-aibă nici mănăstirea strîmbătate nici oaminii asuprială. Şi întăi, pintru acel izvod de vecini ce-au arătat călugării, l-am socotit că-i nedrept, că arată într-însul nişti oamini prea mulţi, fără socotială, la care arată socotiala că au pus acel Iane Parvana pe cine şi-au vrut. pentru ca să ia bani de la Matei vodă, precum mulţi netemători de Dumnedzău fac izvoadi ca acestea. Şi măcar că au mai arătat egumenul şi acel zapis din veliat 7 000 [1], care scrie că ar fi mai avut pîră călugării cu o samă de oamini ce dziseră că ar fi fost vecini dintr-acel izvod, în care zapis să mărturisäsc că sînt vecini, dar niamuri dintr-acel zapis nime nu să află. Şi apoi am întrebat domnia mia pe călugări ca să mai arate de atunci încoace vo carte de la vrun domn sau altă dovadă, cum să fie mai stăpînit vrodată.

Din vréme că şi aceasta am socotit domnia mea, că sate boereşti de multe ori să tîmplă din vreo pricină de rămîn fără stăpînire şi necăutate şi cu multă vreme, iar acesta fiind sat mănăstiresc, mănăstirile niciodată fără stăpînire nu rămîn, cum de tăcură ei călugării într-atîta samă de vreme, în 80 de ani, de nu i-au mai tras, nu i-au mai stăpînit niciodată acii vecini ce arată ei ⟨în⟩ izvod, fiind şi atîta samă de oamini într-acel izvod ; că la aceasta, cu necercaria moşi-

[1] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

ilor, şi sfînta pravilă giudică, cine nu va cerca moşia pînă în 30 ani, să rămîe făr' de moşie.

Pentru aceia dar, în tot chipul cercînd domnia mea şi vădzînd că de atîta vreme, de 80 ani, nici o dovadă n-au călugării cum să fie mai tras, să fie mai stăpînit vecini dintr-acel izvod, şi oaminii aceştia de mai sus-numiţi încă avînd marturi de bună îndreptăciune cum că nime din niamul lor vecin n-au fost şi fiind oamini de moşie, aşa am socotit înpreună cu tot sfatul nostru şi cu drept giudeţ am dat rămas pe Onofreiu egumenul de Soveja din toată lege ţării, ca să dei bună pace acestor oameni de mai sus-numiţi, că s-au acolisit de dînşii cu năpaste şi cu mare asuprială. Iar oaminii îndreptîndu-s(e) înainte domniei mele, li-am dat şi de la domnia mea această carte, ca să aibă bună pace şi să le fie lor uric de îndreptăciune, de acmu înainte niciodată nevoe de vecinătate să n-aibă, nici să nu se mai ispitiască a-i mai tragi, nici pe dînşii nici pe ficiorii lor, nici pe un niam a lor, nime altul să nu se mai amestice, şi aceasta pîră să nu s(e) mai pîrască pred listom gospodstva mi.

Pervago gospodstva.

Gheorghie mitropolit; Sturdzea vel spat(ar); Costantin Ros(e)t vel vor(nic); Toader Păl(a)d(e) vel vist(iernic); Costandin Costachi hatman.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 396v.—397v.

Copie.

122

Iaşi, 16 ianuarie 1733

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte lui Ioniţă Izmană, vel căpitan de Dorohoi, să oblige pe locuitorii din Ibăneşti, amestecaţi şi cu vecini de ai mănăstirii, să „se aşeze" cu egumenul de la Sucevita să facă poslușania şi să poată purta şi birul lor.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniea mea la boieriul nostru Ioniţă Izman(ă) vel căpitan de Dorohoi.

Facem ştire că domniei mele au jăluit rugătorii noştri, egumănul şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire Sucevita, pe oamenii de Ibăneşti, dzicînd egumănul că acei oameni sîntu amestecaţi şi cu vecini de a mănăstirei şi şăd pe moşiie mănăstirei de să hrănescu şi nu pot să-i stăpîniască, nici vor să facă ci-ar fi cîte o poslușanie a mănăstirei, dispre dînşii nice un folos nu este. Şi-au luat şi carte noastră de poroncă şi n-o bagă în samă, şi alte cărţi multe ar fi mai luat şi nici o dreptate nu li s-au făcut şi că acei oameni au şi bătut pe unii dintre călugări.

De care lucru noi cercînd, am aflat mănăstirele pre cădzute şi luînd sama am aflat şi această pricină, că satele lor dau ascultare altora, mănăstirile n-au nici un folos, şi am dat poroncă nici un sat mănăstirescu să nu fie închinat la nime, să nu puie nime mîna într-înşii făr' cît să de ascultare mănăstirilor.

Şi iată că-ţi scriem să cauţi să chemi faţe pe oameni şi să le faci o aşedzare cu egumenii, să facă poslușaniie mănăstirei şi să poată purta şi birul lor, şi

https://biblioteca-digitala.ro

altă jalobă să nu mai vie de la călugări. Şi cum vi-i aşedza, să faci şi mărturie la mîna călugărilor şi carte den mîna lor să nu să ie. Aceasta scriem [1].

U Ias, 7241 (1733) ghen(arie) 16.

Tănasă ur(icar).

Arh. St. Buc., A.N., pach. CCVIII, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

123

Iaşi, 25 februarie 1733

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte locuitorilor din Văscăuţi, slobozie domnească, să asculte pe viitor pe paharnicul Iordache Cantacuzino, pe a cărui moşie s-a înfiinţat satul fără ştirea acestuia.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii mele tuturor cui să cade a şti pentru satul Vascăuţii de la ţinutul Sorocii, că iată acest sat, fiind dreaptă moşie dumisale Iordachi Cantacuzino păharnic şi mai înainte vreme, fiind locul pustiu şi depărtat de dumnealui păharnicul, au fost descălecat un vornicel slobodzie domnească acolo la acest sat, şi dumnealui păharnicul încă neavînd îndemînă dresăle acelui sat, pînă a afla dumnealui dresăle, au fost satul tot în sama domnii. Iar acmu, aducîndu-ne dumnelui dresăle satului şi arătîndu-ne, fiind dreaptă moşie dumisale, cumpărată de moşii dumisale de la giupîneasa Grumedzii armaşul, i-am dat satul la stăpînire dumisale.

Pentru care şi voi, sătenii de la acel sat, iată că vă poroncim, de acmu înainte să ascultaţi de dumnelui cu toată slujba, fiind dumnelui stăpînul moşii. Aceasta scrim.

U Ias, let 7241 (1733) fev(ruarie) 25.

Iar pentru un ispisoc ce-au dat samă comisul Aristarho că are pe acel sat, cînd s-a aduce ispisocul, să să ia sama cu giudecată [2].

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIX—c, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] La 20 ianuarie 1735, Constantin Mavrocordat dă mănăstirii Suceviţa carte să stăpînească „....satul sfintei mănăstiri, anume Ibăneştii, ce iaste la ţinutul Dorohoiului, cu toţi vecinii şi cu alţi oameni ce n-ar hi vecini, pentru căci domniia mea am socotit şi am lăsat acest sat ca să asculte de părinţii călugări ce vor fi petrecători la această sfînta mănăstire, şi ei, pri oine ar socoti, să fie volneci a pune şi vornicel şi toţi să aibă a asculta întru toate poroncile şi poslușaneile mănăstirii, iar părinţii călugări să le poarte de grije a toate nevoile şi strîmbătăţile lor.

Pentru care poroncim şi dumilor voastre boieri şi voao slujitori, vădzînd cartea domniii mele toţi să vă feriţi de satul sfîntii mănăstiri, nime nici c-un fel de supărări să nu vă amestecaţi între oamenii mănăstirii, că oricarei n-ar înţelegi poronco domniii mele şi li-ar face oricît de puţin val piste carte domnii mele, unii ca aceia vor fi de mare certare. Într-alt chip n-a fi. Aceasta scriem". (Ibidem, doc. 7).

[2] La 12 mai, acelaşi an, Constantin Mavrocordat, reproducînd conţinutul documentului de mai sus, adaugă: „Pentru acee şi domnie me, pe carte domniii sale lui Grigorie vodă, i-am dat dumisale această carte ca să-şi stăpînească moşie cu pace şi cu tot vinitul şi poruncim domnie me şi sătenilor di la acel sat, şăzînd pi moşie dumisale, să daţi ascultare dumisale, pe obiceiu..." (Ibidem, doc. 3).

https://biblioteca-digitala.ro

124

⟨Iaşi,⟩ 13 iulie 1733

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare călugărilor de la mănăstirea Zagavei să oblige pe locuitorii de pe moşia lor, Nemîndrii, să le dea dijma din produse.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domnii méle rugătorilor noştri, călugărilor de la mănăstire Zagaveiul, să fie volnici cu carte domnii méle a lua de a zece din pîni, din fînaţe, din prisăci cu stupi, din grădini cu legumi, din pomete, din tot locul cu tot venitul pe obiceiu, di pe a mănăstirii moşie ce dederă samă că aré, anume Nemîndrii, la ţinutul Hîrlăului.

Şi nime să nu ste împotrivă piste carte domnii méle, iar cine va ave a răspunde, să vie de faţă [1].

Aşijdere şi alte două pămînturi de acolo să aibă a le opri şi să ia zăciuiala.

Vălet 7241 ⟨1733⟩ iuli 13.

Vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCXII, dosar 14, doc. 8.

Orig., pecete aplicată.

125

⟨Iaşi,⟩ 31 august 1733

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, întăreşte lui Iordachi Cantacuzino vel vornic, stăpînirea asupra vecinilor din Deleni, arătaţi nominal, împreună cu satul, pe baza dovezilor ce le-a prezentat.

Pintru vecinii de satul Delenii.

Io Costandin Nicolai voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

---

[1] Alte cărţi domneşti asemănătoare pentru luarea dijmei de pe moşii s-au mai dat :

— la 16 ianuarie 1734, egumenului de la Voroneţ, pentru moşiile Suflinţi, Tîrnauca, Trăisteni şi Hlinobod, din ţinutul Soroca, arătînd ca să ia dijma „şi din bălţi cu peşte". (Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCVI, doc. 11, copie);

— la 13 ianuarie 1735, egumenului Varlaam de la mănăstirea Slatina, pentru moşia Cerepcăuţi, din ţinutul Suceava, de unde să ia dijma şi „din bălţi cu peşti". (Idem, pach. CLXXXVII, doc. 164, orig.) ;

— din aceeaşi zi, tot mănăstirii Slatina, pentru moşiile Mirceşti şi Bogheni, din ţinutul Iaşi. (Idem, pach. CLXXXVI, doc. 215, copie) ;

— la 28 iulie 1735, egumenului mănăstirii Bărboi, pentru moşia Ciorteşti, din ţinutul Vaslui. (Idem, Ms. 13, f. 61v, copie) ;

— la 12 ianuarie 1736, pentru moşiile mănăstirii Rîşca pe care le-ar avea „pri la ţînuturi". (Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XXVI, doc. 6, orig.) ;

— la 3 aprilie 1736, egumenului mănăstirii Bîrnova, pentru moşia Zărneşti din ţinutul Fălciu. (Idem, Ms. 646, f. 48v, copie) ;

— la 21 iunie 1737, logofătului Sandu Sturza, pentru siliştea Mihuleni, din ţinutul Soroca. (Acad. Republicii Socialiste România, pach. V, doc. 37, orig.) ;

— la 16 iunie 1740, căpitanului Patraşcu, pentru a patra parte din satul Săpoteni, din ţinutul Dorohoi. (Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XXIX, doc. 75, orig.) ;

— la 23 august 1740, egumenului mănăstirii Secu, pentru moşia Uideşti din ţinutul Suceava. (Idem, M-rea Neamţ, pach. CXIII, doc. 19, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Înştiinţare facim cu această carte a domniii meli tuturor celor ce pre dînsa vor căuta sau citind vor audzi, că iată au vinit înaintea domniei mele şi dinnaintea a tuturor boierilor noştri a mari şi a mici cinstit şi credincios boieriul nostru. dum⟨nealui⟩ Iordachi Cant⟨acuzino⟩ vel vornic şi ni-au arătat o carte a lui Ştefan vodă din let 7181, scriind cu hotărîtă giudecată la Costăş slugeriul să margă la sat la Deléni, di la ţinutul Hîrlăului şi să aliagă 5 părţi de sat, cu vecinii ce vor fi într-aceste părţi, lui Iordachi vist⟨iernicul⟩, moşul dum⟨isale⟩ vornicului, dispre a şese parte ce-au avut acolo într-acel sat şi domniţa Ruxandra, fata răpoosatului Vasilie vodă, poroncind Ştefan Petru vodă ca să aliagă şi part⟨ea⟩ domniţii Rucsandrii, acea a şas⟨ea⟩ parte, iarăşi cu vecini ce vor fi pe acea parte. Şi osăbit ni mai arătă dum⟨nealui⟩ vel vor⟨nicul⟩ şi mărturie lui Contăş sulger, scriind că au mărs acolo la Deléni şi pi poroncă într-acesta chip au ales, precum locul aşa şi vecinii, făcînd şi izvod anume de vecinii care s-au vinit în parte visternicului Todiraşco şi carii s-au vinit în part⟨ea⟩ domniţii Ruxandrii, di cîţi s-au aflat atuncea în sat, făr' cii înprăştieţi, după cum s-au spus ei în di sini.

Vinitu-s-au dar în parte lui Iordachi vistirnicul, după izvodul lui Contăş sulgeriul, carile este scris cu slova lui, aceşti oamini vecini pi cari îi însămnăm anume mai gios : Pătraşco a Alicsii şi Asănia a lui Ivaşco şi Vasilie a lui Ivaşco şi Petăr a lui Larion şi Vasilie a lui Marc şi Pătraşco a Hoţului şi Sava şi Dumitraşco Tudoruţ şi Dil şi Ion a Lucăi şi Dumitraşco a Pătrăgesă⟨i⟩ şi Vasilie Zacoschie şi Ilarie Tuduruţ şi Mihăilă Turcul şi Costandin Chirciul şi Ion Fraţco şi Filip Fraţco şi Tiron şi Grigor⟨e⟩ Fraţco şi Ion Tudurut şi Romaşco Toader Hărea şi Pătraşco a Tuduroae şi Vasilie a Naşcului şi Pătraşco a Floroae şi Vortolomei brat ego şi Macovei brat ego şi Sămion a Hărăi şi Vasilie a Oancii şi Ştefan a lui Costăn şi Lupul Vremiş şi Petrea a lui Costăn şi Andronic Popăscul şi Ionaşco Popăscul şi Mihalcea i Vasilie brat ego şi Macovei tij brat ego şi Nichita şi Vasilie Hrin şi Toader Herii şi Ioan Hărăi şi Irimia şi Ghiorghie Ţigănaş şi Sava Popăscul şi Nichifor Giurcan şi Toadir Vizitiu şi Toadir Borteţ şi Ion Bortiţ şi Creţul şi Pricop Muntianul şi Mihăil Cojitul şi Ignat Dzară şi Vasilie Rusul, Ion a lui Marco şi Sofronie a Chirilii şi Ghiorghie a Lucăi şi Ierimie Fraţco şi Nicolai Fraţco.

Aceşti oamini toţi s-au vinit în partea vistirnicului Iordachi, făr' cari vicini s-au dat în part⟨ea⟩ domniţii Rucsandrii pi a şas⟨ea⟩ parte, cum scrie mai sus, carii şi acie cîţi s-or afla acmu sînt tot a dum⟨isale⟩ vornicului Iordachi, di vremi că domniţa Rucsandra au fost vară primară cu moşul dum⟨isale⟩ şi niavînd ficiori au rămas şi part⟨ea⟩ ei la stăpînir⟨ea⟩ niamului, satul întreg, cu vecini cu tot, cari îl stăpîneşti dum⟨nealui⟩ vornicul Iordachi.

Pentru aceia şi domnia mea, dacă am vădzut un lucru ales şi lămurit, pre toţi vecinii aceşti di mai sus scrişi, dat-am ş-am întărit şi de la domnie mea di mai sus numitului cinstit şi credincios dum⟨isale⟩ Iordachi Cantacuzino vel vornicului pri toţi vecinii numiţi mai sus şi pri alţii ci s-or mai adiveri că au fost de acel sat, din izvod de înpărţală ci ni-au arătat şi mărturie acelui boer, lui Contăş sulger, în care scrie că acei vecini ei îndi sini s-au spus, făr' nici o pricină, ca să fie dum⟨isale⟩ şi di la domnia mea drepţi vecini la mîna dum⟨isale⟩ şi a fiilor dum⟨isale⟩ şi a nepoţilor şi a strănepoţilor, ca să-i stăpîniască înpreună cu satul ca pi a lor drepţi vecini, şi nimi altul să nu s⟨e⟩ amestice pred sim listom gospodstva mi.

Let 7241 ⟨1733⟩ avgust 31 d⟨ni⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 547 v-548 v.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

126

Iaşi, 12 ianuarie 1734

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Voroneţ să stăpinească moşiile mănăstirii, braniştile şi piraiele din munţi, obligînd pe cei ce se folosesc de ele a-i da venitul după obicei.

† Io Costandin Necolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniei mele rugătoriului nostru lui Theofan, egumănului de Voroneţu, să fie volnec cu carte domniei mele a ţîne şi a stăpîni nişte moşii ce dzîs⟨e⟩ că are sfînta mănăstire, anume braniştе pen munţi şi pîrîe cu peşte, şi acmu să scoală unii şi alţii şi calcă moşiele şi nu vor să-şi de venitul moşielor.

Deci să aibă a stăpîni şi a-şi apăra moşiele despre unii ca aceia, nime fără voe egumănului să nu între în moşieli mănăstirii, iar carii ar merge cu voiea egumănului pe moşiele mănăstirii, să aibă a-şi da vinitul după obiceiu, iar alţii nime să nu-i calce moşiele mănăstirii făr' de voe egumănului. Şi nime să nu s⟨e⟩ împotrivască cărţii domniei mele, iar avînd vreunii a răspundi, să vie faţă.

U Ias, let 7242 ⟨1734⟩ ghen⟨arie⟩ 12.

Procit treti logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 15.
Orig., pecete aplicată.

127

Iaşi, 12 ianuarie 1734

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte vornicilor de Cîmpulung să cerceteze reclamaţia egumenului de Voroneţ împotriva unor vecini nesupuşi, obligîndu-i să se „aşeze" cu mănăstirea pentru poslușania obişnuită.

† Io Costandin Necolae voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la boerii noştri, vornicii de Cîmpulungu.

Facem ştire că la domniia me s-au jeluit rugătoriul nostru, egumenul Feofan de la Voroneţu, dzicîndu că are mănăstire nişte vecini şi cu şedere şedu pe moşie mănăstirii şi banii îşi da ei cu cîmpulungenii, şi mănăstire n-are nici un folos de dînşii.

De care iată că vă scriem să-i chemaţi faţă şi să le ei sama cu dreptate, şi de vor fi ei drepţi vecini netăgăduiţi, să s⟨e⟩ aşeze ei cu egumănul pentru poslușeniia ce obicinuită, să de la mănăstire pe tocmală, ca să aibă şi mănăstire slujbă şi folos de la dînşii. Iar de vor ave ei altăceva a răspunde, să vie de faţă. Şi pecum vei afla mai drept, să dai şi o mărturie la mîna cui s-ar căde, ca să avem ştire.

Aceasta scriem.

U Ias. let 7242 ⟨1734⟩ ghen⟨arie⟩12.

https://biblioteca-digitala.ro

Aşijdere şi pentru nişte oameni ce dzîsă egumănul că şedu pe moşie mănăstirii şi nici un folos de dînşii n-are mănăstire, ce şi cu aceia să-i aşedzaţi după cum scrie mai sus [1].

Procit treti logofăt.

(Pe verso :)

† Cum s-au aşedzat egumănul cu drăgoeştii pentru lucrul mănăstirii :

† 2 stoguri să facă în această vară, căci an n-au făcut Simion Cucul, şi pentru căpiţile Cucului ce-au mîncat popa Lupaşco, iarăşi să fie a egumănului.

† 2 stoguri să facă Brădăţanul, cu unul de an.

† 1 stog să plătască Neculai Ionuţ, să de 9 pot(ronici), fiindu vecin.

— 1 zlot să de Coşciug pentru un stog fîn.

† 1 tultu să-şi plinască de la un ţigan ce are gîlceavă cu Sandul.

† 1 tultu Tulovanul să-l de.

— Pentru claca ce de an ce n-au făcut, am socotit să facă doî dzile estimpu. să cosască. iar nifăcîndu clăcile nici estimpu, să facă cît-un stog. osebit de cel boerescu.

— Pentru podvodă, pîni ce ave în ţinutul Sucevii mănăstire, să o aducă de la Siret, de om cîte o podvoadă.

† Pentru oborul [2] mănăstirei de sare de la ocnă, pecum au alte mănăstiri, să aducă şi ei pe obiceiu.

— Pentru pîne ce a lăsat Bondardec pe (a)riia mănăstirii, ce-u fostu orînduit să o ducă şi n-au adus, să plătască 4 saci mălaiu şi unul de grîu.

Iar carili n-ar faci pecum s-au scris mai sus, să s(e) certe.

Mai 9.

Solomon Botez ; Toader Baş(otă).

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 56.

Orig., pecete aplicată.

128

(Iaşi,) 15 ianuarie 1734

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte egumenului de la Rîşca poruncindu-i ca, potrivit aşezămîntului, mănăstirea să-şi stăpînească singură moşiile şi vecinii, să nu le înstreineze pe la boieri, iar locuitorii de pe acele moşii, ce nu ar fi vecini, să facă obişnuita poslușanie.

† Io Costandin Neculai voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Facem ştire cu această carte a domniii méle tuturor cui să cadi a şti.

Den vreme că răpoosaţii domni şi alţi iubitori di lăcaşurile dumnedzăeşti cei ce-au iziditu sfintil(e) mănăstiri li-au întăritu cu moşii şi cu vecini şi cu alte vinituri pentru stare şi chivirnisala lor, cadi-să dară egumenilor di pe la sfintil(e) mănăstiri ca să poarte ei ace grijă a stăpîni moşiili şi vecinii mănăs-

[1] „Aşijdere ... mai sus" : adaos.

[2] Corect : obrocul.

https://biblioteca-digitala.ro

tirilor şi ce va fi vinitul să margă la mănăstire, iar să nu le închine moşiili mănăstireşti pre la boeri, la mîni streini şi să lipsască mănăstire di acil vinit.

Pintru aciasta pricină, măcar că şi testamentu am făcutu de orşti[1] pintru toate mănăstirile, stătătoriu la sfînta mitropolie, dară iată şi osăbită carte domniii mele am datu la mîna rugătoriului nostru, egumenului şi a tot soborul di la sfînta mănăstire Rîşca, cu tare poroncă, ca să aibă ei singuri egumenii a purta această grijă. Moşiili mănăstirii şi vecinii să le stăpînească şi tot vinitul să margă la mănăstire, iar la boeri sau or la cine să nu să ispitiască a închina nici moşiili, nici vecinii, cum şi boerii să nu priimască, că pe carii din egumeni l-om afla c-au făcut mai multu îndrăznială să închine moşiili mănăstireşti la stăpînire ⟨străină⟩ aceia s-or pedepsi.

Însă şi alţi oamini ce n-ar fi vecini şi ar şide pe moşie mănăstirii, aceia oameni iarăşi di mănăstire să asculte şi obicinuita poslușanie la mănăstire să o facă.

Şi precum am dzis, fieşticare egumen poronca aceasta să o înţăliagă şi să o urmedzi şi să cerce viniturile mănăstirii spre tot sporiul şi folosul mănăstirii precum să cadé.

Această facem ştire[2].

U Ias, vălet 7242 ⟨1734⟩ ghenarie 15.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. III, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

129

⟨Iaşi,⟩ 18 ianuarie 1734

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului Sava de la Pîngăraţi să caute vecinii fugiţi, să ducă la mănăstire pe cei neintraţi în cislă, iar cei care „vor fi în bani cu alţii" să dea mănăstirii cîte 6 orţi pe an pentru poslușanie.

† Io Costandin Neculae voevoda, bojieiu milostieiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartia domniii mele rugătoriului nostru, Savii egumănul şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire Păngaraţii, să fie volneci cu carte domniii mele a căuta vecini de a mănăstirei ce-au jăluit că sint împrăştiaţi pin sate boiareşti şi pin sate gospod şi pintr-alte sate, şi unde i-ar găsi să-i tragă să-i ducă la boiarii zlotaşi. Şi boiarii zlotaşi să le ia sama şi, de or afla că sint drepţi vecini mănăstirii, să-i dea pe mîna călugărilor să-i ducă la locul lor carei n-or ave bani, iar carei dintr-acei vecini vor fi în bani cu alţii, să rămîie tot cu banii acolo, numai pintru obicinuita poslușanie ce să cadi a o face la mănăstire să de întru an cîte şese orţi pentru slujba poslușanii mănăstirii. Aşé să-i aşeze

[1] Pentru : „obşti".

[2] Cărţi domneşti asemănătoare au fost date în aceeaşi zi şi egumenului de la mănăstirea Slatina (Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 201) şi celui de la Bogdana (Arh. St. Buc., Schitul Brazi, pach. XXVIII, doc. 38).

https://biblioteca-digitala.ro

boiarii zlotaşi. Iar carei vor răspunde că nu sint vecini, să le dea zi cu mărturie să vie faţă la divan şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

Aceasta poruncim domniia mia.

Vleto 7242 (1734), ghen(arie) 18.
Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 123.
Orig., pecete aplicată.

130

24 februarie 1734

Împărţeală de vecini între moştenitorii boierului Ion Stîrcea.

Înpărţala de vecini ce s-au înpărţit ficiorii lui Ion Stîrcei pe 6 fraţi cum arată mai gios, însă vecinii faţă n-au fostu, numai precum au dat ei samă că le sint vecinii netăgăduiţi li s-au făcut înpărţală. Iar pentru vecinii ce s-or mai afla mai pe urmă, iarăşi să-i înpartă frăţeşti pe 6 fraţi, iar care din vecini va ave a răspunde, va vini fat(ă).

Let 7242 (1734) fev(ruarie) 24.

Parte lui Vasilie Stîrce :
— 5 fraţi Rotăreştii,
— Loghin cu toţi ficiorii lui,
— Ion sin Nacul.

Parte Ilincăi :
— Vasilie Orheiu,
— Ioniţ(ă) sin Chirilii Orheiu,
— Andrei tij sin Chirilii,
— un ficior a lui Leuco.

Parte Catrinii :
— 4 ficiori a lui Leuco.

Parte Saftei :
— 2 ficiori a Sandului, copii mici,
— 3 liude fraţi Cîrpeşti.

Parte Irinii :
— Gligoraş sin Puiul,
— Ion tij brat lui,
— Gavril sin Puiului,
— Nistor tij brat lui,
— Gligoraş Lucico i s-au dat pentru grija Stîrcioai, mumii lor, şi altă cheltuială.

Parte Sandei :
— 4 ficiori a Habulii.

https://biblioteca-digitala.ro

....[1] Chişcă, Mihălache ⟨?⟩ Panait.
Vasile Stîrce.
Băntăş.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. II, doc. 155.
Orig., pecete aplicată.

131

Iaşi, 11 mai 1734

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Neamţ să trimită a căuta oriunde în ţară pe vecinii mănăstirii, fugiţi din satul Drăgăneşti, spre a-i aduce la urma lor.

† Io Costandin Neculai voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle rugătoriului nostru, egumenului şi a tot săborul de la sfînta mănăstire Niamţul, să fie volnici cu carte domniii méle a înbla şi a căuta prin ţară şi orundi şi-ar afla drepţi vecini a mănăstirii Niamţul, din satu din Drăgăneşti, di la ţinutul Niamţului, di pe apa Rîşcii, pintru care satu au avut călugării di la Niamţu multă pîră cu Neculai sulgiriul şi au rămas a mănăstirii satul cu vecini cu totu.

Pentru aceia, orundi şi-ar afla drepţi vecini din satu din Drăgăneşti, să aibă a-i lua cu totu ce-ar ave ei şi să-i ducă la urma lor la satu ; or di unde şi i-ar afla, or din satu gospod, or boerescu, or călugărescu, totu să aibă a-i lua să-i ducă la urma lor. Iar cine ari ave a răspunde, să vie să ste faţă cu diresă ce-ar ave şi nime să nu ste înpotrivă piste carte domniii méle.

U Ias, let 7242 ⟨1734⟩ mai 11.

Arh. St. Buc., M-rea Secu, pach. I, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

132

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1735

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Andriiaş, căpitan de Ştefăneşti, să împlinească dijma de la cei ce cultivă moşia Lihăneşti a mănăstirii Rîşca, s-o dea egumenului, iar cei ce se simt nedreptăţiţi să iasă la divan.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la sluga noastră Andriiaş, căpitanul de Ştefăneşti.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că la domniia mea au dat jalobă rugătoriul nostru Ghervasie, egumănul de la sfînta mănăstire Rîşca, dzicînd cum are mănăstire o moşiie, anume Lih⟨ă⟩neştii, carei s-ar fi hotărînd cu moşiia lui Andrei Balşe, şi mărgînd cu carte domnii mele să ia dejma, hrănindu-s⟨e⟩ pe ace moşiie, preuţii de acolo şi călăraşii au stătut înprotivă i piste carte domnii mele n-au vrut să-şi de dzăciuiala.

De care iată că-ţi scriem să ei sama şi, fiind moşiia mănăstirei, să cauţi ce i să va fi făcut să ia dejma, să-i plineşti toată dejma de la cei ce s-or fi hrănind pe moşiia mănăstirei, altă jalobă să nu ne mai vie, c-apoi ţi-a vini om gospod de a plini de la tine. Iar acei oamini, de or dzice că au şi ei moşie, să vie să ste faţă la divan.

Aceasta poroncim [1].

Vleto 7243 ⟨1735⟩ ghenar 8.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. IX, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

133

Iaşi, 17 ianuarie 1735

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Slatina să stăpinească viile de pe moşia mănăstirii, de la Galaţi, în malul Brateşului, ale oamenilor fugiţi.

† Io Costandin Neculai voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele rugătorilor noştri Varlaam Ursachi egumenul şi cu totu săborul di la sfînta mănăstire Slatina, să fie tari şi puternici cu carte domniii mele pentru oaminii carii au vii pe moşie mănăstirii ce zisără că au la Gălaţi în malul Brateşului şi pe ace moşie ar fi multe vii omineşti şi unii dintr-acei oamini cu viile ar fi fugiţi, şi pîrcălabii di Gălaţi ari da acel⟨e⟩ vii acelor oamini fugiţi di le lucriază alţi oamini în parte şi eu vinul pe giumătate pîrcălabii, dzicînd că-l eu domnescu, şi egumenul jălui că mănăstire vii n-are şi este o mănăstire săracă.

Pentru aceia iată că domniia mea am făcut milă cu sfînta mănăstire şi am datu această carte a domnii mele la mîna egumenului şi a călugărilor di la sfînta mănăstire ca să ţie ei şi să stăpînească toate aceli vii acelor oamini fugiţi, ce sînt pe aci moşie a mănăstirii şi să ia mănăstire tot vinul dintr-acel⟨e⟩ vii şi să le apere dispre alţii, dispre toţi. Iar cui i-ar păre cu strînbul şi ari ave a răspunde, să vie să ste faţă şi nime să nu ste înpotrivă piste carte domniii mele.

U Ias, let 7243 ⟨1735⟩ ghin⟨arie⟩ 17.

Procit treti logofăt.

---

[1] La 21 iulie acelaşi an, domnul împuterniceşte pe egumenul mănăstirii Rişca să ia dijma de pe moşia „Lihăneştii ce să hotărăscu cu Ştefăneştii". (Ibidem, doc. 2).

https://biblioteca-digitala.ro

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. II, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

134

⟨Iaşi,⟩ 4 mai 1735

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Trei Ierarhi să apere moşia mănăstirii, din jurul Copoului, de încălcările vitelor boiereşti, negustoreşti şi turceşti şi să nu permită la nimeni tăierea lemnelor din pădurile tinere.

Ispisoc de la Costantin Nicolae voevod. Poronceşti ca să aibă egumenul de la sfînta mănăstiré de la Copoul a-şi stăpîni moşie cît iasti în hotarul acei mănăstiri.

Din vlét 7243 ⟨1735⟩ mai 4.

Dat-am cartea domniei melé rugătoriului noastru, lui Ezechiil egumenul de Treisfătitele şi epitropului său de la Copou, să fie volnic cu cartea doamniei melé a-şi apăra ocina ce iasti înpregiurul Copoului, pre unde iasti locul de ţarna şi de fînaţi, şi să apere şi la Rufeni şi la Piscani şi să răsipiască toate odăile cîte vor hi pre locul mănăstirii, să scoaţă toate vitele boiareşti or neguţătoreşti or turceşti, or a cui ar fi şi orice fel de vite or fi, toate să le scoaţe să nu calce, nici strice ţarina, nici fînaţile şi să-şi apere şi redurile ce vor hi pre locul mănăstirii, nime nimic să nu taie.

Iar carii n-ar înţelegi, nici ar feri otcina şi rediurile, pre unii ca aceia să fie volnic a-i cerceta[1] şi dezbraca şi-i lua ce ar găsi la dînşii, iar carii s-ar puni înpotriva cărţii domniei melé, bine să ştie că-i vor aduce armaşii şi vor fi de mare cercetare.[1] Şi pentru aceia să nu ste înpotriva cărţii domniei melé.

Arh. St. Buc., Ms. 579, f. 62v.
Copie.

135

Mai 1735

Gheorghe din Scorţeşti dă mărturie scrisă că Zavul, moşul cămărăşului Andronic, nu a fost vecin al lui Stamate postelnicul, ci curtean, locuind pe moşia lui în Cioncești.

† Adică eu, Ghiorghi din Scorţăşti, scriu ⟨şi⟩ mărturisăscu pricum viindu şi întribîn⟨d⟩ dumnilui cămăraşul Andronicu ca să spui eu cu frica lui Dumnădzău

[1] Corect : certa.

https://biblioteca-digitala.ro

pintru o pricină ci ari dumnilui cu un nipot a lui Iilii Stămat. ci a fost păharnicu, dzăcîndu acist nipot a lui Ilii Stămat cum să fii fostu Zavul, moşul cămărăşului Andronicu, dat vicin cu zapisu lui Stămat postilnicul.

Di ca⟨re⟩ lucru, întribîndu-mă dumnilui să spui cu frica lui Dumnidzău, eu aşa mărturisăscu cu soflitul miu, cum eu pi Zavul, moşul lui Andronicu, l-am apucat curti⟨a⟩n şidzîndu în Cioncești, pi moşie lui. Şi după ci s-au împrăştiet oaminii din Ciuncişti, au vinit la noi în Scorţăşti şi au şădzut în casa tatîni-miu şi n-am audzît să dzîcă nimi nimic. Şi eu am slujitu şi la Ilii Stămat păharnicul cîţiva ani, dar nimic cuvîntîndu n-am audzît ca să dzîcă că i-i vicin Zavul, că eu am slujitu cîndu iara Ilii Stămat păharni⟨c⟩ mari şi Sandul Stămat, fratele lui Ilii, au şidzut în Scorţi⟨şti⟩ înpreună cu noi, că-şi cumpărase nişti case, niavîndu case aiurili, şi nimică n-am audzit.

Aşa ştiu şi mărturisăscu cu ⟨su⟩flitul miu înainte lui Dumnidzău şi a cui s-ar tîmpla. Şi pintru cridinţa mi-am pus digitul să se ştii.

Let 7243 ⟨1735⟩ mai

Eu Gheorghiţă ot Scorţă⟨şti⟩, martor.

† Eu Postolachi Scorţăscul, în scrisa aceasta mărturisăscu dzîsa lui Gheorghiţă Scorţăscul, să să ştii.

Postolachi Scorţăscul.

Arh. St. Buc., A. N., pach. MMDCLXXVIII, doc. 10.
Orig.

136

⟨Iaşi,⟩ 25 august 1735

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Costachi vel spătar să cerceteze jalba episcopului de Roman pentru nesupunerea la dijmă a unor locuitori de pe moşia Gerenii a mănăstirii Secu şi să implinească de la ei zeciuiala cuvenită.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la cinstit şi credincios boiariul nostru, dumnalui Costachi vel spătar.

Facem ştire dumitale că ni-au vinit jalobă de la cinstit părintele şi rugătoriul nostru, svinţiia sa chir Ghidioan, episcopul de Roman, pentru o moşie a mănăstirii Săcului ce iaste la ţinutul Tecuciului, anume Gerenii, în Gura Gerului, care ace moşie iaste cumpărată de Uréchi vornecul cu vecini şi au dat-o danie mănăstirii Săcului. Şi fiind acea moşeie necăutată de călugării de Săcul de multé vréme, s-au sculat nişte oameni trăitori de acolo, poate să fie de acei vecini de demult, şi acum să fac răzéşi. De care trimeţind călugării de Săcul un călugăraş şi un ficior acolo ca să strîngă dejma şi oblicind acei oameni au dat jac, care cum au putut şi au furat pîne di pe ţarină.

Pentru care scriem dumitale să-i aduci faţă şi să le ei sama să védzi cu ce scrisori sau cu ce volnicie au luat pîne di pe ţarină. Şi de n-au nici o scrisoare, şi numai aşea cu gurele lor au făcut lucru ca acesta înpotriva cărţii domneşti, să

https://biblioteca-digitala.ro

le dai cîte o certare foarte bună şi să plineşti şi pîne, dejma mănăstirii, să nu ne mai vie jalobă. Şi cum vei alegi să dai şi mărturie, ca de s-ar trage la divan să ştim cum ai găsit cu cale. Aceasta scriem.

Let 7243 (1735) avgust 25.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. XXVII, doc. 15.
Orig., pecete aplicată.

137

Iaşi, 20 martie 1736

Daniil Giurgiuveanu, ginerele călugărului Gheorghe Moţoc, vinde vecinii din Davideni (Neamţ) — afară de doi ce sînt iertaţi — lui Toader Paladi, fost mare vistier, care cumpărase înainte numai moşia.

Adică eu Daniil, ginerile lui Gheorghe Moţoc călugărului, şi împreună cu soţul meu Maria, precum eu mai în trecuţii ani am vîndut lui dumnealui Toader Paladi, fost mare vistier, un sat întreg, anume Davideni de la ţinutul Neamţului. şi mi-au făcut dumnealui plată deplin cînd i-am vîndut. Însă atuncea cînd am vîndut satul, fîră vecini i-am fost vîndut, iar acum mai pe urmă, de nime nesilit, nici asuprit, ci de al nostră bună voé i-am vîndut dumisale şi vecinii toţi cîţi să vor adeveri drept vecini de pe acea moşie a Davidenilor, afară din doi vecini ce ieste ertaţi, anume Ion şi Ursul. Şi i-am vîndut dumnealui drept . . . . . [1] şi mi-au făcut dumnealui plata deplin întru mîinile nostre. Deci, oriunde i-ar afla dumnealui, să aibă a-i stăpîni ca pe nişte vecini.

Şi la acest zapis s-au tîmplatu dumnealor boierii care mai jos s-au iscălit şi alţi oameni buni. Şi pentru credinţă, neştiind eu carte, mi-am (pus) degetul.

În Iaşi, 7244 (1736), martie 20.

Daniil Giurgiuveanu.

Mariia, fămeia Giurgiuvanului Daniil.

Darie D(onici) mare logofăt; C. Sion fost hatman; Sturzea vornicu; Costache Razul căpitan.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DX, doc. 10.

Copie din 1879. Altă copie la Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 246.

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

138

⟨Iaşi,⟩ 9 iunie 1736

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la mănăstirea Adam să dărime circiuma nouă, ridicată de Stamatin lîngă cea veche de la pod, la Vadul Roşcăi.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojieiu milostieiu gospodar zemli ⟨Moldavscoi⟩.[1]

Dat-mă carte domniii mele rugătoriului nostrului Iorestu, egumenul de la mănăstire lui Adam. să fie volnec cu carte domniii méle, după o mărturie ce ni-au arătat de la dumnalui Gavril Costache vel ban, a strica şi a răsipi o crîşmă noao ce-au făcut-o Stamatin lîngă o crîşmă veche ce iaste la pod la Vadul Roşcăi, la ţinutul Tecuciului, căci scrie mărturie dumisale vel ban că, luînd sama pentru moşiia din Vadul Roşcăi, au aflat pecum Stamatin au făcut acea crîşmă noao fără nici o cale, cu cari au închis vîndzare crîşmii cei vechi de baştină, şi i-au poroncit să-şi rădice crîşma şi să rămîie numai crîşma ce veche, precum mai pre largu arată mărturie dumisale vel ban.

Dreptu aceia, după urmare acei mărturii, să aibă voe egumenul a răsipi crîcima ce noao şi să rămîe numai crîcima ce veche di baştină şi dintr-acea crîcimă să vînză ei pe rînd pe patru părţi, pănă să va alége şi să va hotărî moşiia. Şi după hotărîre, pe a cui loc să va afla, acela va stăpîni-o.

Şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele, iar cine va ave a răspunde să vie faţă.

Let 7244 ⟨1736⟩ iuni 9.

Arh. St. Buc., M-rea Adam, pach. IV, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

139

Iaşi, 7 ianuarie 1737

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte lui Radu biv vel clucer să cerceteze reclamaţia egumenului de la Bogdana pentru paguba de fin cauzată de bîrsanii Neagu şi Coste, cărora le-a arendat un munte pentru păşunat, precum şi pentru un număr de porci ucişi de oamenii lui Iordache Ruset clucerul şi să caute a-i „aşeza" cum va fi mai drept.

† Io Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domnia mea la boeriul nostru, dumnealui Radul biv vel clucer.

Facem ştire că aice la domniia mea s-au jelu⟨it⟩ rugătoriul nostru egumenul Nicanur de la mănăstire Bogdana pe Nagul bîrsanul şi pe Coste bîrsanul, dzicînd că în astă-vară ci-au trecut au avut tocmală cu dînşii de li-au vîndut un

[1] Omisiune.

https://biblioteca-digitala.ro

munte ca să-şi porte bucatele, iar fînaţăle ca să nu le calce, ce numai locul cel sterpu, iar de ari cumva călca şi fînaţăle, ca să aibă iar a-i cumpăra fîn gata. Iar ei i-au călcat ca la vro treidzăci de stoguri de fîn cu bucatele lor peste tocmala lor ce-au avut, care dzise că are şi zapisul lor faţă pe tocmală ce-au avut şi au rămas păgubaşu.

Osebit mai jelui şi pe oamenii lui Iordache Ruset clucerului, dzicînd cum i-au ucis 7 mascuri, care mascuri i-au fost cumpărat pentru triaba mănăstirii, care dă sama că nici o stricăciune n-au făcut.

De care iată că-ţi scriem dumitale să iai seama întîi pentru fînaţul ce au călcat acei bîrsani şi, de a fi aşe cum jelui şi ar hi călcat ei cu bucatele lor fînaţul peste tocmală ce au avut, să socoteşti dumneata cîtă pagubă ar ave despre dînşii să o plineşti. Şi să ei sama şi pentru acei mascuri şi, de a fi aşe cum jelui, ucegîndu-i iei făr'de cale, să-i plineşti mascurii de la dînşii precum ar hi fost mascurii aceia şi să-i aşezi acolo cum a fi mai drept, ca să nu ne mai vie jalobă. Iar de a fi altă poveste şi pentru care nu i-ai pute aşeza, să le dai zî cu mărturie la mîna cui s-ar căde, ca să avem ştire.

U Ias, let 7245 (1737) ghenar 7

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. X, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

140

Iaşi, 13 ianuarie 1737

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel armaşului Andonie, pîrcălab de Galaţi, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Rişca împotriva lui „Mardaros corăbierul" care nu i-a achitat arenda bălţilor de la Mălina şi împotriva locuitorilor din acel sat al mănăstirii care i-au luat o cantitate de mălai.

† Io Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodarî zemli Moldavscoi. Scriem domnie mea la credincios boiariul nostru, dumnealui Andonie biv vel armaş, pîrcălabul din Gălaţi.

Facem ştire dumitale că domniii mele jălui rugătoriul nostru Varlam Ursache, egumenul de la sfînta mănăstire Rîşca, pe un Mardaros corăbieriul ce trăieşti acolo în Gălaţi, dzicînd precum au cumpărat acel Mardaros vinitul a doî bălţi a mănăstirii, di la Mălina, di la proin egumen, cu zapis şi cu dzi, şi banii după tocmală ce-au avut nu i-au datu.

Mai jălui egumenul pe nişte oamini ce şedu acolo pe moşie mănăstirii, di la Mălina, dzicîndu că i-au mînoat cu vitile lor 2 stoguri de mălaiu, cîte di 40 clăi, şi 40 chile mălaiu i-au luat dintr-o groapă şi mănăstire este păgubaşe.

De care lucru iată că-ţi scriem dumitale să-i chemi pe acei oamini pe toţi faţă şi să le ei sama cu dreptate şi, de a fi aşe, să-i plineşti banii de la acil Mardaros ce i-au rămas rămăşiţă pe zapisul lui şi să-i plineşti şi mălaiul de la

https://biblioteca-digitala.ro

acei oamini ce l-au mîncat şi să-i aşedzi cu toţi cum a fi mai drept, ca altă jalubă să nu mai vie. Iar di a fi altă poveste şi nu i-i pute aşedza acolo, să le dai dzi şi cu o mărturie, viindu faţă să avem ştire.

U Ias let 7245 ⟨1737⟩ ghinarie 13.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. V, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

141

⟨Iaşi,⟩ 1 mai, 1737

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Lupu Porosche vtori armaş şi lui Sandu Goi să-şi apere moşia lor de la Dolj eşti de vitele locuitorilor megieşi care le-o păşunează producîndu-le pagube.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele boiariului nostru Lupului Porosche vtori armaş şi Sandului Goi, să fiie volneci cu carte domniii mele a apăra o moşeie a lor ce dzisără că au la ţinutul Romanului, anume Dolj eştii, de cătră bucatele lăcuitorilor megiiaşi ce să hotărăscu cu această moşie, a nemărui bucate fără voe lor să nu să păşunezi pe moşiia lor, căci ne jăluiră că le dau mare supărare moşii, bucatele unora şi altora şi le calcă erbile fînaţelor de le fac multă pagubă.

Iar de acmu înainte, de nu şi-ar strînge acei cu bucatele, bucatele lor, şi-or mai face supărare moşiilor, li-am dat voe cu această carte a domnii mele ca, de li-ar prinde bucatele, să aibă voe a le lua să le aducă aice, şi vacele, boii, oile, să le dea la sulgerie, iar caii, epele, la dumnealui hatmanul ca să-i dea la mezil. Şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele, iar cine va ave a răspunde, să vie la divan.

Let 7245 ⟨1737⟩ mai 1.

Arh. St. Buc., M-rea Dolj eşti, pach. I, doc. 21.
Orig., pecete aplicată.

142

Galata, 1 septembrie 1737

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel pitarului Constantin Cucoranu să oblige pe locuitorii de pe moşia lui, Cîrniceni, să-i dea dijma din produse.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele boieriului nostru, dumisali lui Costandin Cucoranul

https://biblioteca-digitala.ro

biv vel pitar, şi pe cine va trimite cu carte domniii mele să fie volnic a mergi la Cîrniceni, în ţinutul Iaşului, pe Jijie, şi să aibă a lua de a dzece din ţarini, din fîneţă, din prisăci cu stupi, din cindzeci unul şi din grădini cu legumi şi din bălţi cu peşti şi din tot locul cu tot vinitul moşii după obiceiu, di pe parte dumisali ce este hotărîtî.

Şi nime să nu st(ea) împotriva cărţii domniii meli, iar avîndu cineva a răspunde, să vie di faţă.

U Gălata, let 7246 (1737) săpt(emvrie) 1.

Vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XXXIV, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

143

17 noiembrie 1737

Miron Mocodan, care în încercarea de a scăpa de vecinie nu a găsit martori să jure pentru el, dă zapis egumenului de Pobrata că se recunoaşte vecin al mănăstirii ca şi tatăl său, obligîndu-se a nu mai căuta să iasă la judecată.

† Adecă eu Miron Mocodan, ficiorul lui Vasile Mocodan, făcut-am zapisul meu la mîna egumenului de Pobrata şi a tot săborul di la svînta mănăstire, precum au fost moşii mei şi tată-meu drepţi vecini svintei mănăstiri Pobratii. Deci şi eu, fiind eşit di de mult de la Pobrata, am mersu la Rădăuţi depreună cu alţi vecini a Pobratii, anume Bejeneştii, fiind răpăosatul episcopul Calistru ; şi fiind svinţiia-sa egumen întîi la Pobrata şi-apoi cădzînd svinţiia-sa episcop la Rădăuţi, m-am dus şi eu la Rădăuţi şi, fiind mănăstire Pobrata tot în sama svinţii sali, am trăit tot supt o stăpînire.

Şi după moarte svinţii sale părintelui Calistru au cădzut altă stăpînire streină, şi acmu n-are trebă nici cu Pobrata, nici cu mine, numai eu gîndii c-oi eşi din vecinăta(te) di la Pobrata şi cu îndemnare vlădicăi de Rădăuţi şi m-am tras la giudecată. Şi-am eşit pe poro(n) ca măriii sale lui vodă înainte svinţii sale mitropolitului şi-nainte dumisale logofătului celui mare şi a dumisale lui Donici şi me ales dumnelo(r) giudecata, di la Si(n)-Petriu pîră la Sîntă Mărie să-mi cat oameni şi rudenii de (ale) mele şi mărturii să giure pentru mine precum nu sint vicin a Pobratii. Şi nu me-(a)m putut afla oameni sa(u) rudenii să giure pentru mini la dzi. Şi ştiindu-mă şi eu şi mă ştiu alţi oameni bătrîni di la mănăstire şi pe mini şi părinţii mei că-s drepţi vicini mănăstirii, m-am lăsat să-i fiiu tot vicin Pobratii, cum au fost moşii şi părinţii mei.

Şi eu acest zapis nu l-am făcut de vro nevoe, numai ne-avînd ce mai răspunde sau cu ce mă îndrepta şi ştiindu-mă că-s drept vicin l-am facut, dar egumenul şi săborul nu m-au poprit di la giudecată. Iar de m-aşi mai scula să es la vro giudecată, să fiu de mare ruşine şi certare şi să a(i)bă călugării voe să-mi e tot ci-aş ave.

Institutul de Istorie
Academia R.P.R.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi acest zapis s-au făcut înainte egumenului şi a tot săborul şi denainte a mulţi oameni buni care s-au tîmplat (la) acest zapis. Şi pentru credinţa ne-(am) pus degitile.

Let 7246 (1737) no(em)v(rie) 17.

Miron Mocodan.

Athanasie Alexandri; Toader sin Dolhiscului ; Gligoraş Bejan ; Sandul Bejan ; Echim Dolhăscul ; Gavril Ţira ; Chiriiac Strugar ; Porhirii Mozană ; Gligori Puiul ; Mihălachi ; Simion sin Ionaşco ; Gligoraş Jude.

Dupe pace, cîndu au strî(n)su răpusatu Calistru vecinii Pobratii, şi pe tată-său l-au iadus la Pobrata şi el era copil mic i acest Miron, ficior lui Vasile Mocodan, aşe ştim şi aşe mărturisim cu sufletile noastre înainte a toată judecata.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXV B. doc. 20.
Orig.

144

20 martie 1738

Biv vornicul Mihai Micu dăruieşte vel spătarului Teodor Palade un copil de vecin.

† Adică eu, Mihai Micul biv vornic, dinpreună cu soţul meu Safta, făcut-am aciastă scrisoare a noastră la mîna dumisale Toderaşco Palade vel spătar, precum să să ştie că am dăruit dumisale un copil dă vecin, anume Pavăl, ficiorul lui Vasile Huzghiacu.

Drept acie i-am făcut şi noi aciastă scrisoare la mîna dumisale ca să-i fie drept vecin dumisale şi cuconiloru dumisale şi nepoţilor, strenepoţiloru dumisale, cîţi Dumnezău îi va dărui.

Şi pentru credinţa ni-am pus şi peceţîle.

7246 (1738) mart 20 dni.

Mihaiu biv vornic ; Safta.

B.C.S., (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCLXXI, dosar 15, doc. 9.
Orig., pecete aplicată.

145

Iaşi, 31 martie 1738

Grigore Ghica, domnul Moldovei, trimite un copil de casă la Suceava să aducă la divan pe Constantin Ciudin, reclamat de Gheorghe Creţu din Redul Mare că i-a luat moşia şi vrea să-l vecinească.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli slugii noastre, cestui copil din casă, să fie volnicu a merge la Costandin Ciudin de la Suceavă, pre carile jelui Gheorghie

https://biblioteca-digitala.ro

Creţul din Redul Mare că i-au luat moşie şi acum va să-l şi vecinască, şi i-ar hi dus şi carte gospod de sorocu cu dzî la Blagoveştenii să s⟨e⟩ afle el aice cu toate diresăle lui şi să st⟨e⟩ la jiudecată, şi carte i-ar hi luat-o din mînă dac-au cetit-o şi l-ar hi şi suduit şi la sorocul cărţii n-au mai vinit.

Drept aceia, să margă omul gospod să-l aducă pe Ciudin aice, din vreme că n-au vinit după sorocul cărţii gospod.

Şi nimi să nu ste înpotriva cărţii domniei mele.

U Ias, let 7246 ⟨1738⟩ mart 31.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXXVII, doc. 76.
Orig., pecete aplicată.

146

⟨Iaşi,⟩ 13 aprilie 1738

Grigore Ghica, domnul Moldovei, judecă în divan pricina lui Enachi Braşoveanu pentru via de pe locul mănăstirii Dancu, de la Sorogari — pe care egumenul încearcă să i-o ia — şi hotărăşte să o stăpînească în pace, dînd dijmă.

Carte lui Enachi Braşovanul pentru viile lui ce-au avut pîră cu eguminul.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facim ştire cu această carte a domniei mele tuturor cui să cade a şti precum au vinit înaintea domniei mele şi a tot sfatul nostru acest om, Enachi Braşovanul, şi cu mare jalobă ne-au jăluit dzîcînd că în domnia noastră întîi, vrînd el să-şi facă o vie aici lîngă Iaşi, iar un Anastasie ce-au fost egumen la Dancul l-au îndemnat să apuce să lucredze o păragină de vie pe locul mănăstirii Dancului, ce este la Şorogari, fiind şi obicei pentru păraginile ce vor fi părăsite pe locuri mănăstireşti să le dei cui s-a găsi să le lucredze şi să dei dijma la mănăstire. Şi luînd zapis de tocmală ca aceasta, au mers cu zapisul şi la răpoosatul Costandin Costachi, fiind atunce hatman, de s-au iscălit.

Şi aşa s-au apucat de vie, luînd o păragină, fiind părăsîtă de cîţiva ani, şi cu multă chiltuială au curăţat-o şi ca de iznoavă au pus viţă, fiind pre puţînă rădăcină de via cea veche, şi ş-au hulţuit pomi, aflînd puţini pomi şi din pomii cii vechi înpresuraţi de pădure, carili i-au destupat şi în patru — 5 ani abia au închegat-o de au făcut-o vie.

Şi dacă s-au făcut vie de roadă ş-au murit şi Anastasie egumenul, făcîndu-s⟨e⟩ mai pre urmă egumin Eonic⟨hie⟩ şi vădzînd via lucrată bini şi grijită şi îngrădită, s-au sculat cu pîră asupra lui Enachi, cercînd pricini ca să ia via gata la mănăstire.

Şi jeluind omul acesta la domnia noastră întîiu, s-au orînduit la răpoosatul Costandin Costachi logofătul şi arătîndu-ne logofătul zapisul cel de tocmală ce-au avut cu Anastasie eguminul, am giudecat şi după obiceiul şi altor lăcuitori ce

https://biblioteca-digitala.ro

lucriadză vii pe moşiele omeneşti şi mănăstireşti ca să-şi ţie şi acest om via cu pace de cătră Ionic⟨hie⟩ eguminul, numai dijma locului să-şi dei la mănăstire pe obiceiu, şi de atunce pînă acum au stăpînit via cu pace.

Iar acum de iznoavă s-au sculat Eonichie eguminul, aflînd mijlocire şi pe dumnealui Radul Racoviţă vel păharnic, ş-au cerut giudecată la domnia mea, răspundzînd şi dumnealui Radul păharnic că aceasta vie au fost a lui Buhuş socrul dumisali şi ar fi dat-o danie la mănăstire, fiind via pe moşia mănăstirii Dancului şi acest Anastasie ar fi dat-o acestui om de au lucrat-o făr' di ştire păharnicului. Şi cu aceasta pricină trăge să scoată pe omul acesta din vie şi să ia via gata grijită din mîna omului.

Pentru care, domnia mea am orînduit această giudecată la cinstit şi credincios boieriul nostru, dumnealui Sandul Sturdza vel logofăt. Şi stînd faţă înainte dumisale li-au luat sama cu amăruntul şi aşa au aflat. precum Buhuşoae au dat numai viţa la mănăstire, dar locul este mănăstiresc, şi nedînd mîna egumenilor să o lucredză, au rămas via cîtiva ani păraginâ. Şi acel Anastasie egumin, după volnicia ce au stăpînii moşiilor ca să dei păraginile cui s-ar găsi să le lucredză, să nu rămîe moşia făr' de vinit. cu cale au făcut de au dat păragina acistui om să o lucredză, ca să aducă folos mănăstirii cu dijma obicinuită. Şi omul acesta încăşi, nu cu vreun viclişug sau pe ascuns. ce cu cale au înblat de ş-au făcut vie cu munca şi cheltuiala lui şi dijma vinitul o dă la mănăstire din an în an. Şi la aceasta nici o strîmbătate Buhuşoae sau mănăstirii nu s-au aflat să aibă, căci, Buhuşoae dînd acea vie la mănăstire, au rămas mănăstirea stăpîn pe dînsa şi egumenii neputînd să o lucredză au cercat cu dînsa iarăşi folosul mănăstirii, pricum s-au căzdut, ca şi cînd n-ar fi fost dată danie la mănăstire. Şi fiind pi locul mănăstirii şi rămîind păraginâ, tot acea voe au avut eguminii a o da lucrătorilor cui vor găsî să o lucredză. pentru vinitul locului.

Care. precum au aflat dumnealui vel logofătul că curgi giudecata şi dreptatea, arătînd şi domniei mele. într-acest chip am socotit şi domnia mia că esti cu dreptate şi am hotărît giudecata : din vreme ce este pămîntul mănăstiresc şi numai viţa au fost oaricînd a Buhuşo⟨a⟩e⟨i⟩, să n-aibă putere nici eguminii nici niamul Buhuşoae ca să poată clăti pe omul acesta din vie. Ş-am dat rămaşi pe dumnealui păharnicul şi pe Ionich⟨ie⟩ eguminul ca să dei pace omului acestuia şi viei lui. Iar omul acesta îndreptîndu-se, i-am întărit cu această carte a domniei mele ca să-şi stăpîniască via cu pace şi pometii iarăşi, numai şi din vie şi din pometi dzăciuiala să-şi dei la mănăstire pi obiceiu şi di această pîră să nu s⟨e⟩ mai pîrască piste cartea domniei mele.

Let 7246 ⟨1738⟩ ap⟨rilie⟩ 13.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 473—474.
Copie.

147

25 iunie 1738

Constantin Tăutul şi ginerele său Petre Giurgiuveanu vînd vel spătarului Teodor Palade un număr de vecini, din Rudeşti.

† Adecă eu Costantin Tăutul, ficior lui Ioniţă Tăutul, şi eu Petre Giurgiovanul, ginerele lui Ioniţă Tăutul, scriem şi mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru cum să s⟨e⟩ ştie că noi, de nime siliţi, nici asupriţi, ce de a noastră bună

https://biblioteca-digitala.ro

voe am vîndut dumisalli lui Toader Păladie vel spătar niște vécini al noștri ce-am avut de la părinți și de la moșii noștri, anume pe Pavăl ficiorul lui Gligoraș cărăușul și cu frații lui și cu ficiorii lor și pe vărul său, anume Moisa, ficiorul Tomii a Mănecăi cu ficiorii lui, care acești vécini sînt din parte noastră ce avem în Rudești carii ni-i danie de la mătuși noastră Nastasiica călugărița, osăbit de parte ce-am vîndut dumisale vor(nicului) Păladie care i-o am vîndut fără vécini. Deci, i-am vîndut dumisale drept.... [1] bani gata și ni-au dat dumnialui plata deplin în mîinile noastre.

Deci și noi i-am dat ca să-i hie dumisale drepți vécini și giupînesăi dumisale și cuconilor în véci. Însă de s-ar scula din frați sau din rudeniile noastre ca să facă vro gîlceavă pentru acei vécini, dumnialui să aibă pace să-și stăpîniască vécinii, iar noi să avem a ne înpăca cu dînșii și să li dăm vécini din altă parte.

Și această tocmală s-au făcut denainte a boeri și a slujitori carii mai gios s-au iscălit și și-au pus și peceții. Și noi încă ni-am iscălit ca să fie de credință.

Let 7246 (1738) iuni 25.

Costantin Tăutu.
Petre Jurgiuvani.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. St. Georges, pach. CCCLXXI, dosar 15, doc. 10.
Orig.

148

(Iași,) 15 iulie 1738

Grigore Ghica domnul Moldovei, dă carte de incuviințare lui Dumitrașcu Ivașcu, biv postelnic, să-și ia dijma de pe moșia Săpoteni (Dorohoi).

† Io Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carti domniii meli lui Dumitrașco Ivașco biv postelnic, să fie volnic cu carti domniii méli a-și luoa di a dzece di pi a sa drept(ă) ocină și moșiie ce-a dzis că aré la ținutul Dorohoiului, anumé Săpoteni. Pentru aciia să aibă a lu(a) din țarini, din fînaț, din prisăci cu stupi, din grădini, din toati pi obicéi. Și nimé să nu să puie înprotiva cărții domniii meli, iar di ar ave ciniva a răspun(di) civaș înprotiva aciștii moșii, să vii di față la divan cu diris ci vor avi.

Aceasta scriim [2].

Let 7246 (1738) iul(ie) 15.

Vel logofăt.
Arh. St. Buc., M-rea Doljești, pach. XXIX, doc. 71.
Orig., pecete aplicată.

[1] Loc alb.

[2] În „Însemnare în scurtu de scrisorile Cordărenilor și a Săpotenilor ot ținutul Dorohoiului" este rezumat un „răvaș de la Sturdza logofăt la Ilie Costandinici vornicul, scriindu-i pentru oamenii de Lișna ce au aratu pe locul Lișnii i au intrat în locul Săpotenilor în partea de sus a lui Dumitrașco Ivașco și și-au poprit dijma. Scrie dijma să împlinească, iar pentru strămutare hotarului, viind Izmană să cerce dinpreună, să îndrepteze hotarul" (Ibidem, pachet X, doc. 50 și 57).

https://biblioteca-digitala.ro

149

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1739

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Ioniţă Cerchez, copil de casă, să cheme la judecata divanului pe Dumitraşcu şi pe Vasile Spînu care, cultivînd pe moşia sa Trifeşti, primul şi-a luat dijma înapoi, iar celălalt nu i-a strîns paiele la arie.

Let 7247 ⟨1739⟩ ghen⟨arie⟩ 8 dni. Cartea de la măriia sa Grigorie Ghica voevoda de volnicie.

Io Grigorie Ghica voevoda. bojiiu milostiiu gospodar zemliu Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli lui Ioniţă Cerchez, copil din casă, să fie volnic cu carte domniii meli a chima şi a soroci pi un Dumitraşcu din Trifişti de la Prut, din ţinutul Eşului, şi pe un Vasili Spînul de acolo, pri cari-i jelui Ioniţă că, avîndu moşie acolo în Trifeşti de pi mumă-sa Marie, moşie de baştină, şi ar fi mărsu astă-vară mumă-sa cu carte gospod şi au zeciuit moşie pri obicei, cum şi alţi ani, iar acel Dumitraşcu s-au pus înprotivă şi-au mărsu de şi-au luat dijma înnapoi pesti carte gospod ; aşijderi pe acel Vasili, pentru nişte pae de la o arie ce-au tocmitu să li stringă şi nu li-au strînsu.

Deci amînduror s-au pus zi de astăzi, luni 8, pînă în 14 zili să s⟨e⟩ afle aice faţă, iar ⟨de⟩ nu s-ar afla la zioa însămnată, s-or aduci cu om gospod. Şi nime să nu ste înprotiva cărţei domniii mile.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 783, f. 14v.
Copie.

150

⟨Iaşi,⟩ 13 ianuarie 1739

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte dregătorilor de la ţinuturi să ajute pe egumenii mănăstirilor de la munte să ia cîte 2 lei pe an de la vecinii fugiţi, pentru stogul de fîn şi podvoada ce erau datori să facă.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scrie.n domniia me la boiarii noştri, la toţi dregătorii carii sînteţi cu dregătorii pe la ţinuturi şi la margini, şi arhierei şi alţii toţi carii viţi fi cu slujbe.

Facem ştire tuturor că într-aceşti ani ne-au fostu dat jalobă egumenii de la mănăstirile de la munte, dzicînd că vecinii ci-au avut la mănăstiri şi la alte sate mănăstireşti s-au strămutat de la locurile sale, ducîndu-s⟨e⟩ pintr-alte sate şi pintre alţi oameni, şi mănăstirele să păgubăscu de poslușanie obicinuită ci-au avut a lua de la dînşii, stog de fîn să facă, podvoadă să aducă. Şi după jaloba egumenilor li s-au dat cărţi gospod pentru vecini, că aceia pe unde i-ar afla să-i apuce, fiind drepţi vecini netăgăduiţi, şi să ia de la dînşii de tot vecinul 2 lei pe an pentru stogul de fîn şi podvoada ce era ei obicinuiţi a face.

https://biblioteca-digitala.ro

Dară acmu de iznoavă ni-au jăluit egumenii dzicînd precum ei cu cărţile domneşti înblă şi cercînd pe acei vecini îi găsăscu şi, cerînd de la dînşii acei cîte 2 lei, vecinii pun pricină şi nici atîta nu vor să le de, la dregători mărgu şi arată cărţile gospod şi dregătorii nu vor să înpliniască şi rămîn mănăstirile de tot păgubaşe.

De care lucru iată că mare poruncă vă dăm, ori de la care mănăstire ar veni călugări cu cărţile gospod să arate c-au aflat dintr-acei vecini şi nu vor să le de acei cîte 2 lei, să trimiteţi să aduceţi pe vecinii aceia faţe şi să luaţi sama fieşticari boiar dregătoriu sau arhiereu s-ar tîmpla mai aproape şi, fiind vecini netăgăduiţi, să pliniţi de la dînşii acei cîte 2 lei de om pre an şi să daţi la mîna omului mănăstirii. Iară carii or pune pricină că nu-s vecini, să-şi de chizaş cum or sta faţă şi să le puneţi soroc să vie cu călugării la divan, şi cum va alége divanul aşe va fi. Că de ni-a mai vini jalobă de la vriun egumen însămnînd la cari dregător au arătat carte noastră şi n-au vrut să pliniască, om trimite om gospod de a plini de la dregătoriul acela. Aceasta scriem [1].

Vlet 7247 (1739) ghen(arie) 13.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XVIII, doc. 3.
Orig., pecete aplicată.

151

Iaşi, 12 aprilie 1739

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte tuturor slujitorilor aşezaţi cu case pe moşiile mănăstirii Socola, Iezăreni şi Rădiul lui Tătar, să facă învoială cu starea în privinţa obligaţiei de boieresc.

† Noi Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mia tuturor voaî slujitorilor fuştaşi sau saragele sau căpitani, mazili sau săimeni hătmăneşti sau ageşti sau lemnari, cu stăpîni ori alţii, măcar ce briaslă ar fi, carei şădeţi pe moşiile mănăstirei Socolii ce are, Izărenii şi Rediul lui Tătar, aice aproape de Eşi, vă înştiinţăm pre toţi.

Iată că rugătoarele noastre stariţă şi cu toate alte călugăriţe de la mănăstire Socola ni-au dat samă că Izérenii şi Rediul lui Tătar sînt drepte moşiile Socolii şi ni-au jăluit pentru voi că sînteţi aşădzaţi de la o vreme încoace cu case pe locurile aceste şi de cătră voi n-au nici o posluşenie, nici un folos, răspundzîndu-vă voi fieşticari cu stăpînii voştri. Aşijdere şi de bucatele voastre, călcîndu-le locurile, nici alţi oameni nu pot să are sau să cosască că să facă hrană să nu s(e) păgubască vinitul mănăstirii, că oricine di-ar şi face cîti ceva hrană, încă dobitoacele voastre tot calcă şi mănîncă şi strică. Şi voi le tăeţi pădure, le mîncaţi poamele.

---

[1] Documente cu text identic, datate 12 ianuarie (Ibidem, m-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 126 şi Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 131); cu data de 15 ianuarie acelaşi an, pentru mănăstirea Slatina (Ibidem, pachet CLXXXVII, doc. 155).

https://biblioteca-digitala.ro

De care lucru iată că vă poruncim, de vreme că şidere voastră să află pe locurile Socolii, să căutaţi, dară, vădzind carte domniii mele să vă tocmiţi şi să vă aşădzaţi cu călugăriţele, ori să le faceţi şi voi cîte o slujbă ca să cunoască şi mănăstire ceva poslușenie şi folos, căci şideţi pe acel loc, ori nevrînd să le faceţi poslușenie, şi de vreme că de bucatele voastre nici alţii pe aceste locuri nu să pot hrăni, poroncim să vă rădicaţi de pe locurile Socolii fără nici un cuvînt de pricină, cu tot ce aţi avia, să mergeţi pe moşiile voastre. Iară neapucîndu-vă voi ca să le daţi poslușenie şi nerădicîndu-vă de pe moşiile aceste şi mai jăluindu-ne călugăriţele, om trimite armaşi de ⟨vă⟩ vor răsăpi casăle şi ⟨vă⟩ vor scoate di pe hotarăle locului mănăstirii, să li să curăţască moşiile de voi şi de bucatele voastre ca să s⟨e⟩ poată hrăni alţii, fiind loc de hrană, să nu să păgubască mănăstire de venitul moşiilor sale.

Şi într-alt chip să nu fie. Aceasta scriem. Şi carte aceasta de la mănule călugăriţilor să nu s⟨e⟩ ia.

U Ias, vlet 7247 ⟨1739⟩ ap⟨rilie⟩ 12.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach., VI, doc. 33.
Orig.

152

⟨Iaşi,⟩ 14 ianuarie 1739

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte starostilor de Putna să cerceteze reclamaţia egumenului de la Bogdana pentru împresurarea moşiilor mănăstirii, de la Cîmpuri, de la Poenile Urecheştilor pe Trotuş şi pentru nişte locuitori care şed în Şoldeşti şi Burduşeşti, la Zăbrăuţi, fără să dea dijmă.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie me la crédincioşi boerii noştri, starosti di Putna.

Facem ştire că aice la domnie me jălui Nicanul egumăn şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire Bogdana, dzicîndu pecum avînd mănăstire o bucată di moşîe la Zăbrăuţi, caré ded⟨e⟩ sam⟨a⟩ că este hotărîtă şi stîlpită de cătră alti hotar⟨e⟩ şî ar⟨e⟩ şî mărturie di la hotarnici şi ispisoc domnescu. şî acmu did⟨e⟩ sam⟨a⟩ că şădu nişti oameni acolo pi aci moşîe şî să hrănescu şî stăpînescu livezil⟨e⟩ şî mănăstirii nimic nu dau, făcîndu-să şî ei moşinaşi.

Pintru cari dzis⟨e⟩ că au mai avut giudecată la dum⟨nealui⟩ Ştefan Ruset, fiind staroste acolo, şi ar fi trimis pe un Gheorghe căpitan acolo şi-au luat sama şî s-au dovedit că ei n-au nici o treabă cu moşîe, picum arată şî mărturie căpit⟨anului⟩. Şî acei oameni, atunci s-ar fi apucat că or eşi di pi locul mănăstirii. şî pînă acmu n-au eşit.

De care dumneavoastră, văzîndu carti domniii meli, să trimiteţi acolo la acii oamini, din vremi că nu fac ascultare şî să fac moşnaşi, să lipsască di pi moşîe mănăstirii.

https://biblioteca-digitala.ro

Aşijdere mai jălui pe Todireşceas⟨a⟩, dzicîndu că-i înprésoară o parte di moşîe, anumi Poenile Urecheştilor pe Trotuş, pentru care moşîe dzis⟨e⟩ egumenul că au avut şî ispisoc şî, fiindu aceste răscoali, s-au răzlițît.

De cari pentru aceasta, dumneavoastră să chemați pe Todirişceas⟨a⟩ di față şî luați sama, fiindu pecum jălui, să areti cu ci stăpînești moşîe mănăstirii şi, după cum veți adeveri, să faciți o mărturie încrédințată pentru toate. Aceasta scriem.

Aşîjdirea şi pentru o parte de moşîe de la Cînpuri, pi Sîşîța, dă sam⟨a⟩ că o înprisoară Miron Dima, cari pentru aceasta dzis⟨e⟩ că ar⟨e⟩ şî uricu. Să luați sama pi dreptate, să arătați cu ce înpresoară moşîe mănăstirii, să avem ştiri [1].

Let 7247 ⟨1739⟩ ghin⟨arie⟩ 14.

⟨Pe verso :⟩

Carte de la Grigorie vodă pentru nişte oameni ce şăd pe Şoldeşti şi Burduşăşti, la Zăbrăuți, şi să fac ei moşinaşi. 7247 ⟨1739⟩ ghe⟨narie⟩ 14.

Arh. St. Buc., Schitul Brazi, pach. XXVIII, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

153

⟨Iaşi,⟩ 16 iunie 1739

Grigore Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe un slujitor domnesc să ia pe Gheorghe, feciorul Creţului, şi să-l ducă la satul Petia, să-l dea lui Constantin Ciudin căruia îi este vecin.

† Io Grigorii Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli slugii noastre cestui. . . . .[2] să fii volnic cu carte domniii meli a mergi la Gheorghii, ficiorul Creţului, ce şedi la Rădiul Mari, şi să aibă a-l rădica cu tot ce ar ave el şi să-l ducă în sat în Petie, să-l de pe mîna lui Costandin Ciudin, carile este vecin de acolo. Şi nime să nu ste înpotriva cărții domniii meli.

Let 7247 ⟨1739⟩ iuni 16.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXXVII, doc. 77.
Orig., pecete aplicată.

154

⟨Iaşi,⟩ 5 februarie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă împuternicire vel vistierului Toader Pălade şi vel logofătului Sandu Sturza să numească vornic pe cine vor crede în Cîmpulung Rusesc şi să răspundă de dările locuitorilor, iar stăpînii satelor să aibă a-şi lua numai venitul obişnuit de la vecinii lor.

[1] „Aşijderea şi pentru. . .“ adaos.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

A lui Păladi vistier i a Sturdzii logofăt, pentru vecinii din Cîmpulungu Rusescu şi din Putila.

† Velet 7248 ⟨1740⟩ fev⟨ruarie⟩ 5. Un ispisoc de la domnia sa Grigorie Ghica voevoda, făcînd ştire pentru vecinii de pe giumătate de sat de Cîmpul Lungu Rusescu şi din a patra parte de Putila şi din a doasprece parte de Răstoace, din ţinutul Cernăuţilor, care moşii cu vecini sînt a dumilor sale Sandul Sturdzea vel logofăt i Toader Păladie vel vistier, cumpărătură şi danie de la niamul dumilor sale Safta, fata Predii stolnecul.

Şi pînă acmu au fost birul lor tot cu Cîmpul Lungu, iară acmu, jăluind şi oamenii că au multe călcări şi nedreptăţi de către vornecul lor, şi adeverindu-i şi boierii că nici un folos n-au di la acei oameni de vinitul moşiii lor, fiind ei încurcaţi cu alţi oameni de acolo şi mai vîrtos din pricina vornecului lor, supuindu-i către folosul lui, şi poftind aceşti boieri ca să le osăbască domnul pe vecinii di pe aceli moşii, cu osăbit birul lor să-i dea în sama dumilor sale să istovască dumnalor la cămară şi vornicii de acolo să nu să mai amestece între dînşii, au socotit domnia sa că, a să osăbi într-acest chip numai pe oaminii dumilor sale, nu va fi lucru de folos nici odihnit. Numai, toate satele Cîmpului Lungu Rusescu şi vornicia de acolo au socotit şi au dat-o asupra dumilor sale, pe cine vor socoti să pue vornec să poarte de grije oamenilor, şi tot birul lor şi berbecii cei obicinuiţi ce-i dau pentru goştina lor, di la dumnealor să-i ştie domnia. Şi toate dăjdile lor, la vréme, dumnalor să istovască la cămara gospod, şi stăpînii satelor să aibă a-şi lua numai venitul obicinuit de la vecinii lor, iară cu altă supărare pintre oameni să nu înble.

Deci, dară, precum s-au dat în sama dumilor sale, de acmu înainte ei să poarte griji şi pe cine vor socoti să pue vornec şi birul a tot Cîmpul Lungu Rusescu la vreme să istovască dumnalor la cămara gospod. Şi cu aceasta şi folosul satelor dumilor sale să-l cîştige şi cămara încă să ştie istovul banilor di la dumnalor şi toţi oamenii de acolo să să chivernisască mai cu bună stare şi fără stricăciuni. Aşijdere şi dumnalor starostii de Cernăuţi, urmînd testamentului domniei sale, întru nemică să nu s⟨e⟩ amestece.

Arh. St. Buc., Ms. 628, f. 341—341v.
Copie.

155

⟨Iaşi,⟩ 1 martie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă încuviinţare bîrsanilor aşezaţi la Putna şi Bacău, tocmiţi cu rupta la cămară, să-şi pască oile pe „locurile slobode" fără a da nici o dijmă, iar pentru stînile din timpul verii să se învoiască cu stăpînii moşiilor.

Io Grigorie Ghica voevod bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire tuturor cui să cade a şti pentru rîndul bîrsanilor ce sînt aşăzaţi aici în ţeară, la Putna şi la Bacău, că iată că fiind ei oameni streini şi pentru ca să aibă osebire de altă ţeară, să nu fie mai mult călcaţi, domnia mea m-am milostivit asupra lor şi i-am tocmit cu rupta la cămară, ca să dea cu toţi bîrsanii 3.000 lei vechi într-acest an şi aceşti bani să-i dea pe 4 civerturi, cîte 750 ⟨lei⟩ vechi la un civert, însă un civert să dea la mart şi al doi-

https://biblioteca-digitala.ro

lea civert la iunie şi al treilea civert la sept⟨embrie⟩ şi al patrulea civert la dechem⟨brie⟩, iar afară dintr-aceste 3.000 lei nimic mai mult să nu dea, nici văcărit, nici hîrtii pe drepte bucatele lor ce vor avea, nici alte angarii, nimic. Şi pentru ca să fie ei cunoscuţi dintr-altă ţară, li s-au dat şi peceţi roşii pe feţele lor, atîta căsaşilor, cît şi holteilor. Însă şi ei să s⟨e⟩ ferească de vreun meşteşug, bucate de ţeară pintre ale lor să nu amistuiască, că, aflînd, vom strica mila şi tocmeala aceasta.

Aşijderea şi pentru obicéiul lor ce-au avut păn acmu, iarăşi m-am milostivit domnia mea şi le-am întărit şi le-am înoit cu acest testament, pentru goştina de oi, precum păn acmu, aşe şi de acum înainte vor da, bîrsăneşte, cîte 6 bani de oae şi pentru tîrle, precum este obicéiu de dau cei streini, bîrsani de altă ţeară, aşa să dea şi aceşte.

Aşijderea şi pentru prici⟨ni⟩ de bătăi, măcar să facă şi sînge, gîlceave, datorii ce or avea între dînşii, sau orice pricină şi ce judecăţi ar avea, nimeri treabă cu dînşii să n-aibă, nici să-i judece, nici să-i cérte, nici să-i globească, nici starost⟨ii⟩ de Putna, nici pîrcălabii, nici căpitanii, nici alţi nimenea, fără numai vornicii lor să aibă treabă cu dînşii şi a-i judeca şi a-i certa. Iar pentru care pricini nu-i va putea el aşăza, or veni aici şi s-or giudeca cu divanul. afară den furtişag şi den morţi de om, carele să cuvin a să judeca cu divanul.

Aşijderea şi pentru miei şi alte bucate şi brînză, lînă, cergi, burci ce ar duce la Gălaţi şi la alte tîrguri de vînzare şi orice ar vinde la oamenii noştri de ţeară, nici o vamă să nu dea, nici mortasipie, nici pîrcălăbie, de toate să aibă pace. Iar ce ar scoate să vînză într-altă ţeară, pă acéle vor da vama obicinuită.

Aşijderea fiind ei oameni streini, neavînd moşii aici în ţeară, le-am dat domnia mea voe. pă obicéiul ce au şi cîmpulungenii, ori pă a cui moşie ş-ar păşuna ei oile, de toamnă şi de iarnă, despre nimeni opriţi să nu fie, şi de vară pă loc⟨uri⟩ slobode încă să n-aibă opreală, însă ferind ţarinile şi fînéţile şi nici o dijmă nimărui să nu dea, numai pă unde or ţinea ei stîne aşăzate păste vară, acolo vor plăti după tocmeala ce s-or tocmi cu cei cu moşiile. Şi locuri de tîrle ce vor cumpăra aceşti bîrsani, cei streini bîrsani să n-aibă voe a întra păste tocmeala lor, nici să-i scoată au să-i adaogă, nici să poată acei streini a cumpăra locuri înaint⟨ea⟩ acestor birnici ⟨ai⟩ pămîntului.

Aşijderea şi pentru caii lor şi căruţele lor, să nu le ia nici carăle la podvozi, ci toţi să s⟨e⟩ ferească de dînşii şi toate aceste mai sus pomenite să stea nemutate.

Şi poruncim tuturor boierilor şi slujitorilor, văzînd acest testament al domniii mele, toţi să se supue testamentului şi să urmeze poruncii, că carii ar îndrăzni a să amesteca sau a să atinge cît de puţin de dînşii peste testamentul gospod, unii ca acie cu urgie să vor pedepsi.

Aceasta scriem [1].

7248 ⟨1740⟩ mart⟨ie⟩ 1 dni.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 407 v.—408.
Copie.

---

[1] Cu data de 4 februarie 1742, Constantin Mavrocordat a emis următoarele trei cărţi, referitoare la bîrsani, păstrate în rezumat :

1. „O carte dată s-au făcut bîrsanilor de la Caşin şi de la Soveja, c-au jăluit c-ar fi avind supărări dispre starostii de Putna şi dispre căpitanii carii sînt dregători prin ţinut, luîndu-le mel de perdè, pe unde li s⟨e⟩ tîmplă oile, şi obicei n-au avut, făr' de cît să de numai celui ou moşie să de mel. Pentru carii, să aibă a să apăra despre toţi acii dregători, să nu le mai de mel şi despre oamenii stărosteşti şi căpitani". (Ibidem, f. 702).

https://biblioteca-digitala.ro

156

Iaşi, 24 mai 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire clucerului Mihalache Sturza să ia pe un vecin al său, căsătorit cu o ţigancă, să-l ducă la casa lui, cu copiii, care se vor împărţi ca ţigani.

† Io Grigorii Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carti domniii mili boeriului nostru, dum⟨nealui⟩ Mihălachi Sturdzi clucer să fie volnic cu carte gospod a-şi lua pi un vicin al său anume . . . .[1] ci ţini pi o ţigancă a lui Todiraşco Manoli şi să-l ducă la casa dum⟨nealui⟩, cu copii cu tot, şi copiii să vor înpărţi ca ţigani, după cum scrie tistamintul ţiganilor. Şi nime să nu cutizi a s⟨e⟩ puni înprotiva cărţii domniii mele.

U Ias, let 7248 ⟨1740⟩ mai 24.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCVI, doc. 35.
Orig., pecete aplicată.

157

29 mai 1740

Cîrstina şi fiii săi asigură în scris pe Onică şi tot neamul lui că, pentru paguba mare ce le-a făcut aprinzîndu-le aria, nu-l va face vecin, deoarece a slujit la casa lor „cu dreptate".

† Cîrstîna a r⟨ă⟩poosatului Lupului Cîrstii şi înpreună cu fiii mii, Catrina şi Iordachi, făcut-am această scrisoare la mîna lui Onică şi a tot n⟨e⟩amul lui, pentru că slujindu el cîtăva vréme la casa no⟨a⟩stră cu dreptaté, dar încăşi i s-au fost tămplat di au fostu aprinsu o area a mea, trimiţîndu-l eu să

---

2. „O carte legată la dum⟨nealui⟩ starostile de Putna, c-au jăluit bîrsanii de la Soveja pe egumenul de acolo, dzicînd că avind vornicul nişti vite s-ar fi scăpat in ţarna egumenului şi ar fi mincat oarece în neşti păp⟨u⟩şoi şi egumenul au pus di-au tăet o vacă. Şi ispăşind oamenii la păp⟨u⟩şoi, s-au aflat numai zece baniţi de păp⟨u⟩şoi paguba, care au şi plătit. Pentru care, să le ia dum⟨nealui⟩ starost⟨ele⟩ sama, chemînd şi pe egumen faţă şi de a fi de plinit să pliniască vaca, ca să nu mai vie jalobă". (Ibidem).

3. „O carte legată tij la dum⟨nealui⟩ starost⟨ele⟩ de Putna, pentru c-au jăluit bîrsanii de la Caşin şi de la So⟨ve⟩ja pe panţîr⟨ii⟩ de acolo şi pe un Matvei panţir, precum li-ar fi tăiet un cal din ţarnă şi cielalţi panţiri iarăşi li-au tăet 2 vaci, iar din ţarnă, şi li-au murit şi calul şi vacili.

Ce să-i chem dum⟨nealui⟩ de faţă şi să le ia sama şi de este aşe, să socotiască dum⟨nealui⟩ paguba şi să le plătiască, şi ei să le plătiască bîrsanilor vitili. Iar fiind poveste într-alt chip, să-i giudece dum⟨nealui⟩ cum a fi mai cu cali şi cu drept". (Ibidem, f. 702—702v).

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

pîrl(e)ască, şi m(i)-au fost arsu multă pîné. Şi el, vădzînd că m(i)-au făcut mare pagubă, să temea întru sini să nu-l vicinescu. De care, i-am dat această scrisoare la mîna lui, precum să n-aibă nici o nevoe, iar nici[1] ar pomini sau s-ar ispiti, ori eu, ori feciorii mii, să fii niertaţi de mini şi de Dumnedzău, să aibă parte cu Iuda.

Şi pentru credinţa am pus pecete.

Let 7248 (1740) mai 29.

Cărsta.
Iordachi.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLXXIII, doc. 23.
Orig., pecete aplicată.

158

⟨Iaşi,⟩ 17 iunie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Slatina, să dea de ştire locuitorilor din satele ce se mărginesc cu moşiile mănăstirii să-şi pună păzitori la vite, spre a nu-i strica semănăturile, iar de nu vor înţelege, pe care le va prinde, vor fi trimise la sulgeria domnească şi la menzil.

† Io Grigorie Ghica voevoda bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, lui Gherman, egumănul de la sfînta mănăstire Slatina, şi oamenilor mănăstirii pre cine ar trimite, ca să aibă a da ştire oamenilor de Mihăeşti şi lămăşenilor ce să megiiaşăscu cu moşiia Slatenii, cu Borghineştii, şi oamenilor de Volcineţ, carei iarăşi să megiiaşăscu cu moşiia Slatenii, cu Ciripcăul, ca să-şi pue păzitori bucatelor, să nu le lasă să calce piciorul lor pe moşiile mănăstirei, pentru căci ni-au jăluit egumănul de Slatina că-şi lasă bucatele slobode şi merg de strică ţarina mănăstirei, făcîndu-i mare pagubă.

Iară de nu-şi vor strînge bucatele, dăm voe egumănului şi oamenilor mănăstirei să fie volneci cu carte domniii mele a le prinde bucatele şi să le aducă aice, şi vacele, oile s-or da la sulgerie gospod, iară caii s-or pune la mezil de or sluji un an, şi stricăciune ci-or hi făcut în ţarină încă vom plini-o de la acei cu bucatele.

Şi cum poroncim aşe va fi nestrămutată poronca şi nime să nu st(ea) înpotriva cărţii gospod.

Vleto 7248 (1740) iuni 17.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 202.
Orig., pecete aplicată.

[1] Corect : cini.

https://biblioteca-digitala.ro

159

⟨Iași,⟩ 10 iulie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte egumenului de la Bîrnova pentru a interzice cositul fînului fără învoirea mănăstirii în poiana Bîrnovii și la Căpotești.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cart⟨ea⟩ domniii mele rugătoriului nostru, lui Damiiano, egumenul de la svînta mănăstire Bîrnova și oamenilor mănăstirei pre cine ar pune, să fie volneci cu carte domniii mele a popri pe toți oamenii, nime fără știre și voe egumănului să nu fie volneci a cosi fînaț în Poiana Bîrnovii și la Căpotești piste Codru, cari locuri dzisă egumenul că sînt moșiile mănăstirei.

Și dreptu aceia, cu carte aceasta să aibă puteri egumănul și oamenii mănăstirii a-și apăra fînațăle aceste de cătră lemnarii boierești și de cătră toți slujitorii gospod și boiarești și hătmănești i agești, nime să nu s⟨e⟩ apropie a intra cu coasa în ierbile acele, de vreme că va să facă mănăstire fîn pe locurile sale, că cine s-ar ispiti a face mai multă supărare, vor fi de certare.

Așijdere și pentru dejma ce-ar afla pe locurile aceste și pre alte moșii cé mai are mănăstire pre aiure, iarăși să fie volnici a o strînge din toate pre obiceiu și nime să nu ste înpotriva cărții gospod. Iară avînd cineva a răspunde, să vie la divan [1].

Vleto 7248 ⟨1740⟩ iuli 10.

Arh. St. Buc., M-rea Birnova, pach. V, doc. 10.
Orig., pecete aplicată. Un rezumat, idem. Ms. 646. f. 30 v.

160

6 octombrie 1740

Răvaș dat egumenului de la Horecea să interzică tăierea pădurii în apropierea mănăstirii fără voia lui, vinovații fiind pasibili de „certare".

† Dat-am răvașul nostru egumănului di la svînta mănăstioră di la Horăce, să fie volnic cu revașul nostru a apăra pădur⟨ea⟩ să nu lase pe nim⟨eni⟩ să o tae făr' de voe egumenului acolo pe aprop⟨e⟩ di svinta mănăstir⟨e⟩. Iar

[1] Interdicția a fost repetată de către domnitorii Grigore Ioan Callimachi, la 5 iunie 1762 și Constantin Dimitrie Moruzi, la 12 iunie 1778, care, în termeni identici, au hotărît ca egumenul „să aibă a opri pre toți cei ce în tărie ar vrea să cosască fîn în poenile mănăstirii Bîrnovii ce aré pin codru pinpregiurul mănăstirii, nime să nu fie volnicu a cosi fînu, de vreme ce erburile acele sîntu trebuincioase pentru fînațul mănăstirii. Deci, să aibă egumenul a apăra fînațurile de cătră lemnari și alți slujitori domnești sau boerești i hătmănești sau agești, iar care s-ar arăta înpotrivitori să scrie la ispravnicii de ținut să nu-i îngăduiască, ce să-i supue pe toți ca să nu facă stricăciuni fînaților mănăstirii" (Idem, Ms. 646, f. 18v).

https://biblioteca-digitala.ro

car⟨e⟩ ar întra în pădur⟨e⟩ acole pe lîngă mănăstir⟨e⟩ fără voe egumenului şi l-ar găsi tăind acole în pădur⟨e⟩, să fie volnic cu revaşul nostru a-l aduce aice la noi la Cernăuţi. Şi aducîndu-l aice la noi, va lua certar⟨e⟩ la cur şi într-alt chip n-a fi. Aceasta.

U Cer⟨năuţi⟩, let 7249 ⟨1740⟩ oc⟨tomvrie⟩ 6.

. . . . . .[1]

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIX, doc. 120.
Orig.

161

⟨Iaşi,⟩ 26 octombrie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel logofătului Sandu Sturza să trimită la moşia lui, Zberoaia, să scoată pe toţi locuitorii care stau pe hotarul satului său fără să se învoiască şi să strîngă venitul cuvenit.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele cinstit şi credincios boiariului domniii mele, dumisale Sandului Sturdzea vel logofăt şi pe cine va trimite la moşiia dumisale la satul Zberoae, ce iaste pe apa Prutului, în branişte, în ţinutul Lăpuşnii, să fie volnec cu carte domniii mele a scoate de pe moşiia dumisale pe toţi oamenii carei şăd pe hotarul satului dumisale, ori să să aşedzi acei oameni cu dumnealui vel logofăt pentru ceia ce şăd pe locul acela, ori, nevrînd să să aşe⟨ze⟩, să aibă voe a-i scoate pe toţi ca să margă să şadă pe alte locuri, iară să nu calce moşiia dumisale. Şi să fie volnec trimisul dumisale a apăra hotarul acestui sat dispre bucatele a toţi lăcuitorii, nime fără ştire dumisale să nu-i calce moşiia şi să strîngă şi vinitul ci-ar fi pe moşiie.

Şi nime să nu ste înpotriva cărţii gospod, iară avînd mai mult a răspunde să vie la divan. Or să fie supt ascultar⟨ea⟩ dumisale, or să lipsască[2].

Vleto 7249 ⟨1740⟩ oc⟨tomvrie⟩ 26.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXVII, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

162

Iaşi, 11 decembrie 1740

Grigore Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel medelnicerului Constantin Balş să trimită la divan pentru a fi judecaţi, cînd

[1] Indescifrabil.
[2] „Or să fie..." adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

va veni egumenul de Tazlău, niște locuitori care nu vor să se recunoască vecini ai mănăstirii.

† Io Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la boeriul nostru, dum⟨nealui⟩ Costantin Balșe biv vel medelnicer.

Facem știre că aice la domniia mea s-au jeluit Ioan, egumenul de Tazlău, pe niște vecini a mănăstirii carii șed la Méstacăni, pe care vecini dede samă că are doî mărturii de la dumnealui vornecul Iordache Cantacozînu și de la dumnealui vel spătar[1], și ar hi făcut și carte gospod precum să giure oamenii pentru dînșii, cum nu sînt acei oameni vecini. Și dzîs⟨e⟩ că ei nu și-au găsît oameni să giure, și acmu acei oameni s-ar hi sculîndu asupra egumenului ca să-l și bată și egumenul dă sam⟨ă⟩ că el îi știe că sînt vecini mănăstirii pentru căci el au slujit și cînd era mănăstire închinată la sfințiia sa părintele patriarhul de ⟨Ie⟩rusalim și acei oameni ar hi înblînd cu zapisăle altora să s⟨e⟩ îndrepteze.

De care iată că-ți scriem dum⟨itale⟩ să ei sam⟨a⟩ și, cîndu a vini egumenul aice să-și scrie moșiele la condică, să dai și o⟨a⟩menilor sorocu să vie aice. Aceasta scriem.

Că neviind la sorocul acela, om trimite om gospod de-i va aduce.

U Ias, 7249 ⟨1740⟩ dec⟨hemvrie⟩ 11.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iași, pach. XXXIV, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

163

⟨Iași,⟩ 12 ianuarie 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel medelnicerului Silion și vornicului de Cîmpulung să cerceteze neînțelegerea egumenului de la Voroneț cu cîmpulungenii — care nu fac poslușanie, nici clacă, nici nu dau ceva mănăstirii pentru cîrciumă — și să-i oblige la îndatoririle lor de lăturași.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. Scriem domnie me la boerul nostru, dum⟨nealui⟩ Silion biv vel medelnicer i la vornecul de Cîmpu Lungu.

Vă facim știre că aice la domnia me s-au jăluit egumănul de Voroneț pe cîmpulungenii ce șăd pe moșie mănăstirii și să hrănesc pe locul mănăstirii, că didi samă cum că n-ar hi avînd mănăstiri nici un folos dispre dînșii, nici facu poslușanie mănăstirii, ce numai cosăscu și ară și pășuniază moșie mănăstirii și nici clacă n-ar hi făcînd după obiceiu, nici i-ar fi ducînd podvoadă, după cum au și alte mănăstiri folos despre locuitorii și lăturașii. Și unul dintre dînșii ar hi ținînd cîrciumă peste tot anul și nemic nu dă mănăstirii.

[1] La 8 ianuarie 1740, domnul poruncise lui Andreieș vel spătar să cerceteze pricina unor vecini ai mănăstirii Tazlău care nu-și găsiseră jurători și să le dea o mărturie fixîndu-le termen pentru a se prezenta la judecată (Ibidem, doc. 37).

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru care lucru iată că vă scriem, viindu-vă carte domniii meli, să luaţi sama şi să-i pliniţi ce-ţi afla cu cali şi să li şi aşedzaţi cu cîmpulungenii, după cum or hi făcînd poslușanie şi alţi lăturaşi altor mănăstiri, să facă şi ei. Şi pentru toate să-i aşedzaţi acolo cum a fi cu cale şi cu dreptate, ca să nu ne mai jăluiască, şi după cum viţi aşeza să daţi şi o mărturii la mînă, ca di s-ar mai tragi la divan să avem ştire.

Asta scriem.

Let 7249 (1741) ghen(arie) 12.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXV, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

164

Iaşi, 7 februarie 1741

Dumitraşcu Stroici, biv vel postelnic vinde vel logofătului Sandu Sturza jumătate din satul Bahrineşti cu vecinii aflători şi cei ce vor fi găsiţi, pentru suma de cinci sute lei.

† Adecă eu, Dumitraşc(u) Stroici biv postelnic, fac ştiri cu acest adivărat zapis precum să să ştie că de nimea silit nici asuprit, ce cu bună voe mea am vîndut a me dreaptă ocină şi moşie, giumătate de sat de Bahrineşti, ce este la ţinutul Sucevii, cu vecini gata şi alţii ce s-or mai afla răşchiraţi. Aceia moşie o am vîndut dumisale Sandului Sturdzii vel logofăt drept 500 lei şi mi-au făcut plată deplin întru mănile mele.

Deci de acmu înainte să fie dumisale dreaptă moşie şi ocină în veci, neclătită şi neruşiită niciodănăoară şi să-şi facă dumnalui şi ispisoc gospod..

Şi pentru credinţa am iscălit.

U Ias, let 7249 (1741) fev(ruarie) 7..

Dumitraşc(u) Stroici.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXIX, doc. 25.
Orig.

165

(Iaşi,) 23 mai 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Tazlău să cheme în judecata divanului pe nişte locuitori de la Măstacăn, care au „pricină de vecinătate".

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi..

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, egumenului Ioan de la svînta mănăstire Tazlăul, să fie volnic a chiema şi a soroci la divan pe nişte oameni de la Măstacăn, anume Ion Druţul şi Sava şi Alexandru şi Pavăl, carii au pricină de vecinătate, să vie să stea la giudecată.

https://biblioteca-digitala.ro

De vreme că nu vor să să supue vecinătății și dzic că au a să giudeca cu egumenul, iată că li s-au pus dzi la dzua lui sv⟨e⟩tî Petăr să s⟨e⟩ afle aice să li s⟨e⟩ aliagă de la divan, iar neaflîndu-să la soroc îi va aduce om gospod și or da și cibote. Și nim⟨e⟩ să nu ste înpotrivă cărții gospod.

Let 7249 ⟨1741⟩ mai 23.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iași, pach. XXXIV, doc. 39.

Orig., pecete aplicată.

166

Iași, 26 mai 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire șetrarului Solomon Botez să caute oriunde pe doi vecini ai lui fugiți din satul Forăști și să-i aducă înapoi.

† Io Grigorii Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zimli Moldavscoi.

Dat-am carti domniii mili boieriului nostru, dum⟨nealui⟩ ș⟨e⟩trarului Solomon Botez și pi cini va trimiti, să fie voînic cu carti domniii meli a căuta și a cerca pi 2 vicini a dum⟨nealui⟩, anume Ion și Costantin, carii au fugit acmu din sat din Forăști. Deci, undi i-ar afla, în sat gospod, sau boerescu, sau călugărescu, să aibă a-i luoa cu tot ce-ar avi și să-i ducă la urmă la Foriști. Iar ei, di vor ave a răspunde, să vii față la divan. Și nime să nu cuteze a s⟨e⟩ puni înprotivă piste carte gospod.

Din Iași, let 7249 ⟨1741⟩ mai 26.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IV, doc. 240.

Orig., pecete aplicată.

167

⟨Iași,⟩ 2 iunie 1741

Carte domnească dată egumenului de la mănăstirea Sfîntul Sava pentru strînsul dijmei de pe moșii.

Cărțile de dijma mănăstirii S⟨fe⟩tii Savii.

Carte dată de volnicie ca să scric dijma de pe moșiile mănăstirii, anume Căcăcénii și Braicovul și Sădarțca și Aroneștii și Mișcénii și Saica, la ținutul Sorocăi. Și să-și ia toată dijma din toată pîine, pă obicei și să o dea în sama oamenilor acelor ce vor lucra moșiile și să bată trimisul mănăstirii cîte o clae

https://biblioteca-digitala.ro

de fieştecare pîine, ca să ia măsură de cîtă pîine va eşi din clae. Şi acel om [1] ce va lucra moşia să aibă datorie a lua ace pîine la sama lor, să o triere dinpreună cu pîine lor şi grăunţele treerate gata să le dea toţi la mîna vorn⟨icelului⟩ de sat, sau la alt om ce s-a întîmpla mai de frunte. La a căruia seamă să va da acea pîine, unul ca acela încă să fie dator a o înplini la omul ⟨mă⟩năstirii [2].

7249 ⟨1741⟩ iun⟨ie⟩ 2 d⟨ni⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 70 v.
Rezumat.

168

⟨Iaşi,⟩ 12 iunie 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare diaconului Toader Damaschin de la biserica Sf. Gheorghe din Botoşani să-şi stăpînească parte din satul Şilişeul de Sus (Dorohoi), obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse „pe obiceiul véchiu".

† Io Grigorie Ghiica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii méle diiaconului Toader Damaschin, de la biserica Sfetîi Gheorghie din Botoşani, să fie volnec cu carte domniii méle a ţine şi a stăpîni parte sa de moşie cu pometi, ce dede samă că are di pe moşu său Damaschin în Şilişeul de Sus, ot ţinutul Dorohoiului, şi să aibă a lua de a dzece din pîni şi din fînaţe şi din prisăci cu stupi şi din pometi şi din grădini cu légumi şi din toate pe obiceiul véchiu, şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele. Iară de are cineva a răspunde la divan, să vie cu scrisori ce-ar hi avînd, iar diiaconul moşiia sa să aibă a o stăpîni.

Aceasta poroncim.

Vlet 7249 ⟨1741⟩ iuni 12.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCL, doc. 57.
Orig., pecete aplicată.

169

Iaşi, 15 iunie 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Secu să stăpînească şi să ia dijma de pe muntele şi braniştea mănăstirii.

---

[1] Corect : acei oameni.

[2] La 6 iunie, acelaşi an, se dă egumenului de la Sfîntul Sava o nouă carte „ca să fie volnic pe cine ar trimite pentru toată dijma moşiilor mănăstirii ca să o poprească după care moşii ar fi drépte ale Sfetii Savii, şi nimi altul să nu să apropie de venitul moşii mănăstirii, ci numai trimişii egumenului să ia zăciuiala din toate, pă obiceiul pămîntului". (Ibidem).

https://biblioteca-digitala.ro

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle rugătoriului nostru Nicodin egumenul şi cu tot săborul di la sfînta mănăstire Săcul, să fie tari şi puternici cu carte domniii méle a ţine şi a stăpîni muntele şi cu branişti ce zisă că are mănăstire acolo la ţinutul Niamţului, pe hotarăle celi vechi, cum le arată ispisocul răposatului Erimie Movila vodă hotarăle în semne.

Dreptu aceia, pe hotarăle vechi să aibă călugării di Săcul a-şi stăpîni moşie lor şi să-şi ia tot vinitul moşii pe obiceiu, din ţarini şi din fîneţi, din prisăci cu stupi şi din grădini cu legumi şi din stîni şi odăi cu vite şi din tot locul cu tot vinitul, din toate pe obiceiu şi pe hotarul mănăstirii. Iar cine va ave a răspunde, să margă la dumnealui Toadir Cantacuzonu medelnicer cu scrisori ce-or ave şi, precum s-a cădi cu dreptate, să giudice şi să dea şi mărturie. Şi nime să nu ste înpotrivă piste carte domniii mele.

U Ias, vălet 7249 ⟨1741⟩ iunie 15.

Vel logofăt.

Procit vtori logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXX, doc. 37.
Orig., pecete aplicată.

170

Iaşi, 21 iulie 1741

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Rîşca să stăpînească moşiile mănăstirii şi să ia dijma după obicei, cu excepţia celor ce ar fi arendate.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru, lui Naftanail Şăptelici egumenul de Rîşca, să fie volnic cu carte domniii meli a-şi stăpîni moşiili mănăstirii şi a lua de a zece pe obicei, din pîni, din fînaţe, din livezi cu pomi, din priseci cu stupi, din grădini cu legumi. Iar de să ar afla vinitul moşiilor vîndut de celalalt egumen, ori a boer, ori a neguţător, de ţară, ori la mă⟨năst⟩ire[1], ori la turcu, ori la arman, ori la jidov, să nu fie volnic a să apropiia de venitul acelor moşii, ci să margă să-şi ia banii de la vînzător .

Şi nimeni să nu cuteze a să pune înpotriva cărţii domniii meli, iară de ar avea cineva ceva a răspunde, să vie de faţă.

U Ias, let 7249 ⟨1741⟩ iuli 21

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XXVI, doc. 9.
Orig., pecete aplicată.

[1] Adăugat marginal.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 28 octombrie 1741

Veliţii boieri judecă pricina lui Grigoraş Volcinschi cu Gavril Loic pentru vecinie, stabilind că Loic este vecin al lui Volcinschi, din satul Lucoviţa, şi-i dau carte să-l stăpinească.

† Facim ştire cu această carte a noastră precum s-au pîrît di faţă înainte noastră, din poronca măriii sale lui vodă, Gligoraş Volcenschi, ficiorul lui Ştefan Volcenschii, cu Gavril Loic, ficiorul lui Gligorii Loic, pre carele trăgîndu-l Gligoraş Volcenschii vecin den sat din Lucoviţă, ce iaste la ţinutul Cernăuţului, ar fi avut şi giudecată din poronca măriii sale Grigorie vodă la dunnealui Vasile Roset biv vel medelnicer, fiind staroste la Cernăuţi, după cum vădzum şi mărturie dumisale de giudecată, scriind într-acesta chip: că tăgăduind el că nu-i vecin l-ar fi pus la popreală dîndu-i soroc păr în doao săptămîni ca să-şi aducă el marturi de îndreptăciune précum că nu-i vecin lui Gligoraş Volcenschii, şi pe nime n-au adus. Şi nemaiaducînd pe nime marturi de îndreptăciune lui, i-au şi mai lungit sorocul, dîndu-l în chidzăşie păr în trei săptămîni, şi au trecut patru săptămîni şi nici aşe pe nime n-au mai adus marturi.

Deci, luînd şi noi sama, întrebat-am pe Gligoraş Volcenschi cu ce trage pe acestu Gavril Loic vecin, el au dat samă că-l trage c-un idzvod de înpărţală ce s-au înpărţit Volcineştii între fraţi cu vecinii de Lucoviţă şi c-un zapis a moaşă-sa Sofronii, sora tătîne-său, lui Ştefan Volcenschii. Viindu-să Gligorii Loic, tatul acestui Gavril Loic, în parte Sofronii şi fiind ia stearpă şi înpărţindu-şi parte sa de vecini altor fraţi, pe acesta l-au dat frăţine-său, lui Ştefan Volcenschii, după cum vădzum şi zapisul Sofronii într-acestaşi chip scriind. Şi şi alţi Loiceşti, neamuri de acestui Gavril Loic, unchi, veri primari, ce sint puşi la părţile altor Volcineşti, dzisă Gligoraş Volcenschii că pîră astădzi să află supt stăpînire sa netăgăduiţi vecini.

Précum iarăşi mai arătă Gligoraş Volcenschii o mărturie de la un văr primare acestui Gavril Loic, anume Gligoraş, ficior lui Vasile Loic, mărturisind că fiind el drept vecin de Lucoviţă s-au răscumpărat de la stăpînii săi, şi vărusău acesta încă fiind vecin ca şi alţi Loiceşti.

Aşijdere mai arătă Gligoraş Volcenschii şi altă mărturie mai vechi de giudecată de la Andriiaş Turculeţ, fiind staroste atunci la Cernăuţi, cu iscălitura a mulţi boeri, ce-au mai avut tată-său Ştifan Volcenschii cu Gavril Loic, fratele lui Ion Loic, moşul acestui Loic de mai sus numit, că la înpărţala Volcinceştilor s-au venit acestu Gavril Loic în parte lui Strătulat Volcenschii, moşul lui Gligoraş Volcenschii şi nici atunce, nici c-un chip, nu s-au putut dezbate de vecinătate.

Deci, întrebînd şi pe acestu Gavril Loic ce are a răspunde lui Gligoraş Volcenschii de cătră vecinătate, el au dat samă atîta numai, cum că el s-au născut din părinţii lui în ţara leşască şi, viind în ţară de cîţiva ani, s-au aşădzat în Toporăuţi, satul mănăstirii lui Barnovschii, şi tot acolo au trăit pîn'acum şi nime nu l-au mai tras vecin, nici să ştie vecin. Iar niscarva marturi sau dovădzi că din neamul lui s-ar trage din niscaiva moşeni, sau dintr-alţi oameni slobodzi,

https://biblioteca-digitala.ro

n-au arătat nicicum că nu să tragi din Loiceşti sau că nu-i sint lui neam Loiceştii de pe parte bărbătească sau că nu-s vecini Loiceştii, n-au putut tăgădui.

Ce, de vrémi că Volcenschii şi mai înainte vréme pe moşul acestue l-au tras vecin şi acesta n-au arătat vrun sămnu de îndreptare că n-au fost vecin şi unchii lui, fraţii tătîne-său şi veri primari ai lui să află vecini netăgăduiţi supt stăpînire Volcinceştilor, s-au cunoscut lucrul că şi acesta iaste drept vecin lui Volcenschii. Numai, arătînd el chip de pricină ca acéia că nu să ştie vecin, am socotit şi i-am fost dat soroc păr în trii luni de dzile, ca să-şi aducă marturi de îndreptare. Iar pe urmă, cunoscîndu-să el că iaste drept vécin şi cu nimic nu să va pute îndrepta, de vréme că în ponturile mărturiilor ce s-au dzis mai sus să dovédeşte vecinătat(ea) lui, s-au lăsat şi el cu voe sa să rămîie la vecinătati şi să-l aibă Volcinschii supt stăpînirea sa ca pe un drept vécin a lui.

Şi pentru aceasta am dat şi noi această carte a noastră la mîna lui Gligoraş Volcenschii, ca să-l ia să-l aşedzi unde îi va fi voe şi să-l stăpînească cu tot rodul lui ce s-ar trage dintru dînsul, ca pe nişte drepţi vecini ai săi, căci au rămas din toată giudecata pe Gavril Loic, să-i fie vécin cu tot rodul lui în veci şi pe mărturie noastră să aibă a-şi faci şi dres gospod de întăritură.

Let 7250 (1741) oct(omvrie) 28.

Ion Cantacuzino vistier ; Aristarho ban :
Ion C(a)nt(a) vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXIII, doc. 120.
Orig.

172

(Iaşi,) 10 noiembrie 1741

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte egumenului de Cetăţuia ca oamenii care locuiesc pe moşiile mănăstirii să slujească, după hotărîrea ce s-a făcut de obşte, cîte 6 zile pe an şi să dea dijma obişnuită.

Noi Costandin Nicolae voevod, milostiiu bojiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cart(ea) domniii mele rugătoriului nostru. . . .[1] egumenul de Cetăţue, pentru moşiile sfintei mănăstiri ce zisă că are, anume. . . .[1] şi Drăgoeşti ot ţinutul Cîrligăturii şi Morenii i Tabăra i Sturzenii şi Frăsineii i Stînjănii ot ţinutul Eşilor şi Tuluceştii în ţinutul Covurluiului şi Bahreneştii în ţinutul Sucevei, şi după hotărîrea ce s-au făcut de obşte, ca să stăpînească fieştecine moşiile sale. să fie volnic cu cartea domniii mele a stăpîni toate aceste moşii, care or fi drepte moşii a mănăstirii, şi să pue vornicei pe la sate, să asculte de mănăstire, făcînd slujba mănăstirii precum mai jos arătăm : tot omul ce va şîdea pe moşia mănăstirii, ori om gospod, ori boeresc, ori slujitor, oricine şi ce obraz ar

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

fi, să aibă a sluji mănăstirii 6 zile într-un an ori la ce lucru l-ar pune şi pă hrana ce ar avea pe moşia mănăstirii dijma să o dea pe obicei [1].

Şi oamenii pă care i-au apucat banii steagului la moşiile mănăstirii, tot acolo să şază.

Noem(vrie) 10 dni 7250 (1741)

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 365.
Copie.

173

(Iaşi,) 18 noiembrie 1741

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte locuitorilor din satul Bucium şi altora de pe moşia mănăstirii Dancu, să lucreze 6 zile pe an, la ce i-ar pune egumenul, deoarece măsura este luată pentru uşurinţa lor.

Io Costandin Necolae voevod, milostiiu bojiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Voao oameni de Buciumi, care este moşia mănăstirii Dancului [2], şi alţii ce şîdeţi pă moşiile Dancului, vă înştiinţăm că voi mai nainte, pentru că şîdeţi pe locul mănăstiresc, făceaţi mănăstirii clăci şi alte poslușanii la cîte vă poruncia călugării, şi cu toate acele eraţi mulţumiţi. Dar acmu domnia mea, pentru uşurinţa voastră, am rîdicat acele şi am hotărît cu cart(ea) domniii mele ce am dat la mîna egumenului de Danco, numai 6 zile într-u(n) an să lucraţi la ce v-ar pune, iar nu mai mult, care aceasta este mare uşurinţă voao. Dar acum iată că ni s-au jăluit egumenul de Danco că v-au arătat cart(ea) şi porunca domniii mele şi voi nu priimiţi să-i lucraţi acele 6 zile.

Pentru care vă poruncim cu tărie, să căutaţi să vă aşăzaţi cu egumenul, ori om gospod, ori boeresc, ori slujitor, oricine şi ce obraz ar fi, ce să-i lucraţi în acele 6 zile într-u(n) an, că de nu vă veţi supune poruncii şi veţi umbla într-alte chipuri, om trimite de vă va aduce şi pre unii vom spînzura, pre alţii vom triimite la ocnă.

Ci dar să vă supuneţi poruncii. Într-alt chip să nu fie [3].

Noem(vrie) 18, 7250 (1741)

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 78r-v.
Copie.

---

[1] La 28 noiembrie 1741, s-a dat o carte identică egumenului mănăstirii Răchitoasa, pentru moşiile: Văcăreşti, Ilieşti şi Trăpăneşti, Gligoreşti, Săseşti, Sănăteşti, Glăvăneşti, Gheorgheşti, Ţifeşti, Hălăreşti, Găgeşti, Codrul Sîrbilor şi Odobeşti, de la ţinuturile Tutova, Tecuci şi Putna, precum şi egumenului mănăstirii Mera, pentru moşiile: Milcovu, Mîndreşti, Bahnele, Crîngu, Baloteşti, Găceşti, Clipiceşti, Rugeşti, Sălăşcani, Adjud, Crainici şi Odobeşti, din ţinutul Putna. (Ibidem, f. 370 v—371, rezumate).

Carte asemănătoare au primit, la 20 decembrie 1741, şi călugăriţele de la Socola, pentru oamenii de pe moşiile mănăstirii. (Ibidem, f. 96, rezumat).

[2] Marginal: „2 cărţi, una Dancului, alta Cetăţui".

[3] La 21 ianuarie 1742 se menţionează „1 carte de volnicie di armaş, să aducă pe 2—3 din oaminii din Bucium, din vreme că nu s-au supus poruncii". (Ibidem, f. 30 v).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 25 noiembrie 1741

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte vornicului şi locuitorilor din Murgeni, fostă slobozie domnească, să asculte de noul stăpîn, biv vel stolnicul Vasile Sturza, lucrînd cîte şase zile pe an şi dînd dijma din produse.

Io Costandin Nicolae voevod bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Scriem domnia mea la vornicel şi la toţi oamenii de Murgeni, ot ţinutul Fălciiului, ce v-aţi numit păn acum slob⟨o⟩zie domnească.

Vă facem ştire că domnia mea am hotărît de obşte prin ponturile rînduelii, oamenii ce-or şîdea pe moşiile altora de stăpînul acelui cu moşie să aibă a asculta. Şi de vreme că acea moşie Murgenii este a credincios boieriului domniii mele, dum⟨nealui⟩ Vasile Sturzea biv vel stolnic, iată că v-am lăsat de acmu înainte să fiţi supt ascultarea dumisale, însă cu hotărît nart, precum vom arăta mai jos : într-un an veţi lucra de om numai cîte 6 zile, ori la ce lucru v-ar pune şi, pă hrana ce veţi avea pă locul dumnealui, dijma locului încă veţi da, dar afară dentr-atîta cu alt cu nimic mai mult nu vă veţi supăra.

Şi pentru aceia dar vă scriem. de dumnealui stolnicul să ascultaţi. Iar tu Costandine, ce ai fost clucer pe acea slob⟨o⟩zie, cu satul acesta treabă să n-aibi şi să te fereşti de oameni.

Aceasta.

Noem⟨vrie⟩ 25 dni 7250 ⟨1741⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 80—80v.
Copie.

175

⟨Iaşi,⟩ 28 noiembrie 1741

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire mănăstirilor Suceviţa, Dragomirna şi Bîrnova să stăpînească iezărul de la Dorohoi, împărţind venitul în mod egal.

Io Costandin Nicolae voevod. cu mila lui Dumnezeu domnu ţărîi Moldovii.

Facem ştire cu această carte a domniii mele, de vreme că rugătoriii noştri părinţii călugări de la sfintele mănăstiri de la Suceviţa şi de la Dragomirna şi de la Bîrnova ni-au arătat cărţi şi ispisoace şi de la alţi luminaţi domni ce-au fostu mai nainte de noi, pentru iezărul de la Dorohoi, ca să fie miluire acestor trei mănăstiri, domnie mea încăşi li-am dat şi li-am întărit pe iezărul acesta ca să aibă a stăpîni cu pace cu tot peştele din iezăr şi să-l apere de cătră vornicii de Dorohoiu şi de cătră pîrcălabu de la acel ţinut şi despre şoltuzul şi tîrgoveţii de Dorohoiu şi de alţi de toţi, nime să nu fie volnicu a vîna peştele dintr-acel iezăru, fără numai însuşi aceste trei mănăstiri să-l ţie şi să-l stăpî-

https://biblioteca-digitala.ro

neasca cu tot venitul. Şi venitul ce-ar eşi din peştele ce s-ar prinde să-l împartă în trei părţi. Dar de s-ar ispiti cineva a îndrăzni să vîneze peşte în iezăr piste porunca domniii mele, unii ca aceia vor fi de certare şi de pedepsă. Aceasta poruncim.

Vlet 7250 ⟨1741⟩ noemvrie 28.

Pecete gospod.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 55.
Copie.

176

⟨Iaşi,⟩ 30 noiembrie 1741

Cuprinsul a patru cărţi de încuviinţare date de Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, egumenului de la Galata, să stăpinească şi să oblige pe locuitorii de pe moşiile Belceşti, Tămăşani, Volceşti şi Teişori a face slujba ca şi mai inainte, pe obicei.

4 cărţi date rugătorului, sfinţiii sale arhimandritului Nictarie, egumenul de la sfînta mănăstire de la Galata, ca să fie volnic a stăpîni oamenii din satele mănăstirii, anume din Bălceşti, ot ţinutul Hîrlăului, şi din Tămăşani, din ţinutul Romanului, şi din Volceşti de la ţinutul Sucevii, şi din Teişori, de la ocolul Botoşanilor, precum i-au stăpînit şi păn acum şi slujba ce o făcea acei oameni mai nainte să aibă a o face şi de acum înainte, pe obicéiu. Şi plătindu-şi ei banii civerturilor pă orînduiala ce s-au făcut pentru toată ţeara, hotărîm domniia mea cu altele cu nici un fel să nu fie oamenii supăraţi, nici cu clăci gospod, nici cu podvozi, nici cu cai de olac, nici cu conace, nici cu solărit, nici cu gloabe vorniceşti sau cu şugubini sau cu gloabe pîrcălăbeşti, ce întru toate să aibă bună pace.

Şi voi vornici şi oameni din satele acestea vă poruncim să ascultaţi şi să vă supuneţi egumenului şi să faceţi toată slujba pă obicéiu, precum şi mai nainte, că carii n-ar înţelege să asculte şi ar unbla într-alt chip, veţi fi de la domnia mea de pedeapsă. Aceasta [1].

Noem⟨vrie⟩ 30 dni, 7250 ⟨1741⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 372 v.
Rezumat.

---

[1] Cu data de 30 noiembrie 1741 se dă :

„1 carte iar a Gălăţii, pentru moşiile mănăstirii, anume Buicanii, unde este tîrgul Chişănăul, şi Rusova şi Miroslava, în ţinutul Iaşilor şi Mînjăştii şi Budeştii supt Codru, în ţinutul Cîrligăturii, pentru oamenii ce vor fi şăzînd pe acele moşii, ca să-i slujască într-un an zile şase, ori la ce lucru i-ar pune şi dijma du pă locul mănăstirii să-şi dea pe obicéiu". (Ibidem, f. 373).

https://biblioteca-digitala.ro

177

⟨Iaşi,⟩ 31 decembrie ⟨1741⟩

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte oamenilor din satul Tîrnova (Soroca) al medelnicerului Lupu Balş, să respecte învoiala încheiată cu stăpînul.

⟨1741⟩ dec⟨embrie⟩ 31.
Carte pe jaloba Lupului Balşe pentru oamenii de Tîrnova ot Soroca.
O carte de poroncă la sătenii de Tîrnova, satul Lupului Balş med⟨elnicerul⟩. Din vreme că s-au tocmit să-i facă cîte un stog de fîn de om pe an şi să-i aducă şi pîne de acolo la casa lui, să caute să urmeze tocmelii lor, să-i de aceste [1].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 98v.
Rezumat.

178

4 ianuarie 1742

Banul Andrei Ruset este împuternicit să oprească tăiatul lemnelor din pădurea Stinca, de pe moşia sa Posadnicii, de la Jijia.

⟨1742⟩ ghen⟨arie⟩ 4.
Carte lui vel ban Andrei Rusăt, să apere Stinca de la Posadnici.
O carte dc volnicic dumisale lui Andrei Rusăt, ca să apere pădure Stinca di pe moşia dumisale Posadnecii, ot Jijie, să nu o taie nime, de vreme ce şi mai înainte au fost apărătură [2].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms., 237, f. 99.
Rezumat.

179

9 ianuarie 1742

Egumenul de Bogdana reclamă domnului Moldovei nedreptatea ce i s-a făcut la judecată în pricina cu bîrsanii de la Caşin pentru încălcarea unui munte al mănăstirii fără a-i plăti suhatul şi cere a i se cerceta din nou cazul.

---

[1] Altă carte domnească, din 23 noiembrie 1742 : „să margă la nişte oamini di la Zorileni di la ţinutul Tutovii şi să pliniască nişti fîn ce-au luat bani di la clucerul Dumitraşcu Păladi şi fînul n-au făcut" (Ibidem, f. 902v).

[2] În aceeaşi zi s-a dat „o carte de volnicie dumisale Iordache Cant⟨a⟩ şi pe cine va pune ispravnec, să aibă a apăra rediurile ce sînt pe moşia dumisale Odăile Grozii, de lîngă Iaşi" (Ibidem).

— La 25 iunie 1742 s-a dat o altă „carte" vel pitarului Vasile Buhăescul „ca să-şi apire parte ce are în sat în Moimeşti, ce este la ţinutul Iaşului, nimi să nu calce iarba sau să strice rădiul făr' de voe dum⟨nealui⟩ sau a oaminilor dum⟨nealui⟩ ce ar pune acolo la acea moşie" (Ibidem, f. 146v).

https://biblioteca-digitala.ro

† Milostive şi luminate doamne, să fii măriia ta sănătos !

Jăluescu măriii tale că în anii trecuţi, pe cînd au eşit nemţii pe Oituz, şi-au dat bîrsanii de Caşin oile la jir pe muntele mănăstirii şi, nedîndu-şi ei obiceiul locului, li-am luat 12 oi, iar pe urmă, dînd ei jalobă la măriia sa Grigorie vodă, au venit cu o carte de giudecată să ne e sama dum(nealor) cămăraşii de ocnă. Şi pe urmă au întorsu ei să nu ne mai giudicăm, şi să ne aşădzăm.

Şi ni-am aşedzat cu dînşii şi mi-au dat 5 lei bani, şi li-am dat eu înapoi 9 oi dintr-aceli 12 oi ce-am luat, în mîna vornicului, iar vornicul n-au căutat să de oile a cui sint, şi li-au mîncat el. Iar peste doi-trii ani m-au apucat omul acel cu oile aice la Eşi şi-au făcut carte gospod de giudecată la dumnealui Iordaché Ruset să ne giudice. Şi dumnealui altă giudecată n-au mai făcut, şi-au plinit oile omului de la mine, luîndu-mi 2 boi, cari îmi da 40 de lei pe dînşii, şi sînt păgubaşi şi de boi şi de hrana lor.

Aşijdere mai am multă strîmbătate şi dispre o samă de bîrsani de acolo, anume Răuţă [1] şi Negoescul şi dispre alţi tovarăşi ai lor.

Aşijdere mai jăluescu măriii tale că în doi ani mi-au perit nişte stupi din prisacă, într-un an doi şi într-alt an trii, şi acmu acei oameni ce mi-au făcut tîlhuşagul s-au vădit, anume Gligoraş c-un nepot a lui di pe vale mănăstirii.

Ce mă rog măriii tale să fie luminată poronca măriii tale la dumnealui păharnic Răducanul, ca să-mi ia sama pentru toate aceste, să-m(i) facă dreptate.

Smerit rugătoriul măriii tale,

egumănul de Bogdana.

(Rezoluţie :)

† Io Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dum(neata) păharnice Radul Răcoviţă să-i soroceşti şi, aducîndu-i faţă, să le iei sama de toate. Şi, cum s-a alege cu carte de giudecată, să-i hotărăşti, şi de la cari ce s-a căde de plinit, să-i plineşti, şi izvodul giudecăţii să-l treci la protocol.

Let 7250 (1742) ghen(arie) 9.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. X, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

180

12 ianuarie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii care nu sînt vecini, aşezaţi pe moşiile mănăstireşti, să lucreze douăsprezece zile pe an, să dea dijma din produse ; ţăranii de pe moşiile boiereşti să nu fie primiţi pe cele mănăstireşti şi egumenii să pună vornicei prin sate după chibzuiala lor.

Ioan Costantin Necolai voevod, din mila lui Dumnedzău domn ţării Moldovii.

[1] Pentru : Mierăuţă.

https://biblioteca-digitala.ro

În ştiinţă dăm tuturora cui să cade a şti, de vréme ce domniia mea îndată ce am venit la scaon, voind a face tuturora de obşte aşedzământu, pe lîngă altele şi aceasta poruncă cu tărie am dat, ca tot omul moşan să fie volnic a stăpîni moşiia sa.

Şi acmu dară viind înainte domniii méle toţi egumenii du pre la toate sfintele mănăstiri din ţară, arătat-au mare jalobă dzicînd că satele cu oamenii ce-au avut mănăstirile, céle mai multe au fost închinate pe la boiari cu toată slujba lor, de cătră carele mănăstirile nice un folos n-au avot, şi încă şi celi ce nu era închinate, iarăşi oamenii ce lăcuia pe acele moşii puţin folos făcea mănăstirilor, lucrînd în voia lor iar nu după dreptate ce s-au căzdut, neavînd nice un nart, nici egumenii voe a le poronci cît să cadé. Şi la aceasta cerînd dreptate, fiind şi sfinţiile lor episcopii a ţării şi dumnealor toţi boiarii de faţă, asémene au mărturisit şi dumnealor c-au avut mănăstirile această strîmbătati şi cu dreptate iaste ca să-şi stăpînească moşiile după poronca ce s-au dat.

Şi cu toate aceste, cu-n glas pofti(n)d toţi egumenii hotărîrea de la domnia mea pentru oamenii ce lăcuescu pe moşiile mănăstireşti, cei ce nu sînt vecini, să le de un nart de cîte dzile vor lucra pe an, ca şi oamenii să ştie ce va fi slujba lor pe an şi egumenii mai mult să nu-i supere, socotit-am domnia mea şi cu sfat de obşte am hotărît : tot omul casnic ce va şidea pe moşie mănăstirească, ori om domnescu, ori boieresc, ori slujitoriu, orice feliu de breaslă a fi, să aibă a sluji doaospredzéce dzile într-un an mănăstirii, ori cu clacă, ori cu carul cu boi, de va sluji la ceva, sau cu sapa sau ori la ce fel de lucru va fi orînduit de egumeni, toate aceli 12 dzile să-i socotească. Şi dejma locului încă să-şi de tot omul pe obiceiu şi vornicei pin sate încăşi egumenii să-şi puie pe care ori socoti. Iară oamenii ce s-or arăta cu blăstămăţii, neurmînd poroncii ca să lucrédze mănăstirilor după hotărîre ce arată mai sus, unora ca acelora să le facă zapt egumenii şi să-i pue la lucru ca să-şi plinească slujba lor. Şi tot omul, după ce îşi va isprăvi lucrul, să ia răvaş de la mîna vornicelului, în caré să arăte c-a lucrat deplin, şi vorniceii să de samă la egumeni.

Acesta nart îl vor avea mănăstirile de la oamenii ce nu sînt veceni, iară pe vecenii lor să-i stăpînească pe obiceiu [1].

Oamenii de prin satele boereşti, de s-ar întîmpla a veni la satile mănăstireşti, nicedecum eguménii să nu-i primască, dar şi boerii să fie volnici a-i lua de pin satile mănăstireşti şi să-i ducă la urma lor. Iară oamenii streini, oricîţi de mulţi ar veni să să aşedze pe moşiile lor, slobodzi să fie, şi acei oameni niceodată să nu să vecinească, nice să aibă grijă de vecenie.

Aceasta facem ştire [2].

Let 7250 (1742) ghenar 12.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 34.

Foaie tipărită, pecete aplicată. — Alte exemplare identice mai sînt la Acad.

---

[1] La 20 aprilie 1743, în hrisovul pentru mănăstirile închinate, Constantin Mavrocordat arată : „şi toţi oamenii ce vor avea prin satele lor, după hotărîrea ce s-au făcut, să aibă a sluji de tot omul 12 zile într-un an, iară vecinii să slujască pe obiceiu. Şi vecinii de pe unde se vor afla ai acestor mănăstiri, împrăştiaţi, să aibă a-i luoa şi să-i ducă în sate..." (Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 5, copie).

[2] Aşezământul este întărit de Ioan Mavrocordat la 15 ianuarie 1744 (publicat în : *Arhiva Românească*, I. p. 228—230 ; Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri*, I. p. 20—21 ; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii în Moldova*, p. 456—457) şi la 10 ianuarie 1745 (Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 60, orig. şi pach. CLXXXVII, doc. 203, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Republicii Socialiste România, pach. LXV, doc. 25 ; pach. DCLXXVI, doc. 184 ; Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DCCXII, doc. 34 ; Copie la Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 13.

Publicat în *Uricarul*, V, p. 400—402 ; D. C. Sturdza-Scheianu ; *Acte şi legiuiri...* I. Buc., 1907, p. 17—18 ; Radu Rosetti : *Pămîntul, sătenii şi stăpînii în Moldova*, Buc., 1907, p. 453—454 ; „Analele Academiei Române", Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom XXIX (1946—1947), p. 443—444 ; N. Iorga, *Două hotăriri domneşti tipărite din secolul al XVIII-lea*, în „Noua Revistă Română", vol. II (1900), nr. 21, p. 354.

181

Iaşi, 20 ianuarie 1742

Marii boieri judecă plîngerea locuitorilor Ştefan şi Ion, feciorii Chirilii, — că sulgerul Adam Luca îi „trage la vecinătate", pe cînd ei ştiu că tatăl lor „au fost rus din ţara leşască" — hotărînd să rămînă vecini ai pîrîtului.

† Facem ştire cu aceastî mărturie a noastră precum au avutu giudecată faţă înainte noastră, din luminatî poronca măriii sale domnului nostru, Io Costandin Neculae voevoda, aceşti oameni, anume Ştefanu şi Ion, ficiorii Chirilii, dzicîndu precum îi trage dum(nea)lui Adam Luca sulgiriu la vecinătate şi ei au datu samă că tatul lor au fostu rus din ţara leşască.

Iar dumn(ea)lui Adam Luca sulgiriu au dat samă precum că pe tatul lor, Chirila, i l-au datu soacra dumisali Tofana cămănăroae, fata lui Gheorghiţă Şepteliciu logofăt, vezetiu pe cai, di dzestre cînd s-au însuratu dumn(ea)lui di au luatu pe giupîniasa sa Marie, fiica răposatii Tofanii cămănăroaii, la văletu 7250, iar soacrii dumisale Tofanii i-au fostu datu iarăşi di dzestre vezeteu, de copil, pe acel Chirila, tatul acestui Ştefan şi Ion, di la părintile său Gheorghiţă logofătul, precum aratî dumn(ea)lui Adam sulgiriu dovadă şi diiata şi înpărţare soacrii dumisali şi izvodu di vecini.

Şi-au mai datu samă dumn(ea)lui Adam sulgeriul cum că tatul lor, Chirila, au muritu la casa dumisali, om ca di optdzăci di ani, şi aceşti ficiori a Chirilii, Ştefan şi Ion, fiindu născuţi şi crescuţi la casa dumisali şi cîtu au trăitu tatul lor nu s-au pomenitu să poată dzice ei sau tatul lor că nu sint vecini şi dumn(ea)lui Adam sulgeriul iarăşi i-au dat ca pe nişti vecini fiiului dumisali, lui Vasili, di slujba casii. Şi după cîtăva vremé luîndu Ion o fată a unui om, Tîrdziul di la Bărboşi, fără voe tatului fetii, şi ştiindu părinţii fetii pe Ion că este vecin di pe tată-său Chirila, au vrutu să-şi ia fata de după dînsul. Apoi au căzdutu ei cu rugăminte la Vasili, fiiul sulgeriului Adamu, ca să erte pe acestu Ion să nu fie vecin în rîndu cu ţăranii. Şi într-acesta chipu i-au făcutu fiiul dumisale şi scrisoare.

Şi spuindu dumn(ea)lui sulgeriul toată poveste, i s-au poroncitu acestui Ion di au scos faţă şi ace scrisoarii, care s-au doveditu şi din scrisoare aceia şi din diiată şi izvodu de înpărţire a soacrii dumisali Tofanii cămănăroae precum sintu ei drepţi vecini di pe tatul lor Chirila. Şi ei neavîndu nici un feliu di

https://biblioteca-digitala.ro

dovadă şi adiverindu-să că sintu drepţi vecini di pe tatul Chirila, am dat şi di la noi această mărturie la mîna dumisali slugerului Adamu şi a fiiului dumisali, lui Vasilie, şi ni-am şi iscălitu.

U Ias, vălet 7250 ⟨1742⟩ ghenar 20.

Vel logofăt ; Iordachi vel vornic ; Ion hat⟨man⟩ : Andrei Ruset vel ban ; . . . . . [1] vel paharnic.

Procit vtori logofăt.

Simion Cheşco uricariul, am scris.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XLVI, doc. 34.
Orig.

182

22 ianuarie 1742

Cuprinsul unei cărţi de judecată pentru Sandu şi Neculai, feciorii lui Grigore Durlan, care piriţi de Ioniţă Cocris că-i sint vecini din Minjeşti, pe baza dovezilor aduse, au fost lăsaţi în pace de vecinie.

7250 ⟨1742⟩ ghen⟨arie⟩ 22.

Carte pe giudecată s-au dat Sandului şi lui Nicolai, ficiorii lui Grigori Durlan ce-au ţinut pe o fată a lui Ştifan Ţitul din Orbeni ot Putna, de pîră ce-au avut cu Ioniţă Cocris, ficiorul lui Ştifan Cocris din Dobréni ot Niamţu, dzicînd Ioniţă Cocris că-i sînt aceşti oamini de mai sus-numiţi drepţi vecini din satul Mănjăştii ot Niamţu, trăgîndu-i de pe un Gligorie Ţitul di pe parte bărbătiască.

Iar Sandul şi Neculai de mai sus-numiţi au răspunsu că ei di pe parte fimeiască li s⟨e⟩ tragi acest nume Ţitul, ţiind tatul lor Gligorie pi o fată acelui Ştifan Ţitul, dar din niamul lor de pe parte bărbătiască le dzic Durlăneştii şi sint oameni slobodzi, de moşie. La care s-au scos şi 4 oameni, dovadă marturi de faţă, anume : Ursul Paşcul, om bătrîn din Gănşténi şi Vortolomei Gora din Orbeni şi Ion Nediţă, om bătrîn de acolo şi Ion Ifrim de acolo, mărturisind cu sufletile lor pentru aceşti oameni că lor de pe parte femeiască li să tragi numele Ţitul, iar de pi parte bărbătiască li să tragi numele lor de pe moşii lor Durlăneştii. Care după giudecată vrînd să şi giure în sfînta biserică, n-au priimit Ioniţă Cocris să giure, şi-au priimit să aibă Sandul şi Nicolai pace de cătră dînsu, nesupăraţi niciodănăoară.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 345v.
Rezumat.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

183

⟨Iaşi,⟩ 22 ianuarie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă medelnicerului Constantin Balş carte de încuviinţare să împlinească de la locuitorii înscrişi în cisla satului Sascut fînul de boieresc, pe care în vara trecută n-au vrut să-l facă, după cum aveau obiceiul.

Let 7250 ⟨1742⟩ ghen⟨arie⟩ 22.

Carte pentru fîn a lui Costandin Balş ot Sascut.

Carte dată slugii noastre cestui. . . . .[1], să fie volnic a mergi la oaminii carii au dat bani pînă acum cu satul Sascutul, ţînutul Putnii, şi ei ar fi avut obicei ca să facă fîn de boieresc, şi acmu în iastă vară n-au vrut ca să facă fînul după obiceiul ce-au avut. Deci, după izvodul ce-au dat dumnealui Costandin Balş med⟨elnicerul⟩, să aibă a plini tot fînul di la dînşii. Aşijdirea să mai pliniască 3 stoguri fîn di la Ioniţă Grecul, care fîn l-au luat el di pi moşie dum⟨isale⟩ Balş med⟨elnicerul⟩, di la Şicani. Deci numai să înpliniască tot fînul diplin şi nim⟨eni⟩ să nu stei înpotriva cărţii domniii meli.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 29 v.
Copie.

184

⟨Iaşi,⟩ 23 ianuarie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, împuterniceşte pe episcopul de Huşi ca, potrivit hotărîrii de obşte, să stăpînească moşiile Creţeşti, Broşteni şi Plopeni, ale episcopiei, să ia dijma, să puie vornicei prin sate şi toţi oamenii să-i dea ascultare, slujindu-i după obiceiul vechi.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cinstit părintelui şi rugătoriului nostru, sfinţiii sale chir Theofil, episcopul de Huşi, pentru moşiile sfintii episcopii ce dzisă că are, anume Creţăştii şi Broştenii şi Plopénii, ce sînt în ţinutul Fălciului şi, după hotărîre ce s-au făcut de obşte ca să stăpîniască fieşticine moşiile sale, să fie volnec cu carte domniii mel a stăpîni toate acesti moşii carei or fi drepte a episcopiii şi să pue vornicei pin sate şi oamenii de episcopie să asculte, ori om gospod, ori boierescu, ori slujitori, oricine şi ce briaslă ar fi, să aibă a asculta de sfinţiia sa părintele episcopul, făcînd slujba episcopiii după obiceiul véchiu. Şi dejma moşiilor încă să fie volnec sfinţiia sa a-şi lua din toate pre obiceiul ţării.

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi oamenii pe carei i-au apucat banii stiagului pe moşiile episcopii să nu fie volnec nici unul a să clinti din loc şi să margă cu şidere lui aiure, ce tot acolo să şădză, că carei s-ar clinti să facă acea îndrăzneală, pe unii ca aceia s-or pedepsi tare.

Şi la toate cum arătăm mai sus, aşa să să urmeze. Aceasta poruncim[1].

---

[1] În baza hotărîrii „ce s-au făcut de obşte", boierilor şi mănăstirilor li s-au dat numeroase „cărţi de stăpînit" pentru moşiile lor, avînd conţinutul asemănător acesteia. Se cunosc următoarele:

— 22 octombrie 1741, dată lui Grigoraş Costache biv vel comis, pentru oamenii de pe moşia sa Uricani, „ca să aibă a-i da ascultare la toate ce li-ar porunci dum⟨nealui⟩, după cum şi în ponturile domneşti scrie şi porunceşte" (Acad. Republicii Socialiste România. Ms., 237, f. 644v., rezumat)

— 15 noiembrie 1741, dată lui Tănase logofătul de taină, pentru moşia Tămăşeni din ţinutul Iaşi, „pe hotărîre ce s-au făcut de obşte şi să pue vornicel şi oamenii de dinsul să asculte" (Ibidem, f. 31v., menţiune).

— 5 ianuarie 1742, dată vornicului Constantin Roset pentru moşiile: Gîrleşti, Cucorăşti, Bosenceşti şi Telegeşti din ţinutul Tecuci (Ibidem, f. 99, menţiune).

— 29 ianuarie 1742, dată jitnicerului Lupu Balş pentru moşiile Plăvolari (Suceava) şi Tîrnova (Soroca) (Ibidem, f. 101, rezumat).

— 30 ianuarie 1742, dată biv vel clucerului Scărlătache Costache pentru moşia Giurcani, ţinutul Fălciu: „toţi oamenii de dum⟨nealui⟩ să asculte, or om gospod, or boereşti, or slujitori, sau orce briaslă ar fi. Şi să nu fie nici unul volnic a să clăti cu şiderea din loc ca să margă cu şidere lui aiurilea, că s-a pedepsî tari. Şi dijma încă să-şi ia pi obicei" (Ibidem, f. 101v., rezumat).

— 26 februarie 1742, dată Nastasiei răposatului vornic Ioan Palade, pentru satul Suseni „şi alte părţi de moşii" de la ţinutul Tutova (Ibidem, f. 110, copie); vel clucerului Dumitraşcu Palade, pentru satele Zorleni, Băloceni şi Bujoreni (Ibidem, menţiune).

— La 13 martie 1742, s-au dat patru „cărţi" vornicului Costache Razu pentru moşiile sale Blăjeri, Tomeşti şi Tălăbeşti (Tecuci), Rusăi şi Misăhăineşti (Roman), precum şi pentru moşiile Domneşti, Ionăşeşti, Pufeni, Drăghiceşti, Chiţeşti peste Trotuş, Ploscuţeni, Ruginesti, Angheleşti, Bodia, Păuneşti, şi Stoeştii la Gîrle, din ţinutul Putna. De asemenea i s-a dat o carte şi lui Dumitraşcu Toderaşou, omul vornicului Costache Razu, pentru moşia sa Urecheşti (Putna) (Ibidem, f. 114, menţiuni).

— 26 martie 1742, lui Lupu Anastase biv vel agă, pentru moşia Voineşti din ţinutul Cîrligătura (Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVII, doc. 99, orig., cu o menţiune la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 120). — Postelnicului Gheorghe Turculeţ, pentru moşia Pătrăuţi (Suceava) (Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 120, rezumat). — Mariei răposatului Lupu stolnic, pentru satele Ţigăneşti şi Bilieşti, pe apa Ichel şi Şoldăneşti, pe Nistru, în ţinutul Orhei, iar o altă „carte" i s-a dat pentru moşia Nemireuca, din ţinutul Soroca (Ibidem, menţiuni).

— La 7 aprilie 1742, s-au dat cinci „cărţi" banului Aristarho pentru moşiile: Cordăreni (Hîrlău), Trifeşti (Neamţ), Zgura, Tilimeuţi, Lublineţu, Peripicini şi Ciripcău (Soroca), Glăvăneşti, Epureni şi Cioara (Iaşi), „ca să le stăpînească după hotărîrea ce s-au făcut de opştie" (Ibidem, f. 122v, menţiuni).

— 13 mai 1742, stolnicului Vasile Sturza, pentru moşia Cotiugeni (Orhei), (Ibidem, f. 127v—128, copie), precum şi alte două pentru moşiile sale Crasnaleuca (Dorohoi) şi Molovata (Orhei) (Ibidem, f. 128, menţiuni).

— 18 mai 1742, mănăstirii Putna, pentru moşia Şerpeni de la Galaţi (Ibidem, f. 128v., menţiune).

— 31 mai 1742, s-a dat o „carte" Mariei lui Toader Costache biv vel spătar, pentru ca să-şi stăpînească moşiile sale (Ibidem, f. 133v.—134, menţiune).

— 1 iunie 1742, lui Ioniţă Palade al treilea logofăt, pentru moşiile Perieni şi Mîrzeşti, din ţinutul Iaşi (Ibidem, f. 134, rezumat).

— 5 iunie 1742, lui Grigoraşcu Costache biv vel comis, pentru moşiile Nicoreştii de Sus, Maşnicii, Cozmeşti, Sîrbi, Buciumeni, Buciumi, Şerbăneşti, Călieni, Lungociu şi Malurile, din ţinutul Tecuci (Ibidem, f. 134v., menţiune).

https://biblioteca-digitala.ro

Vleto 7250 ⟨1742⟩ ghen⟨arie⟩ 23.

Procit treti logofăt.

Arh. St Buc., Ms. 544, f. 120.
Orig., pecete aplicată.

— 7 iunie 1742, lui Toader Buhăescu, fost al doilea clucer, pentru jumătate din satul Cozmeşti (Suceava). Lui Toader Gheuca, logofătul de vistierie, pentru satul Băhnari (Tutova) şi pitarului Vasile Macri, pentru satul Codreni (Dorohoi) (Ibidem, f. 135v., menţiuni).

— La 12 iunie 1742, s-au dat trei „cărţi" paharnicului Radu Racoviţă, pentru moşiile: Iurghiceni (Hîrlău), Prăjăşti (Roman) şi pentru Fereşti, Greci şi „alte silişti" de la ţinutul Vaslui (Ibidem, f. 138v.—139, menţiuni).

— La 15 iunie 1742, lui Şerban Duca, fost al doilea paharnic, pentru o parte din moşia Zlătari din ţinutul Putna (Ibidem, f. 141, menţiune), şi lui Ştefan Hermeziu, al doilea vistiernic, pentru moşia Tăuteşti (Iaşi) (Ibidem, f. 139, menţiune).

— 20 iunie 1742, egumenului Damian de la mănăstirea Sf. Sava, pentru moşia Cucuieţii de peste Prut (Ibidem, f. 150v., rezumat).

— 25 iunie 1742, călugărilor de la mănăstirea Bogdana, pentru moşiile Storneşti (Cîrligătura) şi Crucea de Sus de la ţinutul Putna (Ibidem, f. 151, menţiuni).

— iunie 1742, s-au dat trei cărţi Călmaşului, vel şetrar, pentru moşiile „ci au zis că ari" (Ibidem, f. 153v., menţiune).

— 12 iulie 1742, lui Gavril Miclescu, fost mare logofăt, pentru jumătate din satul Boziesti (Tecuci) şi pentru satele Frumoasa (Fălciu) şi Totoeşti (Vaslui) (Ibidem, f. 151v., menţiune).

— 18 iulie 1742, postelnicului Ştefan Iamandi, pentru moşiile Doroşăşti (Cernăuţi), Epureni, Ghidişeni şi alte părţi de moşii din ţinutul Fălciu (Ibidem, f. 154, menţiuni).

— 23 iulie 1742, jitnicerului Tăbîrţă, pentru moşia Purceleşti (Ibidem, f. 156, menţiune).

— 24 iulie 1742, lui Toader, fost mare jitnicer, pentru părţile de moşie din Petrişori, Giurcani şi Rîşcani, de la ţinutul Fălciu (Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DXVII, doc. 5, orig., cu o menţiune la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 156). — Tot lui Toader biv vel jitnicer, pentru moşiile Cuzlău şi Ivancăuţi, din ţinutul Dorohoi (Arh. St. Buc., M-rea Barnovschi, pach. III, doc. 7, orig.).

— 25 iulie 1742, medelnicerului Toader Carp, pentru moşia Păuleşti din ţinutul Orhei (Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 156v., menţiune).

— 26 iulie 1742, diaconului Timofti Ghiban, pentru părţi din moşiile Deleni, Şchiopeni şi Budăia, de la ţinutul Fălciu (Ibidem, f. 35v., rezumat).

— Lui Constantin Brăescu, mazil, şi lui Neculai Năstacu, pentru moşiile lor Boeşti şi Luceni de la olatul Grecenilor (Ibidem, f. 36, rezumat).

— Lui Gheorghiţă Gherman, copil de casă, pentru moşiile Telineşti, Risipeni şi Lucăceni, de la ţinutul Iaşi (Ibidem, f. 35v, rezumat).

— 27 iulie 1742, lui Sandu Vlaico şi fraţilor lui, pentru a patra parte din Vasilăuţi (Cernăuţi) (Ibidem, f. 36, rezumat).

— 4 august 1742, căpitanului Simion Vrabie, pentru moşia Tofăneşti de la ţinutul Iaşi (Ibidem, f. 162, menţiune).

— 21 august 1742, armaşului Toader şi şetrarului Gheorghe, pentru a patra parte din satul Purceleşti din ţinutul Suceava (Ibidem, f. 164, menţiune).

— 13 septembrie 1742, căpitanului Lupeş şi fraţilor săi, pentru părţile lor de moşie din ţinuturile Neamţ şi Putna (Ibidem, f. 167v., menţiune).

— 20 octombrie 1742, medelniceresei Catrina a lui Neculai Pîrvu, pentru satele Măndîc şi Cobolta, din ţinutul Soroca (Ibidem, f. 558v., rezumat).

https://biblioteca-digitala.ro

185

⟨Iaşi,⟩ 19 februarie 1742

Cuprinsul hotărîrii lui Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, ca locuitorii din Bălţăteşti să rămînă vecini ai lui Iordache Cantacuzino, iar pentru asuprire cu lucru peste obicei, să reclame şi li se va face dreptate.

O ţidulă s-au scris într-acesta chip :

De vreme ce şi acum au vinit bălţăteştii cerşind ca să iasă din vecinătate, care cunoscîndu-să că sînt drepţi vecini dumisali vor⟨nicului⟩ Iordachi Cantacozino, după dreptate n-au putut să iasă, ce iar vecini au rămas.

Însă pentru slujbile dumisali, jeluind tare că-i asupreşte piste putinţa lor, cît nici vreme de hrana lor nu le dă, şi la aceasta tăgăduind dum⟨nealui⟩ vor⟨nicul⟩ Iordachi că nu este aşia, iată de acum înainte au hotărît mărie sa vodă, cele ce ar fi ale dumisali a să lucra de la dînşii, toate cu scrisoare dumisale să le facă şi cînd vor vide ei că-i supără mai mult decît alţi boeri piste obicei, cu scrisorile dumisali vor vini la mărie sa vodă şi, cunoscîndu-s⟨e⟩ că sînt mai mult supăraţi, vor ave dreptate de la mărie sa.

⟨1742⟩ [1] fev⟨ruarie⟩ 19.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 713.
Rezumat.

186

19 martie 1742

Cancelaria domnească porunceşte lui Mihalache Sturza biv vel clucer, judecătorul ţinutului Roman, să împlinească de la oamenii din două sate ale vel vornicului Costache Razu, fînul pe care nu l-au făcut pentru anul trecut.

Let 7250 ⟨1742⟩ mart 19.

O carte la Mihălachi Sturza biv vel clucer, giudecătoriul ţînutului Romanul, pentru căci ni-au spus dum⟨nealui⟩ Costachi Razul vel vornic pintru 2 sati ce are acolo la ţînutul Romanul şi oaminii nu-i fac ascultare şi fînul de anul trecut au rămas nifăcut. Pentru care să-i cheme pi toţi faţă şi să ia sama şi ce-a fi drept datorie di fîn să împliniască. Iar care ar ave a răspundi, să vie faţă aici la divan.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 117v.
Rezumat.

[1] Data reiese din suita documentelor.

https://biblioteca-digitala.ro

187

⟨Iaşi,⟩ 23 martie 1742

Domnul porunceşte vornicului de Botoşani să mute în silişte pe oamenii care stau în fînaţul şi în ţarina de pe moşia Berihoeşti a mănăstirii Slatina.

Let 7250 ⟨1742⟩ mart 13.
O carte la vornicul de Botoşani pentru nişti oamini carii şăd pe moşia mănăstirii Slatinii, ce este la ocolul Bot⟨o⟩şanilor, anume Birhoeştii, şi sînt cu casăle pe loc de fînaţ şi de ţarină, pe carii să caute, di a fi aşa, să-i mute cu casăle lor la silişti satului, pi obicei.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 113v.
Rezumat.

188

Iaşi, 25 martie ⟨1742⟩

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Neculai Ciohoranu, căpitan de Ciuhur, să aducă la cunoştinţa locuitorilor strămutaţi în raiaua Hotinului că, de se vor întoarce, vecinii nu vor avea nici o supărare din partea stăpînilor.

O carte s-au scris la Neculai Ciohoranul căp⟨i⟩t⟨anul⟩ de Ciuhur într-acesta chip :
Îţi facem ştire că ne arătă dum⟨nealui⟩ vel vist⟨ierul⟩ un răvaş de la tine, întru care scrii la dum⟨nealui⟩ că mulţi din lăcuitorii cei de ceia parte, dinspre parte Hotinului, s-ar fi adeverind că or treci dincoace şi s-or aşedza în ţară, numai unii dintre dînşii sînt vecini şi să tem că vor ave supărare despre stăpînii lor, alţii ar fi fost breslaşi, siimeni, călăraşi şi iarăşi au temire ca să nu să tragă iarăşi la briasla lor.
Pentru cari iată că-ţi scriem, carii vor fi lipsiţi din ţară mai de mult, mai înainte de domnie noastră, şi vor vre acmu ca să triacă dincoace, tuturor acelor să le adevereşti milă de la domnie me, că nime întru nemic nu-i va supăra, vor fi în odihnă păr' la luna lui iulie, nemărui nemică nu vor da, iar după ce să va plini sorocul, atunce vor fi şi ii supt mila şi hotărîre ce am făcut domnie me cu toată ţara.
Şi cei ce vor fi vecini nici o supărari despre stăpînii lor n-or ave, nice îi va lua nime de la locul acela de unde să vor aşedza. Aşijdire şi cei ce-or fi fost orice fel de breslaşi, despre nime nici o supărare n-or ave, nici-i va tragi nime la briasla lor.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru aceia dar, luînd carte domniii meli, tuturor acelora ce sînt adeveriţi că vor treci dincoace să le arăţi mila domniii meli şi să te sileşti, oricîţi de mulţi vei pute, să-i îndemni ca să triacă dincoace şi să-i aşezi acolo la parte aceia [1].

⟨1742⟩ [2] mart⟨ie⟩ 25.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 745 v. — 746.
Copie.

189

⟨Iaşi,⟩ 20 aprilie 1742

Carte domnească dată starostelui de Putna pentru supunerea oamenilor din Mărăşeşti la slujba obişnuită.

Velet 7250 ⟨1742⟩ ap⟨rilie⟩ 20.

Altă carte tij lui, la Dumitraşco starostile de Putna, să de poroncă oamenilor de Mărişeşti, di vreme ce s-au jăluit că nu-i fac slujbă, ca să aibă a-ł asculta făcîndu-i slujbă pe obicei.

Dară nesupuindu-s⟨e⟩ poroncii, să-i pue în butuci şi să-i trimiţă aice, şi de unde sînt aşăzaţi nicăiuri să nu s⟨e⟩ mute [3].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 124 v.
Rezumat.

190

⟨Iaşi,⟩ 21 aprilie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut lui Ilieş, vel căpitan de Dorohoi, că aprobă măsura de a fi dat altor locuitori, veniţi acolo, pămînturile celor ce-au fugit în raiaua Hotinului.

O carte s-au scris la Ilieş, vel căpitan de Dorohoi.

Carte dum⟨itale⟩ am luat, cele scrise am înţăles, pentru pămînturili acilor oamini ce-au fugit în rae, că ai socotit să li dai să li sămini alţi oamini ce-au vinit acmu. Bini ai făcut să li dai altor oamini, iar călugării aciia a cărora or

[1] La 9 decembrie 1741 se dăduse o „carte de volnicie unui copil din casă să meargă la nişte bejenii ce le-au oprit la Ciuhur Ciohoranul căp⟨i⟩t⟨anul⟩, vrînd să fugă în raia, şi să le aducă aici să dea sama de unde au fugit şi pentru ce au fugit, şi să zică şi Ciohoranului să vie şi el aici" (Ibidem, f. 82).

[2] Data reiese din suita documentelor.

[3] Tot din luna aprilie 1742 se menţionează „2 cărţi la starostea de Putna, pentru oamenii ce şăd pe moşiile lui Pătraşco Catargiul, să le dea poruncă să facă slujbă pe obicei" (Ibidem, f. 126v).

https://biblioteca-digitala.ro

fi moşiile, după cum a fi luat dijmă acilor ce-au fugit şi vo⟨r⟩ lua şi de la aceştie ce li-i da pămînturili, iar să nu pămînturili [1].

Aceasta scriem [2].

⟨1742⟩ ap⟨rilie⟩ 21.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 771v.—772.
Copie.

191

⟨Iaşi,⟩ 24 aprilie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Iliaş, căpitan de Dorohoi, să oblige pe lăturaşii din satul Şipote, moşia mănăstirii Barnovschi, să facă douăsprezece zile de lucru, vecinii să slujească după obicei, iar cei trei oameni care au fugit să fie căutaţi şi aduşi la urma lor.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la boiariul domniii mele Iliiaş, vel căpitan de Dorohoi, ce eşti giudecătoriu ţinutului Hîrlăul i Dorohoiul.

Facem ştire că ni-au jăluit rugătoriul nostru Paisie, egumenul de la mănăstire lui Barnovsche din Iaşi, pentru oamenii de Şîpote din ţinutul Hîrlăul, satul mănăstirii, precum că mai mulţi sint vecini şi sint şi lăturaşi, carei nu sînt vecini, numai au fost poslușneci, că li-au arătat carte domniei mele de hotărîre ca să facă slujbi, vecinii precum au fost obiceiu, iară lăturaşii pe hotărîre 12 dzile într-un an, şi ei nu să supun să slujască. Încă 3 oameni s-au rădicat din Şipote cu totul şi-au mersu să să aşaze aiure.

Pentru carei iată că-ţi scriem, luînd carte domniii mele, să le dai poruncă cu tărie tuturor cei ce sînt vecini să slujască după obiceiu, aşijdere şi lăturaşii după obiceiul şi hotărîre ce s-au făcut ; şi pe acei 3 liude ci-au lipsit să-i duci la urma lor şi într-alt chip să nu înble. Iară nesupindu-se poroncii să slujască mănăstirei, să-i pui în butuci şi să-i trimiţi aice. Însă să ştii şi aceasta, cum de va jălui egumenul că n-ai urmat poroncii ne vom scîrbi asupra ta.

Aceasta-ţi scriem.

Let 7250 ⟨1742⟩ ap⟨rilie⟩ 24.

Procit vtori logofăt.
⟨Pe verso :⟩ au trecut la protocol.

Arh. St. Buc., M-rea Barnovschi, pach. I, doc. 20.
Orig., pecete aplicată.

[1] Aşa în text.

[2] — La data de 21 ianuarie 1742 se rezumă în condică : „Carte la Iordachi, capichihaia de Hotin, pentru Smail. Acela să spue dumisali ienicer agasi să trimeată să-l aducă să-i facă mare zapt, să-i vie de hac, şi pe oameni să-i scoată, să-i dei în iasta parte şi toată paguba ce s-ar fi întîmplat din pricina turcului să se plinească şi să înştiinţedză pe mărie sa vodă că s-au isprăvit" (Ibidem, f. 30v).

— La 29 ianuarie acelaşi an : „Răspunsul cărţii lui Ilieş, vel căpitan de Dorohoi, pentru Smail turcul, ce-au luat bejenari din satul Buhai a Bîrnovii şi i-au trecut în raia. Aceasta este din blăstămăţia lui Ilieş. Ce dar să caute să trimeată vreo 20 ludi la Hotin, la capichehaia, să dea mare jalobă. Iată că s-au scris şi capichehaei să ste pentru aceasta" (Ibidem, f. 30).

https://biblioteca-digitala.ro

192

⟨Iaşi,⟩ 4 mai 1742

Carte de volnicie dată ispravnicului marelui vistier pentru a opri pe nişte oameni să calce cu vitele moşia Urlaţi, de pe care s-au mutat ei, şi să scoată de acolo pe nişte sîrbi cu oile lor.

Mai 4 dni 7250⟨1742⟩

O carte dată de volnici⟨e⟩ ispravnicului dumisale vel vist⟨ierului⟩ pentru nişte oameni ce au şezut pe moşia dumisale, la Urlaţi, şi acmu s-au mutat pe altă moşie a lor alăturea, ca să aibă a apăra moşia dumisale să nu o calce sau să o pască cei oameni cu dobitoacele lor şi de la pădurea dumisale să fie opriţi.

Aşijderea şi pentru nişte sîrbi ce sînt cu oile acolo şi-şi păşunesc oile în sîlă pe moşia dumisale, să aibă voe să-i rîdece cu oilc cu tot de acolo, să nu mai fie.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 126.
Rezumat.

193

⟨Iaşi,⟩ 22 mai 1742

Carte domnească dată unui slujitor ca să aducă pe nişte vecini care au pîrît pe spătăreasa Păşcăniţa, stăpîna lor, şi nu au vrut să stea la judecată.

O carte dată de om gospod la nişti vecini a dum⟨isale⟩ spătăroaei Păşcăniţii, anumi . . . . . [1] care au pîrît-o pi dumnaei şi au sorocit cu cart⟨ea⟩ domnii meli ca să vie la Eşi, şi acum dumnaei după poronca gospod au vinit, şi ei încă au fost vinit ş-au fugit, ni-au [2] vrut să ste la giudecată. Deci să aibă a-i aduci omul gospod pi toţi pi aceşti ci scriu mai sus.

Aceasta.

1742 mai 22.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 729v.
Rezumat.

---

[1] Loc alb.
[2] Corect : n-au.

https://biblioteca-digitala.ro

194

⟨Iaşi,⟩ 31 mai 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte locuitorilor de pe moşia Buicani şi altele ale mănăstirii Galata că sînt obligaţi a „sluji" într-un an douăsprezece zile, în afară de cei ce au dughene în tîrgul Chişinău, care-şi plătesc chiria.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la toţi oamenii carei şădeţi pe moşiia Buiacanii în ţinutul Lăpuşnii, unde este tîrgul Chişinăul, a mănăstirii Gălate, şi di pe la alte moşii a mănăstirei, vă facem ştire.

Iată că domniia mea am făcut hotărîre de obşte pentru oamenii carei şăd pe moşii mănăstirĕşti ca să aibă a sluji într-un an 12 dzile mănăstirei, după cum mai pre largu arată carte domniii mele tipărită ce s-au dat la mîna egumenilor.

Deci, pentru moşiile acele pre care şădeţi voi, viind acmu egumenul acolo, iată că vă poroncim, afar' din cei ce au dughene în tîrgu în Chişinău carei îşi plătescu chiriia, alţii ce mai sînteţi, toţi să vă aşăzaţi cu egumenul, supuindu-vă hotărîrii ce-am făcut, ca să-i faceţi slujbă 12 dzile într-un an. Şi într-alt chip să nu înblaţi, că carei nu să vor supune să slujască, să ştiţi că să vor pedepsi tare. Ce dară să fiţi pleoaţi poroncii.

Aceasta scriem. [1]

Vleto 7250 ⟨1742⟩ mai 31.

Procit treti logofăt.

⟨Pe verso :⟩

Au trecut la protocol.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XX, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

195

6 iunie 1742

Locuitorii din Buicani fac învoială cu egumenul mănăstirii Galata ca, în locul celor douăsprezece zile de boieresc, să-i dea cîte un leu pe an precum şi dijma obişnuită.

† Adecă noi, săténii din Buecani, făcut — am scrisoarea noastră la mîna sfinţiii sali părintelui arhimandritului de Gălata, precum au vinit şi ni-au arătat luminată poronca măriii sale lui vodă pentru carii oameni ne aflăm şădzători pe

[1] La 28 mai 1742 domnul a trimis „o carte la sărdariul de Orhei pe jaloba egumenului de Galata pentru oamenii ce şed pe moşia mănăstirei, ce s⟨e⟩ chiamă Buicanii, unde-i tîrgul Chişinăului, afară din cei ou dughene şi pentru alţii ce mai şed pe alte moşii, că nu să supun poroncii să slujească după hotărîre, ce să le de sărdariul poroncă să facă urmare, iară carei nu s-or supune poroncii să-i pue în butuci şi să-i trimită aice (Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 130).

https://biblioteca-digitala.ro

moşiia sfintei mănăstiri Gălăţii, ca să avem a lucra sfintei mănăstiri cîte 12 dzile tot omul într-un an, pe obiceiu. Ce noi, cădzîndu la sfinţiia sa cu rugăminte, ni-am tocmit cu bună aşădzare cu sfinţiia sa, cu voia noastră, carii vom trăi pe locul sfinţii sale să avem a da cîte un leu de casă di an, din Dumineca Mare pără la altu an, din an în an, iară de alteli supărare să n-avem nice de un féliu de angării, pentru că aşa ni-am aşădzat cu sfinţia sa şi sfinţia sa încă aşea ni-au lăsatu, precum şi însemnare la noi ni-au lăsat. Însă şi dijma să dăm pe obiceiu.

Let 7250 (1742) iuni 6.

Eu Isac vornic şi Simion Cociula, Toader Perdevară şi Ion Dascal şi Timoftei şi cu toţii înpreună carii ne aflăm pe locul sfinţii sale.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XX, doc. 6.
Orig.

196

7 iunie 1742

Cancelaria domnească porunceşte căpitanului Costache Purice, de la ţinutul Tecuci, să aducă pe vorniceii din satele vornicului Constantin Ruset, deoarece oamenii nu vor să asculte de stăpînul moşiei.

Let 7250 (1742, iun(ie) 7.

O carte la Costachi purici vel căp(i)t(an) di Tecuci, pintru satili dumnealui vornic(ului) Constantin Rus(e)t, ci ari cu oamini şăzători pi moşiili dumisali, pintru slujba lor obicinuită,[1] să-i aducă pe vornicei, pintru ci nu s-au supus poroncii să-i facă slujba pi obiceiu[2].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 136.
Rezumat.

---

[1] În continuare urma pasajul care a fost tăiat : „fiind loc dipărtat, au poftit dum(nealui) vornicul hotărîre să s(e) plătească cu bani şi dijma să de pi obiceiu şi s-au hotărît cîte 2 lei pi an, un leu să de la S(fe)te Ghiorghie şi un leu la S(fe)te Dimitrie şi acmu să de leul lui S(fe)te Gheorghe, iar care n-ar vre să de, să plinească căp(i)t(anul) să de la omul dum(isale) vornic(ul) banii".

[2] Aceluiaşi dregător i s-a trimis la 21 februarie 1742 : „O carte legată... pentru oamenii de pin satili dumisali vornicului Costantin Rus(e)t ce ari acolo la acel ţinut, carii nu s-ar supuni la poruncile dum(isale) după hotărîre ce s-au făcut, pe unul sau doi dintre dinşii să-i pue în butuci şi să-i trimită aici" (Ibidem, f. 714).

— Tot vornicului Constantin Roset i s-a dat, la 2 iunie 1742, „O carte de volnicie... pentru dijma di la Petrosul" şi alte moşii ale sale din ţinutul Lăpuşna (Ibidem, f. 134v).

https://biblioteca-digitala.ro

197

14 iunie 1742

Cancelaria domnească poruncește serdarului Pavel să supuie pe oamenii de pe moșiile mănăstirii Golia a sluji după cum s-a hotărît prin „carte tipărită".

Let 7250(1742) iun(ie) 14.

O carte s-au scris la dum(nealui) Pavel sărdar pe jaloba eguminului de Golăia pentru oamenii ce șăd pe moșiele mănăstirii Golăei ce are la Nistru, pi care moșii șăd cîțiva oamini și nu vor să facă slujba după cum s-au hotărît cu carte tipărită, ce să le dei poroncă numai să s(e) supue poroncii ca să facă slujbă pe hotărîre.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 137v.
Rezumat.

198

14 iunie 1742

Vornicul Ion Neculce dă carte de judecată la mîna lui Ion din Valea Sacă, ținutul Iași, hotărînd ca Andrei și Lupul, tot de acolo, să-i plătească un bou ce i-a pierit cînd au pus cu toții la plug de au clăcuit egumenului mănăstirii Cetățuia.

Let 7250 (1742) iun(ie) 14.

S-au dat carte de giudecată de la dumnialui vor(nicul) Ion (Neculce)[1] lui Ion din Vale Sacă ot ținutul Eșului cu Andrei și cu Lupul de acolo, dzîcînd Ion că, ședzînd ei pe moșie mănăstirii Cetățui și, după hotărîre ci-au făcut mărie sa vodă să lucrezi oamenii ce sînt șezători pe moșii mănăstirești sau boerești, au mers și ei într-o zi ca să clăcuiască eguminului de Cetățui, cu dou pluguri să are, la care plugure au fost pus care doi boi, care unul, cum au putut, ca să facă slujba obicinuită. Și de la plugul ce era plugare acestui Andreiu și cu Lupul, unde era și boii lui, s-au tîmplat de un murit un bou al său și este păgubaș.

Și la aceasta neavînd plugarii de mai sus numiți ce răspunde și neștiind cu ce chip de socotială i s-au pricinuit acelui bou a lui Ion mortia, am hotărît giudecata lor într-acesta chip: cîți oameni au fost întovărășiți de au avut boi într-acel plug să facă cu toții curama, să de cum li s-a vini di om și să plătiască boul lui Ion, să nu rămîi păgubaș, de vreme că dintr-acel plug, cîți boi au fost spre dînsul au curs această tîmplare, a să lăsa păgubaș nu s-a putut. Și prețul boului încă s-au socotit unsprezăci lei, însă pe oît îl va agiunge și pi Ion parte de cum or da alții, să fie și el răbdător.

[1] Vornicul Ion Neculce era judecător la ținutul Iași.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi pe hotărîrea giudecăţii am dat această mărturie la mîna lui Ion, ca să-i fie de credinţă şi această pîră să nu se mai pîrască.

Iunii 14

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 310—310v.
Rezumat.

199

⟨Iaşi,⟩ 17 iunie ⟨1742⟩

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Vlasto Hrisoscoleu, staroste de Cernăuţi, să adune, de prin satele unde sînt împrăştiaţi, vecinii lui Dumitraşco Tăutul şi să-i oblige a se învoi cu dînsul.

O carte slobodă la Hrisoscul, staroste de Cernăuţi.

Facem ştire dum⟨itale⟩ că aice la domnie me au dat jalobă Dumitraşco Tăutul, dzicînd că are cîţiva vecini a lui drepţi netăgăduiţi şi sînt împrăştieţi pin sate boereşti şi a unora şi altora, acolo la ţinutul Cernăuţilor şi el n-are nici un folos de dînşii. Pentru care iată că scriem dum⟨itale⟩, luînd cart⟨ea⟩ domniii meli, să triimiţi dum⟨neata⟩ să-i aduci pe acei vecini ai lui şi, de vreme că sînt drepţi vecini ai lui, să le dai poroncă să se aşezi cu dînsul, ca să cunoască şi el folos de la dînşii, după cum să cade şi după cum este cu cale, aşe să le aşezi dum⟨neata⟩, să nu ne mai jăluiască.

⟨1742⟩ [1] iun⟨ie⟩ 17.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 812 v.
Copie.

200

⟨Iaşi,⟩ 30 iunie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte starostelui de Cernăuţi şi vel căpitanului de Cotmani să caute pe vecinii vel logofătului Sandu Sturza, fugiţi din satul Dulceşti, pe care să-i dea pe chezăşie că se vor prezenta la soroc pentru judecată.

Io Costandin Neculai voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi

Scriem domnie me la credincios boieriul nostru, dum⟨nealui⟩ staros⟨te⟩ de Cernăuţi i la boieriul nostru vel căp⟨i⟩t⟨an⟩ di Cotmani, sănătate!

Facim ştire dum⟨neavoastră⟩ că ni-au spus dum⟨nealui⟩ cinstit i credincios boieriul nostru, dum⟨nealui⟩ Sandul Sturdza vel logofăt, că ari nişti vecini ai dumisale drepţi din sat din Dulceşti lipsiţi di acolo, din care vecini să află

[1] Datat după suita documentelor.

https://biblioteca-digitala.ro

şi acolo la acel ţînut o samă di dînşii. Pentru care, viind cart⟨ea⟩ gospod, să triimitiţi pi la acii oamini să-i aduciţi faţă şi să li luaţi sama. Şi care s-or afla drepţi nităgăduiţi vecini să-i daţi în chizăşie, luînd şi zapis de chizăşie ca cînd s-ar întreba să s⟨e⟩ afli di faţă, şi cu chizeşi să-i lăsaţi să rămîe iarăşi la locul lor. Iar carii ar ave a răspundi tăgăduindu-s⟨e⟩ că nu-s vecini, să-i dei iarăşi cu chizăşie picum că or sta faţă şi să li daţi soroc să vie la divan.

Aceasta scriem [1].

Let 7250 ⟨1742⟩ iun⟨ie⟩ 30.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 147—147 v.
Copie.

201

⟨Iaşi,⟩ iunie 1742

Cancelaria domnească porunceşte lui Dinul armaşul să cerceteze pe nişte vecini din Vijniţa ai lui Ioniţă logofătul, care au fugit în ţinutul Suceava, şi să-i ducă la urma lor.

Let 7250 ⟨1742⟩ iun⟨ie⟩.

O carte la Dinul arm⟨aşul⟩, cum c-au jăluit Ioniţă logofătul că ari vecini ai săi Nicoriceşti, din Vijniţa, fugiţi şi i-au aflat la ţînutul Sucevii. Poroncă să-i dovidiască că-i sînt vecini şi să-i de să-i ducă iar la urmă.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 136 v.
Rezumat.

202

⟨Iaşi,⟩ 7 iulie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Dumitraşcu Suţu, staroste de Putna, şi lui Pintilie Ştiucă, biv pitar, să cerceteze pe ce temei Silvestru şi fraţii săi de la Crucea de Sus şi-au făcut moară la Zăbrăuţi, pe moşia mănăstirii Bogdana.

† Io Costantin Necolaiu voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la credincios boiariul nostru, dum⟨nealui⟩ Dumitraşco Suţu biv agă, starostil⟨e⟩ di Putna, i la Pinteliiu Ştiucă, biv pitar.

[1] Se menţionează, la aceeaşi pagină, că s-au trimis cărţi identice lui Constantin vel căpitan de Soroca, vel căpitanului de Dorohoi şi lui Constantin Cucoranul, pitar, ispravnic de Cîrligătura, tot pentru aceşti vecini ai logofătului Sandu Sturza.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că ni-au jiluit rugătorii noştri, Nicanul egumen şi cu tot soborul de la sfînta monastire Bogdana, pe un om, Silivistru şi pe fraţii lui de acolo de la Cruce(a) de Sus, dzîcînd călugării că s-au sculat aceşti oamini în tăriia lor şi au făcut o mo(a)ră di cîţiva ani acolo pe moşia mănăstirii ce are acolo la Zăbrăuţi şi în vadul ce este vechi a mănăstirii, acolo în pîrîul Zăbrăuţilor şi-au făcut moara. Şi dzis(e) egumenul că în cîteva rînduri i-ar fi poprit din moară cu cărţi domneşti şi ei n-ar fi vrînd ca să dé moara la stăpînire călugărilor, puind pricină cum că ar fi avînd şi ei moşie acolo.

Care, domniia mea am orînduit la cinstit şi credincios boiariul nostru, dum(nealui) Sandul Sturdza vel logofăt, ca să ia sama, şi dumnealui cercînd, aşa au găsit cu cale că est(e) trebuinţă să să mai cerce şi să să îndreptedză.

Şi pentru aceasta iată că vă scriem, vădzînd carte gospod, să vă sculaţi şi să mirgiţi acolo la locul acel cu pricina undi est(e) moara şi, strîngînd răzişii şi migiaşii, să luaţi sama cu amăruntul foarte, cu bună dreptate, pi scrisori ce vor arăta. Cum viţi afla şi să va dovidi pricina acolo, să aligiţi şi să hotărîţi pricina precum s-a cădè şi, cum viţi afla şi viţi îndripta, să daţi şi mărturie tricînd-o la protocol.

Aceasta scriem.

Let 7250 (1742) iul(ie) 7.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. XVII, doc. 2.

Orig., pecete aplicată.

203

(Iaşi,) 9 iulie 1742

Boierii din divanul Moldovei hotărăsc prin carte de judecată ca postelnicul Gheorghe Canano să nu mai tragă la vecinătate pe Postolache, deoarece a prezentat zapis de iertare, şi a făcut dovadă că este om slobod.

† Facem ştire cu această carte a noastră de giudecată că, înainte divanului măriii sale stăpînului nostru domn Ion Costandin Nicolai voevoda, fiind şi noi de faţă, au vinit acest om anume Postolache şi-au jăluit pe Gheorghie Canano postelnicul, dzicînd că-l tragi vecin din Săliştе de pe socrul său Dumitrache armaşul. Şi omul acesta arată zapis de la armaşul, socrul lui Gheorghie Canano, precum că l-au ertat pe dînsul din vecinătate, ca să fie slobod, dară Gheorghie Canano postelnicul, piste zapisul socru-său de ertare, de iznoavă îl tragi.

Deci, fiind şi Gheorghie Canano faţă, nici el n-au tăgăduit că nu-i zapisul socru-său şi s-au dovedit înainte divanului că omul acesta este slobod şi ertat de vecinătate şi pe zapis de ertare ce-au avut, hotărînd mărie sa vodă ca să nu mai fie omul acesta supărat, am dat şi de la noi această carte la mîna omului acestuia, ca să aibă pace, de această pîră să nu s(e) mai pîrască.[1]

Velet 7250(1742) iul(ie) 9.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 239 v.

Copie.

[1] Cu data de 1 iulie acelaşi an este rezumată în condică următoarea poruncă: „O carte s-au scris la Dinul armaş pentru nişti oameni a lui Gheorghii Canano, ce-au fugit din satul lui, poruncindu-i-să să triimită omul lui să-i cauti şi oriundi i-ar afla să-i ridioi, cu tot ce-ar ave, să-i ducă iar la satul lui Gheorghii Canano, la urma lor" (Ibidem, f. 823).

https://biblioteca-digitala.ro

204

Iaşi, 15 iulie 1742

Boierii divanului dau carte de judecată în pricina dintre negustorul Iacomachi şi egumenul de Sfîntul Ioan din Iaşi pentru dijma moşiei Ciric, pe care negustorul o cumpărase de la mănăstire, hotărînd, ca mănăstirea să-şi strîngă singură dijma.

Din poronca măriii sale lui vodă.

Facem ştire cu această carte de giudecată precum au avut giudecată di faţă înaintea noastră sfinţie sa părintile Paisă(i), eguminul de la sfînta mănăstire S(fe)tii Ion din Iaşi, cu Iacomache niguţitoriul, dzîcînd Iacomachi precum ar fi cumpărat el dijma vinitul moşiii lui S(fe)tii Ion de aici de la Ciric, cu tocmală şi cu zapis, şi pi urmă s-au scular Andrii gramaticul, fiul sfinţiii sale părintelui mitropolitului, împreună şi cu nişte greci plăcintari şi, pisti tocmala lui Iacomachi, au făcut ei altă tocmală cu egumenul, drept 300 merţă pîini, şi egumenul au vîndut acestor di pi urmă. Şi eguminul încă dzîcînd că are strîmbătate, căci l-ar fi amăgit şi o parte şi alta, nıştiind el vinitul moşiei, iar apoi cercînd egumenul au aflat că această moşie a mănăstirii este vinit ca să ia dijmă piste 1.000 merţă pîini şi că esti de mare pagubă mănăstirii.

Pentru care noi aşa am giudecat : din vreme că eguminul s-au greşit cu vîndzare moşii şi l-au amăgit aceşti cumpărători, să lipsască toţi aceşti cumpărători, să lipsască toţi aceşti cumpărători din dijmă şi eguminul să aibă a-şi strîngi dijma vinitul moşiei, fiind şi aproape de mănăstire.

Iar pentru jaloba ce-au jăluit aceşti cumpărători pentru că ei ar ave pagubă, căci au cumpărat boi, cai, să le fie de strîns dijma, iar s-au hotărît giudecata să-şi vîndză ei caii şi boii, să-şi scoată banii, iar egumenului să-i dei pace.

Pentru care spuind noi povest(ea) măriii sale lui vodă, însuşi şi măria sa vodă au socotit aşa precum scrie mai sus să rămîe, şi eguminul să aibă a-şi strîngi dijma cu pace pi hotărîrea giudecăţii [1].

Let 7250 (1742) iul(ie) 15.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 223.
Copie.

205

Iaşi, 16 iulie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de stăpînire lui Vasile Brăescu pe trei părţi din cele opt ale satului Becepti, să aibă a lua dijma şi din opt oameni trei să-i facă slujbă lui, afară de vecini, care vor sluji la stăpînii lor.

[1] La 17 iulie, acelaşi an, se rezumă în condică : „O carte dată de volnicie, s-au dat lui Paisie egumenul de S(fe)tii Ion, ca să-şi ia venitul locului de dijmă di pi moşia mănăstirii anume Ciricul" (Ibidem, f. 154).

https://biblioteca-digitala.ro

† Noi Costandin Niculai voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniei méle lui Vasîlii Brăescul, ficiorul lui Ilie Brăescul, nepotul lui Ioan Pisoţki, strănepot lui Sămioan Barboschi, să fie volnic cu carte domniei mele a ţine şi a stăpîni a sa dreaptă ocină şi moşii, trii părţi de sat din Beceşti, ci sînt la ţînutul Cernăuţilor, fără cinci părţi din acel sat, ci au rămas la stăpînirea altor răzaşi pi driaptă socoteală şi aşăzare ci li s-au făcut de aice, fiind de faţă toţi răzeşii acelui sat şi, pe socoteală şi aşăzare ci li s-au făcut. li s-au dat şi cărţi de mărturie di la dumnealui vel logofăt să-şi ştii cini ci a stăpîni într-acel sat. Şi din opt părţi ci s-au socotit di s-au pus la socoteală satul acela şi împărţindu-li-să pi fraţi, pi scrisori cini ci au arătat, au rămas Vasîlii Brăescul drept stăpîn pi trii părţi din opt părţi ce s-au socotit satul acela.

Drept aciasta, să aibă a lua dejma pi obiceiu din pîini, din grădini, din fînaţ, din prisăci cu stupi şi din tot locul cu tot venitul. Şi oamenii ci vor fi trăitori acolo şi n-ar fi moşneni într-acel ⟨sat⟩, încă din opt oamini, trii oamini să-i facă slujbă lui, afară din cii ce vor fi vecini, acie or faci slujbă stăpînilor săi dintr-a căruia părţi să vor afla.

Şi nime să nu cuteze a sta înpotriva cărţii domniii mele.

Din Eşi, 7250 ⟨1742⟩ iulii 16.
let 7250 iulii 16.

Locul peceţii.

Iscălit procit vel logofăt.

Judecător⟨ia⟩ ţinutului Dorohoiu.

Copie aceasta cercetîndu-să din cuvîntu în cuvîntu şi fiind întocmai cu orighinalul care s-au văzut, fără adăugeturi sau dresături, să încredinţează de jud⟨ecătorie⟩, pe formă, potrivit cu în scris cerire ci au făcut Teodor Vasîliu şi care este înregistrată sub nr. 2766.

I. C. Hristache paharnic ; stolnic A. Mavrodin ; Gri⟨gore⟩ Hermeziu sărdar.
Masa I-iu
Nr. 2586
1851 săptemv⟨rie⟩ 28 . . . . . [1]

Stolonace⟨al nic⟩, Misivunescu ⟨?⟩

Divanul întăriturilor.

Copia aceasta cercetîndu-să cu orighinalul şi fiind întocmai să adiveresti de cătră Divan pi temeiul închierii sale şi a legalizaţiei făcute de judecă⟨toria⟩ ţinutului Dorohoiu.

A. Donici ; Cazimir ; Sigara.
Dinu Star . . . . . [1]
Masa II-a
Nr. 1688
1852 iuni 7 zile

Şăf, Răuleţ.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond Kogălniceanu, pach. LII, dosar 2, doc. 47. Copie.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

17 iulie 1742

Cancelaria domnească poruncește ispravnicului de Putna să pună în butuci și să trimită acolo pe oamenii care stau pe moșiile mănăstirii Mera și nu se supun la prestarea obligațiilor.

⟨1742⟩ iulie 17

O carte s-au scris la Dumitrașco Suci⟨u⟩ biv vel agă, ispavnic ot Putna, pentru oaminii mănăstirii Merii ce șed pe moșiili mănăstirii și nu s⟨e⟩ supun să slujas⟨că⟩ după hotărîre testamentului, să le de poroncă să slujască pecum ș-alții ce șed pe loc mănăstiresc, cîte 12 zile, iar care n-ar urma poroncii, să-i pui în butuci și să-i trimită aici [1].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 155.
Rezumat.

207

⟨Iași,⟩ 24 iulie 1742

Ioniță Cerchez, copil de casă, reclamă domnului că locuitorii care șed pe moșia lui, Trifești, „închinați la dumnealui vel vistier", nu se supun să-i facă cele șase clăci, după cum s-au învoit.

Milostive și luminate doamni, să fii măriia ta sănătos !

Jăluesc măriii tali că am moșie la Prut, anumé Trifeștii, la ținutul Eșului, ⟨pe⟩ cari ședu cîțiva oamini ci sintu închinați la dum⟨nealui⟩ vel vist⟨ier⟩, și este poronca măriii tali ⟨pentru⟩ oaminii ce ședu pe moșie ca să facă clăci cilor cu moșie, și am și luminată carti măriii tali pentru aceasta, și i-am lăsat să-mi facă șasă clăci într-un an, dar ei, măriia ta, nici atîta nu să apucă să facă ; și mă rog măriii tale să fie mila măriii tale și asupra mea.

Robul măriii tale,
Ioniță Cerchez, copil din casă.

Let 7250 ⟨1742⟩ iuli 24.

---

[1] La aceeași dată se menționează „altă carte tij la Dumitrașco Suci⟨u⟩ biv vel agă, ispravnic de Putna, pentru oaminii de la Agiud ce șed iar pe locul mănăstirii Merii, iarăși care nu s-or supune poroncii să-i pui în butuci și să-i trimită aici. Așijdire și pentru turcii ce șed la Agiud cu case pe loc mănăstiresc și calcă locul și nu vor să de vinitul, să-i chemi acolo la dum⟨nealui⟩ și să facă o așezare, ca să știe și ei ce vor da pe an vinitul mănăstirii" (Ibidem). — Încă din luna aprilie 1742 s-au dat cărți „egumenilor, pe la dregători, pentru oamenii ce nu să vor supune să facă slujbă mănăstirilor după poruncă, să-i pue în butuci și să-i trimiță aici" (Ibidem, f. 126v).

https://biblioteca-digitala.ro

(Rezoluție :)

Io Costandin Necolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemliu Moldavscoi. Jitniceri Toader, să-i aduci față și să le dai poroncă cu tărie să s(e) supue și să-i facă slujbă pri obiceiu, de vrémé că ședu pri moșie lui ; iar care nu să vor supune să-i slujască, să-i certi și să-i pedepsești și să nu né mai vie jalobă [1].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms., 783, f. 14 v—15.

Copie.

208

(Iași,) 24 iulie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Bărboi să ia dijma din produse de pe moșiile mănăstirii : Dragomirești, Fundul Mîrzoaei și Pietrosul, iar țăranii care le locuiesc să lucreze cîte douăsprezece zile de boieresc.

Noi Costandin Nicolae voevod, cu mila lui Dumnezeu domnu țării Moldovii. Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru Macarie, egumenul de la sfînta mănăstire Bărboiul din Iași, și pre cine va trimite, să fie volnic cu carte domniii mele a merge la niște moșii ce zisă că are cumpărături și danie, anume Dragomirești și Fundul Mîrzoaee și la Pietrosul, 27 funii și 8 stînjăni, ce sîntu la ținutul Lăpușnii. și să aibă a stăpîni și a dijmui acele moșii din țarne, din fînațe, din prisăci cu stupi și din grădini cu legumi și din tot locul cu tot venitul moșiii pe obiceiu. Așijdere și pentru oamenii ce-ar șăde pe acele moșii, să aibă a să așeza cu egumenul ca să-i facă slujbă după hotărîre ce s-au făcut.

Iar cine ar avea a răspunde să margă la dregătoriul ținutului cu scrisori ce ar avea, să le ia sama și cum s-a căde cu dreptate să giudece și să de mărturie. Și nime să nu cuteze a sta înpotrivă preste carte domniii mele [2].

7250 (1742) iul(ie) 24.

Pecete gospod.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 13, f. 67—67 v.

Copie. Un rezumat, ibidem, Ms. 237, f. 156 v.

---

[1] La 10 iulie 1742, „o carte s-au scris la dumnealui Ion Bogdan, ispravnic sud Tutovii, pi jaloba dum(isale) Ilie Costache biv vel armaș, căci nu vor să s(e) supue oaminii ci-i șăd pi moșie ca să facă slujba pricum este poronca". De asemenea și „altă carti tij a dum(isale) la vel căp(itanul) de Codru, pentru alte moșii ce are acolo, ca să le dei poroncă să facă slujba pricum s-au poroncit" (Ibidem, Ms. 237, f. 153).

[2] La 24 mai 1744, Ioan Mavrocordat dă încuviințare aceleiași mănăstiri să ia „dijma cu tot venitul" de pe a patra parte a moșiei Nisporeni și jumătate a satului Pilipești (Ibidem, f. 74v).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 6 august 1742

Boierii divanului dau carte de judecată în pricina dintre călugării de la mănăstirea Solca şi postelnicul Vasile Başotă pentru stăpînirea unor vecini, anume Ion Ciurilă din Şoldăneşti cu fraţii săi.

Mărturie din vălet 7250 ⟨1742⟩ avgust 6, ce s-au dat de la dumnealor boerii, dumisale lui Vasilie Başotă postelnic, fiul dumisale lui Toader Başotă biv vel şetrar, pe giudecata ce au avut cu călugării de Solca pentru nişti vecini, anume Ion Ciurilă cu fraţii săi, ficiorii lui Grigorie, trăgînd călugării de Solca pe aceşti oameni vecini din satul mănăstirii Solcăi, din Ciorsaci, ei încă trăge să fie călugăreşti, scoţînd şi martur pe un Gavril din Spătăreşti, ficiorul lui Etco, carile au mărturisit c-au apucat pe tatul acestor oameni trăind în Ciorsaci şi răspunzîndu-să vecin a Solcăi, dar n-au vrut să ia asupra sufletului său după mărturie lui.

Iar Vasilie Başotă au scos marturi cinci oamini, trei oamini moşeni din Buciumeni, anume Pahomie Pitic călugărul, om mai vechi de 70 ani şi Dumitru Pascal şi Ghiorghiţă sîn popii, carii au luat şi asupra sufletilor sale c-au apucat pe tatul acestor oamini trăind cu casă în satul dumisale lui Başotă, în Şoldăneşti şi răspundzîndu-s⟨e⟩ vecin de Şoldăneşti, şi călugării de Solca niciodată nu i-au stăpînit. Aşijdere şi doi vecini de sat de Şoldăneşti, anume Vasilie a lui Nechifor şi Ion Bucătariul, au mărturisit dzicînd că sint gata să şi giure pe mărturiia lor cum că pe moşul acestora şi pe tatul lor i-au apucat tot vecini înpreună cu dînşii în sat, în Şoldăneşti, şi şi pe acest Ion Ciurilă păn acum tot stăpînii satului Şoldăneştii l-au stăpînit.

Şi rămîind călugării de Solca cu marturul lor din toată giudecata, cu driaptă giudecata boerilor divanului s-au dat pe Ion Ciurilă la stăpînire la Başotă şi pe fraţii lui, să-i stăpîniască precum i-au stăpînit din părinţi, din moşii lor.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 227—227 v.

Rezumat.

210

⟨Iaşi,⟩ 11 august 1742

Vornicul Costache Razul hotărăşte prin carte de judecată ca egumenul de la Solca să dea înapoi boii luaţi, peste îndatoririle lor de boieresc, locuitorilor din Crăiniceşti.

Let 7250 ⟨1742⟩.

Pricum s-au pîrît di faţă, înaint⟨ea⟩ dum⟨nealui⟩ vel vor⟨nicului⟩ Costachi, Ştefan vătăman din sat din Crăiniceşti ot Suceavă cu eguminul di Solca, jeluind oaminii din Crăiniceşti că în domniia măriii sale Grigor⟨e⟩ vodă, fiind Eni

https://biblioteca-digitala.ro

cafigiul cu slujba acolo la Suceava, s-au fost învoit Eni cafigiul cu eguminul di Solca pintru acea sălişti Crăiniceşti ; fiind o sălişti pustie, i-au strîns pi dînşii cafigiul şi i-au aşădzat pe acea sălişti ca 23 liudi, acum di 2 ani. Şi tocmala lui Eni cafigiul i-au fost cu eguminul : lucrul di boieresc să fie a cafigiului, iar dijma moşii să fie a eguminului. Şi el astă-vară au făcut 23 stoguri fîn di boirescu şi l-au vîndut Ene cafegiul dumisale lui Ioniţă treti logofăt. Şi, trimiţînd dum(nealui) treti logofăt acolo la fîn, au aflat că 11 stoguri dintr-acel fîn li-au mîncat eguminul di Solca şi i-au trimis Ioniţă logofătul om gospod di au plinit acele 11 stoguri fîn de la egumin cu 2 boi. Eguminul încă s-au sculat şi au luat di la dînşii 2 boi făr' de giudecată, cerînd osăbit fîn de boirescu.

Cari lucru luîndu-l dum(nealui) sama pri amăruntul, eguminul n-au avut altă să răspundă mai mult, făr'decît au dzis că ei au să ia fîn di boirescu di la oaminii aceştiia, pentru că şăd pi moşia lor.

Deci dum(nealui) vor(nicul) aşa au aflat cu cale şi-au giudecat : din vreme că oaminii aceştia după datorie ce-au avut au făcut fînul di boirescu şi şi-au plinit datoriia şi ei nici o vină n-au ; iar eguminului de-i pare cu strîmbul şi au prepus că Ioniţă logofătul li-au mîncat fînul făr'de cale, să-şi caute cu Ioniţă logofătul, iar oamenii aceştiia să aibă pace de pricina acestui fîn şi boii ci li-au luat eguminul să aibă a-i da înapoi.

Şi pi hotărîre giudecăţii s-au dat şi această carte de giudecată la mîna lui Ştefan vătăman şi a sătenilor săi, ca să le fie di credinţă şi s-au pus la protocol.

Let 7250(1742) avgust 11.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 322 v.

Copie.

211

⟨Iaşi,⟩ 17 august 1742

Poruncă domnească adresată ispravnicilor de ţinuturi pentru vecinii lui Constantin Catargiu, ce sînt împrăştiaţi, să-i dea pe chezăşie că vor sta pe loc.

Let 7250 (1742) avgust 17.

O carte s-au scris la toţi ispravnicii de pre la ţînuturi pentru vecinii lui Costandin Catargiu, ce-au zis că ar fi înprăştiaţi pin ţară. Ce ori în ce ţînut i-ar afla, să aibă a-i tragi la ispravnicul de ţînut şi, luînd sama, care s-a adiviri că este drept vecin, netăgăduiţi, să-i dei pe chizăşie cum că or sta pi loc. Iar carii or ave a răspunde, cu chizeşi să li dea zi să vie faţă la divan.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 165.
Rezumat.

https://biblioteca-digitala.ro

19 august 1742

Radu Racoviță, vel spătar, dă mărturie de judecată între egumenul de Bogdana și Iarca, vornicul de bîrsani, pentru păscutul fără învoire a unui munte al mănăstirii, pe moșia Hiltiul, și luarea ca zălog a unor oi de la Mereuță.

Milostive și luminate doamne, să fi măriia ta sănătos !

† Fac știre măriii tale că vini Nicanor, egumenul de Bogdana, cu luminată poronca măriii tale ca să-l giudec cu Ion Iarca vornic de bîrsani, pentru 2 boi ce i-au luat făr' de nici o giudecată. Și după luminată poronca măriii tale i-am chemat pe amîndoi față.

Și zisă Nicanor egumănul că în vara ce au eșit catanele aici în Moldova ar fi mărsu un bîrsan, anume Ion Mierăuță și cu alții cu multe oi a lor și au călcat moșiia mănăstirii, ce să chiamă Hiltiul, de au tomnat pe acea moșiie și au mîncat tot jirul ce au fost pe acel hotar, fără știre egumănului. Iar pe urmă, cercînd egumănul moșiia, au găsit acele oi pe moșiia lui și au luat 12 oi mari și un cîrlan pentru adetiul moșiii, luînd și Ghelasie egumenul de Cașin iar alte 12 oi pentru moșiia Cașinul, ce iaste alături cu moșiia Bogdanii.

Iar peste cîteva zile au venit acel Mierăuță la egumănul și l-au întrebat pentru ce i-au luat oile, iar egumănul i-au zis să-i de obiceiul moșii și să-i de oile. Și s-au dus acel Mierăuță și n-au mai venit un an încheiat să-și caute de bucate, iar la anul au venit cu carte măriii sale, lui Gligore vodă, la mine ca să-l giudec cu egumănul.

Și mărgînd egumănul în satul Bîrsanii, cu alte trebi a lui, l-au apucat bîrsanii cu cart(ea) acea de giudecată ca să le dea oile. El n-au vrut să dea nimic, trăgîndu-să la giudecată. Iar mai pe urmă, stînd Ion vornicul și cu alți bîrsani după egumănul cu vorbe mai bine să să așăză ei în de ei decît să margă la giudecată, zicînd Iarca vornicul că oile sînt a lui iar nu a lui Mierăuță, au făcut egumănul așăzare cu Ion Iarca vornicul și i-au dat Ion Iarca vornicul 5 lei și 3 oi mari și un cîrlan, egumănului, și egumănul să-i întoarcă 9 oi înapoi, fiind și Gosav bîrsan la tocmala lor. Și într-acea zi i-au dat egumănul acele 9 oi în mîna lui Ion vornic și s-au știut mîntuit.

Iar peste 2 ani s-au sculat acel Mierăuță și au venit cu altă carte gospod la dum (nealui) Iordache Rus (e) t medelnicer ca să-i plinească 24 oi de la egumănul de Bogdana, zicînd că lui nu i-au dat nimic Ion Iarca vornic. Și chemîndu-l Iordache Ruset medelnicer pe egumănul la giudecată, au mărsu și iar au spus poveste precum iaste scris mai sus, dar, nefiind Ion vornic față, iar au rămas giudecata necurmată. Însă avînd egumănul de Bogdana altă pricină cu Iordache Ruset medelnicer și suduindu-l și înpingîndu-l pe ușă afară, s-au dus la mănăstire, iar Iordache Rusăt medelnicer ar fi făcut mărturie la mîna lui Mierăuță cu egumănul n-au vrut să vie la giudecată.

Și iar s-au dus Mierăuță și au venit cu altă carte gospod la Iordache medelnicer, numai să plinească de la egumănul și oile ce au luat el și ce au luat Ghelas(ie) egumănul ot Cașin. Și au trimis Iordache medelnicer și au luat 2 boi a egumănului de Bogdana și i-au dat lui Mierăuță și s-au prăpădit boii. Iar Iarca vornicul au dat samă că el n-au făcut tocmală cu egumănul, nici au zis că sînt oile lui, ci numai ce au zis că el iaste vornic și iaste dator

https://biblioteca-digitala.ro

să s(e) puie pentru sătenii lui, şi adevărat au luat acele 9 oi de la egumăn, şi 4 berbeci i-au dat pentru berbecii înpărăteşti, iar cinci oi le-au poprit la dînsul, pentru acei 5 lei ci i-au dat egumănul(ui), căci Mierăuţă era dator să dea la berbecii înpărăteşti 4 berbeci şi era dator să-i dc şi 5 lei ce au dat el pentru dînsul la egumănul şi nu i-au dat nimic. Iar egumănul au adus faţă pe Gosav înainte me şi au mărturisit cu sufletul lui că egumănul s-au aşăzat cu Ion vornic înainte lui să-i dea acei 5 lei şi 4 oi şi să nu mai aibă nici unul, nici altul a mai cere ceva.

Deci eu cu toate aceste am zis să aducă şi pe Mierăuţă să fie de faţă la giudecată şi să aducă şi mărturiia lui Iordache Ruset medelnicer, ca să vedem cum a fi giudecat dum(nealui), de vreme ce egumănul au luat cu sufletul lui că n-au fost la acea giudecată, nici ştie cînd i-au luat boii, că n-au fost acasă. Şi am pus zi Iarcăi vornicul la mieză-păresimi să aducă pe Mierăuţă şi carte de giudecată ce au de la Iordache Ruset medelnicer, şi au trecut zioa şi n-au adus nimic. Şi le-am pus altă zi la Sfetii Ghiorghe şi iar n-au adus nimic. Şi le-am pus şi altă zi pînă în doaă săptămîni, făcînd şi zapis la mîna egumănului, or să aducă pe Mierăuţă şi mărturiia lui Iordache Ruset medelnicer, or să dea boii egumănului. Şi iar, nici carte, nici Mierăuţă nu-i nicăiri pînă acmu după Sîntă Măriia.

Acum, chemîndu-i de iznoavă şi nefiind nici Mierăuţă nici mărturiia şi iar încîlcind vorba şi lungind, am trimis şi am plinit acei doi boi de la Iarca şi i-am dat egumănului, căci am socotit că, dacă n-au avut treabă cu Mierăuţă, să nu (se) fie tocmit cu egumănul, ci să-l fie lăsat să-şi întrebe Mierăuţă cu egumănul. A doua, că el dacă au luat oile de la egumănul, să le fie dat lui Mierăuţă, să nu le fie mîncat el. Că, de ar fi dat acele 9 oi lui Mierăuţă, n-ar fi fost atîta gîlceavă; ce el le-au mîncat oile ce au plinit de la egumănul. Iar pentru celelalte 12 oi ce au luat Ghelasie egumănul de Caşin, cu dînsul să-şi întrebe, iar nu să să lege de egumănul de Bogdana, căci n-are treabă unul cu altul.

Şi aşa am hotărît giudecata, iar măriia ta, ca un stăpîn, vei giudeca cum a fi bună socoteala măriii tale.

Avgust 19 dni, let 7250 (1742).

După ce am fîrşit mărturiia, au venit şi Ghelas(ie), proegumăn ot Caşin şi au mărturisit înainte mè că au luat 12 oi de pe moşiia mănăstirii Caşinul, fiind el egumăn, de la acei bîrsani.

Robul măriii tale,
Radul R(acoviţă) vel spatar.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. X, doc. 7.
Orig.

213

Iaşi, 31 august 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Todireni să ia dijma moşiilor mănăsti-

https://biblioteca-digitala.ro

reşti, Todirenii şi Merenii (Sucevei), din tot ce vor produce iar locuitorii să lucreze boierescul după hotărîrea lui şi să nu se mute în alte sate.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniei mele rugătoriului nostru chir Ioasaf, egumenul de la svînta mănăstiré Toderenii ce iasti la ţinutul Sucevii, să fie volnic (a stăpîni) [1] hotărăle Toderenii şi Merenii ce sint pinpregiurul acei mănăstiri şi să aibă a lua venitul acelor moşii, dijma pe obiceiu din ţarini cu pîine, din grădini cu legumi, din prisăci cu stupi, din fînaţă şi din alte venituri, pînă în semnile ce arată la ispisocul domniei sale lui Gligorie vodă, din văleat 7246, ce iasti făcut de întăritură mănăstirii pe hotărîtura acelor moşii ce li-au hotărît stolnecul Şerban Cantacuzino şi şetrariul Solomon din poronca domniască.

Aşijdere şi oamenii ce vor fi trăitori pe aceli moşii, Toderenii şi Merenii, să aibă a face poslușaniie mănăstirii după hotărîre ce s-au făcut de la domnie me şi să nu fie volnici a să muta pe alte hotară. Şi nime să nu cutedze a sta înpotriva cărţii gospod, iar avînd cineva a răspunde pentru hotar, să margă la dregătoriul ţinutului să le ia sama şi să facă ştire aicea la dum(nealui) vel logofăt.

U Ias, let 7250 (1742) avgust 31.

Vel logofăt.
Procit vel pitar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXXIV, doc. 52.
Orig., pecete aplicată.

214

(Iaşi,) 8 septembrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de la ţinuturi să ia cîte doi lei pe an, pentru obligaţia lor, de la vecinii fugiţi ai mănăstirii Rîşca şi să-i dea egumenului, iar oamenii să rămînă unde sînt aşezaţi.

† Io Costandin Necolaiu voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mia la boiarii noştri, dum(nealor) ispravnicii de pre la ţînuturi.

Vă facim ştire că ni-au jăluit rugătoriul nostru Nathanail Şăptilici, eguminul de la sfînta monastire Rîşca, dzîcînd că are mănăstire oamini vecini înprăştieţi pen ţînuturi şi nici un folos n-ar fi avînd mănăstire de dînşii.

Pentru cari iată că vă scriiem, or în ce ţînut şi-ar afla vicini de a mănăstirii, făcîndu-vă ştire, să-i soroci şi aducîndu-i faţă să le luaţi sama cu amăruntul şi cu dreptate. Şi pentru carii s-or afla drepţi vicini a mănăstirii netăgăduiţi, să pliniţi de la fieşticare cîte doi lei de om pentru lucrul lor ce sînt să facă la mănăstire, însă un liu la Sfeti Dimitrie şi un leu la Sfeti Gheor-

[1] Omisiune.

https://biblioteca-digitala.ro

ghie, şi ei tot la locurile undi or fi aşădzaţi să şadă, numai pi tot anul aceşti bani ce scriem mai sus să-i dei în mîna eguminului pintru lucrul lor. Iar pintru carii or ave a răspundi cum că nu sînt vecini, să li daţi soroc să vie la divan cu carte de giudecată, trecînd la protocol.

Şi cii ce vor ave a răspune să-şi de chizeş cum c-or sta faţă[1].

Let 7251 (1742) săpt(emvrie) 8.

Procit vel pitar.
S-au scris în condică.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XVIII, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

215

(Iaşi,) 22 septembrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de la Tutova şi Vaslui să împlinească de la locuitorii de pe moşiile mănăstirii Barnovschi, din acele ţinuturi, cîte doi zloţi în schimbul celor douăsprezece zile de clacă şi să-i dea în mîna omului trimis de egumen.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la credincioşi boiarii noştri, dumnealor ispravnecul de ţinutul Vasluiului şi de ţinutul Tutovii.

Facem ştire că ni-au jeluit rugătoriul nostru sfinţiia sa Paisie, egumenul de Barnovschie, dzicînd că are mănăstire moşie la ţinutul Vasluiului şi la ţinutul Tutovii şi, după hotărîre ce s-au făcut, oamenii carei lăcuescu pe aceli moşii fiind să lucredzi 12 zile într-un an mănăstirii, igumenul nu pofteşte de la dînşii fîn să-i cosască, ori podvoadă să-i aducă sau altă slujbă să-i facă, fiind moşiile depărtate de mănăstire, ci măcar că altor stăpînii de moşii, oamenii ce şăd pe moşiile lor, nefăcîndu-le fîn sau podvoadă, le dau cîte 2 lei de om pre an pentru slujba obicinuită, iară sfinţiia sa îi lase şi mai gios, de om să-i de numai cîte 2 zloţi pe an, şi acei oameni nici atîta nu priimăscu să-i dea.

Pentru care vă poruncim, vădzînd carte domniii mele, să aduceţi dumnavoastră de faţe pe acei oameni ci-or fi şedzind pe moşiile mănăstirei, să luaţi sama di ce nu să supun poroncii. Şi de vréme că vor fi moşiile mănăstirei lui Barnovschie, unde şed ei, şi egumenul nu cere de la dînşii altă slujbă, să-i aşăzaţi dumnavoastră cu scrisoari şi să înpliniţi de la dînşii acei cîte 2 zloţi de tot omul casnec pe cîţi oameni vor fi şi să daţi banii în mîna omului trimis de igumenul, şi să nu ne mai vie jalobă.

Aceasta scriem.

Vleto 7251 (1742) sept(emvrie) 22.

Procit vel pitar.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXIV, doc. 41.
Orig., pecete aplicată.

[1] „Şi cii ce vor ave a răspunde...": adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

216

Iaşi, 30 septembrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte biv vel clucerului Mihalache Sturza, ispravnic de Roman, să cerceteze reclamaţia boierului Ion Şeptilici contra unor ţărani de pe moşia lui, Icuşeni, care nu-i dau dijmă.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie mea la boeriul nostru, dum⟨nealui⟩ Mihalachi Sturdza biv vel cluceriu, ispravnicul ţinutului Romanului.

Facem ştire dumitale că aice ni-au dat jalobă Ion Şiptiliciu că are la acel ţinut o moşie, a triia parti de satu de Icuşéni, ce-i iaste de la socru său Sandul Goia, şi avînd şi călugării de la mănăstire Săcul moşie acolo, dau voe oamenilor săi de la Săbăoani de lucreadză în tot hotarul acela şi să pun înpotrivă la vréme dejmii, de nu vor să dea dijma ce ar fi parte lui, a triia parti din dijma aceii moşii.

Pentru cari l-am orînduit la dumnealui cinstit şi credincios boeriul nostru, dum⟨nealui⟩ Sandul Sturdza vel logofăt, de i-au luat sama şi de vréme că nici călugării de Săcul, nici din oamenii lor ce lucreadză acea moşie nu s-au tîmplat aice, au socotit dum⟨nealui⟩ vel logofăt să vie Şiptiliciu acolo la giudecată.

Deci şi noi, după socoteala dumisale, îţi poroncim, viind cu carte domnie⟨i⟩ mele, să chiemi la giudecată pe acei ce-i va arăta Şiptiliciu c-au lucrat pe moşiia aceia, şi de s-or fi pus înpotrivă şi-i vor fi poprit parte lui din dijmă, ce s-a cădea de plinit fiind driaptă moşiia lui, să-i plineşti dijma, parte lui, şi să-i aşedzi acolo cum a fi mai cu dreptul, dînd şi carti de giudecată la mîna cui să va cădea, şi să o scrii la protocol.

U Ias, let 7251 ⟨1742⟩ săpt⟨emvrie⟩ 30.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XV, doc. 3.
Orig., pecete aplicată.

217

7 octombrie 1742

Egumenul de la Rîşca cere domnului ca locuitorii lipoveni de pe moşia Zamostia a mănăstirii, tocmiţi de predecesorul său cu plata dijmei în bani, să fie obligaţi a o da în produse.

Milostive şi luminate doamne, să fii mărie ta sănătos !

Jeluesc doamne măriii tale pe nişte lipoveni de la o moşie a mănăstirii de la ţinutul Sucevii, anume Zamostie, că fiind, mărie ta, alt egumăn înainte noastră la această mănăstire au făcut tocmala cu aceşti lipoveni de la Zamostie ca să de cîte un leu şi 7 parale de om pe an şi ce ar lucra acei o⟨a⟩meni, dejmă să nu le e şi au luat 13 lei de la lipoveni. Şi tîmplîndu-s⟨e⟩ de l-au scos pe dînsul şi m-au pus pe mine, an la iulie, mărie sa Gligori vodă, am jeluit măriii sale

https://biblioteca-digitala.ro

iar pentru aceşti lipoveni şi mi-au dat carte mării sale ca să-mi eu dejma de pe moşie şi ei n-au vrut să-mi de nice cu carte gospod. Tîmplîndu-s(e) şi mazilie mării sale, eu ce să fac alt, am făcut izvod de toată dejma lor ce s-au făcut, care cuprinde mai bine de 100 lei, şi pentru 13 lei ce au luat celalalt egumen de la lipoveni rămîne mănăstire păgubaşă.

Şi estimpu iarăşi silesc să-mi de banii pe tocmala lui Nil, celuealt egumen, ce eu, mărie ta, bani n-am vrut să eu pe tocmala lui Nil, tîmplîndu-s(e) de au bătut şi bruma la munte şi neavînd nice o nădejde de pîne într-altă parte. Am fost vinit la Eşi şi am jeluit mării tale pentru aceşti lipoveni şi mărie ta mi-ai dat luminată carte mării tale ca să-mi eu dejma de pe toate moşiile mănăstirii, şi de la lipoveni, după obiceiul pămîntului şi, viind eu acasă, am trimis să le e dejmă. Ei s-au sculat şi n-au vrut să de, ci au vinit înainte dumisale Dinului, ispravnecul Sucevii, şi dumnălui au dzis să-mi de dejma pe poronca mării tale. Ei au răspunsu că n-or da păn înainte mării tale.

Ce mă rog do(a)mne milii şi bunătăţii mării tale ca să-mi dai voe să-mi eu dejma de la dînşii, ca să mai putem trăi şi nui [1] la ceastă sfîntă mănăstire şi să nu s(e) împrăştie călugăraşii şi robii casii, că acolo la acea moşie ni-i nădejde puţinte nâne [2], dac-a hi mila mării tale să ne-o dai. Iar dacă nu, ei s-or duce care unde s-a pute hrăni, că eu n-am, mărie ta, cu ce-i chivernisi, că acmu sînt 2 a(n)i de cînd cumpăr pîne tut în bani. Şi aceşti lipoveni, măria ta, îmi stăpînesc moşia ca cînd ar hi a lor de uric. An au scos 12 pluguri de pe moşie şi estimp au scos 10 pluguri şi nice lasă să are alţi oameni, nici să cosască şi rămîne mănăstire păgubaşe. Şi am trimis şi izvoadele de dejma lor de an şi de estimp, ca (să) vedzi măria ta ci de pagubă să face mănăstirii de la aceşti lipoveni.

De aceasta ne rugăm mării tale dinpreună cu toţi călugăraşii. Şi să fii măria ta sănătos.

Let 7251 (1742) oc(tomvrie) 7.

Smeriţi şi pleoaţi rugătorii mării tale,
Eu Nathanail Şeptilici, egumen ot Rîşca, înpreună cu tot soborul.

(Rezoluţie :)

Io Costandin Neculai voevod, bojiu milostiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dum(neata) armaş Dinuli, ispravnic Sucevii, după hotărîre ce s-au făcut di la domnie me să-i faci pi lipoveni să s(e) supue egumenului dînd celi ci sînt obicinuite după hotărîre, ca să nu ni mai vie jalobă.

Let 7251 (1742) oct(omvrie) 11.

Procit vel pitar.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VIII, doc. 7.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Pentru „noi".
[2] Pentru „pâne".

https://biblioteca-digitala.ro

218

⟨Iaşi,⟩ 9 octombrie ⟨1742⟩

Cancelaria domnească trimite un aprod la satele Ciorteşti, Nogorăşti şi Coropceni din ţinutul Vaslui, ale mănăstirii Bărboi, să oblige pe locuitori să aducă nişte lemne pentru trebile mănăstirii, în contul slujbei de boieresc.

⟨1742⟩ [1] oc⟨tombrie⟩ 9.

O carte s-au dat unui om gospod, unui aprod, să margă pi la oaminii ci şăd pi moşia mănăstirii Bărboiul, anume Ciorteştii şi Nogorăştii şi Coropcenii, cari moşii sînt la Vaslui, şi să li stei zapciu asupra acilor oamini ci trăesc pi aceli moşii a monastirii, pentru nişti lemn ce este tăet pintru triaba mănăstirii şi pentru slujba lor s-au lăsat ca să aducă acel lemn şi nu l-au mai adus.

Pentru aceasta, cu ştirea ispravnicului de ţînut, să-i zapciiască şi să aducă lemnul, ori să facă slujbă la mănăstire după cum s-au hotărît, că cari nu s-a supuni poroncii s-or pedepsi.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 177 v.
Rezumat.

219

12 octombrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de la ţinuturi să împlinească de la vecinii pe care-i va arăta Miron Gafencu împrăştiaţi din satele sale Crasna, Ilişău şi Bănila, cîte doi lei.

Let 7251 ⟨1742⟩ oc⟨tombrie⟩ 12.

O carte s-au scris la dumnalor boerii ce sînt ispravnici pi la ţinuturi, pi jaloba lui Miron Gafencu biv vtori stolnic, pentru vecinii ce-au dzîs c-au avut la moşiile sali, anume satul Grasna [2] ot Suceava şi la satul ⟨Hi⟩lişău ot Dorohoi şi la satul Bănila ot ţinutul Cernăuţilor, şi s-ar fi strămutat cîţiva din vecinii săi pre la alti sati, dispri cari n-ari nici o slujbă. Şi cerînd la domnia mia dreptate păntru acii vecini, ca să cunoască de la dînşii ceva vinit, iată că poroncim, ori la cari ţinut ar afla di acii vecini ai săi, şi înştiinţîndu-vă Gafincu, să-i chemaţi faţă şi să-i înpliniţi di la dînşii di tot vecinul cîte doi lei pentru slujba ce sîntu obicinuiţi a-i face. Iar care ar ave a răspundi, să-i luaţi sama cu amănuntul, cu bună dreptate şi precum să va alegi, cu carte di giudecată să le hotărîţi, scriindu-le la potrocol. Iar cu cari nu s-or pute hotărî acolo, să le daţi soroc să vii la divan, să ste faţă cu carte di giudecată.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 178 — 178 v.
Rezumat.

---

[1] Datat după suita documentelor.
[2] Pentru : Crasna.

https://biblioteca-digitala.ro

220

⟨Iaşi,⟩ 18 octombrie 1742

Carte domnească pentru a supune pe oamenii din satul Larga ca să aducă fînul de boieresc.

⟨1742⟩ oc⟨tombrie⟩ 18 dni.

O carte de volnicie, să meargă la satul Larga, ot ţinutul Iaşului, al dumisale Costache vel vornicul, ca să stea zapciu asupra oamenilor de acolo să-i pornească ca să aducă nişte fîn al dumisale de acolo aicea ; pentru care fîn le-au fost poruncit dum⟨nealui⟩ vel vornicul în cîteva rînduri ca să-l aducă, pentru slujba obicinuită, şi ei, ca nişte oameni tari de cap, n-au ascultat.

Drept aceia, să le stei asupră şi fără zăbavă să pornească fînul, să-l aducă aicea. Să aducă şi pe 3—4 oameni de acolo de sat, pe cari-i va arăta ispravnicul dumi⟨sale⟩ că nu să supun poruncii, să dea sama [1].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 43 v.

Rezumat.

221

⟨Iaşi,⟩ 19 octombrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, trimite un om al domniei să împlinească de la locuitorii de pe moşia mănăstirii Barnovschi dijma din produse şi datoriile băneşti.

7251 ⟨1742⟩ oc⟨tombrie⟩ 19.

O carte dată slugii noastre cestui . . . . . [2] să fie volnic cu cartea domniii méle a mergi la oaminii ce sîntu şezători pe moşiilé mănăstirii Barnoschii şi la alţi oamini cari au avut bucate pe moşie mănăstirii, la care au mers omul egumenului cu cartea noastră şi nu şi-au dat dijma.

Drept acee, după izvod ce-i va da egumenul, să aibă voe a-i apuca ca să înplinească toată dijma obicinuită, iar avînd cineva a răspundé, să-i ducă

---

[1] Încă de la 17 dec. 1741 s-a dat o „carte de volnicie unui copil din casă să aducă pe oamenii de Larga, satul dum⟨isale⟩ vornicului Costache, de vreme ce nu să supun lui vel vornicul să-i facă slujbă" (Ibidem, f. 96v).

Din aceeaşi zi se menţionează o altă „carte de volnicie unui copil din casă, să aducă pe oamenii de Ciorăşti, de vreme ce-au bătut pe un copil din casă ce mersese să pliniască fînul de boieresc, ca să de samă cu ce îndrăzneală au bătut pe omul gospod" (Ibidem).

[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

înaintea ispravnicului de ţinut şi, cu ce vor fi drepţi datori, să înplinească de la dînşii. Aşijdére şi pentru bani ce are datorie egumenul la unii şi alţii, încă să-i ducă înaintea ispravnicului să le e sama şi, fiind datorie dreaptă, să înplinească. Şi nimi să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 180.

Copie.

222

Dracineţi, 24 octombrie 1742

Un număr de locuitori dau mărturie, faţă de starostele de Cernăuţi, la cererea egumenului de Pobrata, că Toader şi Grigore Nosăi, cu fraţii şi feciorii lor, sînt originari din Dracineţi, nu vecini din Rcvecăuţi.

† Facem ştir(e) cu această mărtorie la mîna sfinţiii sale părintele Sava, egumenul de la sfînta mănăstire Pobrata, unde este hramul Sfetii Neculai.

Au vinit înainte no(a)stră păntru nişte o(a)meni de aice den sat de Dracineţi anume Toder Nosăi, feciorul a lui Dumitru Nosăi, şi Grigori Nosăi, ficiorul lui Simion Nosăi, şi Făclor Nosăi, bra(t) lui Grigori Nosăi, şi Fodor, brat lui Toder Nosăi, car(e) pe aceşti o(a)mini îi trage vicini la sat la Revecăuţi dumnealui Ioniţi gramaticul zet lui Raţi. Şi eşendu sfînţiia sa cu Ioniţ(ă) gramaticul la luminat divanul gospod, şi-au orînduit divanul ca să sco(a)tă o(a)mini bătrîni să mărtorisască în sfînta beserecă, cum că sîntu ei de ice de talpă den Dracineţi, dar nu de Ră(ve)căuţi.

Şi-au adus sfinţiia sa cîţiva o(a)mini de aice de Drăcineţi, aşijdini au adus şi doi o(a)mini străini bătrîni, anume Vas(i)li Şapca, de vîrstă ca de noîdzeci de ani, car(e) dede sama că ţini minte cînd au luat turcii Cameniţa, şi Vas(i)li Belţic tij de Orăşeni, om ca de şaptedzeci mai bini de ani, cîndu s-au făcut pace au fostu ca de 20 şi mai bini (de) ani, şi aşe au mărtorisit cu sufletele lor înainte no(a)stră cum că sîntu aceşti o(a)mini Nosăeşti, numiţi mai sus, de aice den Draceniţi ot v(o)los(te) Cernăuţi, de talpă de la moşi, de la strămoşi, cu fînaţ, cu lazuri, cu pomiţi, car(e) mi-au arătat şi un păr ce este pus de Nechefor Nosei, moşul acestor Nosieşti. Şi-au dat sama aceşti o(a)mini bătrîni că părinţii Nosieştilor de ice den Draceniţi au mărsu cu dînşii pen ţiri străine şi pen ţara unguriască şi iar s-au întorsu cineş la locul său, aceşti 2 o(a)mini bătrîni la Orăşeni, iar Nosăeşti aice la Dracineţi, dar pe vreme unui bir greu ce s-au numit satana s-au resepit satul Dracineţi şi s-au dus aceşti Nosăeşti la Zavale, în ţara leşască. Şi de acolo au mărsu în Răvăcăuţi şi n-au şedzut deplin un an, şi vrînd călugării să-i e locul său la Dracineţi, iar Raţi n-au vrut să-i de, dar Noseştii iar s-au dat în cee parte la Zavale, apoi a vinit la locul său la Dracineţi şi peste 4 ani iar s-au acolisit Raţi de aceşti Noseşti şi li-au luat 2 boi şi zelogi den cas(ă). Dar Noseştii au şi mărsu la divan di-au făcut jalobă depreună cu ecuminul de Pobrata şi-au făcut carte gospod de apărare să le de şi boi(i). Şi, viindu acasă, i-au şi dat boii şi zilogile Neniul Raţi, şi de atunce sîntu 31 ani şi nime întru nimic nu i-au tras. Şi de pe cum scrie mai sus, ei au dat sama cu sufletele lor, apoi au mărsu şi în sfînta

https://biblioteca-digitala.ro

beşenică de au şi giurat car⟨e⟩ sîntu ei mai gios iscăliţi înpreună cu aceşti 2 o⟨a⟩mini băt⟨rîni⟩. Aceasta.

† U Draciniţi, let 7251 1742 oc⟨tomvrie⟩ 24.

Giurători :

Costîn Creciuninco ; Tod⟨e⟩r Preoopiţi ; Vas⟨i⟩le Şaboa ot ⟨O⟩răşeni ; Vas⟨i⟩li Beuţic[1] tij ot ⟨O⟩răşeni ; Mihăilă Ciornohuţ ot Cristeşti.

Erei Pentelei ot Dra⟨cine⟩ţ⟨i⟩. **Пред смною вцеркви стои присигли сию люде вѣспоминани** (Înaintea acestei biserici au jurat aceşti oameni mai sus pomeniţi).

† Aceşti oamini înnaint⟨ea⟩ noastră au mărturisit de pe cum scrii mai sus, s-au şi giurat.

G⟨heorghiţă⟩ biv vel sulger ; Şerban Flondor biv medelnicer.

Şi eu de cîndu au eşit torcii den Cameniţă tot în Draci⟨neţi⟩ l-a⟨m⟩ apucat, Neculce vel căpitan ot Coţman.

Ştefan de Drăcin⟨eţi⟩ tij m-am tînplat şi cu dzisa acestor o⟨a⟩mini giurători am soris mărtoriia.

Şi eu Vasili C.

† Eu Toadăr Bahrin.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXIII, doc. 46.
Orig.

223

26 octombrie 1742

Iordache Balş, biv vel jitnicer, dă fratelui său Lupu Balş, biv vel medelnicer, satul Plopeni în schimbul satului Vlădina şi jumătate din Marşiniţi, stabilind împărţirea în mod egal a vecinilor.

† Adică eu, Iordachi Balş, biv vel jicnicir, făcut-am scrisoare mia la mîna dumisale fratilui miu Lupul Balşi ci au fost medelnicer mare, précum ni-am învoit noi înde noi de i-am dat satul Plopini, în ţinutul Sucevii pi apa Sucevii, cu vicini şi cu vadu de moară în apa Sucevii, şi cu tot hotarul cel vechi după cum scriu zapisăli, carili acest sat îmi este mie danie de la dumniei mătuşi-mie Catrina Ursăcoe, şi dumnalui mi-au dat mie satul Vladiina, în ţinutul Hotinului, de ocolul tîrgului, şi giumătate de sat Marşiniţii, iar în ţinutul Hotinului, pe apa Prutului şi cu tot hotarul. Iar vicini de Novo Siliţă şi de Marşiniţii şi de Vlădiina. să-i înpărţim toţi în doî părţi, frăţeşte ; iar cu moşiie Novo Siliţa, eu să n-aib triabă, ci numai cu vicinii ; să s⟨e⟩ înpartă cîndu va milui Dumnezău şi să aibă a da toate zapisăli celi vechi de Plopini.

Şi la această tocmeală s-au tîmplat mulţi boeri şi oameni buni carii mai gios s-au iscălit. Şi pentru credinţa ni-am iscălit să s⟨e⟩ criadă.

Let 7251 ⟨1742⟩ oc⟨tomvrie⟩ 26.

Cozma Balş vel paharnic ; Iordachi Balş biv vel jicnicer ;

---

[1] Pentru Belţic.

https://biblioteca-digitala.ro

Lupu Balş vel medelnicer ; Vasile Balş.

Şi eu Toader Bădilă vornic ot Suceava m-am tîmplat şi am scris cu dzisa dumnilor sale.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXXIV, doc. 53.
Orig.

224

⟨Iaşi,⟩ 28 octombrie ⟨1742⟩

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte unui slujitor să meargă la Grozeşti, moşia vel vornicului Costache Razu, să silească pe locuitori a aduce o sută de care de lemne „pentru slujba obişnuită".

⟨1742⟩ [1] oct⟨omvrie⟩ 28.

O carte dată unui . . . . . [2], să aibă a mérge la satul Grozeştii, pe Prut, la ţinutul Lăpuşnei, al dumisale Costache vel vornic, că să stea asupra oamenilor de acolo, să-i pornească să aducă o sută cară de lémne, care le-au poruncit dum⟨nealui⟩ să aducă pentru slujba obicinuită, şăzînd pe moşiia dumi⟨sale⟩.

Drept aceia, să le stea asupră şi să-i pornească să aducă acéle cară de lémne.

Aşijderea, să aibă a lua în butuci pe Alexandru vornicelul i pe Toader Bătcă i pe Miron i pe Frimul şi pe Toderaşco de acolo, să dea seama pentru ce nu să supun poruncii.

Şi nimea să nu stea înpotriva cărţii gospod.

Aceasta porunoim.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 44.
Rezumat.

225

⟨Iaşi,⟩ 1 noiembrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Andrei, feciorul lui Albotă biv clucer, să-şi stăpînească moşiile Alboteni, Pătrăşcani, Grecii şi Ohirţeni, obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse şi să-i facă slujbă după hotărîrea domnească.

Nov⟨embrie⟩ 1 7251 ⟨1742⟩.

Dat-am carte domniii meli lui Andrii, feciorul Sandului Albotă ce-au fost clucer, să fii volnic a-şi stăpîni a sali drepti moşii ce dede sama că are la ţinutul

[1] Anul reiese din suita documentelor.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Sorocii, doî sate întregi ce dzis(e) că sînt pe Căinari, anume Alboteni şi Pătrăşcani, ş-alte doî sate iarăşi întregi ce dzis(e) că sînt pe Cobolta, anume Grecin(i) şi Ohîrţini, care dede samă că sînt de pe părinţii şi moşii lui şi are şi drese.

Deci, după dres(e) ce va fi avînd, să aibă a-şi lua şi vinitul moşiilor, dijma pi obiceiu din ţarini cu pîni, din grădini cu legumi, din prisăci cu stupi, din fînaţi şi dintr-alti viniturі. Şi oaminii ce s-ar afla trăitori pe moşiile lui să aibă a face slujbă după hotărîrea ce s-au făcut de la domnie me şi nimi să nu să cutedză a să puni înpotriva cărţii domnii meli. Iar cini ar ave a răspundi, să margă la giudecată înaintea lui vel căpitan de Soroca, să răspundză cu scrisori ce va ave. Şi poroncim domnie me lui vel căpitan de Soroca, viind acolo la giudecată, să le ei sama şi cum s-a căde cu dreptate să le hotărăşti giudecata cu carte de giudecată la mîna cui s-a căde.

Aşişderea şi di s-or puni vrunii înpotrivă şi n-or vre să de nici vinitul moşiii, nici să vie la giudecată, să triimiţi să-i aduci de faţă şi, luîndu-le sama, de va rămîne ficiorul lui Albotă stăpîn moşiilor acelora, să-i plineşti şi vinitul ce s-a căde de plinit.

Aceasta.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 179 v—180 r.
Copie.

226

⟨Iaşi,⟩ 11 noiembrie 1742

Divanul Moldovei cercetează pricina lui Ioniţă logofătul pentru un număr de şapte vecini din Revecăuţi, revendicaţi şi de mănăstirea Pobrata, dîndu-i carte de judecată să-i stăpînească.

Pentru vecinii lui Ioniţă logofăt

Facim ştiri cu această carte di giudecată pricum înainte a luminat divanul măriii sali domnului stăpînului nostru Costandin voevod, fiind şi noi di faţă, au vinit călugării di mănăstirea Pobrata şi-au pîrît di faţă pe Ioniţă logofătul pintru nişti vecini, anume Toader Nosăiu şi Fodor Nosăiu şi Ştefan sîn ego şi Ion fratili lui Ştefan şi Grigorie ficior lui Simion Nosăiu şi Ion sîn ego şi Prodan brat ego, dzîcînd călugării că aceşti oamini sînt drepţi vecini a mănăstirii Pobratii, din sat din Draciniţi, şi acmu s-au sculat Ioniţă logofătul di-i tragi vecini.

Deci măria sa vodă au întrebat pe Ioniţă logofătul, cu ci-i tragi vecini. Ioniţă logofătul au dat samă că aceşti oameni îi sînt drepţi vecini din sat din Răvicăuţi, dila ţînutul Cernăuţilor, arătînd şi o carti di la mărie sa răpoosatul Nicolaiu vodă, din let 7222 fev(ruarie) 18, scriind cum că s-au mai pîrît di faţă Ion Nianiul postelnicul, socrul lui Ioniţă logofătul, cu călugării di Pobrata pentru aceşti vecini şi i-au rămas pi călugării di Pobrata.

Pentru aceasta, măria sa vodă, luînd sama pre amăruntul şi vădzînd că călugării altă dovadă sau mărturie asupra acestor oameni n-au, aşa au aflat cu cale, că călugării îi ţîni rău, din vréme că nici un chip de dovadă n-au, şi i-au dat rămaşi din toată giudecata, oa să nu s(e) mai acolisască di aceşti vecini. Iar Ioniţă logofătul îndreptîndu-s(e) înaint(ea) divanului, cu driaptă giudecată

https://biblioteca-digitala.ro

i-au dat de grumaz pe mîna lui Ioniţă logofătul, ca să-i stăpîniască ca pre ai săi drepţi vecini.

Şi pe hotărîrea giudecăţii s-au dat şi această carte de giudecată la mîna lui Ioniţă logofătul, ca să-i fie de credinţă.

Let 7251 (1742) noem(vrie)[1] 11.

Boerii carii sînt iscăliţi: Sturdza vel logofăt; Costachi Razul v(e)l vor(nic); Enachi hat(manul); Andreiu Rus(e)t ban; Radul Răc(oviţă) v(el) spat(ar).

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 312 v.
Copie.

227

18 noiembrie 1742

Egumenul de la Slatina reclamă domnului că mazilul Panaite Vîrlan din Lămăşeni pune stăpînire pe o livadă de pomi făcută în Rădăşeni, pe moşia mănăstirii de un locuitor venit din „ţara căzăceascâ", mort fără urmaşi.

Milostivi şi luminate doamni, să fii măriia ta sănătos.

† Jăluim măriii tale că de cîţiva ani trecuţi au venit doi fraţi holtei, oameni streini din ţara căzăcească şi dintr-acei doi fraţi s-au aşedzat unul cu şiderea pe o moşie a mănăstirii, anume la satul Rădăşenii ot Soceavă, cari om s-au şi căsătorit luînd o fată dintr-alt sat şi s-au apucat acole pe moşie mănăstirii di-au făcut o livadă de pomi. După acie, peste cîtăva vremi s-au mutat acel om la un sat la Lămăşeni pe o moşie a unui mazil, anume Vîrlan Panaiote, şi şădzînd şi acolo cîtăva vrémi s-au dus şi de acolo şi-au murit de nu să ştie unde, şi niam dintr-acel om nime n-au rămas. Iar acmu acest Vîrlan mazil tragi ace livadă, ce-i făcută de acel om pe moşie mănăstiri, la stăpînirea sa.

Ce mă rog măriii tale să aibu dreptate, precum va fi mila măriii tale.

Smerit rugătoriul măriii tali, Ghedeon egumen ot Slatină.

(Rezoluţie:)

Io Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Din vreme că niam de acelui om ce-au făcut livada nim(eni) nu să află şi livada iaste pe moşiia mănăstirii, să fie volnic egumenul a stăpîni livada. Iar de ar ave cineva a răspundi, să margă la ispravnicul ţinutului să-i ia sama şi, precum s-a cădea, să hotărască[2].

7251 (1742) nov(embre) 18.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Iniţial scris septembrie.

[2] La 25 mai 1744, Ioan Mavrocordat dă mănăstirii Slatina carte de stăpînire pentru o livadă pe care „...au făcut-o un om, anume Moscalul, ce-au fost nemerit din ţara leşască şi şedzînd pe locul mănăstirii şi-au fostu făcut acea livadă, şi după moarte acelui moscal, nerămînînd ficior, au rămas livada în sama mănăstirii de o ţin călugării de multă vreme" (Ibidem, doc. 3, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

228

⟨Cernăuți,⟩ 30 noiembrie 1742

Gheorghiță, biv vel sulger, staroste de Cernăuți, dă carte de imputernicire egumenului de la Horecea să apere pădurea mănăstirii de „oamenii împregiurași", interzicînd oricui a tăia lemne.

Dat-am cartea nostră părintelui egumen de la mănăstîrĕ Chihorace[1] ca să fie volnec a-şi apăra moşii mănăstirii, pădure, de oamini înpregiurași de pe aice, să nu fie volnic nimă a mărgi a tăe măcar un lemnu. Iar car⟨e⟩ vor mărgi să tae pă locul mănăstirii şi n-ar asculta porunca nostră, dăm voe părintelui cu carte nostră ver pe cine v-ar prinde tăindu pe locul mănăstirii, să-l aibă a-l prinde şi[2] să-l aducă aice la noi la Cernăuți şi cu ră pedapsă va fi pedepsît. Aceasta,

Let 7251 ⟨1742⟩ no⟨iembrie⟩ 30.

G⟨heorghiță⟩, biv vel sulger.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIX, doc. 22.
Orig.

229

30 noiembrie 1742

Cancelaria domnească porunceşte lui Iliaş vel căpitan de Soroca, să supuie pe oamenii care locuiesc pe moşia Budele a vornicului Iordachi Cantacuzino să facă slujba obişnuită.

1742 noem⟨vrie⟩ 30

Altă carte s-au scris, tij la Ilieş vel căpitan di Soroca, pintru oaminii ci şăd pe moşia dumisale vor⟨nicului⟩ Iordachi Cant⟨acuzino⟩ ce are acolo la Soroca, anume Budil⟨e⟩, moldoveni şi jid⟨ovi⟩ şi nu s⟨e⟩ supun ca să-i facă slujba obicinuită. Ce să caute să-i cheme faţă, să e sama şi pi care nu vor să-i slujască să-i pedepsească, ca să-i supue să-i facă slujba, să nu mai jăluiască[3].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 181v.
Rezumat.

---

[1] Pentru : Horece.

[2] Urmează două cuvinte tăiate : „în butuci".

[3] Pentru aceeaşi moşie se mai păstrează, cu data de 3 noiembrie 1741 : „O carte a dumisale Iordache Cantacuzino biv vel vornic, de volnicie, ca pă cine ar trimite la moşia dumisale ce au spus că are la satul Budele, ce este pă apa Nistrului, la ţinutul Sorocii, în dreptul Movilăului, unde să fac iarmaloacile, să aibă a-şi lua dijma şi venitul locului, du pă tot hotarul, din toate veniturile moşii, pe obicéiu. Iar cine va avea a răspunde ceva, să vie de faţă" (Ibidem, f. 76v).

— De asemenea se mai găseşte şi următoarea poruncă domnească din 20 aprilie 1735 : „Noi Constantin Nicolae voevod bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cart⟨ea⟩ domniii méle cinstit şi credincios boierului nostru, dumisale

https://biblioteca-digitala.ro

10 decembrie ⟨1742⟩

Hrisoscul credincerul raportează domnului că a așezat la Rîpile Crasnei pe niște oameni fugiți de la satul Bahnari din cauza boierescului, iar ispravnicul de Vaslui a trimis de i-a dus înapoi.

⟨1742⟩ [1] dec⟨hembrie⟩ 10

† O carte de la Hrisoscul credincer.

Tîmplîndu-mă eu cu banii peceților la ținutul Fălciiului, am dat piste niști oameni bejenari rădicați de la satul Băhnarii, din ținutul Vasluiului și fugînd piste ținutul Fălciului. Și de vreme ce mi-au dzis că fug de supărare boierescului, fiind ⟨pe⟩ moșia lui Ion Pălade treti logofăt, i-am poprit înblînzindu-i cu voroava, s-au aședzat la Rîpele Crasnii și dîndu-le peceți, au rămas să-și plătească pecețile acole. Dară acum au trimis Ștefan Rusăt păharnicul, ispravnecul Vasluiului, și i-au rădicat cu tot ce-au avut de i-au dus la Băhnari.

Pe 10 oameni ce-au rămas, bez 10 ce-au fugit din satul Creță̆știi al episcopii Huș̆ilor, jăluindu-se ei la mine că sînt săraci, i-am rînduit să s⟨e⟩ cisluiască cu satul Crăsnă̆șenii, ce sînt aproape de Creță̆ști, dar nu vor să-i priimască [2].

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 609.
Copie.

Iordache Cantacuzino vel vornic și omului dumisale pă cine va trimite, să fie volnic cu cart⟨ea⟩ domnii mele a lua venitul moșii dumisali, Budele, pre care să face iarmarocul Movilăului, pă obicéiu, din cas⟨e⟩ ce vînd, din dughene, ori de la neguțitori streini ori de la cei de loc, ori turci ori creștini, din cîrciume, din cară, ori cu ce ar fi, din toate să aibă a lua. Așijderea și venitul podului și a luntrelor ce umblă preste apă, de vréme ce s-au ales că este moșie dumisale vel vor⟨nicului⟩ unde umblă podul, iarăși dum⟨nealui⟩ vornicul să cade să ia venitul. Însă prețul ce ar da alții, voe să aibă vel căpitanul de Soroca a da el și să ia podul în seama lui. Și nime să nu stea împotriva cărții domnii mele. Așijdire și din velnițe iarăși să ia pe obicéiu" (Ibidem, f. 360, copie).

— În legătură cu un pod făcut de vel căpitanul Ilieș de la Soroca pe aceeași moșie i se poruncea acestuia, la 30 noiembrie 1742, „să caute ori să-și rîdice podul din vad, ori să-și ia banii pi pod" (Ibidem, f. 181v).

[1] Data reiese din suita documentelor.

[2] La 18 decembrie 1742 i s-a răspuns lui Hrisoscul credincerul : „Carte ce ne-i trimis am luat și am înțăles, pentru oamenii de Băhnari și de Bălțați de la ținutul Vasluiului, că ridicîndu-să de acolo le-ai arătat loc de așădzări la ținutul Vasluiului și le-i dat și peceți. Această voe n-ai avut, ce ție să cade să înștiințăzi pe vel căpitanul de Codru și de la dînsu să-ți ei răspunsul, iar nu să faci din capul tău" (Ibidem, f. 588v).

— Un raport a fost primit și din partea lui Iordache vel căpitanul de Codru, căruia i s-a răspuns la 13 decembrie 1742 : „Cart⟨ea⟩ ce ni-i scris am înțeles pintru satul Băhnarii și Bălțații de la Vaslui, că ridicîndu-să de acolo i-ai oprit acolo la Fălcii. Pintru aceasta bine ai făcut, iar că le-i arătat loc de aședzare și le-i dat și peceți, această voie n-ai avut, ce nu trebuia să-i fi oprit și să ne înștiințezi. Că i-au luat la urmă, bine au făcut, numai să-i întrebi pentru toate jalobile lor și una cîte una să ni le triimiți în scris. Pentru oamenii de Crețești, că i-au amesticat la cislă cu alt sat, bine au făcut și, de a vini să jăluiască, vom da răspunsul" (Ibidem, f. 586v)..

— Tot acestuia i se scrie din nou, la 18 decembrie 1742, arătîndu-i-se cum să procedeze în continuare cu oamenii : „O carte legată la Iordachi vel căpitanul de Codru. Îți facim știre că ni-au scris Hrisoscul pentru oamenii de Băhnari și

https://biblioteca-digitala.ro

231

15 decembrie 1742

Cancelaria domnească trimite un copil de casă pentru aducerea egumenului de la Bogdana, care bătuse pe Vasile Ungureanu de la Bacău şi nu a vrut să vină la judecată.

Let 7251 (1742) dec(hembrie) 15.

O carti s-au dat slugii noastre cestui copil în casă, să miargă la Nicanul, eguminul de mănăstir(ea) Bogdana, de care au jeluit acist om Vasilie ungurianul di la Bacău, din sat din Iliişti, cum că i-au făcut multă sărăcie şi strîmbătate, încă l-au şi bătut. Pentru care ni-au fost mai jeluit omul acista mai în trecuti zili, şi pe jaloba lui s-au fost scris soroc gospod la eguminul, ca să vie faţă. Şi mirgînd el cu sorocul la eguminul i l-au arătat, iar eguminul încă l-au şi mai bătut şi i-au poprit şi sorocul, şi la divan n-au vrut să vie.

Pentru aceasta, cu ştir(ea) ispravnicului di ţinut, să aibă a-l lua şi să-l aducă aici, aducînd şi în scris toată pricina lor precum au fost.

Nimi să nu ste înpotriva cărţii gospod.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 38 r-v.
Rezumat.

232

(Iaşi,) 17 decembrie 1742

Veliţii boieri dau carte de mărturie că medelnicerul Toader Carp s-a obligat în faţa lor să despăgubească cu 8 lei şi o vacă cu viţel pe Dămian din Curluceni (Lăpuşna) pentru casa şi livada pe care i le-a luat.

Let 7251 (1742) dic(hembrie) 17.

Facem ştire precum s-au pîrît de faţă înaint(ea) noastră Dămian din sat din Curluceni ot Lăpuşna, sîn Istrat(e), cu dumnealui Toadir Carp med(elnicerul), dzîcînd omul acesta cum că încă cînd era acel sat Curlucenii în stăpînire răpoosatului Mogîlde Brăescul biv vel medelnicer, cu voe stăpînului satului au mers cu părinţii lui de s-au aşădzat într-acel sat şi, şădzînd cîţiva ani acolo, şi-au

---

de Bălţaţi, că ridicîndu-să să fugă de la Vaslui, de răul boieresculuí, i-au oprit acolo la Fălciu, arătîndu-le loc de aşădzare şi le-au dat şi peceţi. Care această voe el n-au avut, să căde să te înştiinţezi pe tine şi de la tine să-şi ia răspunsul. Şi rîdicînd pe oameni de i-au dus iar la urma lor la Vaslui, au venit oamenii de ni-au jăluit, cum că ei au moşie la Rîpile Crasnii şi acolo vor să s(e) aşedzi, la moşiile lor. Ce să cauţi să mergi acolo şi să ei şi nişte mazili, oameni de ispravă, să mergeţi să le vedeţi moşiile şi să le alegeţi şi alegîndu-le să le şi hotărîţi moşiile şi să ne faciţi ştire şi apoi om socoti" (Ibidem, f. 588v—589).

https://biblioteca-digitala.ro

făcut şi casă şi livadă cu cîţiva pometi roditori. Iar după ce au încăput satul acila în stăpînir⟨ea⟩ med⟨elnicerului⟩ Carpu, întîiu li-au luat casa şi cu heiurile toate di au dat-o unui fiu al dum⟨nealui⟩, şi lui i-au dat altă casă mai proastă, iar apoi li-au luat şi livada cea di pomi şi cu roada ei.

La care fiind de faţă şi dum⟨nealui⟩ med⟨elnicerul⟩ Carpu, n-au tăg⟨ă⟩duit cum că nu i-au luat casa şi pometii, numai au pohtit să s⟨e⟩ aşedză cu omul, atîta pentru livadă, cît şi pentru casă, să i le plătiască cum s-a put⟨ea⟩ aşădza şi să rămîe med⟨elnicerul⟩ Carpu stăpîn, precum moşiei, aşa şi casăi şi livedzii. Ş-aşa i-am aşădzat : pentru casă şi pentru heiuri di pin giur⟨ul⟩ casăi să-i dia dum⟨nealui⟩ med⟨elnicerul⟩ Carp omului 8 lei, bani aici pi loc, iar pentru livadă, după ce va mergi dum⟨nealui⟩ la ţară acasă, să-i de omului o vacă cu viţăl alături ş-aşa să rămîe înpăcaţi ş-aşădzaţi, atîta pentru casă cu heiurile ei, cît şi pentru livada cu pometii.

Şi fiind priimiţi ş-aşădzaţi cu aceasta şi o parte şi alt⟨a⟩, noi încă am dat această mărturie a noastră, ca de ar da dum⟨nealui⟩ med⟨elnicerul⟩ Carpu omului acei 8 lei bani şi vaca cu viţălul, să rămîe stăpîn pricum casăi cu heiurile ei, aşa şi livedzii cii cu pomi, ca să o stăpîniască cu pace în veci, cu toată roada ei.

Aceasta facim ştire.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 52 v.—53.
Copie.

233

⟨Iaşi,⟩ 21 decembrie 1742

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, face cunoscut lui Ion Izmană, vel căpitan de Dorohoi, să oprească oamenii din raiaua Hotinului a trece pentru lemne, fîn şi arături, iar pentru cei ce vor veni din raia, să-l înştiinţeze.

⟨1742⟩ dec⟨hembrie⟩ 21.

Răspuns la Ion Izmană vel căp⟨itanul⟩ de Dorohoi.

Carte ce ni-i trimis am luat, cele scrise am înţăles, pintru oamenii din raeoa Hotinului, ca să să oprască pintru lemni şi pintru fîn şi pintru arături. Pintru aceasta ţi s-a mai poroncit şi tot ace poroncă ţi să dă, ca să-i opreşti. Iar pintru acie cari să trag din rae, să vie să să aşedză ; după ce vor vini şi să vor aşedza, atunci să ni faci ştire şi vii ave răspuns. [1]

Aceasta.
Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 589 v.
Copie.

[1] La 28 octombrie 1742 este rezumată în condică o „carte di la Gheorghiţe sulger starostele de Cernăuţi. 3 cărţi de la măria sa vodă li-au luat : una pentru raiîenii din raiaoa Hotinului, ca să nu-i lase cu plugurile să are în Moldova, ce să fie margine poprită ; alta pentru turcii ce vor fi făcut stricăciuni pagube oamenilor di pe margine, ca să facă izvoade anume ; alta pentru un ogar, să triimită la Hotin. De toate va face urmare după cum i se porunceşte" (Ibidem, f. 604).

https://biblioteca-digitala.ro

234

⟨Iaşi,⟩ 31 decembrie ⟨1742⟩

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei aduce la cunoştinţa egumenilor şi boierilor că divanul a hotărît, pentru lipovenii stabiliţi în ţară, să se respecte învoielile făcute cu stăpînii de moşii; cei ce n-au învoieli vor da cîte un leu pe an şi nici un fel de dijmă, iar pe locurile domneşti nu vor da nimic.

⟨1742⟩ [1] dec⟨emvrie⟩ 31.

6 cărţi a lipovenilor din ţară, cum li s-au făcut hotărîre, pentru că şed pe moşii omeneşti.

Noi Costandin Nicolae voevod, milostiiu bojiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Şeasă cărţi, într-acest chip scriind : Facem ştire sfinţiilor voastre igumeni di pe la mănăstiri şi dumilor voastre boieri şi lăcuitorilor moşinéni de la ţinuturi pentru lipovenii ce sînt aşezaţi la Băneşti şi la Ruşciori şi la Dragomirna şi la Salce şi la Hănţăşti şi la Sănăuţi şi la Zamostie, ce sînt la ţinutul Sucevii, i la Budeşti pe Cracău, ot ţinutul Niamţului, i la Hîrlău, la ţinutul Hîrlăului, că iată, fiind ei oameni streini aice în ţară şi şezînd pe moşii omeneşti şi făcînd domnia mia cercetari şi pentru odihna lor, cum şi pentru altă ţară, ca să nu fie de tot călcaţi şi supăraţi de cătră stăpînii moşiilor, i-am pus la cale precum am socotit cu dreptate, ca nici ei să trăiască în supărare, nici stăpînilor moşiilor să fie cu pagubă.

Şi din vreme că unii dintre dînşii au arătat şi tocmală ce au cu stăpînii moşiilor, de dau pe an de casă cîte un leu, alţii cîte 2 zloţi, acea tocmală, vrînd ei a mai şîde pe aceli moşii, să rămîe tot nestrămutată, numai afară din tocmala lor un ban mai mult să nu de, nici altă nemică. Iară carei dintre dînşii n-au tocmală pînă acmu cu stăpînii moşiilor, sau carei dintre lipoveni vor vre să s⟨e⟩ mute di pe o moşîe pe alta, am făcut hotărîre împreună cu tot sfatul nostru, mai mult decît un leu de casă pe an să nu de stăpînilor moşii şi altă dejmă să nu de, nici cu clăci să nu-i supere. Însă vrînd ei a să muta pe locuri domneşti, să şadă cu pace şi nici leul acela să nu de, nici altă dejmă.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 98.

Copie.

235

⟨Iaşi,⟩ 15 ianuarie 1743

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de ţinuturi să împlinească de la vecinii fugiţi ai mănăstirii Voroneţ cîte doi lei pentru slujba lor şi să-i trimită egumenului.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la credincioşi boiarii domnii mele, dumnealor ispravnicii di pe la ţinuturi.

[1] Data reiese din suita documentelor.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că ni-au jăluit rugătorii noştri. Calestru egumănul şi cu toţi călugării de la mănăstire de la Voroneţu, dzicînd că are mănăstire cîţiva vecini strămutaţi de la locurile sale de mai înainte, dispre carei n-are mănăstire nici un folos, nici o slujbă, după cum este obiceiul vecinilor să facă stog de boerescu şi să ducă podvoadă la mănăstire şi altele. Carei unii ca aceia şi mai înainte s-au obicinuit de la domnie să dia pre an cîte 2 lei pentru slujba lor, după cum arată cărţile domnilor mai denainte, iară acmu nici acei cîte 2 lei nu pot scoate de la vecini.

Pentru care iată că vă scriem : de la care vecini n-ari pute scoate fără giudecată acei cîte 2 lei, dîndu-vă în ştire dumilor voastre, să-i chemaţi de faţă pe vecini, să luaţi sama şi fiind vecini netăgăduiţi, să înpliniţi cîte 2 lei de vecin şi să daţi la mînule călugărilor. Iară carei ar avia a răspunde tăgăduind că nu-s vecini, acolo să nu-i giudecaţi, ce să-i trimiteţi aice, să-i giudecăm noi.

Aceasta vă scriem. [1]

Vleto 7251 ⟨1743⟩ ghen⟨arie⟩ 15.

Procit vel pitar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 59.
Orig., pecete aplicată.

236

15 ianuarie ⟨1743⟩

Boierii divanului dau sulgerului Adam Luca o carte de mărturie că Mereuţă, feciorul lui Ion Fărmăcel, este vecin al său.

O carte di rămas s-au dat la mîna dumisale lui Adam Luca sulgeru, cum s-au pîrît faţă cu Merăuţă ficiorul lui Ion Fărmăcel, carile au jăluit precum că-l tragi sulgeriul Adam la vecinătate şi el vecin n-ar fi. Iar dumnealui sulgeriul Adam au adus patru oamini marturi, anu⟨me⟩ Gligorie şi Andrii şi Darie şi Acsintie, cari marturi s-au dat pe mîna vornicilor de poartă şi i-au dus la sfinţie sa părintele mitropolitul şi au giurat în sfînta mitropolie pre sfînta icoană a precistii şi încă întîmplîndu-să acolo şi Ilie Zmuncilă ficior di boeriu, care şi el înpreună cu aceşti patru oamini au giurat în biserică precum că di cînd ţin ei minte au apucat pe aceşti oamini tot vecini dumisale sulgeriului.

Care s-au vădzut şi mărturie vornicilor di poartă precum au giurat şi s-au dat şi di la dumnialor boerii carte di rămas la mîna sulgeriului, ca să-i stăpîniască ca pe nişti vecini

⟨1743⟩ [2] ghenar 15.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 237, f. 241.
Rezumat.

---

[1] Documentul este repetat întocmai la 26 iulie 1744 (Ibidem, pach. LXXXIV, doc. 176). — O dispoziţie identică dă Const. Mavrocordat la 23 ianuarie acelaşi an, pentru mănăstirea Pîngăraţi (Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 127).

[2] Datarea reiese din suita documentelor.

https://biblioteca-digitala.ro

Iași, 23 ianuarie 1743

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Slatina să stăpînească livezile de la Rădășeni și Măzănești făcute de către vecini ai mănăstirii, morți sau fugiți din sate.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniei mele rugătoriului nostru Ghedeon ieromonah, egumăn de Slatina, să fie volnic a stăpîni nişti livedzi de pomi ce dédi samă că ar fi făcute de vecinii mănăstirii pe moşiia mănăstirii, la Rădăşeni şi la Mădzănăeşti, din carii vecini unii au murit şi nu le-au rămas ficiori, alţii s-au dus de treescu la alte părţi şi n-are mănăstire nici o slujbă, iar livedzile le trag ca să le stăpînească unii din sătenii de Rădăşéni făcîndu-să că-s neamuri cu stăpînii acelor livedzi.

Deci, pentru livedzile unora ca acelora morţi şi nu le-au rămas ficiori trăitori acolo în sat, sau fugiţi şi n-are mănăstire nici un folos de dînşii, după dreptate ce s-au socotit că să cadé, s-au dat voe egumenului să le stăpînească cu toată roada lor şi nime din neamurile lor să nu se amestece peste această carte a domniei mele.

Vel logofăt.

U Ias, let 7251 (1743) ghen(arie) 23

Şi s-au scris la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

238

22 iunie 1743[1]

Filip Catargiu, vtori postelnic, reclamă domnului că pe moşia lui, Tătărăşeni, un armean şi un turc ţin vite şi nu i-au plătit arenda de doi ani. Constantin Mavrocordat porunceşte ispravnicului de Hîrlău şi Dorohoi să cerceteze şi să împlinească de la ei ce va fi cu dreptul.

Milostive doamne, să fii măriia ta sănătos.

† Înştiinţădzu pe măriia ta pentru o moşie ce am, anume satul Tătărăşenii, în ţinutul Dorohoiului, că pe acea moşie de 2 ani încoace ţin bucate un arman şi un turcu şi venitul moşii nu plătescu.

Ce mă rog mării tale să aibu dreptate, să să împliniască de la dînşii vinitul locului.

Să fii măriia ta sănătos!

Plecat sluga măriii tali,

Filip Catargiul, vtori postelnic.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

(Rezoluţie :)

Io Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dum(neata) ispravnice[1] de ţinutul Hîrlăul şi Dorohoiu să chemaţi faţă pe acel arman şi pe turcu şi să luaţi sama şi ce va fi cu dreptul să de pe an, de cînd n-au luat, să pliniţi şi să dai carte de mărturie trecînd-o la protocol.

Let 7251 (1743) iuni 22.

Procit vel pitar.

Trecut la prot(ocol), Dumitrie.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCXXV, dosar 7, doc. 9,

Orig., pecete aplicată.

239

(Iaşi,) 22 iunie 1743[2]

Egumenul de la Sfîntul Sava reclamă domnului că locuitorii satului Guşiţei nu i-au dat venitul de doi ani ; Constantin Mavrocordat porunceşte ispravnicului de Fălciu să oblige pe oameni să i-l plătească.

Milostive şi luminat(e) do(a)mne, să fii mărie ta sănătos !

† Jăluesc măriii tale ca domnului milostiv, că am un sat la ţînutul Fălciului, anume Guşăţăii, şi de doi ani, de cînd ai vinit mărie ta, s-au strînsu puţintei oamini la acel sat şi nimică pîră acmu de la dînşii n-am luat, după cum este poronca şi hotărîria măriii tali să ne dia oaminii ce şăd pin sate, aceştia mie nimic nu mi-au dat.

Şi mă rog măriii tale să fie mila măriii tale să porunceşti la ispravnicul ca să-mi pliniască banii de la dînşii după hotărîrea măriii tale.

Aceasta mă rog măriii tale. Să fii mărie ta sănătos !

Rugătorul măriii tale,

Damian, igumenul ot Sviti Sava.

(Poruncă domnească :)

Io Costandin Neculai voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldovscoi.

Dumneata, ispravnicul de Fălcii, să chemi pe acei oameni şi ori să s(e) aşează ei cu egumenul să plătiască venitul moşii, precum plătesc şi alţii, ori, de nu s-ar aşadza, să plineşti dum(neata) de la dînşii, precum plătesc şi alţii pe hotărîre ce s-au făcut.

Let 7251 (1743) iunie 22.

Procit vel pitar.

Trecut la prot(ocol).

Arh. St. Buc., M-rea Sf Sava-Iaşi, pach. XLVII, doc. 11.

Orig., pecete aplicată.

---

[1] Aşa în text.

[2] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Cernăuți,⟩ 8 august 1743

Gheorghiță, biv vel sulger, staroste, poruncește tîrgoveților din Cernăuți să lase nesupărați patru oameni ai mănăstirii Horecea, de boieresc, de clacă și de toate „angheriile", fiind dați pentru „poslușanie".

† Voi, oamini tîrgoviți din Cernăuți, iată că vă poruncescu tuturor a înțălegi să aveți a da pace acestor patru oamini a sfintii mănăstiri ce s⟨e⟩ cheamă Horeci, aici lîngă Prut, ca să nu-i învăluiți nime întru nimic, ci să aibă pace dispre voi di boirescul și di clacă și de cal de olacu și de toati angheriile cîte sînt pi voi și pe alte sati a ținutului, numai ei să fii pintru poslușani⟨a⟩ sfintei mănăstini precum scriu mai în sus. Și să-și de banii di acmu osăbitu, cineș pe putința lor, că aș⟨a⟩ da și măria sa vodă pentru sfintili mănăstiri, ca să nu fie oaminii amestecați cu alții, ci să-și di ei numai banii gospod, cît și pentru pominire la svinta mănăstire la toati liturghiilé. Și mai multă supănaré să nu le faceți.

Aceasta vă scriu.

Let 7251 ⟨1743⟩ avgust 8.

Iane staroste ⟨grecește⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Doljești, pach. XIX, doc. 20.
Orig.

241

București, 1 octombrie 1743

Constantin Costuț Neniul, biv vel paharnic, dă mănăstirii Neamț satul Preuteștii cu tocmeala de a primi „oareșce bani", iertînd pe vecinii acelei moșii, să fie slobozi, după cum îi mai iertase odată.

† Adecă eu, Costandin Costuț Neaniul biv vel paharnic, dat-am această a noastră adevărată scrisoare a noastră la sfînta mănăstire a Neamțului, unde să cinstéște și să prăznuiaște hramul Înălțării domnului nostru Iisus Hristos, ca să fie de bună oredință că din dumnezăiască rîvnă m-am socotit și m-am îndemnat de am dat aceștii sfinte mănăstiri satul Preuteștii din ținutul Neamțului, dupe cum ne iaste și ne-au fost noao de la Vasilie vornecul Cantacuzino, încă și cu o moară ce am făcut-o noi și cu și alt vad de moară. Și să să știe că acest sat pe jumătate mi l-au fost dăruit mai sus zisul răposatul boiariu pintru pricinile ce dumnealui scrie, iar pe jumătate l-au fost cumpărat de la dumnealui răposatul părintele mieu Theodor Costin Neaniul drept taleri . . . .[1] Și acest sat fiind pe jumătate al mieu, mi l-au dat mie întreg cînd ne-au făcut fraților și surorilor părți cu diiata dumnealui, după cum arată în diata dumisale.

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci ieu acum îl dau întregu aceştii sfinte mănăstiri ca să-i fie moştenire în véci. Însă dar, avînd şi eu trebuinţele méle şi fiind la scăpătăciune, l-am dat cu această tocmeală de mi-au dat şi sfînta mănăstire oareşce bani, taleri...[1] noi. Deci de acum înainte să fie întru stăpînirea sfintei mănăstiri în véci. Şi pentru mai adevărată credinţă ni-am pus pecete şi iscălitura.

În oraşul Bucureşti, let 7252 (1743) octomvrie 1 dni

Costandin Costuţ Neaniul biv vel paharnic,
dăruitoriu şi vînzătoriu.

Adevărat cu moşiia cu morile i vad de moară le închin sfintei mănăstiri, iar vecinii acei moşii îi ert să fie slobozi, în véci ertaţi, după cum i-am fost ertat de mine însă mai denainte după o boală a mea grea şi m-am lăcomit de am fost întors, Dumnezeu să mă ierte[2].

Costuţ paharnic.

Şi am scris eu popa Costandin ot bis(erica) Gotii cu zisa dumnealui[2]

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVIII, doc. 17.
Orig., două peceţi aplicate.

242

(Iaşi,) 21 februarie 1744

Stamate, copil de casă, reclamă domnului că oamenii de pe moşia lui, Brăteni (Fălciu), îi produc pagube fără să-i dea venitul; Ioan Mavrocordat îi dă carte să-şi ia dijma pe obicei, să-i oblige a-i face „slujbă după hotărîre" şi să pună vornicel în sat.

Luminate şi mult milostive doamne, să fii măriia ta sănătos!

Jăluescu doamne măriii tale ca unui domnu bun şi milostiv pentru că am o moşie, anume Brăténii la ţînutul Fălciului, pe care moşie şăd cîţiva oameni şi am vie şi pometi şi livezi. Şi şăzînd eu aici în Eşi, iar ei îmi mănîncă pometii şi viia şi-mi calcă moşiia şi eu n-am nici un folos de moşiia mea. Pentru care dînd jalbă măriii sale lui Grigorie vodă şi măriii sale Costandin vodă, mii-au făcut cărţi să-mi iau dijma de la dînşii şi să-mi dea ascultare pe obicéiu la céle ce va fi cu cale, şi nici unele de acélea nu-mi dau.

Mă rog măriii tale ca să aibu dreptate.

Robul măriii tale,

Stamatie, copilul din casă.

(Rezoluţie:)

Io Ioan Nec(ulaie) voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Să fie volnec a-şi stăpîni moşiia şi el să-şi pue vornicel în sat şi toţi oamenii să asculte de dînsul făcîndu-i slujbă pe hotărîre şi dijma încă să-i dea pe obicéiu.

7252 (1744) fev(ruar) 21.

Vtori vistier.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond Kogălniceanu, pach. LXXXVI, dosar 1 doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Loc alb.
[2] Alt scris.

https://biblioteca-digitala.ro

14 martie 1744

Antohie Hozul dă zapis egumenului de Răchitoasa că, rămas de judecată pentru stricăciunile făcute la prisaca de la Bănceni şi neavînd cu ce le plăti, se dă „slugă", să slujească pînă la sfîrşitul vieţii în calitate de prisăcar.

† Adécă eu, Antonie călugăriul, ce m-au chemat pă numé mirenescu Antohie Hozul, dat-am acest al mieu adevărat zapis ca să fie de mare oredinţă la cinstita mîna sfinţiii sale părintélui egumen de Răchitoasa, Gavril, pentru (ca) să s(e) ştie că fiind eu prisăcaru la o prisacă la Bănceni, de sînt adică 2 ani, din zilele răposaţilor ctitorii, şi acum întîmplîndu-mi-s(e) de am făcut o stricăciune în neşte stupi ai mănăstirii, de care lucru am tras multe divanuri cu părintele egumen şi m-au dat rămas de la giudecată, platnic. Deci eu văzînd că caz la atîta sărăcie fiind şi la multă slăbiciune, am mărsu de am căzut la picioarele sfinţiii sale părintelui egumen şi m-am dat slugă şi m-am călugărit, să slujăsc sfintii mănăstiri păn la sfîrşitul mieu.

Deci văzînd şi părinte(le) egumen plecăciune me, s-au milostivit şi sfinţie sa şî mi-au dat 2 vaci cu viţei şi un ţol din care mi s(e) luas(e) pentru stricăciunea mea ce făcusem în stupii mănăstirii, mi le-u dat de pomană, făcîndu-i-să milă sfinţiii sale şi pentru nişte bieţi copii ai miei. Şi m-au aşădzat sfinţie sa şî m-au rînduit iar unde am fost, la prisacă Băncenii, să fie prisăcariu după cum am fost.

Dar şi eu, pentru aceasta, am dat scrisoarea mea la cinstită mîna sfînţiii sale egumănului, precum şi mai sus arată, oa să-mi las toate meşteşugurile mele care le-am avut mai dinainte vreme şi să slujăscu cu dreptate sfintii mănăstiri păn la sfîrşit. Şi de babă şi de feciori m-am lepădat, să nu mai aibă ei treabă cu mene, nici eu ou dînşii. Ci mult, puţin ce iaste al mieu am închinat să fie a mănăstirii, dar şi părinţii să-mi aibă de grijă, cînd voi muri să mă grijască ca pe un mort cu cinste.

Dar de mi s-ar întîmpla ca să mai fac stricăciune în stupii mănăstirii, să fiu de mare pedeapsă şi de ocnă.

Aşe m-am legat cu zapisul mieu înainte săboriului mănăstirii de a me bună voe, ca să-mi păzescu sufletul mieu.

Şî pentru mai adevărată credinţă pusu-mi-am şi degetul în loc de pecete şi iscălitura ca să fie de mare credinţă.

Martie 14 dne, let 7252 (1744).

Eu Antonie călugăriul.

Şî încă m-am socotit înnainte părintelui egumenului de un bătrîn de moşie din Col(o)neştii, ce i s-au ales parte lui din Grumăzeştii şi moşie me ce am în Sparta, ce am după mama Săverinca, ce se tragi de pe moşu-său Buhnă, şi moşie den Colonești să tragi di pe Lepădat, moşul Hozu, şi moşie din Bănceni tij am dat-o. Şi mi-am pus degetul.

† Antonie dichiu ot Răchitoasa iscal.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi această scrisoare am scris eu Cîrstea vătaf cu zisa lui Antonie monah ot Băncenii. Monah Anton.

(Pe verso :) Băncenii ot Tutova.

Arh. St. Buc., M-rea Răchitoasa, pach. XI, doc. 5.
Orig.

244

14 mai 1744

Varlaam Ursache, fost egumen al mănăstirii Slatina, dăruieşte ca rob cluceresei Maria Catargiu pe un vecin al său din Bozieni.

† Fac ştire cu această scrisoarea me la mîna dumisali Măria cruciroaia Catargioae, precum să s(e) ştie pentru un vecin al mieu di la Bozieni ce-au ţinut pe o ţigancă a Moreanului şi au făcut un fecior Costantin ; şi dzicînd eu c-a fi ertat, precum i-am făcut şi carte, ca să mă slujască păn la moartea mea şi el nu s-au ţinut de cuvînt.

Ci iată acum că l-am dăruit dumisali cruceroae Catargioe ca să-i fie drept rob şi ţigan, iar scrisoare ce-am făcut eu la mîna lui să nu se ţie în samă.

Şi pentru credinţă am şi iscălit.

Let 7252 (1744) mai 14.

Varlam Ursachi, proin egumen Slatinii.

Şi eu irodiacon Cozma ot Neamţu am scris cu dzisa sfinţii sale.

(Pe verso :) Vasile Cherdevaré, frate(le) lui.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXII, doc. 46.
Orig.

245

(Iaşi,) 31 iulie 1744

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte vel paharnicului Dumitraşcu, ispravnicul sărdăriei, să constrîngă pe locuitorii moşiei Chişinău a mănăstirii Sfinţii Arhangheli (Frumoasa), a face slujbă aşa cum fac şi alţii care stau pe moşiile celorlalte mănăstiri.

Noi Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi Scriem domniea mea la credincios boiariul nostru, dumnalui Dumitraşco vel paharnic, isprav(nicul) sărdării.

Facem ştire că s-au jăluit egumenul de la mănăstire Sfetîi Arhanghel(i) pentru oamenii ce şăd pe moşié mănăstirii, Chişinăul, cum că nu să supun să facă slujba după obiceiu, nici cu bani nu să aşază. Pe cari să-i chémi dumn(ea)ta

https://biblioteca-digitala.ro

față și să le poronceşti cu tărié ca să-i facă slujbă, precum fac și alții carei şăd pe moşiile altor mănăstiri ce să megiăşăscu cu Chişinăul, să nu ne mai vie cu jalobă, iară carei n-or înțălege și s-or arăta cu blăstămăție, să-i supui ca să-i facă slujbă.

Aceasta poronoim [1].

Let 7252 (1744) iulie 31.

Procit treti logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCII, doc. 44.
Copie.

246

(Iaşi,) 22 august 1744

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului Nichifor să stăpînească satul Dămideni (Dorohoi) și să oblige pe locuitori a-i da dijma din produse după obiceiul țării.

† Io Ioan Nicolae voevod, cu mila lui Dumnezău domn țării Moldavii.

Dat-am cartea domniii méle cinstitului părintelui și rugătoriului nostru, sfinției sale chir Nichifor mitropolitul, să fie volnic cu carte domnii méle, după ispisocul ce are sfinția sa și de la domniia sa Grigorie vodă, să aibă a ținea și a stăpîni satul Dămidénii, ce sînt la ținutul Dorohoiului și să aibă a lua dijma, de a zăcea, din pîini, din fîneți și din prisăci cu stupi și din grădini cu legumi și din tot locul cu tot venitul, după obiceiul țării.

Iară de ar avea cineva a răspunde, să vie de față și nimenea să nu stea înprotiva cărții domnești.

Din vleat 7252 (1744) august 22.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Iași, Documente, pach. DCCXII, doc. 37.
Copie.

---

[1] La 19 noiembrie 1748, Constantin Mavrocordat dă pentru aceeași mănăstire următoarea carte: „...Scriem domnie me la credincios boeru nostru, sărdaru di Orheiu sănătate!

Facim știri că ni-au spus rugătoru nostru sfinție sa părintele Sămion, egumenul de Sfete Arhanghel(i), de la Frumoasa, precum oamenii ce sînt trăitori pe moșie mănăstirii la ținutul Orheiu, Lăpușna, n-au dat vinitul mănăstirii, după așăzare ce s-au făcut să de pentru slujba obicinuită, ci iată că-ți scriem dum(itale) să cherni pe toți acei oamini și să le poroncești cîți vor fi șizînd pe moșia mănăstirii să plătiască egumenului vinitul cel obicinuit de casă, iar di la cari n-ar înțălegi. să plinești, iar de va fi altă pricină, cu carte de giudecată să-i trimiți la divan. Aceasta (Ibidem, doc. 48. Copie).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iași,⟩ 4 septembrie 1744

Divanul Moldovei dă carte de judecată lui Costache vătaful să stăpînească pe Gheorghiță, feciorul lui Simeon Țiplica din Lețcani, ca vecin, fiind luat de tatăl său, Neculai biv vel sulger, de la Grigoraș Brahă.

Facem știre cu această carte de judecată, că la divanul măriii sale luminatului domnului nostru Ioan Nicolae voevod, fiind și noi de față, s-au giudecat față dumnealui Costachi vătavu, fiiul răposatului Neculai ce au fost sulger mare, cu Gheorghiță, feciorul lui Simion Țiplică, din sat din Lățcani ce este în ținutul Sucevii, arătînd dumnealui Costachi vatavul un zapis din velet 7226 oct⟨om⟩v⟨rie⟩ 20, de la Grigoraşcu Brahă, feciorul lui Ionaşcu Brahă, în care zapis s-au aflat iscăliți marturi Ghedeon mitropolitul și Ilie Catargiu ce au fost logofăt mare, scriind că la vreme cînd au mers tatarii în sus de au prădat la ținutul Niamțului, avînd sulgerul Neculai o soncă cu niște haine pusă într-un săcriu mistuite într-o plavie și acolo avînd și el iar un săcriu și niște grîu într-o bute, mistuit tot într-ace plavie, și după ce s-au strecurat tatarii au mers și Grigoraș Brahă acolo de și-au luat ce au avut și au perit și sonca cu hainile sulgeriului.

Deci apucîndu-l sulgeriu Neculai să de samă de soncă, l-au tras la divan și au rămas de la giudecata divanului să plătească paguba. Și el neavînd cu altă ce plăti, i-au dat sulgeriului 3 locuri de casă din sat din Liţcani, pe apa Moldovii, ce sînt în ținutul Sucevii, însă acele locuri sînt parte lui, ce i s-au venit despre alți frați, cu locuri de fînață în cîmp și în pădure și în heleștei, cu vad de moară și cu tot venitul. Și i-au mai dat și patru vecini, frați, anumi Gheorghiță și Ștefan și Vasilie i Istratie, cu feciorii lor, feciorii lui Simion Țiplică, iar de acolo din Liţcani, ca să-i stăpînească pentru ace pagubă, după cum mai pre larg arată în zapis.

Care oameni fiind atunce lipsiți din Liţcani, dede samă Costachi vatavul că pînă acum nu i-au mai putut afla să-i stăpîniască. Dar acum aflînd dintr-acei oameni numai pe acest Gheorghiță și aducîndu-l înainte divanului, s-au mărturisit și singur că este fecior lui Simion Țiplica și au fost patru frați și pe ceialanți nu-i știe unde să află. Numai, de pricina vecinătății s-au apărat, răspunzînd că nu s-au știut vecini nimărui, ce tatăl lor au fost muntian, om strein, dar vro dovadă n-au arătat, ce numai cu gura au zis, iar de pe mumă-sa este om de moșie. Și s-au mai întrebat: tatăl lor Simion Țiplica mai avut-au frați din care s-or fi mai aflînd niscaiva veri primari acestui G⟨he⟩orghiță să fie slobozi ? Și au dat samă că n-are. Așijdere i s-au cerut de are niscaiva oameni marturi să să îndreptezi că este om de moșie de pe parte bărbătiască, să arăte. Și el pe nime martur n-au arătat, dînd samă că au umblat după mărturie, încă și cu carte de blestem de la svinție sa părintele mitropolitul s-au cercat și n-au aflat pe nimi să mărturisască.

La care, neavînd el nici un chip de dovadă de au fost om de moșie, sau că nu este vecin, au socotit mărie sa vodă să să asculte marturii ce au adus Costachi vatavul. Deci dumnealui Costachi vatavul au scos de față patru marturi, oameni bătrîni, anume pe Ion nepotul lui Pătru, răzăș din Liţcani și

https://biblioteca-digitala.ro

Mihăilă din Drăgușăni și Apostol din Broșteni și Gheorghi, nepot lui Pătrău, care sînt de pinpregiuru Lițcanilor și așa au mărturisit cu sufletele lor că, de cînd țin ei minte, l-au apucat pe acest Gheorghiță Țăplică numindu-să tot vecin de Lețcani și au priimit să și giure pe mărturie lor.

Pentru care, mărie sa vodă, luînd sama și socotind înpreună cu noi, așa au găsit a fi giudecata cu dreptate și au hotărît să margă marturii ce au arătat Costachi vătaful să giure în svînta besărică pe mărturie lor ce s-au zis mai sus și giurînd să rămîe vecin. Și rînduindu-să vornici de poartă, au mers marturii de au giurat în besărică, pecum iarăși arată mărturie vornicilor. Și dovedindu-să pe Gheorghiță Țiplig că este vecin de Lițcani, l-au dat giudecata să fie vecin și să aibă dumnealui Costachi vatavul a-l stăpîni ca pe un vecin.

Și pe hotărîre divanului am făcut și de la noi această carte de mărturie. Aciasta înștiințăm.

Let 7253 ⟨1744⟩ sept⟨em⟩v⟨rie⟩ 4.

Vel logofăt ; Andreiu Rus⟨e⟩t vel vornic : Radu Racoviță hatman ; Vasile Roset vel vist⟨ier⟩ ; Iordachi Balș vel ban ; Dimitrie vel paharnic, Ioan Sturz⟨a⟩ vel stolnic.

⟨Întărire domnească :⟩

Noi Ioan Nicolae voevod, boji milosti gospodar zemli Moldavscoi.

Toate aceste cîte cuprind mai gios într-această carte de giudecată, făcîndu-să hotărîre înainte domniei mele, am întărit și cu a noastră pecete și iscălitură, să aibă a stăpîni Costachi vatavul pe Gheorghiță vecinul.

Noi Ioanu voevod.
Locul peceții gospod.
S-au posleduit,
Iordachi Loiz vel paharnic.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CCCXI, doc. 38. f. 41.
Copie din sec. XIX.

248

⟨Iași,⟩ 5 septembrie 1744

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește biv vel clucerului Iordache Ruset, ispravnic de Bacău, să cerceteze reclamația lui Nicolai Costin, biv vel jitnicer, contra unor locuitori din Șerbănești (Neamț) care nu se recunosc a-i fi vecini.

† Io Nicolai voevod bojiiu milostiiu zemli Moldavscoi. Scriem domnia me la credincios boiariul nostru, dumneata Iordache Ruset biv vel clucer.

Îți facem știri că ni-au jăluit boiariul nostru credincios, dumnealui Nicolai Costin biv vel jit⟨nicer⟩, dzicînd că ari niști oameni vecini din satul dumisale Șărbănești ot Niamțu, carii puind pricină pentru vecinătate lor și la domnie preaiubit fratelui domniii mele, domniei sale Costantin vodă, au avut giudecată și nehotărîndu-li-se giudecata atuncea va să o curme acum.

Și dzicînd că are niști oamini marturi acolo la ținutul Bacăului, carii ar fi știind de pricina acilor vicini, iată că-ți scriem dumitale să-i chimi di

https://biblioteca-digitala.ro

față pi aoii marturi ci-i va arăta jitnicériul anume și să-i întrebi cu amăruntul, unul cîte unul, cum știu di rîndul acilor oameni vecini. Și pecum or mărturisi înaintea dumitale cu sufletile lor, să dai o mărturie încredințată cu iscălitura dumitale, cu care viind di față să avim știri.

Aceasta scriem.

Let 7253 (1744) săpt(emvrie) 5.

(Pe verso:) Credincios boiariului nostru, dum(nealui) Iordache Ruset biv vel olucer, să s(e) dea cu sănătate.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXIII, doc. 21.
Orig., pecete aplicată.

249

(Iași,) 24 aprilie 1745

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Erotei, episcopul de Huși, să-și poată stringe dijma de vin de pe moșia episcopiei fără a fi supărat de slujbașii vădrari.

† Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele cinstit părintelui și rugătoriului nostru, sfinții sale chir Erothei, episcopul de Huși, să fie volnec cu carte domniii mele a-și strînge dejma de vin di pe locul episcopii, fără supărare slujbașilor vădrari, după obiceiul vechiu, precum s-au urmat și mai denainte, pentru căci s-au jăluit că la vreme culesului îi fac vedrarii supărare oamenilor ce strîngu dejma, poprindu-i să nu ia de la cine ce să cade să dejmuiască, și se păgubește episcopie. Și acea volnicie n-au avut-o vedrarii mai înainte, ce pentru aceia se se apere. Și nime să nu ste împotriva cărții domniii mele, iară avînd ciniva a răspunde, să vie de față.

V leto 7253 (1745) aprilie 24.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 128.
Orig., pecete aplicată.

250

(Iași,) 27 mai 1745

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de la ținuturi să implinească de la vecinii dovediți c-au fugit de la mănăstirea Pobrata cîte doi lei pe an, „de cînd n-ar hi dat".

† Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia me la credincioși boiarii noștri, dumnalor ispravnicii de pre la ținuturi.

https://biblioteca-digitala.ro

Facem ştire că s-au jăluit rugătoriul nostru Axentie, egumănul de Pobrata, dzicînd că au vecini înprăştiiaţi dispre carei n-au nici o slujbă, după cum dau alţi vecini mănăstireşti egumenilor cîte 2 lei pe an pentru slujba obicinuită.

De cari lucru iată că vă scriem, dîndu-vă în ştire oamenii ci-ar trimite egumenul pentru acei vecini c-au găsit pe vrunii din vecini, să-i aduceţi dumneavoastră faţă pe vecini şi să luaţi sama. Şi fiind vecini netăgăduiţi, să înpliniţi de la dînşii de omul casnec cîte 2 lei pe an, de cînd n-ar hi dat, precum dau şi alţii din vecinii altor mănăstiri ce sînt înprăştiaţi. Iară carei dintr-acei vecini să vor tăgădui apărîndu-se că nu sînt vecini, pe aceia să-i daţi în chizeşie cum n-or lipsi necăiure şi să le puneţi soroc să vie înpreună la divan, făcîndu-ne şi noaî ştire cu carte dumilor voastre.

Aceasta scriem.

Let 7253 (1745) mai 27.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXV B, doc. 22.
Orig., pecete aplicată.

251

(Iaşi,) 30 mai 1745

Divanul Moldovei, pe baza jurămîntului făcut de martori în biserică la Cernăuţi dă carte de stăpînire egumenului de la Pobrata asupra a patru vecini din Draceniţi, moşia mănăstirii.

Facem ştire cu această carte a noastră că în trecute dzile au avut giudecată di faţă la divanul măriii sale luminatului domnului nostru Ioan Nicolae voevoda, sfinţiia sa Axentie, egumenul de la mănăstire Pobrata, cu Ioniţă Păval, ginerile Néniului, pentru nişte vecini din sat din Draceniţi de la ţinutul Cernăuţilor, anume Dumitraşco şi Sămion şi Andrei şi Vasilie, ficiorii lui Avram, nepoţii lui Isidor, trăgîndu-i Ioniţă Păval vecini de Răvécăuţi.

Iară egumenul de Pobrata au răspunsu că sînt vecini de Draceniţi, feciorii lui Avram, şi murind acel Avram, pe muma acestor vecini au luat-o un Toader Noseiu, care nici Ioniţă gramaticul n-au pus pricină la aceasta că aşia este, dară au arătat o carte de la răpoosatul Gheorghie Ghica voevoda dată lui Alexandru, brat Ionăşcuţă Cupărel, să strîngă vecinii de Răvecăuţi. Şi-au dzis Ioniţă Păval că este şi moşul acestor vécini, vătămanul de Draceniţi, anume Clim, iară egumenul au dat samă că pe moşul acestor vecini l-au chemat Isidor şi-au fostu dreptu vecin de Dracineţi.

Şi cetindu-se ace carte s-au aflat că nu scrie anume pe acel vătăman şi n-au putut Ioniţă dovedi că se trag dintr-acel vătăman. Iară egumenul de Pobrata au arătat o mărturie de la dumnalui Ilie, starostele de Cernăuţi, scriind că s-au aflat oameni bătrîni de Dracineţi de-au mărturisit cu sufletile lor că Avram, tatul acestor oamini, au fost din moşii lui dreptu vecin din Draceniţi. Şi s-au ales cu giudecata divanului doi oameni dintr-acei marturi, anume Costandin Crăciuniac din Draceniţi şi Hilimon din Dubovăţ, să giure la sfînta

https://biblioteca-digitala.ro

besérecă precum că Avram au fostu vecin de Draceniţi şi, giurînd, să-i stăpîniască Pobrata [1].

Deci după hotărîre divanului fiind rînduiţi să giure acei marturi la Cernăuţi, iată acmu dară ni-au adus sfinţiia sa Axentie, egumenul de Pobrata, mărturie încredinţată de la acel boiariu mai sus-numit, Ilie, starostele de Cernăuţi, ci-au fostu rînduit să giure pe acei oameni marturi, scriind că pe giudecata divanului au mărsu acei marturi, Costantin Crăciunac şi Hilimon, la sfînta besérecă din Cernăuţi di-au giurat precum sînt ficiori a lui Avram, vecini de Draceniţi. Şi-au mărturisit încă şi un protopopa Costaşco, de la besérecа domniască din Cernăuţi, precum că şi el ştie că aceşti vecini sînt ficiori lui Avram şi ştiia şi pe tatăl lui Avram, moşul acestor vecini de Dracineţi.

Deci, îndreptîndu-se cu acesti dovédzi pre aceşti oameni că sînt vecini a Pobratii şi Ioniţă Pavăl i-au tras rău, iată că de la noi încăşi am dat această carte la mîna sfinţiii sale lui Axentie egumănul să-şi stăpîniască pe vecinii aceştia cu pace, întărindu-i şi măriia sa vodă.

Aceasta facem ştire.

Vleto 7253 (1745) mai 30.

Vel logofăt ; Andrei (?) vel vornic ; Racoviţă vel vistier ; Costache Razul hatman ; T. Paladi vel vistier ; vel spătar ; I. Bogdan vel paharnic.

Procit Niculai Paladi treti logofăt.

(Rezoluţie :)

Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Toate aceste cîte cuprind într-această carte de giudecată, făcîndu-se hotărîre înainte noastră şi îndreptîndu-se înainte noastră că aceşti oameni sînt vecini a Pobratii, am întărit mănăstirii cu această carte a noastră.

Io Ioan voevoda (m.p.)

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXXV B, doc. 23,
Orig., pecete aplicată.

---

[1] La 18 octombrie 1744, Nicolae Mavrocordat a scris lui Enache, starostele de Cernăuţi : „Facem ştire că aice s-au pîrît de faţă la divan înaintea domniii méle şi a tot sfatul nostru rugătoriul nostru Axint, egumenul de la mănăstirea Pobrata, cu Ioniţă Pavăl, gramaticul de vamă, pentru aceşti vecini, anume Dumitraşco şi Simion şi Andrei şi Vasile, trăgîndu-i Ioniţă vecini de Răvecăuţi.

Pentru care oameni numiţi mai sus, egumenul de Pobrata au răspunsu că sînt vecini de Draciniţi, feciori lui Avram, vecinul din Draceniţi, şi murind acel Avram, pe muma acestor vecini au luat-o un Toadir Noseiu, care nici Ioniţă gramaticul n-au pus pricină la aceasta că aşe esti, dar au arătat o carte de la rapăosatul Gheorghie Ghica vodă din vlét 7166, dată lui Alexandru, brat Ionăşcuţă Cupărel, să strîngă vecinii de Răvecăuţi. Şi-au dzis Ioniţă grămăticul că este şi moşul acestor vecini, vătămanul de Draceniţi, Clim. Iar egumenul au dat samă că pe moşul acestor vecini l-au chiemat Isidor şi-au fost vecin din Draceniţi.

Şi cetindu-să acea carte s-au aflat că nu scrie anume pe acel vătăman şi n-au putut Ioniţă dovedi că să trag dintr-acel vătăman. Iar egumenul de Pobrata au arătat o mărturie a dumitale, staroste Enachi, scriind că s-au aflat oameni bătrîni de Draceniţi di-au mărturisit cu sufletele lor că Avram, tatăl acestor oameni, au fost din moşii lui drept vecin din Draceniţi. Şi s-au ales cu giudecata divanului doi oameni dintr-acei marturi, anume Costin Crăciuniac din Draceniţi şi Hilimon din Dubovăţ, nefiind aice, acolo să giure la sfînta besérecă, precum că Avram au fost vecin de Draceniţi şi, giurînd, să-i stăpîniască Pobrata.

Deci, după hotărîrea divanului, să-i pui dum(neata) să giure la besérica, precum s-au dzis mai sus, şi giurînd, să dai mărturie la mîna egumenului de Pobrata" (Ibidem, doc. 25, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Iaşi, 26 august 1745

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, încuviinţează lui Constantin fustaşul să oblige pe locuitorii de pe moşia Miroslăveşti a-i da dijma din produse.

† Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele lui Costantin fustaşul, feciorul Sandului fustaşul, nepotul Ieremiei, strănepotul lui Pătrăşcuţă, să fie volnic a-şi lua de a dzéce di pe parte sa de moşie ce dede samă că are în Miroslăveşti, la ţinutul Sucevii, di pe strămoşu-său Pătrăşcuţă. Aşijdere să aibă a dejmui în Poiană, iarăşi din hotarul Miroslăveştilor, ce-i dzic Poiana curăturilor, care dedi samă c-au făcut-o moşu-său Irimie cu toporul din pădure întriagă.

Deci să-şi ia dijma pe obiceiu, din ţarini cu pîine, din grădini cu legumi, din prisăci cu stupi şi din fînaţă şi din tot venitul, şi nime să nu ste împotrivă. Iar cini ar avea de răspunsu, să margă să s(e) giudece la dregătoriul de ţinut şi, după cum s-a căde drept. să giudeci dumneata ispravnice şi să dai şi mărturie.

U Ias, let 7253 (1745) avgust 26.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCXXXIX, doc. 138.
Orig., pecete aplicată.

253

Iaşi, 13 mai 1746

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Tecuci să oblige pe locuitorii de pe moşiile Furceni şi Durăşti, ale biv vel jitnicerului Neculai Cucoranu, să-i slujească la fel cu alţi oameni de pe moşiile boiereşti învecinate.

† Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mia la boiariul nostru, dumnalui ispravnecul de ţinutul Tecuciului.

Îţi facem ştire că domniii mele să jălui boiariul nostru, dumn(ea)lui Neculai Cucoranul biv vel jicnicer, dzicînd că are 2 moşii la ţinutul Tecuciului, anume Furcenii şi Durăştii, şi oamenii ce trăescu pe aceli moşii nu vor să-i facă slujbă, după cum slujăscu şi alţii ce sînt şedzători pe locuri boereşti.

Pentru cari, iată că-ţi poroncim să iai sama şi, după cum or fi slujind alţi oameni ce sînt pe moşii boiareşti carei sîntu pînpregiurul acestor 2 moşii, aşe să le dai poroncă să slujască şi aceştia, să-i supui ascultării. Şi pentru altele

https://biblioteca-digitala.ro

ci-a hi mai avînd cu unii şi alţii, iarăşi să iei sama şi să-l giudeci să-i faci dreptate, hotărînd pricinele cu carte de giudecată.

Aceasta scriem.

U Ias, vleto 7254 (1746) mai 13.

Treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LXXI, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

254

(Iaşi,) 2 iunie 1746

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Secul să nu îngăduie la doi locuitori a face moară pe moşia mănăstirii decît cu „tocmală".

† Io Ioan Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru lui Nicodim, egumănul de la mănăstire Săcul, carele s-au jăluit domnii mele pe doi oameni că s-au apucat să facă moară pe locul mănăstirii fără de voe egumănului, să fie volnec cu carte domniii mele a-i opri să nu-i lase să facă moară pe locul mănăstirii, măcar vecin de ar fi mănăstirii, sau alţii, să nu-i îngăduiască. Iară de s-ari învoi cu egumănul, şi-ar vre egumănul să-i priimască a face moară, aşe, cu voe şi cu tocmală, să fie slobodzi a face. Şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele, iară avînd mai mult a răspunde, să vie de faţă.

Let 7254 (1746) iune 2.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LIII, doc. 26.
Orig., pecete aplicată.

255

Iaşi, 27 iunie 1746

Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte lui Ion vel agă să oblige pe călăraşii care şi-au făcut locuinţe în ţarină, pe moşia Lieşti a mitropoliei, să se mute în siliţe, iar de nu se vor supune, să le trimită zapciu ca să le „risipască casele".

Io Ioan Neculae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

† Scriem domniia mea le cinstitu şi credincios boieriul nostru, dum(nea)lui Ion vel agă.

Facem ştire dumitali că ne spusă cinstitu părintele şi rugătoriul nostru, sfinţie sa chir Nechifor mitropolitul, precum are sfînta mitropolie o moşie,

https://biblioteca-digitala.ro

anume Lieştii, pe Jijie, la ţinutul Eşului şi şedu nişti călăraşi acolo pe ace moşie, carii să facu şi ei răzeşi, anume Gavril şi frate-său Gligoraş, şi ş-ar fi făcut casă pe locul ce(l) di ţarină şi de fînaţu şi facu multă stricăciuni cu vitiii lor şi nu vor să-şi mute casăl(e) la silişti.

Pentru care, iată că-ţi scriem dum(itale) să-i aduci pe acei călăraşi faţă, să le ei sama şi, de a fi aşe, să le dai poroncă să-şi rădici casăl(e) di pe locul cel di ţarină şi di fînaţu, să le mute la silişté, din vreme că pricinuescu pagubă. Iar nerîdicîndu-şi casăl(e) pănă la . . . . . [1] zil(e), să trimiţi dumneata zapciu să le răsîpască casăle şi să-i mute la silişte, să nu mai facă pagubă în ţarină şi în fînaţu.

Aceasta scriem.

Treti logofăt.

U Ias, let 7254 (1746) iuni(e) 27.

Acad. Republicii Socialiste România — Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. XLV, doc. 43.

Orig., pecete aplicată.

256

(Iaşi,) 5 iunie 1747

Caimacamii Moldovei poruncesc boierilor Toader Carp şi Constantin Donici să implinească de la locuitorii din Buicani cîte un leu de om pe anul trecut pentru slujba obişnuită la mănăstirea Galata.

Sandul Sturdzea logofăt, Costache Razul vornic, Toader Păladi hatman, Aristarho vistier, Stavro sluger, caimacami.

Cinstiţi fraţi, dum(neata) medelnicer Toader Carpu i dum(neata) medelnicer Costantine Donici, fericita sănătate poftim dumneavoastră di la Dumnedzău.

Facem ştire dum(neavoastră) că ni-au jăluit sfinţiia sa Dionisie, egumenul de Gălata, pentru oamenii de Buecani, satul mănăstirii Gălăţii, precum au avut tocmală cu dînşii să-i de cîte un leu de om pe anul trecut pentru slujba obicinuită ce au ei a lucra mănăstirii, precum şi zapis pe tocmala aceasta ni-au arătat de la mîna oamenilor, şi acmu, trimeţind omul său acolo la oamenii de Buecani cu zapisul lor să-i de banii după tocmală, ei n-au vrut să dea nici un ban şi s-au întorsu trimisul egumenului fără nimică de acolo.

Pentru care scriem dum(neavoastră), pe cine v-ar trimite acum egumenul cu cartea noastră, să apucaţi pe oameni şi după zapisul lor de tocmală să pliniţi toţi banii de la dînşii şi să-i daţi la mîna trimisului egumenului să-i aducă aice la egumen.

Într-alt chip să nu fie.

Încă şi pe oameni să-i ţineţi rău, cu ce cale de s-au pus împotrivă şi nu şi-au dat obiceiul după tocmală di-au îmblat omul egumenului în deşărt.

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceasta şi fiţi dum⟨neavoastră⟩ sănătoşi.

Let 7255 ⟨1747⟩ iuni 5.

Sturdzea logofăt ; Costachi R⟨azul⟩ ; T⟨oader⟩ Paladi hatman ; Aristarh vist⟨ier⟩ ; Stavro sulger.

Procit vel pitar.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XX, doc. 9.
Orig.

257

⟨Iaşi,⟩ 29 decembrie 1747

Grigore Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ioan Cantemir, să oblige pe locuitorii de pe moşia sa Totoeşti să-i facă slujbă opt zile pe an, dînd şi dijma din produse.

† Io Grigorie Ghica voevoda, bojiei milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele dumisale Ion Cantimir beizade, pentru oaminii ce şăd pe moşie dumisale la Totoeşti ot Hîrlău.

Spuindu-ne dumnalui că nici o slujbă de la dînşii nu are, domniia mia am hotărît să-i facă slujbă opt dzile într-un an, însă 4 zile să-i clăcuiască de vară şi 4 zile de iarnă, ori la ce-i va pune dumnalui. Şi dejma locului ce vor lucra pe moşiia dumisale, încă să-şi ia.

Şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

Let 7256 ⟨1747⟩ dechemvrie 29.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCLXXXVI, dosar 12, doc. 51.
Orig., pecete aplicată.

258

⟨Iaşi,⟩ 10 iunie 1748

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Rîşca să oblige pe locuitorii de pe moşiile mănăstirii să-i lucreze douăsprezece zile pe an.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii méle rugătoriului nostru chir Calistru Ene, igumenul sfintii mănăstiri Rîşca.

Şi de vréme ce pentru oamenii ce sînt şăzători în satele dupe moşiile mănăstireşti, încă din ceilaltă a doaă domnic a domniii méle aici la Moldova, prin cărţi tipărite ale domniii méle s-au hotărît ca fiiştecare om casnic ce va fi şăzătoriu şi să va hrăni pe moşie mănăstirească să aibă a lucra 12 zile pe an

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstirii, dîndu şi dijma locului din toate pre obicéiu, şi igumenul să pue vornicel în satul mănăstirii pre cine va socoti, fiind supuşi ascultării sale, şi acum dar viind mai susul-numit igumen de ne-au arătat jalbă cum că nu vor să lucrédză şi să urmeze dupe hotărîre, de al doilea rînd i să dă volnicie printr-această carte a domnii méle a-i stăpîni, să-i lucréze urmînd la toate dupe cum să hotărăşte în cartea tipărită. Că, care n-ar urma, va fi de certare. Într-alt chip nu va fi.

Aceasta poroncim [1].

Let 7256 (1748) iun(ie) 10.

Vel postelnic.
Procit vel jit(nicer).
Trecută la condică,
Luppul logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 1.
Orig., pecete aplicată.

259

(Iaşi,) 6 octombrie 1748

Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire călugărilor de la Horecea să apere, prin ştirea starostelui, pădurea mănăstirii, pe care o taie tîrgoveţii din Cernăuţi sub pretext că este moşie domnească.

† Io Costandin Nicolae voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

După jaloba ce ni-au dat părinţii săhastri de la schitul Horece [2] pentru tîrgoveţii de Cernăuţi, că îndrăznescu a tăe pădure pînă lîngă săhăstrie, să dă volnicie părinţilor călugări să aibă volnicie, prin ştire starostelui de Cernăuţi, a apăra pădure ce este împregiurul săhăstriii dispre tîrgoveţi, şi alţii nime să nu îndrăznească a tăe. Iară de s-ari mai ispiti cineva a le face supărare, dumneata numitule ispravnice să-i pedepseşti pe unii ca aceia, înfrînîndu-i, să s(e) părăsască.

Într-altu chip să nu fie, iară de vor ave tîrgoveţii altă a răspunde, să iei sama să-i giudeci şi să hotărăşti pricina cu carte de giudecată [3].

---

[1] Dispoziţii identice se dau la 10 iunie 1748 pentru satele de pe moşiile m-rii Galata (Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCII, doc. 46, publicat de I. Halippa în „Trudi", II. p. 257) şi la 22 iunie 1748 pentru m-rea Socola (Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 37).

[2] Cu data de 3 octombrie 1748, jalba cuprinde: „Milostive doamne, jăluesc măriii tale că iaste puţină pădure înprejurul săhăstriii şi vin tîrgoveţii den Cernăuţi pînă supt schit şi ne strică şi ne fac multă supărare, dzicînd că n-avem treabă cu pădure, fiind moşie domnească. Ce ne rugăm măriii tale să ni să facă o luminată carte a măriii tale di apărari, măcar de o trăsătură di arcu să nu tae, că în latur(i) mai este îndestulă păduri de treaba lor. Şi ce-a fi mila măriii tale (Ibidem, doc. 26).

Octomvrie 3.

Rugătoriul mării tale, iermonah Artemie şi alţi călugări ot săhăstrie Horece ot Cernăuţi" (Ibidem).

[3] La 16 mai 1750 Constantin Racoviţă dă aceloraşi călugări următoarea „volnicie": „....De vreme ce numitul ieromonah Artemon stareţul şi alţi călugăraşi

https://biblioteca-digitala.ro

7257 (1748) oc(tomvrie) 6.

Cant(acuzino) hatman.
Procit vel jitnicer.
Trecută la condică,
Lupul.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIX, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

260

(Iaşi,) 6 aprilie 1749

Constantin Mavrocordat domnul Moldovei şi Adunarea ţării dau actul de desfiinţare a veciniei.

Întăritură.

Noi Constandin Nicolai v.v. bojii milosti gospodar zemli Moldavscoi.

Această hotărire ce s-au făcut printr-această carte, atîta de către toată obştia bisericească, cît şi de către toţi boiarii ţării, am întărit şi domnia mea cu pecetea şi iscălitura domniei mele, ca să se păzască nestrămutat. Într-alt chip să nu fie.

Iunie 1, 7257 (1749).

(L.I.) (L.P.)

Hotărire obştească.

Pîrele de pricina vecinilor şi la alţi luminaţi domni, cum şi la trecute domniile măriei sale preaînălţatului, luminatului domnului nostru, Constantin Nicolae v.v. n-au lipsit ; iară la această a triea domnie şi mai mult jalobe făcînd oamenii săteni ce şedu pe moşiile mănăstireşti şi boiereşti, făcînd pîră asupra stăpînilor satelor, că-i supunu cu vecinătate : adecă părîndu-le oamenilor că acest nume de vecinie n-are osebire de robie, şi se silia ca să găsască îndreptare şi mîntuire de numele vecinii, arătînd şi pricini că unii din stăpînii satelor s-au fost obijduit a vinde pe vecini ca pre robi, ş-ai împărţi cu împărtală ca pre ţigani, şi a da numele lor în foi de zăstre, ş-ai despărţi pre copii de la părinţi, luîndu-i în casă la slujba lor, şi-ai muta de la un loc la altul ; nefiind acea volnicie a se vinde şi a se supune pînă într-atîta ca pre robi. Pentru care cercetînd măria sa vodă cu amăruntul ca să afle adevărul, din ce pricinuescu aceste gîlcevi şi neodihnă oamenilor, ce strîmbătate ar fi avînd de fac atîta necontenită jalobă ; şi ce va să zică vecini, ce volnicie, ce supunere au stăpînii moşiilor asupra lor, cu cît sînt mai supuşi decît lăturaşii ce şedu pe moşii boiereşti şi facu slujba lor, şi ca pre robi se stăpînescu, au ca

---

de la schitul Horece ce-i făcut pe hotarul domnescu a tîrgului Cernăuţii, între Britchi şi între Sadchi, ni-au arătat cărţi şi de la alţi domni pentru apărătura pădurii pinpregiurul săhăstriii dispre tîrgovéţii de Cernăuţi, iată că li-am dat şi domniia mea volnicie să-şi apere pădure din Britchi pînă în Sadchi şi pînă în Prut. Şi poroncim şi dumitale, de s-ari mai ispiti cineva să tae, pe unii ca aceia să-i pedepsăşti şi carte aceasta de la mănile călugărilor să nu să ia. Într-alt chip să nu fie" (Ibidem, doc. 27).

https://biblioteca-digitala.ro

pre ţigani, cum au fost obiceiul, au cerut măria sa vodă răspunsu la fieştecare de noi.

La şesă zile a lui april, joi întru a doua săptămînă după Paşti, fiind noi cu toţii adunaţi, atîta parte bisericească, cît şi boierească şi altă obştie, în mănăstirea Triisfetitelor, la scosul sfintelor moaşte, s-au făcut sobor de întrebăciune acestor pricini mai sus arătate. La care cu toţii cu un glas am răspuns mărturisind adevărul că v e c i n i i r o b i n u s î n t, nici se stăpînescu cu nume de robie ; fiindcă numai ţiganii au acea robie, carii cu femeile şi cu copiii lor slujescu pe toate zilele stăpînilor săi. Iară vecinii numai partea bărbătească slujescu, scoţînd la lucru numai un om dintr-o casă, macar cîţi ficiori va ave omul, aseminea slujescu ca şi lăturalnicii, iară partea femeească nu slujeşte ; nici au acea supunere ca robii, că vecin va să zică sătean megieaş fără de moşie, atîta numai că din sat nu este volnic ca să iasă ; care poroncă este şi de la domnie şi a visteriei şi a pravelii, poroncind : săteanul să nu fie volnic a eşi din sat şi de unde va eşi să se dea la urmă. Care rînduială s-au păzit şi de răposaţii domni cei vechi, cum s-au văzut la hrisoavele lor, că cînd s-au pîrit doă sate pentru un sătean, de unde s-au dovedit c-au fostu de baştină, acolo s-au dat. Numai îndrăsneala unora din stăpînii moşiilor i-au supărat fără de cale ; cu vînzările şi împărţările, şi mutările ce s-au purtat de la un loc la altul, le au dat pricini de jalobă, părîndu-le lor o supunere ca de robie. Care lucru a se vinde vecinii sau a se despărţi cu împărţală, sau a se da în foi de zestre pe fraţi, sau a se muta dintr-un sat într-altul, sau a se schimba numai pe oameni făr de moşie, sau pe copii a-i despărţi de la părinţi, n-au fost volnici stăpînii satelor, şi nici de acum înainte această volnicie asupra lor nime să nu aibă, că nu este cu cale. Şi cînd s-a vinde moşie oamenii să nu se vînză, ci ca nişte săteni a satelor în sat să rămîe, făcănd slujba obicinuită ; însă şi slujba să o facă cu nartu, 24 de zile de om într-un an, ori la ce lucru se va pune, şi dijma să dea de . . . pe moşie. Aşa mărturisim şi ne priimim ; şi ca să fie păzit acest aşăzămînt, ne-am iscălit cu toţii, care aşăzămînt să se întărească şi de măria sa vodă.

Urmează iscăliturile : Nichifor mitropolit Moldaviei. — Iacov episcop Romanului. — Ieroteu episcop Huşului. — Ἀθανάσιος ὁ Αρχιμανδρίτης τοῦ Ἀλεξανδρίας καὶ ἡγούμενος τοῦ Χάγκου. — Ὁ τοῦ ἁγίον Σαββα Ραφαὴλ — — — ὁ τρηεραρχίτης Γαβρηλ. — Ἡγούμενος τού Μπάδω Παρθένιος. — Ieromonah Lazar, igumen Neamţului. Gheorghie igumen. — Ghedeon, igumen Slatitii. Teofan, igumen ot Agapia. — Ieromonah Meletie, igumen de Bisericani. — Ieromonah Varlaam, igumen ot Berzonţu. — Naftanaiil, igumen Solcăi. — Ştefan, igumen Dobrovăţului. — Sava ieromonah, igumen ot Căscăuţii. — Γρηγόριος Πυρσυχάνος. — Igumen de Bogdana. — Ἀθανασιος Γρεγζάνος. — Calistru, igumen de Runcul. — Antim ieromonah, igumen Mavromolul. — Natanaiil proin igumen. — Teofil, igumen de Bizantia. — Ioniţă Canta vel logofăt. — Sturza logofăt. — Costachi vel vornic. — Iordachi Balş vornic. — — Iordachi Cantacuzino vel clucer. — Iordachi biv vel sărdar. — Ion Rusu medelnicer. Ioniţă Cuza vel pitar. — — Constandin vel armaş. — — — Constadin Gîndul vel vist. — Miron Gafencu biv vel stolnic. — Ion vel armaş. — Gheorghi medelnicer. — Constantin Kogălniceanu vel oluoer. — (Spătar Andrei) [1]. — Gavriil Frătuţa. — Costaşco Bran. — Toader Coşăscu medelnicer. — — Iftimie, biv vel căpitan. — Lupul Tăutul — Ştefan Caş. — Iordachi Şoimariul.

[1] Numele în paranteză au fost completate după traducerea franceză de la 1829 (Arh. St. Iaşi, Litere, dosar R., nr. 95, f. 36—37 şi 42).

https://biblioteca-digitala.ro

— Sandul Pili — Pascal Hoşe. — Dimitrie căpitan. — Ioniţă Moreanu, biv păhărnicel. — Simeon Panin. — Manoli pisar. — — Toader Botez. — Ion Bantăş. — Enachi Negruţ. — Vasile căpitan. — Ursachi căpitan. — ⟨Miron.⟩ — — Gavril Rusu. — Ioniţă căpitan. — Tanasie, socru lui Dobre. — Costandin Nagîţu. ⟨Vasili...⟩ — — Sandul Bontici. — Neculai Indigan. — Lupu Andrei... — Ioniţă Palipoţchi. — Lupaşc păhărnicel. — Stratulat Onescu. — Negoiţă. — Antohi căpitan. —Timofti Cotic. — Gheorghi Ghiţă. — Neculai brat Pilnici. — Ion Giomă. — Ion Dobre. — Manole căpitan. ⟨Gavril căpitan, Grigore..., Mihalache...,⟩ — — Radu Borcilă. — ⟨Gheorghe⟩. — Ştefan căpitan. — Toader Carp (fost al doilea jitnicer). — Costandin Timuş. — Grigoraş Ursachi. — ⟨Gheorghe. . . .⟩ . — Constandin vel pitar. — Şerban Flondor — Mihalachi Catargiu. — Iordachi Rusu 3 jicnicer. — ⟨Ion...⟩. — Ion Strijcă. — Toader sîn Ilie armaş. — Gavril Pilat. — Nicolai Tiron, vornic de poartă. — Neagol Ciocîrlie vornic de poartă. — ⟨Ilie...,⟩ Ştefan Popăscu biv 3 armaş. — V. Isăcescul post.

Arhiva Românească, tom. I, Iaşi, 1841, p. 126—132.

Traducere în limba franceză, din 1829, la Arh. St. Iaşi, Litere, dosar R., nr. 95, f. 36—37 şi 42 ; copie rom. la Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXLVII, doc. 130.

Publicat în *Magazin istoric pentru Dacia*, II, p. 94—99 ; reprodus de Al. A. C. Stourdza, *L'Europe orientale et le rôle historique des Mavrocordato*, Paris, 1913, p. 387—388 ; *Analele Academiei Române*, Mem. S. ist. XXIX (1947), p. 458—460 ; D.C. Sturdza-Scheeanu, *Acte şi legiuiri*, Seria I, vol. I, p. 21—23 ; R. Rosetti, *Pămintul, sătenii şi stăpinii in Moldova*, Buc., 1907, vol. I, p. 457—459.

261

25 iunie 1749

Sandu Ilie, postelnic, recunoaşte egumenului de la Icuşeni stăpinirea pe jumătate de sat donat mănăstirii de mama sa, autorizindu-l să ia dijma şi să oblige pe locuitori a face douăsprezece zile de boieresc pe an.

Scrisoare dumisale Sandul Ilie postelnic ci o dă păr⟨in⟩t⟨elui⟩ Dometiian, din let 7257 ⟨1749⟩ iuni 25.

Am dat scrisoare me la mîna sfinţiii sale părintelui Dometiian, stariţul de la sfînta mănăstioară Iucuşenii, pe pîrîul Voronii, să aibă a stăpîni pe giumătate din sat din Iucuşeni, căci acel giumătate de sat este a nostru, iar giumătate de sat este a lui Pavăl Vîrnav. Şi pe ace giumătate de sat ce este a noastră, cît li s-a veni parte, să ia dejmă din toate şi, după cum au hotărît măriia sa vodă, oamenii ce vor şăde pe moşii, ori moldoveni ori lipoveni, să slujască doîsprizăci zile într-un an, pe giumătate.

Iară de va ave cineva a răspunde pentru ace giumătate de sat, la noi să vie să stăm la giudecată, iar călugărilor de la mănăstioară să le dei pace, căci această giumătate de sat în diata maică-noastră este dată la mănăstioară.

Şi pentru credinţă am iscălit.

Let 7257 ⟨1749⟩ iuni 25

Sandu Ilie postelnic.

Arh. St. Buc., Ms. 1185, f. 4—4v.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

18 iulie 1749

Mărturie dată de boierii mazili ai ţinutului Suceava că locuitorii din Rădăşeni sînt vecini pe moşia mănăstirii Slatina, cultivînd aceleaşi terenuri din tată în fiu, cu toate că unii iau dijmă de la oamenii străini pentru locurile pe care, nefolosindu-le, le dau altora să le lucreze.

Milostivi (şi) luminate doamni, să fii mărie ta sănătos.

† Facem în ştire măriii tale pentru satul Rădăşeni, moşie mănăstirii Slatinii, căci noi pe cîndu ne-am rădicatu în casăle părinţilor noştri vinie moşii şi părinţii acestor ţărani din satul Rădăşeni, fiind părinţii noştri zlotaşi, după cum mărgu ominii şi acmu la zlotaşi, şi ei singuri să mărturisie că sîntu drepţi vecini mănăstirii Slatinii, dară nu pomenie nime de dînşii să dzîcă că nu sînt veceni sau că-i moşie a lor, şi om primi şi blăstămul svintii besărici asupra sufletelor noastre că n-am audzit de nimi dzîcîndu că-s ominii de Rădăşini moşăni dintr-acia moşie şi că este moşie a lor, nu-i a Slatinii. Şi acmu am trecut şi noi, mărie ta, de copii, că sîntem mai bini cîte de 50 de ani, şi-am apucatu omini bătrîni şi cîte de 100 ani pe la părinţii noştri şi n-am audzetu de nimi dzîcîndu că-s rădăşinii moşeni şi-s închinaţi Slatinii, şi nu-s vecini şi-i şi moşia Rădăşeni a lor.

Dară pentru c-ar fi luat ţăranii de Rădăşeni dejmă altor omini streini de pe hotariul Rădăşenilor şi noi le sîntem marturi că or fi luat dejmă, căci ţăranii mai înainte le era cu cinste a să răspunde că-i vecenu călugărescu sau boirescu, că să chema om aşedzatu, dară nu fulău, şi (au) apucat de pe la strămoşii lor de ştie fieşticarile unde a merge să are şi să cosască şi nu pute altul să-l scoată din pămîntul lui cel de aratu şi din locul lui cel de cosîtu, nici stăpînii lor nu-i scote ; nu-i trebue unui om acel pămîntu să-l are sau locul cel de coasă, şi-l da unui om strein de-l lucra şi elu-l dejmue, nu să mesteca stăpînii la acea dejmă de pe pămîntul acelui om.

După cum am audzîtu de oameni bătrîni ş-am apucat şi pe la casăli părinţilor noştri, aşe mărturisîm şi noi măriii tale. Şi să fii mării ta sănătos.

Let 7257 (1749) iuli 18.

Robii măriii tale,

Ştefan Gherghel postelnic ; C(onstantin) Ciudin medelnicer ; Vîrlan Panaite pîrcălab ; Gavril Frătiţa ; Toader Bădiliţă vornic ; Neculai Gherghel medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 6.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 8 octombrie 1749

Caimacamii Moldovei poruncesc şetrarului Ion Izmană, ispravnic de Botoşani, să oblige pe iocuitorii din Cordăreni ai medelnicerului Dumitrachi Hudici, împrăştiaţi pe toată moşia, să se mute în sat şi să-i presteze obligaţia de boieresc după hotărîrea domnească.

Caimacamii.

† Dum⟨neata⟩ şetrar Ioani Izmană, sănătate poftim dumi⟨tale⟩ de la Dumnădzău !

Ne jălui Dumitrachi Hudici medelnicer că la moşie ce ari la ocolul Botăşanilor, anumi Cordărenii, ţăranii ce sînt acolo s-au împrăştiat din sălişti cu şidere lor pe toată moşiia şi-i pricinuesc pagubă strîcîndu-i locul ţarinilor şi a fîneţălor cu bucatile lor, şi o samă de oameni s-au şi mutat, iar unii nu înţăleg să să strîngă la sălişte, ce şi acmu şed tot împrăştieţi.

Ce acmu, fiind asupra ernii, le-a căde cu greu a-i strămuta den aşedzare lor, dar iată că-ţi scriem să-i chemi pe acei oameni înainte dumi⟨tale⟩ şi, fiind împrăştieţi precum arată Dumitrachi, să le dai tari poroncă puindu-le şi soroc, de primăvară numai să se rădice să s⟨e⟩ aşedzi în silişti undi sînt şi cielalţi oameni. Iar pentru 3—4 oameni ce sînt lîngă ţarină şi carii şed pen colibi şi n-au casă, acelora să le dai poroncă numai să să muti acmu în silişti, să-şi facă cas⟨ă⟩.

Mai jălui Dumitrachi că nu i să supun ţăranii să-i lucredzi pentru slujba obicinuită. Ce şi pentru aceasta să ei sama să le poronceşti să-i lucredzi după hotărîrea ce s-au făcut. Aşişderea şi pentru datorii şi altili ce ar ave cu dînşii, să iai sama şi ce-i găsi cu cali să-i plineşti, odihnindu-i cu dreptate lor.

Aceasta, şi fii dum⟨neata⟩ sănătos [1].

Let 7258 ⟨1749⟩ oc⟨tombrie⟩ 8.

A dum⟨itale⟩

Cant⟨a⟩ logofăt ; Sturdzea logofăt ; Costachi R⟨azu⟩ ; Radu vel vornic ; T⟨oader⟩ Palade.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. X, doc. 27.
Orig.

[1] În porunca lui Constantin Racoviţă, de la 18 ianuarie 1750, către ispravnicul de Hîrlău şi Dorohoi, referitoare la aceeaşi problemă, se adaugă : „...Aşijderea au mai jăluit că şi din sămnele bolovani ale moşîi Cordărenilor îi lipsăscu une⟨le⟩ hotară, încă i-au tăiet oaminii şi un stejar cu buor din dumbrava dispre Dumeni, şi celi ce-au mai rămas semne, iarăşi să găsescu sfărmaţi bolovanii.

Pentru care scriem dumitale întîi pentru răşchirare oamenilor din vatra satului să cerci şi, fiind aşia, poroncim dum⟨itale⟩ cîţi vor fi rămas nemutaţi, să-i aduci înainte dum⟨itale⟩ şi să le dai poroncă cu tărie, fieştecarele să margă să şadză în sălişte şi puîndu-le soroc de primăvară să porţi de grije să-i muţi în sat şi să păzeşti ca să să urmedze poronca. Într-alt chip să nu fie.

Apoi şi pentru bolovanii ce-i lipsăscu şi stejarul cu buor ce l-au tăet şi pentru alţi bolovani ce sînt sfărmaţi, încăşi să cerci cu amănuntul şi să faci strînsoari cu tărie şi negreşit, numai să să dovediască acei vinovaţi. Şi, prindzindu-i, să le iei vinele lor în scris şi cu dovedire şi să-i pui în butuci să-i trimiţi aice la dumnealui vel logofăt ca să li să caute giudecata cu pravila şi să-şi ia plata. Şi semnele ci-or fi lipsind încă să vor pune la loc, precum au fostu hotărît şi mai de nainte. Aceasta scriem" (Ibidem, doc. 30).

https://biblioteca-digitala.ro

28 octombrie 1749

Ispravnicii de Suceava judecă pricina dintre egumenul de la Slatina şi locuitorii din Rădăşeni, care nu vor să se recunoască foşti vecini ai mănăstirii, hotărînd ca ei să iasă la divan în termen de două săptămini după venirea domnului în scaun.

† Avîndu giudecată la boerii ci-au fost orînduiţi giudecători la divanul măriii sale lui Costantin vodă egumenul de Slatină cu toţi oaminii din Rădăşeni, jăluind oaminii de Rădăşeni măriii sale lui Costantin vodă că ei nu sint vecini mănăstirii Slatinii şi încă nici moşia Rădăşenii nu este a mănăstirii, ce este a lor, numindu-s(e) ei mai dinnainte dărăbani. Şi luînd egumenul de Slatina şi mărturie de la cîţiva mazili înprejuraşi şi megieşi Rădăşanilor, cum că au apucat şi din părinţii lor că tot mănăstirea Slatina au stăpînit acia moşie cu toţi oaminii, şi neurmîndu-li-s(e) giudecata de la divan, puindu-li-s(e) dzi la Sfeti Dimitrie ca să margă iarăşi de iznoavă la divan înpreună cu călugării şi cu martorii ci-au făcut mărturie, şi tîmplîndu-s(e) de s-au mazilit măria sa Costantin vodă păn la sorocul ce li s-au ⟨pus⟩ să s(e) afle la divan, acmu jăluind călugării de la mănăstire Slatina la dum(nea)lor boerii caimacani pe oamenii de Rădăşeni ca să lucredze şi să de adetiul mănăstirii după cum li-au fost obicieiul şi mai din nainte, şi în iastă-vară, cu pricina giudecăţii, n-au lucrat nimică.

Şi, după cart(ea) dumilor sale caimacanilor, trăgînd egumenul pe toţi oaminii de Rădăşeni înainte noastră şi viind toţi faţă, luîndu-le sama cu amănuntul, întîi întribîndu-i ce oamini au fost ei mai dinnainte: oamini di loc au fost, au lăturaşi ⟨?⟩, au dat sama toţi că ei sint oameni de loc din Rădăşeni din baştina lor şi s-au numit mai dinnainte strămoşii lor dărăbani domneşti şi moşie au fost a lor şi la domnie lui Vas(i)lie vodă s-a închinat mănăstirii cu lucru ca să de cîte ceva agiutoriu mănăstirii. Şi, de atunce păn acmu murind un rînd de oameni, i-au apucat mănăstirea şi tot cu acel adetiu i-ar fi stăpînit păn acmu. La care numai cît cu gurile au arătat oamenii aceasta, dar nici o dovadă n-au arătat, nici ispisoc de la vrun domnu pe moşie că-i a lor, nici că nu sînt ai mănăstirii oamini din baştina lor.

Iar egumenul de Slatina cu toţi călugării cei bătrîni mărturisesc că din moşi, di strămoşii lor, tot aşe au apucat stăpînind mănăstire satul Rădăşenii cu toţi oamenii, şi ispisoaci, scrisori ci-au avut danii de la domni şi de la boeri ci-au dat danie moşii mănăstirii, nici pe o moşie n-au, toate s-au prăpădit la vremea răscoalelor, după cum au şi ispisoc de întăritură di la măria sa Grigorie vodă, arătînd şi satul Rădăşinii, şi nici pănă acmu nici ei nu s-au mai sculat niciodată ca să dzică că-i moşie a lor şi nu sint vecini daţi mănăstirii, şi tot şi-au lucrat boiriscul şi şi-au dat adetiul lor ce este vinitul mănăstirii, păn acmu.

De cari, noi într-alt chip n-am putut să le hotărîm pricina, nefiind domnie la scaun, ce i-am dat de grumaz mănăstirii să-şi de tot vinitul după obicéiul ci au avut di au dat adetiu mănăstirii păn acmu şi să-şi lucredze boierescul şi li-am pus şi dzi, după ci-a milui Dumnedzău di-a vini domnia la scaun, în doao săptămîni, să margă şi călugării înpreună cu martorii lor şi oaminii de Rădă-

https://biblioteca-digitala.ro

şeni, şi după cum li s-a hotărî de la luminat divanul mării sal⟨e⟩ lui vodă, aşe or urma de acmu înainte.

Şi am dat această mărturie a noastră la mîna egumenului de Slatină, după cum au mărturisit şi mazilii înaint⟨ea⟩ noastră.

Let 7258 ⟨1749⟩ oct⟨omvrie⟩ 28.

N. Canta vel clucer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 8.
Orig.

265

⟨Iaşi,⟩ 10 ianuarie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Galata să slujească la toate cîte va porunci egumenul, ca în vremea părintelui său, Mihail Racoviţă, sau cîte 24 zile pe an, după aşezămîntul lui Constantin Mavrocordat.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle rugătoriului nostru Paisie, arhimandritul şi egumenul de la mănăstirea Galata, ce ni-au jăluit pentru oamenii ce să află şădzători pe moşiile ce are mănăstirea la ţinutul . . . . .[1] dzicînd că nu le dau ascultare ca să slujască la ce sînt trebuinţăle mănăstirii.

Drept acéia dăm volnicie pentr-această carte a domniii méle ca orice fel de oameni vor fi şădzători pe moşiile mănăstirii să aibă a-i stăpîni şi să-i pue să lucredză şi să slujască ori la ce li va porunci egumenul la trebuinţăle mănăstirii pe obicéiul vechiu, după cum au slujit şi în vrémea domniii luminatului părintelui nostru, măriia sa Mihai vodă, şi la alţi domni ce-au fost mai înainte vréme.

Iar carii s-ar arăta înprotivitori şi n-ar da ascultare mănăstirii, poroncim dumitale ispravnice de ţinut, pe unii ca aceia să-i frînedzi şi să-i supui ca să slujască la toate cele ce vor fi trebuinţăle mănăstirii pe obicéiul vechiu, după cum poroncim mai sus. Însă şi egumenii de-i vor asupri pe oameni cu slujba mai mult peste obicei, dumneata să ei sama şi să socoteşti cu ce rînduială slujăsc şi oamenii di pin satele dumilorvoastre, şi aşa să-i îndreptaţi şi să-i puneţi la cale ca să le vie lucrul cu dreptate, să nu să supere afară den slujba obicinuită mai mult.

Într-alt chip să nu fie, iar de li-a părea oamenilor cu greu a sluji după obicéiul vechiu, să aibă a sluji după hotărîrea testamentului domniii sale Costantin vodă, cîte 24 zile de an[2].

Let 7258 ⟨1750⟩ ghen⟨arie⟩ 10.

Vel logofăt procit

Arh. St. Buc., M-rea Barnovschi, pach. VI, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Loc alb.

[2] Fiind dispoziţie cu aplicare generală, textul a fost trimis şi altor mănăstiri : cu aceeaşi dată, un exemplar identic, pentru mănăstirea Barnovschi (Ibidem, M-rea Bîrnova, pach. III, doc. 10, orig.), iar mănăstirii Putna i s-a dat pentru moşiile din ţinuturile Suceava, Cernăuţi, Hîrlău şi Cîrligătura (B.C.S., filiala „N. Bălcescu", fond St. Georges, pach. CCCXIII, dosar 14, doc. 1, copie modernă).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte starostelui de Cernăuţi să împlinească de la locuitorii din Rarencea rămăşiţe din „tocmala" lucrului de boieresc pentru mănăstirea Slatina, iar pe viitor să slujească după „obiceiul cel véchiu".

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la credincios boiariul nostru, dumnalui Vasîlache Crupensche, starostele de Cernăuţi.

Facem ştire că ni-au dat jalobă rugătoriul nostru iermonah Ghedeon, egumenul de la mănăstire Slatina, pentru oamenii de Rărence din ţinutul Cernăuţilor, moşiia mănăstirii Slatenii, dzicînd că li-au rămas rămăşiţe din tocmala lucrului de boerescu de an şi nu caută să le plătiască.

Pentru care scriem dumitale, să le iai sama şi ci-or fi avînd a lua plineşte-le şi odihneşte cu dreptate lor, să nu ne mai vie jalobă. Iară de acmu înnainte aşe să le dai poroncă ca să fie supuşi stăpînilor moşiii şi să le slujască lucrul de boerescu pre obiceiul cel véchiu mai denainte, care să ştie, că domniia mia nu voim să umăm după rînduiala ce să făcuse mai noao, ce pre ce véche. Şi aşe să urmedze şi ei şi să-i supui dumneata la slujba mănăstirii. Dar de ţi s-or jălui vrunii că-i asuprescu călugării cu lucrul de boerescu, silindu-i mai mult de cum este ştiut obiceiul vechiu, să le iai sama şi să-i îndreptedzi la cale, să nu-i calce fără ispravă.

Aceasta poroncim [1]. Şi carte să ste la mănăstire.

7258 ⟨1750⟩ ghen⟨arie⟩ 12.

Vel logofăt procit.

Trecută la condică de Tanasie logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXII, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

267

⟨Iaşi,⟩ 17 ianuarie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vtori medelnicerului Dumitrache Hudici să apere dumbrava şi rediurile de pe moşia sa Cordăreni, oprind pe oricine să taie lemne.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

[1] La 25 ianuarie 1751, Constantin Racoviţă porunceşte lui Vasile Crupenschi staroste de Cernăuţi : „Facem ştire că ni-au dat jalobă rugătoriul nostru Parthenie, igumenul şi cu tot săborul de la mănăstire Slatina pentru oamenii de Rărence, că de doi ani încoace nu le slujăscu lucrul de boerescu, nici la moara ce au acolo, nici la altă, pentru care după jaloba lor îţi scriem să cercetedzi şi fiind aşe, să-i apuci şi să le plineşti lucrul de boerescu, după rînduiala obiceiului ce au hotărît prin cărţile gospod ce le au călugării la mînule lor şi să-i odihneşti, să nu ne mai vie jalobă. Aceasta poruncim" (Ibidem, doc. 15).

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniei mele boiarinului nostru, lui Dumitrache Hudeci biv vtori medelnicer şi omului său pre cine va ave rînduit la Cordăreni, să fie volnec cu carte domniii mele a apăra dumbrava şi rediurile Cordărenilor, nime să nu fie volnec a tăia sau a dărma, de vreme ce ni-au jăluit că cine cum poate mărgu şi tae şi strică, de n-au rămas lemne de trebuinţa sa, ce, cum poroncim, nime să nu îndrăzniască să tae sau să darme nici un lemn.

Şi poroncim şi dum(itale) isprav(nice) de ţînut, să aibi purtare de grije şi pre carei s-ar afla c-au îndrăznit piste poronca cărţii, să-i certi, să-i pedepseşti.

Şi într-alt chip să nu fie, iară avînd cineva a răspunde, iarăşi să iei sama, hotărînd pricina prin carte de giudecată.

7258 (1750) ghe(narie) 17.

Vel logofăt procit.

Trecută la condică de Tănas(ă).

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti. pach. XXII ter., doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

268

(Iaşi,) 17 ianuarie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii de pe moşia Cordăreni şi Săpoteni a lui Dumitrache Hudici să lucreze ca în timpul domniilor părintelui său, Mihail Racoviţă, sau după aşezămîntul lui Constantin Mavrocordat.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle boiarului nostru, lui Dumitrache Hudici, biv vtori medelnicer, să fie volnec cu carte domniii mele pentru oamenii ce ni-au jăluit că şăd pe moşiia sa Cordărénii i Săpoténii, ce sînt la ţinutul Dorohoiului, şi nu să supun să-i lucredze după obiceiu, ca să aibă a le face zaptu să-i lucredze după cum lucriadze şi alţi oameni de boerescu ce şăd pe moşii stăpîneşti, după obiceiul véchiu, cum au lucrat şi la domniile preaînălţat părintelui nostru, măriia sa Mihai vodă şi la alţi domni, aşè să lucredze şi acum. Iară de li-a părè cu greu să lucredze pe obiceiul véchiu, să aibă a lucra după hotărîre domniii sale lui Costantin vodă. 24 dzile pre an, şi să le ia şi dijmă din toate sămănăturile şi din fînaţ.

Şi poroncim şi dumitale ispravnice de ţînut, să-i supui ca să urmedzi. Într-alt chip să nu fie. Inse şi Dumitrache de i-ar opinti cu lucrul mai mult piste obiceiu, să-i îndreptezi să nu-i calce fără socotială şi piste obiceiu.

Ghen(arie) 17, let 7258 (1750).

Vel logofăt procit.

Trecută la condică de Ţanasie logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. X, doc. 29.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iași,⟩ 14 februarie 1750

Constantin Racoviță, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Suceava să judece pricina locuitorilor din Rădășeni, care se socotesc „moșinași", cu egumenul de la Slatina, care-i „trage la vecinătate".

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviți voevoda, bojiiu millostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie mea la cinstit și credincios boeriul nostru, dum⟨nealui⟩ Costachi Razu vel vornic i dum⟨nealui⟩ Costandin Cantacuzino păharnic, isprav⟨nicii⟩ Sucevii, sănătate !

Facem știre dumn⟨eavoastră⟩ că aice la domnie me au dat jalobă rugătoriul nostru Ghedeon, egumen de la mănăstire Slatina, pentru un sat, anume Rădășenii, ce este la ținutul Sucevii, cari sat zice că este drept a mănăstirii Slatinii, cu vecini, cari din vechi zile dzisă că tot mănăstiri au stăpînit cu pace și pănă acmu la domnie sa Costandin Neculai vodă la let 7257, la cari arată și un ispisoc dovadă di la mărie sa Grigorie vodă din let 7245, în cari scrie că și acel sat Rădășenii iaste a Slatinii. Iară acmu la domnie sa Costandin vodă au tras oamenii de Rădășeni la giudicată pe egumenul de Slatina la divan, dar neaducîndu-și marturi ca să dovediască nici o parte, nici alta, nu li s-au hotărît judicata și li s-au pus soroc la Sfeti Dimitrie să-și aducă marturi ; dar tîmplîndu-să mazilie domniii sali lui Costandin vodă, iarăși nu li s-au hotărît pricina.

Pentru cari iată că scriem dum⟨neavoastră⟩ să aduceți pe acei oameni față înainte dum⟨neavoastră⟩, strîngînd dum⟨neavoastră⟩ ispravnici și alți oameni înpregiurași și mazili, și să le luați sama cu amăruntul, întrebînd întîi pe acei săteni ce dovadă au ei că sînt moșinași și că nu sînt vecini, așijdere și pe egumenul, cu ce-i trage la vecinătate, căci egumenul ari și o mărturie de la cîțiva mazili. Și luînd sama cu amăruntul și la o parte și la alta, și după mărturii ce va arăta egumenul și ei, să dați dum⟨neavoastră⟩ mărturie în scris la mîna cui să cade. Iar neodihnindu-să vreo parte cu giudecata dumilor voastre, să le puneți dzi cu soroc, gioi după Pasti să să afli aici la divan și o parte și alta cu marturii ce vor ave, ca să li se hotărască giudecata.

Aceasta scriem. Și carte aceasta să nu să ia de la egumăn [1].

Let 7258 ⟨1750⟩ fev⟨ruarie⟩ 14 dni [2].

Vel logofăt procit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 204.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] „Și carte aceasta....." adaos.

[2] Porunca se repetă la 11 iunie 1750 (Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 9).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 4 iulie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte vel serdarului Vasilachi să oblige pe locuitorii moşiei Davida să lucreze mănăstirii Suceviţa cele douăzeci şi patru de zile pe an „după obiceiul şi hotărîre testamentului ci au" iar dacă li se va părea mai uşor cu bani, să se înţeleagă cu egumenul.

Copie asămine scoasă di pi cea adivărată.

Io Costandin Mihail Cihan Racoviţă voevoda, bojii milostii gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domnie me la oredincios boeriul domniii meli, dumnealui Vasilachi vel sîrdar.

Facim ştire că domniii meli au jăluit rugătoriul nostru, egumenul de la mănăstire Suceviţii, pentru oamenii ce şăd pi moşiia mănăstirii, anume Davida, zicînd că nu vor să slujască acele 24 zile pe an după obiceiul şi după hotărîre testamentului ci au.

Pintru cari iată că scriem dumitale să chemi pi acei oamini faţă şi să le dai poroncă ca să slujască acele 24 zile. Iar nepriimind ca să slujască, vrînd cu bani mai pe uşor ca să să aşăzi cu mai sus-numitul egumen, iarăşi după cum vei afla cu dreptate şi cu învoiala egumenului să-i aşăzi, ca să fii odihniţi şi o parti şi alta. Şi precum îi vei aşăza, să şi înplineşti di la dînşii.

Aceasta scriem.

7258 ⟨1750⟩ iuli 4.

Locul peceţii gospod.

Costachi logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLX, doc. 9.
Copie.

271

⟨Iaşi,⟩ 16 decembrie 1750

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, împuterniceşte pe stareţa de la Socola să dea viile părăginite de pe moşia mănăstirii celor care ar voi să le lucreze.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle rugătoarilor noastre, stariţii şi a totu săborul de la sfînta mănăstire Socola, că jăluindu domniii méle dzicînd că avîndu unii şi alţii vii pe locul mănăstirii, li-au lăsatu unii de s-au părăginit unile di 20 di ani, altile di 15 ani, altile de dzece ani, şi mănăstire iaste păgubaşe de dijmă, vinitul moşii, pentru care arătară cărţi di volnicie şi di la alţi domni ca să aibă

https://biblioteca-digitala.ro

voe a le da acele părăgini cui şi-ar găsi să le lucredză, să nu să păgubască mănăstire de dijmă, vinitul moşiii.

Dreptu aceia şi domniia mea încă le dăm volnicie pentru aceli vii părăginite de atîţe ani ce arată mai sus, să aibă voe a le da întîi la neamul ce s-or tragi din cei cu păraginile, şi di n-or vre neamul să le lucredză, să le de la răzeşii ce să hotărăscu cu acele păra⟨gi⟩ni, şi di n-or vre nici răzeşii să le lucredză, să aibă a le da şi la streini, cui şi-ar găsi să le lucredză acele părăgini toate, să nu se păgubască mănăstire di vinitul moşiei.

Şi nime să nu ste împotriva cărţii domniii méle.

Vălet 7259 ⟨1750⟩ dic⟨hemvrie⟩ 16

Cant⟨acuzino⟩ vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

272

⟨Iaşi,⟩ 28 iunie 1751

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire unui aprod domnesc spre a obliga locuitorii care au avut semănături pe hotarul Căpoteştilor, a mănăstirii Bîrnova, să dea egumenului dijma pe doi ani din urmă.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele slugii noastre, cestui aprod, să fie volnec a merge să cerce pentru oamenii ce-au avut fînaţe şi păpuşoae şi alte sămănături pe hotarul Căpoteştilor, moşie Bîrnovii, an şi anţărţu, şi cu pricina lui Chiper şi a lui Ion Sîrghie fuştaşul şi alţii a lor ce să acolisie că sînt şi ei moşeni şi acmu s-au dovedit că n-au triabă, jălui Damian, egumenul de Bîrnova, cà nu şi-au dat oaminii zăciuiala pe obiceiu.

Drept aceia, să-i apuce omul gospod să pliniască de la acei cu pămînturile şi cu fînaţele, iar de or dzice că li-au luat dejma Chiper s-au fuştaşul sau alţii de a lor, să margă să-i dovediască ; şi dovedindu-i, îi va apuca aprodul pe dînşii şi va plini ce-au luat anţărţu şi an, că aşe s-au hotărît, să de înapoi ce-au luat.

Şi nime să nu ste împotriva cărţii gospod.

7259 ⟨1751⟩ iuni 28.

Procit hatman.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. V, doc. 15.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 6 septembrie 1751

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, încuviinţează episcopului de Huşi să oblige pe locuitorii din tîrg, care au case pe moşia episcopiei, să dea cîte doi lei pe an pentru boieresc, poruncind ispravnicului de Fălciu să împlinească de la acei ce se vor împotrivi.

† Io Costandin Mihai Cehan Racoviţă voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

De vreme ce domniii mele au dat jalobă cinstit părinti şi rugătoriu nostru, sfinţie sa chir Eroftei epescop de Huşi, că şed cîtiva oameni pe locu episcopii, acolo, în tîrgu în Huşi şi nici un ajutor dé boerescu nu dau, drept aceea i s-au dat volnicii sfinţiii sale ca să fii volnec a lua cîte 2 lei dé toată casa ce va fi făcut pe locu episcopiii. Iar care s-or arăta împrotivitor cărţii domniii mele ca să nu dea cîté 2 lei de casă, iată că-ţi poroncim dumitale ispravnici de ţinut să împlineşti aceşti bani de la aceie ce vor fi şezători po locu episcopiii şi nime să nu stea împotriva cărţii domniii mele.

Săpt⟨emvrie⟩ 6, 7260 ⟨1751⟩

Vel logofăt procit.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 186.
Orig., pecete aplicată.

274

⟨Iaşi,⟩ 22 ianuarie 1752

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare mitropolitului Iacov să pună în vedere locuitorilor care au vii la Vlădiceni şi le-au lăsat în părăsire că, dacă nu le vor lucra în primăvară, vor fi date altora.

Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

† De vréme ce ni-au spus preasfinţitul mitropolit, al nostru preacinstit părinte duhovnicesc, sfinţiia sa chir Iacov, că pre locul Vlădicenilor, moşiia sfintii mitropolii, au oamenii vii şi le lasă de să părăginescu şi nici ei nu vor să le lucredze, nici le dau altora carei să găsescu să le lucredze, şi rămîind părągene să păgubeşte sfînta mitropolie de dejma vinului, iată că dăm poruncă pintr-această carte a domnii mele tuturor acelor ce au vii, ori să-şi lucredze viile ce au ca să nu păgubască mitropolie dejma vinului, ori, de nu le vor lucra acu de primăvară, să ştie c-am dat volnicie preasfinţitului mitropolit să ia toate părąginile ci-or fi pe moşiia mitropolii şi să le de cui s-ari găsi să le lucredze, să aibă folos

https://biblioteca-digitala.ro

mitropolie de vinitul moşiilor sale ; şi pe urmă acei cu păraginile nu vor ave cuvînt de răspunsu, nici le vom da ascultare.

Într-alt chip nu va fi [1].

7260 ⟨1752⟩ ghen⟨arie⟩ 22.

Vel medelnicer protocălit.

Arh. St. Buc., Mitrop. Moldovei, pach. III, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

275

⟨Iaşi,⟩ 22 aprilie 1752

Mitropolitul Moldovei şi velii boieri cercetează reclamaţia episcopului de Roman pentru încălcarea de către unii locuitori a moşiei tîrgului, pe care are hrisoave domneşti de danie, şi propun ca o parte să stăpinească tîrgoveţii dînd dijma episcopiei, iar alta Biserica Albă, luînd dijma de la cultivatori.

† Facem ştire că din poronca preaînălţat domnului nostru, măriia sa Costandin vodă Racoviţă, ce ni-au orînduit ca să luîm sama sfintei episcopii de Roman pe jaloba ce-au arătat sfinţiia sa ⟨chir⟩ Ionichie, episcopul de Roman, am cercetat toate pricinile cu amăruntul după cum vom arăta în gios anume :

Întîi, ni-au arătat sfinţiia sa că dijma de pe tot locul tîrgului Romanului este dată miluire de luminaţii domni cu ispisoace domneşti sfintei episcopii de Roman, iar cu locul, fiind domnescu, să n-aibă triabă, însă afară de o parte de loc ce s-au deosebit iarăşi den locul tîrgului de s-au dat miluire sfintei bisérici ce să numeşti Bisérica cea Albă den tîrgu den Roman de otitorul bisericii, răposatul luminatul domnu Ştefan vodă cel Bun, iar acmu unii den tîrgoveţi, moldoveni şi mai ales armeni, să fac şi ei stăpînitori în hotarul tîrgului pe nişte părţi de loc şi lazuri de fînaţă cu zapisă de cumpărătură ce-au cumpărat unii de la alţii, şi alţii ţin şi făr' de zapisă, numai cu stăpînirea ce-au apucat unul de la altul, şi eu şi dijmă de pe la alţii streini ce fac hrană pe aceli părţi de loc.

Am hotărît, acei ce să arată stăpînitori acelor locuri, să-şi stăpînească locurile şi lazurile precum le-au stăpînit şi păn-acmu, iar dijma din toate ce s-ar lua pe aceli locuri să o ia episcopiia ; iar pentru cît loc va avea Bisérica cea Albă, să-l stăpîniască bisérica cu dijmă cu tot, nedînd nici un fel de dijmă.

Aşijderea şi dentr-acei ce să ţin stăpîni pe aceli locuri şi lazuri, de vor fi avînd vrunii niscaiva ispisoace domneşti şi miluire pe niscareva locuri, care să fie mai vechi daniile lor decît a episcopiii, aceia să-şi stăpîniască locul cu dejmă cu tot. Iar cei ce-ar arăta ispisoace de întăritură asupra zapisălor celor de cumpărătură, acele să nu să ţie în samă.

Al doilea, au cerşut sfinţiia sa dreptate şi hotărîre şi pentru rupturile Siretului, de vrémi ce pe cîteva locuri au rupt apa şi la o parte de Siretiu şi la alta, mutîndu-să din matca ei cea vechie, şi despre una ca aceasta să dă prioină de înpresurare atîta asupra locului celui domnescu a tîrgului, cît şi moşiei ce are

[1] La 15 iulie 1755, Matei Ghica, domnul Moldovei, a repetat întru totul această hotărîre (Ibidem, doc. 8, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

episcopiia, osăbit de locul tîrgului şi altor moşii omeneşti ce sint pe apa Siretului drept potriva acelui loc.

Am hotărît şi la aceasta, hotarul între toate moşiile ce-or fi pe Siretiu de înbe părţile să nu să socotiască stăpînirea moşiilor după rupturile apei, ce să fie stăpînirea tuturor moşiilor păr' în matca Siretiului cea vechi.

Cum şi o moşie ce-au arătat sfinţiia sa părintele episcopul că are episcopiia între apa Siretiului şi a Moldovei, ce să hotăreşti cu locul tîrgului, şi iarăşi după rupturile apii au cuprinsu unii den tîrgoveţi şi din poslušnicii episcopiii dintr-aceli locuri lazuri de fînaţă şi le stăpînesc unul de la altul, am hotărît şi pentru această moşie asemenea, să fie hotarul ei între apa Moldovei şi a Siretiului păn în matca cea véchi acestor ape. Şi de vrémi că această moşie este driaptă a episcopiii cu dejmă şi cu loc cu tot, să o stăpîniască episcopiia peste tot, de înbe părţile apelor, păr' în matca cea vechi, şi să-şi ia şi dijma den toate pe obicei. Şi acei ce să ţin de aceli locuri ce sint rupte de apă, afară din matca cea vechi, să lipsască den stăpînirea locului ; şi de ar arăta şi niscaiva zapisă de cumpărătură unul de la altul, sau întărituri domneşti pe zapisă, să nu să ţie în samă.

Şi aşe la toate după hotărîre să s(e) urmedză. Aceasta înştiinţăm.

Let 7260 (1752) ap(rilie) 22.

Iacov mitropolit Moldaviii : Iordache Cant(acuzino) vel logofăt ; R(a)d(u) R(a)c(oviţă) vel vornic ; Costache Razul hatman.

(Rezoluţie :)

Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. După alegire svinţiii sale părintelui mitropolitului şi a dumilor sale veliţilor boiari, găsind şi domniia me a fi cu cale, am întărit şi cu a domniii mele iscălitură şi pecete [1].

Io Costandin voevoda (m.p.)

Acad. Republicii Socialiste România, pach, LXIII, doc. 126.
Orig., pecete aplicată.

276

(Iaşi,) 15 mai 1752

Ianache vel stolnic şi Simeon Buhăescu biv vel medelnicer judecă pricina egumenului de la Slatina cu locuitorii din Rădăşeni şi hotărăsc — pe bază de martori — ca mănăstirea să stăpinească moşia.

† Facem ştire că din poronca preînălţat domnului nostru, măriia sa Costandin vodă Racoviţă, s-au giudecat de faţă înaintea noastră sfinţiia sa Parthenie,

[1] La 3 mai 1753 Constantin Racoviţă hotărăşte în privinţa dijmei locuitorilor din Roman : „De vreme ce dijma de pe tot hotarul domnescu a tîrgului Romanului, fiind dată miluire de luminaţii domni svintei episcopii Romanului, după cum arată testementurile luminaţilor domni ce-au fost mai înainte de noi, care şi domniia mea asemene am întărit această miluire cu testementul domniii mele, numai fiindcă o samă den tîrgoveţi de Roman, moldoveni şi armeni, scornind multe pricini şi amestecături, zicînd că au lazuri şi locuri de fineţă făcute pe locul gospod a tîrgului şi n-au avut obiceiu a da dijmă ; care aceasta căutîndu-să cu divanul domniii mele, fiind şi acei armeni şi moldoveni, şi de la divan s-au hotărît că făr' de cale au îmblat, şi s-au dat testementul domniii mele la mîna svinţiii sale Ionichiii, episcopul de Roman, ca să aibă a lua dijma atît de la moldoveni, cît şi de la armeni, de la toţi cei ce vor lucra pe hotarul gospod a tîrgului de toate pe obiceiu, după cum mai pre largu arată testementul domniii mele" (Ibidem, pach. LXVI, doc. 24).

Institutul de Istorie
BIBLIOTECA
Academia R.S.R.

https://biblioteca-digitala.ro

egumenul şi cu tot soborul de la mănăstirea Slatina cu Gligore Pletosul şi Ion a lui Iftenii şi Toader Şoldănescul şi Simion sin Gîdii, vechili din partea tuturor sătenilor de la satul Rădăşenii ot ţinutul Sucevii, pentru satul Rădăşenii, dzicînd călugării că acest sat esti drept a sfintei mănăstirii danie de la ctitorul mănăstirii, răposatul Alecsandru vodă Lăpuşnianul şi l-au stăpînit tot mănăstirea, atîta moşiia cît şi oaminii ce s-au aflat şăzători acolo pe ace moşie au fost supt ascultarea lor şi le-au slujit ; numai dresăli ce-au avut mănăstirea pe această moşie, cum şi pe alte moşii, li s-au prăpădit dintr-o taină a mănăstirii la vreme de răscoală. Pentru care s-au îndreptat ei şi cu mărturiia megiaşilor, pecum arătară şi ispisocul de la mărie sa Gligorie vodă scriind într-acesta chip, cum că această moşie Rădăşenii şi alte moşii ce sint arătate la acel ispisoc anume sint drepti moşii aceştii mănăstiri. Şi neavînd ei cu ce răspunde s-au fost sculat aceşti oameni mai sus-numiţi ce-au fost baştină di acest sat şi-au răspunsu ei că moşiia Rădăşenii esti a lor şi ei au fost închinaţi numai lucrul, cu slujba lor, la mănăstire.

Ce dar, întrebînd noi pe aceşti oameni mai sus-numiţi cu ce dovadă trag ei ace moşie la stăpînirea lor, ei nice un dres n-au arătat, nici altă dovadă c-ar fi moşiia lor, fără numai nişte cărţi vechi de la răposaţii domni Vasile vodă şi Costandin Duca vodă, date de volnicie la unii dentre dînşii, făcute pe gura lor, ca să opriască şi să stăpînească lazurile şi pometii lor şi să dejmuiască, şi-au arătat şi nişte mărturii de la megieşi cum că ei au dejmuit pe acei ce-au lucrat pe acea moşie.

Ce cît pentru dejma locului, au răspunsu călugării că di-au dejmuit ei pe cineva, n-au fost la ştirea lor, căci ei de pe această moşie dejmă n-au luat, ce numai slujbă de la oameni, iar cu moşiia n-au avut ei treabă. Şi-au dovedit călugării cu mărturii încredinţate de la boerii mazili acelui ţinut, anume Ştefan Gherghel postelnic i Costandin Ciudin medelnicer i Vîrlan Panaite pîrcălab i Gavril Frutiţa i Toader Bădiliţă vornic de Suceava i Nicolai Gherghel medelnicer, oameni cîte de 50 de ani mai bine, mărturisind cu sufleteli lor precum ei ştiu şi au audzit şi din părinţii lor şi de la alţi oameni bătrîni ce-au fost pe la casăle lor, oameni cîte de 100 de ani, cum că satul Rădăşenii esti moşiia Slatinii, şi den gura sătenilor ce-au fost aşădzaţi la acel sat au audzit mărturisind că-i moşiia mănăstirii, iar cum să fie dzis rădăşenii vreodată că-i moşiia lor, n-au audzit, făr' de cît ei s-au aflat în slujba mănăstirii. Şi ne mai arătară călugării o carte şi de la dumnealui Costache Razul hatman, scriind c-au jăluit oamenii că-i scot călugării den tocmala slujbii ce-au slujit părinţii şi moşii lor şi s-au aşădzat înaintea dumisale pe slujba lor ce-or face pe an.

Şi îndestul era atîta dovadă, numai, cu toate acestea, fiind aice faţă un proegumen, călugăr vechiu de acea mănăstire, anume Agathon, şi mărturisind cu sufletul său cum şi el ştie că de 40 de ani ce este călugărit la ace mănăstire şi de (la) alţi părinţi bătrîni, oameni ca de 70—80 de ani, au auzit că această moşie Rădăşenii tot de mănăstire s-au stăpînit, s-au priimit acei săteni de Rădăşeni cum că de va giura acest călugăr pe mărturiie sa, ei să nu mai aibă alt cuvînt de răspuns, ce să rămîe moşiia în stăpînirea mănăstirii. Şi l-am trimis pe acest călugăr bătrîn la sfinţiia sa părintele mitropolit împreună cu oamenii şi, puindu-i blăstăm, ni-au adus mărturie de la sfinţiia sa părintele că au priimit blăstămul sfinţii sale precum el aşe ştie şi-au audzit şi de la alţi părinţi bătrîni că această moşie s-au stăpînit tot de mănăstire.

Şi într-acestaşi chip au rămas acei oameni den giudecată, ca să dea pace şi să nu să mai răspundă moşeni într-acel sat, iar călugării s-au îndreptat să-şi stăpînească moşiia mănăstirii cu bună pace, ca driaptă moşiia lor.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceasta înştiinţăm.

Let 7260 ⟨1752⟩ mai 15.

Ianache vel stolnic ; Simion Buhăescul biv vel medelnicer.

⟨Întăritura domnească :⟩

Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. După hotărîre boerilor giudecători ce arată printr-această carte de giudecată, găsind şi domniia me a fi cu cale, am întărit şi cu a domniii mele pecete.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

277

Iaşi, 23 iulie 1752

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă încuviinţare lui Vasile, nepotul lui Lupaşcu cupeţ, să stăpînească şi să dijmuiască moşia Bulbucanii, pe Meletin.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle lui Vasilie, nepotu di ficior lui Lupaşco cupeţ, şi pe cine ş-ar trimite să fie volnicu cu carte domniii méle a stăpîni şi a dijmui o moşie, anume Bulbucanii, pe Miletin, în ţinutul Hînlăului, pe care moşie dzisă că are şi scrisori ş-au şi stăpînit moşul său şi tată-său.

Drept aceia. să aibă a lua de a dzece din ţarini, din fîneţă, din prisăci cu stupi şi din grădini cu legumi şi din totu locul cu totu vinitul, di pe totu hotarul acei moşii, după obiceiu. Iar cine va ave a răspundi, să vie să ste faţă la divan cu scrisori ce-or ave, şi nime să nu ste înpotrivă piste carte domniii méle.

U Ias, let 7260 ⟨1752⟩ iul⟨ie⟩ 23.

Vel stol⟨nic⟩.
Vel med⟨elnicer⟩.
S-au trecut diplin la condică.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXIX, doc. 28.
Orig., pecete aplicată.

278

⟨Iaşi,⟩ 26 iulie 1752

Iacov Putneanul, mitropolitul Moldovei, cere preoţilor, boierilor, mazililor şi locuitorilor din apropierea mănăstirii Secu să mărturisească dacă ştiu că sătenii din Vînătorii Neamţului au aşezămînt vechi să lucreze numai şase zile pe an, fără a da dijmă.

Iacov din mila lui Dumnăzău arhiepiscop şi mitropolit Moldavii.

† Cuvioşi molitfile voastre egumeni i alţi părinţi de pre la sfintele mănăstiri carii sînteţi aproape de sfînta mănăstire Săcul i molitfile voastre preoţi den Tîrgul

https://biblioteca-digitala.ro

Neamțului i dupe la alte sate de pinpregiur, cinstiți ai noștri fii sufletești, dum(neavoastră) boeri i mazili i lăcuitori carii veți fi pe aproape de mănăstirea Săcul, de la domnul Dumnăzău atotputernicul vă poftim sănătate trupească și spăsenie sufletească, iar de la smereniia noastră molitfă și blagoslovenie vă trimitem.

Cătră acestea vă facem știre că aici la divanul preaînălțatului luminatului domnului nostru au avut pîră de față Calistru Ene, egumenul de Săcul, și cu Vînătorii Neamțului ce sîntu supuși mănăstirii Săcului, arătînd și zicînd Vînătorii Neamțului că ei au avut testamentu vechiu de la răposații domni ce au închinat moșiile acéle sfintii mănăstiri și pe ei, ca să lucréze numai 6 zile într-un an, iar nici dijmă să dea, nici nimic. Egumenul au răspunsu că ei sîntu vecini mănăstirii și au lucrat 12 zile într-un an și au dat și dejmă den toati pe obicéiu. Fiind, dar, multă pricină la mijloc, nu s-au putut curma aici pricina lor, ce au rămas ca să luîm încredințare de acolo.

Deci iată scriem molitfilor voastre i dumneavoastră boeri i lăcuitori, de au avut acești oameni testamentu vechiu după cum au arătat și de au lucrat numai 6 zile și din nimic dijmă n-au dat, sau de sîntu vecini mănăstirii și ei tăgăduiescu, poftim să mărturisiți dreptu, arătînd tot adevărul și să dați mărturie încredințată și iscălită, după cum veți mărturisi, la mîna egumenului Calistru ca să ni-o trimită. Și mărturisind adevărul veți fi ertați și blagosloviți, iar de viți părtini atît mănăstirii, cît și oamenilor acestora și nu viți vrea să arătați adevărul, vrînd să păgubiți sfînta mănăstire de slujba acelor oameni, să fiți blestemați de domnul Dumnăzău atotputernicul și de precurată maica sfinții sale născătoare de Dumnăzău și pururea fecioară Mariia, de slăviții 12 apostoli, de a toată lumea șepte sfinte săboară și de toți sfinții ; fierul, pietrile, tuciul și toată firea neputrezătoare să putrezească și să să răs(i)pască, iar trupurile voastre să stea întregi ; să aveți parté cu Iuda ce au vîndut pe Hristos și cu proclătul Ariie ; să vă înghită pămîntul de vii ca pre Dathan și Aviron ; să vă lovască cutremurul lui Cain și bubele lui Ghiez, în toată viața voastră procopsală să nu aflați. Și de smereniia noastră, de putérea ce avem de la domnul Dumnăzău dată, încă să fiți aforisiți, blestemați și după moarte nedezlegați. Iar carii și-ar cunoaște păcatul și va mărturisi adevărul va fi ertat și blagoslovit în véci. Amin.

Aceasta.

Let 7260 (1752) iuli 26 dni.

Și sîntem a tuturor de obștie întru duhul sfîntu părinte sufletescu,
Iacov mitropolit Moldovii (m.p.)

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. CXL, doc. 21.
Orig.

279

Iași, 10 decembrie 1752

Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire mitropolitului Iacov și vechilului său, spre a apăra de tăiere pădurea de pe moșia schitului Dumbrăvița (Tecuci).

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviță voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii méle precinstitului şi preosfinţitului al nostru părinte duhovnicescu, sfinţia sa chir Iiacov, mitropolitul Moldovii şi vechilului sfinţiii sale ce are la schitu lui Dumbrăviţă, metohu mitropoliii ce iaste la ţinutul Tecuciului, să fie volnicu cu carte domniii mele a-şi apăra un rédiu de acolo, di pe locul schitului. Nime, orice obrazu, să nu îndrăznească a tăia lemne din rédiu şi dispre toţi să-şi apere rédiul, că oricine ari îndrăzni să taie lemne din rédiu să ştie că, mai viindu jalubă, unii ca acceia să vor aduci cu omu gospodu aice şi să vor pedepsi cu mare urgie de la domniia mea.

Şi nimé să nu ste înpotriva cărţii domniii méle.

U Ias, let 7261 ⟨1752⟩ dic⟨hemvrie⟩ 10.

Cant⟨a⟩ vel logofăt.

Arh. St. Buc., Mitr. Moldovei, pach. VIII, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

280

⟨Iaşi,⟩ 9 ianuarie 1753

Cartea dată de Constantin Racoviţă egumenului de la Humor să caute pe foştii vecini strămutaţi ai mănăstirii spre a lua de la ei cîte doi lei de fiecare.

Cartea domnească de la Constantin Mihai Gehan Racoviţă voevod dată de volnicie lui Theofani, igumen de la sfînta mănăstirea Homorului, pentru oamenii ce-au avut mănăstirea cu numé de vecini şi s-au strămutat de la locurilé lor, oriundé i-ar găsî să apucé şi să-i déie cîté 2 lei de vecin pentru lucrul boerescului şi podvoada, iar despre undé vor fi aşăzaţi să nu-i strămuté.

7261 ⟨1753⟩ ghen⟨arie⟩ 9.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 85.
Rezumat.

281

⟨Iaşi,⟩ 10 ianuarie 1753

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Slatina să pună în satul Rădăşeni orîndar pentru vînzarea băuturilor, fără a fi supărat de locuitori.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru lui ieromonah Parthenie, egumenul, şi altor părinţi călugări de la sfînta mănăstire Slatina şi pre cine din jidovi vor pune orîndariu la satul Rădăşénii, moşiia Slatinii ot ţinutu Sucevii, să fie volnec cu carte domniii mele a-şi păzi rînduiala orîndăriii sale după obiceiul şi altor orîndari şi să fie neoprit de cătră oameni a vinde tot féliul de băutură, de vreme că ni-au dat jalobă numitul igumen că cu orînda vine sfintii mănăstiri mai bun folos de chivernisala sa.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi fiind cu folosul mănăstirii, iată li s-au întărit lor volniciia omului ce vor pune, ca să fie slobod a vinde tot feliul de băutură şi alţii nime să n-aibă triabă la moşiia sfintii mănăstiri.

Într-alt chip să nu fie.

7261 ⟨1753⟩ ghen⟨arie⟩ 10.

Vel medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

282

⟨Iaşi,⟩ 15 ianuarie 1753

Dumitraşco Gage şi Lazăr Birlibă delegaţii locuitorilor din Vînătorii Neamţului, dau zapis în divan egumenului de la Secu de obligaţiile ce le revin pentru îngăduinţa de a avea pe moşia mănăstirii mori, pive pentru sumane şi cîrciumă.

Iacov, mitropolit Moldaviei.

† Adecă noi, Dumitraşco Gage şi Lazoru Bîrlibă din Vînătorii Neamţului, carei am fost aleşi şi socotiţi de toţi oamenii din Vînători şi trimişi să stăm la divan cu sfinţiia sa Calestru, egumenul de la mănăstire Secul, făcut-am zapisul nostru la mîna părinţilor călugări de la Secul precum să să ştie că după altă giudecată ce-am avut cu dînşii au făcut pîră asupra noastră înainte luminatului divan şi pentru morile şi pivele de sucmani şi crîşmele ce avem făcute de la optu ani încoace pre moşie Vînătorii ce iaste driaptă a Secului, bărănind părinţii călugări să ne rădicăm acele dupe moşiia mănăstirii, că le pricinuim pagubă. La care măriia sa preînălţatul luminatul domnu Costandin Mihai Cehan Racoviţă voevoda au rînduit această treabă să o aşedze între noi sfinţiia sa părintele mitropolitul ţării chir Iacov şi înpreună cu dumnealui giupîn Iordache Cantacuzino vel logofăt.

Deci, stînd înainte acestor stăpîni rînduiţi, iată arătăm că într-acest chip ni-am priimit însune noi de bună voc noastră, făr' de nici un chip de silă, ca să fim datori a da fieştecarele ce va ave moară cîte şase merţă gospod de pîne de o moară într-un an la mănăstire şi de pivă să dăm cîte doaodzeci şi doi de potronici de o pioî tij pre an, şi de ari ave mănăstire niscarva sucmani a face la pivele noastre, acei sucmani să-i facă cu plată pe obiceiul cum să plăteşti de făcut sucmani, fiindcă noi dăm mănăstirii banii pivelor ce ni-am aşedzat. Aşijdere şi pentru crîşme arătăm, că întîi va fi volnică sfinta mănăstire a-şi vinde vinul ci va ave pus de vînzare la această moşie la Vînători, apoi după ce să va vinde a mănăstirii să fim neopriţi şi noi a da cep vinaţilor ce vom ave de vîndzare pentru hrana noastră şi să nu fie volnici părinţii călugări a ne face nici o supărare ; iară de om pute noi şi ni-a da mîna ca să luîm şi vinul ce va ave mănăstire acole, asupra noastră, să-l vindem în crîşmele ce avem, aceia rămîne în socoteala noastră, cum ne va da mîna, aşe vom face, dară silă nu sint volnici să ne facă la aceia.

Ce dară, toate aceste ce li-am priimit noi cu hotarul de mai sus scris, priimite vor fi şi di ceilalţi oameni ai noştri de toţi, pentru că ei cu toţii ni-au

https://biblioteca-digitala.ro

socotit şi ni-au ales, ci-om dzice noi şi ci-om face, să fie dzis şi făcut şi de dînşii ; şi să avem a plăti toate la vréme lor, acéle cîte 6 merţă de pîne, ori ce fel de pîne ar fi, de o moară pe an, cînd ni-ar cere o dată să o dăm şi să ne de pecetluit de samă că ni-am plătit ; banii pivelor de sucmani cîte un leu, dzece pot(ronici), iarăşi asemene cînd s-a începe anul să-i dăm şi să ne de răvaş iscălit de egumen şi de călugări de toţi, că li-am plătit ; şi pentru crîşme cum s-au dzis mai sus aşe să se păzască nestrămutat.

Cu care aşădzămînt răspuns-au şi părinţii călugări că sînt odihniţi şi multămiţi şi altă călcare la aceste ponturi n-om ave. Pentru care, ca să să ştie tocmala, iată li-am făcut zapis denainte numiţilor stăpîni, şi sfinţia lor încă ni-au dat zapis pecum că vor păzi rînduiala aşădzămîntului. Şi pentru credinţă ni-am pus degetile, neştiind iscăli [1].

Şi eu Athanasie Petrachi biv căminar am scris zapisul în divan.

Let 7261 (1753) ghen(arie) 15.

Dumitraşco Gage ; Lazor Bîrlibă.

Enochint episcop Huşilor ; Iordache Can(tacuzino) vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXL, doc. 22.
Orig.

283

(Iaşi,) 2 iunie 1753

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Lăscărache Ruset, al treilea spătar, să oblige locuitorii de pe moşia sa, Bohotinul, să-i dea cîte şase potronici pe an de fiecare gospodar şi dijma obişnuită.

† Io Costandin Mihai Cehan Racoviţă voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

---

[1] Egumenul de la Secul dă în aceeaşi zi angajament scris din partea mănăstirii către reprezentanţii locuitorilor din Vînători, că acceptă învoiala : „...Deci stînd noi înainte acestor stăpîni rînduiţi cu Dumitraşco Gage şi cu Lazor Bîrlibă, doi din oamenii de la Vînători ce-au venit la divan, trimişi de tot satul, iată într-acest chip ni-au aşedzat şi ni-au tocmit : ca să fie datori oamenii, fieştecarele ce va ave moară, a da cîte şesă merţă gospod di pîne, orice fel de pîne, dintr-o moară pre an şi pîne o dată să ne-o de cînd le vom cer-o noi ; şi de pive de sucmani să ne de de o pioî cîte doaodzăci şi doi de potroneci, tij o dată într-un an, şi de ari ave mănăstire niscarva sucmani a învăli la pivele lor, să-şi ia de la noi plata ce li s-ar face de învălit pe obiceiu ; aşijdere şi pentru orîşme, întîiu mănăstire să aibă rînduială a vinde vinul mănăstirei ce-om ave acolo şi după ce să va vinde al mănăstirei, apoi să fie neopriţi şi oamenii a vinde vinurile lor, iară de vor pute ei şi li-a da mîna ca să priimască şi vinul mănăstirii asupra lor să-l vîndză ei şi să ne de samă, acéie rămîne în socoteala şi voe lor, cum le va da mîna aşe vor face, dară silă să nu le facem.

Ci dară toate aceste priimindu-le şi noi şi ei cu hotarul de mai sus scris, datori sînt ei să le plătiască toate la vreme lor, adecă aceli cîte 6 merţă gospod de pîne pre an dintr-o moară, să ni le de o dată şi să le dăm răvaş iscălit de toţi că s-au plătit ; banii pivelor de sucmani cîte 22 potroneci, iarăşi să ni-i de cînd să va începe anul şi să le dăm răvaş iscălit de samă ; şi pentru crîşme cum s-au scris mai sus, aşe să să păzască rînduiala nestrămutat şi altă călcare la acesti ponturi să nu aibă" (Ibidem, doc. 23, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am cartea domniii mele boeriului nostru lui Lăscărachi Rus⟨et⟩ [1] treti spatar, să fie volnic cu carte domniei mele a ţine şi a stăpîni a sa driaptă ocină şi moşie ce dzise că ari la ţinutul Eşului, anume Bohotinul, pe cari moşie sînt cîţiva oameni şedzători şi nici un folos de la dînşii nu ari.

Pentru cari i-am dat domnii me această carte o domniii mele, ca să aibă a-şi lua de tot omul ce va fi căsar cîte şesă pot⟨ronici⟩, după hotărîre ce s-au făcut, şi să-şi e şi dejma din toate pe obicei şi nimi să nu st⟨ea⟩ înpotriva cărţii domniii mele. Şi măcar di-or fi avînd şi carte domniii mele la mîna lor, să nu să ţie în samă [2].

Let 7261 ⟨1753⟩ iuni 2.

Cant⟨a⟩ vel logofăt.

Arh. Şt. Iaşi, Documente, pach. CDII, doc. 346.
Orig., pecete aplicată.

284

⟨Iaşi,⟩ 20 septembrie 1753

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Galata să stăpînească moşiile mănăstirii din ţinutul Cîrligătura, obligînd pe locuitori să lucreze şase zile de vară şi şase zile de iarnă, sau să dea cite doi lei şi dijma obişnuită.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru sfinţiii sale, lui ieromonah Procopie, igumenul de la sfînta mănăstire Galatie, să fie volnec cu carte domniii méle a stăpîni moşiile sfintii mănăstiri ce sînt în ţinutul Cîrlegăturii, anume Mînjăştii i Budeştii şi Voroveştii i Bîrsanii.

Şi oamenii ce vor fi şădzători cu oasă pre acesti moşii, măcar orice fel de rufetu ar hi, toţi să fie plecaţi egumenului şi să-i slujască lucrul de boerescu, după hotărîrea ce s-au făcut, 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă, ori la ce i-ar pune igumenul. Dară carei vor primi să dea pentru slujbă bani, să dea de casă cîte 2 lei şi să fie plătiţi. Şi să le ia egumenul şi dejma locului din toate pe obiceiu.

Şi poruncim domnia mea şi dumitale ispravnice de ţinutul Cîrlegăturii, ca de s-ari arăta vrunii din oameni neplecaţi la poronca cărţii domnii méle, să le faci zapt unora ca acelora şi să-i supui, înplinind de la dînşii celi ce sîntu să dea mănăstirii. Într-alt chip să nu fie.

7262 ⟨1753⟩ săpt⟨emvrie⟩ 20.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., A.N. pach. MCXV, doc. 26.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Numele completat cu altă cernealâ.

[2] Documentul este repetat întocmai de Matei Ghica la 9 ianuarie 1754 (Ibidem, doc. nr. 250).

https://biblioteca-digitala.ro

10 decembrie 1753

Locuitorii din Cordăreni şi Săpoteni dau zapis stăpînului moşiei, prin care recunosc în faţa vornicului de Botoşani, stricăciunile cauzate la moară şi la eleşteu, angajîndu-se a repara iazul, a da cîte un leu pe an pentru obligaţia de boeresc şi dijma din produse.

† Adică noi, toţi oamenii săteni din Cordăréni i Sipoteni ot ocolul Botoşanilor, făcut-am încredinţat zapisul nostru la mîna molitfei sale părintelui nostru Daniil Hudici, precum să s⟨e⟩ ştie că fiindu noi şezători pe aceste moşii a molitfei sale şi avîndu un heleşteu ezit cu boerescul nostru şi şi cu bani de molitfa sa, strîcăciunea ce-am făcut-o mai înainte păn la ruptul heleştiului, înainte dum⟨nealui⟩ şătrar Izmană şi a dum⟨nealui⟩ Ananiei vornic de Botoşani i a dum⟨nealui⟩ Adam Pancul pit⟨ar⟩ ne-au lăsat molitfa sa apucîndu-ne că ne vom părăsi de toate străcăciunile, cum din heleştiu aşa şi din altile, după cum pre largu arată aşăzarea acéia iscălită de aceşti numiţi boeri.

Deci noi călcîndu şi acea aşăzare şi apucîndu-ne iarăşi di celi mai denainte fapte ale noastre, vînîndu heleştiul cu coşuri, cu edire, cu voloace, ziua şi noapte, făr' de nici o siială şi opreală, şi făcîndu străcăciune şi din moară, luîndu şi şarampoii şi tărăşii şi arzindu, şi la rediu şi la pomi străcîndu, pentru care viindu părintile Daniil şi vădzîndu atîta străcăciune, n-au putut suferi, ci au trimis jalobă la preosvinţitul părintile mitropolitul. Şi preosvinţiia sa înştiinţîndu pe măriia sa vodă, ne-au trimis om gospod de ne-au rădicat pre toţi şi ne-au adus înainte dumisale Theodorache biv vel pitar, vornic de Botoşani, scriindu-i măriia sa vodă şi altă carte osăbită dumisale ca să ia sama străcăciunilor, şi aflîndu-ne că am făcut de aceste străcăciuni să ne de şi certari după fapta noastră.

Şi cercetîndu dumnealui pitar, au aflat pometii şi rédiul strîcat şi scîndurile morii luate, şi şarampoii şi tărăşii arşi, şi la peştile heleştiului cu toţii vinovaţi. Şi vrîndu dum⟨nealui⟩ pitar ca să ne dea certari după poronca gospod, am căzut noi cu toţii cu rugăminte cătră părintile Daniil ca să ne mai erte de aceste stricăciuni şi pagube ce am făcut păn acum, apucîndu-ne chizaş unul pentru altul că de acmu înainte n-om mai face strîcăciuni iazului, cum nici la altele, iar pre care îl vom simţi dentre noi mai făcînd strîcăciuni, noi să avém a-l da de grumazi la boiari ca să-i vie de hac cu certare şi gloabă, ca să s⟨e⟩ véghi şi alţii.

Deci molitfa sa, vădzîndu rugăciunile noastre înainte dumisale pitarului, ne-au ertat de toate aceste greşeli ce am mai făcut pîn' acum, dîndu-ne şi scrisoare la mînă. Şi ertîndu-ne am stătut de am făcut şi aşăzare pentru venitul moşiei ce iaste obicéiul să dăm pe an.

Şi ne-am învoit ca să-i dăm pe an cîte un leu de casă şi dejma pînii den 15 merţă una şi din altile pe obicéiul pămîntului. Şi iazul undi sînt morile să avém a-l ezi şi a-i tocmi bine, după cum să cade şi să i-l dăm gata. Iar cît pentru greşala şi paguba ce-am făcut la heleşteu şi la altile, ertîndu-ne, noi încă ne-am apucat să-i lucrăm la vară de tot omul cîte patru zile cu cară, cu căruţă, cu ce am avea, ziua de dimineaţă deplin păn în sară, la un iazu ce iaste să s⟨e⟩ facă de iznoavă, dîndu-i şi doi ⟨o⟩ameni dintre noi, cu cisla lor osăbit, ca să-i fie acei oameni purtători de grijă pentru paza iazului şi a moşiei.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar de aomu înainte de am mai călca şi această aşăzare şi n-am urma după cum ne-am apucat, atuncea să fim de certare după cum arată şi carte mării sale lui vodă şi platnici. Şi pentru credinţă ne-am pus şi degitile mai jos ca să să crează.

Let 7262 (1753) dec(hemvrie) 10 dni.

Eu Gheonghii Grosul ot Şipoteni ; eu Petru Rusul ot (t)am ; eu Gavril Neagra ; eu Pavăl Ţurcan ; eu Toader Sireteanu ; Vasile cîrciumar ot Cordăréni ; Ion Băcal ot tam ; Ion Cărăivan ; Toader Păscar ; Ion Mihai.

Şi noi tot satul ne-am pus degitile.

Şi acest zapis de aşăzare cu voia tuturor s-au făcut înainte noastră, iar şarampoii şi tăraşii şi scîndurile morii am arătat omului gospod ca să stea zapciu să-i scoaţă.

Theodoros pitar (greceşte).

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. X, doc. 49.
Orig.

286

(Iaşi,) 9 ianuarie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Caşin să stăpînească moşia Cărbuneşti (Putna), obligînd pe locuitori a lucra 12 zile boieresc ori a da cîte 2 lei de casă şi dijma din produse.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle rugătoriului domnii méle, lui ieromonah Hrisanth, igumenul de la mănăstire de la Caşin ot ţinutul Bacăului, să fie volnec cu carte domniii mele a stăpîni moşiia Cărbunieştii din ţinutul Putnii, care dzisă că iaste driaptă a mănăstirii, cu tot vinitul moşii.

Şi oaminii ce-or fi şedzînd pe acea moşie să aibă a asculta de egumen făcîndu-i slujbă după hotărîre ce s-au făcut de obşte pentru toate mănăstirile, ori să lucredze 12 dzile într-un an, însă 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă ori la ce lucru i-ar pune egumenul, ori pentru slujbă să dea bani cîte 2 lei de casă, şi să le ia şi a dzece din toate, pe obiceiu.

Aşijdere şi pentru moşia de pinpregiurul mănăstirii, să fie volnec să o apere ca nime fără tocmală şi plată să nu o calce, nici să o pască, şi bîrsanii ce sînt să-şi de obiceiul după tocmala lor.

Şi poroncim şi dum(itale), ispravnice de ţinutul Bacăului şi al Putnei, de s-ari arăta vrunii nesupuşi şi înpotrivitori a nu plăti obiceiul, să le faceţi zapt, supuindu-i şi înplinind de la unii ca aceia obiceiul.

Într-alt chip să nu fie, nici să ne vie jalbă.

7262 (1754) ghen(arie) 9.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Caşin, pach. IV, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 11 ianuarie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel medelnicerului Constantin Ruset, ispravnic de Neamţ, să împlinească de la locuitorii din Cracău şi Topoliţa venitul datorat pentru boieresc mănăstirii Neamţ.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincios boiariului domniii mele, Costandin Rosăt biv vel medelnicer, ispravnecul de ţinutul Niamţului, sănătate !

Îţi facem domniia mia în ştire că ni-au jăluit rugătoriul domniii mele, sfinţiia sa eromonah Nicanor, egumenul de Niamţu, pentru oamenii ce şăd pe moşiile Niamţului, la Cracău şi la Topoliţă, zicînd că în anul acesta nu li-au dat obiceiul pentru lucrul de boerescu.

De care scriem dumitale să iai sama şi de n-or fi lucrat nemic, să cauţi să împlineşti adétul ce are să ia mănăstire de la dînşii, dîndu şi carte pe cum ai împlinit.

Şi cînd îţi vin cărţi de la domniia mia, urmadze cum îţi poruncim şi nu lăsa trebile în slab, ca să vie să ne mai jăluiască. Aceasta şi fii sănătos.

7262 ⟨1754⟩ ghen⟨arie⟩ 11.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VII, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

288

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze dacă mănăstirea Voroneţ are dreptul să ia dijmă de la cei ce vinează pe moşiile sale şi să împlinească acest venit de la cei care nu l-au dat.

† Io Matei Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămle Moldavscoi. Credincioşi boiarii domniii méli, Lupul Balş biv vel ban i Gligoraş Razul pitar, ispravnici de ţinutul Sucevii.

Facem ştire că aicé ni-au dat jalobă rugătoriul nostru Calistru, egumenul de la mănăstirea Voroneţul, dzicînd că la partea muntelui, pe moşiia mănăstirii, esti loc ca acela de hrană de pun oamenii mănăstiri de prind vulpi, jderi, lupi şi alte jigănii ca de acestea. Şi obicei vechiu dzisă că are mănăstirea cu testament de la ctitorii săi, ca să dea acei ce vîniadză de acest fel de jigănii pe locul mănăstirii obiceiul locului la mănăstire, iar de la o vrémi încoace s-au obicinuit unii, şi mai cu diadinsu o samă din cîmpulungeni, de fac agiunsuri şi tocmală cu vornicii de Cîmpul Lungu pe aceli ce vîniază şi poprescu venitul

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstirii, precum şi den anul trecut cu această pricină de agiunsătură unii n-au dat nimică.

Ce, nefiindu-i egumenului acele testamenturi ce li are pe obiceiul acesta aice de faţă, ca să s⟨e⟩ vadă precum scriu, iată că-ţi scriem dumitale, aducîndu-şi egumenul aceli dresă vechi înaintea dumitale, să ei sama să vedzi ce adet are să ia mănăstirea de la unii ca aceia ce fac prinsoare cu măistrii pe locul mănăstirii. Şi după obicei ce vei adeveri din scrisori ci are mănăstirea, să-i supui pe unii ca aceia oa să dea ce esti venitul mănăstirii. Şi de la carii vor fi rămas rămăşiţă din anul trecut de n-au dat venitul mănăstirii, încă să înplinişti dum⟨neata⟩, să nu rămîe mănăstirea păgubaşă de venitul său.

Aceasta scriem.

Let 7262 ⟨1754⟩ ghen⟨arie⟩ 12.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 63.
Orig., pecete aplicată.

289

⟨Iaşi,⟩ 23 februarie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă încuviinţare egumenului de la Bărboi să oblige pe locuitorii de pe moşia Lăzăreni să dea cîte 2 lei noi de casă sau să lucreze cîte 12 zile pe an mănăstirescul şi să dea dijma.

† Io Matei Ghica voievod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce ni-au jăluit domniii meli rugătoriul nostru Dionisîie, egumenul de la sfînta mănăstire Bărboiul, zîcînd că avîndu mănăstire Bărboiul o moşie aice la ţînutul Iaşului, anume Lăzoreni, şi fiind cîţiva oameni şăzători cu cas⟨a⟩ pe ace moşie şi nu vor să de vinitul moşiii de cas⟨ă⟩, după hotărîre testamintului, cîte doi lei pe anu sau să lucreze cîte 12 zîli, şi mergînd în cîteva rînduri ca să ia vinitul n-au vrut să-i de, puind ⟨îm⟩potrivire.

Dreptu aceia, îi dăm volnicie numitului egumen ca să aibă a-i apuca pe toţi acei oameni ce vor fi şăzători cu cas⟨a⟩ pe ace moşie Lăzorenii şi să ia de toată casa cîte doi lei noi pe anu, iar carii nu ar da aceşti doi lei, să aibă a lucra cîte 12 zîle pe anu mănăstirescul, după hotărîre ponturilor, cîte 6 zîle de vară şi cîte 6 zîle de iarnă. Şi să aibă a luoa şi de a zăce din ţarini cu pîni şi din fînaţă şi din prisăci cu stupi şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul pe obiceiu. Iar cini ar ave mai mult a răspundi să-şi ia dres⟨e⟩ şi scrisori ce vor ave şi să vie de faţă la divan.

Într-alt chipu să nu fie, că aşa este porunca domniii meli.

Let 7262 ⟨1754⟩ fev⟨ruarie⟩ 23.

Vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXXII, doc. 68.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 21 aprilie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bogdana să stăpînească moşiile mănăstirii, obligînd pe locuitori a lucra 12 zile de boieresc sau să plătească 2 lei pe an fiecare şi să dea dijma din produse.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domniii méle rugătoriului nostru, lui iermonah Nicanor, igumenul de la mănăstire Bogdana ot ţinutul Bacăului, să fie volnec cu carte domniii méle a stăpîni moşie ce este înpregiurul mănăstirii şi alte locuri ce are Bogdana la Cruce şi pre aiure, cu tot venitul moşiilor şi cu toată slujba oamenilor ce vor fi trăind cu casă pe locurile mănăstirii, după hotărîrea ce s-au făcut de obşte pentru toate mănăstirile, ca cine ar şăde pe locu mănăstirescu ori să lucredze 12 dzile într-un an ori la ce lucru i-ar pune stăpînul, însă 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, şi să-şi de şi dejma din toate pe obiceiu, ori, carei n-or lucra, să de bani pentru slujbă, cîte doi lei de casă pre an, şi aşe să să plătiască.

Şi de s-ari arăta vrunii din oameni cu nesilinţă, poroncim dumneavoastră ispravnici de ţinut, să le faceţi zapt, supuindu-i şi înplinind de la dînşii obiceiul mănăstirii. Într-alt chip să nu fie.

7262 (1754) ap(rilie) 21.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. VII, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

291

⟨Iaşi,⟩ 9 iunie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare ieromonahului Daniil Hudici să-şi stăpînească moşiile Cordărenii şi Săpotenii, iar oamenii să-i lucreze cîte 12 zile pe an şi să-i dea dijma.

† Io Matei Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle rugătoriului nostru, lui ieromonah Daniil Hudici, să fie volnec cu carte domniii méle a stăpîni moşiile sale Cordărénii şi Săpotenii de la ocolul Botoşenilor, cu tot venitul moşiilor şi cu toată slujba oamenilor, după hotărîrea ce s-au făcut de obşte a stăpîni fieştecine oamenii ce-or fi şedzători pe moşiile sale. Şi ori să lucredze 12 dzile într-un an lucrul de boerescu, însă 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, ori la ce lucru i-ar pune stăpînul moşiii, şi să-şi de şi dijma din toate sămănăturile şi din fîneţe şi din priseci pe obiceiu, ori, cărora nu li-a da mîna să lucredze, să de bani pentru lucru cîte doi lei de gospodar pe an şi aşa să fie plătiţi.

Şi de s-ari arăta vreunii neurmători şi nesupuşi, dumneata vornice de Botoşeni să le faci zaptu unora ca acelora supuindu-i ascultării şi înplinind

https://biblioteca-digitala.ro

de la dînşii. Şi cum poroncim aşe să să urmeze, într-alt chip să nu fie. Cîte doi lei de gospodar [1].

7262 ⟨1754⟩ iuni 9.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. V, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

292

⟨Iaşi,⟩ 6 iulie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bîrnova să oblige pe locuitorii de pe moşiile Ciurbeşti, Scinteia şi Căpoteşti, să lucreze cîte 12 zile într-un an sau să dea cîte 2 lei de casă şi dijma din produse.

Io Matei Ghica voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovii.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, lui ieromonah Damiian egumen de la Bîrnova, să fie volnic cu carte domniii mele a stăpîni moşiile Bîrnovii, anume Ciurbeştii ot ţinutul Iaşilor şi Scîntée, piste Codru şi Căpoteşti tij piste Codru, cu tot venitul moşiilor şi cu toată slujba oamenilor ce vor fi şăzători pe aceste moşii, după hotărîre ce s-au făcut de obşte pentru toate mănăstirile, ori să lucreze 12 zile într-un an, însă 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, de boerescu, ori la ce lucru i-ar pune egumenu, ori pentru lucru să de bani cîte doi lei de casă şi să-şi dea şi dijma locului din toate pe obiceiu şi aşa vor fi plătiţi.

Şi de s-ar arăta vreunii înpotrivitori şi nesupuşi, dumneavoastră, ispravnicilor de ţinut, să le faceţi zaptu înplinindu de la dînşii. Într-altu chip să nu fie, iar avîndu cineva a răspunde, să vie faţă.

7262 ⟨1754⟩ iulie 6.

Pecete gospod.
Procit vel vornic.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 13.
Copie.

293

⟨Iaşi,⟩ 28 iulie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Pobrata să stăpinească moşia mănăstirii, Poiana (Roman), obligînd pe locuitori să facă 12 zile de boieresc ori să dea cîte 2 lei de casă, precum şi dijma din produse.

† Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, lui ieromonah Athanasie, egumenul de la mănăstire Pobrata, să fie volnic cu carte domniii méle a stăpîni

[1] „Cîte doi lei de gospodar", scris ulterior.

https://biblioteca-digitala.ro

moşie mănăstirii, anume Poiana de la ţinutul Romanului, cu tot venitul moşiii şi cu toată slujba oaminilor, după hotărîre ce s-au făcut de opţştie pentru toate mănăstirile ca oricine ar şide cu casă pe locul mănăstirescù să aibă a lucra lucru de boerescu 12 zile într-un an, 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, ori la ce lucru i-ar pune, ori pentru lucru să de bani cîte doi lei de casă, şi să le ei şi dejmă din toate pri obiceiu[1] şi aşe vor fi plătiţi.

Şi de s-ar arăta vreunii neplecaţi cărţii domniii mele, dumn(ea)ta ispravnice de ţinut să le faci zaptu, supuindu-i şi înplinind obiceiul ce are a lua mănăstire de la dînşii. Într-altu chip să nu fie.

Let 7262 (1754) iul(ie) 28.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Pobrata, pach. XII, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

294

(Iaşi,) 17 septembrie 1754

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire călugăriţelor de la Socola să stăpînească moşiile mănăstirii, să ia dijma din produse după obicei şi locuitorii să fie obligaţi a da cîte doi lei de casă într-un an sau să lucreze cîte 12 zile.

† Io Matei Ghica voevoda, bojiiu miiostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătoarelor noastre, călugăriţelor de la mănăstire Socola, să fie volnice cu carte domniii meli a stăpîni şi dzăciui moşie mănăstirii ce are aice la ţinutul Eşilor anume.....[2] după scrisori ce vor ave, să aibă a-şi lua de a zece din ţarini cu pîine, din fîniaţe, din prisăci cu stupi, din vii şi din grădini cu legumi şi din livezi cu pomi şi din tot locul cu totu vinitul moşiii pe obiceiu. Aşijdire şi cei ce vor fi şedzători pe moşie mănăstirii cu casă să aibă a da cîte doi lei pe casă într-un an ori să lucredze cîte 12 dzile într-un an, 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă.

Şi poroncim şi dum(itale), ispravnice de ţinut, pentru acie carii nu şi-ari da vinitul moşiii, unora ca acelora să le faci dumneata zaptu, supuindu-i şi înplinindu de la dînşii.

Aceasta poroncim.

Let 7263 (1754) sep(temvrie) 17.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 45.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] La 19 mai 1757, Scarlat Ghica încuviinţează egumenului Hrisanth de la Pobrata „a stăpîni moşie ce este împregiurul mănăstirii şi să ia dejma din toati pe obiceiu şi din lemnu ce să lucrează, din covăţi, din linguri, din scafi. din dubasă, din dulapuri, din luntri şi din toati altele pe obiceiu“ (Ibidem, pach. X, doc. 4).

[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Toader, logofăt de visterie, să-şi stăpinească moşia Voloca pe care a cumpărat-o şi s-o apere „din cîmp şi din pădure" faţă de oricine.

Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele boeriului nostru Toader logofăt ot vist⟨ierie⟩ şi pe cine va pune la moşiia sa ce dzîce că ari cumpărătură, Voloca, la ţinutul Iaşului, să fie volnic cu carte domnii mele a-şi apăra moşiia şi din cîmpu şi din pădure, nime să nu întri să pască cu oile sau cu alte vite, nici să darme, nici să tae lemni, fiindcă sint locuri de prisacă. Deci să-şi apere moşiia, pe moşiia acee nimi să nu întri să calce sau să strîce fără voe lui. Şi nimi să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

Let 7263 ⟨1755⟩ ghen⟨arie⟩ 8.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXLI, doc. 174.
Orig., pecete aplicată.

296

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Voroneţ să ia pe seama mănăstirii livezile de pomi ale oamenilor care au plecat de pe moşie.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii méle că viind înainte domniii mele şi denainte a cinstit şi credincios boiariul domniii mele Radul Răcoviţă vel logofăt rugătoriul nostru iermonah Calestru, egumenul de la sfînta mănăstire Voroneţul, au arătat că pre moşie mănăstirii ce să chiamă Drăgoeştii, de la ţinutul Sucevii, au făcut în vremile mai di demult oamenii ce-au şedzut acolo livedzi de pomăt. Şi cît au şedzut ei în sat şi-au stăpînit pomii, dară la cea mai di pe urmă s-au strămutat acei oameni şi s-au dus la alte locuri, nu să ştie pe unde, cîte de 20 ani şi de 25 ani, unii şi mai de mult, şi n-au rămas nime din stăpînii acelor pometi. Şi acum alţi oameni ci-au căzdut în locul acelora să volnicescu a scutura pometii, neavînd ei nici o treabă cu livedzile, nici fiindu rudă cu cei ce li-au pus.

Pentru care pomete cerşind dreptate, iată că după obiceiul şi rînduiala veche al pămîntului acestue, ce este volnec a stăpîni stăpînul moşii livedzile oamenilor celor ce li-au lăsat şi s-au dus, s-au înstreinat la alte locuri, numitii

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstiri Voroneţului încă i s-au făcut această dreptate, dîndu-i domnia me volnicie prin carte aceasta, ca să aibă putere a ţîne şi a stăpîni mănăstire livedzile oamenilor fugiţi, culegînd toate poamele şi alţii nime să n-aibe treabă cu pomii.

Şi poroncim domniia mea şi dumitale, ispravnice de ţinut, de s-ar arăta vrunii nesupuşi, poroncim să le faci zapt supuindu-i, ori de vor ave mai mult a răspunde să le iei sama, hotărîndu-le pricină prin carte de giudecată.

7263 (1755) ghenar 12.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

297

(Iaşi,) 14 februarie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare călugăriţelor de la Iţcani (Suceava) să oblige pe locuitorii care cultivă moşia mănăstirii să le dea dijmă din produse şi să ia de la cei ce vor fi avînd case cîte 2 lei, sau să lucreze boierescul 12 zile pe an.

† Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoarelor noastré, Iroftii stariţii înpreună şi tuturor călugăriţelor de la mănăstirea Eţcanii ot ţinutul Sucevii, să fie volnice cu carte domniii méle a stăpîni şi a dejmui a mănăstirii driaptă ocină şi moşie, anume tot hotariul moşiei Eţcanii, pe care moşie dzisără că aré mănăstirea scrisori, hrisoave domneşti, atîta de la ctitorii mănăstirii, cît şi de la alţi de mai înainte luminaţi domni.

Deci, dar, după scrisori ce aré, să aibă a lua de a dzéce din ţarini cu pîini, din fînaţ, din grădini cu legumi şi din prisăci cu stupi şi din livezi cu pomi şi din tot locul cu tot venitul moşiii după obiceiu.

Aşijderea, de vor fi şedzînd oameni cu casă pe această moşie, să aibă a da de toată casa cîte 2 lei de an, ori, caré nu vor vre să de bani, să lucrezi cîte 12 dzile pe an, însă 6 de vară şi 6 de iarnă, ca să fie pentru chiverniseala călugăriţilor.

Iar caré nu s-or supune a-şi da obicinuitul venit a moşiei mănăstirii, poroncim dum(itale) ispravnice al ţinutului, unora ca acelona să le dai poronca ca să să rădice di pe moşie mănăstirii mutîndu-să pe hotarul tîrgului Sucevii, şi nime să nu ste înprotiva cărţii domniii mele. Iar avînd cineva a răspunde, să vie la divan.

Aceasta poroncim.

Let 7263 (1755) fev(ruarie) 14.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXVIII, doc. 154.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 martie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare boierilor Gheorghe şi Andrei Beldiman să ia dijma de pe părţile cumpărate de ei în moşia Şişcani (Fălciu), iar locuitorii să lucreze cîte şase zile de boieresc, ori să dea cîte şase potronici de casă.

† Io Mateiu Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămliu Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli boerilor domniii meli Ghiorghi Beldiman biv vel şătnar i Andrei Beldiman biv vtori postelnic, ca să fiie volnici cu cart⟨ea⟩ domniii meli ori pe cin⟨e⟩ ar trimite la moşiia Şijcanii, ce este la ţînutul Fălciului, însă part⟨ea⟩ lui . . . . . [1] Găluşcă şi a lui Babeş, cari părţi le sînt de cumpărătură cu zapis.

Drept aceia, să aibă a lua de a zăce din ţarini cu pîni, din fînaţi, din prisăci cu stupi, din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul după obicei.

Aşijderea şi pentru oamenii ce or fi şăzători cu casa pe aceste părţi de moşiie de mai sus arătati, încă să aibă a lucra de boerescu, de toată casa cîte 6 zile pe an, însă 3 zile de vară şi 3 de iarnă, sau să dea cîte 6 potronici de casă, după hotărîrea testamentului ce s-au hotărît de la alţi luminaţi domni mai de înainti. Şi nimé să nu ste împotriva cărţii domniii meli, iar carii ar ave mai multul a răspundi, să-şi ia drese şi scrisori ci-ar ave şi să viie de faţă la divan.

Let 7263 ⟨1755⟩ mart 12.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXXXIII, doc. 944.
Orig., pecete aplicată.

299

⟨Iaşi,⟩ 3 mai 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul mănăstirii Bîrnova să stăpînească moşiile Zărneşti şi Vitolcea (Greceni), de pe care să ia dijma, iar oamenii să-i lucreze 12 zile pe an.

Altă carte de stăpînire de la domnul Matei Ghica voevod, ca să fie volnic egumenul de Bîrnova a stăpîni o moşie a mănăstirii, anume satul Zărneştii şi satul Vitolce ce să află la olatul Grecenilor şi să ia dijmă pe obiceiu din toate cele ce să vor afla pe moşie şi oamenii ce vor şăde cu casă

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

pe aceli moşii ori să lucreze 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, ori să de de toată casa cîte doi orţi. Şi nime să nu stea înpotriva cărţii gospod.

7263 ⟨1755⟩ mai 3.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 48v.
Rezumat.

300

⟨Iaşi,⟩ 21 mai 1755

Anaforaua mitropolitului şi boierilor, întărită de domn, prin care propun ca tocmelile să se facă numai în scris.

Anafora pentru orice fel de tocmele să se facă în scris.

Preaînălţate doamne,

Văzînd noi multe lucruri bune şi îndreptări care cu înaltă înţelepciune faci măriia ta la patrie şi supuşii măriei tale şi mai vîrtos rîvna şi osîrdiia măriei tale în care în tot chipul te sileşti ca să aduci toate lucrurile la bună rînduială, îndreznim şi noi a aduce aminte măriei tale pentru oarecare lucru, adecă :

Aice în pămîntul nostru s-au obicinuit, atît partea politicească cît şi bisericească, la toate tocmelele ce fac ei unii cu alţii, cît şi cu slugile, năimiţii şi păstorii lor cînd tocmăsc cu sîmbrie şi alte pricini ca acestea, le fac fără scrisoare şi fără marturi, şi cînd să întîmplă între unii ca aceştia vro pricină de giudecată, n-au cu ce să dovedi unul cu altul şi giudecătorii încă nu au de unde să lumina, nefiind nici scrisoare nici marturi. Pentru care cele mai multe giudecăţi nu să pot îndrepta într-alt chip, fără numai cu giurămînt ori cu cărţi de blăstăm, şi aşa pe toate zilele pier multe suflete, după cum vedem că ţintirimurile besericilor să află pline tot de oameni aforisiţi, căci unii pentru sărăcie, iar alţii neştiind ci este giurămîntul, îndrăznesc de giură, şi aşa unii de alţii să îndeamnă a plini acest pacat care este lepădare de Dumnezeu.

Care giurămînt văzînd noi că să faci pe toate zilele, ni s-au părut că este un lucru foarte straşnic şi păgubitor de suflete creştineşti, pentru care cu aducere aminte îndrăznim a ne ruga înălţimii tale, de vei socoti şi măria ta că este bine, să poronceşti să se facă un testament stătător la Mitropolie, aşijderea şi cărţi de înştiinţare pe la toate ţinuturile, cu hotărîtoari poroncă ca de acum înainte orcine ar vrea a faci tocmală cu alt om sau cu sluga lui şi năimiţii şi păstorii lor, sau în orice chip ar fi care să asamănă cu nişte pricini ca acestea, fără de scrisoare şi făr de marturi nici o tocmală să nu facă. Iar care ar mai face de acum înainte tocmele fără scrisori şi marturi şi i să va întîmpla să iasă la vro giudecată, să nu i să ţie în samă, ci încă să fie şi de pedcapsă. Şi aceasta făcîndu-să, noi socotim că vei avea măriia ta mari laudă de la toţi şi vecinică pomenire pentru un lucru ca acesta de sufleti folositor.

Noi am îndrăznit a aduci aminte măriei tale, iar săvîrşirea o lăsăm la preaînalta şi lesne cunoscătoare înţelepciunea măriei tale.

Maiu 21, ⟨1755⟩.

https://biblioteca-digitala.ro

Iacov mitropolit Moldovii ; Iordachi Canta vel logofăt ; Ioan Bogdan vel logofăt ; Ioniță Canta vel vornic, Paladi vel vornic.

Bine au socotit sființia sa părintele mitropolitul împreună cu dum⟨nea⟩lor veliții boeri. Care și noi găsindu-o cu cale o întărim, poroncind să să facă ispisoc stătător de această pricină și să se scrie și cărți pi la toți ispravnicii de pe la ținuturi, dînd în știre tuturor pentru una ca aceasta, să o știe. Aceasta poroncim.

Iunie 5 17⟨55⟩

Locul peceții

Arh. St. Iași, Ms. 1707, p. 91—92.
Copie. Alte copii la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 33—35 ; Ms. 91, p. 33—34 ; Arh. St. Iași, Documente, pach. 48, doc. 1, f. 70—70v ; Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 13—13v.

301

⟨Iași,⟩ 8 iunie 1755

Cuprinsul cărții de încuviințare dată de Matei Ghica, domnul Moldovei, egumenului de la Soveja să oblige pe locuitorii de pe moșia Ciorăști a face 12 zile de boieresc, sau a da cîte 2 lei pe an, precum și dijma din produse.

O carte de stăpînire de la domnul Matei Ghica voevod, întru care scrie ca să fie volnic egumenul de la mănăstire Soveja a stăpîni și a dijmui moșie Ciorăștii ot ținutul Tutovii și să ia dijma pe obiceiu din tot locul cu tot venitul și oamenii ce vor fi șăzători cu case pe moșie mănăstirii, sau să de cîte 2 lei de toată casa, sau să lucreze cîte 12 zile pe an, după testamentul ce s-au făcut de obște pentru toate mănăstirile.

7263 ⟨1755⟩ iunie 8.

Procit vel logofăt.
Pecete gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 656, f. 60v.
Rezumat.

302

⟨Iași,⟩ 10 iunie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte vel sulgerului Constantin Jora să ia dijma de pe moșia lui, Șerbești, iar locuitorii să-i dea cîte șase potronici pe an, ori să-i lucreze cîte șase zile de boieresc.

† Io Mateiu Ghica voievod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cart⟨ea⟩ domniii méli credincios boeriului domniii méli, dum⟨nea-lui⟩ Constantin Jora vel sulgeriul, și or pe cine or trimite la moșia sa, satul Șărbăștii, ce este la ținutul Covurluiului pe apa Sîretului, să aibă a lua de a

https://biblioteca-digitala.ro

zăce din țarini cu pîne și din fînață și din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puțîni, cîte o para de stupu și din livezi cu pomi și din bălți cu pești și din grădini cu legume și din tot locul cu tot venitul, după obicei.

Așijderea și pentru oamenii ce or fi șăzători cu cas(e) pe acel hotar, să aibă a lua de toată casa cîte 6 potronici pe anu, au să munciască boerescul cîte 6 zîle pe anu, însă 3 zîle de vară și 3 zîle de iarnă, după hotărîre testamentului ce s-au hotărît de la alți luminați domni mai de înainte.

Și poroncim domniia mea și dum(itale) isprav(nice) al țînutului, pentru cei carii ar arăta înpotrivire, să le vii de zapt, supuindu-i și înplinindu de la dînșii. Iar carii ar avea mai mult a răspundi, să le dai zî de sorocu, înpreună și cu mărturia dum(itale) și cu toaté scrisorile și dresă ci-ar avea, să-i trimiți de față la divan.

Aceasta poroncim.

Let 7263 (1755) iun(ie) 10.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CXXIV, doc. 13.

Orig., pecete aplicată. Pe marginile documentului și pe verso s-au transcris fragmente din alt doc. privitor la satul Poliței-Tutova.

303

(Iași,) 10 august 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, hotărăște ca angajarea slugilor, năimiților „și mai vîrtos argații păstori", să se facă în scris, pentru ca, în caz de judecată, cei nemulțumiți să aibă cu ce dovedi, spre a se evita jurămîntul sau cărțile de blestem.

Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar Zemli Moldavscoi.

Înștiințăm domnia mia cu acest hrisov a domniii méle tuturor cui să cade a ști, că înștiințîndu-ne domnia noastră de la sfinția sa presfințitul mitropolit al țării chir Iacov, al nostru precinstit părinte duhovnicesc, și de la toți veliții boiari, precum că aice într-această țară s-au obicinuit, atîta parte politicească, cît și parte bisericească, ca toate tocmelile ce fac unii cu alții, cît și slugele, năimiții, păstorii cînd îi tocmăscu cu simbrie și alte pricini ca aceste toate, le fac făr de scrisoare și fără de marturi și, cînd să întîmplă între unii ca acéștie vreo pricină de giudecată, n-au cu ce să dovedi unul cu altul și giudecătorii încă n-au de unde să lumina, nefiind nici scrisoare, nici marturi, pentru care céli multe giudecăți nu să pot îndrepta într-alt chip, fără numai cu giurămînt ori cu cărți dă blăstăm. Și așe pe toate zilele pier multe suflete, după cum să văd că țintirimurile bisericilor să află pline tot de oameni afurisiți, căci unii pentru sărăcie, iară alții neștiind ce este giurămîntul, îndră(z)nesc de giură, și așia unii de la alții să îndiamnă a plini acel păcat a giurămîntului, care este lepădare de Dumnezău.

Care pentru aceasta dacă ne-am înștiințat domnia noastră, n-am suferit a să mai urma de acum înnainte aceasta cu giurămîntul, de[1] cum și alte lucruri multe și bune li-am pus la bună rînduială și îndreptare, așia și pentru tocmelele între oameni într-acest chip am făcut hotărîre, dinpreună și cu presfințitul mitropolit și cu tot sfatul veliților boeri, cum vom arăta mai gios :

[1] Corect „ce".

https://biblioteca-digitala.ro

De acum înainte oricine ari ave a face tocmală cu alt om, ori parte besericească, ori boiari, ori neguţitori sau oricine, sau bani în datorie să dea, datori să fie tocmala ce va face sau cu slugele lor, sau cu năimiţii lor, sau cu argaţii lor, sau cu păstorii lor, să o facă cu zapise şi încredinţate zapisele cu 2—3 marturi, de la oricare lucru mare, până la cel mai mic, pentru ca se lipsască giurămînturile şi cărţile de blăstăm şi pierdere cea de suflete. Şi de vréme că toţi năimiţii şi mai vîrtos argaţii, păstorii sînt oameni proşti şi nu ştiu cum să facă aşezări şi tocmele ca aceste cu scrisori şi cu marturi, datori să fie mai mult stăpînii acelor slugi a face zapise cu rînduială şi cu marturi, iară fără de zapis şi fără de marturi în zapis, hotărîm nici o tocmală să nu să facă. Dară de ari îndrăzni cineva a face tocmele fără zapise şi s-ar întîmpla să iase la vreo giudecată, să nu i să ţie în samă şi să să şi pedepsască pe unii ca acéia.

Şi pentru ca să fie ştiută hotărîre aceasta de toţi, s-au scris osăbite cărţi şi pi la ispravnecii de pre la ţinuturi, să de a înţălege că fieştecare parte aşe să urmeze, şi s-au scris şi hrisovul acesta şi s-au dat să ste la sfînta Mitropolie.

Şi spre aceasta este credinţa domniii mele de mai sus scris, Io Matei Ghica voevoda, şi credinţa a preiubiţii fiii domniii méle, Grigori voevod şi Gheorghie voevod şi Nicolae voevod, şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boiarilor domniii mele cei mari, dumnalor Ion Bogdan vel logofăt, Manolache Costache vel vornic de Ţara de Gios, Mihălache Sturzea vel vornic de Ţara de Sus, Enachie Sucio hat⟨man⟩ i părcălab Sucevii, Alexandru Suciu vel post⟨elnic⟩, Ion Păladi vel spătar, Vasilie Rosăt vel vistier, Ion Cantacuzino vel ban, Costantin vel cămănar, Ilie Costache vel paharnic, Ştefan Sturzea vel stolnic, Iordache Hrisosculeo vel comis, şi credinţa tuturor boerilor mari şi mici.

Şi s-au scris hrisovul acesta întru al triile an a domniii meli.

7263 ⟨1755⟩ luna avgust 1

Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar.

Io Matei Ghica voevod ⟨m.p.⟩.

Procit Ioan Bogdan vel logofăt.

S-au trecut la condică ot treti logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. 49-a, doc. 7.

Orig. pecete aplicată. Copii sînt la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 35—36 ; Ms. 91, p. 34—35 ; Ms. 95, p. 51—54 ; Arh. St. Iaşi, Ms. 1707, p. 93—95 ; Documente, pach. 48, doc. 1. f. 70v—71v ; Arh. St. Buc. Ms. 630. f. 14—14v, cu data de 10 august.

Publicat în *Uricarul*, vol. I, ed. II, p. 329—332.

304

⟨Iaşi,⟩ 3 noiembrie 1755

Matei Ghica, domnul Moldovei, porunceşte judecătorilor şi ispravnicului de Suceava să cerceteze reclamaţia egumenului de la Voroneţ contra locuitorilor de pe moşia Drăgoeşti care au luat o cantitate de porumb din coşarele mănăstirii şi contra altora care au ocupat locuri pe nedrept, să judece şi să hotărască.

† Io Matei Ghica voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la cinstiţi şi credincioşi boiarii domniii méle, Costantin

https://biblioteca-digitala.ro

Cantacuzino biv vel paharnic i Vasili Balşe biv vel stolnic i Vasilie Başotă biv vel medelnicer, giudecătorii de ţinutul Sucevii, i Ianacache, ispravnecul de ţinutul Sucevii.

Vă facem ştire că ni-au venit jalbă de la rugătoriul nostru ieromonah Ghedeon, egumănul de la mănăstire Voroneţul, jăluindu-se pentru oamenii de Drăgoeşti, ce şed pe moşie Voroneţului, dzicînd c-au mărsu acei oameni şi-au luat 50 şi mai bine mierţă de păpuşoi din coşérile mănăstirii ; şi luînd ei pîne aceasta, numitul egumen au cumpărat 2 lei mierţa de păpuşoi de au hrănit oamenii mănăstirii. Şi pentru aceasta va să-şi caute cu dînşii giudecata, poftind ori mălaiu să-i dea, ori bani pentru mălai cîte 2 lei pe mierţă, ori să margă să îngrădească cu zăplazi mănăstire, fiindu lemnul aproape îndestul pe lîngă mănăstire.

Şi iară mai jăluieşte arătînd precum un om, ce-i dzic Simion Cozan, ţine cu strîmbătate o bucată de loc al Voroneţului, ce să chiamă Branişte, mai bine de zece ani, dzicînd acel Simeon c-au înprumutat cu 50 lei pe un proigumen muntean ci-au fostu mai înainte la Voroneţu.

S-au mai jăluit numitul egumen şi pentru alt om, ce-i dzic Şandru ungureanul, că şi-au făcut case pe moşie Voroneţului, unde acolo niciodănăoară sat n-au fost, nici oameni n-au şedzut, că este pămînt de tot féliul de hrană, de pîine, de fînaţe, şi să chiamă Capul Cîmpului, şi nu pot să-l mai lase să şadză acolo că pricinueşte mare pagubă locului mănăstirii. Şi la luna lui iunie, în dzua praznecului sfinţilor apostoli Petră şi Pavel, dzicîndu-i egumenul ca să nu facă stricăciune şi pagubă mănăstirii şi să-şi mute casa de acolo, el nu numai c-au arătat nesupunere, ce încă şi înprotivitor s-au făcut, ocărînd pe egumen denainte nărodului, că celi ce-au dzis li-au lătrat ca un cîne şi alte multe scîrnave hule, la oare are marturi pe preutul de biserică şi pe Toader Durnescul şi pe alţi oameni care-i asculta cînd ocărîia.

Deci pentru toate aceste, după jalba egumenului, iată că vă scriem, luîndu carte domniii mele să aduci faţe pe toţi acei di carei să jăluieşte şi să şedeţi să le luaţi sama că amănuntul şi cu dovedire şi la care pricină cum să va alege întru adivăru şi viţi cunoaşte dreptate, să giudecaţi şi să le hotărîţi şi să daţi carte de giudecată. Şi de unde ce viţi găsi cu dreptate că are să ia mănăstire, să-i şi înpliniţi, şi carei vor fi vinovaţi să aibă şi certare ca să se înfrînedze şi alţii. Şi acel Şandru de va fi şedzind în mijlocul locului, unde sat n-au mai fost, nici alte case n-au mai fost, să-i poronciţi să-şi mute casa de acolo şi să-i puneţi soroc pără cînd. Şi pentru toate să odihniţi pe numitul egumen cu dreptate ce viţi cunoaşte, să nu ne mai vie jalobă.

Aceasta vă scriem [1].

7264 (1753) luna noem(vrie) 3.

Şi carte de la egumen să nu să ia.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 35.
Orig., pecete aplicată.

[1] Cu data de 17 noiembrie, acelaşi an, boierii judecători dau în scris hotărîrea judecăţii lor : „Facem ştire că ni-au adus sfinţia sa părintele Ghedeon, egumen de Voroneţ. luminată carte măriii sale lui vodă ca să luîm sama pintru multe pricini ci-au avut păgubire sfînta mănăstire Voroneţul despre unii şi alţii. Şi stîndu noi de le-m luat sama cu amăruntul, fiind şi oamenii faţă, întîi pentru oamenii de Drăgoeşti carii au mîncat 50 mai bini de merţ(e) păpuşoi din căşările mănăstirii, le-am hotărît giudecata ca să îngrădască sfînta mănăstire Voroneţul

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 9 ianuarie 1756

Matei Ghica, domnul Moldovei, porunceşte dregătorilor ţinutului Neamţ să cerceteze cauzele împotrivirii locuitorilor din Cracău contra egumenului de la Neamţ, căruia nu-i îngăduie vînzarea vinului în circiuma mănăstirii şi alungă pe orîndarul trimis.

† Io Matei Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la credincios boiarii domniii mele, ispravnecul de ţinutul Niamţului şi la giudecătoriul de ţinutul Niamţului.

Vă facem ştire că ni-au dat jalobă cuvios rugătoriul domniei méle Nicanor igumenul şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire Niamţul, pentru oamenii de Cracău ce şed pe moşiia mănăstirii Niamţului, arătînd că nu să supun ascultării şi încă sînt şi împrotivitori şi păgubitori mănăstirii, că an-toamnă, trimeţînd numitul egumen un vas de vin să să vîndză la Cracău, iară ei în tărie lor au gonit pe cărăuş cu vinul de acolo şi pe călugărul ce mersesă cu vinul să-l aşeze l-au defăimat cu îndestulă ocară şi hulă. Mai pe urmă aşedzînd numitul igumen un jidov orîndariu acolo la Cracău, după cum şi pe la alte moşii are orîndă, cracăoanii au gonit şi pe jidov şi nici vor să ştie de porunca mănăstirii.

Pentru care cerşind dreptate, iată, după jalba ce ni-au dat, scriem dumneavoastră să aduceţi faţă pe acei oameni ce şăd pe moşie mănăstirii şi să luaţi sama să vedeţi ce împrotivituri fac şi cu ce cap, cine îi simeţeşte şi, de i-ţi cunoaşte că înblă fără cale şi sînt împotrivă, să le daţi poruncă cu înfricoşaré ca să fie plecaţi şi să facă slujba ce are să ia mănăstire de la dînşii, şi pe orîndariul jidov ce-l va ave acolo mănăstire să nu-l supere cu vorbe netrebnice. Iară de vi-ţi audzi că nu s-au supus şi tot supără şi sînt împotrivă, să le veniţi de pediapsă ca unor răi şi gîlcevelnici şi ci-or fi pricinuit pagubă, au mai denainte au acmu, să plătească. Şi să pliniţi şi să odihniţi mănăstire cu dreptate ce să cade, dînd şi carte de mărturie.

Aceasta poruncim.

7264 ⟨1756⟩ ghen⟨arie⟩ 9.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VII, doc. 9.
Orig., pecete aplicată.

---

cu zapladzi din giur împregiurul mănăstirii. Osăbit pentru un Şandru ungurean, care şi-au făcut casă pe moşie mănăstirii Voroneţul ce s⟨e⟩ chiamă Capul Cîmpului, s-au dovedit înainte noastră că şi-au făcut casă în mijlocul ţarinii, unde n-au fost sălişti, nici case altădată şi-au pricinuit multă păgubire mănăstirii, am hotărît să-şi mute casa în săliște, unde şăd şi alţi oameni, fiindcă este o biserică. Şi i-am pus şi soroc pân la luna lui mart să-şi mute şi casa împreună şi cu alţi oameni ce şăd acolo cu Şandru, să-ş mute casăle. Iar pentru un Simion Cozan au rămas să-i hotărască giudecata dum⟨nealui⟩ pah⟨arnicul⟩ Dinul, fiindcă este cîmpulungean. Aceasta facem ştire.

Constandin Cantacuzino paharnic ; Vasile Balş stolnic ; Vasile Başotă medelnicer" (Ibidem, doc. 36, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 9 ianuarie 1756

Matei Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Secu să ia de la moşiile Săbăoani, Brăteşti, Vînători şi Răuceşti dijma din produse, pe obicei, obligînd pe locuitori a face şase zile de vară şi şase zile de iarnă muncă de boieresc, sau să le răscumpere cu un leu.

Io Matei Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriului nostru sventiii sale chir Parthen⟨ie⟩, eg⟨umenul⟩ Săcului, să fie volnec cu carte domniii mele a stăpîni şi a dejmui moşiile mănăstirii Săcului, anume Săbăoanii i Brăteştii de la ţinut⟨ul⟩ Romanului şi Vînătorii i Răuceştii de la ţinutul Niamţului şi să ia dejma pe obiceiu din toat⟨e⟩ din ţarini cu pîini, din fînaţ, din grădini cu legumi, din prisăci cu stupi, însă din cinzăci unul, iar fiind mai puţini să ia cît⟨e⟩ o păra de stup. Şi oamenii ceia ce or fi şăzători cu casa pe acesti moşii sau să lucrez⟨e⟩ cîte 12 zîle de an, însă 6 zîle de vară şi 6 zîle de iarnă, sau să de cîte un leu de toată casa, după tistemînt de opşti ce s-au făcut la toat⟨e⟩ mănăstirile. Şi oamenii care ar vinde vin pe aceşti moşii să aibă a le luoa de bute cîte un leu iar de poloboc cîte pol leu. Iar carii dintr-aceştie nu s-ar supune ca să de obicinuitul, dum⟨neata⟩ ispravnice, poroncim, pe unii ca aciia să aibi a le vini de hacu, înplinind şi obicinuitul şi să-i supui ca să urmeze la toat⟨e⟩ după cum poroncim.

Aceasta scriem.

Leat $\frac{7264}{1756}$ ghin⟨arie⟩ 9

Procit vel logofăt

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 20.
Orig.

307

⟨Iaşi,⟩ 29 aprilie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Neamţ a pune orîndar pe moşia Drăgăneşti a mănăstirii să vîndă băutură, poruncind ca oamenii din sat să nu-i facă „învăluială".

† Noi Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriului nostru, sfinţiii sale ieromonah Nicolae, igumănul de la sfînta mănăstire Niamţul, să fie volnic a pune jidov orîndariu la sat la Drăgăneşti ot Cracău în ţinutul Niamţului, care este moşia mănăstirii, ca să vîndză tot feliul de băutură, după cum au orîndari jidovi pe

https://biblioteca-digitala.ro

la sat şi dumnealor boerii, cît şi alte mănăstiri, şi cu ace rînduială să s⟨e⟩ poarte şi rînduiala jidovului acestue a ţîne orînda. Şi poruncim domniia mea şi voao sateni de Drăgăneşti, să daţi bună pace orîndariului, întru nemică învăluială să nu-i faceţi.

Şi de vréme că ni-au jăluit numitul igumen că în trecutul anu oamenii ce sîntu trăitori acolo s-au pus împotriva călugărilor de i-au ocărît şi n-au lăsat pe jidovul orîndariu să-şi păzască orînda, şi din pricina lor s-au păgubit mănăstire, cît pentru aceasta poruncim dumitale, ispravnice de ţinutul Niamţului, să aduci faţă pe săteni şi să cerci cu dovadă cine iaste pricina şi carele au ocărît şi di ce s-au păgubit mănăstire.

Şi pe ocărîtori să-i pedepsăşti şi paguba ce vor fi făcut, de unde s-a căde să înplineşti şi să odihneşti mănăstire cu dreptate ei. Şi carte să ste la mănăstire. Într-alt chip să nu fie.

7264 ⟨1756⟩ ap⟨rilie⟩ 29.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VII, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

308

⟨Iaşi,⟩ aprilie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, întăreşte episcopiei Roman stăpînirea asupra unui număr de „vecini", aşezaţi pe moşia Leucuşeni, pe baza unui ispisoc de la Niculae Mavrocordat.

† Io Constandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu acest ispisoc a domniii mele tuturor celor ce pre dînsul vor căuta sau cetind pre el vor asculta, că viind înainte domniii mele de Dumnădzău iubitoriul cinstit părintele rugătoriul nostru, sfinţiia sa presfinţitul episcop de Roman, chir Ionichie, au arătat domniii méle ispisoc de la răpoosatul Nicolae vodă din anii 7221, scriind c-au întărit domnie sa sfintii episcopii Romanului pre ai săi drepţi vecini din sat din Leucuşéni de la ţinutul Romanului, anume Ghiur Martin şi cu frate-său Ghiur Mihai şi cu ficiorii lor, carei anume mai gios scriu.

Care pentru aceşti vecini mai înainte vréme au avut pîră de faţă înainte domniii sale lui Nicolae vodă răpoosatul Pahomie, episcopul de Roman, cu giupîneasa lui Prodan Drăguşăscul, dzicînd precum i-au înpresurat pre aceşti vecini ai episcopiii Prodan Drăguşescul şi i-au vîndut lui Bogdan hatman cu satul Steţcanii, arătînd atunce şi mărturie de la unguri bătrîni din Săbăoani, mărturisind că sint vecini drepţi a sfintii episcopii, din Leucuşeni.

Iară giupîneasa lui Prodan Drăguşescul, ea încă au arătat o mărturie de la oamenii bătrîni din parte ei, scriind precum sint a lor vecini aceşti oameni ce s-au scris mai sus, din sat din Steţcani.

Deci răpoosatul Nicolae vodă, neputînd créde nici o parte nici alta, au scris carte la Ion Sturdzea biv vel vornic ca să-şi ducă cineş marturii de faţă

https://biblioteca-digitala.ro

înainte acestui numit boiariu, ca să le ia sama de-amăruntul pentru acei vecini ca să să dovedească din rădăcina lor, din părinții lor, și nu numai să mărturisească din gură, ce să și giure.

Și ducîndu-și ei marturii și stînd la giudecată, iară marturii Prodăniasei n-au vrut să giure precum sintu a ei drepți vecini din Steţcani, dară marturii episcopiii au giurat, anume Gherghel dascal din Săboani și Martin din Tămășeani și Gal Mihai din Răchiteni și Petre de acolo, pentru acești oameni ce scriu mai sus, precum sint vecini a sfintii episcopii, din Leucușeni, numai au ședzut și în satul lui Prodan în Steţcani și pe aiure pintr-alte sate pe unde au putut. Iară pentru alt om, anume Petre Denes, n-au vrut să giure nici marturii Prodăneasăi, nici marturii episcopului Pahomie, și-au rămas așé pecum au vădzut și mărturie Sturdzii într-acesta chip scriind.

Dreptu acéia și răpoosatul Neculai vodă, dacă au vădzut cum s-au dovedit cu marturi, au întărit stăpînirea episcopii pre vecinii aceștie ce scriu mai sus, anume: Ghiur Martin și feciorii lui, Giurge și alții și Ghiur Mihai și cu ficiorii lui, ca să-i aibă nestrămutați de supt stăpînire episcopiii.

Și iarăși dzice răpoosatul Neculai vodă prin ispisocul său, c-au mai arătat răpoosatul Pahomie episcopul și un izvod de alți vecini, tot din sat din Leucușeni, dzicînd că sint drepți vecini a sfintii episcopii și dispre nime n-au nici o gîlceavă, anume trii ficiori a Magdii: Petre și Martin și Mihai și doi feciori a lui Iandru: Petre, Martin. Deci domniia sa au credzut, fiind sfinţiia sa părintele Pahomie arhiereu, și-au întărit stăpînire episcopii Romanului și pe vecinii aceștie din izvodul episcopii.

La care, cît pentru vecinii aceștie, încredinţîndu-mă domnie mea dintru sfinţiia sa părintele chir Ionichie, episcopul de Roman, precum că de atunci, de cînd s-au giudecat episcopul Pahomie cu Prodăneasă, acești vecini pentru care era gîlceava, cît și vecinii din izvod, niciodată n-au lipsit pînă astăzi din stăpînire sfintii episcopii și sint aședzați cu casă pe locul Leucușenilor, numindu-se vecini din rădăcina lor, iată dară că de la domniia mea încă s-au întărit cu ispisocul acesta stăpînire sfintii episcopii pre vecinii de sus scrișì pe toți cîți s-or fi mai născut dintru dînșii, ca după cum pînă astăzi, așe și de acmu înainte să slujască episcopii. Și de vor fi și lipsit vrunii să-i strîngă la urmă. Într-altu chip să nu fie.

7264 (1756) luna ap(rilie) [1]

Io Constandin voevoda (m.p.).
Ștefan Buhăescul treti logofăt, procitennomu.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXVI, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

309

(Iași,) 6 mai 1756

Constantin Racoviță, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare mitropolitului să stăpînească și să oblige pe locuitorii de pe moșia Vlădicenii a face mitropoliei 12 zile de clacă, sau a da fiecare 2 lei pe an, avînd a lua și dijma din produse.

† Io Costandin Mihail Gehan Racoviță voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

[1] Documentul se repetă la 9 mai 1756 (Ibidem, doc. 33).

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii méle sfinţii sale, presfinţitului mitropolit al ţării, chir Iacov, al nostru preacinstit părinte duhovnicescu, să fie volnec cu cartea domniii mele a stăpîni moşie sfintii mitropolii, Vlădicénii, de lîngă Iaşi, cu tot venitul moşiii şi cu toată slujba oamenilor ce vor fi şezînd pe moşiia mitropoliei, după hotărîre ce s-au făcut de obşte pentru toate mănăstirile, adecă oricine ar şede cu casă, să fie datoriu a lucra mitropoliii lucrul de boerescu 12 dzile pe an, însă 6 zile di vară şi şasă dzile de iarnă, ori la ce lucru i-ar pune pristavul mitropoliii ; iară cărora nu le va da mîna să lucredze, să de bani pentru lucrul cîte 2 lei de gospodar ; şi să-şi de şi dejma dan vii şi din toate sămănăturile ce vor ave şi din priseci cu stupi şi din fînaţe pre obiceiu.

Şi de s-ar arăta vrunii neurmători poruncii, dumneata, ispravnice al ţinutului, să le faci zapt supuindu-i să urmeze şi înplinind de la dînşii adetiul moşiii. Într-alt chip să nu fie.

7264 (1756) mai 6.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., Mitrop. Moldovei, pach. III, doc. 9.
Orig., pecete aplicată. O copie, ibidem, Ms. 530, f. 8v.

310

(Iaşi,) 18 mai 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bistriţa să trimită la moşia mănăstirii, Peneul, să la dijma din produse şi, de la fiecare locuitor cîte 6 potronici.

† Io Costandin Mihail Gehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru Damian, egumenului de la sfînta mănăstire Bistriţii, să fie volnic cu carte domniii mele pe cine va trimite la moşie ce are sfînta mănăstire, anume Peneul, să aibă a dijmui din ţarină şi din fîneţi, din prisăci cu stupi şi din toate să aibă a-i dijmui după obiceiu. Aşijdere să aibă omul mănăstirii. . . . . [1] a lua de toată casa ce este pe moşia mănăstirii cîte 6 potronici pentru călcare locului.

Iar care n-ar vre ca să de aceste de mai sus arătate, poruncim dumitale, pîrcălabe de Galaţi, să înplineşti aceste toate şi să le dai în mîna omului mănăstirii şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele.

Aceasta poruncim. Iar avînd cineva a răspunde să vie faţă [2].

Let 7264 (1756) mai 18 dni.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach. XII, doc. 11.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Loc alb.

[2] „Iar avînd . . .“ : scris de altă mînă.

https://biblioteca-digitala.ro

311

⟨Iaşi,⟩ 1 iulie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte biv vel paharnicului Dinu Cantacuzino, ispravnic de Cîmpulung, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Moldoviţa împotriva unor locuitori care s-au aşezat în mijlocul moşiei Vama şi să caute să-i mute fie în sat, fie la Cîmpulung.

† Io Costandin Mihail Gihan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Cinstit şi credincios boiariului domniii mele, dumnealui Dinul Cantacuzino biv vel paharnic, ispravnicul Cîmpului Lungu.

Îţi facem ştire că s-au jăluit domniii mele rugătoriul nostru Gheorghie igumenul şi cu tot săborul de la mănăstire Moldoviţa, dzicînd pecum nişte oameni : Vasilie Negură şi Lupul Checheriţă şi cu alţii de ai lor şi-au făcut descălecătură de şedzut unde niciodeneoară n-au fost vatră de sat sau sălişte, în mijlocul ţarinii, care-i pricinuescu mare stricăciune moşiii mănăstirii, Vămii. Şi li-au dzis igumenul să să mute ori în Vamă, unde iaste vatra satului cea di baştină, ori, de nu vor să şaze în Vamă, să să mute în Cîmpulungu fiind aproape, şi nu înţăleg, nici bagă samă, şi tot ⟨mai⟩ vîrtos păgubăscu cu dobitoacele lor moşie Vămii, care călcare a lor nemaifiind cu putinţă a să lungi, au cerşut dreptate.

Pentru care scriem dumitale să cerci cu di-adinsul şi, de vreme că va fi întru adivăr cum dzice egumenul, îţi poruncim negreşit să-i muţi din mijlocul ţarenii aşedzindu-i cu tot ce-au în vatra Vămii, ori în Cîmpulungu, unde trăescu toţi oamenii, şi să rămîe mănăstire odihnită de supărare lor, să nu ne mai vie altă jalbă.

Aceasta-ţi scriem.

7264 ⟨1756⟩ iuli 1.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIV, doc. 144.
Orig., pecete aplicată.

312

Iaşi, 8 iulie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Arvintie, feciorul lui Vasile Şeptebani şi altor fraţi ai lui, să stăpinească moşia lor, Nicorenii, obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii méle lui Arvintie, ficior lui Vasile Şeptebani, nepotul lui Andronicel, şi altor fraţi ai lui, să fie volnici cu carte domniii méle a stăpîni şi a dijmui o moşie ce dzisără că au, anume Nicorenii, la ţinutul Eşului, la ocolul Ciuhurului şi să-şi ia de a dzece din ţarini, din fîneţă, din prisăci cu stupi, însă din 50 de stupi să ia un stupu, iar di or fi mai mulţi sau mai puţini să ia cîte o para de stupu pe obiceiu şi din grădini cu legumi şi din totu locul cu totu vinitul, din toate să ia, după obiceiul moşiii.

Iar cine va ave a răspunde pentru această moşie să-şi ia scrisori ce-or ave şi să vie să ste faţă la divan şi cum va alege divanul aşe va fi. Şi nime să nu cutedză a sta înpotrivă piste carte domniii méle.

U Ias, let 7264 (1756) iul(ie) 8.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXIX, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

313

(Iaşi,) 20 iulie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, încuviinţează episcopului de Huşi să ia dijma de pe locul domnesc din Huşi, dăruit episcopiei, dijmă pe care pînă atunci o strîngea paharnicul al doilea.

† Io Costandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cinstit părintelui şi rugătoriului domniii mele, sfinţiii sale presfinţitului episcop de Huşi, chir Inochentie, să fie volnec a pune oamenii episcopiii ca să ia toată zăciuiala locului domnescu din Huşi, care o am dăruit domnia me cu testament episcopiii. Însă dejma să o ia din ţarini cu pîine, din vii, din stupi, din fînaţe, din livedzi, orice pomi ar fi, iară păharnecul al doile, ce era el obicinuit a strînge această dejmă, de acum să n-aibă a să mai amesteca.

Şi poruncim şi voao tuturor breslelor tîrgoveţi, să vă daţi dejma din celi de sus scrisă, fără de nici o înpotrivire. Într-alt chip să nu fie.

Aceasta poruncim [1].

7264 (1756) iuli 20.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 216.
Orig., pecete aplicată.

[1] La 12 iunie 1757, Scarlat Ghica dă carte episcopului de Huşi, Inochentie, „să fie volnec cu carte domniii mele a stăpîni locul ce-l are episcopiia cu hrisoave gospod de la preiubit fratele domniii mele, domniia sa Matei Ghica vodă şi de la domnia sa Costandin Racoviţă, din locul tîrgului Huşilor şi să aibă a lua zăciuala moşiii din toate sămănăturile ce vor ave la cîmpu şi din vii şi din fînaţe şi din priseci cu stupi şi din pometi ce vor fi pe locul acesta, cît iaste cuprinsu în hrisoavele domnilor“ (Ibidem, f. 234, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

314

⟨Iaşi,⟩ 19 august 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare stareţei de la Topoliţa să stăpînească moşiile mănăstirii, Ţolicii şi Netezii, obligînd pe locuitori a da dijma din produse şi a lucra cîte 12 zile de boieresc, sau să dea cîte 2 lei pe an.

† Io Costandin Mihail Gihan Racoviţă voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle rugătoarelor noastre, Magdalinii stariţa şi cu toate călugăriţile de la mănăstire Topoliţa, să fie volneci cu carte domniîi méle a stăpîni moşie mănăstirii după scrisori ce au, anume Solicii[1] şi Netedzii, care o parte dintr-acesti moşii déderă samă că este la codru, poiani de fînaţuri, dară o parte este cîmpu, să le stăpîniască cu tot vinitul şi cu toată slujba oamenilor ce vor fi şedzînd cu casă pe moşiile aceste după obiceiu, ca tot omul ce vor fi şedzînd pe locul lor să slujască 12 dzile într-un an, 6 zile de vară şi 6 dzile de iarnă, ori la ce lucru i-ar pune, ori pentru lucru să de bani cîte doi lei de gospodar pi an, şi să-şi de şi dejma moşiii din toate sămănăturile, cît şi din priseci şi fînaţe, din zece una.

Şi poruncim domnia mea şi dumitale ispravnice de ţinut, de s-ar arăta vrunii înpotrivă şi nesupuşi, să li faci zaptu supuindu-i şi înplinind de la dînşii. Într-alt chip să nu fie.

7264 ⟨1756⟩ luna avgust 19.

Procit treti logofăt.

⟨Pe verso :⟩ Pentru Ţolici şi Netezi.

Arh. St. Buc., M-rea Văratec, pach. XVI, doc. 16.
Orig., pecete aplicată.

315

⟨Iaşi,⟩ 28 octombrie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte lui Iordache Cantacuzino, ispravnic la Cernăuţi, să oblige pe locuitorii aşezaţi pe moşia Noua Suliţă, a fraţilor Volcinschi, să dea dijma din urmă, să lucreze cîte douăsprezece zile pe an, ori să dea cîte un leu.

† Io Constandin Mihail Cehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domnie me la credincios boeriul domniii mele, dum⟨nealui⟩ Iordache Cantacuzino biv vel paharnic, ispravnic de ţinutul Cernăuţului.

Îţi facem ştire că domniii mele au dat jalobă Ghiorghie şi Costachi, ficiorii lui Volcenschii, precum că au o moşie la ţinutul Cernăuţului, anumi Noî Săliţă,

[1] Pentru : Ţolici.

https://biblioteca-digitala.ro

pe care moşie a Volcenceştilor şed cîţiva ţărani cu casi de cîţiva ani, şi dejma cia obicinuită din ţarini şi din grădini şi din casi nu vor să de de cîţiva ani, nici vor să lucreze la lucru de boirescu, după cum lucriază şi altor mazili cei ce şed pe moşiile lor.

Pentru care cerşind dreptate, iată că scriem dum⟨itale⟩, după ce vii lua carte domniii mele să le ei sama Volcinceştilor cu acei ţărani şi, de va fi după cum jăluescu Volcinceştii, să apuci pe acei ţărani şi să plineşti di la dînşii şi din ţarini şi din fînaţi şi din case, ori să de cîte 1 leu pe an, ori să lucreze cîte 12 zile pe an, după cum şi alţi ţărani lucriază. Şi de cînd n-au dat şi păr acum să înplineşti de la dînşii, ca să nu ni mai jeluiască, şi să le dai poroncă acelor ţărani ca să de dejma din ţarini şi din toati pe obiceii şi de acum înainte.

Aceasta scriem. Însă numai din care n-au dat, să înplineşti din fînaţi, iar din ţarini şi dintr-altile ⟨din care⟩ au dat, să nu fie supăraţi oamenii.

Let 7265 ⟨1756⟩ octomvrie 28.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Agathon, pach. II-ter, doc. 18.
Orig., pecete aplicată.

316

⟨Iaşi,⟩ 20 noiembrie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Trei Ierarhi să interzică tuturor locuitorilor tăierea lemnelor din Rediul Breazului, al mănăstirii Copou, fără încuviinţarea acestuia.

Cartea gospod de la Mihaiu Cehan Racoviţă voevod, dată sfintei mănăstiri Treisfătitelor ca să fie volnic egumenu a-şi apăra dreaptă ocina şi moşie a sfintei mănăstiri a Copoului, Rédiul lui Tatar.

Din let 7265 ⟨1756⟩ noemvrie 20.

Noi Costantin Mihaiu Cehan Racoviţă voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cartea domniei mele rugătorului nostru Dosotheiu, egumenul de Treisfătitele, şi ori pe cine ar trimiti aicia în Rédiul Briazului, cari esti a mănăstirii Copoului, şi de vremé că ni-au jăluit domniei melé că s-au obicinuit o sama de oameni de mărgu acolo la cel rédiu şi tae lemni şi nuele, haragi şi alt lemnu ce le trebue şi strică rédiul, şi mănăstirea nici un folos n-are, drept aceia domnia mea dăm volniciie prin această carté ca să aibă trimisul egumenului pe toţi a-i opri să nu tae nici lemne, nici nuiale, nici alt lemnu făr'de voia şi ştirea egumenului. Iar carii ar îndrăzni mai mult peste cartea domniei melé tăind orce fel de lemnu şi prinzîndu-i pe unii ca aceia, să aibă a le lua toporile şi lemnile ce s-or fi tăiat.

Într-alt chip să nu fie, că aşa este poronca domniei melé.

Arh. St. Buc., Ms. 579, f. 233v.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

317

⟨Iaşi,⟩ 13 decembrie 1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bîrnova să apere pădurea de a fi tăiată de către locuitori pe o distanţă de „cinci cristele de săgeată" în jurul mănăstirii.

Io Costandin Mihail Gehan Racoviţă voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovii.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru chir Damiian, egumen de la mănăstire Bîrnova, să fie volnic cu carte domniii mele a apăra, după anaforaoa veliţilor boeri, pădurea ce iaste înpregiurul mănăstirii de cinci cristele de săgeată, despre toţi care tae lemne de foc şi nuele şi de alte trebi, ca să nu îndrăznească nimé măcar orice briaslă ar fi şi ori a cui lemnari ar fi, de vreme că veliţii boeri aşa au găsit cu cale, cît a trage cu săgeata de cinci ori de la mănăstire în toate laturile înpregiur, să fie apărătură. Iar apoi în laturi, la altă pădure, să fie slobozi a tăe.

Şi cum poroncim aşa să să urmeze. Într-altu chip să nu fie, că arătîndu-să cineva înpotrivă să vor pedepsi cu certare. Într-alt chip nu va fi [1].

7265 ⟨1756⟩ dechemvrie 13.

Pecete gospod.
Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 13.
Copie.

318

1756

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, cercetează împreună cu divanul cauzele pentru care s-a depopulat ţara şi stabileşte obligaţiile fiscale şi faţă de stăpînii moşiilor pentru cei care se vor întoarce de peste hotar.

Cu mila lui Dumnezău Io Constandin Mihail Gehan Racoviţă voievod, domn ţării Moldaviei.

[1] Interdicţia a fost repetată de domnitorul Scarlat Ghica, la 10 iulie 1757, pentru „toţi care tae lemne de foc şi nuele i pari i căpriori i amnari i liaţuri şi de alte trebi" (ibidem, rezumat), precum şi la 3 ianuarie 1761 (ibidem, rezumat). La 30 iulie 1765, domnitorul Grigore Alexandru Ghica precizează că „de ar găsi pe vreunii tăindu orice lemnu în apărătură, oricine ar fi, să aibă egumenul voe şi oamenii mănăstirii a le lua lemnul acela şi topoară, săcură, bardă ce ar găsi la dînşii şi pe acei înpotrivitori să-i arate egumenul is⟨pravnicilor⟩ de ţinut. Şi poruncim domnie mea dumitale is⟨pravnice⟩ de ţinut, pentru acei ce n-ar urma hotărîrii să-i şi certi, să urmeze cum arătăm mai sus" (ibidem, f. 13v, copie).

https://biblioteca-digitala.ro

† Datorie domnilor, a stăpînilor acelor ce stăpînesc țări și povățuesc noroade, de pururea este a lua sama, a cerceta lucrurile céle trecute cum s-au purtat, cum s-au chivernisit și caré ce sfîrșit au arătat. Și din cele trecute poate lua lumină pentru céle viitoaré, să cunoască caré au adus stricăciune și cu cé chip trebue să să préfacă din răutate la fericire, cum și céle bune cu cé chip de tărie să să înteméieză, spré pază de staré bună, fiind cea mai maré fericiré și laudă la un povățuitor ca acéla caré va aduce aceste chipuri de roade ale bunătății și mai cu de-adinsul la patrie și moștenirea sa, cîștigînd și de la Dumnezău adaogerea darului și de la politie laudă și de la norodul său mulțămită și pomeniré vecinică de bunătate.

Drept aceea dar, socotind domnia mea și pentru starea țării aceștie, unde din darul lui Dumnezău și din mila puternicii înpărății ne aflăm domnu și povățuitor, cercetat-am prin mulți și cu multe chipuri de întrebări, din cé pricină în țara aceasta sînt prea multe locuri lipsă de oameni și siliști pustii de multă vréme, la altéle de nici au apucat cineva să lăcuiască oaméni pe dînsăle, unele nici stăpînii moșiei cine esté nu să știe. Și ni-au arătat unii un fél de chipuri, alții altéle, la caré n-au putut da credință întru adivăr. Ni-au arătat și aceasta că în vechile vrémi, cum la răpăosatul domnu Vasilie voievod și la alții mai înainte cum și mai încoacé, s-au tîmplat de multe ori vremi tulburate și prăzi la țara aceasta de au pustiit locurile. Poate că s-a fi tîmplat și aceasta, dar și de cînd s-au alinat lucrurile și s-au făcut pacé, cum de n-au mai venit și țara iar la starea ei ?

Ni-au arătat că și din pricina birului, fiind ace asuprială, piste putința lăcuitorilor, li-au dat pricini de strîcăciune și la aceasta trebuește să să socotiască, căci poate s-a fi tîmplat a face și lucruri ca de aceste, supăraré făr' de dreptate și piste putință.

Dar, mai de multe ori s-au tîmplat și domni buni și poftitori a face bunătate de întemeiere, și iar nu s-au putut ca să să mai înteméieză cu mulțimé de norod țara aceasta.

Am cercetat și pentru părțile streine, cu caré să megieșește țara aceasta, cum și în ce chip să află pentru mulțimea de noroade și am aflat adivărul că în toate părțile și mulțimé de noroade să află și moldoveni foarte mulți.

Sfătuitu-ni-am cu al nostru cinstit și duhovnicesc părinte, svinția sa chir Iacov, mitropolitul țării și cu toți arhiereii, episcopii de pré la scaune de pré afară, din țara aceasta și cu toată boierimea noastră, ce vom face ca să putem afla adivărul și să putem găsi vreun chip de îndreptaré bună. Și s-au pus la cale de s-au trimis acolo la dînșii ca să vie cîțiva dintre dînșii aice, să să întrébe, să cercetăm lucrul acesta să putem cunoaște adivărul, care s-au și făcut.

Și iată au venit aicea doi-trei preuți și patru-cinci oameni din cei mai de ispravă și, scoțîndu-i însuși înaintea domniii méle și a toată boierimea, s-au întrebat să arăté tot adivărul, din ce pricină s-au stricat, s-au dus de aice din pămîntul Moldovei în părți streine, într-alte țări. Și, lîngă altéle ci-au arătat, tot temeiul stricăciunii lor l-au arătat că este din pricina vrémelnicii nestări, adecă neștiind și nefiind hotărît ce să dea pré an și aceasta i-au strămutat de s-au dus în țări streine. Și s-au cunoscut a fi oarécum adivărul și au dat pricină și țării aceștie de lipsă de oaméni ; dar și lor cîtă răutate, că, lîngă alté nevoi ce trag acolo, pré mulți i-au întunecat și de la strămoșasca a lor credință, alții carii tot își defendivsăsc strămoșescul lor rit, însă numai cu numéle, din caré pricină mai pe multe locuri lipsăsc de n-au nici preuți, unde au și préuți n-au bisărici și cei mai mulți în viața lor nici la bisărică nu mai merg și mai la toți

https://biblioteca-digitala.ro

moartea lor le este făr' de nici o grijé de gătirea morții și altéle ca de acestea și mai multe cu lacrămi li-au arătat și li-au jăluit acești de mai sus arătați ci-au venit de acolo inaintea domniii méle și înaintea a toată boierimea divanului nostru.

Caré rugăminte lor n-am putut domnie mea a o tréce cu vidére și am vrut și am pohtit cu toată voia noastră a le face milă de buna așăzaré și întemeiată staré și iată prin acest cinstit hrisov al domniii méle arătăm toată așezarea ce li s-au făcut.

Fieștécaré, din zua ce va veni aice în țară, să aibă odihnă, nesupărîndu-să oricît de puțin, șasă luni ; și după acéia să întré la așăzaré, adecă de tot omul căsar să de într-un an cîte zéce lei și de holteiul de vîrstă cîte cinci lei într-un an. Și acești bani să-i dia pe patru ciferturi într-un an, iar vornicelul satului și vătămanul să fie scutiți de bir.

Și desătina pe toate bucatéle lor ce vor avia, stupi sau mascuri, să dia pe zéce bucaté un leu, după cum dau boierii.

Și gorștina pe oile ce vor avia, pe drépte bucatéle lor, să dea cîte doaî parale de oae ; și văcărit încă vor da, dar numai o dată într-un an, iarna, și cîte un leu de toată vita.

Iar de s-ar tîmpla pentru vreo trebuință a domniii sau a țării să să scoată vreodată cuniță pe vite, vara, sau vreun adăosag pe alte slujbe, ei cu de aceste măcar cu un ban mai mult și niciodată să nu fie supărați.

Așăzarea lor să fie pe moșie ori a cui și unde le va plăcia locul să fie de trebuința și hrana lor și, acélue ce va fi stăpîn moșiii, să dia dijma obicinuită, din țarini și din fînață, iar din grădinile di pe acasă nimică să nu le ia ; nici de boieresc nimică să nu lucréze, nici cu clăci să nu-i superé nime, atît stăpînii moșiilor, cît și dregătorii ținutului. Numai pentru boierescul stăpînului moșiii să de de toată casa într-un an cîte șesă potronici, însă trii potronici la Sveti Dimitrie și trii potronici la Sveti Gheorghie [1].

Numai și ei toți să să feriască, oaméni de țară pintre dînșii să nu primască, cum și niscaiva bucate a oaméni de țară să nu mistuiască nici un fél, nici la o slujbă, că apoi nu numai că, după dreptate, vor pierde mila și buna așezaré ce li s-au făcut, ce încă să vor și pedepsi cu urgie domniască.

Și, pentru ca să nu aibă vreo călcaré sau să-i supére vreunii din dregători cu gloabe, hotărîm și aceasta că, după ce să vor strînge mulți acești streini, să-și aliagă pré unul dintre dînșii, caréle a fi mai cu socotială, și să să facă giudecător între dînșii, să caute pricini ce vor avia mai mici, iar lucruri mai mari ce vor avia să li se cauté giudecata du divanul domnesc.

Și așé la toate să se urméze după hotărîré și pentru ca să fie păzită și nestrămutată și totdiauna stătătoaré așezarea aceasta, iată cu sfatul dumilor sali toți velitii boieri s-au pohtit și preasvinția sa părintele mitropolitul și cu toți arhiereii țării să întăriască și cu maré blăstăm lucrul acesta, să fie păzit pré deplin și la toate, după cum arată mai sus și să nu să strămute măcar la una

[1] În hrisovul dat de Constantin Mihai Cehan Racoviță, domnul Moldovei, la 9 iunie 1752, pentru băjenarii care s-ar întoarce în țară, se arată următoarele în privința obligațiilor lor față de stăpînii moșiilor : „Și ori pe a cui moșie s-ar așeza, ori mănăstirești, boerești sau a cui vor fi, numai dejmă să dee din pîne și fînați și stupi pe obicei, iar din grădini și din ogoară să nu să zăciuiască" (Arh. St. Buc., Ms. 630. f. 12, copie).

https://biblioteca-digitala.ro

şi niciodată. Şi spre aceasta încredinţăm prin hrisovul domniii méle aceasta, în caré însuşi domnia mea am iscălit şi am pus pecetea.

Vleat 7264 (1756) luna (loc alb).

Io Costandin voevoda (m.p.).

Iordache Canta logofăt ; Radu R(acoviţă) logofăt ; Ion Bogdan vel logofăt ; Manolachi Costachi vel vornic ; Iordachi Balş vel vornic ; D(umitrachi) P(a)l(a)di vistiernic ; V(a)s(ile) Razul hatman ; Aristarho (Hrisoscoleu) vistiernic ; V(asile) Ros(e)t vel spatar ; Ion Cantacuzino vel ban ; Iordachi Costachi vel stolnic ; Lupul Balş ban.

De vréme că iubitoriul de Dumnezeu al nostru milostiv domn şi stăpîn, cu iubirea măriii sale cea multă, pohtind a face această multă milă şi facere de bine cătră acei înstreinaţi şi răsăpiţi du pe la locurile lor într-alte ţări streine (dupre cum mai pe larg arată al măriii sale luminat hrisov), şi poftind atîta noi arhiereii ţării, cît şi toţi dumnealor veliţii boeri una ca aceasta a să face şi, al doilea, a să păzi şi toţi şi cu toată putinţa noastră şi la toate vremile apucîndu-ne că vom sta să nu să strice această bună aşăzare niciodată, ce să să păzască nestrămutat, iară carele s-ar afla să îndemne ori să arăte alte chipuri, carele după vremi, să vor afla în cinste la domni şi în trecire, ori din boerii ce sînt iscăliţi în hrisovul acesta, ori din cei ce nu vor fi iscăliţi, şi ori din peminténii noştri, ori din boerii greci ce să află lîngă domni, sau oricarele a fi în rînduiala boeriii sau la vreun sfat şi va da împotrivă sfat rău de stricăciune, sau de n-ar sta oricarele şi cu toată putinţa lui să să păzască aşăzarea aceasta nestrămutată, sau arhiereul carele a dezlăga spre stricăciune, toţi cu mare rîvnă au cerşut să să întărească lucrul acesta cu blăstămul sfintii besérici.

Pentru acéia dar, cei ce vor fi împotrivitori spre stricăciune, iată că-i legăm cu giurământ într-acest chip : înfricoşată giudecata lui Dumnezeu cu urgie pe unii ca aceia să-i judece şi săgeţile céle veninate a nevăzutului Dumnezeu să fie asupra lui şi asupra casii lui şi să-i scurtéze Dumnezeu viaţa şi cu sunet să se stingă pomenirea lui şi ertare să nu afle, nici procopsală să nu aibă, ca niste rîvnitori de stricăciunea patriii lor.

Iară carele să va sili spre céle bune şi mai vîrtos spre întărirea şi paza aceştii bună tocmală, să fie blagosloviţi şi să le înmulţască Dumnezeu anii vieţii şi starea dregătoriii sale.

Vleat 7264 (1756) luna (loc alb).

Iacov mitropolit Moldaviei ; Ionichie episcop Romanului ;

Dositeu episcop Radauţului ; Inochentie episcop Huşului.

(Menţiune :)

S-au scris în condică de Grigore Hudici, in sfînta mitropolie, 1804, 18 iunie.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIX-a, doc. 8.

Orig., pecete aplicată. Copii la Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLVIII, doc. 1, f. 73v—76 ; idem, Ms. 1707, pag. 68—74 ; Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 15v—17 ; Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, pag. 39—42 ; idem, Ms. 91, pag. 39—42 ; idem, Ms. 95, pag. 58—63.

Publicat în D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri privitoare la chestia ţărănească.* Seria I, vol. I, p. 23—25 ; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii,* vol. I, Bucureşti, 1907, p. 459—462 ; *Uricarul,* vol. I, p. 193—197 ; *Colecţie de aşezăminte,* Iaşi, 1857, p. 12—16.

https://biblioteca-digitala.ro

319

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1757

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, porunceşte biv vel spătarului Ioniţă Palade, staroste de Putna, să cerceteze reclamaţia egumenului de Bogdana contra unor ţărani, Gogoeştii, care s-au aşezat fără voie pe moşia Cîmpuri, şi să împlinească de la ei venitul mănăstirii.

† Io Costandin Mihail Gehan Racoviţă voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Scriem domniia mea la cinstit şi credincios boeriul domniei mele, dum⟨nealui⟩ Ioniţă Palade biv vel spătar, staroste de Putna.

Îţi facem în ştire că domniii mele au dat jalbă rugătoriul nostru Nicanor, egumenul de la sfînta mănăstire Bogdana, dintr-acel ţinut al Putnii, cum că are o bucată de moşii în Cîmpuri, pe apa Şuşiţii, pentru care moşie au avut şi giudecată cu răzăşii săi şi şi-au şi hotărît moşiia. Dar acum zisă cum că s-au pus nişte ţărani, anumi Gogoeştii, pe ace moşii, făr' de nici o dreptati sau giudecoată şi au întrat pe moşie şi ei eu vinitul acei moşii în tăriia lor, şi sfînta mănăstire iaste păgubaşă de venitul moşiii.

Pentru care iată că-ţi scriem dum⟨itale⟩, viindu-ţi cartea domniii mele, să trimiţi să aducă pe acei oamini de mai sus arătaţi şi să stea faţă înainte dum⟨itale⟩ şi să le ei sama foarte cu amăruntul şi cu bună dreptati şi, de s-a dovedi cum că rău şi făr' de nici o cale au întrat în moşiia sfintei mănăstiri şi eu ci acel venit al mănăstirii, să-i giudeci. Şi cît s-a dovedi că au luat ei acel venit de pi moşie, cîte s-a faci, cu dreptat⟨e⟩ să împlineşti dum⟨neata⟩ de la dînşii şi să dai în mîna numitului egumen, ca să nu rămîe sfînta mănăstire păgubaşă. Iar fiind pricina într-alt chip şi nu s-ar ţini odihnit⟨ă⟩ vreo parti cu aşăzare dum⟨itale⟩ ce le vi-i faci şi ar avea mai mult a răspundi pisti cartea domniii mele, să le dai dum⟨neata⟩ zi de soroc, dînd şi mărturiia dum⟨itale⟩ în scris la care parte s-a cădea, să vie aice să stea faţă la divan.

Aceasta scriem.

Let 7265 ⟨1757⟩ ghenar 12 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. buc., M-rea Bogdana, pach. LII, doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

320

⟨Iaşi,⟩ 15 ianuarie 1757

Constantin Racoviţă, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenilor de la Voroneţ, Slatina şi Rîşca să oblige pe toţi locuitorii ce stau pe braniştile mănăstirilor să facă munca de boieresc, să dea dijmă din produse şi din catargurile ce le taie pentru vînzare, să respecte monopolul vînzării băuturilor.

† Io Costandin Mihail Gihan Racoviţă voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii meli că viind înainte domniii mele rugătorii domniii mele, egumenii de la trii mănăstiri, anume de la Voroneţ şi

https://biblioteca-digitala.ro

de la Slatina şi de la Rîşca, au făcut jalobă arătînd către domniia mea precum au acesti trei mănăstiri alăture branişti, apărături la munte, din apa Moldovei pînă în munţii ungureşti, şi pe acesti trei branişti sînt oameni şădzători cu casă carei li se pun înpotrivă şi nu vor să lucredze lucrul care s-au obicinuit cu testamenturi domneşti, nici vor să de bani pentru lucru ca să s(e) plătiască; şi ei cu tot feliul de gujulii sîntu slobozi a prinde din braniştile mănăstirilor şi unele din gujulii sînt cu preţ mare, altele cu preţ mai mic; şi dintr-aceste să chivernisescu şi-şi plătescu birul şi fac şi cataruguri de vînzare şi vînd şi băuturi şi prind peşti. Din care nesupune(re) acelor oameni, mănăstirile nu pot să-şi pue oamenii lor orîndari carei ar folosi mănăstirile.

Pentru care, după jaloba numiţilor egumeni, iată c-am dat carte domniii mele aceasta ca să aibă egumenii a-i apuca pe toţi acei oameni ce şăd pe braniştele mănăstirilor şi să-şi ia de la dînşii pe deplin lucrul de boerescu ce sînt datori a lucra piste an. Şi să le ia şi zăciuiala moşiilor, cum (şi) di pe cataruguri, din zece cataruguri un catargu, de la ceia ce vor tăia, aşe şi dintr-alt(e) lemne de vîndzare, din toate, tot din zece unul. Aşijdere, fără de voe egumenilor să n-aibă pozvolenie nici unii dintr-acei oameni a ţine băuturi di vîndzare, ce carei vor vre să ţie, să s(e) aşedze întîiu ce vinit să de mănăstirilor şi aşe cu voe să fie slobodzi, ori nepriimind să de obiceiul, să fie popriţi a vinde. Şi să-şi puie egumenii orîndari carii poftescu să de la mănăstiri orîndă. Şi la toate cum poruncim aşe să să urmedze.

Şi dum(neata) vornice de Cîmpulung, de să vor jălui egumenii că nu urmaze acci oameni poruncii domniii mele ca să de obiceiul, să trimiţi să pliniască pînă la un ban de la dînşii şi să le faci zapt să fie supuşi. Într-alt chip să nu fie şi carte aceasta de la mănăstire să nu să ia.

Aşijderi şi din lemnul ce s(e) tae la moara de firisteu, să aibă a-şi lua din zece lemne un lemnu [1].

7265 (1757) luna ghen(arie) 15.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 7.
Orig., pecete aplicată.

321

17 februarie 1757

Gheorghe vornicul se angajează cu zapis faţă de episcopia Roman să adune oameni străini spre a face sat pe moşia Sîrbii Vechi a mănăstirii Precista, cu obligaţia de a da dijma din produse şi cîte un leu de casă.

Adică eu, Ghiorghi vornicul, făcut-am zapisul meu la mîna sfinţiii sali părintelui chir Ionichi, episcopul de Roman, precum să s(e) ştie că am vinit la sfinţie sa de m-am tocmit cu sfinţie sa ca să mă aşez pe moşia sfintii mănăs-

[1] „Aşijderi ..... lemnu" : adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

tiri Precistii, ce să chiamă Sîrbii Vechi, de pe Başeu, să fac sat şi să trag oameni streini dintr-altă ţară. Şi cîte cas⟨e⟩ om fi pe moşie, dacă ne-om strî⟨n⟩ge, să dăm de to⟨a⟩t⟨ă⟩ casa cîte un leu pe an pentru adetiul moşiii şi dintr-altă ce-om ave pe moşie să dăm dejmă den tot după obiceiu.

Şi pentru credinţa m-am şi iscălit.

Let 7265 ⟨1757⟩ fev⟨ruarie⟩ 17.

Eu Ghiorghi vornic, chizeş pentru toţi şi platnic.

Acad. Republicii Socialiste România, Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. IX, doc. 82.

Orig.

322

⟨Iaşi,⟩ 29 mai 1757

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ioniţă Botez, postelnic, să stăpînească satul Ploscurenii, obligînd locuitorii ce-i cultivă moşia să-i dea dijmă din produse, iar de la cei „şezători cu casă" să ia cîte şase potronici sau să-i lucreze fiecare cîte şase zile de boieresc pe an.

† Io Scarlat Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii méle boiariului nostru Ioniţă Botez postelnic, să fiie volnic cu cartea domniii méle a stăpîni satul Ploscurenii di pe Prut, de la ţinutul Eşiului, după scrisori şi ispisoace gospod ce zisă că are.

Drept aceia, pe scrisori ce a fi avînd, să aibă a lua de a dzéce din ţarin⟨i⟩ cu pîini, din fînaţă, din grădini cu legumi şi din prisăci cu stupi, însă din cincidzăci unul, iar fiind mai puţin să ia cîte o para de stup, cum şi din tot locul cu tot venitul moşiei după obiceiu.

Aşijderea să aibă a lua şi de la oamenii ce vor fi şedzători cu casă pe această moşie, cîte şasă potronici de toată casa, iar care din oameni nu vor vrea să de bani, să aibă a lucra la lucru de boerescu cîte şasă zile pe anu, însă trii zile de vară şi trii de iarnă.

Aşijdere ne jelui boiariul nostru pentru un Costandin Blebe că are o moşie alături cu moşie sa şi, fiindcă are şi pod îmblător piste Prut pe ace moşie, are multă supăraré de podul acelui Blebe că, cînd vine Prutul mare, îl sue pe moşie sa de umblă şi-i calcă moşie, şi el nici un folos nu are.

Pentru aceia dăm volnicie numitului boeri ca, or să să aşedză acel Blebe cu boeriul jeluitor ca cît va umbla podul lui pe moşie jeluitorului să-i plătească pentru străcăciune moşiei, ori, de n-a priimi să să aşedză, să dă volnicie numitului boeri oa să-şi aperé moşia şi să-i oprească podul di pe moşie sa, ţiindu-şi podu tot pe moşie lui unde l-au făcut.

Într-alt chip să nu fie, iar avînd cineva a răspunde, să vie la divan.

Let 7265 ⟨1757⟩ mai 29.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IV, doc. 216.

Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

323

⟨Iaşi,⟩ 1 iunie 1757

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vel vornicului Constantin Balş ca să oblige pe locuitorii de pe moşia sa, Iuganii, să-i dea dijma din produse şi să-i lucreze, „după hotărîrea ce s-a făcut de opştie", cîte 12 zile pe an sau să dea cîte un leu de casă.

† Io Scarlat Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. De vreme ce ne-au spus cinstit şi credincios boiariul domniei mele, dumnalui Costandin Balş vel vornic, cum că are o moşie, anumi Iuganii, pe apa Perischivului la ţinutul Tutovii, şi oaminii ce sînt şăzători cu casă pe acea moşie nu să supun a-i da vinitul locului după obiceiu, pentru carii am dat această carte de volnicie dumisale vornicului şi omului pi cine ar trimite la această moşie să aibă a-şi lua vinitul moşiei atîta din toate sămănăturile, cum şi din pomiţi şi din vii, după obiceiu, de la toţi carii n-or fi moşani acolo ; şi să-i facă şi lucrul obicinuit după hotărîrea ce s-au făcut de opştie, să-i lucrédză di tot omul căsariu cîte 12 dzile pe an sau, care n-a lucra, să-i ia cîte unul [1] lei pe an de casă.

Şi nimi să nu ste înprotivă peste carte domniei mele, iar carii ar ave a răspunde, să vie de faţă la divan.

Leat 7265⟨1757⟩ iunie 1.

L⟨ocul⟩ p⟨eceţii⟩ gospod.
Vel logofăt.

Arh. St. Buc., Mitropolia Moldovei, pach. CXXXVIII, doc. 19.
Orig. O copie în Ms. 537, p. 13 v-14.

324

⟨Iaşi,⟩ 3 iulie 1757

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Precista (Roman) să stăpînească moşiile mănăstirii din Dorohoi, donate de Mihai Racoviţă, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse şi a-i lucra cîte şase zile sau a-i plăti cîte 9 potronici de casă pe an.

† Io Scarlat Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am cart⟨ea⟩ domniii mele cuvios rugătoriului nostru ermonah Eoristu, egumen de la mănăstirea Precista din Roman, ca să fie volnic cu cartea domniii mele a ţîne şi a stăpîni moşiile sfintii mănăstiri ce aré la ţînutul Dorohoiului, anumé Sîrbii şi Ideştii şi Bozîenii şi Dreslivile şi Dăneştii şi Iuganii cu Brăneştii şi Giurgiuleştii pe Başău, caré moşii au fost a domniii sale răposatului Mihai vodă şi li-au dat sfintii mănăstiri domniia sa Costandin vodă Racoviţă.

[1] Iniţial fusese scris „doi".

https://biblioteca-digitala.ro

Drept aceia, după ispisoc de danie ce aré, să fie volnic cu cart⟨ea⟩ domniii mele a lua de a zăce din ţarini cu pîini, din fînaţă, din prisăci cu stupi, însă din cinzăci unul, iar fiind mai puţîni să ia cîté o para de stup, şi din livezi cu pomi şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul, după obiceiu.

Aşijderea şi oamenii ce or fi şăzători cu cas⟨a⟩ pe acesté moşii de mai sus numité încă să aibă a lucra mănăstirescul cîte 6 zîle pe an, însă 3 zîle de vară şi 3 de iarnă ; iar carii nu ar vrea să lucrez⟨e⟩ zîle de mănăstirescu, să dea cîté 9 pot⟨ronici⟩ de cas⟨ă⟩ pe an, după cum s-au hotărît cu testament [1], cu sfat de opşti, de la alţi luminaţi domni mai de înainte.

Într-alt chip să nu fie.

Let 7265 ⟨1757⟩ iul⟨ie⟩ 3 dni.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. IX, doc. 84.

Orig., pecete aplicată.

325

⟨Iaşi,⟩ 11 ianuarie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei dă încuviinţare egumenului de la Humor să oblige pe locuitorii moşiilor Vorniceni, Dersca, Măgura, Părteşti şi Băeşeşti a-i da dijma din produse, a face 12 zile de boieresc, ori să dea cîte un leu de casă şi să nu taie dumbrava de la satul Vorniceni.

Cartea domnească de la Scarlat Grigorii Ghica voevod dată lui Chiriiac igumen de Homor să fiie volnic ori pre ciné v-ar trimité la moşiilé mănăstirii, anumé Vornicenii, Derzsca, Măgura, Părteştii şi Băeşeştii, să aibă a lua a zecea din toaté pe obicéiu, din ţarini cu pîini, din fînaţă, din prisăci cu stupi, din 50 unul, iar fiind mai puţini, cîte o păra de stup, din livizi cu pomi, din grădini cu legumi. Aşijderea şi de la oamenii cei şădzători pe acélé moşii să ia cîte 1 leu de an sau să lucredzé cîti 12 dzilé într-un an de tot omul, 6 dzile de vară şi 6 dzilé de iarnă. Dumbrava ce o aré acolo să o aperé despré satulu Vorniceni, nimé să nu fiie volnic a întra în dumbravă să taie lemni fără de ştirea igumenului, iară carii vor îndrăzni şi vor tăia, să-i prindză şi să le ia topoarélé şi carălé cu lemni cu to⟨a⟩ti.

S-au scris în anii 7266 ⟨1758⟩ ghen⟨arie⟩ 11.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 85.

Rezumat.

---

[1] La 7 iulie 1757, domnul dă carte de stăpînire egumenului mănăstirii Precista pentru jumătate din satul Porceşti (Neamţ), să ia dijma din produse şi locuitorii să-i lucreze mănăstirescul 12 zile pe an sau să dea cîte un leu de casă (Ibidem, pach. XXXVI, doc. 46. orig.).

— În cartea de încuviinţare dată de Ioan Callimachi, la 28 iulie 1760, egumenului aceleeaşi mănăstiri pentru „satul Sîrbii şi satul Avrămenii, la ţinutul Dorohoiului", obligaţia locuitorilor, tot după „testement" este „să lucreză de tot gospodariul de boerescu la lucrul mănăstirii cîte 6 zile pe an, trii zile de vară şi trii zile de iarnă, ori — nevrînd să lucreză — să ia cîte şesă potroneci de casă, după hotărîrea testamentului" (Ibidem, pach. IX, doc. 85).

https://biblioteca-digitala.ro

326

⟨Iaşi,⟩ 13 mai 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, porunceşte lui Chirie Cesporoschi, căpitan de Tabără şi călăraşilor de acolo, să respecte învoiala făcută cu stăpînul moşiei, Pătraşcu căpitan, de a lucra cîte două zile şi de a-i da banii orîndei, după zapisul ce-l are.

† Io Scarlat Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămle Moldavscoi. Chirie Cesporoschii căpitan de Tabă(ră) şi voi călăraşi de acolo.

De vreme ce domniii mele au dat jalobă Pătraşcu căpitan cum că pi moşie ce şăd călăraşii este a lui, şi cîndu s-au mutat călăraşii ca să şază pe ace moşie, au avut aşăzare cu învoială, de care ni-au arătatu şi carte de la domnie sa Costantin vodă Racoviţă, şi aşăzare li-au fost să-i lucrizi în doaî zîli şi orînda ci-a fi acolo să fie a lui, şi după ace învoire acum nu vor să-i de nimică....[1]

Care iată că-ţi scriem să cauţi a(cele)[1] zîle să le lucrezi după tocmală, şi de la jîdovu ce-au ţînut orînda, încă să împlineşti banii orîndii după zapis ce are, iar avîndu ceva a răspundi să vie de faţă la divan.

Aceasta scriem.

Let 7266 (1758) mai 13.

Procit hatman.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCLXXVIII, doc. 57.
Orig., pecete aplicată.

327

Iaşi, 6 iunie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare feciorilor lui Ştefan Ardarie să stăpînească o parte din moşia Tufeşti (Vaslui), obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse.

† Io Scarlat Grigorie Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniei mele lui Ion, ficiorul lui Ştefan Ardarie, şi altor fraţi ai lui, să fie volnici cu carte domniii mele a stăpîni şi a dijmui o parte de moşie din Tufeşti, de la ţinutul Vasluiului, parte moşilor a lui Ducico şi Comănescul, după cărţi gospodu ce au de stăpînitu, să-şi ia de a dzece din ţarini, din fîneţă, din prisăci cu stupi, însă din 50 de stupi să ia un stupu, or de or fi mai mulţi sau mai puţini să ia cîte o para de stupu, şi din grădini cu legumi şi din livezi din pomi şi din totu locul cu totu vinitul moşii, după obiceiu.

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar cine va ave a răspunde, să ⟨meargă⟩ mai întîi la dumnealui ispravnicul ţinutului să le ia sama pe scrisori i pe mărturii a bătrîni, şi cine cît îi va fi parte de moşie atîta să stăpîniască şi să de mărturie la fieştecare parte. Ori, de nu-i va putea aşedza acolo, să le de dzi şi cu o mărturie la care parte s-a căde, ca să vie ei să ste faţă la divan cu scrisori şi mărturii ce or ave, şi cum va alege divanul aşe va fi.

Aceasta poroncim domniia mea.

U Ias, let 7266 ⟨1758⟩ iuni⟨e⟩ 6.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVIII, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

328

⟨Iaşi,⟩ 2 iulie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel vtori vistierului Constantin Gîndul, ispravnic al ţinutului Iaşi, să cerceteze reclamaţia lui Antohi Şchiopul şi Neculai Mardare împotriva unor locuitori care şi-au făcut case pe moşia lor Coţomăneşti şi să-i oblige a-şi muta locuinţele în silişte, dînd stăpînilor dijma din tot ce folosesc.

† Io Scarlat Grigori Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. Credincios boeriul nostru, dum⟨neata⟩ Costantin Gîndul biv vel vtori vist⟨ier⟩, ispravnic de ţînutul Iaşului.

Îţi facem ştiré că domniii mele au dat jalobă Antohi Şchiopul şi Neculaiu Mărdaré zîcîndu cum că au o moşiie la ţînutul Iaşului pe Jijia, anumé Coţomăneştii, pe caré moşie au vinit nişti oameni şi fără ştirea lor au mărsu şi şi-au făcut casă pe moşie şi n-au făcut unde au fost locul de sălişti, şi au făcut casă în loc de hrană şi într-un loc de prisacă şi li-au stricat şi cîţiva pomi, meri şi alţi pomi, şi încă nici vinitul moşiii după obiceiu ce este, din hrana lor ce o facu nu vor să o dea ; şi nu numai aciia, ce nici alţîi ce sînt şăzători pe alté hotară şi să hrănescu pe moşiia lor.

Pentru caré, iată că-ţi scriem, luîndu carte domniii meli, să aduci de faţă şi pe acei oameni ce sînt şăzători pe moşiia lor şi să le ei sama cu amăruntul cu bună dreptate şi de vreme că s-a dovedi că şi-au făcut casa afară din săleşti, în loc de hrană, să le dai poroncă să-şi rădice casăle din locul acel de hrană şi să le mute în săleşti, iar de nu vor vrea ca să-şi rădice casăle de voie să trimiţi să-i rădice făr' de voie ; şi cîţi pomi or fi stricat, să le înpliniţi toată paguba, cum şi dijma locului ce n-au vrut să o dea, atîta di la cei carii sîntu şăzători pe moşiie, cît şi de la alţîi, atîta din sămănături, cît şi din stupi şi dintr-altile, din toaté după obiceiu. Cît şi de acmu înnainte încă să le dai mînă de agiutor ca să-şi poată lua vinitul moşiii din ţarini cu pîini, din fînaţ, din prisăci cu stupi, din livezi cu pomi, din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul moşiii după obiceiu.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar carii ar avea mai mult a răspundé şi nu i-ai putea aşăza acolo, să le dai zî de soroc şi să-i triimiţi de faţă la divan înpreună cu dresă ce vor fi avîndu.

Aciasta scriem.

Let 7266 ⟨1758⟩ iuli 2 dni.

Vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLIX, doc. 50.
Orig., pecete aplicată.

329

⟨Iaşi,⟩ 8 iulie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare ierodiaconului Ioanichie, lui Toader Harghidon şi lui Palade Căpăţînă să stăpînească părţile de moşie pe care le au în diferite ţinuturi, obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse.

† Io Scarlat Grigori Ghica voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cart⟨ea⟩ domniei mele rugătoriului nostru erodiiacon Ionichie şi lui Toader Har..don[1] şi lui Pălade Căpăţînă, ca să fie volnici cu cart⟨ea⟩ domniii mele a ţîne şi a stăpîni a lor drepte ocini şi moşii, părţi ce ziseră că au, anumé Oance la ţinutul Covurluiului şi Chetrosul cu balta Şovîrca şi Pogăneştii şi Gripenii pe Horincea şi Banca la ţinutul Fălciiului şi Lauva şi Căghineştii şi Beşicanii, tot la Fălcii, şi Borăştii în gura Horăeţîi ot Tutova şi Donceştii ot Covurlui şi Fruntişănii ot Tutova, pe Horăiata, unde este iazul Buduciţea şi Fedeştii, la Fălcii, pe zapisă ce au şi Giurcanii de pe Elan.

Drept aceia, după zapisă şi scrisori ce vor fi avînd pe părţile lor, să aibă a lua de a zăce din ţarini cu pîini şi din fînaţă şi din prisăci cu stupi, însă din cinzăci unul, iar fiind mai puţîni să ia cîte o para de stup, şi din bălţi cu peşti şi din podgorii şi din livezi cu pomi şi din suhaturi şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul moşii, după obiceiu.

Şi nimea să nu stea înpotriva cărţîi domniii mele, iar carii ar avea mai mult a răspunde, să-şi ia drese şi scrisori ci-ar avea şi să vie de faţă la divan.

Let 7266 ⟨1758⟩ iul⟨ie⟩ 8 dni.

Vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLVIII, doc. 66.
Orig., pecete aplicată.

[1] Doc. deteriorat. Probabil Harghidon.

https://biblioteca-digitala.ro

330

⟨Iaşi,⟩ 17 iulie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ştefan Bosie, biv vel jitnicer, să-şi ia toată dijma de pe moşiile sale Hudecenii (Lăpuşna) şi Goteştii (Fălciu), pe care ar ara tătarii, iar uşurgiii să nu se amestece.

Io Scarlat Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Facem ştire cu această carte a domniii mele. De vreme ce prin hrisovul gospod este hotărît pentru boerii carei au drepte moşiile sale peste Prut, la ţînutul Lăpuşnii, a Fălciiului şi la olatul Grecenilor şi pe locul celor doî ceasuri şi afar' dintr-acele doî ceasuri, pe care moşii s-au obicinuit tătarii a să hrăni şi a face ţarină şi dijma cîtă era să lua de uşorgii rînduiţi de la domnie, şi făcînd domnie me milă de s-au dat boerilor acelor ce-au avut moşii la acele părţi de loc ca să-şi ia ei dijma obicinuită deplin de pe moşiile sale, cum şi pentru boeriul domniii mele Ştefan Bosie biv vel jicnicer, carele are doî moşii, anume Hudecenii la ţînutul Lăpuşnii şi Goteştii la ţînutul Fălciiului, care moşie sint afară de cele doî ceasuri.

Pentru care iată, făcînd domniia me milă, fiind drepte moşiile lui, dovedite din scrisori domneşti şi zapisă, i-am dat şi i-am întărit prin carte domniii mele aceasta ca să-şi stăpîniască moşiile şi să-şi ia toată dijma ce va fi pe moşiile aceste, ori de la tătari de vor ara, ori de la alţi oameni streini, ori de la lăcuitori de ţară, de pre la toţi să-şi ia dijma obicinuită, deplin, despre nime nici o popreală să nu aibă.

Şi poruncim domnie me şi voî uşorgii carii viţi fi rînduiţi de la domnie me la parte acie ca să strîngeţi slujba acie, a uşorului, de la tătari, pentru cîtă pîine de dijmă s-ar afla din pîine tătărască ce s-ar afla pe aceste moşii, să daţi pace ca să o ia numitul mai sus, fiind moşiile sale.

Şi după cum hotărîm mai sus prin domniasca noastră carte aşe să să urmeză. Aceasta poruncim.

Let 7266 ⟨1758⟩ iul⟨ie⟩ 17 dni[1].

Manolache Bog treti logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXVII, doc. 146.
Orig., pecete aplicată.

331

⟨Iaşi,⟩ 23 iulie 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Galata să ia viile părăginite ale locuitorilor de pe dealul Miroslava şi să le dea altora care ar voi să le lucreze, să le stăpînească ei, ca să nu păgubească mănăstirea de venitul ce i se cuvine.

† Io Scarlat Grigori Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi.

[1] Iniţial datat: mai 1.

https://biblioteca-digitala.ro

De vremi ce domniii meli ni-au jăluit cuviios rugătoriul nostru sfinţie sa Procopii, arhimandritul şi egumenul de Gălată, arătîndu că pe moşie sfintii mănăstiri ce să numeşti Miroslava, fiindcă esti dialul totu vii, unii şi-au lăsatu viile lor de 3—4 ani de nu li-au mai lucratu şi s-au părăginitu, şi fiindcă sintu între alte vii, nu numai că să păgubeşti sfînta mănăstire de vinitul moşiii, ce şi carii au vii alături cu acili păragini au supăr⟨are⟩ şi pagubă, stricîndu-li-să gardurile viilor de vite, unblîndu slobodi pin părăginile lor. Şi pentru cîti puţintei pomi ce au pin părăginile lor, nici lasă să ia viile alţii să le lucrezi, nici vor să îngrădiască ei şi să să apuci să-şi lucrezi părăginile lor şi esti păgubaşi sfînta mănăstiri de venitul moşiii.

Cari după jaloba numitului egumen am socotit şi domnie me că nu esti cu dreptati să rămîi sfînta mănăstiré păgubaşi de vinitul moşiii din pricina acelor oameni ce nu-şi lucriază părăginile, nici vor să le de altora să le lucrezi, şi am datu această carte a domnii meli la mîna egumenului, prin caré îl volnicim, dîndu ştiré tuturor oamenilor ce au vii părăgini şi neapucîndu-să să le lucrezi ei, să aibă voi or pe cine ar găsi din oameni răzeşi au alţii, să le de să le lucrezi, ca să nu rămîi păgubaşă mănăstirea de venitul moşiii şi să le stăpîniască acie, iar carii li-au părăsitu şi n-au mai avutu purtari de grijă să le lucrezi, să fie eşiţi din stăpîniri, că aşe esti poronca domniii meli.

Let 7266 ⟨1758⟩ iul⟨ie⟩ 23.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Pobrata, pach. XIV, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

332

⟨Iaşi,⟩ 1 august 1758

Scarlat Ghica, domnul Moldovei, porunceşte boierilor uşurgii de la olatul Grecenilor să nu ia uşurul de pe moşiile episcopiei Huşi, pe care au arat tătarii, deoarece a fost dat episcopiei cu hrisov.

Io Scarlat Grigorii Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. Scriem domnie me la boerii noştri uşurgii ce sînt la olatul[1] Grecenilor.

Vă facem ştire pentru trii moşii ce are sfînta episcopii Huşul, pe care au arat tătarii, vă poroncim domnie me întru nimică să nu vă atingeţi de acea pîne, ci să o ia sfînta episcopii, de vremi ce i s-au dat episcopiii cu hrisovul domniii mele. Şi cum poroncim, aşe să urmaţi.

Aceasta vă scriem şi vi s-a ţine în samă.

Let 7266 ⟨1758⟩ avgust 1.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 264.
Orig., pecete aplicată.

[1] Corectură peste cuvîntul ţinut.

https://biblioteca-digitala.ro

333

⟨Iaşi,⟩ 1 ianuarie 1759

Logofătul Iordache Cantacuzino porunceşte locuitorilor din Vînătorii-Neamţ să asculte de călugării de la mănăstirea Secu şi să dea venitul moşiei.

Voi oamini ⟨din⟩ Vînători de Neamţu. Aice ne-au jăluit călugării de mănăstire Săcului zicînd că nu le daţi ascultare la cele ce sînt obicinuite a le faci voi, pentru care iată că vă poruncescu să căutaţi să le daţi ascultare la celi ce v-ar poronci, fiindcă noi sîntem ctitor acolo, că apoi va vini oameni domneşti şi nu-ţi scăpa ; cum şi pentru adetul ci esti obicinuit să căutaţi să-l daţi, ca să nu ni mai vii să ne jăluiască, că apoi ⟨vă⟩ viţi pedepsi. Aciasta.

7267 ⟨1759⟩ ghen⟨arie⟩ 1.

Iordachi Can⟨tacuzino⟩ logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXL, doc. 26.
Orig.

334

⟨Iaşi,⟩ 29 martie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii tîrgului Piatra, fostă moşie domnească, să dea noului stăpîn, vel vornicul Vasile Ruset, dijma din produse, să fie liberi a cosi oriunde le-ar place, plătind cîte 10 parale stogul de fîn şi boierescul cîte 20 de parale pe an.

† Io Ioan Teodor voivod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Facem ştire cu această carte a domniii mele, că viind faţă înainte domniii mele tîrgoveţii de Piatră, anumi preutul Vasilache sîn Ionaşco şi Toader Chihaia şi Enache şoltuzul şi Dumitraşco Tiron şi Alixandru Dobrolescul şi Arhin starosteli de soronari şi alţii din tîrgoveţi şi ni-au jăluit dzicînd că fiind tîrgul acesta a Petrii loc domnescu, nedat nemărui de alţi domni, ei era odihniţi pentru cele ce făce de hrana lor pe locul tîrgului. Iar domnia sa Constandin vodă Racoviţă, vădzînd tîrgul acesta a Petrii că este loc domnesc nedat necăiuri, dintr-acest loc a tîrgului au dat şi au afierosit sfintii episcopii Romanului tot locul cît era de ţarină despre răsărit, iar matca tîrgului nu este dată, nici Măr⟨ă⟩ţă⟨ii⟩ [1].

Pentru care jalobă ce au dat domniii mele i-am scos faţă înainte domniii mele, fiindu şi sfinţie sa părintele mitropolitul şi dum⟨nealor⟩ veliţii boeri şi, cercetîndu-să jaloba lor, într-acesta chip am hotărît domnie me :

[1] Cuvintele „nici Măr⟨ă⟩ţă⟨ii⟩" au fost completate cu altă cerneală, cu alt scris.

https://biblioteca-digitala.ro

Danie ce au făcut-o domnie sa Constantin vodă Racoviță să fii bine făcută. Dar fiindcă sfinție sa părintele episcopul de Roman au făcut schimb cu cinstit și credincios boeriul domniii mele, dum⟨nealui⟩ Vasili Ruset vel vornic, dînd dum⟨nealui⟩ episcopiei o moșie, anume Țarina Mare, ce este la ținutul Niamțului, și episcopul au dat această moșie, și fiindcă această moșie au rămas la stăpînire dum⟨isale⟩ biv vel vornicului, această milă și aședzare s-au făcut cu tîrgoveții: să fie volnici a ara și a cosi oriunde li-ar place și dejma să-și de pe obiceiu, adică din țarini cu pîini, din fînațe, din prisăci cu stupi, însă din cindzăci unul, iar fiind mai puțini, cîte o para de stup și de stogul de fîn cîte 10 par⟨ale⟩ și de casă cîte vor fi pe acest loc, cum scrie hrisovul, să ia cîte doodzăci de parale. Și alții streini să nu-i scoată din locul de arătură și din fînațe, unde li-ar plăce și ar ave a face orice feliu de lucru de hrana vieții loru, și vitile încă să li pășunedze pe această moșie, la loc sterpu, iar cu altă cu nimică să nu s⟨e⟩ supere a-i trage la clăci de coasă, la clăci de ezit și la orice fel de lucru boirescu.

Ce dar, cum arătăm mai sus, într-acesta chip să să urmedze, iar mai multă supărare să n-aibă. Aceasta poroncim.

Io Ioan voevoda ⟨m.p.⟩

Vilet 7267 ⟨1759⟩ mart 29.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică de Simion Burghele.

Arh. St. Iași, Documente, pach. LXIV, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

335

⟨Iași,⟩ 3 mai 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Mănăstirea Doamnei (Botoșani) să oblige pe locuitorii moșiei să-i dea dijma din produse și de la fiecare gospodar să ia cîte 20 de parale sau să lucreze boierescul cîte șase zile pe an.

Io Ioan Theodor voievod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru Sofronie, egumenului de la Mănăstirea Doamnii, de la ocolul Botoșenilor, să fie volnic cu carte domniei mele a-și stăpîni moșia dinpregiurul mănăstirii și să aibă a-și lua dejma de a zăce din țarini din toate sămănăturile i din fînață, din grădini cu legumi, din livezi cu pruni, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiindu mai puțini să ia cîte o păra de stup, și din tot locul cu tot venitul moșiii pe obicei.

Așijdere și oamenii ce sînt gospodari cu casă pe moșie mănăstirii, să aibă a le lua cîte 20 parale de casă. Iar carii n-ar vre să de banii, să aibă a lucra de boerescu la mănăstire 6 zile pe anu, însă 3 zile de vară și 3 zile de iarnă.

Și poroncim domniia me, vornici de Botoșeni, pentru carii s-ar arăta înprotivitori a nu-și da venitul moșiii pe obiceiu, să le faceți zapt supuindu-i și înplinindu pără la cel puțin, ca să urmezi după cum arătăm mai sus.

Aceasta poroncim.

7267 ⟨1759⟩ mai 3.

Procit vel logofăt.

(Locul peceții gospod).

https://biblioteca-digitala.ro

Posleduindu-se copia aceasta din cuvînt în cuvînt şi fiind întocma di pe ce în orighinal carte domniască, s-au încredinţat.

1814 dechemv(rie) 26.

Co(stan)din Leonardi sulger şi logofăt de taină.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCLXXXII bis, doc. 11.
Copie.

336

(Iaşi,) 25 mai 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Caşin să apere braniştea mănăstirii de orice încălcare, să oblige pe locuitori a da dijma din produse şi să lucreze boierescul sau să dea bani.

Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru Athanasii, egumenului de Caşinu, să fie volnicu cu carte domniii meli a-şi stăpîni şi a-şi apăra moşie branişte de pinpregiurul mănăstinii, atîta cînpul, cît şi pădure, de cătră orce vite a oameni streini sau înpregiuraşi, nimene să nu îndrăzniască a călca branişti cu păşunatul vitilor, sau să cosască, sau să calci jîrul, sau să pui cinei sau orce fel de măistrii, sau să vîneză peşti, sau cît de puţină călcari să nu facă pe branişte pînă nu să vor tocmi cu numitul egumenu.

Aşijdere şi oamenii din Caşinu să nu ţii crîşme să vîndă vinu pînă nu să vor tocmi cu egumenul şi pintru alte ce au obiceiu.

Aşijdere să-şi ia vinitul moşiii din toată dejma de a zece pi obiceiu, cum şi de casă, ce esti obicinuitu cu testamentu, cari n-ar faci slujbă să le ia bani.

Şi poroncim domnie me dumitale, ispravnice de ţinut, de nu s-ar supune vreunii a urma după cum arătăm mai sus şi te va înştiinţa numitul egumen, pe unii ca aceia să le faci zapt ca să urmeză după cum poroncim [1].

7267 (1759) mai 25.

Procit vel logofăt.
S-au trecutu la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Caşinul, pach. VI, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Cu data de 17, fără lună, anul 1762, Grigore Callimachi dă egumenului de la Caşin carte de încuviinţare pentru „a stăpîni şi popri poenile de fînaţ ce sintu pinpregiurul mănăstirii, di pe moşia mănăsti(rii), să nu îndrăzniască nime cu bucati a călca fînaţul ce-a fi propitu de făcutu fin pentru trebuinţa mănăstirii, nici să cosască bîrsanii sau alţii nime în fînaţu ce-a fi propitu, ce cît va ave iarbă de prisosit afară de cît a fi de trebuinţa mănăstirii, să aibă ou voie să o de bîrsanilor să cosască ; şi dejma să-şi de după obiceiu sau pi tocmala ce-ar ave cu egumenii. Iar în tărie, nime să nu îndrăzniască să cosască în poenile mănăstirii sau să facă cît dă puţină pagubă sau stricăciune.

Şi poroncim domnie me dumitale, ispravnice de ţinut, de s-ar arăta vreunii nesupuşi să nu-i îngăduieşti, ce să li faci zapt, supuindu-i ca să urmezi poroncii. Iar avîndu cineva mai multu a răspundi, să vie de faţă la divan. Aceasta poroncim" (Ibidem, doc. 16. Orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

337

⟨Iaşi,⟩ 31 mai 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Secu să stăpînească şi să ia dijma de pe moşiile mănăstirii: Săbăoani, Brăteşti, Vinătorii-Neamţ şi Răuceşti, obligînd pe locuitori a face 12 zile de boieresc sau să dea cîte un leu de casă şi să nu vîndă băuturi fără aprobare.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuvios rugătoriului nostru Nifon, egumenul sfintei mănăstiri Săcului, să fie volnicu cu carte domniii meli a stăpîni şi a dejmui moşiili mănăstirii Săcului, anume Săbăoanii i Brăteştii de la ţinutul Romanului şi Vînătorii i Răuceştii de la ţinutul Niamţului, şi să aibă a le lua dejma din toate pe obiceiul vechiu.

Şi oamenii cei ce vor fi şezători cu casă pe aceste moşii, sau să facă slujbă mănăstirii 12 zile pe an, însă 6 zili de vară şi 6 zili de iarnă, sau să de cîte un leu de toată casa, după testamentul de obşti ci s-au făcut la toate mănăstirile. Şi oamenii carii ar vinde vin pe aceste moşii să aibă a le lua de bute cîte un leu, iar de poloboc cîte pol leu.

Iară carii nu s-ar supune ca să de obicinuitul venit, dum⟨neata⟩ ispravnici de ţinut, poruncim, pe unii ca acie să aibi a le veni de hacu înplinind păr' la cel puţinu şi să-i supui ca să urmeze la toate după cum poroncim. Însă nime din oameni de pe acesti moşii să nu fii volnici a vinde vin pînă nu să vor tocmi cu numitul egumen.

Aceasta poroncim.

7267 ⟨1759⟩ mai 31 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

338

⟨Iaşi,⟩ 1 iunie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, întăreşte egumenului de Slatina dreptul de a vinde numai el băuturi în sate, punînd pentru aceasta orîndari pe moşiile mănăstirii.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojieiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului domniii mele ieromonah Pahomie, egumenul de la sfînta mănăstire Slatina, să fie volnec cu carte domniii mele a pune orîndari pe la moşiile mănăstirii şi la satul Rădăşenii ot ţinutul Sucevii, ca să vîndză tot feliul de băutură, după cum au această voe şi alţi egumeni şi

https://biblioteca-digitala.ro

să fie neopriți de către oameni a vinde băutura, plătind obiceiul mănăstirii. Și alții nime, afară din orîndari, să n-aibă voe a vinde.

Într-alt chip să nu fie.

În Iași, 7267 ⟨1759⟩ iunie 1.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 13.
Orig., pecete aplicată.

339

⟨Iași,⟩ 1 iunie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, poruncește vornicului de Cîmpulung să supună pe un Macovei să plătească egumenului de Slatina „obiceiul moșiii", pentru un ferăstrău pe care l-a făcut pe moșia mănăstirii.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojieiu milostiiu ghospodar zemli Moldavscoi, Scriem domniia mia la credincios boiariul domniii mele, dum⟨itale⟩ Vasilie Bașotă biv vel medelnicer, vornecul de Cîmpulungu.

Îți facem în știre că s-au jăluit domniii mele rugătoriul nostru ieromonah Pahomie, egumenul de Slatina, zicînd că are să-și ceie giudecată cu un om Macovei, care acel om au făcut o moară de firisteu pe moșiia Slatinii și nu va să plătiască obiceiul moșii.

Pentru care viind numitul egumen la dumneata, să cauți să-l aduci față pe acel Macovei și să chemi față și pe egumenul de Voronețu și să iei sama și, cum să va alege, să giudeci și să hotărăști pricina prin carte de giudecată și, de unde ce s-a căde de plinit, să și plinești și să rămîie odihnit cu dreptate sa.

Aceasta-ți scriem.

7267 ⟨1759⟩ iunie 1.

Procit vel logofăt.

⟨Pe verso :⟩

Pintru moara di herestreu la Bistrița.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

340

⟨Iași,⟩ 22 iunie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare lui Velișco Onciul să stăpînească a patra parte din satul Coțușca (Dorohoi) și să ia dijma obișnuită.

† Io Ioan Theodor voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cart⟨ea⟩ domniii meli lui Velicico Onciul ca să fie volnic cu cartea domniii meli a ține și a stăpîni a sa driaptă ocină și moșie ce are la ținutul

https://biblioteca-digitala.ro

Dorohoiului, anume a patra parte de sat de Cochiușca [1], care moșie i să tragi de pe moșul său Badiul, pe care a patra parte de sat au arătat înainte a cinstit și credincios boeriului nostru, dum⟨nealui⟩ Ștefan Rosăt vel logofăt, și carte gospod de giudecată ce-au avut cu Ghiorghiță Badiul la domniia sa Grigori vodă.

Drept aceia, după carte gospod de giudecată ci-au avut, să aibă a lua de a zăce din țarini cu pîini și din fînaț, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puțîni să ia cîte o para de stup, din livezi cu pomi, din grădini cu legumi și din tot locul cu tot venitul moșiii, după obiceiu. Și nimea să nu stea înpotriva cărții domniii mele, iar carii ar avea mai mult a răspundé să vie de față la divan.

Let 7267 ⟨1759⟩ iun⟨ie⟩ 22.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CCLXXVII, doc. 20.
Orig., pecete aplicată.

341

⟨Iași,⟩ 9 iulie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuternicește pe paharnicul Ioniță Caracaș cu frații săi să stăpînească și să ia dijma de pe jumătate din moșia Streșineni (Dorohoi), iar locuitorii să le dea bani de casă, ori să le lucreze cîte 6 zile de boieresc pe an

† Io Ioan Theodor voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele boerilor noștri, lui Ioniță Cărăcaș paharnic și fraților săi Lupul și Gavril vatav de .....[2] să fie volnici cu carte domniii mele a-și stăpîni și a-și dijmui a lor driaptă ocină și moșie ce au di pe moșul lor Pavăl Năvrăpăs⟨cu⟩ ⟨anu⟩[2]mc giumătate de sat de Streșineni, de la ținutul Dor⟨ohoi⟩ [2], di pe scrisori ce vor ave să-și ia de a dzece din toate sămănăturile și din fînețe și din prisăci cu stupi și din grădini cu legumi și din hălăștеie și din tot locul cu tot venitul moșii pe obiceiu.

Așijdire și de la cie ce or fi șădzători cu casă pe ace giumătate de sat de Strișineni să ia de toată casa cî⟨te⟩ .....[2] parale, iar carii n-ar voi, să lucreză de boeresc ⟨cîte șase⟩ [2] dzile pe an, trii dzile de vară și trii dzile de iarnă.

Și poroncim domnie me și dumi⟨tale⟩ ispravnice, pentru acei ce nu ș-ar da venitul moșii, să le faci zapt, supuindu-i și împlinind de la dînșii. Iar avînd cineva a răspunde, să miargă înainte isprav⟨nicului⟩ de ținut, și de nu să vor pute așăza să vie la divan.

Aceasta poroncim.

Vlet 7267 ⟨1759⟩ iuli 9.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CDLV, doc. 9.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Pentru Coțușca.
[2] Doc. deteriorat.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 15 iulie 1759

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe medelnicereasa Paraschiva Sturza să stăpînească şi să ia dijma de pe jumătate din moşia Joldeşti, pe Başău, iar locuitorii să-i dea cîte 6 potronici pe an, ori să-i lucreze cîte 6 zile.

† Io Toan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămble Moldavscoi. De vreme ce domniii meli ni-au dat jalobă dumneaei Paraschiva Sturzoaia medelniceroaia că aré o giumătate de sat de Joldeşti, ce sînt la ţinutul Dorohoiului pe apa Başăului, caré moşiie să hotăreşti cu moşiia dumnealui Iliie Sturza sulger, anumé Hăneştii, şi fiindcă i s-au fost înpresurînd ace moşiie de cătră dumnealui sulger Iliie, dar de vreme că Paraschiva Sturzoaia ni-au arătat pe ace giumătate de sat de Joldeşti, ispisoc de la Vasile vodă din velet 7151 şi alt ispisoc de la Grigori Ghica vodă din velet 7246, şi mai vîrtos de vreme că să dovedeşte din mărturiia răposatului stolnic Toader Cantacozinu cum că moşiia Joldeştii este păn' în apa Başăului, de la şanţu în sus.

Pentru aceia dar, îi dăm domniia mea volniciie prin această carte a domniii mele ca să aibă puteré a-şi stăpîni moşiia Joldeşti păn' în apa Başăului şi să aibă a lua de a zăce din toaté sămănăturile pre obiceiu şi din livezi cu pomi, din prisăci cu stupi şi din tot locul cu tot venitul moşiii ; şi să aibă a lua şi cîté 6 pot⟨ronici⟩ de pe la oamenii cei carii or fi şăzători cu casa, sau să lucrezi cîté 6 zîle pe an, însă 3 de vară şi 3 de iarnă, după hotărîrea testamentului ce s-au făcut, şi despre nimea nici o opreală să nu aibă, ce păr' în apa Başăului să-şi stăpînească moşiia, iar sulgerul Iliie, de va avea mai mult a răspundé, să viie de faţă în divan.

Let 7267 ⟨1759⟩ iuli 15.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCXXXVII. doc. 75. Orig., pecete aplicată.

343

5 august 1759

Mitropolitul Moldovei arată, prin anafora către domn, că a cercetat reclamaţia locuitorilor din satele Cîrhana şi Frumoasa împotriva logofătului Manolache Costache, care a închis cu oamenii stăpînirii gîrlele săpate de ei, propunînd a se da poruncă pentru redeschiderea lor.

Preaînălţate doamne,

La înălţimea ta au dat jalbă dumnealor boerii ce au moşii la olatul Grecenilor, cum şi alţii din lăcuitorii de acolo, că dum⟨nealui⟩ logofătul Manolache

https://biblioteca-digitala.ro

Costache au astupat toate gîrlile de pe moşiile ce au şi au închis venitul altor moşii şi cum că au luat şi cîţiva bani de la acei cu gîrlile, ca o geremea. Şi fiind noi onînduiţi de măriia ta ca să căutăm pricinile ce au boerii Gavriliţăşti cu răzeşii de Tomeşti la olatul Grecenilor, ne poronceşti măriia ta prin luminata cartea măriii tale ca să cercetăm şi pricina aceasta a gîrlilor şi după dreptate să şi hotărîm, să nu aibă strînbătate unii şi alţii de cătră dum(nealui).

Preaînălţate doamne, măcar că luminată cartea măriii tale ne-au întîmpinat pe drum, întorcîndu-ne de la Greceni, dar fiind noi la partea acéia, au venit unii din lăcuitorii din satul Cîrhana şi satul Frumoasa şi ne-au jăluit cum că ei în trecuţii ani s-au apucat cu voia stăpînilor moşiilor de au deschis gîrle pe moşiile stăpîneşti şi au făcut mare cheltuială şi ostenează, şi cînd au fostu să să folosască şi ei din ostenecala lor, dum(nealui) logofătul Manolache, cu ce chip nu ştim, că cu oameni domneşti au astupat gîrlile acélea şi au dat oamenii şi cibote.

Pentru care pricină noi, după jalba oamenilor, am zîs dum(nealui) logofătului Manolache, cu ce dreptate popreşte pe alţi moşnaşi de nu-i lasă să-şi facă gîrle pe moşiile lor, şi dum(nealui) au răspunsu că cu gîrlile acélea scotu peştile din băltile dum(nealui). Care zîse a dum(nealui) le-am cunoscut că sîntu fără dreptate, fiindcă am văzut şi un hrisov de la bătrînul Ştefan vodă ce scrie pe moşiie Frumoasa a mănăstirii Putnii, care, într-altile ce hotărăşte întru dînsul, hotărăşte şi aceasta : cu toate băltile şi cu toate gîrlile să aibă a stăpîni mănăstirea, din care mai luminată s-au cunoscut că sîntu volnici fieştecarii pe moşiia sa a-şi face gîrle pentru folosul său, că nu iaste cu dreptate unii numai a să folosi şi alţii a să păgubi.

Ce dar, preaînălţate doamne, după dreptate acéia ce să cade şi să cuvine, aşa am socotit ca toţi acei ce au moşii la partea acéia şi au avut gîrle păn' acmu, să aibă şi de acmu înainte. Şi de s-au şi astupat gîrlile lor de dum(nealui) logofăt Manolache, să fie volnici a le deschide, avînd fieştecare stăpîn putére şi voe a face orice pe moşiia sa.

Iar cea desăvîrşită hotărîre rămîne la mila măriii tale.

Let 7267 (1759) avgust 5 dni.

Al înălţimei tale cătră Dumnezeu fierbinte rugător smenitul,
Iacov mitropolit Moldoviei.

(Rezoluţie :)

Io Ioan Theodoru voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Driaptă-i alegerea sfinţii sale parinteli mitropolitul. Pentru aceea poroncim să s(e) urmezi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCXXXVI, doc. 51.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

344

⟨Iaşi,⟩ 18 octombrie 1759

Dumitraşcu Zbera dă fratelui său Ştefan, din moştenirea părintească, a patra parte a satului Leorda, cu vad de piuă în apa Bucecii şi cu vecinii: Toader Vlădan cu copiii, Andoni şi Toader, fecior lui Gheorghe Vlădan.

† Precum să să ştie că denainte dumisale vel⟨lo⟩gofăt am dat această scrisoare a me la mîna fratelui meu celui mai mic, Ştefan, di pe diiata părintelui nostru Constantin Zbera pentru a patra parte de sat de Livîrda [1], parte de gios, care moşie arată că este de la tatul său, giumătate de sat şi un vad de peue ce-i pe apa Bucecii mai sus de pomii Dăciului şi arată în diiată că i-au dat şi casăle ce-au făcut el. Şi i-au mai dat şi un loc de prisacă, tot în Livîrda, unde sînt nişte nuci. Şi i-au dat şi vecini pe Toader Vlădan cu copii lui şi pe Andoni, fratele lui Mafteiu şi pe Toader, ficior lui Gheorghie Vlădan.

Şi pe această scrisoare are să-şi facă dum⟨nealui⟩ şi carte gospod de stăpînit. Şi pentru credinţă am iscălit.

Let 7268 ⟨1759⟩ oct⟨omvrie⟩ 18.

Dumitraşco Zbera.

Ştefan Popăscul vornic de poartă, martur.

Ion M⟨ano⟩l⟨a⟩che văt⟨af⟩.

+ Înainte me s-au făcut această scrisoare di pe diiata tatului lor, Costantin Zbera,

Ştef⟨an⟩ Cost⟨ache⟩ vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCXLI, doc. 16.
Orig.

345

⟨Iaşi,⟩ 12 mai 1760

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, întăreşte agăi Iordache Costache stăpînirea asupra satului Mîndreşti (Cîrligătura), de unde să ia dijma, iar locuitorii să-i lucreze cîte 12 zile de boieresc pe an, ori să-i dea cîte un leu de casă.

Noi Ioan Theodor voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cinstit şi credincios boeriul domniii mele dumis⟨ale⟩ Iordachi Costachi vel agă, ca să fie volnic cu carte domniii mele a ţine şi a stăpîni a dumis⟨ale⟩ dreaptă ocină şi moşie, satul întreg Mîndreştii, de la ţinutul Cîrligăturii, după anafonaoa dumilor sali veliţilor boeri ci esti întărită şi cu a domniii meli pecete.

[1] Pentru Leorda.

https://biblioteca-digitala.ro

Drept aceia, ori pe cine ar triimeti să aibă a lua de a zăce din ţarini cu pîini, din fînaţă, din prisăci cu stupi, însă din cincizăci un stupu, iar fiind mai puţini, să ia cîte o para de stup ; din livezi cu pomi şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot venitul moşiii, după obiceiu.

Aşijdere şi oamenii ce or fi şăzători cu casă pe moşiia Mîndreştii, să aibă a lucra cîte 12 zile pe anu, boerescu, însă 6 zile de vară şi 6 zili de iarnă. Iar care n-or lucra zili de boiresc, să de cîte un leu de casă pe anu, după hotărîre testamentului ce s-au făcut cu sfatul de opştii de la alţi luminaţi domni ce-au fost mai nainte.

Şi nime să nu stei înpotriva cărţii domniii mele.

Pecete.

7268 ⟨1760⟩ mai 12.

Proticălită di vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCLXXXVI, dosar 12, doc. 59.
Copie.

346

⟨Iaşi,⟩ 16 mai 1760

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Moldoviţa să interzică locuitorilor din Vama şi din Cîmpulung de a vîna şi pescui pe braniştea mănăstirii şi de a se mai amesteca în veniturile moşiei.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce cuviosul rugătorul nostru, sfinţie sa Gheorghie, egumen de la sfînta mănăstire Moldoviţa, ni-au arătat hrisoave atîta de la domnie sa Matei Ghica voevod, cît şi de la alţi luminaţi domni ce au fost mai înainte de noi, prin care să volnecescu pe părinţii călugări ca să aibă a-şi apăra braneşteli mănăstirii şi pîraile cu peşte ce au fost şi mai dennainte apărate şi de cătră oamenii ce trăescu în Vamă pe moşie Moldoviţii şi de cătră cîmpulungenii şi despre alţii, ca nimeni să nu fie volnec a pune vreun fel de măistrii în braneştele şi în păraiele mănăstirii Moldoviţii să prinză dihanii şi peşte ; şi la venitul moşiilor Moldoviţii vămenii şi cîmpulungenii să nu se amestece, sau alţii, nici să ia ceva de la cei ce aduc de aiure vinaţ de vînzare sau de la cei ce fac dohot pe moşie Vama, pentru căci veniturile aceste sînt a mănăstirii.

Dreptu aceia, iată că am dat şi de la domnie me această carte a domniii mele prin care dăm volnicie sfinţiii sale chir monah Gheorghe, egumen de la această sfîntă mănăstire şi a tot săborul, să fie volneci a apăra aceste venituri a mănăstirii, după cum poroncim şi arătăm mai sus, la toate să s(e) urmeze după cum scriu şi hrisoavele domneşti, nimeni mai mult să nu cuteze a călca şi a întra mai mult peste hotărîre aceasta.

Într-alt chip să nu fie.

Vlet 7268 ⟨1760⟩ mai 16.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIV, doc. 145.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 16 iulie 1760

Carte de incuviinţare dată de Ioan Callimachi, domnul Moldovei, egumenului de la Humor, ca să oblige pe locuitorii de pe moşia Covasna a-i da dijma din produse, să-i lucreze cîte douăsprezece zile pe an de boieresc, ori să dea un leu de casă.

Prisaca cu locul la Bohotin în Covasna

Cartea domnească de la Ioan Theodor voevod dată cuviosului chir Ghenadii, igumen de la sfînta mănăstiré Homorul, şi pe cine va trimité la moşiia ce aré sfînta mănăstiré, anumé Covasna şi Zlătănoaia, ce sînt în ţinutulu Iaşului, i caré moşiie Covasna păn acum dă cîţiva ani au fost tot supt stăpînirea Hianţeştilor, iar acmu cu giudecată s-au luat moşiia dă supt stăpînirea lor şi s-au dat iarăşi supt stăpînirea mănăstirii, după cum au fost şi mai înainté.

Pentru aceia să aibă a lua de a zecea din ţarini cu pîiné, din fînaţu, din prisăci cu stupi, însă din 50 un stup, iar unde or fi mai puţini să ia cîté o păra de stup, şi din livezi cu pomi, din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot venitul, după obiceiu.

Aşijderea şi oamenii ce vor fi şăzători cu casa pre acea moşii să aibă a lucra mănăstirii cîte 12 zilé pe an, însă 6 zilé de vară şi 6 zilé de iarnă, iar caré n-a lucra zililé, să déie cîte 1 leu de casă pe an, după hotărîrea ce s-au făcut cu sfat de obşté dă la alţi luminaţi domni.

Din anii 7268 ⟨1760⟩ iul⟨ie⟩ 16.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 60v.
Copie.

348

⟨Iaşi,⟩ 16 august 1760

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de incuviinţare egumenului de la Galata să oblige pe locuitorii de pe moşia Voroveşti a da dijma din produse, a lucra 12 zile pe an boerescul sau să dea cîte un leu de casă.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli cuvios rugătoriului nostru, sfinţiii sali Procopii, arhimandritul şi egumenul sfintii mănăstiri Gălata, şi ori pe cini va pune om la moşie sfintei mănăstiri Voroveştii, să aibă a lua dejma de a zece din toati pe obiceiu şi, orce rufetu ar fi, împotrivitoriu pentru dejmă să nu fie ; cum şi de casă să aibă a da pe anu de toată casa cîti un leu sau lucru cîti 12 zili pe an, 6 zili de vară şi 6 zili de iarnă, după hotărîre testamentului.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar oricari s-ar arăta împotrivitori, dum⟨neata⟩ is⟨pravnice⟩ de ţinut, supuindu-i, să împlineşti păr' la cel puţin venitul moşiii, ca să urmezi după cum poruncim.

7268 ⟨1760⟩ avgust 16

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Galata, pach. X, doc. 26.
Orig., pecete aplicată.

349

⟨Iaşi,⟩ 11 septembrie 1760

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Brădiceşti să stăpinească părţile de moşie pe care le are în ţinutul Fălciu, obligînd pe locuitori să-i dea dijma din produse.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru, lui Macarie, egumen de la mănăstire Brădiceştii, să fie volnec a stăpîni şi a dejmui nişti părţi de moşie ce dzisă că ari la ţinutul Fălciului, anume Vălenii i Vintolmeştii[1] i Rădae şi Ţifol[2] şi Pănceştii i Busteştii i Răţcanii[3] i Creţana, care părţi de moşie zis⟨e⟩ că-i sînt de la socru-său Alecsandru Petco. Şi păr' acum dzisă că l-au stăpînit tot alţi răzăşi, niamuri a lui şi el n-au luat nimică, neputînd înbla, şi acum, în anul acesta, şi-au cerut de la domnie me dreptate ca să le dejmuiască şi el singur aceli părţi de moşie.

Drept acee. să fie volnic a lua vinitul moşielor, din ţarnă cu pîini, din fînaţă, din prisăci cu stupi, din grădini cu legumi şi din belţi cu peşti şi din tot cu tot vinitul pe obiceiu, iar avînd cineva ceva a răspunde să margă înaintea dumnealor boerilor giudecători cu scrisori ce vor fi avînd şi, după cum vor afla, cu dreptate să le hotărască pricina. Într-alt chip să nu fie.

\+ Let 7269 ⟨1760⟩ săpt⟨emvrie⟩ 11.

Procit vtori logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 320.
Orig., pecete aplicată.

350

⟨Iaşi,⟩ 5 decembrie 1760

Veliţii boieri propun domnului Moldovei, prin anafora, hotărîrea de judecată a neînţelegerilor dintre locuitorii satului Răchiteni şi egumenul mănăstirii Trei Ierarhi, privitor la claca în bani şi monopolul vînzării vinului.

Preaînălţate doamne,

Din luminată porunca măriii tale am luat sama oamenilor din satul Răchiteni, moşie svintei mănăstiri Trisvetitele ce iaste la ţinutul Romanului, pentru jaloba ce au dat ei asupra sfinţiii sale părintelui egumenul de Trisfeti-

[1] Pentru : Viltoteşti.
[2] Pentru : Ţifu.
[3] Pentru : Răşcanii.

https://biblioteca-digitala.ro

tele la mărie ta, cum că fiind ei trăitori acolo pe ace moşie a mănăstirii, din toată hrana lor ce au avut pe moşie ⟨le⟩ iau dijmă pe obiceiu şi le-au luat şi cîte un leu de casă, cum de la dînşii,aşa şi de la fămeile sărace.

Osebit, mai zisără că aducîndu-şi ei cîte un polobocu, 2 de vinu şi puind în sat să-şi vindă vinul, i-au poprit egumenul şi nu-i lasă să vîndă svinţie sa.

Părintele egumen de Trisfetitele fiind de faţă şi arătînd că are mănăstire testament de la măria ta în care hotăreşte pentru toţi lăcuitorii ce or şede pe moşie mănăstirii să aibă a face poslușanie la mănăstire 12 zile, adecă şasă zile de vară şi şasă de iarnă, ori să de de tot căsariu cîte un leu de casă, şi pentru băutură, orice fel va fi, nime alţii să nu fie volnici a vinde afiară de la cîrşma ce va ave egumenul în satu, şi aşa, după hotărîre testamentului, au luat pentru lucrul zilelor cîte un leu de casă, iar pentru băutură, puindu-şi egumenul la cîrşma sa acolo în sat vinu să să vîndă, au adus şi oamenii aceştie cîteva poloboace de vinu acolo în sat. Şi începînd să vîndă nu i-au îngăluit [1] egumenul să vîndă ei pînă nu s-a vinde vinul mănăstirii.

La care şi noi, mărie ta, cercetînd pricina aceasta cu amănuntul, şi de vreme ce hotărît este la testamentul gospod după cum arată mai sus, am giudecat întîi pentru venitul ce are să ia mănăstire de la oamenii căsari ce vor fi pe moşie mănăstirii, să aibă mănăstire a lua de toată casa cîte un leu după hotărîre testamentului ce are mănăstire.

Aşijdere şi pentru fămeile sărace ce vor ave ficiori de slujbă şi ori fi avînd chivirnisala lor, ca şi ceialanţi, acele încă vor da cîte unu leu de casă pe an, iar pentru fămeile sărace care nu vor ave feciori de slujbă, pe acele să nu le supere egumenul cu aceasta, fără numai din cele ce s-ar întîmpla oa să lucreze iaile pe moşie mănăstirii, va lua egumenu dijmă pe obiceiu.

Aşijdere şi pentru pricina vinului, iarăşi am giudecat să n-aibă voi sătenii sau alţii a-şi pune vin a lor acolo în sat să-l vîndă făr' de voie egumenului, pînă nu s-a vinde vinul mănăstirii, iar după ce s-a vinde vinul mănăstirii şi n-a mai pune egumenu alt vin acolo în sat, atunce vor vinde şi ei vinul lor ce vor avea şi, pe cît vin or vinde, va lua egumenul venitul mănăstirii pe vasul ce s-a vinde, după hotărîre testamentului.

Noi, mărie ta, aşa am găsit cu cale şi cu dreptate, iar ce desăvîrşită hotărîre rămîne la mare mila măriii tale.

Let 7269 ⟨1760⟩ dechem⟨vrie⟩ 5.

Plecate slugile măriii tale, Iordache vel logofăt ; Lupu Balş vel vornic ; Costandin Paladi vel vornic.

⟨Rezoluţie :⟩ Noi Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. După hotărîre giudecăţii dumnealor veliţilor boeri, poruncim şi domnie mea să ⟨se⟩ urmeze, egumenu de Trisfetitele să aibă a-şi lua de toată casa cîte un leu pe an, după cum hotărăşte testamentul gospod ce are mănăstire, iar pentru vînzare vinului poruncim şi domnie mea ca să nu fie ei volnici a vinde în sat pînă nu s-a vinde vinul mănăstirii, cu voe egumenului să vîndă şi ei vinul lor. Şi după cum poruncim domnie me, aşa să ⟨se⟩ urmeze.

Let 7269 ⟨1760⟩ dechem⟨vrie⟩ 12.

Pecete domnească.

Arh. St. Buc., Ms. 578, f. 259—259v.
Copie.

[1] Corect : „îngăduit".

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 10 ianuarie 1761

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului mănăstirii Neamţ contra unor oameni de la Drăgăneşti, pe Cracău, care nu vor să facă boierescul, şi să împlinească de la ei venitul moşiei.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiu milostiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincios boeriul nostru, dum⟨neata⟩ Iordachi Evanghelino biv vtori postelnic, ispravnic de ţînutul Niamţului.

Îţi facem ştiré că domniii mele ni-au dat jalobă cuvíos rugătoriul nostru egumen de la mănăstirea Niamţului, zîcîndu că aré sfînta mănăstiré o moşie pe Cracău, anume Drăgoneştii, pe caré moşie sînt cîţiva oameni şăzătoriu şi venitul moşiii după obiceiu, sau clăci sau zîle de lucru, nicidecum nu să supun a da mănăstirii, după cum lucrează alţi oameni ce mai sînt şăzători pe alte moşii a mănăstirii şi cum lucriază şi pe la alte mănăstiri, fără cît zîsă că au făcut cîte un stog de fîn, caré fîn nu este nici de o treabă, nici de iaz nu este, fiind rău şi maré, bun de nimic.

Pentru caré nesupuneré a lor, cerîndu dreptate de la domniia mea, iată că-ţi scriem dum⟨itale⟩, luîndu carte domniii meli să aduci de faţă şi pe acei oameni, şi fiind după cum s-au jăluit, să le vii de zapt unora ca acelora, supuindu-i şi înplinindu de la dînşii tot vinitul moşii deplin, de pre la toţi, după cum este obiceiul şi după cum or fi dîndu şi alţîi ce mai sîntu şăzători pe alte moşii a mănăstirii, hotărîndu prin carte de giudecată.

Aceasta scriem.

Let 7269 ⟨1761⟩ ghenarie 10.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VII, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

352

⟨Iaşi,⟩ 20 aprilie 1761

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare episcopului de Huşi şi călugărilor de la Brădiceşti să apere pădurea din jurul schitului şi să ia dijmă de la cei care taie lemne pentru cherestea.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămle Moldavscoi.

De vreme ce domniei mele ne-au spus censtit părintele şi rugătoriul nostru, sfinţie sa chir Inochentie, episcopul Huşilor, cum că are sfînta episcopie un mitoh, anume Brădiceştii, la ţinutul Fălciului, făcut de un răposatul Varlaam episcopul, care numitul episcop ace moşie unde au făcut acel mitoh au cumpărat-o cu bani, în mijlocul unui codru şi-au făcut ace besărică fiind episco-

https://biblioteca-digitala.ro

pîia la margine, şi este acel schit un loc de aret sfintei episcopii, fiind la pădure. Acum ne spusă numitul episcop cum că megieşii de pe înpregiur tae pădurea penpregiurul schitului şi s-au rărit pădurea cît să poată îmbla cu carul.

Pentru aceasta, iată dar, dăm domnie mea volnicie numitului episcop şi călugăraşilor ce să vor afla lăcuitori acolo la acel schit, prentr-această carte a domniii mele, ca să pue sămne penpregiurul schitului, să fie apărătură şi pădurea să stea întriagă, să fie de aret şi de sprejineală, fiind loc de margine. Şi nimene de acum înmainte să nu mai cuteză a strica şi a tăia pădurea înpregiurul schitului pe unde să vor pune acele sămne ce s-au zis mai sus. Aşijderea şi altă pădure cîtă iaste acelui schit, fiindcă este cumpărătură cu bani de numitul episcop ce-au făcut schitul, poroncim domnie mea, cîţi vor tăia lemne pentru plute şi pentru alte neguţitorii ce fac cu lemnul, să-şi dea toţi aciia obicinuita dijmă după obiceiul pămîntului. Că oricare dentr-aceştiia n-ar urma după cum poroncim mai sus şi s-ar arăta înpotrivitori, pe unii ca aciia să ni-i arăte numitul episcop cine sînt, ca să s(e) pedepsască de la domnie mea. Aceasta înştiinţăm.

Let 7269 (1761) ap(rilie) 20.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ep. Huşi, pach. XXV, doc. 45.
Orig., pecete aplicată.

353

(Iaşi,) 29 mai 1761

Ioan Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul mănăstirii Bisericani să stăpînească moşiile Popceşti, Turtureşti şi Vînători, şi hotărăşte ca poslușnicii eliberaţi din vecinătate să nu aibă dreptul să vîndă sau să schimbe livezile şi poienile făcute de părinţii lor.

† Io Ioan Theodor voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce au jăluit domniii meli rugătorii noştri arhimandritul şi egumenul chir Misail şi cu tot săborul de la sfînta mănăstire de la Bisăricani, arătîndu domniii meli şi cărţi vechi de la răposaţii domni, întru cari au fost jăluit părinţii de pe ace vreme pentru că pre moşiile sfintii mănăstiri Bisăricanii, anume Popceştii şi Turtureştii şi Vînătorii, avîndu poslușnici vecini carii puindu-şi livezi pe acele locuri, cu care vecini fiindu aşăzaţi pe moşii şi alţi oameni streini, iarăşi au făcut livezi, şi luasă obiceiu cîndu ar lipsi de pre moşie vreunul, au din vecini au din streini, de le vindea altora ca o moşiie stătătoare ; alţi oameni streini luasă obiceiu de trăge livezîle vecinilor cu fetile sau cu nepoţii vecinilor. Şi răposaţîi domni, după sfînta pravilă găsîndu cu cali, au hotărît cum pentru poslușnecii vecini, asămine şi pentru oamenii streini ce şi-or face livezi pe moşiile mănăstirii, cît vor fi vii şi or trăi pe moşie, făcîndu poslușanie, să-şi stăpînească şi livada, iar a o vinde sau a o schimba cu vreun chip, sau a o da zăstre, să nu fie volnic, şi iarăşi cîndu ar lipsî din satu şi din poslușaniia mănăstirii, livada aceia să rămîie a mănăstirii, a pămîntului, după obiceiu şi după cum şi sfînta pravilă aşa poroncești.

https://biblioteca-digitala.ro

Acmu unii din poslușnecii vecini s-au dus neștiindu-să, alții au murit, s-au stînsu niamul lor, alții cu mila domnilor s-au scos din vecinătate, și nu li-i îndestul că s-au slobozit din vecinătate, ce vor acmu să fie și stăpînitori, dinpreună cu mănăstirea, livezîlor ci-au fost pusă de moșii și strămoșii lor, cum și poenile ce-au destupat moșii lor, trăgîndu-le ca pre o moștinire.

Dreptu aceia și domniia mea văzîndu un lucru făr' de cali, ce să întindu a stăpîni streinii și vecinii ce s-au scos din vecinătate moșiia și livezile mănăstirii, și domniia mea volnicim cu această carte a domniii meli ca să-și stăpîniască sfînta mănăstire moșiile cu poenile și livezîle cu tot vinitul, iar oamenii ce vor șăde pe moșiile mănăstirii, făcîndu poslușaniia mănăstirii și vor avea livezi părințăști, le vor stăpîni, iar a vinde sau a schimba să nu fie volnici, cum și oîndu or lipsî din locul lor, pometul acela să rămîie a pămîntului, să-l stăpîniască a cui este moșiia. Aciasta poruncim.

Let 7269 (1761) maiu 29.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bisericani, pach. X, doc. 19.

Orig., pecete aplicată.

354

(Iași,) 22 iulie 1761

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de incuviințare lui Ursu, căpitan de Tabără, și rudelor sale să stăpînească moșia Nicoreni, obligînd pe locuitori să le dea dijma din produse, să lucreze șase zile de boieresc pe an sau să dea cîte doi orți de casă; cei ce vor vinde vin în circiumi să plătească un leu de bute sau doi orți de poloboc.

† Io Grigorii Ioan voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle slugilor noastre Ursului căpitan de Tabără și nepoților săi, lui Ursache căpitan de Căldărușa i Vasile Necoară căpitan și lui Arvinte vornicul și altor niamuri a lor, să fie volnici cu carte domniii méle a-și stăpîni și a-și dzăciui a lor driaptă ocină și moșie ce dzisără că au, anume satul Necorénii ce este pe Ciuhur, la ținutul Eșului.

Drept aceia, după dresă și scrisori ce-or fi avînd, să aibă a-și lua vinitul moșiii de a dzece din toate sămănăturili, din țarini cu pîine și din fînaț și din prisăci cu stupi, din cindzeci unul, iar fiind mai puțini vor lua cîte o para de stup, și din grădini cu legumi. Și de la ciia ce ar vinde vin în cîrcimă pe moșiia lor să li ia vinitul moșiii cîte un leu de bute și cîte doi orți de poloboc, și din tot locul cu tot vinitul moșiii după obicéiu.

Așijdirea și oaménii ce or fi șădzători cu casă pe acea moșie, iarăși după hotărîrea testamintului, ori să lucrédze de tot gospodarul stăpînilor moșiii de boerescu cîte 6 dzile pre an, trii dzili de vară și trii dzili de iarnă, ori să de cîte doi orți de casă.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi poroncim şi dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ de ţinut, pentru aceia ce nu s-ar supune a-şi da vinitul moşiii după obicéi, să li faci zapt supuindu-i şi înplinind de la dînşii. Şi nime să nu stea înpotriva cărţii domniii méle, iar cine ar avea a răspunde, cu dovedzi şi scrisori ce va avea, să vie la divan.

Vlet 7269 ⟨1761⟩ iul⟨ie⟩ 22.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXIX, doc. 41.
Orig., pecete aplicată.

355

⟨Iaşi,⟩ 5 august 1761

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Secu să oprească pe locuitorii din Vînători-Neamţ să facă mori sau pive sau să vîndă vin pe moşia mănăstirii, obligîndu-i să dea dijma şi să lucreze 12 zile de boieresc pe an.

Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriului nostru svinţiii sale Nifon. egumenul de la sfînta mănăstire Săcul ot Niamţu, să fie volnic a opri pe oamenii de pre moşie mănăstirii, anume Vînătorii ot Niamţu, să nu fie volnici a face mori sau chio pre ace moşie ce arată mai sus, făr' de voe şi făr' de ştire egumenului, cum şi pentru vinaţ să n-aibă voe a vinde nime făr' de voe, ci pre care îi va pune cu voe egumenului, aceia să aibă voe a vinde şi să ia de bute de vin cîte un leu ce s-a vinde şi cîte 6 potronici de poloboc ; şi să aibă a-i tragi ca să lucrezi şi de boerescu la mănăstire cîte 12 zile pe an, 6 de vară, 6 de iarnă, iar oare nu vor vre să lucrezi, să de cîte un leu de casă ; şi să le ia şi déjmă locului den ţarini, den fîneţi, den grădini, din levezi, din priseci cu stupi, însă din cincizăci unul, iar de vor fi mai mulţi sau mai puţini să de cîte 1 para, şi ⟨din⟩ tot locul cu tot venitul moşiii după obicei.

Iar care den oameni s-ar arăta înpotrivitori a nu-şi da venitul moşiilor, pentru unii ca aceia poruncim dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ de la acel ţinut, să le faci zapt supuindu-i şi înplinind tot venitu moşiii mănăstirii. Într-alt chip să nu fii, iar cine v-ar ave mai mult a răspunde, să-şi e scrisorile şi dresile şi să vie aice faţă la divan.

Aceasta poroncim.

Let 7269 ⟨1761⟩ avgust 5.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXL, doc. 29.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 3 noiembrie 1761

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca, pînă la măsurarea hotarelor celor două moşii învecinate, ieromonahul Dionisie Hudici să nu ia plata boierescului, cîte doi lei de casă, de la oamenii pe care vornicul Ion Sturza pretinde că sînt ai lui.

† Io Grigorii Ioan voevoda, bojiiu milostiv gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce ni-au spus dum⟨nealui⟩ vornic Ion Sturze că avîndu dum⟨nealui⟩ o moşiie părinţască, anumi ⟨Leţcani⟩ [1] ot ţinutul. . . . . [2] şi Dionisie Hudeciu încă ari o moşiie anumi. . . . . [2] cari să hotăreşti cu moşiia dum⟨nealui⟩ vornic, dară fiindu că hotarăle moşiilor nu să ştiu. să întindi Hudeciu cu înpresurari în moşiia dum⟨nealui⟩ vornic, ca să le ia cîte 2 lei de casă oamenilor.

Şi de vremi că dum⟨nealui⟩ vornic ari a răspundi păntru moşiie, iată dar că dăm volnicii printr-această carte a domniii meli dum⟨nealui⟩ vornic, ca să-şi aperi oamenii di pe moşie de cătră Hudeciu, să nu le ia bani pe casă. Ce să aibă Hudeciu a duci hotarnici şi, hotărîndu-să moşie, de s-or veni oamenii dum⟨nealui⟩ vornic cu casă pi moşiia lui Hudeciu şi nu şi-or muta casăle pe moşiia dum⟨nealui⟩ vornic, să le ia Hudeciu venitul moşiii şi de casăle lor, iară pînă la hotărîtul moşiii să nu supere Hudeciu pe oamenii dum⟨nealui⟩ vornic. Ce, de ari mai mult a răspundi, să vie de faţă la divan [3].

7270 ⟨1761⟩ noemv⟨rie⟩ 3[illegible]

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. VII, doc. 27.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Loc alb. Completat după documentul din notă.

[2] Loc alb.

[3] La 1 septembrie 1769, Constantin Mavrocordat dă următoarea hotărîre: „După jalba ce au dat domniii méle ieromonahul Dionisie Hudici, ctitorul mănăstirii Doljeştilor, înpreună şi cu ceilalţi părinţi a mănăstirii asupra dum⟨nealui⟩ Ioan Sturz⟨a⟩ vel vornic, pentru pricina hotarului moşiii ce se numeşte Leţcanii, care moşie fiind driaptă a mănăstirii, dum⟨nealui⟩ vornic cu nedreptate de doi ani încoace o înpresoară.

După care jalbă eşind şi de faţă la divan Dionisie şi cu dum⟨nealui⟩ vornicul, după cercetarea ce am făcut însumi domnia mea, arătînd dum⟨nealui⟩ vornicul că toate scrisorile moşiilor ce are, din pricina vremii, sîntu tăinuite, şi-au pus soroc dum⟨nealui⟩ păn' în 40 de zile să scoată scrisorile şi de iznoavă să stea amîndoao părţile la divan. Şi atuncea, după ce să vor cerceta scrisorile, cu alegirea divanului şi cu pravila să va hotărî.

Însă arătînd Dionisie cum că pe locul acel de pricină iaste a să lua dijmă din pîine şi dintr-altile, pentru acea dijmă domnia mea prin carte aceasta am hotărît ca să să stringă de mănăstire şi să stea popritâ, numai la strînsul dejmei să fie şi omul dum⟨nealui⟩ vel vornic înpreună cu omul mănăstirii. Şi atuncea după ce va lua îndreptare moşiia, la partea ce va rămînea ace moşie de pe care să va lua dejma, acela o va lua. Aceasta scriem" (Ibidem, pach. V, doc. 43. Orig).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 28 noiembrie 1761

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare Mariei comisoaei, fata lui Vasile Brahă, să oblige pe locuitorii care cultivă moşia ei, Căuiasca, a-i da dijma din produse, iar cei ce au case acolo să facă 12 zile de boieresc sau să dea cîte un leu pe an.

† Io Grigorii Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele Marii comisoai, fetii lui Vasile Brah⟨ă⟩, ca să fie volnică cu carte domniii mele a ţine şi a stăpîni a sa driaptă moşie şi ocină ce zise că are la ţinutul Vasluiului, anume Căuiasca. Pentru aceia, ori pe cine ar trimite, să fie volnic cu carte domniii mele a lua de a dzece din ţarini cu pîine, din fîniaţ, din priseci cu stupi, înse din 50 un stup, iar fiind mai puţini să e cîte o para de stup ; şi din levezi cu pomi şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot venitul moşiii, după obicei.

Aşijdere să aibă a lua şi de pre la oamenii ce vor fi şezetori cu case pe moşie Căuiasca cîte un leu de casă pe an, sau să lucreze boerescul cîte 12 zile pe an, după hotărîre testamentului ce s-au făcut cu sfat de opşti de la alţi luminaţi domni mai denainte, însă 6 zile de vară şi 6 zili de iarnă.

Şi nime să nu ste înpotriva cărţii domniii mele, iar carii or ave mai mult a răspundi, să vie de faţi la divan [1].

Let 7270 ⟨1761⟩ noemvrie 28.

Procit vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. St. Georges, pach. CCCLXXIII, dosar 2, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

358

⟨Iaşi,⟩ 16 ianuarie 1762

Mitropolitul Moldovei şi veliţii boieri judecă reclamaţia lui Toader şi Miron Butuc, ai căror părinţi au fost iertaţi de vecinie de către Grigore Ghica, contra egumenului de la Bisericani că le stăpineşte livezile sădite de înaintaşii lor, şi hotărăsc că stăpînului moşiei îi revin bunurile celor ce se strămută.

Gavriil mitropolit Moldavii.

† Facem ştiré că din luminată poronca preînălţatu⟨lui⟩ domnul nostru, măríe sa Grigori Ioan voevoda, s-au giudecat de faţă înainte nostră sfinţie sa

[1] Aceleaşi dispoziţii sînt repetate în documentul dat la 27 iulie 1763 de Grigore Callimachi, pentru aceeaşi moşie, lui Gheorghiţă „biv căpitan de mezili" (Ibidem, doc. 7).

https://biblioteca-digitala.ro

Misail, egumenul de la mănăstire Bisericanii din ţinutul Niamţului, cu Toader Butucu din Viron ot Niamţu şi cu Miron Butucu din Ştefăneşti ot ţinutu Eşului, ficiorii Ursului Butucu şi Gligorii Butucu.

Şi pricina într-acesta chip esti: părinţii acestor Toader şi Miron, fiindu dovediţi vecini mănăstirii, s-au ertatu de vecinătati, după cum pre largu scrie în ispisocul măriii sali răpăosatului domnu Grigoirii Ghica voevoda, făcîndu milă cu dînşii de au datu mănăstirii un sălaşu de ţigani din ţiganii gospod şi i-au scos din vecinătate cu totu niamul lor, şi pentru vecinătati nici o supărari de cătră mănăstiré nu au. Numai, părinţii lui Toader şi Miron, cum şi moşii lor, fiindu trăitori pe moşia mănăstirii Popceştii, ce să numeşte Gura Văii, la ţinutul Niamţului, au fost avut livezi de la părinţii lor şi au fost pus şi ei pomi cu mîna lor pe moşiia mănăstirii, avînd şi casă, şi cît au trăit pe moşiia mănăstirii au stăpînitu livezile şi dejma şi-au datu stăpînului moşiei pe obiceiu. Apoi, strămutîndu-să părinţii lor şi ei cu şidere di pe moşiia mănăstirii, livezile au rămas la stăpînirea mănăstirii, şi acu aceli livezi cu pomi le trăge Toader şi Miron să le stăpîniască ei şi numai dejma din pomi să de, făcîndu pîră asupra egumenului că fără dreptate le stăpîneşti livezile moşilor şi părinţilor.

Cari pricină cercetîndu-o şi fiindcă obiceiul pămîntului Moldovii esti cine din lăcuitori sau alţii ce n-or fi moşinaşi şi vor şide pe moşii boereşti sau mănăstireşti şi vor face casă, livezi cu pomi, cît vor trăi ei sau copiii lor pe ace moşie, stăpînescu livezile cu pomii şi casăle şi dejma, venitul moşiii, stăpînului moşiii îşi dau pe obiceiu; iară strămutîndu-să aiure cu şidere pe moşiile altora, livezile şi casăle rămîn la stăpînire celui cu moşiia, şi aciia di pe aiure di pe alti moşii n-au triabă să mai stăpîniască livezile sau casăle, măcar şi dejmă de ar zice să de, ci cînd vor veni iar la loc, primindu-i stăpînul moşiii cu voia lui, atunce în casă pot a şide şi livezile moşilor şi-a părinţilor le stăpînescu şi dejma îşi dau stăpînului moşiii pe obiceiu. Şi acestu Toader şi Miron făcîndu pîră asupra egumenului fără cali la toati jalobile lor, i-am dat rămaşi.

Ci după cum am socotit şi-am aflat că esti cu cali şi cu dreptate, am giudecat să s(e) urmezi după cum arătăm mai sus, şi părinţii călugări să stăpîniască cu paci livezile; iară mutîndu-să şi ei pi moşie mănăstirii şi făcînd poslușanii la mănăstiri cum or faci şi alţii carii or fi şezînd pe moşia mănăstirii, atunci şi-or stăpîni livezile şi numai dejma vor da.

7270 (1762) ghen(arie) 16.

Iordache Cantac(uzino) vel spatar. . . . . [1] vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bisericani, pach. X, doc. 20.
Orig.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 5 mai 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul de la Neamţ să oblige pe locuitorii de pe moşiile Orţăşti şi Drăgăneşti de pe Cracău şi din alte sate, să dea dijma din produse, să lucreze cîte şase zile pe an de boieresc sau să dea cîte şase potronici de casă.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cuviosului şi rugătoriului nostru Vărlam, egumenul şi a tot soborul de la sfînta mănăstire Niamţul, să fie volnici cu carte domniii mele a stăpînii moşiile sfintii mănăstiri Niamţului, ce sînt la acel ţinut a Niamţului, anumé Orţăştii i Drăgăneştii de pe Cracău şi alte sate ce mai aré acolo, să aibă a dejmui din ţarini cu pîini, din fînaţă, din grădini cu legumi, din levezi cu pomi, din bălţi cu peşté, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini cîte 1 para de stup, şi din tot locul cu tot venitul după obiceiu.

Aşijderea şi pentru oamenii ce vor fi şăzători cu casă pe acele moşii a mănăstirii, să aibă a lucra cîte 6 zile pe an, însă 3 de vară şi 3 de iarnă, iar care n-ar vrea să lucredzi de boerescu, să dei cîte 6 pot⟨ronici⟩ de tot căsariul, după hotărîri testamentului.

Iar oarii să var arăta vreunii împotrivitori a nu să supune poroncii ca să dea adetul locului şi să lucrezi acele zile, după cum arată mai sus, poroncim domnie mea dum⟨itale⟩, ispravnice al ţinutului, să le faci zapt, supuindu-i şi împlinindu dejma pe obiceiu din toate. Aceasta poroncim.

Let 7270 ⟨1762⟩ maiu 5 dni.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VII, doc. 13.
Orig., pecete aplicată.

360

⟨Iaşi,⟩ 7 mai 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Slatina să lucreze lucrul de boieresc după hotărîrea ce s-a făcut pentru toate mănăstirile, sau să dea bani, precum şi dijma din produse.

† Io Grigorii Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi.

De vreme ce cuvios rugătoriul nostru Calistrat, arhimandritul şi egumenul de la svînta mănăstire Slatina, ne-au arătat cărţi şi de la alţi luminaţi domni volnicind pe călugări pentru oamenii ce sint şezători cu oasă pe drepti

https://biblioteca-digitala.ro

moşiile mănăstirii ca să aibă a le face zapt să lucreză lucrul de boerescu după hotărîrea ce s-au făcut pentru toati mănăstirile, asemine dară întărim şi domnie me volniciia părinţilor călugări ca să aibă a-i apuca pe oameni să lucreze zilile celi obicinuite pe an, la ce lucru va ave trebuinţă mănăstire, iar carii n-or vre să lucreză, să de bani, după hotărîrea testamentului. Şi dijma locului să-şi de din ţarini din toate sămănăturile, din fînaţi, din grădini cu legume, din livezi cu pomi, din prisăci cu stupi şi din toati pe obiceiu. Cum şi de la cei ci-or vindi băutură pe moşiile Slatinii, să aibă a le lua cîte un leu de bute şi pol leu de poloboc din băutura ci-ar eşi din vas.

Şi poroncim domnie me dumilor voastri, ispravnici de pe la ţinuturi, să aveţi purtari de grijă, şi oarii dintr-acei oameni s-ar arăta nesupuşi şi înprotivitori să le faceţi zapt supuindu-i şi înplinind de la dînşii tot venitul moşiii păr' la cel puţin. Iar avînd cineva mai mult a răspundi să vie de faţă la divan.

Aceasta poroncim.

7270 (1762) maiu 7.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 157.
Orig., pecete aplicată.

361

10 mai 1762

Vasile, nepotul lui Lupaşcu, vinde logofătului Ştefan Feştilă dijma moşiei Bulbucani, pe timp de şase ani, cîte opt lei pe an.

Adică eu, Vasile nepot lui Lupaşcu, făcut-am zapisul mieu la mîna dum(isale) logofătului Ştefan Feştilă, precum să s(e) ştie că am vîndut dijma moşiii Bulbucanilor, doi bătrîni, ce este la ţinutul Hîrlăului, în 6 ani, cîte 8 lei pe an, şi mi-eu datu dum(nealui) bani înainte pe doi ani. Şi dum(nealui) să aibă a stăpîni moşiia cu totu vinitul ci ar fi pe această moşii şi ori casă di ar vre să facă sau orce i-ar fi voia dumnealui să aibă voie a-şi face, eu la nimic să nu mă amestecu. Şi dijmă din pîni ci-ar fi sau fînaţ, dum(nealui) să aibă a lua şi a dijmui.

Şi la înplinire acestor doi ani pe care am luat bani de la dum(nealui) înainte, la fieştecari an, după ce s-a înplini anul, să aibă a-mi da şi banii cîte 8 lei păr' să vor înplini 6 ani, după tocmala ci am cu dumnealui.

Şi pentru credinţa am iscălit,

Vasili Lupa(ş)cu.

Let 7270 (1762) mai 10.

Eu Ili(n)ca fata (lui) Nuculaiu Nicuturilui (?) cu voia me am pus degetul.

(Însemnări ulterioare :)

16 lei am dat dintr-aceşti zapis pi 2 ani la tocmală.
8 lei tij am mai luat de s-au plinit pi trii ani.
16 lei i-am luat înapoi di la dum(nealui) giupîn Costi Papafil cari i-am fost dat lui Vasîle pintru vinitul moşiii, bez un anu ce-am ţinut moşie.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXLIX, doc. 30.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

362

⟨Iaşi,⟩ 27 mai 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe jitniceresa Maria ⟨Canano⟩ să stăpinească şi să dijmuiască moşia Găozeni (Soroca) şi să ia cîte o jumătate de leu de casă.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele dum⟨neae⟩i Marii jicniceroaii[1] şi prin ştirea ispravnicului de ţinut să fie volnică a-şi ţine şi a-şi stăpîni a sa driaptă ocină şi moşie Găozenii di la ţinutul Sorocii, ce dzisă că are ispisoc di la răposatul domnie sa Duca vodă şi are şi alte zapisă şi scrisori pe acea moşie, giumătate de sat de Găozeni.

Drept acie, să aibă a lua dijma din ţarini cu sămănături şi din fînaţi, din grădini cu legumi, din bălţi cu peşti şi din păduri din tot locul cu tot vinitul după obiceiu. Aşijdire şi de casă să ia cîte giumătate di leu di toată casa ce va fi pi acea moşie. Aşijdirea şi din prisăci cu stupi să ia din 50 de stupi unul, iar undi vor fi mai multi ori mai puţini, să ia cîte o para di tot stupul.

Iar cini va avea a răspundi ceva, să margă la ispravnicul ţinutului să s⟨e⟩ giudice şi cini nu să va pute odihni cu giudicata, dum⟨neata⟩ isprav⟨nice⟩ să le pui zi di soroc şi cu mărturie de giudecată să vie la divan. Iar carii să vor arăta înpotrivitori asupra poroncii domniii meli, poroncim domnie me dum⟨itale⟩ ispravnice, pe unii ca aciia să-i supui şi ce-a fi de plinit, să-i înplineşti.

Aceasta scriem.

Let 7270 ⟨1762⟩ mai 27.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXXXIII, doc. 61.
Orig., pecete aplicată.

363

⟨Iaşi,⟩ 30 mai 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăşte — pe baza anaforalei veliţilor boieri — ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Secu să lucreze douăsprezece zile de boieresc, sau să dea leul de casă, şi să aibă egumenul a lua dijmă din produse, anulînd încuviinţarea specială dată de Constantin Racoviţă.

† Io Grigori Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi. De vréme ce mai în trecute dzile dînd jalobă domniei mele cuvios rugătorul nostru, sfinţie sa Nifon egumen şi dinpreuna cu tot soborul de la sfînta mănăstire Săcul, ce este la ţinutul Niamţului, cum că oamînii ce sîntu şădzători

[1] Maria Canana.

https://biblioteca-digitala.ro

cu casă pi satul Vînătorii şi pe alte moşii a mănăstirii Săculuí, ce sintu la ţinutul Niamţului, şi fiindu-le şi toată hrana lor pi acel(e) moşii a mănăstirii, nu vror ca să-şi dea vinitul moşiii după hotărîrea tistamintului şi după obiceiu cum dau alţi oameni ce sintu şădzători pe alte moşii mănăstireşti şi boiarésti ce sintu la ţinutul Niamţului, fiindcă acii oameni ce şăd pe moşiile acestei mănăstiri Săculuí în anii trecuţi şi-ar fi isprăvit o carte de la domniia sa Constandin Racoviţă voevod cu hotărîre ca să lucrédză pentru vinitul moşiii numai cîte 6 dzile de gospodar pre an şi dijmă să nu dea din nimică. Şi de cînd au apucat ei aceea carte tot aşa urmadză a da vinitul moşii, din cară să pricinuiaşte sfintii mănăstirii mare pagubă.

De care cerşindu-şi dreptate la domniia mea ca să nu să păgubască sfînta mănăstire de vinitul moşiilor sale, rînduitu-i-am domnia mea cu jalobă lor la dumnealor veliţii boiari ca să cercetedză, şi după cum vor afla că-şi iau alte mănăstiri şi boiari vinitul moşiilor de la acea parte de loc, să ne înştiinţadză ca să hotărîm cum să-şi ia şi această mănăstire vinitul moşiilor sale.

Şi stînd dumnealor veliţii boiari de au cercetat, ni-au înştiinţat prin anafora [1] cum că într-alt chip n-au putut afla că iau alţii vinitul moşiilor de la acea parte de loc păn' nu s-a scrie cartea domniei mele cătră ispravnicii de ţinut ca să cercetedze de acolo şi să ne înştiinţeze. Deci am scris domnia mea carte domniii mele cătră credincios boiarul nostru, dumnealui Ghiorghie biv vel jitnicer, ispravnic de ţinutul Niamţului, de au cercetat, şi după cercetarea ce au făcut aşa ni-au înştiinţat cu mărturiia sa, cum că toate mănăstirile şi toţi boiarii ce au moşii la acel ţinut îşi eu vinitul moşiii de a dzéce din toate sămănăturili, şi cii ce sint şădzători cu casă pe moşie lucreadză stăpînilor moşii de boierescu cîte 12 dzile pre an, 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă, or dau pentru lucru cîte un leu.

Dreptu aceia, încredinţîndu-ne domniia mea din mărturiia acestui numit boier, am întărit anaforaoa dum(nealor) veliţilor boiari şi cu pecetea domniii meli şi osăbit am dat domniia mea aceasta carte a domniii meli la mîna numitului Nifon egumen şi a tot soborul mănăstirii Săcul, prin care hotărîm ca să

---

[1] Anaforaua veliţilor boieri, cu data de 4 februarie, spune: „Din luminată poronca măriii tale am luat sama la jaloba ce s-au jăluit măriii tale Nifon, egumenul de la mănăstire Săcul ce este la ţinutul Niamţului, arătînd prin jaloba lui că sînt cîţiva oamini trăitori cu casă pe moşiele mănăstirii, acolo la ţinutul Niamţului şi toată hrana lor le este tot pe moşiele mănăstirii, şi au arătat că ari pagubă sfinta mănăstire de către acei oameni ce sînt şedzători pe acele moşii a sfintii mănăstiri, căci că alţi oamini ce şed pe moşii mănăstireşti sau boereşti, pe acolo în parte locului acelue, lucreadză stăpînilor moşiii cîte 12 dzile într-un an, însă 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă, ori dau bani cîte un leu de casă pe an, şi dau şi dejmă din toată hrana lor pe obiceiu. Dar acei oamini ni-au arătat numitul egumen că-n anii trecuţi, la domnii măriii sale Costandin vodă Racoviţă, nu ştie pin cine şi-au isprăvit de şi-au scos o carte gospod ca să lucredză numai 6 dzile de om pe an la mănăstire şi dejmă să nu de din nimică la mănăstire. Şi de cînd au apucat ace carte la mănăstiri, s-au văzut şi de noi, ei tot aşe au urmat şi nu vor să de vinitul mănăstirii din nimică.

Carii la aceasta stînd noi de am luat sama, aşe am socotit, dacă a fi şi poronca măriii tali, să să scrie o luminată carte a măriii tali, acolo, ispravneculuí de ţinutul Niamţului, ca să cercetedză şi pentru alţi oamini ce sînt şedzători pe moşii mănăstireşti şi boereşti acolo la parte locului acelui; şi după cum va afla că dau alţi oamini vinit pe an la stăpînii lor, atîta pentru casăle lor, cum şi pentru dejma din ţarnîle lor şi din toată hrana ce să hrănescu pe moşii stăpîneşti, şi după cum va afla întru adivăr că dau şi alţii, să facă ştire măriii tale şi mărie ta vii hotărî după cum a fi mila măriii tale" (Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXLI, doc. 1. orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

aibă a lua vinitul moşiilor de la ţinutul Niamţului de a dzece din toate sămănăturile, din ţarini cu pîine şi din fînaţ şi din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o para de stup, şi din grădini cu legumi şi din tot locul cu tot vinitul moşiii după obiceiu. Aşijderea şi oamenii ce or fi şădzători cu casă pe moşiile mănăstirii, or să lucredză la mănăstire de boierescu cîte doosprădzéci dzili de gospodar pre an la ce lucru i-ar pune, 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă, or pentru lucrul acelor 12 dzile să dea cîte un leu.

Şi poruncim şi dum⟨itale⟩ is⟨pravnice⟩ al ţinutului, pentru aciia cari nu s-ar supune a-şi da vinitul moşiii după cum hotărîm mai sus, să le faci zaptu supuindu-i şi înplinind de la dînşii. Şi nimeni să nu ste împotriva cărţii domniii meli. Iar acii oameni cu ace carte de la domniia sa Costandin vodă Racoviţă, mai avînd a răspunde, să vie la divan.

Vlet 7270 ⟨1762⟩ mai 30.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXL, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

364

⟨Iaşi,⟩ 1 iunie 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, împuterniceşte pe Neculai Ţintă să-şi ia dijma de pe a treia parte din moşia Herţa, poruncind starostelui de Cernăuţi să împlinească de la cei nesupuşi venitul stăpînului.

Io Grigorii Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli lui Neculaiu Ţănte să fii volnic cu carte domniii meli a stăpîne şi a zăciui a sa driaptă ocină şi moşii ce zîs⟨e⟩ că ari la ţînutul Cernăuţilor, anum⟨e⟩ Herţa, a triia parte, de la moşul său Gligoraş di Sănihău, din ţarin⟨i⟩ cu pîini, din grădin⟨i⟩ cu legum⟨e⟩, din fînaţi, din livezi cu pomi, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini cîte 1 para de stup, şi din tot locul cu tot venitul după obiceiu, oît îi va ţîne hotarăle moşii salle. Iar cari să vor arăta vreunii dintr-acia împrotivitori a nu-şi da dijma locului după obiceiu, să aibă a-l duce înainte starostelui.

Şi dum⟨itale⟩ staroste îţi poroncem domniia mea, pentru unii ca aciia să cercetezi precina cu bună dreptati şi ce va rămîne de înplinit să şi înplineşti pînă la cel puţin. Iar ceni vor ave ceva mai multu ⟨a răspunde⟩, să li pui zi de soroc şi împreună cu mărturiia dum⟨itale⟩ şi cu alte scrisori ce vor fi avînd, să vii la divan.

Aceasta poroncem.

Let 7270 ⟨1762⟩ iun⟨ie⟩ 1 dni.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXXVII, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

365

⟨Iaşi,⟩ 25 iunie 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ca locuitorii de pe moşiile mănăstirii Socola să presteze boierescul după aşezământul general şi să dea dijma din produse, iar oamenii domniei, de orice fel, să nu se atingă de bunurile acelor moşii.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemli Moldavscoi. De vremi ce ni s-au jăluit rugătoarile noastre, Sofiia stariţa şi cu totu soborul de la svînta mănăstire Socola, pentru oamenii ce şedu pin satile pe moşiile mănăstirii la ţinutul Eşului, la Socola, pinpregiurul mănăstirii şi la branişti la Izăreni, la Dancăş, la Vale Lupului, la Balciu, la Găureni, la Rediul lui Tătaru, că după cărţile ce au şi de la alţi luminaţi domni nu să supun să lucreză zilele ce sint obicinuite pe anu de boerescu, or la ce trebuinţă ari mănăstire de clăci să sai fieştecarii cu ce-i va fi putere, or cu caru, cu căruţă i cu topor i cu sapă i cu coasă şi osăbit că ţarinile şi locul de fîneţi îl calcă unii şi alţii cu viti şi mai ales dărvarii gospod i bocreşti şi simeni gospod i hăt⟨măneşti⟩ i agiişti şi alti bresli le cosăscu iarba di pe moşie şi o aducu în tîrgu de o vîndu, aducîndu-le mari păgubire moşiilor mănăstirii. Pentru aceia li-am datu această carte a domnii meli stariţii şi tuturor soborului ca să-şi stăpînească moşiile mănăstirii şi să ia dijma de la toţi, din toati pe obiceiu.

Şi toţi oamenii ce sintu şezători cu casă pe moşiile mănăstirii, orcarii cu ce li-a va fi putere să lucreză or la ce clăci va ave trebuinţă mănăsti⟨rea⟩, nime înprotivitor să nu fiie, ce să urmeză după hotărîre testamentului pe totu anul zilile aceli obicinuite ; şi dejma să-şi de din toati pe obiceiu şi nime cu bucatile să nu le calci ţarinile şi locurile de fîneţi.

Şi poroncim domnie me voaî, dărvari gospod i boereşti i simeni gospod i hăt⟨măneşti⟩ i ageşti, sau alţii din bresli, nime să nu îndrăznească a le cosi iarba de fînaţi di pe moşiile sfintii mănăstiri, nime întru nemică călcari sau păgubire să nu mai facă, că orcarii ar îndrăzni şi ar faci mai multă supărari sau pagubă şi n-ar urma după cum poroncim domnie me, dum⟨neata⟩ is⟨pravnice⟩ de ţinut, pentru unii ca aciia să ne înştiinţăzi ca să-i pedepsim, să fiie odihnite călugăriţele cu carte domniii meli. Iar avînd cineva mai multu a răspundi, să viie de faţă la divan.

7270 ⟨1762⟩ iuni 25 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 51.
Orig., pecete aplicată.

366

⟨Iaşi,⟩ 13 iulie 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviinţează lui Andrei Poenaru, mazil din ţinutul Bacău — şi rudelor sale — să stăpînească şi să ia dijma de pe moşia Corodu din ţinutul Tutova.

† Io Grigorie Ioan voievod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele lui Andrii Poenariului, mazil ot Bacău, şi nepoţilor lui, Costantin şi Dumitrachi şi Aniţa şi Ion, ficiorii lui Gheorghi diiac de

https://biblioteca-digitala.ro

divan, şi iar nepotului său lui Ion vornic, ficiorul lui Savin, nepoţii lui Pintelei, strănepoţii lui Mihăilă Oţăl vel pisariu, i lui Toader N(en)iul[1] Briahnă, ca să fie volnici cu carte domnii meli a mergi la a lor driaptă ocină, satul Corodul ce esti la ţinutul Tutovii, la Movila Corodului, care moşie dzisără că le este loc baştină di pe moşul lor Neniul Briahnă şi di pe strămoşul lor Mihăilă Oţăl vel pisar şi să-şi ia vinitul moşii de a dzecea, din ţarini, din toate sămănăturile şi din prisăci cu stupi din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte 1 para de stup. Aşijderea şi din vii ce ar fi streine pe ace moşie şi din pometi şi grădini cu legumi şi din stîni ci or fi pe acel hotar şi din fînaţă, din tot locul tot vinitul moşiii pe obiceiu, (după dre)să[1] şi scrisori ci au la mîna lor.

Iar avînd ciniva a răspundi, prin ştirea ispravnicului de ţinut să-şi de dzi de soroc înainte ispravnicului şi luîndu-şi la zi dresăle lor, să vie aice să ste de faţă la divan.

Şi nime să nu stea înpotriva cărţii domniii meli.

Let 7270 (1762) iuli 13.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXVII, doc. 136.
Orig., pecete aplicată.

367

(Iaşi,) 16 iulie 1762

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviinţează lui Ioniţă Feştilă biv porunic, să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale, Bolduresti şi Sîrbi (Suceava), să dea dijma din produse, să-i lucreze zilele obişnuite de boieresc sau să dea bani.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiv gospodaré zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli boeriului nostru Ioniţă Feştilă biv porunicu să fie volnic cu carte domniii meli a-şi stăpîni moşiile sali ce zisă că ari, anume tot hotarul Boldureştilor i Sirbii ot Suceavă şi după semnile hotarălor ce-s arătate anume în carte gospod de la Vasili vodă şi pe hotarul ce unblă din vacu şi pi scrisori şi[2] stăpîniri, să aibă a-şi lua dijma de a zece din ţarini din toati sămănăturile, din fîneţ(e), din grădini cu legum(e), din pometi, din cînpu, din păduri, din bălţi cu peşti, din prisăci cu stupi şi dintr-altile, din toati pe obiceiu. Cum şi omenii ce-or fi şezători cu casă pi moşii, să aibă a lucra zilile celi de boerescu ce sintu obicinuiti pe anu, iară carii n-ar vre să lucreză, să de bani de casă după hotărîrea testamentului şi dejma din toati pe obiceiu.

Şi poroncim domnie me dum(itale), is(pravnice) de ţinut, pentru carii s-ar arăta înpotrivitori mai multu piste carte domniii meli, să-i supui făcîndu-le zapt să urmezi cum arătăm mai sus, înplinindu şi venitul moşeilor păr' la cel puţinu, iară avîndu cineva mai multu a răspundi, să viie de faţă la divan.

Aceasta poroncim.

7270 (1762) iul(ie) 16.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXX, doc. 102.
Orig., pecete aplicată.

[1] Doc. rupt.
[2] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 23 decembrie 1762

Veliţii boieri judecă jalba locuitorilor din Oprişeni (Neamţ), contra egumenului de la Bistriţa pentru asuprire şi hotărăsc să fie plata boierescului un leu pe an sau lucru „trei zile de vară şi trei zile de toamnă"; vin şi rachiu să nu vîndă decît cu aprobarea mănăstirii, plătind cîte un leu de bute.

† Facem ştiré cu această carté a noastră că den luminată poronca măriii sale preînălţat domnului nostru Grigorie Ioan voevoda, pren răvaş de jalbă giudecatu-s-au faţă înaintea noastră oamenii den satul Oprişănii ot Gărcina, den ţinutul Niamţului cu sfinţie sa Dămian, egumenul de Bistriţă. Pricina într-acestaşi chip este, precum în gios arătăm :

Oamenii din satul Oprişăni au răspunsu că această moşie, fiind a mănăstirii Bistriţii, numitul egumen îi supără den cale afară pentru venitul ce aré să ia de pe moşie, peste cărţile domneşti ce aré de stăpînit, căci nu le ia de tot căsariul ce ar fi şăzător la această moşie pre an după cum este hotărît în cărţile gospod, ori să dea cîte un leu pe an, ori să lucreză şase zile de vară şi trei zile de toamnă, ce încă le mai ia egumenul şi cîte 2 bani de oaie mînzaré pentru că calcă pe locul mănăstirii.

Deosăbit de aceasta, au mai răspunsu tot oamenii de Oprişăni că unii dentre dînşii au vinul lor de vîndut şi egumenul nu-i lasă să vîndă. Alţii au căldare de fac rachiu, şi egumenul nici rachiu nu-i lasă să vîndă. Şi ei obiceiul ce iaste pe an de casă, hotărît în cărţile domneşti, îl dau deplin la egumenul.

La aceste răspunsuri a lor fiind şi egumenul faţă, s-au întrebat ce aré să răspundă. Egumenul au răspunsu cum că nici acel leu ce este hotărît în cărţile domneşti să ia de la dînşii nu poate înplini, necum să-i supere mai mult.

Mai arătat-au egumenul şi cărţi domneşti pentru aceşti oameni, cum că tocmală au avut cu dînşii mai înainte vreme, ori să lucreze 12 zile pe an mănăstirii, ori să dea pe an cîte doi lei de casă pentru slujba lor, dar mai pe urmă s-au înpăcat cu egumenu şi făcusă această tocmală şi aşăzaré ca să-i dea cîte unul leu de tot căsariul şi cîte doi bani de oaia mînzare ce ar păşuna pe moşia mănăstirii în tot anul.

La aceasta luînd noi sama cu bună dreptate după hotărîrea ce s-au făcut pentru obiceiul pămîntului, n-am aflat a fi cu cale să ia egumenul şi cîte 2 bani de mînzaré de la oamenii ce şăd pe moşia mănăstirii, făr' decît numai acel leu pre an, ori să lucreză trei zile de vară şi trei zile de toamnă, mai mult să n-aibă a-i supăra egumenul.

Aşijdérea şi pentru vin sau căldări de făcut rachiu ce ar avea unii dentre dînşii ca să vîndă acolo, în satul acesta, sau şi într-alt satu al mănăstirii, aiurea. pentru alijverişul lor, iarăşi hotărîm, de va avea mănăstirea orice feliu de băutură şi ar pune-o pe la satile sale să să vîndă pentru folosul mănăstirii, atuncea nimenea den oamenii ce vor şădea pe moşia mănăstirii să nu fie volnici a vinde măcar oricît de puţin vin sau rachiu, iar pentru casăle lor să fie volnici a ţinea şi numai ei în casăle lor să bea. Iar de nu va avea mănăstirea să pue băutură, după cum arată mai sus, pen satile sale, atuncea oamenii ce vor fi avînd băutură într-acel satu şi-i va fi de vîndut vin, rachiu, holercă, să mangă întîiu să s⟨e⟩ aşăzé cu egumenul mănăstirii şi atuncea să fie volnic a vinde în satul acela, şi egumenul

https://biblioteca-digitala.ro

încă să aibă a lua venitul mănăstirii de pe la aceia, numai cîte un leu de bute. iar de giumătatea de bute, giumătate de leu.

Şi după hotărîrea giudecăţii am dat şi această carte la mîna egumenului de Bistriţă. Aceasta înştiinţăm.

Let 7271 (1762) dech(emvrie) 23 [1].

. . . . . [2] vel logofăt, L(upu) Balş vel vornic.

(Pe verso:) Scrisorile Gîrcinii şi a Coejdiului s-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach. IX, doc. 9.
Orig.

369

(Iaşi,) 9 ianuarie 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Secu să oblige pe oamenii de pe moşiile mănăstirii, Săbăoani, Brăteşti, Vînători şi Răuceşti, să dea dijma din produse, să lucreze cîte 12 zile pe an sau să dea cîte un leu de casă şi să respecte monopolul vînzării vinului.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiu milostiiu gospodaré zemle Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli cuvios rugătoriului nostru Nifon, egumenului sfintii mănăstiri Săcului, şi după hrisoave şi ispisoaci şi cărţi gospod ci-au arătat, să aibă a-şi stăpîni moşiile sfintii mănăstiri, anume Săbăoanii i Brăteştii de la ţinutul Romanului, şi Vînătorii i Răuceştii de la ţinutul Niamţului, şi oamenii ce-i va ave puşi purtători de grijă asupra numitelor moşii, să fie volnici a lua dejma din toati, venitul moşiilor după obiceiu. Cum şi oamenii ce vor fi şezători cu casă pi moşiile sfintii mînăstiri să aibă a lucra boerescu obicinuit 12 dzile pe anu, însă 6 zili de vară şi 6 zili de iarnă, la trebuinţele poslușenii de lucrul sfintii mănăstiri, iar carii n-ar vre să lucreză, să aibă a le lua cîte un leu pe an de casă. după testamentu de obştii ci s-au făcut la toati mănăstirile din parte muntelui. Şi oamenii di pe moşiile mănăstirii să nu fie volnici a ţine crîşme să vîndă vinu, avînd egumenul vin de vînzaré a mănăstirii, în sati pe moşiile sali, iar cînd nu va ave mănăstirea vinu de vînzare, atunce să vîndă şi sătenii şi să le ia cîte un leu de bute şi pol leu de vas ce va fi de pol buti, după obiceiu, pentru cari vinu s-ar vindi.

---

[1] În aceeaşi zi, Grigore Callimachi porunceşte ispravnicului de Neamţ: „...Şi s-au cunoscut de cătră dumneallor veliţii boeri că pentru unile şi altele să acolisia aceşti oameni făr' de cale de egumenul, şi după dreptate au făcut şi carte de giudecată la mîna egumenului, care carte o vii vedea şi dumneata.

Şi iată că-ţi scriem dumitale, viindu-ţi cartea domniii mele, să chemi pe toţi oamenii aceştia de faţă împreună şi pe egumenul şi să cercetezi pricina acolo foarte cu bună dreptate pentru cuvintele lor, că au răspunsu că li-au luat egumenul mai mult pe an peste poronca domniască şi egumenul au răspunsu că nici cît este poronca n-au împlinit de la dînşii. Deci de s-a afla că ar fi luat egumenul mai mult de la dînşii, ce a fi cu cale să împlineşti şi să dai la mîna lor, iar de nu va fi luat egumenul de la dînşii tot venitul moşiii, cum scriu cărţile, cîte un leu pe an după hotărîré, să-i împlineşti de la dînşii cîte a fi drept şi să hotărăşti şi pricina pren carté de giudecată" (Ibidem, doc. 10).

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar cari nu s-ar supune să urmezi şi să de obicinuitul venit, poroncim domnie me dum⟨neavoastră⟩ is⟨pravnici⟩ de ţinut, să înpliniţi venitul moşiilor ce esti obicinuit păr' la cel puţinu, supuindu-i ca să urmezi după cum arătăm mai sus.

Aceasta poroncim.

7271 ⟨1763⟩ ghen⟨arie⟩ 9 dni.

Iar avînd cineva a răspunde, să-i trimiţi cu mărtuiia dum⟨itale⟩ şi cu zi de soroc să vie la divan.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 27.
Orig., pecete aplicată.

370

⟨Iaşi,⟩ 29 martie 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte biv vtori postelnicului Gheorgachi Evanghelino, ispravnic de Bacău, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Caşin contra bîrsanilor şi oamenilor ce şed pe moşia mănăstirii şi să-i oblige să dea dijma din produse, cîte o jumătate de leu de fiecare om, pentru boieresc şi cîte un leu de butea de vin care se vinde.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniii meli, dum⟨neata⟩ Gheorgache Evvanghelino biv vtori postelnic, ispravnic de ţinutul Bacăului.

Îţi facem ştirea că ni s-au jăluit rugătoriul nostru Hrisanth, egumenul de la mănăstirea Caşinul, pentru bîrsanii şi oamenii ce şăd acolo pe moşiia mănăstirii, că după cărţi gospod ce ari obiceiu a-şi lua venitul moşiii şi pe anu de tot gospodariul cîte pol leu şi un leu de vin şi pol leu de poloboc ce să vinde pe moşiia mănăstirii, şi unii să arată înprotivitori a nu-şi da obicinuitul venit a moşiii.

Şi la aceasta cerşindu dreptate, iată că-ţi scriem dumitale ispravnice, să cercetezi şi de tot căsariul să înplineşti cîte giumătati de leu pe anu de la orcarii n-or fi dat obicinuitul venitu, cum şi din orce băutură ce-or fi vîndutu şi n-or fi dat, sau or vindi, obiceiul, venitul moşiii, să înplineşti şi să-i supui a urma să-şi de dejma şi tot obicinuitul venitul moşiii mănăstirii, să nu să pricinuiască pagubă mănăstirii de venitul moşiii sali.

Aceasta scriem [1].

7271 ⟨1763⟩ martie 29 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXIV, doc. 3.
Orig., pecete aplicată.

[1] La 15 ianuarie 1765 Grigore Al. Ghica dă carte egumenului de la Humor împuternicindu-l să interzică locuitorilor de la Părteşti, Dersca şi Vorniceni care „vîndu tot feliuli di băutură şi nimic adet nu dau, ci încă stau şi pricinuitori să nu s⟨e⟩ vîndă băutura mănăstirii", de a mai vinde băuturi fără învoirea lui (Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 85).

https://biblioteca-digitala.ro

371

⟨Iaşi,⟩ 15 mai 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Constantin Cantacuzino-Paşcanul, biv vel pitar, să interzică pescuitul în heleşteul şi în apa Jijiei de pe moşia sa Popricani, cu dreptul de a confisca peştele şi uneltele celor ce nu se vor supune dispoziţiei.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii meli credincios boeriului domniii meli dum⟨nealui⟩ Costandin Cant⟨acuzino⟩ Paşcanu biv vel pitar şi omului dum⟨isale⟩ cel va ave pus purtătoriu de grije şi paza iazului, şi pe cîtu esti apa iazului di pe moşiia dum⟨isale⟩ Popricanii, di pi Jijia, ot ţinutul Eşului, să aibă a-l apăra hălăşteul, apa, pe cît cuprindi moşiia dum⟨isale⟩, nimine cu măistrii să nu fie volnici a vîna peştile din iazul, din apa di pi moşiia dum⟨isale⟩. Ce, pe carii i-ar prindi vînînd peştile, să li ia peştile şi măistriile şi să-i areti is⟨pravnicilor⟩ de ţinut, să le de certare, supuindu-i să urmezi poroncii.

Iară carii ar ave mai mult a răspundi să vie să ste de faţă la divan. Aceasta poroncim [1].

7271⟨1763⟩ maiu 15 dni.

Procit vel vornic.

Acad. Republicii Socialiste România — Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. XLV, doc. 119.
Orig., pecete aplicată.

372

⟨Iaşi,⟩ 17 iunie 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, încuviinţează lui Vasile Sîlion, postelnic, să oblige pe locuitorii de pe moşia sa Păltiniş (Dorohoi) să-i dea dijma din produse, iar „vinitul de pe casă", după cum dau şi alţii care stau pe moşii boiereşti ori mănăstireşti.

Noi Grigorii Ioan voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am carte domniii mele boeriului nostru, lui Vasile Sălion postelnic şi pri cine va pune vechil la o moşie a sa, anume Păltinişul, ce zisă că este la ţinu-

[1] O carte de apărare a moşiei Popricani, fără menţiunea heleşteului, a dat Ioan Mavrocordat la 22 aprilie 1745 lui „Constantin biv vel paharnic,... nimi să nu aibă a-i călca cu viti sau a cosî fără ştire şi voe dumnealui" (Ibidem, doc. 74). La 28 noiembrie 1797, Alexandru Callimachi dă lui Iordache Cantacuzino, vel logofăt de Ţara de Jos, carte de apărare a aceluiaşi heleşteu de la Popricani, fără a mai menţiona şi apa Jijiei, „heleşteu ezit de la moşii şi părinţii dumisale, unde îi sînt morile": „Drept aceia, fiindcă bălţile şi heleşteile din vechi au fost păzite şi apărate şi n-au fost volnici nimene a păscui fără ştire şi învoiala stăpînului, iată dar prin această a noastră domniască carte să dă volnicie dumisale vel logofătului şi omului ce-l va rîndui, ca să aibă a păzi şi a apăra acel heleşteu despre toţi acei ce vor vre fără ştire şi învoiala stăpînului a păscui, neîngăduind pe nimene să vîneze peşti, nici ou un feliu de măiestrie"... (Ibidem, doc. 121).

https://biblioteca-digitala.ro

tul Dorohoiului, să fie volnic cu cartea domniii mele a ţine şi a stăpîni numita moşie şi să ea de a zece din ţarnă cu pîine, din fînaţ, din prisăci cu stupi, din grădini cu legumi, din bălţi cu peşti şi din tot locul cu tot venitul, pe obiceiu, dupe scrisori ce zisă că are, cum şi de la oamenii ce vor fi şezători cu casă pe ace moşie să aibă a-şi lua vinitul de pe casă după hotărîre testamentului, după cum or fi dînd şi alţi oameni ce vor fi şăzători pe moşii boereşti şi mănăstireşti.

Într-alt chip să nu fie, că aşa este poronca domniii mele, iar avînd cineva a răspunde, să vie de faţă la divan cu scrisori ce-or fi avînd.

Leat 7271 (1763) iuni 17.

Loc pecete gospod.

Iscălit. Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 526, f. 7v.

Copie.

373

(Iaşi,) 13 iulie 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare postelnicului Alexandru Grama să oblige pe cei ce lucrează moşia lui, Petrişul (Roman), să-i dea dijma din produse, iar de la oamenii cu case să ia venitul după obicei.

† Io Grigorii Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele lui Aleosandru Grama postelnic, nepot Gramii stolnic, să fie volnic cu carte domniii mele a ţine şi a stăpîni moşie Petrişul ot ţinutul Romanului, care moşie dzisă că este driaptă a lui cu scrisori vechi. Şi să e de a dzăce din ţar(i)nă cu pîini, din fînaţ, din prisăci cu stupii ce vor fi pe ace moşie, or boereşti sau ţărăneşti, sau ori a cui şi-ar fi, să e din 50 di stupi unul, iar fiind mai puţini să e cîte o para, şi din grădini cu legume şi din bălţi cu peşti şi din tot locul, cu tot vinitul pe obiceiu ; cum şi de la oamenii ce vor fi şidzători cu casă pe numita moşii să aibă a-şi lua vinitul de toată casa pe obiceiu după hotărîre testamintului, precum or fi dînd şi alţi oameni de acolo di pinpregiur, ce şăd pe moşii boereşti sau mănăstireşti.

Iar de ar sta cineva înpotrivitori a nu-şi plăti dejma obicinuită şi ar ave ceva a răspunde, poroncim domnie me dum(itale) ispravnici de ţinut, să-i fii mînă de agiutor şi să-i plineşti toată dejma de la acei ce ar sta pricină. Şi acea dejmă să ste poprită acolo în sama Gramii păr' la Sîntămărie şi atunci cine ar ave giudecată cu Grama pentru numita moşie, să vie la divan şi după cum li s-a hotărî giudecată de aici de la divan, aşe vor urma şi o parte şi alta. Dar păr' la dziua însămnată, nime alţii să nu să atingă de dejma acee.

Într-alt chip să nu fie, că aşa este poronca domnii mele.

Let 7271 (1763) iuli 13.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXCVI, doc. 38.

Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 29 octombrie 1763

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăşte ca — deoarece locuitorii din Rădăşeni nu s-au ţinut de învoiala cu egumenul de la Slatina să lucreze cîte o falce de fîn, cîte o zi de clacă pe an şi să aducă cîte o podvoadă la mănăstire — ei să-şi îndeplinească îndatoririle după prevederile „testementului" ca şi alţii de pe la alte moşii.

† Io Grigorie Ioan voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce domniii meli au datu jalobă cuviios rugătoriul nostru, sfinţiia sa Ghenadie egumen, şi dinpreună cu tot soborul de la mănăstirea Slatina, cum că avîndu sfînta mănăstire o moşie, anume satul Rădăşenii la ţinutul Sucevii, pe care moşie fiind şi cîţiva oameni şădzători cu casă, dzice numitul Ghenadie egumenul că în anii trecuţi ar fi avutu mănăstirea tocmală cu acii oameni ce şed pe moşiia Rădăşanii ce să dea vinitul moşiii, adică de tot căsariul să facă cîte o falce de fîn şi cîte o dzi de clacă pe an şi să aducă şi cîte o podvoadă la mănăstire, pe care tocmală ar fi avînd-o întărită şi cu cărţi domneşti. Dar acii oameni nici după tocmala aceasta ce singuri ei atuncea s-au priimit n-au urmatu ca să dea adetiul moşii, şi cît au şi dat, mai mult cu pricină, şi din pricina lor mănăstirea de cîtăva vreme să păgubeşte de vinitul moşiii.

De care cerşindu-şi numitul egumen dreptate la domniia mea, ca dacă nu urmadză ei şi nu păzăscu tocmala ce sînguri ei au priimit, să-şi ia mănăstirea de la dînşii vinitul moşiii după obiceiu şi după hotărîrea testamentului cum iau şi alţii, dreptu aceia, iată că i-am datu domniia mea această carte a domniii meli, prin care volnicim pe numitul Ghenadie egumen şi pe totu soborul de la mănăstirea Slatina, să fie volnici cu carte domniii meli a stăpîni şi a dzăciui a sfintii mănăstiri de mai sus-dzisa moşie, satul Rădăşenii, şi după dresă şi scrisori ce are, să aibă a-şi lua vinitul moşiii de a dzece din toate sămănăturile, din ţarin⟨e⟩ cu pîine şi din fînaţă şi din prisăci cu stupi, însă din cincidzăci unul, iar fiind mai puţin vor lua cîte o para de stup, şi din grădini cu legumi şi din livezi cu pomi şi din totu locul cu tot vinitul moşiii după obiceiu. Aşijderea şi oamenii ce vor fi şădzători cu casă pe moşiia mănăstirii să aibă a lucra tot gospodariul dzilele obicinuite la mănăstire, de vară şi de iarnă, iar carii n-ar vrea să lucredză, să dea bani după obiceiu şi după hotărîrea testamintului.

Şi poroncim domniia mea şi dumitale ispravnice al ţinutului, pentru aciia carii nu s-ar supune a-şi da vinitul moşiii după obiceiu, să le faci zapt supuindu-i şi împlinindu de la dînşii. Şi nimeni să nu să cutedză a sta împotriva cărţii domniii meli, iar cine ar avea a răspunde, să vie la divan.

Însă dumneata ispravnice să chemi pe acii oameni de faţă şi să cercetedzi, şi de vreme că nu urmadză ei după tocmala ce au avut ca să dea adetiul moşiii, atuncea să împlineşti de la dînşii vinitul moşiii mănăstirii după cum dau şi alţii de pe alte moşii.

Vilet 7272 ⟨1763⟩ oct⟨omvrie⟩ 29.

Procit veli logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1764

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel medelnicerului Gheorghe, ispravnic de Hîrlău, să oblige pe locuitorii din Iubăneşti a da egumenului de la Sucevița venitul moşiei şi să ducă podvoadă la mănăstire.

Io Grigorie Ioan voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Credincios boeriul domniii méle, dumneata Gheorghii biv vel medelnicer, ispravnic de Hîrlău, îți facem ştire că domniii méle au dat jalobă igumenul de la mănăstirea Sucevița asupra oamenilor ce sînt şăzători pe moşiia mănăstirii Iubăneştii, cum că ei nu să supun a-şi da atît venitul moşiii, cît şi podvoada să ducă la mănăstire, după cum şi alte sate duc podvoada şi dau venitul moşiii.

Pentru care cerşind dreptate de la domniia mea, iată că-ți poroncim să aduci de față pe acei oameni şi să le iei sama de ce pricină nu-şi dau venitul moşiii. Şi fiind cum jăluești igumenul, să cauți dumneata să apuci pe oameni şi după dreptate, ce dau alte sate de pimpregiur să împlinești deplin de la dînşii, cum şi pentru podvoadă să-i supui a duce la mănăstire ca şi alte sate. Şi, în scurt, să-i aşăzi dumneata acolo ca să nu mai jăluiască. Iar neodihnindu-s⟨e⟩ vreunii şi s-ar cere la divan, să le dai zi de soroc şi împreună cu mărturia dumitale să-i trimiți la divan.

Let 7272 ⟨1764⟩ ghen⟨arie⟩ 8.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., A.N., pach. CCVIII, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

376

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1764

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Soveja să stăpinească satul Bălăneşti, obligînd pe locuitori a da dijma din produse şi cite un leu de casă, în cazul că n-ar lucra boierescul de douăsprezece zile.

Io Grigorie Ioan voevod, cu mila lui Dumnezău domnu țării Moldovii.

Dat-am carte domniii mele rugătorilor noştri, egumenului şi părinților călugări de la mănăstire Soveja, să aibă a-şi stăpîni tot satul Bălăneşti de pe apa Bîrladului ot Tutova, după zapis încredințat cu iscăliturile tuturor boerilor celor mari, ce-au arătat, din vlet 7158, ce-au cumpărat acestu satu în doao sute ughi răposatul Matei Basarab voevod şi l-au dat danie mănăstirii sale Soveja şi cum că acestu satu cu tot venitul l-au vîndut toți nepoții şi strănepoții lui Huru vornic.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, de pe tot hotarul satului Bălăneşti, să aibă părinţii călugări şi omul lor ce-l va avea pus asupra moşiii a lua dijma de a zece din ţarne, din toate sămănăturile, din fînaţe, din grădini cu legumi, din pometi, din prisăci cu stupi, din vaduri cu mori şi dintr-altele din toate pe obiceiu ; cum şi cîte un leu să iae pe an de toată casa ce-ori fi şăzîndu gospodari pe moşie şi n-ar lucra de boerescu cele 12 zile pe an obicinuite, 6 zile de vară şi 6 zile de iarnă, după hotărîre testamentului, şi dijma din toate pe obiceiu.

Iar arătîndu-să cineva înpotrivitori, poruncim domnie mea dumitale, ispravnice de ţînut, să-i supui să urmeze la toate cum arătăm mai sus, înplinindu şi venitul moşiii păr' la cel puţin. Ce avîndu cineva mai multu a răspunde, să-şi ia scrisoare ce-ar avea, să vie de faţă la divan.

7272 (1764) ghen(arie) 12.

Pecete gospod.
Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 656, f. 67v—68.
Copie.

377

(Iaşi,) 4 iulie 1761

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Dumitraşcu şi Costache, feciorii lui Timircan Perju, pentru moşiile lor din Tutova şi Tecuci, să ia dijma din produse şi oamenii să le lucreze boierescul cîte şase zile pe an sau să dea cîte o jumătate de leu de casă.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele lui Dumitraşcu şi frăţine-său, lui Costache, ficiorii lui Timircan Perjul, mazil ot Tutova, să fie volnic cu carte domniii mele a opri şi a stăpîni a lor drepte ocene şi moşie ce zisără că au la ţinutul Tutovii şi la ţinutul Tecuciului, de baştenă şi cumpărături, cu zapis, anume : Băsăştii pe apa Bîrladului, Zăgorenii pe apa Hobîlnii, giumătate sat, Orăşăştii, Ungurașii i Baloşineştii i Moineştii i Huşii, tot pe apa Bîrladului, la Gura Tutovii, aceste giumătăţi sate, şi Chetrenii pe apa Pereschivului i Avrămeştii în fundul Tutovii şi Şipotele i Rotariul i Lupoae i Captalanii de pe apa Zăletinului.

Deci, după dresi şi scrisori ce au, să-şi stăpînească numitele moşii de mai sus scrisă luînd din a zăce din toate : din ţarină, din fînaţu, din livezi cu pomi, din grădini cu legumi, din bălţi cu peşte şi din pădure ; şi din prisăci cu stupi vor lua din 50 unul, iar fiind mai puţini vor lua cîte o para de stup.

Aşijdere şi cei ci vor fi şăzători cu case pe numitele moşii, iar să aibă a lucra pe an zilele obicinuite de casi, cîti trii zile de vară şi 3 de iarnă, pe obiceiu, după hotărîre testementului. Iar care n-or vre să lucrezi boerescul, să de cîti giumătate de leu de casă pe an.

Iar care nu se supun a-şi da venitul locului, pentru unii ca acie poroncim domnie me dum(neavoastră) is(pravnici) al ţinutului, să le faceţi zapt supuindu-i

https://biblioteca-digitala.ro

şi înplenind de la dînşii venitul păn' la cel puţin. Iar care vor ave mai mult a răspunde, să vii de faţi ca să-şi răspunză la divan cu dresu şi scrisori ce vor ave.

Într-alt chip să nu fie. Aceasta poruncim.

Let 1764 iule 4.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 574, f. 17.
Copie.

378

⟨Iaşi,⟩ 6 iulie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii din Rădăşeni, deoarece ei n-au respectat „aşezarea" făcută de vornicul Razu, să urmeze după hotărîrea „testamentului", dînd dijma din produse şi 12 zile de boieresc sau leul de casă.

Io Grigorii Alixandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuviosu rugătoriului nostru, sfinţii sali Ghenadii, igumenul di la sfînta mănăstiri Slatina şi omului său pe cari l-ar faci ipitrop pe moşiia satul Rădăşenii, ce esti la ţinutul Sucevii, să fii volnic cu carte domniii me⟨le⟩ a-şi stăpîni şi a-şi dejmui a sa driaptă ocină şi moşie, satul Rădăşenii, pe scrisori ce ari, care moşie esti a sfintii mănăstiri Slatina. Şi să aibă a lua de a zăce din ţarini cu pîini, din cîmpi cu fînaţi, din grădini cu legumi, din bălţi cu peşti, din livezi cu poami, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai mulţi sau mai puţini, să e cîte o para di stup : cum şi di la oaminii ce sent şezători cu casă pe numita di mai sus moşii, să aibă a lua cîti un leu pe an de toată casa, ori nedînd bani, să aibă a lucra tot gospodariul cîti 12 zille într-un an, adică 6 de iarnă şi 6 de vară, pe obiceiu şi după hotărîrea testemîntului.

Şi poroncim domnie me şi dum⟨itale⟩ ispravnice de ţinut, să dai poroncă gospodarilor ce să află şezători pe numita moşii, ca să aibă a-şi da venitul moşiii pe tot anul, după cum arată mai sus. Iar carii dintr-acei oameni ar sta înpotrivitori poroncii a nu-şi da venitul pe obiceiu. de la unii ca aceiie să înplineşti dum⟨neata⟩ toată dejma moşii, păn' la cel puţin, ca să nu să păgubască mănăstire de venitul moşiii sali, măcar că în anii trecuţi, care acmu sint 14 ani, s-au fost făcut aşezare înnainte dum⟨neallui⟩ Costachi Razu vel vornic, ca să facă de tot omul cîti un stog de fîn pe an şi să ducă cîti o podhodă de pîni de la moşiili mănăstirii, de unde sînt pînă la mănăstire, şi într-o zi iarăşi cu toţii să cosască di clacă, şi pentru o moară a mănăstirii cînd s-ar strica iazul să sară cu toţii ca s-o izască.

Şi acei săteni cu această aşezari de la o vremi încoaci nu vror să urmezi. Şi de vremi că cu această aşezari n-au dat ascultari mănăstirii, poroncim domnie me ca să urmezi după hotărîre testemîntului, iar carele vor ave mai mult a

https://biblioteca-digitala.ro

răspundi, precum că moşiia Rădăşenii esti a lor, cu dresi şi scrisori ce vor fi avînd, să vii la divan să ste faţi la giudicată.

Într-alt chip să nu fii. Aceasta poroncim [1].

Let 1764 iulie 6.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 16.
Orig., pecete aplicată.

379

⟨Iaşi,⟩ 15 iulie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare tîrgoveţilor din oraşul Bacău să stăpînească şi să ia dijma de pe locul domnesc din jurul tîrgului, pînă în toamna acelui an, cînd se va hotărî la divan dacă moşia rămîne a lor sau a vornicului Andronache.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vréme ce domniii méle au dat mare jalobă tîrgoveţii din tîrgul Bacăului, arătînd cum că locul ce iaste înpregiurul tîrgului iaste dat lor cu hrisoave domneşti ca ei să aibă voe a să hrăni şi a dijmui pe cît cuprinde locul gospod pe înpregiurul tîrgului, pe care loc ziseră că au avut şi hrisov de întăritură de la măriia sa fericitul întru pomenire Grigorie Ghica voevoda şi de la domniia sa Scarlat vodă şi de alţi domni ci-au fost mai nainte, care de pe hrisovul domniii sale Scarlat vodă s-au văzut un suret şi de însăşi domniia mia ce iaste la mîna tîrgoveţilor, dar în vrémia domniii sale Ioan Theodor vodă, cerînd dum⟨nealui⟩ vornic Andronic ca să i s⟨ă⟩ dea acel loc dum⟨nealu⟩i, pre cît cuprinde locul tîrgului, danie, i s-au dat cu hrisov gospod.

Şi de atuncea întrînd dum⟨nealui⟩ cu stăpînirea, tîngoveţii de Bacău ar fi rămas la mare supărare, neavînd unde să s⟨e⟩ hrănească. Şi la acea vréme şi hrisoavele ce-au avut pe loc cu poroncă gospod le-au luat dum⟨nealui⟩ vornic de la mîna tîrgoveţilor.

Deci, dar, vrînd domniia mia lăcuitorilor acestora a le căuta dreptatea, acum deodată fiind vremea a tot lucrul, nu s-au putut a să căuta această pricină, rămîind păn' în toamnă să să caute şi atunce să-şi afle fieştecarele dreptate. Dar pe tîrgoveţii de Bacău printr-această carte a domniii mele îi volnicim ca să margă acolo şi pe acel loc, cum mai denainte l-au stăpînit şi l-au dejmuit, aşa şi acum volnici să fie a-l stăpîni şi a-l dijmui păn' în toamnă la sept⟨emvrie⟩

[1] A doua zi domnul scrie şi ispravnicilor de Suceava: „...iată că vă scriem dum⟨neavoastră⟩, văzînd cartea domniii mele, să aduceţi pe toţi oamenii aciia de satul Rădăşenii de faţe şi să cercetaţi foarte cu amăruntul şi cu bună dreptate, şi fieştecarile citu s-a dovedi că n-au urmatu a face lucrul mănăstirii după aşădzare, să socotiţi şi ce s-a cădea cu dreptate să înpliniţi vinitul moşiii mănăstirii de la acii oameni, păn' la cel puţin, să nu fie păgubaşi. Cum şi de acum înnainte iarăşi, să fiţi mănăstirii mînă de agiutor a-şi lua venitul moşiii după hotărîrea cărţii domniii mele ce i s-au dat, să nu ne mai vie jalobă" (Ibidem, doc. 17, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

25 zîle, şi atuncea să vie la divan. Şi de la divan cercetîndu-s(e) pricina, a cui va rămînea locul, aceia vor stăpîni, dîndu-s(e) şi hrisov gospod la parte ce s-a cădé.

Şi nime să nu stea înpotriva cărţii domniii mele. Aceasta scriem.

1764 iul(ie) 15.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Bacău, doc. neinventariat.
Orig., pecete aplicată.

380

⟨Iaşi,⟩ 18 iulie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Tudor, vornic de poartă, şi fratelui său Chirică, mazil, să stăpînească părţile lor de moşie ce au la Covurlui şi Tecuci, luînd dijma din produse, iar cei ce vînd băuturi să le plătească un leu de bute sau jumătate de leu de poloboc.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli boeriului nostru lui Tudori, vornicul de poartă, şi frăţîne-său, lui Chirică mazil, feciorii Lupului căpitan, să fii volnici cu carte domniii mele a stăpîni şi a dejmui a lor drepti ocini şi moşii ce zîsără că au, anumi Cornii şi Lupeştii şi Măteeştii şi Orleştii, la ţînutul Covurluiului, care moşii zîsără că le sînt de baştină de pe moşul lor Dondăşu, şi Bălţaţi, iar la Covurlui, şi Gerenii şi Răfleştii şi Dlabunicul la ţînutul Tecuciului, care moşii zişără că le sînt de pe moşul lor Păcurariu.

Drept acie, să aibă a lua de a zece den ţarini cu sămănături şi din fînaţe şi din livezi cu pomi şi din vii şi din grădini cu legumi şi den bălţi cu peşti şi din prisăci cu stupi din 50 unul, iar fiind mai mulţi sau mai puţîni să e cîte o para de stup, şi de la cei ce vor fi vînzînd băutură pe aceli moşii încă să le ia cîte 1 leu de bute şi cîte giumătate de leu de polobocu şi din tot locul cu tot venitul acelor moşii pe obiceiu. Iar cini va ave mai mult a răspundi pentru aceli moşii să-şi ia scrisori ce vor fi avînd şi să vii să ste faţă la divan.

Într-alt chip să nu fie, că aşe este poronca domniii meli.

1764 iule 18.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CII, doc. 26.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Suceava,⟩ 27 iulie ⟨1764⟩

Ispravnicii de Suceava poruncesc locuitorilor din Rădăşeni să dea mănăstirii Slatina dijma din produse şi leul de casă.

Voi oamini din Rădăşani, aici ni spusă sfinţia sa părintili eguminu di Slatina cum că puniţi protiviri şi nu vriţi să daţi dejma după hotărîri. Ci iată că vă soriem să căutaţi să daţi dejma din toati după luminată poronca măriii sali lui vodă, din toate să daţi, numai din grădini să nu daţi, iar di acoli înainte din toate ; cum şi pentru leu di casă, fiindu c-au trecut Sfitii Ghiorghei, să căutaţi să daţi cîte giumătate di leu, şi giumătate îţi da la Sfetii Dimitri ; cum şi pentru rămăşiţa ci mai sint(e)ţi di anu, iarăşi să căutaţi să faciţi fînul, că di ni-a mai jălui cum că tot puniţi protiviri şi nu vriţi să daţi, apoi om trimete un înplinitor şi îţi da şi ciobote. Aceasta [1].

Iuli 27, ⟨1764⟩ [2].

Costachi ban i Manolachi pitar.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 52.
Orig.

382

⟨Suceava, iulie 1764⟩ [3]

Ispravnicii din Suceava poruncesc locuitorilor din Rădăşeni să se ţină de învoiala ce au făcut-o cu egumenul mănăstirii Slatina, să dea dijma, leul de casă şi să cosească fînul cu care sînt datori din anul trecut.

† Voi oameni de Rădăşeni, di ce sînteţi mojici varvari ? Aţi fost faţă înainte noastră cu egumenul şi vi s-au hotărît toate pricinile ca să vă daţi

[1] La 6 mai, acelaşi an, ispravnicii de Suceava scriu egumenului de la Slatina : „Cinstit şi al nostru ca un părinte sufletescu, sfinţia ta părinte Ghenadie, egumenul Slatinii, cu fericită sănătate ne închinăm sfinţii tale.

Te înştiinţăm pe sfinţie ta pentru satul Rădăşenii, fiindcă locul este a sfintei mănăstiri, iar pomătul este a fieştecărue care au pus, şi unii dentre dînşii să scoali să li vîndă. Ce poftescu pe sfinţie ta să ei ostineală să mergi păn' acole să le ei sama şi să le alegi care a cui pomăt a fi, macar şi pe unde or fi pomii răzezaţi, tăeţi, să nu-i îngăduieşti sfinţie ta a face casă, ce numai pe unde a fi voe sfinţiei tale, fiindcă eşti vechili şi egumăn sfintei mănăstiri.

Şi fii sfinţie ta sănătos.

Mai 6.

Al sfinţiei tale fii, Costachi ban.

Pentru un prilog ce l-au fost arat mai înnainte Vasile a lui Iftem, macar că au venit Toader a Oanii şi i-am fost dat răvaş ca să-l aré, dar acum am cercetat şi nu-i cu cale să-l ia el, ce tot Vasile Iftem să-l are, de vreme că au fost a lui de-nceput" (Ibidem, doc. 51, orig.).

[2] Datat după inventarul Arh. St. Buc.

[3] Cf. doc. din 13 decembrie, 1764, p. 393.

https://biblioteca-digitala.ro

dejma din pîine ce viţi ave în ţarină după obicei şi să daţi şi leu de casă după hotărîre mării sale lui vodă, adecă 20 parale la Sfeti Gheorghi şi 20 parale la Sfeti Dimitrie, şi fînul ce n-aţi cosit an să-l cosiţi în est an şi v-aţi apucat că l-aţi cosi. Acmu ne spusă părinteli egumenul că nici fînul nu i-aţi cosit şi încă nici dejma nu veţi vă daţi di pe locul Rădăşanilor.

Ce iată că vă mai scriem să căutaţi să mergeţi întîi să cosiţi fînul ce-aţi fost rămaşi de an, cum şi claca ce-aţi fost obicinuiţi şi să daţi şi dejma din pîini ce aveţi pe locul Rădăşinilor, că apoi neînţălegînd şi mai viind egumenul să ne spue, om trimite de vor aduce aici pe acei protivnici şi nu numai că-ţi plăti cu ce sinteţi datori, ce încă ca nişte nesupuşi poroncii gospod veţi lua şi certare. Aceasta.

Costandin ban ; Manolache pitar.

Cătaţii de înţele⟨ge⟩ţi, că în credinţă că veţii ⟨da⟩ şi cibote zapciului ce s-a trimite dacă nu veţi înţelege nici de răvaşul acesta.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 53.

Orig.

383

⟨Iaşi,⟩ 19 septembrie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Nicolae Şorungă să-şi stăpinească părţile de moşie de la ţinutul Hîrlău, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse şi a-i face douăsprezece zile de boieresc sau să dea cite un leu de casă.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am cartea domniii méle lui Neculaiu Şorungă să fie volnicu cu cartea domniii mele a opri şi a stăpîni a lui drepte ocine şi moşii, anumi moşie lui Dănolache sulger ce să numeşte Tîlhăreştii, la ţinutul Hîrlăului, şi parte lui Strat şi a frăţini-său, a lui Ion, feciorii Pepelii, ce sînt pi la ţinutul Hîrlăului.

Deci, după zapisul lor ce-au vîndut lui Solomon din Réduri, tot la Tîlhăreşti. şi după alte drese şi scrisori ce ari, să ia de a zăcea din ţarini, din fînaţă, din grădini, din livezi, din bălţi cu peşte şi din prisăci cu stupi va lua din cinzăci unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o para de stup.

Aşijderea şi cei ce vor fi şezători cu casa pe numitele moşii iarăşi să aibă a lucra boerescul zilile obicinuite, pre anu cîte 12 zile de casă, însă şasă zile de vară şi şasă de iarnă ; iar cari nu vor lucra, să de bani pe anu cîte un leu de casă pe obiceiu, după hotărîrea testamentului.

Iar carii nu s-ar supuni a-şi da venitul moşiii, cum şi cei ce-au lucrat pe moşii şi dejma după obiceiu n-au lăsat, pentru unii ca aceia poroncim domnie mea dum⟨itale⟩ isprav⟨nice⟩ de ţinut să-i apuci şi să le faci zapt supuindu-i

https://biblioteca-digitala.ro

şi înplinindu de la dînşii venitul locului pînă la cel puţinu. Iar carii vor avea mai mult a răspundi, să vie de faţă ca să răspunză la divanu cu drese şi scrisori ce vor ave.

Într-alt chip să nu fie. Aceasta poruncim.

Let 1764 săpt(emvrie) 19.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLXXIV, doc. 58.
Orig., pecete aplicată. O copie din 13 iulie 1813 (ibidem, pach. MCCCXXVI, doc. 14).

384

⟨Iaşi,⟩ 10 noiembrie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Roman să cerceteze plîngerea episcopului de acolo contra unor locuitori de pe moşia Gherăeşti care nu dau dijmă, nici leul de casă, căutînd să împlinească de la ei paguba din trecut şi să-i oblige a face slujbă.

† Io Grigorii Alecsandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriului domniii mele, dum(nealui) Ilieş, ispravnicul de ţinutul Romanului.

Îţi facem ştire dum(itale) că domniii mele ni s-au jăluit svinţie sa părintele Ionichii, episcopul Romanului, dzicînd că ari episcopie o moşie, anume Gherăeştii, acolo aproape de Roman, cari moşie este dată episcopiii de Pătru vodă. Şi fiindcă sînt şedzători oamini cu casă pe numita moşie, niciodată episcopie dejmă n-au luat de la acei oamini di pe numita moşie, nici leu de casă pe obiceiu, făr' de cît au făcut slujbă episcopiii la cele ce li să poroncie, cum şi păr' acum au dat ascultare la trebile episcopiii. Iar în anul acesta nicidecum nu s-ar fi supus să facă slujba obicinuită la episcopii, precum au făcut şi într-alţi ani, făr' cît au făcut 2 clăci de fîn, şi întîiu l-au lăsat de au putredzit şi apoi, strîngîndu-l aşe putred, l-au lăsat de l-au mîncat tot vitele lor.

De care iată că-ţi scriem dum(itale) să aduci faţă pe acei săteni di pe moşie episcopiii şi să ei sama, şi cîtă pagubă vii aflia că au făcut la episcopii de n-au lucrat şi n-au slujit mănăstirii pe obiceiu ca şi într-alţi ani, să înplineşti de la dînşii păn' la cel puţin din anul acesta vinitul episcopiii, pe obiceiu, după cum şi într-alţi ⟨ani⟩, şi să-i supui să facă slujbă, nepăgubind episcopie cît de puţin. ce după cum au slujit într-alţi ani episcopiei, aşe să-i supui şi de acum să facă slujbă. Iar cari nu s-ar supune a da ascultare, unora ca acelora să le vii de hac, să fii supuşi a face slujba obicinuită la episcopii, ori avînd mai mult a răspunde, prin mărturie dum(itale) să avem ştire.

Aceasta scriem.

Let 1764 noem(vrie) 10.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXIII, doc. 101.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 29 noiembrie 1764

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Roman să cerceteze reclamaţia comisului Ioan Movilă împotriva răzeşilor de Drăgeşti căutînd să împlinească de la cei ce-i lucrează partea lui de moşie cîte un leu de casă, fără a obliga pe cineva la munca de boieresc.

Noi Grigorie Alecsandru Ghica voievod, cu mila lui Dumnezeu domnu ţării Moldovii.

Credincios boieriu domniei mele, dumniata Enachachi Mamona biv vel agă, ispravnic de ţînutul Romanului.

Îţi facem ştire că ni s-au jăluit boerul nostru Ion Movila comis, cum că are pol sat de Drăgeşti zestre şi din ceia pol sat, din parte de gios a patra parte cumpărătură socru-său, şi răzăşii din parte de gios, cu pricină că nu s-au pus pietri hotară, stăpînesc în tărie tot satul, şi de la oamenii ce-s cu oase şăzători din parte de sus şi din parte de gios şi nu-s răzăşi, tot ei le iau lucrul de boerescu ce-i obicinuit pe anu, după cum mai pe larg vei înţălege din jaloba lui.

Şi cerşind dreptate, iată că-ţi scriem dumitale, văzînd carte domniei mele, să cercetezi şi, de a fi precum au jăluit, pe acei răzăşi să nu-i îngăduieşti cu nimic a supăra pe oameni cu boerescul, ce cîte un leu de toată casa să plineşti comisului Ion Movilă venitul moşii, după hotărîre testamentului, şi ei boerescul să nu-i lucreze ; cum şi pentru pricina venitului unui pod ce are cu răzăşii, luîndu-le sama, să-i plineşti parte sa ce⟨-a⟩ ave dreptate să ia.

Aşijdere şi pentru o pagubă ce-au arătat că are din anul trecut din ţarină de către bucatile sitenilor, ce are ispăşire de pagubă cu cercetare ispravnicilor ce-au fost atunce, ce şi ace pagubă ce-a fi avut de către acei cu bucatile să cauţi să-i plineşti deplin, odihnindu-l cu bună dreptati, dînd şi mărturie de giudecată.

Iar pentru care pricină nu-i pute aşăza acolo şi s-ar cere la divan, să le dai zi de soroc şi mărturia dumitale şi ⟨cu⟩ scrisori dovezi ce-or ave, să vie să ste de faţă.

Aceasta scriem.

1764 noemv⟨rie⟩ 29.

Procet vel logofăt.
L⟨ocul⟩ p⟨eceţii⟩ gospod.
S-au posleduit,
Co⟨stan⟩d⟨in⟩ Leondari sulger.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXLIX, doc. 57.
Copie sec. XIX.

https://biblioteca-digitala.ro

9 decembrie 1764

Socoteala încheiată de egumenul de la Dolješti de banii pentru dijme strînşi de către mănăstire şi de către răzeşi, de pe moşiile Hîndeşti şi Dăicin, şi partea cuvenită fiecăruia.

Socoteala răzeşilor de Hîndreşti şi di Dăicin di la ţinutul Romanului di dijme şi di păduri, cini ce-au luat.

Let 7273 (1764) dic(hemvrie) 9.

Ce-au luat Sărafim ieromonah :

7 lei di la dum(nealui) clucer Iordache Ghiulbiiaz(ă) pi 30 stoguri fîn.
6 lei di la Misir armanu pi 6 fălci fîn.
1 leu, 30 parale ot Cîrsti arman.
2 lei un stupu ot Ştefăniţă Sturdzi ce-au merturisit Toader diiaconu şi Gheorghiţă nepotul lor, că l-au luat Serafim din prisacă ot Ursul Haot, iar că dzice Serafim că l-au luat pentru un loc de prisacă ce-au fost cumpărătora lui, dar ei dau sam(a) că au luat bani răzeşii. Atunci încă au mai dat doi ani bani dijmă şi apoi l-au luat Serafim. Şi am găsit cu drept să s(e) încarci Serafim

16 lei 30 parale.

Ce-au luat Toadir diiacon fratele lui Serafim :

1 leu de la Prutin.
13 parale di la Pahul.
12 parale tij din alt an ot Pahul.
10 parale ot Prodan.
10 parale ot Cîrstiian Manu.
5 parale ot Ghineţu din porci.
3 parale pol din ghinda rîmătorilor.
2 parale pol dintr-un cîrlan din pădure.

96 parale.

Ce-au luat Gheorghiţă, nipotul lor :

10 parale din 2 lei ot Ştefăniţă Sturdzi.
5 parale ot dijma Pahului.
48 parale tij ot dijma Pahului.
15 parale ot Prodan în 2 veri.
5 parale ot Chilarul.
3 parale pol ot dijma rîmătorilor.
15 parale ot Cîrstiian armanu, bez 15 parale ce s-au încărcat Apost(ol) cumnat-său

101 parale pol.

https://biblioteca-digitala.ro

Ce-au încărcat că au luat stăgar Ion, gineril(e) lui Strătilă :

1 leu zîci că i-au dat Sărafim, însă 20 parale de la un Prutan i 10 parale ot Berenghe i 10 parale ot Trohin.
2 parale pol pentru un fîrtai carni din cîrlanu din pădure, cu diiaconul

42 pol parale.

Ce-au luat Gregor(e), cumnat lui Stretilă :

14 parale de la Zaharia Prutiian.
13 parale tij de la Prutin cu Ursul pentru pădure.
10 parale ot Nistor Turcan.
7 parale din cîrlanu ce-au luat din pădure cu pele.
15 parale ot dijma Pahului.

59 parale.

Ce-au luat Pintilii cu feciorii lui, cumnatul lui Strătilă :

24 parale ot Mihălache Butuman.
10 parale ot Axenti din Pregori.
16 parale ot Prodan.
30 parale din 2 lei ot dijma Sturdzii cu mîna Ursului hatman.
9 parale de la cioban(ii) ce-au luat fînu ot Şărban, carni cu Toader diiacon.
3 parale din cîrlanu din pădure, cu Grigor(e).
6 parale din dijma rîmătorilor, Ursache zet Pintelii.
15 parale din dijma ot Pahu, 5 parale ot Grigor(e) i 10 parale cu Sărafim.
40 parale ot Cîrsti Arman, 10 parale ot Sărafim, 30 parale ot diiacon Toader.

153 parale.

Ce-au luat ficiorul Sandului din Dăicin :

10 parale Pascal ot Cîrst(ea) Armanu.
17 parale Toader din dijma porcilor.
13 parale tij ei, dintr-o scroafă.
20 parale Toader de la cioban.
5 parale Lupul ot Prodanu.

65 parale.

Ce-au luat Haote cu feciorul lui :

30 parale Vasili Haot di la Costandin i Ion cioban, 20 i 10.
10 parale de la Nistor cioban.
30 parale de la Robeşti pe 3 stoguri.
1 leu din dijma Sturdzii, din 2 lei ce-au luat.
13 parale de la Prutin, bez ce-au dat lui Grigor(e).
12 parale de la Pahul ce-au luat Pavel.
1 leu ot Cîrsti Armanul.
5 parale ot feciorul Cîr(s)tinitii.
25 parale tij ei, însă 13 parale dintr-o scroafă i 12 parale o gîrmază.
5 parale ot feciorul lu Ionică Nechita.
13 parale de la cioban cu fînul lui Şerban Nechita, însă 6 parale i 7.

5 lei, 23 parale.

https://biblioteca-digitala.ro

Ce-au luat Ileana i feciorul ei, Apostol :

30 parale de la Pintilii ciobanul cu diiaconul Iorghir (?). b(e)z 20 parale ot Pitre ciobanu ce zice că n-au luat.
20 parale ot Pricopie.
10 parale ot ficiorul lui Onichi.
20 parale ot ficiorul lui Mărdari.
15 parale ot Grigor(e) ceaşul.
15 parale dintr-un zlot ot Cîrst(ea) Armanu.

2 lei, 30 parale.

---

38 lei fac într-acest izvod, cari bani înpărţindu-să pi trii părţi după cum îi înpărţi păn' acmu, să vini di part(e) cîte 12 lei, 8 potronici, însă :
12 lei, 8 potronici part(ea) lui Chiriac Hîndrescul din cari sînt :
o part(e) Sărafim Strătilă cu fraţii săi şi
o part(e) Ion stăgarul ginere(le) lui Chiriac Hîndrescul şi
o part(e) Grigor(e) zet Chiriiac Hîndrescul şi
o part(e) Pintilii, feciorul lui Chiriiac Hîndrescul.
12 lei, 8 potronici, part(ea) feciorilor Sandului.
12 lei, 8 potronici, Vasilie Haotă cu feciorul lui şi cu Ileana, fata lui Toader Haotă.

Cine ce-au luat :

21 lei, 27 parale pol, ce-au luat Sărafim cu frate-său şi nipotu-său, şi scoţîndu-i-să part(ea) lor, 3 lei, 2 potronici, rămîn să întoarcă 18 lei, 21 parale.
1 leu, 2 pol parale au luat Ion stigarul şi ari să mai e di la Sărafim, 2 lei 4 parale.
1 leu, 19 parale au luat Grigor(e) şi ari să mai e di la Sărafim şi fraţii lui, 67 parale pol.
3 lei, 33 parale au luat Pintilii, din car(e) scoţîndu-i-să partea lui, 3 lei. 2 potronici, are să mai de răzeşilor 7 potronici 9 bani.
1 leu, 25 parale au luat feciorii Sandului şi ari să mai ia 11 lei, 5 bani.
8 lei, 13 parale au luat Hiotăştii şi cu Ileana, cum îi arată în su(s), şi au să mai ia 4 lei, 41 bani să-şi plinească partea lor.

Acest izvodu de răfuială s-au făcut cin(e) pi cît au ştiut şi s-au arătat, şi după cum au putut găsi şi afla cît din doi şi trei mărturii, însă numai de anii trecuţi de cînd au făcut fîn dum(nealui) cluce(r) Ghiulbiiaz(ă), dupe urmare zapisului ce-au dat Sărafim la mîna răzeşilor, întărit şi de preosfinţie sa părintele mitropolit.

Însă nepuindu-să în socotială Dăicinii di doi ani de cînd s-au hotărît, şi vara aceasta care au rămas să strîngă dijma şi s-o înparte cum scrie zapisul ce s-au dat unul la mîna altue şi afară di alt(e) boclucuri ce-au rămas să mărturisască diiaconul, fratele lui Sărafim şi nepotu-său, iar de banii ce-a mai dovedi Sărafim că ar fi luat răzeşii, cum şi Sărafim, cu soroc păn' într-o lună di dzil(e), să s(e) urmedze dupe zapisul lor.

Şi s-au făcut 2 izvo(a)di asem(e)ne.
Ieromonah Dionisie Hudici.
Eromonah Ioreste m-am tîmplat.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. VII, doc. 40.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 13 decembrie ⟨1764⟩ *

Egumenul de Slatina cere domnului să judece pricina ce o are cu oamenii din Rădăşeni care nu vor să dea venitul mănăstirii ca şi alţi săteni de pe moşii, socotindu-se „moşnaşi".

Preaînălţate doamne,

Iarăşi mă jăl⟨uiesc⟩ măriii tale pentru pricină de giudecată ce are sfînta mănăstire Slatina cu nişte oameni ce sînt şezători pe o moşie a mănăstirii, anume Rădăşenii. Şi fiindcă nu să supun să dea adetiul mănăstirescu după cum dau şi alţii ce sînt şezători pe moşii mănăstireşti, am jăluit măriii tale în trecutele zile şi din poronca măriii tale s-au adus cu om gospod. Acmu, fiind faţă, mă rog măriii tale ca să ni să caute giudecata înainte dumilor sale veliţilor boeri şi după cum vor găsi a fi cu dreptate să înştiinţeze pe măriia ta, ca luînd hotărîre să nu mai şed aice în cheltuială, căci cu aceşti oameni multe giudecăţi în multe rînduri au avut mănăstirea şi nici într-un chip nu vor să să supue, ci ne tot poartă iarăşi pe la giudecăţi, făcînd mănăstirea cheltuială din pricinile lor.

Şi precum a fi mila mării tale.

———————————

Cîte giudecăţi au avut mănăstire cu dînşii :

Leat.

7257 ⟨1749⟩ avgust 3. — La domniia mării sale Costandin vodă Mavrocordat s-au giudecat înainte boerilor giudecători şi după mărturiia a 5 mazili, oameni bătrîni, s-au cunoscut că ei au fost vecini mănăstirii, iar nu moşinaşi, carii boeri giudecători făcînd anafora, măriia sa vodă n-au hotărît giudecata, ci au pus soroc ca să vie marturii faţă şi păn' la soroc tîmplîndu-să mazilie, au rămas mănăstire iar în supărare de către aceşti oameni rădăşeni.

7268 ⟨1749⟩ octomvrie 28. — Din poronca boerilor caimacami au avut iarăşi mănăstire giudecată cu dînşii înnainte dumnealui spatar Iordache Cant⟨acuzino⟩, fiind la acea vreme vel clucer, şi i-au dat rămaşi ca să lucreze mănăstirescu după cum este adetiul celor ce şed pe moşii mănăstireşti.

7258 ⟨1750⟩ iunie 11. — Dînd mănăstire jalobă la măriia sa Costandin vodă Racoviţă tot pentru aceşti rădăşeni, au scris carte mării sale către dum⟨nealui⟩ răposatul vornic Costache, fiind la aceea vreme la Suceava, ca să cerceteze jalobă şi dum⟨nealui⟩ vornicul i-au dat ca să lucreze mănăstirescu, făcîndu-le încă şi aşezare cît să lucreze pe an. Şi ei nici aşa acum nu să supun să lucreze.

* Cf. doc. nr. 421.

https://biblioteca-digitala.ro

7258 (1750) iuni 24. — Aşezarea ce-au făcut dum(nealui) vornicul Costache.

7258 (1750) iunie 29. — Carte mării sale Costandin vodă Racoviţă de întăritură pe acea aşezare a dum(nealui) vornic.

7260 (1752) mai 15 — Neţiindu-să rădăşenii nici de aşezarea ce-au făcut dum(nealui) vornic, au avut mănăstirea giudecată iarăşi la măriia sa Costandin vodă Racoviţă şi i-au dat rămaşi precum arată carte de giudecată.

7272 (1763) oct(ombrie) 29. — La domniia mării sale Grigorie Ioan vodă jăluind mănăstirea asupra rădăşenilor că nu să ţin nici de aşezarea ce-au ei cu mănăstirea nici mănăstirescu nu vor să lucreze precum alţii, măriia sa au scris carte cătră ispravnicii de Suceavă ca să înplinească venitul moşiei de la dînşii, şi ispravnicii n-au înplinit.

7272 (1764) mai 10. — În vrémea căimăcăniei, după maziliia măriii sale Grigori Ioan vodă, au tras rădăşenii la giudecată pe egumenul mănăstirii înnainte dumnealui banul Dinul Cant(acuzino) şi Costandin Başotă medelnicer, şi iar i-au dat rămaşi pe rădăşeni.

1764 iul. 7 — Acmu la luminată domniia măriii tale viindu eu şi dînd jalobă măriii tale pentru rădăşeni, precum că şed pe moşiia mănăstirii şi mănăstirea n-are nici un folos de dînşii, nesupuindu-să să dea venitul sau să lucreze mănăstirescu, mi s-au făcut luminată carte măriii tale la dum(nealui) pitar Manoli is(pravnicul) Sucev(ii) ca să le înpliniască venitul moşii de la dînşii pe cît n-au dat. Şi, chemîndu-i is(pravnicii) faţă, ei s-au supus că vor da, făcînd şi aşezare ca să-i lase să dea rămăşiţa venitului moşii numai pe un an, întru care aşezare au iscălit şi dum(nealui) pitar Manoli. Pe urmă, după ce s-au schimbat pitarul Manoli din isprăvnicie, ei n-au vrut să să ţie de aşezare ce făcuse, nici au vrut să dea nimic, ci trăgîndu-mă la giudecată înnainte dum(nealui) stolnic Costandin Kog(ălniceanu), au scos aşezarea ce au de la răposatul vornic Costache şi pun pricină că ei sînt moşinaşi. La care neputîndu-ne a ne hotărî giudecata dumnealui stolnic, peste atîte cărţi ce are mănăstirea, ne-au trimis la luminat divanul măriii tale, şi ei, neurmînd ca să vie, din luminată poronca măriii tale s-au adus cu om gospod.

Pentru care mă rog milostive doamne de a da dreptate să s(e) ia acea aşezare de la mîna lor, căci ei tot cu aceia ne trag pe la giudecăţi şi nu s(e) supun să lucreze mănăstirescu, numindu-să moşinaşi, şi să avem altă aşezare după cum a fi mila măriii tale, căci de va mai rămînia aşezarea la mîna lor niciodată odihniţi nu vom fi. Numai precum va fi mila măriii tale.

Smeriţi rugători măriii tale,

Ghenadie egumenul şi cu tot soborul de la mănăstirea Slatina ot Suceava.

(Rezoluţie :)

Ceauş de aprozi, să-i chemi la dum(nealor) veliţii boeri şi să facă anafora.

Dec(hemvrie) 13.

Comis.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 45.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Pobrata să stăpinească moşiile mănăstirii, Mircenii, Nănăşeştii cu Poiana Turbată, obligînd pe cei ce le cultivă a-i da dijma din produse şi să nu îngăduie unor ţărani a pretinde că moşia Nănăşeştii este a lor.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostivu gospodaré zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuviios rugătoriului nostru Hrisanthu, egumen de la mănăstirea Probăta, să aibă a-şi stăpîni moşiile sfintii mănăstiri, Mircenii şi Nănăşeştii şi cu Poiana Turbată din susul mănăstirii.

Deci di pe tot hotarul numitelor moşii volnicu să fie omul mănăstirii pe cari l-a puni egumenul a lua dejma obicinuită, venitul moşiilor, din toati pe obiceiu şi a le ave în apărătură, pe nimini să nu îngăduiască să întră cu înpresurare în moşii, de vremi ce s-ar fi sculat unii din ţărani şi numai cu gura lor zicîndu că moşiia Nănăşeştii să numeşti Turbata şi cum că-i a lor, să facu a fi moşeni cu acolisătură.

Pentru aceia poroncim domnie me dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ de ţinut, pe acei acolisitori de moşiia mănăstirii numai cu gura lor în tăriie, să nu-i îngăduieşti, ci di pe tot hotarul moşiilor mănăstirii să-şi ia mănăstirea dijma obicinuită, iar avînd mai multu a răspundi să viie să ste de faţă la divan cu scrisori, dovezi ci-ar ave, după sorocul ce şi-ar puni înainte dumitali.

Aceasta poroncim [1].

1765 ghen⟨arie⟩ 8 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Pobrata, pach. I, doc. 26.
Orig., pecete aplicată.

389

9 februarie 1765

Veliţii boieri judecă reclamaţia armenilor din Roman contra episcopului de acolo pentru asuprire şi hotărăsc a-şi stăpîni locurile pe care le cultivă, dar să dea dijma episcopiei din tot ce produc.

Suret di pe carte de giudecată di la măriia sa răposat domnu Grigori Ghica Alicsandru voevod. 1765 fevr⟨uarie⟩ 9.

[1] Poruncа domnească a fost repetată de către Grigore Callimachi, la 6 iunie 1767, cu deosebirea că în loc de „a lua dejma obicinuită, venitul moşiilor, din toati pi obiceiu", scrie : „a lua dejma şi totu venitul moşiilor, după hotărîrea ponturilor domnii meli" (Ibidem, doc. 29, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Preaînălțate doamne,

După luminată poronca măriii tale am luat sama armenilor din Roman, anume Vasili Misir și Pătrașcu Buzat și Neculaiu Nimisniut și Iacob Uscat și alții care au dat jalobă la măriia ta asupra sfinții sale episcop de Roman, arătînd prin jaloba lor că moșii și părinții lor au avut de cumpărături cîte o bucată de loc ci să număscu lazuri de fînaț, de cumpărături unii di la alții, în hotarul tîrgului Romanul, precum și în vatra tîrgului iarăși au avut locuri di dugheni pi loc domnescu și au stăpînit tot ei cu paci, n-au fost supărați cu dejmă di cătră nime, nici locul de dughenă nu li-au luat pără acum la domniia măriii sali Costandin vodă Racoviță. Iar di atuncea încoace au început părintile episcop a le lua dijmă, precum și locurili di dugheni iarăși li-au luat și au făcut crîșme, dugheni și di la dînșii au lipsit.

Așijdire au mai jăluit Iacob Uscat arman că într-aceli lazuri ce au de cumpărătură mai este un vad di moară a lui în Luțca și au făcut o morișcă, iar acum părintili i-au întorsu banii înapoi pi moară și l-au lipsit di moară, și la aceasta au cerut dreptate.

Li s-au cerut armenilor să arăte dovadă vreun hrisov domnescu cu cari să-i fi miluit pe dînșii sau pe acei ce li-au vîndut lor cu aceli lazuri și locuri de fînaț, și ei alt n-au arătat fără numai un suret di pe un ispisoc a măriii sali Mihaiu vodă din let 7234, întru care scrii că avînd tîrgoveții din Roman, armeni și moldoveni, giudecată cu Aftănasii episcop ce-au fost la Roman, jăluind tîrgoveții tot această pricină că între Siret și între Luțca acel loc cît esti l-au ținut moșii și părinții lor și nime nu i-au dijmuit, iar atuncea îi dijmuia, și pe mărturiia răposatului Ghoerghi mitropolit ce au mărturisit că la vreme cînd au fost ipiscop la Roman nu i-au dijmuit, după acea mărturii au întărit tîrgoveților armini și lazurile lor și pe locuri de prisăci pi care au scrisori di cupărături ca să li stăpîne(a)scă și să nu le e dijmă ipiscopiia. Și după suretul acesta au cerșut armenii dreptate.

S-au întrebat pe svinții sa episcop ce răspunde și, întîi, pentru dejmă di pe aceli lazuri și locuri di prisăci i locuri di fînaț, au arătat dovadă o carte de giudecată iscălită de sfințiia sa Iacob mitropolitul și Iordache Cantacuzino logofăt i Radu Racoviță vornic i Costache Razu hatman, întru care scriie că s-au giudecat sfințiia sa episcopul cu tîrgoveții di Roman, armeni i moldoveni, nu vor să dei dijma obicinuită la ipiscopii, fiind acea dejmă dată cu hrisov domnesc la ipiscopii di pe locul gospod a tîrgului Romanului, afară de o parte de loc, osăbit iarăși din locul tîrgului, care esti miluită Bisărica cea Albă din Roman di la ctitorul Știfan vodă cel Bun ; după care jalobă a episcopiii hotărăsc giudecata acei boeri ca acei ci să arată stăpînitori acelor locuri și lazuri precum li-au stăpînit pînă atuncea așa să li stăpîniască, numai dejma din toate să o de la ipiscopii, iar di la acei ce vor ave danie mai vechi decît a episcopiii pi aceli lazuri să le stăpîniască cu loc cu tot și să nu de dijmă, cum și locul ce esti dat Bisăricii Albe să nu să atingă nici ipiscopiia, nici alții. Într-acest chip au hotărît giudecata și au întărit și măriia sa Costandin vodă Racoviță.

Așijdere mai arată părintile episcop alt hrisov, iarăși di la măriia sa Costandin vodă Racoviță, din let 7261, întru care scrii că au întărit sfintii episcopii pi dijma di pe acel loc după hrisovul măriii sali Mihaiu voivod ce l-au văzut, cu care arată că fiind ipiscop Gheorghi, care mai pre urmă au fost mitropolit, cum că ispisoacile ce au avut ipiscopiia pentru dijmă di pe locul domnescu a tîrgului s-au înnecat în apa Bistriții, ducîndu-le la mănăstire Pîngărații, la vreme

https://biblioteca-digitala.ro

catilor (?) [1] şi cum că tîrgoveţii nu vor să de dijmă după acel ispisoc a măriii sali Mihaiu vodă, fiind cu 4 ani mai vechiu dicît al armenilor, au întărit şi măriia sa Costandin vodă Racoviţă.

Şi tîrgoveţii di Roman, tot nevrînd să de dijma, au trimes di i-au adus aice şi, stînd la giudecată, s-au dovedit că umblă rău armenii, fiindcă ipiscopul arată cărţi mai vechi decît ispisocul măriii sali Mihaiu vodă cu care volniceştii pe ipiscopii să ei dijmă dintr-acel loc, fiind dată dijma episcopiii ; şi măcar că s-au înnecat hrisoavili, dar sîngur măriia sa vodă adivereşti în hrisovul măriii sali că au ştiut şi au văzut hrisoavili a episcopiii şi au întărit şi măriia sa. Şi o arată în hrisovul măriii sali Costandin vodă că sîngur mitropolitul Gheorghii au luat dijmă di pe acel loc cînd au fost ipiscop, iar pe urmă după ce s-au făcut mitropolit au mărturisit că n-au luat dijmă şi l-am cunoscut că au avut vrajbă. Şi măriia sa Mihaiu vodă prin mărturiia mitropolitului Gheorghii, cînd s-au giudecat armenii cu Aftănasii episcop, atuncea au dat rămas pre ipiscop să nu ei dijmă. Şi cunoscîndu-să cu divanul măriii sale Costandin vodă că au fost cu greşală înprotiva dreptăţii mărturiia lui Gheorghii mitropolitul, au luat hrisovul din mîna arminilor şi i-au dat să de dijmă.

Iar cît pentru vadul cel di moară din apa Lutchii au răspunsu episcopul că vadul nu este iaz făcut cu toporul din păduri, ci di are vro dovadă domnească asupra vadului, să arăte. Şi armenii au răspunsu că nu au altă dovadă, fără numai stăpînesc din moşii şi părinţii lor.

Cum şi pentru locul cel de dughenă ce au jăluit armenii, iarăşi au răspunsu sfinţiia sa episcopul că, dînd măriia sa Costandin vodă o bucată di loc din locul tîrgului mănăstirii Precistii cu dejmă cu tot, şi fiindcă acea dijmă era dată la ipiscopii mai înainte, pentru ca să nu să păgubască ipiscopiia au dat episcopului vatra tîrgului schimbu, după cum pre largu arată hrisovul măriii sale. Şi au zîs că dintr-acel loc din tîrgu au aflat un loc stărpu, fără dughene, şi au făcut crîşmă şi pivniţă, precum singuri armenii n-au tăgăduit că n-au fost loc stărpu, numai au zis că au făcut ei dugheni şi arzînd de foc au rămas locul slobod. Pentru care pricină am luat sama cu amărunt că dijma să dovideşti din hrisoavili episcopiii că esti dată di domnii trecuţi episcopiii şi singur măriia sa Mihaiu vodă adiveresti că ştii că esti dată episcopiii şi au întărit şi măriia sa, şi mitropolitul Gheorghii cu strîmbătate au mărturisit că n-au luat dijmă, căci singur au ştiut cît au fost ipiscop la domni şi i-au dat cărţi di volnicii di au luat. S-au cunoscut că fără dreptate umblă armenii să nu de dijmă, căci locul au fost domnescu şi ei n-au vro danii domniască că le-u dat locul, ci numai zapisă di cumpărături unul di la altul, şi cu dreptul esti să dea şi ei dijmă, numai locul să-l stăpîniască după cum l-au stăpînit.

Cum şi pentru vadul cel de moară iarăşi am socotit că bini şi cu drept le-(a)u întorsu părintili banii, căci ei n-au triabă, căci apa esti a pămîntului şi pămîntul esti dat mănăstirii Precestii şi nu pot ei să facă moară în vadul mănăstirii şi nici vro dovadă di danii domniască n-au şi cu dreptul esti să o stăpînească mănăstire.

Aşijdire şi pintru locul cel de dugheni, de vreme că locul esti dat di domni mănăstirii episcopiii şi fiind loc stărpu, au avut dreptati episcopiia să facă crîşme precum singuri au mărturisît şi nici vro dovadă n-au pi acel loc, numai atîta dreptate au armenii, di vreme că au apucat episcopiia di au făcut crîşme, să fii datoare episcopiia să le de alt loc pentru loc ca să-şi facă şi ei casă sau dugheni. La aceasta singur părintele s-au priimit.

[1] Probabil catanilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Noi, doamne, aşa am sosotit, iar hotărîri rămîne la mila măriii tale. Preplecate slugili măriii tali,

Ştifan Roset vel logofăt ; Ioan Cant(a) ; Lupu Balş vornic ; Iordache vel postelnic ; Vasile Razu hatman.

(Rezoluţie :)

După giudecata dumnealor veliţilor boeri, cercetînd însuşi domniia me, am aflat că cu calli şi cu dreptate au giudecat, şi di vreme că să dovideşti din scrisorili sfintii ipiscopii că dejma acelor locuri este dată danii mai denainte de domni decît suretul ce au arătat armenii, am hotărît domniia me, armenii să-şi stăpîniască locul, numai dijmă din toate să dea la ipiscopii şi să-i fii datori să le de ipiscopie alt loc de dugheni. Şi am întărit cu a domniii meli pecete.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXIV, doc. 195.
Copie.

390

(Focşani,) 20 mai 1765

Starostele de Putna porunceşte vornicului de Vrancea, Istratie Roşca, să cerceteze şi să evalueze dijma de pe moşia mănăstirii Bogdana pe care au luat-o răzeşii din Cîmpuri, punîndu-i să dea zapis că o vor plăti egumenului.

Vornice Istrate Roşco, aicea înaintea noastră au avut judecată sfinţia sa egumenul de la Bogdana pentru moşiia de la Cîmpuri cu răzeşii de acolea şi, după cercetarea ce s-au făcut, s-au dovedit cum că răzeşii fără cale au întrat în moşiia mănăstirii de au dijmuit. Şi fiind ei rămaşi de judecată, au rămas ca să plătească egumenului venitul moşii ce vor fi luat întru cîţi ani au stăpînit, dar, după învoială ce li-am făcut cu egumenul într-alţi ani trecuţi, i-au ertat de céle ce vor fi luat, au rămas de s-au aşăzat să-i plătească venitul de doi ani.

Pentru care iată i-am rînduit acolea, să chemi faţă pe toţi răzeşii şi alţi împrejuraşi şi să cercetaţi cu amăruntul în frica lui Dumnezeu, ca să arate răzeşii adevărul cît venit vor fi luat într-aceşti doi ani din grîu, păpuşoi, orzu, mălaiu şi altile după moşiia mănăstirii. Şi aflînd adevărul, după învoială ce vor face cu sfinţia sa egumenul, să dea zapis cu zi cum că vor plăti. Cum şi pentru 8 lei ce-i arată egumenul că au cheltuit la hotărîtul acei moşii, iar să dea zapis cu zi ca să-i plătească. Şi aşa dupe cum îţi scriu să urmezi, să faci cercetare şi alegire. Aceasta.

Mai 20, 1765.

Gri(gore) Leon (?) paharnic.

Din poronca dum(nealui) starostelui de Putna, am chemat pe aceşti răzăşi de aice den Cîmpuri, şi ci n-a vrut să să supue poruncii, zicîndu că vor să margă la Eşi. Aceasta.

Mai 30

Istrati vornic

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. LII, doc. 3.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 1 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Slatina să interzică locuitorilor din satele mănăstirii a avea circiumi şi să nu permită decît vînzarea vinului mănăstirii.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuvios rugătorului nostru Ghenadi, egumenului de la mănăstirea Slatina, din parte muntelui, ca după anaforaoa dum⟨nealor⟩ veliţilor boeri ce s-au întăritu şi de către domnie me egumenilor de pe la mănăstiri din parte muntelui, pentru crîşmi cu băutură de prin satile di pe moşiile mănăstireşti. nimi din săteni să nu ţie crîşmă, nici să vînză băutură, fără numai băutură şi în crîşmă să s⟨e⟩ vînză a mănăstirii ce-i esti moşiia sa.

Pentru aceia s-au datu volnicii egumenului să-i propească or pe carii din săteni să nu vînză băutură, nici să ţie crîşmă în sati pe moşiile mănăstirii ce sintu acolo în parte muntelui, ce să fie numai crîşmi cu băutură a mănăstirii să s⟨e⟩ vînză.

Pentru cari poroncim domnie me dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ de ţinut, de s-ar şi arata vreunii înpotrivitori piste carte domniii meli, nu numai pe aciie să-i certi, ce să puii să le tai cepurile de la vasă. dîndu-le poroncă să nu vînză nici o băutură şi să-i supui să urmeze cum s-au hotărîtu şi s-au arătatu mai sus. Într-altu chipu să nu fie.

1765 iunie 1 dni.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 159.
Orig., pecete aplicată.

392

⟨Iaşi.⟩ 1 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii de pe moşiile mănăstirii, din ţinutul Suceava, să-i dea dijma obişnuită, bani de casă pe an sau podvoadă ori lucru de boieresc, iar pentru dijma de fîn să dea cîte zece parale de stog sau o para de stînjen.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodari zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuvios rugătoriului nostru Ghenadie, egumenului de la mănăstirea Slatina ot Suceavă şi pe vechilii ce-şi va puni la moşiili sfintii mănăstiri, acolo la ţinutul Sucevii, di pi tot hotarul să fie volnici a lua dijma obicinuită şi bani de casă pe an sau podvoadă au lucru de boerescu, după

https://biblioteca-digitala.ro

cum dau şi alţi săteni ce şed pin satile pe moşiile altor mănăstiri, cît şi pentru dijma din fîn de la toţi să ia cîti 10 parali de stogul de măsură. Iară cari stoguri ar fi mai mici sau mai mari ca girezile sau de girezi să de cu stînjinul, şi de cîţi stînjini ar veni, să aibă a lua de stînjin cîti o para pe obiceiu.

Pentru care poroncim domnie me dumitale, ispravnice de ţinut, vornic de Cîmpulungu, de s-ar şi arăta vreunii împotrivitori a nu-şi da dijma şi venitul moşiilor obicinuit, pe unii ca aciia ci-i va arăta vechilii egumenului să-i aduci de faţă să li ei sama şi deplin să împlineşti dejma şi venitul moşiilor, să n-aibă mănăstirea pricinuiré de păgubiré, supuindu-i să urmeză cum arătăm mai sus. Iar avînd cineva mai mult a răspundi, să-şi ia scrisori ci-ar ave să vie să ste de faţă.

Acesta poroncim.

1765 iunie 1 dne.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 158.
Orig., pecete aplicată.

393

⟨Iaşi,⟩ 1 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Tutova să cerceteze reclamaţia egumenului de Soveja contra lui Lupu Telibaş, diaconului Eremia şi Mitre Bîrzăi, care se fac „moşinaşi" în moşia mănăstirii de la Costeşti şi să-i oblige a da dijma şi banii de casă.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldovii. Credincios boeriul dumniii mele, dum(nealui) Vasilache biv vel armaş, ispravnic de ţinutul Tutovii.

Îţi facem ştire că ni s-au jăluit rugătoriul nostru Simion, egumenul de la mănăstire Sovejii, pentru Lupul Telibaş i diiaconu Erimie i Mitre Bîrzăiu din Costeşti, de pe Pereschiv ot Tutova, care să făcc că şi ei sînt moşinaşi în Costeşti, în moşie mănăstirii Sovejii. Şi în carte de giudecată a dumnealor veliţilor boeri ce ni-au arătat egumenul să văd daţi rămaşi pe acei de mai sus arătaţi, că n-au moşie, fiindu vînduţi de neamul lor de pe care trăge ei moşie, precum vei înţălege din carte de giudecată, şi să închei toate dresăle şi dovezile a fieştece parte.

Deci, jăluindu egumenul că aceştie de an nu şi-au dat dijma obicinuită şi venitul locului pentru case, şi mai cerîndu ei să vie la giudecată, şi-au fostu datu ei zi de sorocu la Duminica Mare să să afle la divan. Şi egumenul viindu i-au aşteptat în cheltuială şi aceia nici pînă acum n-au mai venit.

Pentru aceia, cerşindu dreptate igumenu, iată că-ţi scriem domnie mea dumitale ispravnice, după carte de giudecată a dumnealor veliţilor boeri, să-i supui pe aceia să nu s(e) mai facă că au moşie, şi dijma din ţarne, din viile

https://biblioteca-digitala.ro

lor, din toate ce n-au dat de după giudecată, cum şi banii de pe casăle lor să înpliniţi la mîna egumenului. Iar ei avîndu mai multu a răspunde, să vie să ste de faţă la divan.

Aceasta poruncim [1].

1765 iun⟨ie⟩ 1.

Pecete gospod.
Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 656, f. 61v.
Copie.

394

⟨Iaşi,⟩ 3 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Slatina să stăpînească livada de pomi rămasă la moartea unui rus în Rădăşeni, iar rudele lui din altă parte, care nu vin să stea pe moşia mănăstirii, să nu aibă nici un amestec.

† Io Grigorii Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostivu gospodaré zemli Moldavscoi.

De vremi ce ni s-au jăluit cuviios rugătoriul nostru Ghenadii, egumenul de la mănăstire Slatina ot Suceavă, pentru că în anii trecuţi vîindu un .....[2] rus ce s-au numit muscal, şi şezînd pe moşiia sfintii mănăstiri în Rădăşeni ot Suciavă, au sădit pomi livadă şi murind acel rus muscal, livada cu pomii au rămas în stăpînirea mănăstirii, şi în anul trecut s-au sculat un .....[2] din Botăşăni zicînd că-i niam acelui rus cu livada şi pe jaloba lui au luat carte gospod să stăpîniască el pomii livada acelui rus .....[2] di pe moşiia mănăstirii. Carile nefiind trăitoriu pe moşiia mănăstirii şi a stăpîni livada rusului fiindu-i şi niam, n-au putut a suferi, ca să nu să facă cu vremi şi moşanu.

Pentru aceia, s-au datu volnicii printr-această carte a domniii meli egumenului şi părinţilor călugări de la Slatina să fie volnici ei a stăpîni pomii, livada acelui rus, iar niamurile lui dintr-altă parte ci-ar fi şezători să nu fie volnici a stăpîni livada. Iar cînd ar eşi den niamurile rusului pe moşiia mănăstirii să s⟨e⟩ folosască mănăstirea şi cu altu venitu, atunci vor stăpîni livada şi dijma să-şi de pe obiceiu. Cum şi alţii săteni ci-ar fi fost şăzători în Rădăşeni şi li-a fi rămas pometi livezi, niamurile acelora ci-ar fi şezători în Rădăşeni să stăpîniască livezile şi dejma să de pe obiceiu, iar şezînd într-alti

[1] La 19 iunie 1767 Grigore Callimachi dă egumenului de la Soveja o nouă carte de stăpînire asupra moşiei de la Costeşti „să fie volnic a strînge şi a lua dijma de a zece din toate sămănăturile şi din tot venitul pe obiceiu şi vin nimeni să nu aibă a vinde pe moşie, fără numai vinul mănăstirii" (Ibidem). — La 6 iulie 1778, Constantin Moruzi voevod porunceşte ispravnicilor de Tutova să cerceteze că: „unii din cei ce se hrănesc n-ar fi dînd dijma la mănăstire... pricinuind că şi ei ar avea moşie în Costeşti... şi să fie mînă de ajutor omului mănăstirii... ca să-şi strîngă şi să-şi ia tot venitul de pe la toţi din toate, după obiceiu" (Ibidem).

[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

părți de loc, ce nu să folosești mănăstirea nici c-un venitu, mănăstirea să stăpînească și acèli livezi.

Și carte gospodu ci-ar ave de stăpînirea livezilor pe jaloba lor, poroncim domniia me ispravnice de ținut, să le iei de la mîna lor să le dai la mănăstiri să nu s⟨e⟩ facă moșinași moșiii mănăstirii, ce avînd mai mult a răspundi să vie să ste de față la divan cu egumenul, de au scrisori pe moșie.

Aceasta poruncim.

1765 iunie 3 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 21.
Orig., pecete aplicată.

395

⟨Iași,⟩ 11 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviințează egumenului de la Bogdana să ia dijma de pe moșia mănăstirii, iar oamenii să-i lucreze cîte cinci zile de boieresc vara și cinci zile iarna sau să-i plătească un leu de casă, precum și dogarii să-i dea a zecea parte din produse.

Io Grigoriie Alixandru Ghica voevoda, bojii milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătoriului nostru, sfinții sale părintelui Isaii, egumenul de la mănăstire Bogdana și omului său pe cini v-ar puni, să aibă a lua și a strînge venitul moșiii Bogdănii ot Bacău[1], de a zăce, din țarini, den fînaț, din livezi, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puțini, să ia cîte o para de stup.

Așijdire și oamenii ce vor fi șezători cu oasa pe numita de mai sus moșiie, să lucrezi zilile obicinuite pe adetul moșiii, 5 zile de iarnă și 5 de vară, iar carii nu vor vré să lucrezi, să de cîté un leu de casă pe an ; cum și de la dogari ce lucreazi butnăriia pe moșiia mănăstirii, să-și ia de a zăce și din tot locul cu tot venitul după obicei.

Iar carii nu s-ar supuni a-și da venitul moșiii, poroncim domniia mea dumitale ispravnice de ținut, să înprinești[2] păr' la cel puțin.

Iar carii v-ar avé a răspundi cu scrisori, să vie la divan. Aceasta poroncim.

1765 iuni 11.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. X, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] Ot Bacău, scris ulterior de altă mînă.
[2] Corect : înplinești.

Institutul de Istorie Academia R.P.R.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 18 iunie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare postelnicului Iordache Iamandi să-şi ia dijma din produse de la Sălceni (Tutova) şi Bereşti (Covurlui), iar oamenii să-i lucreze zilele de boieresc ori să-i dea bani.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle boiariului domniii méle Iordache Iamandi postelnic, să fie volnic cu carte domniii mele a-şi stăpîni şi a-şi dzăciui a sale drepte ocini şi moşii, anume satul Sălcenii cu alte părţi de pinprejur, ce sintu la ţinutul Tutovii, şi giumătate de sat de Birişti[1] ce este la ţinutul Covurluiului.

Deci, după adresă şi scrisori ce va fi avînd, să aibă a-şi lua vinitul moşiii de a dzecea din toate sămănăturile, din ţarini cu pîine şi din fînaţi şi din prisăci cu stupi, însă din cincizăci unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o para de stup, şi din tot locul cu tot vinitul moşiii, însă afară din grădinele cu legumi.

Aşijderea şi oaminii ce vor fi şezători cu casă pe dzisăle mai sus moşii, iarăşi să aibă a lucra de boerescu stăpînului moşiii dzilele obicinuite, iar care n-or vrea să lucredze, să dea bani după obicéi şi după hotărîrea testamentului.

Şi poroncim domnia mea şi dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ al ţinutului, pentru aciia carii nu s-ar supune a-şi da vinitul moşiii să înplineşti de la dînşii, iar cini ar avea mai mult a răspunde să vie la divan.

1765 iun⟨ie⟩ 18.

Procit vel vist⟨ier⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCXCV, doc. 106.
Orig.

397

⟨Iaşi,⟩ 30 iunie 1765.

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează schitului Doljeşti să impună monopolul băuturilor pe moşiile sale, instalînd orîndari prin sate ca să desfacă vinurile proprii.

† Io Grigorie Alixandru Ghica voevoda. bojiiu milostivu gospodaré zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli rugătorilor noştri, părinţilor călugări de la schitul Doljăştii, să fie volnici cu carte domniii meli a-şi pune orîndariu pe moşiile schitului, după hotărîrea ce s-au făcutu pentru mănăstiri ca să fie vol-

[1] Corect : Bereşti.

https://biblioteca-digitala.ro

nici egumenii a-şi puni pin satile sali, pe moşii, orîndar să vîndă la totu feliul de băutură, iar alţii nimi să nu fie volnic a puni nici un fel de băutură, nici a vindi pisti băutura mănăstirii şi pisti orîndă, fără ştirea şi voia egumenului şi a soborului.

Iar carii n-ar păzi hotărîrea, pentru unii ca aciia înpotrivitori, poroncimu domnie me, is⟨pravnice⟩ de ţinut, nu numai să-i propeşti, să-i supui să urmezi hotărîrii, ce pe acei nesupuşi poroncii să-i şi certi, ca să urmezi poroncii domniii meli.

1765 iuni 30 dni.

Procit vel vornic.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. V, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

398

⟨Iaşi,⟩ 10 iulie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare mitropolitului Sofronie Irinopoleos să stăpinească moşia Tîrgului Frumos, obligînd pe locuitori să dea dijma din produse, bani pentru boieresc sau să lucreze zilele hotărîte prin hrisov.

Io Grigori Alixandru Ghica voievod. bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am cart⟨ea⟩ domniii mele sfinţii sale părintelui mitropolitului Irinopoleos chir Sofronie şi omului său ce-l va puni la Tîrgul Frumos, să fie volnic cu cart⟨ea⟩ domniii mele a stăpîni moşiie Tîrgului Frumos şi a o dejmui din pîine, din fînaţ, din prisăci cu stupi, însă din cinzăci unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para, iar din grădini cu legumi să nu ia.

Aşijderea şi de la oamenii ce sînt şăzători în Tîrgul Frumos, încă să aibă a lua bani pe cas⟨e⟩, după hotărîrea hrisovului domniii mele, ori să lucreze zilile ce sînt hotărîte în hrisov şi din tot locul cu tot vinitul moşiii pe obicei.

Pentru care îţi poroncem domniia mea dum⟨itale⟩ is⟨pravnice⟩ de ţinut, de s-ar arăta vreunii nesupuşi a nu-şi da venitul, atît dintr-acestu an, cît şi din anul trecut, pe unii ca aceia să-i apuci şi să-i supui înplinind de pre la toţi venitul moşii. Să nu faci într-alt chip, iar avînd cineva a răspunde, să vie de faţă la divan.

1765 iul⟨ie⟩ 10 dni.

Aceasta scriem.

Procit vel vornic.

Acad. Republicii Socialiste România, Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. V, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 31 iulie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Golia să trimită la moşiile mănăstirii, din Soroca, să oblige pe locuitori a da dijma din produse, a lucra boierescul sau a da bani şi a respecta monopolul vînzării băuturilor.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătoriului nostru . . . . .[1] egumenul de la sfînta mănăstire Golia şi omului său pe cine-l va trimite la moşiile mănăstirii ce sînt la ţinutul Sorocii, anumi Vasilcăul i Voroncăul i Ceilichile cu Zalucenii i Narga, Malova a Răchitoasii, Senetu[2](?), să fie volnicu cu carte domniii mele a stăpîni şi a dejmui după scrisori ce zis⟨e⟩ că ari şi să ia de a zăce din ţarini cu pîine, din fînaţă, din livizi cu pomi, din bălţi cu pişti, din prisăci cu stupi din 50 unul, iar de vor fi mai puţini să e cîte o para de stupu, iar din grădini cu legumi să nu e. Cum şi de pi la oamini ce vor fi şăzători pe numitile moşii a mănăstirii, să lucrezi boerescul, au nelucrînd să de veni⟨tul⟩ dupe obiceiu şi după hotărîre ponturilor. Aşijderi să nu fie volnicu nim⟨eni⟩ a vinde orice feliu de băutură făr' de voe şi ştire omului mănăstirii.

Şi poroncim domnie me dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ al ţinutului, de să vor şi arăta vreunii înpotrivitori a nu să supuni să de venitul moşiilor după obiceiu, să-i supui şi să înplinişti tot venitul păn' la cel mai puţinu. Iar care va avi mai multu a răspundi să vie la divan cu scrisori ce ⟨va avea. Aceasta⟩[3] poroncim.

1765 iul⟨ie⟩ 31

Procit vel vornic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCDLV, doc. 121.
Orig., pecete aplicată.

400

⟨Iaşi,⟩ 8 august 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Bîrnova să oblige locuitorii din satele mănăstirii, Vitolţii, pe Prut şi pe Elan, a da dijma din semănături şi finеţe, din stupi şi bălţi şi a da bani de casă.

Io Grigorie Alecsandru Ghica voevod, cu mila lui Dumnezeu domnu ţării Moldovii.

---

[1] Loc alb.
[2] „Senetu", scris ulterior de altă mînă.
[3] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriului nostru Ignatie, egumenul de la mănăstire Bîrnova, şi după hrisovul de întăritură ce-au arătat de la răposatul Costandin voevod Racoviţă pe danie doamnei Anastasie, fiica doamnei Dafinei a Dabijăi vodă, ctitora mănăstirii Bîrnova, pentru moşii, sate şi sălaşe de ţigani ce-au dat mănăstirii, cît şi satul Vitolţii pe Prut, în ţinutul Tigheciului, pe hotară ce le arată anume în semne, şi altu satu pe Elan, Vitolţii, în ţinutul Fălciului, şi cu un loc de pustiiu, iarăşi în semne arătat.

Deci, la numitele sate de mai sus arătate, volnicu să fie vichilul egumenului a strînge şi a lua dijma din ţarne, din toate sămănăturile, de a zece, din fînaţe, din prisăci cu stupi, din pometi, din bălţi cu peşte şi dintr-altele din toate pe obiceiu, ce numai din grădini cu legumi să nu ia. Şi bani de casă să ia pe an de tot ghospodariul ce-or fi şăzîndu pe moşie, venitul locului, după hotărîre testamentului.

Şi de s-ar arăta vreunii înpotrivitori a nu-şi da venitul moşiilor, poruncim domnie mea, ispravnice de ţinut, să-i supui să urmeze cum hotărîm mai sus, înplinindu şi venitul moşiilor păr' la cel puţin. Iar avîndu cineva mai multu a răspunde, să-şi ia scrisori ce-ar avea să vie să stea de faţă la divan.

Aceasta poroncim.

1765 avgust 8.

Procit vel vornic.

Pecete gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 49.
Copie.

401

28 august 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă împuternicire egumenului de la Caşin să interzică bîrsanilor să vîndă vin pe moşia mănăstirii, în afara celor trei circiumi pe care le-a încuviinţat anterior.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodaré zemli Moldavscoi. De vremi ce domniii meli ni s-au jăluit cuviios rugătoriul nostru Hrisanth, egumenul de la Caşinu, pentru bîrsanii din Caşin di pe moşiia mănăstirii, că ţin crîşmi de vîndu vinu pe la casăle lor şi crîşmile cu vinul mănăstirii să închidu de n-au vînzaré şi să pricinuesti pagubă multă mănăstirii. Deci, de vremi ce după testamentu pin ponturi s-au hotărîtu sătenii să nu ţie crîşmi cu vin să vînză, avîndu crîşmi cu vin cu băutură stăpînii moşiii, şi arătînd egumenul că pe bîrsanii cu voia i-a lăsa să ţie trei crîşmi pe moşiia mănăstirii în Caşinu, iar nu să ţie crîşmi pe la casăle lor, de pricinuescu pagubă în crîşmile mănăstirii. Pentru aceia, s-au dat volnicii egumenului de Caşinu să-şi ţie crîşmile cu vin cu băutură pe moşiia mănăstirii, iar bîrsanii să nu fie volnici a ţine crîşmi cu vinu sau a vindi pe moşiia mănăstirii, ce numai trei crîşmi cu vin să ţie, pe carii i-a lăsa egumenul şi să-şi de venitul moşiii după tocmală ce-or ave.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru cari poruncim domnie me dum⟨itale⟩, is⟨pravnice⟩ de ţinut, de s-ar şi arăta vreunii împrotivitori, să-i supui să urmezi cum arătăm mai sus, ca să nu ţie ei crîşmi cu vinu în tărie, pentru ca să nu pricinuiască pagubă mănăstirii.

Aceasta poruncim.

1765 avgust 28 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXIV, doc. 4.
Orig., pecete aplicată.

402

⟨Iaşi,⟩ 15 septembrie 1765

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează călugărilor de la schitul Dolj eşti să oblige pe locuitorii de pe moşiile Dolj eşti şi Leţcani să dea dijma din produse şi să lucreze deplin zilele hotărîte.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele rugătorilor noştri părinţilor călugări de la schitul Dolj eştii, ci este la ţinutul Romanului, să fie volnici cu carte domniii mele a-şi stăpîni drepte moşiile sale ce au împrejurul schitului, cu iazuri şi vaduri de mori în pîrîu Albăi şi în pîrîu de pe supt mănăstire şi în Lăţcoaia, şi bălţile de peşti ce are în şesul Siretiului pe moşie Dolj eştilor şi a Leţcanilor şi să aibă a lua de a zece după obiceiu, din toate sămănăturile, din pîine şi din fînaţ şi cînepi, din prisăci, din cinzăci de stupi unul, iar fiindu mai puţini, cîte o păra de stup ; şi din tiutiun şi din curechiul ce fac de vîndut, afară din grădinile cu legumi ce sintu de hrana casilor lăcuitorilor, cum şi din fînu după obiceiu, iar din stogurile ce le fac mai mari de măsură, cîte o păra dă stînjin ; şi în iazurile ce au ezite, cum şi în bălţile ce sintu pline de peşti, nime să nu fie volnic a-şi pune cînipi sau inaţă la topit, stricîndu apa şi prăpădind peştile mîncîndu-l şi vînzîndu-l. Iar de ar pune cu învoială inaţe sau cînepi şi ar vîna bălţile cu tocmală, dîndu-şi adetiul după aşezare şi obiceiul pămîntului, atunce să fie volnici.

Şi poroncim şi dumitale ispravnice al ţinutului, pe unii ca acie ce n-ar urma ponturilor şi poroncilor domniii mele, şi-şi mistuescu dejma şi nu lucriază deplin zilile hotărîte, pe unii ca aciia, după poroncă ce ai de la domnie me, să-i supui să urmezi. Iar carii ar ave mai multu a răspunde şi nu s-ar odihni cu giudecată acolo, să le dai zi cu mărturie dumitale, viindu faţă, să avem ştire.

Aceasta poroncim.

Let 1765 săpt⟨emvrie⟩ 15.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Dolj eşti, pach. I, doc. 39.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 1 ianuarie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăşte prin „ponturi" obligaţiile locuitorilor faţă de stăpînii moşiilor.

Cu mila lui Dumnezeu noi Grigorie Alexandru Ghica voievod, domn ţării Moldaviei.

Facem ştire cu acest hrisov al domniei méle că viindu-ne necontenite jalobe de la lăcuitorii ţării ce şădu pe moşii, atît boereşti, cît şi mănăstireşti, cum şi pe moşii răzăşăşti, prin care jalobe arătîndu-ne că să asupresc cu lucrul stăpînilor moşiii făr' de nici o orînduială sau dreptate ; asemenea mulţi şi din stăpînii moşiilor ne-au jăluit precum oamenii ce şăd pe moşiile lor nu să supun nici la o slujbă, sau de să şi supun, cînd le este voia şi cît li-i voia, ci cu această a lor nesupunere să lipsesc stăpînii moşiilor de folosul ce ar putea avea de pe moşiile lor. Şi aşa, cînd stăpînii moşiilor pentru lăcuitori jăluind de nesupunerea lor. cînd lăcuitorii asupra stăpînilor moşiii pentru asupreala şi peste orînduială slujbă ce cerea de la dînşii făcea jalobe şi niciodată nu să deşărta divanul de pricini ca acéstea.

Pentru care, vrînd domniia mea a să pune la orînduială bună aceste pricini, ca şi lăcuitorii ce şăd pe moşiile altora să nu fie asupriţi cu lucru boeresc peste orînduială şi fără dreptate, cum şi stăpînii moşiilor să nu se lipsască de venitul ce li să cade a avea de pe moşiile lor, ci cu orînduială şi dreptate ce s-ar păzi, la amîndoao părţile să rămîe odihnite şi mulţămite, ştiind atît lăcuitorii ce au să lucreze stăpînilor moşiii, cît şi stăpînii ce au a nădăjdui a avea venitul de pe moşiile lor, ca să nu să asuprească nici o parte, nici alta, mai mult peste cît s-au socotit a fi cu dreptate, iată am hotărît domniia mea pentru fieştecare pricină în ce chip să s⟨e⟩ urmeze, arătînd prin cinsprăzece ponturi carele să vor scrie mai gios, cu hotărîre ca fieştecare din lăcuitori mai mult din cît arată prin ponturi să nu fie supăraţi, cum şi din stăpînii moşiilor nimenea să nu cutéze a asupri mai mult pe cei ce vor lăcui pe moşiile lor, ci întocma după cum să arată prin ponturi să să urmeze şi să să păzească. (Adecă :)

1. Doaosprăzece zile să lucreze fieştecare sătean întru un an stăpînului moşiei, (însă :) patru zile de primăvară, patru zile de vară, patru zile de toamnă.

2. Fieştecare sătean să lucreze acéste doaosprăzéce zile la rînduitele vremi, la orice lucru ari avea trebuinţă stăpînul moşiei, însă din răsăritul soarelui şi pînă la apus, cu odihna sa ce s-ar cădea, şi cu dreptate lucrînd slujbă de o zi ca cînd ari lucra şi pentru însuşi trebuinţa sa.

3. Fieştece om căsariu şi holteiu în vîrstă, fără tată, carii vor fi de slujbă, să lucreze acéste doaosprăzece zile rînduite, iară flăcăul neînsurat ce va şîdea în casă cu tatăl lui, de va fi şi de slujbă, să nu să supere, fiindcă va lucra tatăl lui, iară cel neputincios şi nevolnic să nu să supere cu slujba întru nimic.

4. Cel care din pricină de boală, sau că ar fi dus aiurea cu altă trebuinţă, sau cu chirie, să aibă a da stăpînului moşiei pe acéle zile ce au fost să lucréze cîte doaozeci bani noi pe zi, sau să dea plata pe zi unui om ce ar lucra stăpînului moşiei cu hac în locul celui ce n-ar lucra din vreo pricină arătată mai sus, ori după cum să va putea învoi.

https://biblioteca-digitala.ro

5. Carii din săteni ar vrea să dea bani la stăpînul moşiei ca să nu lucréze, să nu aibă săténii acea volnicie. Iar stăpînul moşiei de va vrea să ia bani pentru lucru, volnic să fie.

6. La moşia ce va fi şăzătoriu săteanul, acolo să aibă a lucra fieştecare acéle rînduite doaosprăzece zile pe an, sau şi la moşia ce va fi alăturea cale de trei, de patru ceasuri. Iară de-l va duce mai departe, cale de cinci, de şasă ceasuri, să i să socotească pierzarea zilii din cele doaosprăzece rînduite zile, iar cu podvăzi şi cu alte angîrii să nu să supere.

7. Lucrînd fieştece om acéle doaosprăzéce zile pe an, pe rînduiala arătată, să aibă a da toţi şi dijmă din toate, după obicéiu, de a zecea, la stăpînul moşiei şi nime să nu cutéze a-şi rîdica de pe ţarină pînă nu va veni stăpînul moşiei sau omul său ca să-şi ia dijma, pecum şi stăpînii moşiei să aibă purtare de grijă a mérge sau a trimite om la vréme, afară numai din grădinile cu legumi ce vor fi numai de trebuinţa casii lui, iar fiind de neguţătorie să dea dijmă.

8. Satele ce vor fi pe margenea hotarului ţării Moldovii să lucréze pe giumătate, adecă şasă zile să lucréze întru un an, în trei vrémi, cum şi bani de a fi să dea pentru slujbă, pe giumătate să dea, adecă cîte zece bani pe zi, iară dijmă să dea fieştecine din toate pe obicéiu.

9. La sate răzăşăşti, de să vor afla săteni făr' de moşie, să nu să supere cu lucrul, ci să dea bani după cum s-au hotărît mai sus pentru acéste doaosprăzece rînduite zile de lucru, dînd şi dijmă după obicéiu, a zécea, şi răzăşii să-şi înpartă întocma pe cîte părţi de moşie va avea fieştecine.

10. Vin, numai stăpînul moşiei să pună să vînză pe moşie sa, cum şi carii s-ar învoi cu stăpînul moşiei, iară altul nimenea să nu fie volnic a vinde. Iară alt féliu de băutură nu vor fi popriţi nici săténii. Aşijderea şi vinul stăpînului moşiei după ce să va vinde, să aibă a vinde şi sătenii, învoindu-să cu stăpînul moşiei.

11. De va fi trebuinţă de arat, cîte pluguri vor eşi în satu, să are tot plugul pe zi zéce paşi, şi pasul să fie de şase palme, iară de va fi arătura în ţelină, să are optu paşi. Şi cîţi oameni vor fi părtaşi la acel plugu, arînd paşii rînduiţi, să să scutească fieştecare de o zi din céle doaosprăzéce zile, atît cel ce va avea un bou, cît şi cel ce va avea doi boi sau şi mai mulţi, cum şi cel ce va fi numai cu capul. Iar care nu va fi părtaşu la acel plugu va lucra acéle rînduite zile la altă slujbă ce va vrea stăpînul.

12. De va fi trebuinţă de prăşit, să prăşască fieştecare om pe zi o firtă, adecă a patra parte de pogonu.

13. De va fi trebuinţă de săcerat, să săcere fieştece om pe zi trei clîi.

14. De va fi trebuinţă de cositu fîn, să cosască fieştecare om pe zi giumătate de falce.

15. De va fi trebuinţă de adunatu şi de clăditu, să adune şi să clădească fieştece om pe zi giumătate de falce.

Acéste cinci ponturi ce s-au hotărîtu cu nartu, lucrîndu-le fieştecine după hotărîré, să i să ţie în samă din céle doaosprăzece zile rînduite pe an, cum şi la altu lucru, lucrînd fieştecine după cum s-au arătat prin ponturi, iarăşi să i să ţie în samă din rînduitele doaosprăzece zile a anului. Iară carii din seténi

https://biblioteca-digitala.ro

vor face tocmeală pentru lucru cu stăpînul moşiei, după zapisul acel de tocmală să să urmeze.

Şi aşa la toate să să urméze nestrămutat, ferindu-să atît stăpînii moşiilor a sili pe cei ce vor şîdea pe moşiile lor peste cît să hotăraşte prin ponturile ce să arată întru acest hrisov, cît şi cei ce vor şîdea ori pe a cui moşie să nu cutéze a lipsi pe stăpînul moşiei cît de puţin din cît s-au hotărît, ce şi o parte şi alta să păziască întocma după cum să hotăraşte.

Scrisu-s-au hrisovul acesta cu toată orînduiala, după cum să véde, de Procopie dascalul, în curgerea anilor.

Vleat 7274 (1766) ghen(arie) 1 dni.

Milostiiu bojieiu Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, gospodar zemle Moldavscoi.

Io Grigorie Ghica v(oievod) (m.p.).

Iordachi Costachi vel vist(ier) procit.

(Menţiune:) S-au scris în condică de Grigori Hudici, în sfînta mitropolie, 1804 iuni 30.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIX-a, doc. 10.

Orig., pecete aplicată. Mai sînt şi următoarele copii: Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 27—28; Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 77—80; ibidem, Ms. 91, p. 71—74; ibidem, Ms. 95, p. 102—107; Arh. St. Iaşi, pach. 48, doc. 1, f. 96v—98v; ibidem, Ms. 1707, pag. 112—116.

Un extras din 2 mai 1766 cuprinde numai cele 15 „ponturi" fără partea introductivă a hrisovului (Acad. Republicii Socialiste România, pach. II, doc. 108).

Publicat cu unele greşeli în: *Colecţia de aşezăminte făcute înainte de Regulamentul Organic*, Iaşi, 1857, p. 17—19; *Uricarul*, vol. II, p. 217—222; D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri privitoare la chestia ţărănească*, vol. I, Buc., 1907, p. 25—28; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii...*, p. 462—465.

404

(Iaşi,) 9 ianuarie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Pobrata să stăpînească moşiile mănăstirii, obligînd pe locuitori a-i da dijma din produse şi a-i lucra 12 zile de boieresc, ori să plătească fiecare cîte 2 lei pe an.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostivu gospodaré zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii meli cuviios rugătoriului nostru Hrisanthu, egumenul de la mănăstirea Pobrăta ot Suceavă, să aibă a-şi stăpîni drepti moşiile ce va ave înpregiurul mănăstirii şi mai departi de mănăstiré, de la ţinut(ul) Sucevii, pe ispisoacii gospod şi hotarnicii ce va ave, moşii alesă şi hotărîti, di pe totu hotarul lor să li ie toată dejma şi totu venitul, din totu locul pe obiceiu, ce numai din grădini cu legumi să nu ie, dar din curechi să ie. Şi de toată casa,

https://biblioteca-digitala.ro

de căsar ci-or fi şezători pe moşiile mănăstirii, să le ie pe anu cîti doi lei de casă, însă să ie de la carii n-ar lucra de boerescu celi 12 zile pe anu, adică 4 zili de primăvară şi 4 zili de vară şi 4 zili de toamnă, la orce trebuinţă ar ave mănăstiré de lucru, după hotărîrea testamentului ce s-au făcutu cu sfatu de obştii.

Şi poroncim domniia me dum(itale), is(pravnice) de ţinut, oricari s-ar arăta înprotivitori, să-i supui, să urmezi cum hotărîmu mai sus, înplinindu şi venitul moşiilor păr' la cel puţinu, iar avînd cineva mai multu a răspunde, să viie să ste de faţă la divan, cu scrisori ci-ar ave. Aceasta poroncimu.

1766 ghen(arie) 9 dni.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Pobrata, pach. X, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

405

Iaşi, 11 ianuarie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Slatina să oblige pe locuitorii din Mălini, care de la o vreme urmează după hrisovul dat cîmpulungenilor, să-i dea dijma din produse şi să-i facă douăsprezece zile de boieresc, ori să dea cîte doi lei de casă.

Io Grigorie Alicsandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vrémi ce domniii mele au dat jalobă rugătoriul nostru Ghenadi, egumenul de la mănăstirea Slatina ot Suciaavă, şi cu tot soborul de acolo, zicînd că avînd sfînta mănăstire o moşie, anume Măienii, la ţînutul Sucevii, pe care moşii fiind şezetori oameni cu casa şi să hrănesc pe numita moşii şi venitul obicinuit nu se supun a-l da, ce acei oameni urmiază de la o vremi după hrisovu domniii mele ce esti la cîmpulungini şi numita mănăstiré este păgubaşi de venitul acei moşii, pentru oare au cerşut dreptate numiţii părinţi la domnie me.

Iată că li s-au dat această carte a domniii mele prin care hotărîm să aibă a lua de a zece din ţarini cu pîini, din cîmpi, din fînaţi, din livezi cu pomi, din bălţi cu peşté, din priseci cu stupi, însă din cincidzéci unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o păra de stupu şi din totu locul cu tot venitul moşiii să e pe obiceiu şi după hotărîre ponturilor ce sînt în visterie domniii mele ; iar din grădini cu legumi să nu ia.

Aşijdere şi oamenii ce vor fi şezători cu casa pe numita moşie să lucreze zilele obicinuiti, adică 6 dzile de vară şi 6 dzile de iarnă, iar care nu vor vre să lucreze, să de cîte doi lei de casă pe an.

Iar de s-ar arăta vreunii înprotivitori a nu da venitul pe obiceiu, poroncim domnie me dum(itale) is(pravnice) al ţînutului i dum(itale) vor(nice) de

https://biblioteca-digitala.ro

Cîmpulungu, dela unii ca acie să înplinești tot, pănă la acel mai puținu. iar avînd cineva a răspundi. să vie la divan.

Într-altu chip să nu fie. Aceasta poruncim.

Let 1766 ghen(arie) 11.

Procit vel logofăt.

(Pe verso :)

Pe Mălini. ispisocul lui Alicsandru vodă, ctitor mănăstirii.

(În altă parte :)

Pe Mălini și pentru Verijeni.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 182.
Orig., pecete aplicată.

406

(Iași,) 8 februarie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Ilie Costache și altui boier să cerceteze la fața locului reclamația ieromonahului Dionisie Hudici împotriva locuitorilor moșiilor sale Cordăreni și Săpoteni, dintre care unii s-au mutat din siliște, călcînd finațele și țarinile, iar alții i-au prins peștele din iazuri făcîndu-i și alte stricăciuni.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. Cinstit[1] și credincioși boerii domniei méle, dum(neata) Ilie Costache biv vel spatar i dum(neata) . . . .[2].

Facem știre dumilor voastre că domniei méle au jăluit rugătoriul nostru ieromonah Dionisiie Hudeci, dzicînd că avînd șapte părți de moșie în satul Cordărenii și alt sat alăturea, Săpoténii, era satul așăzat pe hotarul Cordărenilor, avînd loc îndestulat de hrană ; iar de la o vreme, din pricina iarmaroacelor cu turcii, s-au răsipit din siliștea satului Cordărénii și s-au mutat pe loc de țélină, pe supt dumbrăvi și pe văi, iar o samă s-au mutat pe hotarul Săpotenilor, iarăși pe loc de țelină ; și mai în urmă cei mai mulți s-au mutat iarăși în siliștea Cordărenilor la besérică, iar unii stau și păn' acum mai în laturi din siliște, și unii pe hotarul Săpoténilor, și-i calcă amîndoao moșiile și finațile și țarinile, fiind de-a pururea și între dînșii gîlcevi și pagube de munca lor.

Și făcînd și doao heleștii pentru folosul lor și chiverniseala hranii sale. i-au popritu mult de la stricăciu(ni)le și tîlhușagurile lor ce făce în iazuri, la care tăindu iazul din Cordăréni, afară de alte măistrii ce avea, au găsit în iaz și la o sută de coșuri cîte de doao și trei pătrări. Pentru care pagubi, avînd și giudecată, i-au și ertat și au și plătit, dînd și zapis cum că nu să vor mai apropie de péștele din iazuri, puind și păzitori, și însuși ei luînd aminte unul alt(uia). Și depărtîndu-să el de la moșiile sale, iarăși s-au apucat

[1] Așa în text.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

de meşterşugul lor, prinzînd peştele zioa şi noaptea şi tăind iarăşi iazul din Cordăreni, de aghie au găsit ca 20 baniţă de péşte. Şi mai tăind în iastă toamnă şi iazul din Săpoténi, care iaz era netăiatu de cînd îl făcusă, n-au găsit péşte, asémene, mai nimic. Şi sînt ştiuţi aieve cum au vînat peştele. Şi puindu şi păzitori, au prins pe păzitorii noaptea, învăliţi la obraze, şi l-au bătut muindu-l în balbă [1], şi l-au bătut vrînd să-l şi înnece, zicîndu-i să nu să mai afle păzitori de iazuri că-l vor omorî. Şi din pricina lor nime nu să mai apucă păzitor.

Aşijdirea mai avînd şi o livadă de pomi într-un rédiu, afară din sat, mergu în silă cu grămadă şi scutură pomii, şi noaptea şi zioa, şi puindu-să în pricină păzitoriul, l-au şi bătut, zicîndu-i să nu să facă păzitoriu.

De care jalobă ca aceasta şi obrăznicie tîlhărească, însumi şi domniia mea ne-am minunat, şi vrînd ca să trimitem oameni domneşti să aducă pe fruntaşii satélor înpreună şi cu păzitorii să să giudece cu divan şi să să plinească pagubile şi să să şi pedepsască ca nişte răi tîlhari. Şi, socotind domnie mea că fiind dumneavoastră rînduiţi de către domnie mea ca să hotărîţi acele moşii acolo, iată vă poroncim ca să cercetaţi cu amăruntul toate jalobele de mai sus-numitului ieromonah, atîta pentru înprăştiitura satului şi călcare şi pagubile moşiii, şi zapisul ce au dat după cartea domniei méle oamenii de Şipoténi că să vor strînge în satul Cordărénii, unde le iaste şi besérica şi céialalţi oameni, atîta şi pentru călcare zapisului ce au dat pentru furtuşagurile heleşteilor. Şi numaidecît să arăte cei drepţi pe vinovaţi, ca să să înplinească şi toată paguba şi să ia şi pedeapsă ca să să veghe nişte răi ca aceia, să fie spre pilda a mulţi. Iar nearătîndu-i, să ştie bine că însuşi capetele satelor, adunîndu-să aice, să vor pedepsi şi din casăle lor să va înplini toată paguba. Şi cu mărturie dumilor-voastre în frica lui Dumnezeu să ne înştiinţaţi atîta pentru pagubile ce-ţi dovedi a iazurilor, cît şi pentru toate pricinile.

Aceasta scriem.

Let 1766 fevruar 8.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XXII, doc. 21.
Orig., pecete aplicată.

407

⟨Iaşi,⟩ 16 februarie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Ştefan Capşa mazil, lui Crîstea Stroescu şi altor fraţi ai lor, să stăpinească satul Stroeşti (Suceava) şi să oblige pe locuitori să le dea dijma din produse după „ponturi", să lucreze fiecare 12 zile de boieresc sau să le răscumpere, dacă vor stăpînii, cu cîte 20 de bani noi pe zi şi să respecte monopolul vînzării băuturilor.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

[1] Corect : „baltă".

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii meli lui Ştefan Capşe mazil şi Crîstii Stroescului şi altor fraţi ai lor, să fie volnici a stăpîni a lor driaptă ocină şi moşie ce au, anumi satul Stroeştii, pe apa Moldovii ot Suceavă, şi după scrisori, di pi totu hotarul moşiii, să aibă a-şi lua dejma din toati pe obiceiu, după hotărîrea hrisovului ce s-au dat poroncă pin ponturi cătră ispravnicii de ţinuturi, numai din grădini cu legumi ce-or fi de hrana casălor lor să nu le ia dejmă, iar carile li-ar fi de vînzare să le ia dejmă.

Şi tot sătianul să lucreză stăpînului moşiii pe anu de boerescu 12 zili, adică 4 zili de primăvară, 4 zili de vară, 4 zili de toamnă, la ce-ar ave trebuinţă de lucru stăpînul moşiii, după ponturi. Iar sătenii să n-aibă volnicii să de bani ca să nu lucreze aceli zile, ce, de va vre stăpînul moşiii să ia bani, să le ia pe zi cîti 20 bani noi de sătianu şi aşa nu vor lucra zilile de boerescu.

Pentru băutură, numai vinu stăpînul moşiii să ţie, iar altă băutură să vînză şi alţii, iar cîndu nu va ave băutură vinu stăpînul moşiii, cu ştire stăpînului moşiii să vînză şi sătenii, dîndu-şi venitul moşiii.

Şi la toati să urmezi după ponturi ce s-au făcutu cu hotărîré, iar nu într-altu chipu.

Aceasta poroncimu [1].

1766 fev⟨ruarie⟩ 16.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLXIII, doc. 71.
Orig., pecete aplicată.

408

⟨Iaşi,⟩ 12 aprilie 1766

Grigore Alexandru Ghica, domnul Moldovei, scrie ispravnicului de Roman să poruncească unor unguri de la Miclăuşani, care locuiesc pe moşia mănăstirii Doljeşti şi fac stricăciuni în ţarini şi fîneţe, să se mute în sat sau să-şi facă gard în jurul aşezării lor.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

---

[1] Cu data de 17 fevruarie 1766 Grigore Al. Ghica porunceşte lui Constantin Canano, biv vel paharnic şi lui Ilie, serdar, ispravnici de Suceava: „Vă facem ştire că domniii meli au jălit Ştefan Capşe, mazil ot Suceavă, nepotul lui Năstase Stroescul, pentru moşia Stroeştii di pi apa Moldovii, ot Suceava... şi fiindcă din anul trecut, după cum era obiceiu, sătenii ce-i şed pe moşie nu i-au dat leul de casă, nici i-au lucrat zilele de boeresc, ci nici dejma moşiii obicinuită n-au dat-o numitului mazil. Şi cerşind dreptate, iată că vă scriem dum⟨neavoastră⟩ is⟨pravnicilor⟩, văzind carte domniii meli, să cercetaţi pentru venitul moşiii din anul trecut şi să-i pliniţi mazilului atît cîti un leu de casă de gospodariu ce-or fi şezînd pe moşia lui, cît şi toată dejma obicinuită ce n-or fi dat. Iară de la primăvară să-i supuneţi să urmezi toţi sătenii a lucra zilile de boeresc stăpînului moşiii şi a-şi da dejma după hrisov ce s-au hotărît şi ponturi ce s-au dat cătră is⟨pravnicii⟩ de ţin⟨u⟩t⟨uri⟩ să urmezi şi cărţii de stăpînire stăpînilor moşiilor" (Ibidem, doc. 72, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Credincios boeriu domniii mele, dum(neata) Manolache biv vel armaș, is(pravnicul) Romanului, îți facem știre că domniii mele au dat jalobă rugătorii noștri călugării de la mănăstire Doljeștii, de la acel ținut, pe niște unguri din satul Miclăușenii, ce șed cu casile lor la șesul Siretului, pe loc de țelină, în margine hotarului mănăstirii.

Și în anii trecuți, hotărîndu-și moșie, oamenii de Miclăușeni ce șide în locul fînaților și a țarinii își ținé locul îngrădit de cătră satul lor, cum și Doljeștii de cătră casile lor și, pe hotărîtura ce-au hotărît boerii de cătră mănăstire și de cătră Miclăușeni, au silit călugării pe oamenii săi de au pus gardu și de cătră Miclăușeni, și acii oamini de Miclăușeni ci-au venit pe locul cel îngrădit de hrană s-au mutat la locu de odihnă și hrana lor. Iar acii unguri ce-au rămas lîngă gardu den afară, pe locul Miclăușenilor, nu numai că le calcă locul cel de hrană, ci încă și gardul îl farmă și-l strică și nu vor să pue gardu dispre satul lor, nici să mută din locul cel de hrană la săliște, unde este satu și biru lor.

Și Doljeștii a-și îngrădi moșie pinpregiur și dispre dînșii nu pot, fiindcă este loc de hrană și s-ar ține făr' de gardu, cum și alti țarini, ce de răul lor nu pot să s(e) hrănească făr' de gardu, și obiceiul lor pînă acum era de-și pune ei gardu despre casile lor.

Pentru care iată scriem dumi(tale), luîndu cart(ea) domniii mele, să aduci de față pe acii unguri și să cercetezi pricina. Și fiindu după cum ne jăluesc călugării, să le poroncești să-și pue gardu ei dispre casile lor, sau să-și margă cu casile în silișle lor, unde ședu și alți oameni a lor, ca să nu să superi locul de hrană cu călcare vitelor lor sau cu gardu.

Iar fiindu pricina într-altu chip și neputîndu-i așeza acolo și s-ar tragi vreo part(e) la divan, cu mărturie dumitale să avem știre. Aceasta scriem[1].

Let 1766 ap(rilie) 12.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Doljești, pach. I, doc. 40.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] La 26 aprilie același an, ispravnicul de Roman scrie oamenilor următoarele: „Voi, unguri din Miclăușeni, ce sînteți cu șiderea la șăsul Siretului, lîngă hotarul moșiii Doljăștilor, aicea au adus părintele Dionisie luminată cart(ea) măriii sale lui vodă, jăluind că unde sînteți voi cu șiderea nu este loc de sat, nici săliște vechi, ca să șadă oameni cu șiderea la acel loc, fiindcă este loc de țarină și de hrana tuturor. Și, pentru ca să nu să facă stricăciune țarinii, s-au pus gardu, puindu cel mai mult gardu călugării de la mănăstire cu oamenii ce-au avut. Și voi nu vă mulțămiți că vă lasă să șideți la locul acela unde este de trebuința țarinii și, în loc ca să îngrădiți, voi v-ați sculat și ați stricat gardul ce s-au fost făcut, din care pricină să face multă pagubă în țarină de cătră vitele voastre.

Pentru care iată că vă scrim, de vreme că voi sînteți cu șiderea unde nu este cu cale a șide, fiind la mijlocul țarinii, și gardul ați stricat și toată stricăciune țarinii este despre vitele voastre, să căutați, pe unde ați stricat gardul, să-l tocmiți puindu-l la loc după cum au fost, că, netocmind gardul și mai făcîndu-să cît de puțină stricăciune la țarină, oi triimite de ⟨vă⟩ vor aduce cu ciobote și nu numai că veți plăti toată acea pagubă îndoit, ce încă voi da-vă și certare cîte trii sute de toege la talpe. Și după cum vă scriu, mai mult să nu așteptați, ce gardul să tocmiți, ca să nu să păgubească oamenii de hrana lor. Aceasta" (Ibidem, pach. V, doc. 73, orig.).

În legătură cu această chestiune mai dăm și o altă jalbă cătră domnitor din partea egumenului de la mănăstirea Doljești, din 3 iulie: „Jăluesc măriii tale pentru niște oameni unguri ce să află trăitori pe hotarul moșiii Doljăștii, la șisul Siritului, unde esti loc de fînațu, și fac multă pagubă și stricăciuni cu rîmătorii și vitile lor la locul de fînat de să păgubește mănăstire de venitul locului; și li-am zis ca

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 29 mai 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel stolnicului Constantin Sturza să-şi ia dijma de pe moşia Vlădeşti situată în afara celor „două ceasuri", poruncind şi uşurgiilor să nu se amestece la acest sat.

† Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vréme ce domniii mele ni-au arătat credincios boeriul nostru dum⟨nealui⟩ Costandin Sturza biv vel stolnic că are o moşie la olatul Grecenilor, anume Vlădeşti, afară din cele doao ceasuri şi s-ar fi întinzîndu uşurgii şi alţii de iau dejma obicinuită de la cei ce să hrănescu pe dînsa, iar dumnealui este păgubaş de venitul moşiii sale, pentru care, cerşind de la domniia mea dreptate, i-am dat volnicie printr-această carte a domniii méle ca ⟨de la⟩ oricine s-ar hrăni pe acea moşie a numitului boeriu să aibă a-şi lua dejma deplin şi din toate după obiceiu.

Şi de vreme că această moşie iaste în olatul Grecenilor şi afară din cele 2 ceasuri, poroncim domniia mea şi voao uşurgii ca niciidecum să nu vă atingeţi de moşiia aceasta a lua dijma cu chip de uşur, ce sîngur stăpînul moşiii să-şi ia venitul moşiii sale din toate şi de pre la toţi, fiindcă uşurul domnescu să ia numai din pînile ce s⟨ă⟩ fac pe locul celor 2 ceasuri, iar afară dintr-acele doao ceasuri, oricine şi pe a cui moşie ar lucna, volnic este stăpînul moşiii a-şi lua dejma

---

să iasă de acolo să să aşezi tot pe moşie mănăstirii, că esti loc, şi ei nu vor, zicînd că nu s-or strămuta de acolo de la şisul Siritului. Şi acum, din pricina lor, moşie Doljăştii să calcă cu doao imaşuri şi di vitile lor cîţi şid acolo la şis cu casă, loc ca trii sute fălci, şi să calcă şi de vitile altor săteni ce şidu în margine moş'i Doljăştii, din sus despri mănăstire, şi cu pricina imaşurilor a doao locuri să aduce mănăstirii multă păgubire de venitul ce ar ave de pe moşie Doljăştii, că atîta loc de fînaţ ei îl fac imaş de-l ţin şi-l pascu cu vitile lor. Şi afară dintr-acel loc ce-l ţin ei imaş, fiind puţintel şi de fînaţ, cu rîmătorii ce ţin ei acolo la şes, merg rîmătorii toamna şi primăvara şi fac rîmături la locul de fînaţi de-l strică şi acel puţintîl loc, de nu pot cosaşii a cosii de rîmăturile rîmătorilor lor.

Ce acum, fiindcă s-au scris luminată cante măriii tale cătră svinţie sa părintele episcop di Roman şi cătră dum⟨nealor⟩ ispravnici de Roman, ca să hotărască şi să aliagă nişte părţi de moşii ce ari mănăstirea Doljăştii tot acolo înprigiurul moşiii Doljăştii, danii şi cumpărături, să să scrii o luminată cante şi pentru această pricină ⟨a⟩ acilor unguri ce şedu la şesul Siritului, de este cu cali să fie statornici şezători acolo, ori de nu esti. Şi, negăsindu-să cu cali a fi iei statornici acolo, să le dăm loc aiure tot pe moşie mănăstirii, să să mute cu casile lor unde s-a socoti, a nu să da atîta supărari nici lor, nici păgubiri mănăstirii de vinitul moşiii ; că de va rămîne să fii acii oameni trăitori tot acolo, apoi mănăstiri Doljăştii mai mult are pagubă decît folos de ace moşie. Şi cum a fi mila măriii tale.

Smerit rugătoriul măriii tale, Artimon staritul şi egum⟨enul⟩ mănăstirii Doljăşt'i şi cu tot săborul" (Ibidem, pach. II, doc. 15, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

şi venitul cel obicinuit după dreptate. Şi după cum hotărîm mai sus prin domneasca noastră carte, aşa să s⟨e⟩ urmeze. Aceste poroncim.

1766 mai 29 dni.

Io Grigore Ghica voevod ⟨m.p.⟩.
Racoviţă vel logofăt procit.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCL, doc. 62.
Orig., pecete aplicată.

410

⟨Iaşi,⟩ 29 iulie 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Birnova să oblige pe locuitorii de pe moşiile Găureni, Todirel, Piciorul Lupului, Ciurea şi Ciurbeşti să dea dijma din produse, să facă 12 zile de boieresc sau să dea cîte 2 lei de casă şi să nu vîndă vin fără aprobarea lui.

Io Grigore Alecsandru Ghica voevod, cu mila lui Dumnezeu domnu ţării Moldovii.

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriului nostru Ignatie, egumen de la mănăstire Bîrnova, ca să aibă a-şi lua venitul de pe moşiile mănăstirii di pe lunca Bîrnovii, din Găureni, din Todirel, din Piciorul Lupului, din Ciurea, de pe Ciurbeşti ot ţinutul Iaşii, din ţarne, din toate sămănăturile, din fînaţe, din pometi, din vii, din prisăci cu stupi, din 50 unul, iar fiindu mai puţini să ia cîte o pănа de stupu şi dintr-altele din toate pe obiceiu, cum şi din grădini cu legumi din care vor avea de vînzare de alişverişul lor, să iae dijma obicinuită, iar care or fi numai de hrana casăi lor să nu iae.

Şi tot omul gospodar de pe numitele moşii să aibă a lucra mănăstirii de boerescu pe an acele 12 zile la vreme rînduită, după hotărîre testamentului ce s-au rînduit prin ponturi.

Cum şi pentru crîşme de pe numitele moşii, cîndu n-a avea vin, băutură, mănăstire de vînzare în crîşme, atunce să vînză şi sătenii şi dijma, venitul moşiii, adecă leu de bute şi pol leu de polobocu ce s-ar vinde, să de la mănăstire.

Şi de la care săteni i-ar lăsa să nu lucreze acele 12 zile pe an ca să de bani, să le iae cîte 2 lei de gospodar pentru lucrul zilelor.

Pentru care poruncim domnie mea dumitale, ispravnice de ţinut, de s-ar arăta vreunii împotrivitori a nu-şi da venitul moşiilor, să-i supui să urmeze la toate după hotărîre ponturilor, împlinindu şi venitul moşiilor păr' la cel puţin, ca să nu se păgubască mănăstire de venitul moşiilor sale. Aceasta poruncim.

1766 iulie 29.

Procit vel logofăt.
Pecete gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 18v.
Copie. O altă copie modernă, idem, Ms. 547, f. 20 ou anul transcris greşit, 1765.

https://biblioteca-digitala.ro

3 august ⟨1766⟩ [1]

Ispravnicul ţinutului Dorohoi scrie medelnicerului Constantin Vîrnav să restituie fînaţul oamenilor din Şipoteni pe care l-a luat prin încălcarea hotarelor moşiei.

Cu frăţească dragoste mă închin dum⟨itale⟩ badi Costandin Vîrnav med⟨elnicer⟩.

Eu, ca un dregătoriu ce mă aflu din mila preaînălţatului stăpîn, am scris dum⟨itale⟩ un răvaş în trecutele zile, ca să nu împresori hotarul moşiii Şipotenilor şi să nu ei fînaţul ţăranilor care l-au avut de sume de an⟨i⟩, care l-au avut pe moşie lor. Şi dum⟨neata⟩, nu numai că n-ai dat fînaţul ţăranilor, ci nici răspunsu nu mi-ai făcut, la care era datorie dum⟨itale⟩ să-m⟨i⟩ dai cuvînt, căci nu mi-l dai mie, ci stăpînului carele m-au miluit cu dregătorie ţinutului acestue.

Ci dar, iată şi acum de iznoavă scriu dum⟨itale⟩ şi-ţi trimit pe dichiul, vechilul egumenului, cu hotarnica moşiii şi cu anafora de giudecată ce-au avut înaintea divanului cu sat⟨narul⟩ Petre Cheşco, stăpînul moşiii, carele sîngur au fost hotarnic şi au hotărît moşie între sîneşi cum au vrut, şi dum⟨nealui⟩ încă peste împresorare ce-au făcut atuncea la hotăr⟨nicie⟩, nefiind din partea mănăstirii nime de faţă, cum arată anaforaoa, că Hudici stăpînul moşiii n-au fost, acum dum⟨neata⟩ mai întri şi ei moşie Şipotenilor cu totul de au rămas să să spargă satul din pricina dum⟨itale⟩.

Vere Costandini, cinstit şi nu ştiu cum să-ţi zic să mă crezi, de nu te vei dumiri dum⟨neata⟩ şi acum, citind anaforaoa, şi de nu vei dă fînul ţăranilor din buna voe, eu mai mult nu voi aştepta ca să vezi şi spargere satului, ci cum a veni dichiul, de mă vei înştiinţa că n-ai dat fînul ţăranilor şi nu te laşi de a faci împresurare moşiii, eu voi încăleca singur şi oi rădica satele din primpregiur şi oi lua fînul de l-oi da ţăranilor după dreptate ce au ţăranii şi mănăstirea, şi apoi dum⟨neata⟩ mergi de te giudecă cu călugării la divan. Căci din mila lui Dumnezău ţara este cu stăpîn şi n-au rămas ca în tărie fieşticărue să să stăpîniască moşieli, ce cu dreptate ce li să cadi şi, fiindcă dum⟨neata⟩ eşti boeriu, s-ar căde mai mult de către dum⟨neata⟩ să s⟨e⟩ păzască dreptate. Şi cu hotărîre scriu dum⟨itale⟩, să dai ţăranilor fînul şi împresurare moşii să nu faci de aceasta.

Şi sînt al dum⟨itale⟩ ca un frate,
Iordachi ..... [2]

Avgust 3.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. X, doc. 171.
Orig.

[1] Datarea după inventar.
[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 22 august 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte biv vel armaşului Manolachi, ispravnic de Roman, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Secu contra unor locuitori din Săbăoani, moşia mănăstirii, care ţin orîndă în sat, interzicîndu-le să nu mai vîndă vin, dar îngăduindu-le să desfacă alte băuturi.

Io Grigorie Alixandru Ghica voevoda, bojiiu milostiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniii mele, dumneata Manolache biv vel armaş, ispravnic de ţinutul Romanului.

Îţi facim ştire că domniii mele au dat jalobă cuvios rugătoriul nostru Eftemii, egumen de mănăstire Săcului ot Neamţu, asupra unor unguri, anume Imbre Petru şi Blaj Mihaiu şi Băcăcică Martin den Săbăoani ot Roman, zîcîndu că ace moşie Săbăoanii iaste a mănăstirii Săcului, pe cari moşie i s-au dat numitului egumen carte domniii mele de stăpînit şi de dejmuit şi cu poruncă ca nimene să nu vîndă vin pe moşie mănăstirii. Iar aceşti unguri de mai sus arătaţi nu să supun poroncii, ce ţin orîndă aculo în sat şi vîndu vin şi den pricina lor stă vinul mănăstirii nevîndut.

Pentru care, iată că-ţi scriem dumitali să aduci faţă pe acei unguri de mai sus numiţi şi să cercetezi pricina, dîndu-le poroncă ca să nu mai vîndă vin pe moşie mănăstirii, iar altă băutură să vîndă, urmîndu după hotărîrea ponturilor, odihnindu pre numitul egumen cu dreptati ce i s-ar cădea ca să nu mai jăluiască. Iar neodihnindu-s⟨e⟩ vreo parte, cu zî de soroc şi cu mărturie dumitali să-i trimiţi la divan. Aceasta scriem.

1766 avgust 22.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 29.
Orig., pecete aplicată.

413

⟨Iaşi,⟩ 28 august 1766

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăşte ca bîrsanii de pe moşia mănăstirii Caşin să dea egumenului dijma obişnuită şi cîte un leu de gospodar pe an pentru zilele de boieresc.

Io Grigoriie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce domniii méle ni s-au jăluit cuvios rugătoriul nostru Hrisanth, egumenul de la mănăstirea Caşinul, pentru bîrsanii ce şed pe moşiia mănăstirii Caşinul ot ţinutul Bacăului, pentru că după hotărîrea ponturilor nu lucrează de boerescu pe anu zilile rînduite, pentru acéia să fie volnic egumenul a le lua cîte

https://biblioteca-digitala.ro

un leu pe anu de casă de gospodar, pentru lucrul zililor rînduite, iar mai mult să nu le cei, nici bani de gospodar, nici zile de lucru, ci numai dijma obicinuită, venitul moşiii să-şi ia.

Pentru cari poruncim domniia me dumitale, ispravnice de ţinut, de să vor arăta vreunii împotrivitori, pe unii ca acéia să-i supui să urmezi cum arătăm mai sus, împlinind şi leu de casă de gospodar pe anu pentru lucru zililor, cum şi dejma obicinuită, să nu să păgubască svînta mănăstiri de venitul moşiii sale.

Aciasta poroncim.

Let 1766 avgust 28.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava — Iaşi, pach. XXIV, doc. 5
Orig., pecete aplicată.

414

⟨Iaşi,⟩ 1 februarie 1767

Hatmanul Vasile Roset arendează lui Necula Puişorul lipscanul moşia Răbîia pe timp de patru ani, dîndu-i dreptul de a lua dijma de la locuitori, fără a le cere altceva, şi să ţină numai el crîşmă în sat.

† Înştiinţăz cu această scrisoare a mea pentru un podu ce am în apa Prutului, pe moşia mea Răbîia, de la ţinutul Fălciiului, şi pentru crîşma de acolo şi pentru dejma ce s-a faci pe tot hotarul moşiii méle de mai sus arătată, Răbîia, aceste venituri, însă a podului şi crîşmii şi a dijmii, le-am vîndut dumisale baş Necola[1] de la Sfeti Necolai, cu tocmală şi cu preţ dreptu 230 lei noi, adecă dreptu doî sute şi triizăci de lei noi pe an. Şi banii să-mi de în 2 vadele, adecă 115 lei să-mi de acu la fev(ruarie) 1, la începutul anului, iar 115 lei să-mi de la 6 luni, adecă cînd s-a plini giumătate de anu.

Şi fiindcă aceste venituri i le-am vîndut cu vade pără în 4 ani, care cîte 230 lei pe an să fac în 4 ani 920 lei noi, adecă noî sute şi doîzeci de lei noi, aceşti bani să aibă a mi-i da tot cu această rînduială, adecă cîte 115 lei la începutul anului şi cîte 115 lei la jumătate de an, după cum arată mai sus, adecă pe fieşteoare anu pe 2 vadele.

Şi după tocmala şi aşezare aceasta să aibă dumnealui başea Necola lipscan, de la fev(ruarie) 1, a stăpîni şi a-şi strînge aceste venituri din podu şi din crîşmă şi la vreme să-şi ia şi dejma din pîni şi din fînaţ ce s-ar face, după obiceiu, iar cu oamenii ce sînt pe ace moşie să n-aibă nici o treabă, nici să le poroncească la nemică, nici să-i supere întru nemică pără să vor plini 4 ani. Şi de va vre ca să mai ţie dumnealui başa Necola aceste venituri mai mult, iar să vie să să tocmască şi să să aşeze cu mine, după cum s-a pute şi aşea să mai ţie. Iar nevrînd a mai fi, atuncea să rămîie moşie me slobodă.

Şi pentru acele ce va face şi va lucra la pod şi la cîrcimă şi la alte toate să rămîie a moşiii mele, să nu aibă a cere sau a răspunde nemică, că aşe am tocmit, iar pără s-or plini aceşti 4 ani să nu fii volnic nimi a-l scoate, măcar de

[1] Necula Puişorul lipscanul, *cf. Surete şi izvoade*, vol. XVII, p. 71.

https://biblioteca-digitala.ro

ar da alţii şi mai mult preţ, tot başa Necola să ţie şi să-şi ia venitul ce scrii mai sus.

Aşijdere i-am dat voie ca să nu lasă pe alt pe nime să ţii crîşmă în sat, nici den săteni, nici dintr-alţii, fără numai la cîrcima podului să să vîndă băutură.

Şi după tocmala ş-aşezare ce-am făcut i-am dat şi această scrisoare la mîna baş Neculii, să să păzască.

Let 7275 (1767) fev(ruarie) 1.

V(asile) Ros(e)t hatman.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CII, doc. 30.
Orig.

415

22 martie 1767

Răzeşii din Şărăţei se învoiesc prin zapis cu egumenul de la Doljeşti, pînă ce se vor judeca la divan, să primească mutarea locuitorilor în cuprinsul moşiei, luînd fiecare dijma de pe partea care, în mod provizoriu, socoteşte că o are în stăpînire.

Adecă eu Ion diacon, strănepotul lui Costandin Liahul, şi eu Vasile chelar, unchiul diaconului din Şărăţăi, adeverim cu această scrisoare a noastră la mîna părinţilor călugări de la mănăstirea Dolješţii, precum să să ştie că făcîndu-să mănăstiri pe hotarul Dolješţilor lîngă Şărăţăi, unii din răzeşi, boeri şi din neamurile noastre, şi-au dat părţile sale din Şărăţăi danie sfintei mănăstiri, alţii au dat şi danie şi vînzare, cum şi din fraţii şi neamurile noastre. Pentru care părţi de moşie din porunca gospod au venit şi boeri hotarnici ca să hotărască părţile mănăstirii despre noi răzeşii şi nefiind vréme a hotărî, şi noi neodihnindu-ne, ni-am cerut zi de soroc ca să să curme unele pricini la Eşi înainte dum(nealor) veliţilor boeri şi a luminatului divan. Şi la soroc nemergînd noi, şi şi altă dată iarăşi ni-am pus soroc, şi noi iar n-am mers, iar acum vrînd mănăstirea ca să-şi rădice oamenii ce sînt pe supt mănăstire, din locul cel de hrană, să-i strîngă la un loc în fundul Liţcăi sau unde s-or socoti, şi ei cerîndu-să în Şărăţăi să să mute după zapisul ce-au dat, iarăşi ni-au sorocit, şi moşiia fiind nehotărîtă, noi n-am priimit a să muta păn' nu s-a hotărî moşiia.

Deci aducînd părinţii carte dum(nealor) boerilor caimacami la dum(nealor) boerii ispravnici pentru oamenii ce şăd pe supt mănăstire, care singuri să mărturisesc că şăd în locuri de hrană pe supt mănăstire, şi dum(nealor) boerii dînd voe ca să să mute oamenii, însă hotărînd, mutîndu-să în Şărăţăi şi hotărîndu-să moşiia, cîţi oameni or veni pe locul nostru adetul lor să-l luom noi după cum şi ponturile gospod poruncesc, iar care oameni or veni pe locul mănăstirii, vor da adetul mănăstirii.

Deci, viind noi înainte dum(nealor) boerilor ispravnici, aşa ni-au învoit, oamenii de pe supt mănăstire putînd în ceastă primăvară a să muta pe hotarul Şărăţăilor, volnici să fie a-şi face case unde or socoti şi sînt aşăzaţi şi alţi oameni, iar pentru 2—3 ţigani şi poslušnici ce va avea mănăstirea, aceia să

https://biblioteca-digitala.ro

se mute în margine din sus despre mănăstire, iar a să hrăni, să să hrănească pe moşiia mănăstirii. Şi după Paşti, după vrémea lucrului, să ne învoim cu zi de soroc să mergim la Eşi şi giudecîndu-ne şi după judecată rădicîndu-ne boeri hotarnici, pe a cui loc vor veni oamenii aceşti birnici, acelue or da adetul. Şi care parte nu va urma nici acmu ca să să afle la Eşi păn' la sfîrşitul lui mai, după vrémea ce ne-om pune şi ne-om învoi, atuncea acea parte să nu aibă a răspunde. Iar mergînd vreo parte la Eşi fără de ştire şi scrisoare şi altă parte n-a merge, atunci să să trimită carte gospod la dum(nealui) ispravnic să-i pornească.

Şi într-acest chip ni-am aşăzat dînd zapis unul la mîna altuia înainte dum(nealor) boerilor, ca să nu fie între noi mai mult(ă) pricin(ă). Pentru credinţă m-am iscălit cu mîna mea.

Let 7275 (1767) mart 22.

Eo erei Ion diiacon ; eu Vasile chelar.

Acest zapis s-au făcut înaintea noastră cu învoiala despre amîndoo părţile. . . . . [1] Gavril Căr(ă)caş medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. VII, doc. 82.
Orig.

416

(Iaşi,) 28 mai 1767

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă un nou aşezămînt pentru reglementarea zilelor boierescului, adăugînd la ponturile lui Grigore Al. Ghica din 1 ianuarie 1766, un articol privitor la obligaţia arendaşilor de a da locuitorilor pămînt suficient de cultivat.

Pentru zilile boierescului.

Noi Grigorie Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldoviei.

Facem ştire cu acest hrisov a domniei mele pentru lăcuitorii ţării aceştiia ce să află cu şădere pe moşii boereşti, mănăstireşti şi răzăşeşti, că de-a pururе da jalobe cum că s-ar fi asuprind de cătră stăpînii moşiilor la lucru şi la alte angării piste dreptate, mai mult decît s-ar căde a face pentru hrana ce au pe acele moşii. Aşi(ş)dire şi stăpînii moşiilor necurmate jalobe da, cum că lăcuitorii ce să află cu şădere pe moşiile lor nu vor ca să lucreză nici acele obicinuite de demult doaîsprezece zile pe an şi nici un folos despre cei ce lăcuesc pe moşiile lor nu au, ce încă stricăciune şi pagubă cu călcare ce fac pe moşiile lor.

Deci vrînd domniia me ca să între acest lucru la orînduială cu care să să potolească aceste pricini ce era pînă acum necurmate, şi nici lăcuitorii să nu să asuprească la lucru de cătră stăpînii moşiilor piste dreptate, nici stăpînii moşiilor să nu (se) lipsască de venitul moşiilor ce le să cade a ave, am cercetat cu amăruntul, atît obiceiurile vechi ce ave stăpînii moşiilor la ale lucrului, cum şi hrisovul domniei sale Grigorie Alecsandru Ghica voevod ce au făcut pentru rînduiala lucrului la let 7274 ghenar 1, care hotăreşte lucru lăcuitorilor să fie piste anu iarăşi 12 zile, după obiceiul vechiu, şi aceste zile la ce vreme

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

să le lucreză și cu ce orînduială. Și după cum am socotit a fi cu cale și cu dreptate ca să nu să asuprească nici o parte nici alta, am făcut orînduială la fieștece lucru după cum pre larg arată în gios prin 16 ponturi ce s-au pus într-acest hrisov a domniei mele, adică :

1-iul : Doaîsprezece zile să lucreză fieștecare sătean întru anu stăpînului moșiei, însă patru zile de primăvară, patru zile de vară, patru zile de toamnă.

2-le. Fieștecare sătean să lucreză aceste 12 zile la rînduitile vremi, ori la ce lucru ar ave trebuință stăpînul moșiei, însă din răsăritul soarelui și pînă la apus, cu odihna sa ce i s-ar cădе cu dreptate, lucrînd slujbă de o zi ca cînd ar lucra și pentru însuși trebuința sa.

3-le. Fieștece om casariu și holteiu în vîrstă, fără tată, de va fi de slujbă, să lucreză aceste 12 zile rînduite, iar flăcăul neînsurat ce va șide în casă cu tatăl său, de va fi de slujbă să nu să supere, fiindcă va lucra tatăl lui, cum și cel neputincios și nevolnic să nu să supere cu slujba întru nimică.

4-le. Cel care din pricină de boală sau că s-ar fi dus aiure cu altă trebuință sau cu chirie, să aibă a da stăpînului moșiei pe acele zile ce au fost să lucreză cîte 20 bani noi pe zi sau să de plată pe zi unui om ce ar lucra stăpînului moșiei cu hac în locul acelui ce n-ar lucra din vreo pricină arătată mai sus, ori după cum să va pute învoi.

5-le. Care din săteni ar vre să dea bani la stăpînul moșiei ca să nu lucreză, să nu aibă ace volnicie, iar stăpînul moșiei de va vre să iae bani pentru lucru, volnic să fie.

6-le. La moșie ce va fi șăzător săteanul, acolo să aibă a lucra fieștecare acele rînduite 12 zile pe an sau și la moșiia ce va fi alături cale de 3, de 4 ciasuri, dar de-l va duce stăpînul moșiei mai departe, cale de 5, de 6 ciasuri, să i să socotească pierzare zilii din cele 12 rînduite zile, iar cu podvoz și cu alte angării să nu să supere.

7-le. Lucrînd fieștece om acele 12 zile pe anu, pe rînduială arătată, să aibă a da toți și dijmă din toate după obiceiu, de a zece la stăpînul moșiei, însă din grădinile cu legumi ce vor ave pentru trebuința casălor lor, nu vor da dejmă, iar de vor fi grădini de negustătorie, vor da dejmă după obiceiu. Și nime să nu cuteză a-și rădica de pe țarină pîne, pără nu va veni stăpînul moșiei sau omul său ca să-și ia dijmă, precum și stăpînul moșiei să aibă purtare de grijă a merge sau a trimite om la vreme ca să-și ia dijmă. Și lăcuitorii să aibă datorie a da de știre fieștecare stăpînului moșiei la vreme ce a vre să-și rădice pînea, pentru ca să-și ia stăpînul moșiei dijma, și după înștiințare ce va da, dator să fie stăpînul moșiei îndată a ave purtare de grijă să-și strîngă dijma ; dar de nu va ave purtare de grijă ca îndată să-și strîngă dijma și din zăbava ce va face să va pricinui acelui cu pîne vreo pagubă, dator să fie stăpînul moșiei a plăti ace pagubă.

8-le. Satile ce vor fi pi margine hotarului țării Moldovii să lucreze pe jumătate, adică 6 zile să lucreze întru anu, în trii vremi, cum și bani de a fi să de pentru slujbă, vor da pi aceste șasă zile cîte 20 bani pe zi și vor da și dejma obicinuită.

9-le. La satile răzeșești de să vor afla săteni fără de moșii, să nu să supere cu lucrul, ce să de bani precum s-au hotărît mai sus pentru acele 12 zile rînduite de lucru, dînd și dijma după obiceiu a zece, și răzășii să-și împărtască întocmai pe cîte părți de moșie va ave fieștecine.

10-le. Vin, numai stăpînul moșiei să pue să vînză pe moșiia sa, cum și care s-or învoi cu stăpînul moșiei, iar altu nime să nu fie volnic a vinde, iar alt feliu de băutură nu vor fi opriți nici sătenii. Așișdire și vinul stăpînului

https://biblioteca-digitala.ro

moşiei după ce să va vinde, să aibă a vinde şi săténii învoindu-să cu stăpînul moşiei.

11-le. De va fi trebuinţa de arat, cîte pluguri vor eşi în sat, să are tot plugul pe zi 10 paşi, şi pasul să fie de 6 palme, iar de va fi arătura în ţălină, să are opt paşi, şi cîţi oameni vor fi părtaşi la acel plug arînd paşii rînduiţi, să se scutească fieştecare de o zi din cele 12 zile, atît acel ce va ave un bou, cît şi cel ce va ave doi boi sau şi mai mulţi, cum şi cel ce va fi numai cu capul. Iar care nu va fi părtaşi la acel plug va lucra acele rînduite zile la altă slujbă ce va vre stăpînul.

12-le. De va fi trebuinţă de prăşit, să prişască fieştecare om pe zi o fintă, adică a patra parte din pogon.

13-le. De va fi trebuinţa de săcinat, să săcere fieştece om pe zî trii clăi.

14-le. De va fi trebuinţa de cosît fîn, să cosască fieştecare om pe zî jumătate de falce.

15-le. De va fi trebuinţă de adunat şi de clădit, să adune şi să clădească fieştece om pe zi jumătate de falce.

16-le. Lăcuitorii ce să vor afla ori pe a cui moşie cu şidere, să aibă voe a-şi face toată trebuinţă hranii lor pe ace moşie şi neoprindu-să de către stăpînii moşiilor. Şi de vor fi vîndute cu anul nişcaiva moşii, iarăşi lăcuitorii acei moşiei să fie neopriţi despre cei ce după vreme să vor întîmpla cumpărători acei moşiei, de a-şi face toată hrana lor, şi stăpînii moşiilor care vor ave moşii de vîndut cu anu, să le vînză cu aceaste toomală, ca lăcuitorii acei moşii să aibă voe de a-şi face toată hrana lor neoprindu-să despre cumpărător. Şi vor da lăcuitor(ii) obicinuita dejma din cele ce vor ave pe ace moşie, cum şi pentru slujbă vor urma după cum pre larg să hotăreşte mai sus.

Cu această orînduială, după cum pre larg arătăm şi hotărîm mai sus, lucrînd fieştecare lăcuitor, să va ţine în sama lucrului din cele 12 zile ce sînt hotărîte piste anu să lucreze ori la ce lucru va fi şi va cere stăpînul moşiei. Şi stăpînul moşiilor mai mult decît să arată printr-acest hrisov a domniei mele să nu cuteze a asupri pe lăcuitori, cum şi lăcuitorii fieştece lucru la vreme sa, după cum să arată mai sus, fără de nici o pricină şi înpotrivire să lucreză stăpînilor moşiei.

1767 maiu 28.

Noi Grigorie Calimah voevod.

Locul peceţii.

Iordachi vel vistier, procitenomu.

Posleduit la arhivă în anu 1833 şi-i întocmai cu originalul.

Panaite Malcoci.

Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 28—29v.

Copie. Alte copii mai sînt la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 81—84 ; ibidem, Ms. 91, f. 44v—46 ; ibidem, Ms. 95, p. 107—113 ; Arh. St. Iaşi, pach. XLVIII, doc. 1, f. 99—101 ; ibidem, Ms. 1707, p. 117—122.

Publicat în *Colecţie de aşezăminte...*, p. 28—32 ; *Uricarul*, vol. IV, p. 14—20 ; D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri...*, vol. I, p. 28—31 (publicat după Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 81—84, fără titulatura domnului ; pune greşit anul 1768 şi omite „pontul" 15, punînd la acest număr conţinutul „pontului" 16) ; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii...*, p. 465—468 (cu omisiunea „pontului" 15) ; N. Iorga, *Documente privitoare la familia Callimachi*, vol. 1, Buc., 1902, pag. 580—583, cu data corectă 28 mai 1767, după Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, pag. 81—84.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 4 iunie 1767

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Iordache Lazu, biv vel paharnic, să stăpînească moşia sa Drăguşeni (Suceava), să oblige pe locuitori a-i da dijma din produse şi să facă zilele de boieresc după hotărirea ponturilor.

Io Grigorie Ioan Calimah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii méle lui Iordache Lazul biv vel paharnic, să fie volnic cu cart⟨ea⟩ domniii méle a stăpîni şi a dejmui moşiia sa ce are la ţinutul Sucevii, anume Drăguşenii.

Deci, după scrisori ce are, să aibă a lua de a zécea din ţarini cu pîini, din cîmpi cu fînaţ, din bălţi cu peşte, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o para de stup şi din toate după hotărîre ponturilor domnii méle ce s-au făcut de obşte. Aşijderea şi cei ce să vor afla şăzători cu cas⟨a⟩ pe numita moşie să aibă a lucra zilele obicinuite de boeresc de toată casa pe an, după hotărîre ponturilor.

Iar care nu s-ar supune a da venitul moşiei după cum arătăm mai sus, poroncim domniia me dum⟨itale⟩ is⟨pravnice⟩ al ţinutului, de la unii ca aciia să împlineşti tot venitul, supuindu-i ca s⟨ă⟩ urmeze toţi după cum arătăm mai sus, ca să nu să păgubască stăpînul moşiei de venit. Iar care din ei var ave mai mult a răspunde, cu drese şi scrisori ce va fi avînd, să vie la divan.

Aceasta poroncim [1]

1767 iun⟨ie⟩ 4.

Procit vel vornic.

⟨Pe verso :⟩ Netrecută în condică.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLVIII, doc. 75.
Orig., pecete aplicată.

418

⟨Iaşi,⟩ 24 iulie 1767

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare hatmanului Vasile Roset să strîngă uşurul depe moşiile lui: Scroafa, Doreşti şi Ursoaia, pe care le cultivă tătarii.

Io Grigorie Ioan Calimah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

[1] Text. asemănător în doc. de la 8 ianuarie dat de Grigore Ghica lui Manolache Costache vel logofăt, pentru satul Drăculeşti — Covurlui (ibidem, pach. CCCXXXII, doc. nr. 15).

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii mele cinstit şi credincios boeriul⟨ui⟩ domniii mele, dum⟨nealui⟩ Vasăle Ros⟨et⟩ hatman şi pe cine va trimite, să fie volnic cu carte domniii mele a lua şi a strînge tot uşur⟨ul⟩ de pe moşiile dum⟨nealui⟩, anume Scroafa, Doreştii, Ursoaia, pe cari ară tătarăi, după hrisoavele gospod, după cum au luat şi într-alţi ani. Deci după carte domniii mele să strîngă tot uşuru de pe moşiile dum⟨nealui⟩, neavîndu nici o înpiedecare de cătră uşurgii. Aceasta scriem.

1767 iule 24

Procit vel vist⟨ier⟩.

Arh. St. Bacău, pach. V, doc. 5.
Orig., pecete aplicată.

419

⟨Faraoani,⟩ 2 octombrie 1767

Locuitorii din Faraoani se învoiesc prin zapis cu egumenul mănăstirii Solca să-i plătească doi zloţi de casă pe an pentru venitul moşiei, iar în caz de nesupunere să le ia cîte doi lei.

Copie.

Adecă noi, toţi oamenii din Faraoani, cari mai gios ni-am pus degitili, dat-am zapisul nostru la cinstită mînă sfinţiii sali părintelui Venedict, egumen de Solca, precum să să ştie că, apucîndu-ni pentru adetul moşiii ca să înplinească de la noi după ponturili măriii sal⟨e⟩ voevod, am căzut cu rugămintea la sfinţia sa şi ne-au lăsat ca să dăm cîti doi zloţi de casă într-un ⟨an⟩ [1] şi bani să dăm acum fără nici o pricină.

Iar de s-ar întîmpla ca să mai punem pricină, să aibă a trimeti om gospod şi să înplinească cîti 2 lei de casă. Şi pentru credinţă ne-am pus degiteli mai gios ca să se criază.

1767 oct⟨ombrie⟩ 2.

Eu Petri vornic ; Ianoş Cotoru ; Ianoş Farcaş ; Ianoş Mozoc ; Giurgiu Cotoru ; Gherghel Antal.

Eu fiind rînduit de dom⟨nealui⟩ ispravnic ca să înplinesc cîti doi lei de casă de la aceşti oameni din Faraoani, am fost faţă la această aşăzari şi am scris cu zisa satului tuturor.

Costandin Dănăriul.

Arh. St. Buc., A.N., pach. CC, doc. 4.
Copie.

[1] Omisiune.

https://biblioteca-digitala.ro

420

20 noiembrie 1767

Scrisoarea unui prieten către Husain aga de la Roman, cerîndu-i bani cu împrumut să lucreze 17 pogoane şi jumătate de vie la Cruce şi Spăriaţi, cîte 5 lei de pogon.

† Cinstit al meu bun prietin, dum(neata) Husain. aga de la Roman, fericită sănătate îţi poftescu de la Dumnădzău să-ţi dăruiască.

Alta, poftescu pe dum(neata) să dai şeptedzăci şi şepte dé lei şi giumătate la Gheorghii Lichiiu ca să-i ducă să-i dea să plătească lucru viilor de la Cruci şi dé la Spărieţi, şeptespreci pogoani şi giumătate, cîte 5 lei dé pogon. Şi poftescu sminteală să nu-mi faci, şi agiugîndu cu sănătate la toamnă, ţi-oi da mul(ţumi)re pentru aceşti bani.

Aceasta poftescu şi sănătate.

Let 7276 (1767) noembvrie 20.

A dum(itale) bun prietin.

B.C.S., (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCLXXXIII, dosar 3, doc. 15.

Orig., pecete aplicată cu iniţialele B.L.

421

(Decembrie 1767)[1]

Călugării de la Slatina cer domnului Moldovei să-i scoată de sub „robia" locuitorilor din Rădăşeni, dispunînd anularea învoielii cu mănăstirea şi obligîndu-i să se supună prevederilor aşezămîntului, pentru dijmă, boieresc şi vînzarea băuturilor.

Jeluim doamne milii şi bunătăţii măriii tale c-are svinta mănăstiré Slatina o moşie, anume Rădăşenii, la ţinut(ul) Socevii, dată de la ctitorii mănăstirii şi cu vecini. Deosăbit de al(te) dovezi ce are mănăstirea că au fost vecini oamenii de Rădăşeni, singuri ei să arată într-o mărturie hotarnică a Rădăşenilor numindu-s(e) vecini, iar nu moşeni, care ace mărturie hotarnică s-au făcut pînă a nu să tăe vecinătat(ea), a nu mai fi lăcuitorii vecini. Şi după ci s-au tăet vecinătat(ea), egum(enul) Ghedion, ci-au fostu la aceia vreme, care îl numeşti în hotarnică, au fost ficioru a unui vecin, anume Vasilie a lui Gheorghie, şi dovada ce mai mare asupra vecinătăţii iaste aceasta, că de n-ar fi fost vecini, cum ar fi suferitu egum(enul) să-l facă vecinu ; şi ei fiind vecini de baştină lucra mănăstirii la ce le poroncie, dar lazuri, pometi ce-şi sădie pe moşie şi-i stăpîne, şi cît lucra di să hrănie pe moşie Rădăşenii, cum şi pe alte moşii, dejmă

[1] În cuprinsul documentului este menţionată, ca ultimă, înfăţişarea călugărilor cu locuitorii din Rădăşeni, la boierul Iordache Canta, ispravnic de Suceava. Anaforaua acestuia (Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 22) poartă data de 2 decembrie 1767, iar rezoluţia marelui logofăt pune termenul de înfăţişare la divan pentru 12 ianuarie 1768. Documentul de faţă fiind o plîngere către domn în vederea acestei judecăţi, a fost alcătuit între 2 decembrie 1767 şi 12 ianuarie 1768, cu multă probabilitate la sfîrşitul lui *decembrie 1767*.

https://biblioteca-digitala.ro

nu le lua că lucra la ce le porunciia. Şi şi-au fost făcut unii dintre dînşii şi cărţi gospod de stăpînit lazuri şi pometi.

Şi ştiindu egum(enul) că scrisori la mănăstire nu sintu au dat şi hotarnica aceasta la mîna neamurilor lui de au amistuit-o şi, mai avînd acile cărţi de stăpînit lazuri şi pometi, s-au sculat şi au tras-o pe mănăstiré la divan la măria sa Costandin vodă Mavrocordat ; şi tîmplîndu-s(e) mazilie, n-au luat svîrşit şi au eşit al doili la mărie sa Costandin vodă Racoviţă. Şi neavînd mărturii de faţă nici o parte, nici alta, au rînduit mărie sa prin carte măriii sale la dumnealui răposatul vornic Costachi, fiindu cu o slujbă la ţinut(ul) Socevii, şi ducîndu mănăstiri marturi di faţă mazili megieşi, au (a)flat dumnealui că are dreptate mănăstirea, dar egum(enul), voind mai mult folosul neamurilor lui decît a mănăstirii, nu s-a silit să ia carte di giudecată, după cum s-au dovedit, ci au făcut aşezare cu oamenii ci să di pi anu.

Şi au urmat pi ace aşezare 2 ani şi iarăşi s-au sculat cu acili cărţi vechi pi lazuri şi pi pometi şi au tras pi mănăstiré la divan c-ar fi moşie a lor. Şi stîndu la divan i-au dat rămaşi după cum arată anaforaua di giudecată şi singuri ei s-au supus a lucra mănăstirii fără pricină, dar noi, nesocotind vicleşugul lor la cît vor să aducă ei pi mănăstire, n-am stricat ace aşezare ca să urmeze şi ei după ponturile gospod, şi i-am lăsat tot pe ace aşezare, şi au urmat 12 ani. Dar văzîndu-s(e) ei cu osăbită aşezare, iarăşi s-au sculat şi ne-au tras la giudecată înaintea dumnealui banului Dinul Canta(cuzino) i dumnealui Costandin Başotă medelnicer, fiind vechil ispravnic în vreme căimăcănii, dzicîndu că moşia este a lor. Şi după cercetarea dum(nealor) i-au dat rămaşi.

Pe urmă mergîndu şi dîndu jalobă măriii sale Grigorie Ghica vodă şi ni s-au făcut cărţi gospod ca să ne stăpînim moşie după hotărîre ponturilor şi poruncă către is(pravnic) să înplinească în cîtă vreme n-au dat mănăstirii după aşezare şi cu carte gospod am luat dijmă şi pentru cît nu didese venitul în vremi trecute pentru toate ne-am aşezat înaintea is(pravnicului) după cum arată pri largu în cart(ea) di giudecată, dar ei au tot lungitu di n-au dat rămăşiţa. (Cînd) au eşit pitarul Manolache din isprăv(nicie), ei îndată au pus pricină că n-or da nimic şi mergîndu ei la dumn(ealui) Costandin Kog(ălniceanu) is(pravnic), arătînd acili cărţi de au dzis că esti moşie a lor şi cercetînd dum(nealui) is(pravnic) scrisorili mănăstirii, n-au vrut să ne mai giudici, ci ni-au rînduit la divan cu dzi de soroc. Şi mergînd la Eşi din porunca gospod, fiindu rînduiţi la dum(nealor) veliţii boeri, singuri sătenii din Rădăşeni au arătat că n-au treabă cu moşie şi după cercetare dum(nealor) veliţii boeri, singuri sătenii de Rădăşeni au arătat că n-au treabă cu moşie, dar au făcut osăbită aşezare ca ce să de pi an la mănăstire. Şi viind egum(enul) la mănăstiré ne-au arătat aşezare ci-au făcut, cari noi soborul, dacă am văzut aşezare, nicidecum n-am priimit, ştiind cîtă supărare am tras tot din pricina aşezărilor şi mai ales aşezari cu atîta tărie ca să ste în veci statornic şi ca să nu să facă obiceiu nou mănăstirilor a ave egum(enul) ace voe să di moşiile mănăstirii ţăranilor, ca rămîindu acest lucru statornic, s-ar obicinui egum(enii) a vindi moşiili mănăst(irii) şi ţiganii şi odoarăle.

Şi această moşie nu iaste la margine, ci iaste la mijlocul ţinutului Socevii ; atîte moşii sînt înpregiuru Rădăşenilor, mănăstireşti şi boireşti, şi toţi lăcuitorii urmează după ponturi şi după cum să învoesc cu stăpînii. Şi osăbit mergînd egum(enul) şi cerînd ca să di după tocmală, şi vrînd ca să mai păgubească mănăstirea, au scos această hotarnică piste 20 mai bine di ani după ci-au murit acel Ghideoan, neamul lor, şi au dzis că au chiltuit ei la ace hotărîre 35 lei şi să făci venit de la dînşii după toomală 100 lei şi ei s-au poprit cu

https://biblioteca-digitala.ro

tot venitu numai 20 merță de păpușoi ci am luat, iar altă dijmă și-au luat înnapoi. Și văzîndu noi, săborul, hotarnica că-i dă di vicini și lucru de întunecare ci ne-au făcut acil egumen ci au fostu din Rădășeni, am cunoscut că el și cît au înblat giudecîndu-să, tot cu viclișugul înbla, și cum au mistuit dovada și pînă a nu să rădica vecinătat(ea) niciodată n-au dzis că-s moșinași, ci tot vecini, de la dînsu ni s(e) trage această supărare și chiltuiale, n-am dat odihnă egumenului ca să nu ni să prăpădiască moșie. Și mergînd egumenul la Eși cu jaloba noastră a soborului și cu mărturia hotarnică că-i dă di vecini, ni s-au făcut carte întărită cu pecete gospod ca să nu să ție în samă nici o așezare, ci să urmeze și ei după ponturi ; dar avînd mănăstire la dînșii multă rămășiță di anii trecuți, n-am eșit cu anaforaoa ca doar am socoti întîi rămășița după tocmală și lungindu-să vremi au dat mazilie și am rămas di n-au luat svîrșit.

Acum în luminate dzilile măriii tali, dîndu jalobă, ni s-au făcut luminată cart(ea) măriii tale la dumnealui spatar Iordache Canta(cuzino) și, aducîndu pe oamini di Rădășeni față, după cercitare ci-au făcut dum(nealui), au înștiințat pi mărie ta pe largu cu această scrisoare, dar fiindcă la făcutul așezării cești di pe urmă au dzi(s) oamenii că le iaste sărăcie satului cu orînduială și așe scrie și în așezare, orîndă în sat în Rădășeni mănăstirea să nu pue, ce numai ci din ci-or vindi ei să di vinit la mănăstiré. Dar ei cum au apucat scrisoare că n-are mănăstirea voe să pue orîndă, diosăbit di băutura ci vîndu ei, să volnicesc și eu ei venitul orînzii, în locu ca să ne de, ce ni mai eu, și este mănăstirea păgubașă di venitul moșie di atîța ani, după cum arată izvodul ce iaste iscălit di dum(nealui) spatarul Iordache Canta(cuzino).

Milostive doamne, fie mila măriii tale asupra svint(ei) mănăstiri să eșim de supt robia acestor oamini, că nu i-au supărat mănăstirea pe dînșii atîta cîndu au fost supt giug, cîtu ni supără ei, ni s-au stinsu mănăstirea cu cheltuiala giudecîndu-ne di atîța ani și tot din așezări ni s-au întîmplat di iaste și pînă astăzi supărari și chiltuială, că să lunică giudicătorii a fi după cum dzic ei c-au fost închinați cu slujbe la mănăstiré. Fie mila măriii tale să s(e) strice toate și să urmezi și ei ca și altă țară, că ei aceasta o au lungindu vreme cu așezăr(i) cu giudecăți și tot să nu fie ca altă țară, trecîndu ani să înțunice moșie. Milostive doamne, noi acest rîndu di oamini trăim și-i știm cum s-au stăpînit di noi oaminii di Rădășeni și ne fac atîta supărare și cheltuială, dar dacă ne-om treci și noi de tot, rămîne prăpădită moșie, și de-a rămîne din luminate dzilele măriii tale să fie bună așezare ci-au făcut egum(enul) să steie în veci, întru adivăr arătăm măriii tale că n-avem ce să ne mai răspundem că-i moșie mănăstirii, ci cu lacrămi ne rugăm milii și bunătății măriii tale să nu[1] te înduri de svînta mănăstire și de noi ticăloșii să s(e) strîngă toate așezările și să urmezi după ponturi, și nou ctitor vei rămîne mărie ta, la vecinică pomenire va fi măriii tale. Pricum a fi mila măriii tale.

Smeriți rugători pentru sănătat(ea) măriii tale :

ieromonah Pahomie proin igumen iclisiarhu, eromonah Ghenadie proin egumen, eromonah Calistrat duhovnic, eromonah Calinic, Macarie eromonah, eromonah Serafim, Viniiamin ot Slatina ierodiacon, Daniil ierodiacon, Nicodim monah, Leon monah, Dionisie monah, Iorest monah, Paisie.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 46.
Orig.

[1] Așa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 11 ianuarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Suceava să cerceteze reclamaţia egumenului de la Slatina contra locuitorilor de pe moşiile mănăstirii care îşi fac aşezări prin poieni şi prin locuri de fînaţ şi nu plătesc boierescul, căutînd să afle pe acei ţărani care au dat foc casei mănăstireşti de la Mălini.

Io Grigorie Ioan Calimah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dum⟨itale⟩ Iordache Cant⟨acuzino⟩ biv vel spatar ispravnic de ţinutul Socevii, sănătate !

Îţi facem ştire că domniii méle au dat jalobă cuvios rugătoriul nostru Methodie igum⟨enul⟩ şi cu tot săborul mănăstirii Slatinii cum că, avînd mănăstire cîteva moşii pe acole pinpregiur, de la o vréme încoace au început unii din lăcuitori a-şi face aşăzare pin poeni, pin locuri de fînaţ şi pin ţarine, din care nu numai că lor li să pricinueşte stricăciuni, ce şi mănăstirii multă pagubă.

Pentru care, cerşind de la domniia mea dreptate, iată scriem dum⟨itale⟩ să cercetezi această pricină cu amăruntul şi, fiind după cum au jăluit igum⟨enul⟩, dum⟨neata⟩ să urmezi după ponturile domniii méle, odihnind pe mănăstire ca să nu ni mai jăluiască.

Deosăbit ni-au mai jăluit cum că nici adétiul casălor, după ponturile domniii méle, nu să supun a da, care şi aceasta să o cercetezi dum⟨neata⟩ şi, fiind după cum jăluieşte igum⟨enul⟩, dum⟨neata⟩ să-i apuci şi să înplineşti vinitul după ponturi, iar de or fi avut vreo tocmală cu igum⟨enul⟩ dum⟨neata⟩ să ne înştiinţăzi şi-ţi va veni poroncă în ce chip să înurmezi.

Aşijdere au mai jăluit că au avut mănăstire o casă în satul Mălinii, care şi casa aceia unii din ţărani i-ar fi dat foc şi au arsu şi nu vor să arate adevărul cini sîntu acei ce au aprinsu casa. Deci şi această pricină să o cercetezi dum⟨neata⟩ cu amăruntul, numai să afli pe acei ce au dat foc casii şi, după dreptate ce s-a cădea, să-i giudeci şi să-i aşăzi acolo, ca să nu ne mai jăluiască.

Iar care nu să va odihni acolo, să le dai zi de soroc şi înpreună cu mărturie dum⟨itale⟩ să vie la divan. Aceasta scriem.

1768 ghen⟨arie⟩ 11.

⟨Pe verso :⟩

Cinstit şi credincios boeriul domniii méle, dum⟨nealui⟩ Iordache Cant⟨acuzino⟩ biv vel spatar i is⟨pravnic⟩ ţînutului Socevii, datis zdraviem.

Slatina.

Procit treti logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 160.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1768

Veliţii boieri arată prin anafora către domn că locuitorii din Săbăoani, de pe moşia mănăstirii Secu, neavînd învoieli speciale, nu se poate încuviinţa cererea lor de a da cîte o jumătate de leu de casă şi dijma din sămănături şi de a fi slobozi să vîndă vin, ci trebuie să se supună aşezămîntului general.

Preaînălţate doamne,

La înălţimea ta au dat jalobă oamenii din Săbăoani, de la ţinutul Romanului, asupra sfinţiii sale Iftemie, egumenul sfintii mănăstiri Săcului, cum că ei, de cîţiva ani fiind trăitori acolo într-acel satu, pe moşiia mănăstirii Săcului, ar fi avut obicéiu pentru vinitul moşiii de da boierescul numai cîte giumătate de leu de căsaş şi dejmă din toate sămănăturile şi băutură era neopriţi a vinde, arătînd şi aceasta că ar fi avut şi tocmală cu egumenul ce era mai înainte ca mai mult să nu fie supăraţi. Acmu, egumenul acesta, Iftemie, le-ar fi făcînd strîmbătate, supărîndu-i mai mult piste obicéiu şi peste tocmală ce ar fi avut cu alţii egumeni, de le cére cîte doi lei de casă şi dejmă din toate sămănăturile şi pentru băutură încă i-ar fi poprind a nu fi volnici să vîndze acolo în satu, după cum era slobodzi mai înainte. Şi la aceasta şi-au cerşut dreptate, arătînd că ei fiind şi oameni streini unguréni să nu fie supăraţi mai mult decît giumătate de leu de casă şi dejmă din sămănături şi să fie slobodzi a vinde şi băutură nepopriţi.

Deci, fiind şi părintele Iftemie egumenul de Săcul de faţă, l-am întrebat ce are a răspunde. Sfinţiie sa au răspuns că mai mult peste hotărîrea ponturilor nu-i supără cu nimic, ci după cum hotărăsc ponturile ce sînt pentru toţi de obştie, cîte doi lei de căsar şi dejmă din sămănături, atîta le cére, iar nu mai mult, şi pentru băuturi iar după hotărîrea ponturilor să vîndză mănăstire.

Şi cerşîndu-le dovadă ca să arete de au avut vreodată tocmală cu vreun egumen să dea venitul moşiii mai puţin, ei n-au arătat nici o dovadă, fără decît numai cu gura.

Şi aceasta că o arată ei că sînt oamini streini, iarăşi am cercetat şi s-au găsit cît nu sînt nici careva oamini streini, viniţi acmu de curînd, ce din discălicătura satului, de cînd au intrat moşiia în stăpînirea mănăstirii, de atuncea sînt aşezaţi acolo în sat, numai atîta că sînt unguri, nu-s moldoveni.

La care, după poronca înălţimii tale, stînd noi de am cercetat pricina, altă hotărîre nu li-am făcut, făr' decît aşa am găsit a fi cu dreptate, ca după hotărîrea ponturilor, aşa să urmédze a da vinitul moşiii, adică cîte doi lei de casă pe an, or să lucrédze de tot gospodarul cîte 12 dzile de boieresc la mănăstire şi dejmă de a dzece din toate sămănăturile ; şi pentru vin a să vinde în sat, iar să s(e) urmédze a să vinde numai vinul mănăstirii, după cum hotărăsc ponturile.

Noi, doamne, altă hotărîre peste ponturile ce sint pentru toţi de obştii nu li-am făcut şi, după cum am găsit a fi cu dreptate şi am socotit, înştiinţăm pe măriia ta, iar hotărîrea cea desăvîrşită rămîne la preaînaltă lesne cunoscătoare înţelepciunea măriii tale.

1768 ghenarie 12, 7276.

https://biblioteca-digitala.ro

Prea plecate slugile măriii tale,

L⟨upu⟩ Balş vel vistier ; Costandachi vel vornic ; Ioan Cant⟨acuzino⟩ hatman.

⟨Rezoluţie :⟩

Io Grigorie Ioan Calimah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

După cercetare dumnealor veliţilor boeri, de vréme ce oamenii aceştiia n-au arătat nici un fel de tocmală cum că au avut cu cei mai denainte igumeni, poroncim domniia mea ca să dea după ponturile domniii mele, precum dau şi alţi lăcuitori. Şi s-au întărit anaforao aceasta şi cu a domniii méle pecete.

1768 ghenarie 13.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 30.
Orig., pecete aplicată.

424

⟨Iaşi,⟩ 12 ianuarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel armaşului Manolache, ispravnic de Neamţ, să împlinească boierescul de la locuitorii satului Vînători, cît şi de la cei de pe alte moşii ale mănăstirii Secu, „după hotărîrea ponturilor".

Io Grigorie Ioan Calimah voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniii mele, dumneata Manolache biv vel armaş, ispravnic de ţinutul Niamţului.

Îţi facem domnia mea în ştire că aicea la domniia mea au dat jalobă cuviios rugătoriul nostru Ifteme, egumen sfintii mănăstiri Săcului, cum că acolo la ţinutul Niamţului avînd acea sfîntă mănăstire moşii, anume Vînătorii Săcului şi altile, spre care fiind oamini şedzători cu oasă, dzisă numitul egumen cum că acei oameni într-acest an nu s-ar fi supus ca să urmedze a da vinitul moşiii mănăstirii, adică boerescul să lucredze or să dea bani, după hotărîrea ponturilor, şi este mănăstirea păgubaşe.

De care cerşindu-şi numitul egumen dreptate, iată că-ţi scriem dumitale să cercetezi cu amănuntul şi ce s-a dovedi că n-au dat vinitul moşiii, atîta acii de la Vînători cît şi alţii de pe alte moşii, să-i apuci şi să împlineşti de la dînşii tot păn' la cel puţin, după hotărîrea ponturilor ce s-au făcut pentru toţi de obştie şi să-i aşedzi ca să nu ne mai vie jalobă de cătră egumen. Iar acelor oameni de li s-a părea cu strîmbătate, să vie la divan.

Aceasta scriem.

7276 ⟨1768⟩ ghen⟨arie⟩ 12.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pachet CXL, doc. 32.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 16 ianuarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Bacău să cerceteze plîngerea egumenului de la schitul Drăguşanu, care reclamă că nişte locuitori veniţi din „ţara ungurească" pe moşia Băseşti şi Dumereşti nu-i dau venitul.

Io Grigorie Ioan Calemah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincioşi boerii domniii méle, dumneata Iordache vel sluger i dumneata Ioniţă biv is⟨pravnic⟩ de curte, is⟨pravnici⟩ de ţînutul Bacăului, vă facem în ştire că domniii méle au dat jalbă Serafim, egumenul de la schitul Drăguşanul ot Bacău, zicînd că avînd schitul o moşie, anume Băsăştii i Dumereştii ot Bacău, şi fiindcă sînt săzători cu casă neşte unguri ci-au eşit din ţara ungurească cu căpitanul lor, nu să supun a da venitul moşii şi este păgubaş schitul de venitul moşiii.

Pentru care cerşindu-şi dreptate la domnie mea, iată că vă scriem dumneavoastră să cercetaţi şi, fiind după cum au jăluit, să înpliniţi venitul moşiii dupe hotărîrea ponturilor domniii méle, ca să nu rămîe schitul păgubaş de venitul moşiii.

Aceasta scriem. Iar avîndu a răspundi să vie de faţă la divan[1].

1768 ghen⟨arie⟩ 16.

Procit vel vist⟨ier⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Frumuşani, pach. I, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

426

⟨Iaşi,⟩ 17 ianuarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel sătrarului Lăscărache Roset, ispravnic de Roman, să împlinească de la locuitorii satelor Săbăoani şi Brăteşti, ale mănăstirii Secu, dijma şi boierescul după hotărîrea ponturilor.

† Io Grigorie Ioan Calimah voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincios boiarul domniii méle, dumneata Lascarache Roset biv vel sătrar i ispravnic de ţinutul Romanului.

Îţi facem ştire că aice la divan au avut giudecată cuviosiia sa Iftemie, egumenul sfintii mănăstiri Săcului, cu oamenii din satul Săbăoanii, moşiia numitei mănăstiri, ci este acolo la ţinutul Romanului, nevrînd acii oameni ca să urmédze a da venitul moşiii mănăstirii după hotărîrea ponturilor domniii méle ci s-au făcut pentru toţi de obştie. Care pricină, din porunca domniii méle cercetîn-

[1] „Iar avînd..." scris de altă mînă cu altă cerneală.

https://biblioteca-digitala.ro

du-să întîiu de dumnealor veliții boiari, s-au hotărît prin anaforaoa dumnealor veliților boiari, întărită cu pecete domniii méle, ca la toate să urmédze acii oameni a da venitul moșiii după hotărîrea ponturilor, adecă dijma să dea de a dzecea din toate sămănăturile, și oamenii ce vor fi ședzători cu casa pe acea moșie să dea de tot gospodarul cîte doi lei pe an, ori să lucrédze cîte 12 zile la lucrul mănăstirii. Așijderea și pentru vinaț, să s⟨e⟩ urmedze a să vinde numai vinul mănăstirii acolo în sat, după cum hotărăsc ponturile de obștie.

Apoi tot neodihnindu-să numiții oameni de Săbăoani și de iznoavă mai dînd jalobă domniii méle cerșindu-și dreptate, am poruncit domniia mea de s-au scos și la divan înaintea domniii méle și cercetîndu-să jaloba și cererea lor și cu divanul domniii méle, iarăși după dreptate am hotărît domniia mea ca să urmedze acii oameni a da venitul moșiii după hotărîrea anaforalii ce iaste cu pecete domniii méle și după cum hotărăsc ponturile de obștie pentru toți lăcuitorii.

Deci iată că-ți scriem să cercetedzi și, ce s-a dovedi că n-au dat acii oameni venitul moșii, să apuci și negreșit să înplinești de la dînșii deplin, păn' la cel mai puțin, urmînd la toate după cum arată mai sus, atîta pentru lucru de boerescu sau adétiul acelor[1] cîte doi lei, cum și pentru sămănături și pentru vinațe ce să vinde, numai vinul mănăstirii acolo în sat, după hotărîrea anaforalii.

Așijderea și pentru alți oameni de pe altă moșie a acii mănăstiri, anume Brăteștii, ce iaste tot acolo la Roman, ce au jăluit egumenul că n-au dat vinitul moșiii, iarăși într-acesta chip să urmedzi a înplini ce n-or fi dat și la toate să-i supui și să odihnești pe numitul egumen ca să nu mai vie jalobă. Și înțelegînd dumneata poronca domniii méle, aceasta carté să stea la mîna egumenului.

Aceasta scriem.

1768 ghenar 17, 7226.

Procit vel vornic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. LVI, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

427

⟨Iași,⟩ 30 ianuarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, poruncește biv vel spătarului Iordache Cantacuzino, ispravnic de Suceava, să ia de la locuitorii satului Rădășeni actele pe baza cărora s-au judecat cu mănăstirea Slatina, să le rupă și să le dea egumenului, obligîndu-i să dea dijma pentru trecut și să urmeze „ponturilor".

Io Grigorie Ioan Calimah voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstit și credincios boeriul domniii mele, dumneata Iordache Cant⟨acuzino⟩ biv vel spătar, ispravnic de ținutul Sucevii, sănătate !

[1] Corect *caselor*.

https://biblioteca-digitala.ro

Îţi facem ştire pentru pricina giudecăţii ce-au avut igumenul de Slatina cu oamenii din Rădăşăni, dupe cum pre largu vii înţălegi dumnata din anaforaua ce s-au dat la mănăstire. Deci iată scriem dumi(tale), după hotărîrea anaforalii pre deplin să urmezi, atît scrisorile ce s-or mai găsi la mîinile lor, toate să le ei şi rumpîndu-le să le dai la mîna igumenului, cum şi dijma din anul trecut păr' la un ban să o împlineşti, iar mai în scurt, la toate să-i supui să urmeză ponturilor şi cît de puţin pe mănăstire de venitul moşii să nu păgubească. Aceasta scriem.

1768 ghenarie 30.

Cinstit şi oredincios boieriul domniii meli dum(nealui) Iordache Cant(acuzino) biv vel spatar, is(pravnic) de ţînutul Socevii, datis zdraviem.

Procit treti logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 24.
Orig., pecete aplicată.

428

⟨Iaşi,⟩ ianuarie 1768

Veliţii boieri arată prin anafora către domn pagubele pe care cîmpulungenii le fac pe moşia mănăstirii Voroneţ şi propun ca vornicul de Cîmpulung să adune în siliştile vechi pe cei împrăştiaţi cu casele prin cîmp, iar dijma fînului cosit de oamenii străini să o ia egumenul.

Preînălţate doamnii,

Din luminată poronca măriii tale am cercetat jaloba ce-au dat la măriia ta egumenul de la mănăstire Voroneţul ot Suceava, arătînd prin jaloba sa cum că unii din cîmpulungeni cari şed pe moşie mănăstirii s-ar fi obicinuit di au eşit di pin cătunurile ce şede mai înnainte şi s-au aşezat cîti 2—3 oameni pin poenile cele ce sîntu pentru fînaţuri cu şidere lor şi calcă locul cel de fînaţu cu bucatele lor, care locuri de fînaţuri este şi pentru trebuinţa a tuturor. Şi deosăbit, mai fiind şi alte poeni pentru fînaţuri înpregiurul lor, tot pe moşie mănăstirii acolo, iar unii dintr-acei cîmpulungeni s-ar fi obicinuit de dau iarba de coasă la alţi oamini streini de o cosăscu şi ei le eu dijmă, socotindu-s(e) ca cînd ar fi moşie dreaptă a lor şi mănăstire să păgubeşti de vinitul cel ce cu dreptate i s-ar cădе să-l ia. Şi încă şi cîti puţinu fînu ce face mănăstire acolo pin poeni, iar vitele lor îl mănîncă.

Ce dar, la aceasta luînd noi sama cu amărunt, după dreptate aşe am socotit, cum că aceasta ce o fac cîmpulungenii de dau iarba la streini de o cosăscu, fiind pe moşie mănăstirii, şi ei li eu dijmă, cu aceasta să faci strîmbătati mănăstirii şi pagubă. Căci cu aceasta ce o fac, trecînd vremi la mijloc, pot să zică cum că şi moşie este a lor şi să faci strîmbătati mănăstirii. Ce găsim cu cale, de va fi milа măriii tale, să s(e) de poroncă acelor cîmpulungeni ca să nu mai aibă acea voi ce-au avut pără acum, fiindcă răpoosaţii domni şi ctitori care au zidit aceli mănăstiri au înzăstrat mănăstirile cu acele moşii pentru folosul

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstirii şi pentru hrana celor ce petrec în mănăstire, pentru pomenire acelor răpoosaţi domni şi ctitori.

Iar cît pentru acei ce au eşit di pin sate şi s-au înprăştiit pin poeni cîti 2—3, aceasta iarăşi am socotit că nu-i cu cale ca să şadă înprăştieţi cîti 2—3 pîn poeni şi pin locurile cele ce sîntu de fînaţi, căci şi mănăstire să păgubeşti de acel fînaţi care şi lor le este trebuitor, dar şi slujbaşilor celor ce înblă pentru strînsu banilor, încă li este cu supărare înblînd a-i căuta cîti pe 2—3 pin poeni, fiind înprăştieţi.

Ce noi aşa am socotit, di va fi mila măriii tale, să s⟨e⟩ scrii luminată carte măriii tale la vornicul de Cîmpulungu poruncindu-i ca să rădici pe unii ca cei ce sîntu înprăştieţi cîti 2—3 şi să-i ducă să-i aşezi la sălleştile satilor undi şed şi alţii, sau la cătunurile vechi ce vor fi.

Şi cîtă iarbă va fi pentru trebuinţa acilor cîmpulungeni, să aibă voe să-şi cosască, iar mai rămîind iarbă de coasă piste cît ar fi trebuinţa cîmpulungenilor şi cosînd-o streinii, să aibă voi egumenul a-i dejmui pe acci streini, iar nu cîmpulungenii.

Noi doamni, aşe am găsit cu dreptate, iar hotărîre rămîni la înaltă înţălepciune măriii tale.

Let 1768 ghenar.

Preplecate slugile măriii tale,

.....[1] vel logofăt ; L. Balş vel vornic ; Vasile Roset hatman ; Costandin vel spatar ; Ştefan Roset vel ban.

⟨Rezoluţie :⟩

Io Grigorii Ioan Calimah voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

După giudecata şi cercetare dumilor sale veliţilor boeri, poroncim domnie me pentru cîtă iarbă va fi de trebuinţa oaminilor cîmpulungeni cu îndestulare lor, să aibă voi cîmpulungenii să cosască, iar cîtă iarbă va prisosî pisti trebuinţa lor şi o vor cosî oricini, pe acei să aibă mănăstire a lui dijma obicinuită, iar nu cîmpulungenii. Cum şi pentru oamenii cii ci s-au aşezat pin cătunuri cîte 2—3, iarăşi poroncim domnie me cari dintr-acii oamini vor fi şezători cîti di 2—3 ani pin cătunurile aceli, acii oamini să aibă a-i rădica de pin cătunuri şi să s⟨e⟩ aşeză la un loc la satu unde şedi şi alţii, iar cari vor fi şezînd mai denainte de 2—3 ani şi s-or fi aşezat acolo, pi acie să-i lasă să şadă tot la locurile ci sîntu şezători, să nu-i strămuti.

Şi poroncim domnie me să s⟨e⟩ facă şi carte gospod la vornicul de Cîmpulung ca să facă cercetare şi într-acesta chip să urmeze, precum arată mai sus.

Şi s-au întărit anaforaoa şi cu a domniii mele peceti.

Let 1768 iuni 20.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXXIII, doc. 47.

Orig., pecete aplicată.

---

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 7 februarie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Vizantea să stăpînească, pe baza hrisoavelor vechi, două vaduri de moară cu tot hotarul lor în satul Popoşeşti şi să ia dijma.

Noi Grigorie Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavii.

Dat-am carte domniii mele cuvios rugătoriul nostru Isaie egumenul şi părinţilor călugări de la mănăstire Vizantie ot ţinutul Putnii, şi după zapis⟨e⟩ vechi şi ispisoace de la Miron Barnovschie vodă şi de la Vasile vodă şi de la Duca vodă, ce-au arătat, pe doao vaduri de moară din satu din Popoşeşti, în gîrla Putnii de sus, cu tot hotarul lor, care au arătat egumenu că acele vaduri de moară are loc cîte 6 pămînturi, pecum spun şi arată şi dresăle sfintei mănăstiri.

Dreptu aceia, pe zapisă şi ispisoace şi dresuri ce are sfînta mănăstire, să fie volnic egumenul şi părinţii călugări a-şi stăpîni acele doao vaduri de mori şi cu acele 12 pămînturi în tot locul cu tot hotarul şi să ia şi dijma locului, a vadurilor de moară, după cuprindere ponturilor domniii méle şi nime să nu stea înpotrivitori piste carte domniii mele, iar care ar avea mai multu a răspunde, să-şi ia scrisori ce vor avea să vie să stea faţă la divan.

Aceasta poruncim.

1768 fev⟨ruarie⟩ 7.

Procit vel logofăt.

L⟨ocul⟩ p⟨eceţii⟩ g⟨ospod⟩.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 29v.
Copie.

430

⟨Iaşi,⟩ 12 mai 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Iancu Greceanu, căpitan de Greceni, să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale Diocheţi şi Umbrăreşti (Covurlui) să-i dea dijma din produse, iar cei ce locuiesc acolo să urmeze după hotărîrea ponturilor.

†Io Grigorii Ioan Calimah, voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce domniii mele au jăluit Iancu Grécean, căp⟨i⟩t⟨anul⟩ ot Greceni, zîcînd cum că avînd moşiele aceste, anume Diocheţii şi Umbrăreştii, la ţinutul Covurluiului, cari din moşie Umbrăreştii tragi parte Crăsteştilor, şi oamenii ce sînt şezători di să hrănesc pe moşie Diocheţii de trii ani nu să supun ca să dei vinitul moşiei, şi la aceasta au cerşut dreptatea la domnia me.

https://biblioteca-digitala.ro

Iată dar că-i dăm volnicii pintr-această carte a domniei mele numitului boeriu şi omului său pe care l-ar trimite vechil şi purtătoriu de grijă la numitele moşii, să fii volnic cu carte domniii mele a le ţine şi a le stăpîni şi să-şi ia di a zice[1] din ţarini, din fînaţi, din livezi cu pomi, din cumpu[2], din bălţi cu peşti, din priseci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini va lua cîte o păra de stupu, şi din tot locul cu tot venitul moşiii să ia pi obiceiu şi după hotărîre ponturilor domniii mele.

Aşijdiri şi oamenii ce vor fi şezători cu cas(a) pe numitele moşii să aibă a urma pré diplin după hotărîrea ponturilor domniii mele. Iar carii s-ar arăta înprotivitori a nu-şi da vinitul moşiei, poruncim domnie me dum(itale) pîrcălabu de Gălaţi, pe unii ca acie să-i apuci şi să înplineşti tot vinitul pănă la cel puţinu, urmînd la toate după ponturile ce s-au făcut pentru toţi de obştii. Iar avînd cineva a răspundi, să-şi ia drese, scrisori şi să vie la divan.

Aceasta poroncim.

Let 7276 (1768) mai 12.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDI, doc. 64.
Orig., pecete aplicată.

431

(Iaşi,) 15 iulie 1768

Grigore Callimachi, domnul Moldovei, hotărăşte ca livezile de pomi de la Rădăşeni, de pe moşia mănăstirii Slatina, să fie stăpînite de cei ce le-au făcut sau de rudele lor care stau acolo, iar pentru cele vîndute la străini, egumenul să întoarcă banii şi să le ia pe seama mănăstirii.

† Io Grigorie Ioan Calimah voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele cuviios rugătoriului nostru Mithodie, egumenul de la mănăstire Slatina ot Suceava, carile au dat jalobă domniii mele cum că pe moşie ce are mănăstire la satul Rădăşenii ot Suceava sîntu cîteva livezi di pomi, din care livezi, unile se află stăpînii lor acei ce li-au făcut, iar alţii au murit, alţii au fugit printr-alte părţi de loc, nerămîind nime rudenii de acelora ce-au făcut livezile, cari livezi după dreptate, fiind pe moşie mănăstirii făcute, să cade să le stăpîniască mănăstire. Şi deosăbit, unii dintr-acei ce au fost stăpîni la o samă din livezi, care era trăitori pe moşie mănăstirii şi rădicîndu-să cu totul de-au fugit de pe moşie mănăstirii la alte locuri, s-au sculat aciia şi-au vîndut livezile la alţii streini, cari n-au triabă la moşie, nici sîntu rudenie cu vînzătorii livezilor, şi fiind acele livezi pe moşie mănăstirii să cade iarăşi mănăstire a cumpăra după dreptate, iar nu alţii streini.

Deosebit mai jăluieşti numitul egumen că pe moşie mănăstirii, acolo la Rădăşani, fiind trăitoriu în trecuţii ani un rusu strein, care în cîtă vremi au fost trăitor pe moşie au făcut o livadă de pomi, pe urmă, murind acel rusu,

[1] Coreot : a zecea.
[2] Corect : cîmpu.

https://biblioteca-digitala.ro

i-au rămas livada în stăpînire mănăstirii şi au stăpînitu mănăstire cîtăva vremi. Iar în anul trecut s-au sculat un om din tîrgul Botăşanilor anumi.....[1] şi viind la Eşi au luat carte gospod de stăpînire asupra livezii arătînd că ar fi rudenie cu rusu cel ce au făcut livada. Şi cît pentru aceasta ceri dreptate numita mănăstire.

Pentru care, iată s-au dat volnicie numitului egumen pin carte aceasta a domniii mele, ca să aibă voe şi putere a stăpîni întîi livezile care vor fi drepte a mănăstirii, iar livezile care vor fi pe moşie mănăstirii şi vor fi de faţi acolo stăpînii lor, adică acei ce li-au făcut livezile sau niamul acelora, care vor fi drepţi rudenie, acie să aibă a-şi stăpîni livezile lor, fără numai vor da dijma la mănăstire, obicinuită, din zăci pomi un pomu, iar alţii streini să n-aibă voi a stăpîni livezile celor ce vor fi murit sau vor fi fugit, ci să le stăpîniască mănăstire. Iar care dintr-acie ce or fi murit sau vor fi fugit, şi le vor fi rămas niamul lor acolo, vor stăpîni livezile şi mănăstire îşi va lua dijma obicinuită, iar nefiind niini din niamul acelora acolo şezători pe moşie sau măcar şi la alte sate prinpregiur, atunci va stăpîni mănăstire livezile acele. Aşijdire şi pentru livezile ce-au cumpărat unii şi alţii streini pe moşie mănăstirii, să aibă voi mănăstire să întoarcă banii acelora şi să ia livezile în stăpînire mănăstirii, fiind pe moşiia mănăstirii făcuti.

Cum şi pentru livada rusului aceluia care au murit, de nu va fi avînd cu dovadă niamuri a lui, atunci să ia mănăstire livada aciia şi să o stăpîniască cu pace, iar omul acela din Botoşani di va ave a răspundi, să vie la divan.

Aceasta poroncim. Cum şi alţii, măcar de vor ave mai mult a răspundi, să vii la divan.

Let 1768 iulie 15.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

432

⟨Iaşi,⟩ 13 septembrie 1770

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare medelnicerului Lupu Bujoreanu să oblige pe locuitorii de pe moşia sa Bujoreni (Tutova) să-i dea dijma din produse şi să-i lucreze douăsprezece zile de boieresc după hotărîrea ponturilor.

De la divanul Moldovii.

De vremi ce aice la divanu au arătat Lupul Bujoreanu, medelnicer, cum că are o moşii, anumi Bujorenii, la ţinutul Tutovii şi oamenii ce sint şezători pe ace moşii nu vor să lucreze zilile de boeresc, nici vor să-şi de dejma de a zăce pe obiceiu după hotărîre ponturilor, deci după poronca măriii sale ghenăralului şi a divanului i s-au dat această carte ca pe omul ce-l va rîndui dumnealui la numita moşii să fie volnic a lua şi a strîngi dejma de a zăce din ţarini şi din

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

altili din toate, după obiceiu, cum şi oamenii ce vor fi şăzători pe numita moşii să aibă a lucra fieşticare om 12 zile de boeresc, după hotărîre ponturilor.

Şi scriem şi dumneavoastră, ispravnici de ţinutul Tutovii, ca orcare nu s-ar supuni a-şi da dejma de a zăce, cum şi oamenii ce vor fi şezători pe numita moşii şi n-or vre să lucrezi 12 zile într-un an de boeresc după hotărîre ponturilor, pe unii ca aceia să-i supuneţi şi să-i faceţi şi făr' de voe lor atît a-şi da dejma de a zăce, cum şi a lucra zilile de boeresc după ponturi, ca să nu să păgubască de venitul moşiii sale.

Aceasta.

1770 săpt(emvrie) 13.

Iar din grădini cu legumi să nu (se) superi, fără numai care or fi di negutătorii, dentr-acele să ia dejma de a zăce pe obiceiu [1].

Balş Logofăt ; V(a)s(ile) R(ose)t ; . . . . [2] ; Cost(ache) C(rupen)schi spatar ; . . . . . [2] ; Canta(cuzino) spatar ; N. Roset ban.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. IX, doc. 102.

Orig.

433

(Iaşi,) 4 ianuarie 1771

Boierii divanului Moldovei împuternicesc pe egumenul de Humor să strîngă, după ponturi, venitul moşiilor mănăstirii din ţinuturile Suceava şi Dorohoi, de la locuitorii care nu s-au supus să dea dijmă şi să lucreze zilele de boieresc.

Cante de la divanul cnejiii Moldovii, în caré scriie de vremé că au arătat la divan sfinţie sa părintele igumen de Homor că aré moşii la ţinutul Sucevii i Dorohoiului şi oamenii caré şed pre acélé moşii nu vor să déie venitul moşiilor după obiceiu, nici celé 12 dzilé nu vor să lucredzé stăpînului moşii după hotărîré. Pentru caré, din poronca divanului Moldovii, s-au dat această carté de volnicie igumenului de la mănăstire Homorului şi oamenilor ce va puné la acele moşii să aibă a strînge tot venitul di pe acelé moşii, din fînaţă, din ţarini şi dintr-altele să ia dejmă după obiceiu de a dzecea din toaté, cum şi acelé 12 dzilé într-un an să aibă a lucra de tot omul căsar după hotărîrea ponturilor. Iară carii nu să vor supuné, poroncesc dum(nealor) boerilor ispravnicilor ca să-i facă şi făr' de voia lor să le ia dejma şi să lucredzé dzilili hotărîte.

Din anii 7279 (1771) ghen(arie) 4.

Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 87.

Rezumat.

---

[1] „Iar din grădini... pe obiceiu" scris ulterior.

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ ianuarie 1771

Boierii divanului Moldovei reglementează relaţiile dintre mănăstirea Pîngăraţi şi locuitorii de pe moşiile sale.

De la divanul Moldovii.

Să face ştire pintr-această carte de la divan, voao vorniceilor şi tuturor lăcuitorilor ce vă aflaţi şăzători pe moşiile mănăstirii Pîngăraţi, că viind sfinţia sa egumenul de la mănăstire au arătat cum că la toate céle obicinuite ale pămîntului nu vă supuneţi a sluji la mănăstire şi a da dijma pe obiceiu, şi alte multe neagiunsuri că faceţi egum(enului).

Care toate cercetîndu-să după buna dreptate ce s-au găsit cu cale, s-au hotărît în ce chip să să urmeze, adică fiişteoare lăcuitoriu să aibă a sluji la mănăstire 12 zile într-un an după cum să arată pin ponturi ce s-au obicinuit de la o vréme încoace, iar care lăcuitori nu s-a supune să slujască, să fie volnic egumenul a-l supune, iar de nu va avea trebuinţă egumenul de lucru, să ia de tot căsariul cîte 2 lei într-un an.

Cîrciume cu băutură pe moşiile mănăstirii numai egumenul şi cei ce să vor învoi cu egumenul să fie volnici a vinde, iar cei ce vor îndrăzni fără voia egumenului, pe unul ca acela să fie volnic egumenul a-l popri să nu vîndă băutură.

Dijma să ia egumenul din toate după obiceiu.

Fînéţile ce sînt pe moşiile mănăstirii să poprească egumenul cîte ar fi pentru trebuinţa mănăstirii, şi ce va mai trece, să dea lăcuitorilor ce şăd pe moşiile mănăstirii cît va fi pentru trebuinţa bucatilor lor, iar ce va prisosi mai mult peste trebuinţa lor, iarăşi egum(enul) să fie volnic să o dea cui va vrea.

Morile ce au făcut unii din lăcuitori cu tocmeală cu egumenul ce au fost mai înainte, acia tocmeală să nu să ţie în seamă, şi morile să le ia egumenul supt stăpînirea mănăstirii; cum şi morile ce s-au obrăznicit unii din ţărani de au făcut în tăriia lor pe moşiile mănăstirii, de va fi făcut-o de curînd şi n-au apucat a-şi scoate cheltuiala ce au făcut cu moara şi cu iazul, să-i întoarcă egumenul cheltuiala şi să ia moara supt stăpînirea mănăstirii, şi acia cheltuială să să preţuiască prin marafetul isprav(nicilor).

Pentru munţi, pe unde sînt locuri de stîni, să aibă a să tocmi cu stăpînul munţilor şi aşa să pue stînă şi cu preţul ce ar da alţii streini dîndu acei de loc, mai volnici să fie acei de loc. Pentru munţi să aibă a să aşăza vînătorii cu egumenul după cum au fost obiceiul vechiu.

Lăcuitorii cum şi bejănarii să nu fie volnici a şădea pe loc de ţarină sau de fînéţe, ce numai la silişti. Şi pentru acei ce vor şădea pe loc de ţarini şi de fînéţe, de nu s-or rădica de voia lor ca să meargă la silişti, soriem dum(neavoastră) isprav(nicilor), de primăvară şi fără voia lor să-i rădicaţi şi să-i aşăzaţi la sate unde trăesc şi alţi lăcuitori.

Deci, după hotărîrea ce s-au arătat mai sus, să aveţi a urma şi a da ascultare la toate. Şi scriem şi dum(itale) ispravnice, oricare din lăcuitori nu s-ar

https://biblioteca-digitala.ro

supune după hotărîrea ce s-au arătat mai sus, pe unii ca aceia să-i certi ca să să veghe şi alţii [1].

1771 ghenar.

Balş logofăt ; Sturza vornic ; V⟨a⟩s⟨ile⟩ R⟨ose⟩t ; Alexandru paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 144.

Orig.

435

⟨Iaşi,⟩ 11 martie 1771

Divanul Moldovei porunceşte ca locuitorii de pe moşia mănăstirii Bogdana să dea dijma din produse după obicei şi zilele de boieresc să le facă după hotărîrea ponturilor.

De la divanul Moldovii.

De vremi că aice la divan ni-au arătat sfinţie sa părintele Teofil, egumen de Bogdana, cum că oaminii ce şed pe moşie mănăstirii nu să supun ca să dé dijma locului după obiceiu, ci dar, iată că i s-au dat această carte de la divan ca să aibă a lua şi a strîngé tot vinitul acii moşii de a zăci după obiceiu, cum şi zilile obicinuite iarăşi să urmezi după hotărîre ponturilor.

Iar cari vreunii dintr-acie nu să vor supuni ca să de dijma obicinuită, iată scriem dum⟨neavoastră⟩ isprav⟨nici⟩ ai ţinutului, să aveţi a-i supuni pe acii înpotrivitori ca să de şi fără de voe lor. Iar ei de vor ave ceva a răspundi, cu mărturie dum⟨neavoastră⟩ şi cu zi de soroc, să vii aici la divan.

Aceasta înştiinţăm.

1771 mart 11 [2].

Balş logofăt ; V⟨a⟩s⟨ile⟩ Jora ; Arg⟨hiri⟩ ban.

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. XLI, doc. 24.

Orig.

436

⟨Iaşi,⟩ 8 aprilie 1771

Boierii divanului Moldovei poruncesc ispravnicilor de Neamţ să aplice hotărîrea dată la judecarea pricinii dintre locuitorii din Petricani şi Vinători cu mănăstirea Secu pentru dreptul de a face mori şi de a vinde vin pe moşie, distribuirea finaţului pentru vite şi asuprirea la boieresc.

De la divanu Moldovii.

† Cinstiţi dum⟨neavoastră⟩ isprav⟨nici⟩ de ţinutul Niamţului, fericita sănătate poftim dum⟨neavoastră⟩ de la Dumnezău !

[1] La 12 ianuarie 1771, boierii divanului au dat o „carte" asemănătoare cu aceasta pentru locuitorii de pe moşiile mănăstirii Humor (Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 111, f. 86—86v, copie).

[2] La 9 iulie 1771, divanul Moldovei dă şi mănăstirii Hangu o carte asemănătoare pentru moşia Dobruleşti (Arh. St. Iaşi, Documente, CCCXI, doc. 457, f. 404).

https://biblioteca-digitala.ro

Să faci ştire dum(neavoastră) că aice la divan s-au giudecat de faţă oamenii din Petrecani şi di la Vînători, di la acel ţinut, cu vechilu egum(enului) de la mănăstire Săcul, anume Athanas erodiiaconu, arătînd prin jaloba ce au dat la preînălţatul graf măriia sa firtmaşal[1] cum că 2 mori ce au făcut ei pe moşie mănăstirii cu tocmală li-au luat egumenul şi nu urmează tocmelii, şi cum că nu-i lasă să-şi facă hrana lor şi să facă fînaţu pe locul mănăstirii, ce egumenul îl vindi altora fînaţul cu bani şi vitele lor le mor di foami, cum şi alte supărări li să face dispre egumen.

Care pentru toate acele li s-au hotărît prin carte de giudecată ce s-au dat di la divan la mănăstire, cum şi pentru mori, atîta au rămas hotărîre divanului : care dintr-acele mori vor fi făcute cu 4 ani mai înainti, acele să s(e) ia supt stăpînire mănăstirii, iar care mori să vor fi făcut di la cinci ani încoace, acele să le preţăluiţi dum(neavoastră) şi să de egumenul cheltuiala preţul morii, socotindu-s(e) şi vinitul morii ce va fi luat.

Iar cît pentru cîrciume, după hotărîre divanului, să nu fie volnici lăcuitorii a pune cîrciumă fără de voia şi tocmala egumenului.

Cum şi pentru slujba oamenilor ci-au jăluit lăcuitorii că să supără mai mult piste obiceiu, iarăşi s-au hotărît di la divan, mai mult decît 12 zile într-un an, după hotărîre ponturilor, să nu-i supere.

Şi pe această hotărîre să urmaţi dum(neavoastră), după cum vă scriem prin carte de giudecată ci s-au dat de la divan.

Aceasta şi fiţi dum(neavoastră) sănătoşi.

1771 april 8.

A dum(neavoastră),

Balş logofăt ; Arg(hiri) ban ; Alexandru paharnic.

S-au trecut la condica divanului de Ştefan condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VI, doc. 11.
Orig.

437

⟨Iaşi,⟩ 8 aprilie 1771

Divanul Moldovei judecă neînţelegerea locuitorilor din Petricani şi Vînătorii Secului cu egumenul de la Secu pentru două mori şi finaţul vitelor, hotărînd ca mănăstirea să ia în seama ei morile pentru care a avut învoială cu ţăranii, iar fin să le dea pe cît le va ajunge.

De la divanul Moldovei.

† Să face ştire cu această care a divanului de giudecată că, după jalba ce au dat la preaînălţatul măria sa feldumarşal oamenii de la Petrecani şi de la Vînătorii Săcului ot ţinutul Niamţului, prin order ce au adus la divan, jalba lor aceasta au fostu, că 2 mori ce au ei făcute pe moşia mănăstirii Săcului au avut tocmală cu mănăstirea ca să dea adetul morilor, şi igumenul acmu le-a luat suptu stăpînirea mănăstirii, neurmînd tocmélii ; mai arătînd şi aceasta,

[1] Pentru feldmareşal.

https://biblioteca-digitala.ro

cum că igumenul nu-i lasă să-şi facă hrana lor şi fînaţe pe locul mănăstirii, ce fînaţul îl vinde altora cu bani şi face şi fîn de neguţătorie, şi bucatile lor rămîn făr' de fîn.

Fiind faţă Athanasie ierodiacon, vechilul mănăstirii, au răspunsu că fîn cît iaste de trebuinţa bucatelor lor li s⟨e⟩ dă, cum şi pentru morile ce au pe locul mănăstirii, li s-au poprit suptu stăpînirea mănăstirii după hotărîrea divanului ce s-au dat mai nainte şi nu le vor da.

De la divan s-au hotărît: întîi, mănăstirea să-şi poprească cît fîn va fi de trebuinţa bucatelor mănăstireşti îndestul, şi apoi să dea şi oamenilor celor ce sîntu şăzători pe moşiile mănăstirii cît le va agiunge şi le va fi pentru trebuinţa bucatelor lor, şi cît fîn va mai prisosi, mănăstirea să fie volnică să vîndă iarba cui ar găsi. Şi cîndu lăcuitorii aceştia or vrea să dea ei ce dau alţii pe iarbă, ei să fie volnici a cumpăra, iar nu alţii streini.

Iar cît pentru morile ce au făcutu ei pe locul mănăstirii, după hotărîrea sfintei pravili, Costandin Armenopol carte 1—2, titlu 1, list 122: „cel ce zideşte lucru pe loc strein, lucrul iaste a stăpînului". Deci, după hotărîrea pravilii, mănăstirea Săcul să ia morile suptu stăpînirea ei. Însă această hotărîre s-au făcut pentru morile ce s-au făcut cu 5 ani mai nainte. Iar care mori vor fi făcute mai încoace, pentru acélea să va urma după cum s-au scris cătră ispravnicul ţinutului.

Cum şi pentru crîşme, să nu fie volnici lăcuitorii a pune crîşme pe locul mănăstirii făr' tocmală şi făr' de ştirea igumenului.

Aşijdirea şi pentru slujba lăcuitorilor pe an să nu s⟨e⟩ supere mai mult de 12 zile, după hotărîrea ponturilor şi după hotărîrea pravilii şi a divanului, aşa să s⟨e⟩ urmeze, dîndu-s⟨e⟩ de la divan şi această carte la sfînta mănăstire. Aceasta.

1771 ap⟨rilie⟩ 8 dni.

Balş logofăt; Arg⟨hiri⟩ ban; Alexandru paharnic; Ion .....[1] vtori logofăt procit.

S-au scris la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LIV, doc. 3.

Orig.

438

⟨Iaşi,⟩ 23 mai 1771

Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Cîrligătura să aducă înapoi la Cristeşti pe bejenarii plecaţi pe alte moşii, neîngăduindu-le a părăsi locul decît cînd vor fi cerufi de vornicii satelor de origină.

Cătră ispravnicii di ţinutu Cîrligăturii, dum⟨neata⟩ jic⟨nicer⟩ Sandul Ilii i dum⟨neata⟩ postelnic Mihalachi Jora, de la boerii divanului cnejiii Moldovii.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Poruncă.

Să faci ştire dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ că la divan au jăluit Iordachi, sîn jic⟨nicer⟩ Vasîli, precum la satul său Cîrsteştii s-au fost adunat cîţiva bejenari de la ţinut⟨ul⟩ Iaşi, Lăpuşna, Orh⟨ei⟩, carii au stătut cîţiva ani acole, nifiind supăraţi nici dispri săteni, nici dispri Iordachi, stăpînul moşiii, cu zilile di lucru celi după obiceiu, şi şi-au făcut pîini şi alte trebuincioasă, iar acum s-ar fi răsăpind cîte unul şi cîte doi pi alti moşii dinpregiur, supuindu-să pe la alţii după atîta vremi ce s-au odihnit ei la satul acesta.

Pentru care iată să porunceşte dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩, după izvod⟨ul⟩ ce va da Iordachi, să triimitiţi dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să aducă pe toţi aciia iarăşi la Cîrsteşti şi să-i aşezaţi înpreună cu cielanţi bejenari ce-au mai rămas şi să-i faciţi să să ia în chizăşii unul pe altul să lăcuiască acolo nelipsiţi, neîngăduindu-i a să strămuta din Cîrsteşti aiure nici unul, măcar ori la cini ar vre să să supue, fără numai cînd vor veni vornicii sau alţi săteni ai lor de undi au trăit întîi şi îi vor tragi la urma lor cu mărturie ispravnicilor, atunce să aibă voe să margă din satul acesta.

Şi după cum să porunceşte, aşa să urmaţi. Aceasta.

1771 mai 23.

Balş logofăt ; Sturza vornic ; V⟨asile⟩ R⟨oset⟩ hatman ; Iordachi Cant ⟨auzino⟩ vist⟨ier⟩ ; N⟨icolae⟩ Ros⟨e⟩t ban ; Alexandru paharnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. II, doc. 277.

Orig.

439

⟨Iaşi,⟩ 9 iulie 1771

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare egumenului de la Hangu să oblige pe locuitorii de pe moşia Dobruleşti a mănăstirii n-i da dijma din produse după obicei şi după hotărîrea ponturilor.

De la divanul cnejiii Moldavii.

De vreme ce aice la divan ni-au arătat părintile Meletie, igumenul din Hangu, arătînd că are o moşie, anume Dobruleştii, la ţinutul Niamţului, şi oamenii ce şăd pe ace moşie nu vor ca să-şi de dejma obicinuită ; la care cerşîndu-şi dreptate de la divan, iată că i s-au dat această carte de la divan, de volnicii, ca ori pe cine v-ar triimite la numita moşie să aibă a lua şi a strînge dejma din toate după obicei şi după hotărîre ponturilor.

Iar care vreunii dintre dînşii nu să vor supune ca să-şi de obicinuitul adet, iată scriem şi dumi⟨lorvoastre⟩, ispravnici al ţînutului, pe unii ca aceia să-i faceţi să-şi dea dejma şi făr' de voia lor. Iar de var ave cineva a răspunde înpotriva acelor moşii, cu dresă şi scrisori ce or fi avînd să vie la divan.

Aceasta.

1771 iulie 9.

Lupu Balş logofăt ; Ioan Sturza vornic ; Alexandru Neculce paharnic.

Trecut la condică.
S-au prosleduit,
Iordachi Loiz paharnic.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCCXI, doc. 457 (f. 404).
Copie sec. XIX.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 29 iulie 1771

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare vtori vistierului Constantin Gheuca ca să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale din ţinutul Tutova a-i da dijma din produse şi să lucreze zilele obişnuite de boieresc, ori să plătească bani, după hotărîrea ponturilor.

De la boerii divanului cnejii Moldovei.

† Datu-s-au cartea divanului dum⟨nealui⟩ Costandin Gheoca vtori vistier şi omului său pe carele va trimite vichil la moşiile ce le are la ţînutul Tutovei, anume Rusii i Cociuba i Oneştii i Gura Strîmbei i Băhnarii i Cupceştii, să fie volnec a-i dejmui şi a lua de a zécea, din ţarini cu pîine, din toate sămănăturile, numai din grădini cu legumi ce vor fi pentru hrana lor să nu dea nemic, iar fiind de neguţătorie să dea de a zécea, şi din prisăci cu stupi să ia din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stup, şi din tot locul cu tot venitul pe obiceiu. Cum şi oamenii ce vor fi şăzători cu casă pe numita moşie să aibă a lucra zilele obicinuite de boeresc, ori să plătească cu bani dupe hotărîrea ponturilor.

Iar care s-ar pune în pricină a nu-şi da venitul moşiii, dumneata ispravnice de ţinut să-i înplineşti.

Lupu Balş logofăt.; Negri ban ; Alexandru paharnic.

Procit vtori logofăt.

Trecut la condică, Radu iuzbaş.

1771 iul⟨ie⟩ 29.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXCI, doc. 12.
Orig.

441

24 septembrie 1771

Andrei Horicioiu, stegar de la Răzina, dă zapis ieromonahului Dionisie Hudici pentru suma de 38 de lei, datoria celor trei răzineni bejenari la mănăstirea Doljeşti, pe care i-a ridicat din porunca hatmanului, angajîndu-se să trimită banii în două săptămîni.

Adică eu, Andrei Horicioiul, stegar de la Răzina, dat-am sorisoare me la mîna părintelui Dionis Hudici, precum să s⟨e⟩ ştie că viind eu cu porunca dum⟨nealui⟩ hatmanul să iau răzinenii ce ena bejenari la mănăstire, să-i duc la slujba lor, şi fiind datori la mănăstire, i-am socotit şi s-au aflat datori : Căsiian cu 24 lei, 9 potronici şi Antoh cu 8 lei, 28 parale şi Gheorghie cu 2 lei, care fac 35 lei, 28 parale, drepţi datori mănăstirii, afară de ce s-au scăzut cu lucru, cu fîn, cu bani ci-au dat şi afară de 3 lei ce mai este dator Gheorghi unui călugăr din mănăstiri, care fac 38 lei, 28 parale.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci m-am apucat eu că păn' în doao săptămîni voi trimite toţi banii cu Căsiian şi oamenii să fie volnici numai pînişoara a-şi lua, iar alt nimică nu li-au rămas, fiind răfuiţi toţi. Iar de n-aş trimite banii, atunci să fii volnic a vinde pînă a fişticărue cu preţ ce s-a găsi şi cîţi bani n-or agiungi din pîne, eu să fiu dator a plăti, cel ce am luat oamenii de la mănăstire cu bucatili lor şi toată cheltuiala mănăstirii şi pliniale eu să aibu a o da. Şi păntru credinţa mi-am pus numele şi degetul.

1771 septemvrie 24.

Eu Andrei stegar platnic.
Enachi Lăonard stolnic, martor.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XV, doc. 12.
Orig.

442

⟨Iaşi,⟩ 2 noiembrie 1771

Boierii divanului Moldovei scriu vornicului de Cîmpulung să oblige pe cei care se hrănesc pe muntele Cocoşul să dea venitul cuvenit jitniceresei Maria Canano, stăpîna moşiei, după cum dau şi alţii de prin partea locului.

Să faci ştiri dum⟨itale⟩ că aice la divan au arătat dumniii jicniciroai Marie cum că ari o moşie a dumisali acolo la parte muntelui, ce să numeşti muntele Cucoşului, şi oaminii de acolo cari să hrănesc pe acel munte nu vor ca să-şi de obicinuitul adet după cum dau şi alţi lăcuitori.

Şi cerşindu-şi dreptati de la divan, iată scriem dum⟨itale⟩ să cercetezi şi, fiindu driaptă moşie dumisali, să înplineşti dumniata toată dejma obicinuită, însă după cum s-or fi dîndu şi alţi lăcuitori ce vor fi lucrători şi şezători cu bucatile lor pe alţi munţi, aşe să înplineşti şi dumneata de la acii ce or fi asupra acel⟨ui⟩ munte de mai sus arătat, însă din fînaţi şi din păşunat după cum or fi dîndu şi alţi ce or fi şezîndu pe munţii mănăstireşti.

Iar de va ave cineva a răspundi înpotriva acelui munte, prin mărturie dum⟨itale⟩ şi cu zî de soroc să vii aice la divan. Aceasta.

1771 noemv⟨rie⟩ 2.

Balş logofăt ; Sturza vornic ; Arg⟨hiri⟩ ban.
Procit vtori logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCXCVII, doc. 132.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 15 februarie 1772.

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare lui Iordache Iamandi, vtori paharnic, să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale Epureni, Pănceşti, Sălceni şi Bereşti să-i dea dijma din produse şi să-i lucreze boierescul cîte 12 zile sau, dacă va primi el, să-i dea cîte 2 lei de gospodar.

De la boerii divanului cnejiii Moldovei.

S-au dat carte divanului dumisale Iordachi Iamandi vt⟨ori⟩ paharnic să fie volnic a stăpîni satul Epureni la ţinutul Fălciiului şi satul Pănceşti la ţinutul Lăpuşnii şi Sălceni la ţinutul Tutovii şi Bereştii la ţinutul Covurluiului, după scrisorile ce va fi avînd. Şi să aibă voi omul ci va trimiti la moşiile acesti să strîngă şi dejma obicinuită din ţarini, din fîneţi şi dintr-alltele, după obiceiu.

Aşijdire şi oamenii ce vor fi şezători cu cas⟨a⟩ pe moşiile aceste să aibă a lucra boerescul cîti 12 zîle, după hotărîre ponturilor ci s-au făcut di obştie. Iar de la care oamini va priimi dumnealui paharnicul ca să nu-i lucrezi zilile hotărîte, să aibă a lua de tot gospodariul cîte 2 lei.

Şi scriem dum⟨itale⟩, isprav⟨nice⟩ al ţinuturilor[1], cari dintr-acii oameni nu vor fi dat vinitul păr acum, nici vor vre să de dijma, să-i apuci pe acie şi să înplineşti păr' la un fir toată paguba. Aceasta[2].

1772 fev⟨ruarie⟩ 15.

Balş logofăt; Arg⟨hiri⟩ vel post⟨elnic⟩; Alixandru pah⟨arnic⟩.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCLXX, doc. 8.
Orig.

444

⟨Iaşi,⟩ februarie 1772

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare lui Nicolae Momitco să facă sat pe moşia lui, Dămieneşti (Roman), aducînd oameni străini din „ţara leşească" şi de aiurea, care vor fi scutiţi de orice obligaţii timp de şapte luni.

De la boierii divanului cnejii Moldavii.

Să face ştire cu această carte pentru satul Dămieneştii de la ţinutul Romanului, ce iaste a lui Niculai Momitco, la care sat pănă acum n-au fost oameni cu lăcuinţa, iar acum, cerîndu ca să strîngă cît de mulţi oameni streini cu lăcuinţa pe moşiia aceasta, s-au dat această carte a divanului la mîna lui .....[3] vornic ca să aibă a strînge la numitul sat Dămieneştii oameni streini

[1] Aşa în text.

[2] Text cu conţinut identic în doc. dat de divan paharnicului Grigore Crupenschi pentru moşia Bîrsăneşti (Bacău), la 15 februarie 1773 (Ibidem, pachet XXX, doc. 28).

[3] Omisiune.

https://biblioteca-digitala.ro

din țara leșască și de aiure, fără de bir și fără pricină, care oameni, din zioa ce vor veni și să vor așeza la numita siliște vor fi scutiți și apărați de toate supărările până în șapte luni.

Pentru aceea și dumniavoastră ispravnici, după carte aceasta a divanului, să dați și dumneavoastră carte la mîna lui .....[1] vornic spre încredințare oamenilor ce să vor strînge la acea siliște, că nu vor fi supărați cu nimică până la împlinire sorocului. Cum și voao oamenilor ce veți veni și (vă) viți așăza la această siliște, să fiți încredințați că, până la sorocul ce vi se dă vremé de odihnă, nu veți fi cu nimică supărați, cum și de la împlinire sorocului iarăși veți fi cuprinși cu milă.

1772 fevr(uarie).

Lupul Balș logofăt ; Ion Cant(acuzino) vistier ; Ion Cant(a) spătar ; Costantin Costachi spătar ; Costantin Greceanul banu.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCLXXXVI, doc. 37.
Copie.

445

(Iași,) 6 mai 1772

Divanul Moldovei dă carte de încuviințare lui Gheorghe și Ilie Costrij, mazili de la ținutul Cernăuți, să oblige pe locuitorii de pe moșiile lor, jumătate din satul Mlenouți și Vișcovăți (Dorohoi), să le dea dijmă din produse și venitul de pe case, după hotărîrea ponturilor.

De la boerei divanului a cnejiei Moldovei.

De vréme ce Gheorghie Costrij și Ilie Costrij, mazili de la ținutul Cernăuțului, au arătat la divan cum că au la ținutul Dorohoiului giumătate de sat Mlenouții și Vișcovății de pe Sandul Murguleț, cu zapis și chirți[2] domnești, care moșii le stepînesc păn' acuma la vrémea torburărilor, iar de atuncea n-au potut ca să le dejmuiască, pentru întîmplare vremelor ; și după scresori ce au, cerîndu carte devanului ca să-și stepănească moșiele ca să-și ei și venitul obecinuet, iată de la devan, după scresori ce au, li s-au dat carte aceasta cu care si fie volnic a stăpîni moșiile lor și a lua de a zécea din sămănături, den fînați, den presacă cu stupu de 50 unul, iar de vor fie mai puțin, vor lua chite[3] o para de stupul, den pogone cu tutiun, cum și venetul du pe case dupe obecéiu și dupe hotărîrea ponturelor.

Și să poroncește de la devan dum(nealor) isprav(ni)celor ca să fii mînă de ajutor spre împlinirea venitului moșiilor, iar carii ar avea cevași a răspunde, cu scresori și dovezi ce vor avea, să vie la divan ca să-și caute dreptatea lor.

1772 mai 6.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. II, doc. 27.
Copie.

---

[1] Loc alb.
[2] Corect : cărți.
[3] Corect : cîte.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 iunie 1772

Divanul Moldovei porunceşte paharnicului Constantin Sturdza să cerceteze reclamaţia lui Petre Miclescu împotriva locuitorilor de pe moşia lui, Pătrăşcani, care i-au scos pietrele de hotar şi nu i-au prestat boierescul.

De la boierii divanului cnej⟨iei⟩ Moldovii, cătră dum⟨nealui⟩ păharnic Costantin Sturdzea.

Să faci ştiri că aice la divan au dat jalobă Petre Miclescul de la acel ţinut, arătîndu că tragi mari strîmbătate dispre nişte oamini ce şed pe moşie lui, Pătrăşcanii, de la acel ţinut, că în anii trecuţi, făcînd carte de hotărît la dum⟨neata⟩, ai stîlpit locul acel unde şed acii oameni, puindu-li şi petri hotar, însă cu 3 heleştei şi despre răsărit, fiind altă moşii Dobromireştii, s-au dat iarăşi supt stăpînire lui, după cum arată că are şi hotarnică la mîna lui, şi dînd vremi de oştire au scos ţiranii aceia hotarăle acele şi nimică slujbă sau bani n-au dat fiindu casile lor pe acela locu.

La cari, cerşindu-şi drepta⟨te⟩ de la divan, iată soriem dum⟨itale⟩ să cercetezi mergînd dum⟨neata⟩ la numita moşii, iar de nu vei pute dum⟨neata⟩, să orînduieşti dum⟨neata⟩ un mazilu, om de ispravă şi, de a dovedi jăluitorul cum că i-au scos petrili, îndată pre largu să înştiinţăzi divanul ca să trimitim să-i aducă aice la divan să li să vie de hacu lor. Şi să împlineşti toată dijma şi havaetul locului ce să va face de atunce de cîndu au scos aceli petri şi să-i faci pe ţirani să pună petrili la loc. Şi după alegirea ce vei faci dum⟨neata⟩ să dai mărturii la parte cui s-ar căde, ca, neodihnindu-să vreo parte, cu zi de soroc şi cu mărturie dumitali, să vii la divan. Aceasta.

Balş logofăt ; Arg⟨hirie⟩ postelnic ; Costandin Balş stolnic ; Iordache Cant⟨acuzino⟩ comis.

1772 iuni 12.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXXX, doc. 94 a.
Orig.

447

30 iulie 1772

Pîrcălabii de Hotin poruncesc oamenilor din Rujavăţ, Băzdăţini şi Copiteni, trecuţi iarăşi în stăpînirea lui Pătraşcu Cracalia, să-i dea dijma din produse şi cîte 2 lei de casă, după obicei.

Aducîndu Pătraşcu Cracaliia mazîl ordirul mării sale ghenărarului Alecsandru Vasilivici Rîmscoi Corsocov cătră dumnealui polcovnic Andrii Andrievici Peutlinghi i comendantul Hotinului, întru cari s-au poroncit dumisale comendantului pentru a triia parte de satu de Rujavinit şi doî sălişti pustie,

https://biblioteca-digitala.ro

giumatate de satu de Băzdăţini şi a patra parte di Căpiteni, carele după scrisori vichi ce are să i s⟨e⟩ de la stăpînire cu tot vinitul, şi dumnealui comenda⟨n⟩t după poronca ordirului scoţindu moşiile de la cănţilerii li-au dat numitului Pătraşcu Cracaliia mazîl, dîndu-i şi bilet de stăpîniri la mînă, făcînd şi pricaz către noi, întru care ni s⟨e⟩ porunceşti ca să dăm lăcuitorilor, ce or fi trăitori pe acele părţi, poroncă ca să de ascultari numitului Pătraşcu Cracaliia mazîl şi să-i dei şi vinitul moşiii din toate după obiciiu pămîntului Moldovii.

Deci poroncim şi voî oamenilor din Rujaviţ, cum şi celor ce s-or fi aflînd or cu şidere, or numai cu lucru pe Băzdăţini şi pe Căpoteni, să aveţi a da ascultare numitului de mai sus Pătraşcu Cracaliia şi să-i daţi vinitul moşiii după obiceiu pămîntului Moldovii, adică din ţarini de a zăci, din toate şi din prisăci de stupi din 50 stupi unul, iar de or treci mai mulţi sau or fi mai puţini, să daţi cîte o para de stup, şi de tot gospodarul doi lei după obicii, că cari nu i-ar da ascultari şi nu s-ar supunii ca să-i de dejma, să ştii că unul ca acela va mînca certare. Aceasta.

Let 1772 iule 30.

Ştefan Hurmuzachi vtori vistier.
Iordachi pîrcalab de Hotin ⟨greceşte⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XVII, doc. 113.
Orig.

448

⟨Iaşi,⟩ 8 februarie 1773

Divanul Moldovei dă împuternicire Mariei Hurmuzachi să ia dijma de la oamenii de pe moşia sa Luceni care nu voiau să-i dea venitul obişnuit, poruncind şi ispravnicilor să-i aducă la supunere.

De la boierii Divanului cnejiii Moldovii.

Di vreme ce aice la divan ni-au arătat dumniei Marie Hurmuzăchioia cum că ari o moşii, anumi Lucenii ot ţinutul Eşi, şi oamenii carili şed pe ace moşii nu vor ca să-şi dea obicinuitul adet, la care cerşindu-şi dreptate de la divan, iată că i s-au dat carte divanului la mîna dumisali ca, pe cini vor trimiti la numita moşii, să aibă a lua şi a strîngea dejma din toate de a dzăci, după obiceiu şi după hotărîre ponturilor.

Iar cari nu să vor supuni ca să de, iată scriem dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ ispravnici ai ţinutului ca de pe la unii ca acie să înpliniţi tot deplin pără la cel mai puţin. Dar de va ave cineva a răspundi înpotriva acei moşii, cu scrisori ce a fi avîndu, să vii la divan.

Aceasta.

1773 fev⟨ruarie⟩ 8.

L⟨upu⟩ Balş logofăt ; Alexandru pah⟨arnic⟩ ; Teodor Balş stolnic.

Trecut la condică,
Vtori logofăt.

Arh. St. Buc., A.N., pach. CCXI, doc. 7.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 21 martie 1773

Divanul Moldovei împuterniceşte pe episcopul de Huşi să ia cîte 70 parale de casă de la oamenii de pe moşiile Cozmeşti, Podoleni şi Ghermăneşti, arendate de la mănăstirea Frumoasa, ori să-i oblige să-i lucreze cele 11 zile de boieresc pe care n-au voit să le facă în anul precedent.

De la boerii divanului a cnejiii Moldovei.

De vreme ce iubitoriul de Dumnezeu sfinţiia sa chir Inochentie, episcopul sfintii episcopii Huşilor, au arătat prin carte ce scrie către divan cum că oamenii de Cozmeşti i Podoleni şi Ghermăneşti după tocmala ce-au avut cu igumenul de Frumoasa, de la carele au luat sfinţiia sa moşiile cu tocmală, dejma şi-au dat, iar cîte doi lei de casă, după cum să porunceşte prin carte divanului, n-au dat, cerîndu sfinţiia sa ca să împliniască de la aceste sate venitul obicinuit după case, deci iată, să dă volnicie acestui . . . . .[1] ca să aibă a merge la satile de mai sus arătate şi, prin manafeturi, ispravnicii de ţinut să aibă a împlini de la toţi cîte 70 parale de casă, după cum i-au lăsat părintele episcopul, ori să-i supue ca să lucreze 11 zîle a anului trecut, ţiindu-le în samă cîte o zî ce au lucrat astă-vară.

Şi dumneavoastră ispravnicilor să fiţi mînă de agiutor omului divanului ca ori să împliniască deplin banii, ori să lucreze acele 11 zîle, să odihniţi pe părintele episcopul.

1773 martie 21.

Balş logofăt ; Crupenschi vornic ; Arg⟨hiri⟩ postelnic ; Iordache ⟨?⟩ vel clucer.

Procit vtori logofăt.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., Ms. 544, f. 396.
Orig.

450

⟨Iaşi,⟩ 3 aprilie 1773

Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului de la Pingăraţi contra vătăjelului plăeşilor de la Tarcău — care nu lasă pe locuitori să lucreze pentru mănăstire, nici nu respectă învoiala făcută — şi să caute a împlini şi cîte 2 lei de casă.

De la boerii divanului a cnejiei Moldovii, către dum⟨nealor⟩ ispravnicii de ţinutul Neamţului, Ilie Roset biv vel paharnic şi . . .[1].

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Poroncă

Vi să face ştire că sfinţiia sa chir Climentu, igumenul mănăstirii Pîngăraţilor, au dat jalobă la divan cum că aproape de mănăstire, asupra muntelui, iaste un loc ce se numeşte Tarcăul, loc de hrană şi poeni cu erburi de fînaţe şi cu ape de peşte şi mori ţărăneşti, pe care loc să află şi 20 de oameni trăitori, fiind moşiia mănăstirii. Şi aceşti oameni ⟨ce lă⟩cuescu pe acea moşie, fiind plăeşi, au vătăjălul lor carele nu va să lase pe lăcuitori să lucreze mănăstirii céle 12 zile, boerescul ce să cade după ponturile divanului, ce va acel vătăjel ca să ia acea moşie de la mănăstire mai mult în dar de la mănăstire, fără voia călugărilor şi să stăpînească el moşiia, şi dejma să ia el, şi oamenii să lucreze lui şi să facă şi alte neguţitorii şi chivernisele a lui.

Şi întru acestu an, nevrînd părinţii mănăstirii ca să mai lase moşiia cu preţul ce da el mai nainte, au vrut ca să ia moşiia supt stăpînirea mănăstirii şi, trimiţîndu igumenul călugări ca să vază céle ce vor fi pe moşie şi să oprească şi o samă de iarbă pentru treaba mănăstirii, acel vătăjăl, fiind om dîrzu şi sămăţ, au ţinut calea călugărilor şi au sărit cu gîlceavă şi bătae şi i-au întorsu înapoi.

Mai pe urmă, văzîndu acel vătăjăl că n-a fi bine, au venit la igumen cu alt tovarăş a lui şi au făcut tocmală cu igumenul ca să cosască de tot omul cîte o falce de fîn în iarba mănăstirii în loc osăbit, şi să fie falcea drept şase zile, iar pentru alte 6 zile să dea cîte un leu la mănăstire, şi erburile să fie a lor să le cosască toate cîte vor fi pe moşie şi să dea şi dijma din toate după obiceiu, pe care aşăzare au dat şi zapis. Şi acel vătăjăl, după ce au cuprinsu toate erbile şi li-au împărţit cui au vrut, nu se ţine de tocmala, la care au cerut igumenul dreptate.

Ce iată, să scrie dumneavoastră ca să aduceţi pe acel vătăjăl şi după zapisul lor să-i supuneţi la toate după tocmală sau să li să ia acea iarbă ce să poprise ca să să cosască pentru mănăstire şi să înpliniţi şi cîte 2 lei de casă. În scurtu, după zapis să-i supuneţi ca să nu mai vie jalbă la divan.

L⟨upu⟩ Balş logofăt ; Alexandru paharnic.
Procit vtori logofăt.

1773 aprilie 3.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 149.
Orig.

451

⟨Iaşi,⟩ 3 aprilie 1773

Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului de la Pîngăraţi contra a 4 poslušnici care „se scoală cu zorbale" asupra călugărilor — şi să-i oblige a lucra 12 zile pe an şi a da dijma din semănături.

De la boerii divanului a cnejiei Moldovei, cătră dum⟨nealor⟩ ispravnicii de ţinutul Neamţului, Ilie Roset biv vel paharnic . . . . . [2].

[1] Doc. rupt.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

Poroncă

Vi să face ştire că sfinţiia sa chir Climentu, igumenul mănăstirii Pîngăraţilor, au dat jalobă la divan cum că între poslușnicii mănăstirii sîntu 4 oameni, anume Dumitru, Lupul, Moişa şi Ichim, oameni răi, semeţi, nesupuşi, gîlcevitori, arţăgaşi şi bătăuşi, fac de-a pururea răutăţi şi bătăi în toate părţile, păn' şi în streaja împărătească au bătut cazacii şi li-ar fi spart şi capetile. şi asupra călugărilor să scoală cu zorbale şi ocări, vrîndu ei ca să fie de sineşi volnici şi nestăpîniţi, după cum pre largu veţi pliroforisi dumneavoastră din răvaşul cel de jalbă a igum⟨enului⟩ care vi s-au trimis.

Pentru carii, după jalba igumenului, iată să scrie dumneavoastră şi vi să poronceşte de la divan, ca să trimiteţi să aduceţi faţă pe aceşti oameni şi să faceţi cercetare. Şi făcînd după cum jăluieşte igumenul, dumneavoastră să le veniţi de hac după vinile şi faptile lor supuindu-i suptu ascultarea şi poroncile mănăstirii la rîndul lor, precum sîntu şi ceilalţi, lucrîndu céle 12 zile pe an şi altile ce vor fi, cum şi dijma din sămănături încă să dea. Şi să fie supuşi igumenului spre trebile mănăstirii, poroncindu-le ca să nu mai facă bătăi şi alte zorbalîcuri, că apoi să vor giudeca cu divanul.

L⟨upu⟩ Balş logofăt ; Alexandru paharnic.

Procit vtori logofăt.

S-au trecut la condică.

1773 aprilie 3.

Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 150.
Orig.

452

⟨Hotin,⟩ 15 aprilie 1773

Coste Kirilovici, pîrcălab de Hotin, din ordinul comandamentului armatei ruse, dă în stăpînirea căpitanului de volintiri Constantin Şahin şi vărului său Constantin Volcinschi mai multe moşii, poruncind vornicilor şi locuitorilor din sate să le dea dijma din toate „după obiceiul pămîntului".

Viindu căpit⟨anul⟩ di volentiri Costantin Şahin şi văru-său Costantin Volcinski cu orderul mărie sale gheneral maior Rimski Korsacov şi cu asemene poroncă a marie sale preînalţatului feltmarşal către mărie sa bragadir Andrei Andreevici Peutlin, comandant ot Hotin, întru carile să poronceşte pentru moşii, sate întregi ce sînt aice în ţinutul Hotinului, anume Vişnăcauţii, Amnăuţii, Gorodişte, Urmezoa, Crainacauţii şi trei părţi de sat Rusoavinţii, că, după dovezi şi scrisori vechi ce au, să se de la stăpînirie numitului căpitan Costandachi Şahin şi văru-său Costantin Volcinski. Şi după poroncă, scoţînd numitele moşii di la cancelarie Hotinului, s-au dat la stăpînarie numiţilor di mai sus, făcînd şi poroncă către noi ca să dem în ştire lacuitorilor ce vor fi pi acele moşii ca să dee ascultare numiţilor di mai sus şi să le dee dejma dîn tot după obiceiul.

Dici poroncim, voi vornici şi lăcuitori ce viţi fi lăcuitori pi aceste moşii sau numai cu ţarina şi cu fînaţile, ca să aveţi a-i da ascultare numiţilor di

https://biblioteca-digitala.ro

mai sus şi să le daţi dejma din toate după obiceiul pămîntului Moldovei şi să-i cunoşteţi că pe neşte stăpîni a moşiilor ca, care s-ar pune împotrivă şi n-ar da dejma pe obiceiu pămîntului Moldovei, să ştie că unul ca acela să va aduce aice şi să va pedepsi. Aceasta.

Let 1773 april 15.

Coste Kirilovici pîrcălab Hotinului.

S-au posleduit de mine şi este atocma cu matca lui,

Vasile Colcialnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DXCII, doc. 241.
Copie.

453

Aprilie 1773

Ioniţă Novac, căpitan, dă zapis de învoială jitniceresei Ilinca Bosie că se angajează să se ocupe de moşia ei Goteşti, să adune dijma de la locuitori, oprindu-şi el a cincea parte din venit.

Pentru moşie Goteştii a dumi⟨sale⟩ jic⟨nicereasa⟩ Ilincăi Bosăesă ot Greceni am făcut tocmală şi am luat-o în sama me ca să o stăpînesc şi să o dijmuesc pre deplin, după cum şi alte moşii boereşti de la parte aceia, şi tot vinitu ce să va strîngi din zeciuiala dejmă a moşiii să o arăt anumi cu izvod. Şi eu să aibu a lua pentru osteniala me a cince din vinitul moşiii, după tocmala ce am făcut, iar nicăutînd di vinitu moşiii şi niarătînd adivăru, să nu iau nimic şi să răspund eu tot vinitul moşiii dumisali [1].

Şi am iscălit,

Ioniţă Novacu. căpitan.

1773 apr⟨ilie⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCXXXVI, doc. 52.
Orig.

---

[1] Legat de conţinutul acestei învoieli este şi următorul document, avînd numai data zilei şi a lunii, 23 februarie, fiind cu siguranţă din anul 1774 : „Cin⟨stită⟩ şi a mia ca o soră, dum⟨neata⟩ cocoană Ilenco zecniceresă, cu fericită sănătate şi cu plecăciune mă închin dumitale.

Cinst⟨ită⟩ scrisoarea dumitale am loat şi cele ce scrii am înţăles, împreună şi cu cartea luminată pentru care î⟨mi⟩ poruncesti să iau o jumătate de leu pe casă. Acel obicei aici pe margine nu să află. În zilele trecute, cînd am fost în satul Goteşti, vechilul dumi⟨tale⟩ Ioniţă Novac viind acolo la noi, am hotărît cu ţăranii să aducă 2 care pîine din pîine a dumi⟨tale⟩ păn' la Eşi, la dum⟨neata⟩, şi apoi iar Novac au lăsat tre⟨a⟩ba păn' la miezul păresimilor.

Ci iată că acum am poruncit ţăranilor să aducă pîne aceia păn' la dum⟨neata⟩, fiindcă n-a cărat şi n-a treirat dijma dumi⟨tale⟩. Şi acea greşală iar de la Novac s-au făcut, iar margine aceasta are testiment să nu de cîte doaăzeci de parale de casă.

Aceasta şi fii dum⟨neata⟩ sănătoasă.

Al dumitale ca un frate şi mai mic slugă" (Ibidem, doc. 53, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 25 iunie 1773

Divanul Moldovei dă carte de împuternicire unor mazili să oblige pe locuitorii de pe moşiile lor, Năneşti şi Ungureşti (Neamţ), să le dea dijma din toate.

Copie adevărată.

De la boerii de devanul cnejiei Moldovei.

De vreme ce aice la devan ne-au jăluit Ioniţi Niţul şi Vasile Juncul şi Andreiu Cîrlig şi Gavril Boghean, mazilii ţinutului Neamţului, arătînd cum că au doî moşei, anume Năneştii şi Ungureştii, la ţinutul Neamţului, cari arată că au şi scrisori, şi dintr-acele moşii la care oamenii cari şăd cu lăcuinţa pi acele moşii de să hrănescu nu vor ca se-şi de obicinuitul adetiu ; la care cerşindu-şi dreptul de la devan, iată că li s-au dat cartea devanului la mîna lor ca să aibă a lua-o şi a strînge dejma din toate de a zece, după obiceiu şi după hotărîrea ponturilor.

Dar cari nu vor vre ca să dea, iată cari şi dum⟨nea⟩voastră, ispravnici a ţinutului, ca să înpliniţi tot deplin pără la ce mai puţîn. Dar de va ave cineva a răspunde înpotriva acelor moşii, cu scrisori şi drese ce va fi avînd, să vii la devan.

Acesta.

1773 iuni 25.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MDCCCXCV, doc. 9.
Copie.

455

⟨Iaşi,⟩ 22 iulie 1773

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare egumenului de la Copou să ia de la locuitorii de pe moşiile mănăstirii, Urşoale şi Copou, dijma şi boierescul, deoarece se împotrivesc la îndatoriri.

De la boiarii divanului cnejii Moldovii.

De vreme ce la divan au jăluit Varlaam egumenul de la sfînta mănăstire Copoul, arătînd că mănăstire pe moşie Copoului şi moşia Urşoale, pe care moşii oamenii lăcuitori ce sînt şăzători de să hrănescu nu să supun a da obicinuita dejmă a numitelor moşii şi să pricinueşte păgubire mănăstirii, şi cerînd egumenul dreptate la divan, iată dar că s-au dat volnicie prin carte aceasta a divanului cu care să fie volnic egumenul şi vichilul pe care va rîndui egumenul a lua şi a strînge din toate a zece, pe obiceiu şi hotărîre ponturilor, din ţarne cu pîne, din fînaţ şi din tot locul cu venitul pe obiceiu, cum şi venitul de pe casă iarăşi să aibe a lua după hotărîre ponturilor de la tot gospodariul.

Iar carele s-ar arăta înpotrivitori şi nu s-or supune a da obicinuita dejmă, pentru unii ca aceia scriem şi dumneavoastră, ispravnicilor, să-i supu-

https://biblioteca-digitala.ro

neţi şi să pliniţi păr' la cel puţin. Iar care vor ave a răspunde înpotrivă, cu scrisori ce vor ave, să vie la divan [1].

1773 iuli 22.

Balş logofăt ; vel paharnic ; Balş stolnic.

Arh. St. Buc., Ms. 578, f. 154.
Copie.

456

⟨Iaşi,⟩ 12 august 1773

Divanul Moldovei încuviinţează ca trimisul mitropoliei să oblige pe locuitorii din satele Liveni şi Hodcăuţi (Dorohoi), să-i dea dijma după obicei.

De la boerii divanului a cnejii Moldovei.

De vréme ce preosfinţiia sa părintele mitropolitul ţării, chirio chir Gavriil, au arătat la divan cum că sfînta mitropolie are o moşie, Livenii şi Hodcăuţii, 2 silişti într-un hotar pe Prut, la ţinutul Dorohoiului, întru care silişti răzăşii de pinprejur nu numai că au întrat cu înpresurare în moşiia aceasta de au călcat hotarul, ce încă au stătut cu înpotrivire şi n-au lăsat pe omul mitropoliii a cosi şi a dejmui după obicei.

Deci, de la divan, prin cartea aceasta să dă volnicie omului preosfinţii sale părintelui mitropolitului, ca pe moşiia aceasta, Livenii şi Hodcăuţii, să aibă a cosi şi a lua dejma după obicei din toate, după hotărîre ponturilor.

Şi de la divan să porunceşte şi dumneavoastră, ispravnici de ţinutul Dorohoiului, ca să fiţi mînă de ajutor omului preaosfinţiii sale părintelui mitropolitului, a cosi şi a dejmui moşiia aceasta în toate semnele şi hotarăle ei şi a o stăpîni după scrisori ce are mitropolia, şi nici într-un chip să nu îngăduiţi pe acei înpresurători a face călcare moşiei mitropoliei. Iar de vor avea ei cevaşi a răspunde, să vie la divan.

1773 avgust 12.

Iscăliţi : L⟨upu⟩ Balş logofăt, Arg⟨hir⟩ postelnic, Iordachi Cant⟨acuzino⟩, M. Dere [2] postelnic.

Procit vtori logofăt.

S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., Ms. 531, f. 8—8v.
Copie.

---

[1] La 5 mai 1774, o nouă carte dată mănăstirii Copoului pentru aceeaşi chestiune precizează că „sînt trăitori 34 oameni împregiuru mănăstirii Copoului, vieri, grădinari şi alte bresle, de la care mănăstirea n-are nici un folos, nedînd la mănăstire nimica". Divanul hotărăşte ca mănăstirea „să aibă a lua de la toţi aceşti şezători şi trăitori pe moşia Copoului, ori vierii, ori grădinarii, ori ce breaslă a fi, de a zece din toate după obiceiu şi să lucreze 12 zile într-un an la mănăstire. Iar de nu va avea egumenul ce să lucreze zilele obicinuite cu dînşii, să fie volnic a lua cîte doi lei de tot gospodarul, după hotărîre ponturilor"... (Ibidem, Ms. 579, f. 63v).

— La 5 iunie 1775, Grigore Al. Ghica dă mănăstirii Copou o carte de încuviinţare să oblige pe locuitorii de pe moşia Rufeni a da dijmă şi a face clacă sau plată în bani (Ibidem, Ms. 578, f. 153v—154).

[2] Aşa în manuscris.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 21 septembrie 1773

Divanul Moldovei porunceşte starostilor de Cernăuţi să cerceteze reclamaţia mazilului Vasile Holban contra stolnicului Potlog de la Tîrnauca, care i-a oprit un număr de oameni fugiţi de pe moşia sa, Culiceni, şi să-l oblige a plăti şi cheltuielile de judecată.

Di la boerii divanului a cnejiei Moldovei, cătră starostii de Cernăuţi, dum⟨nealor⟩ Gheorghie Sturza biv vel pah⟨arnic⟩ şi Ilie Herăscul[1].

Poroncă

Aici la divan au dat jalobă Vasili sin Neculaiu Holban, mazîl di la acel ţinutu, asupra stolnicului Dumitraş Potlog, pintru neşti oamini ce au fugit din satul lui Neculaiu Holban, anume din Culiceni, la stolnicul Potlog în sat în Tîrnauca, şi acii oamini nu i să dau ca să-şi margă la urma lor după cum este poronca.

Ce iată că vi să poronceşti dumneavoastră, luînd carte aceasta, să trimitiţi să-i rădicaţi pi acii oamini de sus-numiţi, din Tîrnauca, să-i ducă la urma lor în Culiceni, că la aceasta nu era trebuinţă să vie la divan Neculai Holban să jăluiască pintru această pricină, că în cîtiva rînduri vi s-au poroncit dumneavoastră pintru oaminii ce sînt fugiţi di pin sati pi la alti sati şi ţinuturi, să-i aduceţi pi toţi la urma lor ca să nu să strîce satile. Cum şi stolnicului Potlog nu-i este de cinste ca să priimască oamini dintr-alti sati di pinprejur să le facă tot Tîrnaucă, că poroncile divanului ştie după cum să poroncescu, osăbit că s-au văzut şi un zapis di la stolnicul Potlog dat la mîna lui Neculaiu Holban că, di să va mai atingi di acişti oamini mai sus arătaţi, să dea la vist⟨ierie⟩ 100 lei hatalmu, şi cîtă chiltuială au făcut Neculai Holban judecîndu-să cu stolnicul Potlog, toată să-i întoarcă lui Neculai Holban. Ce la aceasta, va răspundi stolnicu Potlog cînd or fi di faţă cu Neculai Holban aice la divan, după sorocu ci li s-au pus.

Aşijdere au mai jăluit Neculai Holban asupra stolnicului Potlog pintru pricina unui clin de codru ce disparte Tîrnauca stolnicului Potlog di Culicenii lui Neculaiu Holban, cari acel clin di codru este nehotărît, undi au şăzut un Timohii Bălan. Şi în zapisul stolnicului Potlog, di mai sus-numit, hotăreşti şi această pricină: di s-ar hotărî să vie acel clin în parte stolnicului Potlog, să nu aibă voe stolnicul Potlog a ţine oamini acolo în codru, neavîndu cîmpu să s⟨e⟩ hrănească oameni ce i-ar strîngi, ce numai codru limpidi.

Şi fiind şi acel Timohii Balan trăitori acolo în codru, omu stolnicului Potlog, după sorocu ce i-au pus, l-au rădicat şi l-au dus în Tîrnauca sa. Acmu fiind cinci oameni acolo într-acel clin di codru, iarăşi au început a să tindi cu stăpînire stolnicul Potlog la acii oamini, piste zapisul ce au făcut la mîna lui Neculai Holban, ce nu i să cadi.

Ce iată că s-au dat voi lui Neculai Holban să-şi stăpînească acii oamini după zapisul ce ari la mînă, di hotăreşti cîţi oamini s-ar strîn⟨ge⟩ acolo în codru, pi toţi să-i stăpînească Holban şi stolnicul Potlog să nu să atingă întru nimic la acii oamini, să urmeză zapisului ce au dat la mîna lui Neculai Holban.

[1] „Dumnealor... Ilie Herăscul" scris cu altă cerneală.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceasta.

L(upu) Balş logofăt ; Crupin(s) c(hi) vornic ; Arg(hir) postelnic ; Cost(andin) Balş stolnic ; Iordache Cant(acuzino) comis ; Alexandru paharnic.

1773 sept(emvrie) 21.

Procit vtori logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond. Kogălniceanu, pach. LII, dosar 2, doc. 19.
Orig.

458

⟨Iaşi,⟩ 25 noiembrie 1773

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare egumenului de la Caşin să oblige pe locuitorii care au vii la Crucea de Sus, în dealul Holmului, moşia mănăstirii, să-şi dea dijma obişnuită.

De la boerii divanului a cnejii Moldovii.

Di vremi ci la divan au jăluit egumenul de mănăstire Caşinul, arătîndu că sint oameni carii au vii pe locul mănăstirii Caşinul, în ţinutul Putnii, la Cruce de Sus, în dealul Holmului şi într-acest an nu s-au supus ca să de dejma obicinuită din vinul ci-au luat din viile ci sint pe locul mănăstirii, la cari cerîndu-şi egumenul dreptate la divanu, iată s-au dat volnicii acestui [1], carile să aibă a mergi la numiţii de mai sus oamini şi după zapisul *lor* [2] ci-au *dat la mîna* [2] arătat egumenul, să-i apuci omul divanului şi să înplinească de la dînşii tot vinul de dejmă după obiceiu.

Iar cari s-or arăta înpotrivitori şi nu s-or supuni a da, pentru unii ca aceia scriem şi dum(neavoastră) starosti, să daţi mînă de agiutoriu zapciului să plinească păr' la cel puţin, precum să poroncește pren carte divanului.

Balş logofăt ; Arg(hir) postelnic ; Alixandru paharnic ; M. Jora logofăt.

1773 noiemvrie 25.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Caşin. pach. VIII, doc. 11.
Orig.

459

19 ianuarie 1774

Sătenii din Cozmeşti şi Podoleni se învoiesc cu egumenul de Secu, care le-a dat moşia Cozmeşti (Lăpuşna) să facă sat, iar ei, în schimb, să cosească mănăstirii 50 stoguri de fin pe an.

† Adecă eu, Toader Bîtcă, căpitan de la satul Cozmeştii i Podolenii, dinpreună cu sătenii miei, dat-am zapisul nostru la mîna sfinţiei sale părintelui Eftimie Cannano, egumenul sfintei mănăstirii Săcul, precum să să ştie că ne-am aşăzat cu sfinţiia sa şi ne-au dat moşiia Cozmeştii ce iaste a mănăstirii Săcului,

[1] Omisiune.
[2] Cuvintele subliniate sînt şterse în doc.

https://biblioteca-digitala.ro

la ţinutul Lepuşna, ca să facem sat pe această moşie. Şi ne-am tocmit ca să dăm pe tot anul cîte cincizeci de stoguri de fîn la sfînta mănăstire, însă stoguri de măsură, din iarba aceştii moşii, să avem a căuta şi a cosi ; iar nefiind iarbă pe această moşie, să aibă părintele egumenul a-şi căuta iarbă pe alte moşii, şi noi să avem a-l cosi. Iar mai mult de aceste stoguri de fîn, alt nimic să nu dăm, nici dijmă, nici pentru dobitoace sau cînciumă, să nu aibă treabă a să amesteca la nici unile, cît de puţin, fără numai fînul acesta să-l facem bun şi la vremia lui, ca să fie pentru ematecul oilor mănăstirii. Însă cîrciuma să fie a căpitanului.

Însă această tocmeală o am făcut să avem a şădea cît vom putea trăi, şi şi alţi egumeni ce vor fi în urma părintelui să aibă a să ţinea tot de această tocmeală. Şi pentru credinţa am iscălit şi numele sătenilor împreună cu degetele am pus.

Ian(uarie) 19 dni 7282 (1774).

Eu căpitanul Coste m-am tîmplat faţă.

Toader Bîtcă căpitan ; eu Toader mazil ; eu Mihăilă Bîha, eu Daniil Bradu ; eu Gheorghiţă Bît(că) ; eu Condre Bîtcă ; eu Simion Beşliaga şi noi tot satul ne priimim cu această tocmală.

Iar întîmplîndu-să vreo săcită mare, ca să nu să facă iarba, nici pe la alte hotară la locurile acele, şi neavînd unde cosi, atunce să avem a da cîte un leu de stog, adică cinzăci de lei. Iar de a fi iarba şi mănuntă, noi tot fînul să facem şi cu mîncare noastră.

Toader Bîtcă căpitan şi toţi sătenii.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CII, doc. 14.
Orig., cu o copie.

460

(Iaşi,) 24 ianuarie 1774

Divanul Moldovei porunceşte ispravnicilor de Neamţ să scoată de la poslușania mănăstirii Pîngăraţi zece oameni pe care-i va arăta egumenul ca nesupuşi, iar în locul lor să facă poslușnici pe zece locuitori din satul Stejaru.

De la boierii divanului cnejiei Moldovii, către dum(nealor) isprav(nicii) de ţinutul Niamţului.

Să face ştire dumneavoastră pentru 30 liude scutelnici ce are mănăstirea Pîngăraţi, care după poronca preînălţatului feldmarşal i s-au dat şi cărţile divanului, scriind dumneavoastră ispravnicilor pentru aceşti liudi scutelnici din Pîngăraţi, să nu-i puneţi la nici o orînduială, ce să-i lăsaţi să fie numai pentru slujba mănăstirii.

Dar acum, viind la divan svinţie sa egum(enul) mănăstirii au arătat cum că dintr-acei 30 scutelnici, zăci liude sînt foarte nesupuşi şi împrotivitori, şi nu numai că fac maré răzvrătire şi pricină de stricăciuni satului Pîngăraţii, ce încă şi mănăstire nu are nici o poslușanii de la dînşii, şi au cerut de la divan din oamenii de la Stejar să i să rînduiască 10 scut(elnici).

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, iată scriem dumneavoastră, pe acii 10 liude ce-i va arăta svinţie sa egum⟨enul⟩ mănăstirii că sînt răi şi nesupuşi, de aice înainte să-i puneţi dumneavoastră la toate orînduielile ce-or fi pe ţinut şi în locu lor să scutiţi dumneavoastră 10 liude de la Stejar, oa să fie iarăşi 30 scutelnici a mănăstirii deplin după cum iaste poronca [1].

⟨Lupu⟩ Balş logofăt ; Crupenschi vornic ; Iordache Cant⟨acuzino⟩ vistier ; Beldiman ban ; Alexandru paharnic ; ⟨Constantin⟩ Balş stolnic ; Iordache spatar.

1774 ghenar 24.

Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 151.
Orig.

461

4 aprilie 1774

Locuitorii din Pipirig dau mărturie egumenului de la Neamţ că acolo unde s-au strămutat Ursu Baboi cu feciorii lui şi Maxim Muste, nu este loc de sat, ci terenul cel mai potrivit pentru „mutările" oilor mănăstirii.

Adecă noi oamenii din satul Pipirigul, care mai gios ne-am pus degitile, făcut-am mărturie noastră la mîna sfînt părintelui Varlaam, egumenu sfintii mănăstiri Neamţului, pentru Ursul Baboi cu ficiorii lui şi cu Maxim Muste, căci că unde şed ei nu esti loc de sat, ci esti locul cel mai ales pentru mutările oilor mănăstirii, şi o mutare ce esti din sus o calcă ei cu bucatile lor. Şi noi cu toţii voim ca să vii în sat înpreună cu noi, că Maximu Muste şi-au lăsat casa care esti şi acum în sat şi de la bejenii s-au mutat acolo şi acum nu vra să

[1] Peste cinci zile, la 29 ianuarie, divanul revine ou noi amănunte către ispravnici, referitor la aceiaşi oameni „gîlcevitori şi ocîrîtori, carei în multe rînduri s-au rădicat şi asupra igumenilor ce-au fost după vremi la această mănăstire, şi nu numai că fac mari răzvrătiri şi aduc pricini de stricăciune satului Pîngăraţii, ce încă şi mănăstirea n-are nici o poslușanie de la dînşii.

Pentru care oameni arătat-au igumenul şi mărturie la divan de la arhimandritul şi igumenul de Bisericani, Misail, şi Eftemie Canano, igumenul dă Săcul, şi Sălvestru, igumenul de Hangu, întru care arată toate faptele şi răutăţile acelor oameni, care mărturie iaste iscălită şi de dum⟨nealui⟩ paharnic Iordache Darie ce-au fost ispravnic, cum că pe acei oameni i-au certat şi i-au pedepsit de multe ori şi nu s-au părăsit de faptele lor.

Deci, fiindcă acei oameni sîntu aducători de gîlcevi şi de toate răutăţile, care aduc supărare mănăstirii de nu să poate odihni, după cum ni-am adeverit şi din mărturiia arătată mai sus, iată de la divan să scrie dumneavoastră cu hotărîre, asupra primăverii să-i rădicaţi pe acei 10 oameni ce va da igumenul izvod din satul mănăstirii, şi să-i mutaţi într-alt sat unde veţi socoti, afară în ţinut, pe carii să-i puneţi şi la rînduelile divanului, după cum să scrie dumneavoastră prin deosăbită carte, şi să odihniţi mănăstirea de acei oameni răi şi răzvrătitori, oa să nu mai vie jalbă la divan de la mănăstire pentru dînşii" (Ibidem, doc. 153).

https://biblioteca-digitala.ro

s(e) întoarcă să şază în casă, iar lui Ursul Baboi i s-au stricat casa, care locul esti faţă unde i-au fost casa.

Aceasta mărturisim ori la ce giudecată ar fi. Şi pentru credinţa ne-am pus degitele.

7282 (1774) apr(ilie) 4.

Eu Vasile Piţiliga ; eu Toader zet Piţiliga ; eu Gavril sin Piţiliga vornici ; eu Ioan sin Piţiliga ; eu Toader sin Piţiliga ; eu Radul Bîrsan ; eu Toader Faraon ; ei Ioniţă Ţăranul şi toţi sătenii.

Eu popa Goghi mărturisescu că au şezutu în satu mai de demultu.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 1.
Orig.

462

15 februarie 1775

Locuitorii din Fundul Pipirigului dau scrisoare egumenului de la Neamţ, arătînd că, deşi au cosit fără aprobare iarba de pe „mutarea" mănăstirii, iar călugării, ca să se răzbune, le-au aprins fînul, s-au învoit să li se plătească în bani paguba.

Adecă noi, oamenii ce şidem în Fundul Pipirigului, care mai gios ne-am pus degetile, făcut-am scrisoare noastră la mîna sfinţiii sale părintelui Varlaam, egumenul sfintei mănăstiri Neamţul, să s(e) ştie că făcînd noi obrăznicie piste giurămîntul care am făcut înainte părinţilor, cum n-om îndrăzni cît de puţin a ne mai întinde ca să cosim pe mutare mănăstirii care esti pentru păşune oilor mănăstirii, dar călcînd giurămîntul ni-am sculat şi am cosit şi într-acest an şi, audzind părintele egumen şi cu părinţii, au venit şi au găsit mutare cosită în cîteva locuri, la care pricinue pagubă pentru brîndza mănăstirii. Şi s-au sculat părinţii şi ne-au aprins fînul, fiindc-am cosit făr' de voe egumenului şi a părinţilor, şi la urmă, mergînd şi rugîndu-ne ca să nu ne lase păgubaşi de munca noastră, ci să ne de ci s-a socoti cu dreptate, ne-am aşăzat cu toată voire noastră şi ne-au plătit cu bani.

Şi pentru crédinţa ne-am pus degitele.

7283 (1775) fevr(uarie) 15.

Eu Maxim Muste ; eu Ioniţă Muste ; eu Gheorghii Baboi ; eu Neculaiu Baboi.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 2.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

1 aprilie 1775

Delegatul isprăvniciei de Neamț, trimis la Pipirig să scoată pe locuitorii Ursu Baboi și Maxim Muste cu feciorii lor de pe „mutarea" mănăstirii Neamț și să-i oblige a se așeza în vatra satului, raportează că aceștia i-au declarat în scris hotărîrea lor de a se judeca din nou cu egumenul.

† Din porunca dumnealui cuconului Matii Hurmuzachi, is⟨pravnicul⟩ ținutului Niamțului, am fostu orînduit ca să mărgu la Pipirig, unde șede Ursul Baboi și cu Macsim Musti și cu ficiorii lor, în cari mi-au jiluit sfinția sa egumenul Varlam di la mănăstiri Namțului pintru dînșii în cari șid în fundul moșiii pi mutari oilor, ca să li dau poroncă să iasă di acolo, să miargă în vatra satului în Pipirig, unde șid și alți săteni.

Și mergînd eu, li-am poroncit făcîndu-li mare zulum și ei mi-au dat zapis puindu-și zi păn' la Sfîntu Gheorghie să miargă la is⟨prăvnicie⟩ să s⟨e⟩ giudice cu părinții. Și au mai arătat ei mie că astă-toamnă că s-au giud⟨ec⟩at cu egumenul la dumnealui Sandul Sturza stolnic i Iordachi Ghiorca, ispravnici, fiind de față și dumnealui paharnicul Matei Hurmuzachi, și i-au dat rămași ca să iasă din mutari oilor, că acolo nu este loc de sat, și să miargă în vatra satului. Și trimițînd dumnealui ispravnic⟨ul⟩ ca să li strici casăli un ficior boerescu, și mergînd eu acum acolo am văzut numai de pi casa lui Baboi niște scosați ⟨?⟩ lipădați gios și acum casa lui Baboi eu am văzut-o acoperită și alți casă toate sintu nestricati, iar nu după cum au jăluit ei măriii sali lui vodă. Și pentru livezi ce zic ei că au făcuti di dînșii, eu nici un pom n-am văzut acolo, fără cît țarcu di fîn îngridit, cari li fac ei livezi.

Și așa am văzut și mărturisăscu, și pentru cridința am iscălit.

Let 7283 ⟨1775⟩ aprilie 1.

Neamțu Mustea ⟨?⟩,
sluga dumnealui păharnic Matiiu Hurmu⟨zachi⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. CXXXVI, doc. 3.
Orig.

464

⟨Iași,⟩ 4 aprilie 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, poruncește ca locuitorii ce stau pe moșiile mănăstirii Socola să nu vîndă vinul lor decît după ce s-a vîndut mai întîi cel mănăstiresc și se vor fi tocmit cu epitropul pentru a da „adetul".

Io Grigorie Alecsandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce dum⟨nealui⟩ Iordache vel clucer, epitropul mănăstirii Socolii, au arătat domniii méle cum că oamenii carei șed pe moșiile mănăstirii Socolii,

https://biblioteca-digitala.ro

făr' întrebare şi fără tocmală, vînd vin pe moşiile mănăstirii şi vinul mănăstirii stă închis, cerînd epitropul mănăstirii ca după hotărîrea ponturilor şi după obicei să să urmezi.

Deci, fiindcă oameni carei sîntu şăzători pe moşiile mănăstirii, cu nebăgare de samă fără tocmală, s-au volnicit a vinde vinul lor pe moşiile mănăstirii şi vinul mănăstirii stă închis, prin cart⟨ea⟩ domniii méle să dă volnicie dum⟨nealui⟩ oluceriului ca să aibă a popri pe toţi acei ce vor vrea să vîndă vinul lor pănă să va vinde vinul mănăstirii şi apoi să vîndă şi ei după tocmala şi aşăzarea ce vor face cu epitropul mănăstirii ; cum şi cei ce au vîndut păn' acmu vinul lor făr' de tocmală şi făr' întrebare, încă să aibă a plăti adetul după-aşăzarea ce vor face cu epitropul.

Aşa să să urmezi, iar nu într-alt chip. Aceasta poroncim.

1775 ap⟨rilie⟩ 4.

Procit vtori logofăt.

⟨Pe verso :⟩ S-au trecut la condica divanului.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 75.
Orig., pecete aplicată.

465

⟨Iaşi,⟩ 14 aprilie 1775

Mitropolitul şi veliţii boieri cer prin anafora către domnul Moldovei ca munca de boieresc a ţăranilor de pe moşiile stăpînilor să fie de treizeci şi şase de zile pe an, dînd şi dijma din produse.

Preaînălţate doamne,

† După luminată poronca măriii tale ce ni s-au dat prin ţidulă, adunîndu-ne cu toţii, s-au cetit şi am înţeles perelipsis a poroncii măriii tale, dintru care cunoaştem cu bucuriia noastră stăpînească a măriii tale purtare de grijă care ca un părinte iubitor de fii mai înnainte priveşte chipurile şi bunile aşăzări ce caută spre folosul şi odihna de obşte a supuşilor, dorind a aşăza toate stările înprejur a aceştii patrii după măsurile dreptăţii, întru bună orînduială.

Şi fiindcă una din célélalte ce cer diorthosire şi punere la cale ieste şi orînduiala ce să cade a să păzi între stăpînii moşiilor şi între lăcuitorii ce să hrănesc pe dînsele, ne poronceşti măriia ta ca, adunîndu-ne la un loc, să facem unită cercetare şi socotinţă asupra aceştii pricini şi prin anafora să înştiinţăm pe măriia ta în ce chip au fost din vechi obiceiu la aceasta, cum s-au urmat mai pe urmă şi în ce chip vom socoti ca să s⟨e⟩ rînduiască acum, ca prin domnească hotărîre a măriii tale să s⟨e⟩ pue la cale ca şi cei cu moşiile să fie odihniţi şi mulţemiţi, şi lăcuitorii încă să ştie ce iaste să fie darea lor pentru adetiul moşiilor şi ce slujbă să facă, ca să rămîe şi ei odihniţi, fără a nu să supăra mai mult piste hotărîre.

Deci, după poronca măriii tale adunîndu-ne şi făcînd între noi asupra aceştii pricini, cercetare şi sfat precum au fost obiceiul din vechi şi cum s-au

https://biblioteca-digitala.ro

urmat mai pe urmă și în ce chip socotim că este cu cale a să așăza acum, înștiințăm pe măriia ta.

Știut va fi măriii tale că, în vremile trecute a fericiților întru pomenire răposați domni ce-au stătut în pământul acesta, toate mănăstirile și neamurile boerești avea pe moșiile lor vecini, dați danii și miluiri împreună cu moșiile de către stăpînitorii domni, precum adeverează hrisoavele vechi. Și pe acești vecini îi stăpînia din niam în niam, slujindu-să cu dînșii la toate trebuințile și în fieștecare vréme și loc, întocma ca și cu robii țigani, numai cu atîta deosăbire că pe vecini nu-i putea vinde cîte pe unul ca pe țigani, iar cînd să vindea vreun sat, întra și vecinii cîți era într-acel sat la prețul cumpărării și nici era volnicie a să duce aiurea ; iar ceialalți lăcuitori cîți era trăitori pe moșii stăpînești de să hrănea, de nu și era vecini, dar la toate trebuințile ce avea stăpînii moșiei, fără soroc slujiia.

Iar la domnia fericitului întru pomenire Costandin vodă Mavrocordat s-au hotărît din poroncă gospod ca să nu să mai pomenească nime din lăcuitorii Moldovei cu nume de vecini, ce să aibă toți volnică slobozeniia lor (precum să și cade). Cu toate acestea, slujba lor era necontenită ca și mai înainte, la toate trebuințile ce avea stăpînii moșiilor, cum și ceialalți lăcuitori ce nu era la numărul vecinilor. Măcar că iarăși din poroncă gospod li s-au hotărît atuncea ca să aibă a lucra la stăpînii moșiilor cîte 24 zile într-un an, dînd și de a zăcea din toate rodurile lor, dar fiind obicinuiți mai dinnainte a fi supuși stăpînilor moșiei la toate slujbile, iarăși fără soroc slujiia și piste rînduitile zile păn' la o vréme.

Mai pe urmă, din vréme în vréme, ștergîndu-să de istov numele vecinătății și rămîind și acei ce s-au numit vecini în rîndurile celorlalți lăcuitori, au început unii dintr-înșii a nu împlini nici slujba cea rînduită pe an la stăpînii moșiilor, alții din stăpînii iarăși silindu-i mai mult și piste rînduiala și putința lor. Dintr-acésté necontenite pricini și judecăți să scornea jeluindu-să de strîmbătate, unii asupra altora.

Și așa din an în an, mergînd această rînduială tot spre scădére și neîmplinind deplin adetiul ce s-au zis, cei ce să hrănesc pe moșii către stăpînii moșiilor au rămas pănă acum de prea puțin folos și slujbă pot să aibă cei cu moșiile de la cei ce lăcuesc pe dînsele, și încă putem să zicem, mai multă pagubă, de vreme că numai cît calcă și lucrează moșiile, dar nici slujba lor o fac deplin și precum să cade, nici dejma sămănăturilor o dau după dreptate, ce, strîngîndu-și ei mai înnainte rodurile lor, lasă pe țarină ce le iaste voia pentru dejmă, care și acéia mai de multe ori acolo să prăpădéște neavînd știre stăpînul moșiei.

Acum, de vreme că dumnezăiasca pronie binevoind patriei noastre au înnălțat iarăși pe măriia ta la stépena aceștii oblăduiri, de la care ni să dau toate sămnile bunelor nădejdi a vedea întemeiată întru bună stare pe struncinată patriia noastră, nu avem îndoială că măriia ta, între alte folositoare obștești îndreptări, vei pune și, această pricină care iaste de obște la bună orînduială.

Socotința noastră la aceasta într-acesta chip iaste, de vei găsi și măriia ta cu cale : de vreme că acum ne-am învrednicit a cîștiga statorniciia cea dorită a stării și a stăpînirii, fără a nu fii îngrozite inimile lăcuitorilor de prefaceri și strămutări, ce fieștecarele nădăjduiaște așăzarea, odihna și chivernisala sa la locul ce să află, nu le va cădea cu greu ca să lucreze la stăpînii moșiilor pe care să hrănesc și să chivernisesc, din zéce zile una, dînd și dejma din roduri de a

https://biblioteca-digitala.ro

zécea după obiceiu, însă cu hotărîre ca să nu fie volnici a-şi rădica nimic di pe ţarină păn' nu vor face întîi ştire stăpînului moşiei ca să trimită să-şi ia dejma.

Şi această rînduială de slujbă a lăcuitorilor socotim că nu numai nu le va fi de stricăciune, ce încă şi spre înbielşugarea şi fericirea ţării şi a tuturor de obşte, care, de vei socoti mărie ta, să să întărească şi cu luminat hrisovul măriii tale ca să fie statornică şi să cunoască şi urmaşii folosul şi odihna lor din mila măriii tale, pentru care vei avea măriia ta vecinică pomenire.

Iar hotărîrea cea desăvîrşită rămîne la a măriii tale milă şi înnaltă înţălepciune.

1775 april 14.

Al măriii tale către D⟨umnezeu⟩ smenit rugător.

Gavril, mitropolitul Moldavii.

Ai măriii tale preaplecaţi slugi,

Ion Sturza vel vornic ; Costachi J⟨ora⟩ vel vornic ; Ştefan Sturza vel vornic ; Vasile Costachi ⟨?⟩ vel vornic ; Vasile R⟨ose⟩t hatman ; Ion Cant⟨acuzino⟩ vistier ; N. Roset vel vistier.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLVIII, doc. 22.

Orig. Mai sînt copii la : Academia Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 92—96 ; ibidem, Ms. 91, p. 48v—49v ; ibidem, Ms. 95, p. 61v—63v ; Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 31—32 ; Arh. St. Iaşi, pach. XLVIII, doc. 1, f. 104v—106v.

Publicat în : *Magazin istoric pentru Dacia*, tomul II, Buc., 1846, p. 295—299 ; *Colecţie de aşezăminte...*, p. 21—24, *Uricarul*, vol. I, ed. II, p. 133—136 ; Constantin Erbiceanu, *Istoria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei*, Buc., 1888, p. 304—306 ; V. A. Ureche, *Istoria românilor*, vol. II, p. 277—279 ; D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri...*, vol. I, p. 32—34 ; R. Rosetti, *Pămintul, sătenii şi stăpinii...*, p. 468—471.

466

23 aprilie 1775

Ispravnicii de Neamţ judecă neînţelegerea egumenului de Neamţ cu unii locuitori din Pipirig — care au reclamat la domnie că sînt asupriţi cu scopul de a fi scoşi de pe moşie — hotărînd ca ei să se mute în vatra satului şi să-şi păstreze curăturile acolo unde le-au făcut.

† Ursul Baboe şi Macsin Muste cu ficiorii lor şi cu alţi pipirigeni dintr-acest ţinut al Niamţului, aducîndu-ne luminată carte măriii sale ⟨lui⟩ vodă, întru cari ni să poroncişti că ar fi dat jalobă aceşti oamini cum că ci sînt trăitori de cîţiva ani în satul Pipirig şi, fiind Pipirigu moşie mănăstirii Niamţului, ei îşi dau venitul moşiii la mănăstire după obiceiu pămîntului, şi Varlam egumenul mănăstirii Niamţului li-au răsăpit casăle din temelie, înterindu-i să iasă di pi acea moşie, de cari pricină să cercetăm şi după hotărîre ce vom face să dăm şi mărturie la cari parte s-a căde.

După luminată poronca măriii sale lui vodă, am adus pe egumenu Varlam faţă şi, fiind şi mai sus-numiţii oamini faţă, am întribat pe eguminu cu ce

https://biblioteca-digitala.ro

chipu au făcut un lucru ca acesta să răsipască casăle oamenilor şi să-i întiriască di pi moşie.

Sfinţie sa părintile eguminu ne-au arătat, întîiu, că casăle acistor numiţi oamini nu sînt în satul Pipirigu, undi este sălişti şi sînt şăzători toţi sătenii acelui sat, ce sînt depărtaţi de sat într-un cătun undi acolo este mutare de oile mănăstirii, şi nu di-nceputul lor au şezut acolo, ce şădere lor au fost în sat şi în tărie lor ca nişte oameni răi şi înpotrivitori s-au mutat acolo.

Al doile, ni-au scos şi o carte de giudecată ce-au avut cu aceşti numiţi oamini la dumnealui stolnic Sandu Sturza ce-au fost ispravnic, în cari să hotărăşti că la acel loc, undi li sînt casăli lor, nifiind loc di casă, ci este mutari de oi, să iasă di acolo să şadă în vatra satului undi li este şi biru înpreună cu cielanţi săteni. Şi căzînd ei la rugăminte către dumnealui stolnic să-i lasă până în toamnă şi ei singuri or eşi, i-au lăsat păn' la acel soroc cu hotărîre să să rădici să margă în sat, cum şi răvaşe di pe la ispravnicii ce-au fost mai înainte scriindu-li să să rădice din locul acela, şi ei tot n-au mai întălis. Şi cu aceasti toati nesupuniri a lor, eguminu casăle nu li-au stricat, după cum s-au dovidit înainti noastră.

La cari, fiindcă s-au dovidit că mai sus-numiţii oamini rău şi făr'de cale au jăluit că, întîiu, eguminu casăle nu le-au stricat, şădere lor nu este în sat, ci este dipărtată de sat unde este mutare oilor mănăstirii, şi cu carte de giudecată şi cu răvaşe de la ispravnici i-au silit să iasă di acolo în numitul sat Pipirigu, în vatra satului, iar nu singur de sine, la cari loc am trimis şi noi oamenii noştri de au văzut, din cari ni-am încredinţat că acel loc esti mutari de oi, iar nu loc di case, am hotărît şi noi, di vremi ce acel loc este mutare de oi şi să păgubişte şi mănăstire cu şădere lor într-acel loc, şi fiind şi poronca măriii sale lui vodă ca, unde vor fi oameni pin cătunuri, să să rădici să şadă undi este vatra satului, înpreună cu alţi săteni, numaidecît să să rădice cu casăle lor şi să să aşezi în vatra satului să şadă înpreună cu cielanţi săteni, nimaifăcînd la locul acela a mutării nici c-un chip cît de puţină pagubă, ca să să poată mănăstirii înpărtini de moşie sa la cele trebuincioase, oum la locu acela fiind mutari de oi, dîndu-li şi lor eguminu acoli de către altă parte munte de cosit şi păşunat de vite. Iar nişte curături ce au acolo îngrădite, să să hrănească într-însăle dîndu-şi obicinuitu avaet a moşiii.

Şi s-au dat şi această mărturie la mîna egumenului.
M(atei) Hurm(uzachi) paharnic ; Şărban Cantacuzino.

1775 aprilie 23.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 4.
Orig.

467

⟨Iaşi,⟩ 30 aprilie 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe trimisul mănăstirii Sf. Spiridon să ia dijma de pe moşia Chetrosul (Soroca), iar locuitorii să lucreze boierescul sau să dea bani de casă.

†Io Grigorie Alexandru Ghica voievod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

https://biblioteca-digitala.ro

Dat-am carte domniii meli omului mănăstirii Sfîntului Spiridon, ce este rînduit de epitropii mănăstirii la moşia Chetrosul, de la ţinutul Sorocii, să fie volnic a stăpîni moşiia în toate sămnele şi hotarăle ei şi să ia de a zăcea din pîini, din fîneţă, din livezi cu pomi, din băilţi cu peşti, din prisăci cu stupi, însă din cinzăci unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stup. Şi din grădini cu legumi să ia de a zăcea, numai din cele ce ar fi de neguţitorie, iar din cele ce ar fi pentru mîncarea casălor lor să nu ia nimică.

Aşijdirea şi de la oaminii ce sînt şăzători cu casă pe numita moşie, ori să lucreză zilile de boeresc, ori să de bani, adetiul casălor, după ponturi.

Şi poroncim domnie me dumneavoastră ispravnici de ţinut, arătîndu-s(e) vreunii înpotrivitori şi n-or vrea să de venitul hotărît, să-i supuneţi şi să înpliniţi păn' la un ban. Iar avînd cineva a răspunde, să vie de faţă la divan.

Aceasta poroncim.

1775 ap(rilie) 30 dni.

(Pe verso:) S-au trecut la condica divanului de Andrei izbaşa.

Acad. Republicii Socialiste România — Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. XXIV, doc. 13.

Orig., pecete aplicată.

468

(Iaşi,) 3 mai 1775

Ursu Baboi şi Maxim Muste din Pipirig dau zapis de învoială dichiului mănăstirii Neamţ, în faţa veliţilor boieri, că se angajează să respecte condiţiile puse, numai să fie lăsaţi a locui mai departe pe „mutarea" de oi unde au casele şi toată gospodăria.

Adecă eu Ursur[1] Baboe şi eu Macsim Mustea din satul Pipirigul ot Neamţi făcut-am adevărat zapisul nostru la mîna sfinţii sale părintelui egumen şi a tot săborul sfintei mănăstiri Neamţului precum să să ştie că jăluindu-se părinţii călugări cum că acolo la Valu Mînzatului, unde ne sînt casăle noastre, nu este vatra satului Pipirigul, ci este loc în laturi şi de trebuinţa mutării oilor mănăstirii, şi cu giudecăţile dumilor sale ispravnicii de ţinut ne-au hotărît să eşim din locul acela şi să ne mutăm şăderea în sat. Dar, părîndu-ni-să noao că avem strîmbătate, nu ne-am mulţămit cu giudecăţile dumilor sale ispravnicii de ţinut, ci am venit şi am dat jalbă mării sale lui vodă. Şi, fiind vechil din partea mănăstirii sfinţie sa Sofronie, dichiul sfintei mănăstiri, din poronca mării sale lui vodă fiind scoşi la dumnealor veliţii boeri ca să cerceteză dumnealor veliţii boeri, iarăşi ne-au zis să eşim din locul acela, de vreme că are mănăstirea pagubă despre noi, şi să ne mutăm în sat.

Dar noi am căzut cu mare rugăminte către dumnealor şi am arătat că sîntem aşăzaţi cu casă acolo de 30 şi mai bine de ani şi avem pometi şi curături şi grădini şi ni să face mare sărăcie cu mutarea, fiindu-ne toată aşăzarea acolo, ci, pecum într-atîţea ani ne-am învoit cu părinţii călugări, să ne învoim şi

[1] Pentru: Ursul.

https://biblioteca-digitala.ro

acum şi să nu ne scoată din odihna noastră, şi vom da zapis cum că nici o stricăciune mănăstirii sau pagubă pe moşie n-om face. Şi dumnealor veliţii boeri, milostivindu-să asupra noastră, au poftit pe părintele dichiu ca să facă o aşăzare cu noi şi să ia zapis de la noi dupe cum să va arăta mai gios şi să ne lasă să trăim tot acolo.

Deci, dupe poronca dumilor sale veliţilor boeri, primindu-să atît părintele dichiu, cît şi noi, am dat acestu zapis al nostru cu această hotărîre şi legătură, adecă : una, că şăzînd noi acolo, pe alţi streini între noi să nu mai primim ; a doao, că cîte casă s-au făcut, să şădem într-însăle, iar altele să nu mai facem, şi orcare dintr-aceste casă s-a strica, să nu fim volnici a le înnoi, ci vrînd să facă casă, să facă la sat, iar nu acolo ; al treilea, or fată de vom mărita, or ficior de vom însura, şi-i va trebui casă, să facă la sat, iar nu acolo ; al patrălea, vitele noastre să avem a le păşuna pe pîrîul Mînzatului în sus, iar în gios să nu fim volnici, iar trecînd, orce pagubă vom face, să plătim întreit ; al cincea, să nu fim volnici nicidecum să cosim în fînaţăle mănăstirii făr'de învoelă.

Şi păzind noi acestă tocmală şi învoeală, aşa să şidem acolo, iar cînd nu ne vom ţine de această învoeală şi vom mai face cît de puţină stricăciune, sau nu vom păzi aceste legături de mai sus arătate, să fie volnici părinţii călugări a ne scoate de acolo. Şi pentru oredinţa am pus degetele.

1775 mai 3.

Eu Ursul Baboe am pus degetul ; eu Macsim Mustea am pus degetul.

Şi am scris eu Ştefan Zătreanu, diec de divan, cu zisa lor, în divanul domnescu.

Denainte noastră aducîndu-s(e) pe aceştie şi întrebîndu-s(e) de este zapisul lor şi cu voe lor făcut, ou toţi au mărturisit că zapisul este a lor şi cu voe lor s-au făcut şi sînt primiţi cu aşezare aceasta.

1775 mai 5.

Costandin vel vornic, Ştefan Sturza vel vornic, Gheorghe Beldiman vel ban, Vasilii Roset vel vornic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 5.
Orig.

469

⟨Iaşi,⟩ 23 mai 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vel clucerului Iordache, epitropul Socolei, să oblige pe locuitorii de pe moşiile mănăstirii să dea dijma din produse, să lucreze pe an „zilele cele obişnuite" ori să dea cîte 2 lei de casă.

Io Grigore Alexandru Ghica voevod, milostiiu bojiiu gospodar zămli Moldavscoi. De vreme ce domniii méle au arătat credincios boeriul nostru, dum(nealui) Iordache vel clucer, epitropul mănăstirii Socolii, cum că oamenii carei sîntu trăitori pe moşiile mănăstirii, atît cei de la Socola, cît şi cei de la Ezireni, între carei sîntu şi breslaşi, după obicei şi după hotărîrea ponturilor nu să supun ca să slujască zilile obicinuite şi să dea venitul du pă case, aşijdirea şi

https://biblioteca-digitala.ro

vierei du pă la viile boereşti şi a altora, iar şi fiindcă hrana lor pe moşiia mănăstirii o fac, nu să supun a da mănăstirii nici un fel de agiutor, şi cerîndu epitropul mănăstirii ca să nu să isterisască mănăstirea de slujba şi adetul celor ce şed pe moşiile mănăstirii, iată printr-această carte a domniii méle să dă volnicie dum(nealui) vel clucer şi vătafului mănăstirii ca să aibă a lua din [1] zece, din toate sămănăturile, din fînaţe, din priseci cu stupi din 50 unul, iar de vor fi mai puţini, să aibă a lua cîte 1 para de stup, cum şi din grădinile céle ce au pentru neguţătorie iar(ă)şi să să ia de-a zece, iar din grădinile cele ce le vor avea pentru hrana lor, nimic să nu să (dea) [2].

Şi atît sătenii, breslele şi vierii ori să lucreze pe an zilile céle obicinuite, ori să aibă a da cîte 2 lei de casă, poroncindu-să de către domniia mea şi dum(nea)v(oastră), ispravnici de ţinutul Eşilor, ca să daţi mînă de agiutor vătafului mănăstirii, şi de la cei ce să vor arăta înpotrivitori carei să nu să supue ori cu slujba la mănăstire, ori cu plata după obicei, şi după hotărîrea ponturilor să înpliniţi de la acei venitul mănăstirii, urmîndu cărţii domniii méle, ca să nu să păgubască mănăstirea de venitul ei cum şi de slujbă.

Aşa să să urmezi, iar nu într-alt chip. Aceasta poroncim.

1775 mai 23 dni.

Procit vtori logofăt.

(Pe verso :) S-au trecut la condica divanului de Andrei izbaşa.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 74.
Orig., pecete aplicată.

470

(Iaşi,) 14 iunie 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare lui Lupu Coroi, căpitan, să oblige pe locuitorii de pe moşiile sale Mărăeşti, Năvîrneţi, Curtişoara şi Balta lui Raţă a-i da dijma din produse, să-i lucreze zilele obişnuite de boieresc ori să le plătească în bani.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am cartea domniii mele slugii noastre căpitan Lupului Coroi şi omului său ce-l va avea vechil la moşiile sale, anume Mărăeştii i Năvîrneţii ot Tecuci şi Curtişoara i Balta lui Raţă ot Putna, care moşii sînt drept a sale cu scrisori.

Deci, după scrisori ce are, să aibă a dijmui şi a lua de a zecea din ţarini cu pîine, din toate sămănăturile, din fîneaţă, din vii, din pomăţi, din bălţi cu peşte, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stup, şi din tot locul cu tot venitul pe obicei. Şi volnic să fie a-şi apăra moşiile despre lăcuitorii înpregiuraşi, nimeni călcare sau cosire în moşii să nu facă pănă nu să va învoi cu stăpînul moşiii sau cu vechilul ce-a fi orînduit. Cum

[1] Corect : de-a.
[2] Doc. şters.

https://biblioteca-digitala.ro

şi oamenii ce vor fi şăzători cu casă pe numitele moşii să aibă a lucra zilele obicinuite de boeresc, or să plătească cu bani, dupe hotărîrea ponturilor şi dupe obicei.

Şi poroncim domnie mea dumneavoastră staroste de Putna i isprav(nice) de Tecuci, de s-ar arăta vreunii împotrivitori a nu-şi da venitul moşiii să-i împliniţi tot dupe hotărîrea ponturilor. Iar de or avea vreunii mai mult a răspunde, cu drese şi scrisori ce vor avea, să vie la divan.

Aceasta poroncim.

1775 iuni 14.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXIX, doc. 37.
Orig., pecete aplicată.

471

⟨Iaşi,⟩ 23 iunie 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel paharnicului Darie Donici să oblige pe locuitorii de pe moşia sa Dumenii, să-i dea dijma din produse, să-i lucreze zilele de boieresc ori să le plătească în bani.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Dat-am cartea domniii mele credincios boeriului domniii mele, dum(nealui) Darie Donici, biv vel paharnic, şi omului ce-l va trimite vechil la moşiia Dumenii ce este la ocolul Botoşanilor, care moşie zîce că este hotărîtă şi stîlpită cu pietri hotară de răposatul vornicul Ilie Costache, şi dupe hotarnică ce i s-au dat în semne i s-ar fi dat şi ispisoc de la domnie mea dintru întîia domnie.

Deci, dupe scrisori ce are, să aibă a dijmui şi a lua de a zăcea din ţarini cu pîine, din toate sămănăturile, din fînaţă, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stup şi din tot locul cu tot venitul pe obicei, numai din grădini cu legumi ce vor fi pentru hrana lor să nu dea nimic, iar fiind de neguţătorie, să dea de a zăcea. Cum şi oamenii ce vor fi şăzători cu casă pe numita moşie să aibă a lucra zîlele obicinuite de boerescu, or să plătească cu bani, dupe hotărîrea ponturilor.

Iar puindu-să vreunii în pricină a nu da, dum(neata) vornice de Botoşani să-i înplineşti, iar avînd cineva mai mult a răspunde, cu drese şi scrisori ce vor avea, să vie la divan.

Aceasta poroncim.

1775 iun(ie) 23.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCXXXIX, doc. 40.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

1 iulie 1775

Locuitorii din satul Păşcani aduc la cunoştinţa Ilincăi jitnicereasa, stăpîna moşiei, că vor da în continuare dijma omului ei, Ioniţă Motran, iar dacă va trimite pe alţii, se vor împrăştia prin alte sate.

Cinstit al noastră stăpînă, dum(neata) cucoan(ă) Ilinco jăc(nicereasă), cu multă plicăciune închinîndu-ni, sărutăm cinst(ită) mîna dumitali noi toţi oamenii din satul Păşcanii, moşia dumitali ; pentru că au vinit un om trimis cu răvaş de la un Novac, ca să vază pentru moşie dum(itali), întru care scrii şi ne porunceşti pentru dijmă ci s-ar pute găsi să punem silinţă ca să o strîngem. După aciia, făr' di zăbavă ni-au mai vinit Iorga de la Horince, carile arătă un zapis al dumitali la mîna lui, zicînd că au cumpărat vinitul moşiii di la dum(neata) şi au dat şi bani în mîna dum(ital)i.

Noi, cinstită stăpî(nă), păn' acum din vremi tulburărilor ştim pi Ioniţă Motran, de au găsit civa dijmă au luat, fiindcă şi vremile au fostu împrotivă şi am ară(tat) . . . . . [1]

. . . . . .

nici pe Ioniţă Motran, ce dumnalui zice că are triabă şi cini a vini ca să strîngă dijme îl va ucide de tot şi să va giudica cu zapisul dum(ital)i.

Noi, cucoană, de vreme că au lipsit din mîna lui Ioniţă Motran, noi am strîngi mult, puţin, ci a fi într-acestu an, şi cu încridinţare noastră om răspundi la dum(nealui), iar nici lui Novac, nici Iorgăi. Căci prinsesem a ne strînge cîte un sărac, 2, în sat şi vrim să ni apucăm di viişoare să li destupăm, dar fiind Novac aicea sau Iorga, adivărul arătăm dum(ital)i că oaminii s-or înprăştie din satul dum(ital)i pintr-alte sate, şi pe urmă asupra noastră bănat să nu fie.

1775 iuli 1 dni.

Eu Petre Gane vor(nic) din Păşcani ; eu Savin Gane ot tam ; eu Ion Gane ot tam ; eu Vasilachi gricul ot tam ; . . . . . [1].

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXVI, doc. 23.
Orig.

473

⟨Iaşi,⟩ 9 septembrie 1775

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor ţinutului Iaşi să pună în vedere panţirilor isprăvniceşti de pe moşia Teleneşti, a biv vel clucerului Ştefan Anastase, să lucreze zilele de boieresc după ponturi.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Credincioşi boerii domniii mele dum(neavoastră) Alexandru Rîşcanul biv vel paharnic i Iachovache Păun, is(pravnici) de ţinutul Iaşului, sănătate !

[1] Partea de jos a documentului este ruptă.

https://biblioteca-digitala.ro

Vă facem ştire că domniii mele au jăluit dum⟨nealui⟩ Ştefan Anastase, biv vel clucer, arătînd că are o moşie, anume Telineştii, la Podul lui Gherman ot Eşi, pe care moşie sînt şăzători panţiri, care să află la slujbă ispravnicească, şi nu să supun ca să lucreză zîlele obicinuite de boeresc, dupe cum mai pe largu veţi înţălege toată pricina din jalba ce au dat la domnia mea, care vi s-au trimis.

Pentru care cerşind dreptate, scriem dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să daţi tare poroncă acelor panţiri, ca dupe hotărîrea ponturilor să aibă deplin a-i lucra zilele rînduite stăpînului moşiii şi carei n-or urma hotărîrei, să-i faceţi să urmeze, şi mai multă jalbă să nu vie.

Aceasta scriem.

1775 sept⟨emvrie⟩ 9.

⟨Pe verso :⟩

Credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealor⟩ Alexandru Rîşcanu paharnic i Iacovachi Păun, is⟨pravnici⟩ de ţinutul Eşului, dati să zdraviia.

Ştefan Anastase clucer.
Telineştii.
Procit vtori logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXXII, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

474

⟨Iaşi,⟩ 25 iunie 1776.

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Fălciu să cerceteze reclamaţia lui Ion Docan contra răzăşilor din Spineni, care-i calcă moşia, îi taie pădurea şi îşi iau dijma înapoi cu forţa, obligîndu-i să se învoiască.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii mele, dumneata Costandin Greceanu biv vel ban i dumneata Neculce biv vel medelnicer, ispravnici de ţînutul Fălciului, sănătate !

Vi să face ştire că domniii mele au jăluit Ion Docan mazil ot Fălcii arătînd că la acel ţinut al Fălciului are o moşie, anume Spineni, iar oamenii din Spineni, fiind o samă şăzători pe moşie răzăşască şi o samă pe moşie jăluitorului, în tărie trec piste sămnile moşiii jăluitorului şi-şi fac alişveriş cu ţarini cu pîine şi cu altele, pe care i-au dejmuit mai în anii trecuţi, şi ei în tărie au spart stog⟨urile⟩ şi şi-au luat dijma înapoi şi calcă moşie jăluitorului cu vitele lor, cum şi o pădure ce iaste pe moşie iarăşi o taie, cari acea pădure arată că iaste apărătură moşiii.

Osăbit au mai arătat că pe moşie sa are jăluitorul o fîntînă ce să numeşti Fîntînă a Florii, ce o trăge Spenenii zicînd că iaste a lor, şi pentru care fîntînă au avut şi giudecată înainte dumitale, medelnicer Neculce, şi după cercetare ce-ai făcut s-au dat fîntîna la stăpînire jăluitorului şi pe oamenii din Spineni s-au dat rămaşi, şi lemnul ce-au pus la fîntînă să şi-l ia şi să-şi pui jăluitorul alt lemnu ghizdele la fîntînă, şi ei nu să supun acei hotărîri ca să-şi e lemnul.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru care scriem dumi⟨lorvoastre⟩, să cercetaţi pricinile aceste foarte cu amărunt. cu buna dreptate şi, fiind toată jaloba adivărată, atunce dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să daţi poroncă acelor oameni din Spineni ca să nu fii volnici a trece piste sămnile moşiii cu vitele lor ; cum şi pintru pădure, iarăşi să nu fii volnici a o tăia, iar di să vor învoi cu stăpînul moşiii, atunce volnici vor fi a trece şi a căloa în moşie jăluitorului. Şi pentru fîntînă, fiindu driaptă a jăluitorului, să poronciţi acelor oameni ca să-şi rădice lemnul ce-au pus la fîntînă. Cum şi pintru cîtă pîni să va dovedi că i-ar fi luat dintr-un stog ce iaste spart, să-i înpliniţi tot păn' la cel puţin şi după dreptate ce s-a căde se-i aşăzaţi şi să le şi hotărîţi pricina.

Iar di va fi pricina într-alt chip şi nu să vor pute odihni acolo, cu mărturie dumneavoastră să vie la divanul domniii mele să li să hotărască.

Aceasta scriem.

1776 iuni 25.

⟨Pe verso :⟩

Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealui⟩ Constantin Greceanu biv vel ban i dum⟨nealui⟩ Neculce biv vel medelnicer, ispravnici de ţinutu Fălciului, datis zdraviem.

Procit vel logofăt.
Ion Docan.
S-au trecut la condica divanului.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DLXIV, doc. 216.
Orig., pecete aplicată.

475

⟨Iaşi,⟩ 11 octombrie 1776

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, împuterniceşte pe vechilul de la moşia Croitorii (Tutova), a Mitropoliei, unde oamenii nu vor să dea dijma, să-i supună la darea acesteia, la lucrul boierescului sau la plata banilor, potrivit prevederilor ponturilor.

Io Grigorii Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

De vremi ci domniii meli ni-au spus preosfinţie sa părintile mitropolitul cum că svînta mitropolii ari o moşîi la ţinutul Tutovii, anumi Croitorii, parte din sus, cu scrisori, şi fiindcă unii dintru acii ci să hrănesc pe numita moşii nu s-ar fi supuind a da obicinuita dejmă, au cerut părintele mitropolitul ca di pi la toţi să înpliniască venitul moşiii pe obiceiu.

Drept aceia iată dar, prin oarte aceasta a domniii meli să dă volnicii vechilului ci să va orîndui din parte mitropolii ca di pi la toţi acei ci-or fi şăzători şi s-or fi hrănind pe moşie aceasta, să ia dejma din toate de a zece pe obiceiu. Cum şi zilili de lucru a boerescului sau banii casii lor să aibă a da pe anu fiişticari căsar pe obiceiu şi după hotărîre ponturilor.

Iar carii vor fi pricinuitori a nu da venitul moşiii, dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ isprav⟨ni⟩ci ci va fi cu drept dupe ponturi să înpliniţi, ca să nu s⟨e⟩ păgu-

https://biblioteca-digitala.ro

hască svînta mitropolii di venitul moşiii sali. Iar di vor ave ciniva a răspundi înpotriva moşiii, cu scrisori ci vor ave să vie la divan.

Aceasta poroncim.

1776 oct(ombrie) 11.

Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXIX, doc. 32.
Orig., pecete aplicată.

476

1776

Şapte locuitori din Vităneşti (Putna) dau zapis episcopului de Huşi că se angajează să-i lucreze cîte un pogon de vie, punînd ei aracii, cu preţul de 12 lei pogonul.

Adică noi, aceşti 7 oameni de la sat(ul) Vităneştii ot ţinut(ul) Putnii, cari mai gios ni-(a)m pus şi numile, dat-am adăvărat zapisul nostru la mîna svinţiii sali părintelui episcopului de Huşi, chir Inochentii, precum să s(e) ştii că ne-am tocmit într-un an să-i lucrăm şăpti pogoani de vie ce ari svinţie sa la Vităneşti, să ne de cîte 12 lei de pogon şi noi datori să fim a lucra vie bini, după cum să cadi şi la vremi şi cu haragii noştri, în primăvară să o dăm hărăgită svinţiii sali.

Cari bani luîndu-i noi deplin de la svinţie sa, am dat acest zapis ca de n-om luora viie bini şi la vreme şi s-ar tîmpla din pricina noastră vreo pagubă, noi să avem a plăti ace pagubă cît a fi şi să luăm şi certari. Cari pentru credinţa sintem chizăşi un(ul) pentru alt(ul) şi ne-am pus şi degitile.

1776

Eu Năstase chizăş şi plat(nic), am pus deget ; eu Ivan chizăş plat(nic) ; eu Ştefan plat(nic) ; eu Mihai plat(nic) ; eu Gavriil plat(nic) ; eu Tudor plat(nic) ; eu Toader plat(nic).

Pog(oane)		
9	pol	de la Bosici
2	pol	de la preotul Dumitru
2	pol	de la Safta lui Doniia
2		de la Vasile Dumbravă
3		de la Petre Purice
19	2	fac piste tot.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXXVIII, doc. 123.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 9 ianuarie 1777

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Bacău să oblige pe locuitorii de pe moşia mănăstirii Caşin a-şi da dijma după zapisul de învoială, cîte 10 parale de căpiţă de fîn şi cîte 20 parale de pogonul de păpuşoi.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨neata⟩ Ştefan Catargiul biv vel ban i dum⟨neata⟩ Enache Nomico biv vel paharnic, ispravnici de ţinut Bacăului, sănătate!

Să faci ştéré dumneavoastră că aicea la domnie mea au dat jalobă rugătoriul nostru Cherel [1], egumenul de la mănăstirea Caşinul arătîndu cum că sătenii din Caşîn, ci şăd pe moşie mănăstirii, au avut tocmală cu egumenul prin zapis la let 7284 iulie 22, prin cari zapis s-au apucat sătenii ca să de dejmă 10 parale de căpiţe de fîn ce vor face pe moşie mănăstirii şi cîte 20 parale de tot pogonul de popuşoi ce să va face de dejmă, cari zapis s-au văzut faţă la mîna numitului egumen. Şi după ce au strînsu sătenii toată pîne şi fînaţurile lor de pe moşii, pe urmă n-au vrut să s⟨e⟩ ţie de tocmala şi aşăzarea lor şi nici un ban n-au dat mănăstirii, şi numitul egumen în doa rînduri au venit de au jăluit domniii mele. Scriindu dumneavoastră ca să înpliniţi vinitul moşiii mănăsterii după tocmala şi zapisul lor, şi dumneavoastră, după cărţile ce vi s-au mai scris, aţi fi poroncit vornicelului şi sătenilor de acolo ca după aşăzare şi tocmala ce au avut cu egumenul să plătească mănăsterii venitul moşiii, şi tot nu s-au supus să plătească; la cari şi răvaşăle dumneavoastră s-au văzutu la mîna egumenului ce scrieţi la săteni. Şi numitul egumen acmu de iznoavă au jăluit şi-au cerşut dreptate de la domnia mea ca să nu se păgubească mănăstirea de vinitul moşiii.

Şi iată că cu hotărîré vă scriem şi vă poruncim, luînd carte domniii mele, să aduceţi faţă pe sătenii din Caşîn şi pe cîtă dejmă de pîne, din fînaţă să va dovedi că au făcut ei pe moşie mănăsterii, dumneavoastră după zapisul lor de tocmală ce au dat la mîna egumenului să înpliniţi de la dînşii ca să nu rămîi mănăsterea păgubaşă de venitul său. Şi pe numitul egumen să-l odihniţi cu dreptate lui, şi mai multă jalobă să nu ne vie.

Aceasta scriem.

1777 ghenar 9.

⟨Pe verso:⟩

Cinstiţi şi credincioşi boerii domniei mele, dum⟨nealui⟩ Ştefan Catargiu biv vel ban i dum⟨nealui⟩ Ianachi ..... [2] biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Bacăului, datis zdravie.

Egumen ot Caşin,

Procit vel postelnic.

Arh. St. Buc., M-rea Caşin, pach. VI, doc. 20.
Orig., pecete aplicată.

[1] Pentru Chiril.
[2] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 7 martie 1777

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, face cunoscut locuitorilor de pe moşiile mănăstirii Socola, care au dat zăloage pentru banii boierescului, că, dacă nu le vor scoate pînă la mijlocul postului mare, va da poruncă să fie vindute.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zămli Moldavscoi. De vreme ce credincios boeriul nostru, dumnealui Iordache vel clucer, epitropul mănăstirii Socolii, au arătat domniii méle cum că lăcuitorii ce şed pe moşiile mănăstirii, pentru adetul ce au să dea pe fieştecarele an după hotărîrea ponturilor pentru casele lor, de-a pururea pricinuescu şi nu vor să dea bani, ce dau zăloage, şi mănăstirea să păgubeşte de venitul ei, fiindcă zăloagile ce s⟨e⟩ află la mănăstire sîntu cîte de doi şi de trei ani şi ei nu vor să le scoată.

Deci poroncim domniia mea voao, lăcuitorilor carei sînteţi şăzători pe moşiile mănăstirii, oricarei din voi nu-şi vor scoate zăloagile lor păn' acmu la miez de păresimi, adecă la giumătate postului, să ştiţi bine că vom da domniia mea poroncă de să vor vinde zăloagile.

Într-alt chip nu va fi. Aceasta poroncim [1].

1777 mart 7 dni.

Procit vtori logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 79.
Orig., pecete aplicată.

479

⟨Iaşi,⟩ 21 martie 1777

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, porunceşte lui Manolachi Romano, biv vel căminar, să-şi primească înapoi banii daţi locuitorilor din satul Bahmutie pentru facerea unui iaz, fiindcă nu se pricep la aceasta şi arată că nu vor să se strămute de la locurile lor.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniii mele, dum⟨neata⟩ Manolachi Romano, biv vel căminar, sănătate !

[1] La 22 aprilie, Gr. Al. Ghica dă următoarea poruncă: „De vreme ce prin cartea domniii méle s-au dat poroncă şi s-au pus şi soroc oamenilor ce sîntu şăzători pe moşiile mănăstirii Socolii, ca păn' la mijlocul postului mare acmu ce-au trecut să-şi scoată zăloagile lor ce le au la mănăstire de doi ani şi mai bine, şi ei poroncii n-au urmat, nici au avut purtare de grijă ca să-şi scoată zăloagile, iată domniia mea dăm poroncă epitropului mănăstirii Socolii ca să aducă zăloagile aicea şi să să preţăluiască de vornicii de poartă şi să să vîndă ca să nu să păgubască mănăstirea de venitul ei. Aceasta poroncim" (Ibidem. doc. 80, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Să faci ştiri dum⟨itale⟩ pentru oamenii din satu Bahmutie, de la ţinutul Orheiului, ce li-ai dat dum⟨neata⟩ bani ca să-ţi izască un iaz, că ei acum nu vor ca să s⟨e⟩strămute de la locul lor şi jaloba aceia ce-au fostu dat-o către domnie me pentru ca să s⟨e⟩ mute n-au fostu cu ştire lor, ci un om ce-au fostu mai înainte în satul lor şi acum să află pe lîngă dum⟨neata⟩, aceala au dat jalobă către domnie me şi li-au dus carte la oasăle lor, arătîndu-le că au voi ca să s⟨e⟩mute pe altă moşii.

Şi fiinducă ne scrii dum⟨nealui⟩vel sărdar cum că oamenii nu ştiu a ezi la iaz şi vor ca să de banii dumitali înapoi, iată scriem dumitali să cauţi şi să-ţi triimiţi omul dumitali aice ca să ia banii acie cari i-ai dat dum⟨neata⟩ la oamenii din Bahmutie pentru izitul iazului. Aceasta scriem.

1777 mart 21.

⟨Pe verso :⟩ Credincios boeriul domniii maele, dum⟨nealui⟩ Manolachi Romano biv vel căminar, datis zdravie.

Procit vel vistier.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLI, doc. 32.
Orig., pecete aplicată.

480

10 mai 1777

Miron Vasilache se angajează ca hergheleglu la Ştefan Duca, în schimbul a 25 lei pe an şi îmbrăcăminte.

Adică eu Miron Vasilache dat-am zapisul meu la mîna dumisale cuconului Ştefan Ducă, precum să s⟨e⟩ ştii că m-am apucat păstor la bucatile dumisale, la epi, herghelegiu, ca să i le păzăscu să n-aibă vreo pagubă, să ferească Dumnezău, dreptu doozăci şi cinci de lei într-u⟨n⟩ an ⟨de⟩ zile, o manta bună, o păreche ciubote, berneveci de aba.

Chizeş pentru mine că oi sluji cu dreptate, dumnealui giupînul Ioniţă Bujoranul. Şi pentru credinţa am şi iscălit.

Let 7285 ⟨1777⟩ mai 10.

Eu Miron Vasilache.
Eu Iordache Bojoran, chizeşi pentru dînsul.

⟨Însemnări ulterioare :⟩

20 lei i-am datu bani înainte, cîndu s-au tocmitu, care bani s-au luatu cu mîna lui Ioniţă Bojoran.

Let 1777 mai 11.

1 leu i-am întors dum⟨nealui⟩ badelui Ştefan, că auzindu-mă că i-au dat ca să facă cămeşi şi, să ⟨se⟩ ştii, o lună şi jumătate au slujit Miron şi au fugit.

⟨Pe verso :⟩

40 lei am luat eu de la vataf Nistor pe zapis într-u⟨n⟩ an.

1781 fevruar 14.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. X, doc. 243.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

481

⟨Iaşi,⟩ 19 mai 1777

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vel clucerului Iordache, epitropul mănăstirii Socola, să dea viile părăsite din timpul războiului oricui ar vrea să le îngrădească şi să le lucreze, ca să dea venitul moşiei la mănăstire.

Io Grigorie Alexandru Ghica voevoda, bojiiu milostiiu gospodarî zemli Moldavscoi.

De vreme ce domniii mele ni-au arătat credincios boeriul nostru dum⟨nealui⟩ Iordache vel clucer, epitropul mănăstirii Socolii, cum că pe locul mănăstirii aceştie au fost cîteva vii boereşti şi a altora, care de la vremea oştirii rămîind dezgrădite şi nelucrate s-au părăginit şi, pentru ca să nu să păgubască mănăstire de venitul său, cerşind ca să aibă voe să dea acele vii paragine cui s-ar găsi să le lucreze, de către domnie mea i s-au poroncit ca întîi să facă ştire acelor ce-au ţinut viile acele mai înainte, ca, de vor avea să le îngrădească şi să le lucreze, avînd protimisire, să nu aibă alţii voe. Iar cînd aceia nu vor ave trebuinţă de vii, să fie volnică mănăstire a le da cui s-ar găsi.

Deci acmu arătîndu-ne cum că sînt doi ani de cînd tuturor acelor ce-au ţinut viile acele mai înainte li-au făcut de ştire şi nici unii dintru acéie păn' acmu, nici au căutat să le îngrădiască, nici să le lucreze şi stau viile tot părăginâ şi până astăzi şi mănăstirii i să pricinueşte pagubă de venitul moşiii sale, pentru acee dar, iată prin carte aceasta a domniii mele să dă volnicie epitropului mănăstirii Socolii, pe toate acele vii părăgine cîte să află pe moşie mănăstirii, să fie volnic a le da cui or găsi să le îngrădiască şi să le lucreze, să le facă roditoare, ca să cunoască şi mănăstire folosul ce s-a cădе din venitul moşiii sale. Şi oricine va lua să lucreze vii de acele, să şi le stăpîniască cu pace făr' de supărare de către nime.

Aceasta poroncim.

1777 mai 19.

Procit vel logofăt.

⟨Pe verso :⟩ S-au trecut la condica divanului în ce de hrisoave, de Ioan Necolai condicar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. VII, doc. 93.
Orig., pecete aplicată.

482

⟨Rădăşeni,⟩ 1 iunie 1777

Vornicul şi locuitorii satului Rădăşeni dau zapis de învoială vel logofătului Ioan Cantacuzino, pentru a reface pe moşia lui un iaz în care să-şi adape vitele.

Copie.

Adică eu, Gavril Pletosul, vornic ot satul Rădăşănii şi cu toţi sătenii ot Rădăşăni, dinpreună şi cu preoţii i diiaconii ot tam, care mai gios ni-am şi iscă-

https://biblioteca-digitala.ro

lit, dat-am încredinţat zapisul nostru la cinstită mîna dumisali Ioan Cantacuzino vel logofăt precum să s⟨e⟩ ştie că, avînd dumnealui un iaz vechiu pe moşie dumisali Baia, ni-am tocmit cu dum⟨nealui⟩ ca să ezim noi acel heleşteu cu cheltuiala noastră şi dum⟨nealui⟩ să ni lasă la heleşteu ca să ni adăpăm vitile noastri ce vom ave.

Însă tocmala într-acest chip ni esti cu dum⟨nea⟩lui: iazul fiind vechiu, să facem hindichiu în iaz dispre apă, de un stînjăn domnescu largul păn' în ţaţa[1] vetri heleşteului, şi din faţa vetri în gios încă de patru palmi domneşti de adîncu, şi de acolo să începem ⟨a⟩ înplini cu brazde pănă cînd vom asămăna cu iazul de înnalt şi pe dinainti să punim şaranpoi de răchită, unul lîngă altul şi de lungi cît vor trebui. Şi din dosul şaranpoilor să punim taraşi de arin, cum şi din dos la ruptura iazului ce⟨l⟩ vechi, iarăşi să punem tăraşi, începînd a puni din faţa eşiturii di gios, de doi stînjăni mai înnainti, şi aşa să s⟨e⟩ tragă pănă cînd or veni asămine cu iazul. Şi după ce să va găti asămine cu iazul cel vechiu, să mai punem o pînză de brazde de patru palme domneşti în sus, piste iazul cel vechiu. Şi aşa la toate să facim lucru bun, temeinic şi, gătindu-l, dum⟨nealui⟩ să-şi pue peşti într-însul, iar noi la peşti să n-avem triabă.

Şi pentru c-om faci noi iazul cu cheltuiala noastră, ni-au dat dum⟨nea⟩lui o bucată de loc din moşiia dumisali Baia, ca să ne fie de păşunat vitile şi să fim volnici a ne adăpa şi vitile noastre la acel heleşteu, şi în trii ani să nu ni ia dum⟨nea⟩lui nimică nici pi locul ci ni-au dat, nici pentru adăpătoarea vitelor de la heleşteu.

Însă locul ni-au dat dum⟨nea⟩lui alături cu heleşteul, din drumul ce mergi di la Rădăşăni asupra Băii, pănă unde au fost bordeiul nemţîlor cel di strajă, din drumul acesta în sus păn' la heleşteu şi păn' în hotarul ci esti diasupra heleşteului dispre Lămăşăni, di la bordeiul nemţilor, Şomozul în sus iar păn' la heleşteu. Iar din drumul acesta în gios să nu triacă vitile, fiind loc di fînaţ, cum şi ⟨peste⟩ Şomuzălu să nu triacă vitili, fiind tot fînaţ. Iar di va trece vitile noastre din drumul acesta în gios, cum şi piste Şomuzăl, şi ar faci stricăciuni fînaţului dumisali, să avem a plăti pe cîti fălci or mînca, să dăm cîti doăzeci de parali de falci şi să fim şi de certari, findc-am făcut nebăgari de samă şi-au trecut vitili piste hotarul din care ni-au fost tocmala.

Şi la peştile ci s-ar faci în heleşteu, să n-avem noi triabă şi să ne ferim di a faci vreo pagubă în peşti, adică să n-avem noi voe a puni vîrşe în heleşteu sau a umbla cu volocul ori cu mreji, şi încă şi de alţi înpregiurasi să-l apărăm şi să-l păzim a nu să faci nimic păgubiri.

Şi iazul de nu l-om ezi bine după cum să cadi şi s-ar întîmpla să s⟨e⟩ spargă sau să s⟨e⟩ rumpă din pricina că n-au fost ezit bine, să avem noi a plăti pe cîţi ani ar treci, cîte cincizăci di lei pi an şi să fim scoşi şi din locul acesta şi di la adăpătoare vitilor. Iar fiind lucru bun şi înplinindu-să aceşti trii ani ai tocmelii aceştie, iarăşi ni-am tocmit cu dum⟨nealui⟩ vel logofăt, de la aceşti trii ani înnainte să-i dăm dumisale cîti triizăci di lei pe an pe aciastă bucată de loc şi pe adăpătoare vitelor la heleşteu şi să fim volnici a ne paşti vitile şi a le adăpa la heleşteu făr' de stricăciune, după cum arată mai sus. Şi iazul să-l gătim păn' în 20 de zili a lui iuli, ca să aibă dum⟨nealui⟩ vreme a-şi puni peşti.

Şi pentru mai bună încredinţari am şi iscălit, şi care nu ştim carti am pus degitili.

Let 1777 iuni 1.

---

[1] Corect „faţa".

https://biblioteca-digitala.ro

Is⟨căliţi⟩ : ereu Grigori ; ereu Pavăl ; ereu Sava, ereu Vasili ; Ştefan diiacon ; diiacon Macsîm.

Eu Gavril vornicu ; eu Vasili Pletosu ; eu Vasile Luca ; eu Ştefan a lui Codr. ; eu Vasili Iftimie ; eu Ion Bordeian ; eu Andrii Bordeian ; eu Toader One ; eu Vasili One ; eu Dămien ; eu Neculai Măriori ; eu Miron Şoldănescu ; eu Andrieş Şoldunescu ; eu Toader a lui Pavăl ; eu Ion sin Toader ; eu Inofrim ; eu Neculai Iftimic ; eu Vasile Grumăzăescu.

Şi noi cu tot satul să dăm samă.

Eu Gherasim Annite.

Această copie poslăduindu-să de mini din cuvînt de pe cel adevărat zapis şi fiind întocma, l-am încredinţat şi cu a me iscălitură.

1832 octomvrie 16.

Ion Patroştabiu.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCLV, doc. 39.
Copie.

483

⟨Iaşi,⟩ 30 septembrie 1777

Grigore Al. Ghica, domnul Moldovei, hotărăşte ca, peste cele cuprinse în ponturile pentru boieresc, locuitorii de pe moşii să mai facă stăpînului două clăci pe an, să repare iazurile şi morile, să aducă o podvoadă şi cîte două cară cu lemne.

Hrisov pentru îndatoririle lăcuitorilor către stăpînii moşiilor.

Noi Grigorie Alecsandru Ghica voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei.

După ce dumnezăiască pronie bine au voit a ne milui de ni-au suit iarăşi la domnesc şi strămoşesc scaun a Moldaviei, după bun cuget ce am avut şi avem, socotind de datorie neapărată privighere spre îndreptare stărilor de obştie şi paza bunilor orînduieli întru obştească alcătuire, cu acele drepte socotinţi a preosfinţitului mitropolit şi a cinstiţilor şi a credincioşilor boerilor domniei mele, spre aceasta îndeletnicindu-ne cu tot chipul prin cît putinţa au ertat şi prilejurile stării de acum a agiutat, întru toate făcînd îndreptare cu lepădare spre desrădăcinare de istov acele ce s-au găsît răle şi asupritoare obicinuinţi, am lăsat numai acele mai de cuviinţă şi am alcătuit din nov acele ce s-au socotit spre folosul de obştie, păzînd o cumpănă a dreptăţii, după stare de acum cu mijlocire de agiutoriu către toată stare boerească, dar şi către toţi de obştie lăcuitorii ţării aceştie, făcînd pentru toate condica anume cu iscălitura şi pecete domniei mele, cu întăriri şi prin deosăbit hrisov din curgătoriul an, apriI 1, întru care să cuprinde şi pentru adetiul de la lăcuitorii ce şăd pe moşiile boereşti cum să urmiezi, atît pentru îndatorire lucrătorilor la stăpînul moşiilor, cum şi pentru dijma obicinuită.

Dar fiindcă întru aceasta s-au înfăţoşat domniei mele anaforaoa obştia⟨s⟩că a proesfinţitului mitropolit şi cinstiţilor şi credincioşilor boeri, încă de anul

https://biblioteca-digitala.ro

trecut, 1775, april, zicînd, am început a pune în lucrare socotinţa dreptilor alcătuiri prin care cu dovediri vrednice încredinţez acele dintru învechime legiuiri şi după vreme prifacire, făcînd cenire întru măsurare ca lucrul lăcuitorilor ce vor şăde pe moşii boereşti sau mănăstireşti să fie zăciuiala zilelor unui an, căci de mai înainte au fost obicinuit a lucra precum cere trebuinţa stăpînului, iar de la o vreme s-au fost hotărît să fie 24 zile întru an.

Şi macar că domniia me dreaptă şi cuviincioasă am găsit cerire obştească, dar stare lăcuitorilor de acum şi prilej nefiind întru aceasta cu îndămînare, n-am lăsat a să împlini această dreaptă şi potrivită cerire, ce întru chibzuire după stare de acum s-au aşezat ponturi 12 zile într-un an, dînd şi dijmă a zece dintru toate. Şi fiindcă această alcătuire cu ace mai dreaptă cunoştinţă potrivindu-să cu aleşverişul şi îndestulare ce au lăcuitorii de la moşii unde să află şăzători este aspritoare pentru stăpînii moşiilor, hotărînd domniia me ca urmarea să fie statornică şi să păzască pănă cînd lăcuitorii ţării aceştiia îşi vor cîştiga îndestulare stării lor după cuviinţă şi atunce, întru îndămînare cu stare lor ceia bună, să-şi cîştige stăpînii moşiilor dreptate lor cu sporire zilelor lucrului, cumpănindu-să după stare lăcuitorilor, după urmare aleşverişului şi a folosului ce urmează către dînşii de la moşii, dar păzîndu-s(e) după neapărată datorie şi neasuprire lăcuitorilor întru cît de puţîn.

Iar acum, spre oareşcare agiutor la stăpînii moşiilor, pentru neîndemînare ce am avut a potrivi neasuprire şi către stăpînii moşiilor, în cîtă stare sau întîmplările nu vor erta a să face îndreptare întru aceasta, hotărîm ca, piste cuprindire ponturilor ce s-au aşăzat, să fie încă îndatorire către lăcuitorii şăzători pe moşîi boereşti sau mănăstireşti a mai lucra fieştecarile pe tot anul doaî clăci la orice va ave trebuinţă stăpînul moşiei, să întocmască iazurile şi morile, fiind şi pentru a lor trebuinţi, să de ajutor la tocmire acareturilor de pe moşîi, iar din nou cînd se vor face aceste, să le facă stăpînului moşiei cu plată, la toate moşiile de obşte. Iar la moşiile cu aşăzări să fie îndatoriţi lăcuitorii a face stăpînului moşiei pe tot anul şi una podvoadă, aducîndu-i lucruri trebuincioasă pentru îndestulare casăi, însă cu dipărtare măsurată ca să nu cadă lăcuitorilor cu îngreuiare. Şi pi lîngă aciasta să aducă la casa stăpînului şi cîte doaî cară lemne de foc.

Iar după obicinuinţa din întru în vechime şi după dreaptă legiuire, fiindcă la orînda fieştecăriia moşii nu să cuvine împărtăşire cuiva întru cît de puţîn, macar de s-au şi zis în ponturi că, afară de vin, la vînzare celorlalte băuturi să fie slobozi şi lăcuitorii, dar fiindcă aceasta, în urmă, poate să aducă iarăşi păgubire stăpînilor de moşii întru prifacire la vînzare băuturilor şi urmează asuprire fără să fie şi pricina vrednică la împotrivire dreptăţii şi a vechii legiuire, hotărîm ca tot feliu de băuturi să fie şi să să vîndă numai a stăpînului moşiei, şi lăcuitorii să nu fie slobozi a vinde întru alt chip vreun feliu de băutură, decît numai dacă să vor învoi cu stăpînul moşiei, fiind şi îndatoraţi lăcuitorii fieştecăruia sat a cumpăra băutură pentru trebuinţa lor numai de la orînda moşiei la care să află şăzători, urmînd întru această privighere cuviincioasă din parte ocîrmuirii, pentru ca nu cumva unii din stăpînii moşiilor sau vechilii lor să urmeză chipuri aspritoare către lăcuitori cu băutură necuviincioasă sau cu vînzare de preţuri nemăsurate.

Şi pentru ca să să păzească fără strămutare şi aceste adăogiri care cu sfatul de obştie s-au găsît de cuviinţă spre oareşcarile ajutor a să face către stăpînii de moşii după neîndămînare de acum, care nu ni-au lăsat a păzi şi către aceasta cumpănă a dreptăţii, cum şi de către însuşi preosfinţitul mitropolit

https://biblioteca-digitala.ro

şi ai noştri cinstiţi şi credincioşi boeri desăvîrşit s-au cunoscut, întărim hrisovul acesta cu a noastră iscălitură şi pecete.

1777 săptemvrie 30.

Noi Grigorie Alecsandru Ghica voevod.
Locul peceţii.
Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 34v—35v.

Copie. Alte copii mai sînt la : Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 105—108 ; ibidem, Ms. 91, p. 53—54 ; ibidem, Ms. 95, p. 68—70 ; Arh. St. Iaşi, pach. XLVIII, doc. 1, f. 109—110.

Publicat în : *Colecţie de aşezăminte...*, p. 25—28 ; *Uricarul*, vol. IV, p. 26—30, cu anul pus greşit 1773 ; C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri...*, vol. I, p. 34—36 ; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii...*, p. 471—473.

484

11 decembrie 1777

Răzeşii Cristeşti din satul Măcreşti dau mărturie scrisă pentru modul cum postelnicul Ventura, stăpîn la Căzăneşti, cultivă moşiile învecinate fără să dea dijmă, pune pe locuitori la clacă de fin şi la construirea acareturilor sale şi vinde vin în cîrciumă.

Izvodu pentru moşie, anume Căzăneştii, care au vîndut-o Vasile Chirvasie i Gheorghe brat, care sînt den sat, şi este pe ceastă parte cin⟨ci⟩ — şase casă, şi sîntem şi noi Crîşteştii răzeşi cu dumnealui paharnic Iancul, alături cu Golăşăii, ce sîntu cumpăraţi de la căpitan Ştefan. Şi pe această moşie a căpitan⟨ului⟩ Ştefan, giumătate vin casile dumnealui postelnic Vinturii şi giumătate pe a noastră, parte Măcreştilor, ce am făcut şi zapis în mîna dumnealui paharnicului Iancului, Măcreştii de Sus, cum şi Măcreştii de Gios, ce i-au vîndut Crîşteştii dumisale postelnicul, care mai sîntu vro 40 de case, care această parte, cîndu s-au dus Gligoraş Crîste[1] şi la dumnealui medelnicer Neculai şi în moşie Umbrăreştii, dumnealui postelnicul n-are nici o treabă. Şi în anul trecut au făcut 300 de clăi de orz şi dejmă n-au dat şi 130 clăi de grîu, tij dejmă n-au dat şi în anul acesta au făcut 130 clăi de orz şi 70 clăi de grîu, tij dejmă n-au dat, care şi cînd au făcut dumnealui postelnicul descălicătoare pe moşia Golăşăii cu satul Bănisănii, acum la vreme muscalilor, care şi lemnul caselor l-au adus cu satul Bănisănii cu claca, iar făcutul lor cu plată, la meşteri au dat 30 lei, cum şi groapa pivniţii s-au săpat iarăşi cu bani şi limnili cile mari la pivniţi iarăşi cu bani.

Iar bănesenii, cît au şăzut, au dat cîte un leu de casă pe toată luna şi viind cucaşii, iarăşi cu tocmală, fruntaşii cîte 2 lei de lună, iar cielanţi cîte un leu pe toată luna păr' la aşăzarea lui vodă în scaun. Însă şi în crîşma lui întru acel an au pus şapte sute vedre vin, ca⟨re⟩ s-au cumpărat cîte 20 parale vadra, iar în crîşmă s-au vîndut cîte 6 parale oca, şi neagiungînd vin au mai

[1] Gligoraş Criste : adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

luat un poloboc vin de 80 vedre şi s-au vîndut tot într-acea crîşmă, cu 8 parale oca. Carii cucaşii au avut tocmală de au făcut şi cîte 3 oameni o clai fîn di măsură pe tot anul şi tot într-acel an au scos şi lemnul de ogradă tot cucaşii, adică o sută oameni cîte trei zăplază de oameni cu .....[1] ce di asupra. Iar în anul trecut s-au mai adus o mie vedre vin tot acole în sat, cumpărătoare 16 parale, iar în crîşmă s-au vîndut cîte 6 parale oca, iar la triili an ce au trecut acum s-au adus o mie cinci sute vedre vin, o mie vedre s-au vîndut tot acolo în satul Golăşii, cîte 6 parale oca, iar cumpărătura au fost cî⟨te⟩ 20 parale vadra.

Iar în anul al doile s-au făcut şi iazul, care au adus oamenii di tot omul cîti un şarampoi, cum şi celelante lemne s-au adus tot cu claca, şi viind apa mari în anul acesta s-au rupt iazul şi iar l-au făcut cu claca, iar pişti nu este într-însul, de a şi fi, puţin.

Şi iar în anul a doile au făcut di tot omul o clacă fîn, adică o sută şi trii clăi fîn şi o sută trii oamini au fost la cesti clăi, şi au vîndut toată clae di fîn cîti 13 şi 14 lei pol olae la Enache băcalul din Bîrlad şi la mocani, cum şi la săteni din sat, iar în anul acesta al patruli de acum, au făcut cîte 2 oameni o clai fîn, care sînt o sută trii oameni.

Cum şi pîini a trii pluguri, tot oamenii au strîns-o, tot cu claca, însă în toţi anii au strîns-o, pîini cît au făcut-o, tot aceşti oamini cu clacă. Cum şi vin au vîndut întru acist an un poloboc ca di 50 di vedre, cîti patru părale oca, carili acest vin este din viile lui care au cumpărat-o di la Băbaca acum şi di la Marie Voclinița din Joreşti, carili moşie această cu viili esti alături cu Căzăniştii, ci să numeşti Bărbănţini, pi dispri parti din sus, cari latul ei esti patru suti stînjăni pără în copacii Moscului, cari au dat postelnicul cîte un zlot pi stînjăn, cari şi arătură esti pi dînsa, ca patruzici de chile numai a dumisale post⟨elnicul⟩, iar pe Căzăneşti sînt 40 chile grîu di toamnă tot a post⟨elnicului⟩.

Care pintru înoredinţare acestui izvod puind degitul ne-am şi iscălit.

Leat 7286 ⟨1777⟩ dic⟨hemvrie⟩ 11.

✝ Monah Erofteiu Crîsti ; ✝ Eu Aftimie brat ego ; Ştefan Crîste.

⟨Pe verso :⟩ Izvodul răzăşilor pentru cele ce s-au făcut la Gălăşii de dum⟨nealui⟩ post⟨elnic⟩ Ventura.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DLXIV, doc. 233.
Orig.

485

⟨Iaşi,⟩ 8 ianuarie 1778

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire egumenului de la Caşin să apere poienile din jurul mănăstirii pentru trebuinţele proprii şi din ce va prisosi să dea „cu tocmală" în primul rînd locuitorilor de pe moşie.

Io Costantin Dimitrie Moruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

De vreme ce domniii mele au jeluit rugătoriul nostru igumen de la mănăstirea Caşinul ot Bacău cum că avînd mănăstirea cîteva poeni pe aproape de mănăstire, care sînt pentru trebuinţa mănăstirii de-şi face fîn pentru bucate, s-ar fi obicinuit lăcuitorii ţărani de acolo de cosescu iarba de fînaţ în tăria lor, şi mănăstirea să păgubeşte, neavînd unde face fînaţuri pe aproape de mănăstire.

Deci, iată s-au dat volnicie egumenului de Caşin ca să poprească acele poeni şi nimeni să nu între cu coasa într-însăle, fiind pentru trebuinţa bucatelor mănăstirii. Iar dupe ce îşi va face mănăstirea fîn de agiunsu vitelor mănăstirii, să aibă lăcuitorii de acolo a face tocmală cu egumenul şi ei să să protimisască a cosi iarba dintr-acele poeni, iar nu alţii streini.

Aceasta poroncim. Însă egumenul să să ferească a nu vinde iarba de coasă la alţii striini pără cînd nu-şi va face fîn pentru trebuinţa bucatelor mănăstirii, cum şi lăcuitorii ce şed pe moşia mănăstirii. Şi atunci, de va prisosi din trebuinţa acestor ce s-au arătat mai sus, va vinde şi la alţii.

1778 ghe(narie) 8 dni.

Procit vel logofăt.
S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Caşin, pach. VI, doc. 22.
Orig., pecete aplicată.

486

⟨Iaşi,⟩ 12 iunie 1778

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Bîrnova să oblige pe locuitorii de pe moşiile Ciurbeşti, Ciurea, Piciorul Lupului, Lunca Bîrnovii şi Todireşti (Iaşi) a da mănăstirii dijma din produse şi a lucra pe an zilele obişnuite de boieresc, ori să le plătească cu bani.

Noi Constantin Dimitrie Muruz voevod, cu mila lui Dumnezeu domnitorul Moldovei.

Dat-am cartea domniei mele rugătorului nostru Ignat, egumenul de la mănăstirea Bîrnovii, şi omului ce-l va rîndui egumenul vechil la moşiile ce are mănăstirea la ţinutul Iaşi, anume Cirbeşti şi Ciurea şi Piciorul Lupului şi Lunca Bîrnovii şi Todereşti, să fie volnic cu cartea domniei mele a lua şi a strînge venitul acestor moşii din toate din a zecea, din ţarini cu pîni, din fîneţi, din livezi cu pomi, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, care fiind mai puţin va lua cîte o para de stup ; cum şi din grădini cu legume, însă din cele ce vor fi de neguţătorii, iar din cele ce vor fi de hrana lăcuitorilor să nu-i supere, şi din tot locul cu venit să ia pe obicei. Asemenea şi oamenii ce vor fi şezători cu casă pe numitele moşii să aibă a lucra pe an zilele obicinuite de boeresc ori să plătească cu bani dupe hotărîrea ponturilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar care vor fi pricinuitori, ce va fi cu drept dupe ponturi să pliniți dumneavoastră ispravnicii, ca să nu păgubească mănăstirea de venitul moșiilor sale. Iar avînd cineva a răspunde să vie la divan. Aceasta poruncim.

1778 iunie 12.

Protocolit mare logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 547, f. 25.
Copie modernă.

487

⟨Iași,⟩ 6 iulie 1778

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Soveja să stăpînească moșiile Urșești, Bălănești, Tomnești, Timpești, Todirești, Măzărești, Grohăenii și Ruptura (Tutova) și să oblige pe locuitori a da mănăstirii dijma și tot venitul.

Io Costantin Dimitrie Muruz voevod, cu mila lui Dumnezău domnu țării Moldovii.

Dat-am carte domnii mele cuvios rugătoriului nostru Parthenie, egumenul de la mănăstire Soveja, și omului pe care îl va orîndui vichil, să fie volnicu cu carte domnii mele ca să stăpînească aceste moșii ce sînt drepte a mănăstirii Sovejii, după scrisorile ce are, anume: satul Ursăștii i Balaneștii i Tomneștii i Tîmpeștii i Todirești și Măzărești i Grohăenii i Ruptura, care toate aceste moșii sînt la ținutul Tutovii. Și să aibă a lua și tot venitul din toate sămănăturile ce vor fi pe aceste moșii din țarnă, din fînațe, din prisăci cu stupi, însă din 50 stupi să ia un stup, iar fiind mai puțini să ia cîte o pără, și din legumi ce vor fi pentru negustorie și din tot locul cu tot venitul, după obiceiu și după hotărîre ponturilor.

Și poruncim domnie me dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩, ispravnici al ținutului, de s-ar arăta vreunii împotrivitori a nu da venitul moșii, de la unii ca aceia să împliniți și să dați la mănăstire venitul. Aceasta poruncim

1778 iulie 6.

Pecete gospod.
Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 656, f. 61v—62.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

Cernăuți, 14 iulie 1778

Generalul austriac Enzenberg, guvernatorul Bucovinei poruncește boierului Constantin Lepădat să meargă la moșia Stroeștii de Jos a lui Vasile Morțun și să oblige pe locuitorii din Noua Suliță care au arat, cosit și păscut vitele, să dea dijma după obicei, hotărînd ca și stăpînul moșiei să le dea fînaț după starea fiecăruia.

De la ghenăral maior baron Eernberg, cătră Costandin Lepădat.

După jalubă ce-au dat cătră mine Vasîli Morțun au arătat că avînd o moșie într-acest ținut a Cernăuțului, anumi Stroeștii di Gios, pi cari moșie oaminii din Noî Săliță ce-au rămas în Cordun nu numai că o ară și o cosăsc, ce o și pasc cu bucatele lor și nici un venit nu-i dau.

Pentru care să scrie dumi⟨tale⟩ să mergi la numita moșie și strîngînd oaminii aciia, fiind față și Vasîle Morțun, să li dai poroncă ca din toati ce-au arat pi aci moșie și au sămănat, să aibă a da dejmă di a zece după obicii, cum și fînaț, di a fi di unde, să li se di di om de frunte 5 fălci, di om di mijloc 3 pol fălci, di cel de coadă 2 fălci, și ei să de dijmă din fîn cîte trii parale di stînjăn ; iar pentru imaș, să pui dum⟨neata⟩ sămînță [1] să-i învoești cu Morțun, plătindu-i imaș cu bani ori cu lucru, iar cînd nu ⟨se⟩ va puti învoi nici într-un chip, să măsori cît loc au păscut ei pi moșie lui Morțun și giudecata va hotărî cît să di ei [2].

Cernăuți, 1778 iuli 14.

Enzenberg g⟨ener⟩al m⟨aior⟩ ⟨m.p.⟩.
Enzenberg gheneral maeor.

Arh. St. Buc., A. N., pach., MMDCXI doc. 4.
Copie.

489

⟨Iași,⟩ 25 ianuarie 1779

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să oblige pe locuitorii care dau bir la satul Uricheni, dar stau pe moșia Petrecani a mănăstirii Secu, să dea dijmă și să lucreze mănăstirii „zilele rînduite".

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiți și credincioși boerii domniii mele, dumneata Toader Balș biv vel spatar i dumneata Petrache biv vel vameș, ispravnici de ținutul Niamțului.

[1] Corect : stăruință.

[2] La 17 iulie, același general scrie : „Pentru pricina păgubirăi ci ceri Morțun de la oameni din Noiă Săliță cari sînt în Cordun, arătînd că-i pasc moșie și nu vor să-i plătiască ; fiind față înainte-mi atît Morțun, cum și oaminii, s-au hotărît ca să aibă a da Morțun acilor oamini cîmp di arat și di cosit și di păscut, și ei pentru arat și cosit să de dejmă după obicii, iar pentru imaș să aibă a da ei di tot gospodarul cîte un liu" (Ibidem, pach. MMDCXLV, doc. 6, rezumat).

https://biblioteca-digitala.ro

Să face ştire că domniii mele ni-au dat jalobă cuviosul rugătoriul nostru stareţul Paisie şi cu ceilalţi părinţi călugări de la mănăstire Secul, arătînd că la ţinutul Niamţului are mănăstire aceasta o moşie, anume Petrecanii, care moşie iaste pentru trebuinţa mănăstirii de-şi face ţerină pe dînsa şi altele ce trebuescu, şi nişte oameni ce dau bir cu satul Urichenii ar fi venit de s-au aşăzat cu şederea în coastele ţerinii pe moşie mănăstirii şi nu numai că mănăstirii nici un agitoriu nu dau la nemic, zicînd ei cum că zilele rînduite a boerescului le lucrează la stăpînul satului Urichenii, unde dau bir, ce fac încă şi pagubă mare mănăstirii cu călcare moşii şi nici dejma cea obicinuită nu vor să o dea.

Pentru care cerşind părinţii călugări de la domnie mea dreptate, iată scriem dumneavoastră să cercetaţi întîi pentru hotarul moşii, fiindcă ni-au jăluit părinţii călugări, şi aceasta, cum că acei ţerani strică şi întunecă hotarul, trăgînd moşie mănăstirii cătră Uricheni. Şi după ce veţi îndrepta hotarul, apoi pe acei oameni, cîţi să vor afla şezînd pe moşie mănăstirii, să-i supuneţi ca să lucreze mănăstirii zilele rînduite de piste an, căci de dau birul lor la Uricheni, nu are amestec birul cu avaetul pămîntului, şi unde să află cu şedere trebui avaetul locului să-l dea la stăpînul moşiii după obiceiu şi după ponturi. Şi să le daţi poroncă şi pentru călcare ţarinii, ca mai multă stricăciune şi pagubă să nu facă, ce să-şi ştie ţarina deoparte, atît a lor, cît şi a mănăstirii, şi să o aibă păzită, cît şi imaşul de altă parte. Şi să-i odihniţi pe părinţi ca mai multă jalobă pentru pricini ca aceste să nu ne vie. Aceasta scriem.

Şi stăpînului moşiii Uricheni îi veţi arăta ca să nu să supere pe aceşti oameni pentru avaetul locului, căci ei au să-l de mănăstirii, fiindcă şed pe moşie mănăstirii, şi nici să îngăduiţi ca să le facă mai mult supărare [1].

1779 ghen(arie) 25.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. VI, doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

490

〈Iaşi,〉 25 ianuarie 1779

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Roman să cerceteze încălcarea moşiei Săbăoani a mănăstirii Secu de către locuitorii din Tămăşeni şi Răchiteni, să restabilească hotarul şi să-i pună a da dijma pentru partea folosită de ei.

Io Constandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii mele, dumneata Athanasache Ramadan biv vel spătar i dumneata Mihai Sturdza biv vel clucer, ispravnici de ţinutul Roman.

Să face ştire că domniii mele mi-au dat jalobă cuvios rugătoriul nostru Paisie stareţul şi cu ceilalţi părinţi călugări de la mănăstire Secul, arătînd că

[1] „Şi stăpînului... supărare" : adaos.

https://biblioteca-digitala.ro

moşie Sebăoanii de la acel ţinut iaste a mănăstirii Secului şi ungurii ce şăd în Tămăşeni şi în Răchiteni, făcîndu-şi ţarina lor între hotară, trecu arătura de-şi lungescu pămînturile pe moşie Sebăoanii, şi cu ace trecere a lor strică şi hotarăle, lungind şi lăţind moşiile pe care şed ei şi strîmtînd moşie mănăstirii Secului, şi nici dejma obicinuită nu dau la mănăstire.

Şi pentru această rea obicinuinţă şi pricinuitoare de stricăciuni şi paguba mănăstirii cerşind părinţii călugări dreptate, iată domnie me scriem dumneavoastră să mergeţi dumneavoastră singuri să cercetaţi şi de veţi afla cum că strică acei oameni hotarăle, dumneavoastră hotarăle să le îndreptaţi, şi de or fi lipsit niscaiva pietri sau alte semne, să le puneţi la loc, unde vor fi fost şi mai înnainte. Şi apoi, după ce semnele hotarălor vor fi ştiute şi cunosoute, să le daţi poroncă ca mai mult să nu le strice, căci apoi să vor şi pedepsi. Şi dejma sau orice venit ar fi de pe cîtă parte de loc a mănăstirii îşi vor fi făcînd hrana lor, să înpliniţi de la dînşii păn' la cel puţin, ca să nu să păgubască mănăstire, nici să ne mai vie jalobă pentru pricine aceasta, urmînd dumneavoastră cum vi să poronceşte.

Aceasta scriem.

1779 ghen(arie) 25

Procit vel logofăt.

(Pe verso :)

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 33.
Orig., pecete aplicată.

491

1 februarie 1779

Pitarul Costache cercetează pricina lui Costache Volcinschi cu locuitorii de pe moşia sa Noua Suliţă şi-i obligă să respecte învoiala încheiată pentru clacă şi dijmă.

Viind înainte mea dumilui Costache Volcinschi denpreună cu sătenii din Novo Săleţă ce-i şed pe moşie, avînd pricini de giudecată pentru adetul moşii, că nu vor sătenii să urmeze după zapisul lor ce au dat la mîna lui Costache Volcinschi să lucreză 6 zîle şi să facă şi cîte o falce de fîn pe an şi dejma de toate după obiceiu, din grădini şi de ţarini, den zece una, iar pentru iarbă ce le-or da să-şi facă fîn de trebuinţa lor, în locu dejmii să aibă a cosî într-o zi tot omu acelor ce le-r da iarbă, şi acel fîn să-l de clădit, îngrădit gata, iar neputînd să facă falce, să de un leu de falce.

Şi fiindcă să hotăreşti şi în ponturile mării sale dui vodă, ca fieşticini după aşezare ce are cu stăpînu moşii să urmeză, aşijdere am întărit să pazască şi o parte şi altă aşazare ce au avut după zapisul lor. Aceasta.

1779 fe(v)r(uarie) 1.

Costache pitar.

Arh. St. Buc., M-rea Agathon, pach. II, doc. 60.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

6 februarie 1779

Axente Pătraşcu din Tîrgu Neamţ dă zapis de învoială egumenului de la Neamţ pentru un loc de moară, cu obligaţia de a da la mănăstire cîte 5 merţe de păpuşoi pe an.

† Adecă eu, Axentii Pătraşcu din Tîrgul Niamţul, făcut-am zapisul meu la mîna sfînt părintelui Ioasaf, igumenul sfintii mănăstiri Neamţului, precum să s(e) ştie că m-am rugat de me-au dat un loc ca să-mi fac o moară pe locul tîrgului, de la Moara Popilor mai în gios în capul poenii lui Oţetu, şi mărintele[1] egumen, după rugămintea me, iată că me-au dat locul acesta, dar cu această tocmală ca să dau la sfînta mănăstire pe tot anul cîte cinci merţi de păpuşoi şi cît oi pute eu să o ţiu bine, iar voe să o vîndzu să n-aibu, ci de a-şi vre să o vîndzu, numai mănăstire să o ia. Şi cînd oi da moara pe făină, de atunce să s(e) înceapă şi anul, să dau după cum scrie în zapis mai sus, iar de s-ar tîmpla a pune pricină să nu dau, părintele să aibă voie a împlini de la mine, şi de a-şi merge la vro giudecată, să fiu rămas şi dat platnic.

Şi pentru credinţa mi-am pus degetul, dar ştiind carte am iscălit cu mîna me.

1779 fev(ruarie) 6.

Acsinti Pătraşcu.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LIV, doc. 4.
Orig.

493

⟨Iaşi,⟩ 18 martie 1779

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel pitarului Costache, ispravnic de Cernăuţi, să cerceteze şi să împlinească de la locuitorii de pe moşia Mogoşeşti a mănăstirii Horece, dijma din ţarini şi din fînaţ.

Io Costandin Dimitrie Muruzi voevoda, bojiiu i milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincios boeriul domniii mele, dumneata Costachi biv vel pitar, ispravnic de ţinutul Cernăuţii, sănătate!

Să faci ştire că domniii mele au jăluit rugătoriul nostru Artimon, egumenu mănăstire(i) Horece, arătînd că la acel ţinut mănăstire ari o moşii, anumi Mogoşăştii, cu scrisori, şi fiindcă lăcuitorii ci să află şăzători şi să hrănesc pe moşie aceasta nu s-ar fi supuind ca să de dejma obicinuită, nici din ţarini, nici din fînaţi, cum nici dintr-altele, pentru care, cunoscînd că să aduce păgubiri mănăstirii, au cerut dreptate.

[1] Corect: părintele.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci iată îți scriem să cercetezi, și di pe la acii ci-or fi pricinuitori, ci va fi cu drept să înpliniți după obiceiu păr' la cel puțin, și să-i supui pe toți a umna la toate întooma după hotărîre ponturilor, ca să nu s(e) păgubască mănăstire de venitul moșii sale. Aceasta scriem.

1779 mart 18.

(Pe verso :) Credincios boeriul domnii mele, dum(nealui) Costachi biv vel pitar, ispravnic de ținutul Cernăuți, datis zdraviem.

Egumen ot Horece.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Doljești, pach. XIX, doc. 93.
Orig., pecete aplicată.

494

29 aprilie 1779

Logofătul Lupu Balș scrie egumenului de la schitul Horecea că, pentru finul pe care l-a luat de pe moșia sa Stănești, arendată locuitorilor, aceștia i-au oprit 80 lei din prețul arenzii.

Cinstit și al nostru părinte sufletesc, sfințiia ta pă(rin)te Artemon, staret de la sfînta mănăstire Horece, cu plecăciuni mă închin și sărut cinstită mîna sfinției tale i ves(oe) săbor.

Mai mult n-am, numai în anul trecut am făcut schimbătură cu sfințiia ta. ți-am dat a trie parte din Nohoreni pentru parte din Huideștii Mici ce să hotărăște cu Stăneștii, și Stăneștii i-au cumpărat oamenii ce șed pe această moșii în Cordon, de s(tă)pînesc toată moșie cîtă iaste și afară din Cordon, că fînațul iaste tot afară din Cordon, și am avut tocmală cu oamenii să-mi de 220 lei. Și sfințiia ta pe cini ai trimis acolo, nu știu, că cu ace a trie parte de Nohoreni au luat tot fînațul oamenilor din Stănești și acumu oamenii mi-au poprit din bani 80 lei pentru fînațul ce l-ai poprit sfințiia ta și l-ai luat, care oameni sînt față, îi întreba sfințiia ta. Și m-ai păgubit, că ai luat și tot fînațul și venitul pe tot satul Nohoreni și Stăneștii ce sint afară din Cordon. fînațul și dejma.

Și aceasta o las la înțălepciune sfințiii tale ca să socotești paguba de unde să iau acești 80 lei, că oamenii au venit aice și mi-au poprit banii. Și răspunsu poftesc să aibu.

Cum și acmu Stăneștii și Nohorănii, osăbit de a trie parte ce am făcut schimbătură cu sfințiia ta, am vîndut venitul moșiii cu oamenii și dejma și orînda acestor doi jid(o)vi cu zapes într-un an, care să începi acmu de la ispas. Ce sfințiia ta să dai poroncă să nu s(e) atingă mai mult, nici în Stănești, nici în Nohoreni. fără numai a trie parte din Nohoreni ce am avut schimbătură.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi poftesc să aibu răspunsu de la sfinţiia ta, şi fii sănătos !

1779 april 29.

Al sfinţii tale plecat fiiu sufletesc,

L⟨upu⟩ Balş logofăt.

⟨Pe verso :⟩

Cinstit şi al nostru părinte sufletesc, sfinţiia sa părintele Artemon, stareţul de la sfînta mănăstire Horece, cu fericită sănătate şi cu plecăciuni să să de. *Neruşani.*

37 otgo⟨a⟩ne, 16 ⟨?⟩ stînjeni, 6 otgo⟨a⟩ne, însă cu patru otgo⟨a⟩ne pe 4 jirebii.

---

30 otg⟨o⟩ane, 24 stî⟨n⟩jeni a trie parte

37 otgo⟨a⟩ne, 7 stî⟨n⟩jeni pari⟨n⟩telui Balş.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIX, doc. 95.

Orig.

495

3 mai 1779

Trofin şi cu soţia lui, Safta, dau zapis stareţei de la Socola pentru patru pogoane de loc pe care să sădească vie, cu obligaţia de a fi pe rod în al patrulea an, de cînd urmează să dea venitul moşiei.

† Adică eu Trofin, înpreună cu soţul meu Safta, am dat zapisul meu la mîna maicăi stariţei ot Socola precum să s⟨e⟩ ştii că m⟨i⟩-au dat maica voi de am ⟨cu⟩prinsu patru pogoni de loc, însă doo pogone am pus viţe acu întîi, un pogon să rămîi la al doile an, apoi o viţă şi-un pogon de livad⟨ă⟩, şi-aşe am avut tocmală cu maica ca păn' la patru ani să fii de rod. Or de s-or întîmpla a nu lucra locul de mai sus arătat şi n-ar eşi de rod păn' la patru ani, ci s-ar căde roda di pe acel loc, să ⟨a⟩ibu a da vinitul mănăstirii, bezmănul ci s-ar căde pi tot anul, pănă cîndu a fi locul de rod să-şi de bezmănul din roda sa. Şi acestu coprinsu esti pi d⟨e⟩alul Vămăşii, în capul plaiului⟨?⟩, deasupra morii vechi.

Şi pentru mai adivărată credinţă am iscălit numele.

1779 mai 3.

Eu Trofin, înpreună cu soţul meu Safta, adiverez.

⟨Pe verso :⟩ Ghiorghi diiacul am scris cu zîsa lor.

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 81.

Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 13 mai 1779

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare vtori logofătului Dumitrache Vîrnav să-şi stăpînească moşia sa, părţi din satul Lăleşti, pe apa Miletin, şi să oblige pe locuitori a-i da dijmă din produse, să-i lucreze zilele de boieresc sau să le plătească în bani.

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda. bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

Dat-am cartea domniii mele credincios boeriului nostru Dumitrache Vîrnav, vtori logofăt, şi omului seu .....[1] pe carele l-au rînduit vechil, să fie volnic cu carte domniii mele a-şi stăpîni a sa dre⟨a⟩ptă ocină şi moşie, giumătate de sat de moşiia Lăleştii ce este pe apa Miletinului la ţinutul Hîrlăului, însă partea din gios şi a patra parte ce are cu fraţii sei în ceialaltă giumătate de sat, din partea de sus, dupe hrisov gospod ce are din 1777 mart 4 şi dupe hotarnică, să apere moşiia pe drepte hotarăle ei şi să o stăpînească luînd de a zecea din ţarini cu pîne, din toate sămănăturile, din fîneţe, din priseci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stup, şi din tot locul cu tot venitul pe obiceiu şi dupe hotărîrea ponturilor gospod, şi să apere moşiia nelăsînd pe nime să-i facă stricăciune sau călcare. Cum şi oamenii ce vor fi şezetori cu case pe numita moşie să aibă a lucra zilele obicinuite de boerescu, ori să plătească cu bani dupe hotărîrea ponturilor gospod.

Şi poroncim domnie me dum⟨neavoastră⟩ is⟨pravnicilor⟩ de ţinut, ca de la cei ce să vor arăta înpotrivitori a nu da venitul moşii să pliniţi tot păn' la cel puţin, dupe hotărîre ponturilor gospod. Iar avînd cineva a răspunde ceva asupra moşiii, cu drese şi scrisori ce vor avea, să vie la divan.

Aceasta poroncim.

1779 mai 13.

Procit vel logofăt.

⟨Pe verso :⟩ S-au trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCDLVI, doc. 67.
Orig., pecete aplicată.

497

10 septembrie 1779

Locuitorii din satul Găuri dau zapis de învoială egumenului de la Vizantea pentru luarea unei părţi din moşia mănăstirii pe seama lor, obligîndu-se a da 55 de lei pe an în două rate şi o clacă de 50 de oameni într-o zi.

Adecă noi, care mai gios ni-am iscălit, dat-am adevărat zapisul nostru la mîna sfinţiii sale părintelui egumen de mănăstire Vizantie, precum să să ştie că, fiind moşie mănăstirii pre lîngă noi şi avîndu multă trebuinţă de moşie pentru hrana noastră, din Ghergheleu în sus pănă în lacul cu lozile şi la vale

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

pe apa Vizăuțului păn' la Ciocan, care din început tot noi ni-am hrănit pe această moșie, iar acum neputîndu-ne noi învoi cu părintele egumen, am eșit noi și cu părintele înaintea dumisale paharnic Alexandru Iancoleu, staroste de Putna, și stînd dumnealui ni-au făcut bună învoială și tocmală între noi cu părintele, ca de acum înainte pricină între mănăstiré și între noi să nu mai avem.

Și tocmala și învoiala noastră într-acestași chip ne iaste: noi cu toții, cît a fi mănăstirea și neamul nostru, să avem a ține această moșie, lucrînd-o și făcîndu-ne toată hrana noastră, cîți vom pute încăpe. Și noi încă cu toți să avem a-i da mănăstirii pe tot anul 55 lei, adecă cincizeci și cinci lei, în doao rînduri pe an, adecă giumătate de bani la Sfete Dimitrie și giumătate de bani la Sfete Gheorghie, și acești bani făr' de nici o sminteală, negreșit la vadelile arătate mai sus, să avem a-i da. Și să-i mai dăm și o clacă de cincicezi de oameni să-i muncească într-o zi de vară, din răsăritul soarelui păn' la apus, cu mîncoare lor, lucrîndu cu silință ca însuși pentru dînșii, la orice muncă îi vor pune, iar cu alt cu nimic cu cît de puțin să nu ne supere. Și noi să avem toată voe de munca noastră pe acea moșie, care arată mai sus, în care să cuprinde și munte și gropi de fîn și loc de țarnă și iarbă de păscut, și dijmă de orice am face să nu se ia nimic, afară de cît ne iaste tocmala arătată mai sus.

Și de ar vrea părintele ori noi să ne facem vreun dres gospod de această tocmală, voe să aibă atît părintele, cît și noi. Iar oricarele din noi nu să va ține pe urmă de această tocmală și învoială așăzată, unul ca acela nu numai la giudecată să să rușineze, ce încă să fie lipsit din moșie aceasta a mănăstirii.

Și pentru mai adevărată credință, dîndu-ne zapis noi unii la mîna altora, adecă părintele la mîna noastră, asemenea și noi la mîna părintelui, puindu-ne numile și degetele ca să s(e) criază.

1779 săptemv(rie) 10.

Eu Vasile Găure ot satul Găurile adeverez; eu Straoa ot tam adeverez; eu Ioniță vătav ot tam adeverez; eu Ion Bobeică ot tam adeverez; eu Ion Géboc ot tam adeverez; eu Postolache Luca ot tam adeverez; eu Costandin Hîngău ot tam adeverez; eu Vasile Hîngărău ot tam adeverez; eu Toader Nistor ot Vizante adeverez. Și noi tot satul.

Din luminată porunca măriii sale Costandin Dimitrie Muruz voevod, fiind rînduit de am făcut această învoială și așezare între sfînta mănăstiré Vizantie și între sătenii din Găuri, pentru o parte de moșie ce au luat de la răzeși cu anafora de la luminat divanul mării sale, fiind amîndoao părțile înainte noastră și după învoiala amîndoao părțile ce s-au făcut înainte noastră, după cum să cuprinde într-acesta zapis, am întărit și noi cu iscălitura noastră, care aceasta s-au dat la mîna părintelui egumen de Vizantie și altu zapis de la mîna egumenului la mîna sătenilor, ca această tocmală și învoială să fie de veci.

1779 săpt(emvrie) 10.

Alexandru Ianculeu paharnic, staroste.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 16—16v.

Copie. Un rezumat în A. Sava, *Documente putnene*, vol. I, p. 109.

https://biblioteca-digitala.ro

15 ianuarie 1780

Egumenul mănăstirii Galata împuternicește pe stolnicul Andrei Beldiman să administreze moșiile schitului Hadîmbu, al cărui epitrop este, dîndu-le celor care se vor tocmi cu un preț mai bun.

Dat-am carte arhierii noastre di volnicie cinstitului și iubitului fiiu sufletesc al nostru, dumnealui stolnic Andrii Beldimanu, epitrop schitului Hadîmbu, pré cine ar orîndui domnia lui se fii volnic a-și lua venitul moșiii Budeștii și Mogoșăștii, după obicei din toate, di casă, di țarină, di grădini, di stupi. Și fiindcă s(e) vinde moșiia Mînjăștii di la mănăstire Gălata cu anu, se vinde și aceste moșii, cari li-am datu schitului Hadîmbu, dar fiindcă iaste acum alt hotar acesta, cine va cumpăra venitu Mînjăștilor cu anu, afiară dintr-acest hotar va lua. Cît și pentru poiana morii ce iaste în Stavnic, iarăși am dat-o schitului și nu va îngădui dumnealui pe nime pără nu să va tocmi cu dumnealui și aşe cu tocmală va lua-o, însă cine a da preț mai mult. După cum și alte poeni ci are schitul împregiur, iarăși prin mîna dumnealui să vor da, după cum s-a socoti. Cum și pometii ce sînt înprégiur, iarăși nimeni să nu îndrăzniască la vreme coptului poamililor, fără știre dumnealui stolnic, a să apropiia.

Și am dat și arhierie noastră carte aceasta de încredințaré și am iscălit cu iscălitura noastră.

1780 ghenarie 15 dni.

† Chesarie egumen (greceşte).

Arh. St. Buc., M-rea Galata, pach. V, doc. 9.
Orig.

499

⟨Iași,⟩ 19 ianuarie 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor de Neamț să mute locuitorii de lîngă mănăstirea Neamț la Timișești, pe moșia Buzați, ținută în arendă de către sătenii din Păstrăveni, care să-și caute loc de hrană în altă parte.

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Cinstiți și credincioși boerii domniii mele, dumitale Sandul Sturza biv vel spătar i dumitale Ștefan Catargiu biv vel ban, ispravnici de ținutul Niamțului.

Facem știre dumneavoastră, fiindcă moșiia Buzații de la ținutul Niamțului, care iaste a mănăstirii Neamțului, pănă acum cu protimisire au ținut-o cu anul oamenii din satul Păstrăveni de la acel ținut de să hrăniia pe dînsa, iar acum, fiindcă numita mănăstire are trebuință de moșia aceasta, atît pentru mănăstire, cît și pentru oamenii carei pănă acmu au fost cu lăcuința lîngă mănăstirea

https://biblioteca-digitala.ro

Neamțului, și fiindcă cu a lor lăcuință lîngă mănăstire cade cu supărare părinților mănăstirii, din poronca domnii mele au rămas să să mute mai departe de mănăstire, la Timișești, unde, neavînd loc de hrană acolo, li s-au dat loc de hrană acolo pe această moșie Buzații.

Pentru aceia dar, să dă volnicie mănăstirii Neamțului ca de acum pe această moșie, anume Buzații, să-și facă cele trebuincioasă și să dea și loc de hrană oamenilor carei să mută de lîngă mănăstire Neamțului și să nu aibă nici o supărare de către oamenii din Păstrăveni.

Deci poroncim dumneavoastră ispravnici ai ținutului Neamțului, ca pe oamenii de lîngă mănăstirea Neamțului să-i mutați la locul ce s-au arătat mai sus și să să hrănească pe moșia Buzații, iar oamenilor de Păstrăveni să le dați a înțălege ca de acum înainte să nu să mestece la moșia Buzații, nici cu arat, nici cu cosit, nici cu păsunat, ci să dea pace și să-și caute altă moșie cu tocmală pentru hrana lor, daca nu le va fi din destul pe moșiia Păstrăvenii, unde lăcuescu.

Aceasta poroncim.

1780 ghenare 19 dni.

Procit vel logofăt.

(Pe verso :)

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. XXI, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

500

⟨Iași,⟩ 3 iunie 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vechilului mănăstirii Secu pentru moșia Săbăoani, să strîngă venitul de la toți locuitori.

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Fiindcă precuvios rugătoriul nostru Paisie starețul și cu tot săborul al mănăstirilor Niamțul și Secul au rînduit vichil și purtător de grijă a tot venitul ce va fi pe moșiia Sebăoanii ot ținutul Romanului, ce iasti a mănăstirii Secului. pe acest Dimitrie (Grecul) [1] ca el să aibă purtare de grije și să-l strîngă la vreme după hotărîre ponturilor gospod, pentru aceia, iată s-au dat această carte al domniii mele la mîna numitului vechil de sus arătat, ca să aibă a strînge tot venitul ce va fi pi această moșie al svintei mănăstiri și adetiul di pe la toți cei ce vor fi șezetori cu case pe această moșie Săbăoanii, după obiceiu și după hotărîre ponturilor gospod și să-l de la svînta mănăstire Secul la starețul Paisie.

Deci poruncim domniia mea dumneavoastră ispravnici de ținutul Romanului, să dați mînă de agiutor la celi cu cale numitului vichil, ca să strîngă tot

[1] Loc alb.

https://biblioteca-digitala.ro

venitul moşiii Sebăoanii şi adetiul di pe la toţi cei ce vor fi şezînd pe moşiia aceasta, după hotărîre ponturilor gospod. Iar de va sta cineva din lăcuitori împotrivă a nu da ce iaste cu drept, dumneavoastră pe unul ca acela să-l supuneţi şi venitul ce va fi cu drept să de, să-l împliniţi mănăstirii şi să să de la mîna numitului vichil.

Aceasta scriem.

1780 iunie 3.

Procit vel clucer,

Arh. St. Buc. M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

501

⟨Iaşi,⟩ 20 iunie 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel stolnicului Iordache Iamandi şi lui Vasile Iamandi, biv vel pitar, să stăpînească moşia Călmăţui şi să oblige pe locuitori a le da dijma din produse, a le lucra zilele de boieresc, după hotărîrea ponturilor, ori, învoindu-se, să plătească bani.

Io Costandin Dimitrie Muruzi voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniii mele credincioşi boerilor noştri, dumisale Iordache Iamandi biv vel stolnic i Vasile Iamandi biv vel pitar şi omului ce-l vor rîndui vechil şi purtător de grije la moşie Călmăţuiu cu Rădiul Oanii sulger, din gura Călmăţuiului, ot ţinutul Lăpuşnii, să fie volnic cu carte domniii mele a stăpîni moşie aceasta în toati semnile şi hotarăle ei. Şi să ia de a zăce din ţarini cu pîine, din cîmp cu fînaţe, din livezi cu pomi, din bălţi cu peşte şi din priseci cu stupi, din cincizăci să ia un stup, iar fiind mai puţini să ia cîte una para de stup şi din tot locul cu tot venitul să ia de a zăcea, după obiceiu şi după hotărîre ponturilor gospod.

Cum şi oamenii ce vor fi şezători cu casă pe numita moşie să aibă a lucra zilile obicinuite de boeresc după hotărîre ponturilor, ori învoindu-se să plătească cu bani, iarăşi după ponturi.

Şi poroncim domnie mea dumneavoastră sărdari de Orh⟨ei⟩, să daţi mînă de agiutoriu omului vechil ce-l vor rîndui numiţii boeri la numita moşie, ca să strîngă cu lesnire obicinuitul venit al moşiei. Şi pe cei ce vor fi pricinuitori a nu da obicinuitul adet al moşii sau a lucra zilile obicinuite de boeresc piste anu, pe unii ca aceia să-i faceţi să înţeleagă şi ce a fi cu drept să împliniţi de la

https://biblioteca-digitala.ro

aceia. Iar avînd cineva a răspunde pentru moşie, cu scrisori ce vor ave, să vie la divanul domniii mele să-şi caute.

Aceasta poroncim [1].

1780 iuni 20.

Procit vel logofăt.
S-au trecut la condică.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCLXX, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

502

1 august 1780

Locuitorii din Roşcani dau zapis lui Ilie Hermeziu, logofăt de visterie, arătînd că pentru banii ce-i datorează îi vor căra lemne şi fîn.

Lei	bani		
31	90	Luca vornic, păscar ot Roşcani, pentru cari să aducă 15 cară lemni şi să s(e) scadă din bani cîte 20 părali carul.	
34	45	Gavril i Istrati brat lui, ficiorii babii Ioanii, pentru cari iaste chizeş Trifan Tătaru.	
6	90	Gavril Bălaur.	35 cară lemni să aducem.
14	75	Trifan Tătaru.	
9	30	Vasili cumnat Bălaurului.	
3	60	Ion Bălaur.	
—	60	Mihălachi ot tam, să-i de Apostol.	
8	90	Andrei Tătaru.	
1	—	Toader Tăbărcean.	
3	40	Gavril Hotincean.	
113	90	Adică una sută triisprăzăci lei şi noaozăci bani.	

Adică noi de mai sus arătaţi dat-am adivărat zapisul nostru la mîna dum(nealu)i logofăt Ilii Hermezeu ot vist(ierie), precum să s(e) ştie că ni-au înprumutat cu aceşti bani de mai sus arătaţi, pentru care ni-am pus vade păr' la Sfeti Toader ca să dăm toţi banii cu dobînda lor din zăci doisprăzăci pe an. Şi, trăgîndu-ni dum(nealui) logofăt Ilii înainte dumisali ispravnicului, ni-au hotărît să aducem cu toţii 40 cară lemni şi să-i ţii în samă fiişticărue din bani, pe caru de lemni cîte doîzăci părali, însă carăle să fie încărcati bini şi lemnile buni. Iar di n-am da banii la vade, să aibă dum(nealui) a înplini cu ce-ar găsi di la casa noastră.

Şi deosebit să avem a căra dumisali şi 2 stoguri fîn şi să s(e) plătiască pi sania di fîn încărcată bani cîte doîzăci parali.

[1] O carte domnească asemănătoare s-a dat la 14 iunie acelaşi an şi biv vel banului Iordache Cantacuzino, pentru moşiile Popricani şi Hriţcani (Acad. Republicii Socialiste România, — Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. XLV, doc. 77, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Şi pentru credinţa ni-am iscălit chizeş unul pentru altul şi ni-am pus degitile.

1780 avgust 1.

Eu Luca păscar ot Roşcani ; eu Trifan Tătaru ot Vlădeni ; eu Gavril i Istrate, ficiori babii Ioanii ; eu Gavril Bălaur ; eu Vasili cumnat Bălaurului ; eu Andrei Tătaru.

Zăci lei şi giumătate tij am luat în chizeşie pe Luca olar carile au fost dator din fîn, şi ni-am pus degitile.

Eu Luca olaru, eu Trifan Tătaru, eu Ion Bălaur.

Această învoială să au făcut înainte me cu priimire amîndăror părţile.

Cost⟨andin⟩ Balş ban.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXII, doc. 59.
Orig.

503

⟨Iaşi,⟩ 12 august 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel spătarului Constantin Răşcanu, sărdar de Orhei, să oblige pe locuitorii de pe moşiile Cercelești şi Bălcăşeşti, ale mazililor Roşca, Leca şi Paladi, să-şi îngrădească stogurile şi ariile spre a putea păşuna vitele după cosirea fînului.

Io Costandin Dimitrie Muruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstit şi credincios boeriul domniii mele. dum⟨neata⟩ Costandin Răşcan biv vel spatar, sărdar de Orheiu, sănătate !

Să face ştire dumitali, că domniii mele au dat jalobă Ştefan Roşca i Costandin Leca şi Paladi, mazili de la ţinutu Orheiului, arătînd că pe moşie lor. Cercelești şi Bălcăşeştii de la ţinutu Orheiului, sînt oameni şezători cu casă şi din pricină că după ce-şi strîngu ţarinile şi fînaţile nu le îngrădesc, atît vitele lor cît şi a sătenilor intră în iarnă foarti slabi, căci n-au loc din destul pentru păşunat, fiind locu cel mai bun oprit cu ţarinile şi cu fînaţile.

Şi pentru aceasta cerşind dreptate, iată scriem dumitali să triimeţi să cercetezi acolo la stare loculuı şi, cînd nu va fi loc din destul pentru păşunatul vitelor, dum⟨neata⟩ să dai poroncă acelor ce vor fi avînd ţarini şi fînaţ pe numitele moşii ca să-şi îngrădească stogurile şi ariile lor, să să poată păşuna vitele atît a lor, cît şi acestora.

Aceasta scriem.

1780 avgust 12.

⟨Pe verso :⟩ Cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dumnealui Costandin Răşcan biv vel spatar, sărdar de Orh⟨eiu⟩, datise zdraviem.

Ştefan Roşca.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXXXI, doc. 119.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

504

⟨Iaşi,⟩ 18 august 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte serdarului de Orhei să cerceteze reclamaţia biv vtori vistierului Constantin Donici contra locuitorilor din Băloşeşti care nu-i dau dijma şi contra răzeşilor din Furceni pentru venitul morii, căutînd să înplinească ce i se cuvine.

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dumneata Costandin Răşcanu biv vel spatar i sărdari de ţinutul Orheiului, sănătate!

Să faci ştiri dumitale că domniii mele au jăluit dumnealui Costandin Donici biv vtori vistier, arătînd că la acel ţinut ari giumătate di sat di Boloşăşti şi giumătate di bătrîn din ciialantă giumătate di sat Băloşăştii, cu scrisori, şi lăcuitorii acii ci să află şăzători şi să hrănescu pe moşie aceasta din anii trecuţi nu i-ar fi dat nici banii casilor, nici dejma obicinuită din sămănăturile ci fac. Aşijdire şi în moara din satul Furcenii, zici vistierul Donici că ar fi avînd parti şi iarăşi nici din vinitul morii nimică n-ar fi luat din anii trecuţi. Pentru cari au cerut dreptate ca după zapise ci ari atît di la lăcuitorii din Băloşăşti, cum şi di la răzeşii acii cari să află stăpînitori la Furceni, să-i înplinească.

Deci iată dar, scriem dumneavoastră să cercetaţi şi ci va fi cu drept, atît di la unii, cum şi di la alţii, păr' la cel puţin să înpliniţi ca să nu s⟨e⟩ păgubască numitul boeriu de venitul moşiilor sali.

Aceasta scriem. Iar avînd mai mult a răspundi, să li pui zî di soroc ca să vii să ste la divan.

1780 avgust 18.

⟨Pe verso:⟩

Cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dum⟨nealui⟩ Costantin Rîşcanul biv vel spatar i sărdariu de ţinutul Orheiului, datis zdraviem.

Dum⟨nealui⟩ Costandin Donici vistier.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCXCV, doc. 23.
Orig.

505

2 septembrie ⟨1780⟩

Egumenul mănăstirii Slatina reclamă domnului că locuitorii de pe moşia Mădei şi Borca (Neamţ) nu-i dau decît o para de stînjenul de fîn, iar muntele Grinţieşul îl arendează altora, şi cere împuternicire să poată lua dijma, banii de casă şi arenda pentru munte.

Preînălţate doamne,

Jăluesc mării tale că pe o moşie ci are mănăstire Slatina la ţinutul Neamţului, anume Mădciu şi Borca, este sat şi acci oameni ce şed pe moşii nu să

https://biblioteca-digitala.ro

supun a da venitul la mănăstire pe obiceiu şi după ponturi, fără cît numai din fîn ne dau cîte 1 para de stînjen, iar de pe casă şi dintr-altele nu vor să de. Şi încă şi un munte ci are mănăstire acolo, eu am zis să-mi de pe an cîte 50 lei şi să-şi facă stîni vara acolo să-şi păşuneze oile, iar ei giumătate din muntele acela s-au sculat şi l-au vîndut altora în 24 lei, şi iei giumătate de munte îl calcă cu oile lor şi la mănăstire mai mult decît 20 lei nu vor să dea. Şi din pricina lor mănăstire(i) i să pricinuieşte mare pagubă fiindcă ei să hrănesc pe moşie şi apoi nu să supun a da venit pe obiceiu şi după ponturi.

Mă rog, milostive doamne, să mi să de o carte gospod de stăpînit, ca să pot stăpîni moşiile aceste şi a lua dejma de pe casă şi din ţarini pe obiceiu, în care să să poruncească isprav(nicului), la care nu să vor supuni a da, să înplinească de la dînşii. Cum şi pentru muntele Grinţieş pe care îl calcă cu vitele lor, iarăşi să să poruncească isprav(nicului) ca să le de poroncă ca ori banii acei 50 lei să de, ori să-şi rădice oile de acolo şi să fiu volnicu a vinde muntele altora, ca să să folosească şi mănăstire din venitul moşiilor ce are. Şi mare pomană a fi mării tale.

Rugătorii mării tale,
Ghenadie egumenul de la mănăstire Slatina ot ţinutul Sucevii.

(Notă :)
Cere carte de stăpînit o moşie ot Neamţu ce are mănăstire.

(Rezoluţie :)
Mergi la dumnealui vel logofăt se cerceteze.

(1780) [1] săpt(emvrie) 2.

Vel clucer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 16.
Orig.

506

(Iaşi,) 5 septembrie 1780

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Neamţ să cerceteze reclamaţia egumenului de la Slatina contra locuitorilor de pe moşia Mădei şi Borca a mănăstirii, obligîndu-i a da dijma şi „adetul de casă", iar muntele Grinţieş să-l ţină, dacă vor da arenda cuvenită.

Io Costandin Dimitrie Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi şi credincioşi boeri domniii méli, dum(neavoastră) Toderaşcu Balş biv vel spatar i Ştefan Catargiul biv vel ban, ispravnici de ţinutul Neamţului, sănătate !

Vi se face ştire că domniii méle au dat jalobă rugătoriul nostru Ghenadie, igumenul de la mănăstire Slatina, arătînd cum că mănăstire acesta are la ţînutul Neamţului o moşie, anume Mădeiul şi Borca, pe care moşie iaste şi sat şi oamenii carii şăd pe acea moşie nu să supun ca să dea venitul moşiii la

[1] Datat după doc. nr. 506, din 5 septembrie 1780.

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstire după obicéiu şi după ponturi şi încă şi un munte ce are mănăstire acolo îl ţin ţeranii în tărie, şi giumătate de munte îl calcă cu oile lor, iar giumătate, care n-au ei trebuinţă de dînsul, l-ar fi vîndut altora şi la mănăstire dau avaet cît le iaste voe lor, iar nu preţul ce s-ar cădea, şi pricinuiesc mănăstirii mare păgubire, cum mai pre largu veţi înţelege din răvaşul cel de jalobă a igumenului care vi s-au triimes.

Deci, fiindcă igumenul cere dreptate, iată scriem dumneavoastră să aduceţi faţă pe acei oameni ce sînt şezători pe moşie mănăstirii Slatinii şi să cercetaţi pricina aceasta, fiind şi igumenul de faţă. Şi cît pentru adetul de casă şi pentru dejma din ţarini, dumneavoastră să-i supuneţi ca să dea după obicéiu şi după ponturi, şi de la cei ce vor fi înpotrivitori, ce-a fi cu dreptate să înpliniţi. Cum şi pentru muntele acela care să numeşte Grinziaşul şi-l ţin ei în tărie lor, dînd ei la mănăstire preţul ce s-a căde, să vor protimisi ei să-l ţie pentru trebuinţa lor, urmînd dumneavoastră după cărţile domniii mele ce vi s-au scris mai înainte pentru pricina moşiilor şi a munţilor, iar a păgubi pe mănăstire se nu-i îngăduiţi şi să-i aşăzaţi ca să nu ne mai vie jalbă.

Iar fiind pricina într-alt chip şi acolo nu să va odihni vreo parte, se le daţi zi de soroc se vie la divan şi cu carte dumneavoastră pre largu să înştiinţaţi pe domnie me.

Aceasta scriem.

1780 sept(emvrie) 5 dni.

(Pe verso :)

Cinstiţi şi credincioşi boerilor domniii méle, dumnealor Toderaşcu Balş biv vel spatar i Ştefan Catargiul biv vel ban, ispravnicii de ţinutul Neamţului datise zdraviem.

Mănăstire Slatina.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 17.
Orig., pecete aplicată.

507

28 septembrie 1780

Locuitorii din satul Zvoriştea din Deal dau zapis lui Dumitru Gheorghiu din Botoşani că în anul următor îi vor cosi rămăşiţa de 105 fălci fîn şi alte 20 fălci drept dobîndă.

Adecă noi oamenii care mai gios ne-am pus degitile, din sat din Zvoriştii din Deal, dat-am adevărat zapisul nostru la mîna dumisale giupînului Dumitru Gheorghiu din Botoşeni, precum să s(e) ştie că i-am rămas noi datori drept cu 105 fălci, dator(ie) dintr-acest ani, şi 20 de fălci să-i facem dobînda, care fac 125 de fălci peste tot, şi să i le facem la anul viitor fînul cu mulţămit(ă) şi făr' de nici o pricină. Şi oriunde ar ave dumnealui iarbă, acolo să mergem să-i facem fînul şi stogurile să le facem bune, după cum ne-a porunci dumnealui,

Institutul de istorie
Academia R.P.R.

https://biblioteca-digitala.ro

şi să măsurăm cu dreptate şi să nu avem voe noi a lua bani de aiure păn' om cosi datorie.

Iar de n-am faci fînul noi, apoi să avem a i-l plăti după cum ar cumpăra fînul la ace vremi. Şi de ar fugi unul dintre noi, apoi noi să-i împlinim datorie acelui fugit şi chizeşi unul pentru altul. Şi de s-ar întîmpla a mergi la vreo judecată, cîtă cheltuială şi plineală s-ar face, să fie toată despre noi.

Şi pentru credinţa ne-am iscălit şi ne-am pus numele.

1780 sept(embrie) 28.

(Urmează 14 semnături).

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXVI, doc. 155.
Orig.

508

(Iaşi,) 28 noiembrie 1780

Boierii divanului judecă reclamaţia locuitorilor din Săbăoani împotriva lui Dumitru Grecu, vechilul mănăstirii Secu, pe care ei îl arată a fi arendaş al moşiei, şi confirmă împuternicirea acestuia din partea egumenului de a strînge veniturile şi de a vinde vin în sat.

† La divan, înainte noastră, s-au giudecat de faţe oamenii din satul Săbăoanii ot ţinutul Romanului, care moşie iaste a mănăstirii Săculuí, cu Dumitru Grecul, carele este pus vechil şi purtător de grije aceştii moşii Săbăoani.

Pricina lor într-acest chip au fost : oamenii din Săbăoani, prin jaloba ce au dat la mărie sa vodă şi s-au rînduit la noi, au arătat precum moşii şi părinţii lor într-acest sat s-au săvîrşit şi după dînşii să află ei trăitori şi nime din streini n-au venit în satul lor păn' acum ca să ţie cu anu ori moşie sau orînda, ci tot ei au fost purtători de grije moşiii de strîngea dejma din toate şi o duce cu carăle lor (la) mănăstire. Şi pentru acea slujbă ce făce ei mănăstirii îşi vinde pe la casile lor cîte puţină băutură pisti anu şi supăraţi despre nime n-au fost. Iar acum, acest Dumitru Grecul, cu chip că el ar fi vechil mănăstirii pentru venitul moşii, ţine orînda în satul lor de doi ani încoace şi pe dînşii nu-i lasă ca mai înainte să vîndă băutură pe la casile lor, şi nu doar că este vechil precum să răspundi, ce ar fi cu adevărat cumpărător moşiii. Pentru care au cerşut ei dreptate ca să răspundă la preţul ci-au dat Dumitru pe an şi să ţie ei moşiia.

Împotriva jalobei oamenilor din Săbăoani, Dumitru au scos de ne-au arătat scrisoare sfinţiei sale părintelui Paisie stareţul, iscălită de sfinţie sa şi cu pecete mănăstirii, în carele scrie şi adevereşti că cu sfatul a tot săborul au făcut vechil şi purtător de grije pe acest Dumitrie, fiindu-i fiu duhovnicesc şi credincios, şi pentru socoteala ce se face cu strînsul dejmii i s-au dăruit de către mănăstire orînda acelui sat Săbăoanii, ca numai el să fie volnic a ţine crîcimă şi a vinde băutură acolo în sat, iar alţii nime să nu fie volnici.

https://biblioteca-digitala.ro

Asupra căriia scrisoare a sfinţiii sale părintelui Paisie au răspunsu oamenii din Săbăoani că ar fi făcută cu iconomie, după a lui Dumitru cerere, cu chip de vechilîc, dar ei s-ar fi înştiinţat din însuşi oamenii mănăstirii cum că este cumpărător, iar nu vechil.

La cari zisuri a lor, măcar că nu mai era trebuinţe de a să face mai multă cercetare, unde s-au văzut de noi scrisoare sfinţiii sale părintelui Paisie stareţul şi cu pecete mănăstirii, adeverindu-l pe Dumitru că este vechil, iar nu cumpărător, mai ales înştiinţaţi fiind şi noi că sfinţie sa moşii cu an(ul) nu vinde, ci tot oamenii şi părinţii călugări a mănăstirii strîngu venitul moşiilor, dar pentru ca să potolim a lor obrăznicie, care au zis că scrisoare sfinţiii sale părintelui Paisie ar fi făcută cu iconomie, i-am trimis la preosvinţie sa părintele mitropolitul de le-au făcut carte de blestem asupra lui Dumitru Grecul, precum să s(e) încredinţeze de este vechil sau cumpărător.

Şi Dumitru înainte noastră au mărturisit şi pe carte de blăstăm precum este vechil moşiii, dar pentru osteneala lui i s-au dat orînda. Şi au rămas oamenii din Săbăoani fără de răspunsu, cunoscîndu-se însuşi ei că fără de cale au umblat cercînd judecată.

Pentru aceia, i s-au dat lui Dumitru această carte a noastră de judecată ca să fie în pace şi nesupărat de cătră oamenii din Săbăoani şi după poronca şi scrisoare ce are de la sfinţie sa părintele Paisie, stareţiul, să aibă a strînge venitul moşiii din toate de a zăce, după obiceiu şi după hotărîre ponturilor ce sînt în visterie cu pecete gospod, cum şi vin numai el să aibă a ţine şi a vinde în sat, iar alţii nime să nu fie volnici, fără numai pe care îl va învoi vechilul mănăstirii. Şi osăbit datori să fie oamenii din Săbăoani a lucra zilile obicinuite pisti anu, după hotărîre ponturilor gospod.

Aceasta înştiinţăm,

1780 noemv(rie) 28.

V(a)s(ile) R(ose)t vel logofăt. Lascarachi vel vornic. N. Roset vel vornic. .....[1] vel vornic.

S-a trecut în condica divanului

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 35.

Orig.

509

10 ianuarie 1781

Ignat Culenici şi Grigore fiul lui, din Dersca, dau zapis lui Dumitru Gheorghiu că-i vor cosi 50 fălci de fîn, oriunde ar avea, pentru care au primit banii.

Eu Ignat Culenici şi eu Grigori sin Ignat, din Derţca, dat-am zapisul nostru la mîna dum(nealui) giupînului Dumitru Gheorghiu, precum să s(e) ştie că am luat noi bani de la dum(nealu)i pe cincizeci de fălci de fîn şi la vreme

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

coasii să ni aflăm gata şi oriunde ar ave dum(nealu)i iarbă, acolo să mergim să-i facem fînul şi să măsurăm cu dreptate. Şi stogurile să le facem buni, după cum ne-a poronci dum(nealu)i.

Iar de n-am veni şi nu ne-am afla la vreme şi l-am lăsa de sminteală, apoi să avem a i-l plăti la iarnă, după cum s-a vinde atunce. Şi de s-ar întîmpla a mergi la vreo judecată, cîtă cheltuială şi plinească s-ar face, să fie toată despre noi.

Şi pentru credinţa ne-am pus numele şi degitile.

1781 ghenari 10.

Eu Ignat platnic ; Eu Grigori sin Ignat.

(Pe verso :)

14 fălci am rămas dintr-acest zapis să aibu să le cosăsc, iar de n-aşi cosi, să aibu să le plătesc cum să cumpără fînul iarna.

Şi pentru credinţă am pus numile şi degetul.

1782 martie 20

Eu Ignat Ulenici [1], platnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXVI, doc. 156.
Orig.

510

11 ianuarie 1781

Ioan Ciubotar cu ginerele său Maxim şi cu Toader Brănişteanul din Pomirla dau zapis lui Dumitru Gheorghiu angajîndu-se să-i coasească o sută de fălci de fin cu 60 de parale falcea.

Adică eu Ioan Ciubotar şi eu Maxim zăt Ciubotar şi eu Toadăr Brănişteanul, din sat din Pomîrla, dat-am adevărat zapisul nostru la mîna dumnealui giupînului Dumitru Gheorghiu, precum să s(e) ştie că am luat de la dumnealui bani pe o sută de fălci de fîn şi la vreme coasăi să ne aflăm gata şi orunde ar ave dumnealui iarbă, să mérgim să cosim şi să (mă)surăm cu dreptaté şi stogurile să le facem bune, după cum ne-a porunci dumnealui.

Iară de n-am face noi fînul după cum ne-am apucat, să avem a-l cumpăra la iarnă, după cum s-a vinde. Iară de s-ar tîmpla despre noi vreo pricină de judecată, cîtă cheltuială şi plineală s-ar faci, toată să fie despre noi.

Şi pentru credinţă ne-am pus numele şi degitele.

1781 ghenar 11.

Eu Ion Ciubotar ; eu Maxim ; eu Toader ; eu Andrii sin Savii din Murăreşti pezăş [2] platnic.

Şi n(e)-am apocat ca se facim o clacă într-o zî cu carăle noastre [3].

[1] Pentru „Culenici".
[2] Coreot : chezaş.
[3] Scris ulterior marginal.

https://biblioteca-digitala.ro

(Pe verso :)

Cu rămăşiţa ce am rămas, s-au făcut 103 fălci şi giumătate să-i facem la vară fără de nici o pricină, după cum scrie zapisul din dos.

1782 fevruarie 25.

Eu Ion Cojocar şi cu ceilalţi platnici.

(Pe foaia II :)

Ce au cosit pomîrlenii într-acestu an :

Fălci	prăjini	stoguri	
50	—	21	Ion Ciubotariu.
10	—	—	la gineri-său. La acesti fălci au dat Armanu 76 parale la Ion Ciubotaru.

Şi mi-au rămas datori cu 43 de fălci ca să-mi dei bani.

(Pe verso :)

Zapisul pomîrlenilor pe 43 fălci.

43 fălci să s(e) ei cîti 60 părali, fac bani să-mi dei 64 lei pol.

Academia Republicii Socialiste România, pach. LXXVI, doc. 157.
Orig.

511

18 aprilie 1781

Neculai Muscalu, Ion sin Mihalu Bunducă şi Vasile Botezatu dau zapis lui Costache Volcinschi că se mulţumesc cu învoiala ca să-i lucreze fiecare şase zile de vară şi o falce de fin cosită pentru boieresc, să-i dea dijma din produse, iar pentru dijma finului să-l facă o zi de coasă.

Adică noi, cari mai gios am pus degitele, dat-am adevărat zapisul nostru la mîna dumisali giupînului Costachi Volcischi, precum să s(e) ştie că avem noi cu dum(nealui) tocmală ca să lucrăm boieresc pe an cîte şesă zile de vară, ori la ce lucru ne-a pune, şi o falci de fîn să facim, îngrădit gata să-l dăm dumisali pentru adetu casii, iar dijma din toate sămănătura ce om faci pe moşiia dumisali, să-şi ia dum(nealui) zăciiala după obeceiu pămîntului ; iar pentru iarbă, cărora ne-r da să ne facim cîte de un stog di fîn pentru tribuinţa noastră, să nu ne ia dejmă din fîn, ce în locu dejmii să-i cosim într-o zi dum(nealui), şi ace cosiri să adunăm şi să-l clădim şi îngrădim gata, să-l dăm dumisali. Măcar că dumnelui tot această tocmeală o ari şi cu sătenii cei mai de înainte cu zapisu, şi ei în multi rînduri să ispetesc ca să-şi strici tocmala ce o făcut-o ei pentru aceasta, găsim şi noi acest obicei de lucru boierescului după cum scrie mai sus.

Şi noi încă sintem primiţi şi mulţumiţi să lucrăm pe tot anu acest boieresc, care de n-am fi statornici pe tocmală ce avem şi ne-m ispiti şi noi a-l supăra pe dum(nealui) ca să stricăm aşezare noastră ce o avem cu dum(nealui), atunce dum(nealui) să aibă a ne scoti de pe moşiia dum(nealui) şi cuvînt de îndreptare

https://biblioteca-digitala.ro

să nu avem. Iar de ne-m ispiti a m(e)rgi şi a cerca şi pe la dumnelor ispravnicei ţinutului, supărînd pentru aceasta, să nu ne ţie în samă, ce să ne scoţi afară ruşinaţi şi cuvînt de îndreptari să nu avem.

Şi pentru mai buna credinţa am pus şi degitele.

Let 7289 (1781) ap(rilie) 18.

Eu Neculai Muscalu ; eu Ion sin Mihalu Bunducă ; eu Vasili sin Botezatului. Acest zapis l-am scris eu cu zisă lor şi pentru încredinţare am şi iscălit Preutul Mihalache ot Noo Săliţe.

Arh. St. Buc., M-rea Agathon, pach. II-ter, doc. 55.
Orig.

512

26 iunie 1781

Ştefan vistier, judecînd pricina lui Dimitrie Gheorghiu cu cosaşii din Dersca (Suceava) care i-au rămas datori nouăzeci de fălci de fin, hotărăşte ca Mihalache Popăscul şi Petre Ungureanu să meargă la Botoşani, în ziua de 3 iulie, să jure, spre a fi achitaţi.

Avîndu giudecată înnainte me Petre Ungurianul i Ion sîn Mihălachi Popăscu din satul Dersca ot ţinutul Sucevii, cu dumnealui giupînu Dimitrie, pentru 90 fălci de fîn ce sînt datori Petre Ungurianu şi Mihalachi Popăscul giupînului Dimitrie şi Ion sin Mihălachi chizăşi, pentru care fiindcă au tăgăduit aceşti de mai sus-numiţi că nu sînt datori cu acesti 90 fălci, s-au hotărît înainte me, cu priimire şi a giupînului Dimitrie, ca să margă Mihalachi Popăscul şi Petre Ungurianul la Botoşeni să giuri cum că nu sînt datori cu acesti fălci şi să rămîi mîntuiţi, puinduli-să şi vadea la iulii 3, 1781, să să afle la Botoşeni. Iar neaflîndu-să la numita vade şi negiurînd, atunce să să înplinească de la dînşii.

1781 iunii 26.

Ştefan vistier.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXVI, doc. 158.
Orig.

513

(Iaşi,) 7 iulie 1781

Gheorghe vel vornic cere lui Vasile Başotă să dea poruncă ţăranilor de pe moşia Anteleşti să nu strice cu vitele lor partea lui Ioniţă Volcinschi, să nu-i pescuiască iazul, iar dijma anului precedent să rămînă neîmpărţită pînă ce va hotărî judecata.

Cinstit dumneata nepoate Vasilie Başotă, de la milostiv Dumnezeu întreagă şi fericită sănătate poftesc ca să trimiţă dumitale.

† Cu răvaşu, această dată mai mult nu am către dum(neata), fără cît aici veni Ioniţă Volcinschi şi s-au jăluit cum că ţăranii ce sînt şăzători pe moşiia

https://biblioteca-digitala.ro

Anteleşti fac stricăciune cu vitele lor, cum şi cu cosirea erbii pe partea de moşie ce o are acolo ce iaste hotărîtă de părintele Neofit. Pentru care, dumneata să dai poroncă oamenilor ca nu cumva să îndrăznească să mai facă stricăciune cu păşunatul vitelor, cum şi în fîneţe să nu cosască nimeni pe partea dumitale, căci la Sfete Dimitrie iaste să vie şi dum(nealui) acolo, şi atunci să va face cercetare moşiilor şi după cum să va alége să va pune la cale, iar păr' atunce nici o supărare să nu i să facă.

Cum şi pentru venitul moşiii a anului trecut am fost zis dumitali să să strîngă dijma să stea la un loc şi să nu te atingi a lua ceva pără ce va lua treaba hotărîtului sfîrşit, şi atunci, după cercetarea ce să va face, la cine ce a rămînea să va împlini. Şi de ai şi luat dumneata ceva dintr-acel venit, să pui la loc să nu te amesteci pără să va pune la cale.

Cum şi pentru iaz mi s-au jăluit cum că-l păscuesc ţăranii ; să dai dumneata poroncă ţăranilor să nu îndrăznească a mai păscui iazul, că apoi vor cădea în primejdie.

Aceasta, şi fii dumneata sănătos !

Iul(ie) 7, 1781.

Al dumitali,
Gheorghi vel vornic

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMCDXXXIV, doc. 33.
Orig.

514

15 iulie 1781

Locuitorii din Popeni (Putna) se învoiesc a plăti vechilului mănăstirii Birnova „avaetul moşiei", cîte 6 lei de moară şi cîte 2 lei de piua de sumane.

Altă mărturie întru care scrie că, trimiţîndu-i dumnealui Theodoraşcu Balş spatar, starostele Putnii, din porunca gospod au mersu la sat la Popeni de au cercetat pentru mori şi pentru piiue de sumani cîte sînt pe moşia mănăstirii Bîrnovii, nesupuindu-să cei cu morile şi pie să de havaetul moşiii. Şi după poruncă mergîndu la satul Popeni, au chemat pre toţi cei ce au mori şi pie de pe moşie şi i-au aşezat cu vichilul mănăstirii Bîrnovii ca să de şasă lei de moară şi doi lei de pio, adetul moşiii pe an, şi învoindu-să şi o parte şi alta, au dat această mărturie la mîna vichilului mănăstirii, să fie de credinţă.

7289 (1781) iulie 15.

Neculai Străzăscul ; Neculai Palad(e).

Arh. St. Buc., Ms. 646, f. 34^{v}.
Rezumat.

https://biblioteca-digitala.ro

515

24 iulie 1781

Miluda stolnic, din porunca domnească, dă carte de împuternicire lui Dumitru Grecu, vechilul mănăstirii Secu, să oblige pe locuitorii din Săbăoani a lucra boierescul, patru zile pe moşia Mogoşeşti, iar pentru restul de 8 zile să dea cite douăzeci de bani pe zi, precum şi dijma din produse.

După luminata carte măriii sali lui vodă, să dă volnicii lui Dumitru, vechilul rînduit de svinţiia sa părintele Paisie, stareţul de la svînta mănăstire Săcul şi Niamţul, la moşie Săbăoanii a svintii mănăstiri, ca, după hotărîre ponturilor gospod, să-i apuce pe toţi oamenii ce sint în Săbăoani pentru aceli 12 zile ce sint hotărîte să lucreze şi dijmă să le ia de a zăce din toate. Însă, fiindcă mănăstire are trebuinţă de lucru numai de 4 zile, care aceste are trebuinţă să le lucrezi pe moşie Mogoşeştii, să aibă a-i duce acolo şi să lucreze acele 4 zile la ce va fi trebuinţă, iar pentru 8 zile cu care mai rămîn ei datori să aibă a da cîte 20 bani pentru o zi. Deosăbit, dator să fie tot omul ci-au făcut sămănătură pe moşie mănăstirii, ori ce feliu de sămănătură, să o culeagă şi să o strîngă toată şi atunce, făcînd numărătoare vechilul rînduit, să aibă a lua din toate sămănăturile zăciuială, din zăci una, şi pănă nu va da fieştecarele zăciuiala să n-aibă voe a rădica de pe pămînt sămănătura ce vor ave.

Pentru care, iată ţi să porunceşti şi ţie vornice de Săbăoani ca, după hotărîre ponturilor gospod ce iaste, să dai înţălegere la toţi sătenii să urmezi întocma la toate după poroncă, să nu ne vie jalobă, căci care vor fi pricinuitori, să va înplini cu pantir şi pentru (ne)înţelegere ce va face să va şi pedepsi ; iar dacă vreunul să va asupri mai mult peste poroncă de vechilul rînduit, să vie aice la noi ca să jeluiască şi va afla dreptate lui.

Aceasta.

1781 iul(ie) 24.

Miluda stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 36.
Orig.

516

(Iaşi,) 7 septembrie 1781

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Trei Ierarhi să oblige pe locuitorii de pe moşiile mănăstirii, Agiudeni, Răchiteni şi Iugani (Roman) să-i dea dijma din produse şi să-i lucreze zilele de boieresc ori să le plătească în bani.

Noi Costandin Dimitrie Moruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi.

De vreme ce domniii mele au jăluit cuvios rugătoriul nostru Ignatie, arhimandrit şi egumen de la mănăstire Trisfetitele de la (E)şi, arătînd că

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstire aceasta la ţinutul Romanului are aceste moşii, anume Răchiteni şi Agiudeni şi Iugani, asupra cărora mănăstire ar fi avînd şi scrisori, şi cerşind ca de pe la toţi aceia ce să află şăzători şi să hrănescu pe numitele moşii să ia dijma obicinuită, iată dar prin carte aceasta a domniii mele să dă volnicie vichilului mănăstirii ce să va rîndui de cătră egumen, ca de pe la toţi aceia care să vor fi hrănind pe numitele moşii să ia din toate de a zece, pe obiceiu, din ţarne cu pîne, din fînaţi, din grădini cu legumi ce vor fi de negustorie, iar din cele ce vor fi pentru hrana lăcuitorilor să nu-i supere ; şi din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte o para de stupu, din livezi cu pomi şi din tot locul cuvenit, să ia dejmă pe obiceiu.

Aşijdere şi lăcuitorii ce vor fi şăzători cu casă pe moşiile aceste a mănăstirii încă să aibă a lucra zilile boierescului la mănăstire, pe an, după hotărîre ponturilor gospod, sau să plătească cu bani, iarăşi după ponturi, însă cît pentru bani, de să vor învoi cu egumenul mănăstirii.

Şi scriem domnie mea şi dumneavoastră ispravnicilor, de pe la aceia care vor fi pricinuitori, ce va fi cu dreptul să împliniţi şi să-i puneţi pe toţi a urma la toate întocma după hotărîre ponturilor, să nu păgubască mănăstire din venitul moşiilor sale. Iar de vor ave cineva a răspunde împrotivă, cu scrisori ce vor avea să vie la divan.

Aceasta scriem.

1781 sept(emvrie) 7.

Pecete gospod.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Ms. 578, f. 271—271v.
Copie.

517

⟨Iaşi,⟩ 30 noiembrie 1781

Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte biv vel paharnicului Iancu Greceanu, ispravnic de Fălciu, să interzică locuitorilor de la Săratu a pescui în bălţile Episcopiei Huşi pînă nu vor dovedi prin judecată că sînt şi ei „moşinaşi".

Io Costandin Dimitrii Moruz voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boierul domniii mele, dum(neata) Iancul Grecianu biv vel paharnic, ispravnic de Fălciu, sănătate !

Să faci ştire că domniii meli ni-au arătat iubitoriul de Dumnăzău şi rugătoriul nostru, chir Ionochente, episcopul de Huşi, cum că ari episcopie cîteva părţi de moşii acolo la Prut, anume Săratul şi altili, pe cari fiindcă sînt şi bălţi cu peşti, s-ar fi obicinuit ţăranii de pe acolo şi, la vremi cîndu esti a să păscui bălţili, mierg în tărie lor di bagă năvoadile şi li păscuiesc, zicînd că ar fi şi iei moşinaşi.

Pentru cari iată scriem dumitali să opreşti pe acii oameni ca să nu păscuiască aceli bălţi pănă nu-şi vor căuta întîi cu giudecată şi, după ce li să va hotărî giudecata, atunce, de s-a dovedi că sînt şi ei răzeşi şi s-or alegi părţile

https://biblioteca-digitala.ro

lor, vor păscui în bălţili ce or fi pe drepti părţile lor, iar păr' nu să vor giudeca, să nu-i îngăduești dum⟨neata⟩.

Aceasta scriem.

Şi dum⟨neata⟩ să cercetezi pricina aceasta între acei oameni cu episcopie şi după cercetari ce vii face să dai şi mărturie dumi⟨tale⟩ la parte ce s-a căde, ca. neoddihnindu-să vreo parte, cu zi de soroc să viie aice la divan şi şi-a trimite şi episcopie vechil cu scrisori ce-a fi avînd di s-or giudeca.

1781 noiemv⟨rie⟩ 30.

⟨Pe verso :⟩ Credincios boeriul domniii mele. dumnealui Iancul Grecian biv vel paharnic. ispravnic de ţînutul Fălciului. datis zdraviem.

Procit vel logofăt.

Episcopu de Huşi.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., Episcopia Huşi, pach. XLI, doc. 8.

Orig., pecete aplicată.

518

⟨Roman,⟩ 12 decembrie 1781

Martin Hăzăpar şi Vîrgă Martin din Săbăoani dau zapis vechilului mănăstirii Secu, că iau în chezăşie pe unii consăteni ai lor care au vîndut vin fără aprobare.

Adică Mărtin Hazăpar şi eu Vîrgă Martin, din Săbăoani, dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la mîna dumisali giupînului Dumitru, vechilul svinţii sali părintelui stareţului de la sfînta mănăstire Săcul, ci este pus purtător de griji moşiii sali Săbăoanii, pentru greşala ce au făcut Vîrgă Petre i alt Vîrgă Petre sin Mărtin i Farcăş zet Bacăcico i Mihai sin Bacăcico i Pal sin Antal i Gheorghie Antal i Vîrgă Giurgiu i Ivan Mărtin, care aceştia, fără di ştire vechilului părintelui staret, în tărie lor au făcut înpotrivire şi-au adus vin de vînd în sat.

Şi aducîndu-i înainte dumisale boerilor ispravnici, vre dumnealor pentru greşala ce cu înpotriviri ci-au făcut ca să ia certare, să nu mai facă altă dată lucru ca acesta. şi noi am căzut cu rugăminte la dumnealui giupînu Dumitru, vechilul moşii, cum că di acum n-or mai faci lucru înpotrivă a mai vindi vin în sat. nici alt lucru nimic, nici aciştie, nici nimeni alţii din sat, cît di puţin. Şi înpăcîndu-ni cu dumnealui, i-au ertat şi dumnealor boerii di nu i-au bătut. iar de s-ar tîmpla că a mai vinde ciniva dintr-aceştie vin, sau orcar⟨e⟩ din sat ar mai faci cît di mic lucru cu înpotrivire şi fără ştiri sau voe dumnealui giupînului Dumitru, noi să fim de mare gloabă şi dă re cirtare, ca unor înpotrivitori şi niascultători poruncii şi călcători ponturilor gospod.

Şi pentru mai mare credinţă ni-am pus digitili.

1781 dic⟨hemvrie⟩ 12.

Eu Martin Hăzăpar ; eu Vîrgă Mărtin.

https://biblioteca-digitala.ro

Acest zapis s-au făcut înainte noastră şi s-au apucat cu mari tărie că di acum înainte n-or mai vindi nici cît un pic di băutură fără di ştiri vechilului mănăstirii şi făr' de voia stăpînilor moşii.

Neculce stolnic ; . . . . . [1]

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 37.
Orig.

519

⟨Iaşi,⟩ 20 decembrie 1781

Veliţii boieri judecă pricina lui Ursul Burchi, mazil din Drăgeşti, cu răzăşii Mihalcea pentru încălcare de hotar şi stabilesc ca răzăşii care au case pe partea de moşie a lui Burchi să-i dea cîte un leu de gospodar şi dijma obişnuită, „iar cu lucru să nu se supere".

Să face ştire cu această carte a noastră de giudecată că, din luminată poronca preaînălţat domnului nostru mărie sa Constantin Dimitric Moruz voievod, s-au giudecat de faţă înainte noastră Ursul Burchi, mazil din Drăgeşti ot ţinutul Romanului, cu Toader Mihalce sin Lupul Mihalce i Gavril Mihalce fratele lui Toader Mihalce şi Ioniţă Ţofîşcă ginerile Mihalcii, toţi răzăşi de moşie Drăgeştii ce este la ţinutul Romanului.

Pricina lor, după cercetare cu amăruntul ce s-au făcut de cătră noi, într-acestu chipu s-au aflat, precum în gios arată :

Aceşti Mihălceşti de sus arătaţi, prin jaloba lor ce au dat la mărie sa vodă (şi s-au rînduit la noi), au arătat că în moşia Drăgeştii de la ţinutul Romanului avîndu şi ei părţi în cîmpu şi în pădure, atît baştini părinteşti şi cumpărături, cum şi danii, pără la o vreme, nefiind părţile lor alese de cătră Burcheşti şi de cătră alţi răzeşi, au stăpînit cu toţii frăţeşte. Iar apoi, în domnie răposatului Grigorie Calimah voievod, mergînd hotarnici din poronca gospod, Ilie Sturza sulger i Toader Buhuş sulger şi Alecsandru Haciul vornic de poartă, ar fi măsurat numai cîmpul, iar nu şi pădure şi ar fi înpărţitu cîmpul pe răzeşi.

Şi măcar că după scrisori ce-au fost scos la hotărît fiiştecari din răzeşi cuprinde mai mult pămînt şi nu ajunge să ia fieştecare răzeşi după scrisori, căci cei ce au vîndut şi au dat danie părţile lor au fost vîndut şi au fost dat mai mult pămînt decît au avut, dar numiţii hotarnici, cu priimire tuturor răzeşilor, au dat scrisorile toate deoparte şi după suma pămînturilor ce-au avut fieştecare răzăş au făcut analoghie : adică aceea lipsă a pămînturilor, cît nu ajunge după arătare scrisorilor, au scăzut-o din părţile tuturor răzeşilor şi fieştecărue răzeşi, precum i s-au căzut, atîte pămînturi i s-au dat.

După care alegire şi hotărîre ce s-au făcut atunce de numiţii boeri hotarnici, li s-au dat atît mărturii hotarnice şi ţîdule pe soma pămînturilor ce s-au venit în parte fieştecărue răzeş, cît şi osăbîte scrisori de învoială, iscălite

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

fiind mărturiile i ţidulile şi sorisorile de învoială atît de numiţii boeri hotarnici, cît şi de toţi răzeşii, care s-au văzut acum şi de noi, fiind (din) let 1768 iulie.

Şi după ace alegire şi hotărîre, au arătat numiţii Mihălceşti că ş-au stăpînit părţile lor din cîmp, iar pădure rămîindu neînpărţite ar fi stăpînit fieştecare unde i-ar fi fost descălicătura şi unde ar fi curăţit cu toporul de ş-au făcut casă.

Iar acum, într-acestu anu, vrînd ei să-şi facă o crîcimă la capul iazului ce s-au venit în parte lor, care iazu să numeşte a Ciucului, Ursul Burchi nu i-au îngăduit. Apoi trăgîndu-şi lemnul crîcimii în vatra iazului Ciucului şi făcînd crîcima, unde ar fi pus şi vinu să să vînză, iar Oprişan Burchi, nepot lui Ursul Burchi şi cu Ioniţă, ficior lui Ursul Burchi, nu numai că şi de acolo li-ar fi strîcat crîcima de ar fi rămas vinul afară, ce încă şi pe omul ce l-au pus crăcimar l-ar fi bătut foarte rău, pentru care au cerşut să aibă giudecată şi dreptate.

Deci, înpotriva jalobii numiţilor Mihălceşti, întrebîndu-să pe Ursul Burchi ce răspunde, el au arătat la giudecată că, adevărat, iazul Ciucului a Mihălceştilor este, însă numai pără unde bate apa, în care are şi el a zeoe parte de pe Iurăşceşti. Dar Mihălceştii nu vor să-şi facă numai crăcimă acolo în vatra iazului, ce şi în sat [1]. Şi, făcîndu ei sat acolo, apoi el nu poate să fie odihnit de bucatele lor, căci parte sa de moşie merge pără în malul iazului şi trebue cu vitele lor să-i calce şi să-i păşuneze moşie şi cum că Mihălceştii avînd parte în silişte nu vor să-şi facă case în silişte sau pe partea lor de moşie ce li s-au alesu de boerii hotarnici, mai arătîndu Ursul Burchi şi aceasta, precum caselle Mihălceştilor şi alte aşăzări a lor sintu pe parte sa de moşie, şi după alegire şi hotărîre moşiei necontenit li-ar fi zis să-şi mute casele pe parte lor de moşie, sau în siliste, unde au cu toţii parte, şi Mihălceştii nicidecum nu vor să-şi mute casăle, nici îi dau obicinuit venit a moşii di pe case.

Dar la această, iarăşi au răspuns Mihălceştii, că unde sînt casăle lor, acolo fiindu cornet şi zăvoiu, şi acel loc fiind neînpărţit pără acum despre nime, n-ar fi fost supăraţi, atît pără la hotărît, cît şi de la hotărît încoace, căci fieştecare ar fi curăţit cu toporul de ş-ar fi făcut case.

Dar, înpotriva zisălor Mihălceştilor, au scos Ursul Burchi de ni-au arătat mărturie hotarnică a numiţilor boeri de sus scrişi, în care pre largu arată pentru parte Burcheştilor din semne şi din hotară în hotară, cu zăvoiul şi cu cornetul de la Siret. Apoi, după hartă ce au făcut atît Ursul Burchi cît şi Mihălceştii de stare a fieştecăruia parte de moşie ce au în Drăgeşti, care hartă sau potrivit una cu alta, vederat s-au cunoscut că acel zăvoiu şi cornetul s-au venit pe parte Burcheştilor, fiind parte Burcheştilor despre malul Siretiului şi a Mihălceştilor alături cu a Burcheştilor.

Şi fiindcă la hotărîre părţilor fieştecăruia răzăş ce s-au ales de hotarnici ş-au dat şi scrisori de învoială unii la mîna altuia, cine unde să stăpîniască, acum piste învoială nu pot aceştia ca să între ei cu stăpînire în parte Burcheştilor, acolo unde este zăvoiul şi cornetul. Şi, după dreptate, aşa li s-au hotărît giudecata :

Ursul Burchi cu niamul lui să-şi stăpîniască parte sa din moşie Drăgeştii, după mărturia hotarnică şi după scrisoare de învoială ce are la mîna sa, iscălită de toţi răzăşii care s-au pomenit mai sus, cu zăvoiul şi cu cornetul, şi

[1] Corect „ce şi sat", nu „ce şi în sat".

https://biblioteca-digitala.ro

Mihălceștii iarăși să-și stăpîniască parte lor după hotarnică și după scrisoare de învoială ce s-au văzut la mîna lor, și nici unii nici alții să nu să întindă cu stăpînire mai mult. Iar pentru casele Mihălceștilor, ce vor fi pe parte Burcheștilor, s-au hotărît ca în primăvară să și le ridice di pe parte Burcheștilor și să le facă ori în siliște, unde au cu toții parte, ori pe parte lor de moșie. Iar de vor rămînea casăle lor pe parte de moșie a Burcheștilor, atunce, fiindcă pentru satele răzășești să hotărăște prin condică ce este cu pecete gospod, la al noălc pontu, adecă : la satele răzășești să să ia numai dijma obicinuită, iar cu lucru și cu adetiul de casă să nu să supere ; dar însuși răzeștii s-au priimit înainte noastră, ca de nu vor pute unii dintre dînșii să s(e) mute di pe parte Burcheștilor, care va rămîne și nu s-or muta să de cîte un leu de gospodar și dijma obicinuită, iar cu lucru să nu să supere.

Iar pentru crîcima ce zic Mihălceștii că ar fi făcut ei în vatra iazului lor, ce să numește Iazul Ciucului și Burcheștii au stricat-o și ar fi bătut și pe crîcimar ; pentru aceasta așa s-au hotărît : să să facă carte gospod către dumnialor ispravnicii de Roman să cerceteze și cînd să va dovedi că Burcheștii or fi stricat crîcima Mihălceștilor din vatra iazului, iar nu di pe malul iazului unde este malul Burcheștilor, atunce dumnialor ispravnicii să de poroncă Burcheștilor să facă crîcima la loc precum s-a dovedi că au fost, căci Mihălceștii au toată voia a-și face crîcimă acolo în vatra iazului, sau moară, fiind moșia a lor, iar nu satu, și de către Burchești nu pot să fie opriți.

Cum și pentru bătaia crîcimariului, iarăși să cerceteze dumnialor ispravnicii prin cei ce s-or fi întîmplat față la pricina bătăii și la dreptate să giudece și să de mărturie la care parte să va căde. Această înștiințăm.

1781 dechemvrie 20.

Ioan Canta vel logofăt ; Ștefan Sturza vel vornic ; Nicolai Rosăt vel vornic ; Lascarachi Rosăt vornic.

De mine s-au scris di pe orighinal și s-au posleduit și este întocma, Teodor Gașpar sărdar.

Arh. St. Iași, Documente, pachet CDXLIX, doc. 111.
Copie sec. XIX.

520

28 decembrie 1781

Grigoraș Cojocaru din Molnița dă zapis lui Dumitru Gheorghiu că a primit bani să-i coseascâ patruzeci și șase fălci de fîn, făcînd stogurile cum i se va cere.

Adică eu, Grigoraș Cojocariu, din sat din Molnița, dat-am adivărat zapisul nostru la mîna dum(nealui) giupînului Dumitru, precum să s(e) știe că am luat de la dum(nealui) bani pe 40 de fălci și fînu să facem bun și stogurile să le facem după cum ne-a poronci dum(nealui) și să măsurăm cu dreptate. Și la

https://biblioteca-digitala.ro

fîn să mergem oriunde ne-a poronci dum⟨nealu⟩i, şi de s-ar întîmpla ca să nu facem fînul la vreme, să avem a plăti după cum s-a vinde fînul la iarnă.

Şi pentru credinţă ni-am pus numele şi degetul.

1781 dechemvrie 28.

Eu Grigoraş Cojocariu platnic.

Şi să avem a faci girejţi [1] tij am mai luat de 6 fălci

Eu Ilie Zălu.

Fevruarie 6.

⟨Notă :⟩

Şi dintr-acest zapis n-au cosit nici o falce.

⟨Pe verso :⟩

Zapesul lui Grigoraş din Molniţa di pe 46 [2] fălci.

46 de fălci. Să s⟨e⟩ ei cîte 60 părale pe falci, fac bani să-mi dei 69 lei.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXVI, doc. 168.
Orig.

521

8 februarie 1782

Locuitorii din satul Ciuşlea-Nouă se angajează să lucreze vornicului Dumitraşcu Sturza douăzeci şi cinci de pogoane de vie la Vărsătura şi în Vatra Odobeştilor, cu cîte şapte lei şi nouăzeci de bani pogonul.

Adică noi, satul Cişle Noî, adiverim cu acest zapis la cinstită mîna dumisali vorniculi Dimitraşco Sturza, pentru să s⟨e⟩ ştii că ni-am tocmit ca să lucrăm noi într-acest an viile dumisale cele de la Vărsători şi cele din Vatra Odobeştilor, însă pogoane 25, care după cum acum le-am luat asupra noastră îngropati, aşa să avem a le da la toamnă, iarăşi îngropati. Şi să fim datori la vremi să le dizgropăm, să le hărăgim, să le prăşim, sîlindu-ni a le lucra foarti bini. Şi di pogon am luat cîte şapte lei şi noaîzăci bani, adică 193 lei şi 90 bani.

Iar nesilindu-ni noi a le lucra viile la vreme şi strîcîndu-li, nu numai că să fim zapciiţi a le lucra, ci încă şi ceia ci s-a cunoaşti că am făcut păgubiri din pricina că nu li-am lucrat bini şi la vremi, să s⟨e⟩ înpliniască de la noi.

Şi pentru credinţă ni-am pus degetile [3].

1782 fev⟨ruarie⟩ 8.

---

[1] Corect : girezi.

[2] 46 scris peste 40.

[3] Pe foaia următoare a documentului, însă cu data de 7 februarie 1782, este angajamentul lui Negoiţă şi al lui Lupu de a lucra vornicului Dumitraşcu Sturza „într-acest ⟨an⟩ doî pogoani din viile dumisale, însă un pogon de la viile de sus şi un pogon de la viile de gios... şi să fim datori să le disgropăm, să le hărăgim, să le prăşim la vremi, silindu-ni a le lucra foarti bine, şi de pogon am luat cîte şapte lei şi nouăzeci bani... şi pentru credinţă ne-am pus degitili."

https://biblioteca-digitala.ro

† Eu Sîmion Căraban vornicel adiverez împreună cu toţi sătenii. † Eu Radu Custură. † Eu Radu sîn Troe. † Eu Ghiorghi Mafteiu. † Eu Neculai Pipe. † Eu Andrei butnar. † Eu Ion Zodca. Eu Mihai Măcan. † Eu unchеş Apostu. † Eu Dămian sîn Grigori. † Eu Costandin Ocnianu.

Acest zapis s-au făcut înaintea noastră, cu primire lor.

. . . . . [1].

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCXXII doc. 98.
Orig.

522

26 iulie 1782

Enache nemesnicul şi căpitanul Luca, delegaţi din partea isprăvniciei Neamţ, încheie actul de învoială prin care Andrei Cucu primeşte de la mănăstirea Secu 90 lei pentru o moară făcută fără voia călugărilor pe moşia Măneşti.

† Din cinstită poronca dumisale banului Manolache Hristoverghi şi a dumisale stolnecului Iordache Sturze, ispravneci ţinutului Neamţului, fiind rînduiţi ca să mergim să preţăluim o moară a lui Andrei Cucul, sătean din Răucеşti, care moară o făcuse făr' de voia sfinţiii sale părintelui Paise stareţ a sfintei mănăstiri Neamţului pe o moşie a Secului, anume Măneştii, din jos de Tîrgul Neamţului, deci după poronca dumilor sale, mergînd la numitul loc cu omeni de cinste şi fruntaşi, atît din partea negoţătorească cum şi din lăcuitorii di pen prejur, şi anume : Ştefan Velea cupeţ i Chiriac Braşovanu cupeţ i Gheorghi Botezatu cupeţ i Grigore Fălteceanu i Dominte Tănăsescul i Gheorghi brat lui i Gheorghi Chetrea i Ion Chiriac i Stratul Blebe i Ştefan Bîrlibă tîrgoveţi, şi Gheorghi vornecu i Sandu Faluţ i Gavriil Stan i Ştefan Pavel i Ion Serghianu, săteni din Răoceşti, fiind faţă şi vichilu mănăstirii, Fteofan monah, au voit ca să preţăluim moara după poronca dumnelor sale ispravnicilor.

Şi arătînd Andrei Cucul multe pricini de pagube, care dupe preţul ce s-ar fi preţăluit moara nu era mulţămit, ci căzînd la pace şi la învoială prin toate feţele de mai sus arătate către vichilul mănăstirii, au cerut ca, dupe socoteala ce să va da de către toţi în frica lui Dumnezău, să să învoiască cu preţul ce s-ar fi socotit.

Deci, cu totă învoiala şi buna voire a lui Andrei Cucului, stăpînului morii şi a fimeii lui Ioanii şi a tuturor neamurilor lui, s-au primit înăintea noastră a tuturor şi au luat din mîna vichilului mănăstirii preţ nouzeci de lei bani şi au dat moara cu gherla ei cu tot şi toată gata pe făina, cu o cheatră, însă discoperită, rămîind să o acopere mănăstirea.

Care moară o am datu eu, Andrei Cucu, de buna voia me sfintii mănăstiri, luînd bani deplin în mîinile mele, şi oricine din neamul meu s-ar scula mai pe urmă asupra mănăstirii, arătînd pricini împotriva aceştii scrisori a mele

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

şi a tuturor feţelor ce sînt iscălite într-însa, or la ce judecată va eşi să nu li să ţie în samă, ce să-şi stăpînească mănăstirea moara în pace, ca pre o dreaptă cumpărătură a sa. Iar pentru o casă a mea ce am lîngă mo⟨a⟩ra, să am voia să mai şed păn' la primăvară, şi atunce să mă ridic cu totul să mă duc în satul meu unde dau bir.

Iar de s-ar întîmpla mai multă pricină între mine şi între mănăstire, toată cheltuiala ce ar face sfînta mănăstire să fie toată despre mine. Şi pentru mai adevărată credinţă am pus şi degitul, neştiind carte.

1782 iule în 26.

Eu Andrei Cucul am vîndut ; eu Ioana, soţul meu am vîndut ; eu Saraţe zet lui, am vîndut ; eu Ichim zet lui am vîndut.

Enache căpitan, nem⟨esnic⟩ ; Luca căpitan.

⟨Urmează 15 nume ale martorilor⟩.

Şi eu Chiriac Ioan am scris cu zisa lor.

La acest zapis de vînzare aceştii mori, fiind rînduit de noi Enachi nemesnic şi căpitan Luca, după cercetare ce au făcut de preţu morii, vînzînd Andrie Cucul moara mănăstirii Săcului cu preţul arătat, spre întărire zapisului s-au iscălit şi de noi, cari moară au rămas supt stăpînire părintelui.

1782 iuli 26.

Paisie stareţul mănăstirii Niamţu i Săcu.

Manolachi Hrisoverghii vel ban.

Iordache Sturza stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LIV, doc. 19.
Orig.

523

⟨Iaşi,⟩ 28 octombrie 1782

Alexandru Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Dimitrie Grecul, vechilul mănăstirii Secu, să ia de la locuitorii din Săbăoani dijma din produse, să-i oblige a lucra cîte 12 zile de boieresc şi a avea numai el singur dreptul de a vinde vin.

Io Alexandru Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Fiindcă cuvios rugătoriul nostru Paisie stareţul şi cu tot săborul al svintilor monastiri Neamţul i Săcul au rînduit vechil şi purtător de grijă a tot venitul ce va fi pe moşie Săbăoanii ot ţinutul Romanului, ce iaste al mănăstirii Săcului, pe acest Dimitrie, pentru aceia, iată s-au dat această carte al domniii mele la mîna numitului vechil de sus arătat, ca să aibă a ţine pe moşie aceasta, Săbăoanii, după drepte hotarăle ei, să ia dijmă din toate sămănăturile de a zece, cum şi din grădini care vor fi pentru neguţitorie, iar din celi ce vor fi pentru hrana lăcuitorilor să nu-i supere. Aşijdere se ia dijmă din fînaţ şi venitul din bălţi cu peşte de vor fi pe moşie, cum şi din tot locul să ia venitul

https://biblioteca-digitala.ro

după obiceiu şi după hotărîrea ponturilor. Aşijdere din prisăci cu stupi încă să ia dijmă din cincizeci stupi un stup, iar de vor fi mai puţini să ia cîte o para de stup.

Deosăbit, sătenii di pe moşie aceasta, Săbăoanii, încă să aibă a lucra svintii mănăstiri de tot săteanul cîte doaosprezece zile pe an, după hotărîrea ponturilor.

Cum şi vînzare vinului să fie numai a vechilului mănăstirii, după obiceiul pămîntului, iar sătenii se nu fie volnici a aduce vin în sat să vînză, fără numai cei cari să vor învoi cu vechilul mănăstirii.

Şi poruncim domniia mea dum(neavoastră) ispnav(nicilor) de ţinutul Romanului, pentru cei ce nu să vor supune a urma după hotărîrea ponturilor şi obiceiul pămîntului, dum(nea)v(oastră) să nu îngăduiţi, ce supuindu-i pe unii ca acie se îndreptaţi, la toate să urmeze după hotărîre ponturilor, dînd la dreptate mînă de agiutor numitului vechil, ca întru nimic se nu să păgubească svintele aceste mănăstiri.

Aceasta poruncim.

1782 oct(omvrie) 28.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 38.
Orig., pecete aplicată.

524

⟨Iaşi,⟩ 10 martie 1783

Alexandru Mavrocordat, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de Neamţ şi Secu să oblige pe locuitorii din Săbăoani a-i da dijma din produse, a-i lucra 12 zile de boieresc şi a respecta monopolul vînzării băuturilor.

Io Alexandru Costandin voevod, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Dat-am carte domniei méle precuvios rugătoriului nostru svinţiei sale chir Paisie, stareţul svintelor mănăstiri Niamţul i Secul, şi lui Dimitrie Hristul, vechilu acestor mănăstiri ce este rînduit la moşia Sebăoanii ot ţinutu Romanului[1], să fie volnic cu cartea domniei méle a apăra moşia aceasta şi să o ţie după drepte hotarăle iei şi să strîngă dijma mănăstirii din ţarini şi alte semănături ce vor fi pe moşia aceasta, luînd de a zăcea din toate, cum şi din fînaţ şi

[1] La 13 martie 1783, Alexandru Constantin Mavrocordat scrie egumenului mănăstirilor Neamţ şi Secu: „... înţelegînd supărare cari aţi avut, aşijdere şi vechilul ce aţi pus la moşiia Săbăoanii, că se supără de către lăcuitorii satului cu smintele înpotriva dreptei hotărîri al ponturilor, iată domniia mea am poroncit de s-au făcut carte la ispravnicii ţinutului cu tărie ca să-i îndrepte pe lăcuitori a urma punturilor şi obiceiul pămîntului, cum urmaze şi alţi lăcuitori ai ţerăi, dîndu-se şi vichilului osebită carte după orînduiala punturilor, prin care de acum veţi fi odihniţi. Dar, de se va întîmpla cumva iarăşi a vă supăra pentru acest fel de pricini, vei da învăţătură vichilului ca să vie el să ne jeluiască, şi se vor îndrepta de nu veţi mai fi supăraţi, fiindcă domniia me pururea vă avem întru al nostru purtare de grije" (Ibidem, doc. 40, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

din grădinile cu legumi ce vor fi de neguțătorie, iar (din) cele ce vor face seteníi pentru casele lor se nu fie supărați.

Așijderea și cele doaosprezece zile pe an, ce se cuprind prin ponturi ca se lucreze fiește care setian stăpînului moșiei, se aibă a pune pe seteníi de Sebăoani se le lucreze deplin mănăstirei pe fiești care an, cum se hotărește prin ponturile ce sîntu în visterie cu pecete gospod, care se urmiază de toți lăcuitorii țerii de obște.

Deosebit, numai numitul vechil se aibă a-și ține băutură de vînzare în satul Sebăoanii, după așăzarea ce are făcută cu starețul și cu tot seborul mănăstirei Niamțului i a Secului, iar alții nime, nici din săteni, nici dintr-alții se nu fie volnici a vinde. fără numai cînd starețul sau vechilu mănăstirei va învoi pe cineva.

Și după cum mai sus s-au arătat, se strîngă tot venitul moșiei mănăstirii deplin, iar arătîndu-se vreunii din seteni înprotivitori ori la datul dijmurilor sau a zilelor de lucru, ori că s-ar obrăznici a pune băutura lor în sat, pentru uni, ca aciia îndată se aibă a da știre la ispravnici.

Și poroncim dumneavoastră, ispravnici de ținutu Romanului, pe unii ca aciia ce se vor arăta nesupuși se-i certați la vederea tuturor și se-i supuneți obicéiului pămîntului, înplinind mănăstirei tot, ca se nu să păgubască cît de puțin de dreptate sa, cum nici băutură se nu îngăduiți a ține seteníi în moșia aceasta a mănăstirei, ce să urmați întocma după deosebită carte gospod legată ce vi s-au scris.

Și osebit poroncim și ție vornicele și voao seteníilor de Sebăoani ca se urmați deplin cum poroncim mai sus, căci de veți face înprotivire, apoi, nu numai că veți lua gre pediapse, ce veți fi și izgoniți de pe moșia mănăstirei.

Aceasta poroncim.

1783 mart 10.

Procit vel logofăt.
S-au trecut la condica divanului de mine,
Andrei biv iuzbaș.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. LVI, doc. 39.
Orig., pecete aplicată.

525

(Iași,) 23 mai 1783

Mitropolitul Moldovei și veliții boieri arată prin anafora către domn că reclamația locuitorilor din satul Moișa (Suceava) contra egumenului de la Rîșca, că nu le dă suficient pămînt de hrană, este făcută cu „oareșcare patimă", din dorința ispravnicilor de a-l înlocui.

Preînălțate doamne,

Înălțimii tale au dat jalobă oamenii lăcuitori din satul Moișa, din ținutul Sucevii, asupra egumenului Varlaam di la mănăstire Rîșca, zicînd precum că ei di la o vremi încoace ar fi pătimind multă supărare dispre egumen pentru fînațul oarile să faci pe moșia aceasta a mănăstirii, căci nu li-ar fi dînd egumenul iarbă de coasă ca să-și poată faci fînațu cît li-ar fi cu îndestulare

https://biblioteca-digitala.ro

pentru trebuinţa bucatelor lor, şi osăbit li-ar fi luat şi curăturile carele ar fi fost făcute de dînşii, cum şi emaşul bucatilor iarăşi l-ar fi luat şi l-ar fi dat ţiganilor mănăstirii, şi cu totul să află strîmtoriţi nelăsîndu-le loc îndestul pentru trebuincioasa lor hrană ; şi cum că egumenu n-ar fi oprind fînaţul numai pentru trebuinţa bucatilor mănăstirii, ci ar fi şi vînzînd la alţi streini din iarba ci opreşti.

Pentru care au adus ei şi carte de ştiinţare de la domnealor spatar Mihălachi Racoviţi i medelnicer Iordachi Canano, ispravnici de ţinutul Sucevii, cu care iarăşi asemene înştiinţază pe mărie ta şi arată că, după cercetare ce-au făcut din poronca mării tale între jăluitorii aceştie şi între egumeni, cu adivărat s-ar fi aflînd oamenii strîmtoriţi dispre egumen : întîi, că nu li-ar fi dînd iarbă di coasi ca să-şi facă fînaţi cît li-ar fi de trebuinţa lor ; al doilea, că la fînaţile ci li-au luat, cari mai înainte era de-l cose oamenii pentru trebuinţa lor, egumenul ar fi pus gard şi încă li-au luat şi emaşul ci-l ave pentru păşunatul vitilor lor şi l-au făcut iarăşi fînaţu ; aşijdere şi cu arăturile şi cu toate s-ar fi aflînd foarte strîmtoriţi dispre egumen.

Şi cum că, osăbit de aceştie, cu asemene pricini de jalobă ar fi mai eşit asupra egumenului şi alţi oamini dintr-alte 2 sate a mănăstirii, anume Bogdăneşti şi Băroaia, tot că nu li-ar fi dînd egumenul iarbă din destul pentru trebuinţa lor, şi încă mai adaogă asupra egumenului ispravnicii şi orişcare pricină de pîră, că la multe ar fi asuprind, ar fi supărînd pe oamini cu nedreptate, zicînd şi aceasta, că ar fi trebuinţă să rînduiască pe alt egumen ca să poată iconomisi trebile şi ca (să fie) [1] şi spre odihna oaminilor.

Pentru cari din poronca înălţimii tale, scoţindu-se atît pe oamini cum şi pe egumen înainte noastră după luminată poronca înălţimii tale, am cercetat cu amărunt pricina aceasta. Şi după ci de cătră noi s-au întrebat pe numitul egumen ci ari să răspundă la aceste, egumenul ni-au arătat cum că aceste ci iaste arătat(e) di cătră domnelor ispravnici, cu oarişcari pricină de patimă, cu nedreptate l(e)-au arătat şi iaste năpăstuit, fiindcă din toată iarba ci să faci pe moş(i)e aceasta a mănăstirii nu voeşte a opri nici cît de puţin mai mult din cît cie ci iaste pentru trebuinţa bucatilor mănăstirii şi pentru bucatile ţiganilor mănăstirii, mai vîrtos că ţiganii au curăturile făcute dintru început şi nici ei nu să întind mai mult afară din iarbă cît au aceia ci să faci în curăturile lor, iar cielaltă iarbă cît au fost, oaminii aceştia au cosit-o. Şi păn' acum cu fînaţile ce-au făcut ei nu numai că din distul pentru bucatilor lor au avut, ci încă unii dintre dînşii au şi vîndut fînaţi. Dar pentru că s-au vîndut iarba din Rîşca Mari, cu ştire ispravnicilor s-au vîndut moişenilor şi oaminilor din Bogdăneşti, încă cu preţ mai gios din cît da alţii, fiind oamini iarăşi din satile mănăstirii. Şi aceşti jăluitori, din cîtă iarbă au fost pe moşii, au avut fînaţi pe cît li-au trebuit.

Preînălţate doamne, după cercetare ci s-au făcut de cătră noi nici cu un chip nu să cunoaşti că ar fi oaminii aceştie în asupriala şi în supărare ci zic că ar ave dispre egumen. Căci di opreşti egumenul mănăstirii iarbă mai mult decît dînşii, cît voeşti şi pe cît socoteşti că ar ave trebuinţi de bucatile mănăstirii, aceasta iaste ştiut că stăpînul moşii, ca unul ci iaste volnic cu lucrul său a faci ci va vre, întîiu îşi opreşti pentru sine pe cît voeşte şi pe cît are trebuinţi şi apoi din cît rămîne dă şi celor ci să află lăcuitori pe moş(ia) sa. Dar pentru că-l arată domnealor ispravnicii pe egumen cu acest fel, că să

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

află oamini foarte supărați pentru pricina aceasta despre egumen, să cunoaști că prin orișcare patimă ce-au avut asupra egumenului cu pizmă l-au arătat, căci ispravnicii nu numai jalobă oaminilor arată, ci încă și altile, că ar fi trebuinți să rînduiască alt egumen mănăstirii, pentru care n-au avut domnealor trebuinți, nici poroncă a faci ace cercetare.

Ci di cătră noi așa s-au socotit, di să va găsi și de cătră înălțime ta cu cali, să s(e) scrii luminată carte măriii tale cătră domnealor ispravnicii, ca întîi să pui să de iarbă mănăstirii din destul, cît va avea egumenul trebuinți de bucatili mănăstirii și pentru bucatile țiganilor mănăstirii și apoi, cîtă iarbă a mai rămîne, să de și lăcuitorilor săteni. Așijdere și pentru iarba ace vîndută, iarăși lăcuitorii aceștie săteni să aibă voi a să protimisi să de ei banii ci or fi dat aciia și iarăși ei să aibă voi a cosi și ace iarbă.

Și înștiințăm pă înălțime ta, iar ce disăvîrșită hotărîre rămîne la preînaltă înțelepciune măriii tale.

1783 mai 23.

Cătră Dumnezeu smerit rugător,
Gavril mitropolit Moldavscoi.
A înălțimii tale preplecate slugi,
Costandin vel logofăt ; Miron vel vornic ; N. Cant(acuzino) vel vornic ; Gheorghi vel vornic ; Ioan Carp vel vornic ; Neculai Balș ban.
S-au trecut la condica divanului de mini,
Andrii biv iuzbașa condicar.
(Întărire domnească :)
Io Alecsandru Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

S-au cetit anaforaua aceasta înainte domniii mele și cercetîndu-se această pricină și de cătră domniia me așa s-au aflat, că preosvinții sa părintele mitropolit și dumnealor velitii boiari cu dreptate au giudecat. Deci domniia me încă asemene hotărîm, să se urmeze pre deplin cum se arată mai gios prin anaforaoa aceasta, scriindu-se și carte la ispravnici după această hotărîre ca se să urmeze.

1783 mai 27.

Procit vel clucer.

Arh. St. Buc., M-rea Rîșca, pachet, VII, doc. 2.
Orig., pecete aplicată.

526

(Iași,) 24 iulie 1783

Cancelaria domnească trimite un copil de casă la Săbăoani, moșia mănăstirii Secu, să constrîngă pe locuitori a cosi falcea de boieresc pentru patru zile, iar restul, pînă la douăsprezece zile, să le lucreze după „ponturi".

Fiindcă svinție sa părinteli Paisie, stareț de la mănăstire Niamțului, au jeluit măriii sali lui vodă pentru oaminii ci să află șizători în satu Săbăoanii, moșie numitii mănăstiri, nu să supun ca să lucreze cili 12 zile ce să hotărăsc prin ponturile gospod ca să lucreze pi anu la orici lucru vor ave trebuință părinții, mai alis la coasă pricinuesc și nu vor să iasă cu toții să cosască

https://biblioteca-digitala.ro

falci di boerisc, şi s-au rînduit copil din casă cu carte gospod ca să vie la numitul sat şi prin marafitul ispravnicilor să le ste zapciu asupra oaminilor din Săbăoani, ca să-i scoată să lucreze zilili hotărîti prin ponturi.

Drept aceia i s-au dat şi de la noi această[1] răvaş di volnicii la mîna copilului din casă ca să li sti zapciu şi să-i scoată pi toţi să margă să cosască falci di boeresc pintru cili patru zili, şi pintru cililalte zili iarăşi să li lucrezi toati pără vor înplini 12 zili, după cum să hotărăşti prin luminată carte gospod şi prin ponturi.

Aceasta.

1783 iuli 24.

Miluda stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, Pach. LVI, doc. 41.
Orig.

527

Cernăuţi, 8/20 noiembrie 1783

Locuitorii din Stroeştii de Jos se învoiesc în faţa judecătoriei de Cernăuţi, cu Vasile Morţun, stăpînul lor, cu privire la prestarea obligaţiilor.

Precum în zioa de astăzi la let 1783, 20 noem(vrie), calindar nou, după jaluba ce au dat dum(nealui) mazil Vasilie Morţun cătră preînalta curte, toţi podanii dum(isale) ce-i are pe moşiia Stroéştii de Gios, de la vreme cînd preputernica înpărăţie au luat această Bucovină supt stăpînire sa, trebue să de obicinuitul adetiu stăpînului lor, adecă dum(nealui) jăluitoriului.

La care viind faţă înainte giudecătorii vel auditoriiatului Gheraism vornic şi Grigoraş Lungul şi Iacob Slănină, toţi lăcuitorii ot Stroéştii de Gios s-au rugat de stăpînul lor ca să le erte oareşce dintr-acel adetiu pe anii trecuţi, pentru care şi dum(nealui) stăpînul moşii pe şasă ani li-au ertat. Numai decît de la let 1782, 1 noem(vrie) negreşit să aibă a da dum(nealui) căzutul adetiu, după cum şi de acmu înainte tot după ponturile cins(titei) administraţii să s(e) urmeze, de care şi ţăranii cu mulţumită s-au primit.

Cernăuţi, 20 noem(vrie) 1783, calendar nou.

Vasilie Morţun ; Gherasim vornic ot Stroéştii de Gios ; Grigoraş Lungu ot tam ; Iacob Slănină ot tam.

Precum acestu exofilisis este întocma cu cel nemţesc, prin aceasta să adevereşte anul şi zioa după cum mai sus scrie.

Orlandini vel auditor.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMDCXI, doc. 7.
Traducere, pecete timbrată.

[1] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

528

⟨Cernăuţi,⟩ 15/27 noiembrie 1783

Judecătoria din Cernăuţi hotărăşte ca la Horecea, pe lîngă crîşma mănăstirii, să existe şi aceea arendată de Anton Cearnovschi ţăranilor, pe „loc împărătesc".

Hotărîre.

Fiindcă prin cercetare ce s-au făcut de către judecătorie s-au dovedit cum că crîjma de la Horece este pe locul mănăstirii şi cum că dum⟨nealui⟩ Anton Cearnovschi au vîndut orînda ţărănilor numai pe loc înpărătesc, pentru aceia s-au hotărît într-acesta chip, ca numiţii ţărani să vînză băutură pe loc înpărătesc şi să nu să mestece la crîjma mănăstirii întru nimică, ce să-i dee pace ca să poată vinde şi mănăstirea pe locul lor şi în crîjma lor după cum va vré, şi să nu să mestece nice mănăstire la ţăran⟨i⟩ şi nice ţăranii la crîjma mănăstirii.

⟨1⟩783 noem⟨vrie⟩ 27, calindar nou.

De la cc. al Cernăuţului, District auditorial Hienţingen, Cap şi district — auditor.

Parale 30.

Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. XIX, doc. 114.
Orig., pecete timbrată.

529

1 decembrie 1783 (?)

Şetrarul Ilie Cîrste, ispravnic de Suceava, porunceşte lui Dumitraşcu Rotopan să împlinească dijma de la locuitorii care au cosit fîn pe moşia Berindeşti a lui Sandu Păunel.

Suret de pe carte ce au sicris dumnalui ispravnecu Ile şetrar către Dumitraş⟨cu⟩ Rotopan ca să înplinască fînu dejma.

De la isprăvnicie Sucevii, către dum⟨nealui⟩ Dumitraşcu Rotopan.

Fiindcă Sandul Păunel den Berăndeşti s-au jăluit aice precum o somă de omini din Panca şi di pe aiure, cari au cosît pe a sa parte de moşii, nu vor să-i plătească dejma, pentru cari dum⟨neata⟩ îndată să aibi a mergi şi ori a cui fîn vei găsi pe a lui moşii, să le măsori, şi cîti 2 părele de stînjen, pecum iasti hotărîtă de cinstit⟨a⟩ ademistraţii, să-i umplineşti dejma.

1783 ⟨?⟩ dec⟨hemvrie⟩ 1.

Răvaşul la mine,
Sandu Păunel [1].

Acad. Republicii Socialiste România, pach. II, doc. 144.
Copie.

[1] „Răvaşul..." scris de altă mînă.

https://biblioteca-digitala.ro

1783

„Ponturile" prin care se arată obligaţiile ţăranilor faţă de stăpînii moşiilor.

Ponturile pentru lucrul ce s-au socotit să lucreză cei ce şed pe moşiile altora, după hotărîre hrisovului. 1783.

1. 12 zîle să lucrezi fieştecare sătianu întru anu stăpînului moşii, însă patru zîle de primăvară, patru zîle de vară şi patru zîle de toamnă.

2. Fieştecare sătianu să lucreză aceste 12 zîle la rînduitele vremi, la orice lucru ar ave trebuinţă stăpînul moşii, însă din răsăritul soarelui şi pără la apus, cu odihna sa ce i s-ar căde cu dreptati, lucrînd slujbă de o zi, ca cînd ar lucra şi pentru însuşi trebuinţa sa.

3. Fieştecare om căsariu şi holteiu în vîrstă, fără tată, care vor fi de slujbă, să lucreză aceste 12 zîli rînduite, iar flăcăul neînsurat ce va şidea în casă cu tatăl lui, de va fi şi de slujbă, să nu să superi, fiindcă va lucra tatăl lui, iar cel neputincios şi nevolnic să nu să superi cu slujba întru nimică.

4. Cel care din pricină de boală sau că ar fi dus aiure cu altă trebuinţă sau cu chirii să aibă a da stăpînului moşii pe aceli zili ce au fost să lucrezi, cîte 20 bani noi pe zi sau să de plată pe zi unui om ce ar lucra stăpînului moşii cu hacu în locul celui ce n-ar lucra din vreo pricină arătată mai sus, ori după cum să va pute învoi.

5. Care din săteni or vre să de bani la stăpînul moşii ca să nu lucrezi, să nu aibă sătenii ace volnicei, iar stăpînul moşii, de va vre să e bani pentru lucru, volnic să fiie.

6. La moşie ce va fi şezători sătianul, acolo să aibă a lucra fieştecare aceli rînduite 12 zile pă anu sau şi la moşie ce va fi alături cali de 3, de 4 ciasuri, iar de-l va duce mai departe, cali de 5, de 6 ciasuri, să să socotiască perzare zilii din celi 12 rînduite zili, iar cu podvezi şi cu alte angării să nu să superi.

7. Lucrînd fieştece om aceli 12 zili pe anu, pe rînduiala arătată, să aibă a da toţi şi dijmă din toati după obiceiu, de a zăci, la stăpînul moşii şi nimine să nu cutezi a-şi rădica de pe ţarină pără nu va vini stăpînul moşii sau omul său ca să e dijma, pecum şi stăpînul moşii să aibă purtare de grijă a mergé sau a triimete om la vremi ; afară numai din grădinile cu legumi ce vor fi numai de trebuinţa casii lui, iar fiind de neguţătorii, să de dijmă.

8. Satele ce vor fi pe margéne ţării hotarului Moldovii să lucreză pe giumătati, adică 6 zili să lucrezi întru anu în trii vremi, cum şi bani de a fi să dea pentru slujbă, pe giumătati să de, adică cîte 10 bani pe zi, iar dijmă să dea fieşticini din toate pe obiceiu.

9. La satile răzăşeşti, de să vor afla săteni fără di moşii, să nu să superi cu lucrul, ce să de bani după cum s-au hotărît mai sus pentru aceste 12 zile rînduité de lucru, dîndu şi dijma obicinuită, a zăce ; însă bani să dea cîte un leu de casă, iar la sateli ce vor fi la margéne să dea cîte 30 bani de cas(ă) şi răzăşii să-şi împartă întocma pe cîte părţi de moşii va ave fieşticeni.

10. Vinu numai stăpînul moşii să pui să vînză pe la moşie sa, cum şi care s-ar învoi cu stăpînul moşii, iar altul nimine să nu fii volnic a vindé, iar altu fel de băutură nu vor fi popriţi nici sătenii. Aşijdere şi vinul stăpînului

https://biblioteca-digitala.ro

moşii după ce să vor vinde, să aibă a vinde şi sătenii, învoindu-să cu stăpînul moşii.

11. De va fi trebuinţă de arat, cîte pluguri vor eşi în sat, să are totu plugul pe zi 10 paşi şi pasul să fii de şasă palme, iar de va fi arătura în ţălină, să are optu paşi ; şi cîţi oamini vor fi părtaşi la acel plug, arîndu paşii rînduiţi, să să scutiască fieşticare de o zi din celi 12 zile, atît cel ce va ave un bou, cît şi cel ce va ave doi boi sau şi mai mulţi, cum şi cel ce va fi numai cu capul, iar care nu va fi părtaş la acel plug va lucra aceli rînduite zili la altă slujbă ce va vre stăpînul.

12. De va fi trebuinţă de prăşit, să prăşască fieşticare om pe zi o firtă, adică a patra parte de pogonu.

13. De va fi trebuinţă de săcerat, să săceri fieştice om pe zi trii clăi.

14. De va fi trebuinţă de cosit fînu, să cosască fieşticare om pe zi giumătati de falce.

15. De va fi trebuinţă de adunat şi de olădit, să adune şi să clădiască fieştice om pe zi giumătati de falce.

Aceste cinci ponturi ce s-au hotărît cu nart lucrîndu-li fieşticini după hotărîre, să i să ţii în samă din celi 12 zili rînduite pe anu, cum şi la alt lucru, lucrînd fieşticini după cum s-au arătat prin ponturi, iar să să ţii în samă din rînduiteli 12 zili a anului ; iar care din săteni vor face tocmală pentru lucru cu stăpînul moşii, după zapisul cel di tocmală să să urmeză.

Şi aşa la toati să să urmeză nestrămutat, ferindu-să atît stăpînii moşiilor a sîli pi cei ce vor şide pe moşiile lor piste cît să hotărăşti prin ponturile ce să arată în hrisov, cum şi cei ce vor şide ori pe a cui moşii să nu cuteză a lipsi pe stăpînul moşii cît de puţin di cîte s-au hotărît, ce şi o parte şi alta să să păzască întocma după cum să hotărăşti.

Procit vel vistier.

După condica visterii,

. . . . .[1] logofăt ot visterie.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVI, doc. 199.

Pecete aplicată. „Ponturi" identice, dar cu date diferite, mai sînt: din 28 ianuarie 1799 (Arh. St. Iaşi, pach. CCXLVI, doc. 90), din 27 iulie 1799 (Arh. St. Buc., M-rea Pîngăraţi, pach. III, doc. 167) şi din 13 ianuarie 1800 (Arh. St. Iaşi, pach. CDXXXIII, doc. 46). Un alt exemplar, din 5 iunie 1790 (Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXXV, doc. 6), nu reproduce ultima frază a documentului.

531

⟨Iaşi,⟩ 18 martie 1784

Veliţii boieri arată prin anaşora către domn că, cercetînd neînţelegerea locuitorilor din Spătăreşti cu mazilul Ion Volcinschi pentru moşia Anteleşti, au propus, fără rezultat, arendarea ei la ţărani.

Preaînălţate doamne,

La înălţimea ta au dat jalobă Ion Volcenschi, mazil ot Cordoni, precum avînd el dreaptă moşie sa, giumătate de sat de Anteleşti la ţinutu Sucevii,

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

cu voe de la înălțime ta și-au scos în anii trecuți vitile sale din Cordon și li-au așăzat la moșie sa. Aceasta dar, fiindu acole aproapi satul Spătărești a dumneae(i) stol(ni)ce(sii) Saftii Băşătoaii, mai nimică nu poate alegi de vinitul acei moșii, fiindcă oamenii de Spătărești nu să hrănescu pe moșie stol(nicesii), ce, atît aratul, cît și păşunatul vitelor îl au pe moșie jeluitoriului. Și cînd rămîne să ei de la dînșii venitul, cheltuești mai mult decît vinitul.

Pe care și la giudecata isprav(nicilor) de ținut i-au tras și au dat zapis de așezare ce să de pentru stricăciune ce făce moșii, după care nu numai că nu urmează, ce încă în vara anului trecut, vrînd jăluitoriul să-și facă fîn pentru vitili lui din iarba de coasă ci era, ar fi sărit unii din sătenii de Spătărești la bătae cu coasăli și în tărie lor au cosît iarba cît le-au fost de trebuinți, iar jăluitoriul au rămas de nu și-au putut face fîn îndestul pentru vitili lui.

Și pentru toate aceste au cerut să aibă giudecată și dreptate.

S-au întrebat deci pe sătenii de Spătărești ce au să răspundă la jaloba lui Ion Volcinschi. Ei au arătat că pe moșie stol(ni) ce(sii), unde șed, nu încap să-și pască vitili, oum nici să are sau să-și facă fîn, căci abia este pentru trebuința stol(ni)ce(sii), și toată hrana lor rămîne să o aibă pe moșie jăluitoriului, unde pînă acum o și au. Și au cerut dreptate ca să să de poroncă numitului jeluitoriu să le vînză lor moșie cu anu.

Care această cerire a lor, măcar că-i cu totul fără de cale, dar cu toate aceste noi am îndemnat pe numitul jăluitoriu ca să le vînză vinitul moșiei cu anu, cu prețul ce-i dă mîna, pentru ca să nu mai fie pricini între dînșii. Și el au răspunsu zicîndu cum că nici cu un chip nu-i dă mîna a vinde vinitul, de vremi ce moșie aceasta o are numai pentru însuși trebuința lui, avîndu și vitile sale așezate pe dînsa, și au cerut și el dreptate și agiutoriu ca să-și poată stăpîni dreaptă moșie sa și jăluitorii aceștie să-și cei de la stăpînul lor loc de hrană; iar cîndu s-a afla că o vinde altora sau că o ține pentru vreo neguțitorie, atunce să fie volnici lăcuitorii de Spătărești a o lua la stăpînire lor cu prețu ce or da alții, încă și cu zeci lei mai gios.

După care răspunsu a lui, noi nu l-am putut mai mult sîli împotriva dreptății să vînză vinitul, căci el este volnic pe moșie lui a face ci i-a fi voe. Apoi sătenii de Spătărești, după ce au văzut că n-au dreptate la cerire lor, au cerut voe să să mute pe altă moșie, care aceasta fiind treaba visteriei, de către noi nu li s-au dat nici un răspunsu.

Deci, Volcinschi, vrînd ca să nu mai fie pricină între dînșii cu pagube, i-au priimit să de pe giumătate din hotarul moșii sale ci este loc de imaș, să pască vitili lăcuitorilor de Spătărești și a lui. Și pentru acest păşunat să nu e nici o plată de la dînșii, iar mai mult să nu să întindă la fînaț sau la altceva, și nici cu aceasta sătenii nu s-au mulțămit.

Preînălțate doamne, jăluitoriul acesta are toată dreptate a-și stăpîni moșie sa în pace și să facă pe dînsa ci i-a fi voe. Și de vreme că el cu giurămînt înainte noastră au arătat că nu pentru vreo neguțătorie ține moșie aceasta, ce numai pentru hrana lui și a bucatelor ce le are așezate pe moșie sa, nu s-au găsît cu cale a-l sîli fără voe lui să de moșie cu anul sătenilor de Spătărești ce șed pe altă moșie și vitile lui să rămîi peitoare. Ce, sătenii de Spătărești să ei loc de arat, de păşunat, de la stăpînii moșiei pe care șed ei, ori să-și caute aiure altă moșie de hrană înpregiurul Spătăreștilor, și pe jăluitoriu să nu-l mai

https://biblioteca-digitala.ro

supere întru nimică. Şi înştiinţăm pe înălţime ta, iar ce desîvîrşită hotărîre rămîne la preînaltă şi lesne cunoscătoare înţelepciune înălţimii tale.

1784 mart 18 dni.

Ali înălţimii tale preplecaţi slugi,

Gherghe vel logofăt ; Ştefan Sturdzea vel vornic ; Lascarache Roset vel vornic ; Atha⟨nasie⟩ Razu ⟨?⟩ vel vornic ; Ilii Cant⟨acu⟩z⟨ino⟩ vel vornicu ; V⟨a⟩s⟨ile⟩ Costachi vel spătar ; Teodor Balş vel han.

⟨Rezoluţie :⟩ Io Alexandru Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

S-au cetit anaforaoa aceasta înainte domniii mele, şi fiindcă dumnealor veliţii boiari cu dreptate au giudecat, pentru aceia domniia me încă asemine hotărîm, ca mazilul Ion Volcenschi să-şi stăpînească moşiia sa din Anteleşti cu pace, ţiindu-şi vitele lui pe moşie fără nici o supărare de cătră nime. Şi silit se nu fie de cătră oamenii de Spătăreşti la moşie, de vreme că el nu o vinde cu anul, ce ei să-şi caute loc aiure pentru hrana lor şi al vitelor pe moşie cari şed, ori aiure undi se vor învoi cu stăpînii moşiilor, după obiceiul pămîntului, întărindu-se anaforaoa aceasta cu al noastră domnească pecete. Iar cînd numitu Volcenschie a vinde venitul moşiii cu anul, atunci aceştie seteni de Spătăreşti să se protimisască.

1784 mart 22.

Procit vel clucer.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMCDXXXIV, doc. 35.
Orig., pecete aplicată.

532

⟨Iaşi,⟩ 6 mai 1784

Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii din Tîrgu-Frumos să nu plătească „adetul de casă", iar pentru semănăturile ce au pe moşie să dea dijma obişnuită epitropiei mănăstirii Sf. Spiridon, deoarece vatra tîrgului a fost loc domnesc.

Cu mila lui Dumnezeu Io Alexandru Costandin voevod, domn ţării Moldovei.

Facem ştire cu acest hrisov al domniei mele tuturor cui să cade a şti, că prin jaloba ce au dat tîrgoveţii din Tîrgul Frumos, ce este la ţinutul Cîrligăturii, au arătat că la acest tîrg au fost scaun vechi de domnie unde şi pără acum ar fi stînd zidirile curţii gospod faţă ; şi dînd moşie aceia domnească la schitul din Codru Eşului ce este deasupra Socolei, care schit rămîind mitoc la mănăstire Sfîntului Spiridon din Eşi îi asupr⟨e⟩a pi tîrgoveţii epitropii mănăstirii să iae cîte doi lei de casă bezmen. Şi, viind el atunce de s-au jeluit la răpăusatul domn Grigorii Ioan Calemah voevod, li s-au dat hrisov de la domnia sa cu hotărîre ca niciodată de casă să nu dée nemică mănăstirii, ce numai dejma obicinuită de pe moşie, afară din vatra tîrgului, să aibă a da dejma obicinuită. Cu care hrisov de atunce şi pără acum n-au fost asupriţi, dar acum epitropii mănăstirii Sf. Spinidon prin vechilul ce au acolo găsit, pe un Lupu

https://biblioteca-digitala.ro

căpitan, i-ar fi supărînd cerîndu-le să le iae cîte doi lei de casă bezmen, vrînd să le iae şi hrisovul din mîna lor.

Pentru care pricină s-au rugat domniei mele să aibă dreptate şi ca să ne facem milă cu dînşii, arătînd şi hrisovul domniei sale Grigorii Ioan Calemah voevod ce este din velet 1763 iun(ie) 3, prin care scrie aşa : fiind tîrgul acesta din cele vechi oraşe, unde şi scaun domnesc au stătut, şi din vreme în vreme rămîind spre scădere şi înputinare de oameni, după înştiinţare ce luase de la isprăv(nicia) ţinutu(lui) ar fi fost ce mai multă de la vreme ce s-au fost dat danie acest tîrg la schitul ce să află în Codrul Eşului, a supăra călugării pe cei ce lăcuia în tîrg cu bezmen cîte doi lei de casă ; care danii cercetîndu-să de către domnia sa, s-au aflat un hrisov de la domnia sa Mătei Ghica voevod de cîtă moşie au mai rămas a Tîrgului Frumos, nedată danie pără la ace vreme, să fie a schitului din Codru Eşului. Şi cu ace danie s-au fost întins călugării a lua şi bezmen pe casă, arătînd şi o carte de la domnia sa Scărlat voevod, în care volniceşte pe schit ca să iae cîte doi lei de casă. Şi cunoscîndu-să că ace carte s-au dat fără nici o cercetare, arată răpăosatul domn că n-au găsit cu dreptul să supere pe lăcuitorii ce să află în vatra tîrgului cu bezmen, fiindcă vatra tîrgului nu este dată, hotărînd prin hrisovul domniei sale să fie nesupăraţi pentru adetul de casă cu nemică, dar pentru cele ce vor lucra pe moşie, afară din vatra tîrgului, să de dejma obicinuită.

Deci cercetîndu-să şi de către însuşi domnie me această pricină, s-au văzut şi hrisovul domniei sale Matei Ghica voevod ce este din velet 7263 iuli 18, prin care arată că cîtă moşie mai rămăsese din hotarul Tîrgului Frumos nedat danie pentru atunce au făcut milă domnie sa şi au dat danie la schitul din Codru Eşului şi a besericii gospod din Tîrgul Frumos, iar din vatra tîrgului nu scrie că au dat-o, nici pomeneşte ca să să ia leu de casă de la cei ce vor lăcui în tîrg. Apoi şi hrisovul răpăusatului domn Grigorie Ioan Calemah voevod, ce li s-au dat tîrgoveţilor mai pe urmă întăriturii, hotăreşte să nu fie supăraţi cu adet de casă, cum arată mai sus.

Pentru aceasta dar şi domnie me, luînd sama cu amăruntul, n-am găsit cu cale a supăra pe tîrgoveţii cu bezmenul de casă lor ce li să cerea, şi după cum pără acum s-au păzit de n-au fost supăraţi cu bezmenul, nici au dat, asemene am făcut milă cu dînşii şi prin acest al nostru domnesc hrisov ce li s-au dat de întăriturî, hotărîm ca de acum înainte toţi tîrgoveţii ce vor fi şezători în vatra Tîrgului Frumos şi pe selişte veche a tîrgului să fie apăraţi şi nu asupriţi de către nime pentru adetiul de casă, iar pe cele ce vor face la cîmpu pe moşie, afară din vatra tîrgului, sămănături i fînaţ şi orice pentru hrană şi alejverişul lor, să aibă a da dejma obicinuită din toate.

Întărindu-să hrisovul acesta cu a noastră domnească iscălitură şi pecete, poftim domnia me şi pe alţi luminaţi domni, pe care sfîntul Dumnezeu îi va orîndui în urma noastră la scaunul aceştii ţări, să nu strice aceste miluiri, ce mai vîrtos să o întărească pentru a domnielor sale cinste şi vécinica pomenire.

Scrisu-s-au hrisovul acesta la scaunul domniei mele, în oraşul Eşii, întru ace dintîi domnie a noastră la Moldova, la al doile an, la anul 1784 maiu 6.

Ioan Alexandru Costandin voevod.

Locul peceţii.

Academia Republicii Socialiste România, pach. XXXVI, doc. 198.

Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

533

⟨Iaşi,⟩ 2 iulie 1784

Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Tutova să oblige pe locuitorii moşiilor răposatului vornic Manolache Bogdan să dea dijma din produse şi să lucreze zilele de boieresc după prevederile ponturilor.

Io Alexandru Costandin voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Credincioşi boerii domniii mele, dumneavoastră Gavril Conachi biv vel stolnic i Enachi biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Tutovii, sănătate!

Să faci ştire că domniii meli au jăluit vechilii casii răpousatului vor⟨nic⟩ Manolachi Bogdan, arătînd că oamenii ce sint trăitori pe moşiile răpousatului, Stănueştii i Chetrenii i Şerpenii şi Fătăciunii, ce sint la acel ţinut al Tutovii, că nu s-ar fi supuind a-şi da venitul moşiii după obiceiu, cum şi zilile obicinuite nu vor să lucreză după hotărîre ponturilor, au cerşut dreptate.

Iată scriem dumneavoastră să cercetaţi şi dovedindu-să că nu să supun a-şi da venitul moşiii, dumneavoastră pe acie să-i supuneţi ca să dei venitul moşiii din toati de a zăce, după obiceiu, cum şi zilile obicinuite a boienescului iarăşi să aibă a lucra după hotărîre ponturilor ce sint în vistirie cu pecete gospod, cum şi alti pricini ca aceste ce vor mai ave, iarăşi prin giudecată după dreptate ce vor fi avînd să le împliniţi ca să nu rămîie păgubaşi de venitul moşiii.

Aceasta scriem.

1784 iule 2.

Şi să odihniţi pe vechilii casii răposatului după dreptate ce vor fi avînd ca să nu mai jăluiască.

⟨Pe verso :⟩

Credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealui⟩ Gavril Conachi biv vel stolnic i dum⟨nealui⟩ Enachi biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Tutovii, datis zdraviem.

Vechil vornic Bogdan.

Procit vel logofăt.

S-au trecut.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXVII, doc. 101.
Orig., pecete aplicată.

534

24 iulie 1784

Locuitorii din Lucenl, de pe moşia lui Ene Sava, dau zapis stăpînului că-i vor plăti cîte 2 lei de casă ori îl vor face cîte 12 zile de lucru după ponturi, dînd şi dijma din produse, cu condiţia să nu primească în sat nici un om străin.

† Adică noi oamini din Luceni, cari şidem pi moşîi dumisalli giupînului Eni Sava, făcut-am zapisul nostru la mîna dumisalli precum să să ştii că ne-⟨a⟩m

https://biblioteca-digitala.ro

aşăzat cu dumnealui ca să dăm cîti 2 lei di casă sau cîti 12 zilli di lucru pi an, după cum arată ponturile domneşti. Şi noi sîntem chizeşi unu pentru altu şi banii casălor să avem noi a-i strîngi şi a-i aduci la dumnealui, să-i dăm cu mulţămită. Şi noi să avem a-i da dejmă din grădini, din pupoşoi, din harbuji şi ori din ce fel de legumi s-a faci pi moşii, să aibă a lua din toati. Sau di va nemiri vreun om strein în sat, să nu aibă a-l priimi în sat.

1784 iule 24.

Eu Pavăl Bîrzul ; eu Grigoraş Damaschin ; eu Lazur, ginirile lui Neculai ; eu Nistor, ficiorul lui Ghiorghi Blîndescu ; eu Apostu Negru ; eu Ştefan Vasilan ; eu Isar.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXIV, doc. 152.
Orig.

535

⟨Iaşi,⟩ 6 sept. 1784

Alexandru C. Mavrocordat, domnul Moldovei, porunceşte biv vel paharnicului Şerban Buhuş, ispravnic de Dorohoi, să împlinească dijma din produse de la locuitorii de pe jumătatea satului Codreni a postelnicului Iordache Iamandi şi să cerceteze dacă moşia este „strîmtă" şi nu are loc pentru „împregiuraşi".

Io Alexandru Constantin voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniii mele, dumnealui Şărban Buhuş biv vel paharnic, ispravnic de ţinutul Dorohoiului, sănătate !

Fiindcă prin jaloba ce-au dat domniii mele boeriul nostru Iordachi Iamandi biv postelnic au arătat că la acel ţinut are giumătate de sat de Codreni, zestre, şi lăcuitorii cii ci să hrănescu pe moşii nu s-ar fi supuind a-i da dejma obicinuită şi osăbit prin jaloba sa au arătat că pe moşia sa, undi îi este aşăzare, este loc strîmt, n-are loc îndestul nici pentru trebuinţa sa, cum nici pentru lăcuitorii săi şi fiindcă moşie Codrenii este aproape, au cerut dreptate ca să s⟨e⟩ apere despre lăcuitorii împregiuraşi, să rămîi numai pentru trebuinţa sa şi a lăcuitorilor, cum mai pre larg viţi înţălegi din jaloba ce-au dat domniii meli, cari vi s-au trimis.

Deci scriem dumitali să cercetezi şi, fiind precum jăluesti, mai întîi venitul moşiii de pe la acii ci or fi pricinuitori, ce-a fi cu drept, părla cel puţin să plineşti şi să-i supui pe toţi a urma la toate întocma pe obicei şi după hotărîre ponturilor gospod, ca să nu s⟨e⟩ păgubască post⟨elnicul⟩ Iamandi de venitul moşiii. Iar pentru apărare ci ceri să i să facă la moşiii, dumneata să cercetezi iarăşi şi, de să va afla că locul îi este strîmt, undi îi este aşezare, şi nu este loc undi să-şi poată face celi trebuincioasi, cum nici lăcuiitorii săi, cu mărturiia

https://biblioteca-digitala.ro

dumitali să ne înştiinţezi pentru aceasta pre largu şi vii ave al doile poroncă cum să urmezi.

Aceasta scriem.

1784 săpt(embrie) 6.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

(Adresa :) Credincios boeriul domniii mele, dumnealui Şărban Buhuş biv vel paharnic, ispravnic de ţinutul Dorohoiului, datisă zdraviem.

Post(elnicul) Iordachi Iamandi.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXXIV, doc. 70.
Orig.

536

20 martie 1785

Cinci locuitori din Vităneştii de Sus dau zapis stolnicului Manolache Donici că se angajează să-i lucreze via sa de la Clipiceşti şi să-i clădească cramă, în schimbul plăţii birului şi scutirii de havalele.

Adecă noi, oamenii din satul Vităneştii de Sus, dat-am încredinţat zapisul nostru la cinstită mîna dum(nealui) stolnic Manolachi Donici, precum să s(e) ştie că ni-am aşăzat la dumnealui ca să-i lucrăm noî pogoane de vie ce le are dumnealui la Clipeceşti, cu tot lucrul lor piste an şi să avem a le îngrădi împregiur în iastă vară şi la iarnă să avem a scoati lemnu să-i facim căsoae în amnari şi de bîrne, să o lipim, să o acoperim, să o dăm gata. Şi lungul căsoaii să fie de cinci stînjăni şi latul de trei.

Şi dumnealui, pentru toate acestea ce să arată mai sus, să aibă a ne plăti ciferturile noastré cîte or fi piste an, să ne scutească şi de avalelé, iar ajutorinţă de vară şi ajutorinţa de iarnă să avem a le plăti noi.

Şi piste această aşăzaré ce am făcut cu dumnealui, după cum mai sus să arată, cu nimic alt să nu fim supăraţi de cătră dumnealui.

Iar de va mai cumpăra şi alte pogoani de vie, iar noi să le lucrăm pănă la cinsprăzece pogoani. Şi să fim datori a lucra viile la vreme şi cu tot lucrul lor după cum să cadé, cum şi gardul să fie bun şi capetele cu cătină, iar pe la haturi numai cu nuele.

Şi pentru credinţa, am pus numele şi degitele mai jos.

1785 martie 20.

https://biblioteca-digitala.ro

Eu Lupul Gălățan vornic adeverez ; eu Andriiaș Croitor ot tam adeverez ; eu Andriiaș Tutovan ot tam adeverez ; eu Chirica Croitor ot tam adeverez ; eu Ștefan Pavăl ot tam adeverez.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXIII, doc. 238.
Orig.

537

⟨Iași,⟩ 17 mai 1785

Grigore Negruți, mazil din ținutul Hîrlău, reclamă domnului că locuitorii din Epureni (Botoșani) îi strică moșia lui, Vicoleni, și cere o carte domnească prin care să-i oblige a lucra unde le va arăta el, silindu-i să-i dea dijma din produse.

Preînălțate doamne,

Jăluesc măriii tale că eu la ținutul Dorohoiului am o moșie Vicolenii, de baștină, cu scrisori, pe care moșie sat nu este. Dar sătenii din satul Epureni ot ținutul Botoșani trec piste apa Jijie și vinu la moșie mea și în tărie lor întră și-mi strîcă locul cel de fînațu cu arăturile lor. Ș-apoi, cînd este la vreme datului dejmii după obiceiu, ei mergu pe furiș și-și rîdică toată pîine, și mie nimică nu-mi lasă, cum și la fînaț iar asămine fac. Și și răvaș de la dum⟨nealor⟩ vornicii de Botoșani li-am dusu, și ei nici au vrut să știe, ce încă s-au rîdicat odată cu vro 30 pluguri și mergînd au întrat și au prinsu a ara unul cîte unul pe unde li-au fost voia.

Mă rog măriii tale, să mi să de o luminată carte gospod de stăpînit, ca să-i pot opri și a le da eu loc, unde voi socoti, din destul pentru hrana lor și la vreme să-mi de obicinuitul adet după obiceiu, iar să nu fii volnici a rădica păn nu-m⟨i⟩ vor da.

Și precum a fi milla măriii tale [1].

Robul măriii tale,
Grigori Negruțu, mazil de la ținutul Hîrlăului.
⟨Rezoluția :⟩ Mergi la dum⟨nealui⟩ vel logofăt.
Mai 17, 1785.
. . . . . olucer [2].

Arh. St. Iași, Documente, pach. CXXXII, doc. 34.
Orig.

[1] La 18 mai 1785, Alexandru Mavrocordat, domnul Moldovei, poruncește ispravnicilor ținutului Dorohoi : „să cercetați, și cînd acești săteni vor fi strîcînd moșia piste tot cu arăturile și nu le vor fi făcînd la un loc, deoparte, și dejma după obiceiu și după ponturile gospod n-ar fi urmînd a da, atunci dum⟨neavoastră⟩ să nu îngăduiți pe acei săteni a întra ș-a strîca locul cel de trebuință. Ce dîndu-le loc deoparte cît s-a socoti pentru hrana lor, apoi să le dați poroncă a-și da obicinuit adetiu din toate după obiceiu și după ponturile gospod. Iar de la cei ce nu să vor supuni a da, dum⟨neavoastră⟩ să împliniți și să dați jăluitoriului" (Ibidem, doc. 33, orig.).

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 14 iunie 1785

Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare şătrarului Ilie Cîrste din Bucovina să-şi orînduiască vechil la moşiile sale Stroeşti şi Laiul (Roman) spre a-i apăra de tăiere „rădiul şi dumbrava", locuitorii avînd voie a tăia numai din codru.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce, după obiceiul pămîntului şi după hotărîre domneştilor condice, rădiurile şi dumbrăvile de-a pururе au fost şi sînt oprite şi apărate de stăpînii moşiilor ca să nu se taie de către nimine, drept aceia s-au dat această carte al domniii meli şatrarului Ilie Cărste (din Cordonul chesariceştii Bucovini) şi omului seu pe cari va orîndui vechil la moşie sa Stroeştii i Laiul, ce ari aice în ţara Moldovii la ţinutu Romanului, cu care se fie volnic a apăra rădiul şi dumbrava ce va fi pe aceli moşii ca să nu s⟨e⟩ taie de către nimini alţii făr' de învoiala stăpînului moşiii, iar codru mereu de va fi, să nu fie oprite, ce să aibă voe a tăia fieştecine.

La care poruncim domnie me dumneavoastră is⟨pravnici⟩ de ţinutu Romanului, să daţi mînă de agiutor omului rînduit spre a să păzi şi a să urma porunca domniii meli, preveghind ca să nu s⟨e⟩ asuprească cineva mai mult oiste hotărîre.

Aceasta.

1785 iuni 14.

Procit vel vistier.

⟨Pe verso :⟩ Trecută la condică.
S-au trecut la condică şi la divan,
Andrei condicar.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMDCXXIV, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

539

⟨Iaşi,⟩ 20 august 1785

Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Neamţ să oblige pe locuitorii de pe moşiile paharnicului Iordache Lazu să-i dea dijmă şi să-i lucreze zilele de boieresc după ponturi.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda, bojiiu milostiv gospodar zemli Moldavscoi. Cinst⟨iţi⟩ credincioşi boerii domniii mili, dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ Aleco Ianculeo biv vel agă, Ioniţi Ros⟨e⟩t biv vel paharnic, is⟨pravnici⟩ di ţinut⟨ul⟩ Niamţului, sănătate !

https://biblioteca-digitala.ro

Prin jaloba ce-au dat paharnicul Iordachi Lazul au arătat că la acel ţinut are sat(ul) Urichenii i pol sat Răteştii i satul Ungureşti i pol sat Zmeeştii parte din gios şi a 4 parte din sus şi nici lăcuitorii cari să hrănescu pe aceli moşii, nici cei care sînt şezători cu casa nu s-ar fi supuindu a-i da venitul obicinuit.

Scriem dum(nea)v(oastră) să (se) cercetezi şi, dovedindu-s(e) că aceli moşii sînt drepte a pah(arnicului), apoi atît pi cei ce vor fi lucrîndu pe dînsăli să-i supuneţi a da dejma obicinuită, cît şi pe cei ci vor fi şezători cu casă să-i supuneţi a luona pintru aditiul di casă obicinuitile zili a boerescului, după ponturile gospod.

Aceasta.

1785 avgust 20.

(Pe verso :)

Cinstiţi credincioşi boerii domniii mili, dum(nea)v(oastră) Aleco Ianculeo biv vel agă, Ioniţi Ros(e)t biv vel paharnic, is(pravnici) de ţinut(ul) Niamţului, datis zdraviem.

Dum(nealui) paharnic Lazul.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică, Andrii condicar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXL, doc. 60.

Orig., pecete aplicată.

540

(Iaşi,) 29 august 1785

Alexandru Mavrocordat Firaris porunceşte biv vel stolnicului Enache, ispravnic de Tecuci, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Dumbrăviţa pentru stricăciunile ce le fac vitele vecinilor pe moşiile schitului şi să oblige pe locuitori a-şi da venitul obişnuit, după ponturi.

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincios boeriul domniei mele, dumneata Enachi biv vel stolnic, ispravnic de ţinutul Tecuciului, sănătate !

Iată s-au trimes jaloba ce au dat domniei mele Macarie, egumenul de la schitul Dumbrăviţa, pentru stricăciunea ce i s-ar fi făcînd despre bucatele înpregiuraşilor la doaî moşii a schitului ce are la acel ţinut, anume Dumbrăviţa şi Sineştii, atît la fînaţ şi la ţarină, nepuindu-şi păstor la bucatele lor, cum şi pentru lăcuitorii ce să află şăzători pe moşiile aceste, că nu s-ar fi supuind a da adetiul de pe casă şi venitu obicinuit a moşiilor, dintru a căruea jalobă pre larg vei înţelege.

Deci iată scriem dumitale să cercetezi şi, pentru păgubirea şi stricăciunea ce s-ar fi pricinuit pînă acmu la moşiile mănăstirii despre bucatele înprejuraşilor, ceia ce va fi cu drept să înpliniţi de la aciia şi de acmu mai mult să nu-i îngăduiţi a mai face căloare şi stricăciune bucatele lor pe moşiile schitului. Cum şi de la lăcuitorii ce vor fi şăzători pe moşiile aceste, iar ce va fi cu drept.

https://biblioteca-digitala.ro

atît banii casălor, cum şi venitu obicinuit, să înplineşti şi să-i supui pe toţi a urma întocma după ponturi, ca să nu să păgubască schitul de venitu moşiilor.

Aceasta scriem.

1785 avgust 29.

Locul peceţii gospod.
Procit vel logofăt.
S-au trecut la condică,
Andrii condicar.

Arh. St. Buc., Ms. 524, f. 50v—51.
Copie.

541

1 februarie 1786

Stareţa de la Socola se învoieşte prin zapis cu Săndulache Anastasăi ca, pentru cele cinci pogoane de vie ce le are şi pentru alte treisprezece ce urmează a le mai sădi pe moşia mănăstirii, să dea cîte doi lei de pogon pe an drept dijmă.

Precum să s(e) ştii că am făcut tocmală şi aşădzaari cu dumnealui Săndulachi Anastasăi pentru viile ci le ari pe locul sfintei mănăstiri Socola, adică pentru cinci pogoani de vii ce sînt de dau roadă, ca să de pe tot anul cîte doi lei de pogon pentru obicinuita dejmă a locului ce da de a dzăce. Cu dumnealui m-am aşădzat într-acestaşi chipu precum arat mai sus.

Iar pentru triisprădzăci pogoani de vii pusoari şi vra să mai pui şi într-acestaşi anu, carele pentru aceste m-am aşădzat cu dumnealui: păn în patru ani de dzile, adică în patru tomni, de astăzi înainte să nu de nimică, iar după patru tomni încole, iarăşi să aibă a plăti cîte doi lei de pogon şi pe aceste, după cum şi pe cele de mai sus arătate; care celi cinci pogoani de sus ce dau roadă şi cu triisprădzăci po(go)ani pusoari, fac piste tot optusprădzăci pogoani, şi banii cîte doi lei facu triidzăci şi şase lei, şi aceşti bani să aibă a-i plăti dumnealui la avgust 6, adică la dzioa praznicului.

Şi plătindu dumnealui banii după tocmala ce arat mai sus, să n-aibă întru nimică supărare, nici vii dum(isa)le, cît nici pomăt(ului) ci-l va ave la vii dum(isa)le şi să n-aibă a să supăra mai mult nici dumnealui, nici copiii dum(isale).

Şi pentru mai adevărată credinţă am pus pecete sfintei mănăstiri şi am şi iscălit puindu numele meu.

1786 fev(ruarie) 1.

Antonii star(e)ţa de la sfînta mănăstire, adiverez.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXXXVIII, doc. 184.
Orig., pecetea M-rii Socola.

https://biblioteca-digitala.ro

29 martie 1786

Socoteala de încasări, pentru zilele de boieresc, de la locuitorii moşiei Păltiniş, arătaţi nominal.

Copie de pe sama venitului moşiii Păltinişul din anul 1785.

Lei,	bani,	liudi	
2	—	—	Melinte Împărat
2	—	—	Simeon Împărat
1	—	—	Mihalachi cioban
1	—	—	Vasile Neagul
2	—	—	Ichim
1	—	—	Irimiia Împărat
2	—	—	Gheorghie Mărăiu
1	—	—	Nistor Împărat
2	—	—	Ioniţe Săcul
1	—	—	Ion Împărat
1	—	—	Simeon cibotar ci iaste scutelnic
2	—	—	Costandin Hadărcă
2	—	—	Toader Mitroaii
2	—	—	Ştefan Sucilă
1	—	—	Agapi Ungurean
1	—	—	Simeon Albotinaş
1	—	—	Ion Bîrsan
2	—	—	Dumitraşco Balahura i Dumitru Hariga
1	—	—	Toader Balahura
2	—	—	Timofti Bînzariu
2	—	—	Vasile Axinte
1	—	—	Ion Bînzar
2	—	—	Toader Ţibrican
2	—	—	Andrieş Mitroae
2	—	—	Grigoraş cojocar
1	—	—	Ştefan Bordeian i Petre Vlas văt(ă)man.
2	—	—	Axinti Negrai
2	—	—	Ion Gherasim
1	—	—	Luca rotar
2	—	—	Ionel
2	—	—	Lupaşcu sobar
1	—	—	Apostol Midoschi
2	—	—	Ion Pavăl
1	—	—	Ion Spătariu
1	—	—	Vasile Bejenar
1	—	—	Imestin
1	—	—	Filip Midoschi
1	—	—	Petre Roşca
2	—	—	Dumitraşcu Saucă
1	—	—	Vasile Asobăriţii

https://biblioteca-digitala.ro

1	—	—	Grigoraş Ababeialbei
2	—	—	Axinte sin lui
2	—	—	Gavril Dados
2	—	—	Gavrilită Ilieş
2	—	—	Ilieş Bătrînul
2	—	—	Ştefan ţigan herar
2	—	—	Eftimi Capră
2	—	—	Toader zăt Gheorghieş
2	—	—	Mihai
2	—	—	Vasilie Mărcan
2	—	—	Lupaşcu
2	—	—	Costandin Ababei
2	—	—	Gheorghieş
1	—	—	Gheorghie Chirondă
2	—	—	Gheorghie cumnat lui
2	—	—	Grigori Rusul
2	—	—	Ştefan zet Chirondă
1	—	—	Lupul Liontie
2	—	—	Ion Corpăcean
2	—	—	Miron Mărcan
2	—	—	Ion Mărcan
2	—	—	Toma pîslaru

Bordeile

2	Andronachi Mărăi
1	Ion Mărăiu
1	Săndulean Văduvăsăracă
1	Necolae Asandului
1	Dumitru zet Grosoae
1	Pricopi Jacotă
2	Vasile Buţuncu
2	Ierimiia Capră
1	Ion Capră
2	Andrei Bejănar
1	Dumitru Bernevicroşul
1	Lupul Zugravului
1	Mateiu Mistrean
1	Ion sin Paraschivei
2	Ilie Chisălite
2	Ştefan zet Donosoae
2	Grigori Rotaru
2	Ioan Ahenghii
2	Gheorghie zet Rotar i Gheorghie Vrem săracă, n-are nimică.
1	Istrate Izmană
2	Ion Manole
2	Vasile sin Rotaru
2	Andrei Izmană
2	Enachi Arotarului

https://biblioteca-digitala.ro

2 Ion Agrusinii
2 Pătraşcu
2 Miron Vîntu
1 Grigoraş Căzacu
2 Ion zet Pătraşcu
2 Dumitru Rusu
2 Simeon cojocar
1 Tudor Budăian
1 Gheorghi Izmană
1 Toader Postolachi
1 Vasile Creţul
1 Irimia Creţul
1 Ursul Creţul
1 Toader Tîrsănă
1 Ion zet Ioniţă
1 Axinte sin Ioniţă
1 Toader cibotar
2 Lupul zet Creţii
1 Lupul zet Iordache
2 Costandin sin Iordachi
2 Andrei Înpăratul i Ion murar
1 Eftime Mistrean, sănac, n-are nimică
2 Dumitraşcu Mistrean
2 Ion Cuciurean
2 Ilie Ungurean
2 Ignat
1 Ion Plăvan vătăman
2 Ştefan Plăvan
2 Vasile Rogojină
1 Andrei Lupuşor
2 Vasile Văduvoiu
1 Tănase zet Toderică
2 Toader Vădoiu
1 Andrei Vreme
2 Vasile Puşcaş
2 Ştefan Lungul
1 Agapi
1 Grigoraş Băghiul
2 Ion Epure
2 Tudosi Lupuşor
2 Ioniţi Mistrean
2 Grigoraş Căzacu
1 Mafteiu Simionel
2 Ion Simionel
2 Toder Cuciurean
2 Alexa sin Mistrean
2 Ion sin Ştefan Lungul i Simion sin Costandin vor(ni)c
1 Alexandru Bejenar
2 Gheorghie jitar i Costandin Chiţe i Gheorghie Tăbărcea

https://biblioteca-digitala.ro

Holtei cu capul

Vasile Midosinschi
Gavril a lui Pavăl
Pavăl sin Donosoae
Ion Ichim
288 fac, însă cu 4 cîte un leu banii casălor
44 17, face dejma fînului

---

332 fac piste tot
25 20 ce s-au mai găsit pe urmă, mîncătură din banii casălor şi dejma fînului, însă 13 lei din banii casălor şi 12 pol lei din dejma fînului ci i-au fost mîncat Ion Sîrbul

---

357 37
1799 stînjăni fînu, s-au găsit piste tot de dejmă.

Dejmă de pîne ce au eşit.

Merţe, dim(irlii)

10 — mălai s-au trimis la Păşcani
3 8 grîu de pe arie
4 1 orzu

---

550 căpăţîni varză tij s-au trimis la Păşcani.

Bani ce au luat Andrei Ciorneiu de pe venitul moşiei, ce au dat din bani şi cu ce să mai încarcă.

1786 mart 29.

Ce au luat

Lei, bani

357 121 au luat din venitul moşiei Păltiniş, după cum arată în izvod.
250 — au luat bani de aicea, după scrisoare ce au dat.

---

607 121 fac luaţi

Ce au dat dintr-aceşti bani.

100 la Cazimir cu care s-au încărcat la sama lui şi lui Ciornei s-au dat pece(te).
100 au dat oamenilor din Păltiniş pentru fălci, pentru care ne-au dat pece(te) şi zapis.
200 au dat tij pă fălci, însă 100 la Păltiniş şi 100 la Trujeşti, a cărora zapis iaste la Cazimir.
137, 60 pe 50 stupi ce au cumpărat cîte 2 lei 90 bani.
137, 60 ce au rămas să mai cumpere.
50 stupi tot cîte 2 lei 90 bani şi de s-or cumpăra mai eftin, să arate.

---

675 lei fac, din care scăzîndu-să ce au luat, trec mai mult daţi de Ciorneiu
67 lei, 9 bani, adică şazăzăci şi şapte lei, noao bani, care i s-au dat de Costandin Scorţescu cu răvaş.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXLVIII, doc. 31.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

543

⟨Iaşi,⟩ 22 iunie 1786

Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă încuviinţare egumenului de la schitul Drăguşani (Bacău) să oblige pe locuitorii de pe moşia Băsăşti să-şi dea dijma din produse.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce prin jaloba ce au dat domniei mele rugătoriul nostru Serafim, egumenul de la schitul Drăguşeni ot Bacău, au arătat că numitul schit are o moşie, anume Băsăştii, la ţinutul Bacăului şi lăcuitorii ce să află şăzători cu casăle pe numita moşie nu s-ar fi supuind a da obicinuita dejmă după ponturile gospod.

Pentru care cerînd dreptate ca să nu rămîe schitul păgubaş, iată, pin domneasca noastră carte, să dă volnicie schitului Drăguşeni şi omului ce-l va ave rînduit vechil la numita moşie Băsăştii, să fie volnic cu carte domniei mele a-şi lua venitul de pe dreaptă moşie schitului din toate de a zăce, pe obiceiu şi după hotărîre ponturilor ce sînt în visterie cu pecete gospod, din ţarini cu pîine, din fînaţi, din prisăci cu stupi, însă din cincizăci unul, iar fiind mai puţini să ia cîte una para de stup ; din grădini cu legumi ce vor fi de neguţătorie, iar din grădinile ce-şi vor face lăcuitorii pentru casile lor să nu să supere cu dejma. Aşijdere şi din tot locul cu tot venitul după hotărîre ponturilor gospod.

Iar arătîndu-să vreunii împotrivitori a nu-i da obicinuitul venit din cele ce vor face pe moşie, poruncim domniia me dumneavoastră, ispravnici de ţinutul Bacăului, cercetînd ce a fi drept, să împliniţi de la acie ca să nu s⟨e⟩ pagubască schitul. Iar avînd cineva a răspunde împotriva acei moşii, cu scrisori, dovezi ce va ave, să vie la divan.

Aceasta poruncim.

1786 iunie 22.

Procit vel logofăt.
⟨Pe verso :⟩
S-au trecut în condică,
Andrii condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Frumuşani, pach. I, doc. 36.
Orig., pecete aplicată.

544

⟨Iaşi,⟩ 12 iulie 1786

Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare egumenului de la Rîşca să ia de la locuitorii de pe moşia mănăstirii, Hărmăneşti, venitul după ponturi.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Fiindcă cuvios rugătoriul nostru Venediot, arhimandritul şi egumenul mănăstirii Rîşcăi, au jăluit că oamenii, atît cei cari sînt şezători cu casă pe moşie

https://biblioteca-digitala.ro

Hărmăneştii a mănăstirii, de la ţinutul Sucevii, cît şi cei ce lucriază di-şi fac fîn şi ţarini, nu să supun a da venitul moşiei după ponturi, drept aceia, i s-au dat această carte al domniii mele ca să fie volnic a-şi lua venitul din toate celi ce vor fi pe driaptă moşie mănăstirii, după ponturile ci i s-au dat cu pecete gospod.

Drept aceia, poroncim domniia me dumneavoastră dregători ai ţinutului, pe cei ce nu să vor supune a da venitul moşiei după ponturi să-i supuneţi, înplinind de la dînşii ceia ci va fi cu dreptul. Iar avînd ciniva a răspundi înpotriva acei moşii, cu scrisori ce va ave să vie la divan. Aceasta.

1786 iul(ie) 12.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XXVII, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

545

⟨Iaşi,⟩ 5 octombrie 1786

Alexandru Mavrocordat Firaris, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Iaşi să cerceteze dacă pe moşia Piscani, a stolnicului Mihalache Luca, sînt condiţii potrivite pentru înfiinţare de sat şi să înştiinţeze pe oamenii de peste hotar să vină să se aşeze acolo.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voevod, bojii milostii gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum(nealui) Necolai Balş biv vel vornic i dum(nealui) Mihai Sturza biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Iaşii, sănătate!

Stolnicul Mihalachi Luca, prin jaloba ce au dat cătră domnie me, au arătat că la ţinutul acela are o moşie, anumi Piscani, unde mai înainte vremi ar fi fost şi lăcuită cu oameni, dar din întîmplările vremilor trecute, înprăştiindu-să, ar fi rămas moşie slobodă.

Şi voind acum ca să s-aduni oameni iarăşi cu lăcuinţa pe acea moşie, iată scriem dum(nea)v(oastră) să faciţi cercetare acei moşii şi, di viţi adeveri că este moşie bună şi mare unde să aibă lăcuitorii ce să vor aşeza pe dînsa ca să-şi facă toată hrana lor cu îndestulare, atuncea să aveţi în purtare de grijă şi să înştiinţaţi după datorie ce aveţi pe cei streini care să vor fi megieşind cu acel ţinut, ca să-i îndemni să vie cu lăcuinţa la ace moşie, înoredinţîndu-i că după vinire lor li să vor da îndestulă vremi de odihnă, încît să-şi poată faci toată aşezare lor. Şi după înplinire vadelii, la aşezare de bir, iarăşi vor fi aşezaţi după a lor stare şi putinţă, ca nişti streini, iar nu asupriţi.

Însă oamenii ce-i viţi lăcui să-i adiveriţi să fie streini aduşi de piste hotar, iar nu de la vreun ţinut al ţării, după obicinuinţa ce au unii din lăcuitori a să strămuta din loc în loc şi cu nume de bejănari să-i lăcuiţi ca pe nişti streini, căci pe urmă, de să va afla că aţi lăcuit niscaiva oameni de pe la alte ţinuturi şi nu vor fi cu adevărat streini aduşi de pintr-alte ţări, atuncea să ştiţi că nu numai că să vor da înnapoi la ţinutul de unde să vor fi strămutat, dar şi dum(nea)v(oastră) nu viţi ave nici o îndreptare înainte domniii mele pentru

https://biblioteca-digitala.ro

neurmare poruncii, fiindcă urmări ca aceste nu aduc vreun folos visterii, ce păgubire.

Şi după ce viţi aşeza şi viţi lăcui oameni streini la moşie aceasta, făcînd isvod anume de numele lor, arătîndu-i din ce loc sînt viniţi şi la care lună s-au aşezat la ace moşie şi cită vremi de odihnă li-aţi făgăduit pără să s⟨e⟩ aşeză la bir, şi aşa pre largu triimeţind înştiinţare, viţi ave poronca domniii mele în ce chip să urmaţi.

1786 oct⟨ombrie⟩ 5.

⟨Pe verso :⟩

Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dum⟨nealu⟩i Necolai Balş biv vel vornic i dum⟨nealui⟩ Mihai Sturza biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Iaşii, datesă zdraviem.

. . . . . [1] vel vistier.

După condică.

Pentru slobozîe la moşie Piscanii.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIII, doc. 196.
Orig., pecete aplicată.

546

⟨Iaşi,⟩ 29 noiembrie 1786

Marele logofăt judecă pricina bănesei Catrina Roset ⟨cu locuitorii din satele Soleşti, Bouşor, Beneşti şi Tanacu, care au dat foc stogurilor de fin de pe moşia sa, Făurei, hotărînd ca ţăranii s-o despăgubească, fie să-i dea „fin pentru fin", cosindu-l în anul viitor, fie să-i plătească în bani.

Dumneaei băneasa Catrina Roset, prin vechil ce şi-au pus din parte dumisale, pe Dumitrache Miclescu, s-au giudecat înnaintea mea cu o samă de oameni din patru sate de la ţinutul Vasluiului : Soleştii, Bouşor, Beneştii şi Mănăstire Tănacu, anume : Ştefan Burghele ot Bouşor i Vasile Mustăreţ i Nichita ot Soleştii şi Mihaiu Spuvle, pentru 18 stoguri fîn ce-au arătat vechilul că ar fi avut dumneaei băneasa pe moşiia sa Făurei şi astă-primăvară ar fi arsu.

Şi fiind prepus că l-ar fi aprinsu numiţii mai sus şi alţi oameni dintr-acele sate, aflîndu-s⟨e⟩ cu vitele pe moşiia aceia, i-au tras la giudecată înnainte ispravnicilor de Vasluiu, unde tăgăduind că n-ar fi vinovaţi şi vrînd dumneaei băneasa ca să le facă carte de blestem, ei i-au dat zapis prin care arată că acele 18 stoguri a dumneaei bănesii au arsu din pricina lor, aflîndu-s⟨e⟩ cu vitele pe moşie şi că, apucîndu-i dumnealor ispravnici ca ori să-l facă, sau să-l plătească cu bani, ei din bună voie lor arată că s-au apucat ca trei sate : Beneşti, Bouşor şi Mănăstirea să aibă a-l cosi într-o zi, din răsăritul soarelui şi păn în apus, după hotărîrea condicilor, oriunde îi va pune şi ori în ce vreme, iar satul Soleştii să fie dator a-l aduna. Care zapis, arătîndu-l la giudecată, s-au văzut

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

încredințat și cu iscăliturile dumilor sale ispravnicilor. Și fiindcă după zapisul acesta nu vor să urmeze, au cerșut vechilul dreptate.

De față fiind și numiții mai sus, s-au întrebat cu ce pricină nu vor să facă fînul dumisale bănesii și ce au să răspunză împotriva zapisului lor. Ei mai întîi au arătat că i-ar fi asuprind dumneaei băneasa cu aceasta și al doilea, că zapisul l-ar fi dat siliți fiind de ispravnici. Apoi, zicîndu-li-să ca să arate ce silă le-au făcut ispravnicii, ei au răspunsu că nici i-ar fi bătut, nici i-ar fi închis, făr numai cît le-ar fi zis cu cuvînt ca să e-l facă. Dupe care s-au cunoscut că zisele lor sînt împotriva adevărului și umblă căutînd chipuri să-și anerisască zapisul.

Apoi, arătîndu-ne că într-acele trei sate ar fi 60 oameni și, socotindu-se că de vor cosi într-o zi din răsăritu soarelui și păn în apus, pot să-i cosască 30 fălci, care fac 30 stoguri, și fiindcă dumneaei băneasa este păgubașe numai de 18 stoguri, ca numai acele 18 stoguri să aibă a-i da și ei, cu care hotărîre s-au mulțămit și vechilul. arătînd că nici dumneaei băneasa nu cere mai mult.

Deci, cînd ei nu să vor putea învoi cu dumneaei băneasa ca să e-l facă pe alt anu, să fie datoare aceste patru sate, după zapisu lor, ca ori să-i dea fîn pentru fîn, sau să e-l plătească cu bani. Iar pentru zece stoguri fîn ce au arătat oamenii că ar fi făcut și dumneaei băneasa n-ar fi vrînd să le priimească cu pricină că ar fi fîn rău, pentru aceasta s-au scris la Sandul Perjul vornic de poartă ca să cerceteze. Deci, cîte stoguri dintr-acele va arăta vornicu că sînt bune, să aibă dumneaei băneasa a le priimi, iar cîte prin cercetare vornicului să vor dovedi rele, să aibă oamenii a da alte stoguri în locul acelora sau a le plăti după cum și mai sus s-au arătat.

1786 noemvrie 29 dni.

. . . . . [1] vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXV, doc. 10.
Orig.

547

⟨Iași,⟩ 1 decembrie 1786

Alexandru Ioan Mavrocordat, domnul Moldovei, în urma plîngerilor sătenilor, poruncește ispravnicilor de Bacău să aducă la cunoștința locuitorilor că sînt slobozi a tăia, din codri și păduri, lemne pentru foc și pentru lucru, atît pentru nevoile lor cît și de vînzare cu excepția „rădiurilor" și pădurilor „apărate".

Io Alexandru Ioan Mavrocordat voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Cinstiți credincioși boierii domniii meli, dum⟨neata⟩ Manolachi Hrisoverghi biv vel ban i dum⟨neata⟩ Vasîli Ros⟨et⟩ biv vel comis, ispravnici de ținutul Bacăului, sănătate !

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Fiindcă din multele jalobe ce au dat către domnie me o samă din lăcuitori, cum că stăpînii moşii(lor) celor cu păduri îi opresc şi nu-i lasă ca să taie lemni de foc şi chereste, atît pentru trebuinţa lor cum şi de vînzare, luîndu-le bani plată pentru lemnul ce-l tae, să vedi că cu această urmare a celor ce sînt stăpîni pădurilor să dă o mare supărare şi păgubiri lăcuitorilor.

Şi de vremi că codrii şi pădurili celi mari din vechi n-au fost poprite niciodată, iată poroncim dumneavoastră ca şi de acum înainte lăcuitorii să fie slobozi la codrii şi la păduri a-şi tăia lemnul trebuincios, atît de foc cum şi de chereste pentru trebuinţa lor şi de vînzare şi nueli pentru grădini şi pentru ţarini, pe care nici o plată să nu dei stăpînilor moşiilor. Atîta numai să nu fie volnici lăcuitorii a tăia rădiurile şi pădurile celi mici cari sînt apărături, ce aceli să fie apărate, însă nici stăpînii acelor apărături să nu aibă voie a vinde lemnu cu bani din apărăturile acele. În scurt, luare de bani pentru orice fel de lemnu să nu să pomenească.

Dar şi lăcuitorii, mergînd la păduri, să nu strice copacii cari sînt pentru chereste şi pentru alte trebuinţi să-i facă lemni de foc, ce pentru foc să ia lemni de cari sînt la pămînt, iar unde nu vor fi lemni la pămînt să taie şi copaci de cei cari nu sînt trebuincioşi pentru alt lucru, căci pentru o pricină ca aceasta că strîcă copaci de trebuinţe şi fac lemni de foc, prăpădesc pădurile, şi după vremi să poate pricinui stenahorie din pricina lemnilor.

Deci iată s-au scris şi carte domniii mele deschisă către lăcuitori pentru pricina aceasta, arătîndu-li-să urmare care să o păzască, care îndată să o triimiteţi să o cetiască pin toate satele, întru auzul tuturor, că atît stăpînii moşiilor, cît şi lăcuitorii să urmezi întocma după poronca domnii mele, avînd şi dumneavoastră purtare de griji, ca nicidecum cei cu pădurili să nu-i îngăduiţi a face opriri lăcuitorilor sau a le lua plată pentru orice fel de lemn vor tăia. Ce atîta numai să să păzască, după cum mai sus să arată, ca să nu strice lăcuitorii pădurili tăind lemni cari pot fi de altă trebuinţe, pentru lemni de arsu. La cari, să aveţi şi dumneavoastră purtare de griji ca să nu strîce lăcuitorii pădurile tăind pentru lemn de foc copaci cari vor fi de altă trebuinţi.

Şi de vor îndrăzni vreunii a urma înpotriva poroncii, pe unii ca aciia să-i pedepsiţi spre pilda şi altora şi aşa întocma să să păzască poronca aceasta nestrămutat, căci de nu să va urma după poronca domniii meli şi ne vor mai veni jalobi de la lăcuitori şi aflîndu-să că vreunii din stăpînii moşiilor au îndrăznit a supăra pe lăcuitori făcîndu-le oprire şi luîndu-le plată pentru lemnu, nu numai că acie să vor pedepsi, dar şi dumneavoastră veţi fi datori a răspunde pentru nepaza poroncii.

1786 dec(em)v(rie) 1.

(Pe verso:) Cinstiţi credincioşi boierii domniei meli, dum(nealui) Manolache Hrisoverghi biv vel ban i dum(nealui) Vasili Ros(et) biv vel comis, ispravnici de ţinutul Bacăului, datis zdraviem.

Bacău.

Procit vel vist(ier).
Pentru păduri.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLXIV, doc. 47.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 18 mai 1787

Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Tecuci să cerceteze reclamaţia egumenului de la Dumbrăviţa împotriva locuitorilor de pe moşia schitului şi să-i oblige a da dijma din produse, a lucra zilele boierescului, a nu vinde vin în cîrciumă şi a-şi pune păzitor la vite.

Io Alexandru Ioan Ipsilant voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemle Moldavscoi. Credincios boieriul domniii mele Costîn Negre biv vel stolnic, ispravnic de ţinutul Tecuciului, sănătate !

Să face ştire că jaloba ce-au dat domniii mele Macarie, stareţul de la schitul Dumbrăviţa ci iaste la acel ţinut, asupra sătenilor de acolo din satul Dumbrăviţa, s-au trimis, din care pre largu vei înţălegi.

Deci fiindcă jăluitoriul arată că lăcuitorii ce sînt şăzători pe moşie Dumbrăviţa a schitului, nu s-ar fi supuind ca să dei venitul din cele ce fac şi să hrănesc pe moşie schitului şi în tărie lor vînd băutură în crîşma ci iaste făcută de jăluitor şi nimic nu vor să de, cum şi zilile boierescului nu vor să lucreze, nici bani nu vor să de, osăbit arată jăluitorul cum că lăcuitorii de acolo n-ar fi avînd păzitor la vitile lor şi, umblînd vitile pustii, calcă moşie şi strică locul de fînaţu ce iaste, din care i s-ar fi pricinuind schitului păgubire. Pentru care cerşindu dreptate, scriem dumitale să cercetezi şi, de să va dovedi că moşie aceasta iaste dreaptă a schitului şi sătenii de acolo nu vor ave împărtăşire cît de puţin la moşie, apoi după dreptate să-i supui la toate a urma şi a da dejmă de a zăce după hotărîre ponturilor gospod. Şi osăbit să le dai poroncă ca să-şi pui păzitor la vite, ca să le poarte pe locul unde a fi de imaş şi să nu-i îngăduiţi a călca şi a strica locul de fînaţ. După care cercetare ce veţi face, să le hotărîţi prin carte de giudecată la parte ce să va căde, ca de nu s-ar odihni vreo parte şi ar vre să mai jăluiască, să vie la divan.

Aceasta scriem.

1787 maiu 18.

Arh. St. Buc., Mitrop. Moldovei, pach. VIII, doc. 49.
Orig., pecete aplicată. O copie, ibidem, Ms. 524, f. 54—54v.

549

21 mai 1787

Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, împuterniceşte pe egumenul schitului Dumbrăviţa să oprească pe locuitori de a tăia dumbrăvile de pe moşiile schitului, fiind liberi să ia lemne numai din pădurile mari.

Io Alexandru Ioan Ipsilant voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce, după obiceiul pămîntului şi după hotărîrea domneştilor condici, rădiurile şi dumbrăvile de-a pururе au fost şi sînt oprite şi apărate de

https://biblioteca-digitala.ro

stăpînii moşiilor ca să nu să taie de către nime, drept acie s-au dat această carte a domnii mele rugătoriului nostru Macarie, stareţul de la schitul Dumbrăviţa, din ţinutul Tecuciului şi omului ce-l va orîndui vechil, cu care să fie volnic a apăra rădiurile di pă moşie Dumbrăviţa ce zisă că are schitul la ţinutul Tecuciului, ca să nu să tai de către nimene alţii fără' de învoiala stăpînului moşiei, iar codru mereu de va fi, să nu fie oprit, ce să aibă voi a tăia fiieşticini.

La care poroncim domnie me dumneavoastră ispravnici de ţînutul Tecuciului, de vor fi rădiuri sau dumbrăvi, sau[1] daţi mînă de agiutor vechilului de la schitul Dumbrăviţa, spre a să păzi şi a să urma poronca domnii mele, priveghind ca să nu să asupriască cineva piste hotărîre aceasta. Iar avînd cineva a răspunde asupra acei moşii, cu scrisori, dovezi ce vor ave, să vie de faţă la divanul domniii mele.

Aceasta poroncim.

1787 maiu 21.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., Mitropolia Moldovei, pach. VIII, doc. 50.
Orig.

550

⟨Iaşi,⟩ 6 iunie 1787

Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamaţia locuitorilor din Poiana Lungă (Botoşani) împotriva cluceresei Catrina Balş, arendaşa moşiei Protopopenii, pe care-şi au ei sămănături, că a pus pe sătenii din Joldeşti să le ia pămînturile.

Io Alexandru Ioan Ipsilanti voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincioşi boerii domniii mele, dum⟨neata⟩ Costandin Crupenschi biv vel paharnic ⟨i⟩ dum⟨neata⟩ Iani Cara biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate!

Iată, vi s-au trimes jaloba ce au dat domniii mele sătenii din Poiana Lungă ot Botoşani, din cari pre largu veţi înţălegi toată pricina.

Deci fiindcă jăluitorii anată că la locul unde să află ei trăitori ar fi tot codri, iar de hrană n-ar fi avînd, şi mai înnainte acea Poiană Lungă cu împresurare stăpînindu-să de mănăstire Pobrata cu nume de Potropopeni, toată hrana lor şi fînaţul făce pe ace moşie Potropopenii, nefiind sat pe dînsa; iar apoi cu giudecată luîndu-să ace bucată de loc de la mănăstire Pobrata, fiind înpresunată din moşie Icuşenii a schitului Vorona ot Botoşani şi fiindcă dumneaei cluceresa Catrina Bălşoai ar fi ţiind cu anul ace moşiie Potropopenii, cum ar fi văzut că au rămas ace bucată de loc de undi le sînt casăle la stăpînire schitului, ar fi pus pe sătenii dum⟨neaei⟩ din Joldeşti de le-ar fi luat pămînturile în cari îşi făce hrana lor şi le-ar fi anat aciia şi pe jăluitori niciacum nu i-ar fi îngăduind să să hrănească sau să-şi facă fînaţu pe ace moşiie, pentru care au cerşut dreptati la domniia mea.

Deci scriem dumneavoastră să cercetaţi pricina aceasta şi dovedindu-să jaloba lor adivărată, apoi pămînturile acele ce le vor fi luat aciia le veţi lua

[1] Corect: să.

https://biblioteca-digitala.ro

dumneavoastră şi le veţi da jăluitorilor. Nici nu pot aciia ca să le ia pănă cînd să vor părăsi. Şi cînd aceştiia nu vor fi avînd loc de a-şi face hrana lor pe moşiia unde trăesc şi moşiia Potropopenii va fi în mijloc, între moşia Joldeştii şi între Poiana Lungă, dumneavoastră îi veţi împărtăşi şi pe dînşii ca să-şi facă fînaţu şi altă-hrană a lor, odihnindu-i ca să nu mai jăluiască.

Aceasta [1].

1787 iuni 6.

(Pe verso :)

Credincioşi boerii domniii mele, dum(nealui) Costandin Crupenschi biv vel paharnic i dum(nealui) Iani Cara biv vel paharnic, ispravnici dă ţinutul Sucevii, datis zdraviem.

Sătenii din Poiană Lungă.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Vorona, pach. I, doc. 34.

Orig., pecete aplicată. O copie, ibidem, Ms. 1184, f. 15—15v.

551

20 iunie 1787

Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să împlinească, potrivit ponturilor, venitul de la locuitorii de pe moşia Braniştea, a mănăstirii Slatina, care au refuzat să dea egumenului avaetul de casă şi dijma din păpuşoi.

Io Alexandru Ioan Ipsilant voevoda, bojiu milostiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincioşi boerii domniei mele, dumneavoastră Costandin Crupenschi, biv vel paharnic i Ianachi Cara, biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

---

[1] La 10 iulie, acelaşi an, Alexandru Ipsilanti revine asupra chestiunii şi porunceşte ispravnicilor de Suceava : „Iată jaloba ce au dat domniii mele oamenii din satul Poiana Lungă ot Botăşani, pentru că moşie pe cari să află ei şezind cu casă iaste tot codru şi nu are loc de hrană, ce toată hrana lor o făce păn' acum pe o moşie Potro(po)penii a mănăstirii Probata, de la ţinutul Sucevii, iar acum o ţine cu anul de la mănăstire clucereasa Catrina Bălşoai şi nu-i îngăduieşte a-şi face ţarinile i fînaţile şi altă hrană a lor pe moşiia aceia, s-au trimis dumneavoastră, din cari pre larg veţi înţălegi pricina.

Deci fiindcă pentru pricina aceasta vi s-au poruncit prin carte gospod, ce vi s-au mai scris la trecuta lună iuni, în ce chip se urmaţi şi se odihniţi pe jăluitorii aceştia şi acum din jaloba lor se vedi că nici o urmare (doc. rupt), pecum v-am poruncit domniia mea n-aţi făcut, căci, ca nişte dregători ce sinteţi, trebuia precum aţi găsit a fi cu cale să hotărîţi şi să-i odihniţi, iar nu să umblaţi scriind pe la clucereasa Bălşoai şi să faciţi jăluitori să vie pe la Eşi cu cheltuială cînd iaste şi vreme lucrului. Pentru aceia cu dreptate era acum să s(e) triimită om gospod ca să plinească de la dumneavoastră toată cheltuiala jăluitorilor, ca de la unii ce n-aţi urmat precum v-am poruncit, dar, di această dată am trecut cu videre şi iată că vă scriem să odihniţi pe jăluitori precum vi s-au poruncit mai înnainte, ca să nu ne mai jăluiască, căci dacă şi după aceasta vor veni de ne vor mai jălui, arătînd că tot nu i-aţi odihnit, apoi să ştiţi că să va triimiti om gospod de va plini de la dumneavoastră toată paguba şi cheltuiala jăluitorilor. Iar de va fi pricina într-alt chip, se avem înştiinţare. Aceasta scriem" (Ibidem, doc. 32).

https://biblioteca-digitala.ro

Să face dumneavoastră ⟨ştire⟩ că domniei mele ni-au jăluit Macarie, egumen de la mănăstire Slatina de la acel ţinut, arătînd că acolo are mănăstire o moşie pe Bistriţe, anumi Branişte, şi oamenii ce sînt şezători cu casă pe moşie nu s-ar fi supuind ca să-şi de avaetu de casă şi dijmă din păpuşoi, după cum veţi înţelegi din răvaşul de jalobă, care s-au triimis.

Pentru care cerşind egumenul ca să nu să păgubască de venitul moşiei, iată scriem dumneavoastră să cercetaţi şi, fiind jaloba egumenului adevărată, apoi după dreptate ce a fi cu dreptul după hotărîre ponturilor să împliniţi de pe la acei pricinuitori şi să daţi egum⟨enului⟩, ca să nu să păgubască mănăstire de drept venitul ei, odihnind pe egumen cu dreptate ce va avea, ca să nu mai jăluiască.

Aceasta scriem.

1787 iun⟨ie⟩ 20.

⟨Pe verso :⟩ Credincioşi boierii domniei mele, dum⟨nealui⟩ Costandin Crupenschi biv vel paharnic i dum⟨nealui⟩ Ianache Cara, biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Socevii, datis zdraviem.

Mănăstirii Slatina.
Procit vel logofăt.
S-au trecut la condică,
Andrii condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 19.
Orig., pecete aplicată.

552

12 august 1787

Dimache Ţicău din Botoşani reclamă domnitorului că în cele 4 silişti pe care le are la ţinutul Fălciu este supărat de unii răzeşi care au cumpărat vii şi nu-i dau dijma şi cere să se dea poruncă paharnicului Grigoraş Costache să-i hotărască părţile de moşie, spre a se putea judeca.

Preînălţate doamne,

Jăluesc măriii tale că pentru părţile mele de moşie ce am în 4 silişti la ţînutul Fălciiului, prin jaloba ce am dat măriii tale, cerînd ca să mi se hotărască, mi s-au făcut luminată cartea măriii tale cătră dum⟨nealui⟩ pah⟨arnicul⟩ Grigoraş Costache. Dar fiindcă mai am deosebite pricini de giudecăţi cu răzeşii, cu un preotul Gavril Cociorvă pentru 3 pogoane vie ce sînt pe partea me de moşie şi le-au cumpărat el şi acum, pricinuieşti a-mi da dejma cu cuvînt că ar fi cumpărat-o cu loc cu tot, cum şi cu un diiacon Afteni, iarăşi pentru altă vie ce-au cumpărat pe părţile mele de moşie, fără ştirea me, şi 14 vedri vin ce-au luat el dejmă iarăşi dintr-o vie cu care n-au avut ⟨nici o treabă⟩ [1] fiind pe

[1] Omis în document.

https://biblioteca-digitala.ro

moşie mea. Şi, deosebit, oamenii ci se află şezetori pe părţile mele nu se supun a-mi da obicinuitul adet de case şi dejma după obicéiu.

Pentru care mă rog măriii tale, fiindcă dum(nealui) pah(arnicul) Grigoraş Costache este rînduit din poronca măriii tale să margă să-mi hotărască părţile de moşie, să mi se scrie deosebită cartea măriii tale cătră dum(nealui) că să mă giudece cu răzeşii aceştie şi după cum va găsi dumnealui cu oale, să-mi de şi carte de giudecată. Cum şi pentru adétiul de oase şi dejma iarăşi pe cît să va dovedi cu dreptul să-mi împlinească, căci fiind acum vremea lucrului şi departe de la moşiile mele păn la Huşi, n-oi pute ducea pe răzeşi la dumnealor ispravnicii ca să mă giudece cu dînşii.

(17)87 avgust 12.

Robul măriii tale,
Dimachi Ţicău din Botăşeni.
(Rezoluţia :) Mergi la dumnealui vel logofăt [1].

avgust 14.

. . . . . [2] clucer.

Arh. St. Iaşi, Documente, pachet XCIX, doc. 9.
Orig.

553

(M-rea Slatina,) 16 septembrie 1787

Antohie Şoldănescu din Rădăşeni se angajează prin zapis către egumenul de la Slatina, care l-a iertat de lucrul boierescului, că va da mănăstirii zeciuiala din pomi.

Adică eu, Antohie Şoldănescu ot Rădăşeni, dat-am adivărat zapisul mieu la mîna sfinţiii sali părintelui Macarie, egumenul svint(ei) mănăstiri Slatinii şi a tot soborul, precum fiindu eu om neputincios şi neavîndu putere oa să lucrez boierescu la mănăstire sau să dau bani după hotărîre ponturilor gospod, am

[1] La 18 sept. 1787, Alexandru Ipsilanti, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor ţinutului Fălciu : „Din jaloba ce-au dat domniii mele acest Dimache Ţicău, care vi se trimite, pre largu veţi înţălegi. Deci, pentru 3 pogoane de vie ce arată că are pricină cu un preotul Gavril Cociorvă, cum şi cu un diiacon Afteni, iarăşi pentru altă vie şi nişte vin ci i-ar fi luat dejmă, cu care n-ar fi avut treabă ; şi, deosebit, oamenii ce sînt şezetori pe părţile sale de moşie nu s-ar fi supuind a da obicinuitul adet de case şi dejma după obiceiu, iată scriem dumneavoastră, aducîndu-i pe toţi acie înainte dumneavoastră, să cer(ce)taţi cu amăruntul pricinile acestea şi, după cum veţi găsi a fi cu dreptate, să le hotărîţi prin giudecată, dînd şi carte de giudecată la partea ci să va căde şi, după giudecată, ceea ce-a fi drept de împlinit să împliniţi, odihnind pe jăluitor cu dreptate ce i să va căde, ca să nu mai jăluiască" (Ibidem, doc. 10, orig.).

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

venit la mănăstire şi me-am jeluit nepotinţa me. Şi părintele egumen şi cu soborul şi-au făcut milă şi m-au ertat pentru adetiul ce era să dau mănăstirii pe anu, iar cît pentru pomet ce este al mieu, cîndu a da Dumnedzeu să facă roadă, să aibu a da zăciueala la mănăstire fără pricină.

Şi pentru credinţa me-am pus şi degitul.

1787 sept(emvrie) 16.

Eu Antohie Şoldănescu ot Rădăşeni

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 161.
Orig.

554

Roman, 26 ianuarie 1789

Divanul de la Roman dă carte de încuviinţare vistierului Lăscărache Roset să oblige pe locuitorii de pe moşiile Mărăţăi de peste Vale şi Mărăţăi, parte din tîrgul Piatra, să-i dea venitul: negustorii cu dughene şi circiumi după învoiala ce au, iar ceilalţi locuitori cîte 2 lei de casă şi dijma din produse.

De la a ei c(hezaro) c(răieştii) înpărăteştii măriri.

Divanul Romanului.

S-au dat carte divanului cinstit dumi(sale) vist(iernicului) Lascărache Ros(et) i vechilului dumi(sale) ce-l are asupra moşiilor dumi(sale) Mărăţăii de piste Vale i Mărăţăii parte din tîrgul Pietrii, cu care să fie volnic a lua şi a strînge tot venitul numitelor moşii după ponturile şi obiceiul vechi a pămîntului şi după tocmala ce au cu dum(nealui) vist(iernicul), adică:

De la neguţătorii ce au dugheni i crîşme pe moşie dumi(sale) vist(iernicului) să aibă a lua după tocmala ce au avut cu dum(nealui), iar de la ciialanţi gospodari să aibă a lua cîte doi lei şi dejmă din a zece ori din ce sămănături vor avę pe numitele moşii; din stupi să aibă a lua din 50 unul, iar fiind mai puţîni să ei cîte o para de stup; pe stînjenul de fîn ce or ave fiişticini pe aceli moşii să li ei cîte 2 parale de stînjen dijma; iar de or fi avut tocmală cu stăpînul moşiilor într-alt chip, să să urmezi după tocmala ce-au făcut; cum şi dreptile rămăşituri din adet i alte datorii drepti ce ar fi asupra lor, iar să aibă a-şi înplini, însă să s(e) feriască de a nu asupri pe lăcuitori din ceia ce a fi cu dreptul.

Pentru care să poroncęşti şi voaî, lăcuitori ce vă aflaţi pe numitele moşii a dumi(sale) vistier(ului), să plătiţi dreptul adet după vechiul obiceiu a pămîntului acestuia şi după tocmala ce aţi avut, cum şi alte orice rămăşituri din anii trecuţi şi datorii ce or fi asupra voastră să le plătiţi, căci pentru carele să va arăta nesupus şi înpotrivitor a plăti ceia ce a fi drept, s-au scris cinstit dumi(sale) isprav(nicului) de ţînutul Niamţului pe unii ca acie să-i supue şi să facă înplinire.

26 ghe(na)r(ie) 1789, Roman.

P. . . . . ;[1] Constandin Balşi ban; Dimitrachi . . . .;[1] ban.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. LXIV, doc. 6.
Orig., pecete aplicată.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Roman, ianuarie 1789

Boierii divanului de la Roman împuternicesc pe egumenul de la Precista să strîngă venitul de la oamenii de pe moşiile mănăstirii din ţinutul Neamţului, cărora le porunceşte să-şi achite rămăşiţele din anii trecuţi.

De la a ei c(hezaro) c(răieştii) împărăteştii măriri.

Divanul Romanului.

S-au dat cante divanului egumenului de la mănăstire Precista din Roman i vechilului ce-l va rîndui egumenul pe la acesti moşii a mănăstirei, anume Bodeştii i Verşăştii i Galbinii i Porceştii, de la ţînutul Niamţului, cu care să fie volnic a lua şi a strîngi tot venitul din tot locul cît cuprindu hotarăle numetelor moşii, după ponturile vechi a pămîntului acestuia care s-au urmat şi păr acum. Cum şi dreptile rămăşituri din adet ce are pe la unii din lăcuitorii acelor sate, din anii trecuţi, iar să aibă a-şi împlini, însă să s(e) feriască de a nu asupri pe lăcuitori afară din aceia ce a fi drept.

Pentru care dar, iată să poronceşti şi voaî, lăcuitori din numiteli sati a mănăstirei, să vă supuneţi a vă plăti dreptul adet după obiceiu vechi a pămîntului, cum şi rămăşiturile din anii trecuţi a adetiului i alti datorii ce or fi asupra voastră să le plătiţi toate, căci pentru carile să va arăta cu nesupunire şi nu va plăti ceea ce a fi datori, cum şi adetiul obicinuit nu-şi va da, s-au scris cinst(iţi) dum(nealor) is(pravnicilor) de ţinutul Niamţului ca să-i supue şi să facă şi împlinire.

Ghen(a)r 1789, Romanu.

Paleologă ; Costandin Balş vornic.

Acad. Republicii Socialiste România. Filiala Iaşi. Institutul de istorie, pach. XXX, doc. 75.

Orig., pecete aplicată în ceară roşie.

556

6 aprilie 1789

Locuitorii din satul Moişa dau zapis egumenului de la Rîşca prin care se angajează să nu mai intre cu plugurile în poiana Buda, deoarece mănăstirea le-a dat „alt loc de arat".

La anul 1789, am dat scrisoare noastră, noi satul Moişe, la mîna sfinţiii sale părintelui Veniamin, egumen sfintii mănăstiri Rîşcăi, precum să să ştie că, întrînd în Buda cu plugurile în anii trecuţi, în fînaţul mănăstirii, am arat fără de voe părinţilor. Acum, învechindu-se locul în Buda, ne-am rugat sfinţiii sale părintelui egumen de ne-au dat Secăturile de le-am arat şi am dat această

https://biblioteca-digitala.ro

scrisoare la mîna părinţilor de la mănăstire, că mai mult nu vom mai întra în Buda în fînaţul mănăstirii, numai să ne de acel loc, Secăturile, să ne fie pentru hrana noastră şi mai mult nu vom mai supăra mănăstire [1].

Şi spre încredinţare am dat această scrisoare la mîna părinţilor şi ne-am pus numele şi degetile.

1789 ap(rilie) 6.

Eu Vasile vornic ; eu Alecan ; eu Grigoraş Curcă ; eu Vasile ; eu Toader Gorban ; eu Toader butnari ; eu Crăciun butnariul.

Şi noi toţi setenii ne-a(m) primit cum scrie mai sus.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pachet VII, doc. 3.
Orig.

557

21 aprilie 1789

Carte de judecată prin care se hotărăşte ca egumenul de Tazlău să aibă dreptul de a scoate pe oamenii aşezaţi în curătura de la Cociorvei, deoarece s-a dovedit că nu a fost defrişată de ei în întregime.

Dupe multe şi necontenite jalbe ce au dat oamenii de la mănăstirea Tazlăului asupra sfinţiii sale Zaharii, egumăn de la numita mănăstire, pentru nişte poeni din Cociorveiu, arătînd că sînt curături făcute de fîn şi din topor şi acum egumănul i-ar fi scoţînd dintr-însăle şi nu i-ar fi lăsînd să le are şi să le cosască, s-au fost hotărît dupe rînduiala şi obiceiu pămîntului ca să le ia supt a lor stăpînire şi să dea mănăstirii obicinuita dijmă.

Dar acum, de iznoavă viind la giudecată, s-au dovedit din mărturiia lui Costandin Hanul şi a lui Ghiorghe Toderiţă, săteni de acolo, precum că acolo în Cociorvei, fiind o poiniţă din veac, s-ar fi aşăzat cu lăcuinţa vro cîţiva oameni într-însa şi în cîtă vreme ar fi şăzut acolo, ar fi mai lăngit-o din giur înpregiur, iar de cincisprezece ani încoace, lipsind ei de acolo, au rămas în stăpînirea mănăstirii, şi cum că într-această curgere de vreme de cătră dînşii nici s-ar fi arat, nici s-ar fi cosit, ci numai cît îşi ţinea mănăstirea vitele într-însa.

Deci dar, de vreme că însuşi ei au mărturisit pentru acea poeniţă că au fost făcută din vechi şi acei ce au şăzut numai cît au mai lăngit-o din giur în-

[1] La 22 iulie 1791, isprăvnicia de Suceava poruncea aceloraşi locuitori : „Voi, săteni din satul Moişa. Aice au făcut arătare svinţie sa părintele egumen de la mănăstire Rîşca pentru un munte ce are mănăstire, anume Rusul, cum că-l paşteţi cu bucatile voastre şi nu vă supuneţi a plăti nici un banu la mănăstiri pentru imaşul acestui munte. Pentru cari iată vă scriem să căutaţi să plătiţi imaşul sau mutari după cum viţi pute aşeza cu părintele egumenu, căci mai jeluindu, s-a trimite şi s-a inplini de la voi preţu acelui imaş, ceia ce or fi dîndu alţii streini, şi viţi da şi cioboti. Iar de aveţi ceva a răspunde să viniţi aice faţă cu vechilu egumenului. Aceasta" (Ibidem, doc. 4, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

pregiur, apoi iată, dar, că nu este precum au jăluit ei, adică curătură făcută de dînşii din topor.

Drept aceia am hotărît ca de acum înainte să aibă sfinţie sa egumănu de Tazlău a scoate pe ţărani dintr-acea poiană şi a o lua supt a sa stăpînire şi ţăranilor, ca unora ce şăd pe moşiia mănăstirii, să fie dator a le da locu de hrană aiurea, atît de arat, cît şi de cosit, iar poiana aceia, nefiind curătură făcută de dînşii, să o stăpînească mănăstirea, însă de va avea trebuinţă, iar neavînd, să o dea iarăşi lor să o lucreze cu dijmă.

Şi pentru ca de acum înainte să lipsască pricinile ce era pentru poiana aceia, s-au dat mănăstirii această carte de judecată, ca să poată a stăpîni poiana cu pace despre ţărani.

1789 aprili 21.

Iordachi Crupenschi căminar.

Arh. St. Buc., M-rea Tazlău, pach. II, doc. 13.
Orig.

558

15 mai, 1789

Locuitori din Măcişeni (Covurlui) dau zapis stăpînului moşiei, Gheorghe Şerban, pentru datoria de orz şi griu din dijma anului 1788, pe care o vor preda la vremea treieratului, garantînd unul pentru altul

Adică noi, o(a)min(ii) de Măţişeni [1], dat-am adevărat zapisul nostru la mîna dumnealui cuconului Gheorghi Şarban, precum să să ştii c-am rămas datori cu şasă chili şi şasă demenlii de orzu şi doă chili grîu den dijma di la let 1788, şi acmu neavînd grîu ca să dămu, ni-am rugat ca să ni-aştepti pînă la vreme triirului şi s-o dămu fără nici o pricină.

Şi mi-am iscălit mai giosu şi sîntimu chejaşi unu pentru altu.

1789 mai 15.

Eu Sandu platnic ; eu Neculai Bolocan platnic ; eu Antohi Dima platnic ; eu Ion Gligoraş platnic ; eu Vasîli Dumitru platnic ; eu Ilii Rusu platnic şi chejaşu unul pentru altu.

(Pe verso :) Zapisul Măcişănilor pentru pîne.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CL, doc. 18.
Orig.

[1] Pentru Măcişeni, ţinutul Covurlui.

https://biblioteca-digitala.ro

Roman, 7/18 august 1789

Administrația austriacă în Moldova dă carte de încuviințare vel vistierului Lascarache Roset să oblige pe locuitorii din Cornești și Filipești (Neamț) să-i dea venitul moșiei.

De la c⟨hesaro⟩ c⟨răiasca⟩ administrație a Romanului.

S-au dat această carte a chesaro crăieștii administrații cinstitului boeriu, dumnealui Lascarachi Roset vel vistier, și vechilului ce-l va ave rînduit la parte de moșie ce are dumnealui în hotarul Cornești lor i a Filipeștilor, hotărîte despre părțile răzășilor, ot ținutul Niamțului, ca să aibă a stăpîni și a luoa din a zăce din toaté cele ce vor fi pe driaptă parte dumnealui, după ponturile ce sînt a pămîntului obicinuite.

Drept aceia poroncim dumneavoastră, drégători ai ținutului, pe cei ce nu să vor supuni a da venitul moșiii după ponturi, să-i supuneți înplinind de la dînșii ceia ce va fi cu dreptul. Aceasta.

1789 avgust 7/18, Roman.

B. Metzburg.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCCXIX, doc. 104.
Orig., pecete aplicată.

560

⟨Iași,⟩ 19 septembrie 1789

Cuprinsul unei porunci de la divanul Moldovei către ispravnicii de Iași, pentru a obliga pe locuitorii satului Trifești, de pe moșia Valea Rusului a mănăstirii Neamț, să dea venitul obișnuit.

1789 sep⟨temvrie⟩ 19.

O carte către ispravnicii de ținutul Eșii după jaloba lui Savastie monah, vechil fiind din partea rugătoriului nostru, a precuviosului Paisie, starițul de mănăstire Neamțul, pentru o moșie ce are mănăstire la ținutul Eșii, anume Valea Rusului, pe care este și satul Trifeștii, pe Prut, la ținutul Eșii, și oamenii care să hrănesc și să află săzători cu casă pe numita moșie nu s-ar fi supuind a-și da obicinuit adetiu al moșiii și adetiul casălor, și au cerut ca să i să plinească. S-au scris să cercetezi și să înplinească după hotărîrea ponturilor, să nu să păgubească mănăstirea.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMDCXCV, doc. 28.
Rezumat.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Roman,⟩ 24 iunie 1790

Petre Susan şi Giurgea Vargă din Săbăoani se învoiesc să facă două mori pe moşiile mănăstirii Secu, pe care să le stăpînească trei ani şi patru luni fără a da nici o arendă, iar după aceea să rămînă definitiv ale mănăstirii.

Adică eu Petre Susan i Giurge Vărgă, din sat Săboani di ţinutu Romanului, care iaste moşiia sfintii mănăstiri Secului, dat-am această scrisoare a noastră la cinstită mîna sfinţiii sale părintelui Paisie, arhimandrit şi stareţ sfintelor mănăstiri Neamţul şi Săcul, şi la tot soborul sfinţiii sale, precum să să ştie că, după multă rugămintea noastră ci am făcut, ne-au ⟨în⟩voit sfinţiia lor ca să facim dooă mori pe moşiia Săbooani i pe Berindeşti, în izvoarăle ci sînt pre aceste moşii, cu a noastră cheltuială, atît facire morilor, cum şi a iazurilor. Cari mori, după scrisoare ci avem de la sfinţiia sa părintele arhimandritul, să avem a le avea la stăpînire cu tot venitul lor di la velet 1790 iuli 1 şi pănă la trii ani şi patru luni, nidînd nimic nemăruia, nicicît de puţin, ori di să va vinde moşiia, ori ba. Iar după împlinire a aceştii vadele, să fie morile aceste cu tot a mănăstirii şi noi să nu avem nici o treabă, ci mănăstire să-şi ia tot venitul în toată vremea.

Şi iarăşi ne-am legat cu scrisoare aceasta ca, cînd să vor da morile la stăpînire mănăstirii după vadeaoa ci să arată mai sus, să fie grijite bine, atît morile, cum şi herăle morilor şi iazurile, iar nu stricate şi hîrbuiti, pentru cari să aibă mănăstire a ne apuca să le facim după cum să cuvini. Iar di vom întîrziia cu facire morilor mai mult, mănăstire să nu aibă a căuta sau a aştepta mai multă vreme, fără numai pănă la vadeaoa ci am pus mai sus.

Şi spre încredinţare a aceştii scrisori a noastre ne-am pus degitile.

Eu Petru Susan ot Săbooani diplin răspunzător mănăstirii ; eu Giurgea Vărgă ot tam aséménea ; şi unul pentru altul chizeş.

Şi viindu aceşti numiţi aice faţă, la căpităniie, cu voia şi priimire lor, am iscălit şi sintem martori la această tocmală.

1790 iuni 24.

Ilii biv căpitan lef⟨e⟩ci⟨i⟩ ; Mihălachi Manu ⟨?⟩

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. LVI, doc. 47.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

28 noiembrie 1790

Locuitorii din Băleni (Covurlui) dau zapis lui Gheorghe Şerban, stăpînul moşiei, ca, pentru dobînda la suma de 72 lei cu care i-a împrumutat, să-i are 4 chile de orz, să-l secere şi să-l treiere, iar în caz de neîndeplinire să plătească banii cu dobînda de „zece în doisprăzece".

Adică noi, săteni ot Băleni, dat-am adevărat zapesul nostru la mîna dumisale cuconului Gheorghie Şerzan[1], pecum să să ştii că ne-am rugat dum(isale) de ne-au făcut bine cu 72 lei, adică şaptezeci şi doi lei, păn la Sfeti Costantin şi Elenii, şi atunce să-i dăm dumisale banii cu mulţemită. Şi pentru facere de bine, ne-am apucat noi tot satul ca să arăm dumisale patru chile de orz, însă cu sămînţa dumisale, dar datori să fim a da noi sămînţa şi pentru patru chile de orz să aibă dumnalui a ne da trii chile şi giumătate de păpuşoi în locul orzului, şi noi să-l săcerăm, să-l trierăm, pănă cînd l-om băga în gro(a)pă.

Iar cîndu noi nu n(e)-om ţine de cuvînt şi n-om ara, să avem a răspunde şi a plăti di pe cum a da chilla de orzu ce ar fi sămănate la Băleni. Cum şi pentru bani, de nu i-om da la zio însămnată, să aibă a îmbla banii cu dobî(n)dă zece în doisprăzece.

Şi pentru mai bună credinţa, ne-(a)m pus numele şi degetele, ca să se cr(e)ază.

1790 noemv(rie) 28.

Eu Gavril Zuzinchi plantic ; eu Ştefan Gligoraş platnic ; eu Ion Ursul platnic ; eu Ştefan Sava platnic ; eu Ştefan Podaşca platnic. Şi noi tot satul platnici.

Erei Pălade am fost faţă.

. . . . . [2] martor.

Cu zisa numiţilor de mai sus numit am scris şi sînt martor,
Alexandru Cepraga.

Arh. St. Iaşi, Documente, pachet, CL, doc. 19.
Orig.

563

18 martie 1791

Un număr de ţărani, bejenari din diferite părţi, dau zapis de învoială egumenului de la mănăstirea Neamţ spre a se aşeza pe moşia Mogoşeşti (Roman) dînd dijma din produse şi lucrînd douăsprezece zile de boieresc.

† Adică noi, oameni(i) bejănarii carei mai gios ni-am pus numele şi degitile, dat-am scrisoarea noastră la mîna sfinţiii (sale) părintelui Paisie, arhimandrit şi staret sfintii mănăstiri Neamţul, şi a tot soborul, precum să

[1] Corect : Şerban.
[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

s(e) ştie că ni-am rugat să ne aşăzăm pe moşie sfintei mănăstiri, anume Mogoşăştii, ce iaste pe Sirăt, în ţinutul Romanului, cu tocmală, adică pentru mai bună odehna noastră să avem a o ţine cu gardul pe hotar, partea din sus de-a pururea şi în giumătate să fie popritä pentru lucrul ţarinii, iar giumătate pentru imaş ; şi cînd s-ar întîmpla a să muta lucrul ţarinii pi pantea din gios, gardul ce iaste pe hotar partea den sus tot să fie bun şi păzit întreg.

Şi într-această giumătate de moşie ce iaste în lucraré să avem voie a ne popri fieştecare ogoară cîte ni-ar trebui să le putem lucra, poprindu-şi mai întîi mănăstirea. Şi după ce ne vom popri toţi sătenii cît ne-ar trebui şi ar mai rămînea loc slobod într-acea giumătate, să-l dea părinţii cui vor vrea, ca să nu rămîe locul nelucrat. Iar de ogoarăle ce vom popri noi de la anul înainte, de s-ar întîmpla să nu putem a le ara noi şi ar rămîne nelucrate, să avem a da cîte patru părale de prăjină, dejmă.

Cum şi pentru jitar, noi să avem purtare de grijă să-l tocmim.

Aşijderea şi fînaţul ce iaste pă moşie Băiceni piste Siret, să avem a ţine cu gard, cît iaste trebuinţă de gard de-a pururé şi din fînaţul acesta să aibă părinţii a ne da parte fieştecăruia, adică fruntaşilor patru fălci, al doile trii fălci, al triile doao fălci, al patrule, celui cu totul sărac, una falce ; şi mai trebuindu-ne noao fînaţe şi avînd părinţii de vînzare, preţul ce or da streinii să dăm noi şi să ne protimisim noi a cumpăra. Iar întîmplîndu-se ca să înéce pohoiul fînaţul, mănăstirea să nu fie supărată a ne da alt fînaţ, aşijderea şi de să va lua împărătesc. Iar jitariul ce va fi de paza fînaţului, să aibă părinţii a-i da iarbă cum să va pute tocmi cu dînsul, iar pentru mîncoare să avem noi a purta de grijă.

Şi într-această tocmeală noi încă să avem a lucra d(oaospră)zăci [1] zile după ponturi, adecă pentru patru zîle să facem falce de (fîn şi să) [1] dăm gata cu îngrădit cu tot, iar opt zîle să le lucrăm la ce ne va pune părinţii, însă cu mîncarea noastră. Iar care s-ar întîmpla să nu facem falcea din nebăgaré de seamî sau să va lăsa să putrezască nerădicînd-o la vréme, atuncea să aibă părinţii stăpîniré a-şi împlini din fînaţul nostru, dintr-acelui ce n-au făcut falcea.

Aşijderea să dăm şi dejma de a zăcea din toate şi, pănă nu vor lua părinţii dejmă, din noi nimeni să n-avem voia a ne rădica pîinea de pe ţarină sau orice feli de dijmă. Iar dijma fînului să o plătim cîte doao părale pe stînjin, după cum plătesc şi lăturaşii.

Şi osebit de aceste, fiindcă ne hrănim pe doao moşii, ni-am priimit ca să ducem podvoadă la mănăstire o dată într-un an, cu carăle noastre, cine cu cîţi boi va ave şi cu toată gătirea lor şi să mai avem a face doao clăci de pluguri, cu cîte pluguri să vor afla în sat, însă una primăvara şi una toamna. Şi dintr-aceste slujbe de să va întîmpla a să face iarna, să aibă părinţii a ne da fîn la boi ; iar cei ce n-au boi, să facem clacă cu mîinile.

Şi osebit de aceste, fiindcă avem trecirea pe podul mănăstirii de-a pururea şi plata trecu(tu)lui ni-au lăsat părinţii pentru că ni-am apucat să avem purtare de grijă a podului, adică cînd va fi Siretiul mare să dăm oameni de agiutor spre pază ca să nu-l ia Siretiul, aşijderea să facem şi podelilé podului şi grinzile şi orice agiutor ar trebui la pod, osebit de dubase şi de otgoane şi să mai avem purtare de grijă să tocmim şi podurilé piste băltile Ţigăncilor, iar cînd ar trebui a să face de iznoavă, să aibă mănăstirea a cheltui. Însă

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

cînd ni-ar face de ştire părinţii ca să toomim podurile sau alt agiutor şi noi nu vom merge, de s-ar întîmpla a să face vreo pagubă, noi să avem a răspunde.

Şi fiindcă să fac mori pe numita moşie, să avem a da agiutor la ezit, avînd trebuinţă şi noi de măcinat, şi părinţii să aibă a ne face rînd la moară, dînd şi noi vamă cea obicinuită.

Şi noi să nu avem a primi oameni făr' de ştirea părinţilor, iar de s-ar întîmpla să s(e) arate vreun om cu năravu rău sau turburătoriu şi împotrivitor, noi să-l avem a-l scoate din sat.

Însă ni-au arătat părinţii şi aceasta, că dumbrava s-au vîndut mutare osebită de imaşul dobitoacelor celor mari, şi cei ce avem oi, de vom vrea să dăm preţul ce vor da cei streini, noi să ne protimisim a cumpăra ; aşijderea şi primăvăratu.

Şi toate aceste ce să arată mai sus, încredinţîn-du-le cu iscăliturile noastre, ni-am priimit a le păzi cu lucru deplin făr de păgubire şi făr de supărare părinţilor.

Iar cînd nu ne vom ţine de tocmala ce am făcut şi ne vom (îm)potrivi şi s-ar face păgubire mănăstirii, atuncea cu scrisoarea noastră să aibă părinţii putere a ne scoate de pe moşie şi noi să n-avem nici un cuvînt de răspuns, ori la ce judecată s-ar fi întîmplat şi a tot lucrul ce să arată mai sus.

Anul să începe de la Sfîntul Gheorghe.

1791 mart 18.

Eu Ioan Nistor rusul ; eu Dumitru Botezatu zet lui ; eu Simion, unchiul lui Dumitru ; eu Ioan Olteanul ; eu Obreja Rădeanul ; eu Manole Florea ; eu Toader Prisacă ; eu Gheorghe Otea ; eu Lupul Stoian ; eu Filip Blaga.

Şi noi toţi sătenii.

Iată şi noi aceşti doaozăci liude ce ni-am mutat din satul Drăguşani ot ţinutul Sucevii, tot pre această moşie, prin ştire măriii sale lui vodă şi a domniilor sale ispravnicilor, din bună voia noastră şi fără de nici o silă ni-am priimit a urma întocma la toate cele scrise în zapisul acesta, după tocmala ce au făcut cu mănăstirea oamenii ce s-au aşezat mai înainte, precum arată mai sus.

Şi noi vornicii satului şi fruntaşii, la vremea lucrului ce ni-am legat ca să lucrăm mănăstirii, să avem a scoate pe oameni cu a noastră silinţă, fără supărarea părinţilor.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. XXIV, doc. 14.
Copie.

564

(Iaşi,) 5 aprilie 1791

Divanul Moldovei dă carte de încuviinţare biv vel stolnicului Iordache Panaiti să oblige pe locuitorii moşiei Maşcăuţi şi o parte din Ciofeni, să-i dea dijma din produse şi să-i lucreze zilele de boieresc.

De la divanul cnejiei Moldaviei.

Datu-s-au această carte a divanului dumisale Iordachi Panaiti biv vel stolnic şi omului dumisale ce-l va avea rînduit vechil şi purtătoriu de grijă

https://biblioteca-digitala.ro

pe moşiile dumisale Maşcăuţii şi o parte din Ciofeni, ce sînt la ţinutul Orheiului, ce are cu scrisori şi stăpînire veche, să fie volnic cu carte aceasta a lua şi a strînge venitul de a zăce din toate pe obiceiu, după hotărîrea ponturilor ce sînt în visterie cu pecete gospod, însă din ţarini cu piini i din fînaţ i din grădini cu legumi ce vor fi de neguţitorie i din livezi cu pomi i din bălţi cu peşte şi din prisăci cu stupi să ia din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte una para de stup, după condică. Aşijdere şi pentru oamenii oare vor fi şăzători cu casă pe numitele moşii, Maşcăuţii şi parte din Ciofeni, să aibă a lucra zilele boerescului pe an după hotărîrea ponturilor.

Pentru care să scrie şi dumneavoastră, sărdari de Orhei, ca pentru cei ce s-ar hrăni pe numitele moşii şi nu s-ar supune a da obicinuitul adetiu, pe unii ca aceia să-i supuneţi a urma, înplinind de la dînşii ce va fi cu dreptul, ca să nu să păgubască dumnealui stolnicul, iar mai mult piste ponturi să nu îngăduiţi a să supăra vreunul. Iar avînd cineva mai mult a răspunde, dumneavoastră să cercetaţi şi, de nu-i veţi pute odihni acolo, cu scrisori dovezi ce vor avea, prin zi de soroc ce le veţi pune, să vie la divan ca să li să hotărască.

1791 apriI⟨ie⟩ 5.

. . . . [1], ... [1] vor⟨nic⟩ ; . . . spatar ; Co⟨nstan⟩d⟨in⟩ Grece⟨anu⟩ vornic ; Con⟨stan⟩d⟨in⟩ R⟨o⟩s(et) vornic ; . . . . . [1] vornic.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CCXII, doc. 47.
Orig.

565

⟨M-rea Neamţ,⟩ 8 iunie 1791

Egumenul mănăstirii Neamţ cere ispravnicului de ţinutul Neamţ să poruncească locuitorilor din Valea Albă a nu mai face stricăciuni pe moşia Tîmpeşti şi celor din Grumăzăşti, Tîrpeşti şi Topoliţa să nu păşuneze vitele pe moşiile Gemeni şi Giurgeşti, iar cei din Oşlobeni să repare iazul de la Tîmpeşti în contul zilelor de boieresc.

Cu smerită plecăciune mă închin dumitale arhon aga.

Înştiinţăz pe dum⟨neata⟩ pentru oamenii din satul Valea Albă, că pănă acum într-această primăvară în cîteva rînduri pi furiş ni-au stricat gardul ce l-au pus oamenii mănăstirii dispre satul lor, pe moşiia Tîmpeştii a mănăstirii Neamţului, şi îşi dau drumu vitelor de întră pe moşie şi fac stricăciune şi în fînaţ şi în ţarină ce iaste acolo.

Pentru care mă rog dum⟨itale⟩ ca să scrii dum⟨neata⟩ setenilor de acolo cu tare poruncă, ca să nu mai strice gardul mănăstirii şi să-şi pue şi păstoriu la vite, că pănă acum umblă fără di păstor di fac stricăciune ; şi să faci bine

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

să să scrie şi cătră namisnicul ocolului, ca să facă cercetare cine pune di strică gardul mănăstirii, ca să-i înfrinezi pe unii ca aciia di a face un lucru ca acesta ; şi să aibă voe şi oamenii mănăstirii, di vor mai găsi vite pe moşie mănăstirii, să le închidă şi să le globească pentru stricăciune ce fac.

Deosăbit mă mai rog dum(itale) ca să ne mai scrii un cinstit răvaş al dumi(tale), prin care să să dea volnicie lui Ichim armaş, ca să margă să scoată pe oamenii din Oşlobeni la Tîmpeşti, ca să-i pue să întărească izitura iazului ce are mănăstire acolo, că iaste foarte slabă, şi cîte zile vor lucra li să va ţiné în samă din cele 12 zile ce au să lucrézi pri an, fiindcă nici o zi n-au lucrat mănăstirii la nici un lucru în primăvara aceasta.

Aşijdere mă mai rog ca să mai scrii di cătră parte dumitale ori cătră vichilul din tîrgul Neamţului, ori cătră vornicii şi sătenii di printr-aceste sate, adică Grumăzăştii, Tîrpeştii şi Topoliţa, ca să-şi păşunézi vitile ce au pi imaşul hotarului moşiilor lor, iar nu pi hotarul moşiii Gemeneştilor şi a Giurgeştilor, care sînt moşii ale mănăstirii Neamţului şi ale mănăstirii Săcului, care n-au sate pe dînsele, fiindcă în tărie intră de păşunează fără de nici o tocmală sau învoială cu mănăstirea loc(ul) ci iaste slobod, pi care acum s-au aşăzat să să văreze oile schitului mănăstirii Neamţului şi nu pot ciobanii nicidecum să să apere de vitele acestor sate, carii sar cu bătae asupra ciobanilor.

Aceste răvăşale făcîndu-să mă rog să să dea pe mîna trimisului ce aduce carte mea la dumneata, ca să le aducă să le dăm în mîna fratelui Chesarie. dichiului, şi prea voi mulţămi dumitale.

Şi sînt al dumitale smerit şi cătră Dumnezău nivrednic rugător,

Paisie arhimandrit şi staret s(fin)t(ei) m(ănăstiri) Neamţului.

1791 iunie 8.

(Pe verso :) Cinstit, de bun neam şi al nostru mare făcător di bine, dum(nealui) arh(on) Manolache Dimachi aga i is(pravnic) de ţinutu Neamţului, cu părintească dragoste să să dea.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. XXIII, doc. 46.
Orig.

566

14 iunie 1791

Socoteala unui stăpîn de moşii pentru numărul şi numele oamenilor angajaţi la cositul finului, din satele Şerbeşti şi Ungureşi (Neamţ), Vasilăuţi (Cernăuţi) şi Petreşti (Iaşi), unii cu plată, alţii drept clacă pentru dobînda banilor împrumutaţi.

Izvod de cîţi bani am dat pe fălci fîn şi cîte fălci s-au cuprins şi la ce oameni anumi s-au dat, după cum să arată în gios.

1791 iuni 14.

https://biblioteca-digitala.ro

Lei	parale		fălci	prăjini
140	—	Zăci oamini din satul Şărbeştii, adecă : Pante Ungurianu i Apostol Butnariul i Toadir Potcianu i Enachi zăt Bejănariului i Toadir Amurăriţii i Andrei Caroto, Vasîli sîn Iftimi i Şărban Plugariu i Flore Rotariu, Vasîli Bejănariu	14	—
40	—	Patru oamini din satul Unguraşi, adecă : Lupul Salahor, i Nistor brat lui i Macoveiu Ungureanu i Vasîli Roclă	4	
220	—	Cincisprizăci oamini din sat⟨ul⟩ Şerbeştii, adecă: Ion Munteanu, i Toadir sîn lui i Sandul sîn lui i Costandin sîn lui i Ioniţă sînt lui i Vasîli Bordeiu i Ion Bordeiu i Ştefan sîn Ion Ungureanu i Toader brat lui i Gheorghi sîn Toadir Ungureanu i Vasîli sîn Moşu i Gheorghi a Moşu i Ştefan brat lui i Ion Cuciuc i Acsînti	22	
400	—	Fac piste tot, iar fălci fac patruzăci la oameni din satul Şărbeştii i Unguraşi ot ţinutul Niamţului.	40	

Lei	parale	La oamenii din satul Vas⟨i⟩lăuţi ot ţinutul Gernăuţi iuli 29.	fălci	prăjini
80	—	Patru oamini ot sat⟨ul⟩ Vas⟨i⟩lăuţi, adecă : Neculai sîn Miron Pitariul i Fodor Chiveriugă şi Vasîli Rusul i Petre Ivaniuc — 23 fălci 40 prăjini	53	28
30	12	Trii oamini ot sat Vas⟨i⟩lăuţii, adecă : Gavril Lis, Petro Parno, Timofti, ficiorul lui Bas .	20	—
80	—	Opt oamini ot satul Vas⟨i⟩lăuţi, adecă : Ştefan Herghelegiu, Anton Huţul, Mihai Moscaliou, Andrei Săminiuc, Macoveiu Andreiu, Iacob Zaharie, Onofreiu Săminiuc i Ion Pucul — 35 ⟨fălci ?⟩ 40 prăjini au cosît	45	50
100	—	Cinci oamini ot Vas⟨i⟩lăuţi, adecă : Ion Bucuros i Vas⟨ile⟩ Horhiciuc, Matei Grama, Mărian Andrei sîn Ion Butnariul — 15 fălci, 40 prăj⟨ini⟩	66	56
100	—	Cinci oamini ot Vas⟨i⟩lăuţi, adecă : Onofreiu Croitoriu, Petre Croitoriul, Ion Nedelca, Ştefan zăt lui Sămani, Stoian zăt lui Miron Pitariul — 24 fălci au cosît	66	56
790		Fac piste tot ou Şărbeştii i Unguraşii i Vas⟨i⟩lăuţi, adecă doă sute noăzăci şi doă fălci, iar numai vas⟨i⟩lăucenii sînt să facă 252 fălci şi 30 prăjini, bez mîncare unora, după cum să arată prin deosăbit izvod i bez rămăşiţa din anul trecut.	292	30

https://biblioteca-digitala.ro

Lei	parale	La oamini din satul Petreştii ot ţinutul Iaşi.	fălci	prăjini
15	—	S-au dat la patru ficiori, adecă : Vasile Tălmaciu doă, Manolachi Bondariu una, Gligoraş Iacob una, Trohim Cojocariu una	5	
81	—	S-au dat la 19 oamini ot satul Petreştii, adecă : Gheorghi Buhăescu i Costandin Bădănău pe 4, Andronachi Buhăescu i Ioniţă Dascălu pe 4, Ştefan sîn lui Costandin Chilug pe 1, Ioniţă Bondariu pe 1, Gavril Bădănău i Ion Ghizdavăţu pe doă, Radu Muntianu pe 1, Gheorghi Stănpu pe 1, Vasili Ursului vornic pe 1, Dumitru Chiperi i Vasili zăt lui Chiperi pe 2, Toadir Rusul pe 1, Dumitraşcu Role pe 3, Ioniţi sîn Gheorghi Cioban pe 2, Savin Sugale pe 2, Ştefan Chilug pe 1, Ursul vornic pe 1 .	27	—
		Cîte fălci au făcut oamenii din Petreşti clacă. ⟨17⟩91 iuli 1.		
—	—	Ilii Iacob, brat lui Gligoraş Iacob ficior, pentru dobînda a 40 lei să facă	2	—
		Cîte fălci au făcut ruşii ot Vas⟨i⟩lăuţi i oaminii ot satul Petreştii de clacă, 1791 iuli 2.		
—	—	Toţi oaminii din satul Petreştii i de la Vas⟨i⟩lăuţi, o samă de oamini ce au venit	30	40
—	—	Fălci ce s-au cosît de armanu cu nebăgare de samă tot pe moşia me	8	—

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XXVI, doc. 4.
Orig.

567

⟨Socola,⟩ 5 septembrie 1791

Stareţa mănăstirii Socola dă chitanţă vornicului Ilie de primirea dijmei în bani pentru via ce o are, pe baza învoielii.

7 lei adică şepti lei, au plătit vornicul Ilie dejma pi vie ci ari pă moşîe mănăstirii Soocla, după zapis ci ari cu tocmală.

Şi am dat acest sinetu cu pecete mănăstirii Socola, stariţa Martha [1].

1791 sept⟨emvrie⟩ 5.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. III, doc. 47.
Orig., pecete aplicată.

[1] Din aceeaşi zi : „8 lei, adică opt lei au plătit dumnaei vorniceasa dejmă pi vie ci ari pi moşîe mănăstirii Socola, patru pogoane de la Coriul, după zapisul

https://biblioteca-digitala.ro

1 ianuarie 1792

Locuitorii din satul Zamostia (Suceava) dau zapis egumenului mănăstirii Rîşca, obligîndu-se să dea dijma din curăturile făcute de ei, pe care să le stăpinească fără a le putea vinde cuiva.

Preotul Costandin împreună cu tot satul Zamostiia, moşiia sfintei mănăstiri Rîşcăi, dat-am această scrisoare a noastră la cinstită mîna sfinţiii sale părintelui Vanlam, egumenul sfintei mănăstiri Rîşcăi, precum să se ştie că, făcînd noi cîţiva din săteni curăţituri din pădure cu toporul pe moşiia Zamostiia, să le stăpînim noi cei ce le-am făcut, iar să le vindem unii la alţii să n-avem voe a le vinde, căci pe urmă să tîmplă multe pricini şi judecăţi şi să supără şi stăpînii moşii din pricina vînzărilor, că sînt unii din oameni, dacă-şi fac curăţituri, le ţin că este moşiia lor ; şi mănăstirea să-şi ia zeciuială dintr-acele curături, după obiceiul pămîntului.

Şi pentru credinţă eu am iscălit şi tot satul Zamostiia.

1792 ianuar 1.

Erei Costandin ot Zamostie.
Băncescul.
Simion ; Gherman şi tot satul.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. XXV, doc. 4.
Orig.

569

⟨Iaşi,⟩ 30 aprilie 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, încuviinţează egumenului de la Slatina să-şi strîngă venitul de pe moşiile mănăstirii şi porunceşte ispravnicilor ţinuturilor să aducă la ascultare pe locuitorii nesupuşi.

Io Alexandru Costandin Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

S-au dat cartea domniii mele cuvioşiii sale, egumenului de la sfînta mănăstire Slatina, din ţinutul Sucevii, şi la vechilii ce-i va rîndui, să fie volnici cu cartea domniii mele a lua şi a strînge venitul de pi drepti moşiile mănăstirii ce va ave în ţara domniii mele, după hotărîrea ponturilor cu pecetea gospod, poruncind şi voaî tuturor lăcuitorilor ce veţi fi şezînd pe moşiile numitii mănăstiri, să vă supuneţi a da adetiul obicinuit fără de nici o împrotivire.

---

ci ari cu tocmeală. Şi am dat acest suret cu pecete⟨a⟩ mănăstiri⟨i⟩ Socola, Stariţa Martha" (Ibidem, doc. 48).

De la 8 septembrie : „10 lei, adică zeci lei au plătit dumneaei logofitesa Hermizeoai dijma pi vie ci ari pi moşie mănăstirii Socola, di pi zapisul ci ari cu tocmală. Şi am dat acest sinet cu pecete⟨a⟩ mănăstirii Socola. Martha Stariţa" (Ibidem, doc. 49).

De la 17 septembrie : „10 lei, adică zăci, au plătit dumnealui Ecovachi Păun dejma pi vie ci ari pi moşie monasterei Socola, di l⟨a⟩ Coriul, dupe zapis ci ari cu tocmeală. Şi am dat acest sînetu cu pecete⟨a⟩ mănăstirii Socola" (Ibidem, doc. 46).

https://biblioteca-digitala.ro

Scriem şi dumneavoastră dregători pe la ţinuturi, pentru acei ce-i va arăta cuviosul egumen sau vechilii cuvioşii sale că să împotrivăsc şi nu să supun a da adetiul, pe unii ca aciia să-i supuneţi împlenind de la dînşii după hotărîrea ponturilor gospod. Dar nici pe egumen s-au vechili să nu îngăduiţi a supăra pe lăcuitori cu cerire de adeti mai mult pisti hotărîrea ponturilor.

1792 apr(ilie) 30 [1]

Procit logofăt.

(Pe verso :)

S-au trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 209.

Orig., pecete aplicată.

570

(Iaşi,) 30 aprilie 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Rîşca împotriva locuitorilor din jurul mănăstirii, pe care să-i oblige să-şi aşeze casele în silişte, cu ţarinele şi imaşul de o parte şi de alta a satului.

Io Alecsandru Costandin Muruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Credincioşi boerii domniii mele, dumneata Iordachi Darie biv vel paharnic i dumneata Lupul Balş biv vel sardar, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Domniii mele au dat jalobă cuvioşîe sa egumenul de la mănăstirea Rîşcăi de la acel ţinut, arătînd că lăcuitorii ce să află lîngă mănăstire cu lăcuinţa nu urmează a-şi face casă la siliştе unde esti loc de sat, ce, răşchirîndu-să, îşi fac casă pe la locurile ce sînt de hrană, de ţarini şi de fînaţi, cu dipărtare una de alta, de pricinuescu multă stricăciune moşiii şi însuşi pentru dînşii strîmtorescu locurile aceli de hrană.

Pentru care scriem dumneavoastră să cercetaţi şi, de va fi aşa, să nu-i îngăduiţi a să înşira făcînd sat cu atîta neorînduială de cuprind numai cu o zădărnicie locul acel hrănitoriu, ci să le daţi poroncă să-şi rădice casăle de pe la locurile unde pot fi ţarini şi fînaţă şi să-şi facă casă unde esti silişti şi vatră de sat, cu cuviinţa ce să cadi a ave apropiere o casă de altă, ca satul să le fie de o parte ţarinilor şi fînaţilor de alta şi loc pentru imaş vitelor de altă parte, ca atunce nici mănăstiréi nu să pricinueşti păgubire şi lor încă le cade mai cu folos.

1792 april 30.

(Pe verso :)

Credincioşi boerii domniii mele, dum(nealui) Iordache Darie biv vel paharnic i dum(nelui) Lupul Balş biv vel sardar, ispravnici de ţinutul Sucevii, datisă zdraviem.

Mănăstirea Rîşca.

Procit logofăt.

S-au trecut la condică.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 7.

Orig., pecete aplicată.

---

[1] Carte identică, dată în aceeaşi zi, mănăstirii Bogdana (Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. XLIII, doc. 2, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 22 mai 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, scrie egumenului de la Rişca să protimisească pe locuitorii satului Moişa la arendarea terenului de izlaz Rişca Mică, pe care l-au avut şi mai înainte, deoarece sătenii au făcut plîngere la domnie că vrea să-l dea banului Matei Milo.

Io Alecsandru Costandin Moruz voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la cuvios rugătoriul nostru Vărlam, egumen mănăstirii Rîşca, sănătate !

Din jaloba ce au dat domniei mele oamenii din satu Moişa din ţinutul Sucevii, care ţi s⟨e⟩ trimete, pe larg vei înţălegi pricina.

Deci fiindcă ei arată că moşie aceste fiind a mănăstirii Rîşca, mai înainte vremi tot ei ar fi ţinut de la mănăstire o vale ce se numeşte Rîşca Mică, ce iaste pe ace moşie, pentru trebuinţa vitilor lor ; iară apoi în anii trecuţi, vînzîndu-se moşie pe trei ani dumisale banului Matei Milu, li-ar fi luat acel loc de păşunat de nu ar fi avînd unde să-şi păşunezi vitile, şi acum, după înplinire vadelii de trei ani, cuviosie ta ai fi vrînd să o vinzi iarăşi banului Milu. Şi au cerut dreptate şi protimisire de a o ţine ei de la mănăstire.

Pentru care iată să scrii cuviiosii tale, de iaste jalobă lor adevărată şi să află şăzători pe ace moşie şi apoi au ţinut-o şi mai înainte cu anul, după dreptate a lor iaste protimisire să o ţiie şi de acum înainte. Deci cuviosie ta o vei da lor după protimisire ce au, iar nu altora streini, odihnindu-i ca să nu mai jăluiască [1].

1792 mai 22.

⟨Pe verso :⟩

Scriem domniia me la cuvios rugătoriul nostru Vărlam, egumenul mănăstirii Rîşca, dati zdravie.

Oamenii din Moişa.

Procit logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pachet. VII, doc. 5.

Orig., pecete aplicată.

---

[1] În aceeaşi zi domnul scrie şi ispravnicilor de Suceava : „Iată vi se trimete jaloba ce au dat domniii mele oamenii din satu Bogdăneşti de la acel ţinut, pentru că acolo pe moşie fiind o vale ce s-ar fi numind Rîşca Mare, tot ei ar fi ţinut-o cu anul, pe jumătate, de la mănăstire Rîşca, de le era pentru fînaţi, iară acum egumenul ce ar fi la mănăstire ar fi vrînd să o dei altora şi ei să rămîie fără de a-şi face finu pentru vitile lor.

Deci să scrie dumneavoastră să cercetaţi şi, de sînt ei şăzători acolo pe moşie şi apoi şi mai înainte tot ei au ţinut ace vale şi au plătit havaetul la mănăstire, protimisire şi de acum înainte tot a lor iaste să o ţie, ca unii ce şedu pe moşie, şi nu pot să încapă alţii streini să o ia. Iară de va fi moşie mare, mai mult decît piste trebuinţa lor, atunce ceia ce va prisosi mai mult o va da egumenul la cei ce vor ave trebuinţă din megieşii înpregiurasi". (Ibidem, doc. 6, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 5 iunie 1792

Vasile Ciudin de la vistierie reclamă domnului că locuitorii de pe moşia sa Petie (Sucoava) nu se supun a-i lucra cele douăsprezece zile de boieresc după nartul stabilit prin ponturi şi cere a se da poruncă ispravnicilor să-i constrîngă la îndatoririle legiuite.

Preînnălţate doamne,

Jeluescu măriii tale că la ţinutul Sucevii, avînd o moşie anume Petie, unde îm⟨i⟩ este şedere, sînt pe dînsa la 60 oameni cu lăcuinţa, care din multa răutate ce este între dînşii nu să supun a lucra obicinuitele doaîsprezăce zile pe anu, după cum ponturile gospod ce am luat din visterie hotărăscu cît să lucreză un gospodari pe zi, ce ei cer ca, cît va putea lucra într-o zi, cu atîta să mă mulţămescu.

Milostive doamne, eu după hotărîre ponturilor priimescu să-mi lucreză şi nu-i silescu să-mi lucreză nici mai mult, nici mai puţin, dar a priimi cît va pute un om a lucra pe zi, nu mă poci mulţămi, cînd elu miergi la lucru aproape cînd este soarile amiazăzi şi să duce la casa sa cu un ceas şi doaî înnainte sfinţitului soarelui.

Pentru care mă rog înălţimii tale, să mi s⟨e⟩ facă luminată carte poroncitoară cătră dum⟨nealo⟩r ispravnici ca să-i supuie a lucra după ponturi zilili boerescului, căci altă nici un folos nu cunoscu de la dînşii, decît că, ca nişte oameni nesupuşi, ară fieştecare unde şi cît îi este voe şi asămine cosăscu fără să mă cunoască pe mini de stăpînitori acii moşii.

Robul măriii tale,

Vasile Ciudin.

⟨Rezoluţie :⟩

Mergi la dum⟨nealu⟩i Neculai Roset biv vel logofăt şi să va faci carte la ispravnici.

D⟨umitru⟩ Her⟨meziu⟩ v⟨tori⟩ logofăt

⟨17⟩92 iuni 5[1].

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXXVIII, doc. 152.
Orig.

---

[1] La 6 iunie 1792, Alexandru Constantin Moruzi, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor de ţinutul Suceava : „Iată•vi să trimite jaloba ce au dat domniii mele Vasile Ciudin ot vist⟨ierie⟩ prin care arată că oamenii ce să află şăzători pe moşie sa Petie, de la acel ţinut, nu s-ar fi supuind a-i lucra zilile obicinuite întocma după hotărîre ponturilor gospod.

Deci, să scrie dum⟨neavoastră⟩ să cercetaţi şi, fiindu-i jaloba adevărată, dum⟨neavoastră⟩ să-i supuniţi pe acie a-i lucra zilili obicinuite întocma dupe cum prin ponturile gospod să hotărăşti.

⟨Pe verso :⟩

Iuli 4. S-au văzut poronca şi s-au poroncit ţăranilor ca să să supui a lucra după ponturi, că vor fi certaţi" (Ibidem, doc. 4, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 15 iulie 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare Ilincăi Carp să oblige pe locuitorii de pe moşia sa, Brătuleni, să-i dea dijma din produse şi venitul după ponturi.

Io Alexandru Costandin Moruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce jumătati de sat de Brătuleni, parte din sus, cari moşie este piste Prut la ţinutul Eşi, s-au dat în stăpînire Ilincăi, femeia mortului Andronachi Carpu, dovedindu-s⟨e⟩ că au fost dreaptă zestre⟨a⟩ ei de la mumă-sa Aniţa, fata lui Vasîli Roşca ce-au fost vornic de poartă, cum pre larg se cuprinde la carte de giudecată a dumilor sale boerilor rînduiţi giudecători a pricinilor dum⟨nea⟩lui vistier Matei Cant⟨acuzino⟩, ce iaste din anul acesta 1792 iuli 10, iată dar s-au dat Ilincăi Cărpoaii această carte al domniii meli cu care se fiie volnică a-şi stăpîni acea giumătate de sat di Brătuleni, parte din sus, cu bună pace în toati sămnile şi hotarăle celi drepte, luînd şi obicinuitul venit din toate di a zece după obiceiu şi după hotărîre⟨a⟩ ponturilor visteriii.

La care se poronceşti dumneavoastră ispravnici di ţinutul Iaşi, să-i daţi mînă de agiutor spre a-şi pute lua celi obicinuite ale pămîntului, iar care s-ar arăta cu împotrivire, dumneavoastră cercetînd se înpliniţi ceia ci a fi cu drept păr la cel puţin. Iar dacă vreunii vor ave a răspundi împotriva aceştii giumătăţi de sat, cu scrisori dovezi ce vor fi avînd, se viie la divan.

1792 iuli 15 dni.

Procit vel logofăt.

S-au trecut în condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCCLXXXIII, doc. 36.
Orig., pecete aplicată.

574

⟨Iaşi,⟩ 17 iulie 1792

Alexandru Constantin Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte serdarului de Orhei să ajute lui Darie Donici să-şi ia, potrivit ponturilor, venitul de la cei care locuiesc pe părţile sale din moşiile Măgdăceşti şi Clişova, care nu se supun să i-l dea.

Io Alexandru Costandin Moruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinst⟨it⟩ şi credincioşi[1] boeriul domniii mele, dum⟨neata⟩ Iancul Razul biv vel spatar, serdar de ţinutu Orheiului, sănătate !

[1] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro

Se faci ştire dum⟨ital⟩i că prin jaloba ce au dat domniei mele dum⟨nea⟩lui Darie Donici, biv vel ban, au arătat că la ţinutu acela, în moşie Măgdăceştii, pe Ichel, ar fi având cîteva părţi de moşie, cumu şi în moşie Clişova, cu ispisoc gospod ar mai fi având o a patra parte, şi lăcuitorii ce să află cu lăcuinţa pe acele părţi, cumu şi cei ce-şi fac hrana lor, nu s-ar fi supuind a da obicinuitul venit al moşiii.

Deci, cerînd dreptate, iată scriem dum⟨ital⟩i se cercetezi şi, aflîndu-se acele părţi de moşii de mai sus-numite drepte a dum⟨nealu⟩i, atunci se-i dai mînă de agiutor dum⟨nealui⟩i numitului boer şi vechilului dum⟨nealui⟩ ce-l va rîndui, spre a-şi lua obicinuitul venit al moşiii de pre la aceia, de a zăce, după obiceiu şi după ponturile ce sînt în visterie cu pecete gospod, ca se nu se păgubască de drept venitul ce va fi pe acele părţi.

1792 iule 17.

⟨Pe verso :⟩

Cinstit şi credincios boeriul domniei mele, dum⟨nealui⟩ Iancul Razul biv vel spatar, serdar de ţinutu Orheiului, datise zdraviem.

Dumnealui ban Darie Donici.

Procit vel logofăt.

S-au trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXIII, doc. 295.
Orig., pecete aplicată.

575

⟨Iaşi,⟩ 1 august 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Vaslui să cerceteze dacă pe moşia Rădiu pot fi aduşi oameni străini, cum a cerut postelnicul Costache Racoviţă, şi să raporteze pentru a i se da încuviinţare.

Io Alexandru Costandin Muruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealui⟩ Alecsandru Răşcan biv vel spatar i dum⟨nealui⟩ Vasili Carp biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Vasluiului, sănătate !

Prin jaloba ce au dat cătră domnia mea postelnicel Costachi Racoviţă au arătat că la ţinutul acela ari o moşie, anumi Rădiu, pe care mai înainte au fost şi adunare de oameni, dar din înpotrivirile ce-au fost, strămutîndu-s⟨e⟩, s-au dus pe la alte locuri rămîind silişte pustii, şi s-au rugat ca să aibă voie să strîngă oameni streini de piste hotar să-i aşază la numita móşie.

Pentru care iată vi să scrii ca să faceţi cercetare foarte cu amăruntul de este loc bun de a să face sat acolo şi de este moşie cu loc largu ca să poată oamenii ce să vor strînge să-şi facă hrana lor cu îndestulare şi de nu să va pricinui vreo supărare sau strîmtorială la hrana lăcuitorilor de prin satile ce or fi pinpregiur cu facire satului aceluia, cum şi de sînt niscaiva lăcuitori şăzători pe numita moşie şi acei oameni ce vor fi, cîţi sînt săteni vechi şi cîţi sînt din oameni streini. Şi după cercetare ce veţi face de cîţi oameni să

https://biblioteca-digitala.ro

vor afla că sînt, să faceţi izvod anume cu porecla lor de cîţi oameni vor fi la ace siliştе şi, iscălindu-l, înpreună cu înştiinţare dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ întru care să arătaţi pricina pre largu, să-l triimiteţi aice la domnia mea, şi atunce, de să va cădia ca să s⟨e⟩ facă adunare de oameni streini, să va da voie prin carte domniii mele ca să s⟨e⟩ poată strînge oameni streini la numita moşie.

1792 avgust 1.

⟨Pe verso :⟩

Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealui⟩ Alecsandru Răşcanu biv vel spatar i dum⟨nealui⟩ Vasili Carp biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Vasluiului, datis zdraviem.

Vaslui.

Procit vel vistier.

Trecut la condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIII, doc. 79.
Orig., pecete aplicată.

576

⟨Iaşi,⟩ 16 octombrie 1792

Veliţii boieri stabilesc prin anafora, întărită de Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, reglementarea tăierii lemnelor din păduri, atît pentru trebuinţele proprii ale locuitorilor, cît şi pentru comerţ.

Preînălţate doamne,

Prin domniască ţidulă ni să poronceşte ca, adunîndu-ne la un loc, să socotim în ce chip să să urmeză pentru codrii întregi i lunci i dumbrăvi şi rădiuri, adică cîte cît să aibă a da cei ce iau chereste la stăpînii moşiilor, socotind ca nici stăpînii să nu să păgubească de venitul moşiilor, dar nici lăcuitorii să nu să supere sau să să asupriască piste dreptate cu cerere fără rînduială, ce şi o parte şi alta să rămîie mulţămiţi, pentru ca să poată lăcuitorii a nu să lipsi pentru trebuinţa lemnilor ; şi după socoteala ce vom face, în ce chip vom găsi cu cale, pre largu să înştiinţăm pe înălţimea ta.

După a înălţimii tale poroncă adunîndu-ne, am stătut a socoti pricina aceasta cu amăruntul şi cu toată luarea aminte, şi măcar că prin condica visteriii să hotărăşte ca numai rediile şi dumbrăvile să fie oprite şi apărate, iar luncile şi pădurile meree, adică codrii, să fie neapăraţi şi slobozi a tăia fieştecine orice fel de lemnu ar vre, şi mai ales lunca Prutului pănă acum n-au fostu poprită niciodată, dar fiindcă dintru început era păduri şi lunci mai multe decît acum (după cum este ştiut), la facerea condicilor nu s-au fost socotit bine cîtă stricăciune de obştie au putut să pricinuiască în vremea viitoare nepaza şi neapărarea pădurilor. Care păduri şi lunci în toată vremea fiind trebuincioasă şi de folosul obştii, să cădea să să fi pus la cale de a fi şi acestea supt pază şi apărare, a nu să strica fără de cale de către norod, ca în vremea ce va ave cineva trebuinţă de chereste, ori pentru casă sau ori pentru care altu lucru, să găsască pin pădurile di pe aproape mai cu eften preţu, iar nu după cum să urmează în vremea de acum a să cumpăna cheresteaoa podurilor Iaşii şi altor trebuinţă cu preţ mare

https://biblioteca-digitala.ro

afară de rînduială. Care scumpete nu urmează dintr-altă, fără numai din depărtarea pădurilor, din care re urmare ce au fostu în pămîntul acesta, de a nu fi păzite pădurile după cum prin alte țări, s-au suit prețul cherestelii atîta de mare, ca cum ar veni dintr-alte țări străine și depărtate.

Care aceasta este un lucru foarte vrednic de socotință, cum că să cade a să așăza la o bună rînduială și pază, ca atît în vremea de acum, cît mai ales și în vremea viitoare, să să folosească obștiia cu îndestularea și eftănătatea cherestelii prin aflarea cea lesnită, atît fieștecare pentru a sa trebuință, cît ca și ori în ce vremi s-ar cere chereste, atît aicea, cît și la Țarigrad și pe la sarhaturi. După cum, înprotivă, cînd nu să va face pază și apărare pădurilor, să pricinuește greutate și supărare obștii pentru pricini ca acestea :

Întăi, că pin păduri să află mulțime de lemne oborîte gios de putrezăscu în zădar, dar lăcuitorii ce aduc lemne pentru arsu în foc de vînzare, nefiind pădurile poprite, caută care copaciu este bun și mai dreptu, și-l tae pentru lemne de foc, despicîndu-l să arăte frumoasă ca să poată lua prețul cel mai bun (după cum și eu), iar nu caută să-și încarce carăle din lemnile cele uscate ce sîntu oborîte la pămîntu, fiind și mai bune de arsu, dar mai nearătoasă. Și mai ales unii oboară copaci din cei mari și numai crăngile le încarcă în cară și le aduc de le vînd în tîrgu lemne de arsu în foc, iar tulpina rămîne de putrezăște în pădure în zadar ; care dintr-o tulpină ca acelia poate să încarce 10 și 20 cară, dar pentru ca să nu să ostenească, își încarcă carăle numai de crăngi.

Al doilea, pentru tăetul cherestelii ce vînd lăcuitorii în tîrguri și fac și plute de vînd la corăbii, acei lăcuitori ce vînd acea chereste tae cîte 10 sau și 15 copaci pănă află un lemnu bun de le vine la măsura ce au trebuință, și pentru un lemnu strică 10 și 15, și acele lemne ce rămîn oborîte gios putrezăscu și să pierdu.

Al triilea, de multe ori lăcuitorii ce sînt trăitori pe lîngă păduri nu poartă de grijă să-și facă fîn de cu vară, și iarna își erniază cirezi de vite numai cu pădurea, dărîmînd copacii cei mai de treabă și dumbrăvile, care și aceștiia nu puțină stricăciune fac pădurilor. Și, osăbit de aceasta, fac păgubire celor cu dumbrăvile, că acei copaci dărîmați pănă în 20 sau 30 de ani nu fac ghindă, cu care să hrănesc oile și mascurii, care pe acea ghindă stăpînii moșiilor în toți anii ar lua venit de la neguțătorii ce fac turme de neguțătorie, și într-atîta sumă de ani rămîn stăpînii păgubași de acel venit ce pot a ave di pe ghindă.

Al patrulea, mulți din lăcuitori obicinuescu de fac curături pentru arat și pentru cosit fîn, tăind de-a rîndul copacii din pădure meree, de o fac cîmpu. Care aceasta s-au obicinuit piste tot locul de strică pădurile, numai pentru că nu vor să margă la cîmpu, pentru depărtarea locului.

Mai sîntu și alte îndrăznele a lăcuitorilor de strică pometii și livezile, pricinuindu-să tot din nepază, care nefiind voe și poroncă de la domnie, nu s-au urmat pără acum. Și cu această pricină multe dombrăvi și păduri și codri merei au rămas mai cîmpi, precum este știut și văzut de toți ; că întîi, la ținutul Sorocăi au fostu niște dumbrăvi ca niște codri și acum mai nici să cunoscu unde au fostu ; asămenea și la ținutul Covurluiului au fostu cîțiva codri merei care era foarte de trebuință, căci cînd era vreo poroncă vrednică de grăbire ca să să de din țara aceasta chereste pentru trebuința Țarigradului sau pe la sarhaturi, acolo să găsa și pre cu lesnire să pogora la schele, iar acum au rămas cîmpu, numai abea să cunoscu ciriteii. Și asămenea au rămas și alte păduri

https://biblioteca-digitala.ro

mari şi lunci di pe la ţinuturi, şi de nu să va face căzuta poprire, cu vreme nu să va afla, nici va rămîne în pădure lemnu trebuincios, mai ales chereste mare pentru trebuinţa Ţarigradului şi altor sarhaturi.

Deci, la o pricină ca aceasta, de cătră noi aceste chipuri de îndreptare s-au găsit cu cale, precum arătăm mai gios, adică :

1. Să fie poprire de a nu să strica rediurile şi dumbrăvile supt nici un fel de nume, ce stăpînii moşiilor să le apere şi să le păzască ; şi jirul ce să va face pin dumbrăvi, stăpînii aceia să fie volnici a-l vinde cu preţul ce să vor pute învoi la neguţătorii şi la alţii ce fac turme de mascuri, iar fără de învoiala stăpînului moşiii de va cuteza cineva să mănînce jirul cu mascurii sau cu oile lui, sau să tae copacii ce pot fi trebuincioşi pentru chereste, să să pedepsască ; cum şi pe ciubucile ce tae din păduri ciubuccii să de zăciuială la stăpînul moşiei, din zăce unul. Asămenea şi din hăragii pentru vii, din beţile pentru cercuri şi din pari, încă să de zăciuială, din zăce unul ; cum şi din nuele să de din zăce braţuri unul. Iar bani să nu ia stăpînii pentru acea zăciuială, pentru că precum iau stăpînii moşiilor dijmuri di pe moşiile ce au la cîmpu, aşa să cade a lua şi cei ce au moşii cu păduri. Iar din copacii ce vor fi căzuţi la pămînt, să nu fie nimene popriţi a lua lemne pentru foc fără a nu da nici o zăciuială.

2. Lunca Prutului i a Săretiului i alte lunci şi păduri să fie poprite de a nu să strica după obiceiul norodului celui prostu, ci cei ce vor ave să tae lemne pentru foc să nu aibă voe a tăia copaci mari şi să ia numai crăngile, ci să-şi încarce carăle cu lemne de cele ce sîntu oborîte la pămînt, căci acele lemne sîntu şi bune de arsu în focu. Iar copaci de fag, nefiind atîta de trebuincioşi, să aibă voe a tăia pentru lemne de foc. Şi cînd nu vor găsi nici copaci de fag, nici alti lemne din cele oborîte gios, atuncea să tae şi din copacii cei răi ce nu sîntu de trebuinţă, ferind copacii cei buni. Aşijderea şi chereste de casă sau de vînzare de va ave să tae cineva, întîi să să învoiască cu stăpînul, şi dînd zăciuiala, din zăce lemne unul, să fie volnici a tăia, iar de va îndrăzni să tae fără de învoială, să să pedepsască, dar pe lemnile pentru foc să nu de nimică zăciuială.

3. Pădurile şi codri merei pe unde vor fi, să aibă datorie neapărată stăpînii moşiilor a pune păzitori, ca asămenea ca şi luncile să fie apărate, şi oricine va tăia chereste ori de ce fel să de zăciuiala moşiii, din zăce lemne unul, iar care va îndrăzni să tae fără învoiala stăpînului moşiii să să pedepsască ; fără numai di pe cheresteaoa ce să va tăe cu rînduială din poroncă domnească şi pe cheresteaoa ce va tăia pentru bisărici şi pe cea care îşi vor tăia lăcuitorii ce vor fi şăzători pe acea moşie să-şi facă loruşi casă, să nu de zăciuială ; cum şi pentru lemnile de ars în foc, din cele oborîte gios, sau cînd nu vor fi de acelea, din copaci de fag sau dintr-alţi copaci netrebuincioşi, cum s-au arătat mai sus, să nu fie popriţi nici lăcuitorii ce vor şide pe acele moşii, nici alţi di pre aiurea, ce să fie volnici a lua după această rînduială, nedînd nici o zăciuială.

4. Oricarile volnic să nu fie a tăia pomi pentru lemne de foc sau ori pentru ce trebuinţă alta.

5. Spinii porumbrei, cătini şi alţi spini să nu fie popriţi, ca fieşticine să tae fără a nu da nici o zăciuială stăpînului moşiii.

6. Oricine vă îndrăzni şi va urma înprotiva aceştii hotărîri, nu numai să de hotărîta zăciuială, ce să să şi pedepsască spre pilda şi altora, pentru că cu aceasta nu vor strica rădiurile i dumbrăvile i luncile şi codrii în zadar, cum şi stăpînii moşiilor ce vor ave păduri vor cîştiga dreptatea lor luîndu-şi hotărîta

https://biblioteca-digitala.ro

zăciuială a moşiilor, precum iau cei cu moşiile ce au la cîmpu, şi să face o driaptă cumpănire de obştie. Iar acelor ce au să tae orice fel de lemnu (afară din cele arătate pe care nu au să dei zăciuială), nu li să face nici o strîmbătate pentru că vor da zăciuiala moşiii, căci lăcuitorii vînd cheresteaoa ou îndestul preţu, precum aceasta şi de către înălţimea ta este ştiută, şi trebuie să de venitul moşiilor. Numai şi stăpînii să nu cuteză a pricinui supărare şi asupreală ca să-şi tragă zăciuiala pentru un fel de chereste dintr-alt fel, ce osăbi din tot feliul să aibă a-şi lua zăciuială, cum nici să supere a lua bani pentru zăciuială, căci carii vor cuteza cu urmarea înprotiva aceştii hotărîri, nu numai să păgubască acea zăciuială, dar încă să să şi pedepsească.

Osăbit, mai socotim însă, de să va găsi şi de către înălţime ta cu cale, ca în vremea to(a)mnilor, după ce îşi rădică lăcuitorii tot lucru pămîntului, pe la locurile unde este lipsă de lemne, stăpînii acei ce vor ave moşii fără păduri să vie să arate la domnie cerînd un agiutor în chip de clacă de la lăcuitorii ce vor fi şăzători pe acele moşii, ca să iasă într-o zi, sau în cîte să va socoti, cu plugurile, să are şi să samene ghindă, iar pe unde vor fi ciritei, să-i curăţască oa să să lesnească spre creştire de a să face copaci mari. Şi domnia poroncind dregătorilor di pe la ţinuturile unde vor fi acele moşii, vor pune în lucrare, şi cu chipul acesta s-ar spori dumbrăvile şi pe acolo unde acum este cu totul lipsă şi nici lăcuitorilor nu li-ar căde cu greutate acea clăcuire ce ar da spre folosul obştii.

Preaînălţate doamne, noi într-acestu chip am găsit cu cale a să urma şi înştiinţăm, iar hotărîrea rămîne la înaltă înţălepciunea înălţimii tale.

1792 oc(tom)v(rie) 16.

A 'nălţimii tale

preplecaţi slugi,

Ştefan Sturza vel logofăt ; Nicolai Rosăt vel logofăt ; Ioan Canta vel logofăt ; Lascarachi Rosăt vistier ; Costandin Paladi vel vornic ; .....[1] vel vornic ; Nicolai Rosăt vel vornic ; Costandin Balş vel vornic ; Grigorie Sturza spatar ; Manolachi Dimachi spatar.

S-au trecut în condica de anaforale,

Matei Costin condicar.

(Hotărîrea domnească :)

Io Alexandru Constantin Muruz voevoda, bojii milostiu gospodar zemle Moldavscoi.

Cercetîndu-s(e) de către însumi domnie me această sebornicească hotărîre, s-au aflat că este cu cali şi cu dreptate, văzîndu-s(e) că priveşti numai şi numai la folosul patriei şi la îndămîna şi înlesnire aflării trebuincioasăi cheresteli pe la sarhaturi şi la Ţarigrad, cum şi la înplinire dreptăţii ce trebuie să aibă cei ce au moşii cu păduri să-şi iai dreptul venit, precum asămine eu şi cei ce au moşii la cîmpu.

Deci, dar, ca pe o dreaptă aşezare, hotărîm domnie me întocma asăminea să să urmeze, cum pre larg mai gios în anaforaoa aceasta să cuprinde, păzindu-s(e) nestrămutat în veci oa folosîtoare şi driaptă pravilă a pămîntului. La care poroncim domnia me dumneavoastră veliţi logofeţi, îndată să s(e) scrie cărţile domniii meli pe la toate ţinuturile spre înştiinţare şi păzire de obşte a aceştii folosîtoare pravili, pe lîngă care cărţi să s(e) de şi osăbite cărţile domniii meli la mîna celor ce vor ave păduri pe moşiile lor, oa după hotărîre aceasta să s(e) urmeze nestrămutat, iar care din lăcuitori ar urma înprotiva, să s(e)

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

pedepsască spre pilda altora. Deci s-au întărit anaforaoa aceasta cu al noastră domnească iscălitură şi pecete.

1792 noemv(rie) 28.

Alexandru Moruz voevoda (m.p.).

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLIX-a, doc. 15.

Orig., pecete aplicată.

Copii după acest document sînt la: Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 133—136; ibidem, Ms. 95, p. 179—187; Arh. St. Iaşi, Documente, pach. XLVIII, doc. 1, p. 126—128; ibidem, condici K, nr. 368, p. 44v—47v; ibidem, Ms. 1707, p. 197—204 şi Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 45v—47.

În urma cererilor stăpînilor de moşii s-au scos numeroase extrase din condica vistieriei, intitulate „Ponturile în ce chip s-au hotărît cu sfatul de obştie ca să să urmădzi paza dumbrăvilor i a rădiurilor şi a codrilor merei şi cu ce rînduială să ia cei ce vor ave trebuinţă de orice fel de chereste şi lemni di ars în foc şi ce urmare să păzască stăpînii moşiilor la luarea zăciuielii de chereste, iar pentru lemni de ars în foc să nu să supere cu zăciuiala, precum în gios să arată". Dintre acestea sînt: la 23 martie 1793 (Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXCV, doc. 148); la 2 mai 1795 (Arh. St. Buc., M-rea Aron-Vodă, pach. II, doc. 66); la 16 dec. 1797 (Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIV, doc. 100) şi la 23 martie 1800 (Arh. St. Buc., M-rea Doljeşti, pach. V, doc. 54), dintre care unele întărite cu pecetea domnească. Un alt extras, din 29 decembrie 1794, a fost copiat în următoarele manuscrise: Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 146—148; ibidem, Ms. 91, doc. 46, f. 76—77v.; ibidem, Ms. 95, p. 198—203 şi la Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 51—52.

Publicat în: D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri privitoare la chestia ţărănească*, vol. I, Buc., 1907, p. 41—46 (după Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1); în *Colecţie de aşezăminte făcute înaintea Regulamentului-Organic*, Iaşi, 1857, p. 57—64; V. A. Urechia, *Istoria romînilor*, Seria 1786—1800, vol. II, p. 439—442; *Uricariul*, vol. I, ed. II, p. 345—352; R. Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii...*, p. 478—483. În *Uricarul*, vol. IV, p. 43—48, sînt publicate numai „ponturile".

577

(Iaşi,) 24 decembrie 1792

Alexandru Moruzi, domnul Moldovei, hotărăşte ca locuitorii din Bîrlad care stau în afară de vatra tîrgului, pe moşia spătăresei Catrina, sora vel vistierului Iordache Cantacuzino, să dea „adetiul" aşa cum s-au angajat prin zapis, cîte nouăzeci bani pe an de fiecare casă.

Io Alexandru Costandin Moruzi voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Să face ştire cu această carte a domniei méle că, dînd jalubă cătră domnie mea dumneaei spăt(ăreasa) Catrina, sora dumisale Iordachi Cantacuzino vel vistier, pentru moşie dumisale ce iaste pinpregiurul tîrgului Bîrladului, afară de vatra tîrgului, care iaste hotărîtă şi ştiută, cum că o samă din tîrgoveţi din Bîrlad ce au casă pe moşie dumisale pricinuesc şi nu să supun a da obicinuitu adetiu după ponturi şi i s-ar fi călcînd şi moşie de vitele lor pricinuindu-se multă păgubire.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru care, la trecuta lună a lui avgost, viind aice şi tîrgoveţii din Bîrlad, vechili fiind şi deplin răspunzători din partea tuturor tîrgoveţilor de acolo, după scrisoare ce s-au văzut la mîna lor şi dînd şi ei jalubă domniei mele că nu s-ar fi cerînd adetiul moşiei de către dumneaei spatareasa Catrina, de faţă fiind dumnealui Iordachi Cant(acuzino) vel vistier, vechil din partea surorii dumisali, după cea cu amăruntul cercetare ce s-au făcut de către domnie mea, atît zapisului de învoială ce dedése ei mai nainte la mîna dumisale spat(ăresii) pentru plata adetiului moşiei, cum şi alte pricini ce au mai arătat, s-au cunoscut că rău şi fără dreptate umblă ca să păgubească pe dumneaei spat(ăreasa) pentru dreptul adetiului moşiei dumisale, căci vatra tîrgului iaste hotărîtă şi ştiută şi nu pot cu nume de vatră de tîrgu a pricinui să nu dea adétiul acei ce au casă pe moşie dumisale spăt(ăresii). Asemenea şi cu vitile lor, iarăşi nu pot făr' de învoială a să întinde mai mult piste imaşul ce iaste ştiut şi hotărît de mai nainte.

Şi după dreptatea ce s-au cunoscut că are dumneaei spăt(ăreasa), s-au hotărît atuncea ca ori să dea de toată casa ce va fi pe moşie dumisale spătăresii cîte noaozăci bani, sau să dea cîte cinci parale de toată vită ce paşte pe acel imaşu al moşii dumisale spăt(ăresii), care imaşu iaste hotărît de mai nainte de dumnealui vornicul Costantin Pălade cît să fie.

Şi întrebîndu-se de către domnie mea pe tîrgoveţi cu care dintr-aceste doao hotărîri să priimesc, ei au răspuns că sînt mai priimiţi ca să dea cîte cinci parale de toată vita ce va paşte pe imaşul acela, decît cîte noazăci bani de casă.

După care hotărîre, eşind ei de la divanul domniei méle, unii dintre dînşii au fugit, iar alţii, mergîndu mai pe urmă şi întîlnindu-se cu cei de acolo din Bîrlad, nu s-au priimit nici acéle cinci parale a da de vită, vrînd numai ca să şadă pe moşie dumisale spăt(ăresii) şi să calce şi acel imaşu cu vitele lor fără a-i da nimică stăpînii moşiei.

Pentru care nedreptate ce au suferit dumneaei pără acum despre dînşii, domnie mea voem ca pe acei nesupuşi să-i aducim şi să-i supunem după dreptate a urma şi a da obicinuitul adetiu spre a nu păgubi pe dumneaei spăt(ăreasa), stăpîna moşiei. Dar de vreme ce ei acum însuşi de bună voe lor iarăşi au priimit şi au dat zapis la mîna dumisale Iordachi Cantacuzino vel vist(ier) [1], în care să cuprinde că de a lor bună voe, de nimene siliţi, au primit cu toţii a da de toată casa i dugheana sau cînciumă ce va fi pe moşie dumisale, afară din vatra tîrgului, care iaste hotărîtă şi ştiută, cîte noazăci bani, iar nu de vită, şi

[1] Cu data de 16 decembrie acelaşi an, tîrgoveţii din Bîrlad dau lui Iordache Cantacuzino următorul zapis: „Adeverim cu acest zapis al nostru noi toţi tîrgoveţii bîrlădeni la cinstită mîna dumisali Iordache Cantacuzino vel vistier, precum să să ştiie că am făcut cu dumnealui învoială pentru cîte casi sînt pe moşie dumisali Bîrladul, afară din vatra tîrgului, cari vatră este hotărîtă şi ştiută cît locu cuprinde, să dăm dejmă de toată casa ce sînt pe moşie dumisale cîte un zlot pe anu, iar mai mult să nu ne supărăm; cum şi pentru grădinili ce om faci pentru trebuinţa casilor noastre iarăşi să nu fim supăraţi. La imaş, mai mult decît este hotărît de dumnealui vornic Costandin Păladi, să nu ne mai întindim fără voia şi învoiala dumisali.

Deci, noi să avem a plăti banii pe tot anul la vechilul dumisali ce l-a orîndui, şi de acum înainte noi încă pe dumnealui să nu-l supărăm a urma întocma şi pre deplinu după cuprindire zapisului acestuia atît noi, cum şi fiii noştri i nepoţii şi strănepoţii în veci.

Asămine şi despre parte dumisali, mai mult să nu fim supăraţi, iar cari dintre noi ar faci cît de puţină supărare dumisali, acela să fie de mare pedeapsă, căci noi am făcut această învoială cu dumnealui de bună voe şi priimire noastră, iar nu siliţi.

https://biblioteca-digitala.ro

cu altă mai mult să nu fie supărați ; cum și din grădinile cu legumi ce vor face pentru trebuința casăi lor, iarăși să nu fie supărați a da dijmă. Iar la imaș fără învoiala dumisale să nu să poată întinde mai mult piste imașul ce iaste hotărît de dumnealui vornicul Pălade, legîndu-se prin zapisul lor ca această tocmală și așăzare, fiind cu priimire tuturor, în veci să să păzască nestrămutat. Și care ar îndrăzni vreo dată a pricinui a nu da arătatul adetiu, cîte noaozăci bani de toată casa, unul ca acesta să fie supus supt orice pe(dea)psă. Întărindu-se zapisul acesta și de ispravnicii ținutului, dumnealui spatar Gheorghii Costandin i dumnealui stolnic Neculcea, ni-am milostivit domnie mea asupra lor și dă pedeapsa căzută ce era să le facem pentru nesupunerea lor ce au arătat mai nainte, i-am ertat.

Și iată că și de la noi printr-această carte ce dăm dumisale spăt(ăresii) Catrinii, întărim ca în veci această tocmală să fie păzită și întocma urmată, de vreme ce cu priimire amînduror părților și după dreptate s-au făcut, și se volnicește pe dumneaei spăt(ăreasa) Catrina sau vechilul dumisale ce-l va rîndui să fie volnică cu cartea domniei méle a lua de toată casa ce va fi pe moșie dumisale, cîte noaozeci bani pe tot anul, la Sfeti Gheorghi, iar cu altă să nu-i supere. Asemene și la imașu, mai mult decît iaste hotărît de dumnealui vornicul Pălade să nu-i îngăduiască a să întinde fără învoiala dumisale.

Drept acéia, poroncim domnie mea dumneavoastră, ispravnici de ținutul Tutuvii, pentru cei ce să vor arăta nesupuși și neurmați cărții domniei méle și zapisului lor de așăzare, să-i supuneți și să-i faceți a urma întocma precum mai sus să arată făcînd împlinire de toată casa ce va fi pe moșie dumisale cîte noaozăci bani după cum s-a așăzat.

1792 dec(hemvrie) 24.

Alexandru Constantin Moruzi voevoda (m.p.).
Procit vel logofăt.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXXIII, doc. 115.
Orig., pecete aplicată.

578

1 ianuarie 1793

Maftei Stărpul și Pintilie Acojocarului dau zapis de învoială egumenului de la Golia pentru cîte o bucată de loc pe moșia Vasilcău a mănăstirii, să facă vii și livezi, avînd a da dijma.

Adică noi care mai gios ne-am pus numele și degitile, dat-am adivărat și încredințat zapisul nostru la mîna sfinției sale părintelui arhimandritului Mitrofan și egumenu sfintei mănăstiri Goliei, precum să se știe că n(i)-au dat cîte un

---

Pentru casile ce ținem vinu pe la mahalale, iarăși dumnealui să nu ne supere, ce să vînză toți după cum am vîndut și pără acum neopriți de dumnealui. Atîta numai, obicinuitul havaet, cîte treizeci părale de toată casa, să avem a da fără nici un cuvînt de răspuns sau pricinuire.

Și pentru mai adevărată credință cei ce am știut carte am iscălit, iar cei ce n-am știut, ni-am pus numile și degitile.

1792 dechemvrie 16.

(Urmează 27 de iscăliturí între care blănari, săpunari, căpitani ș.a.).

Acestu zapis s-au făcut înainte noastră cu priimire lor și pentru încredințari s-au iscălit și de către noi.

Gheorghi Cost(antin) spătar ; Nicolce stolnic" (Ibidem, doc. 114 orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

bucat de loc cu răd[1] pi moşie Văsilcău a mănăstirii Goliei, ca să avem a faci vii şi livezi, cari noi să avem a da pentru loc cîte o ocă de ceară pi tot anul la sfînta mănăstiri pănă ce om da dejmă din vii şi din livezi. Iar noi să avim a ne sili ca să lucrăm pi loc ca să nu rămîie locul nelucrat, că nelucrînd locul păn' la al triele anu, atunce să aibă părintele a-l lua şi să-l dei cui îi va fi voe. Cît şi pentru avaetul moşiei, să avem a da după cum arată ponturille gospod.

Şi pentru adivărat(a) credinţă, ne-am pus numele şi degitele mai gios spre încredinţare.

1793 ghenar 1.

Eu Maftei Stărpul ; eu Pintilii Acogiocariului.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. MCDLV, doc. 182.
Orig.

579

17 ianuarie 1793

Ştefan Baciu din satul Roşcheş se angajează cu zapis să lucreze un pogon de vie lui Ion Iancu căpitan, în aceleaşi condiţii ca şi un alt vier, Ioniţă Criş.

Adică eu Ştefan Baciul din satul Roşcheş dat-am adivărat zapisul meu la mîna dumisale căpitan Ion Iancul precum să s(e) ştii că m-am tocmit vier la dumnealui într-un an di zile, însă tocmala îmi esti după tocmala ci esti tocmit şi Ioniţă Criş, vier a dumisale, cu toati ali mel(e). Şi să o eu îngropat(ă) şi să o dau iar îngropat(ă) la împlinire anului. Şi acmu înainti am luat zece lei bani şi, niavîndu chizeş, i-am pus vie me amanet, ca, lipsîndu eu, să rămîi vie a dumisale, iar alţii să nu să atingă a o lua di la căpitan Ion.

Şi eu să aibu a lucra vie bin(e) şi cu cotoră(t) după obiceiu, iar di n-aşi lucra vie bin(e) şi ar ave căpitan Ion vro păgubire din pogonul meu, atunce eu să plătescu făr' di cuvîntu di răspunsu. Şi pentru adivărat(ă) credinţă, am pus şi degitul.

Eu Ştefan Baciul.

Şi eu Har . . .[2] Mihail am scris zapisul cu zisa lui Ştefan.

1793 ghen(arie) 17.

(Pe verso :)

Şi vie aceasta, cînd nu var ave trebuinţi de dînsa, iarăşi să rămîi a me dupi cum anată în zapis, iar alţii făr' de dum(nealui) postelnic să nu aibă voi a stăpîni. Iar cînd dum(nealui) nu var mai ţîni pe vii, iarăşi să rămîi a me depe cum am aşizat.

Ion Iancu.

(În altă parte :) Zeci lei ci am avutu la numitul ci esti în zapes stăpînu vii, i-am luatu di la dumnealui postelnic Manu.

[1] Pentru : rădiu.
[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Şăsă lei ce au fostu datoriu Nastasîi Stegăriţii, tij am luatu.

Doi lei ci au fostu datoriu lui Andoni, tij am luatu.

Unul zlotu ci mi-au fostu datoriu Andoni, tij am luatu di la dumnealui.

Cari pi totu fac 18 lei, 30 parale, adecă optusprezeci lei şi trăizăci părale.

Şi în numita vii sîntu doî sute optuzeci tufi şi cîndu n-ar trebui dumnealui pi aciastă somă tufi ci sîntu sus arătaţi, iarăşi eu să aibu a întoarci aceşti optusprezăci lei şi un zlotu dumnealui postelnic, iar altul să nu aibă voi a întra şi orici datornecu ar ave bani la acestu cu vie din satul Roş, eu să aibu a răspunde. Şi am iscălitu.

Ion Iancu.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXXII, doc. 18.
Orig.

580

⟨Iaşi,⟩ 28 februarie 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte sărdarilor de Orhei să cerceteze reclamaţia stolnicului Şerban Canano împotriva locuitorilor de pe moşia lui, Văsienii, care de cinci ani nu-i dau venitul, şi să-i împlinească tot ce datorează.

Io Mihail Constandin Suţul voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨neata⟩ Alexandru Ianculeo biv vel agă i dum⟨neata⟩ Dumitrachi biv vel stolnic, sărdari de Orheiu, sănătate !

Iată vi se triimite jaloba ce au dat domniii mele stolnicul Şărban Canano asupra unor oameni ce ar fi şăzînd pe moşie dumisale Văsienii de la acel ţinut, din care pre largu veţi înţălegi pricina.

Deci, fiindcă stolnicul arată că aciia nu s-ar fi supuind a-i da adetiul moşiei de cinci ani, cu pricină că ar fi şi ei răzăşi acolo, şi cerşind dreptate să nu rămîe păgubaş, iată scriem dumneavoastră, aducîndu-i de faţi, să cercetaţi pricina aceasta, fiind şi vechilul stolnicului Canano, după scrisori, dovezi ce or fi de înbe părţile.

Şi de vor ave aceia ceva mai mult a răspunde împrotiva cărţilor de giudecată a divanului, ce arată stolnicul că are asupra pricinii aceştie, din anii trecuţi, şi veţi cunoaşte că au dreptate la răspundere lor, atunce să le puneţi zi de soroc să vie la divan, să ste la giudecată. Iară de nu vor ave nici o dovadă împrotivă, dumneavoastră să rînduiţi din mazilii ţinutului ca să miargă la stare moşiii, să cercetezi, şi de pe la toţi acei ce să vor dovedi că şed pe driaptă moşie stolnicului să împliniţi adetiul moşiei, după hotărîre ponturilor gospod, pe anii ce nu vor fi plătit. Şi lor de li să va păre cu strîmbul, vor veni la divan[1].

1793 fevr⟨uarie⟩ 28.

[1] La 15 octombrie acelaşi an, Mihail Suţu reînoieşte porunca dată sărdarilor de Orhei pentru nesupunerea locuitorilor din Văsieni „a da adetiul moşii întocma după ponturile ce sînt în visterie", ordonînd să împlinească de la ei „şi rămăşiţa ce s-a dovedi dreaptă asupra lor" (Ibidem, doc. 26).

https://biblioteca-digitala.ro

(Pe verso :) Procit vel logofăt.

S-au trecut (în condică).

(Adresa :) Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dumi(sale) Alexandru Ianculeo biv vel agă i dum(isale) Dimitrachi biv vel stolnic, sărdari de Orheiu, datis zdraviem.

Stolnic Şărban Canano.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CLXXXVI, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

581

(Iaşi,) 24 martie 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare Zoiţii clucereasa, pe baza judecăţii din 1787, să oblige pe locuitorii de pe părţile ei de moşie din Bărgăeni, Căbugi şi Stroeşti (Suceava) să-i dea dijma din produse şi boierescul în bani.

Io Mihai Costandin Suţul voievoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vreme ce prin jaloba ce au dat domniii mele Zoiţa clucereasa a răp(osatului) Ştefan Anastas(ie) clucer au arătat cum că la ţinutul Sucevii ari o a tria parte din tot satul Bărgăenii şi a tria parte din tot satul Căbugii şi a tria parte din giumătate de sat de Stroeşti, asupra cărora părţi s-au văzut de cătră al nostru cin(stit) şi credincios boeri dumnealui Ion Cant(a) vel logofăt şi dovadă o carte de giudecată din let 1787 iul(ie) 22, de la veliţii boeri din vreme de atunce, prin cari, după giudecata de atunce ce-au avut vechilul cluce(resei) cu un Chirica Capşa şi cu alţii al săi, după tăria scrisorilor ce s-au văzut la vechilul său i s-au dat dreptate cluce(resei) ca să-şi stăpîniască părţile, cum pre larg dovedeşti carte de giudecată.

La cari cerînd acum dreptate ca să aibă voi a-şi lua venitul obicinuit de pe dînsele, iată dar prin cart(ea) aceasta a domniii mele să dă volnicii cluce(resei) Zoiţii şi vechilului său pe care îl va trimite, ca, după tăria giudecăţii ce s-au văzut, să aibă a-şi stăpîni deplin părţile aceste din fiişticari moşii, întocma după cuprindire scrisorilor ci li arată aceiaşi carte di giudecată. Şi să-şi ia şi venitul obicinuit de pi dînsili, de pi la toţi din toate di a zece, din ţarini cu pîni, din fînaţi, din grădini cu legumi ci vor fi de neguţitorii, iar din celi ci vor fi pentru hrana lăcuitorilor să nu-i supiri, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţin să ia cîte una para de stup, din livezi cu pomi şi din tot locul cu venit să ia dijma obicinuită.

La 20 iunie 1794, Mihail Suţu dă carte de încuviinţare lui Şerban Canano biv vel paharnic să stăpînească moşia Văsienii „după scrisorile vechi şi după cartea de giudecată a dumilor sale veliţilor boeri, din anul 1784 săptembrie 16, care şi acum de la giudecata dumilor sale veliţilor boeri ai divanului domniii mele s-au întărit, în trecutul an 1793 dechemvrie 18, să aibă a-şi stăpîni acele părţi în toate sămnele şi hotarele cele vechi, luînd obicinuitul venit din toate de a zăcea, după hotărîre ponturilor ce sînt în visterie cu pecete gospod" (Ibidem, doc. 27).

https://biblioteca-digitala.ro

Aşijdire şi di pi la lăcuitorii ci vor fi şăzători pi părţili sali, iarăşi să-şi ia di pi la toţi banii casilor, după hotărîre ponturilor gospod.

Pentru cari scriem şi dumneavoastră is(pravnicilor), ca di pi la acei ci să vor arăta împotrivitori a nu da venitul obicinuit, ci va fi cu drept să împliniţi şi să-i supuniţi pi toţi a urma la toati întocma pi obicei şi după hotărîre ponturilor gospod, ca să nu s(e) păgubască numita giupîniasă de venitul părţilor sali. Iar de vor avia ciniva mai mult a răspundi împotrivă, cu scrisori ci vor avia să vii la divan.

Aceasta poroncim.

1793 mart 24.

Procit vel logofăt.
S-au trecut în condică,
Matei condicar.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CDXXI, doc. 219.
Orig., pecete aplicată.

582

31 martie 1793

Locuitorii de pe moşia mănăstirii Tazlău se învoiesc prin zapis cu egumenul să are dealul Conţeşti, cît le va trebui, obligîndu-se a îngrădi locul arat şi la nu pricinui stricăciuni în ţarină.

Adică noi, carei mai gios ne vom numi, dat-am încredinţat zapisul nostru la mîna sf(inţiei sale) părintelui Zaharie, egumenul mănăstirii Tazlăului, precum să se ştie că ni-am aşăzat cu sf(inţia sa) să arăm dealul Conţăştii cît ni-a trebui şi pe cît om ara să şi îngrădim după analoghie, pe cît ne va ajunge somma arăturilor. Dar, întîmplîndu-să ca să s(e) facă vreo stricăciuni în ţarină din pricina gardului cuiva, atunci să avem a răspunde pentru toată paguba ce să va întîmpla.

Şi pentru mai bună încredinţaré ni-am pus numele şi degetile cei ce nu ştiu carte, iar cei ce ştim carte, ni-am iscălit însumi.

1793 martie 31.

Dieconul Vasilie ; Iordache Manole ; Popa Vasile ; Diiaconu Ilie (?) ; ...[1] eu Pavăl dascăl ; eu Vasili Grosul, adeverez ; eu Dumitru Porcescul ; eu Toader Luchiian ; eu Ion Purcel ; eu Ioneţă Frăţ(ilă).

Asămine şi noi, oameni din Şerbeştii, am dat întru acest chip zapis la mîna părintelui egumen, ca arînd după analoghie să şi îngrădim, cum şi la lătunoe, locul cu cît să lungeşte noi sîntem îndatoriţi să îngrădim. Şi spre încredinţare, am iscălit.

Aprilie 5.

Eu Ştefan Mancăş m-am iscălit ; eu Sandu Chelsoiu ; eu Costantin Hoge ; eu preotu Costaten ; eu Ion Ciucu ; eu Gheorghe Mor(aru) ; eu Gherasim ; eu Neculai Oşloban ; eu Toma Mancăş.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Pe verso :⟩
10 — 3 — Ştefan Mancăş
10 — 1 — Hoge
10 — 1 — Popa Costatan
7 — Gherasim
7 — Ion Ciucu
7 — Gheorghe Măraru
7 — Toma Mancăş

Arh. St. Buc., M-rea Tazlău, pach. VI, doc 10.
Orig.

583

⟨Iaşi,⟩ 12 mai 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel banului Mihalache Luca să interzică locuitorilor din satele învecinate Borosăşti şi Tămăşeni să pască vitele pe moşia lui, Piţcani, fără învoială cu dînsul.

Io Mihail Constandin Suciu voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce domniii meli ni-au arătat al nostru cinstit şi credincios boeriu, dumnealui Mihălachi Luca vel ban, cum că lăcuitorii ce sînt trăitori pe hotarul moşiei Borosăştilor i a Tămăşenilor, ce sîntu alături de din gios cu moşie dumisali Piţcanii, ce are pe Prut în braniştе, la ţinutu Iaşii, pe de îmbe părţile Prutului, ar fi păscînd vitele lor pe moşie dumisali şi i să pricinueşti mare păgubire, pentru care cerşind la domnie mea dreptati, iată i s-au dat această carte al domniii meli atît dumisali vel ban, cît şi omului dumisali ce-l va ave purtător de griji la numita moşie Piţcanii, cu care se fiie volnic a opri pe toţi înprejurăşii din arătatile sate Borosăştii şi Tămăşenii de a-şi păşuna vitele lor pe moşie Piţcanii, ce să aibă a-şi păşuna vitili pe hotarul moşiilor ⟨pe⟩ care trăesc ei. Iar care dintre dînşii s-ar aşeza prin tocmală ca să plătească imaşul dumisali vel ban, volnici să fiie a urma după tocmala ce vor faci.

La care poroncim dumneavoastră, ispravnici de ţinutu Iaşii, să daţi mînă de agiutor rînduitului vechil spre apărare numitei moşii cum şi lăcuitorilor din Borosăşti i Tămăşeni să le poronciţi să contenească de a mai călca moşie Piţicanii fără învoiala stăpînului moşiei, după cum iaste obiceiul pămîntului.

1793 mai 12 dni.

Procit vel logofăt.
⟨Pe verso :⟩ S-au trecut în condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIII, doc. 88.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 13 mai 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire vel banului Mihalache Luca să oprească mutarea unor locuitori cu casele de pe moşia lui, Siminicenii, pe hotarul Bălăşăneştilor, unde vor să-şi deschidă cîrciumă care i-ar aduce pagube, şi porunceşte ca ispravnicii de Roman să le pună în vedere a se aşeza la Secăreşti.

Io Mihail Constandin Suciul voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

De vremi ce domniei meli ni-au arătat al nostru cinstit şi credincios boer, dumnealui Mihalache Luca vel ban, că vro doi-trii ruptaşi, înpreună şi birnici, în anii trecuţi şi-ar fi făcut casă şi aşezare lor pe drept hotarul moşiei dumisali, Siminicenii, ce iaste lipit şi-i cuprinsu în hotarul Cucutenilor, iarăşi a dumisali, care moşii sînt la ţinutu Romanului, şi după hotărîre divanului gospod rînduindu-i boeri hotarnici cu carte domnească de au ales şi au îndreptat moşie dumisali, Seminicenii, despre Bălăşăneşti, au rămas acel loc unde ei sînt aşezaţi cu casăli lor pe dreaptă moşie dumisali. Şi de la ace hotărîtură pără acum, măcar că ei adetiul moşiei îl dau la dumnealui vel banu după aşezare ce-au făcut, dar acum vrînd ei să să mute pe hotarul Bălăşăneştilor, tocma în margine hotarului şi-i în coastili satului, undi sălişti niciodată n-au mai fost, cu scopos ca numai traiul lor şi temelie casălor lor să fiie pe acelaşi hotar, iar hrana lor şi păşunatul vitelor să fiie tot pe Siminiceni, şi să vînze fieştecare dintr-înşii băutură, care mutare a lor pe dumnealui alt nimic nu-l supără, nici îi opreşte, numai fiindcă ei vor să să aşeze tocma în coastili satului, osăbit că toati vitile lor trebuia să să păşuneze pe moşie dumisali Seminicenii, dar şi cîrciume deşchizînd, trebuia să să pricinuiască mare păgubire cu zeticnire ce să poati faci vînzerii băuturii de la cîrciuma dumisali ce are pe Siminiceni.

Pentru care rugîndu-se domniii mele de dreptate, iată s-au dat această carte al domniii meli cinstit şi credincios boerului nostru, dumisale Mihălache Luca vel ban şi omului dumisali ce-l va ave vechil la moşie dumisali Cucutenii, cu care oricînd ar vedea pe acei oameni că să mută în coastile moşiei dumisale unde altă dată n-au mai fost seleşti, să aibă a-i da ştire dumilor sale ispravnicilor de ţinutu Romanului ca nicidecum să nu-i îngăduiască a-se muta la loc unde săleşte vechi n-au fost niciodată, ce să aibă a să muta tot pe hotarul Bălăşăneştilor, la săleşte vechi unde şi acum iaste sat şi să numeşte Secăreştii, tot acolo aproapi, cale de un cifert de ceas.

La care poroncim domnie mea dumneavoastră ispravnici de ţinutu Romanului, să aveţi a urma întocma cum se poroncesti mai sus prin carte aceasta.

1793 mai 13 dni.

Procit vel logofăt.

S-au trecut în condică.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIII, doc. 48.

Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

585

⟨Iaşi,⟩ 28 mai 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de Suceava, să cerceteze reclamaţia egumenului de la Slatina contra locuitorilor din Rădăşeni, pe care să-i oblige a lucra zilele boierescului şi a da adetul de casă şi dijma din toate, după obicei.

Io Mihail Costandin Suţu voevoda, bojiiu milostiv gospodar zemli Moldavscoi. Cinstit credincios boeriul domniei mele, dum⟨neata⟩ Grigoraşc⟨o⟩ Sturza biv vel spatar, ispravnic de ţinutul Sucevii, sănătate!

Fiindcă prin jaloba ce au dat domniei mele Chiril, egumenul mănăstirii Slatinii, au arătat că oamenii ce să află şăzători pe moşie Rădăşenii a numitei mănăstiri, ce este la acel ţinut, nu s-ar fi supuind a lucra atît zilile boerescului, cît nici a da adetiul de case după hotărîre ponturilor ce sint în visterie cu pecete gospod, şi cerînd dreptate spre a nu să păgubi mănăstire, scriem dum⟨ita⟩li, aducîndu-i pe ace de faţă, să faci cu amăruntul cercetare pricinii aceştie.

Şi, fiind precum au jăluit, atunce dum⟨neata⟩ să-i supui a urma întocma după hotărîre ponturilor gospod, atît a lucra zilile boerescului, cît şi a da adetiul de casă şi dejmă din toate după obiceiu. Iar cînd după cercetare ce vei face să va dovedi că să asupresc mai mult piste hotărîre ponturilor sau vor arăta acie că au ceva a răspunde, atunce cu măr⟨turiile⟩ [1] dum⟨ita⟩li de arătare pricinii pre largu şi cu zi de soroc după vreme lucrului să-i triimeteţi la divan ca să li să de hotărîre după cum va fi drept.

1793 maiu 28.

⟨Pe verso:⟩

Cinstit credincios boeriul domniei mele, dum⟨nealui⟩ Grigoraşc⟨o⟩ Sturza biv vel spătar, ispravnic de ţinutul Sucevii, datis zdraviat.

Chiril, egumenul mănăstirii Slatinii.

Procit vel logofăt.

S-au trecut ⟨în condică⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

586

⟨Iaşi,⟩ 30 mai 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, dă carte de încuviinţare biv vel vistierului Iordache Cantacuzino să oblige pe locuitorii de pe moşia sa Nemîndrii să-i dea dijma din produse, să-i lucreze boierescul sau să plătească bani.

Io Mihail Costandin Suţul voevoda, bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.

Fiindcă al nostru cinst⟨it⟩ şi credincios boer, dum⟨nealu⟩i Iordachi Cant⟨acuzino⟩ biv vel vistier, ni-au arătat cum că la ţinutul Hîrlăului, în hotarul

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

moşiii ce să numeşte Nemîndrii, ari o parte driaptă al dum⟨i⟩s⟨ale⟩ cu scrisori, şi cerînd dum⟨nea⟩lui ca să o stăpînească şi să o dejmuiască, iată dar prin carte aceasta a domniii mele să dă volnicii vechilului dumis⟨ale⟩ vist⟨ierului⟩ pi cari îl va rîndui, ca să aibă a stăpîni parte aceasta din numita moşie în toate semnele şi hotarăle ei şi să ia şi dejma obicinuită de pi la toţi, din toate de obicei : din ţarini cu pîini, din fînaţi, din prisăci cu stupi, însă din 50 unul, iar fiind mai puţini să ia cîte una para de stup ; din livezi cu pomi şi din tot locul cu venit să ia dejma pe obiceiu. Aşijdire şi de pe la acei ci vor fi şăzători cu casa pe parte această, iarăşi să aibă a lucra zilili boerescului pe anu după hotărîre ponturilor gospod, sau să plătiască cu bani, iarăşi după ponturi, însă cît pentru bani, de să vor învoi cu vechilul dumis⟨ale⟩ vist⟨ierului⟩.

Pentru care scriem şi dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ is⟨pravnicilor⟩, ca di pi la acei ce vor fi pricinuitori, ce va fi cu drept să împliniţi şi să-i supuniţi pe toţi a urma la toate întocma pe obicei şi după hotărîre ponturilor, ca să nu s⟨e⟩ păgubască dum⟨nealu⟩i vist⟨ierul⟩ de venitul părţii de moşii al dumis⟨ale⟩. Iar de vor avia ciniva a răspundi împotrivă, să vii la divan.

Aceasta poruncim.

1793 mai 30.

S-au trecut la condică.
Procit vel logofăt.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCXII, dosar. 14, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

587

⟨Iaşi,⟩ 22 iunie 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte staroştilor de Putna să cerceteze şi să oblige pe răzăşii din satul Găuri, care au luat în arendă moşia Vizăuţul Mic de la mănăstirea Vizantea, cu preţul de 55 de lei pe an şi clacă de 50 de oameni într-o zi, să-şi îndeplinească îndatoririle sau să se prezinte la judecată.

Noi Mihail Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavii. Cinstiţi credincioşi boerii domniii méle, dumneata Iordache Negre biv vel clucer i dumneata Mihălache Cerchez biv vel ban, staroste de Putna, sănătate !

Jaloba ce au dat domniii mele Costandie, egumenul mănăstirii Trisfetitelor şi vichil mănăstirii Vizantii, asupra răzeşilor de moşie Găurile, tot de la acel ţinut, s-au trimis dumneavoastră, din care pre largu veţi înţălege.

Deci fiindcă numetul egumen au arătat că mănăstire Vizantie avînd o parte de moşie, Vizăuţul Mic, cu aşezare şi prin scrisoare s-au învoit şi au vîndut venitul moşii mănăstirii răzeşilor de Găurele, pe an cîte 55 lei şi să facă într-o zi şi clacă mănăstirii cu 50 de oameni, şi acum nu numai că aceia n-ar fi urmîndu după scrisoare lor şi încă nici rămăşiţa din anii trecuţi n-ar fi vrînd să o înplinească.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru care, cerîndu dreptate şi înplinire, scriem dumneavoastră să aduceţi de faţă pe răzeşii de Găurile şi să-i întrebi [1] cu ce cuvînt de dreptate nu urmiază învoelii şi aşezării ci-au făcut, şi dacă dumneavoastră nu-i veţi pute face să înţăleagă, să le puneţi vadea, după trecere solului, să vie la divan.

1793 iunie 22.

Procit vel logofăt.
Locul peceţii gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 16v—17.
Copie.

588

⟨Iaşi,⟩ 24 iulie 1793

Egumenul de la Tazlău reclamă domnului atitudinea duşmănoasă a locuitorilor de pe moşia mănăstirii, Burleşti, care nu vor să lucreze zilele de boieresc după ponturi şi cere să se ia măsuri pentru supunerea lor.

Preînnălţate doamne,

1 — Jăluescu măriii tale pentru multa supărare şi pagubă ce să pricinueşti mănăstirii dispre lăcuitorii ce şăd în satul Burleştii, pe moşie mănăstirii, că în anii trecuţi, cîndu au eşit nemţii la Comăneşti, îndată au luat mare obreznicie şi înpotrivire asupra mănăstirii, zicîndu că vor să ia nemţii moşiile mănăstirii şi să le de lor ; şi di răul lor, nici la mănăstiri n-am putut şide, ce am înblat fugari de n-am putut căuta trebile mănăstirii. Într-aceia vremi li-au vinit poroncă ca din fînul lor să ducă cîtva la nemţi şi eu [2] în teriia lor au mersu de au luat fînul mănăstirii şi din lipţa fînului au perit multe vite a mănăstirii.

2 — Cîtă vremi au şăzut nemţii aice, totodeauna au unblat cu pîri asupra mănăstirii la nemţi şi la volintiri şi totodeauna ave mănăstire supărare.

3 — În anul ⟨17⟩90, am cerut la dînşii ca să-m⟨i⟩ lucrezi obicinuiturile zile după ponturile gospod. Ei s-au pus înpotrivire şi prin mizlocire ispravnicilor de atunce s-au asuprit mănăstire. Însă făgăduindu-să ei ca să lucrezi cîte trii zile de om şi să de şi cîte doi lei de om, numai după ponturi să nu lucrezi, şi nici aceli trii zile nu li-au lucrat deplinu, ce numai au făcut triisprezeci stoguri fînu şi acum să scoală ca să i li plătiască mănăstire şi acel fînu.

4 — În anul ⟨17⟩91, prin arătare ce am făcut pentru nesupunire lor, mi s-au dat panţiri cu volnicie ca să-i supui să lucrezi după ponturile gospod. Şi cu multe vrejbi şi înpotriviri nici atunce unii dintr-înşii n-au lucrat deplin după ponturi şi încă m-au făcut de le-am dat şi de mîncat în cîtă vremi au lucrat, de m-au ţinut mai mult mîncare lor decît lucru ce au făcut, fiind atunce scumpeti mare.

5 — Tot într-acelaş anu mi-au fostu datori prin zapise ca să-mi facă 40 fălci de fînu şi cu înpotrivire lor nici acela nu mi l-au făcut.

6 — În anul ⟨17⟩92, am dat jalobă cătră mărie sa Alecsandru Moruz vodă pentru nesupunire lor şi mi s-au dat luminată carte ca să-i supui să lucrezi după ponturile gospod, cătră dumnealor ispravnici. Şi acei mai mulţi n-au lucrat

[1] Aşa în text.
[2] Corect : ei.

https://biblioteca-digitala.ro

şi au rămas fănitul mănăstirii nicosit şi l-au arsu pozarul şi au rămas mănăstire liptită de toată dijma de fînu ce ave să ia di la dînşii dintr-acel anu. Şi toate aceste pagube ce s-au precinuit mănăstirii de mai sus arătate li-am răbdat, fiind vreme tulburată.

7 — Într-acest anu (17)93, s-au pus cu totul împotrivire ca nicidecum după ponturi să nu lucrezi şi viindu aice au dat jalobă către înnălţime ta, atît ca să nu lucrezi, cît şi cu multe pîri niadevărate asupra mănăstirii, ca să găsască prilez să asupriască şi să surpe pe mănăstire, ca să scade lucrul boirescu. Şi fiindu orînduiţi la dipartamentul al doile ca să cercetezi şi, nefiindu dovezile mănăstirii faţi împotriva pîrilor lor, nu s-au putut curma aice. Iar pentru zile de boerescu, s-au hotărît ca să lucrezi după ponturi şi scriindu-să carte gospod către dumnealor ispravnici de ţinutu Bacăului ca să cercetez(e) pentru pîrî şi să înştiinţezi, iar pentru zili di boirescu să-i supui ca să lucrezi. Diosăbi mi s-au dat şi miie carte gospod dinpreuni şi ponturi către ispravnici, ca numaidecît să-i supui să lucrezi. Şi mergîndu acolo la dumnealor ispravnici am scos dovezi asupra pîrilor lor şi văzîndu că vor să rămîie răsuflate pîrile lor şi văzîndu-să că rămîn îndatoriţi ca să lucrezi zilile după ponturi, n-au vrut ca să şadă ca să să facă dăplin cercetare pintru toate pîrile lor, ce au răspunsu cu împotrivire, că ei după ponturi n-or lucra, ce or vini ca să mai de jalobă înălţimii tale, şi au zis că, dacă nu-i vor supăra cu zile de boerescu, ei toate pîrile li lasă. Şi dumnealor ispravnici, vezîndu nesupunire lor, au înştiinţat aice şi, vezindu şi eu că hrana mănăstirei să prepădeşti cu totul pe cîmpu şi neavîndu altă facere, am alergat la mila şi dreptate mării tale.

8 — În iastă vară n-au vrut ca să îngrediască ţarinile şi fînaţurile lor, ce au înblat vitile lor prin fînaţ de au păscut pănă la 16 zile a lunii lui iuni. Şi, vezîndu că se prepedeşti şi fînaţul mănăstirii, am pus ţigani şi au păzit fînaţul, şi acum nu le plac fînaţul lor şi vor în tărie ca să cosască fănaţul mănăstirii şi să rămii mănăstire lipsită.

9 — În toţi anii n-au putut mănăstire ca să aperi fînaţile, ce ei în tărie între de ari în fînaţi de strimtoriază fînaţurile, şi unii dîntr-înşii ţin viti de neguţitorie şi alţii cer ca să facă fînu de neguţătorie şi totdeauna fac mănăstirii supărări şi să scoală asupra vechililor mănăstirii cu ocări şi cu bătăi şi cu sudalmă, de nu poate mănăstire a ţine oameni pentru slujbile ei de reul lor.

10 — Acum, la vinire me aice în Iaşi, au scos horbe pin sate şi pin ţigani de fac vrejbi, zicîndu că ei m-au scos din egumenii şi îndemnîndu-i ca să vii cu pîră asupra me, şi din pricina lor au fugit vro cîţiva ţigani de au rămas mănăstire liptită şi de slujba ţiganilor acelora.

Milostive doamne, de nu să va puni aceşti oameni nesupuşi la cale ca să să părăsască de urmerile aceste care pricinuescu multă pagubă şi sărăcie mănăstirei, mănăstire rămîni cu totul liptită de trebuincioasa hrana ei şi nici un om pre lîngă mănăstiri n-a pute şide de reul lor.

Şi cum a fi mila măriii tale.

A înălţimii tale smerit rugător către Dumnezeu,

Zaharie, egumen de la mănăstire Tazlăului.

(Rezoluţie :)

Dum(neata) vel vornic za aprozi, să-i scoţi la dum(nealo)r veliţii boeri să cerceteze şi ceia ce vor găsî cu cale şi cu dreptate, cu anafora să ne înştiinţăzî.

Donici medelnicer.

(17)93 iul(ie) 24.

Arh. St. Buc., M-rea Tazlăul, pach. II, doc. 16.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Focşani,⟩ 3 august 1793

Starostii de Putna dau adeverinţă că locuitorii din satul Găurile nu au nici un drept asupra moşiei pentru care s-a judecat cu mănăstirea Vizantea.

De la stărostie Putnii.

După toate cercetările prin giudecăţi şi dupe şi singură hotărîre de giudecată ce s-au făcut înainte domniii sale răposatului întru fericire Costandin vodă Moruzi pentru pricina moşiii ce au avut mănăstire Vizantie cu răzeşii de satul Găurile, date cu hotărîre ceia ce au căzut dreptul în stăpînire mănăstirii Vizantii, precum cărţile domneşti şi hotărîre prin domniasca anafora ce să adevereşte de la domnie sa ce s-au pomenit mai sus, răzăşii din Găuri încît şi piste aceste hotărîri mai cercîndu giudecată, s-au făcut cercetare după porunca domniască şi nici o scrisoare sau îndreptare asupra pricinilor nu s-au găsit.

Deci, cunoscîndu-să că nu mai au nici un temeiu, să adevereşte printr-această a noastră scrisoare că sînt răi acolisitori la această pricină de moşie.

1793 avgust 3.

Iordache Negre clucer.
Mihălache Cenchez ban.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 17.
Copie.

590

⟨Iaşi,⟩ 11 august 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, împuterniceşte pe biv vel vornicul Constantin Greceanu să oblige pe locuitorii de pe părţile sale de moşii din ţinuturile Tutova şi Fălciu să-i lucreze boierescul şi să-i dea dijma, poruncind ispravnicilor să aducă la supunere pe cei împotrivitori.

Io Mihail Costandin Suţul voievod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovei.

De vreme ce al nostru cinstit şi oredincios boeriu, dumnealui Costandin Greceanu biv vel vornic ni-au arătat că la ţinutul Tutovei ar fi avînd aceste părţi de moşîe, anumi parte Jorăi din Deleni, parte Arămeştii i Piteştii i Bucureştii şi Uscaţii, cum şi la ţînutul Fălciiului părţîli din Albeşti, şi acei ce s-ar fi aflînd cu lăcuinţa pe aceste drepte părţi a dumisale şi cu hnana ce ş-ar fi făcînd nu s-ar fi supuind a da obicinuitul havaet şi dejma din toati după hotărîri ponturilor gospod.

Dreptu aceia, printr-această carte a domniei mele să dă volnicii dumisali, cum şi vichilului ce-l va rîndui asupra acestor părţi de moşii a dumisale, carili să fie volnic a strînge tot vinitul din toati de a zăce după hotărîre

https://biblioteca-digitala.ro

ponturilor gospod, însă din țarini cu pîini, din cîmpi cu fîneță i din bălți cu pești i din prisăci cu stupi, din cinzăci stupi să ia unul, iar fiind mai puțîni să ia cîte una para de stup, din grădini cu legumi din cele ce vor fi pentru negutătorie și din toate.

Poroncim și dumneavoastră ispravnici de ținutul Tutovei și a Fălciiului, ca pentru cei ce s-ar arăta împotrivitori a nu da dejma obicinuită, pe unii ca aceia să-i supuniți a urma după hotărîre ponturilor ce sînt în visterii cu pecete gospod, ca să nu să păgubească numitul boeriu de venitul moșiilor sale.

Aceasta poroncim [1].

1793 avgust 11

Procit vel logofăt.
(Pe verso :) S-au trecut în condică.

Arh. St. Iași, Documente, pach. CCXXX, doc. 110.
Orig., pecete aplicată.

591

1 septembrie 1793

Vel vornicul Constantin Balș se angajează să dea mănăstirii Răchitoasa, închinată la Vatoped, cîte 50 lei pe an pentru dijma celor douăzeci și cinci de pogoane de vie roditoare de la Crucea de Jos, pe moșia numitei mănăstiri.

Înștiințare să face cu această scrisoare că, avînd dumnealui Costandin Balș vel vornic doîzăci și cinci pogoani vie lucrătoare la Crucea de Jos în ținutul Putnei, pe locul sfintei mănăstiri Răchitoasa, precum și cinci pogoane loc sterpu tot într-acea ogradă, pentru dijma ce să cuvine să ia mănăstirea de la dumnealui s-au învoit cu noi exarhii Vatopedii, unde numita mănăstire se află închinată, ca pe tot anul să aibă dumnealui a da la mănăstiri cîte 50, adecă cincizăci lei, bani, ori făcîndu-să vin sau nefăcîndu-să, iar cu dijmă de vin să nu fie supărat, păzindu-să această tocmeală vecinică atît cătră dumnealui, cît și cătră clironomii dumisali.

[1] La 15 mai 1794, Mihail Sutu reînnoește această încuviințare dată vel vornicului Constantin Greceanu, cu precizarea că „pe ținutul Fălciului i a Tutovii și pe a Vasluiului ari aceste părți de moșii, danii și cumpărături, anumi din Deleni i din Arămești i din Pitești din București i din Uscați i din Băhnărești i Balta lui Benic și Cotul Tacului, ce din vechiu s-au numit Hocenii, și din Albești, pe care părți le-ar fi stăpînit dintr-u-nceput cu tot venitul locului, iar acum unii din lăcuitorii ce s-ar fi hrănind pe aceste părți de moșii a dumisali, cum și răzășii de pinpregiur s-ar fi întinzînd și în părțile dumisali și aceia nu s-ar fi supuind a da obicinuita dijmă, după ponturili gospod și după obiceiu pămîntului" (Ibidem, doc. 111, orig.).

De asemenea, la 2 septembrie 1795, Alexandru Callimachi, domnul Moldovei împuternicește din nou pe vel vornicul Constantin Greceanu să-și stăpînească și să ia dijma de pe aceste părți de moșii, „iar arătîndu-să vreunii împotrivitori a nu da vinitul moșiei, poroncim domnie mea dumneavoastră, ispravnici de ținutul Tutovii și a Fălciului, pe unie ca aceia să-i supuniți la ceia ce a fi drept să înpliniți de la dînșii și fără de voia lor" (Ibidem, doc. 113, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Iar cînd dispre orice întîmplare ori dumnealui sau urmaşii dumisali nu vor urma cu datul acestor bani pe fiiştecari an, atunce tocmala aceasta să fie desfăcută şi nici într-o samă ţinută, şi mănăstirea să aibă iarăşi a-şi lua dijma obicinuită din vin.

Şi banii pe fiiştecari an să aibă a-i da la zi întîi a lunii săpt(emvrie) la igumenu sau la epitrop şi dînd banii să ia sănet. Şi spre adeverirea credinţei s-au iscălit de cătră noi, dînd şi dumnealui vel vornic asăminea scrisoare.

1793 săpt(emvrie) 1.

Costachi logofăt martor.

Cu voinţa dispre amîndoi părţile, am scris Ionaş Tăutul sulger.

B.C.S. (filiala „N. Bălcescu"), fond St. Georges, pach. CCCXIII, dosar 11, doc. 14.

Orig.

592

9 septembrie 1793

Locuitorii din Valea Seacă (Bucovina) se angajează prin zapis faţă de egumenul de la Slatina, pentru că le-a dat în arendă moştile Valea Seacă şi Corlăţelele, să care lemnul trebuitor pentru construcţia unor case şi să facă două zile de clacă la coasă pe moşia mănăstirii, în Moldova.

Adică eu Andrei Păscuţoiu, vornic din Valea Sacă, di pe moşie sfintei mănăstiri Slat(i)na, ce iaste în c(hezaro) c(răiasca) Bucovină, împreună cu tot satul, adiverim cu această scrisoare a noastră la această sfîntă mănăstire Slat(i)na, să s(e) ştie că pentru mare facire de bine ce ne-au făcut părintile arhimandritul chir Chiril, egumen mănăstirii Slat(i)nii, de ne-au vîndut venitul moşiei Valea Sacă şi a Corlăţălelor pe cinci ani, care vînzare iaste cu oareşcare păgubire mănăstirii de cum da alţii muşterei, ne îndatorim că acum, în ianna aceasta ce purcedi anul 1794, tot lemnul cît a fi trebuinţi pentru facirea casilor din mănăstire, din dosul bisericii dinspre meazănoapti, noi să-l scoatim cu boii noştri, cum şi în vara viitoare a acestui an toţi lăcuitorii din Valea Sacă să dăm doao zile clacă la coase pe moşie mănăstirii în Moldova. Şi am iscălit.

1793 săpt(emvrie) 9.

Eu Andrei Păscuţoiu vornic ; eu Toma Ghervan ; eu Savin Ghervan ; eu Iosîp jidov Zamerlah săgan (?) ; eu Ştefan Ilica ; eu Ghiorghi Timu ; eu Irimie Andronic ; eu Dumitru Cîrstîna ; eu Ianachi Aparaschivei ; eu Toader Ciurlă : eu Acsînte Floriştan ; eu Petre Negre ; eu Macavei Mitne.

Şi am scris eu Andrei Păscuţoiu vornic cu zisa a tot satul.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 210.

Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

10 septembrie 1793

Mănăstirea Slatina arendează moşiile sale din Bucovina, Valea Seacă şi Corlăţele, locuitorilor din Valea Seacă, pe timp de 5 ani, cu 800 lei pe an şi 100 fălci de fîn cosite pe moşiile ei din Moldova.

Înştiinţare facem pentru moşie Valea Sacă şi Corlăţile a sfintei mănăstiri Slatina, ce sînt în deştrictul c(hesaro) — c(răeştii) Bucovinii, în ţinutul Sucevii, că fiind vîndut venitul moşiei Valea Sacă lui Ştefan fon Aivas din Cernăuţi, pe cîţiva ani trecuţi şi păn' la anul 1795 apr(ilie) 23 el n-au stăpînit-o singur, ce au făcut precupie cu moşiia şi au dat-o de o stăpîneşti Măgărdici, arman din Suceava, pentru care în multe rînduri au venit lăcuitorii din Valea Sacă şi cu plîngire ne-au arătat că, de va stăpîni mai mult venitul acestor moşii numitul Măgărdiciu arman, ei tot satul să vor răsipi şi să vor duce unde îi va îndrepta Dumnezeu, căci nu pot a mai suferi asuprelile şi nedreptăţile ce au suferit şi încă şi acum sufăr de către acest Măgărdiciu.

De care, făcînd noi cercetare, s-au aflat că toate arătările lăcuitorilor din Valea Sacă sînt adivărate şi pentru ca să nu să răsipască acest sat, din care răsipire să pricinuiască păgubire atît c(hesaro) — c(răeştii) vistierii, cît şi mănăstirii aceştiia, iată dar am vîndut venitul acestor moşii tuturor lăcuitorilor din Valea Sacă pe cinci ani, cu tocmală să dea la mănăstire pe fieştecare an cîte opt sute lei şi să facă una sută fălci de fîn ; însă şase sute lei şi o sută fălci de fîn pentru Valea Sacă, care fîn să aibă a-l face pe moşiile mănăstirii în Moldova, în dipărtare ca de doao ceasuri de Valea Sacă, şi ori la ce vremi li s-a poronci de către mănăstire pentru facirea acestor o sută fălci de fîn, cu mîncarea lor, într-o săptămînă de zile să-l cosască, să-l adune, să-l clădească şi să-l şi îngrădească, şi doao sute lei pentru Corlăţîli ; care bani să aibă a-i da la mănăstire în doao vadeli : patru sute lei la începutul fieştecăruia an, la Sfeti Gheorghi, apr(ilie) 23 şi patru sute lei la Sfeti Dimitrie, oct(ombrie) 26.

Deci ei să stăpînească şi să ia venitul acestor doao moşii, din orîndă, din ţarini, din pădure şi din toate după obiceiu, însă afară de moara din Valea Sacă ce o ţin Ghervăneştii şi de moara de la Corlăţile ce o ţini popa Mihai ot Capul Codrului şi de un vad de moară, tij de la Corlăţili, ce-l ţine Gheorghie Timon, care aceştiia sînt cu deosebite toomeli şi ei au să plătească la mănăstire venitul pentru acesti mori şi vad după puterea contracturilor ce au, fiindcă sint deosebite de vînzarea venitului moşiilor. Şi toate acareturile ce sînt făcute pe această moşie de numitul Măgărdiciu arman să le stăpînească ei întru aceşti cinci ani, şi la înplinirea vadelii, atît acareturile acestea să fie bine tocmite întocma după cum au fost cînd le-au luat la stăpînire, cît şi alti binale şi orice fel de acareturi ar mai face ei pe acesti doao moşii într-aceşti cinci ani, să rămîe toate a mănăstirii fără să ceară vreo cheltuială de la mănăstire, cum şi fasiile înpărăteşti şi alte orice fel de dări de bani vor fi în c(hesaro) — c(răiasca) Bucovină, pentru acesti moşii ei să aibă a le plăti, iar mănăstirea cît de puţin să nu fie supărată, ci să-şi ia al său drept deplin, după cum să arată şi prin scrisoarea ce asemenea au dat sătenii din Valea

https://biblioteca-digitala.ro

Sacă la mănăstire[1]. Iar cînd ei n-or urma întocma după tocmala aceasta, atuncea contractul acesta să nu aibă nici o puteri la mîna lor.

Şi anii să încep de la 1795 apr(ilie) 23 şi să împlinesc la 1800 apr(ilie) 23.

Deci spré încredinţarea aceştii tocmeli s-au dat de la noi acest contract la mîna setenilor din Valea Sacă, adiverit cu pecetea sfintei mănăstiri şi cu a noastre iscăliturі.

1793 sept(embrie) 10.

Chiril arhimandritul mitropolii şi igumen s(fintei) mănăstiri Slatina ; Ghenadie proigumen Slatinii ; Mihail proegumen Slatinii.

(Menţiune în limba germană, că acest contract a fost tradus şi transcris în protocolul de contracte, sub nr. 142, la p. 478 şi 479, în Suceava, la 8 octombrie 1793).

Praesens contractus arendatitius apud caesareum reg. provincialem Bucovinensem tabulam in libro contractum novo 4-to pag. 277 ingrossatum habetur actum Czernovici die 4-ta feb. 1795.

Gabriel de Dragosi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 211.
Orig., 2 peceţi aplicate.

594

(Iaşi,) 15 noiembrie 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte starostilor de Putna să cerceteze reclamaţia egumenului de la Vizantea împotriva locuitorilor din satul Găurile, care nu vor să dea venitul moşiei.

Noi Mihail Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldovii. Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii méle, dumneata Iordache Negre biv vel clucer i dumneata Mihălache Cerchez biv vel ban, staroste de Putna, sănătate !

[1] În scrisoarea locuitorilor din Valea Seacă, din aceeaşi zi, către mănăstire, se spune: „Adică noi oamenii din satul Valea Sacă din c(hesaro) — c(răiasca) Bucovină, eu Andrei Păscuţoi vornic din Valea Sacă, eu Toma Chervan, eu Savin Ghervan, eu Ştefan Ilinca, eu Gheorghi Timu, eu Irimie Andronic, eu Dumitru Cîrstănar, eu Enachi Aparaschivii, eu Toadir Ciulă, eu Axinti Floriştean, eu Petré Negrea, eu Macovei Mirce şi împreună cu tot satul, adivenim cu această scrisoare a noastră la sfînta mănăstire Slatina să s(e) ştii că venitul moşiei Valea Sacă a mănăstirii, pe care ne aflăm noi lăcuitori, fiind vîndut lui Ştefan fon Aivas din Cernăuţi pe anii trecuţi şi pîn' la anul 1795 apr(ilie) 23 el n-au stăpînit-o singur, ce au dat-o de o stăpînească Măgărdiciu arman din Suceava. De cătră care trăgînd noi multe asupreli şi nedreptăţi, am venit la părintele arhimandritul chir Chiril, egumenul sfintei mănăstiri Slatina şi, rugîndu-ne ca pe anii viitori să ne vînză noao venitul moşiei atît din Valea Sacă, cît şi din Corlăţili, tij moşii aceştii sfintei mănăstiri, şi cu toate că alţi neguţ(ă)tori da mai mult preţ pe acest venit care era spre folosul mănăstirii, dar sfinţie sa părintile arhimandritul au lipsit mănăstire de acest folos şi au făcut cu noi această facere de bine că ne-au vîndut noao venitul acestor doao moşii, Valea Sacă şi Corlăţilile, mai cu puţin preţ de cum adăuga însuşi Măgărdiciu arman..." (Ibidem, doc. 212, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Iată să trimite dumneavoastră jaloba ce au dat domniii mele Nechifor egumenul şi cu toţi călugării de la mănăstire Vizantie asupra sătenilor de satul Tăurile [1], tot de la acel ţinut, din care pre largu veţi înţălege pricina.

Deci, pentru păgubire ce arată că s-ar fi pricinuind numitei mănăstiri de către aceia, fiindcă ei s-ar fi hrănindu pe numita moşie Tăurile [1], au cerut ca prin giudecată să-şi afle dreptate.

Deosăbit au arătat că ei nu s-ar fi supuindu a da havaetul moşiii după hotărîre ponturilor gospod, pentru care iarăşi cerşindu dreptate, scriem dumneavoastră să-i aduceţi pe aceia de faţă şi după ce cu amăruntul cercetare ce veţi face pricinii aceştie, după cum veţi cunoaşte a fi dreptu, prin giudecată să hotărîţi, dîndu şi carte de giudecată la parte ce să va căde. Şi pă acei ce nu să vor supune a urma pentru havaetul moşiii, să-i supuneţi a urma întocma după hotărîre ponturilor gospod, iar cîndu acolo nu să va odihni vreo parte, cu carte acea de giudecată a dumneavoastră şi cu zi de soroc, să vie la divan.

1793 noem(vrie) 15.

Procit vel logofăt.
S-au trecut la condică.
L(ocul) p(eceţii) gospod.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 17.
Copie.

595

⟨Iaşi,⟩ 20 decembrie 1793

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Hîrlău să cerceteze reclamaţia egumenului de la Coşula împotriva locuitorilor de pe moşia mănăstirii „şi alţii din împregiuraşi" care taie lemne din pădure pentru vînzare, obligîndu-i a urma după hotărîrea ponturilor.

Copie.

Noi Mihail Constandin Suţu voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldavii. Credincioşi boerii domniii méli, dum(nealui) Toader Balş biv vel caminar i dum(nealu)i Costachi biv vel clucer, ispravnici de ţinutul Hîrlăului, sănătate!

Prin jaloba ce au dat domniii méli rugătoriul nostru Antioh egumen şi cu tot săborul de la mănăstire Coşula de la acel ţinut au arătat că atît lăcuitorii ce să află şăzători pe moşiia mănăstirii, cît şi alţii din împregiuraşi, nefăcînd de ştire sau întrebare numitului mai sus egumen sau vechilului mănăstirii, mergu la codrii ce sînt pe moşiia mănăstirii şi necontenit de-a pururе tai copacii într-ales pe plăcere lor, de fac casă i căruţă i roate şi alte cherestele, de-şi fac alijverişul şi neguţătoriia lor în toată vreme, fiindu-li hrana lor mai mult cu aceste. Şi afară dintr-aceste, iarăşi de pe moşiia mănăstirii tot acéia tai pari i nueli şi altili trebuincioasă, şi mănăstirii nu să supun a da nici cît de puţin venit sau agiutor la celi ci-ar avre trebuinţă mănăstire, după meşteşugul lor, ce să află cu totul privitoare şi răbdătoare.

[1] Corect : Găurile.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, cerşînd mănăstire dreptate, iată scriem dumneavoastră să cercetaţi, şi după hotărîre ponturilor domneşti cari sînt aşezate cu tot sfatul de obştie ce s-au dat acum cu pecete domniii méli la mîna numitului mai sus igumen, să-i supuneţi pe toţi acéia a urma întocma şi pre deplin, după cum să hotărăşti prin ponturile domneşti, ca să nu să păgubească mănăstire din céia ce a fi cu dreptul de venitul moşiii sali.

1793 dechemvrie 20.

Arh. St. Buc., M-rea Coşula, pach. VI, doc. 4.
Copie.

596

⟨Iaşi,⟩ 24 mai 1794

Egumenul de la Slatina reclamă domnului că locuitorii din satele Rădăşeni, Mălini şi Găineşti au cuprins cu vitele lor tot imaşul şi finaţul mănăstirii, nu vor să lucreze zilele de boieresc ori să dea adetul de doi lei de casă — şi cere a se poruncii ispravnicilor să-i oblige a urma după „aşezămînturile pămîntului".

Preaînălţate doamne,

Jăluim înălţimii tale pentru mare păgubire şi supărare ce să pricinueşti mănăstirii Slatinii de cătră lăcuitorii din trei sate ce are mănăstirea la ţinutul Sucevii în Moldova, anume Rădăşănii, Mălinii şi Găineştii, că din vremi în vremi cu obrăznicie şi puteri cuprinzînd fînaţurile mănăstirii ce avea, atît cu păscutul vitelor lor, cît şi cu făcutul fînului ce fac piste a lor trebuinţe pentru negustorie, mănăstirea au rămas nu numai că puţine vite ce are nu are unde să le păşunezi, dar şi de fînaţi iaste cu totul lipsită şi de-a pururea iaste silită a cumpăra fîn.

Deosebit, acei lăcuitori nici cele 12 zile a boierescului nu vor să lucrezi piste an, nici măcar doi lei adet de casă nu vor să dea după hotărîrea ponturilor domneşti şi mănăstirea să află cu totul păgubaşi şi lipsită de venitul acestor moşii ce să lăcuesc de aceste trei sate.

Ţin încă şi turme de oi pe mutările mănăstirii şi nu numai că pe mănăstire cu totul au strîmtorat-o de nu are unde-şi păşuna puţine vite ce are, dar încă nimic nu plătesc la mănăstire pentru păşunatul oilor lor, încît au rămas ei desăvîrşit stăpîni pe moşiile mănăstirii, de fac ce li-i voia, în puteri, şi mănăstirea au rămas păgubaşi de tot.

Pentru oare cu smerenie ne rugăm, după cum pără acum această mănăstire au aflat milă şi ajutoriu de la înnălţimea ta, să fie luminată poroncă : întîi, să aibă această mănăstire puteri de a-şi păşuna vitile sale fără strîmtoreallă şi de a le face şi tot trebuinciosul fîn pe moşiile sale ce să lăcuiesc de aceste trei sate şi lăcuitorilor încă să le împartă şi să le dea mănăstirea fînaţ după putinţe cu analogon fieştecăruia, ca să nu fie unii lipsiţi cu totul şi alţii să facă fîn mai mult pentru negustorie ; al doilea, să să supue ca ori cele 12 zile obicinuite să le lucrezi piste an, ori doi lei adet de casă să dea, cum şi pentru păşunatul

https://biblioteca-digitala.ro

turmilor de oi ce ţin pe moşiile mănăstirii, ne rugăm să fie hotărîrea înnălţimii tale, ce şi cîte cît să plătească la mănăstire.

Preaînnălţate doamne, această sfîntă mănăstire în vremea de acum să află cu totul plecată spre lipsă şi spré scăderi numai din pricina lăcuitorilor acestor trei sate, pentru care ne rugăm încă, iarăşi să afle sfînta mănăstire această milă, să să facă luminată carte gospod către dumnealor boerii ispravnici ca să-i supui pe acei lăcuitori a urma întocma după aşăzămînturile pămîntului acestuia, spre nemurirea numelui şi veşnica pomenire a înnălţimii tale.

1794 mai 24.

A înnălţimii tale smerit rugătoriu,
Chiril, arhimandrit mitropolii i igumen mănăstirii Slatinii, cu tot soboriul.
(Rezoluţie :)

Dum(neata) vel logofăt, urmînd ponturilor ce sînt asupra tuturor ceririlor ce face jăluitorul egumen înpreună cu tot soborul, să faci carte gospod către ispravnici, ca să să odihnească svînta mănăstire.

(17)94 maiu 26.

A(ndronache) Donici medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 32.
Orig.

597

(Iaşi,) 29 mai 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamaţia egumenului de la Slatina împotriva locuitorilor din Mălini, Rădăşeni şi Găineşti, pe care să-i oblige să lucreze 12 zile de boieresc, să nu-şi ia singuri locurile de fînaţ şi imaş, să plătească păşunatul oilor şi să nu pescuiască fără voia mănăstirii.

Io Mihai Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei. Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii méle, dumneata Ioan Racoviţă biv vel spatar i dumneata Vasile Neculce biv vel ban, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Prin jaloba ce au dat domniii méle precuvioşiia sa Chiril, arhimandritul şi igumenul înpreună şi cu tot săborul de la mănăstirea Slatina de la acel ţinut, au arătat păgubirea şi supărarea ce să pricinuéşte numitei mănăstiri Slatina de către lăcuitorii din trei sate ce are mănăstirea acolo la ţinutul Sucevii în Moldova, anume Mălinei, Rădăşănii şi Găineştii, că din vreme în vreme cu obrăznicie şi puterea lor au cuprins fînăţurile şi mutările mănăstirii ce le ave, atît cu păscutul vitelor lor, cît şi cu făcutul fînului ce fac piste a lor trebuinţă şi mănăstirea au rămas nu numai că puţine vite ce are nu are unde să le păşunezi, dar şi de fînaţi iaste cu totul lipsită ; arătînd domniii méle şi aceasta, că acei lăcuitori din satile arătate mai sus, nici céle doosprizăce zile piste an a boerescului nu vor să lucrezi şi nici doi lei adet de casă nu vor să dea şi cei mai mulţi dintre aceşti lăcuitori ţîn şi turme de oi pe mutările mănăstirii şi,

https://biblioteca-digitala.ro

osăbit că mănăstirea din pricina aceasta să află cu totul strîmtorită, dar nici ceva folos de la dînşii nu are, nevoind ei a plăti nemic la mănăstire.

Pentru care iată se porunceşte dum(nea)v(oastră) ca să cercetaţi pricinile aceste şi, de veţi afla cu adevărat arătările numitului igumen de la mănăstirea Slatina, să puneţi la cale după hotărîrea ponturilor gospod la toate ceririle ce face mănăstirea :

1. Toţi ţăranii lăcuitori dintru aceste trii sate a mănăstirii să nu fie volnici a-şi lua fînaţi şi a-şi hotărî imaşuri pe moşiile mănăstirii, fără ştirea mănăstirii, ce mănăstirea să împartă fieştecăruia, atît fînaţi cît şi imaşuri, după suma ce vor fi dînd şi alţi stăpînitori de moşii ce vor fi pe acolo pe lîngă aceste sate ţăranilor ce vor fi avînd pe moşiile lor, atît boereşti cît şi mănăstireşti, cum şi alţii ce vor fi mai avînd moşii pe acole pinpregiur ;

2. Să să supue a lucra şi cele doosprizăci zile piste anu a boerescului, ori, dacă îi va învoi mănăstirea, să plătească cîti doi lei de casă adet ;

3. Să nu fie volnici ţăranii aciia ce au oi de a le pune pe mutările mănăstirii, fără numai acolo unde le va da loc mănăstirea ;

4. Să fie îndatoriţi a plăti adet pentru mutările ce vor avea după obiceiu şi după cum să vor putea învoi cu mănăstirea ;

5. Nici unii din ţărani să nu aibă voe a merge şi a păscui în braniştili mănăstirii fără voe şi fără tocmală de la mănăstire.

Şi pentru aceste toate poroncim domnia mea ca să puneţi la cale ca să să odihnească mănăstirea şi să nu ne mai vie a doo jalobă de la mănăstire pentru aceste pricini.

Aceasta poroncim domnie mea.

1794 mai 29.

(Pe verso :)

Cinstiţi şi credincioşi boerii domniii méle, dum(nealui) Ioan Racoviţă biv vel spatar i dum(nealui) Vasile Neculce biv vel ban, ispravnici de ţinutul Sucevii, cu sănătate să să dea.

Procit vel logofăt.

S-au trecut în condica divanului.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 33.
Orig., pecete aplicată.

598

(Iaşi,) 30 mai 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Iaşi să interzică locuitorilor din jurul poenilor Tinoasa şi Rotunda să-şi păşuneze vitele acolo fără a avea mai întîi învoirea egumenului de la Birnova.

Io Mihai Costandin Suţu voevoda, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldavii. Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dum(neata) Ioniţă Canano biv vel spatar i dum(neata) Vasîli Roset biv vel comis, ispravnici de ţînutul Iaşi, sănătate !

https://biblioteca-digitala.ro

Iată jaluba ce-au dat domniii meli cuvioşie sa egumenul mănăstirii Bîrnovii, arătînd că ari mănăstire 2 poeni, Tinoasa şi Rătunda, şi lăcuitorii ci sînt pinpregiur întru în tăriia lor şi-şi păşunează vitile fără a să învoi cu egumenul, după cum mai pre larg viţi înţălegi din jalubă cari să triimete dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩.

Pentru cari iată să scrii dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩, aducînd de faţă pe acei lăcuitori, să cercetaţi pricina şi, de va fi aşa precum au jăluit, atunce dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să-i faciţi să înţăleagă de a nu mai face călcare moşiii mănăstiri fără a să învoi cu egumenul, urmînd întocma după ponturili gospod ci vi s-au dat de cătră domnia me, pentru ca să nu se păgubască mănăstire de folosul ci poate să-l aibă.

1794 mai 30.

⟨Pe verso :⟩

Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dum⟨nealui⟩ Ioniţă Canano biv vel spatar i dum⟨nealui⟩ Vasili Roset biv vel comis, ispravnici de ţînutul Iaşi, să să de cu sănătate.

Egumenul mănăstirii Bîrnovii.

Procit vel logofăt.

S-au trecut ⟨la condică⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. III, doc. 14.
Orig., pecete aplicată.

599

⟨Iaşi,⟩ 16 iunie 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte staroştilor de Putna să cerceteze pricina egumenului de la Vizantea cu locuitorii de pe moşia mănăstirii pentru mori, vii şi dijma finului pe care nu vor să o plătească în bani, dînd carte de judecată sau fixîndu-le termen spre a merge la divan.

Noi Mihail Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavii. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dumneavoastră staroşti de ţinutul Putnii, sănătate !

Din jalobile ce au dat domniii mele Nechifor, egumenul mănăstirii Vizantii de la acel ţinut, care să trimite dumneavoastră, pre largu veţi înţălege pricinile.

Deci, cerşind să aibă giudecată atît cu cei ce să află stăpînind moara i vadurile de mori şi viile şi cu oamenii cei ce ar fi cosind pe moşie mănăstirii şi n-ar vrea să plătească dijma fînului cu bani, iată să porunceşte dumneavoastră, aducîndu-i pe toţi aceia de faţă, să cercetaţi pricinile aceste după dovezi ce vor fi de înbe părţile şi, precum veţi cunoaşte a fi drept, să judecaţi şi la parte ce să va cădea să daţi şi carte de judecată. Iar cîndu cu cercetare dumneavoastră nu să vor odihni vreo parte şi s-or trage la divan, cu carte

https://biblioteca-digitala.ro

dumneavoastră de judecată şi cu zi de soroc ce le veţi pune, să vie amîndoo părţile să li să hotărască cum a fi dreptate.

1794 iunie 16.

Procit vel logofăt.
Locul peceţii gospod.
S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 27v.
Copie.

600

⟨Iaşi,⟩ 9 iulie 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamaţia locuitorilor din satele Mălini şi Găineşti împotriva egumenului de la Slatina şi să-l oblige a le da iarbă îndeajuns pînă la 6 vite pentru fiecare din ei.

Io Mihail Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldaviei. Credincioşi boerii domniei meli, dumneata Iordachi Crupenschii biv vel stolnic i dumneata Andreiu Holban biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Iată jalobile ce au dat domniei meli lăcuitorii din satul Mălinii şi Gă⟨i⟩neştii de la acel ţinut asupra egumenului de la mănăstire Slatina, să triimeti dumneavoastră, din cari pre larg veţi înţălegi pricina.

Deci, fiindcă jăluitorii arată că fînaţile ce au avut, undi şi de alţi ani cose fîn pentru vitele lor, acum s-ar fi luat toate acele fănaţi de către egumen şi lor nu le-⟨a⟩r fi dînd nimică, arătîndu-le să margă să caute aiure pe alte moşii. Drept aceia scriiem dumneavoastră să cercetaţi şi, de va fi aşa precum au jăluit, dumneavoastră să îndatoriţi pe igumenul ca să-şi cosască fîn numai pentru vitele mănăstirii, iar nu să iai fînaţul cu totul a seteniilor şi să le arăte la alte moşii să margă să cosască, căci cunoscută este de către toţi lipsa ierbii într-acest an şi trebui stăpînul moşii pănă la 6 vite ce va ave, boi sau vaci, ţăranul, să-l mulţămască cu fîn de agiuns, iar avînd mai mult să-şi caute şi aiure unde ar găsi să-şi cosască. Şi fiindcă ei sînt trăitori pe ace moşii şi oriundi au avut şi de alţi ani fînaţi sau aiure, numai decît să li să dei.

Cum şi pentru cei ce au oi a arătat că-i asupreşti mai mult după cum să cade. Deci, cercetînd şi pentru acesta pricină, să cercetaţi şi după dreptate să-i odihniţi, iar nu să fii asupriţi mai mult, după cum nu să cade, şi jalobă mai mult să nu ne vii.

Let 1794 iuli 9.

⟨Pe verso :⟩
Credincioşi boerii domniei meli, dum⟨nealui⟩ Iordachi Crupenschii biv vel stolnic i dum⟨nealui⟩ Andreiu Holban biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, să să de cu sănătate.
Setenii din satul Mălinii i Gă⟨i⟩neştii.
Procit vel logofăt.
Trecut ⟨la condică⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 185.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 iulie 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze plîngerea locuitorilor din Rădăşeni împotriva egumenului de la mănăstirea Slatina care nu vrea să respecte învoiala încheiată cu ei pentru venitul moşiei.

Io Mihail Costandin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Credincioşi boerii domniii meli, dumneata Iordachi Crupenschi biv vel stolnic i dumneata Andriiu Holban biv vel stolnic, ispravnici de ţinut Sucevii, sănătate !

Oamenii din satul Rădăşenii de la acel ţinut, dînd jalobă cătră domnie mea, au arătat cum că, moşiia aceasta fiind a mănăstirii Slatinii, li-ar fi făcînd asupreală egumenul mănăstirii pentru adetiul moşii, după cum mai pre largu veţi înţălegi pricina din răvaşul de jalobă ce vi s-au triimis [1]. Şi, osăbit de jaloba ce-au dat, au arătat şi o scrisoare de la egumenii ce-au fost mai înnainté, de tocmala ce au avut pentru adetiul moşiii, în ce chip să-l dea, cari acmu egumenul ci iaste nu ar fi ţiindu-o în samă, ce caută ca să li ia mai mult.

Pentru aceasta să scrii dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ ca să cercetaţi şi, de va fi jaloba lor adivărată, să arătaţi egumenului mănăstirii Slatinii, cari va fi, ca să caute şi după scrisoare de tocmală ce au dat mai denainté de la mănăstiri pentru adetiu să urmezi şi să nu superi pe oameni mai mult, făcîndu-l şi dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să înţăleagă şi să odihnească pe oameni, ca să nu vii să mai jăluiască.

Iar de va fi pricina într-alt chip, să triimiteţi înştiinţare pre largu cătră domnie mea de toată curgire pricinii. Însă dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ tot chipul de sălinţă să puneţi ca oamenii să s⟨e⟩ odihnească şi să rămîi în bună statornicii, să nu cumva să li să dea vreo pricină de stricăciuni, că apoi dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ veţi fi datori a da răspunsu înnaintea domniii meli.

1794 iulii 12.

---

[1] Reclamaţia locuitorilor cuprinde următoarele :

„Preînnălţate doamne,

După jaloba ce am dat înnălţimii tali pentru înpresurare ce ni să faci de cătră egumenul mănăstirii Slatinii, s-au dat poronca mării tale ca să fim orînduiţi cu carti la dumnealor ispravnici de ţinutul Sucevii, ca să ne odihnească, iar neodihnindu-ne, după vreme lucrului, să venim la divanu.

Noi, milostive doamne, om fi nişte muritori de foami, că puţintel fîn cît am făcut ni l-au luat. Şi noi ne rugăm înnălţimii tali ca să ni să de fînu cît ni l-au luat înnapoi şi să fim cu aşăzare vechi pîn' după vreme lucrului, şi mari pomană a fi mării tali.

Robii mării tali,
noi toţi oamenii din Rădăşăni, ţinutul Sucevii.

⟨Rezoluţie :⟩

Mergeţi la dumnealui vel vistier şi să vă faci carte cătră is⟨pravnici⟩ ca să cercetezi.

⟨17⟩94 iuli 10.

A⟨ndronachi⟩ Donici, medelnicer" (Ibidem, doc. 34, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

(Pe verso :)
Credincioşi boerii domniii meli, dum(nealui) Iordachi Crupenschi biv vel stolnic i dum(nealui) Andriiu Holban biv vel stolnic, ispravnic de ţinutul Sucevii, să să dea cu sănătate.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 35.
Orig., pecete aplicată.

602

20 iulie 1794

Ispravnicii de Suceava cercetează pricina locuitorilor din Rădăşeni cu egumenul de la Slatina, în privinţa locurilor de fînaţ, livezilor de pomi şi a zilelor de boieresc, stabilind ca la 15 august să se prezinte la judecata divanului.

Din poronca preînnălţatului domnu, măriii sale Mihail Costandin Suciul voevod, dupe jaloba oaminilor din satul Rădăşăni de la acest ţinut al Sucevii, cari sat iaste a mănăstirii Slatina (şi au jăluit sătenii) asupra sfinţiii sale părintele arhimandrit şi egumen al Slatinii, chir Chiril, precum că nu li-ar fi dînd loc să să hrănească şi li să pricinueşti stricăciuni, deci s-au scris sfinţiii sale părintelui arhimandrit ca ori însuşi să vii, sau vechil să-şi triimată.

Ci, dar, au venit însuşi sfinţiia sa şî, fiind faţă şi jăluitorii, s-au cercetat şî jaloba lor. Şî după cercetare au făcut cerire aceasta jăluitorii : adică toate locurile pe moşiile mănăstirei ce au cosit mai înnainte şi au fost îngăduiţi de alţî egumeni, acele să cosască şi acum ; şi al doile cerire, că toati livezile cu pomi ce au în satul Rădăşăni, să nu le ia mănăstire zeciuială ; al triile cerire, să dei cîte un pol leu de casă, iar nu mai mult, adică doi lei sau să lucreze doaîspre(ze)ci zile după ponturi.

S-au întrebat şi pe părintile arhimandritul ci ari să răspundă la jalobile lor. Deci acesta răspuns au dat : că moşîe Rădăşăni iaste a mănăstirii şi nimine altul nu să hrăneşti pe ace moşii, fără numai sătenii din Rădăşăni, încît nici mănăstire pe numita moşîi nici ară, nici cosăşti. Şi, osăbit de moşîe Rădăşăni, le mai dă mănăstire încă doaî moşîi, Stănileştii i Vereşani, iar mai mult nu poate să-i îngăduiască.

Deci, de cătră noi s-au socotit că în destul iaste la un sat să le dei stăpînu trei moşîi să să hrănească, care şî însuşi jăluitorii au arătat că adivărată iaste arătare părintelui, dar au făcut cerire că în doî moşii ci mai ari mănăstire, anumi Borghineştii şi Pocoleni, să fii volnici şi într-aceli moşîi să cosască cît li-a fi voia. Ci la aceasta nu s-au priimit părintele arhimandrit, ci de cătră noi s-au silit prin carte pe părintele şî l-am făcut de au priimit ca şî în Pocoleni să ari şî să cosască, iar în Burgheneşti nici să ari, nici să cosască, ci să rămîi pentru mănăstire să ari şi să cosască, atîta pentru trebuinţa mănăstirii cît şi ţîganii mănăstireşti. Şi fiindcă mănăstirea mai ave şasăzăci fălci de iarbă de cosie de-a pururе în Vereşani, li-au lăsat şi acele tot jăluitorilor.

S-au întrebat părintile şi pentru livezi ci răspundi. Deci nimică altă nu mi-au răspuns fără numai ni-au arătat o anafora din let 1768 ghen(arie) 30,

https://biblioteca-digitala.ro

iscălită şi de răpăosat întru pomeniri mitropolitul Gavril şi de veliţii boeri a vremii aceia. Şi după cercetare ce s-au făcut şi de răpăosatul întru fericire domnu Grigorie Ioan Calimah voevod s-au întărit anaforaoa şi cu a mării sale iscălitură şi peceti, întru care dă rămaşi pe sătenii din Rădăşăni şi le hotărăşti să aibă a da la mănăstirei zăciuiala din toţi pomii ce au pe moşîe Rădăşăni, cum şi de casă, ori bani să dei, ori zile să lucreze după hotărîre ponturilor gospod. Cari văzîndu-să şi de cătră noi anaforaoa, n-au mai rămas mai mult să facim cercetari, ce şî noi li-am zis să urmeze întocma. Dar ei nu s-au mulţămit nici la unile ci li-am hotărît noi.

Pentru aceia li-am pus vade ca la 15 a lui august să să afle la Iaşi şi părintele încă să-şi triimată vechil ca să să dei ce desăvîrşîtă hotărîre de la luminat divan a înnălţîmii sale. Şi s-au dat şi de cătră noi această încredinţare la mîna părintelui arhimandritul chir Chiril, ca să să vază la luminatul divan în ce chip s-au cercetat de cătră noi şi ce hotărîre s-au dat.

1794 iule 20.

Iordache Crupenschi : Andrei Holban.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 36.
Orig.

603

4 august 1794

Ispravnicii ţinutului Vaslui poruncesc lui Grigore Gologan să ia cîte cinci parale de vită de la ţăranii ce-şi păşunează vitele pe moşia Borăşti şi să-i dea căminarului Arghire Cuza, stăpînul moşiei.

De la isprăvnicie Vasluiului.

Glegori Gologani, dum(nealui) caminar Argherei Cuza au făcut arătare că unii din lăcuitori, ce nu sînt răzăşi de moşia Borăştii, cu vitele lor ar fi călcînd moşia dum(nealu)i ce o ari în hotarul Borăştilor.

Deci iată că-ţi scrim să mergi şi pe toţi acei ce nu au moşii şi vitile lor le păşuniază pe moşiia dum(nealu)i, Borăştii, să-i apuci şi să ei obicinuitul avaet, adecă de vetă cîti cinci parale[1] şi să dai la mîna vechelului ce-l va orîndui. Iar de vor avea ceva să răspundă, să vei de faţă, însă făcînd izvod anumi de cîti parale şi pe cîti veti ai luat de la fiişticari ţăran, cari izvod să-l iscăleşti şi să-l dai în mîna vechelului dum(nealu)i.

Aceasta.

1794 avgust 4.

Ioan Cant(acuzino) ; D. Moruzi, stolnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CVI, doc. 152.
Orig.

[1] „Cinci parale" completat ulterior.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 29 august 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Tecuci să cerceteze reclamaţia egumenului de la Nicoriţa împotriva locuitorilor care cultivă moşiile mănăstirii, Vicoleni şi Rădăcineşti, fără a da dijma din produse, trimiţînd înştiinţare la domnie de rezultat.

Io Mihail Costandin Suţu voevoda, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldavii. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨neata⟩ Ştefan Sturza biv vel ban i dum⟨neata⟩ Neculaiu Hrisoverghi biv vel medelnicer, ispravnici di ţinutul Tecuciului, sănătate !

Iată jaloba ce-au dat domniii mele Nicodim iormonah, egumenul de la mănăstire Nicoriţa de aice din Eşi, asupra oamenilor din satul Rădăcineşti şi Vicoleni pentru că nu s-ar fi supuind a da obicinuita dejmă, s-au triimes dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩, din care pre largul veţi înţălegi pricina[1]. La care, fiindcă pentru această pricină prin deosebită jalobă ce au dat domnii mele, întîi i s-au dat răspuns ca să i să scrii carte cătră dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ şi după cercetare ce veţi face să adiveriţi di nu are mănăstire vreo învoială cu setenii şi să ne înştiinţaţi ; apoi, iarăşi cu al doilea jalobă supărînd pe domnie me, iarăşi asemine răspuns i s-au dat, ca să ne aducă înştiinţare de la dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩.

Drept aceia, scriem dum⟨nea⟩⟨v⟩oastră să-i aduceţi pe toţi acie de faţă şi, după cercetare ce veţi face atît tuturor scrisorilor ce vor fi la fiişticare parte, cît şi de stăpînire ce va fi avînd fiişticare şi după cum veţi afla întru adevăr, pre largul să triimetiţi înştiinţare cătră domnie me şi veţi ave răspuns în ce chip să urmaţi.

1794 avgust 29.

⟨Pe verso :⟩

Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nealui⟩ Ştefan Sturza biv vel ban i dum⟨nealui⟩ Neculaiu Hrisoverghie biv vel medelnicer, ispravnici de ţinutul Tecuciului, să să de cu sănătate.

Nicodim ier⟨o⟩monah, egumenul mănăstirii Nicoriţa.

S-au trecut la condică.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Caşinul, pach. XI, doc. 18.

Orig., pecete aplicată.

---

[1] În jalba sa, din 18 august 1794, egumenul scrie următoarele :

„Preînnălţate doamne,

Jăluesc măriii tale pentru că sfînta mănăstire Nocoriţa de aice din Eşi are doi moşii la ţinutul Tecuci, anumi Vicoleni şi Rădăcineştii, cu scrisori înoredinţate şi fiindcă oamenii ce sînt trăi⟨tori⟩ pe moşie Vicoleni nu să supun a da obicinuita dejmă după cum au dat şi păn acum, cum şi oamenii di pin satile ce să răzăşesc cu moşie Rădăcineştii a sfintei mănăstiri, lucrînd pe numita moşie Rădăcineştii şi făcîndu-şi toată hrana lor, iarăşi nu să supun a da obicinuita dejmă.

Pentru care cu smerenie mă rog măriii. tale ca să mi s⟨e⟩ de luminată carte gospod deschisă de stăpînit după tărie scrisorilor ce are sfînta mănăstire. Şi precum a fi mila măriii tale.

Rugătoriu pentru sănăt⟨atea⟩ măriii tale,

Necodim ieromonah, egumenul mănăstirii Nicoriţa din Eşi.

⟨Rezoluţie :⟩

Dumneata vel logofăt, să să scrie carte cătră is⟨pravnici⟩ ca să ne înştientezi de nu are mănăstire vreo învoială cu sătenii.

A⟨ndronachi⟩ Donici medelnicer" (Ibidem, doc. 7, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

605

20 noiembrie 1794

Ispravnicii de Bacău fac cunoscut domniei că au cercetat reclamația locuitorilor de pe moșia mănăstirii Cașin împotriva egumenului pentru asuprire, reclămație care s-a dovedit neîntemeiată.

Preînălțate doamne,

Luminată carte înălțimii tale cu multă plecăciune am luat și după poruncă aducîndu-i de fați pe sfinție sa părintele Parthenie, egumenul mănăstirii Cașinu, undi fiindu fați pîrîșii, cum și toți sătenii ce șăd pe moșie mănăstirii, după ce cu amăruntu cercetare ce am făcut, s-au întrebat de lé ia numetul egumenu mai mult adetiul de casă pisti 20 parale, cum și din altile piste așăzare ce au, și toți cu un cuvînt au arătat că mai mult nu le-au luat. Cum și din dejma de fînu și din dejma de popușoi și din cofe, ce prin jalobă au arătat că li s-ar fi luat mai mult, iarăși am făcut cercetare și toate pîrăle lor s-au aflat neadevărate. Iar pentru 20 de oameni birnici ce au jăluit înălțimii tale că li s-au luat din sat de cătră părintele egumenu, și pentru aceasta am făcut cercetare și acei oameni îi are numitul egumenu slugi, oare îl slugăresc în casă și pe afară, pe care îl are chelar, pe care argat și la alte trebuință a mănăstirii, avîndu-i aduși oameni streini din țara ungurească, iar nu că le-au luat oameni săteni cu biru de ai lor, care și pe aceia îi plătește deosăbit cu biru lor în vistirie.

Și pentru toate pîrile lor, făcînd cercetare, s-au aflat neadevărate, după cum însuși ei cu toții au arătat că această pîră ce s-au făcut asupra egumenului nu iaste la știre lor, ci un preot, Constandin Marinoiul, dinpreună cu doi oameni, rudenii de ai lui, s-au sculat și fără nici o știință a nimăruie au dat această pîră asupra egumenului.

Și după cercetare ce am făcut, după cum am aflat, nu lipsim a înștiința pe înălțime ta.

(17)94 noiemvrie 20 dni.

Ai înălțimii tale preaplecați slugi,
Dumitrachi vel ban ; Andrei Milu stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iași, pach. XXIV, doc. 7.
Orig.

606

26 noiembrie 1794

Locuitorii din Valea Seacă dau zapis armeanului Măgîrdici arătînd că el nu i-a asuprit în vremea cît a ținut moșia în arendă și că îl preferă tot pe dînsul ca arendaș, decît pe fruntașii satului.

Adecăte noi, oaminii din satul Valea Saca, care mai gios sintem iscăliți, dat-am adevărata și încredințata a noastră mărturie la mîna dumisale giupînului Drăghici Bogdan, pentru jaloba ce au dat fruntașii noștri la monastirea

https://biblioteca-digitala.ro

Slatina, pentru pricina moşii, asupră dumisale giupînului Drăghici, ca să încapă moşie pe mîna lor. Şi nu iaste ace jalobă adăvărată, numai fiind ei cu pizmuirea asupră dumisale şi mai ales puind şi jidov pe dînşii la chei[1] şi cu acea pricină au loat contract de la sfînta monastire, iară noi oaminii cei mai din mijloc şi mai săraci nu voim ca să avem 10 stăpîni care trag asupră lor şi u(m)blă pe noi să ne strice, iară noi voim tot dumnealui să ne stăpînească, precum au stăpînit şi pănă acmu, aşa voim şi de acmu înainte, că 5 ani n-am luat nici un rău de la dînsul, nici nu ne-au asuprit cu nimica fără de cale.

Şi pentru credinţă ne-am şi iscălit, fiind toţi faţă la aceasta iscălitură. Şi ne-am iscălit toţi cu voe nostră.

Noem(vrie) 26, 1794.

Noi din satul Valea Sacă: eu Ion Velnicer; eu Methodie Badaluţe; eu Dumentie Badaluţă; eu Ion Morariu; eu Toader Codrianul; eu Matei Muntianu; eu Alecsa Morişanu; eu Toader Alecsă; eu Gavril Badaluţă; eu Ioniţă lemnariu; eu Zaharie Grosariul; eu Gavril Iliuţii; eu Ion Bălanu; eu Petre Ştif(an); eu Crăciun Ştif(an); eu Dumitraşcu Grosar; eu Toader Olari; eu Ion Floriştan; eu Cozma Lungu; eu Ioniţă Cojocari; eu Sava Creţu; eu Ion Cocoranu; eu Ştefan Ilinca; eu Petre Vrînceanu; eu Ion Alexăi; eu Ghiorghi Alecsăi.

Fiind mai sus-numiţii oameni faţă, cu zisa lor am scris, eu Ion Cozmesco din Braeşti.

Praesens attestatum apud Caes. r. Provincialem Buccovinensem Tabulam in libro Attestatorum, Tomo 1mo pag.: 38, 39 et 40 ingrossatum habetur Actum Czernovitzii, die 4ta, febr. (1) 795.

Gabriel de Dragosi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 214.
Orig., pecete timbrată acoperită (austriacă).

607

7 decembrie 1794

Vornicelul şi o parte din locuitorii din Valea Seacă cedează armeanului Măgîrdici arendarea moşiei pe care o obţinuseră de la mănăstirea Slatina, deoarece sătenii îl preferă pe vechiul arendaş şi nu pe dînşii.

Adeverim noi oaminii din satul Vale Sacă, care mai gios sîntem iscăliţi, cu a noastră scrisoare la mîna dumisale giupînului Drăghici Bogdan că, avînd noi cumpărat în arîndă vinitul moşeii Vale Sacă şi a moşei Corlăţălilor, vinit pe 5 ani, şi începutul anilor sînt de la anu 1795 april 23, cu preţu 800 lei şi una sută fălci fîn, care fîn esti să se facă în iarba mănăstirei, îngrădită gata şi cale de 2 ceasuri de la satul nostru peste hraniţă; adecă 600 lei vinitul Văii Săci şi una sută fălci de fîn pe an, şi 200 sute lei vinitul moşei Corlăţălilor pe an, afară de morile Ghervăneştilor ce sînt pe moşie Vale Sacă şi afară de 2 mori ce sînt pe moşie Corlăţelile, care vinitul acelora au să plătească la mănăstire stăpînei morilor. Şi banei de pe vinitul moşielor esti să se dei cu

[1] Corect: cale.

Institutul de Istorie BIBLIOTECA Academia R.P.R.

https://biblioteca-digitala.ro

2 vadele, adecă 400 lei să se dei la începutul anului, la Sfeti Ghiorghi şi 400 la Sfeti Dimitre, bani tunceşti, care are la 5 ani tot aceste vadele să se plătească pe fieştecare an.

Şi cu aceasta adeverim la mîna dumisale giupînului Drăghici Bogdan că, socotindu-ne noi că au om pute stăpîni, au ba, fiindcă tot satul îl cere pe dum(nealui) ca să fie stăpîn pecum au mai fost şi pănă acum, că ne ştie dum(nealui) pe noi şi noi pe dum(nealui) de buni, de răi, şi acum sîntem învăţaţi cu dum(nealui) şi dum(nealui) cu noi.

Şi mai ales am socotit noi aceşti 10 oamini că n-om pute stăpîni, că nici satul nu ne voeşti pe noi, fără numai pe dum(nealui) şi noi încă aceşti 10 oameni am dat contractul la mîna dumisale ca să ne stăpînească tot dumnalui şi să aibă dum(nealui) a plăti la mănăstire după cum scrie în contractu nostru, fasiele şi alte adăoşaguri împărăteşti, şi noi întru nimic să nu fim supăraţi. Şi dum(nealui) să aibă a ne lua din toate havaleturile, după cum am luat şi pănă acum.

Şi pentru credinţă ni-am şi iscălit.

Eu Ghioerghi Timu vornicul ; eu Toma Ghervan ; eu Toader Ciurlă ; eu Acsinte Floriştan ; eu Gavril Floriştan ; eu Dumitru Floriştan ; eu Crăciun Birbul ; eu Chiriac Codranu ; eu Irimie Andronic. Eu Andrei Păscuţoiu am scris cu zisa tutu(ro)ra.

Dec(hemvrie) 7, 1794.

Praesens Attestatum apud Caes(aro) Reg(io) Provincialem Bucovinensem Tabulam in Libro Attestatorum Tomo 1mo pag. 36 et 37 ingrossatum habetur. Actum Czernowitzie, die 4 febr (1)795.

Gabriel de Dragosi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 213.
Orig., pecete timbrată acoperită (austriacă).

608

(Iaşi,) 29 decembrie 1794

Mihail Suţu, domnul Moldovei, trimite ispravnicilor „ponturi" prin care porunceşte să se ia măsuri ca ţăranii să facă semănături cît mai multe.

Ponturi în ce chip s-au hotărît să să urmieză şi să să păzască la rînduiala dregătoriei ţînuturilor şi s-au trimes din poronca măriei sale Mihail Costandin Suţu voevod la ispravnicii ţînuturilor. 1794 dechemv(rie) 29.

1-iu. Toţi lăcuitorii de pin sate, pe moşîia unde să află cu lăcuinţă, acolo să are îndestul şi să samine, cum şi fîneţi să-şi facă pe moşîia aceia cît va fi pentru trebuinţa lor şi, avînd loc îndestul pe moşîia ce şăd, să nu fie îngăduiţi a merge pe alte moşîi străine să are şi să-şi facă fînaţ, ce numai pe moşîia aceia ce să află cu şădere.

2-le. Cînd lăcuitorii de la vreun sat nu le va fi îndestulă moşie aceia unde şăd ca să are îndestul şi să-şi facă fînat, datoriu să fie vornicul satului să margă să arate la ispravnicii ţînutului şi ispravnicii, făcînd cercetare, de să vor încredinţa cum că cu adivărat nu au loc îndestul pe moşîia unde şăd, de arat şi de fînaţi, să caute pe alte moşîi care să megieşescu şi, prin ştirea stăpînului acei moşîi, să li dei o bucată de loc de-o parte cît le va fi îndestul pentru trebuinţa lor, unde să nu facă stricăciune şi pagubă stăpînului moşiei ; şi să-i pue să are

https://biblioteca-digitala.ro

unul lîngă altul, iar nu răşchirat ; şi să-şi iei stăpînul moşiei numai dijma, iar cu clacă sau cu altă, să mi să supere. Şi pămînturile ce le vor ara lăcuitorii atît pe moşîia ce şăd, cît şi pe locul ce le să va da de pe moşîia megieşită, luîndu-şi stăpînii moşiei dejma obicinuită, să nu fie volnic a le lua pămîntul pînă cînd nu-l vor lăsa ei sînguri de vechi. Cum şi la vremea coasii, iarăşi să aibă privigheria ispravnicii de a li să da de cătră stăpînii moşîiei iarbă de-o parte ca să-şi cosască fîn. Iar cînd vor vide pe vreun stăpîn al moşîiei îndărăpnic şi nu va voi ca să dei loc de arat în vreme cînd nu le pricinuieşte stricăciune şi păgubire, pe unul ca acela, ori de ce stare va fi, să nu-l îngăduiască, ce să-l facă să înţăliagă a le da loc de arat, cum şi de cosît, păzind în tocma rînduiala ce mai sus să arată. Asămine şi lăcuitorii să nu fie volnici de a întra pe moşîi străine în sîlă şi fără ştirea ispravnicilor şi a stăpînilor moşîilor, nici cu aratul nici cu cosîtul.

3-lea. Datori să fie ispravnicii, atît primăvara cît şi vara, a rîndui la fieştecare ocol cîte un mazîl zapciu ca să îndemne pe toţi lăcuitorii ţînutului să are şi să samine cît de mult, iar care din lăcuitori nu-şi va cunoaşte folosul său şi nu va pune sîlinţa a ara îndestul şi a sămăna, să-l sîlească şi piste voia lui. Şi pentru ca să să cunoască că orînditul zapciu urmiază după poroncă, să fie datoriu a face izvod de cîte chile grîu, orz, mălai sau orice feliu de pîne au sămănat fieştecare sat, atît primăvara cît şi toamna, şi a-l da ispravnicilor, ca să vadă de s-au făcut arături şi sămănături îndestul de multe.

4-lea. La vreme primăverii să aibă purtare de grijă ispravnicii ca fieştecare vornicel al satului dimpreună cu sătenii să tocmască un văcar sau doi pentru păscutul vitelor sătenilor şi herghelegiu pentru păscutul cailor şi păstoriul la oi şi la rîmători şi cînd vor tocmi satile păstorii numiţi, să-i iei şi zapisă de la mîna lor, care zapisă să le ducă vornicelul să le încredinţeze şi cu iscăliturile ispravnicilor ; şi hacul acestora să-l cisluiască sătenii pe vitile ce vor ave şi să plătiască fieştecarele după cum va veni de vită, iar noaptea să-şi închidă fieştecare vitile sale. Şi pentru ţarină ce va fi aproape de sate, care fiind desgrădită, poate să să întîmple păgubire, să facă zapcilîc ispravnicii lăcuitorilor ca numaidecît să-şi îngrădească ţarina şi osăbit să sîliască pe lăcuitori ca să-şi pue şi jîtari oameni vrednici la locurile ce va fi trebuinţă. Şi pentru ca să fie mai păzite ţarinile şi să nu să întîmple păgubire, să chipzuiască, pe moşiile ce va fi cu putinţă, de a-şi face satile ţarina şi fînaţul, cum şi imaşul, unul dispre altul, adică imaşul unui sat despre imaşul altui sat, cum şi ţarina şi fînaţul unuia despre ţarină şi fînaţul altue, şi să aibă purtare de grijă vornicelul cu sătenii satului ca să nu să facă stricăciune de vite în ţarină şi în grădini. Stogurile de fîn ce vor fi aproape de sat să le îngrădiască, cum şi stogurile ce vor fi departe de sat şi să va fi obicinuit ca să să îngrădiască, iarăşi dator să fie vornicul cu sătenii să pue să le îngrădiască, după cum asămine să să urmeză şi la ariile cu pîni ce vor fi aproape de sat.

5-lea. Cînd să va întîmpla stricăciune în ţarini şi în grădini, în fînaţă şi la ariile cu pîne, de vor fi pagubile făcute de vitele tot acelui sat, să să ispaşască cu vornicul şi cu trei-patru fruntaşi şi dînd mărturie în scris, să împliniască paguba vornicelul satului, însă prin ştirea ispravnicilor ţînutului. Iar de vor fi pagubile făcute de vitile altui sat sau altor oameni streini, atunce să să ispăşască şi cu oameni din satul de unde vor fi acei păgubaşi, cum şi cu oameni din satul de unde vor fi vitile acele ce au făcut stricăciunea. Şi luînd păgubaşii mărturie în scris, să margă la ispravnici să împliniască, iar să nu fie volnici a-şi împlini sînguri, şi vornicul satului pentru nepurtari di grijă, neurmînd după poroncă, să să pedepsască.

https://biblioteca-digitala.ro

6-le. Cînd vreunii din stăpînii moşiilor sau din lăcuitori nu vor urma după ponturile gospod şi după obiceiul pămîntului la luatul dejmii şi la alte venituri a moşiiei şi vor vre să asuprească pe lăcuitori peste dreptate, să margă lăcuitorii să arăte la ispravnici şi ispravnicii, prin cercetare ce vor face, nici într-un chip să nu-i îngăduiască, macar orice stare de om va fi ; dar care n-ar vre să înţăliagă, pentru unul ca acela îndată ispravnicii ţînutului să înştiinţeze pe domniia ca să facă punere la cale.

7-le. Fiindcă pentru rînduiala pădurilor este făcută mai denainte hotărîre prin ponturi cu pecete gospod în ce chip să să urmeză şi fiindcă necontenit jăluesc lăcuitorii că nu urmează după ponturi stăpînii acei cu pădurile, ce împotrivă, îi opresc şî-i jăcuesc, pentru aceia făcîndu-să ponturi asămine cu pecete gospod, s-au trimes la isprăvnicie ţinuturilor, de pe care scoţînd dumnealor copie, să triimată ca să să cetiască pin toate satile, atît lăcuitorilor cît şi stăpînilor de păduri, întru auzul tuturor, ca cu toţii să să supue poroncii şi să urmeză întocma şi să nu îngăduiască ispravnicia nici pe lăcuitori a urma împrotiva, nici pe acei cu pădurile să ei bani, fiind împrotiva ponturilor, ce să ei zăciuială de la fieştecare feliu de lemn, după cum să hotărăşte prin ponturi, afară de lemnile de foc ce nu au să iei nimică. Iar pe care dintru acei cu pădurile nu-l va pute face să înţăliagă, pentru unul ca acela să triimată îndată ispravnicii înştiinţare la domnie, ca să să facă îndreptare şi punire la cale.

Cum şi orîndarii de prin sate să nu fie volnici a da băutură pe datorie lăcuitorilor ţărani mai mult decît pănă la un leu unui om, iar cari vor da mai mult, oricît de puţîn, să ştie că vor rămîne de acei bani păgubaşi.

Însă la ţinuturile aceste : Tecuci, Covurluiu, Fălciiu, Tutova, Greceni, Codru, Hotărnicenii, Orheiu, Soroca şi ţînutul Eşului, ce au mai multă cîmpie, la pontul al 4-le, unde zice ca numaidecît lăcuitorii să-şi îngrădiască ţarinile, la aceste ţinuturi s-au zis ca să facă zapcilîc ispravnicii lăcuitorilor să-şi îngrădiască ţarinile, iar de nu va fi cu putinţă a o îngrădi din vreo pricină a depărtării pădurilor, să sîliască pe lăcuitori de a-şi pune măcar oamini vrednici la locurile ce va fi trebuinţă şi apoi s-au zis înainte tot asămine precum să arată la acelaşi pont.

Arh. St. Buc., Ms. 630, f. 52—53.

Copie. Alte copii mai sînt la Acad. Republicii Socialiste România, Ms. 1, p. 148—151 ; Ms. 91, p. 141—144 ; Ms. 95, p. 203—209 cu data de 28 decembrie.

Publicat în : *Uricarul*, vol. IV, p. 48—54 ; *Colecţie de aşezăminte...*, p. 33—37, cu data de 28 decembrie 1794 ; D. C. Sturdza-Scheianu, *Acte şi legiuiri...*, vol. I, p. 46—49 şi Radu Rosetti, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii...*, vol. I, p. 483—487, ambii cu data de 28 decembrie 1794.

609

9 ianuarie 1795

Veliţii boieri propun prin anafora către domn, aprobată de Mihail Suţu, ca locuitorii din Rădăşeni să fie obligaţi la toate îndatoririle faţă de mănăstirea Slatina după obiceiul pămîntului şi după ponturi.

Preînnălţate doamne,

Din luminată porunca înnălţimii tale am luat sama între svinţiia sa Chiril arhimandritul, igumenul de la mănăstire Slatina şi între oamenii din Rădăşăni,

https://biblioteca-digitala.ro

tot de la ţinutul Sucevii, ce sînt ei cu lăcuinţa casilor lor pe moşie aceasta Rădăşănii a mănăstirii şi pricina lor, după cercetare, într-acest chip s-au aflat:

Aceşti jăluitori oameni, după adeverinţa a unii anaforale de giudecată din anii 1768 ghenar 30, ce sînt trecuţi 27 ani, care iaste de la răposatul Gavriil mitropolitul şi veliţii boeri din vremea de atuncea, întărită fiind şi cu iscălitura şi pecetea răposatului domn Grigorie vodă Calimach, aşijdere şi după alte îndestule dovezi ci mai are mănăstirea, care toate li-au arătat numitul arhimandrit, să adiveresc toţi aceşti jăluitori din Rădăşăni că strămoşii lor din vechile vremi au fost vecini a mănăstirii Slatinii; carii, încît au stătut pe aceleşi vremi acea vecinătate, nici ei dispre igumenii ce au fost atuncea la mănăstire n-au fost supăraţi pentru adetiuri de casă sau pentru dejma din cele obicinuite a pămîntului, învoindu-le ca unor supuşi a mănăstirii. Iar apoi, după ce de obşte s-au rădicat ace vecinătate, au rămas şi ei, ca şi alţi lăcuitori, să dea la mănăstire atît banii casilor, cum şi dejma din toate după ponturile gospod şi după a pămîntului obiceiu.

Însă ei mai la urmă, vrînd să păgubască mănăstirea dintru acele obicinuite venituri ce li să cădea lor să dea, în multe rînduri şi cu feliuri de chipuri au fost pricinuitori, pănă şi moşeni de Rădăşăni s-au numit pe dînşii că ar fi fost.

Dar apoi, după toate acele mai denainte cercetări care cu divanuri într-atîte rînduri s-au căutat, pe dînşii ca pe nişte răi s-au dat rămaşi, luîndu-le din mînule lor încă şi orice tărfăloage s-au găsit, cum şi o scrisoare de învoială ci cu vicleşug prin neştiinţa săborului mănăstirii au fost apucat ei de la un igumen al mănăstirii, iarăşi asămine luîndu, s-au rupt. Şi toate pricinile lor prin a divanurilor giudecăţi de atuncea s-au sfîrşit, cum pre larg dovidesc scrisorile mănăstirii ce sînt faţă.

Acum dar, vrînd iarăş să dea pricină aceloraşi giudecăţi, prin jaloba lor de acum ce au dat înnălţîmii tale arată iarăşi, întîiu, tot aceleşi pricini, precum că adecă ei din vechi ar fi fost moşăni de Rădăşăni, şi al doile, că numitul igumen de acum, trecînd piste aceleşi învoeli ce ar fi avut ei mai înnainte cu proigumenul mănăstirii, i-ar fi supărînd pe dînşii mai mult din cele obicinuite ci au a da la mănăstire şi că i-ar fi strîmtorit de nu li-ar fi dînd nici loc din destul pentru hrana lor, cerînd pentru toate să aibă dreptate.

Dar apoi, şi înpotriva acestor arătări a lor, numitul igumen iarăşi i-au întîmpinat pe dînşii cu o mărturie de cercetare de la dumnealor ispravnicii de ţinutul Sucevii, ci iaste din 20 a lunii trecute iuli, anul 1794, care iarăşi după luminată cartea înnălţimii tale di poroncă ci li s-au triimis la 29 mai anul 1794 au făcut cercetare pentru toate aceste arătate asuprele ci să plîngu ei şi s-au adiverit că, cu toate că moşiia Rădăşănii iaste a mănăstirii, dar nime alţii pe ace moşie nu să hrănesc, însă nu numai din cei streini, ci nici însuşi mănăstire nici cosăşte, nici ară pe ace moşie, lăsîndu-o să fie numai pentru îndestularea hranii sătenilor acestora. Şi apoi, osăbit de Rădăşăni, le mai dă igumenul încă şi alte trii moşii a mănăstirii, anume Stănileştii i Verejanii şi în Poculenii, ce sînt tot acolo aproape, ca să fie iarăşi pentru îndestularea hranii lor, cum pre larg arată mărturie această de cercetare a boerilor ispravnici. Şi ei nici cu aceste mulţămiţi tot nu să arată.

Preînnălţate doamne, toate jalobile oamenilor acestora (prin cercetarea ce s-au făcut de către noi), din scrisorile mănăstirii ce sînt faţă să dovidesc că sînt răsuflate toate. Şi aceştie, ca unii ce niciodată nu pot ei a da pricină giudecăţilor, fiind dovediţi de răi acolesitori, rămîn îndatoriţi fără nici un cuvînt

https://biblioteca-digitala.ro

a plăti ei la mănăstire banii casilor şi venitul obicinuit al moşiilor mănăstirii, din livezi şi din toate altile, carii cu cuviinţă socotim a fi ca desăvîrşit să s⟨e⟩ supue pe dînşii a urma la toate întocma după a ⟨pă⟩mîntului obiceiu şi după hotărîrea ponturilor domneşti, ca mai mult să nu să aducă pagubă şi supărare mănăstirii dispre dînşii, în vreme cînd ei sînt dovediţi că şăd pe moşie mănăstirii şi au şi îndestul loc pentru hrana lor, cum s-au zis. Şi pentru scrisoarea de învoială ce arată ei de la un Calistrat arhimandritul, din anii 7291 sept⟨emvrie⟩ 18, prin care îi hotărăşte ce să dea ei la mănăstire, iarăşi socotim să s⟨e⟩ ia de la mîna lor şi să s⟨e⟩ rumpă, căci cu nişte scrisori ca di aceste de învoială ci au putut ei apuca după vremi de la proigumenii mănăstirii, au găsit ei pe urmă pricini de au început a să numi moşăni asupra moşiii mănăstireşti, cînd ei din toate giudecăţile sînt dovediţi că strămoşii lor au fost drepţi vecini a mănăstirii şi n-au avut nici cît de puţin înpărtăşire la moşii.

Şi înştiinţăm, iar cea desăvîrşită hotărîre rămîne la înnălţimea ta.

1795 ghenar 9.

Al înnălţimii tale preplecaţi slugi,

. . . . .[1] vel logofăt ; Costandin Grece⟨anu⟩ vel vornic ; Ion Razu vel vornic : Grigore Sturza hatman ; Grigori . . . . .[1] postelnic ; Dimitrie Sauli vornic.

⟨Rezoluţie :⟩

Io Mihail Costandin Suciu voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţări Moldovei.

Neodihnindu-să lăcuitorii din moşiia Rădăşănii din ţînutul Suceviei, a sfintei mănăstirii Slatina, cu giudecata dumnealor veliţilor boeri, poroncit-am di s-au scos şi de faţă înnainte domniei meli şi a tot sfatul, undi, întrînd de iznoavă în cercetare pricenei, lăcuitorii mai întîiu au arătat că din vechiu ar fi fost şi ei moşăni la această moşie Rădăşănii.

Cerîndu-li-să să arăte dovezi la zisăli lor, au răspunsu cum că ar fi avut ceva scrisori cari la giudecăţi de mai înnainti li s-ar fi luat şi lor li s-ar fi făcut strîmbătate. La cari, egumenul scoţînd scrisorili mănăstirii şi cetindu-să înnainti nostră, s-au dovedit că fără nici o dreptati să număsc pe sîni moşănii Rădăşănilor, şi cuvîntu de răspunsu nu le-au mai rămas şi au întorsu a zîci că egumenu i-ar fi asuprind mai mult peste ponturile domneşti şi că nu li-ar fi dîndu îndestul loc pentru hrana lor şi a vitilor.

Dreptu aceia, domnie mea dupi dreptati la toati am datu hotărîri : întîiu, aceşti lăcuitori, ca unie ce să hrănesc pe moşiie sfintei mănăstiri, rămîn îndatoriţi a plăti la mănăstire vinitul obicinuit al moşiei, din livezi, din sămănături şi din toati altili, după a pămîntului obiceiu şi după ponturili domneşti ; al doile, iarăşi după ponturile domneşti ce sînt în visterii cu pecéte domnească, mai mult să nu să asuprească pentru adetiul casălor, cum şi eguminu să îndatoreşte a li lăsa loc pentru hrana lor, după hotărîre anaforalii, şi cu nimic mai mult peste ponturi să nu-i asuprească.

Şi poroncem domnie mea să s⟨e⟩ facă carti domneii meli cătră ispravnici[2], întocma după hotărîre domniei meli, ca dumnealor ispravnicii, atît pe egumenu să nu-l îngăduiască a-i supăra mai mult peste ponturi, cît şi pentru hrana lor să li de loc, cum şi din ceia ce a fi cu drept a da sfintei mănăstiri, adecă

[1] Indescifrabil.

[2] Porunca domnească a fost trimisă ispravnicilor ţinutului Suceava la 28 ianuarie 1795 (Ibidem, doc. 37, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

vinitul obicinuit al moşii, să nu să păgubască, înplinindu-să şi rămăşiţa de dejma moşii şi de adetiul casălor ce nu ar fi dat din pricina înpotrivirilor.

Şi poroncim dumnealui Grigorii Vintura biv vel postelnic, epistatul vornicii de aprozi, ca după hotărîre domneii mele urmînd, dacă vor mai fi ceva scrisori pricenuitoari de gîlcevi la mîinili lor, să s⟨e⟩ ia.

Întărindu-să anaforaoa aceasta cu a noastră domnească iscălitură şi pecete.

1795 ghenar 28.

Io Mihai Şuţu voevoda ⟨m.p.⟩.
Andronachi Donici medelnicer, procitelnomu.
S-a trecut în condică,
Matei condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI. doc. 12.
Orig., pecete aplicată.

610

16 ianuarie 1795

Ispravnicul ţinutului Hîrlău porunceşte vornicelului şi sătenilor din Coşula să prindă şi să aducă la isprăvnicie pe locuitorii din satul Dragsini ce nu respectă condiţiile în care, din cauza secetei, li s-a permis să „dărîme" pădurea pentru hrana vitelor.

De la isprăvnicie Hîrlăului.

Pre⟨n⟩ înnaltă poronca gospod ce s-au dat atît cătră dum⟨nealo⟩r boerii ⟨şi⟩ alţii ce au moşii cu păduri, cum şi cătră noi, după săcita ce s-au întîmplat în anul acesta, să dă voi lăcuitorilor să dărmi în păduri la vitele lor, însă numai crengile de la copaci să tai, iar copaci la pămînt nimine să nu îndrăzniască a tăia.

Asămine s-au dat în ştiri tuturor de obştie în ţinutul acesta, dar fiindcă cuvioşie sa egumenul de mănăstire Coşulei viind aice au făcut arătari că unei den lăcuitori n-ar fi căutînd a păzi întocma poronca aceasta şi, cu obrăznicie îndrăznind, tai copacii de la pămînt ca să facă strîcăciuni, iar nu ca să-şi îndestuleze lipsa ce au de fînu şi să-şi poată scoati vitele den iarnă fără a faci atîta strîcăciuni în păduri, mai ales o samă den lăcuitori de la Dragsăni, cari, avînd şi pădure lor îndestulă, feresc pădure ce au şi fac nu puţină strîcăciune în pădure Coşulei oborînd copacii la pămînt şi necăutînd ce să poronceşti de cătră mărie sa vodă, pentru unii ca acie ce fac această obrăznicie cu nebăgari de samă înpotriva luminatei poronci şi tai copacii de la pămînt, iată vi să scrie ţie vornice şi tuturor voî săteni den satul Coşula, ca îndată ce veţi vede pă aceie ce să poartă cu nesupunire şi nu păzăsc poronca, ce fac strîcăciuni, să săriţi cu toţii şi, prinzîndu-l, să-l triimetiţi aice fără a-l bati voi sau măcar a-l lovi cît de puţinu, ca să să certe spre pilda şi altora ce nu păzăsc poronca întocma. Iar viteli ce va ave, acéla de va fi sîngur, fără tovarăş, să le ţîneţi voi în sama

https://biblioteca-digitala.ro

voastră până ce iarăşi i să vor da în mînă. Iar mai vîrtos pe oamenii den Dragsăni nicidecum să nu-i îngăduiţi să dărmi în păduri, fiindcă ei au pădure lor îndestulă.

1795 ghenar 16.

Ion Razu spatar.

Arh. St. Buc., M-rea Coşula, pach. VI, doc. 5.
Orig.

611

⟨Iaşi,⟩ 17 ianuarie 1795

Egumenul de la Rîşca cere domnului să încuviinţeze mutarea de lîngă mănăstire a celor cincizeci de familii care locuiesc pe moşia Bogoslovul la Boroaia, Bogdăneşti sau Plopi, unde este loc de hrană mai mult.

Preînălţate doamne,

Fiindcă la mănăstirea Rîşca de la ţinutul Sucevii, ce iaste zidită pe dreaptă moşie sa, anume Bogoslovu, mai în trecuţii ani viind vro doisprăzăce liuzi g⟨o⟩sp⟨o⟩dar⟨i⟩ de piste hotar, oameni streini făr' de bir, s-au aşăzat pe numita moşie în coastile mănăstirii pe pîrăul Moişa, pre carii oameni, fiindcă nu avea nici un amestec cu alţi lăcuitori, îi avea mănăstirea scutelnici. Dar din vreme în vreme mai viind şi alţi oameni atît de piste hotar, cît şi printr-alte sate de aicea din Moldova, s-au înmulţit, de au venit la număr ca la cincizăci g⟨o⟩sp⟨o⟩dari şi, fiindcă moşie aceasta iaste pre mică, foarte cu mare greutate iaste atît mănăstirii, cît şi oamenilor acelora, pentru că nici însuşi mănăstirea, nici oamenii nu au loc pentru arat şi pentru făcutul fînului.

Şi în vreme fericitului întru pomenire mărie sa Costandin Dimitrie Moruz voevoda, au fost făcut arătare cătră înălţime sa părinţii mănăstirii, cerînd ca să mute acei oameni pe altă moşii mai mari, tot a mănăstirii, după care cerire a părinţilor înălţimea sa au fost dat şi poroncă cătră dumneallor boerii ispravnicii de la ţinutul acela ca să să mute pe alte moşii a mănăstirii şi numita moşie Bogoslovul să rămîie numai pentru hrana ticăloşilor părinţi.

Însă, fiindcă atuncea în grabă s-au tîmplat şi schimbarea mării sali, au rămas oamenii nemutaţi pănă astăzi, şi mănăstire de atunce şi pănă acum să află de-a pururi în necurmate supărări, căci totdeauna, din pricina micşurării moşii, vitele acelor oameni mai mult să păşunează pin grădinile părinţilor lăcuitori de acolo.

Pentru care cu smerenie ne rugăm înălţimii tale să te milostiveşti asupra aceştii sfinte mănăstiri ca să să rădice acei oameni de acolo şi să să mute pe alte moşii tot a mănăstirii, ori la satul Boroae, ori la Bogdăneşti sau la Plopi, tot acolo aproape de mănăstire, cale de un ceas, fiindcă acolo unde să află şăzători acum nici bisărică nu au, din care nu puţină strîmtorire ispiteşte mănăstire cu venirea lor şi mai ales cu a fimeilor lor la bisărică înăuntru în mănăstire.

https://biblioteca-digitala.ro

Aşa ne rugăm înălţimii tale să faci această milă cu mănăstire şi nou ctitor vei fi înălţime ta la această svintă mănăstire unde di-a pururea acum şi cît va sta mănăstirea aceasta să va pomeni numele înălţimii tale cu a măriii sale doamnei şi a luminaţilor beizadele şi domniţă, spre sănătate trupului, mîntuirea sufletului şi nemurirea numilui.

Al înălţimii tale cătră Dumnezău smeriţi rugători, Chiril arhimandrit şi egumen de la sfînta mănăstire Rîşca, dinpreună şi cu tot soborul [1].

(Rezoluţie :)
Mergi la dumnealui vel vistier.
An(dronachi) Donici medelnicer

(17)95 ghen(arie) 17.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 8.
Orig.

612

(Iaşi,) 18 ianuarie 1795

Ţiganii robi de la mănăstirea Rîşca dau jalbă domnitorului împotriva ţăranilor care s-au aşezat cu timpul acolo, spunînd că le iau curăturile lor şi finaţul mănăstirii — şi cer ca acei oameni să se mute pe alte moşii mai mari.

Preînălţate doamne,

Jeluim milii măriii tale noi robii sfintei mănăstiri Rîşca de la ţinutul Sucevii că din vechi, de moşii noştri şi de noi, am făcut curături cu toporul, tăind pădure, de ne-am făcut deschidere atît pentru facere de puţin fîn, cît şi pentru hrana noastră şi de la o vreme încoaci, viind puţini oameni de piste hotaru, s-au aşezat pe pîrăul Moişa, în coastele mănăstirii, pe care oameni i-au avut mănăstirea scutelnici. Care, înmulţindu-şi acum adunare şi de prin alte sate, s-au făcut număr ca de patruzăci mai bini de oameni şi neputîndu-i îndestula atît cu fîn cît şi cu pîine, fiind locul strîmt în munte, acum cu obrăznicie în tărie eu atît finaţul mănăstirii şi-l ară şi-l cosăsc, cît şi al nostru, curăturile care cu multă muncă le-am deschis, şi n-avem unde să ne ţinem puţini vite pentru hrana copiilor şi slujba sfintei mănăstiri, pentru care mare lipsire de hrana noastră au rămas să ne înprăştiem pin lumi.

[1] La 18 ianuarie 1795, domnitorul scrie ispravnicilor de Suceava să cerceteze în legătură cu această cerere : „întîi pentru stare moşiei Bogoslovul, di iaste moşii mari cu locu dindestul ca să-şi poată faci şi lăcuitorii ce şed pe dînsa celi de trebuinţa hranei lor şi mănăstire, sau de iaste mică şi nu ajungi să-şi facă hrana trebuincioasă nici o parte, nici alta ; al doile, să faciţi cercetare şi pentru celelalte moşii a mănăstirii ce arată că a fi, de iaste vreuna cu locu largu undi să poată a să aşeza oamenii şi să aibă şi locu dindestul pentru hrană, ori de sint şi mosiile acele strîmte, cu loc numai cît esti pentru hrana lăcuitorilor ce sint şezători pe dînsăle, cum şi de iaste cu voia oamenilor ce sint şezători pe moşie Bogoslovul ca să facă strămutare şi să să aşeze la vreuna din moşiile arătate, sau de nu li iaste cu voia, şi precum viţi afla întru adevăr să trimiteţi înştiinţare cătră domnie mea pre largu" (Ibidem, doc. 10, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

La care cu lacrimi ne rugăm, milostive doamne, ca să avem dreptate dîndu-ni-se curăturile şi fînaţăle ce le-am avut şi oamenii săteni a-şi faci hrana lor pe alte moşii tot a mănăstirii, cale de doî ceasuri, că, din pricina strîmtorimii, mare supărare să pricinueşte şi sfintei mănăstiri şi noî robilor cu neîncetate gîlcevi şi giudecăţi despre acei oameni în toţi anii. Ori de va fi mare mila măriii tale ca să iei dintre noi pe alte moşii a mănăstirii mai mari şi mai cu îndestulare lor, ca să iasă şi sfînta mănăstire din necontenitele supărări şi noi fiind cuprinşi cu îndestulare hranei să ne putem ţine slujind sfintei mănăstiri, ca nişte robi ce sîntem, şi mare pomană va rămîne măriei tale [1].

Robii măriei tale,

toţi robii ţigani ai sfintei mănăstiri Rîşca.

(Rezoluţie :)

Mergeţi la dumnealui vel vistier.

Andronachi Donici medelnicer.

(17)95 ghenar 18.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 9.
Orig.

613

(Iaşi,) 28 ianuarie 1795

Egumenul de la Rîşca reclamă domnului că locuitorii din Moişa şi Bogdăneşti nu vor să dea o poiană a ţiganilor mănăstirii şi cere o poruncă spre a-i supune obligaţiilor prevăzute în ponturi.

Preînălţate doamne,

Jeluim milii măriii tale că avînd sfînta mănăstire Rîşca, ce iaste la ţinut Sucevii, doo sate, anumi Moişi şi Bogdăneşti, mare supărare şi păgubire să pricinueşte sfintei mănăstiri, că nu să supun a da mănăstirei obicinuita zăciuială după hotărîre ponturilor, ce încă în tărie în vreme răzmiriţăi, cînd nemţii să afla cu stăpînire în parte muntelui, au luat o poiană, fînaţ a mănăstirei şi a robilor ţigani şi l-au arat, şi trăgînd giudecată au dat zapis că mai mult nu-l vor mai ara, ce-l vor lăsa mănăstirii. Acum, într-această vară, iarăşi au întrat şi l-au arat, pentru care au mai dat alt zapis iarăşi că mai mult nu vor supăra pe mănăstire, nici vor mai ara ace poiană ; cum şi alte fînaţ(e) a mănăstirii îngrăditi vor în tărie a le stăpîni.

Cu care sate nu puţină supărare şi păgubire să pricineşte sfintei mănăstiri cu neîncetatele giudecăţi la boerii ispravnici şi nu vor a sta de faţă, ce după

[1] La 19 ianuarie 1795, domnitorul scrie ispravnicilor de Suceava : „să faciţi cercetare şi de viţi afla că aceli curături, ce arată ei că le au din vechiu, li s-au luat acum de către lăcuitorii ce şăd pe moşiia mănăstirii, apoi au dreptate ţiganii la cerire ce fac şi trebui să le de iarăşi jăluitorilor înapoi. Iar de vor fi luate curăturile mai denainte de către lăcuitorii ţărani şi ţiganii au tăcut şi i-au privit făcîndu-şi fîn într-aceli curături, din vrémi ce li-au luat şi pără acmu, atunce vor fi răbdători după cum şi pără acmu, şi-şi vor face fînul trebuincios pe la locurile ce vor pute. Şi dumneavoastră, după cercetare ce le veţi face, urmînd precum mai sus să arată, să-i puneţi la cale şi să-i odihniţi ca să nu vii să mai jăluiască" (Ibidem, doc. 11, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

dreptate îi îndatoresc boerii a da cele hotărîte prin ponturi, ci ei fug şi nu vor a să supuni giudecăţii ; şi cînd li s⟨e⟩ scrie de către dumnealor ispravnicii cu poruncă ca să s⟨e⟩ supuie mănăstirii, ei dau răspuns că cerneală şi hîrtie este multă şi alte destule catigorisiri asupra egumenului cu laude ; oare astă-primăvară au fost chemaţi la luminat divanul măriii tale, ca prin giudecată să iasă sfînta mănăstire din supărare şi n-au stătut, ce au fugit.

Acum, iarăşi fiind supărată mănăstirea de dînşii, li s-au zis ca să vie să stăm la giudecată în luminat divanul măriii tale şi, dînd jalobă către înălţime ta că ei ar fi asupriţi de către mănăstire, s-au rînduit cu jaloba la dumnealor veliţii boeri ca să stăm la giudecată. Şi cînd după ce m-au ţinut doo săptămîni în cheltuială, cînd au fost să eşim la giudecată, ei iarăşi au fugit ; care şi în vreme prefericitului întru pomenire Costandin voevod Moruz s-au dat răvaş prin anafora a nu mai supăra mai mult mănăstire şi nici după ace hotărîre nu vor a urma.

Pentru care ne rugăm, milostive doamne, ca să s⟨e⟩ scrie o luminată carte preînălţimei tale către dumnealor boerii ispravnici ca să-i supue a da mănăstirii obicinuita zăciuială, cum şi fînaţul acel luat în tărie a mănăstirii şi a robilor mănăstirii, şi a-i supuni mănăstirii, după cum şi alţi lăcuitori să supun stăpînilor moşiilor pe care să hrănesc, după hotărîre ponturilor dînd zăciuiala obicinuită, ca să iasă şi sfînta mănăstire dintr-această gre supărare şi multa păgubire cu neîncetatele giudecăţi de care ei nu să ţin, şi mare pomană va rămîne preînălţimii tale.

A preînălţimii tale smeriţi rugători,

Chiril arhimandrit şi egumen sfintei mănăstiri Rîşca şi tot săborul.

⟨Rezoluţie :⟩

Dumneata vel logofăt, să s⟨e⟩ facă carte către is⟨pravnici⟩ ca să cerceteză şi să îndrepteză, iar cînd nu să vor odihni cu giudecata acolo, atunce dumnealor ispravnici să ne înştiinţeze ceia ce au găsit a fi cu nedreptate şi să-i soroceaască la primăvară [1].

⟨17⟩95 ghen⟨arie⟩ 28.

An⟨dronache⟩ Donici medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 12.
Orig.

614

22 februarie 1795

Ispravnicii de Suceava cercetează reclamaţia egumenului de la Rîşca împotriva locuitorilor din Moişa şi Bogdăneşti ; aceştia au primit să dea cîte doi bani de stînjen pentru dijma finului cosit de ei şi să nu mai intre cu plugurile în poiana Buda.

De la isprăvnicie ţinutului Sucevii.

1795 fev⟨ruarie⟩ 22.

După luminată poronca preînălţatului domnul nostru Mihai Suţul voevod, ce ni-au adus svinţie sa părintele chir Chiril, arhimandritul şi egumen svintii

[1] La 29 ianuarie, acelaşi an, Mihail Suţu trimise poruncă ispravnicilor să cerceteze şi să „îndrepteze" sau să-i „soroceaască" în primăvară la divan (Ibidem, doc. 13).

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstiri Rîşca, de jaloba ce au dat către mărie sa asupra lăcuitorilor de pe moşiele mănăstirii, Moişa şi Bogdăneşti, cum că nu s-ar fi supuind să dea la mănăstiri obicinuita zăciuială după ponturi şi deosăbit o poiană, anume Buda [1], ce era pentru trebuinţa mănăstirii, unde făce fînul trebuincios, tot aceşti lăcuitori ar fi întrat în tărie şi-au arat-o, pricinuind mănăstirii cu înprotivirile lor multă păgubiri, ni să poronceşti ca să aducem de faţă pe lăcuitorii din numitele sate să facem cercetari şi după cum vom cunoaşte dreptul prin judecată să dăm hotărîri.

Deci, după poroncă trimiţîndu, s-au adus pă lăcuitori la isprăvnicie unde de faţă înainte noastră au stătut amîndoaî părţile şi cu amăruntul făcîndu noi cercetări, într-acest chip s-au adeverit, că lăcuitorii n-au priimit cu supunere să de dijmă numai din fînul ce au făcut pe moşiele mănăstirii, arătînd îndreptările lor că în anul acesta este mari lipsă de fîn.

Părintele arhimandritul, înpotriva lor dîndu răspunsu, au arătat că, pentru ca nice lăcuitorii să să păgubască dîndu dijmă fîn şi mănăstirea încă să nu aibă păgubiri cu totul de drept venitul său, priimeşti să dea precum i-au lăsat, numai cîte doaî parali pe stînjin, iar nu din fîn zăciuială.

La aceasta însuşi sătenii înainte isprăvniciei s-au priimit cu mulţămire, în anul acesta să plătească aceli doaî parali pe stînjin, ca să nu dei fîn să li s⟨e⟩ pricinuiască mai multă pagubă. Din cari o samă de oameni au şi plătit şi vor plăti cu toţii fără să mai pricinuiască. Cum şi pentru poiana care în tărie au arat-o de au stricat fînaţul mănăstirii, iarăşi însuşi ei cunoscînd că rău şi făr' de cali au făcut, înainte isprăvniciei s-au apucat cu chizăşie că de acum înainte, de la anul, n-or mai îndrăzni a intra să are poiana, ce să rămîe iarăşi să se facă fînaţ a mănăstirii.

Deci, după cercetari ce am făcut şi s-au pus la cale odihna şi mulţămire amînduror părţilor, am dat această mărturie părintelui arhimandritul, încredinţată cu ale noastri iscăliturі.

Dimitrachi spatar ; Iordachi Crupenschi stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 15.
Orig.

---

[1] La 27 aprilie, acelaşi an, locuitorii din Moişa dau următorul zapis egumenului de la Rîşca : „Adecă noi, oamenii din satul Moişa, făcut-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la sfînta mănăstiré Rîşca, la cinstita mîna sfinţiii sale părintelui Chiril, arhimandrit şi egumén sfintii mănăstiri, precum să se ştii că, întîrziindu-ne noi de nu ne-am căutat locu ca să arăm aiurea, ne-am rugat sfinţiii sale de ne-au mai lăsat întru acest an ca să arăm în Buda, unde am fost întrat noi în anul trecut în finaţul mănăstirii şi l-am fost arat fără de voia mănăstirii. Şi pentru că ne-au lăsat de am arat, să avém a da la sfînta mănăstire 2 zile de clacă la coasă, însă afară de cele 12 zile obicinuite ale anului, şi vornicul să aibă a né scoate pre toţi la clacă, nésupărîndu-să cît de puţin părinţii a umbla din casă în casă pentru scoaterea noastră.

Şi această scrisoaré am dat-o de bună voia noastră la sfînta mănăstire şi spre încredinţaré ne-am pus numile şi degitile. La let 1795 aprilie 27.

Eu Vasile vornicul ; eu Crăciun ; eu Grigoraş Curcă ; eu Vasile scutelnicul ; eu Blaga ; eu Toader Gorban ; eu Grigori Butnariul ; eu Simioan Butnariul ; eu Matheiu Ungurean ; eu Gheorghe Pîrjole ; eu Petre Butnariul ; eu Alican. Şi noi toţi sătenii am dat acest zapis şi toţi să avém a mérge la clacă" (Ibidem, doc. 18).

https://biblioteca-digitala.ro

23 februarie 1795

Ispravnicii de Suceava cercetează din poruncă domnească cererea egumenului de la Rîşca pentru strămutarea locuitorilor de pe moşia Bogoslav pe una mai încăpătoare, la Bogdăneşti, cu acordarea de înlesniri, în mod temporar, la dijmă şi boieresc.

De la isprăvnicie ţinut(ului) Sucevii.

1795 fev(ruarie) 23.

După luminată poronca preînălţat domnului nostru Mihail Costandin Suţul voevod, ce ni-au adus svinţie sa părintele chir Chiril, arhimandrit şi egumen al svintii mănăstiri Rîşca, de jaloba ce au dat înpreună cu tot soborul cătră înălţime sa, cum că pe moşie Bogoslovul, pe cari este şi svînta mănăstiri, mai în anii trecuţi strîngîndu-s(e) oameni lăcuitori s-au făcut sat, care acum să numeşti Moişa, şi fiind moşie strîmtă n-ar fi avîndu loc nici lăcuitorii sătini unde să-şi facă celi de trebuinţa hranii lor, nici părinţii di la mănăstire ; şi că mănăstire are şi alte moşii cu sate la acest ţinut, anume Boroaea i Bogdăneştii şi Plopu, cu depărtari cali de un ceas, au făcut cerere ca să se rădice oamenii de pe moşia Bogoslovul şi să s(e) aşezi pe altă moşie din aceste arătate mai sus, ca să rămîe şi mănăstire cu locul acei moşii mai deşchis, unde să-şi facă celi trebuincioase, şi ei încă să aibă loc îndestul de hrană la moşia ce s-or aşăza.

Ni să poroncesti de cătră înălţime sa să facem cercetari, întîi, pentru starea moşiei Bogoslovul, ce să numeşti Moişa, de este moşie mari cu loc dindestul pentru hrană, sau de este mică şi nu ajunge să-şi facă hrana trebuincioasă nici o parte, nici alta ; al doilea, şi pentru celelalte moşii a mănăstirii ce arată că ari, de este vreuna cu loc largu unde să poată a să aşeza oamenii şi să aibă şi loc dindestul pentru hrană, cum şi de este cu voe oamenilor de pe moşie Bogoslovul ca să facă strămutari şi să s(e) aşezi la vreuna din moşiile arătate, sau de nu le este cu voe ; şi precum vom afla adivărul să înştiinţăm.

După poroncă, trimiţind la oamenii din satul Moişa, cu amăruntul am făcut toată cercetare şi într-acest chip am adeverit : moşie Bogoslovul, ce să numeşti şi Moişa, unde este satul, să află foarte strîmtă, încît vitele lăcuitorilor să păşuniază înpregiurul zidiului mănăstirii şi casăle lor sint iarăşi cu totul aproape de mănăstiri, încît altă biserică nu au, ce la mănăstiri mărgu la biserică cu fimei şi cu copii înpreună cu călugării mănăstirii. Şi din pricina micşurării acei moşii, n-au chip unde să s(e) hrănească cu îndestulare nici lăcuitorii şăzători, cum nici părinţii de la mănăstiri, ce în toţi anii să supără lăcuitorii de pe moşie de-şi fac arături şi sămănături pe moşiile mănăstirii ce s-au arătat că are, iar în Moişa trăescu numai cu casăle şi celi de pe lîngă casă şi imaşul vitelor pe lîngă mănăstiri, iar fînaţul le este în poenile de la munte, din cari pricini mănăstire nu că are ceva folos despre satul ce s-au făcut acolo din întîmplările vremilor de mai înainte, ce adevărul că pătimeşti în multă supărari cu multă strîmtorială, încît n-au unde să-şi facă părinţii celi trebuincioasă pentru hrana lor şi să-şi păzască şi rînduiala bisericii ca o mănăstiri.

Deci am cercetat cu amăruntul dintr-aceste trii moşii ce are mănăstire, care ar fi mai aproape şi pentru mulţămirea lăcuitorilor din Bogoslov, ca să să poată aşeza şi să aibă îndestulări pentru hrana lor, şi s-au aflat că moşie

https://biblioteca-digitala.ro

Bogdăneşti este cea mai mari şi mai bună, pe care să hrănescu şi alte sate streine, fiind loc destul pentru hrană. Aceasta este departe de satul Moişa numai cali de jumătate de ceas, iar nu mai mult şi după apropieri ce au lăcuitorii din Bogoslov sau Moişa, pre cu uşurinţa le cade a-şi rădica tot ce au şi să s⟨e⟩ statornicească pe moşia Bogdăneştii să s⟨e⟩ facă tot un sat, voindu şi Bogdăneştii, şi cel mult în 15 zile îşi pot face toată statornicie în vatra satului Bogdăneştii. Care fiind faţă atît oamenii din Moişa de la mănăstiri, cum şi din satul Bogdăneştii, şi arătîndu-li-s⟨e⟩ cerere ce fac părinţii de la mănăstire Rîşca pentru strîmtoriala ce au, însuşi lăcuitorii din Moişa, cunoscîndu că n-au vro odihnă spre mulţămire nici ei, pentru că sînt şăzători lîngă mănăstiri şi locul strîmtu, cîndu şi cea mai multă hrană a lor o fac la Bogdăneşti, iar nu în Moişa, socotindu-să a le fi fără păgubiri, au priimit o samă, iar nu toţi dintr-înşii [1], după a lor obiceiu nefiindu toţi într-un cuvîntu, să s⟨e⟩ aşezi la Bogdăneşti ca să mai lărgească şi locul mănăstirii, însă au cerut ci acest feliu : ca casăle să nu-şi mai rădice din Moişa la Bogdăneşti, ce şidere să le fie pe Moişa iar toată hrana pănă la cel mai puţin, cum şi vitile pe moşie Bogdăneştii să s⟨e⟩ pască şi ei să şadă numai cu casăle pe moşie Bogoslovul, la Moişa, ca să fie mai largu.

Şi părinţilor s-au socotit că cerere lor nu este bună şi cu greşală fac această cerere, căci mult mai cu greutate şi despăgubiri li-ar căde să aibă ei casăle într-o parte la mănăstiri şi toată hrana să le fie la Bogdăneşti, nu să poate, ce acolo unde or ave arături şi sămănături să le fie şi lăcuinţa, ca să le fie ⟨în⟩dămînă a lucra, după obiceiul pămîntului.

Ce într-acest chip s-au pus la cale de cătră noi : adică pentru strămutare lăcuitorilor de la Bogoslov s-au îndatorit pi svinţie sa părintele arhimandritul, din adetiul ce dau de casă într-un an, cum şi din dijma ce au să de din sămănături şi din fîn, să fie ertaţi în jumătate în anul acesta, poate să priimască şi tot anul. Şi mănăstire le mai dă o moşie, anume Tîrzie, lîngă Bogdăneşti şi moşie Plopul, pe care este satul Boroaea tot a mănăstirii, ca să-şi facă cîte-treli satele toată hrana trebuincioasă, încît mănăstire pe aceste moşiei nimică să nu lucrezi. Şi acole aproape, cali de un ceas şi jumătate, mai ari mănăstire o moşie, anume Speiaţii, ce o vinde la alţii cu anul, iarăşi satul Moişa să o cumpere de-a pururea, şi din ceia ce or da alţii ei să o ia mai gios la zăci lei unul ; cum şi fînaţile ce le au la munte pe moşie Bogoslovul, asemene să le stăpîniască fără supărare, ce numai cu obicinuitul adetu, cum şi o mutari pentru oile lor.

Deci de aicea, de la isprăvnicie, după cum s-au socotit, s-au arătat adivărul, iar hotărîre va fi după poronca înălţimii sali.

Dimitrachi ⟨Ghica⟩ spatar ; Costandin Crupenschi stolnic.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 16.
Orig.

[1] La 4 martie 1795, domnitorul scrie ispravnicilor de ţinutul Suceava : „dumneavoastră căutaţi şi puneţi selinţă ca prin cuvînt să-i faciţi să înţăliagă şi să cunoască folosul şi uşurinţa ce pot avea cînd să vor muta la moşiia Bogdăneştii, undi esti loc din destul pentru hrana lor, ca cu bună voia şi primire lor să se ridice cu toţii şi să margă să s⟨e⟩ aşezi la numita moşie Bogdăneşti, unde să-şi poarte birul şi havalelile ce vor fi, precum au purtat şi pără acmu. Căci cînd a rămîne lucru ca să s⟨e⟩ strămute făr'de voi şi s-a întîmpla cumva ca să nu şadă la un loc cu toţii, ce vor umbla răsepindu-să şi înprăştiindu-să pe la alte locuri, din cari şi lor să li să pricinuiască stricăciuni şi visterii să s⟨e⟩ aducă vreo păgubire, atunce să ştiţi că visteria nu va ţinea în samă, ce dumneavoastră veţi fi datori a răspunde la toată paguba aceia şi de la dumneavoastră să va înplini" (Ibidem, doc. 17, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 19 aprilie 1795

Mihai Suţu, domnul Moldovei, hotărăşte anularea învoielii dintre egumenul de la Vizantea şi locuitorii din Găuri, pentru o parte din moşie, dispunînd ca ţăranii să se învoiască a lucra după ponturi.

Noi Mihail Constantin Suţul voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavii.

De vreme ce prin jaloba ce au dat către domnie mea cuvios rugătoriul nostru Nechifor şi egumenul mănăstirii Vizantii, ot ţinutul Putnii, înpreună şi cu toţi călugăraşii de acolo, au arătat că avîndu mănăstire o parte de moşie tot în hotarul moşiii ce iaste înpregiurul mănăstirii Vizantii, pe care parte de moşie un egumen ce-au fost înainte vreme la această mănăstire, prin tocmală şi cu aşăzămînt vecinic, ar fi dat-o lăcuitorilor ce sint şăzători pe aoea moşie ca să o ţie ei şi să aibă a da la mănăstire cîte 55 lei pe an şi 50 oameni lucrători într-o zi, iar altă nimică, de la care acel egumen ar fi luat şi zapis de la mîna lăcuitorilor, cum şi lăcuitorii de la mîna egumenului ca să să păzască această tocmală nestrămutat. Pentru care pricină numitul egumen, văzîndu că această tocmală ce au făcut acel egumen cu lăcuitorii iaste făr' de dreptate şi spre paguba mănăstirii la folosul ce-l poate să-l aibă, după jalobile ce au dat atît în zilile fericitului întru pomenire Costandin Dimitrie Muruz voevod, giudecîndu-să pentru această pricină înainte divanului, s-ar fi dat rămaşi pe lăcuitorii din stăpînire moşiii, şi acea tocmală ar fi rămas rea şi fără nici un temeiu, dîndu-să moşie la stăpînire mănăstirii. Şi de atunce pănă la vreme oştirii de acum ar fi stăpînit mănăstire moşie fără supărare, iar de la vreme oştirii încoace, lăcuitorii în tărie lor ar fi luat moşie iar într-a lor stăpînire, păn' în vreme cu venire domniii mele în scaonul Moldovii. Şi după jaloba ce-au dat către domnia mea numitul egumen de paguba moşiii ce aré mănăstire despre acei lăcuitori, cu care jalobă rînduindu-să de către domnie mea în cercetare divanului, după dreptate s-au dat rămaşi pi lăcuitorii din giudecată, dîndu-să moşie suptu stăpînire mănăstirii. Şi numitul egumen, după hotărîre giudecăţii, vrîndu în anul trecut să le ei dijmă de pe moşie, ei puindu-să înpotrivă şi neurmîndu hotărîrii giudecăţii, n-au dat dijma obicinuită, cum nici altele ce sint rînduite prin ponturi.

Acum, dar, dîndu jalobă către domnie mea numita mănăstire, s-au poruncit de către domnie mea ca pentru acestu fel de pricini de aşăzămînturi ce prin tocmele vecinice s-au fostu făcut de către o samă din egumeni de pre la mănăstiri, să s⟨e⟩ cerceteze de către cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dumnealui Neculai Roset biv vel logofăt, ce iaste epitrop sfintei mănăstiri Trisfetitelor, toate condecele divanului, de au egumenii acest fel de pronomion ca să facă aşăzămînturi vecinice.

Şi făcîndu cercetare, mai întîi, s-au găsit un hrisov din vlet 1777 mart 24, de la domnul Grigorie Ghica voevod, i alt hrisov din vlet 1781 april 12, de la domnul Costandin Dimitrii Moruz voevod, cum şi alt hrisov din vlet 1785 dechem⟨vrie⟩ 28, de la domnul Alexandru Ioan Mavrocordat voevod, întru care hrisoave hotă⟨ră⟩scu ca pentru egumenii de pe la mănăstiri nici unul să nu aibă voe a vinde sau a schimba moşii şi alte averi a mănăstirii sau a le supune altora

https://biblioteca-digitala.ro

cu bezmăn vecinic, ce să rămîe toate nesmintite şi neinstreinate, după cum sint afirosite. Pentru aceia, dar, şi domnie mea asemenea hotărîm ca să să urmeze, nesuferind să aibă strîmbătate mănăstirea, ce mai vîrtos voindu să să adaogă şi să s(e) înmulţască folosurile ei, şi acel fel de aşăzămînturi şi de tocmele cu totul să lipsască şi să rămîe făr' de nici un temeiu.

Iată dar, printr-această a noastră domniască carte, să dă volnicie numitului egumen şi omului său ce-şi va rîndui, ca să aibă a stăpîni arătata de mai sus moşie despre toţi lăcuitorii di pinpregiur, cum şi despre acei ce să află şăzători pe dînsa, ca dăspre nimine să nu să facă nici un fel de călcare moşiii, fără numai aceia ce să vor învoi şi să vor tocmi cu numitul egumen, de la care să aibă a lua dijma obicinuită din toate de a zece şi adetiul casilor după ponturile ce sintu în visterie cu pecete gospod.

La care poruncim domnie mea şi dumnavoastră starosti de ţinutul Putnii, ca pentru acei ce să vor arăta înpotrivitori a nu da venitul obicinuit şi în tărie lor ar vrea să facă călcare moşiii cu vitele lor, sau macar orice fel de scrisori sau zapisă vor arăta ei că au de la egumenul ce-au fost după vremi la această mănăstire că ar fi avîndu aşăzămînturi prin tocmele vecinice, după cum să arată mai sus, toate acele să rămîe răsuflate şi fără nici un temeiu şi să nu-i îngăduiţi nicidecum, şi ceia ce va fi cu cale de înplinit să înpliniţi, supuindu-i pe toţi a urma la toate întocma pe obiceiu şi hotărîre ponturilor gospod, ca să nu s(e) păgubască mănăstire de venitul moşiii sale.

1795 april 19.

Locul p(eceţii) g(ospod).
Procit vel logofăt.
S-au trecut în condecă.

Arh. St. Buc., Ms. 580, f. 17v—18.
Copie.

617

⟨Roman,⟩ 23 aprilie 1795

Lipovenii din satul Ruşii dau zapis episcopului de Roman ca, în schimbul dreptului de a folosi moşia, să dea episcopiei cîte opt lei de om pe an, fără dijmă, avînd să coseasca şi cîte o falce de fin de fiecare gospodar.

Adecă noi, lipovenii ce sîntem şezători pe moşie episcopiei Romanului, Ruşii, ce este într-acest ţinut al Romanului, prin acest zapis al nostru încredinţăm tocmala ce am făcut cu preasfinţie sa părintele Antonie, episcopul de Roman, care să cuprinde într-aceste ponturi :

Şaptăzeci şi şapte fălci iarbă de coasă să ni să de pe tot anul fără dijmă, din iarba ce s-a face pe această moşie, iar mai rădicîndu-să gospodari din feciorii noştri, tot cu această somă de fălci să ne mulţămim şi mai mult să nu cerim ;

Cîmpul şi amîndoao săleştile pe cît ne s-au arătat, să fim volnici a le ara, iar de locul fînaţului să nu ne atingem ;

https://biblioteca-digitala.ro

Om străin să nu fim volnici a priimi între noi fără ştire presfinţiei sale, căci cu streinii ce vor vre să să aşezi pe această moşie este să să facă osăbită tocmală ;

Călugării noştri şi călugăriţele şi babele cele sărace ce vor fi între noi, sau de aiure de vor veni să să aşezi pe moşie cu ştire presfinţiei sale, de nu vor ave ficiori agiutor, să nu să superi nici la o dare despre presfinţia sa ;

Livezile ce sînt pe această moşie, de nu va ave episcopia trebuinţă de dînsile şi de vom vre noi se le luăm, să ne să de cu tocmală şi cu zăciuială, iar nedîndu-ni-să noao să nu ne atingem de dînsele ;

Topile de topit in şi cînepă să ne facem, iar la iazuri să nu fim volnici a topi ;

Peste locul de arat de fînaţ şi imaş de vite, cîte ni s-au arătat, să nu avem a ne întinde mai mult ;

Oi şi ţarină să nu ţie episcopie pe această moşie ;

Nici un fel de băutură să nu fim noi volnici a ţine pe moşie ;

Dijmă din nimică să nu ne să ia, iar noi să dăm pe tot anul cîte opt lei de tot gospodariul, însă banii să-i dăm giumătate la Sfetii Gheorghe şi giumătate la Sfeti Dimitrie, şi asemene cîte opt lei să de şi văduvele noastre care vor ave holtei, iar care nu vor ave ficiori holtei să nu fie supărate întru nimic ;

Fieştecare gospodariu, cîţi sîntem şezători pe moşie, în fieştecare vară să cosim episcopiei cîte o falce de iarbă în fînaţul episcopiei, unde ne să va arăta, şi să o şi clădim în stog, şi stogurile cîte le vom face noi episcopiei să fie cîte de doao fălci şi să le îngrădim, însă fînul ne îndatorim a-l face bun şi a-l aduna la vreme, iar cîndu din nesăliinţa noastră ar eşi fînul rău şi putred, atuncea acel fîn stricat să să lepede noao şi să-şi împlinească episcopie de la noi fîn bun în locul fînului celui stricat ;

Şi să mai dăm pe tot anul la episcopie cîte treizăci ocă de frenghie.

Deci fiindcă de la presfinţie sa ni s-au dat noao scrisoare de tocmală, am dat şi noi această scrisoare a noastră la presfinţia sa, cuprinzătoare rînduielii ce avem a păzi.

1795 april 23.

Eu Nichita Samson adeverez.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCCLVI, doc. 1.
Copie.

618

23 aprilie 1795

Locuitorii din Căbeşti (Tutova) arendează de la pitarul Sandu Oat venitul moşiei Mecneşti pentru un an de zile, cu suma de zece lei şi o zi de clacă cu 30 de oameni.

Adică noi, oamenii din Căbeşti, cari mai gios ne vom iscăli, dat-am adevărat zapisul nostru la cins(tită) mîna dumi(sale) pit(a)r(ului) Sandul Oat, precum să să ştii că am cumpărat vinitul moşiii Mecneştii, ce esti pe vale Căbeştilor din gios, într-un an de zili, adică de la Sfeti Gheorghi şi păr' la

https://biblioteca-digitala.ro

anŭ, cu tocmală zăci lei şi 30 oameni într-o zi la o olacă. Cari bani să-i dăm la Sînchetriul şi claca să i-o facem cînd a ceri-o dumnealui şi noi să o stăpînim păn' la înplinire anului.

Şi pentru încredinţare am iscălit,

1795 apr(ilie) 23.

† Eu Ion Ghilţi ; † Toader Irime ; † eu Vasili Brăil ; † eu Ion Corcoj ; † eu Toma Nibunili ; † eu brat Muntian ; † eu Ion Oltian ; † eu Vasile Ved ; † eu Ghiorghi Glod ; † eu Andrii Glod ; † eu Vasili Şichiupul ; † eu Ion Boghiul ; † eu Gavril Glod ; † eu Ghiorghi Glod.

Acest zapes l-au dat înainte me, cari s-au încredinţat şi cu a noastre iscăliturі.

Costandin (?) spătar.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXXIV, doc. 49.
Orig.

619

23 aprilie 1795

Chiriac Munteanu dă zapis de învoială stareţei de la Socola pentru un loc de cîrciumă la Valea Lupului cu 15 lei pe an, să păzească moşia mănăstirii în schimbul a şase fălci de fîn, să-l coseasscă fără dijmă, iar din semănăturile ce va lavea ,să nu dea zeciuială.

† Adiverez cu acest încredinţat zapis al meu la cinstită mîna cuvioşiii sale, maicăi Marianii, stariţii de la sfînta mănăstiré Socola, precum să să ştii că am luat de la cuviioşie sa un loc de crîşmă de la Vale Lupului, la drumul cel mari, cu tocmală în cinci ani ca să dau pe tot anul batic [1] cîte 15 lei, adică cinsprăzăce lei pe an. Şi la înplinire acelor cinci ani să fiie crîşma a mănăstirii, şi o para să nu-mi dă mănăstire ce oi cheltui cu pivniţa, cu casa. Însă pivniţa să o fac pardosită cu scînduri de stejar şi casa bună, lipită, acoperită, podită cu scînduri, cu pat, masă, laviţă ; uşile bune toati de scînduri.

Şi aceste de mai sus arătati într-acest an să le fac toati, iar de nu m-aşi sîli întru acest an să le fac să le gătescu toati, atunce maica stariţa să mă de afară ca pe un rău.

Dar baticul m-am aşăzat să dau la avgust 6 zile, la schimbare la faţă a Domnului Isus Hristos, hramul sfintei mănăstiri Socola.

Şi întru aceşti cinci ani ne-am aşăzat să păzăscu moşie Vale Lupului, să dau samă de toati sămănăturile, fînaţul şi orice s-a afla pe moşii. Şi pentru că oi păzi pe tot anul, să-mi de şasă fălci de iarbă să-mi cosăscu, şi orice sămînţi mi-oi sămăna pentru casa me, mănăstire să nu-mi ia dijmă.

Şi la facire zapesului s-au întîmplat şi alţi oameni de cinste care mai gios s-au iscălit. Şi pentru credinţă ne-m pus numele şi degetul.

1795 ap(ril) 23.

[1] Pentru „embatic"

https://biblioteca-digitala.ro

Eu Chiriac Munteanul platnic.
Eu iereu Ioan am fost față la aceasta.
Eu erei Vasile zet preutul Ioan am fostu față.
M-am întîmplat față și am iscălit,
Costandin Brăescu vătaf.
Am scris zapesul acesta cu zisa lui Chiriac Munteanul,
Gheorghe dascal ot Socola [1].

Arh. St. Buc., M-rea Socola, pach. VI, doc. 98.
Orig.

620

17 iunie 1795

Locuitorii din Valea Seacă (Bucovina) cer egumenului de Slatina să nu mai dea moșia în arendă lui Măgîrdici care i-a asuprit, nici fruntașilor satului căre au cedat-o tot lui, și propun ca mănăstirea să o administreze singură.

Adicăte noi, tot satul lăcuitori Valli Sacă, moșie sfintîi mănăstiri Slatinii ce este în ținutul (Su)cevii în c(hezaro)-c(răiasca) Bucovină deștrec(t), dăm adivarat și încredințat zapisul nostru la părintele arhimandrit și egumen mănăstirii Slatenii precum să să știe că în trecuții ani, vînzîndu-să dă către mănăstire vinitul moșiii aceștie Văe Săci dumisale Ștefan fon Aivas din Cernăuți, adică de la anul 179 [2] pă(nă) la anul 1795 aprilii 23, dară dumnalui n-au stipănit sî(n)gur, ce au făcut precupie, dînd venitul moșîii supt stăpînire lui Măgărdici, armin din Sucevă, careli din anul dintîiu ce-au întrat stăpîn n-au contenit de a aduce noao lăcuitorilor multe iezături și strî(m)bătăți, că întîiu, luîndu-ne locurile de la o samă de oami(ni), care era de la alți stăpîni împărțite, și le-au dat altora prin mijlocire precupii ; al doile, asuprindu-ne la lucru și la alte dări peste obiceiu pămîntului și peste bunile orînduele ce de la înaltele locuri s-au așăzat, că nemaiavînd alt ce lucra cu noi, ne-au vî(n)dut pe la alții de am lucrat, ducîndu-ne pe la alte locuri depărtate de am lucrat ; al treile, că toată pădure ce-au fost în hotarul Văe Săcii au vîndu(t-o), pe la alte multe sate, care întrîn(d) fără cruțare în pădure și-au făcut atîta stricăciune, cît noi și urmașii noștri au rămas să sufărim multă veșnică lipsă.

Pentru care strî(m)bătăți, făcînd noi către sfînta mănăstire multe jalobe dinpreună și rugîndu-ne ca să ne izbăvască de aceste supărări ce nu li mai putem suferi, căci într-alt chip fiind ca să rămînem supt stăpînire lui Măgărdici, ci noi tot satul siliți vom fi ca să ne răsîpim și să ne ducim un(de) Dumnăzău ne va îndrepta, deci sfînta mănăstire milostivindu-să asupra nostră și ne-au vî(n)dut noao sătenilor vinitul acestor doao moșii, anume Vale Sacă și Corlățălile, pe cinci ani, ce să încep de acum la anul 1795 [3], după cum după tocmelele

[1] Alt zapis cu același conținut dat de starință lui Chiriac Munteanu, la aceiași dată (Ibidem, doc. 99, orig.).
[2] Pentru 1790.
[3] 5 este adăogat ulterior.

https://biblioteca-digitala.ro

ce să arată în co(n)drahtul ce este dat în mîna nostră. Însă sfînta mănăstire nu pe(n)tru vreoaşcareva precupie, ce numai pe(n)tru ca să ne lineştească şi să ne hodinească, căci numitul Măgărdici da la mănăstire o mie de lei pentru vinitul acestor doao moşii, cu doao sute de lei mai mult de cum am dat noi, dar sfînta mănăstire ne-au vîndut cu opt sute de lei pe an, cu doao sute mai gios de cît armanu.

Şi după jaloba nostră ce-am fost dat atu(n)ce la mănăstire în cîteva rî(n)duri, pre larg să arată în condraht ci ne s-au dat de către mănăstire, care jalobă nostră pe adivărat şi după cum atu(n)ce am jăluit, asămene şi acum după acestă scrisoare întărim pe deplin jaloba ce este arătat în condraht.

Şi cu tot satul ne rugăm ca, cu tote că ni s-au vîndut noao (venitul) acestor doao moşii, a Văe Săcii, şi o parte din săteni, fiind condrahtul la dînşii, l-au dat la Măgărdici cu deosăbit zapis de vî(n)zare, însă pe neştiinţa acelor mai mulţi săteni. Şi acum, văzî(n)du-ne noi tot satul stricaţi şi întrînd vrajbă între noi şi decît să fie iarăşi Măgărdici stăp(în) noao sau unii din fruntaşii săteni, cu primire a tot satul ne rugăm şi ne dăm iarăşi ca, după cum moşie Vale Sacă este a mănăstirii, şi să rămîe şi stăpînire asupra nostră iarăşi a mănăstirii, cum şi condrahtul ce ne-a fost dat la mănăstire, de astăzi înainte să rămîe răsuflat şi nici o putere să nu aibă. Deci nici numitul (Mă)gărdici să nu rămîe asupra nostră stăpîn, nici din săteni. ci numai mănăstire, luînd vinitul moşiii din toate întocma după obiceiul pămîntului.

Şi pentru mai adivăra(tă) încredinţare, am dat acestă scrisore întru carele ne-m pus şi degitile.

1795 iun(ie) 17.

Şi eu diiaconon Sa(n)dru am scris cu zisa a tot satul Vale Sacă.

Eu Toader Spătăre(s)cu ; eu Toma Ghervan ; eu Dumitru Costăriu ; eu Ion Roşica ; eu Vasăle Areştei ; eu Nechita Aparaschivei ; eu Ioniţă Aparaschivei ; eu Grigoraş Aparaschivei ; eu Iacob Grigorce ; eu Dumitru Grigorce ; eu Petre Negre ; eu Ion Apetrei ; eu Toader Pizdele ; eu Grigore Topcean ; eu Ioniţă Sturza ; eu Simion Timu ; eu Timofte Iliuţă ; eu Ion Crican ; eu Vasăle a Savei ; eu Dumitru Lăzăroi ; eu Vasăle Rusu ; eu Mihai Ciubotariu ; eu Toader Iuga ; eu Ioan Bălianu ; eu Irimie Sămerii ; eu Dămian Creţu ; eu Şte(fan) Feştilă ; eu Pavăl Roşca ; eu Savin Găină ; eu Vasăle Cozmăscu ; eu Timofti Iliuţă ; eu Chirila Topliceanu ; eu Petre Vrănceanu ; eu Costantin Asavei ; eu Ion Velniceriu ; eu Ion Morariu ; eu Dumitrachi Grosariu ; eu Macovei Mirce ; eu Zaharie Grosariu ; eu Dominte Bădăluţă.

Pe aceşti de mai sus iscăliţi am scris eu Andrei dascal cu ziua lor a tuturora.

La această aşăzare, fiind rînduit vechil de dumnealui Ştefan fon Aivas, am venit aice la sfînta mănăstire Slatina, fiind de faţă atît părintele arhimandritul Chiril şi egumen sfintei mănăstiri Slatinii, cum şi giupînul Măgărdici Bogdan, cum şi ţăranii, au luat sfîrşit pricinile ce au fost asupra venitului moşii Văii Săci între mănăstire cu giupînul Măgărdici, şi rămîind şi ţăranii în linişte, am iscălit.

(Urmează 3 iscălituri în armeneşte).

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 216.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

18 iunie 1795

Mărturia lui Ursu Bogdan, armean din Suceava, în conflictul dintre locuitorii satului Valea Seacă al mănăstirii Slatina şi armeanul Măgărdici Bogdan, fost arendaş al moşiei, pentru asupririle îndurate de locuitori şi înlăturarea acestuia de la arenda moşiei.

Eu, cel mai gios iscălit, adeverez cu această scrisoare a me la cinstită mîna sfinţiii sale părintelui chir Chiril, arhimandrit sfintei mitropolii şi egumen sfintei mănăstirii Slatinii, precum să s(e) ştie că în trecuţii ani dumnealui Ştefan fon Aivas, cumpărînd de la mănăstire venitul moşiii Văii Săci în cinci ani cu preţ cîte cinci sute de lei pe anu şi dum(nealu)i von Aivas au făcut vechil la acea moşie pe Măgărdici Bogdan, arman din Suceavă, ca să strîngă venitul moşiii şi să plătească la mănăstire, după tocmală, la începutul a fieştecăruia anu toţi banii.

Dar fiindcă numitul Măgărdici, în vremea cît au stăpînit Valea Sacă, s-au purtat făr' de ispravă între ţărani, asuprind pre unii şi pre alţii, şi ţăranii siliţi fiind neîncetat au jăluit la mănăstire ară(ăt)înd chipurile cu care să purta dinpreună, şi rugîndu-se ca după înplinirea anilor să facă mănăstirea milă cu dînşii să nu mai fie vînduţi, ci să-i stăpînească mănăstire strîngîndu-şi venitul moşiii sale. Dar sfînta mănăstire, socotind să facă o odihnă ca nici ia să s(e) supere, şi lăcuitorii să s(e) odihnească, le-au fost dat lor venitul moşiii în cinci ani cu preţul şi cu tocmelele ce prin contract s-au aşăzat. Dar numitul Măgărdici, îndată ce au văzut această vînzare la ţăranii de la mănăstire făcută, au pus bina şi au poprit cinci sute de lei venitul moşiii Văii Săce şi una sută lei din venitul moşiii Curlăţălilor, zicînd că, de vreme că nu i s-au vîndut venitul moşiilor acestora, nici el nu va lăsa la mănăstire acăreturile ce au făcut în Valea Sacă şi pentru care au poprit aceşti bani, aruncînd mai mult pricina asupra giupînului Ştefan fon Aivas că i-ar fi zis să-i poprească şi că el, Măgărdici, ca un vechil ce au fost, nu are a răspunde nimică şi toate cîte au făcut din poronca giupînului Ştefan au făcut şi mănăstire cu dum(nealu)i să-şi caute.

Deci, mai în trecutile zile, viind aici la mănăstire cu oareşcare trebuinţă a mea, me-au arătat părintele arhimandritul toate aceste supărări ci pătimeşte mănăstire, de care eu pliroforisindu-mă pre largu, îndată cum am mersu acasă, întîlnindu-mă cu giupînul Ştefan i-am spus de toate şi l-am şi îndemnat ca să pue la cale şi să e sfîrşit toate aceste, făr' de păgubirea mănăstirii. Deci dum(nealu)i, neputînd însuşi a veni la mănăstire, m-au poftit pe mine, dîndu-mi şi carte de vechilîc cu care să vin aici să cercetez pricinile şi să pun la cale pentru toate şi, ca un deplin răspunzătoriu, să dau sfîrşit la toate.

Deci, eu viind aice la mănăstire şi înaintea sfinţii sale părintelui arhimandritului, de faţă fiind Măgîrdici şi cu toţi lăcuitorii din Valea Sacă, am făcut cercetare şi am aflat aşa : că Măgîrdici, puindu-să pe lîngă doi-trei fruntaşi din Valea Sacă şi, înduplecîndu-i cu multe daruri şi făgăduinţe, i-au făcut di i-au vîndut contractul ci-l luase ei di la mănăstire, făr' de ştirea satului şi făr de ştirea mănăstirii, înduplecînd şi pe alţii din cei de jos, din argaţi şi din velniceri de au iscălit, întărind vînzarea şi priimindu-l de stăpîn. Şi întrebîndu-se tot satul de priimesc pe Măgîrdici ca să le fie lor stăpîn, şi de-l voesc, să

https://biblioteca-digitala.ro

întărească cu iscăliturile lor vînzarea acelora a doi-trei fruntaşi, iară ei toţi cu o gură au strigat că nici unul dintr-înşii nu-l voesc şi că deca va fi tot Măgîrdici stăpîn între dînşii, ei vor pustii satul şi să vor duce unde Dumnezeu îi va îndrepta, cum şi însuşi şi aciia ce au vîndut condractul priimindu-l stăpîn. îl gone.

Şi mult sîlindu-i, ei nici într-un chip nu s-au priimit, ci au întorsu cu toţii întru onire a să ruga părintelui arhimandritului ca să facă milă cu dînşii să nu fie vînduţi nicidecum, adecă nici Măgîrdici să-i stăpînească, nici ei în de ei să fie cumpărători, ci să-i stăpînească însuşi mănăstire, dînd şi zapis la mîna mănăstirii că să priimăsc cu toţii la aceasta, strîngîndu-şi mănăstire venitul moşiii după ponturi, şi contractul de cumpărătură ce au luat de la mănăstire să rămîie răsuflat şi făr' de nici o putere. Asămene şi Măgîrdici, văzînd gonirea ce-i fac ţăranii şi că nu poate el a fi cumpărător venitului acestor moşii, de a lui bună voe au lepădat contractul ce-l luasă de la ţărani şi zapisul lor de vînzare, dîndu-le în mîna părintelui arhimandritului. Şi aşa şi o parte şi alta s-au liniştit.

Care văzînd eu, ca un vechil şi deplin răspunzătoriu, am hotărît ca numitul Măgîrdici să răspunză la mănăstire cu toţi banii deplin de sus scrişi ce-i poprisă din venitul moşiilor şi dum⟨nealu⟩i Ştefan fon Aivas nu are a răspunde la această pricină nimică sau a părtini cu ceva lui Măgîrdici, după cuprinderea cărţii cei din vichelîc ci iaste cu pecete şi cu iscălitura dum⟨isal⟩e, care am şi dat-o la mănăstire. Şi spre încredinţare am iscălit.

1795 iunii 18.

Ursul Bogdan ⟨armeneşte⟩.

Fiind rînduit dum⟨nealu⟩i giupînul Ursul Bogdan de dum⟨nealu⟩i giupînul Ştefan fon Aivas vechil şi deplin răspunzătoriu ca să de sfîrşit pricinii între mănăstire şi între mini, am venit cu dum⟨nealu⟩i aice la mănăstire dimpreună şi cu toţi ţăranii din Valea Sacă. Fiind de faţă şi eu, după cuprinderea scrisorii am iscălit.

Măgărdici Bogdan ⟨armeneşte⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 217.
Orig.

622

⟨Iaşi,⟩ 6 iulie 1795*

Locuitorii din Pîrul Pîntii reclamă domnului că egumenul de la Slatina vrea să-i scoată din curăturile făcute de ei şi de înaintaşii lor pe moşia. Soci şi Bîtca, spre a le arenda altora, şi de pe un munte pe care-şi pasc oile.

Preînnălţate doamne,

Jăluim măriii tale că noi pe moşie mănăstirii Rîşcăi ci ne aflăm trăitori, să hotărăşti cu o moşii a mănăstirii Slatina, Socii i Bîtca. Şi mai în anii trecuţi, făcînd noi cu toporul, am tăet pădure şi ni-am făcut nişti curături di ne cosim

* Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

fîn, şi acum egumenul de mănăstire Slatina umblă ca să ne scoată din stăpînire acelor curături, să o vîndă iarba altor streini, care curături nu numai că di noi sînt făcute, ci şi de moşii şi părinţii noştri.

Ne rugăm măriii tale de dreptate, să nu fim scoşi de acolo, ca unii ce di noi sînt făcute, că tot acolo ne făcem trebuincios fînu şi dejma după aşăzare ce avem o dăm, nu ni punim de pricină. Cum şi un munti ci l-am ţinut noi păn' acum, şi acum umblă să ne scoată şi di acolo.

Robii măriii tale,
lăcuitorii di pi Pîrîu Pintii, ţinutul Sucevei.

⟨Rezoluţie :⟩

Mergiţi la dumnealui vel logofăt.

⟨17⟩95 iuli 6 [1].

Vel paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 28.
Orig.

623

⟨Iaşi,⟩ 1 august 1795

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de împuternicire lui Carp Oprea şi Ion Oprea să meargă în ţinutul Orhei să ridice pe toţi locuitorii fugiţi acolo de la ţinutul Soroca, spre a-i duce la urma lor.

Io Alexandru Ioan Calimah voevoda, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldavvei.

De vremi că după înştiinţare ce am luat domnie me ⟨că⟩ din lăcuitorii strămutaţi de la ţinutul Sorocii să află o samă de fugiţi şi la ţinutul Orheiului [2], iată să volniceşti pe Carp Opre i Ion Opria [2] să aibă a mergi la ţinutul Orheiului [2] şi pe toţi cîţi va afla din cei strămutaţi de la ţinutul Sorocii să-i rădici cu toate ale lor şi să-i ducă la urma lor.

Şi poronicim domnie me dumneavoastră ispravnici de ţinutul Orheiului [2] ca să daţi triimesului zapciu tot agiutoriul şi oamini îndestui ca pe toţi acei strămutaţi să-i rădici şi să-i ducă să-i aşezi la urma lor fără sminteală.

1795 avgust 1.

Procit vel vistier.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIII, doc. 53.
Orig., pecete aplicată.

---

[1] În aceeaşi zi, Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor de Suceava : „fiind faţă atît egumenul, cît şi jăluitorii, şi să cercetaţi pricina cu amăruntul şi, di să vor dovidi că acele curături sînt făcute de moşii şi părinţii lor, cît şi di dînşii curăţînd cu toporul pădure, atunce după dreptate ei sînt protimisători a le stăpîni şi egumenul să-şi ei dejma după obiceiu. Cum şi pentru muntili ci arată că tot ei l-ar fi ţinut pînă acum şi egumenul ar fi unblînd să-i scoată şi de acolo, iarăşi să cercetaţi şi după dreptate să s⟨e⟩ urmezi.

Iar fiind vreo diosăbită pricină şi cînd cu cercetare de acolo nu să va mulţămi vreo parte, atunce, cu mărturie, de curgere pricinii, dată la parte ci să va căde şi prin zi de soroc, să vie la divan" (Ibidem, doc. 29, orig.).

[2] Numele sînt scrise cu altă cerneală.

https://biblioteca-digitala.ro

624

15 august 1795

Iordachi sin Iftodi se angajează ca argat la „cuconul Costandin" pe timp de un an.

Adică iu, Iordachi sin Iftodi, dat-am zapisul miu la mîna dum(nealui) coconului Costandin, pricum ca să să ştii că m-amu apucat argat într-u(n) an la dum(nealui) şi dum(nealui) să-mi dii sinbrii şis(i) lii bani şi doao mirţi popuşoi şi 10 ocă lînă şi eu să slujăsc la ci m-a puni. Şi pentru credinţă, am pus şi digitul.

Iu Iordachi sin Iftodi.

Avgust 15, 1795.

(Pe verso :) Şi plada [1] şi bani înainti, cinci lii şi zici potronici.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCCXLV, doc. 206.
Orig.

625

30 august 1795

Ispravnicii din Suceava aduc la cunoştinţă domnului rezultatul cercetării neînţelegerilor locuitorilor din Rădăşeni cu egumenul de la Slatina pentru locurile de fînaţ şi dijma din fructe, propunînd să fie mutaţi pe altă moşie vreo şase oameni din sat care îndeamnă pe ceilalţi la nesupunere.

Preînnălţate doamne,

Aducînd sătenii din Rădăşeni luminată cartea înnălţimii tale, din avgust 30, cătră sfinţie sa părintele Chirilă, arhimandritul şi egumenul sfintei mănăstiri Slatinei, după jaloba ce-au dat înnălţimii tale cum că le-ar fi luat toate fînaţile şi n-ar fi avîndu unde cosi măcar cît de puţin, pentru care is(prăvniciei) poroncşte ca să le de trebuinciosul fînaţ ; cum şi pentru banii ce le cere sfinţiia sa pentru dijma poamelor ce sînt rămăşiţă din anii trecuţi, încă is(prăvniciei) poroncşte ca pără la sfîrşitul lui septemvrie să nu li ia, şi atunce, avînd giudecată cu dînşii, să margă la divan ca să li să hotărască, iar nefiind jaloba lor adevărată, ispravnicii să înştiinţăză pe înnălţimea ta.

Deci sfinţia sa arătîndu-ne luminată cartea înnălţimii tale şi poftindu-ne ca după cercetarea ce vom face să înştiinţăm pe înnălţimea ta, şi făcîndu noi cea cu amăruntul cercetare, am aflat că aceşti săteni din Rădăşeni de multă vreme neîncetată supărare şi păgubire au pricinuit mănăstirii cu nesupunirea lor şi cu multe pîri i giudecăţi ce-au avut cu mănăstirea mai înnainte la luminaţii domni, după cum să văd la mănăstire 2 anaforale gospod de la fericiţii întru pomenire domni Alexandru Grigorie Ghica voevod i de la fratele înnălţimii tale, Grigorie Ioan Calimah voevod şi deosăbite alte multe cărţi gospod şi cărţi

[1] Corect : plata

https://biblioteca-digitala.ro

de giudecată a boerilor ispravnici, din care să adevereşte că, după multe nesupunerile lor, arată că şi moşie Rădăşenii este a lor, nevrînd a da cuviinciosul adet la mănăstire. Apoi, după cercetările ce s-au făcut prin giudecăţile mai sus arătate, îi dau cu totul rămaşi, supuşi mănăstirii după ponturile gospod, dovedindu-să că nu numai că moşie este a mănăstirii, ce şi ei mai nainte vreme au fost vecini mănăstirii.

Asemene şi în anul trecut, în vremea domniii măriii sale Mihail Constantin Suţul voevod, iar au avut giudecată cu mănăstirea înnaintea dumnealor veliţilor boeri şi pren anaforaoa dumnealor, cum şi înnaintea măriii sale lui voevod (sic), asemene s-au dat rămaşi din giudecată, hotărîndu-să că nu iaste moşiia a lor ci a mănăstirii şi ei să lucreză la mănăstire după ponturile gospod, dîndu obicinuita dijmă atît din ţarini, cum şi din livezile cu pomi, după cum pre larg să arată prin anaforaoa, hotărîndu-li-să şi locurile anume pe ce moşie au să are şi să cosască, adecă în moşiile Rădăşeni (pe care sintu ei lăcuitori), în Pocoleni, în Stănileşti şi în Verijăni, iar o parte din Burghineşti, unde este ţarina pentru trebuinţa mănăstirii şi a robilor ţigani, să rămîe numai însuşi pentru trebuinţa mănăstirii, iar ei nici să are, nici să cosască.

Aducîndu-să şi noao deosăbită carte gospod ca să înplinească toate rămăşiturile ce din cîtă vreme n-au dat adet, care dovedindu-să că de 26 de ani n-au fost dat, care să făce o somă mare de bani şi, de a fi stătut să s(e) înplinească deplin, trebuia să fi rămas cu totul săraci. Iar sf(inţia sa) părintele arhimandrit s-au milostivit asupra lor şi le-au iertat, luîndu-le numai pe 2 ani, din vreme de cînd este igumen, şi aciia o a triia parte, întîi că ei au o somă mare de levezi din care fac multă neguţătorie, vînzînd acele poame cu preţ, şi pentru dijma acelor pomi cu bună voia lor s-au aşăzat să dei bani. Şi din ciia ce ei s-au priimit, le-au mai iertat a patra parte, care somă au cuprins 700 lei, dijma poamilor pe 2 ani, din care bani pără acum de-abiia au plătit 200 lei, iar ceialalţi bani i-au fost lăsat să-i de rînduri. Şi de atunce pără acum sînt 8 luni de cîndu îi aşteaptă, iar ei, neliniştindu-să, astă-primăvară, la vremea aratului, viindu la ispravnici, au făcut o mare strigare, jăluind cum că mănăstirea nu i-ar fi îngăduindu să are pe moşiie nicicacum şi n-au nicăiure să are.

Deci, făcîndu noi cercetare, toate jalobile lor le-am aflat neadevărate, fiindcă mănăstirea le-au fost dat din destule locuri şi, pentru ca să nu mai aibă cuvînt de pricină, au scos 48 oameni lăcuitori din satul Mălinii, moşiia mănăstirii, carii ara în moşiia Pocolenii, dîndu-le mănăstirea alte locuri de arat aiurea, şi 57 oameni din satul Lămăşănii, moşiia răzăşască, care ave arătură tot în Pocoleni, dîndu rădăşănilor toate ogoarăle acelora. Şi ei nu că nu ave unde ara, ci numai ca să facă supărare şi tulburare în zădar, fiindcă moşie Pocolenii au rămas în giumătate nearată, din care mănăstirea s-au lipsit de atîtea dijmuri ce ar fi putut lua de la acei oameni ce ara acele locuri. Şi cerirea lor era ca să lipsască pe mănăstire dintru acel puţin loc din Burghineşti, întru care are ţarină şi fînaţă, după cum s-au zis mai sus. Cum şi acum, la vremea fînului, nu că nu ave unde cosi, ci numai după răutatea lor cea obicinuită s-au întărîtat ca să supere pe mănăstire, căci, aducîndu ei luminată carte înălţimei tale căre părintele arhimandritul, ne-au poftit sf(inţia sa) pe noi ca să trimitem oamenii isprăvnici(ei) să cerceteză fînaţîle ce li s-au fost dat lor de cătră mănăstire. Şi noi trimiţînd pe 2 din mazili, oameni vrednici, care, mergîndu la fînaţîle lor, le-au măsurat toate denpreună şi cu alţi oameni de prin alte sate, au aflat 680 fălci iarbă de coasă, dînd la ispravnici izvod încredinţat cu iscăliturile lor, anume la ce loc cîte fălci au aflat.

https://biblioteca-digitala.ro

Preînnălțate doamne, de nu a fi mila măriii tale asupra aceștie mănăstiri ca să s⟨e⟩ înfrîneză acești răzvrătitori și să s⟨e⟩ supuie mănăstirii după cum și alte sate ce sint penpregiurul lor, boerești și mănăstirești, să supun stăpînilor lor, mănăstirea niciodată în odihnă despre dînșii nu va fi, căci sint între dînșii vro 5—6 care întartă pricini și merg pe la giudecăți făcînd cheltuele care le încarcă pe săracii din sat. Și dă nu vor lipsi acei 5—6 oameni din sat, nici mănăstirea, nici săracii din sat în odihnă nu vor fi. Iar mutîndu-să acești 6 oameni la alt sat unde să nu aibă nici un amestec cu ciialanți, atît mănăstirea cît și săracii să vor liniști, căci mănăstirea are și alte sate de la carei niciodată jalobă la isprăvnicie asupra egumenului nu vine, ce petrec toți în liniște, mulțămindu-să și mănăstirea cu dînșii și ei cu mănăstirea.

Iar ce mai de pe urmă rămîne la înnalta înțălepciunea înnălțimii tale.

1795 avgust 30.

Ai înnălțimii tale plecate slugi,
Dimitrachi spatar ; Armago Rafailă, ⟨biv treti logofăt⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 41.
Orig.

626

⟨Iași,⟩ 7 octombrie 1795

Divanul Moldovei judecă pricina dintre locuitorii satului Moișa și egumenul mănăstirii Rîșca pentru curături, plata dijmei fînului, arendarea unui munte și pășunatul oilor.

La divan înainte noastră de față s-au giudecat cuviioșie sa arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirii Rîșca, cu oamenii ci lăcuesc pe moșia Moișa a mănăstirii, pricina fiind că numiții oameni, prin jalobile lor ci au dat către preînălțat domnul nostru mărie sa Alecsandru Ioan Calimah voevod, au arătat întîiu că, curăturile care ei din vechiu le-au făcut cu toporul din pădure întriagă pentru fînață și altă hrană le-ar fi luat egumenul și i-ar fi oprind din stăpînire curăturilor.

Răspunsul egumenului fiind că nu toati curăturile, ci numai o curătură ar fi dat-o unui țigan a mănăstirii și omului acelui cu curătura i-ar fi dat fînaț pentru trebuința lui la altu loc, de la giudecaă s-au hotărît pentru cîte curături vor fi făcut lăcuitorii aceștiia pe moșie mănăstirii din păduri întreagă cu osteniala și cheltuiala lor, să aibă a le stăpîni făr' de nici o supărari de către mănăstiri, însă și ei sint îndatoriți a păzi și a da la mănăstiri zăciuiala din toate după hotărîre ponturilor domnești.

Al doile, au mai arătat că din vechiu ar fi plătind dejma fînului cîte o para de stînjin, iar acum li-ar fi luînd egumenul cîte doaî părali. Pentru aceasta giudecata iarăși au hotărît ca să aibă a da zăciuiala din fînață după hotărîre ponturilor, iar bani să nu li să ia, afară din cei ce vor faci osăbite tocmeli și învoială cu priimire amînduror părților, care aceiia vor urma după tocmelile lor.

Al treile, pentru un munte ce esti mutare de oi, au arătat că din vechiu tot ei l-ar fi ținut cu nămală, iar în anul acesta vînzîndu-l mănăstire la alții

https://biblioteca-digitala.ro

şi ei cu protimisis l-au răscumpărat, apoi egumenul au mai dat o parte din cuprindere mutării acelui munte la cumpărătorii acei mai dinainte, şi ei au rămas păgubaşi de analogon doaîzăci şi cinci de lei ci să vine pe ace parti, din şasăzăci lei, suma cumpărăturii muntelui. La aceasta, măcar că egumenul au răspuns că ar fi făcut cu un chip de învoială între dînşii şi între acei din mai înainti cumpărători, dar dacă jăluitorii cu protimisis au întorsu toţi banii preţul muntelui, ei să cădе să stăpîniască tot muntele şi acei doaîzăci şi cinci de lei ei să cădе să-i e, iar nu mănăstire. Deci giudecata şi pentru aceasta au hotărît, îndatorind pe egumen de au plătit jăluitorilor acei 25 de lei.

Al patrăle, au mai arătat jăluitorii că li-ar fi luînd egumnul pentru păşunatul oilor, primăvara, cîte un miel de tot omul care are oi şi toamna iarăşi li-ar fi luînd oi mari şi că la aceasta li s-ar fi făcînd strîmbătati, căci ei, ca nişti lăcuitori ci şăd pe moşie mănăstirii, oile le ţin pentru hrana lor. Deci giudecata la aceasta i-au întîmpinat după cuviinţă cu acest răspuns, că oile nu sint ca celelalti dobitoaci din a cărora slujbă să împărtăşaşti stăpînu moşii şi pentru aceia, oile fiind folositoare la interesul şi alijverişul numai acelui ci le are, să cadi dar pentru păşunatul lor să să învoiască cu stăpînul moşii şi să-i de cee ci esti cu dreptul.

Deci, după hotărîre a fiişticărie pricini, s-au dat de la divan şi această carti de giudecată la mănăstire Rîşca, precum asămine canti s-au dat şi jăluitorilor.

1795 octomvrie 7.

L(ascarachi) R(o)s(et) spatar; Constandin .....[1] vel spatar; Miluda ban; Illi Cant(a) vel ban; Gheorghe .....[1] stolnic.

S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 19.
Orig.

627

⟨Iaşi,⟩ 7 octombrie 1795

Veliţii boieri arată prin anaforа domnului Moldovei că strămutarea locuitorilor din satul Moişa, care stau prea aproape de mănăstirea Rîşca şi incomodează pe călugări, urmează să se facă prin poruncă domnească, pe o altă moşie propusă de egumen.

Preînălţate doamne,

Oamenii lăcuitori din satul Moişa de la ţinutul Sucevii, prin jalobile ce-au dat către înălţime, ta, au făcut arătare că, fiind ei cu lăcuinţa pe moşiia mănăstirii Rîşca, li s-ar fi pricinuit cîteva asupreli de strîmbătăţi şi păgubiri di către cuviiosia sa arhimandritul Chiril, egumenul aceştii mănăstiri, pentru cari ni să porunceşti ca să cercetăm şi să îndreptăm.

După a înălţimii tale poruncă, înfăţoşindu-să înainte noastră pe jăluitori cu egumenul mănăstirii, am întrat în cercetare pricinilor şi cît pentru toate alte pricini ce au fost între numiţii jăluitori şi între egumenu, cercetîndu-le cu amăruntul după cum au dat cunoştinţa noastră că esti cu dreptul, s-au dat hotărîre şi sfîrşit cu mulţămire amînduror părţilor.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar pentru altă osibită pricină, după cercetare într-acestaș chip s-au adeverit : lăcuitorii aceștiia, în vreme cîndu s-au așăzat acolo pe moșia Bogoslovu, unde esti și mănăstire Rîșca, fiind atunce puțini la număr, i-au avut mănăstire poslușnici pentru slujbă și scutiți de bir cu hrisoave domnești. Apoi, după vremi, înmulțindu-să la număr piste 50 de căsași, au întrat la rînduială de bir și acolo fiind locul foarte strîmtu unde nici ei, nici mănăstire nu au unde să-și facă hrană trebuincioasă, să vedi că mănăstire de cîtăva vremi au pornit a taci cerire ca să se mute lăcuitorii de acolo la alte moșii, tot a mănăstirii. Precum și în cursul anului acestuia, la fevruarie 23, după jaloba și cerire ce au făcut mănăstire cătră mărie sa Mihail Sutul voevod și după carte de poruncă ce s-au scris cătră ispravnicii de ținutul Socevvii, la înștiințare ce fac ispravnicii arată că cu adevărat esti pre cu strîmtoreală atît mănăstirii, cum și lăcuitorilor, neavînd nici unde să-și facă hrana lor, nici imaș pentru vite ; și că mai avînd mănăstire alte moșii, anumi Bogdăneștii i Plopul și Tîrzii [1], tot acolo la acel ținut, oareșice mai departe ca un ceas cale, arată ispravnicii că au găsitu cu cale să să mute pe moșia Bogdăneștii și pe celelanti doaî moșii, Plopul și Tîrzii, fiind iarăși aproape de Bogdănești, să-și facă hrana lor. Dar lăcuitorii, unii dintre dînșii, fiind deprinși acolo lîngă mănăstire, nu priimăscu să să mute.

S-au făcut și de cătră noi întrebare lăcuitorilor acestor care acum să află aice de fați, de vor să priimască să se mute la moșiia Bogdăneștii și ei au dat răspunsu că, de le va da mănăstire o poiană ce să numește Buda, care este mai în sus de mănăstire și mai înluntru în munți, acolo să priimăscu și să vor muta cu așăzările lor, iar la moșiia Bogdănești sau la celelante nici într-un chip nu să priimăscu.

Egumenul mănăstirii încă înpotriva cerirei lor are acesti răspunsuri, că acea poiană Buda, fiind tot din trupul moșii mănăstirii, aproape de mănăstire și mai înluntru în munți, toată hrana arăturii și fînați, atît a mănăstirii i țig(a-nilor) mănăstirii, încă și din lăcuitorii aceștiia o fac într-acea poiană și cîndu aceștiia să vor muta în poiana Buda precum ceru, apoi mănăstire rămîne lipsită cu totul de trebuincioasa hrană.

Preînălțate doamne, la pricina aceasta, după cercetare ce am făcut, așa s-au adeverit că oamenii aceștiia să află cu lăcuința pre aproape de mănăstire, încît altă bisărică nu au, ce ei cu toții și cu fimeile lor mărgu la bisărică în mănăstire, amestecîndu-să cu călugării. Apoi, întîi, aceasta după rînduiala și postrigul călugăresc esti cu totul fără cuviinți. Al doile, că locul fiind cu totul strîmtu nu are nici mănăstire nici lăcuitorii nu numai loc pentru hrană, ce nici imaș pentru vite. La poiana Buda, unde ceru ei și priimăscu să să mute, nu poate să-i priimască mănăstire, pentru că poiana aceia o are mănăstire pentru trebuința hranii. La moșiia Bogdăneștii, unde mai sintu și alți oameni cu lăcuință și mai sintu și celelante pomenite doaî moșii tot a mănăstirii, lăsate pentru hrană, nu priimăscu ei. Care pentru aceasta rămîne hotărîre cea desăvîrșită la preînaltă înțălepciune înălțimii tale.

1795 octomvrie 7.

A înălțimii tale preplecați slugi,

Lascarachi Roset spătar ; Costandin . . . . . [2] vel spătar, Miluda vornic, Ilii Cant(a) vel ban ; Gheorghe . . . . . [2] stolnic.

[1] În documentele din 23 februarie, 4 martie 1795 și altele sînt menționate : Bogdănești, Plopul și Boroaia.

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

(Rezoluţie :)

Io Alicsandru Ioan Calimah voevoda, cu mila lui Dumnizău domnu ţării Moldovii. Cetindu-să anaforaoa aceasta înainte domniii mele şi văzîndu-să şi mărturie de cercetare ce s-au făcut la fevruarie 23 de ispravnicii ţinutului, arătînd cătră domnie strîmtoriala şi supărare ce să aduce la săborul sfintei mănăstiri şi că mai îndestul loc de hrană ar fi avînd la moşie Bogdăneşti i Plopul şi Tîrzii, fiind cu un ceas mai departe de sfînta mănăstire, hotărîm ca întocma după cum s-au socotit cu cale de cătră dumneavoastră boerii giudecători să s(e) urmezi. Şi poroncim dumneavoastră ispravnicilor ţinutului Sucevvii, cu mazili de ai ţinutului i panţiri să rădicaţi pe acei lăcuitori de pe moşiia Moişa şi să-i aşăzaţi pe moşie Bogdăneşti ori Plopul ori Tîrzii şi să avem răspunsu cum că i-aţi aşăzat pe toţi.

Întărindu-să cu domneasca noastră pecete [1].

1795 octomvrie 18.

S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pachet VII, doc. 20.
Orig., pecete aplicată.

628

16 octombrie 1795

Şerban Canano, biv vel paharnic, reclamă domnului că locuitorii de pe moşia lui, Văsienii, motivînd că sînt şi ei răzeşi, nu-i dau dijma din produse şi nu-i fac zilele de boieresc, cerînd să se trimită om domnesc spre a împlini de la ei „adetiu după ponturi".

Preînălţate doamne,

Jăluesc milii şi bunătăţii înălţimii tale de mare supărare şi păgubire ce trag de cătră nişte ţărani ce şed pe o moşie a me, anumi Văsîenii, de la ţinutul Orheiului, zicînd că ar fi şi ei răzăşi la ace moşie şi acum de cîţiva ani de cînd nu să supun a da obicinuitul adet, cum nici zilile boirescului după hotărîre ponturilor domneşti, avînd şi giudecată cu dînşii atît socrul mieu, fiindcă această moşie o am zăstre, cum şi eu într-atîte rînduri la divan, după cum arată cărţili de giudecată ce am la mînă. Şi într-atîte rînduri s-au trimes cărţi domneşti ca să înpliniască dumnealor sărdarii adetiul de la dînşii după ponturi şi nici o înplinire nu mi-au făcut, căci cînd sînt strîmtoriţi de cătră dumnealor sărdarii ei iarăşi îşi pun vadeli că vor veni la divan să s(e) mai giudece, şi apoi aşa mă urnesc din an în an.

Pentru care mă rog măriii tale ca să se facă volnicie de om domnesc, ca să miargă să-mi înpliniască de la dînşii adetiul după ponturi, ori de vor ave mai mult a răspunde să-i ia omul domnesc şi să-i aducă la divan, ca să răspundă. Şi precum a fi mila măriii tale.

A înălţimii tale preplecată slugă,
Şerban Canano biv vel paharnic.

---

[1] La 29 octombrie 1795, domnitorul a poruncit ispravnicilor de Suceava să cerceteze situaţia din satele arătate şi să raporteze dacă strămutarea se poate face „fără a nu să da pricină de stricăciuni din cari să aducă vreo păgubiri enteresului visteriei" (Ibidem, pach. I, doc. 45, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

(Rezoluție :)

Dum(neata) vel logofăt, să să scrii carte cătră sărd(arii) de Orhei ca să supui pe lăcuitori a da adetu obicinuit, arătîndu-le și aceasta că, dacă nu să vor supuni a da obicinuitul adet, apoi să va trimete om domnescu și să vor și pedepsi și să s(e) împliniască și rămășița de pi anii trecuți, după hotărîre giudecății.

(17)95 octomv(rie) 16.

Vel pah(arnic).

Arh. St. Iași, Documente, pach. CLXXXVI, doc. 32.
Orig.

629

(Iași,) 9 ianuarie 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă instrucțiuni ispravnicilor de Suceava asupra modului de strămutare a locuitorilor din Satul Moișa, de lîngă mănăstirea Rișca, pe moșia Seaca și Tîrzia, spre a nu se împrăștia oamenii ca să păgubească vistieria.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn țării Moldovii. Cinstiți credincioși boerii domniii meli, dumneata Dimitrachi Ghica biv vel spatar i dumneata Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ținutul Sucevii, sănătate !

Carte dum(itali) căminar Armago Rafail, din 19 a trecutei luni noemvrii, s-au luat și celi ce scrii pentru oamenii din satul Moișa a mănăstirii Rîșcăi, de la acel ținut, s-au văzut, cum și celi scrisă prin mărturiia ce ai dat la mîna egumenului mănăstirii pentru jaloba ce-au fost dat, încă s-au văzut.

Și de vremi ce arăți că după cercetare cu amăruntul ce ai făcut ai aflat că locul lîngă mănăstiri iasti strîmtorit cu totul de cătră oamenii din Moișa și nu au undi nici oamenii mănăstirii, nici ceialalți oameni din Moișa să-și facă hrana lor și spre îndestulare lor, atît de a-și face așezări, cît și hrana trebuincioasă, li-ar fi dînd egumenul mănăstirii o moșii Saca i Tîrziia, ce este între satul Bogdănești și între Boroaia, cale de un ceas de la locul undi se află acmu șezători, și încă, pentru ca să nu le fii cu îngreuiari mutare, li-ar fi făgăduit egumenul că într-un an nici cu dejma, nici cu zile de lucru nu-i va supăra și că le va plăti și banii cifertului viitor a lunii lui aprilie, și au dat și zapis la dumneavoastră, s-au socotit și s-au găsit cu cale și de cătră domnie mea ca să să mute cu șidere oamenii din satul Moișa ce iaste lîngă mănăstiri, la moșiia de mai sus numită, Saca și Tîrziia.

Pentru aceasta, dumneavoastră urmînd după această hotărîre, să dați poroncă oamenilor din satul Moișa ca de pe acmu să caute să înceapă a-și faci gătire de celi trebuincioase spre așezare lor la moșia Saca i Tîrziia. Iar că arătați dumneavoastră că la mutare oamenilor iaste de trebuință a să triimité și un copil din casă zapciu, la aceasta, socotindu-să de cătră domnie mea că mutare oamenilor iaste treabă a însuși dumneavoastră dregătorilor, s-au găsit cu cale că nu este trebuință a să mai triimité copil de casă, căci dumneavoastră cu

https://biblioteca-digitala.ro

oamenii ce aveţi puteţi să-i mutaţi şi să-i statorniciţi. Şi de primăvară, mai înainté de a veni vréme începerii lucrului pămîntului pentru hrana trebuincioasă de piste an, să le staţi cu zapciîc şi să rînduiţi şi slujitori de ai ţinutului ca numaidecît să să rădice toţi oamenii din Moişa păr' la unul şi să-i aşezaţi la moşiia Saca i Tîrziia cu toate celi ce vor avea. Şi să fiţi dumneavoastră cu mare privigheri şi purtari de grije pentru dînşii, ca să să statornicească cu toţii la un loc, precum sint şi la Moişa, să nu cumva, din strămutari ce vor faci, să să împraştii vreunii dintre dînşii la alte locuri, din oare să să pricinuiască vreo păgubiri vistieriii, că apoi atunce dumneavoastră veţi avea a răspundé, după cum prin mărturii vă îndatoraţi că să va statornici satul. Cum şi pentru făgăduinţa ce-au dat egumenul mănăstirii oamenilor, iarăşi să fiţi dumneavoastră cu purtare de griji ca, după zapisul ce-au dat, să urmeze întocma, arătîndu-le şi oamenilor zapisul ce-au dat egumenul.

1796 ghenarie 9.

(Pe verso :)

Cinstiţi credincioşi boeri domniii meli, dum(nealui) Dimitrachi Ghica biv vel spatar i dum(nealui) Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, să să dea cu sănătate.

Suceava.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 21.

Orig., pecete aplicată.

630

(Iaşi,) 10 ianuarie 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Bacău să cerceteze cererea egumenului de la schitul Frumoasa pentru strămutarea a zece oameni la moşia Bălcanii a mănăstirii Tazlău, adăugind că, în cazul cînd au venit pe bază de învoială, să rămînă pe loc.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Credincioşi boerii domniii mele, dum(neata) Ioniţă Sturza biv vel sărdar i dum(neata) Theodorachi biv vel armaş, ispravnici de ţinutul Bacăului, sănătate !

Sărafim egumenul, dinpreună cu toţi călugării ce să află petrecători la schitul Frumoasa de la acel ţinut, dînd jalobă cătră domnie mea, au arătat cum că din vreme răzmiriţii au rămas vro zăci oameni pe moşiia schitului şi în tăriia lor mai pe urmă şi-au făcut şi aşezări, iar birul lor şi alti havaleli şi-ar fi dînd cu satul Bălcanii a mănăstirii Tazlăului, ci-ar fi cu depărtare cale de giumătate de ceas. Şi cu pricina aşezării lor li-au strîmtorit locul de nu au undi să-şi facă părinţii hrana trebuincioasă şi au făcut rugăminté ca să-i mute pe oamenii de pe moşiia schitului, în satul Bălcanii, unde li iaste birul, dupe cum

https://biblioteca-digitala.ro

mai pe largu veţi înţălegi dumneavoastră pricina din răvaşul de jalobă ce vi s-au trimis [1].

Deci să scrii dumneavoastră să faciţi cercetare de au acei oameni casă şi alte aşezări statornicite şi, cîndu au mersu de s-au aşezat pe moşiia schitului, de au fost cu voiia şi primirea egumenului şi a călugărilor schitului. Şi de vor fi statorniciţi cu întemeiere şi aşezare lor la acel loc va fi fost cu primire călugărilor, atunci vor rămînea cu şedere tot pe ace moşie, iar de nu vor fi avînd nici aşezări întemeieti şi neci cu voia şi primire călugărilor nu va fi fost cînd s-au aşezat la acest loc şi cu pricina şederii lor acolo vor fi strîmtoriţi călugării de loc pentru hrană, să-i faciţi pe oamenii prin cuvînt să înţeliagă ca să meargă să s⟨e⟩ aşezi cu lăcuinţa în satul Bîlcanii, unde sînt aşezaţi şi cu birul, şi de primăvară să-i rădicaţi de acolo şi să-i duceţi să-i aşezaţi şi să-i statorniciţi în satul Bîlcanii, unde mai sint şi alţi oameni şi unde li iaste şi birul lor, pentru ca să rămîi locu schitului slobod spre îndestulare hranii părinţilor călugări. Iar de va fi vreo pricină într-alt chip, să trimiteţi înştiinţare pre largu cătră domnia mea.

1796 ghenarie 10.

⟨Pe verso :⟩

Credincioşi boerii domniii meli dum⟨nealui⟩ Ioniţă Sturza biv vel sărdar i dum⟨nealui⟩ Theodorachi biv vel armaş, ispravnici de ţinutul Bacăului, să s⟨e⟩ dea cu sănătate.

Procit vel vist⟨ier⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Frumuşani, pach. I, doc. 52.
Orig., pecete aplicată.

631

22 ianuarie 1796

Egumenul de la Slatina cere domnului să poruncească ispravnicilor de Suceava să constrîngă pe locuitorii din Rădăşeni a-i achita rămăşiţa din dijma fructelor şi a lucra zilele de boieresc după hotărîrea ponturilor.

Preînălţate doamne,

După jaloba ce au fost dat cătră înălţimea ta, la avgust 10, 1795, lăcuitorii di satul Rădăşănii di pe moşie mănăstirii Slatinii, de la ţinutul Sucevii,

[1] La 9 ianuarie, acelaşi an egumenul scrie : „Preaînălţate doamne, jăluim măriii tale că, din vreme răzmeriţăi aceştii mai din urmă, au rămas 10 oamini gospodari pi moşiia schitului nostru Frumoasa, de la ţinutul Bacăului, şi în tăriia lor şi-au făcut aşezări pi moşii, case şi altili lingă schit şi noi nu ne putem hrăni cu celi trebuincioas⟨e⟩ schitului di rău lor, şi birul lor îşi poartă in satul Bălcanii pi moşiia mănăstirii Tazlăului. Ne rugăm măriii tale să s⟨e⟩ trimeată poroncă să-i scoată di acolo şi să-i muti cu totul în numitul sat, undi-şi poartă şi birul lor, după cum îi ceri şi egumenul mănăstirii din Tazlău, că acolo au îndistul loc de hrană şi să putem trăi noi în odihnă de dînşii că ne este şi locul schitului strîmt cu totul şi mari pomană a fi măriii tale.

Cătră Dumnezeu rugători pentru sănătatea măriii tale,

Sarafim egumin şi dinpreună cu toţi călugăraşii di la schitul Frumoasa, ţinutul Bacăului.

⟨Rezoluţie :⟩

Mergi la dumnealui vel vistier.

Vel paharnic" (Ibidem, doc. 51, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

arătînd cum că eu li-aș fi luat tot fînațul ce-l ave ei pe moșie mănăstirii și nu ar fi avînd unde cosi măcar cît de puțin ; cum și pentru banii ce sînt ei rămășiță la mănăstire pentru dejma pomilor, ca păn' la sfîrșitul lunii lui septemvrie să nu le eu, după care jalobă a lor triimeținîdu-mi-să luminată cartea înălțimii tale prin care mi să poroncea ca, de va fi jaloba lor adevărată, să-i odihnesc, iar fiind jaloba lor neadivărată, să merg la dumnealor boerii ispravnici de la acel ținut și să fac arătare și dumnealor, după cercetare ce vor face, să înștiințeze pe înălțimea ta. Deci, făcînd dumnealor cercetare, după cum au aflat adivărul au și înștiințat pe înălțime ta.

Acum cu umilință mă rog înălțimii tale ca, după înștiințare ce au triimis dumnealor boerii ispravnici către înălțimea ta, să fie luminată poronca înălțimii tale de a să face luminată cartea înălțimii tale iarăși către dumnealor boerii ispravnici, ca să îndatorească pe lăcuitorii din numitul sat Rădășenii să plătească la mănăstire banii ce sînt rămășiță di pe dejma pomilor și osăbit să-i îndatorească și pentru zilile boerescului spre a le împlini după ponturile gospod.

Și pomenire va fi numelui înălțîmii tale.

Al înălțîmii tale către Dumnezeu smeriți rugători,

Chiriil arhimandritul Mitropoliei și egumen sfintei mănăstiri Slatina, cu tot soborul.

(Rezoluție :)

Dumneata veli logofăt, cercetează mărturiia dumnealor ispravnici și să s(e) facă carte către dumnealor ca să înplinească rămășița dejmii din toati după ponturi și să-i supui pe toți a urma după așăzare ponturilor domnești [1].

(17)96 ghenar 22.

Vel paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 43.
Orig.

632

14 februarie 1796

Locuitorii satului Bîlca dau zapis egumenului de la Bîrnova că în locul celor șase zile de boieresc s-au înțeles să dea cîte un leu pe an, să nu vîndă băutură, morile să le vîndă mănăstirii și să dea dijma din produse.

Adică noi, toți sătenii din satul Bîlca ci șidem pe moșie mănăstirii Bîrnovii, carii mai gios ne vom puni numili și degitili, adiverim cu acest zapis al nostru la mîna părintelui egumenului di mănăstire Bîrnovii, precum să s(e)

[1] La 25 ianuarie 1796, Alexandru Ioan Calimachi, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor ținutului Suceava că „pentru înpotrivire cu care să arăta lăcuitorii din Rădășăni la dare adetiului moșiei, s-au văzut mărturie dum(nea)v(oastră) și iată vi să scrie ca toate rămășiturile cîte prin mărturie dum(nea)v(oastră) să arată că sînt asupra lor, să înpliniți și să dați la mănăstire și să-i supuneți a lucra zilele obicinuite întocma, după hotărîre ponturilor" (Ibidem, doc. 44, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

ştie că, după hotărîre anaforalii de giudicată ci am avut înainte luminatului divan gospod, ca să lucrăm şasă zîle pe an mănăstirii, am căzut cu rugăminti către părintili egumenu ca să dăm cîti un leu di casă pe an în locu acelor şasă zîle de lucru. Cum şi pentru băutură să nu fim noi volnici a puni şi a vindi pe moşie, fără numai a mănăstirii să s(e) vînză. Şi pentru morili ci avem făcuti pe pîrîu ci curgi pi moşie, cari din noi, acei cu morile, n(e)-om pute învoi cu mănăstire ca să li vînză, vor rămîne a mănăstirii, iar care nu s-a pute învoi, să o rădice di pi pîrîu. Şi din toati să avem a da dijmă di a zăce, după hotărîre anafuralii.

Şi di acum înainte nimini dintre noi să nu să mai rădici cu vreun cuvînt piste hotărîre anafuralii şi piste zapisul acesta di învoială, ci toţi întocmai să urmăm. Iar care dintri noi să vor rădica cu vreo ceriri pisti zapisul acesta de învoială şi hotărîre anafuralii, nu numai că să nu i să ţie în samă, dar să fie şi di pedeapsă. Şi pentru mai adivărată credinţă ni-am pus numili şi degitili.

1796 fevruarie 14.

Eu vornicul Necula ; eu Radul Belei ; eu Ion Petcu ; eu Radu Dragomir ; eu vornicul Stoica ; eu Ion Roşculeţ ; eu Răuţă sin Roşculeţ ; eu Ion Mititel ; eu Barbu Ghiu ; eu Radu Drăgănuţ ; eu Gheorghe Ciurea ; eu Voicu Erimia ; eu Stanciu Erimia ; eu Stan Cristea ; eu Ion Cristea ; eu Neculai Mariş ; eu Andronache Bîra ; eu Ion Ghiu ; eu Mihai Roşca ; eu Matei Morariu ; eu Ştefan Bălţătescu, dinpreună cu tot satul. Şi pentru mai adevărată credinţă, ni-am pus şi degetile.

Acest zapis l-au dat satul Bîlca înainte noastră cu primire tuturora, cari s-au adeverit şi cu ali noastri iscălituri.

Buh(uş) ban ; . . . . . [1]

1796 fevruarie 15.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. II, doc. 19.
Orig.
O copie, Ibidem, Ms. 646, f. 35.

633

27 februarie 1796

Patru locuitori „dîrstari" dau zapis egumenului de la Bîrnova că se învoiesc a da cîte 9 lei pe an pentru fiecare dîrstă ce o au pe pîrîul Căiuţului, moşia mănăstirii.

† Adică noi, aceşti omeni dîrstari, care mai gios ne vom iscăli pe anume, dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la mîna sfinţiii sale părintelui Sofronie, egumenu de la mănăstirea Bîrnovii, precum să să ştie pentru dîrste ce le avem pe moşia sfinţiii sale, să dăm pe tot anul cîte 9 lei dijma de dîrstă, adică la Sfeti Dimitrie, care sînt pe pîrîul Căiuţului, şi noi să avem să dăm aceşti bani mai de sus arătaţi făr' de nici un cuvîntu de pricină, şi noi să avem a stăpîni dîrstile cu pace.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi pentru mai adevărată credinţă, ne-am pus numele şi degetile.

Leat 1796 fev(ruarie) 27.

Eu Mihai dîrstariu ; eu Marin brat lui ; eu Mihai ;[1] eu Stan brat lui Mihai.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. II, doc. 20.
Orig.

634

⟨Iaşi,⟩ 29 februarie 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să strămute pe locuitorii din Moişa la moşia Seaca şi Tîrzia, obligînd pe egumenul de la Rîşca să dea curăturile în stăpînire celor ce le-au făcut şi să nu mai bată pe ţărani.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dumneata Dimitrachi Ghica biv vel spatar i dumneata Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Oamenii din satul Moişa a mănăstirii Rîşcăi, de la acel ţinut, viind aice au dat de iznoavă jalobă cătră domnie mea, făcînd cirere ca să aibă voi să să aşezi pe altă moşii din sus de mănăstiri, iar nu pe moşiia Tîrziia i Saca unde s-au fost dat hotărîre de cătră domnie mea mai înainté ca să să aşezi. Şi după jaloba lor, prin cercetare ce s-au făcut, de faţi fiind şi egumenul mănăstirii, adeverindu-ne că la locul unde să cere nu esti pentru aşezare lor, că de să vor aşeza acolo, fiind aproape de mănăstiri, trebui iarăşi să să facă strîmtorealâ la hrana oamenilor mănăstirii şi să nasc multe pricini şi gîlcevuri, din care să să aducă şi lor supărare şi mănăstirii neodihnă, pentru aceia s-au socotit şi s-au hotărît de către domnie mea ca să margă să să aşezi tot pe moşiia Saca şi Tîrziia, unde aţi arătat dumneavoastră prin mărturiia ce aţi dat că este loc bun pentru aşezare lor.

Deci dumneavoastră, după cum şi prin carte de mai înainté ce vi s-au scris, urmînd, acmu de primăvară să-i rădicaţi pe toţi din satul Moişa şi să-i statorniciţi la numita moşiie Saca şi Tîrziia, avînd dumneavoastră de-a purure pentru dînşii privigheri ca să stea cu toţii la un loc să-şi poarte birul şi havalelile precum au dat şi pără acmu, să nu cumva să să înprastii vreunii dintre dînşii ca să să ducă aiure undeva. Şi fiindcă numitul egumen, pentru strămutare ce vor faci, au dat şi zapis în visterii apucîndu-s(e) că într-un an de zile nu-i va supăra nici cu zile de lucru, nici cu zăciuială de dejmă din orice vor avea pe moşiia mănăstirii, cum şi cifertul viitor a lui aprilie să-l plătească pentru dînşii iarăşi mănăstirea, dumneavoastră să aveţi privigheri şi pentru aceasta ca să să urmezi de cătră egumen întocma după zapisul ce vi să arată că au dat în visterii.

Osăbit au mai arătat oamenii prin jalobile lor că, afară de alte supărări şi înpotriviri ce-au suferet de către ţiganii mănăstirii, egumenul i-au şi bătut

[1] Urmează : „eu Andronache jidov", anulat cu o linie.

https://biblioteca-digitala.ro

pe unii dintre dînşii, care pentru aceste, măcar că i s-au şi poroncit egumenului ca să caute să umble cu rînduială ce i să cade şi să să părăsască de acmu înainte de a bate pe cineva sau a supăra cu orice chip altul pe lăcuitori, ce, de va avea vreo împotrivire de către vreunii din oamenii ce sînt şezători pe moşiile mănăstirii, să vii să arate dumneavoastră, şi dumneavoastră prin cercetare ce viţi face, de viţi afla că esti vreunul vinovat, după vinovăţiia lui îl viţi şi certa, iar egumenul singur să nu aibă voi a bate pre nimine. Dar şi dumneavoastră vă scriem ca să aveţi purtare de grije şi, de vă veţi înştiinţa că s-au abătut egumenul a mai pricinui cuiva ce mai mică supărare spre neodihna lăcuitorilor, nici într-un chip să nu-l îngăduiţi, ce să-l faciţi să înţăleagă ca să urmezi datoriei ce i să cadi şi să nu să întinză mai mult a face lucruri necuviincioase.

Aşijdere au mai arătat numiţii jăluitori că au acolo cîteva curături, unile făcute de părinţii lor, altile de către dînşii, tăeti cu toporul din codru şi acmu egumenul li-ar fi luat de li-ar fi dat la ţigani şi la alţi oameni ai mănăstirii de-şi fac hrana pe dînsăle, şi ei au rămas lipsiţi şi strîmtoriţi de loc pentru hrană şi au făcut cerire ca să li să dea curăturile la stăpînire lor, precum li-au avut şi mai înainté. Deci dumneavoastră şi pentru aceasta să faciţi cercetări foarté cu amăruntul şi, cîte curături să vor dovedi că sînt făcuté din codru cu toporul, ori de către părinţii lor sau de către jăluitori, toate aceli curături să le luaţi şi să le daţi la mîna a cui vor fi ca să să hrănească pe dînsăle, arătînd egumenului ca nici într-un chip să nu îndrăznească a mai lua vreo curătură cît de mică de la cineva, ce lăcuitorii, a cui vor fi, să le stăpînească şi mănăstire să aibă a-şi lua din celi ci vor fi pe dînsîle numai dejma obicinuită, de a zece, după hotărîre ponturilor, pentru ca să să odihnească oamenii să nu vie mai mult să ne supere cu jalobă.

1796 fevruarie 29.

Izvod de oamenii din Saca

Fălci	Prăjini		Fălci	Prăjini	
3	—	Blaga vornic	1	40	Gavril Gorban
4	—	Ioan Scutelnicu	7	—	Vasile Gorban
4	—	Vasile Scutelnicu	4	—	Grigoraş Curcă
5	—	Grigori Butnaru	3	—	Gheorghe sin Curcă
5	—	Toader Butnaru	1	40	Ioniţă Rusul
4	—	Luca Văcar	3	40	Ştefan Budunu
2	—	Filimon Văcar	3	—	Vasile Alecsan
5	40	Iacov Butnaru	1	40	Ioniţă Cojocaru
3	—	Ştefan Sanţion	4	—	Ion Alecsandru
			64	40	

(Pe verso :)

Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dum(nealui) Dimitrachi Ghica biv vel spatar i dum(nealui) Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, să să dea cu sănătaté.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pachetul VII, doc. 22.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Focşani,⟩ 18 martie 1796

Starostia Putnei porunceşte tuturor locuitorilor din apropierea schitului Prale să nu taie fără învoire lemne din pădure, afară de lemnele uscate pentru foc.

De la stărostiia Putnii.

Părintili Rafail, nacialnicul di la schitul Prale, m⟨i⟩-au făcut arătari cum că mulţi din lăcuitorii satilor ce sînt prinpregiuru schitului ar fi mergînd în tărie lor di taie lemnu din apărăturile ci are schitul pe moşie sa, fără a nu face ştire nacialnicului şi să s⟨e⟩ învoiască.

Drept aceia să poronceşte tuturor acelor ci să află cu lăcuinţa în prijma schitului i alţii, ca nimene să nu îndrăznască a mergi să taie lemnu fără ştire şi învoire nacialnicului, după hotărîre ponturilor gospod ce sînt date de obştie, afară de lemnu uscat ce este pentru foc. Căci pentru cei ce în tărie vor mergi să taie fără a nu face ştire nacialnicului, s-au dat voie păzîtorilor acelor apărături ca pe unii ca aciia, prinzîndu-i, să-i aducă aice ca să ia certare, spri a să vighe şi alţii.

⟨17⟩96 mart 18.

Mih⟨ai⟩ ban.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXV, doc. 43.
Orig.

636

⟨Iaşi,⟩ 5 mai 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, face cunoscut ispravnicilor de Suceava că locuitorii din Moişa au venit să reclame că n-au fost mutaţi pe moşia Seaca şi Tîrzia, ci la Boroaia, unde au intrat în conflict cu localnicii; domnia trimite boiernaşi să execute strămutarea cum a fost hotărîtă la început.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Credincioşi boerii domniii meli, dumneata Alexandru Roset biv vel comis i dumneata Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate!

Pentru pricina ce au avut arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirii Rîşcăi, cu lăcuitorii din satul Moişa, ce iaste moşiia numitii mănăstiri, asupra cererii ce făcea ca să-i rădice pe moişeni de la locul unde era aşezaţi şi să să aşezi pe altă moşii a mănăstirii, după înştiinţare ce ai triimis dumneata, căminar Armago Rafail, către domnie mea, arătînd că după ce cu amăruntul cercetare ce ai făcut ai aflat loc bun pentru aşezare lor la o moşii a mănăstirii, Saca şi Tîrziia, şi

https://biblioteca-digitala.ro

după arătare dumitali s-au hotărît şi de către domniia mea ca pe acea moşii să să aşezi şi ţi s-au triimis şi poroncă de către domnie mea ca de primăvară să rădici pe oamenii din Moişa şi să-i pui să să aşezi acolo, căruia poroncă să socotea că-i vei fi făcut înplinire întocma.

Acmu, viind aice oamenii din satul Moişa, prin jaloba ce-au dat către domnie mea au arătat cum că dumneavoastră, rădicîndu-i din locul lor, nu i-aţi aşezat la moşiia Saca i Tîrziia, unde s-au hotărît să să aşezi, ce i-aţi aşezat la moşiia Boroaia, unde mai sînt piste 35 casă, puindu-i în spinare celor vechi săteni de acolo, la care loc nu pot să-şi facă nici o statornicii pentru că, după numărul oamenilor ce sînt, nu au undi să-şi facă hrana trebuincioasă. Cum şi lăcuitorii vechi din Boroaia încă au venit şi au dat jalobă pentru oamenii din Moişa că i-aţi aşezat în satul lor, pricinuindu-le mare supărare şi strîmtorealâ. că făcîndu-să cu toţii acmu oameni mulţi nu pot să aibă loc pentru hrană nici unii, nici alţii, precum veţi înţălegi pre largu din răvaşile de jalobă ce vi s-au triimis. La care arătări a lor ni-au fost foarte de mari mirari cum dumneavoastră de nu i-aţi aşezat la moşiia ce vi s-au poroncit, unde dumneata ai înştiinţat că esti loc bun pentru aşezare lor, şi i-aţi dus de i-aţi aşezat piste lăcuitorii din Boroaia, unde nici loc de aşezare n-ar fi, nici loc unde să-şi facă hrana trebuincioasă nu pot avea, căci dumneavoastră trebuia să-i aşezaţi la locul acela unde să poată fi statomiciţi şi să petreacă liniştiţi şi făr' de supărare, iar nu să aduceţi treaba ca să rămîi şi în mai mare supărare şi să să întîmple să li să aducă şi stricăciuni.

Ce dar, iată că s-au rînduit de către domnie mea înadinsu boerinaşi cu carti domniii meli deşchisă de volnicie spre cercetare pricinii aceştia, carile, după poronca ce a fi, viind acolo va urma întocma. Şi cu întoarcire boerinaşilor, cerem ca să ne trimiteţi dumneavoastră şi răspuns pentru cari pricină şi cu ce cuvînt i-aţi aşezat pe oameni la satul Boroaia, iar nu la moşiia Saca i Tîrziia, precum vi s-au poroncit.

1796, mai 5.

(Pe verso :)

Credincioşi boerii domniii meli, dum(nealui) Alecsandru Roset biv vel comis i dum(nealui) Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, să să dea cu sănătaté.

Suceava.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 23.
Orig., pecete aplicată.

637

6 mai 1796

Locuitorii din satul Nadişa iau în arendă, pentru păşunat şi lemne de foc, muntele Păcurilor, angajîndu-se a da cîte treizeci de vedre de brînză şi trei zile de lucru cu douăzeci de oameni pe zi.

Adică noi, oamenii din satul Nadişa, care mai gios ne vom pune numile şi degitile noastre, dat-am adevărat zapisul nostru la mîna dumisale boeriului

https://biblioteca-digitala.ro

med(elnicer) Gheorghie Roset, precum să s(e) ştie că am cumpărat pre anul acesta de la dumnealui muntele Păcurilor, păr în apa Tazlăului Mare, pentru trebuinţa vitelor noastre şi pentru lemni din cele căzute gios, cu această tocmală : ca să dăm dumisale triizăci de vedri de brînză de oi şi trii zile de lucru cîte cu doaîzăci de oameni în zi, la ce ar ave dumnalui trebuinţă, însă din răsărita soarelui păn la apus.

Şi aşe cu această tocmală să fim noi datori a înplini dumisale atît brînza, cum şi zilele lucrului după ponturile domneşti, sau, neînplinind deplin zilele lucrului cu soma oamenilor de mai sus arătată, cîte vor fi lipsă din vara aceasta să fim datori a plăti dumisale cîti un leu pe zilile ce var rămîne neîmplinite. Cum şi pentru vite să avem purtari de grijă să nu treacă piste Tazlăul Mare nici cu un fel de greşală, sau de cîte ori va trece să fim datori a plăti cîti doaîzăci de parale de vită. Cum şi pentru orice fel de lemn dintru acest codru să avem purtare de grijă ca să nu să taie nicicum din picioare sau a-i dărma, ce să fim datori a-i păzi întregi, făr' numai lemnile ce vor fi căzute gios sau copacii cîţi vor fi păn' acum tăeţi gios, dintru acele să fim slobozi a lua pentru orice trebuinţă a noastră. Iar dovedindu-să că am tăet vreun copaci sau vreo nue din picioare, făr de ştiinţa dumisale sau făr de toomală, să fim datori a plăti dumisale cîte cinci lei de copaci care s-a tăe de acum din picioare. Cum şi pentru alţi din alti sate, de om vede tăind, să fim datori a-i zălogi şi a-i arăta dumisale ca să-şi înplinească stricăciune de la acei.

Şi pentru credinţa am dat scrisoare aceasta în care ne-am pus numile şi degitile noastre.

1796 maiu 6.

And(r)ieiu preotul ; Ion cu ficiorii mei ; eu Simionof ; eu Ion Solomon ; eu Vasile sin Diiaconu ; eu Gh(e)orghe Măgură ; eu Ioniţă dascal ; eu Vasile Mărtin sin Nor ; eu Sava sin preotul Ioniţă Stoicăi.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCXCIII, doc. 41.
Orig.

638

Rogojeşti, 15 mai 1796

Locuitorii satului Rogojeşti cer stăpînului moşiei să nu le mai fie arendaş Neculai Butucea, cu care nu se pot înţelege.

Cătră cinstit boerul arhon Gavril Conatii, al nostru milostiv vecinic stăpîn.

Noi de mai gios iscăliţii, preplecaţi podanici milostivului stăpînului nostru, de 20 de ani ne odihnim ca pruncii în sînul maicii sale pe moşia a boeriii tale, în satul Rogojăştii, fiind purtare de grijă milostiva a stăpînului nostru, că ne-au fost dat la mîna neguţătorului ce au fost pănă acu foarte bun, numai în anul (1)794, peste o vară au fost întrat dumnalui Nicolai Butuce, dintr-acărui pricina de mult ni-am fi fost împrăştiet, de carii şi acu văzîndu-l în sat foarte ne-am spăriet ca[1] nu vom pute ajunge să strîngem şi ceia ce am sămănat.

[1] Corect : că.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru aceasta facem preplecată rugăminte la milostivul vecinic stăpînul nostru, că vom fi la toate poroncile a boeriei tale supuşi şi ascultători, sau ori la cine să ne vînda, cine ne va stăpîni după porunca boeriului l-am asculta, numai prin milostivire să binevoiască cinstitul boer a departe[1] de satul nostru pe mai sus arătatul Butuce, căci nu este cu putinţa să trăim noi în sat de va fi el, rămîind noi a cinstitului stăpînului nostru vecinic.

Rogojăşti, 15 mai 1796.

Preplecaţi slugi,

Mihailo giurat ; Mihailo Ivaniciuc vornicu ; Nicolai Ivaniciuc ; Fedor Ivaniciuc ; Hrihor Banelian ; Iacov Chifra ; Ioan Ivaniciuc ; Ştefan Dovbenca ; Gavrilo Damalioc ; Vasil Ivaniciuc ; Vasil Costichi ; Ivan Ţecnăi (?) ; Nichifor Vatamaniuc.

Şi tot satul să roagă cinstitului stăpîn.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXLIII, doc. 12.
Orig.

639

Botoşani, 28 mai 1796

Locuitori din Botoşani dau mărturie căpitanului Dumitrache Sălceanu de preţul cu care au plătit în anul 1795 falcea de costt.

Adică noi mai jos iscăliţi adiverim cu această mărturii a noastră la mîna dumisali căpitanului Dumitrachi Sălceanu, precum că în anul 1795 am plătit noi fălci după cum mai jos arată fiişticari cu iscălitura sa, cum am plătit aice la ţinutul Botoşenilor. Şi fiindcă dumnalui au cerut de la noi mărturii, i-am dat fiişticari după cum am plătit.

In Botoşani, la 28 maiu vechi leat 1796.

Eu Ioan Bou am plătit cîti trei lei fără cinci parale.

Iu Gheorghi Neculau Şişmanul am plătit falce cîte 3 lei.

(O mărturie asemănătoare în lb. greacă).

Eu Andrunachi Muste am plătit cîti doi lei şi un zlot.

De la vornicii de Botoşani.

Viind şi înainte noastră iscăliţii prin această mărturii şi arătînd că mărturia această cu adevărat esti dată de dînşii şi cu preţul ce s(e) arată în sus au plătit şi ei fălci, spre aceia s-au încredinţat şi de cătră noi.

(17)96 iuni 1.

Matei . . . . . [2]

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXXXII, doc. 88.
Orig.

[1] Corect : depărta.
[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

31 mai 1796

Locuitori din satul Rusăni dau mărturie lui Dumitrache Sălceanu, că în anul precedent au cosit fin la diferiţi arendaşi din ţinutul Botoşani cu preţul de 3 lei falcea.

Adică noi, oamenii din satul Rusăni, cari mai jos ni-am pus numile şi degitul, adiverim cu această mărturie a noastră la mîna cuconului Dumitrachi Sălcian, precum să s(e) ştie că, în anul trecut, aice în ţinutul Botăşanilor s-au plătit cîti 3 lei pi falce di cosit. Cari şi noi am cosit tot cu acel preţ, cîti trii lei pi falci, anumi la Niţă Romănescu, la armanu anumi Căminicianu şi pi la alţi niguţitori tot cîti trii lei s-au plătit, cari noi ştim şi după cum ştim aşa mărturisim. În cari mărturii mi-am pus numile şi degitul.

Mai 31.

Eu Gheorghe Bostan ; eu Toader Somne ; eu Costandin Cuzacu ; eu Gligori Cuzîc ; eu Manoli sin Ciuntul ; eu Acsinte Radu ; eu Ioan sin Nichita ; eu Mihai Rusu.

Şi eu Costachi dascalu am scris cu zisa acestor iscăliţi.

Această mărturie s-au făcut fiind şi eu faţă şi am plătit şi eu cu acel preţ.

Neculai Moş (?)

De la vornicii de Botoşani.

Viind înainte noastră iscăliţii prin mărturia aceasta ci arată că cu preţul ce-l cuprindi au cosit şi ei fălci în anul trecut, spre aceia s-au încredinţat şi de cătră noi.

1796 iuni 1.

Matei . . . . . [1]

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXXXII, doc. nr. 87.
Orig.

641

26 iunie 1795 [2]

Egumenul de la Bîrnova reclamă domnului că locuitorii de pe moşia Bîlca nu-i dau venitul, fac mori şi cîrciumă fără învoială, iar moşia Păuneşti este călcată de răzăşii din jur.

Preînnălţate doamne,

Sfînta mănăstire Bîrnova ari la ţinutul Putnii nişti moşii, anumi Bîlca i Păuneştii, pe cari moşie Bîlca este şi sat şi lăcuitorii ci sînt cu lăcuinţă pe ace moşii în tărie lor fac casăli lor crîşmi şi vînd băuturi fără a ave voi di la mănăstiri, cum şi dejma moşii cu multă supărari şi gîlcevuri să strîngi. Asămini,

[1] Indescifrabil.
[2] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

unii dintr-înşii au făcut mori fără ştire mănăstirii şi pre puţin bezmăn dau mănăstirii şi încă cu multă supărari pără îl dau, şi din pricina lor să păgubeşti mănăstire de folosul ce poate să-l aibă. Iar pentru moşie Păuneştii, să calcă de către răzăşii di pinpregiur, sărind şi cu pari să ucigă pe vechilul ce-l am acolo rînduit.

Pentru cari pricină mai în trecutili săptămîni, după jaloba ce am dat către mărie sa Mihai vodă, s-au scris carte gospod către dumnealor starosti de Putna să cercetezi pricina şi să îndreptezi, şi nici o puniri la cali nu s-au făcut, de cari mă rog măriii tali ca să s⟨e⟩ trimată poronca înnălţîmii tali, ca atît din fruntaşii din satul Bîlca, cît şi răzăşii ce fac călcari moşii Păuneştii, să vii la divan să ste la giudicată cu mănăstire sau să mii s⟨e⟩ dei carte de stăpînit, ca nimini băuturi să nu vîndă din săteni şi să aibă a da havaetul moşiii după obiceiu, cum şi răzăşii din moşie Păuneştii să nu mai facă călcari moşiii mănăstirii fără învoială.

Şi precum a fi mila măriii tali.

A înălţîmii tali rugător către Hrisots,

Sofronie, egumenul mănăstirii Bîrnova.

⟨Rezoluţie :⟩

Să s⟨e⟩ scrii carte către starosti ca să cercetezi şi să îndreptezi, şi cari parte nu să va odihni, să înştiinţăzi pre larg pricina [1].

⟨17⟩95 iuni 26.

Andronachi Donici medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. II, doc. 18.
Orig.

642

⟨Iaşi,⟩ 5 iulie 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să oblige pe egumenul de Rişca a da înapoi curăturile locuitorilor de la Moişa, strămutaţi pe moşia Seaca, şi să cerceteze unde au fugit o parte din ei, spre a putea fi încărcaţi la bir pe locul unde se află.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Credincioşi boerii domniii meli, dumneata Alescandru Roset biv vel comis i dumneata Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

[1] La 21 ianuarie 1796, Alexandru Calimach hotărăşte, pe baza anaforalei veliţilor boeri : „Cetindu-să anaforaua aceasta înainte domniii mele şi văzîndu-să că dumnealor veliţii boeri, după cercetare ce au făcut, întocma după rînduială şi obiceiul pămîntului au urmat, dreptu aceia hotărîm domnie mea ca lăcuitorii de pe moşie Bîlca de la ţinutul Putnii, ori să să învoiască ou sfînta mănăstire şi să cumpere orînda satului, fiindu cu prîimire şi cu voe mănăstirii, ori nicidecum să nu să volnicească numiţii lăcuitori de a vinde băutură pe la casă. Cum şi pentru mori, ori să să învoiască ou sfînta mănăstire, ori să şi le rădice. Întărindu-să cu domneasca noastră pecete". (Ibidem, Ms. 646, f. 35).

https://biblioteca-digitala.ro

Iată jaloba ce au dat către domnie mea lăcuitorii moişeni, ce să află mutaţi pe moşia Saca a mănăstirii Rîşcăi de la acel ţinut, s-au trimes la dum(nea)v(oastră), care, citindu-o, veţi înţălegi pre largu toaté arătările ce fac.

Deci, cît pentru cerere ce fac ca să aibă voi să să strămuté de pi moşiia Saca aiure pe alte moşii, li s-au dat răspuns că nu să poaté, ce să stea stătători pe moşiia Saca, unde s-au socotit de către dumneavoastră că esti loc pentru odihna lor şi s-au mulţămit şi iei a mergi la locul acela, în vremea ce s-au hotărît de către domnie mea ca să să rădice de pi moşiia Moişa.

Iar pentru arătare ce fac că egumenul mănăstirii li-ar fi luat curăturile ce li au iei făcuté cu toporul din codru şi li-au vîndut altor streini din ţinutul Neamţului şi din ţinutul Sucevii de au pus oi pe dînsile, şi iei vrînd să dea preţul acela ce da cei streini pe dînsile ca să aibă loc din destul de hrană, egumenul n-au vrut să le vîndă lor. Pentru aceasta dumneavoastră să cercetaţi, căci hotărîre domniei meli au fost ca toaté curăturile ce să vor dovedi că sint făcute cu toporul din codru, ori de către părinţii lor ori de către dînşii, să rămîi la a lor stăpînire ca să-şi facă hrana trebuincioasă pe dînsile, iar egumenul mănăstirii să nu să amestice, ce numai di cele ce vor faci în curătură să-şi ia dejma obicinuită, precum aceasta s-au arătat şi dumneavoastră prin carte domnii meli ce li s-au scris la 29 a trecutii luni fevruar. Şi de viţi afla că egumenul li-au luat vreo curătură dintr-aceli făcuté de dînşii, să o luaţi şi să o daţi acelui a cui va fi [1], iar de vor fi alti curături aceli ce li-au vîndut, rău şi făr' de cale au făcut, căci de vremi ce jăluitorii să priimea a da preţul ce da alţii streini, trebuia mai întîi pe dînşii să-i protimisască ca pe nişte lăcuitori ce sint şezători pe moşiia mănăstirii şi să le o fi vîndut lor, iar nu la alţii streini. Şi dumneavoastră, pentru aceli curături ce au mai mult protimisis iei a le ţinea, priimind să dea iei banii ce-au dat acei streini, să luaţi curăturile de la mînule acelor ce să află şi să le daţi lor şi iei să le întoarcă banii înapoi, ca să le fii pentru hrana lor.

---

[1] La 20 iulie, trimisul ispravnicilor, diacul Iordache Pleşăscu, arăta cît are fiecare locuitor în aceste curături: „Din poronca cinstiţilor ispravnici, fiind eu rînduit ca să merg la mănăstire Rîşca şi să măsor toate curăturile, fînaţi ci să vor dovedi că sint făcute de lăcuitorii ci au fost trăitori pe Moişa, am mers dar, dinpreună cu sătenii şi mi-au arătat fişticari curătură sa şi, măsurîndu-să, am găsit această somă ci prin izvod să arată, cari curături sint făoute de dînşii din pădure verdi. Şi pentru ştiinţă am dat acest izvod egumenului i săborului.

Fălci	*Prăjini*	
2	40	Grigoraş Curcă
1	40	Ghiorghii sin Curcă
5	40	Crăciun Butnari
1	40	Iacob Streşină
3		Luca Văcari
2	40	Gheorghii Pîrjoli
4		Ştefan cu ficiorii lui
3		Ion zăt Sandul
3		Samsoneştii (?)
2		Costandin Zluţi
2	40	Toader Gorban
1		Toader Butnari
	40	Filimon Văcari
1	40	Ionu Alicanu
1		Toader Ispas

35 Adecă treizăci şi cinci fălci" (Ibidem, doc. 26, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

Cum şi pentru 24 oameni ce arată că li-au fugit, să le faciţi dumneavoastră cercetare cu amăruntul şi, pentru cîţi oameni să vor dovedi că au fugit piste hotar în cordon, dumneavoastră, cunoscînd că au însărcinare piste putinţă, să le faciţi oarişce uşurare cît viţi socoti pentru aceia, iar pentru cei ce vor fi fugiţi pi(n) satile altor ţinuturi, să daţi poroncă vornicelului şi sătenilor rămaşi ca să umbli să cercetezi şi să-i caute ca să-i afli unde sint şi, aflîndu-i, să vii să arăti dumneavoastră şi dumneavoastră atunce viţi înştiinţa pe ispravnicii ţinuturilor unde vor fi oaminii strămutaţi de banii ce-i ajungi cisla la cifert, ca să le încarci birul pe la locurile unde să află şi, după răspunsurile ce viţi lua că s-au încărcat, apoi îi veţi scădea pe dînşii cu acei bani.

Deci dumneavoastră căutaţi şi, precum mai sus vă scriem urmînd, îi puneţi la cale şi-i odihniţi ca să nu vii să mai jăluiască.

Deosebit şi pentru iarbă de fînaţ, să faci cercetare şi, de nu vor avea iarbă din destul pe moşiia ce să află cu şidere, urmînd dumneavoastră după hotărîre ponturilor domniii meli, să căutaţi şi să le daţi iarbă ori de pi alti moşii a mănăstirii [2], ori de pi alti moşii megieşeşti, cît veţi socoti că au trebuinţă, pentru ca să nu rămîi lipsiţi a nu-şi face fînul trebuincios.

1796 iuli 5.

---

[2] La 21 iulie acelaşi an, locuitorii strămutaţi de la Moişa dau următorul zapis pentru repartiţia de fînaţ ce li s-a făcut de către trimisul ispravnicilor: „Adică cincizăci şi trei de fălci în Plochii mănăstirii şi patruzăci şi patru de fălci şi patruzăci de prăjini în dealu Rusului, cari să cuprind piste tot noaozăci şi şepte de fălci şi giumătate, din care, scoţîndu-să treizăci şi cinci de fălci ce s-au găsit curăturile noastre făcute din păduri, mai rămîn şesizăci şi doao de fălci şi giumătate date noao mai multe spre a ne mulţămi. Drept aceia, după înpărţeala ce ne-au făcut rînduitul de către ispravnici şi după primire noastră, am rămas mulţămiţi; şi noi aceşti prin izvod mai sus arătaţi avem sa ni stăpînim fînaţile noastre în Plopi şi în Rusu, după cuprindere izvodului ce ni l-au dat rînduitul de către ispravnici, cari esti şi iscălit de dînsul. Şi de acum sfînta mănăstire Rişca rămîne odihnită de către noi, cum şi noi de către sfînta mănăstire si nu fim supăraţi".

În Plopi şi pe dealul Rusului, s-a dat fînaţ, la următorii locuitori:

„Iarba din Plopi		Iarba din Rusului		
Fălci	*Prăjini*	*Fălci*	*Prăjini*	
5	—	1	40	Toader Gorban
5	—	2	—	Vasili Gorban
4	—	9	—	Vasili Scutelnic
3	—	1	—	Ion Scutelnic
3	—	—	—	Ion Blaga
2	—	—	—	Andreiu Scutelnic
2	—	—	—	Iacob Morariul
2	—	—	—	Petre Muste
2	—	2	—	Ion Grosul
1	40	1	40	Samsoni
1	40	1	40	Gheorghi Samsonu
1	40	2	40	Ion Alican
2	—	1	—	Vasili Alicanu
1	—	—	40	Ioniţă Cojocaru
1	—	—	40	Ioniţă Rusu
—	—	1	40	Gavril Jetai
—	—	2	—	Filimon Văcaru
—	—	2	—	Andreiu Ungurean
4	—	—	—	Grigoraş Curcă
3	—	—	—	Gheorghii Curcă
2	—	1	40	Gheorghii Pîrjoli
2	—	1	40	Ştefan Budeanul

https://biblioteca-digitala.ro

(Pe verso :)

Credincioşi boerii domnii meli, dum(nealui) Alecsandru Roset biv vel comis i dum(nealui) Armago Rafail biv vel căminar, ispravnici de ţinutul Sucevii, să să dea cu sănătatea.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 24.
Orig, pecete aplicată.

643

(Iaşi,) 6 iulie 1796

Marele vistier Lascarachi Roset scrie ispravnicilor de Suceava să observe ca egumenul mănăstirii Rişca să nu mai comită abuzuri şi alte nedreptăţi asupra locuitorilor din Moişa, pentru a nu cauza pagube vistieriei.

Cu frăţească dragoste mă închin dumneavoastră,

Oamenii din satul Moişa, ce din poronca măriii sali lui vodă i-aţi mutat dumneavoastră pe moşia Saca a mănăstirii Rîşcăi de la acel ţinut, viind aice, au dat jalobă cătră mărie sa vodă pentru cîteva pricini de cari pre largu vă veţi pliroforisi din jalobile lor şi din cărţile măriii sali lui vodă ce s-au scris cătră dumneavoastră de urmare ce aveţi să păziţi şi punire la cale ce să le faciţi.

Dar fiindcă şi eu ştiu, din vremea ce mă aflam ispravnic la ţinutul acela, că egmenul mănăstirii Rîşcăi nu să pre poartă cu rînduială, că îmbla cu oamenii de pi moşiile mănăstirii tot cu înpotriviri, aducîndu-le supărări de neodihnă şi totdeauna avea giudecăţi cu dînşii, pentru aceasta n-am lipsit şi eu a scrii dumneavoastră ca, după cercetare ce veţi faci jalobilor lăcuitorilor, precum să porunceşti prin cărţile mării sali, să ziceţi egumenului şi să-l faciţi prin cuvînt să înţăleagă ca să să poarte cu rînduială ce să cadi unui egumen şi să nu mai umble căutînd şi născînd pricini spre neodihna lăcuitorilor. Şi nici dumneavoastră nu trebui să vă uitaţi la hatîrurile egumenului, ce să căutaţi întotdeauna la dreptate şi la celi ce să cuvin spre odihna şi statorniciia lăcuitorilor, mai ales că oamenii au arătat şi aceasta, cum că egumenul s-ar fi lăudat asupra lor că cum să vor întoarci de aice înapoi, îndată va puni de-i va baté. Cari dumneavoastră şi pentru aceasta să-i ziceţi să nu cumva să îndrăznească a bate pe cineva, căci ştii bine că în vreme ce-au eşit aice înaintea măriii sali lui vodă înpreună cu oamenii i

—	—	2	—	Simion Budeanu
2	40	3	—	Iacob Butnariu
3	—	2	—	Grigori Butnaru
—	—	5	—	Toadir Butnaru
—	—	4	—	Simion Butnariu
—	—	4	—	Luca Văcariu
—	—	1	—	Ioniţă Săcăreanu
53		44	40"	

(Ibidem, doc. 27 orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

s-au hotărît ca nici cu un chip să nu să întindă a bate sau a supăra pe vreunul din lăcuitori cu lucru făr' de cale, făr' de ştire dumneavoastră, că apoi atunce negreşit nu va petreci bini.

Şi să aveţi şi dumneavoastră privigheri şi purtare de grije şi să nu-l îngăduiţi pe egumen a face cît de puţină supărare cuiva, ca să rămîi să petreacă în linişte cu toată statorniciia şi odihna lor, pentru că de li să va întîmpla cumva vreo stricăciuni din supărările ce li s-ar mai pricinui dispre egumen, din cari să să aducă şi visteriei păgubire şi dumneavoastră nu-ţi căuta să le faciţi îndreptare şi odihnire dispre egumen, atunce să ştiţi că dumneavoastră viţi avea a răspundi. Pentru că datoriia dumneavoastră esti a căuta mai mult atît la oeli ce să atingu de neodihna lăcuitorilor a le îndrepta, cît şi la enteresul vistieriii spre a nu să aduce păgubire. Şi sint al dumneavoastră ca un frate,

1796 iuli 6

Lascar(achi) Roset vel vistier.

(Pe verso :)

Cinstiţi fraţi, dum(nealui) comisului Alecsandru Roset i dum(nealui) căminar Armago Rafail, ispravnici de ţinutul Sucevii, cu frăţască dragoste să să dea.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

644

15 iulie 1796

Ispravnicii de Dorohoi raportează domnului că au cercetat pricina dintre locuitorii din Pilipăuţi şi căpitanul Tănase Vasile, care nu-i lasă să-şi stăpînească poienile făcute pe moşia Oroftiana, arătînd că i-au trimis să se judece în faţa divanului.

Preînălţate doamne,

Aducîndu-ne luminată cartea înălţimii tale oameni din satul Pilipăuţi dintr-acest ţinut, prin jaloba ce au jăluit înălţimii tale în trecutele zile pentru nişte poeni ce sînt făcute de dînşii din codru, pe moşiia Oroftiana, a dumnealui căpitanul Tănase Vasile, de la acest ţinut, prin care ni să porunceşte ca să facem cercetare de este jaloba lor adevărată şi de sînt acele poeni făcute de dînşii din codru cu toporul, după cum au jăluit, după poruncă am triimis doi mazîli cercetători şi într-acest chipu au aflat : că acele poeni cu adevărat de dînşii sînt făcute şi pără acum tot de aceşti oameni s-au lucrat, iar într-acest an îi opreşte dum(nealui) căpitanul Tănase, neîngăduindu-i a le mai cosi.

Şi fiindcă prin carte înălţimii tale să porunceşte ca, ori pe ce parte de moşiie ar cădе aceste poeni, să să stăpînească de către oamenii ce le-au făcut din codru şi obicinuita dejmă să şi-o dei la stăpînul moşii, deci s-au arătat luminată porunca înălţimii tale dumisale căpitan(ului) Tanase şi ce are a răspunde ; la care au arătat că nici într-un chip nu poate să lase pe oamenii du pe alte moşii să să hrănească pe moşiia dumisale, neavînd singur îndestulul fîn pentru trebuinţa vitelor dumi(sale), pe care poeni au pus de le-au şi cosit.

https://biblioteca-digitala.ro

Oamenii văzîndu-să lipsiţi de acele poeni, au cerşut să le dăm mărturie ca să vie la mila înălţimii tale, iar dumnealui căpitan Tănase, aflîndu-să bolnav, şi-au cerut vade ca dupe Sămtămăriie să va afla la Eşi, că acum împreună cu oamenii nu are nici un chip de a veni.

Şi pentru care cercetare nu lipsim a înştiinţa înălţimii tale. Iar anii înălţimii tale să fiie de la milostivul Dumnezeu mulţi şi prefericiţii.

1796 iuli 15.

A înălţimii tale preaplecat⟨e⟩ slugi,
Vasili Iamandi stolnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCXLI, doc. 147.
Orig.

645

⟨Iaşi,⟩ 16 iulie 1796

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze jalba locuitorilor de la Pîriu Pintii şi Stejaru împotriva egumenului de la Slatina, pentru muntele Grinţieşul, pe care ei aveau făcute curături.

Io Alecsandru Ioan Callimah voevoda, cu mila lui Dumnezeu domnu ţării Moldaviei. Credincioşi boerii domniii mele, dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Iată că trimeti dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ jaloba ce au dat cătră domniia mea lăcuitorii din doaî cătunuri ce să numesc unul Pîrîul Pîntii şi altul Stejarul de la acel ţinut, din care pre largu veţi înţălegi [1].

Deci pentru un munti ce să numeşti Griţîiaşul a mănăstirii Slatina, ce arată că din moşii şi strămoşii lor tot pe dînsul s-au hrănit în curăturile ce cu mîinile li-ar fi făcut părinţii i moşii lor din codru şi acum li s-ar fi luat din stăpînirea lor şi s-ar fi dat de cătră egumenul mănăstirii Slatina altora, pentru care cerşind dreptate, iată scriem dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ să cercetaţi cu amăruntul şi, de va fi precum au jăluit, că acel munte tot de cătră dînşii s-au ţinut pănă acum şi că curăturile ce sînt vor fi deschisă de părinţii i moşii lor şi că allt loc unde să să hrănească nu au, apoi tot de cătră jăluitori să-l ţie, plătind la mănăstire ceia ce vor da alţii. Dar în anul acesta, acum fiindcă acei ci-l vor fi luat vor fi făcut aşezare oilor la căşărie, să nu fie supăraţi, iar fînaţurile ce vor fi să s⟨e⟩ cosască de cătră jăluitori şi să-şi dea dijma obicinuită de a zăcea la mănăstire, odihnindu-să după dreptate, ca să nu mai jăluiască.

1796 iuli 16.

---

[1] În jalba lor din 15 iulie, acelaşi an, locuitorii arată că „...la trecuta lună, iuni 14, înplinindu-s⟨e⟩ 7 ani pi cari luasăm moşiia mai'naînti, cuvioşiia sa părintili Chirilă arhimandrit, ci s⟨e⟩ află igumen la numita mănăstiri, au vîndut acel munti cu amul la alţii streini şi noi am rămas osîndiţi, din cari pricină, di n-a fi şi mila măriii tale asupra sărăcii noastre, apoi au rămas numai să s⟨e⟩ răsăpască satul cu totul" (Ibidem, doc. 32, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

(Pe verso :) Credincioşii boerii domniii mele, dum(nea)v(oastră) ispravnici de ţinutul Sucevii, cu sănătate să să de.

Lăcuitorii din doaî cătunuri ot Suceavă.

Procit vel logofăt.

Trecut, M(atei) condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 33.
Orig., pecete aplicată.

646

23 iulie 1796 [1]

Egumenul de la Rişca propune, în jalba către domn, ca locuitorii de la Moişa, strămutaţi pe moşia Seaca şi Tîrzia, să primească, în schimbul curăturilor făcute de ei lingă mănăstire, pămînt în cîmp, în şesul Moldovei.

Preînălţate şi mult milostivi doamne,

Cu lacrămi căzînd ne rugăm noi smeriţi rugătorii măriii tale, soborul părinţilor din sfînta mănăstire Rîşca, pentru multele şi necontenitile supărări ce suferim de către lăcuitorii carii, din nemărginita milostivire preînălţimei tale poruncindu-să de s-au rîdicat de lîngă mănăstire şi s-au aşezat iarăşi pe moşie mănăstirei la Saca i Tîrzie, socotind că după toate greotăţile ce-au suferit sfînta mănăstire în 16 ani de către aceşti lăcuitori cu necontinite jiudecăţi, mutîndu-să de lîngă sfînta mănăstire vor sfîrşi această goană de asupra mănăstirii. Dar vedem că noi nimică ştiind, necontenind încă supără pe preînălţime ta cu negîndite nisocotite de noi năpăstuiri nelegiuite şi fără de Dumnezeu temere, care însuşi păgînii ce n-au lege un lucru ca acesta crud firește socotim că nu vor fi urmînd, care aceştie, supt nume de creştini fiind, cele făr' de lege goniri asupra sfintei mănăstiri şi a netrebniciei noastre smeritilor petrecători călugări săvîrşesc, că cele ce ispititoriul diiavol şi gonitoriul creştinătăţii în minte le sămuesc ei prin faptă cu sîrguinţă fără sfiire săvîrşesc, din care făr' de lege goniri a lor au rămas sfînta mănăstire la mare lipsă şi sărăcie şi în gre datorie.

Asupra cărie greotăţi altă nădejde după Dumnezeu neavînd, ce numai la mare milostivire preînălţimei tale cu lacrămi căzînd, ne rugăm ca după cum întru vecinica pomenire măriii tale sfînta mănăstire s-au odihnit cu scoatere acestor lăcuitori de lîngă mănăstire, prin preînalta porunca măriii tale către dum(nealor) precinstiţii ispravnici ai ţinutului Sucevei ca în frica lui Dumnezeu, făr' de a părtini vreunii părţi cu măsurare ce vor faci acelor locuri, ce aceşti lăcuitori le număsc de curături, că le-ar fi deschis din moşii şi st(r)ămoşii lor din întreaga pădure ; care adevărul arătînd că încă pădure iaste, ce numai

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

cîte puţin cosind ca printr-o livadă de pomi prin codru, iar nu că ar fi curăţite cu osteneală şi au făcut cîmp de hrană, sau că ar fi aceştie moşi şi strămoşi cu şedere lîngă mănăstire, după cum arată prin năpăstuitoare lor jalbă ce fac cătră preînălţime ta, căci aceştie sînt cei întîi lăcuitori aşezaţi lîngă mănăstire şi nu au mai mult de 26 ani. Pentru care locuri, măcar că iaste pădure şi nu că rămîne sfintei mănăstiri vreun folos, numai ca de istov să fie odihnită sfînta mănăstire despre aceşti cu asuprire gonitori, ne priimim, cu toată păgubire casii, ca pentru cît loc să va găsi prin acele arătate de dînşii cu nume de curături, încă cu sporire din cîmp curat şi în cel mai bun loc în şesul Moldovii şi lîngă aşezare lor avînd mănăstire fînaţ, vasghesindu-să de dînsul, cu bună primire să va da lor. Iar a-i priimi cu nădire încă pe lîngă mănăstire, fiind un lucru pricinuitoriu de stîngere casii şi cu totul piste putinţă sfintei mănăstiri de a-i pute suferi, cu lacrămi căzînd ne rugăm milostivirii preînălţimei (tale) să nu fim supuşi supt această greotate pricinuitoare încă de nesfîrşite giudecăţi, şi vecinică pomenire întru ctitorii sfintei mănăstiri va rămîne mării tale.

A preînălţimei tale cătră Dumnezeu smeriţi rugători.

Chiril, arhimandrit şi egumen sfintii mănăstiri Rîşca şi cu tot soborul.

(Rezoluţie :)

Dumneata vel logofăt, să să scrii carte cătră ispravnici ca să potoliască pornirile acestora şi să odihniască sfînta mănăstire cu dreptate ce va fi avînd [1].

(17)96 iuli 23.

Vel paharnic

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 28.
Orig.

---

[1] În aceeaşi zi, domnitorul scrie ispravnicilor ţinutului Suceava : „Iată că triimetem dumneavoastră jaloba ce au dat cătră domnie me cuvioşiia sa Chiril, arhimandrit şi egumen, înpreună cu tot soborul de la mănăstire Rîşca, din cari pre larg veţi înţălegi pricina.

Deci pentru lăcuitorii carii mai înainte să afla lăcuind pe lîngă mănăstiri, fiindcă din poronca domniei meli s-au ridicat şi s-au aşăzat pe alte moşii tot a aceiaşi mănăstiri, anumi Saca şi Tîrzii de la acel ţinut, socotindu-să ca să rămîi numita mănăstiri în odihnă de supărările ce sufere dispre dînşii, şi în trecutele zile, după jaloba ce au dat cătră domnie me acei lăcuitori arătînd că au nişte curături şi poiani de părinţii şi moşii lor cu toporul din păduri întriagă şi numita mănăstire nu i-ar fi îngăduind a să hrăni pe dînsăle, după cum s-ar fi hrănit pără acmu, s-au scris cătră dumneavoastră ca să cercetaţi, şi de va fi jaloba lor adivărată, tot ei să să hrăniască pe aceli poeni şi să de dejma obicinuită la mănăstiri.

Acum jăluitorii părinţi arată că aceli curături, după cum i-au arătat ei. nu sînt şi nici vreo deşchidiri prin codru n-au făcut, nici moşii şi părinţii lor, pentru că nici moşii nici părinţii lor lăcuitori acolo n-au fost, şi este asuprită cu jaloba lor. Dar, spre contenire pricinii lor, însuşi de bună voi să primăsc ca pentru cît loc să va găsi prin acele arătate de dînşii cu numi de curături, să le dei din cîmpu curat şi în cel mai bun loc lîngă aşăzare lor din fînaţul ce-l ari mănăstire. Pentru care, fiindcă cerire ce fac este cu cali, dumniavoastră pe acee să nu-i îngăduiţi măcar cît de puţin a mai faci supărari numitii mănăstiri, ce, înpotriva locului cît va fi prin aceli ce le numesc ei curături, să ia de la cîmpu de undi şi mănăstire cu bună primire le dă. Şi aşa dumneavoastră aşăzîndu-i, să-i faceţi să înţăliagă ca să nu mai pricinuiască mai mult supărări mănăstirii" (Ibidem, doc. 29, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

24 iulie 1796

Alexandru Vădean, poslușnic al mănăstirii, și Maria Doltoleasă, văduvă, dau zapis egumenului de la Neamț pentru șase pămînturi de la Obîrșia, lîngă Dragomirești, pe care să le lucreze dînd dijmă și îngrijind de livada mănăstirii.

Adică noi, Alexandru Vădean și eu Marie Doltoleasă, din Dragomirești, dat-am adivărată scrisoare noastră la cinstita mîna svinției sale părintelui Chesarie, dechiu svintei mănăsterii Neamțului, precum să să știe că rugîndu-ne noi pentru șasă pămînturi de loc ce are mănăstirea Neamțului la Obîrșie, lîngă Dragomirești, însă pe trei pămînturi să le aru și să le cosescu eu Alecsandru poslușnecul mănăstirei, și trei pămînturi să le ar și să le cusasc eu Marie Doltoleasă văduva, și amîndoi să avem a da căzuta dijmă mănăstirei din toate sămănăturile ce om ave pe acele șasă pămînturi.

Și poamele ce s-ar face în livadă să fie pe sama mănăstirei, dar noi să fim îndatoriți a le păzi pănă să vor coce și să vor lua de mănăstire. Și ne-am îndatorit amîndoi ca să curățăm livada de pădure și de uscăciuni să u facem curată și iarba ce s-ar face în livadă să o cosim noi amîndoi și să ne hrănim în tot locul după cum mergu și alte pămînturi a răzășilor înpregiurași.

Și cîndu va fi trebuință mănăstire(i) a ne schimba, au să fie trebuință mănăstirii, să aibă a le lua făr' de nici un cuvîntu de la noi. Și pentru încredințare ne-am iscălit și am pus și degetele noastre în loc de iscăliturî.

1796 iuli 24.

Eu Alexandru Vădean ; eu Marie Doltoleasă.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. XXIII, doc. 53.
Orig.

648

29 iulie 1796

Locuitori din Turcești (Roman) dau zapis clucerului Constantin Burchi, care le-a cotropit părțile de răzeșie, că-l recunosc de stăpîn al moșiei, cu condiția ca unora să nu le ia adetul de casă și dijma din livezile din jurul gospodăriei.

Dat-am scrisoare noastră la mîna dum(nealu)i cluceriului Costandin Burchi, precum să să știi că în cîtiva rînduri acolisîndu-ne de dum(nea)lui pentru că am fi avîndu și noi parti în moșie Turcești și socotindu-ne după atîte giudecăți că este droaptă a dumisali, ni-am rugat dumisali, fiindcă ni-am aflat șăzători pe această moșii și ni-am apucat di ni-am făcut și cîti o livadă pe lîngă casă, să nu fim supărați cu adetiul de casă și cu dejma ce vom ave pe

https://biblioteca-digitala.ro

lîngă casă, din livezi, iar din altele, din orice, să avem a da, după cum dau şi alţi locuitori. Însă numai păr' la 5 casă din toţi răzăşii să aibă a ni lăsa acest venit de casă.

Şi după ce va rămîne moşie în stăpînire dumisali, făr' de nici o supărare, atunce să ni de şi dum(nea)lui o scrisoari pentru că în curgire vieţii noastre să nu fim supăraţi cu adetiul de casă şi cu dejma din livada de lîngă casă. Şi de acum înainte să nu mai avem cuvînt de înpotrivire, fiindcă cu aceasta ni-au făcut un mare bini şi, ori la ce giudecată de l-am tragi, să nu să asculte zisăle noastre. Şi asupra tuturor cilorlante niamuri să avem a răspunde înpotriva ceririi ce facu fără dreptate să ia dintr-această moşii.

Şi spre încredinţare ni-am iscălit şi ni-am pus degitile.

1796 iuli(e) 29.

† Eu Costanden Căldari am pus degetul, neştiind carte : Adam Neagoe

Acad. Republicii Socialiste România — Filiala Iaşi, Institutul de istorie, pach. XXII, doc. 71.

Orig.

649

⟨Iaşi,⟩ 11 ianuarie 1797 [1]

Locuitorii din Boroaia reclamă domnului Moldovei că strămutarea sătenilor din Moişa în preajma lor le-a îngustat hotarul, că mănăstirea Rîşca îi asupreşte cu boierescul peste prevederile ponturilor şi cer ca moişenii să fie duşi pe poiana Buda, unde-i loc mai larg.

Preînălţate doamne,

Jăluim măriii tale că din vechiu, din anii trecuţi, viind noi oameni streini di pisti hotar din ţara ungurească, prin toomală ce am făcut cu egumenu Calistru, ci să afla în vreme aceia la mănăstire Rîşcăi, ţinutul Sucevii, ni-am aşăzat cu lăcuinţa noastră pi moşiia numitii mănăstiri unde ni-au dat o bucată di loc din Tîrziia şî pănă în Plopii-Băii. Apoi, mai pe urmă şi viind şi alţii di pisti hotar, s-au mai dăşchis şi alt sat, tot pi ace moşii ci să numeşti Bogdăneştii, cari ni-au luoat o bucată din locul undi ni să didese noî, şi apoi cît mai rămăsăse ni-au luoat şi dumnealui Ioniţă Gane o parti pi jumătate.

Apoi, văzîndu-ne noi strîmtoriţi din toate părţili, ni-am făcut curături pi o vale Saca, tot pi ace moşiie, undi cei mai săraci din noi s-au mutat acolo şi cu casăli şi toată aşăzare lor. Apoi, acmu mai pi urmă, ci au socotit cuviinoşiia sa arhimandrit Chiril, ci să află acmu egumen la numita mănăstiri, nu putem şti, că au mutat şi pi sătenii din Moişa în stali [2] noastri într-aceli curături, di am rămas lipsît di toată hrana vieţii noastre.

Pentru cari ne rugăm măriii tale ca prin domnească carti di aice să să mute pe moişeni din spatile noastre iarăşi la urma lor vechi, la Buda, că au loc din distul acolo pintru hrana lor, ori prin domnească carti să avem noi voi

[1] Data rezoluţiei.
[2] Corect : „spatile".

https://biblioteca-digitala.ro

a ne duci di acolo încotro om pute, că alt chip nu ne mai rămîne. Şi cu boierescurili nu urmează după ponturi, ci ne asupreşti mai mult di cît pi robii mănăstirii, cînd este vreme a tot lucru verii.

Robii birnici din satul Boroaia, ţinutul Sucevii.

(Rezoluţie :)
Dumneata vel vistier să cercetezi jalba aceasta şi să îndreptezi.

(17)97 ghenar 11.

Vel paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 30.
Orig.

650

(Iaşi,) 14 ianuarie 1797

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze pricina locuitorilor strămutaţi de la Moişa pe moşia Seaca, cu egumenul de la Rîşca pentru asuprire şi să-l oblige a le da locurile de hrană făgăduite în Bogdăneşti, precum şi tot ce le-a oprit la plecare din gospodăriile lor.

Io Alexandru Ioan Calimah voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii.

Credincioşi boerii domniii meli, dumneata Ioniţă Vîrnav biv vel stolnic ı dumneata Mihalachi Rafail biv vel medelnicer, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Lăcuitorii ce-au fost şezători în satul Moişa pe moşiia mănăstirii Rîşcăi, de la acel ţinut, viind aice au dat jalobă cătră domnie mea arătînd cum că din pricina strămutării ce li s-au făcut de s-au mutat cu şedere pe moşie Saca i Tîrziia, tot a numitei mănăstiri. unde după cercetare ce s-au făcut prin dumnealor ispravnicii ţinutului ce-au fost mai înainté li s-au ales loc spre aşezare lor, fiindu-le locul strîmtu şi neavînd îndestulare de loc de hrană, li-au fugit acum cei mai mulţi din săteni, din cari a unora bir li s-au rădicat diasupră şi s-au încărcat pe la satile unde au mersu de s-au aşezat, iar unora nu li s-au rădicat birul, ce au rămas de sint tot ei însărcinaţi şi le plătesc pără acmu, atît birul cît şi parte lor de havaleli.

Şi osăbit au arătat că în vreme mutării lor li s-au pricinuit cîtăva păgubire şi dispre cuviioşie sa arhimandritu Chiril, egumenul numitii mănăstiri Rîşca, că întîi, rămîindu-le 18 mascuri, în urmă ar fi pus ţiganii mănăstirii de i-au ucis şi i-au mîncat ; al doile, că 20 casă a lor ce le avea pe moşie Moişa nu i-au îngăduit să le rădice ca să le ducă să-şi facă casăle la locul ce s-au mutat, ce li-au dat ţiganilor mănăstirii ; cum şi nişte răzlogi a gardurilor ce avea la ogrăzi şi la livezi, iarăşi nu i-au îngăduit să-i rădice, ce i-au dus în mănăstiri de i-au arsu şi ei după trebuinţile ce avea au fost siliţi de nevoi de şi-au tăet alt lemnu, atît pentru casă, cît şi pentru ogrăzi ; şi încă şi 30 pămînturi ce li-au fost făgăduit egumenul că le va da de la moşiia Bogdăneştii ca să le fii spre îndestulare hranii lor, pe urmă n-au vrut să le dea. Şi au făcut cerire ca pen-

https://biblioteca-digitala.ro

tru toaté aceste să aibă îndreptare şi punire la cale. De care pricină de jalobă, fiind aice de faţi şi arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirii, s-au făcut cercetare. Dar oamenii arătînd pe de o parte păgubirile şi strîmtoreala ce au şi pe de altă parte arătînd şi arhimandritu a sale îndreptări, ce aice neputîndu-să şti adevărul în ce chip iaste, nu s-au putut da nici o hotărîre.

Pentru aceasta dar, iată scriem dumneavoastră ca, luînd cartea domniii meli, să chemaţi pe arhimandritul Chiril de faţă şi fiind şi jăluitorii de faţă, să faciţi cercetare, întîi pentru mascurii ce arată că li s-au mîncat de către ţiganii mănăstirii, şi pentru cîţi mascuri să vor dovedi cu bună dovadă că li-au ucis ţiganii şi i-au mîncat, să le înpliniţi banii, preţul ce viţi găsi cu cale, fără a nu să face nici la o parte, nici la alta asupreală de strîmbătate ; al doile, să faciţi cercetare şi pentru aceli 20 casă ce li-ar fi oprit egumenul, cînd casile era a lor, făcuté de dînşii, cu ce cuvînt li-au oprit casile şi nu li-au dat voe să-şi rădice lemnul. Şi de să vor fi aflînd şi acmu casile întregi şi vor fi drepte a lor, să arătaţi egumenului să nu stea cu înpotrivire, ce să dea voe oamenilor ca să meargă să-şi rădice lemnul, iar de le va fi stricat egumenul sau oamenii mănăstirii, să-i puniţi la cale ca să nu rămîi oamenii păgubaşi de munca lor. Asămine şi pentru răzlogii ce arată că li-au oprit, să cercetaţi şi precum viţi socoti a fi cu cale să le faciţi îndreptare. Şi osăbit de aceste, să faciţi cercetare şi pentru aceli 30 pămînturi de loc ce li-au făgăduit numitul egumen la rădicarea lor că le va da de pi moşiia Bogdăneştii ca să le fii spre îndestulare hranii, datu-li-au aceli pămînturi sau nu li-au dat? Şi de nu le va fi dat aceli pămînturi, măcar de le va fi şi dat alt loc înpotriva acelor pămînturi, fiindcă ei nu să mulţămesc şi le cer, dumneavoastră să arătaţi egumenului ca să le dea însuşi aceli 30 pămînturi de loc să le fii de hrană, şi să mergiţi şi unul din dumneavoastră la stare locului ca să le înpărţiţi locul acela, dînd fiişticăruia pe cît viţi socoti că s-a cădea pentru hrana lui, şi din celi ce vor face, egumenul mănăstirii să-şi ia dejma obicinuită după hotărîre ponturilor, iar cu mai mult să nu-i supire a le lua...[1] căutînd dumneavoastră a-i puni la cale şi a-i odihni pentru toate ca să nu vie să mai jăluiască.

Iar pentru oamenii ce arată că au fugit, să faciţi iarăşi cercetare ca să aflaţi întru adevăr cîţi oameni li-au fugit şi unde, la ce ţinut, şi cărora dintr-acei fugiţi li s-au rădicat birul şi s-au mutat la locurile undi să află şi cărora nu li s-au rădicat birul. Şi pentru acei fugiţi ce nu li să va fi mutat birul după dînşii, fiindcă jăluitorii arată că li iaste locul strîmtu de hrană, de vor priimi oamenii strămutaţi ca să rămîi să şadă pe la locurile ce să află, după dreaptă cisla ce-şi vor faci de banii birului, să înştiinţaţi pe ispravnicii acelor ţinuturi ca să le încarci banii la cifertul viitor asupra satelor undi să află şi să vă triimită sinet că s-au încărcat, după care sinet să scădeţi pe jăluitori la viitorul cifert. Iar banii ajutorinţii, cum şi alti rămăşituri ce vor fi mai avînd asupra lor, din vreme ce s-au strămutat acele şi le vor plăti toaté înpreună cu lăcuitorii aceştiia de undi s-au strămutat.

Şi după punire la cale şi odihnire ce le viţi faci, să triimiteţi şi către domnie mea înştiinţare pentru toate pre largu, ca de vor veni ei să mai jăluiască să să ştii punire la cale ce li s-au făcut de către dumneavoastră şi să li să dea răspunsul ce li s-a cădea.

1797 ghen(arie) 14.

[1] Doc. rupt.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Pe verso :⟩

Credincioşi boerii domniii meli, dum⟨nealui⟩ Ioniţă Vîrnav biv vel stolnic i dum⟨nealui⟩ Mihalachi Rafail biv vel medelnicer. ispravnici de ţinutul Sucevii, să s⟨e⟩ dea cu sănătate.

Suceava.

Procit vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 32.
Orig., pecete aplicată.

651

⟨Iaşi,⟩ 18 ianuarie 1797

Veliţii boieri judecă plîngerea lui Crăciun Buţnariu, plecat din satul Moişa în Tîrpeşti, împotriva egumenului de la Rişca pentru că i-a oprit o curătură de fînaţ, o livadă de pomi şi nu l-a scutit de bir cum s-a angajat, şi-l dau „rămas din giudecată" pentru că s-a strămutat pe moşia altui stăpîn.

La divan, înainte noastră, s-au giudecat de faţă cuviosie sa Chiril, arhimandritu şi egumen mănăstirii Rîşca, cu Crăciun Butnariul, ce să află acum cu lăcuinţa în satul Tîrpeştii de la ţinutul Neamţului, pricina fiind că Crăciun Butnariu, prin jaloba ce au dat cătră preînălţat domnul nostru Alexandru Ioan Calimah voevod, au arătat că i-ar fi luat egumenul nişti loc de fînaţu ce ar fi avut el într-o curătură făcută de dînsul, cum şi de la alt loc din fînaţuri de unde îşi face el fîn mai înainte, piste tot ca şapte fălci şi jumătate, aşijdere şi o casă vechi ce ar fi avut tot pe moşie mănăstirii i-ar fi luat-o, cum şi o livadă cu doaî sute de perji şi zăci hultuoani, pomi tineri făr' de roadă, şi că ar fi dat egumenul şi făgăduinţă că-l va scuti de bir după ce să va muta de pe moşie mănăstirii, şi acum nici de bir îl scuteşti, cum şi de acele ci i s-ar fi luat să află păgubaş. Pentru care, au cerşut ca prin giudecată să-şi afle dreptate.

Întrebîndu-se pe cuviosie sa Chiril arhimandritul ca să-şi de cele de împotrivă răspunsuri, au arătat că atît jăluitorul acesta, cum şi alţi lăcuitori ce-au fost şezători lîngă mănăstire pe moşie Moişa, fiind necurmate pricini între mănăstire şi între dînşii, după hotărîre giudecăţii divanului, prin anafora cu poroncă domnească, s-au rădicat cu totul de pe moşia Moişa şi s-au aşăzat pe alti moşii tot a mănăstirii, mai depărtate de mănăstire (după cum pentru aceasta este ştiut). Apoi pentru cîte curături şi locuri de fînaţă au avut ei rămasă acolo pe moşie Moişa, iarăşi cu poroncă domnească (care s-au văzut de faţă), prin rînduiala dregătorilor ţinutului Sucevii s-au cercetat suma fălcilor din curături şi cu învoială li s-au dat de cătră mănăstire mai mult fînaţu din cît au avut ei, arătînd arhimandritu de faţă şi doaî scrisori din trecutul an ⟨17⟩96, însă cea dintîi din 20 a lui iulie, iscălită de un Iordachi Pleşăscu, rînduitul de ispravnici, prin care să arată că au măsurat curăturile acelor mutaţi şi s-au găsit triizăci şi cinci fălci din toate curăturile ce-au avut, iară prin cea de al doile, tot dintr-acea lună, iulie 21, iarăşi iscălită

https://biblioteca-digitala.ro

de rînduiţii de ispravnici şi de alţi marturi, să arată că piste triizăci şi cinci fălci de loc ce s-au găsit în curăturile lor, li-au dat mai mult piste această sumă şasăzeci şi doaî fălci şi giumătate, la alt loc tot pe moşie mănăstirii, aproapi unde s-au mutat ei, anumi la Plopi şi la Rusul, care s-au cuprinsu sumă piste tot noaîzăci şi şapte pol fălci. În care înpărţală de fălci mai gios dau zapis toţi lăcuitorii aceia pre care anumi îi arată înpărţala fălciilor, cum că li s-au dat mai mult fînaţu piste suma ce-au avut ei în curături şi că au rămas cu toţii odihniţi şi mulţămiţi, precum la aceasta şi urmare dovedeşti că nici unul dintr-aceia n-au mai adaos a mai faci vreo cerire sau davagelîc, fără numai acum jăluitoriul acesta, Crăciun Butnariu, a căruia curături şi cereri cercetîndu-să acum de către giudecată s-au dovedit că, în vreme cînd din poroncă s-au mutat pe toţi lăcuitorii acei ce şide lîngă mănăstire pe moşie Moişa, el nu s-au lăcuit la locul unde s-au aşăzat ceialalţi oameni, ce au rămas de s-au lăcuit în ţinutul Neamţului, în satul Tîrpeştii, pe altă moşie a altora şi într-alt ţinut.

Apoi dar, ca unul ce n-au voit a să locui înpreună cu ceialalţi tot pe moşiile mănăstirii, ce s-au dus la alte locuri de s-au lăcuit, după rînduiala şi vechiul obiceiu al pămîntului şi după dreptate, ori casă sau livadă şi loc de fînaţu de va fi avut, acele toate rămîn a stăpînului locului şi nu are putere acel strămutat la alt loc a le mai stăpîni.

Pentru aceia, cunoscîndu-să că jăluitoriul acesta nu are nici o dreptate la cerire sa, s-au dat rămas din giudecată, dîndu-să la mănăstire Rîşca de la divan şi această carte de giudecată.

1797 ghenar 18.

L⟨ascarachc⟩ R⟨oset⟩ spatar ; .....[1] ; Miluda ban.
S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 33.
Orig.

652

⟨Iaşi,⟩ 10 februarie 1797

Veliţii boieri judecă pricina lui Costachi, ginerele lui Andronic, cu Toader Stoica, pentru un loc de casă şi o prisacă la Glodeni (Vaslui), hotărînd ca Stoica să dea cite doi lei pe an şi dijma pentru stupi.

La divan, înainte noastră, s-au giudecat de faţă Costachi, ginerile lui Andronic, de la ţinutul Vasluiului, cu Toader Stoica, mazil tot de la acel ţinut, pricina fiind că Costachi zăt Andronic, prin jaloba ce au dat către preînălţat domnul nostru Alexandru Ioan Calimah voevod, au arătat că în trecuţii ani Safta Gînduliasă şi mătuşa fimii jăluitoriului ar fi dat lui Toader Stoica un loc de şi-au făcut casă pe moşia Glodenii a Gîndulesăi, cu bezmăn cîte doi lei pe an şi să-i facă şi o clacă cu plugul. Şi cît au fost Toader slab din prelej, s-au supus şi-au plătit bezmăn, iar după ce s-au chivernisit, nu

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

numai că nu să supuni să plătiască bezmănul locului, cum şi adetiul din stupi şi dintr-altile, ce încă stăpîneşti şi moşia cu cuvînt că ar fi a lui şi că zapisul ce ar fi dat la mîna Gîndulesăi, mergînd el cu înşelăciune cînd trăia Gînduliasă de l-au cerut de la dînsa ca să-l cetiască şi luîndu-l, l-ar fi rupt. Şi acum ar fi cuprins ca trii fălci de loc cu casă şi cu alte acareturi ce şi-ar fi făcut, pentru care au cerut să-şi afle dreptate sa.

Întrebîndu-să pe Toader Stoica ce are înpotrivă să răspundă, el au scos di-au arătat întîi o scrisoare din 1783 apr(ilie) 15, care el o numeşti că i-ar fi dat-o Safta Gînduliasă cu pecete ei, dar luîndu-i-să sama nu s-au putut cunoaşti nimica alta, decît hîrtiia unsă cu cernială prin care să arată că i-ar fi dat Gînduliasă un loc de casă pe moşie sa Glodenii, cu bezmăn pe an cîte un leu, dîndu-i voe să-şi facă casă cum i-ar plăce.

Apoi întrebîndu-să în ce chip au urmat el plata bezmănului pentru casă şi cîte cît au plătit la Gînduliasă, cum şi după moarte Gîndulesăi pără la vreme de cînd au pricinuit a nu mai plăti nimica, şi însuşi el, Toader Stoica, au arătat că au plătit tot cîte doi lei pe an bezmăn pentru casă.

Iată dar, arătare lor fiind tot de-o potrivă cu jaloba şi arătare jăluitorului, s-au cunoscut că zapisul nu este adevărat, nefiind urmare lui după cuprindere zapisului. Pentru aciia, de la giudecată s-au hotărît ca, pe doi ani ce s-au dovedit că n-au plătit, să aibă a plăti bezmănul pentru casă cîte doi lei.

Al doile, au mai arătat Toader Stoica un zapis din 1794 martie 17 a Alicsandrii, nora Gîndulesei şi a Ştefanii, cumnata Gîndulesăi cu copii lor, prin care să arată că au dat eli danii lui Toader Stoica un loc de prisacă pe moşie Glodenii, în margine, pentru facerile de bini ce ar fi avut de la dînsul, răspunzînd că cu danie aceasta s-ar pute el agiuta a nu da adetiul de stupi.

Înpotriva acestii danii au răspunsu Costachi, jăluitorul, că moşia nu este a fimeilor acestor care fac danie, adecă zăstre lor, ce este de pe bărbaţii lor, cărora li-au rămas copii clironomi, după cum la aceasta şi însuşi Stoica n-au tăgăduit.

Pentru aceia dar, dovedindu-să că şi danie aceasta este făr' de nici un temeiu, căci nu poate fimiia să dăruiască lucrul copiilor ce li-au rămas de la tatul lor moştenire, iarăşi s-au hotărît de către giudecată ca să rămîe danie răsuflată şi fără de nici o putere, îndatorîndu-să Toader Stoica ca să aibă a da şi dijma din stupi, după ponturile domneşti, adică din cincizăci unul, iar fiind mai puţin să de cîte una para de stupi, şi de la vreme de cînd n-au plătit şi pără acum să aibă a plăti la stăpînul locului. Însă, fiindcă aici nu s-au putut dovedi cîţi stupi au avut, pentru că jăluitoriul arăta că au fost mai mulţi şi Toader Stoica mai puţin, pentru aceasta au rămas ca, după carte domniască ce s-au scris către ispravnicii de Vasluiu, să cerceteze şi cît vor dovedi cu dreptul să facă şi împlinire, dîndu-să de la divan şi această carte de giudecată la mîna lui Costache zăt Gîndul cu ai săi, înpreună şi cu zapisăle cele răsuflate, care s-au luat de la mîna Stoicăi.

1797 fev(ruarie) 10.

. . . . . [1] spatar ; A. Miluda spatar ; Gheorghe . . . . . [1] ban.

S-au trecut în condică.

Arh. St. Buc., A.N., pach. MMDCLXXVIII, doc. 18.
Orig.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

653

17 februarie 1797

Răzeşii din Rădeşti (Tutova) dau încuviinţare copărtaşilor, boierul Panaite Docan şi căpitanul Ion Vîrgolici, să strîngă dijma de la străinii care lucrează pe moşie, din care să le dea lor a treia parte.

Adecă noi, răzeşii de moşia Rădeştii, adeverim cu acest zapis al nostru la mîna dum(isal)i cuconului Panaiti i dum(isal)i căpit(anului) Ion Vîrgolici, precum să s(e) ştie că, fiind dumnealor răzeşi cu noi în moşia Rădeştii, într-acest hotar şi dumnealor nu au nici o lucrare pe moşie, iar noi ne hrănim cu toată lucrare casălor noastre. Şi pentru că dumnealor nu au nici o hrană pe moşie, le-am dat acest zapis ca să dijmuiască pi cii striini, care n-au moşii, din toati după obicii şi din toate dijmurile să ne de şi noaî a treia parte, iar dumnealor să ia doî părţi.

Şi pentru mai adevărată credinţă am iscălit.

1797 fev(ruarie) 17.

Eu Gheorghii Porumbul ; eu Neculai Areon ; eu monah Nechifor Boza ; eu Andronachi Patrechi ; eu Ilii Acsînte ; eu Neculai zet Măriuţa ; eu Costandachi Acsînte ; eu erei Ilii ot Rădeşti ; eu Ion Boza ; eu Costandin Porumbu ; eu Prechinica.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DCXVIII, doc. 19.
Orig.

654

20 februarie 1797

Ispravnicii de Suceava cercetează jalba dată domnitorului de către locuitorii mutaţi din satul Moişa, împotriva asuprirlor din partea egumenului de la Rişca şi constată că nu au dreptate, deoarece mănăstirea le-a dat loc de hrană suficient.

De la isprăvniciea ţinutului Sucevii.

Lăcuitorii ci mai înainte au fost şăzători în satul Moişa şi acum din luminată poronca gospod s-au mutat pe moşîea Saca, a sfintii mănăstiri Rîşca, prin jaloba ci au dat cătră măriea sa vodă au arătat precum la mutare lor din Moişa pe Saca, rămîindu-li 20 casă a lor pe Moişa, li-au dat ţîganilor mănăstirii (cuvioşiea sa chir Chiril, arhimandrit şi egumen Rîşcăi) ; cum şi 18 mascuri ci li-au rămas, iarăşi cuvioşiea sa au pus ţîganii de i-au ucis şi i-au mîncat ; asămine şi nişte răzlogi ci li-au rămas tot acolo, tot cuvioşiea sa i-au dat ţîganilor ; cum şi 30 pămînturi de la Bogdăneştii ci li didesi la mutari lor pentru să-şi facă celi trebuincioase pentru hrana lor, li-au oprit şi că puindu-i în spatili altor lăcuitori din Boroaea, fiind strîmt, cei mai mulţi dintre dînşii au fugit şi ei au rămas însărcinaţi cu birul lor şi că acum, fiindu-li acolo

https://biblioteca-digitala.ro

strîmt, nu pot de a să statornici, ci să-i mute iarăşi la urma vechi, la Buda. Şi pentru toate jalobili lor ni-au adus luminată carti gospod poroncitoari să cercetăm şi, după cum om găsi cu dreptu, pentru toate să-i odihnim.

După luminată carte gospod ce ni-au adus, am chemat faţi pe cuviosiea sa arhimandrit, undi fiind şi jăluitorii, am cetit luminata carte, cum şi jaloba pomeniţilor jăluitori şi, intrînd în cercetari, am întrebat pe pîrîtul egumen ci răspuns dă împotriva celor de mai sus pomenite.

Şi întîi, pentru oasă au dat acest răspuns, precum după ci, din poronca gospod, pe lăcuitori dumnealor ispravnicii de la ace vremi i-au rădicat de lîngă mănăstiri şi i-au aşăzat la Saca prin zapcilîc ci li-au făcut cu carăli lor şi cu cară din Boroaea, toate casili acestora ci acum să află birnici în Saca li-au cărat, numai a lăcuitorilor ci au fugit pre alti ţînuturi i pre la alti sate au rămas şi, după obiceiul pămîntului, ca un stăpîn moşiei, li-au luat. Al doile, şi pentru mascurii ci au jăluit că cu poronca cuviosîi sali au pus de li-au ucis şi i-au mîncat ţiganii, au arătat că nici o ştiinţă nu ari. Al triile, pentru răzlogii ci au jăluit că iarăşi cuviosîea sa i-au dat ţiganilor, iarăşi au arătat precum nici că din răzlogii lor n-au luat (afară de răzlogii fugarilor), ci fiind răzlogii lîngă drumuri lepădaţi şi trecînd oamini la pădure, ci ei au avut trebuinţă de a-şi faci focuri, nefiind păziţi de nimini, au arsu. Al patrule, pentru 30 pămînturi ci jăluesc că li-au oprit iarăşi au dat răspuns că nu i-au oprit, ci şăd şi astăzi. după cum de cătră cuviosîea sa s-au fost dat.

Dar neîncredinţîndu-ni noi numai din arătărili şi a o parti şi alta, am mers la faţa locului şi toate îndreptările pîrîtului cercetînd, s-au găsit adiverate, atîta numai din 18 mascuri ci au jăluit că li s-ar fi ucis au dovedit că unu mascur l-au ucis ţiganii, însă nu după arătare lor, ci din ţarină şi cu toate că nu era vinovaţi ţiganii a-l plăti, fiind ucis pentru stricăciune ce au făcut, dar pentru (ca) să s(e) mulţămească jăluitorii, am îndatorit pe acei oari i-au ucis mascurul di l-au plătit. Asămine şi pentru pămînturi, am dovedit că au rămas nelucrate din neputinţa lor, că nu pute să dovidească cu lucrul alte locuri ci li ave date de mănăstire, iar nu că li-au oprit pîrîtul. Iar pentru că au jăluit ei că i-au mutat piste alţi lăcuitori din Boroaea, nu aşă am putut dovedi, ci într-alt chip, că pe dînşii, după ci i-au dus la Saca, o samă dintri dînşii şi-au şi făcut casă acolo, iar o samă, avînd neamuri în Boroaea, s-au cerut să rămîi pe lîngă neamurile lor pără cînd îşi vor găti casili. Şi aşă rămîind acolo pentru 2 sau 3 săptămîni pără îşi vor găti casili, au început unii dintr-înşii a-şi faci casi prin curăturile lăcuitorilor din Boroaea şi n-au adaos a să mai duci la poiana Saca, pără ci şi sătenii din Boroaea au început a jălui că sînt supt stricăciuni din pricina că aceşti oamini rămîn a să statornici pintre dînşii. Şi ei văzînd că cu ace aşazari ci voescu ei a faci întri Boroaea supără mănăstire, au început a striga ca să aibă voi a să aşăza în Boroaea piste ceialanţi lăcuitori.

Drept aceia am mers însuşi noi, atît în poiana Saca di am văzut stare locului, cît şi acolo undi voescu ei a să statornici şi, după cercetare ce am făcut, am cunoscut scopusul lor ci fel iaste, nu pentru că voescu a faci sat acolo unde voinţa lor iaste, ci pentru oa să însoţască şi pe bonoeni la pîră asupra mănăstirii că li iaste strîmt şi să li dei mănăstire poiana Buda (unde, dacă aceştiea să vor muta, trebui să rămîi mănăstiri în mai mari supărari decît în vreme ci ei şăde în Moişa). Aciasta am înţăles-o din pricina că în poiana Saca este loc de a să aşăza ş-a trăi 50 de gospodari, necum 20 cîţi acum sînt, fiind loc ca 40 fălci şi mai bini, iar în locul undi voea ei a să aşeza, în mijlocu Boroai, nu poate fi mai mult loc decît 3 sau 4 fălci loc.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, văzînd noi stricăciune ci să poate pricinui boroenilor şi mai ales neodihna lor, i-am îndatorit şi pe acei cari era rămaşi în Boroaea ca să margă în Saca şi să-şi facă casă undi sînt şi aceilanţi [1]. Dar pentru arături şi fînaţi (li s-)au dat de mănăstiri şi mai mult decît asti sate, încît li iaste de prisos.

Şi pentru să să ştii hotărîre aceştii pricini am dat această mărturii cuviosăi sali chir Chiril, arhimandrit şi egumen Rîşcăi.

1797 fev(ruarie) 20.

Ioan Vîrnav stolnic ; Mihalachi Rafail medelnicer (greceşte).

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 35.
Orig.

655

(Iaşi,) 4 martie 1797

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de la Neamţ, să cerceteze plîngerea egumenului de la Bistriţa impotriva locuitorilor din Săvineşti care refuză a-i lucra zile de boieresc, motivînd că le fac stăpînului satului Roznov, unde sînt legaţi cu birul.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovei. Cinstiţi credincioşi boerii domniii meli, dum(neata) Grigorii Ghica biv vel spatar i dum(neata) Alexandru Beldiman biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Niamţului, sănătate !

Rugătoriul nostru Zaharia, egumenul de la mănăstire Bistriţa, prin jaloba ce-au dat către domnie mea au arătat cum că la ţinutul acela ari mănăstire un sat, anume Săvineştii ci iaste pe patru silişti de moşii, oari lăcuitori ai satului, fiindcă să află legaţi la dare birului cu satul Roznovu, nu să supun a lucra zilile hotărîte prin ponturi la mănăstiri, găsind pricină că ei sînt supăraţi a lucra stăpînului moşiei unde sînt legaţi cu birul lor, cu cari nesupunire a lor pricinuesc mare păgubire mănăstirii ; şi au făcut rugămintea ca să aibă punire la cale spre a lucra la mănăstiri 12 zile pe an. după ponturi, ca nişte lăcuitori ce sint şezători pe moşia mănăstirii, şi să li să deosăbască şi birul de către satul Roznov, după cum mai pre largu veţi înţălegi dumneavoastră pricina din răvaşul de jalobă ce vi s-au trimis.

Deci, cît pentru cerire ce au făcut ca să s(e) deosăbască birul oamenilor de Săvineşti de către oamenii din satul Roznovul, fiindcă Săvineştii să află din vechi aşezaţi la dare birului cu Roznovu, nu sint de la aşezare ce s-au

[1] La 14 februarie acelaşi an, locuitorii din Boroaea dau următorul zapis : „Adică eu vornicu şi cu toţi sătenii din satul Boroaea, dat-am adivărat şi încredinţat zapisul nostru la cinstita isprăvnicie precum să să ştii că pentru cîţiva săteni din moişăni care venise şi să aşăzase pintri noi, pe cari nici într-un chip nu putem de a-i suferi să şadă între noi, ci am făcut ceriri ca să-i rădici să-l aşăzi în Saca, undi sint şi ceialanţi aşăzaţi, iar bordeili ci au apucat a-şi faci ne îndatorim ca noi satul Boroaea să li rădicăm şi să li ducim să li facim pe Saca, cu toate celi trebuincioasă ali lor. După a noastră ceriri, fiind şi ei faţi înainte isprăvnicii, s-au priimit. Şi pentru mai bună încredinţare am pus numili şi degitili.

1797 fev(ruarie) 14.

Eu Grigoraş vornicu ; eu Ion Bărariul ; eu Mihăilă Posmoşanu şi tot satul". (Ibidem, doc. 34, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

făcut acmu mai de curînd în trecuţii ani legaţi cu birul înpreună cu Roznovul, pentru aceia a li să deosăbi acmu birul nu să poate, ci birul şi havalelile lor le vor da tot înpreună cu sătenii din Roznov, după cum li-au dat şi pără acmu. Dar că s-ar fi supărînd ca să-şi lucrezi zilile după ponturi la stăpînul moşiei Roznovului, unde să află legaţi cu birul, aceasta nu să poate, fiind înpotriva hotărîrii ponturilor, ci ei, de vreme ce să află cu şidere pe moşia mănăstirii, mănăstirii au să şi lucreze zilele hotărîte, iar nu stăpînului moşiei unde îşi dau birul.

Pentru aceasta dar, să scrii dumneavoastră ca să cercetaţi şi, de vor fi stînd cu înpotrivire sătenii din Săvineşti ce sînt şezători pe moşia numitii mănăstiri a nu lucra zilile după ponturi, precum au arătat numitul egumen, să le daţi poroncă sătenilor din Săvineşti şi să-i faceţi să înţeleagă că stăpînului moşiei unde şed au să lucrezi 12 zile pe an, iar nu altora. Şi să-i supuneţi ca numaidecît să lucrezi zilele hotărîte prin ponturi mănăstirii, la rînduitile vremi la orice lucru ar avea trebuinţă. Iar de veţi afla că au cu adevărat vreo supărare ca să lucrezi şi stăpînului moşiei Roznov cu pricina că sînt legaţi cu birul la acel sat, să ziceţi vechilului ce va fi la moşia Roznov şi să-l faceţi să înţăliagă că pe oamenii aceştia ce sînt şezători pe altă moşie streină, nu are să-i supere cu lucrul boerescului întru nimică. Şi de veţi vedea că tot umblă supărîndu-i cu ceva, nici într-un chip să nu-l îngăduiţi, ce să lucrezi numai stăpînului moşiei unde şed, ca să nu să păgubască mănăstire de folosul ce să cadi a-l avea de la oamenii ce sînt şezători pe moşie sa, odihnind pe mănăstiri la pricina aceasta ca să nu ne supere mai mult cu jalobe.

1797 mart 4.

⟨Pe verso :⟩ Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele dum⟨nealui⟩ Grigorii Ghica biv vel spatar i dum⟨nealui⟩ Alexandru Beldiman biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Niamţului, să s⟨e⟩ dea cu sănătate.

Niamţul.

Procit vel vist⟨ier⟩.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach. VIII, doc. 3.
Orig., pecete aplicată.

656

4 aprilie 1797

Isprăvnicia Sucevei împuterniceşte pe vechilii mănăstirii Slatina la moşia Bistriţa să oblige pe locuitori la lucrul boierescului, sau să dea cîte doi lei, şi să strîngă dijma.

De la isprăvniciia ţinutului Sucevii.

S-au dat volnicie vechililor mănăstirii Slatina pre care îi va orîndui la Bistriţa, ca să aibă puteri a strîngi tot venitul de pe moşii de a zăce după ponturile gospod, cum şi după scrisori domneşti ce sînt la mănăstiri, înplinind de la fiişticari gospodar 12 zili adet, ori doi lei, din sămănături, din fineaţă, din heresteie şi din tot feliul de chereste, să aibă a lua a zăce. Cum şi pentru mutări, după tocmala ce vor faci cu mănăstire sau după cum plătesc şi alte sate ale mănăstirii, să împlinească şi de la dînşii. Şi nimine să n-aibă voie a faci şi tinde orice fel de măgere sau a păscui văi cu peşti, fără de ştire vechililor mănăstirii ; cum şi pentru arături i fînaţă, să aibă voie a împărţi întocma după

https://biblioteca-digitala.ro

stare fieştecăruia, neîngăduind pe unii a ţîne mai mult şi pe alţii a faci neguţitorie cu locul mănăstirii, bei [1] curături.

Iar cari să va arăta cu înpotrivire şi nesupunire vor fi aduşi aice la isprăvnicie şi să vor pedepsi.

(17)97 aprili 4.

Mih(alachi) Raf(ail) medelnicer (grec).

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 34.
Copie.

657

12 aprilie 1797

Ispravnicii de Suceava poruncesc lui Constantin Chişcă să meargă la Rişca, pentru a da locuitorilor de pe moşia Seaca pămînturile pe care le cer ei in Bogdăneşti, aducind acolo şi pe cei rămaşi in Boroaia.

Suciava.

Dumneata, Costandin Chişcă, sănătate !

Fiind pricină între lăcuitorii din satul Moişa cu sfinţia sa părintili chir Chiril, arhimandrit şi egumenu Rîşcăi, pentru nişti pămînt de arături ci li iaste trebuincios, ţî să scrii să mergi la faţa locului şi, după cum a fi drept, pămînturili ci li-au arat în anu trecut să li dai lăcuitorilor ca să li are şi să facă sămănăturili trebuincioase, sau să-i învoieşti să ei de la părintili Chiril nişti pămînturi ci sînt în Bogdăneşti şi să rămîi ogoarăli ci li-au avut în anu trecut ale mănăstirii. Iar dacă moişănii într-acest chip nu vor priimi, apoi îşi vor faci arăturili trebuincioasă tot undi li-au făcut şi anu trecut. Şi mai întîi de a le împărţi arăturili lor, pe toţi moişănii ce vor fi rămaşi în satu Boroaea să-i rădici cu casă cu tot cu altili ci vor ave, dîndu-li ajutori cu cară din Boroaea şi să-i duceţi în poiana Saca, unde li s-au hotărît să să aşăzi să a [2] statoriniceşti. ca să nu mai rămîi nici unul răzleţi. Dar pentru cîte locuri să vor dovedi din arături că au fost ali celor ci au fugit din sat, cum şi casă sau pari i răzlogi, vor rămîne ali mănăstirii, după cuprindire ponturilor gospod.

În scurt, această slujbă cu odihna mănăstirii şi a lăcuitorilor o cerem de la dumneata.

1797 april 12.

Şi păr' nu-i vei statornici la toate. atît cu casăle cît şi cu pămînturile, să nu te clinteşti de acolo [3].

Ioan Vîrnav stolnic ; Mihalachi Rafail medelnicer [4].

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 36.
Orig.

---

[1] Corect : bez.
[2] Corect : să-i.
[3] „Şi păr' nu-i vei..." adăogire.
[4] La 15 aprilie, acelaşi an, Constantin Chişcă arată cum şi-a îndeplinit însărcinarea : „Din porunca cinstitei isprăvnicii a ţinutului Sucevii, fiind rînduit eu a mergi la satul Boroae, unde era aşezaţi oamenii din Moişe care din porunca gospod s-au mutat de lîngă mănăstire, şi i-am rădicat din Boroae pe toţi şi i-am aşezat la poiana Saca, după porunca gospod şi li s-au dat şi loc de arat din destul de cătră sfînta mănăstire, la secături într-acest an şi apoi de la anul

https://biblioteca-digitala.ro

18 aprilie 1797

Locuitorii strămutaţi din satul Moişa pe moşia Seaca dau zapis egumenului de la Rîşca pentru împăcare, declarînd că sînt mulţumiţi cu pămînturile ce li s-au dat şi se angajează a sluji mănăstirii după cuprinsul ponturilor.

Copie după zapisul moişenilor.

Adecă noi, toţi lăcuitorii du pe moşiia Saca, care mai înainte eream şăzători în Moişa, făcut-am adevărată şi încredinţată scrisoarea noastră la cinstita mîna sfinţii sale părintelui chir Chiril, arhimandrit şi egumen sfintei mănăstiri Rîşcăi, şi a tot soborul sfintei mănăstiri, precum să să ştie că, după multe supărări ce am făcut sfintei mănăstiri cu judecăţile pentru locuri de arat şi de cosit şi după judecăţile ce am avut, hotărîtu-ni-s-au de la toate judecăţile ca să ne aşezăm pe moşiia Saca în poiană şi pentru curăturile ce am avea îngrădite să ne dei alte locuri sfînta mănăstire, care ni le-au şi dat.

Acum mai la urmă, cunoscîndu-ne greşelile şi asupriri ce am făcut sfintei mănăstiri, ne-am învoit cu sfinţiia sa părintele Chiril egumenu şi cu tot soborul de ne-au dat într-acest an săcăturile de la Misail pentru a ne face arăturile trebuincioasă, cum şi fînaţăle iarăşi să ni le lasi în Plochi, du(pă) cum am avut în anu trecut. Şi fiindcă în anu trecut s-au fost dat de către sfînta mănăstire la o samă dintre noi şi în dealu Rîsului[1] şi au fugit dintre sătenii noştri, a cărora fînaţi le-au rămas în Plochi ne-am învoit şi pentru aceasta, ca fînaţile fugarilor ce le-au rămas în Plochi să ni le dei noî şi în Rîsul să nu avem amestec. Şi aşa milostivindu-să sfinţiia sa asupra noastră, ne-au înplinit toate cererile.

După aceste toate, am căzut cu multă rugăminte ca să ne iarte de toate greşelele şi noi vom fi următori a sluji la ce sfînta mănăstire ne-ar porunci, întocma după cuprinderea ponturilor gospod.

Dar de acum înainte mai sculîndu-ne noi cu vreo pîră asupra sfintei mănăstiri ori pentru arături, sau pentru curături, sau pentru fînaţi, sau pentru imaş, sau pentru zile de lucru, sau pentru dijmă, sau a mai cere loc de aşezare afară de poiana Saca, unde acum ne-am mutat, să nu ni să ţie în samă nici la o judecată, ci să fim pedepsiţi şi să purtăm şi toată cheltuiala sfintei mănăstiri ce s-ar face după pîrele noastre. Încă pe lîngă aceste toate să fim supt blestemul sfintei mănăstiri, a sfinţii sale părintelui Chiril şi a tot soborul.

Şi pentru mai adevărată credinţă am pus toţi degetile.

1797 apr(ilie) 18.

Eu Vasile Gorban ; eu Vasile (S)cutelnicu ; eu Grigoraş Curcă ; eu Grigori Butnaru ; eu Gheorghe Curcă ; eu Iacov Butnaru : eu Ion Scutelnicu ; eu Maftei Butnaru ; eu Toader Butnaru ; eu Filimon Văcar ; eu Luca Văcar ; eu Ion

---

să-şi e în stăpînire ogoarăle din Petrileşti ce li s-au dat de către mănăstire a le ave de-a pururе pentru a lor hrană, iară secăturile să rămîe a mănăstirii, precum prin judecată după porunca gospod s-au hotărît. Şi aşa mulţămindu-se amîndoaî părţile, şi mănăstire şi ei, am dat această însemnare la mănăstiri, di încredinţare, de mine iscălită" (Ibidem, doc. 37, orig.).

[1] Corect : Rusului.

https://biblioteca-digitala.ro

Blaga vornic ; eu Ştefan Sampson ; eu Sandu Safconu ⟨?⟩ ; eu Ştefan Budeanu ; eu Ioniţă Cojocaru.

Fiind eu rînduit de către dumnealor boerii ispravnici, dumnealui stolnic Ioniţă Vîrnav şi dumnealui medelnicer Mihalache Rafail, ca să le înpart locu de arături şi mergînd şi înpărţindu-le arături cît au cerut şi le-au trebuit, au dat şi acest zapis sfîntei mănăstiri dupe aşezarea ce au făcut şi au rămas cu totul mulţămiţi. Şi pentru ⟨ca⟩ să să ştie am iscălit şi eu.

1797 apr⟨ilie⟩ 18.

Iordache Pleşăscu.

De la isprăvniciia ţinutului Sucevii.

Viind şi nainte noastră lăcuitorii din Saca şi arătînd că sînt mulţămiţi cum să arată prin zapis şi nu mai au nimica cu mănăstirea de acum înainte, pentru aceia, s-au încredinţat şi de către noi.

⟨17⟩97 apr⟨ilie⟩ 20.

Ioniţă Vîrnav stolnic ; Mihalachi Rafail medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. IV, doc. 38.
Copie.

659

⟨Iaşi,⟩ 19 aprilie 1797

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicului de la ţinutul Codru să oblige pe locuitorii de pe moşia Bubuleşti să respecte zapisul dat pitarului Dinu sau să lucreze şase zile de boieresc după ponturi, fiind aşezaţi la margine.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovii.

† Boieriul domniii mele, Zahariia biv căpitan za. doroban⟨ţ⟩i, ispravnic de ţinutul Codrului, sănătate !

Pitar Dinul, prin jaloba ce au dat către domniia mea, au arătat cum că avînd cumpărată o moşie cu anul, anume Bubuleştii, de la ţinutul acela, oamenii ce sînt şăzători pe numita moşie nu să supun a-i lucra zilele şi a-i da adetul după tocmeala prin zapis ce are făcută cu dînşii, din care nesupunere a lor i să pricinuieşte multă păgubire, şi au făcut rugăminte ca să aibă punere la cale spre a nu să păgubi de venit şi folosul ce să cade a-l avea dupa moşiia sa.

Deci să scrie dumi⟨tale⟩, venindu de faţă vechilul pitarului Dinu şi aducînd şi pe vornicel cu cîţiva săteni din fruntaşi, să faci cercetare cu amărunt pentru tocmeala ce arată că are făcută cu dînşii prin zapis, şi de vor fi stînd înpotrivitori cu adevărat a nu urma tocmelii, să-i faci prin cuvînt să înţeleagă şi să-i supui ca numaidecît să urmeze zapisului de tocmeală, atît la lucru, cît şi la alt adet al moşiii. Iar cînd vei vedea că nu primesc nici într-un chip a urma zapisului de tocmeală, atunci după hotărîrea ponturilor ce este ca lăcuitorii ce vor fi şăzători pe moşiile de la margini să lucreze 6 zile într-un an, în trei vremi, adecă doă zile de primăvară, doă zile de vară şi doă zile de

https://biblioteca-digitala.ro

toamnă, la ori ce lucru ar avea trebuinţă stăpînu moşii, dum⟨neata⟩ să-i supui ca să urmeze după ponturi, lucrînd zilele hotărîte, să nu i se pricinuiască păgubire.

Şi fiindcă pentru această pricină pitar Dinu au mai dat şi alte jalobi mai înainte şi arată că nici o punere la cale nu i s-au făcut, dum⟨neata⟩ caută şi, urmînd precum mai sus îţi scriem, îl puni la cale şi-l odihneşti la jaloba sa ca să nu ne mai supere cu altă jalobă.

1797 apr⟨ilie⟩ 19.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CXLII, doc. 56.
Orig.

660

30 aprilie 1797

Ispravnicii ţinutului Suceava dau carte de judecată în pricina locuitorilor satelor Pîrîu Pîntei şi Stejaru cu mănăstirea Slatina care nu vrea să le mai lase muntele Grinţieşul în folosinţă.

De la isprăvniciea ţînutului Sucevii.

Lăcuitorii din doaî cotunuri de la munti, anumi Pîrău Pîntii i Stejarul, aducîndu-n⟨i⟩ luminată carte gospod întru cari ni să scrii că, după jaloba ci au dat aceşti lăcuitori, să cercetăm pentru un munte Grenţieşul a mănestirii Slatina ci ei şi părinţii şi moşii lor l-ar fi ţînut în cumpărătură cu anu de la mănăstire, pe cari munte ar fi făcut şi curături[1] atît ei, cît şi părinţii i moşii lor, şi tot ei l-au stăpînit plătind adetiul la mănăstire Slatinii, iar acum într-acest an li s-ar fi luat de cătră părintili arhimandritu mănăstirii Slatinii şi s-ar fi dat altora.

Deci, de faţi fiind sfinţiea sa chir Chiril arhimandritul şi lăcuitorii de la mai sus-numitili cătuni, am făcut cercetari şi am aflat cu adevărat că acel munti de dînşii s-au ţînut, pe care au păscut vitili şi au făcut fîn, iar curături după arătare lor nu au făcut, ci aceli poeni sint din vechi făcuti de ţîganii

---

[1] În legătură cu locurile defrişate de către oamenii din Pîrîul Pîntei, dăm şi următorul document, din aceeaşi vreme :

„Cu fiiască evlavie ne închinăm sfinţi⟨te⟩ părinte arhimandrit.

Aceşti oamini, anume Toader sin Ioniţă Tărîţă şi Dumitru Tărîţă din Pîrîu Puntii, de la ocolul Muntelui, au jăluit că avînd curături pe moşiia mănăstirii Niamţului le-au fost luat de la dînşii curăturile şi ar fi rămas fără fîn, arătîndu-i ca Rişca, mănăstirea, să le de fînaţ, în vreme ce şade pe moşie mănăstirii Rişcăi. Dar fiindcă arată aceşti oamini că sînt mulţi oamini de pe moşie mănăstirii Neamţului cari au curături pe moşiia Rişcăi şi au făcut ceriri că după cum îi scot pi dînşii, să fie scoşi şi aciiia, deci nu lipsim a scrie sf⟨inţii tale⟩ ca să li di fînaţăle nemţănilor ce au pă moşie Rîşcăi, să nu rămîi oaminii fără fîn, căci apoi s-a lua fîn gata de la mănăstiri Rişca şi s-a da lor, fiind birnici gospod. Şi sînt al sf⟨inţii tale⟩ fiiu suf⟨letesc⟩,

Theodor . . . . . Iun⟨ie⟩ 28.

Cinstit sfînt părintelui chir Chiril arhimandrit şi igumen sfintei mănăstiri Rîşcăi, cu fiiască evlavie" (Ibidem, M-rea Rîşca, pach. VI, doc. 64, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstirii, cînd într-o vreme au fost trîitori acolo. Iar că s-au luat într-acest an de la stăpînire lor, au fost aciasta pricina, că lăcuitorii din satul Borca, moşîea mănăstirii, fiind strîmtoriţi de loc pentru hrana lor şi fiind acel munti tot un hotar cu Borca, au cerşut protimisis ca să ţîi ei acel loc, ca nişti lăcuitori tot di pi o moşîi.

Deci, fiindcă jăluitorii din Pîrău Pîntii i Stejarul nu sint lăcuitori pe moşîea Slatinii, am găsit cu cali ca să ţîi lăcuitorii din satul Borca acel loc, fiindcă şăd pe moşîea mănăstirii, iar prisosindu-li lor din cît le va fi trebuinţă, atunce vor cumpăra şi ei cu preţul ci să vor pute învoi. Şi după cercetare şi hotărîre ci am făcut, am dat această carti de giudecată sfinţîi sali părintelui chir Chiril arhimandrit şi egumenu sfintii mănăstiri Slatina.

1797 ap⟨rilie⟩ 30.

Ioniţă V⟨îrnav⟩ stolnic ; Mih⟨alache⟩ Raf⟨ail⟩ medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 35.
Orig.

661

25 mai 1797

Ispravnicul de Vaslui porunceşte lui Ioan Gliga şl Vasile Rugină să oblige pe locuitorii de pe moşiile Bătrîneşti şi Glodeni, ale jitnicerului Manole, să lucreze douăsprezece zile de boieresc, după hotărîrea ponturilor.

Ioan Gliga i Vasili Rugină. Dumnealui jicn⟨icer⟩ Manoli au făcut arătari aice la isprăvnicii că oamenii ce să află şezători pe parte dumnealui de moşii Bătrîneştii i pe Glodeni nu s-ar fi supuind ca să lucrezi celi doosprăzăci zile după hotărîrea ponturilor gospod şi li s-au triimes de la is⟨prăvnicie⟩ poroncă, ca după ponturile gospod să aibă a să supuni sau, de au a răspunde, să vii faţi.

Carii viind aice la isprăv⟨nicie⟩, atît acei de pe Bătrîneşti oameni, cît şi cei de pe Glodeni, şi faţi fiind şi dumnealui jicn⟨icer⟩ Manoli, făcîndu-le întrebari cu ce cuvînt nu lucriazi, ei au arătat că nu ar fi şezind pe moşie dumnealui jicn⟨icer⟩, ce pe a lor. Şi după dovezile ce au arătat jicn⟨icerul⟩ Manole, s-au cunoscut a lor arătări a fi cu totul neadivărati şi li s-au poroncit ca după ponturi să aibă a lucra.

Pentru cari iată că vi să scrii, cînd şi de acum veţi vide că nu să supun, pe acei ce vor fi şezători pe driaptă moşie dumnealui jicn⟨icer⟩ Manole, să-i zapciiţi şi să lucreze acele doosprăzăci zile după hotărîre ponturilor.

⟨17⟩97 mai 25.

Costantin ⟨?⟩ stolnic.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. III, doc. 38.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

12 iulie 1797

Ispravnicii ţinutului Suceava împuternicesc pe un mazil să meargă la satul Moişa spre a restitui locuitorilor curăturile de fînaţ şi păşunile care le fuseseră luate în mod ilegal de către egumenul mănăstirii Rîşca.

De la isprăvnicie ţinutului Sucevii.

De vreme ce egumenul de la mănăstirea Rîşca pe lăcuitorii ţărani de la satul Moişa, după cum au arătat ei aicea, i-au scos din fînaţile lor vechi i deschisături den codru făcute ce-au avutu, lăsîndu-i să n-aibă unde-şi faci fîn pentru trebuinţa bucatilor lor, să dă volnicie acestui mazil să margă acolo la satul Moişa şi să ia de la mănăstiré fînaţile şi dischisăturile acele să le dei oamenilor înapoi să-şi facă fînu, plătindu venitu mănăstirii dupe obiceiu ce-au avut ; însă numai pe cît le va fi trebuinţa fieşticărue să li să dei, iar de nigustorie fînu n-au voi a faci.

Deosăbitu, jăluindu-să cum că egumen al numitei mănăstiri ar fi vîndutu nişte mutări la alţi lăcuitori pe imaşul satului lor, tocma pe lîngă casă, unde n-au mai fost altă⟨dată⟩ date, înpresurîndu-i şi strîmtorindu-i cu totul de nu i-au rămas loc să păşuneză cîte o vacă cu lapte ce au şi viţei, pentru aceia, să dă volnicie mazilului ca şi mutările acele să le strîce şi să rădice bucatile ci sînt strînsă a altora de să pasc pe imaşul satului lor.

Şi în scurtu să stei mazilul zapciu acolo pănă ce vor cosi oamenii erbile cele pentru trebuinţa lor şi apoi să vie.

⟨17⟩97 iulie 12.

Ioan Vîrnav stolnic ; Mihalachi Rafail medelnicer.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 40.
Orig.

663

⟨Iaşi,⟩ 22 iulie 1797

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să scoată pe oamenii ce-au locuit la Moişa de pe curăturile rămase mănăstirii Rîşca, plătindu-li-se finul cosit ; egumenul să nu facă „mutări" de oi pe imaşul satului, iar moişenii aduşi la Seaca să fie obligaţi a-şi face case.

Suret după carte gospod ce s-au scris de la măriia sa Alecsandru Ioan Calimah voevod către dumneallor ispravnici de ţînutul Sucevii, după înştiinţarea ce s-au triimis către visterie pentru lăcuitorii din satul Moişa, ce din porunca măriii sale s-au mutat cu şederea pe moşia Saca i Tîrziia.

https://biblioteca-digitala.ro

S-au văzut de către domniia mea celi ce scrieţi prin înştiinţarea ce aţi triimis dumneavoastră către visterie pentru oamenii din satul Moişa a mănăstirii Rîşcăi, ce sînt mutaţi din porunca domniii mele la moşiia Saca, tot a numitei mănăstiri, de la acel ţinut, cum şi volniciia iscălită de dumneavoastră prin care aţi dat voe oamenilor de la Saca ca să meargă să cosască iarbă du pe locuri de lîngă mănăstire, unde cosa mai înainte cînd şede pe moşia Moişa, rînduind şi mazîl zapciu ca să stea împreună cu dînşii pără vor cosi iarbi cele pentru trebuinţa lor. Însă s-au văzut şi cum dumneavoastră, fără a nu face nici o cercetare, aţi putut da voe oamenilor să cosască curăturile şi alte locuri de fînaţi ce s-au hotărît dupe mutarea lor ca să rămîie a mănăstirii.

Căci pricinile ce au avut moişenii cu mănăstirea de doi ani şi mai bine încoace sînt ştiute, că dupe jalobile cele multe ce au dat şi oamenii şi egumenul mănăstirii s-au făcut cercetare şi de către ispravnicii ţinutului şi de către divan în cîteva rînduri, cum şi de către însuşi domniia mea, de faţă fiind şi egumenu şi oamenii, şi mai pe urmă s-au rînduit de au cercetat pricina şi de către visterie. Şi, după toate cercetările şi judecăţile ce au avut, pentru ca să să sfîrşască pricinile şi să rămîe şi mănăstirea în odihnă şi ei, s-au hotărît de către domniia me ca să să ridice pe oameni de la Moişa şi să să aşaze cu şederea pe moşiia Saca i Tîrziia, unde de către dumneavoastră ispravnici li s-au ales loc pentru aşezarea lor, de pe care hotărîre s-au triimis şi poruncă de către domniia me către dumnealor ispravnicii ţinutului de i-au rădicat de lîngă mănăstire şi i-au aşezat pe moşiia Saca, dîndu-li-să de către mănăstire şi locuri din destul pentru hrana lor şi prin izvod anume încredinţat şi cu iscăliturile ispravnicilor, cum şi prin alte osăbite cărţi, dupe cercetările ce s-au făcut de către ispravnici. Şi încă mai pe urmă au fost triimis şi un diiac din visterie de au făcut cercetare la starea locului şi au adus şi înştiinţare că la moşiia Saca i Tîrziia, unde i-au aşezat, au loc bun spre aşezare şi statorniciia lor, avînd şi imaş de vite, cum şi pentru facerea ţarinilor şi a fînaţului, încă au dat locuri dindestul de către mănăstire. Şi după aceia, mai în urmă, au dat ei zapis la mănăstire că toată făgăduinţăle ce au avut de la egumenu mănăstirii li s-au împlinit şi au rămas cu toţi mulţămiţi şi odihniţi de către mănăstire şi niciodată pricină să nu mai aibă, încredinţat fiind zapisul lor şi de către ispravnici.

Apoi, de au venit oameni la dumneavoastră şi au făcut vreo cerere, trebuia să întraţi în cercetare şi să fie chemat pe egumenul mănăstirii de faţă şi să-i fi cerut ca să vă arete adeverinţele şi întăriturile ce are asupra pricinii aceştiia şi, după ce veţi fi pliroforisit de hotărîrea şi punerea la cale ce este făcută pentru dînşii, să fi urmat şi dumneavoastră aceştie hotărîri, iar nu aşa, numai făr' de cercétare să daţi poruncă oamenilor, fără a nu şti mănăstirea nimic, să între în erburile mănăstirii, împotriva atîtor giudecăţi şi hotărîri ce sînt făcute pentru această pricină, aducînd lucru iarăşi de iznoavă să nască pricină de judecată între lăcuitori şi între mănăstire.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci, fiindcă cuviosiia sa arhimandritul Chiril şi egumen de la numita mănăstire Rîşca, prin jalba ce au dat către domniia mea, au arătat că la locurile ce sînt hotărîte dă a le ave ei fînaţ şi iarbă au îndestulă şi nici nimine n-au întrat să cosască într-însăle, ci stau păzite, pentru aceiia, iată că scoţîndu-să copie dupe izvodul de locurile ce au dat şi copie dupe carte ispravnicilor de giudecata ce au avut egumenul acolo cu oamenii, dupe jaloba lor ce au dat mai în urmă, în care li s-au mai dat şi alt loc pentru hrana lor, cum şi copie de zapisul ce au dat oamenii la mănăstire în iastă primăvară, s-au triimis dumneavoastră.

Şi iată că vă scriem şi cu hotărîre vă poruncim, cetind copiile de scrisori ce vi s-au triimis şi înţelegînd cuprinderile ce au, să căutaţi şi numaidecît să scoateţi pe oameni din ierburile mănăstirii şi să le arataţi ca să meargă fieştecarele să-şi cosască fînul trebuincios la locurile ce le sînt date şi hotărîte, rămîind cosirea ce au apucat a o face pe locurile moşii de lîngă mănăstire a mănăstirii, ei volnici să nu fie a rădica sau a lua măcar un fir de fîn dintr-acela, dă vreme ce şi dumneavoastră şi ei aţi urmat lucru înpotriva hotărîrilor şi a punerilor la cale ce mai dinainte s-au făcut, care hotărîre nu voim domniia me nici într-un chip ca să să strămute, ci să să păzască întocma.

Iar pentru mutările de oi ce ar fi arătat moişenii că s-au vîndut de către egumen la alţi lăcuitori şi umblă păşunîndu-se oile în iamaşul satului lor, din care pricină li s-ar fi făcînd strîmtoreală la păşunatul bucatelor, la aceaste, cînd va fi aşa, au dreptate lăcuitorii moişeni, căci egumenul nu poate face mutări de oi în iamaşul satului, ci iamaşul satului are să fie (nu)mai pentru păşunatul bucatelor satului, mai ales că oile au şi osăbită rînduială, de să păşunează la alte locuri întregi, unde prin învoială li să dau de către stăpînii moşiilor, iar nu prin iamaşuri. Şi de să vor fi aflînd şi pănă acum acele oi şi pără acmu cu păşunatul în iamaşul lor, să daţi dumneavoastră poruncă ca să să rădice acei cu oile de acolo şi egumenul să le dei alt loc aiure de păşunat pe moşiile mănăstirii sau să-şi găsască ei aiure loc altul de păşunat, unde vor pute, cu învoiala stăpînului moşiii, ca să rămîie moişenii odihniţi.

Iar pentru o samă de oameni ce rămăsese din moişeni la rădicarea lor la satul Boroaia, cu cuvînt pără îşi vor face casă la Saca, şi apoi umblînd să rămîie de istov la Boroaia, după jaloba ce au dat boroenii că de vor rămîne să să aşeze şi ei peste dînşii le pricinuesc mare supărare şi strămtoreală, şi după cartea domnii mele ce s-au scris ispravnicilor ce au fost înainte dumneavoastră, prin cercetarea ce au făcut aflînd că nu este loc de a să aşeza şi ei la Boroaia, i-au rădicat şi i-au dus pe acei la moşiia Saca, care oameni nu s-ar fi apucînd să-şi facă aşezări, ci stau şezînd prin colibi, dumneavoastră acelor oameni să le daţi tare poruncă şi să-i zapciiţi ca numaidecît să să apuce să-şi facă casă şi alte trebuincioasă ale aşezării lor pe moşiia Saca, unde este hotărîrea pentru toţi moişenii ca să să aşeze.

1797 iuli 22.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 41.
Copie.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 august 1797

Vel vistierul Iordache Roset scrie egumenului de la Rîşca să dea voie locuitorilor din Moişa să-şi cosească iarba din fînaţul mănăstirii, fără a le lua dijma, deoarece în anul acela a fost secetă.

Cu evlavie mă închin sfinţii tale, părinte arhimandrite Chiril, egumen al sfintei mănăstiri Rîşca.

Moişenii viind aice de au dat iarăşi jalobă către mărie sa vodă pentru pricinile ce şi de alte dăţi au jăluit, de cari li s-au scris cartea măriii sali lui vodă către dumnealor ispravnicii ţinutului, ca tot după hotărîrile de mai înainté să urmezi, atîta numai s-au poroncit mai mult de către mărie sa ca pentru fînul ce vor fi cosit în curăturile mănăstirii să le plăteşti sfinţie ta ceia ce să va socoti pentru cosire.

Ei au mai arătat osăbită jalobă din gură că la locurile ce le sînt date de fînaţu, într-acest an iarbă nu s-au făcut, că şi cîtă s-ar fi putut face au rămas de nu s-au făcut din pricina că sfinţie ta ai pus oi de s-au păşunat şi au umblat de au călcat iarba pără în vreme ce li-ai pus la brînză şi să află lipsiţi de trebuinciosul fîn. Şi fiindcă sfinţie ta în trecute zile cînd ai fost aice ai arătat şi ai încredinţat că la locurile ce le sint date de fînaţ iaste iarbă din destulă şi că stă păzită, pentru aceasta, n-am lipsit a înştiinţa pe sfinţia ta, ca, de nu s-au făcut iarbă într-acest an la locurile acele din pricina săcetii şi mai ales de vei fi pus şi oi de au umblat şi au călcat, şi ei să află lipsiţi de fîn, să cauţi sfinţia ta, din iarba ce ai avea pentru trebuinţa mănăstirii sau de aiure de pi moşiile mănăstirii de unde vei putea, să le dai şi lor ceva iarbă ca să-şi facă fiişticarile cîte puţin fîn, să nu rămîi lipsiţi de fîn cu totul. Şi din fînul ce vor face să-i laşi acmu într-acest an, să nu li ei nici dejma, ca să cunoască ei ca o facire de bine de la sfinţie ta, să nu le mai rămîie cuvînt de a umbla născînd pricini. Cum şi pentru un mascur, ce s-au văzut din carte de giudecată ce iaste la sfinţie ta că s-au hotărîtu să li să plătiască şi ei au arătat că nici pără acum nu li s-au plătit, să poroncesti sfinţie ta ţiganilor acelor ce l-au ucis ca, de nu l-au plătit să li dea îndată banii peşin, preţul ce iaste hotărît prin carte de giudecată, ca să să curăţe şi ace pricină.

August 12, ⟨17⟩97.

Şi sînt al sfinţiei tale,
Iordachi Roset vel vistier.

⟨Pe verso :⟩

Cinstit sfinţii sale părintelui arhimandritului Chiril, egumen al sfintei mănăstiri Rîşca, cu evlaviia să s⟨e⟩ dea.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 43.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

19 august 1797

Listă de oamenii care au cosit cu forța fîn pe moșia Moișa cărora, potrivit poruncii domnești, li s-a luat fînul și li s-a plătit cositul.

Arătare de iarba mănăstirei ce în tărie au cosit-o oamenii săcani, care mai 'nainte au fost în Moișa, și din porunca gospod s-au hotărît a li să plăti cosire, precum să arată în gios.

1797 avgust 19.

Fălci	*Prăjini*		*Lei*	*Par.*
	45	Grigoraș Curcă	1	
	60	Gheorghie sin Curcă	1	15
	40	Iacob Butnariul		37
	63	Simion Butnariul	1	8
	5	Filimon Văcariul		3
	57	Andrei Tătariul	1	10
	70	Gheorghie Pirjole	1	22
1	2	Grigori Butnariul	1	26
	50	Ioniță Rusul	1	6
	56	Toader Butnariul	1	9
1	24	Ion Blaga	2	17
5	8	Vasile Scutelnic	7	24
1	71	Ștefan Budeanul	3	18
6	40	Vasile Gorban	11	35
1	50	Sandul Samson	2	10
1	2	Gavril Gorban	1	23
	40	Vasile Alican		31
2	24	Ion Scutelnic	5	7
	50	Ion Alican		27
1	20	Ștefan Samson	1	34
28	57	fac piste tot	48	2

Fiind eu rînduit den poronca dumnealor boerilor ispravnici ca să măsor cosîre lăcuitorilor țărani den Saca ce au făcut în Buda, pe moșie mănăstirii, ca să li s(e) plătească cosîre, am măsurat și, dupe cum s-au găsit, socotind și bănești plata cosîrii, cum să arăta mai sus, am iscălit.

Iordache Galin logofăt.

August 19.

Arh. St. Buc., M-rea Rîșca, pach. VII, doc. 44.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

14 septembrie 1797

Răzăşii din Vărzăreşti dau lui David Tătaru, pentru suma de 120 lei, orînda satelor Vărzăreşti şi Plăcinteşti, precum şi pe locuitorii străini care stau cu casele pe moşia lor, ca să ia de la ei dijma şi „adetiul de casă".

Suret.

Adică noi răzeşii din satul Vărzăreştii, carii mai jos ne-amu pus numele şi degetile nostre, dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la mîna dum(i-sa) le logofătului David Tătaru, precum să s(e) ştie că e-am vîndut orînda satului Vărzăreşti i ot Plăcinteştii, adecă crîşma cu toată vînzare ei de vin, de holircă şi de orice va pune, cum şi de tăetul ciolanului. Deosăbit, să nu aibă nime din săteni a vinde nice un feliu de lucru, adică vin, holircă şi alte ce sînt înprotiva vînzării ce am vîndut.

Deosăbit i-am mai vîndut noi toţi răzeşii, tot întru această vînzare, pe oamenii streini care şed cu casăle pe moşie nostră, după izvodu de alături, ca să aibă tot dumnealui David Tătaru a lua adetiu de casă şi dijmurile dupe ponturile domneşti şi după pravelile legate.

Şi tocmală, am făcut ca să ne de dumnealui David Tătaru pe an 120 lei, adecă una sută duaozăci lei, in doao vadele, adecă 60 lei la întrat şi 60 lei la jumătate de an. Însă să să ştie şi aceasta, că pe moşie Vărzăreşti am făcut tocmală optzăci lei şi pe Plăcinteşti patruzăci lei să ne de, şi dumnealui David să aibă a vinde la orînda sa oca de vin după (cum) s-a vinde la alte orînzi cumpărătoare şi noi să nu avem a-l supăra întru nemică înpotriva vînzării. Iară cînd şi cînd s-or dovedi din răzeşii aceştie moşii că dintre noi or vinde cineva vin sau horilcă sau ciolan, să aibă a plăti gloabă după ponturile domneşti, cum şi dumnealui David să să îndatorească a răspunde cu vin, cu holircă şi altele, ca să fie satul îndestulat.

Şi pentru mai mare credinţă ne-am pus numile şi degetile nostre şi ne-am băgat chizeşi şi răspunzător unul pentru altul, ca să nu să tîmple vreo pricină asupra aceştii vînzări de mai sus arătată.

1797 sept(emvrie) 14.

Eu Ion Negură din bătrînul lui Eftimie Vărzar ; eu Miron Sava din bătrînul lui Gavril Vărzar şi dintr-a lui Iftime Vărzar ; eu Ion dascăl din Iftene Vărzar ; Costandin Vărzar din bătrînu lui Gavril Vărzarei ; Ion Bunzar brat Luchii tot dintr-acest bătrîn ; eu Grigoraş Ursul din bătrînul lui Vasîle Vărzar ; eu Ştefan Tînbul din bătrînu lui Gavril Vărzar ; eu Vasile Lupei din bătrînu lui Vasile Vărzar ; eu Vasile Hiropceanul din bătrînul Vasile Vărzar şi dintr-a lui Iftime Vărzar ; eu Vasile Creţu din bătrînul lui Iftime Vărzar ; eu Ifrim Crudu brat lui tot din Iftime Vărzar ; eu Istrate Chetran din bătrînul lui Iftene Vărzar ; eu Ion Andronache din bătrînu lui Gavril Vărzar ; eu Silion Andronache din bătrînul lui Gavril Vărzar ; eu Grigoraş Cioară din Gavril Vărzar ; eu Vasile sin Iacob tot din bătrînul lui Gavril Vărzar ; eu Antohe

https://biblioteca-digitala.ro

răzeș din Iftene Vărzar ; eu Iacob preot din bătrînu Luchi ; eu Tănasă Cîrlig tot din bătrînu Luchi ; eu Miron Cîrlig tot din bătrînu Luchi ; eu vornicul Dănăilă (tot din) Iftene Vărzar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCLXVIII, doc. 231.
Copie.

667

9 octombrie 1797

Locuitorii din Seaca, care mai înainte locuiau în satul Moișa, dau egumenului de la Rîșca scrisoare de renunțare la toate curăturile ce le-au avut făcute pe moșia mănăstirii, în schimbul locurilor ce li s-au dat la Plopi.

Adecă noi, toți sătenii din Saca, carei mai înainte am fost ședători în Moișa, dat-am adevărat și încredințat zapisul nostru întru cinstită mîna svinției sale părintelui chir Chiril, arhimandrit svintei Mitropolii și egumen svintii mănăstiri Rîșca, precum să să știe că, avînd noi multe giudecăți cu svinție sa în trecuții ani pentru multe supărări și asupriri ce făceam sfintei mănăstiri, la toate giudecățile ce am avut s-au cunoscut ceririle noastre că sîntu făr' de ispravă și ni s-au hotărît prin cărți de giudecată, ce sîntu la sfînta mănăstire, ca noi să ne mutăm cu ședere în poiana Saca și arăturile trebuincioase să ni le facem în 25 pămînturi ce au fost a svintei mănăstiri pe moșie Bogdănești, iar pentru curăturile de fînațe ce li-am avut în poiana Buda și la alte locuri pe lîngă svînta mănăstire, să ne dei fînațul din Plochi.

După aceste toate giudecăți ni-am și mutat la poiana Saca și osăbit că prin învoială la (1)796 iuli ni-am și luat fînațul din Plopi i pămînturile arătati de la svînta mănăstire, unde nu era trebuințe de a mai supăra pe svînta mănăstire cîtu de puținu, dar după aceia, mai căutînd ca prin chip de șeretlicuri cu care să mai putem rupe ceva de la svînta mănăstire, am mai tras încă deosăbite giudecăți cu egumenu și la dumnealui stolnic Ioan Vîrnav i dumnealui medelnicer Mihalachi Rafailă, ce au fost ispravnici la acest ținut, de cătră care cunoscîndu-să că nu avem nici o dreptate, am rămas iarăși dupe hotărîre giudecătorilor de mai înainte.

Apoi, în primăvara trecută, am venit cu toții la cinstita isprăvnicie și am făcut rugăminte să ne dei pe logofăt Iordache Pleșescu ca să fie mijlocitoriu cătră svinție sa părintele egumen, să ne lasă într-acestu an pămînturile din Misail să le lucrăm pentru hrana noastră. Dumnealor ispravnicii ne le-au dat, care mergînd la sfînta mănăstire și supărînd îndestul pe egumen, dupe rugăminte și pofta ce i-au făcut au priimit și ni le-au dat, dînd și noi scrisoarea svintii mănăstiri cu arătare pre largu de toate așăzările și hotărîrile noastri. Și s-au ținut și mănăstirea odihnită și noi încă am rămas liniștiți.

Dar întîmplîndu-să schimbare de isprăvnicie, n-am căutat să urmăm acei scrisori a noastri, ci din îndemnările diiavolului care nu iaste voitoriu de pace, ce mai vîrtos săditoriu de vrajbă și zavistie asupra niamului creștinesc, iarăși ni-am sculat cu pîră asupra svintii mănăstiri și, orbiți fiind de groaznica lui îndemnare, am uitat facere de bine a logofătului Iordachi Pleșescu și am vrut

https://biblioteca-digitala.ro

să facem ace scrisoare mincinoasă. Pentru care fiind multă vorbă şi cercetare, s-au dovedit că este adevărată şi am rămas iarăşi să urmăm acei scrisori ce am fost dat-o pe urmă svintii mănăstiri şi să ne stăpînim locurile ce prin acea scrisoare ni se arată, dîndu cele obicinuite după ponturi.

Dreptu aceia, cunoscîndu-ne şi noi că a(m) cerut pîră acum locuri ce n-au fost cu putinţi a ni să da şi ca să nu mai fim în giudecăţi şi în vorbi cu svînta mănăstire, ce să fie odihnită şi noi liniştiţi, am rugat pe svinţia sa părintele egumenu de au primit această scrisoare de la noi, prin care ne îndatorim a urma ca şi alţi lăcuitori de pe alte moşii, şi svînta mănăstire să fie puternică a stăpîni toate curăturile ci li-am avut pe moşiile svintii mănăstiri şi noi să ne stăpînim locurile ce ni li-au dat svînta mănăstire pentru acele curături, dupe cum pre largu arată acea scrisoare a noastră. Şi de acum înainte, de ni-am mai scula noi şi am mai zicea că şi această scrisoare nu s-au făcut prin ştire noastră, oriunde am arăta să nu ni să ţie în samă, cc într-acel ceas să fim izgoniţi şi din poiana Sacă.

Şi spre încredinţare am pus numele şi degitile.

1797 oct(omvrie) 9.

Eu Vasile Gorban ; eu Grigoraş Curcă ; eu Vasile Scutelnicu ; eu Grigori Butnariul ; eu Toader Butnariul ; eu Ştefan Samson ; eu Ion Scutelnicu ; eu Ionu Blaga ; eu Sămion Butnariul ; eu Luca Văcariul.

La acest zapis ni-am întîmplat şi noi,

Ion Cazimir martur ; Climescu ; Grigoraş Costrăş căpitan ; Ion Răhtivan martur ; . . . . . [1] polcovnic.

Şi eu am scris zapisul acesta cu voinţa şi din pofta locuitorilor din Saca ce sînt puşi cu numele mai sus,

Iordachi Galin diiaconu.

(Întărire :) De la isprăvnicie.

Viind şi înainte noastră şi arătînd că acest zapis iaste adivărat şi dat cu priimire lor, s-au încredinţat şi de cătră noi.

1797 octomv(rie) 9.

Constandin Cant(acu)z(ino).

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 45.
Orig.

668

13 octombrie 1797

Locuitorii din poiana Seaca, strămutaţi de la Molşa, dau zapis egumenului de la Rişca, arătînd că, pentru curăturile la care au renunţat, au primit 53 de fălci la Plopi, în afară de alte 50 la Seaca, pe care le vor ţine respectînd obligaţiile stabilite prin ponturi şi nu vor mai aduce supărări sătenilor din Boroaia şi Bogdăneşti.

Adică noi, toţi sătenii din poiana Saca, anumi Vasile Gorban şi eu Gligoraş Curcă şi eu Vasile Scutelnicu şi eu Gligori Butnarul şi eu Toader Butnariul şi eu Ştefan Samson şi eu Ion Scutelnicu şi eu Ion Blaga şi eu Luca

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Văcariul şi cu tot satul, care mai înainte eram şăzători pe Moişa, lîngă sfînta mănăstire, adeverim prin această scrisoare de învoială a noastră sfinţiii sale părintelui chir Chiril, arhimandritul şi egumen sfintei mănăstiri Rîşca, şi a tot soborul, precum să să ştie că, după multe supărări şi asupriri ce am făcut sfintei mănăstiri cu giudecăţi şi altele, cerînd locuri pentru folosul nostru şi păgubire sfintii mănăstiri, cari după giudecăţile ce au avut înaintea luminatului divan şi înainte cinstitii ispravnicii, cunoscîndu-să de toate părţile că nu este cu putinţă a ni să da acele locuri, ni s-au hotărît şi prin anafora ca să ne rădicăm di pe lîngă mănăstire şi să ne aşezăm în poiana Saca, unde ni-am şi aşăzat.

Dar fiindcă între noi era cîţiva săteni răzvrătitori, din a căror punere la cale şi îndemnări să năşte toate acesti pricini între noi cu sfînta mănăstire, dar acum după toate giudecăţile ce am avut şi pricinile ce între noi au fost, întîmplîndu-să de au mai eşit dintre noi din acei răzvrătitori săteni cîţiva şi s-au mutat pe la alte locuri cu birul lor, acum noi aceşti cari am rămas şăzători în Saca, după ce am cunoscut supărările şi păgubirile ce să pricinuia atîta noaî, cît şi sfintii mănăstiri dispre acei răzvrătitori, văzîndu-ni şi noi liniştiţi cu eşirea lor dintre noi, am socotit şi ni-am învoit cu sfînta mănăstire într-acesta chip: toate curăturile ci le-am avut noi pănă acum făcute ori la ce loc pe moşiia sfintii mănăstiri, prin învoială le dăm ca de acum înainte să să stăpîniască de către sfînta mănăstire. atît pe unde sintu locuri de cosit, cît şi pe unde sîntu locuri de arat. Căci noi pentru toate aceste iarăşi prin învoială am luoat de la sfînta mănăstire pentru hrana noastră 53 fălci iarbă în fînaţul din Plopi a sfintei mănăstiri, care să ne fii de făcut fîn şi 15 fălci de loc în Petrileşti, ce mai înainte au fost ogoară a sfintei mănăstiri, să ne fii pentru arături şi sămănături, bez 50 fălci loc ce-l avem în poiana Saca, unde ni-am aşăzat.

Şi făcînd i dînd noi cele prin ponturi hotărîte sfintii mănăstiri, să ţinem locurile aceste, şi de acum înainte nici sfînta mănăstire să aibă a ne mai strîmtori şi a ne mai luoa dentr-aceste locuri şi nici noi să nu mai cerem de la sfînta mănăstire alte locuri, decît să să păzască atît de către sfînta mănăstire, cît şi de către noi această aşăzare ce am făcut în cîtă vreme vom şide pe moşiia sfintii mănăstiri. Dar ispitindu-să a ne mai luoa sfînta mănăstire ceva din aceste locuri să nu fii volnică, apoi şi noi, de ne vom mai rădica vreodată şi om umbla a strica această învoială, să nu să ţii în samă ori la ce loc am face arătari şi încă să ne şi pedepsim şi să plătim şi cheltuiala ce s-ar pricinui atunce sfintii mănăstiri.

Iar pentru o înpărţală de fînaţ ce ni s-au fostu făcut în trecutul an de către dumnealui logofăt Iordachi Pleşescul, să rămîi răsufflată, fiindcă acum am făcut de iznoavă aşăzare şi învoială care aceasta să va păzi.

Deosebit că ne megieşim cu lăcuitorii din Boroaia, din Bogdăneşti, cărora pără acum le făcem îndestule supărări lor tot pentru ca să găsim chip de a nu ne aşăza în Poiana Saca, pentru aceia dar, de li-am mai face şi acestora cît de puţină supărare, ori cu întrare prin locurile lor sau cu alte chipuri pricinuitoare de stricăciuni, să fim certaţi cu bătaia de către cinstită isprăvnicie.

Şi pentru mai adivărată credinţă ni-am pus numile şi degitile [1].

1797 oct(om)v(rie) 13.

---

[1] La 30 octombrie acelaşi an, egumenul a obţinut o completare a acestei învoieli din partea locuitorilor: „Dat-am încredinţat zapisul nostru, noi mai gios iscăliţii, la cinstită mînă sfinţii sale părintelui arhimandritului Chiril, igumenul

https://biblioteca-digitala.ro

Eu Vasile Gorban ; eu Gligoraș Curcă ; eu Vasile Scutelnicu ; eu Grigori Butnariul ; eu Toader Butnariul ; eu Ștefan Samson ; eu Ion Scutelnicu ; eu Ion Blaga și cu toți sătenii noștri.

Această învoială am scris-o eu cu zisa mai sus-pomeniților și spre încredințare am iscălit.

.....[2]

Și la această a noastră învoială s-au întîmplat și alți feți cinstite pe care i-am rugat și noi de au iscălit pentru mai bună încredințare.

Chiril arhimandritu Mitropolii ; Iordache Galin diiac(on) ; Iordache Pleșescu m-am tîmplat ; Ion Mocsul m-am tîmplat ; Iordache pitar ; Vasile Stama(tin) ; Ion Gane clucer ; Dimitru protopop Sucevschi.

(Întărire :) De la isprăvnicia ținutului Sucevii.

Viind și înainte noastră și arătînd că această scrisoari s-au făcut cu priimire amîndurora părților și pentru aceia s-au încredințat și de către noi.

1797 octombrie 14.

Ion Razu spat(ar) ; Constantin Cantacuzino.

Arh. St. Buc., M-rea Rîșca, pach. VII, doc. 46.
Orig.

669

(Iași,) 14 octombrie 1797

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare biv vel șătrarului Ioniță Codreanu să oprească tăierea lemnelor din rediul, dumbrăvile și codrii de pe moșia lui, Dealul Mare (Tutova) fără învoire, afară de copacii căzuți și lemnul de fag.

Io Alexandru Ioan Calimah voievoda, cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldovei.

De vremi ce, după obiceiul pămîntului și după hotărîre domnești[l]or condici, rădiurili și dumbrăvili, cum și codrii merei au fost și sînt oprite și apărate de stăpînii moșiilor ca să nu s(e) taie de către niminea, drept aceia s-au dat această al noastră domniască carte credincios boeriului domniii meli Ioniți Codrianu biv vel șatrar și omului ce-l va ave rînduit purtătoriu de griji la moșia sa Dialul Mare ot ținutul Tutovei, cu care să fie volnic a apăra rădiul și dumbrăvili, cum și codrii merei ce vor fi pe numita moșie, să nu s(e) taie de către nime alții fără de învoiala stăpînului moșii, afară numai din copacii ce vor fi căzuți la pămînt pin dumbrăvi i rădiuri și codri merei, precum și din

mănăstirii Rîșca, că după zapisul ce am dat la cinstita isprăvnicie avem a păzi întocma și ne-am mulțămit și ne-au ertat părintele și de acum nu ne vom mai soula cu giudecată. Și dăm chizășie că nu vom vinde și nici vom da zăstre macar o palmă de loc fără știre mănăstirei, din locurile ce ne-au dat părintele după giudecata de la Eși. Și cînd ne afla părintele că nu ne ținem ca după scrisoare a sta, să ne ia toate locurile și noi să răspundem toată cheltuiala mănăstirii. Și pentru mai adevărată credință ne-am pus și degetele" (Ibidem, doc. 96. Orig.).

[2] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

copacii de fag, să nu fie nimini opriţi a lua lemni pentru foc fără a nu da nici o zeciuială, după hotărîre ponturilor.

Iar carili va îndrăzni şi va tăia orice feliu de chereste de neguţitorie sau pentru dînşii, fără a nu să învoi cu stăpînul moşii şi fără a nu da nici o zeciuială, poroncim dumneavoastră, ispravnici de ţinut, ca pe unii ca aciia, oricine vor fi, arătîndu-s(e) cu nesupunire şi arătîndu-i la dumneavoastră, îndată se înpliniţi de la dînşii dijma obicinuită, după hotărîre condicii, dînd şi mînă de agiutoriu vechilului rînduit spre a stăpîni şi a apăra dumbrăvile i rădiurile şi codrii merei di pe numita moşie, întocma după hotărîre aceasta, priveghînd ca să nu să asupriască cineva mai mult piste hotărîre ponturilor [1].

1797 oct(ombrie) 14 zile

Procit vel logofăt.
Asămine de pi condică,
Matei Costăn condi(car).

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DCXI, doc. 25.
Orig., pecete aplicată.

670

18 decembrie 1797

Isprăvnicia de Suceava, pe baza cercetărilor făcute, adevereşte că arendaşul Dumitru Brandaburul, care a cumpărat venitul moşiei Tătăruş de la mănăstirea Pobrata, a făcut asupriri locuitorilor, determinîndu-i pînă la urmă a plăti ei arenda şi a lua moşia pe seama lor.

De la ispr(ăvni)ci(a) ţinutului Sucevii

Dumitru Brandaburul avînd în orîndă cumpărat venitul moşiei Tătăruş de la mănăstire Pobrata, părţile din moşie Nănăşeni, Mircenii, Bodeştii, Iurcenii şi Turbata (care la anul 1795 li-au scos mănăstirea de supt înpresurare), i-au făcut şi tocmală cu lăcuitorii din Tătăruş ce venit să dei pe an pentru lăcuinţa lor şi pentru locul ce-l vor lucra. De care tocmală neţiindu-să pănă în sfîrşit Brandaburul, ce făcîndu-le îndestule supărări şi asupriri, încît lăcuitorii au fost siliţi a plăti ei banii ce da Brandaburul la mănăstire şi a scoate pe Brandaburul dintre dînşii.

Şi după multile pricini ce au născut între Brandaburul şi între tătăruşăni, la anul acesta 1797 maiu 15, au tras şi giudecată la divan, de unde, cunoscîndu-să dreptate ce au avut tătăruşanii şi asupririle ce le făce Brandaburul, prin carte de giudecată a dumilor sali veliţilor boeri s-au dat hotărîrea ca Brandaburul cu totu să lipsască din această cumpărătoare, protimisind pe tătăruşani a plăti ei banii la mănăstire după tocmala Brandaburului, de vreme ce

[1] Cărţi domneşti identice au fost date: la 16 decembrie 1797, lui Iordache Cantacuzino, vel logofăt de Ţara de Jos, pentru moşia Goeşti (Acad. Republicii Socialiste România, pach. XIV, doc. 100, orig.); la 20 ianuarie 1799, schitului Dumbrăviţa (Arh. St. Buc., Mitrop. Moldovei, pach. VIII, doc. 53, orig.); la 17 martie 1800, lui Ioniţă Codreanu (Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DCXI, doc. 38, orig.)

https://biblioteca-digitala.ro

el au urmat împotriva tocmelii şi aşezării ce prin bună învoială făcuse cu lăcuitorii tătărușani, cum mai pre largu arată aceeşi carte de giudecată a dumilor sali veliților boeri ce mai sus s-au pomenit. Iar pentru părțile ce s-au scos de mănăstire pe urmă de supt înpresurare, s-au hotărît de cătră dumnealor veliții boeri ca să s(e) stăpîniască tot de Brandaburul, şi lăcuitorii tătărușăni pentru cele ce vor faci pe aceli părți să de dejma obicinuită după ponturi.

Şi aşa, lăcuitorii tătărușăni, ştiindu-să odihniți, au mersu de au plătit banii pe anul acesta la mănăstire rămîind să stăpîniască moşie Tătărușul cu siliştile mai sus-pomenite, bez părțile scoasă pe urmă de cătră mănăstire de supt înpresurare. Apoi Brandaburul, neţiindu-să nici de această hotărîre a giudecății dumilor sale veliților boeri, au început de iznoavă să facă îndestule şi nesuferite supărări lăcuitorilor tătărușeni şi împotrivă să urmeze hotărîrii giudecății divanului.

Lăcuitorii văzînd neodihna lor nici după această hotărîre, de iznoavă la trecuta lună avgost încă au mersu la Eşi şi au dat jalobă măriii sali lui voevod arătînd supărările ce sufăr de cătră Brandaburu. Şi după a lor jalobă au adus carte măriii sali poroncitoare cătră această isprăvnicie ca, cercetîndu-s(e) jaloba lor, să să odihniască.

Aducîndu-să, dar, înainte noastră atît pe Brandaburul, cît şi pe jăluitori, unde de faţă fiind şi sf(inţia sa) chir Anthim, arhimandrit şi egumen sfintei mănăstiri Pobrata, s-au întrebat pe Brandaburul ce răspunde împotriva jalobii lor. Brandaburul întîi au dat răspunsu precum el din giudecata dumilor sali veliților boeri nu esă şi nici mai mult decît ace hotărîre ce li s-au făcut nu-i supără.

Pentru care, citindu-să carte divanului şi ascultîndu-o amîndoî părțile, am întrebat şi pe lăcuitorii din Tătăruş la care din acele hotărîri Brandaburul nu urmiază întocma, şi au arătat că în vreme încă ce nu era scoasă aceli părți de supt înpresurare de mănăstiré, Brandaburul ar fi avut cumpărat Tătărușii cu siliştile pinpregiur : Nănăşănii, Mărcenii, Iurcanii, Bodeştii şi Turbata, ce să afla supt stăpînire mănăstirii, cu preţ pe an 600 lei. Iar după ce mănăstire au scos de supt înpresurare acele părți ce era tot din trupul acestor silişti, de iznoavă tocmală au avut Brandaburul cu sfînta mănăstire, cuprinzînd într-ace tocmală şi acele părți scoasă de supt înpresurare, prin care tocmală să îndatore Brandaburul atît pentru Tătărușu şi pentru siliştile pomenite, cît şi pentru părțile scoasă de supt înpresurare să de cîte una mie lei pe an, însă 600 lei pentru Tătăruş cu siliştile vechi şi 400 lei pentru părțile scoasă de supt înpresurare ; şi că după giudecata ce au avut ei de la divan şi după hotărîre ce li s-au dat, ei au plătit la mănăstire 600 lei, preţul moşiei Tătărușul cu siliştile vechi : Mărcenii, Nănăşănii, Iurcanii, Bodeştii şi Turbata, iar Dumitru Brandaburul au rămas să plătiască 400 lei pentru părțile ce s-au scos pe urmă de supt înpresurare şi să şi le stăpîniască ; şi Brandaburul n-ar fi urmat după hotărîre divanului, ce ar fi pus stăpînire pe vinitu a cinci silişti, adică : Nănăşanii, Mărcenii, Iurcanii, Bodeştii şi Turbata, supt plata acelor 400 lei pe părțile din trupu acelor silişti pomenite.

Deci, stînd şi făcînd cercetare atît prin megieşi înpregiuraşi, cît şi prin svinţie sa egumenul, de au fost la anu 1793 (cînd încă acele părți înpresurate din trupurile pomenitelor silişti nu să scosăsă de mănăstire de supt înpresurare), în stăpînire Brandaburului şi aceste 5 silişti : Nănăşănii, Mărceni, Iurcani, Bodeşti şi Turbata împreună cu siliştea Tătăruş, am dovedit că înr-ace vreme, cît şi în vreme ce au ţinut în orîndă Tătărușii dumnealui spatar Ianco Racoviţă,

https://biblioteca-digitala.ro

au fost tot în vînzare de 600 lei, atît Tătărușii, Iurcanii i Mărcenii, Nănășănii, Bodeștii, cît și Turbata.

Apoi, întrebînd pe Brandaburul de mai are ceva a răspundi înpotriva acestor dovezi, ni-au arătat precum el și de la divan au rămas mulțămit cu socoteală că asupra acelor 400 lei va lua venitu a toate cinci siliștile : Iurcanii, Nănășanii, Mărcenii, Bodeștii și Turbata și cu părțile aceli pe urmă scoasă de supt înpresurare, și de aceia au primit să dei banii la mănăstire, 400 lei.

Drept aceia, după tăriia cărții dumilor sali veliților boeri, am hotărît ca Brandaburul pentru acei 400 lei să stăpîniască numai părțile ce pe urmă s-au scos de supt înpresurare, iar venitu ce au luat di pe siliștile pomenite, cari din vechi au umblat la un loc cu Tătărușii, cum și bani (și) altele ci au luat de la niște lipoveni care au lucrat loc din siliștile ce la 1793 era tot la un loc cu Tătărușii, să-i de lăcuitorilor înapoi. Brandaburul, văzînd că nu i-au mai rămas cuvînt de răspuns, singur s-au primit înainte noastră ca să-i întoarcă tătărușănii acei patru sute lei ce au dat într-acest an la mănăstire și venitu ce au luat atît de pi siliștile arătate, cît și de pe aceli părți de loc scoasă de supt înpresurare, să le dee toate înapoi lăcuitorilor tătărușăni.

Pentru aceia, după primire Brandaburului și ca să lipsască toate pricinile dintre amîndoo părțile, am trimis om înadins ca să facă socotială de toate veniturile ce au luat Brandaburul într-acest an de pe părțile scoasă de supt înpresurare, ca să le dei tătărușănilor, și pe tătărușăni i-am îndatorit ca să dei acele 400 lei mai sus-pomeniți, însă 200 lei Brandaburului, pe care au fost apucat de i-au dat la mănăstire, iar 200 lei să-i de la mănăstire, și Brandaburul să iasă cu totul din aceli cumpărături, după a sa primire.

Și pentru a să știi curgire pricinii. s-au dat lăcuitorilor din Tătăruș această mărturie.

1797 dec(hemvrie) 18.

Neculai paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Pobrata, pach. I, doc. 36.
Orig.

671

20 ianuarie 1798

Enache, Ion, Ioniță și Pavel Leancă dau zapis mănăstirii Hadîmbul pentru moara de la Stavnic, ce se află și pe moșia ei, să dea egumenului 16 baniță de păpușoi pe an și trei lei pentru vladnic, precum și dijmă din semănături.

Adică noi, cari mai gios ne vom iscăli, dat-am adevărat și încredințat zapisul nostru la sfînta mănăstire la Hadîmbul, fiindcă noi avem o moră la Stavnic și o parte iaste pe parte noastră și o parte pe a mănăstirii și am tocmit-o cu părintele arhimandritul chir Hrisanthi, pentru cît vini um[1] al mănăstirii Hadîmbul, să-i dăm pe an cîte 16 paniți[2] de păpușoi cu baniță morii 25 de ocă

[1] Corect : uium
[2]. Corect : baniți.

https://biblioteca-digitala.ro

şi să nu fii pricină între noi ca si zicim că nu umblă moara. Aşijdere am mai tocmit cu sfinţie sa şi ne-au dat vladnicul pi di iasti parte cît iaste acum, ca să-i dăm şi pi vladnic 3 lei pe an. Şi cît a curăţi, ori de arat, ori di cosi, ori di grădini, să avem a da dejmă şi cît este de arat orici fel de sămănătură să e dejmă mănăstir(ea).

Şi această tocmală am priimit şi am dat acest adevărat zapis la mănăstire ca si să ştii. Şi am pusu numele noastre şi degitile.

1798 ghenar 20.

Eu Enachi Leancă; eu Ion Lencă; eu Ioniţă Lencă; eu Pavăl Lencă.

Arh. St. Buc., M-rea Galata, pach. V, doc. 12.
Copie.

672

⟨Bacău,⟩ 4 februarie 1798

Ispravnicii de Bacău poruncesc căpitanului Iancu de la ocolul Trotuş să oblige pe locuitorii care au sădit vii în hotarul Răcăuţi, pe moşia mănăstirii Bogdana, să dea egumenului dijma cuvenită.

De la isprăvnici(a) Bacăului.

Dumitali căpitane Iancule de la ocolul Trotoşului, sănătate!

Svinţie sa egumenu de la mănăstire Bogdanii ni-au făcut arătari că în hotaru Răcăuţii ar fi avînd şi mănăstire o parte de moşie, pe cari făcînd nişte oameni de acolo vii, pricinuesc a nu da obicinuita dijmă. Pentru cari ţi s(e) scrie să cercetezi de are mănăstire ace parte de moşie în Răcăuţi precum au arătat şi, dovedind că are mănăstirea parte de moşie acolo şi nu are nici o pricină, să apuci pe acei ce au făcut vii şi să înplineşti de la dînşii toată dijma ce să va dovedi că au avut să de mănăstirii. Iar neodihnindu-s(e) vreo parte cu cercetarea ce vei faci acolo, cu mărturie de curgire pricinii să-i triimeţi aice.

⟨17⟩98 fevr(uarie) 4.

Dim(i)tr(i) Miolescu paharnic; . . . . . [1]

Arh. St. Buc., M-rea Bogdana, pach. XXX, doc. 21.
Orig.

[1] Idescifrabil, greceşte.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 10 martie 1798

Locuitorii din Rădăşeni reclamă domnului Moldovei că sînt asupriţi de egumenul mănăstirii Slatina, care-i obligă, peste prevederile ponturilor, arătînd că, dacă nu li se va face dreptate, vor pleca peste hotar.

Preînălţate doamne,

Cu lăcrămi jăluim măriii tale pentru mari osîndiri şi prăzi fără nici o dreptate ce suferim de către cuvioşie sa arhimandritul Chirii, de la mănăstirea Slatina ot ţinutul Sucevii.

Că noi, milostive doamne, ne aflăm şăzători cu lăcuinţa pe moşiia numitei mănăstiri, Rădăşănii şi noi la tot civertul ne agiungi şi dăm cîte 80 lei, bez răsuri, iar la agiutorinţă de iarnă ce-au trecut am dat 945 lei, bez resuri, cum şi la chilili aceste ce au eşit, iarăşi am dat 412 lei 60 de bani. La carile noi, mult milostive doamne, orice dări şi havaleli să aruncă asupra noastră, după datoriia însărcinării ce avem, plătim pănă la cel mai puţîn. Numai necontenitele supărări ce tragem fără dreptati de către numitul arhimandrit, voind să ni dezrădăcineze şi să ni lipsască cu totul din numitul sat Rădăşănii, luându-ni şi nişte curături carili noi cu sudoare li-am făcut din codrii merei pentru a noastră hrană, ni-au mai luat atît fînaţurile, cît şi ogoarăli, undi ne făcem hra⟨na⟩ noastră cea de toati zilile, cum şi a bucatelor, şi svinţiia sa pe aceli locuri faci fîn i alteli pentru negustorii, şi noi sîntem privitori şi piitori fără nici un cuvînt de a noastră vinovăţii. Că noi, milostive doamne, după a ponturilor gospod hotărîre urmăm şi lucrăm zilile orînduiti şi unde-i lucrăm trei sau patru zîli, ne ţîni în samă numai cîte o zî sau doî şi la toati sîntem piste putinţă, fără dreptati însărcinaţi. Deosăbită rînduială de sîni ni-au aruncat asupră-ne ca să-i ducem cîte un car de lemni de tot omul şi să-i dăm şi cîte o găină, carili acest fel de rînduială, fiindcă asupra noastră altă dată n-au mai fost, am pricinuit, zîcînd curat cu toţii că nu vom duce. Svinţiia sa au şi triimis oameni şi di la fiişticarile au luat ci-au găsit în casa lui de ni-au sărăcit cu totul.

Osăbit că în vreme luminatului domn Mihai Suţu vodă am avut giudecată cu svinţiia sa, pretenderisînd de la noi dejmă din nişti puţini pomi ce avem cîţiva din noi, l-au îndatorit giudecata ca în vreme ci-au trecut pănă la giudecată, într-acei ani să nu ni supere, iar de la giudecată încoaci, să-i dăm din 10 unul, după obiceiu. La cari hotărîre noi înpotrivitori nu ni-am arătat, dar svinţiia sa, după ce au trecut puţînă vreme, au şi pretenderisit pe acei ani trecuţi şi ni-au luat tot ce-am avut di am rămasu săraci de aceli lucruri şi pănă acum.

Pentru cari cu mari plîngere cădem şi ne rugăm, preînălţate şi mult milostive doamne, să faci milă cu noi săracii şi osîndiţii, ca din luminată poron⟨că⟩ să faci milă cu noi şi de aicea să fim puşi la o cali, căci de vom fi rînduiţi pe la ispravnici, noi cu totul mai înzăciţi vom fi în osîndire şi în supărari, căci întru adivăr arătăm măriii tale, de n-om fi odihniţi de aicea, apoi alt chip nu ni mai rămine decît, după cum hotarul Bocovinii ne este aproapi, ne vom

https://biblioteca-digitala.ro

căuta de odihnă şi de hrană prin alte ţări străine. Şi precum a fi mila măriii tali [1].

Robii măriii tali,

toţi lăcuitorii birnici din satul Rădăşănii a mănăstirii Slatinii de la ţinutul Sucevii.

(Rezoluţie :)

Dun(neata) vel vistier, cercetînd jaloba aceasta, să arăţi domniei meli, ca de aice să să pui jăluitorii la cale.

(17)98 mart. 10.

Sturza vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 47.
Orig.

674

10 martie 1798

Ilie Bojăscu din Breţcani dă zapis egumenului Iosaf să-i lucreze douăsprezece zile după ponturi şi trei clăci.

Adecă eu, Ilii Bojăscu, dat-am adivărat şi încredinţat zapesul meu la mîna sfinţiii sale părintelui igumenului chir Iosaf, precum să să ştii că m-am rugat sfinţiii sale să mă lasă să şăd pe moşii mănăstirii şi să mă hrănescu, dînd cele dosprăzăci zile după ponturile domneşti, cum şi trii clăci fără de nici o sminte sau înpedecare, şi zilile cîte le voi lucra să să însămneză pe răbuşu ; însă cînd mă va chema la slujbă, să nu mă arăt înpotrivitori, precum m-am mai arătat, că apoi să fiu di toare [2] ruşine.

Şi pentru mai adivărata credinţă am pus numele şi degetul.

(17)98 mart 10.

Eu Ilii Bojescu am pus degetul şi adiverez.

(Pe verso :)

Zapisul lui Ilie Bojescu ot Breţcani.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CCXXXVIII, doc. 91.
Orig.

---

[1] Cu o altă petiţie, din aceeaşi zi, adaugă : „Jăluim măriii tale că din satul nostru ni s-au luat 7 gospodari, scut(eln)ci cuvioşiii sali arhimandritului di mănăstire Slatina, ţinutul Sucevii, şi birul nu li s-au rădicat şi mari supărări mai tragim dinspre unul dintr-aceia, că iaste ou totul înprotivitor şi gîlcevitor, anume Andreiaş Nichifor din satul Rădăşeni, ţinutul Sucevii.

Ne rugăm măriii tale să faci milă ou noi să să lipsască pi acesta dintre noi, ori ni vom răsîpi tot satul şi să-i purtăm noi birul şi în locul acestuia să dăm arhimandritului pi un Gheorghii Nichifor, tot di acolo, şi să fim scăzuţi cu birul acelora di aice.

Robii măriii tale, lăcuitorii, birnici din satul Rădăşini, ţinutul Sucevii" (Ibidem, doc. 48, orig.).

[2] Corect : mare.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 12 martie 1798

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze reclamaţia locuitorilor din Rădăşeni împotriva egumenului de la Slatina pentru asupriri, căutînd să „îndrepteze" după instrucţiile ce li se dau.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovii. Credincioşi boerii domniii meli, dum⟨neata⟩ Theodorachi Gruia biv vel căminar i dumn⟨ea⟩ta Neculaiu biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Lăcuitorii birnici din satul Rădăşenii de la acel ţinut, dînd jalobă cătră domnie mea, au arătat cum că, moşie aceasta pe care să află ei şezători fiind a mănăstirii Slatinii, trag mare supărari şi nedreptăţi despre arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirii.

Că întîi, nişte curături ce le au făcuté cu mîinile din codru mereu cu toporul pentru făcut cîte puţin fîn li-au luat, asemine şi nişte ogoară, unde îşi făce hrana trebuincioasă şi li era şi pentru hrana bucatelor, iarăşi li-au luat, pe cari faci fîn de neguţitorii şi-l vinde la oameni streini, iar ei au rămas de nu au undi să-şi facă nici cît de puţin fîn, şi la vremi de iarnă cu pricina că nu au fîn le piere cîte o vită, doaî ce au, care ţin şi pentru a lor hrană şi pentru întîmpinare plăţii birului şi a altor havaleli. Şi osăbit, la lucrul boerescului, după ce-i lucrează cîte trii şi patru zile de om, le ţine în samă numai cîte o zi sau doaî, pricinuindu-le iarăşi asupreală piste dreptate. Şi peste aceste li-ar fi făcînd cerere ca să-i ducă de tot omul cîte un car de lemne şi să-i dea şi cîte o găină de casă, cari obiceiu fiindcă nu l-au mai avut, au stătut pricinuitori a nu duci nici carul de lemni, nici a da găină, iar egumenul au triimis de li-au luat zăloagi.

Aşijdire au mai arătat că pentru livezile cu pomi ce au unii dintre dînşii, de care după giudecata ci-au avut în anii trecuţi cu egumenul mănăstirii n-ar fi pricinuind nici ei a nu da din zăci unul la mănăstiri, dar fiindcă rămăsăs⟨e⟩ datori cu acel venit, din doaî-trii veri ce trecusă mai înainté de giudecată, ci-au avut, i-au apucat egumenul de i-au zălojit, înplinind de la dînşii mult mai mult decît ceia ce avea să dea. Din care multe asupriri şi nedreptăţi ce sufăr, nu li-au mai rămas chip ca să poată sta locului şi au făcut rugăminté ca să aibă puniri la cale pentru toaté, după cum mai pre larg veţi înţălegi dumneavoastră precina din răvaşul de jalobă ce vi s-au trimes.

Deci cît pentru lucrul ce au să lucreze la mănăstiri, pentru ca să nu poată mănăstire a-i asupri cu mai mult lucru peste hotărîre ponturilor, li s-au dat pont de visterie cu pecetea domniii mele, care pont li s-au şi citit de faţă şi li s-au făcut şi tîlmăcire fiişticăruia pont de cuprindere ce au şi lucrul a 12 zile cu ce rînduială au să-l înplinească. Şi fiindcă şi la isprăvniciia acelui ţinut sînt triimasă asămine ponturi cu pecetea domniii mele, dumneavoastră să arătaţi egumenului mănăstirii şi să-l faceţi să înţăleagă ca după ponturi să urmezi întocma şi, înplinind oamenii lucrul a 12 zile şi dîndu-şi şi dejma den toate de a zăce, din cele ce vor face pe moşiia mănăstirii, cu car de lemne sau cu găină de casă nu au să s⟨e⟩ supere lăcuitorii, nici într-un chip, de cătră mănăstiri. Dar că ar fi obicinuite unile den satile de acolo de pinpregiur a da

https://biblioteca-digitala.ro

găini de casă, fiindcă prin ponturile de lucru ce sînt vechi în visterii, de atîta samă de ani, care să urmează şi să păzăsc în toată ţara de cătră toţi de opştie, nu hotărăşti nimic pentru acest lucru de a să urma, pentru aceia nici domnie mea nu putem suferi a să întinde cineva cu urmare ca aceasta ci iaste înpotriva hotărîrii ponturilor. Şi dumneavoastră, atît după ponturile ce aveţi la isprăvnicii, cît şi după ponturile ce s-au dat la mîna lor, să fiţi cu privighere ca să s(e) urmezi întocma, atîta de cătră mănăstiri, cît şi de cătră lăcuitori.

Iar pentru curături, scriem dumneavoastră, să faciţi cercetare cu amăruntul şi, de să va dovedi cum că cu adevărat aceli curături le au ei făcute din codru mereu cu toporul, sau părinţii lor, pentru făcut a cîte puţin fîn, apoi mănăstire nu ari puteri de a le lua curăturile, ce acele curături, cîte vor fi, să le daţi dumneavoastră la stăpînire a căror oameni vor fi, şi din fînul ce vor face îşi vor da dijma obicinuită, de a zăce. Şi de veţi cunoaşte dumneavoastră că nu pot să aibă ei îndestulare de a-şi faci fîn trebuincios numai într-aceli curături, dumneavoastră pentru cît loc veţi socoti că vor mai avea trebuinţă de fînaţu, însă numai cît să le fii pentru hrana bucatelor, iar nu şi de vreo neguţitorii, să le mai daţi o bucată de loc de o parte, unde veţi socoti, de pi moşiia mănăstirii, ca să-şi poată faci fînul trebuincios.

Aşijdere, şi pentru locul de ţarini să faceţi cercetare şi, de vor fi avînd vreo strîmtorimé şi n-or fi avînd loc din destul de hrană, să căutaţi şi să le daţi o bucată de loc deoparté, unde să nu pricinuiască mănăstirii nici supărare, nici înpedecare la trebuinţa ce va avea. La care la ce le veţi da, să le şi porunciţi ca cu toţii să ari şi să sameni la un loc, unul lîngă altul, iar nu înprăştiet, cari unde îi va fi voia, precum şi prin ponturile ce sînt trimesă la acel ţinut pentru rînduiala ţarinilor, asămine să hotărăşti oa să urmezi, din care iarăşi îşi vor da dejma obicinuită, de a zăce.

Cum şi pentru arătare ce au făcut că i-au zălojit cu pricină că n-au dat venitul den livezi în doaî-trei veri şi ei fac cerire a nu fi supăraţi, pentru aceasta, de vreme ce şi ei însuşi arată că n-au dat acel venit, mănăstire după dreptate are să-şi tragă venitul său, dar iarăşi a-i asupri şi a-i însărcina cu cerere făr' de cale nu să poate, ce dumneavoastră să faciţi cercetare, ca să aflaţi rodurile ce s-au făcut în copaci într-acei ani, ce n-au dat venitul din vréme acestui egumen. Şi după cercetare ce viţi face, ceia ce viţi socoti că să cădea a da la mănăstire să şi înpliniţi mănăstirii, ca să nu să păgubască mănăstire de venitul său şi zăloagele ce li s-au luat să li să dea înapoi, şi de aice înainté în fieşticare an la vreme să-şi dea fieşticarile venitul din livezi din zăci unul, ca să nu mai aibă pricină cu mănăstire.

Deci căutaţi şi, precum mai sus vi să scrii urmînd, să le faceţi îndreptare şi punere la cale pentru toaté, ca să s(e) odihnească oamenii, să nu vii să ni mai jăluiască.

1798 mart 12.

(Pe verso :)

Credincioşi boerii domniii mele, dum(nealui) Theodorachi Gruia biv vel căminar i dum(nealui) Neculaiu biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, să se dea cu sănătate.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 50.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

13 martie 1798

Zapisul sătenilor din Caşin dat egumenului de la Caşin prin care se obligă să nu mai vîndă vin pe moşia mănăstirii.

Adică noi, oamenii din satul Caşin, care mai jos ne vom pune numile şi degitile, dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la cinstită mîna sfinţiii (sale) părintelui egumen stăpînul nostru, precum să să ştie că, aducîndu-ne sf(inţiia sa) hrisov domnesc ca în satul nostru nimini din noi să nu îndrăznească a vinde nimic băutură sau altceva nimic, şi ne-am apucat şi noi că nu vom mai vinde nimic băuturi pe la casile noastre, dar trecînd puţintică vreme la mijloc, unii din noi am făcut îndrăznire şi iar am dat cep şi ne-am arătat împrotivitori, călcînd porunca sf(inţiii sale) şi legătura noastră.

Acum, apucîndu-ne sf(inţiia sa) dipe legăura ce am făcut şi cunoscîndu-ne şi noi greşala noastră, ne-am rugat de sf(inţiia sa) ca să ne erte, dar şi noi ne-am apucat ca de acum înainte de să va mai afla cinevaş a mai vinde în casile noastre nu mai mult măcar de o păra, atuncea să fim noi răspunzători şi de toată pedeapsa.

Şi aşa ne-am apucat noi cu tot satul Caşin şi pentru credinţa ne-am pus numile şi degitile.

1798 martie 13.

Eu Radu Bălan am dat ; eu vornic Radu, vornicel, am dat ; eu Gosav Sîrbu am dat ; eu Nicolai Vintilă mazil am dat ; eu Ion Vintilă am dat ; eu Manea Bălan am dat ; eu Pavel Cosăcea am dat ; eu Oncea sin popa Aldea am dat ; eu Ion sin popa Nic(a) am dat ; eu Ion Ghenune am dat ; eu Neculaiu Brebu ; eu Niculai Mîndroiu am dat ; eu Radu Fuscriu am dat ; eu Radu Condeiu am dat ; eu Nicolai Şălvar am dat ; eu Pantilimon Rotar.

Şi-am scris eu cu zisa acestor de mai sus arătaţi,

Ion sin prot(opop).

Eu Radu Ciocîne am dat ; eu Radu Mănica am dat ; eu Stan Cinpoia am dat ; eu Gheorghie Dragomir am dat ; eu Şărbu Unghieanu am dat.

(Întărire :)

De la isprăv(ni)ci(a) ţinutului Bacăului.

Acest zapis dîndu-l înnainte isprăv(ni)ci(ei) de a lor bună voe şi cu priimire tuturor sătenilor, spre încredinţare s-au întărit şi de noi.

1798 martie 18.

. . . . . [1] ; . . . . . [1]

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXIV, doc. 8.
Orig.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

677

7 aprilie 1798

Scărlătachi Costachi cere împuternicire de la domnie ca să strîngă venitul moşiei Păcureşti din ţinutul Greceni, de la locuitorii care nu se supun să i-l dea.

Preînălţate doamne,

Pentru o moşie a me, anumi Păcureştii ot ţinutul Greceni, lăcuitorii ce sînt şăzători pe moşii nu să supun a da adetiul după obicei, după cum este hotărît prin ponturile gospod, din stupi, de(n) ţarini şi dintru alte mănunşuţuri [1].

Mă rog înălţimii tali să ni s(e) facă o luminată carte gospod deschisă la mînă, ca să fiu vol(ni)c a strîngi din toati după cuprindire ponturilor şi mari pomană a fi mării tali.

Al înălţimii tali preplecat slugă,

Scărlătachi Costachi.

(Rezoluţia pe verso :)
Mergi la dumnealui vel logofăt,
Sturza vtori logofăt.

(17)98 apr(ilie) 7.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXXIII, doc. 183.
Orig.

678

7 aprilie 1798

Isprăvnicia de Suceava porunceşte nemesnicului de la ocolul Muntele să meargă împreună cu vechilul mănăstirii Neamţ la Crăpăturile şi să împartă locurile de hrană în raport cu nevoile ţăranilor.

De la is(prăvnicia) ţinutului Sucevii.

Nimesnice de la ocolul Muntelui, fiindcă sfînta mănăstire Neamţul ne-au arătat cum că la moşie ce are la acest ţinut, la ocolul acela, ce să numeşte Crăpăturile, să urmează o nerînduială între săteni, că unii au pre mult loc de hrană, atît de arat, cum şi de cosit, iar alţii nu au mai nimică, pentru aceasta iată ţi s(e) scrie ca să mergi la stari locului şi, strîngînd toţi sătenii, să s(e) măsoare locurile dinpreună cu vichilu mănăstirii şi, de la ciia ce au mai mult, să de celora ce nu au, ca să nu rămîe fără trebuinciosul loc de hrană. Într-alt chip să nu fie.

1798 apr(ilie) 7.

Costandin Canta(cuzino) ; Niculai paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 7.
Orig.

[1] Pentru : mărunţişuri.

https://biblioteca-digitala.ro

20 aprilie 1798

Locuitori din Hălăreşti (Tutova) dau zapis postelnicului Ioan Jora să-i lucreze 56 de „tălpi" cu preţ de o dimirlie şi jumătate de porumb fiecare talpă.

Adică noi, oamenii din satul Hălăreştii, carii mai jos ne vom pune numele şi degetele, dat-am adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mîna dumnealui cuconului Ioan Jora post(elnicul), precum să să ştii că ne-(a)m rugat dumnealui di ne-(a)u dat păpuşoi ca să-i facem 56 tălpi. Însă talpa de nou coţi lungul şi de zeci pemmace în toată muche şi de groasă cum la un capăt, cum la altul, după măsura de sus arătată. Şi după tocmala ce am avut cu dum(nealui) ne-(a)u dat pe fiiştecare talpă cîte o dimerlei şi giumătate de păpuşoi, pe carei e-m luat toţi deplin în mîinele noastre, după soma tălpilor de sus arătate, carei tălpi să fii la Sfeti Dimitri gata, făcîndu-le la loc bun de scos.

Şi noi chezăşi unul pentru altul, şi care s-a întîmpla dentre noi vreunul ca să nu facă soma tălpilor, datori să fim noi a le face. Er[1] întîmplîndu-să să nu le facem cu toţii la vadeo ce ne-(a)m pus, să avem a plăti păpuşoi cîte cinsprăzece lei chila.

Şi pentru mai adivarată credinţă ne-(a)m pus numele şi degetele.

(17)98 apr(ilie) 20.

† Eu Gavrilă Buzamăt ; † Eu Costantin Buzamăt ; † eu Gheorghii Buzamăt ; † Eu Costin zăt Buzamăt ; † Toader Curăraru ; † Eu Istrate ciobanul ; † Eu Costantin Cotană ; † Eu Gheorghii sin lui.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. CXXIV. doc. 57.
Orig.

680

22 aprilie 1798

Locuitorii din Bogdăneşti dau zapis egumenului de la Rîşca prin care se obligă a nu mai piri la isprăvnicie pe vornicul Ion Solcan şi a fi supuşi îndatoririlor faţă de stăpinul moşiei.

Noi sătenii din satul Bogdăneştii, din ţinutul Sucevii, făcut-am adevărat zapisul nostru la cinstita mîna sfinţii sale părintelui chir Chirilă, arhimandrit şi igumen sfintii mănăstiri Rîşcăi, precum să să ştie că, rădicîndu-ne noi cu pizmă pornită di însuşi zavistiia noastră asupra vornicului Ion Solcan, pîrîndu-l la cinstitul is(pravnic) făr' de nici un cuvînt de dreptate, cum şi în trebile sfintii mănăstiri arătîndu-ne înpotrivitori, dar, mai înainte de a eşi la

[1] Pentru : iar.

https://biblioteca-digitala.ro

giudecată unde să facim dovadă arătărilor noastri ni-am cunoscut greşala noastră şi că din îndemnul diiavolului am făcut aceste mişcări care sînt împotriva dreptăţii, am căzut cu rugăminte la sfinţie sa cerşindu-ne ertare şi ne apucăm că, de acum înainte, asămine răle urmări nu vom mai faci şi vom fi supuşi întru datoriia noastră cea către stăpînul moşiei, fără a mai arata nici cît de puţină împrotivire, cum nici a ne rădica cu răzvrătiri asupra vornicului. Care sfinţie sa, văzînd căinţa noastră şi încredinţîndu-să că ne vom părăsi de rălele noastre urmări, ne-au ertat. Deci spre încredinţare scrisălor mai sus ne-am pus şi degitilé noastre. ca de vom mai face asămini urmări să fim certaţi.

(17)98 april(ie) 22.

Eu Gheorghi Aivănoaii ; eu Ion Ivan : eu Grigori Ivan ; eu Ioniţă Leţul ; eu Iosip Ghiaţă ; eu Iacob Păţul ; eu Ilarion Păţul ; eu Alecsandru zugrav ; eu Ion zăt Văcar(u).

Eu am scris cu zisa lor,
Lazăr Săridar ot isprăvnicie.

(Întărire :)

De la isprăvnicia ţinutului Sucevii.

De faţi înainte noastră viind sătenii din Bogdăneştii, au arătat că, cunoscînd adevărul şi a lor greşală, de bunăvoe au dat acest zapis, dupe care vor urma celi într-însul cuprinsă. Pentru aceasta s-au întărit şi cu ale noastre iscăliturí.

(1)798 apr(ilie) 23.

Theodor Canano (grec.), Neculai paharnic.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 48.
Orig.

681

12 iulie 1798

Egumenul de la Bîrnova se plînge domnului Moldovei că locuitorii din satul Bîlca vînd băuturi fără învoirea lui şi cere să se poruncească staroştilor de Putna să-i oblige a se supune hotărîrii divanului şi să respecte zapisul ce l-au dat.

Preînnălţate doamne,

La anul 1796, am avut giudecată cu lăcuitorii bîrsani ce şăd pe moşiele mănăstirii, Bîlca de la ţînutul Putnii, pentru că ei în tărie lor să obicinuisă a vinde băutură pe moşie mănăstirei, fără a să învoi cu mănăstire, şi de la giudecată s-au hotărît ca nicidecum să nu aibă voi a vinde fără învoială, cum pre largu să arată la anaforaoa ci esti întărită şi cu a înnălţimei tali domnească pecete. Şi, deosebit de ace hotărîre, au dat ei şi zapis înnainte dumnealor boerilor starosti de Putna, cum că vor fi supuşi după hotărîre anaforalei a urma întocma, iar neurmînd şi arătîndu-să împotrivitori, să să pedepsască.

https://biblioteca-digitala.ro

Acum, unii dintre dînşii urmînd împotrivă, că ei în tărie pun băutură de vînd pe la casile lor de să păgubeşti mănăstire de venitul ce ar pute să ia pe orînda moşie⟨i⟩, mă rog înnălţimei tale să-mi facă domnească carte către dumnealor boerii staroşti, ca să supui pe acei împotrivitori a urma întocma după hotărîre giudecăţii şi după zapisul lor de învoială ce au dat la mănăstire şi să nu-i îngăduiască a faci pagubă mănăstirii.

Smerit rugător măriii tali,

Sofronie, egumenul mănăstirii Bîrnova.

⟨Rezoluţie :⟩

Dum⟨neata⟩ vel logofăt, cercetînd, să să scrii carte domniii meli către starosti [1].

⟨17⟩98 iuli 12.

Sturza vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. II, doc. 29.
Orig.

682

7 august 1798

Locuitorii de pe moşiile Galu şi Largu, ale mănăstirilor Neamţ şi Secu, arată în scris că sînt mulţumiţi cu noua împărţire a loturilor de arătură şi de fînaţ făcută de vechilul Ioanichie, care a luat de la cei ce aveau mai mult şi a dat celor ce nu aveau deajuns.

Adică noi, toţi lăcuitorii ce şădem pe moşiile svintelor mănăstiri Neamţul i Săcul, care mai jos ne vom iscăli numele şi vom pune degetele noastre, dat-am adivărată şi încredinţată mărturie noastră la mîna svinţiei sale părintelui Ionichii, vechilul de la svînta mănăstiré Neamţului, precum să să ştie că de cîndu l-au adus Dumnezău între noi şî au scris toate locurile pré deplin, au văzut şî au conoscut cine cum au trăit.

Adevărat că o samă pre bine au trăit şi n-au ştiut mulţămi lui Dumnezău şî stăpînilor, că era mai mult decît nişte egumeni, că unii zice, mai nainte pănă a nu fi vechil⟨ul⟩ între noi şi ţîne locurile cele mai multe şi bune, că le-au apucat de la moşi şi strămoşii lor ca nişte răzeşi. Încă mai mult, era şi unii dintr-aceştie ce făce, unii lua vite streine armeneşti de erna şi lua sute de lei, iar unii făce fîn de negustorii, iar unii pănă nu-i lucra cel lipsît şi sărac nu-i da loc de hrană, măcar de o palmă, fiindu a lor moşie strămoşască, iar mănăstirească nici să pomenea, şi pe cei lipsîţi şi săraci îi osînde, iar pe noi, pe o samă, tot ungureni ne făce, numai ei era moşinaşi şi la adet cum săracul, cum bogatul, iar la locul cel de hrană, nu.

Şî aceste treptăţi [2] l-au fost făcîndu celor săraci şi lipsîţi, încă mai multe iar acum viindu poronca dumnealui ispravnicului şi de la svînta mănăstire ca

[1] La 13 iulie 1798, Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, scrie starostelui de Putna să aducă la supunere pe locuitori, silindu-i să respecte anaforaua şi zapisul de învoială (Ibidem, doc. 30, orig.).

[2] Pentru nedreptăţi.

https://biblioteca-digitala.ro

să să înpartă locul cel de hrană, să să ei de la cei ce au mai mult să mai dei la cei lipsîţi, şî părintele Ionichii după poroncă aşa au urmat, luîndu de la cei avuţi şi dîndu celor lipsîţi, cui cît i s-au căzut după stare fieşticui şi după cuprindere moşiei, iar cui trebui să ţie bucate mai multi şî trebui moşie, să margă să-şi cumpere de unde a găsî. Că mănăstirele noastre cu atîte moşii şi încă cumpără de la alt loc, iar voi de ce nu cumpăraţi, că nu-i datoare mănăstire, de aveţi voi bucate, ca să vă cumpere moşii.

Acest răspuns le-u dat vechilul acelora şi încă nu le-au luat, după cum s-ar fi căzut, de la unii ca acei ce sînt cu totul înpotrivitori şi nesupuşi şi fătarnici asupra noastră şi asupra mănăstirii. Încă părintele nu le-u făcut după fapta lor, că de cîndu de la acee ce au luat cîte puţîn loc şi acum nici moşie nu-i pe sama lor, ca să-şi facă cheful cel rău al lor, cum l-au fost făcut mai înainte cu fel de fel de răutăţi, numai Dumnezău să le plăteascâ cum au făcut, şi acum n-au nici o samă, mor de giudă[1] şi tot beu pen cîrciume şi fac fel de fel de mărturii neadevărate şi mincinoase asupra părintelui Ionichii cătră boerii ispravnici şi cătră svînta mănăstire, şi mai în scurtă vorbă, unde nu le e părintele Ionichii mite de la dînşii şi nu le ascultă vicleşugurilor lor, s-au făcut ca nişti lei sălbateci asupra părintelui şi să miară ce or face şi ce or scorni. Să duc şi să înbată la crîşme şi vin de să apucă cu gîlceavă asupra părintelui, iar unii ca aceştie făcători de rele, de nu-i va certa un judecători, trebui şi noi să lăsăm casăle noastre şi părintele vechilul moşie, altfel nu să poate.

Iar de cîndu au adus Dumnezău pe părintele Ionichii între noi, am mai hălăduit şi sîntem în toată pace, cu dreptăţile ce ne face svinţie sa, încai ne ştim un stăpîn, iar nu stăpîni mulţi, pecum era mai înainte, şi ştim o hotărîre şi o dreptate, dar nu vicleşuguri şi nedreptate.

Aceasta ştim şi aşa mărturisîm. Pentru credinţa ne-am iscălit, că rău şi făr' de nici o rînduială umblă.

(17)98 avgust 6.

Eu Sămeon Saven martor ; eu Pavel sin lui martor ; eu Pînte Saven martor ; eu Ioniţă sin lui martor ; eu Costandin Bance martor ; eu Sămeon sin lui martor ; eu Vasile Gordom martor ; eu Vartolomei martor ; eu Grigore Ţîfoi martor ; eu Dumitru Muntean martor ; eu Ilie Muntean martor ; eu Ioan Leţ martor ; eu Ursul Leţ martor ; eu Ignat martor ; eu Toader Borşe martor ; eu Ioan zet Leţ martor ; eu Nica Vălei martor ; eu Niculiţă Vălei martor ; eu Gheorghi Leţ martor ; eu Coca Ţîfoi martor ; eu Trifan martor ; eu Vasile Croitor martor ; eu Ioan Croitor martor ; eu Dumitru Ţoşcă martor ; eu Toader Sîrbu martor ; eu Nichita Gîrboaei martor ; eu Petra Gîrboaei martor ; eu Neculai Ţigănoi martor ; eu Nichita Saven martor ; eu Ioan Busuioc martor ; eu Ioniţă Savei martor ; eu Petre sin lui martor ; eu Vasile Busuioc martor ; eu Marcu bătrînu martor ; eu Pavăl sin lui martor ; eu Gheor(ghe) Dumitrean martor ; eu Ioan dascal martor ; eu Ioan Hoştii martor ; eu Toader Tîrşa martor ; eu Ştefan Ţifoi martor i Ioan Strat martor i Luca Strat martor i Niculai Strat martor i Ion Cîrstea martor i Toader Chiste martor i Dumitru Saftei martor i Ilie Feteleu martor i Gligore Feteleu martor i Trifan Adumitroei martor i Chirila Morari martor i Neculai Alexa martor i Toader Rusul martor i Vasile Hage martor i Chiruţa Bondoc martor i Toader Amariei martor i Nechita Mariei martor i Chiriac Rusul martor i Nechifor Feteleu martor i Lupul Gărboaei i Lupul Ţifoi martor i erei Costandin ot Galul.

[1] Pentru : ciudă.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi noi cu tot satul adiverim şi oriunde faţă vom mergi, deosăbit de cei ce sîntu înpotrivitori.

La această mărturie ce au dat aceşti oameni din cei care au fost lipsiţi de erburi.

Fiind şi eu faţă am auzit şi din gura lor toată cuprinderea aceştii mărturii şi pentru aceia încredinţăz şi eu că este adevărată.

1798 avgust 7

Dimi(trie) spătar.

(Pe verso :) Zapis a muntenilor cătră sfînta mănăstire.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 8.
Orig.

683

8 august 1798

Locuitorii din Galu şi Largu se învoiesc cu vechilul mănăstirilor Neamţ şi Secu să le mai lase în folosinţă un fînaţ care, după măsurarea locurilor de hrană, rămăsese în partea călugărilor.

Dat-am adivărat şi încredinţat zapesul nostru la mîna svinţiei sale părintelui Ionichii, vechilul svintei mănăstiri Neamţului i a Săcului, precum să să ştie, că după ce s-au scris arăturile şi fînaţ(uri)le, s-au înpărţit fieştecărue după stare lui şi au rămas Comul, parte noastră, tot mănăstiresc, pentru fîn. Iar noi, văzîndu aşa, am căzut cu multă rugăminte la părintele vechilul, măcar în anul acesta să mai rămîe pe sama noastră, iar de la anul viitori înainte să rămîe pe sama mănăstirei, făr' de sminteală sau cuvîntu de înpotrivire. Iar cosire ce au făcut mănăstirea în anul acesta să avem a u plăti cum ne-am pute învoi cu vechilul şi un stog fîn din patru fălci noi să avem a da dumnealui ocolaşului şi trei fălci lui Lăzonschi, robului mănăstirii, iar celălalt fîn, de nu ne vom învoi cu vechilul, să aibă voe pe giumătate să ne-l ei.

Şi la aceste mai sus scrise de nu ne vom ţine de cuvînt şi ori la ce giudecată vom merge, să nu ni să ţie în samă şi să fim de ruşine şi supt oanon. Pentru credinţa ne-am iscălit (şi) am pus de(ge)tele nostre în loc de peceţi.

(17)98 avgust 8.

Eu Ioan Micul adeverez ; eu Gavriluţ Tătarul adeverez.

Pentru adivărată credinţă şi fiindu tot satul faţă, s-au făcut acest zapis înainte a tot satul. Pentru credinţă ne-am iscălit şi noi, fiind faţă,

Eu Vasile Chiorlisa adeverez ; eu Mancu adeverez ; eu Simeon Savin adeverez ; eu dascal Ioan adeverez.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 9.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

(Iaşi,) 11 august 1798

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Iaşi să oblige pe locuitorii de pe moşia medelniceresei Ruxandra Scorţescu, Zabolotenii, a-i lucra zilele boierescului după hotărîrea ponturilor.

Io Alexandru Ioan Callimah voevod, cu mila lui Dumnezu domn ţării Moldaviei. Cinst(iţi) credincioşi boerii domniei meli, dumneavoastră ispravnici de ţinutu Iaşului, sănătate !

Fiindcă prin jaloba ce-au dat domniei meli dumneaei med(elni)ce(reasa) Roxandra Scorţasca au arătat cum că din moşiia Zabolotenii de peste Prut, din ţinutul Iaşii, prin sultan mezat au cumpărat 550 stînjeni, însă 450 stînjeni din moşiia Zabolotenii în curmeziş cu 150 stînjeni răscumpărătură de la sulger Alexandru Fote, cum şi 100 stînjeni din moşiia Tarce, iarăşi în curmeziş şi alţi 110 stînjeni din silişte Zabolotenilor despre moşiia Zabolotenii a sulge(rului) Alexandru Fote, cari aceste părţi li-au cumpărat de la jic(ni)ce(rul) Iordachi Movila şi de la verii sei, Ianachi sin Costandin biv căpitan de lefecii şi Gheorghi Costandin, cum şi de la cumnata lor Parascheva, soţiia mortului vatav Ianachi Movila, asupra cărora părţi după zapis de cumpărătură ce-au avut i s-au întărit stăpînirea şi printr-al nostru domnesc hrisov, apoi fiindcă unii din lăcuitorii ce sînt şăzători pe moşiia sa Zabolotenii nu s-ar fi supuind a-i lucra zilile obicinuite a boierescului, au cerut dreptate ca pe acei înpotrivitori să-i supuie a-i lucra zilile boierescului întocma după hotărîrea ponturilor visterii.

Drept aceia, iată scriem dumneavoastră să cercetaţi şi, fiind precum jăluieşti medelnice(reasa), numaidecît se-i supuneţi a urma la toate întocma după hotărîrea ponturilor, ca să nu să pricinuiască jăluitoarei păgubire.

Iar pe sulge(rul) Alexandru Fote, carile ar fi pricinuind supărări lăcuitorilor din Zaboloteni ce sînt pe parte această ce au cumpărat dumneaei med(elni)ce(reasa) prin sultan-mezat, mai mult să nu-l îngăduiţi a da cît de puţină supărari. Ci atît sulgerul Alexandru Fote, cum şi alţii oricini vor ave a răspunde asupra moşiei, cu scrisori ce vor ave să viie la divan ca să-şi caute prin giudecată cu vechilul med(elni)ce(resii). Aceasta poroncim.

(17)98 avgust 11 dni.

Procit vel logofăt.

(Pe verso :)

Cinst(iţi) credincioşi boerii domniei meli, dumilor sali ispravnici de ţinutul Iaşii, cu sănătate să să de.

I med(elni)ce(reasa) Roxandra Scorţasca.

S-au trecut, Matei condicar.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. XXXVIII, doc. 8.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

16 septembrie 1798

Unii țărani din satele Galu și Largu dau zapis vechilului mănăstirilor Neamț și Secu, arătînd că nu se vor mai împotrivi felului în care acesta a împărțit fînaț sătenilor.

Adică noi, care mai gios ne vom pune numile și degitile, dat-am adivărat și încredințat zapisul nostru înainte cinstitei isprăvnicii la mîna svinției sale părintelui Ionichie ermonah, vechil moșiilor svintei mănăstiri Niamțu și Săcul, anume Galul i Largul, precum să să știe că în trecuții ani, avînd noi cumpărat cu anul venitul acestor doî moșii de la numitele mănăstiri, urmam la luatul dejmei i adetiul casălor și înpărțala erbii cum ne era voe, ca unii ce noi eram cumpărători de venit. Dar fiindcă pe acest an n-au vrut mănăstirile a mai vinde venitul, au rămas a să căuta venitul de omul mănăstirei, care, viind orînduitul călugăraș, s-au învoit cu noi pentru toate în ce chip să să urmezi cu dare venitului, adetiul casălor, după cum prin deosăbit zapis ce i-am dat noi să arată.

Dar fiindcă vechilu au așăzat și pentru cositura de fîn, înpărțind cu analoghisire fiiște(căruia) cu dreptate după suma vitelor, care întîi și noi ni-am primit și ni-am mulțămit, apoi pe urmă neodihnindu-ne, ca niște oameni (răi) ce eram, am fost enteresați, cum și giudecata au cunoscut, ni-am apucat și am început cu multe feliuri de supărări și am stricat și orînduiala ce au făcut vechilu. De care pricină, fiind silit, vechilul au luat mărturie de la cielanți săteni ce n-au avut enteres și trăgîndu-ne la giudecate după vina noastră, eram căzuți la oareșcare pediapsă a lua.

Deci noi, încă cunoscînd greșala și obrăznicie ce am făcut, am căzut cu rugăminte la cinstita isprăvnicie, la vechil, și acum deodată ni-au ertat, dar și noi printr-acest zapis ne legăm ca de acum înainte ne vom părăsi a nu mai aduce cît de puțin supărare vechilului sau a-i strica cele ce vor fi întocmite și așăzate de vechil. Iar cînd ne vom mai dovedi că ne vom mai amesteca sau am supărat, atunce după acest zapis să fim de mare gloabă și certare, că așa ni-am legat. Și pentru credința ni-am pus numele și degetele.

1798 săpt(emvrie) 16.

Eu Vasile Tătărlisa ; eu Gavril Țifoiu ; eu Mihăilă Acîrstei ; eu Ion Stratul ; eu Ion Tătaru ; eu Costandin Tătaru ; eu Ionașcu Tătaru adiverim.

Acest zapis l-au dat sătenii denainte me cu bună voe lor și l-am adiverit și eu,

Dinu pitar giudecător.

1798 săptem(vrie) 18.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. CXXXVI, doc. 10.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

21 octombrie 1798

Vornicul de Botoşani trimite un panţir să zapciiască pe locuitorii din satul Ruşii şi să implinească de la ei rămăşiţa de boieresc şi alte datorii ce le au faţă de stăpînul moşiei.

De la vornicie.

De vreme ce sătenii den satul Ruşii, după atîtea porunci ce li s-au triimis de către dumnealui paharnic, tovarăşul mieu, ca să înplineaacă rămăşiţile boerescului dumnealui jăcnicer Dimitrachi, atît den anul trecut, cum şi dentr-acest curgător an, şi după cuprindire ponturilor gospod n-au fost următori a-şi face datoriia lor cu înplinire boerescului, drept aceia, să volniceşte pe acest panţîr ca să margă la numitul sat şi să-i apuci cu strînsoare să-i zapceiască ca să-şi înplinească fieşcari rămăşiţa zilelor boeresc⟨ului⟩. Cum şi toţi sătenii ce mai sînt datori prin zapis, pentru facire de bini ce i-au înprumutat cu bani, ca să-i rădici nişte păpuşoi a dumnealui şi să-i puie pen săsece, şi deosăbit şi alte datorii ce mai arată că ari pe la unii, alţii, în sat, să-i înplinească. Iar cari va ave înpotrivă a răspunde, să viie aici faţă.

1798 octomvrie 21.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. DCCLXXIX, doc. 8.
Orig.

687

⟨Iaşi,⟩ 24 octombrie 1798

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte starostelui de Putna să facă „înfrînare" locuitorilor din Bilca, de pe moşia mănăstirii Bîrnova, care vînd băuturi pe la casele lor fără învoirea egumenului.

Io Alexandru Ioan Calimah voevoda, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldav⟨iei⟩. Cinstit şi credincios boeriul domniii mele, dum⟨neata⟩ Scarlat Manul, biv vel logofăt şi staroste de ţinutul Putnii, sănătate !

Fiindcă prin jaloba ce au dat domniii mele cuvioşie sa Sofronie, egumenul di la mănăstire Bîrnova, au arătat că, după judicata ce au avut la divan cu lăcuitorii ce să află trăitori pe moşie Bîlca di la acel ţinut, ci este a mănăstirii, pentru băuturile ci vinde pi la casăle lor fără să aibă voie di la mănăstire, de pricinuia păgubire, prin anaforaoa întărită de domnie me, hotărăşte ca nicidecum băuturi să nu mai vîndă fără a ave voie di la mănăstire, după cari judecată în urmă ar fi luat şi zapis de la dînşii că n-or mai vindi, iar cînd îi va afla, să fie de pedeapsă.

Apoi, acei lăcuitori neurmînd atît anaforalii domniii mele, cît şi zapisului ce au dat, şi vînzînd iarăşi băutură, s-au fost scris carte domniii mele

https://biblioteca-digitala.ro

cătră ace stărostie ca, de vor fi făcînd vreo urmare aşa înpotrivă, să-i supui de a nu mai vinde, urmînd întocma după hotărîre anaforalii domniii meli. După cari carte ci s-au fost scris acum jăluitoriul egumen arată că nu numai că nici o urmare nu s-au făcut. dar ar fi bătut şi pe vechilul mănăstirii ci-l ari orînduit la moşie aceia.

Pentru cari, eram domnie me hotărîţi ca să să aducă pi acei lăcuitori aice să s(e) pedepsească pentru nesupunere cu cari să arată, dar trecînd domnie me cu vedere, iată să scrii dumitale, di este aşa precum egumenul au arătat, apoi dumneata să le faci înfrînare unora ca acelora de a nu mai vinde băuturi pi la casăli lor, fără ştire mănăstirii, urmînd întocma după hotărîre anaforalii domniii mele, ca să nu ne mai vie pentru această pricină mai mult jalobă. Iar di va fi pricina într-aalt chip şi aceia avînd mai mult a răspunde, şi dumneata nu-i vii pute pune la cali, îndată să-i trimeţi aice, la divan, ca să s(e) cerceteze, înpreună şi cu înştiinţare di la dumneata.

1798 oct(omvrie) 24.

(Pe verso :) Cinstit şi credincios boeriul domniii mele dumnealui Scărlat Manul biv vel logofăt şi starosti de ţinutul Putnii, cu sănătate să s(e) de.

Mănăstire Bîrnova.

Procit vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Bîrnova, pach. II, doc. 31.
Orig., pecete aplicată.

688

27 octombrie (1798) [1]

Marele paharnic Ilie Cantacuzino îndeamnă pe sătenii din Rădăşeni să dea ascultare poruncii domneşti de a nu vinde vin fără ştirea egumenului mănăstirii Slatina.

† Voî oamini di la Rădăş(e)ni.

Aici ni-au arătat sfinţie sa părintili eguminul di Slatină zicînd că, după aşăzarea şi zapisul ci-aţi dat pentru lucrul boierescului, nu v-aţi fi ţiindu di ace aşăzari, nici la unili. Că, întîi, pintru băutură să hotărăşti prin luminate ponturili măriii sale lui vodă ca să pui numai stăpînul moşii, iar cînd nu va avea trebuinţi, atunci să pui din sătini. Acum zis(e) că puind o bute vin, aţi pus şi din voi cîţiva, şi nu numai c-aţi pus, ce încă aţi tăet şi cepul la vinul eguminului şi ne mirăm de aceasta, ce fili di oamini şi făr' di simţiri sinteţi di nu vă supuniţi a da ascultari, după cum s-au hotărît prin luminate ponturili mării sali lui vodă (?). Ce, căutaţi di vă părăsiţi di acestea şi să daţi ascultari la toate după cum v-au fostu aşăzari, că, neînţăligînd, apoi îţi lua şi certare. Aceasta.

Oc(tombrie) 27 (1798) [1]

Ilii vel paharnic ; Cantacoz(ino).

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. VI, doc. 54.
Orig.

[1] Datarea după inventar.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iaşi,⟩ 10 februarie 1799

Alexandru Callimachi, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze plîngerea egumenului de la Slatina împotriva unor locuitori de pe moşia Braniştе. care nu lucrează zilele hotărîte după ponturi şi să-i supună la îndatoriri, obligînd şi pe cei ce au „mutări" de oi să se învoiască şi să plătească arenda locului.

Io Alexandru Ioan Calimah voevod, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavii. Credincioşi boerii domniii mele, dum⟨neata⟩ Theodorachi Gruia biv vel căminar i dum⟨neata⟩ Dumitraşcu Sturza biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

Cuvioşie sa Chiril arhimandritul şi egumenul de la mănăstire Slatina, dînd jalobă cătră domnie mea, au arătat cum că mănăstire avînd moşii pe apa Bistriţii ce să numeşti Branişte, la munte, unde sînt şi oameni şezători, nu s-ar fi supuind acei oameni ca să lucrezi zilele hotărîte după ponturi, cum şi mutările de oi ce sînt iei le ţin în tării şi nu vor să plătească venitul locului, din cari s-ar fi pricinuind mănăstirii păgubire.

Şi osăbit au arătat că o samă din lăcuitorii ce sînt cu şidere pe moşiile mănăstirii Rîşcăi ar fi ţiind nişte locuri de fînaţu a mănăstirii Slatina iarăşi în tării, fără a da vinitul ce se cadi după dreptate, arătînd că mai ales pe acel hotar al moşiei are şi mănăstire oameni ai săi cari nu au loc de agiuns de hrană şi, cu ţinere locului aceluia de către oamenii mănăstirii Rîşcăi, trag mare supărare şi strîmtoreaiă, neavînd undi să-şi facă hrana trebuincioasă cu îndestulari, şi au făcut rugămintea ca să aibă mănăstire punire la caile, cari iată şi jaloba ce-au dat s-au triimes la dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ ca să o vedeţi.

Deci să scrii dum⟨nea⟩v⟨oastră să cercetaţi şi, întîi, pentru oamenii ce sînt şezători pe moşiia mănăstirii, Braniştea, de viţi afla că stau cu împotrivire a nu lucra zilile hotărîte după ponturi, să le daţi poroncă şi să-i faciţi pre cuvînt să înţăleagă ca să urmeze întocma după hotărîre ponturilor, lucrînd zilile hotărîte deplin sau, de nu va avea mănăstire trebuinţă de lucru, să dea bani pentru casă, precum să hotărăşti prin ponturile visteriei, cari ponturi sînt asămine şi la dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩. Şi de veţi vedea că tot stau cu vreo împotrivire, să-i supuneţi numaidecît şi făr' de voia lor ca să urmeze după ponturi, ca să nu să aducă păgubire mănăstirii.

Al doile, pintru lăcuitorii ce ţin mutări de oi, ei ca unii ce sînt şezători pe moşiia mănăstirii să s⟨e⟩ protimesască mai întîi a cumpăra mutări, însă dînd preţul ce vor da alţii streini, iar făr' de tocmală şi făr' de plată să nu fie volnici nici într-un chip a-şi ţinea oile pe locurile de mutări a mănăstirii.

Cum şi pentru locurile de fînaţu ce s-ar fi ţiind de cătră oamenii de pi moşiile mănăstirii Rîşcăi să cercetaţi şi, de vreme ce mănăstire Slatina va fi avînd oamenii săi pe acel hotar al moşiei, după ce le să va da acelor oameni loc deajuns de hrană, de va mai rămîne niscaiva loc peste trebuinţa lor, atunce şi oamenii mănăstirii Rîşcăi să s⟨e⟩ învoiască şi să s⟨e⟩ tocmască cu mănăstire Slatina şi, dînd preţul ce vor da alţii streini, să le dea şi lor loc pentru

https://biblioteca-digitala.ro

fînaţu, iar făr' de învoială şi fă'r de tocmală pentru preţu, să nu îndrăznească a întra în tării pe locurile numitii mănăstiri să cosască fîn.

Deci dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩ căutaţi şi urmînd precum mai sus vi să arată, să faciţi odihnire mănăstirii ca să nu ne mai supire cu jalobă.

1799 fevr⟨uarie⟩ 10.

⟨Pe verso :⟩

Credincioşi boerii domniii meli, dum⟨nealui⟩ Theodorachi Gruia biv vel căminar i dum⟨nealui⟩ Dumitraşcu Sturza biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Sucevii, să s⟨e⟩ dea cu sănătate.

Egumenul mănăstirii Slatina.

Vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Slatina, pach. V, doc. 36.
Orig., pecete aplicată.

690

23 aprilie 1799

Orîndarii Iosip din satul mănăstirii şi Manole din Găineşti dau zapis egumenului de la Slatina pentru cumpărarea orînzilor din satele Mădei, Borca şi Sabasa, pe termen de trei ani, cu trei sute de lei pe an.

Să face ştiré prin această scrisoare, precum să s⟨e⟩ ştie că am cumpărat de la sfînta mănăstiré Slatina orînzile de la munte pe Bistriţă, anume orînda de satul Mădeiu, orînda da [1] satul Borca, orânda de satul Săbasa, parte mănăstirii, cu celelalte cotumuri ce să cuprind în hotarul sfîntei mănăstiri Slatinii, de sus-pomenitelor sate, pe trei ani, de la una mii şapte sute noăzăci şi noo, apr⟨ilie⟩ doozăci şi trei, şi păr' la una mie opt sute doo, apr⟨ilie⟩ doozăci şi trei, eu Iosip, orîndari de aici din satul mănăstirii a ţiganilor şi eu Monole, orîndari din satul Găineşti cu tovarăşii noştri, să avem a da pe fiiştecare anu la mănăstiri cîte trei sute lei, care bani să avem a-i da la începutul a fiiştecăruia an, toţi deplin, aducîndu-i noi sînguri la mănăstire în zi⟨u⟩a de Sfete Gheorghi, aprilie doozăci şi trei.

Deci ne îndatorim noi de mai sus cumpărători a orînzilor păharului a satelor de mai sus arătate, ca : întîi, banii după tocmală să avem a-i aduce la vade ; al doile, băutura ce om pune la orînzi să fie bună şi cu măsuri drepte să avem a vinde cu mulţămire lăcuitorilor ; al treile, pentru datorie să avem a urma după ponturile gospod ; şi ori casă, sau pivniţă, sau orice acaret vom face pe numitele sate, la săvîrşirea anilor să rămîe toate a mănăstirii, necerşind nici o cheltuială de la mănăstire. Şi orice feli de dare a fi pentru orînzi, tot noi numiţii cumpărători să avem a răspunde, iar mănăstirea să nu fie supărată întru nimic, iar întîmplîndu-să sau dobîndă sau pagubă, a noastră să fie, iar mănăstirea întru nimic să nu fie supărată.

[1] Corect : de.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi spre încredinţare s-au făcut doo zapisă, unul de către mănăstire la noi şi unul de la noi la mănăstiri.

1799 apr(ilie) 23.

(Urmează două iscăliturі evreieşti).

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVI, doc. 286.
Orig.

691

23 aprilie 1799

Mai mulţi locuitori din Pîrîul Pîntii dau egumenului de la Slatina zapis, arătînd că au luat în arendă de la mănăstire Poiana Socilor, pe trei ani, cu preţul de treizeci de lei pe an.

Adecă eu Ioniţă Apetrii şi eu Gheorghie a lui Vasile Ghirgoţă şi eu Ion Găină şi eu Grigori ficior a lui Ioniţă Apetrii şi eu Toader a lui Ioniţă Furtună şi eu Dumitru Furtună şi eu Simion Muscă dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la sfînta mănăstire Slatina, precum să s(e) ştie că am cumpărat de la sfînta mănăstire poiana Sociolor în orîndă pe trei ani de la mănăstire, cîte treizăci de lei pe an, care bani să avem a-i da în doao vadele, pe giumătate la Duminica Mare şi pe giumătate la Zioa Crucii. Şi să avem a stăpîni după cum am stăpînit şi în anii trecuţi, iar nedînd banii la vadelile orînduite, atunce contractul acista să rămîe răsuflat.

Şi pentru mai adevărata credinţă ne-am pus numele şi degitile.

1799 apr(ilie) 23.

Eu Ioniţă Apetrii ot Pîrîul Pîntii ; eu Gheorghie a lui Vasile Ghiorghiţă ot tam ; eu Ion Găină ot tam ; eu Grigori fecior a lui Ioniţă Apetrii ot tam ; eu Toader a lui Ioniţă Furtună ot tam ; eu Dumitru Furtună ot tam ; eu Simion Muscă ot tam.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVI, doc. 284.
Orig.

692

23 aprilie 1799

Locuitorii din satul Borca se învoiesc cu egumenul de la Slatina să răscumpere cu bani, pe timp de trei ani, obligaţiile faţă de mănăstire.

Viind aice la mănăstire eu Nechita Ursului, Ioniţă Găină, Ioniţă Ruscanu, Dumitru Găină, trimişi fiind din parte a tot satul, am făcut tocmală ca să ne aşăzăm pentru cele ce sîntem datori a da la sfînta mănăstire pentru adetiul moşii pe care noi lăcuim şi ne hrănim.

Întîi, pentru boerescul nostru ce sîntem datori a lucra la mănăstire, doos-prăzăci zile într-un an ; al doile, dejma din toată sămănătura ce vom faci să avem a da zăciuială din toate, aducând-o noi singuri la locurile ce vor fi rînduite pentru strîngere pîinii tot pe ace moşii ; al treile, zăciuiala din fînaţ

https://biblioteca-digitala.ro

avem să dăm din zăci căpiți una, după ponturile gospod ; al patrăle, pe mutări sîntem îndatoriți a da pe fiișticare oai pe an cîte una ocă brînză la mănăstire aducîndu-o noi sînguri la mănăstire cîtă somă să va faci, cum și pentru dărmatul vitelor iarăși sîntem îndatoriți a plăti la mănăstire după cum ne vom putea învoi cu mănăstirea.

Deci pentru toate aceste de mai sus arătate, noi am căzut cu rugăminte la părintele arhimandritul ca să priimască bani și, stînd la tocmală, am făcut așăzare ca să dăm la sfînta mănăstire pe fiișticare an cîte doo sute treizăci de lei și doi jderi. Însă una sută cincisprăzăci lei să-i dăm acum la Sfete Gheorghi, apr(ilie) doozăci și trei, la începere anului. și una sută cincisprăzăci lei la Ziua Crucii. Și jderii să fie buni, negri.

Și tocmala aceasta s-au făcut pe trei ani, de la o mie șapte sute noozăci și noo, apr(ilie) doozăci și trei și păr' la o mie opt sute doo, apr(ilie) doozăci și trei.

Și ne îndatorim prin această scrisoare ca să avem a urma în toate deplin : întîi, ca să avem a da banii aducîndu-i noi singuri la vade după tocmală aice la mănăstire, iar cînd nu vom urma să avem a lucra boerescu doosprăzăci zile la ceia ce ne va rîndui mănăstirea și ori la ce loc, și să avem a da și dejmă din toate după cum mai sus s-au pomenit. Și volnici să nu fim a face herestei sau curături făr' de știrea mănăstirii, sau orice alt acaret. Iar cînd să va întîmpla, oricini din lăcuitori, de vom face, la săvîrșirea anilor să rămîe toati a mănăstirii, neplătindu-ne nimic mănăstirea noao ; și orice dare va fi pe acea moșie, tot noi să avem a răspunde.

Și spre încredințare s-au făcut doo zapisă, unul de la mănăstire la noi, și unul de la noi la mănăstire.

Deosăbit, noi să fim îndatoriți, borcanii, a înpărți locurile pentru hrana noastră făcînd cislă dreap(t)ă, iar parte ce i să va veni preotului Gavriil, cisluindu-o noi, atît borcanii, cît și mădienii (să avem) a o plăti, iar preotul Gavriil să nu fie întru nimica supărat. Și ne mai îndatorim să dăm sau să facem casă pentru crîșmă și pivniță pentru ținutul băuturii, cu a noastră cheltuială, necerșind nimica de la cumpărătorii orînzii păharului satului aceluia. Iar noi să avem a stăpîni locurile care le-am stăpînit și anu [1].

1799 apr(ilie) 23.

Eu Nechita Ursului ; eu Ioniță Găină ; [2] eu Ioniță Ruscanu ; eu Dumitru Găină.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVI, doc. 285.
Orig.

---

[1] Zapis cu text identic, din aceeași zi, dau locuitorii din Săbasa și Cotîrgași (Ibidem, doc. 288). Locuitorii din „Mădei ot Bistrița", răscumpără tot atunci de la mănăstirea Slatina dijma și boierescul pentru trei sute de lei și patru jderi (Ibidem, doc. 289).

[2] La aceeași dată Nechita Ursului și Ioniță Găină iau în arendă moara de pe Borca : „Adică eu Nechita Ursului și eu Ioniță Găină adeverim cu această scrisoare a noastră la sfînta mănăstire Slatina, precum să s(e) știe că am cumpărat venitul morii ce este pe apa Bo(r)ca, moșie mănăstirii Slatinii, pe trei ani, de la mănăstire, care să avem a da pe fieștecare an șasă merțe făină de popușoi la păstorii ce vor fi cu vitile mănăstirii în varatec la un munte a mănăstirii, anume dealul despre Neagra. Iar întîmplîndu-să de a nu urma după contract, atunce să fim de mare gloabă. și contractul acesta să rămîe răsuflat. Și pentru mai adevărată credință, ne-am pus numele și degitile" (Ibidem, doc. 287, Orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

693

5 mai 1799

Cîţiva cosaşi dau zapis lui Constantin Iupcea din Iaşi prin care se obligă să-i coseascâ 200 fălci de fîn la Andrieşeni, pe malul Jijiei, cu 2 lei şi 35 de parale falcea.

Adecă noi cești mai gios iscăliţi dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la mîna dumnealui giupînului Costandin Iupcea ot Iaşi, precum să să ştii că am luat bani pe doă sute fălci de fîn ca să-i cosim dumisali, falcea cîte trei lei fără cinci parale, pe care bani am luat toţi deplin, acum înainte. Şi cînd a fi vremea coasăi, îndată cum ni-a poronci dumnealui să fim gata a ieşi la coasă ca să-i facem toate fălcile de sus arătati, pe bani ce am luat, fără cuvînt pricinuitoriu.

Şi să avem a cosi la numita moşie ce ne-au arătat, adecă la Andrieşăni, pe malul Jijiei dincolo, şi să-i cosim cu socoteală bună, ca să nu rămîe iarbă în urmă, şi adunătoare asijdirea să fie curată şi stogurile să le facem după cum a pofti dum⟨nealu⟩i, nu de cele de falce, batjocoriţi, ce mari, gospodăreşti. Şi a măsura, să măsurăm în frica lui Dumnezău cu dreptati.

Şi noi cu această tocmală, ori la ce vréme ni-ar poronci, îndată să eşim cu toată trebuinţa noastră ca să-i săvîrşm lucrul. Iară cînd ni-ar poronci dum⟨nea⟩lui la vreme coasăi şi noi ne-am puni de vreo pricină şi ar rămîne iarba dum⟨nea⟩lui necosită şi noi însăncinaţi cu banii de sus arătaţi pe alt an, atuncea noi să avem a-i plăti dumisali băneşte cîti şasă lei pe toată falcea, cîti arată mai sus. Şi pentru mai adevărată credinţă ni-am pus numeli şi degiteli.

⟨17⟩99 mai 5.

. . . . . [1]

Eu Tănas⟨ă⟩ Strălciuc adeverez ot Şărbăneşti.

Arh. St. Bacău, pach. XII, doc. 5.
Orig.

694

5 iulie 1799

Isprăvnicia din Suceava trimite pe Gavril Dobre la Mălini, pe moşia mănăstirii Slatina, să dea locuitorilor finaţ după numărul vitelor.

De la isprăv⟨ni⟩ci⟨a⟩ Sucevii.

De vreme ce aice la isprăv⟨ni⟩ci⟨e⟩ au făcut arătare cuvioşiia sa părintele arhimandritul şi egumen sfintei mănăstirii Slatinii pentru supărare ce trage de către sătenii ot satul Mălini, că neîncetat merg şi supără cerînd fînaţ, zicînd

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

că n-au de agiunsu, asupra căruia arătare a cuviosîi sale s-au orînduitu pe Gavril Dobre ca să meargă la faţa locului şi mai întîi să facă izvod de toţi oamenii ce să află cu lăouinţa în numitul sat, făcînd trei stări, adică : frunte, mijloc şi coadă, unde, numărînd şi toate vitele lor, şi să aibă a le înpărţi fieşcăruia : fruntaşului 5 fălci de iarbă i mijlocaşului 3 fălci şi codaşului 1 pol falce. Iar neajungîndu-le în fîneţile ce pănă acum au avut soma înpărţirii, s-au îndatorit cuviosiia sa părintele arhimandritul ca să le înplinească din fînaţile mănăstirii. Iar întîmplîndu-să de a rămîne den fînaţile ce ei le-au avut pănă acum din soma înpărţirii, acel fînaţu va rămîne a sfintei mănăstiri, şi deosăbit să aibă a măsura şi toate ogoarăle lor.

Şi pentru toate aceste să aibă a face curat izvod şi a-l aduce la isprăv⟨ni⟩ci⟨e⟩, ca să s⟨e⟩ vază.

⟨17⟩99 iulie 5.

Dimitrie Sturza postelnic ; Nicolai Romano comis ⟨greceşte⟩.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. CLXXXVII, doc. 223.
Orig.

695

⟨Iaşi,⟩ 4 august 1799 *

Locuitorul Ştefan Budeanu reclamă domnului Moldovei că egumenul de la Rişca vrea să-l „dezrădăcineze" de pe o curătură pe care a făcut-o el pe moşia Buda şi cere să se poruncească a nu-l izgoni.

Preînălţate doamne,

Jăluescu măriii tale că de vro cîţiva ani, de cînd eu cu mare nevoinţă mi-am făcut o curătură cu toporul din codru întreg, şi acolo cîte puţin fîn, cîte puţină arătură fac pentru hrana vieţii, care curătură este pe moşiia Buda a mănăstirii Rîşca de la ţinutul Sucevii şi păn' acum ceia ce făcem pe ace bucăţică de curătură, dejma obicinuită am dat-o, iar acum egumenul mănăstirii mă lipseşti dintr-acea curătură şi cu totul vrea să mă dăzrădăcineze acum la vîrsta bătrîneţilor, care şi faţă sînt văzut.

Milostive doamne, deosăbit a⟨m⟩ mai făcut o curătură şi aceia am dat-o mănăstirii, şi aceasta, făcîndu-o pe urmă, o ţiin pentru chivernisala hranii vieţii mele, că din pricina acestor curături am rămas şi păn' astăzi de sînt cu patimă de boală. Pentru care mă rog ca prin carte gospod să să poruncească de către înălţime ta să nu mă izgonească din curătura ci este făcută de mini.

Robul măriii tale,

Ştefan Budeanu din satul Buda, ţinutul Sucevii.

* Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

(Rezoluţie :)

Dumneata logofăt Necolai Roset, epistatul Logofeţii cei Mari, să s(e) scrii carte către is(pravnici) ca să odihnască pe jăluitor[1].

(17)99 avgust 4.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 60.

Orig.

696

15 august 1799[2]

Locuitorii de pe moşia Boroaia, jumătate a mănăstirii Rîşca şi jumătate a mănăstirii Neamţ, se plîng domnului că sînt asupriţi de ambele părţi şi cer să plătească dijma finului ca mai înainte, o para de stinjen, şi să lucreze zilele boierescului, fără a mai fi supăraţi cu ceva.

Preînălţate doamne,

Cu lacrămi jăluim înălţimii tale că noi din strămoşii i moşii şi părinţii noştri, cum şi noi păn' acum, ne aflăm pe moşiia Boroaia, pe care moşii este giumătate de sat pe moşiia mănăstirii Rîşca şi giumătate de sat pe moşiia mănăstirii Neamţului, şi din vechiu s-au deschis cu toporul din codru mereu de s-au făcut acel sat şi curături pentru fînaţu şi, fiind loc strîmptu, toate curăturile le ţinem îngrădite. Obicinuitul avaet al moşii l-am avut noi hotărît de către

[1] La 7 august acelaşi an, Constantin Ipsilanti scrie ispravnicilor de Suceava : „...Dintr-această jalubă a lui Ştefan Bude(a)n(u) de la ţinutul acela (care vi se trimite), veţi înţălegi arătarea şi cerirea ce face pentru o curătură ce ar fi avînd pe moşie mănăstirii Rîşcăi. Deci poroncim dumneavoastră să cercetaţi şi, de să va dovedi că curătura aceae este făcută ori de moşul sau tatăl jăluitoriului, ori de dînsul, atuncea igumenul mănăstirii Rîşcăi nu poate să i-o e, ci tot jăluitoriul va stăpîni-o şi va da dejma obicinuită la mănăstire din cele ce va face pe dînsa" (Ibidem, doc. 50, orig.).

La 21 septembrie, acelaşi an, domnul scrie din nou ispravnicilor de Suceava să cerceteze o a doua jalbă a lui Ştefan Budeanu. „...şi fiindcă după carte ce v-au dat întîi jăluitorul tot pentru această pricină, faciţi înştiinţare către Logofeţie ce Mare că aţi cercetat pricina aciasta şi că numitul egumen ar fi arătat o scrisoare de învoială de la toţi sătenii din Moişa că toate curăturile ce au avut făcute în poiana Buda şi în Rusul li-ar fi dat la mănăstire şi mănăstire li-ar fi dat fînaţi în Plochi, şi într-aceli curături ar fi întrînd şi curătura jăluitoriului, care înştiinţare, arătîndu-să jăluitorului el s-au apărat zicînd că nicicacum n-ar fi făcut schimbu, nici ar fi luat aiure loc împotriva curăturei lui

Pentru care scriem dumneavoastră să cercetaţi în foarte cu amărunt şi, cînd să va dovedi că jăluitorul n-au făcut schimbu, nici au luat loc aiure împrotiva curăturii lui, apoi să i să dea curătura întru a lui stăpînire, dîndu-şi dejma obicinuită la mănăstire, căci alţii n-au putut să facă schimbu curătura lui fără a lui voinţă, odihnindu-l după dreptate ce va ave, ca să nu mai jăluiască" (Ibidem, doc. 55, orig.).

[2] Data rezoluţiei.

Institutul de istorie Academia R.P.R.
https://biblioteca-digitala.ro

stăpînii moşii, adică să dăm pe cîte stoguri de fîn om face cîte o para pe stînjăn, 12 zile lucram zilile boerescului, iar la alte havaleli nu eram supăraţi, nici nu ne jăfue nimini. Avem voi de mergem şi pin pădure de prindem cîte un vînat.

Dar acum, de cînd au venit arhimandritul Chiril egumen acolo, toate obiceiurile au stricat, că, dacă facem cîte puţin fîn, ni e din 10 căpiţă una, la zilile boerescului ni face di-i lucrăm îndoit, dacă are cineva cîte puţini oi din săteni, primăvara ia cîte un miel. Apoi, fiind loc strîmptu, cumpărăm cîte un munte de la mănăstire pentru păşunatul oilor ; ni lasă numai păr' la Sfetii Dimitrii şi di la Sfetii Dimitrii, dacă găsăşti a cuiva oi, îndată ia cîte o oaie. Iarna asemene iarăşi ni ia, primăvara asemene, dacă păşunăm oile pe muntele acel cumpărat. În păduri nu ni lasă ca să vînăm nici să tăiem. La păscuit nu ni lasă să păscuim cîte 2—3 chitici şi, dacă prindi pi cineva cu puşca, îndată i-o ia şi nu o mai dă înapoi un vechilu al moşii Neamţului.

Şi despre amîndoi părţile sîntem jăfuiţi, pentru care cu plîngeri ne rugăm măriii sale ca să ni să de la mîna noastră o carte dischisă cu hotărîre după cum am fost din vechiu, cu fînaţ să dăm cîte o para pe stînjăn, că nu putem să dăm de a zace, cum şi pentru zilile boerescului i pentru vînătorii şi păscuit să fim slobozi şi nesupăraţi, pentru că nu-i din destul că sîntem cu totul strîmtoraţi, dar mănăstire Rîşca ni-au mai pus în costele noastre şi alt sat de n-au mai rămas loc să ne mai hrănim.

Robii măriii tale, toţi sătenii din satul Boroaia, ţinutul Sucevii [1].

(Rezoluţie :)

Dumneata vel vistier puni la cale a să odihni jăluitorii şi de punere la cale să avem ştire.

Vel logofăt

(17)99 avgust 15.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 59.
Orig.

697

(Iaşi,) 16 august 1799

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, porunceşte ispravnicilor de Suceava să cerceteze plingerile ţăranilor din Boroaia, Bogdăneşti şi Moişa impotriva egumenului de la Rîşca şi arată ce măsuri să ia în privinţa obligaţiilor lor faţă de mănăstire.

Io Costandin Alecsandru Ipsilanti voevoda, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moloviei. Cinstiţi credincioşi boerii domniei mele, dumneata Dimitrache Sturza biv vel postelnic i dumneata Neculai Raluot comis, ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate !

[1] Jalbă cu acelaşi conţinut, la aceeaşi dată, au făcut şi locuitorii din Bogdăneşti, rugînd „ca prin domnească carte deschisă să ni să de la mînă cu hotărîre să fim după cum am fost din vechiu, să dăm o para pe stînjănul de fînaţ, că nu putem să dăm zăciuială, fiindu-ne locul strîmptu ; şi zilele boerescului să lucrăm ; pentru vînătorii şi păscuit să fim slobozi, să nu fim supăraţi, că a ne jăfui să ne muncească poate, dar fînaţ sau sămănături nu vra să ni de" (Ibidem, doc. 51). — În aceeaşi zi au dat o plîngere asemănătoare şi locuitorii de pe moşia Moişa (Ibidem, doc. 52).

https://biblioteca-digitala.ro

Lăcuitorii din satul Moişa i Bogdăneştii şi din satul Boroae de la acel ţinut, prin jalobile ce au dat domniei mele, să plîng pentru multe asuprele despre arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirii Rişcăi, precum pre largu veţi înţălegi din răvaşile de jalobă ce vi să triimit, pentru care iată să scrie dumneavoastră ca, după jalobile lor, să le cercetaţi toate pricinile cu amăruntul.

Şi cît pentru fînul ce-l fac ei prin curături, măcar că prin ponturi să hotărăşti ca să de dejmă din zăci căpiţi una, iar ei fac cerire ca să nu de dejmă ce să de cîte doaî parale de stînjănu, dumneavoastră pentru pricina aceasta să staţi şi să vă siliţi ca să le faceţi învoială cu mănăstire în ce chip să urmezi, ca să nu să pricinuiască mănăstirii păgubire, nici lăcuitorilor supănare.

Pentru zilile boerescului, mai mult de 12 zile, după cum să hotărăscu prin ponturi, să nu îngăduiţi dumneavoastră a să supăra cît de puţinu. Şi de-i va duce la lucru boierescului cale mai mult decît trii-patru ceasuri, atunce pierzare a zilelor dusului şi a întorsului să li să socotească din cele 12 zile. Cum şi la vreme aratului, pe cîte pluguri vor fi însimbruluite, după hotărîre ponturilor să urmezi, fără să să asuprească.

Pentru vitele lor de la locuri de pădure slobode, să aibă voi a umbla şi a să hrăni neoprite.

Pentru păscuit pe ape curgătoare acelor moşii şi pentru vînat cu puşca, cale de giumătate de ceas înpregiurul mănăstirii să nu poată nici a vîna, nici a păscui, iar de la giumătate de ceas înainte slobod să fie de a vîna din păduri şi a păscui prin apile curgătoare.

Pentru o bute ce ar fi luat de la un Grigori Butnariu, măcar că egumenul arată că i-ar fi dat o poiană de au păşunat-o cu tocmală spre plata buţii, dar, fiindcă jăluitoriul arată că nu i-au dat nimică, dumneavoastră să cercetaţi şi, dacă ace poiană nu i s-a dat cu vreo tocmală în preţul buţii, atunce dumneavoastră, cît veţi socoti că face bute, să înpliniţi de la egumen şi să daţi jăluitoriului.

Deosebit au mai arătat pentru flăcăii lor ce sînt însuraţi şi deosăbiţi cu casile lor, că zilile boierescului le lucrează, iar egumenul loc de hrană nu le dă; şi, de vreme că lucrează zilile, să îndatoriţi pe egumenul ca să le de şi loc de hrană după trebuinţi cît să va socoti că au.

Pentru un Sămionu din satul Moişa, birnic a lor, ce s-ar fi rădicat dintre dînşii şi s-ar fi dus la satul Bărăştii şi birul lui ar fi rămas de-l poartă jăluitorii, să cercetaţi şi, de nu este rădicat birul lui din sat, atunce ori să să aducă la urma sa în sat, ori să să încarce banii birului său la locul unde să află şi să să descarce jăluitorii.

Şi la toate să căutaţi dumneavoastră să păziţi dreptate şi odihna lăcuitorilor, ca să nu mai vie să jăluiască. Şi li s-au dat şi pontu de aice pentru lucru boierescului [1].

1799 avgust 16.

---

[1] La 31 august în acelaşi an, vistieria Moldovei comunica ispravnicilor de Suceava: „Pentru dejma di fînu de pe moşie Bogdăneştii i Boroaia şi Saca de la acel ţinut, ce sînt moşii a mănăstirii Rişcăi, de care după jaluba lăcuitorilor şăzători pe aceste moşii cerşînd oa să plătească dejma cu bani, s-au scris dumneavoastră ca să-i învoiţi ou igumenul mănăstirii, fiindcă părintili igumenu, aflîndu-să aice, s-au chemat la visterie şi nicidecum a să învoi să ia bani pentru dejmă n-au priimit, făcînd cerire a să urma după hotărîre ponturilor, ca să ia dejmă din fînu de a zăce. După toată sălinţa ce s-au pus asupra ceririi lăcuito-

https://biblioteca-digitala.ro

Cinstiţi credincioşi boerii domniei mele, dumneata Dimitrache Sturza biv vel postelnic i dumneata Neculai Ralet biv vel comis, ispravnici de ţinutul Sucevii să se de cu sănătate.

Suceava.

Procit vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 53.
Orig., pecete aplicată.

698

19 august 1799[1]

Egumenul de la Rîşca cere domnului Moldovei să nu ia în consideraţie jalbele locuitorilor de pe moşiile mănăstirii care vor să plătească în bani dijma fînului deoarece mănăstirea nu le pretinde decît patru zile la coasă, o zi la prăşit şi restul la strînsul dijmei.

Preînălţate doamne,

Jeluim milii măriii tale pentru că sfînta mănăstire Rîşca ce iaste la ţinutul Sucevii iaste zidită de prefericitul întru pomenire Petrii voevod Rareş, care sfîntă mănăstire din întîmplările vremilor nestatornicite au rămas la mare scăpătăciuni şi de abia acum oareşce s-au mai cuprins, dar din în vechime s-au fost stricat chiliile şi să şi mai fac pentru soborul părinţilor, cu oare am căzut şi în datorie. Şi fiindcă mai denainte s-au fost adunat vro cîţiva oameni cu şedere pe lîngă mănăstire, care înmulţindu-să făce grele asupriri sfintei mănăstiri, care nemaiputîndu-să suferi greotate lor, am năzuit, după Dumnezeu, la mila şi agiutoriul pre luminaţilor domni. Şi prin anafora şi hotărîre s-au scos de pe lîngă mănăstire şi s-au aşezat pe altă moşie, tot a mănăstirei, încă de patru ani, dîndu-le mănăstire toate locurile de hrană ce le ave afară de la mănăstire, lor, şi măcar că am rămas în lipsă de a să pute cuprinde mănăstire cu hrana atît a petrecătorilor părinţi, cît şi a vitelor mănăstirei, numai pentru ca lăcuitorii să rămîi odihniţi de a mai supăra sfînta mănăstire, şi mănăstire au rămas numai cu puţini poeniţi ce sînt pe lîngă mănăstire de-şi face puţină hrană şi puţin fîn, şi zăciuiala ce să ia de la lăcuitori după hotărîre ponturilor gospod şi după hotărîre giudecăţii ce am avut în luminatul divan, oare s-au ţinut pănă acum în trecire de patru ani, iar acum s-au rîdicat lăcuiorii de supără pe preînălţime ta cu jalobe, nesupuindu-să a urma după hotărîre ponturilor ca să de obicinuita zăciuială mănăstirii, ci să cer ca să de bani.

Premilostive doamne, căzînd ne rugăm milostivirii preînălţimii tale, milostiv fii asupra acestuia presfînt lăcaş, căci după scoatere lăcuitorilor de pre

---

rilor, pentru sărăcie şi nevoe întru care au arătat că să află, s-au hotărît ca tot dejmă din fîn să de, însă să dei într-acest anu din triisprăzăci căpiţi una, iar nu din zăci.

Şi dar, după această hotărîri veţi puni la cali să să urmeză, arătînd lăcuitorilor atît că într-alt chip nu să poate urma, cum şi această urmari ari a să păzi numai în anul acesta, iar de la anul viitoriu şi înainte au să urmezi după hotărîre ponturilor şi să-şi de dejma din toate de a zăce" (Ibidem, doc. 54. Orig.).

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

lîngă sfînta mănăstire s-au aşezat sobor de părinţi, întărindu-să s-au făcut chinoviia ; că dacă zăciuiala obicinuită nu vom ave-o de la lăcuitori precum am şi avut-o până acum, trebue să petrecem în mare greotate şi lipsă, pierzîndu-să vitele mănăstirii, că nu iaste chip de a să pute ţine, fiind dat moşiile ce le avem pentru cuprindere mănăstirii, lăcuitorilor. Care ei după alţi lăcuitori şi cu lucrul a 12 zile sînt mult mai uşiuraţi, căci mănăstire cu dînşii nu lucrează altă decît cosire acelor poeniţă de lîngă mănăstire, la care fac patru zile şi o zi la praşila păpuşoillor, iar celelalte zile la strîngere dejmei de la dînşii, care toate le lucrează pe lîngă aşezare lor, iar nu cu depărtare, că alte sămănături să fie şi de săcire mănăstire nu are, fiind locul săc de nu să face. Şi vecinică pomenire va rămîne preînălţimei tale, iar anii vieţii preînălţimei tale cu osîrdiia din suflet rugăm pe presfîntul Dumnezeu oa să-i facă înmulţiţi şi bine norociţi întru ocîrmuire aceştii de Dumnezeu păzită ţară, pănă la adînci bătrîneţă în părintescul soaon al preînălţimii tale.

Presmeriţii şi nevrednicii rugători,

Chirił arhimandrit, egumen sfintii mănăstiri Rîşca şi cu tot soborul.

⟨Rezoluţie :⟩

Mergi la dumnealui vel vistier.

⟨17⟩99 avgust 19.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 49.
Orig.

699

⟨Iaşi,⟩ 3 septembrie 1799

Veliţii boieri arată prin anafora către domn că, judecînd plîngerea locuitorilor din Săvineşti impotriva egumenului de la Bistriţa pentru asuprire, nu s-au convins de temeinicia argumentelor părţilor şi propun reluarea cercetării de către vistierul Iordache Ruset.

Preînălţate doamne,

Înălţimii tale au dat jalubă toţi lăcuitorii din satul Cotul Săvinéştii, de la ţinutu Niamţului, arătînd că din moşii şi părinţii lor sîntu trăitori pe moşia mănăstirii Bistriţii, unde acolo, făcîndu-şi céli trebuincioase a hranii lor, îşi da dijma obicinuită, cum şi pentru lucrul celor 12 zile da cîte doi lei de casi, şi mai mult nu era supăraţi. Iar de cînd au venit cuviosia sa Zaharia egumen la acea mănăstire, nu numai că ei lucrează aceli 12 zile după ponturi, ci încă îi sileşte de lucrează îndoit şi adetiurile ce avea de la alţi egumeni cuviosia sa li-ar fi stricat, şi încă nici în pădure nu i-ar fi lăsînd oa să-şi tae şi nuelli pentru trebuinţăli lor. Aşijdire şi din moşie în tot anul i-ar fi îngustat, pănă acum li-ar fi luat-o cu totul lăsîndu-le numai imaş pentru vite. Şi deosăbit li-ar fi luînd pentru păşunatul oilor cîte giumătate ocă brînză de oai pe an, cum şi din grădinile ce au pentru trebuinţa casilor lor li-ar fi luînd zăciuială

https://biblioteca-digitala.ro

şi li-ar fi mai luînd şi cîte o găină de toată casa pe an, şi au cerut ca să aibă dreptate prin punere la cali.

Fiţe fiind şi cuviosia sa egumenul, i s-au făcut întrebare ca să de răspunsu la toate acelea ce jăluitorii arată prin jaluba lor şi cuviosia sa au răspunsu că toate arătările lor sînt neadevărate :

Întîi, că de la dînşii mai multu decît lucrul acelor 12 zile şi dijma din toate după ponturi nu ceri, şi ei nu numai că n-au lucrat îndoit precum jăluesc, ci încă nici aceli 12 zili hotărîte nu li-au lucrat deplin, şi mai sînt rămăşiţe.

Al doilea, pentru pari şi nueli nu-i popreşti a tăia de pe moşia mănăstirii pentru trebuinţa lor, fără numai mănăstirea are apărături nişti ciritei i lunca Bistriţii şi o coastă de aluniş pisti apa Bistriţii pentru trebuinţile mănăstirii, şi ei într-aceli apărători ar fi năvălind ca să le strice.

Al triilea, din moşie nu le-ar fi îngustat, nici li-ar fi luat-o cu totul, precum jăluesc, căci acolo fiind patru silişti într-un hotar, loc cu toată îndestulare pentru hrana lor, şi-ar fi luat şi mănăstirea o bucată de o parte, îngrădindu-o, de şi-au făcut sămănături şi fîn pentru trebuinţa mănăstirii, şi cea mai multă parte rămîind pentru hrana lor, ei nu vor să pue gardu, tot scoposul lor fiind ca mănăstirea să n-aibă nici o împărtăşire acolo. Şi egumenul au arătat înaintea noastră cu mare încredinţare că de vor pune ei gard pe unde îi va povăţui cuviosia sa, şi dacă atuncea nu vor ave îndestul loc pentru arături şi fînaţ, şi să le rămîe şi pentru imaş, atuncea nu numai că să fie îndatorit a le da pe alte moşii a mănăstirii, dar încă să fie şi de ruşine.

Al patrăle, pentru păşunatul oilor, din imaş nu li ia nimică, fără numai sîntu osăbite mutări pentru oi, care din început acelea s-au vîndut şi asemenea urmează şi cuviosia sa, avînd ei îndestul imaş pentru celelante vite de hrană, pentru care nu le ia nimică. Cum nici din grădinili ce au pentru trebuinţa casilor lor iarăşi nu li ia nici o zăciuială, fără numai din grădinile ci le au pentru neguţitorie.

Preînălţate doamne, aceasta fiind jaluba lăcuitorilor şi răspunsurile egumenului, şi fiindcă nici la o parte, nici la alta, nu s-au văzut dovadă curată ca să să cunoască desăvîrşit, ori ei de jăluesc fără dreptate, sau egumenul dă-i asupreşte, noi socotim, dacă să va socoti şi de către înălţimea ta, să să scrie la dumnealui vistier Iordachi Roset să cercetezi pentru toate.

Şi întîi, pentru adet, mai mult decît aceli doaîsprăzăce zile de lucru şi dijma din toati după ponturi să nu-i supere ; şi de să va dovedi că li-au luat mai mult, să dea înapoi.

Al doilea, pentru nueli şi pari pentru trebuinţile casii lor, din ciritei şi din lunca Bistriţii, fiind cu cuviinţă apărături pentru trebuinţa mănăstirii, ei să nu îndrăzniască a lua, iar din coasta acea cu aluniş de pisti Bistriţe, să aibă voie a-şi tăia pari şi nueli pentru trebuinţa lor, fără a li să lua vreo zăciuială.

Al triilea, să li să socotiască şi locul pentru arături cum şi pentru fînaţ pănă la 12 vite unui om fruntaş, iar care vor ave mai puţine, pe cît vor avea, însă şi ei să pue gardu pe unde va ceri trebuinţa, ca şi mănăstirea să încapă acolo a-şi face din celi trebuincioase şi să le rămîe şi lor pentru imaş. Iar pentru mutările ce vor fi osăbite pentru păşunatul oilor, pentru acelea să plătiască după cum să vor pute învoi cu mănăstirea, numai pentru cinci-şasă zăci oi sau capre ce vor avea unii, de le vor paşte în imaşul vitilor şi le vor mulge pe la casile lor împotriva unii vaci, pe acelea să nu-i supere ; cum nici din grădinile ce au pentru trebuinţa casilor lor, zăciuială să nu li ia, ci numai

https://biblioteca-digitala.ro

dintr-acelea ci cu adevărat vor fi de neguţătorie ; cum nici găină de casă să nu li ia. Şi înştiinţăm.

1799 septemv(rie) 3.

A înălţimii tale plecaţi slugi,

Mihai Sturza vel logofăt ; Ion Raz vel vornic ; Teodod Balş vel vornic ; Ştefan (?) . . . .[1] vel vornic ; . . . .[1] Balş vel vornic ; Sturza vel vornic ; Miluda spatar ; . . . .[1] vel ban.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach. VIII, doc. 14.

Orig.

700

19 noiembrie 1799

Isprăvnicia de Suceava aduce la cunoştinţa marii Logofeţii rezultatul cercetărilor celor trei plîngeri ale lui Ştefan Budeanu împotriva egumenului de la Rişca, pentru curătura cerută înapoi, arătînd că nu are dreptate.

Către cinstita Logofeţie cea Mare,
de la isprăvnicia ţinutului Sucevii,

Luminată carte măriii sale lui vodă, din 23 octomvrie, cu multă plecăciune am luat şi cele ce ni să porunceşte pentru Ştefan Budeanu, lăcuitori din satul Moişa de la acest ţînut, ca să cercetăm pentru o curătură ce i-ar fi luat părintele Chiril arhimandritu, egumenu sfintei mănăstiri Rîşcăi, şi că aceasta este al treilea jalbă ce au dat jăluitoru către înălţimea sa şi nici o dreptate dă către noi nu i s-au făcut, am înţăles.

Însă nu lipsim a înştiinţa cinstitei logofeţii că, îndată ce am luat cartea dintîi a înălţimii sale, dupe datorie am făcut înştiinţare egumenului pre largu şi egumenul au scos copii după zapisă şi cărţi de giudecată ce are la mînă şi le-au dat la însuşi jăluitoru ca să ni le aducă să le vedem. Şi el luînd acele copii s-au dus, şi de atunce tocma acum îl vedem cu altă luminată carte gospod poruncitoare tot pentru această pricină, unde noi îl socotiam că s-au învoit cu egumenu de vreme ce nu s-au văzut să vie atîta vreme.

Deci dar, chemînd aice faţă pe egumen, ne-au adus toate scrisorile de giudecată şi zapis de învoială şi văzîndu-să hotărîrea ce s-au făcut la toţi sătenii din satul Moişa de către înălţimea sa Alecsandru Ioan Calimah voevod, cum şi zapisul di învoiala lor, în care este iscălit şi Ştefan Budeanu, n-am putut îndrăzni să stricăm hotărîrile acelea şi să deschidem de iznoavă pricină de giudecată dupe atîta giudecăţi ce a fi avut, ci scoţîndu-să copii, iată să trimite cinstitei logofeţii din care pre largu să va pliroforisi de cerere făr' de oale ce face jăluitoru, căci de va rămîne să să ţie în samă jalba lui, apoi trebue să să scoale toţi moişenii să cee curăturile fieşcare. Şi măcar că Ştefan Budeanu prin jalba ce au dat au arătat că nu i s-au dat nici un fînaţi acolo unde din poruncă s-au mutat, dar va şti cinstita logofeţie că şi mai mult de cît au avut i s-au dat şi cererea ce face este fără cuvînt, dupe cum socotim.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar hotărîrea cea dupe urmă rămîne dupe cum s-a socoti de către înăltimea sa [1].

1799 noemvrie 19.

Nicolai Raluot comis.

(Pe verso :)

Către cinstită logofeţiia cea mare, de la isprăvniciia ţinut(ului) Sucevii.

1799 noemvrie 19.

Arh. St. Buc., M-rea Rişca, pach. VII, doc. 56.
Orig.

701

23 noiembrie 1799

Chiril, egumenul de Rîşca, scrie lui Neculai Roset, epistat la logofeţia dreptăţii, să rezolve în favoarea mănăstirii pricina cu locuitorii strămutaţi din Moişa pentru curăturile ce le avuseseră ei pe acea moşie.

Cu smerenie mă închin dumitale cucoani Neculai, rugîndu-ţi de la milostivul Dumnezeu tot folositoriul bine cu întregime de sănătate să să dăruiască dumitale.

Prin smerita noastră scrisoare aceasta cădem la nemărginita milă şi bunătate dumitale ce să răvarsă către toţi, rugîndu-te ca să fie şi asupra noastră, nevrednicilor rugători, în bîntuelile şi supărările ce sufere sfînta mănăstire încă şi acum de către norodul ce au fost pe lîngă mănăstire cu şedere, unde era cu totul înpotrivă şi de defăimare, care cu vrere lui Dumnezeu şi cu a dumneavoastră părintesc agiutoriu, iubind cinstea sfintei bisărici maicei noastre şi pentru ca să fie mănăstire precum să cuvini în cinstită petrecire, după Dumnezeu, aţi voit a să uşiura din greotate în care să afla cu încungiurare acelor oameni şi s-au scos încă de trei ani de lîngă mănăstire şi s-au aşezat pe altă moşie.

Şi fiindcă tot încă să supăra mănăstire de către dînşii pentru nişte locuri ce le ave de-şi făce fîn pe lîngă mănăstire, care le zic de curături, cum că ar fi făcut ei deşchidere din pădure, dar nu iaste aşa, ci oareşce curăţire cît umbla cu coasa pintre copacii mari, iar nu deşchis de vreo hrană, căci nici şedere lor n-au fost de îndelungată vreme priimiţi aice, numai pentru oa să lipsască mănăstire din supărare lor a nu mai ave umblare pe lîngă mănăstire cu muerile şi copii lor, ne-am priimit şi le-am dat fînaţ, cîmp în şesul Moldovei, lîngă a lor aşezare, care acele era de cuprindere mănăstirii, şi ne-am bazghesit dînd loc dumnesnic şi am rămas cu sălbătăciune. Şi aceasta s-au făcut şi cu hotărîre domniei sale Alecsandru Calimah voevod, după multele giudecăţi ce au avut mănăstire cu dînşii, vrînd a scoate mănăstire de supt supărare lor, pentru care, şi însuşi ei mulţămindu-să şi îndestulîndu-să cu locurile ce le-au dat mănăstire, au dat şi trei zapisă înainte isprăvnicii, că mai mult nu vor mai supăra pe

[1] La 22 noiembrie, isprăvnicia dă o carte de judecată, cu acelaşi conţinut, egumenului de la Rîşca (Ibidem, doc. 57, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstire şi de să vor rîdica cu vreo pîră să fie pedepsiţi. Şi am fost nesupăraţi trei ani, iar întîmplîndu-să schimbare domnii, ei iarăşi supără.

Pentru care ne rugăm bunătăţii dumitale, fii milostiv asupra acestui sfînt lăcaş mîntuindu-ne de supărare acestor asupritori, că chipurile ce fac nu sînt altă decît cum ar pute ca iarăşi să să întoarcă la mănăstire. Şi iată că s-au triimis şi poruncitoare luminatele cărţi gospod ce sînt hotărîtoare pentru curături, cum şi trei zapisă ce au dat ei la mănăstire, ca, cetindu-să, să să de hotărîre prin înţălepciune ce dată dumitale de la milostivul Dumnezeu, ca, mîntuindu-ne de supărare lor, să slăvim pre a tot ziditoriul Dumnezeu, pre care din suflet cu osîrdie vom rămîne îndatoriţi a-l ruga pentru sănătate, mîntuire sufletului şi fericita petrecire dumitale, păn' întru adînci bătrîneţe, fiind

a dumitale către presfîntul Dumnezeu smeriţi rugători,

Chiril arhimandrit egumen Rîşcăi şi cu tot soborul.

1799 noemvrie 23.

Precinstitului de bun neam dumitale cuconului Neculai Roset, epistat cinstitei logofeţii cei mari, cu smerenie închinîndu-ne, să să de.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 58.
Orig.

702

⟨Iaşi,⟩ 4 decembrie 1799

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, în urma jalbei egumenului de Neamţ şi Secu, porunceşte ispravnicilor de ţinutul Neamţ să împartă locuitorilor de pe moşiile mănăstirii păşune şi fînaţ în raport cu numărul vitelor, asigurînd şi mănăstirilor păşunea şi fînaţul de care au nevoie.

Io Costandin Alecsandru Ipsilant voievod, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldavii.

Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dumneata Grigore[1] Ghica biv vel spatar i dumneata Dimitrachi Pandie biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Niamţului, sănătate!

Cuvioşia sa Sofronie, arhimandritu şi staritu svintilor mănăstiri Niamţu i Săcu, prin jaloba ce au dat domniei meli au arătat că despre lăcuitorii ce sînt şăzători pe moşiile acestor mănăstiri li să pricinueşti păgubiri nedînd venitu după dreptate: întîi pentru fînaţi, că au lăcuitorii mai mult piste trebuinţa lor, şi din cît fîn fac pricinuesc a da dijmă din zăci căpiţi una, vrînd a plăti cîti doaî părali pe stînjăn. Din care pricini, neavînd mănăstirile unde îşi face trebuinciosul fîn, sînt siliţi a-l cumpăra iarna cu bani de hrănesc dobitoacile mănăstirilor. Al doile, pentru oile ce ţin pe moşiile mănăstirilor care, făcîndu-le şi stîni, li păşuniazi şi le văriazi fără a să folosi mănăstirile cu plată de la lăcuitorii tacii cu oile.

Pentru care au cerut dreptati, rugîndu-să domnii meli ca să să de hotărîre în ce chip să să urmezi la plata acestor doaî madeli, să nu să păgubiască.

[1] Iniţial scris Dimitrachi.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci să scrii dumneavoastră, cît pentru finați să să urmezi într-acestaşi chip : mănăstire să fii îndatorită a da iarbă lăcuitorilor ce sînt şăzători pe moşiile mănăstirilor, celor fruntaşi pentru zăci sau doaîsprăzăce viti cîte vor ave trebuinţă şi iarba să li să de şi mai bună şi mai suptiri. Iar acii ce vor ave viti mai puţini decît să anată, să li să de iarăşi după trebuinţă pe cîti viti vor ave, din care fîn să fii datori lăcuitorii a da dijma obicinuită la mănăstiri din zăci căpîţi una. Iar pintru vitile ce vor ave mai multi decît s-au arătat, ori cu mănăstire să să învoiască, de va ave iarbă şi a vre ca să le de, sau să-şi cumpere di pi altă moşii, iar să nu fii îndatorită mănăstire a li da fînaţ pentru mai multi viti, pentru ca să-şi poată faci şi trebuinciosul fîn pentru bucatile mănăstirilor, să nu rămîi ca să fii siliţi a cumpăra fîn cu bani iarna. Cum şi pentru oile ce vor ave lăcuitorii şăzători pe moşiile acestor mănăstiri, acii ce vor ave cîte 15 şi 20 oi, care le ţin pe la casăle lor şi le păşuniază în imaşul vitilor şi nu le fac stîni, pentru aceli oi să nu fii supăraţi lăcuitorii a da nici o plată la mănăstire, căci le au pentru hrana casălor lor. Iar pe oile ce le vor ave stîni pe moşiile mănăstirilor, de la doaî suti şi în sus, fiindcă aceli oi să fac stîni pentru neguţătorii şi brînza o vîndu la căşării, să aibă a da vara cîte o litră de brînză de toată oae la mănăstiri, iar cu mai mult să nu fii supăraţi întru nimic.

Şi aşa să să urmezi de cătră mănăstiri şi de cătră lăcuitori plătind după hotărîre aceasta, pentru care să poronceşti dumneavoastră, ca pe acii ce să vor împotrivi, să-i supuniţi şi să împliniţi precum s-au hotărît mai sus, purtînd de grijă ca nici lăcuitorii să să asupriască mai mult, nici mănăstirile să rămîi păgubaşe di drept ⟨venitul lor⟩.

1799 dechemv⟨rie⟩ 4.

⟨Pe verso :⟩ Cinstiţi credincioşi boerii domniei mele, dum⟨nealui⟩ Grigori Ghica biv vel spatar, i dum⟨nealui⟩ Dimitrachi Pandie biv vel paharnic, ispravnici de ţinutul Niamţului, cu sănătate să să de.

Dechemv⟨rie⟩ 4.

Niamţu.
Vel vist⟨ier⟩.
Mănăstire Niamţului.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXX, doc. 65.
Orig., pecete aplicată.

703

1799

Ispravnicii de Neamţ cercetează jalba locuitorilor din Vaduri împotriva egumenului de la Bistriţa pentru asuprire şi constată că ei s-au plins la căimăcămie îndemnaţi de Ion Cojoc şi Constantin Ciorobîtcă, din acelaşi sat, care pricinuiesc turburarea oamenilor, pentru că mănăstirea nu le mai dă moşia în arendă.

Fiindcă oamenii din satul Vadurili ni-au adus cinstită carte caimacamiei, întru care ni să porunceşte că, după jaloba ce au dat asupra svinţiii sali părintele Zaharie, egumen svintei mănăstiri Bistriţa, toati curăturile şi săpăturile ce

https://biblioteca-digitala.ro

s-or dovedi că li-au deschis jăluitorii cu toporul din păduri întriagă să nu aibă voe egumenu a le lua, ce, de nu se vor îndestula cu aceli curături, să le de şi aiure loc tot pe ace moşie, cu dejmă, pentru trebuinţa hranii lor, iar nu de negustorie, cum şi pentru heresîe, dacă cu egumenii de mai înainte au avut învoială de da la mănăstire numai scînduri de a zăce, iarăşi aşa să urmeze şi de acum înainte.

Asămine şi pentru copaci de fag şi de brad să nu fie opriţi a tăe.

Aşijdere şi pentru cei oare din întîmplare n-au putut înplini fălcile şi li-ar fi luat cîte 10 lei, iar de la alţii vite, să s(e) înpliniască de la egumen.

După poroncă, am chemat pe svinţie sa părintele egumen de faţă cu jăluitorii şi pentru curături au răspunsu că nu li-au luat, nici ceri să le e, ci încă, afară de curături, li-au dat loc pe moşie, scoţînd şi un zapis de tocmală ce au avut cu dînşii în anul trecut pentru fînaţ, dar ei arătîndu-s(e) nemulţămitori la ace tocmală, li-am hotărît că la vreme coasăi să s(e) orînduiască un mazil di a ţinutului ca să li aliagă curăturile lor şi să să le înpartă fînaţ. Pentru arături, încă dovedeşte părintele egumen că li-au dat pi trebuinţa lor, după cît esti moşie, făcîndu-li-s(e) înpărţire prin mazili rînduiţi de isprăvnicie în anul trecut.

Pricina nemulţămirii şi a jalobilor să vede numai şi numai că mai înainte ţine cumpărătură moşie de la mănăstire şi stăpîne în tot locul, iar de cînd nu vinde mănăstire venitul moşii, au oprit din fînaţ şi arături (ce este la poeni, nu din curături), oa să fie pentru a mănăstirii trebuinţă şi ei cer ca să li să de tot lor. Cari la aceasta, nu li-au put t da voe, iar ei nu s-au mulţămit cu chipul ce urmiazi dreptate.

Asămine şi pentru heresîe să dovideşte că n-au avut învoială prin tocmală cu mănăstire, ce cînd ţine ei venitul moşiilor li-au făcut şi au scos părinti egumenu hrisoave şi întăriturі de la oei mai înainte luminaţi domni. cuprinzătoare ca braniştе mănăstirii nimini să nu fie volnici a călca, nici cu păşunare de viti, nici la nuele. nici să tae lemni la acele locuri. Şi fiind heresîile fără învoială făcute, ceri oa să le rădice de acolo şi oprire li-au făcut prin isprăvnicie. Dar pentru butucii ce au avut tnaşi la heresîe, li s-au dat voe să tae, după luminată carte gospod ci au adus la trecuta lună fevr(uarie) 1799, şi nu li s-au pricinuit nici o păgubire, după cum au jăluit ei. Şi cerire părintelui egumenu pentru (oa) să s(e) rădice herăsîile, este pentru străcăciune ce să faci cu tăet scînduri, lucrînd herăsîile neîncetat şi strîcînd lemni dă care să tae catarguri şi alte cherestele, de oare şi mănăstire cunoaşte mai mult folos cu zăciuiala. Din copacii di fag şi brad, opriri nu face, ci numai zăciuială e din cheresteaoa ce fac pentru alijveriş, după putere hrisoavilor ce ari.

Pentru fălci au arătat egumenu pe o samă ci s-au înpotrîvit a faci zilile boerescului şi, cercetîndu, s-au aflat 31 pol fălci brazde, căpiţi şi nicosit şi cu giudecată au înplinit. socotindu-s(e) oîte zăce lei falce pentru acel fînu ce au păgubit ei mănăstire, cu preţ mai gios decît s-o vîndut fînul.

Iar altă asuprire ci au jăluit ei că au pătimit di cătră părintele egumen nu s-au dovedit. Ce egumenu le cere oîte 12 zile de lucru pe anu după ponturi, avînd mănăstire cărţi domneşti oa să e di la lăcuitori lucrul a 12 zile, iar ei au răspuns că nu vor lucra după cuprindere ce au ponturile cu nartul hotărît la orice lucru, şi la aceasta nu-i asupreşti, de vremi ce li cere pe hotărîre pont rilor.

Fără decît, prin cercetare ce am făcut, ni-am încredinţat că toate jalobile sînt din pricina a unui Ion Cojoc şi Costandin Ciorobîtcă dintr-acest sat,

https://biblioteca-digitala.ro

care sînt eşiţi din săteni la rupta visterii şi mai înainte ei ţine moşiili cumpărătură şi acum să împotrivăsc la celi ce li cere egumenu după ponturi, şi atît pe sătenii din Vaduri, cît şi celelalte sate ale mănăstirii, i-au îndemnat să de jalbă neadevărată asupra egumenului. Dovedindu-i egumenu cu oamini marturi, înainte noastră, pentru această pricină, că ei priciniuesc turburare oamenilor şi cer şi de ⟨la⟩ părintele egumen ca să margă şi să arate la luminatul divan hrisoavili şi întăriturile ce are mănăstire de la luminaţii domni, să-şi ciară dreptate, fiindcă aceli hrisoave cuprind şi pentru fînaţ i poeni, pe undi lăcuitorii numesc curături făcute de dînşii, cum şi alti pricini din cari mai sus am arătat, am dat şi noi această mărturie la mîna svinţii sale părintelui egumenu.

1799

Ion Razu (?) spătar.
Grigori ..... [1] spatar.

Arh. St. Buc., M-rea Bistriţa, pach. II, doc. 37.
Orig.

704

⟨Iaşi,⟩ 14 ianuarie 1800

Mitropolitul Moldovei şi veliţii boieri arată prin anafora către domn că nu pot lua nici o hotărîre în conflictul mănăstirii Caşin cu locuitorii birsani, deoarece amîndouă părţile au hrisoave domneşti ce sînt în contradicţie unele cu altele.

Preaînălţate doamne,

După luminată poronca înălţimii tale ce ni s-au dat prin ţădulă, am cercetat jaloba bîrsanilor, ce sînt cu lăcuinţa pe moşie mănăstirii Caşinu de la ţînutul Bacăului, pentru asupririle ce arată că le-ar fi făcînd egumenul mănăstirii aceştie la adetiul moşii împotriva hrisovilor domneşti ce au, faţi fiind atît ei, cît şi din parte mănăstirii răspunzător precuvioşia sa arhimandritul Dionisie, egumenul mănăstirii Gălata şi epitropul mănăstirilor Sfîntului Mormînt, de aice, unde este închinată şi mănăstire Caşinu. Şi la mîna bîrsanilor să văd trii hrisoave domneşti, însă :

Unul, de la răpousatul domnu Grigorie Alecsandru Ghica voevod, prin carile, osăbit de alte aşăzări ce le-au făcut pentru dare birului lor şi pentru altile după hrisoavile ce au avut şi de mai înainte, după jaloba lor că sînt supăraţi despre egumen de Caşinu pentru adetiul moşii, că-i scoate din tocmală şi obiceiul vechiu ce au avut iei, făcînd milă, hotărăşti şi pentru adetiul moşii într-acestaşi chip : adică pentru lucrul boerescului să de doaîzăci parale de casă, însă zăci parale la Sfeti Gheorghie şi zăci parale la Sfeti Dimitrii şi să de şi dejma obicinuită din ţarini, din stupi, după obiceiul pămîntului, iar din grădinile cu legumi ce vor fi pentru trebuinţa casălor lor, să nu să supere.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru vînzare vinului, fiindcă locul unde şăd ei este a mănăstirii Caşînu, să puie mănăstire să vînză, dar şi ei încă să nu fie opriţi să puie şi ei vin să vînză, numai să de mănăstire(i) cîte un leu de bute şi cîte doaîzăci parale de poloboc, iar mai mult să nu fie supăraţi.

Pentru tăetul cărnii, de vremi că carne a nu tăie nicăiure nu este oprit, fiind pentru îndestulare şi hrana tuturor de opştie, să fie şi ei neopriţi să tai carne fiieştecini şi egumenul să nu-i opriască, mai vîrtos că ei carne ce o tai iar ei o cumpără şi din bucatile lor taie, osăbit de alte ponturi, pentru care acum pricină nu esti.

Al doile, alt hrisov de la răpousatul domnu Costandin Dimitrie Moruz voevod, prin carile asămine după hrisovul arătat a răpousatului Grigorie Ghica voevod, să hotărăşti şi întărceşti bîrsanilor.

Al triile hrisov, de la mărie sa Alecsandru Costandin Moruz voevod prin carile iarăşi la toate altile asămine întăreşti, fără numai pentru vînzare vinului adaogi ca să de bîrsanii la mănăstire cîte doi lei de bute şi cîte un leu de poloboc, cum pre larg arată hrisovile aceste.

Din parte mănăstirii Caşînu încă au arătat precuvioşie sa arhimandritul Dionisie, un hrisov din anii 7251 aprilie 20, de la răpousatul domnu Costandin Neculaiu voevod, mai vechiu decît hrisovile ce au bîrsanii, prin carile între alte privileghii ce dă mănăstirilor Sfîntului Mormînt (dintre care este şi mănăstire Caşinu), hotărăşti ca toţi oamenii lăturaşi ce vor fi prin satile lor să aibă a slujî de tot omul cîte 12 zile într-un an.

Aşijdere, alt hrisov din 1797 mart 17 de la mărie sa Alecsandru Ioan Calimah voevod, în urma hrisovilor mocanilor, prin carile să cuprinde că, dînd jalobă precuvioşie sa arhimandritul Dionisiie, epitropul mănăstirilor Sfîntului Mormînt, precum lăcuitorii ce să află în satul Caşînul nu să supun a da adetiul moşiii după pont, pricinuind cu hrisoavile domneşti ce au şi cerşind şi punere la cale; cum şi bîrsanii din Caşînu încă jăluind că ei pentru petrecire şi statornicie lor la locul acela au hrisoave domneşti pentru adetiul moşiii ce au să de pe an, iar egumenul mănăstirii ar fi vrînd să le strămute rînduelile ce au şi făcînd cerire ca să li să înnoiască aceli hrisoave; după a cărura jalobă, făcînd însuşi măria sa cercetare hrisoavilor amîndurora părţilor, s-au văzut că hrisovile ce s-au dat mai pe urmă satului Caşînu s-au dat fără a nu ave mănăstire nici o ştiinţă, fiind pricinuitoare de păgubire mănăstirii, de drept venitul ce să cade a ave, atît după obiceiul pămîntului şi ponturile visterii ce să păzăsc în toată ţara de opştie şi după rînduiala ce urmiază alţi lăcuitori de acolo de penpregiur, cum şi după tărie cărţilor domneşti vechi ce are mănăstire, una de la domnul Ştefan voevod, din 7168 ghen(arie) 18 şi alta de la domnul Evstrati Dabija voevod, din 7170 ghen(arie) 10, dintre care s-au văzut că pe mănăstire o volniceşte să stăpînească pe satul Stăneştii, ce să numeşti Caşînul, cu tot venitul ce va fi pe dînsa.

Apoi, nu s-au putut găsi cu cuviinţă să s(e) păgubască mănăstire din drept obiceiul pămîntului ce să urmeazi de cătră toţi de opştie şi hotărăşti ca mănăstire să-şi stăpînească moşie cu tot venitul după tărie cărţilor domneşti ce are şi după obiceiul pămîntului: întîi, pentru adetiul de casă să aibă a să urma după hotărîre ponturilor visterii şi după cum urmează şi lăcuitorii altor sati de acolo de penpregiur şi să de şi dejma obicinuită; al doile, vin să aibă a pune de vînzare acolo, în sat numai mănăstire, iar sătenii să nu fie volnici a vinde vin fără de învoiala mănăstirii, iar carne ce vor ave trebuinţă lăcuitorii a tăe pentru hrana casălor lor, fiind din bucatile lor, să nu fie opriţi de cătră mănăstire, pentru a lor trebuinţă, cum iarăşi pre larg arată hrisoavele aceste.

https://biblioteca-digitala.ro

Preînălțate doamne, hotărîre hrisoavilor domnești la această pricină atît a mănăstirii, cît și a bîrsanilor, este într-acestași chip, precum mai sus să arată și, după rînduială și obiceiul pămîntului, totdeauna acele mai vechi hrisoave au deplină tărie lor, cum și prin anafora-oa ce au făcut dumnealui biv vel logofăt Neculaiu Rusăt i dumnealui vel vistier Eordachi Balș să cuprinde. Iar hrisovile ce s-au dat bîrsanilor în urma ispisocilor mănăstirii de Ștefan voevod și de la Dabija voevod și de la Costandin Neculaiu voevod pentru adetiul moșiii, să văd toate după jalobile lor, cînd nimine din parte mănăstirii răspunzător n-au fost, căci după dreptate și după obiceiul pămîntului pe mănăstire nu pute să o păgubască de drept venitul moșiii sale, cum asămine s-au urmat și alte asămine pricini ca aceasta. Însă fiindcă la amîndoaî părțile sînt hrisoave domnești împotrivitoare unile altora, de către noi nici o hotărîre nu să poate da. ce rămîne la înalta hotărîre înălțimii tale.

1800 ghen(arie) 14.

Ai înălțimii tali, către Dumnezău smerit rugător,

Iacov, mitropolit Moldavii.

Preplecați slugi,

Balș logofăt ; Iordachi Canta logofăt ; Costandin Greceanu logofăt ; Mihai Sturza vel logofăt ; Costachi .....[1] hatman ; Ion Razu vel vornic ; .....[1] Balș vel vornic ; Costandin Paladi vel vornic ; Sandu Sturza hatman ; Grigori Sturza vistier ; Miluda spatar.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iași, pach. XXIV, doc. 9.
Orig.

705

Iași, 20 ianuarie 1800

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, judecă în divan plingerea bîrsanilor de la Cașin împotriva egumenului și face o nouă așezare cu privire la boieresc, dijme și locul de muncă.

Cu mila lui Dumnezeu Io Costandin Alexandru Ipsilant voevoda, domn Moldavei.

Cu mila lui Dumnezeu Io Costandin Alexandru Ipsilant voevoda, domn domnie mea lăcuitorii bîrsani den satul Cașinul de la ținutul Bacăului, au arătat cum că iei, aflîndu-să șezători pe moșii mănăstirii Cașinul ci iasti închinată la Sfîntul Mormînt, au și hrisoave cuprinzătoare în ce chip să s(e) urmeză atît de către dînșii, cum și de către mănăstire, pentru venitul moșiei și după hotărîre acelor hrisoave s-ar fi și urmat întocma păr' la velet 1797, cînd domnie sa Alexandru Ioan Calimah voevod ar fi dat mănăstirii un osăbit hrisov cu care strică lăcuitorilor obiceiurile ce au avut pentru venitul moșiei, anerisindu-să hrisoavele ce au, și că cu acest hrisov, făcîndu-li-să strîmbătatea, trag mare supărare și asuprire, fiind siliți de către mănăstiri piste hotărîre ce să cuprinde în hrisoavile lor.

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi voind domnie mea a face cu amăruntul cercetare jalobii lor, s-au scos de faţă la divan înainte noastră atît pe numiţii bîrsani, cum şi pe cuvioşie sa Dionisie arhimandritul şi egumenul mănăstirii Găleţii, epitrop fiind mănăstirilor de aice a Sfîntului Mormînt. Şi însumi domnie mea făcînd toată cercetare la jaloba lor, s-au văzut la mîna bîrsanilor trei hrisoave de la luminaţii domni de mai înainte : unul de la domnie sa Grigorie Alexandru Ghica voevod, al doile de la domnie sa, Costandin Dimitrie Moruzi voevod şi al triile de la domnie sa Alexandru Costandin Moruzi voevod, cuprinzătoare întocma şi deopotrivă la toată urmare care să s(e) păzască pentru venitul moşiei, osăbire fiind numai la hrisovul domniei sale Alexandru Muruzi voevod asupra vînzării vinului.

S-au văzut şi în parte mănăstirii hrisovul de la domnie sa Alexandru Ioan Calimah voevod, din velet 1797 mart 17, prin care, hotărînd cum să s(e) urmeză pentru venitul moşiei la unile, să anerisăşte hotărîre hrisoavelor ce au lăcuitorii. Şi domnie mea înpreună cu tot sfatul nostru giudecînd şi luînd sama atît la jaloba şi hrisoavele lăcuitorilor bîrsani din satul Caşinul, cum şi la hrisovul ce s-au dat mănăstirii de la pomenitul mai sus domnu Alexandru Ioan Calimah voevod şi văzînd cu încredinţare că hotărîre hrisoavelor ce au lăcuitorii s-au urmat întocma şi pre deplin în curgire de patruzeci ani şi mai bine, fără să să facă vreo strămutare asupra venitului moşiei şi fără să să facă din parte mănăstirii vreo cerire sau jalobă pentru nemulţămire la urmare ce s-au păzit după hotărîre hrisoavelor. Şi mai ales că aflîndu-se şi un Parthenie monahu, carile au fost egumenu la mănăstire Caşinul 17 ani, şi fiind om în vîrstă de bătrîneţi şi vrednic de toată credinţa, s-au adus de faţă înaintea domniii meli şi la cercetare pricinii aceştia făcîndu-i-să întrebare au încredinţat, întîi, ace fără vreo strămutare urmare la venitul moşiei după hotărîre hrisoavelor şi, al doile, că în vreme igumeniei sale, voind a face pornire de jalobă cu chip că ar suferi mănăstire strîmbătate, ar fi mensu de au arătat pricina fericitului întru pomenire Procopie patriarhul, aflîndu-s(e) atunce aici igumen la mănăstire Gălata şi epitrop la toate mănăstirile Sfîntului Mormînt, urmînd egumenie sa în curgire de patruzăci ani, şi i-ar fi zis să nu facă nici o pornire de jalobă, căci lăcuitorii din Caşin au tocmeli vechi şi hrisoave pentru adetiul şi venitul moşiei, după care s-au urmat nestrămutat şi trebui să s(e) urmeză. Socotit-am, dar, şi trebuinţa ce are această mănăstire de agiutor, fiind a Sfîntului Mormînt şi mai ales că mănăstire aceasta să află şi mai lipsită de moşii decît alte mănăstiri şi pentru ca şi mănăstirii să nu să pricinuiască vreo multă păgubire din hotărîre ponturilor ce să urmiază de opştie şi lăcuitorii bîrsani din numitul sat încă să nu rămîi cu totul lipsiţi de mila ce li s-au întărit cu trei hrisoave domneşti, încredinţînd mai ales domnie sa Grigorie Alexandru Ghica voevod, prin hrisovul ce li-au dat, că din vechiu au avut obiceiu a să urma pentru adetiul şi venitul moşiei după cuprindere hrisovului, iată precum de către domnie mea cu tot sfatul nostru s-au găsit cu cale a să urma pentru venitul moşiei atît de către lăcuitori, cum şi de către mănăstiri, s-au dat hrisovul acesta al domnii meli numitii mănăstiri Caşinul, hotărînd a să urma într-acestaşi chip, adecă :

Întîi, pentru adetiul de casă ce iasti hotărît prin ponturi ca să lucrezi lăcuitorii la stăpînii moşiei, aceşti lăcuitori nici într-un chip cu lucru la mănăstire să nu fie supăraţi, nici să fie supuşi la ponturile ce sînt pentru alţi lăcuitori ai ţării, ce să aibă a da pe an la mănăstiri cîte unul leu, şasăzeci bani de tot gospodariul ce va fi şezător pe numita moşie Caşinul, însă : noaîzeci bani la Sfeti Gheorghie şi noaîzăci bani la Sfeti Dimitrie, iar cu lucru sau mai cu multă

https://biblioteca-digitala.ro

dare cît de puțin să nu fie supărați. Și, deosebit, să dea și dejma obicinuită din toate după obiceiu și după hotărîre ponturilor, afară din grădinile cu legumi ce vor fi pentru trebuința casilor lor, din care să nu să supere cu dejmă.

Al doile, vin să aibă a pune de vînzare acolo în sat numai mănăstire, după cum să urmiază și de către stăpînii altor moșii, nefiind sătenii volnici nicidecum a ținea și a vinde și iei vin. Iar cînd vreunii din săteni vor face învoială cu mănăstire, atunce, după învoială, urmînd vor avea și iei voi să vîndă.

Al treile, pentru tăetul cărnii, de vremi ce carne a tăia fiiștecine la nici un sat nu iaste oprit, fiind pentru îndestulare și hrana de opștie, să fii și ei volnici fără vreo oprire a tăia carne, oricare din săteni, atît pentru casile lor, cum și de vînzare.

Al patrile, pentru munții ce va avea mănăstire, să aibă lăcuitorii satului Cașinul ce lăcuesc acolo a-și văra și a-și pășuna vitele în munți la locul ce li să va da de către mănăstiri, cum și iarba ce va fi de fînațu, iei să o cosască, însă cu tocmală și cu voie mănăstirii, după cum să vor putea așeza, iar fără tocmală și învoială nicidecum să nu poată întra cu oile, nici să poată a cosi la munți.

Al cincile, pentru poenile de fînațu ce va avea mănăstire pentru făcutul fînului sau pentru pășunatul bucatelor, oprind mănăstire cîte va fi pentru trebuința vitelor mănăstirii, cîtă iarbă va prisosi să o cosască lăcuitorii, însă cît va fi pentru trebuința bucatelor lor, iar nu și de neguțătorii, și să dea la mănăstire dejma obișnuită din zece căpiți una, sau cîte doaî parale de stînjinu de fîn.

Al șasile, pentru vînatul peștelui și alte gujulei, nicidecum să nu fie opriți lăcuitorii și cu dejmă să nu să supire, de vremi ce vînatul nu iasti statornic la un loc. Însă pentru păscuitul peștelui, fiindcă peștele iaste trebuitor și pentru hrana părinților călugări a mănăstirii, s-au hotărît să s(e) urmeză într-acest chip, adecă: apa Cașinului, un ceas în sus de la mănăstire și un ceas în gios de la mănăstire să fie numai pentru trebuința mănăstirii, neavînd lăcuitorii voi a păscui și a prinde pești în apa acelor doaî ceasuri; iar în apa ce va trece mai mult în sus și în gios, vor păscui lăcuitorii cășîneni făr' de nici o supărare sau oprire de către mănăstire.

Ce dar, la toate aceste de mai sus arătate, pentru ca să s(e) păzască nestrămutat hotărîre ce s-au făcut, care cu toată dreptate s-au găsit a fi cu cale, s-au întărit acest hrisov al domnii mele numitii mănăstiri și cu a noastră domniască iscălitură și pecete, dîndu-să asămine hrisov și lăcuitorilor din numitul sat Cașinul.

Poftim dar domnie mea și pe alți frați luminați domni, ce din dumnezăiască pronie vor fi miluiți cu domnie aceștii țări în urma noastră, să nu strice această punire la cale și hotărîre, ce mai vîrtos să întăriască pentru al domniilor sale vecinică pomenire.

Scrisu-s-au hrisovul acesta la scaonul domniii mele, în orașul Iașii, întru cea dintîi domnie a noastră la Moldavia, în anul dintîi,

la let 1800 ghenar 20.

Io Costandin Alexandru voevoda (m.p.).
Iordache Balș vel vistier procitoh.
S-au trecut la condica visteriei,
Costandin Veisa ot visterie.

Arh. St. Buc., M-rea Cașinul, pach. III, doc. 7.
Orig., pecete aplicată.

https://biblioteca-digitala.ro

⟨Iași,⟩ 23 februarie 1800

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, hotărăște obligațiile locuitorilor din satele Crăpăturile, Fărcașa, Galul și Largul, de pe moșiile mănăstirilor Neamț și Secu, față de egumen, pentru terenul de arătură, fînaț și pășunat, pentru zilele de boieresc și pentru fierăstraie, mori și pive de sumane.

Io Costandin Alexandru Ipsilant voevoda, cu mila lui Dumnezău domn țării Moldovei.

De vremi ce cuviosie sa Sofronie, arhimandritu și stariț a sfintelor mănăstiri Niamțul și Săcul, împreună cu tot soborul părinților călugări de acolo au dat jalobă cătră domnie mea arătînd cum că oamenii ce sînt șezători pe moșiile mănăstirilor ce au la parte muntelui, anume: satul Crăpăturile cu parte din Fărcașa ce sint la ținutul Sucevii și Galul i Largul ce sint la ținutul Niamțului, au tocmală cu mănăstirile prin zapis, atît pentru dejmă să o dea după hotărîre ponturilor, cît și pentru adetiul de casă și alte venituri a moșiilor în ce chip să-l urmeză, și acum lăcuitorii stau cu înpotrivire a nu urma nici la unile din tocmelile ce au făcut, cu care înpotrivire a lor aducînd mănăstirilor mare pagubă, au făcut cerirea ca precum să va socoti, să aibă punire la cale și hotărîre ca să știe în ce chip să urmeză.

Deci, după jaloba ce ni-au dat, făcîndu-să cercetare și socotindu-se că mănăstirile au dreptate la unile din cererile ce au făcut, iată că, precum s-au găsit cu cale, hotărîm prin carte aceasta a domniei meli în ce chip să s⟨e⟩ urmeză, adecă:

Dejma să o dea lăcuitorii de pe numitile moșii din toate de a zăce după ponturile visteriei ce sint cu pecete gospod, afară din grădinile cu legumi ce vor fi numai pentru trebuința casilor lor, pe care nu au să s⟨e⟩ supire cu dejmă.

Pentru adetiul de casă, fiindcă lăcuitorii acestor sate să află cu șidere aproape de margine hotarului, ia loc greu de munte, vor da numai cîte unul leu de tot gospodariul căsaș pe an, după hotărîre ce s-au făcut și pentru satile Dorna, Cruce, Bistrița și alte sate de la ocolul muntelui ot Suceavă, iar nu mai mult; cum și pentru fînul ce vor face de trebuința bucatelor să dea cîte doaî parale de stînjinul de fîn dejma.

Așijdere și pentru oi, care din lăcuitori vor avea cîte puține oi, adecă cincizăci, șasăzăci și păr' la una sută oi unul, și întovărășindu-le unii cu alții vor face stîne, să plătiască dejma locului cîte doaî parale de mînzare, iar pentru stărpăt să nu dea nimică. Iar care din lăcuitori vor avea sume mai mari de oi și le va trebui loc de pășunat, să aibă a să învoi cu mănăstirile ca să li dea loc pentru pășunat sau să-și cumpire locuri de la alții de la cine vor găsi, iar în silă, fără tocmală și făr' de voia mănăstirilor, unii ca aceia să nu poată a-și pășuna oile pe numitile moșii, nici să fie silite mănăstirile făr' de învoială și făr' de plată a le da loc, că nu sînt îndatorite.

Orîndile moșiilor să fie numai a mănăstirilor, iar alții nimine din lăcuitori făr' de învoială să nu fie volnici nici cu un chip a ținea orîndă. Cum și pentru herăstăile și morile și chiule de sucmane ce vor avea vreunii din

https://biblioteca-digitala.ro

lăcuitori pe moşiile mănăstirilor, să aibă a da venitul la mănăstiri pe tot anul după tocmala şi aşezare ce au făcut prin zapisul ce au dat la mănăstiri, adică de ferestrău cîte opt lei şi de moara de frunte tot cîte opt lei, iar de moara de mijloc şase lei, iar di cii de coadă patru lei, şi de chiule de sucmani cîte doi pol lei de tot găvanul, fără a pricinui cît de puţină păgubire mănăstirilor.

Aşijdire şi care din lăcuitori vor vrea să facă neguţătorii de lemnu din pădure mănăstirii, catarguri şi altile, să aibă a da zăciuială după cum să hotărăşte prin ponturile pentru păduri.

Drept aceia dar. după hotărîre ce s-au făcut, s-au dat această carte a domniii meli numitelor mănăstiri, Niamţul şi Săcul, prin care să volnicesc atît pe mănăstiri, cît şi pe vechilii mănăstirilor să aibă a-şi lua veniturile de pi la lăcuitorii ce sint şezători pe numitele moşii a mănăstirilor întocma precum mai sus să arată, nepricinuindu-s(e) de către nime cît de puţină păgubire.

Şi poroncim domnie mea şi dumneavoastră ispravnici de ţinutul Sucevii i dumneavoastră ispravnici de ţinutul Niamţului, ca de să vor arăta vreunii din lăcuitori cu înpotrivire, nicidecum să nu-i îngăduiţi, ci să-i supuneţi şi să daţi tot chipul de agiutor mănăstirilor ca să-şi ia veniturile întocma precum să hotărăşte prin carte aceasta a domniii meli, fără a nu îngădui să s(e) pricinuiască mănăstirilor cît de puţină păgubire.

1800 fevr(uarie) 23.

Vel postelnic.

S-au trecut la condica visteriei,

Costandin Veisa ot vistierie.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXI, doc. 34.
Orig., pecete aplicată.

707

⟨Iaşi,⟩ 23 februarie 1800

Scrisoarea vistiernicului Balş către egumenul Sofronie, referitoare la modul cum au fost stabilite de către domn obligaţiile locuitorilor din Crăpături, Fărcaşa, Galul şi Largul faţă de mănăstirile Neamţ şi Secu.

Cinstit al mieu părinte sufletesc, sfinţie ta chir Sofronie, arhimandrit şi stareţ al sfintelor mănăstiri Niamţul şi Săcul, cu fiiască plecăciune sărut mîna sfinţiii tale.

Scrisoare sfinţiii tale din 13 aceştii curgătoare luni, înpreună cu zapisul de tocmala şi aşezare ce-au fost făcut mănăstirile cu lăcuitorii satelor de pe moşiile mănăstirilor, anume Crăpăturile cu parte din Fărcaşa, de la ţinutul Sucevei şi Galul i Largul de la ţinutul Niamţului, pentru adetul de casă şi alte venituri a moşiilor în ce chip să le dea, cu dragoste s-au luat şi celi scrisă s-au văzut.

Şi fiindcă unele ponturi din zapis s-au cunoscut că sînt cu oareşcare asupriălă lăcuitorilor, care asuprire a lor iaste pricinuitoaré şi de supărare mănăstirilor, pentru aceia iată, precum s-au socotit a fi cu dreptate şi spre odihna mănăstirilor, s-au făcut carte măriii sali lui vodă, deşohisă, hotărîndu-să

https://biblioteca-digitala.ro

pentru fiiştecare pricină în ce chip să s(e) urmeză. La care, măcar că pentru adetiul de casă s-au hotărît să dea numai cîte un leu de gospodar pe an, pentru că fiind această hotărîre făcută de cătră mărie sa vodă mai înainté, cînd au venit lăcuitorii de la Dorna şi de la alte sate a ocolului Muntelui ot Suceavă de au jăluit şi li s-au înnoit hrisoavele ce avea, acum nu s-au putut sminti şi a să strămuta hotărîre aceia, decît s-au dat hotărîre ca tot după acea rînduială să s(e) urmezi dare adetiului de casă şi de cătră lăcuitorii de pi moşiile aceste a mănăstirilor ; care atît carte deschisă, cît şi alte doaî cărţi gospod legati ce s-au scris una cătră dumnealor ispravnicii de Suceavă şi alta cătră dumnealor ispravnicii de Niamţu, s-au dat la mîna părintelui trimes ca să li aducă la sfinţie ta.

Şi sînt al sfinţiii tale fiiu sufletesc.

1800 fevr(uarie) 23.

Părinte, poate că mănăstire nu s-a mulţămi la hotărîre ce s-au făcut ca să dea numai cîte un leu dă casă, dar vei şti sfinţie ta că dornenii şi bistricenii, avînd hrisoavi vechi şi viind cu toţi aice şi dînd jalobă mării sali lui vodă, nu s-au putut a nu li să da dreptate şi a nu li să întări unile din privileghiile ce au avut şi prin carte domnească li s-au hotărît ca să dea cîte un leu de casă. Pentru aceasta dar, fiind şi stare moşiilor Galul şi Largul tot deopotrivă cu a dornenilor şi a bistricenilor, nu s-au putut îndatori ca să dea mai mult. Şi mănăstire socotind ca să ia cu mulţămita mănăstirii venitul, socotesc că, judecînd drept, va rămîne mulţămită.

Constantin Balş vistiernic.

(Pe verso :) Cinstit al mieu părinte sufletesc, sfinţie sa chir Sofronie, arhimandrit şi staretu al sfintelor mănăstiri Niamţul şi Săcul, cu fiiască plecăciune să să dea.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXX, doc. 68.
Orig. pecete aplicată.

708

12 aprilie 1800

Locuitorii de pe moşiile de la munte ale mănăstirilor Neamţ şi Secu se învoiesc cu egumenul asupra obligaţiilor.

Adică noi, oamenii de pi moşiile sfintei mănăstiri Neamţul şi Secului, anume : Largu, Galul, Crăpăturile, cu parte Fărcaşii, de la partea muntelui, de pi Bistriţă, dat-am adevărat zapisul nostru la cinstită mîna sfinţiei sale părintele Dorothei arhimandrit şi staret sfintelor mănăstiri Neamţul şi Secul, precum să să ştie că, fiind noi hotărîţi prin ponturile măriii sale lui vodă ca să dăm mănăstirii Neamţului venitul moşiilor cîte un leu de casi şi cîte doo parale de toată oae mînzare ce să paşte pe numitile mutări, cum şi toate celelante cîte să hotărăscu prin ponturi, şi văzînd noi că unili din ponturi ni sînt cu totul împotrivă, mai ales pentru finaţuri şi pentru cei ce au oi mai multe, pentru care hotărăsc ponturile ca, neputîndu-se învoi cu mănăstirea pentru aceste, să avem a ne căuta aiure loc şi finaţi, de a noastră bună voe am căzut cu multă

https://biblioteca-digitala.ro

rugăminte la sfinţie sa părintele stareţul şi la tot soborul şi, făcînd învoială, hotărîm prin această scrisoare a noastră ce de acum într-acestaşi chip să avem a urma, adecă :

Să avem a da cîte un leu de casă şi cîte pol ocă brînzi (de toată oae mînzare ce se vor paşte pe mutările ce s-au mai ţinut şi pănă acum şi cîte doao parali de stînjinul de fîn şi cît doao dimirlii de păpuşoi buni grăunţi gata şi cei de coadă cîte una dimirlie, însă cei ce vor ave sămănături, asăminea şi din celelalte sămănături de a zăcea după obiceiu. Şi asăminea şi acareturile, adecă herăstăile, morile şi piule de suoman, să avem a plăti pe acestea după cum şi mai înainte. Şi fînaţul ce l-au oprit pentru mănăstire să fim datori noi a-l cosi şi a-l strînge stoguri, oricînd ne-ar poronci vechilul moşiilor, nepricinuindu-să despre noi ca să să strice, căci, de să va strica din pricina noastră, noi să avem a-l plăti fără cuvînt de răspuns ; cum şi pentru cataroguri i alte lemni ce să vor tăe de cătră noi de negutitorie din pădurile mănăstirii să avem a urma după cum hotărăsc ponturile pentru păduri.

Iar care din noi mai pe urmă nu ne vom mulţemi cu tocmala şi aşezarea aceasta, atuncea mănăstirea să aibă a urma după hotărîrea ponturilor la toate. Şi pentru mai adevărată credinţă ne-am pus numile şi degitile.

1800 apr(ilie) 12.

Eu Grigoraş Popăscu ot Crăpături din ţinutul Sucevii ; eu Petrea Popăscu ot tam ; eu Gavril Ţifoiu ot Galu ; eu Ion Ţifoiu ot tam ; eu Vartolomeiu ot tam ; eu Vasile Gordun ot tam ; eu Ion Stratul ot tam ; eu Dumitru Acîrstii ot tam ; eu Ionaşcu din Largu ; eu Ion Micul ot tam ; eu Gavrilut Tataru ot tam ; eu Ştefan Coroama ot tam ; eu Gheroghie Gălbaza ot tam ; şi cu toţi sătenii noştri ce sîntem şezetori pe acesti moşii.

Şi eu erei Jore ot Galu am (fost) fate.

De la isprăvnici(a) Niamţului.

Întrebînd pe numiţii săteni, au arătat înainte noastră că cu a satului bună voe şi priimire au făcut aşezare aceasta cu svînta mănăstire, pentru acie s-au încredinţat şi cu a noastre iscăliturі acest zapis.

1800 mai 16.

Grig(ore) Ghica spatar.
Dimitrie pah(arnic) (greceşte).

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXV, doc. 8.
Orig.

709

5 mai 1800

Un număr de locuitori, care au arat fără prealabilă încuviinţare părţile de moşie ale Schitului Dărmăneşti, dau zapis că se învoiesc a lăsa schitului a treia parte din ce au arat şi semănat, iar de pe celelalte două părţi rămase lor să aibă a da dijmă.

Din porunca dumisale boiarilor cămăraşilor oonelor, ni s-au hotărît noao de mai jos iscăliţilor pentru părţile de moşie ce le avea schitul Dărmăneştilor în curgere a patruzăci şi cinci de ani în stăpînire, dar noi, avînd trebuinţă,

https://biblioteca-digitala.ro

ne-am sculat cu plugurile noastre, fără a lua voe de la părinții schitului, și ne-am pus și le-am arat. Și prin judecata dumisale ni s-au poruncit ca toată arătura ce am făcut noi pe locul schitului să o dăm în jumătate, adică o parte schitului și o parte noao, sămănată gata, și să ne întoarcă schitul sămînța și brazdele acei părți pără cînd să vor cerceta scrisorile și zapisele schitului de către dum(nea)lor boiarii cămărași. Și de s-or dovedi să[1] acele părți de moșie. prin scrisorile acele, că sînt drépte ale schitului, în anul acesta să ne dăm și dejma dintr-acea jumătate de arătură, iar de la anul încolo să fie a schitului în véci.

Apoi, adunîndu-ne la fața locului dinpreună și cu părinții și mergînd și măsurînd după poruncă, de a noastră bună voe ne-am priimit și ne-am învoit și am luat noi doo părți de arătură dintr-acéia caré o am făcut-o noi, iar a treia parte o am dat-o schitului, și nici să ne mai de sămînța, nici brazdele să ne mai întoarcă, iar după cum am zis și mai sus, de s-or dovedi acéle părți de moșie că sînt drepte ale schitului, să ne dăm și dejma de pe acéle doo părți de arătură a schitului și mai mult supărare despre noi sau despre feciorii noștri să nu aibă schitul, să și le stăpînească în véci, în bună pace.

Și spre mai adevărată încredințare, neștiind carte, ne-am pus numele și degetele.

1800 mai 5.

Eu Gavriil Marco ; eu Ștefan Buhuș ; eu Ion Buhuș ; eu Costandin Sagin ; eu Ștefan Sagin.

Eu Nicolaiu vătav am fost față la această învoială.

Această scrisoari cu a lor bună învoială și priimiri, numiții di sus au dat-o înainte mea. M-am iscălit,

Nicolaiu Protopop.

Acad. Republicii Socialiste România, pach. LXIV, doc. 167.
Orig.

710

⟨Mărgineni,⟩ 7 mai 1800

Constantin Polizu, șătrar, scrie biv vel jitnicerului Tănase Gosan despre trimiterea a două sălașe de țigani, înștiințîndu-l că țăranii sînt „foarte zurbăluiți", făcîndu-se din ce în ce mai „îndărăpnici".

Cu frățască dragoste mă închin dumitale arhon jicnicer Tanase Gosan.

Scrisoarea dumitale cu dragoste am luat și foarte m-am bucurat pentru venire dumitale acolo la Soși[2]. Am luat și răvașul dumisale cucoanei și am văzut cele scrisă și iată că, după porunca dumisale, am trimis pe feciorii dumitale doao sălașe de țigani, anume pe Neculai sin Vălcul cu fămeia lui, Dochița, și cu un copil al lor Vasile și pe Ioniță sin Tănase cu fămeia lui, Paraschiva, care țigani să-i aducă la dumneata la Soci, cu toate cele ce au

[1] Corect : că.
[2] Corect : Soci, ținutul Bacău.

https://biblioteca-digitala.ro

avut ei, dîndu şi o căruţă şi un fecior ca să-i ducă pănă la Soci, după porunca dumitale. Iar pentru răvaşul dumisale cucoanei poftesc să stei la mine, avînd să mă descarc la samă.

Pentru ţărani înştiinţez pe dumneata că sînt foarte zurbăluiţi, pe ce lună trece mai îndărăpnici să fac. Mă rog, arhon jicnicer, pentru hatîrul cucoanei, fă ostenească pe aice de pune la cale niste pricini care nu pot să să îndrepteze şi cu aceasta rămîi

al dumitale mai mic, Co(sta)ndin Poliz sat(rar).

(1)800 mai 7.

(Adresa:) Cinstit al meu mai mare ca un frate, dumisale Tanase Gosan biv vel jicnicer, cu frătască dragoste să să de.

(Însemnare:) Răvaşul vătavului ot Mărgineni pentru doao sălaşi de ţigani ce mi-au dat danii răp(osata) vistierniceasă Catinca Ros(e)t.

Arh. St. Iaşi, Documente, pach. DV, nr. 94.
Orig.

711

7 mai 1800

Vintilă Creţu se obligă să presteze trei zile de clacă lui Vasile Cocorăscu, dobîndă la 10 lei pînă la 14 septembrie, cu care a cumpărat o chilă de păpuşoi.

Adică eu, Vintilă Creţu, dat-am adivarat zapisul meu la mîna dumisale giupînului Vasile Cocores(cu), precum să s(e) ştii că amu cumpărat o chilă păpuşoi drept zăci lei şi să-i dau banii la Zî(u)a Crucii şi pentru aşteptatu banilor să-i clăcuescu trei zîli. Iar de n-aşi da banii la vade, să-i port cu dobîndă din zăci, dosprizăci. Şi pintru credinţa m(i)-amu pus degi(tul).

Osăbit mai sînt dator cu doi lei mai denainte şi tot aşa să unbli ca şi banii de mai sus. Şi pentru credinţa m(i)-amu pus degit(ul).

Eu Vintilă Creţu, platnec.

1800 maiu 7.

Acad. Republicii Socialiste Romînia, pach. DCCCXCVI, doc. 20.
Orig.

712

(Iaşi,) 18 mai 1800

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, scrie ispravnicilor de Suceava să îndeplinească cererea lui Ştefan Budeanu de a i se înapoia curătura ce o avea făcută pe moşia Moişa a mănăstirii Rîşca, pe care egumenul i-o luase.

Io Costandin Alexandru Ipsilant voevoda, cu mila lui Dumnezău domnu ţării Moldavviei. Cinstiţi credincioşi boerii domniii mele, dumneavoastră ispravnici de ţinutul Sucevii, sănătate!

https://biblioteca-digitala.ro

Fiindcă Ştefan Bude(a)nul, din satul Moişa de la acel ţinut, iarăşi viind, au dat jalubă către domniia me pentru ace curătură ci o ari făcută cu toporul din codru mereu, pe moşiia mănăstirii Rîşcăi, şi egumenul de la ace mănăstiri i-ar fi luat-o, care curătură dovedindu-să făcută de numitul jăluitor cu a lui muncă, din codru mereu, iată scriu dumneavoastră să luaţi ace curătură de la stăpînire mănăstirii şi să o daţi în stăpînire jăluitoriului, ca mai multă jalubă pentru pricina aceasta să nu ne vii, şi el să-şi de dejma obicinuită, de a zăce, după ponturi, atît din sămănături i fînaţ, cît şi din altele [1].

1800 mai 18.

---

[1] La 30 mai 1800, Chiril egumenul mănăstirii Rîşca a dat domnitorului următoarea jalbă :

„Preînălţate doamne,

Jăluim milii preînălţimei tale pentru multă supărare ce suferim de către un Ştefan Budeanul, după jalobile ce dă preînălţimei tale cum că sfînta mănăstire i-ar fi luat o curătură făcută de dînsul din pădure şi că ar fi rămas lipsit, pentru care i s-au făcut şi trei luminate poruncitoare cărţi gospod către dumnealor boerii ispravnici ai ţinutului Sucevei, ca să i să de curătura la stăpînire lui.

Preînălţate doamne, pricina este într-acest chip, că mănăstire avînd a scuti 12 oameni prin hrisoavi gospod de miluire, ce are sfînta mănăstire posluşnici, i-au găsit de piste hotar făr' de bir, aşezîndu-i pe lîngă mănăstire. Care, după vreme, înmulţîndu-să, s-au aşezat în bir şi au început a pricinui nu puţini supărări şi strîmtorire mănăstirii, atît cu venire lor înlăuntru în mănăstire la bisărică, cît şi cu şedere lor, fiind aproapi de mănăstire, încît venise spre pustiire sfînta mănăstire, neavînd unde-şi ţine măcar puţini vite cu păşiunare pentru hrana petrecătorilor părinţi, deosăbit că cu totul cu necuviinţă era mănăstire de duhovnicească petrecire pentru mîntuire sufletelor şi să fie în mijloc de norod lumesc.

Pentru care, căzînd către milostivul duhovnicescul nostru părinte i stăpîn preosfinţie sa părintele mitropolitul, ou tot soborul am arătat greotate în care ne aflăm, a lipsăi din strîmtorire lăcuitorilor, dar şi primejdie sufletească ce ne stă înainte şi am cerut agiutoriu, că ori să să scoată pe lăcuitori de pe lîngă mănăstire, ori să avem voie a eşi din mănăstire, să ne ducem într-alt lăcaş de mîntuire. Şi această voie nu ni s-au dat, ce au arătat însuşi preosfinţie sa premilostivului domn Alecsandru Ioan Calimahi voevoda, însoţînd şi noi jalobă către preînălţimea sa, au poruncit să să facă cercetare pentru neodihna mănăstirii prin dumnealor boerii ispravnici şi prin logofăt al vistieriei ce s-au trimis. Şi, aflînd adevărul, s-au milostivit spre vecinica sa pomenire şi au poruncit de s-au scos de pe lîngă mănăstire atît pe petrecătoriul norod, cît şi pe robii mănăstirii, lăsînd a fi sfînta mănăstire cu cinste sa, precum spre aceasta s-au şi zidit, şi i-au aşezat tot pe moşie mănăstirii, afară, cale de un ceas şi giumătate.

Apoi ei, după obiceiul lor îndărătnicindu-să, au început a supăra pe sfînta mănăstire cu neîncetate pîri asupritoare, arătînd nemulţămire. Şi prin multe giudecăţi în luminatul divan şi înainte preînălţatului domn, cunoscîndu-să asupririle ce făce mănăstirii cu neadevăratele pîri, s-au dat hotărîre ca ei pe lîngă mănăstire mai mult să nu aibă cît de puţină împărtăşire cu locuri de hrană, cu de nici un feliu, din care să să mai pricinuiască mănăstirii supărare, atît cu necuviincioasa umblare lor cu muerile pe lîngă mănăstire, cît şi pentru strîmtorire la cuprindere hranei mănăstirii. Şi aşa li s-au dat alte locuri de hrană cu îndestulare lor, afară şi lîngă a lor aşezare, pentru care au dat şi trei zapisă mănăstirii, înainte cinstitei isprăvnicii, că sînt mulţămiţi şi însuşi ei de a lor bună voe dau mănăstirii, prin învoială, toate locurile ce le-au avut de hrană pe lîngă mănăstire, în care să cuprind şi 35 fălci curături ce au avut pe lîngă mănăstire, pentru care, măcar că sînt încă cu pădure, dar, să lipsească mănăstire din supărare, le-am dat loc curat, cîmp, în şesul Moldovii, lîngă a lor aşezare ; care de cînd s-au făcut aceasta sînt trecuţi trei ani şi mănăstire au fost odihnită despre dînşii.

Iar acum acesta fără nici o dreptate supără pe preînălţime ta cu jalobe, cerşindu-şi curătura care iaste în mijlocul fînaţului mănăstirii, care nu să poate suferi, că pentru un lucru ca acesta i s-au dat loc pentru loc şi, fiind în vîrsta bătrîneţilor s-au ertat, de el de trei ani mănăstirii nimică n-au lucrat după datorie sa. Care, pentru toate hotărîrile aceste, sînt aice de faţă toate scrisorile, atît din vreme domniei sale Alecsandru Calimahi voevoda, cît şi de acum carte de giu-

https://biblioteca-digitala.ro

Cinstiţi credincioşi boerii domnii meli, dum⟨nealor⟩ ispravnici de ţinutul Sucevii să să de cu sănătate.

Procit vel logofăt.

S-au trecut,
M. Costandin.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 65.
Orig., pecete aplicată.

713

⟨Iaşi,⟩ 18 iunie 1800

Egumenul de la Rîşca se plinge domnului că locuitorii din satele Boroaia şi Bogdăneşti, panţiri in slujba isprăvniciei, nu vor să lucreze zilele de boieresc şi cere a se rîndui zapcii care să-i oblige la indatoriri.

Preînălţate doamne,

Jeluim milii preînălţimii tale că sfînta mănăstire are doî sate cu apropiere de un ceas de la mănăstire afară, care pe aceşti lăcuitori îi ave sfînta mănăstire de cuprindere slujbei a tot lucrul, iar în anul trecut dumnealor boerii ispravnici, care au aşezat pe satul Boroaia panţiri în slujba isprăvnicii, care di-ndată au început a să împrotivi sfintei mănăstiri ca să nu lucreză 12 zile după hotărîre ponturilor gospod, precum păn' acum au lucrat mănăstirii fără împrotivire. Şi prin zapcii a cinstitei isprăvnicii de abiia au făcut lucrul mănăstirii, însă cu multă păgubire, numai batjocorind, iar într-acest an nicicacum nu să supun a lucra. Şi acum de zăce zile dumnealor boerii ispravnici au mai aşezat şi celalalt sat iarăşi panţiri şi au rămas sfînta mănăstire fără nici un sat pentru slujbă, din care pricină au rămas ca să s⟨e⟩ piiarză toată hrana mănăstirii, neavînd cu cine să s⟨e⟩ întîmpini la greotate ce are.

Premilostivi doamne, ne rugăm milii preînălţimei tale ca să te milostiveşti asupra acestui sfînt lăcaş, ca pe satul Bogdăneştii, care acum l-au aşezat panţiri, să s⟨e⟩ lasă din slujba aceasta spre cuprindere lucrului sfintei mănăstiri, sau să se scrie luminată carte preînălţimii tale către dumnealor boerii ispravnici ai ţinutului Sucévii ca să rînduiască zapcii în vreme ce va ave sfînta

---

decată la înfăţăşare ce am avut înainte cinstitei isprăvnicii, pe luminatele poruncitoare cărţi gospod ce s-au trimis.

Pentru care căzînd ne rugăm milostivirii preînălţimei tale, ca să te milostiveşti spre acel sfînt lăcaş întărind şi preînălţime ta la hotărîrile căzute ce s-au făcut spre veşnica pomenire, căci, cînd acestuia să va da curătura, piste hotărîrile ce s-au făcut şi zapisăle ce însuşi ei au dat cu învoire, apoi mănăstire îndată au intrat iarăşi în ce dintîi şi neodihnă şi nu rămîni altă decît să ne ducem tot soborul unde Dumnezeu ne va îndrepta, că sînt pătrunsă sufletile noastre de supărare lor şi nu vom mai pute lupta. De aceasta, cu lacrămi în ochi ne rugăm, iar anii vieţii preînălţimii tale rugăm de la milostivul Dumnezău să s⟨e⟩ facă înmulţiţi şi pre bine porunciţi fiind de-a pururea cu toată osirdie.

A preînălţimei tale smeriţi rugători.
Chiril arhimandrit, egumenul Rîşcăi şi cu tet soborul" (Ibidem, doc. 66, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

mănăstire lucrul ei, ca după hotărîre ponturilor gospod să-i supue a lucra mănăstirii lucrul ce va ave, atît pe satul Bogdăneştii cît şi pe satul Boroaia, care să împotrivesc a lucra. Căci de către mănăstire dacă să triimite a-i scoati, nu numai că nu să supun a merge, dar sînt trimişii mănăstirii şi în tot chipul batjocoriţi de dînşii.

Pentru care căzînd ne rugăm preînălţimei tale ca să avem milă şi dreptate şi mare pomană va rămine preînălţimei tale, fiind de-a pururea către Dumnezeu ai preînălţimei tale osîrdnici smeriţi rugători.

Chiril arhimandrit, egumenul Rîşcăi şi tot soborul.

(Rezoluţie :)

Mergi la dumnealui vel vistier [1].

1800 iunie 18.

Vel logofăt.

Arh. St. Buc., M-rea Rîşca, pach. VII, doc. 67.
Orig.

714

(Iaşi,) 20 iunie 1800

Veliţii boieri arată prin anafora domnului Moldovei împrejurările în care Ştefan Budeanu a fost deposedat de curătura sa, făcută pe moşia mănăstirii Rişca şi imposibilitatea egumenului de a reveni asupra schimbului cu locuitorii.

Preînnălţate doamne,

După multe jalobe ce-au dat mai înnainte către înnălţimea ta un Ştefan Budeanul, moşneag, cu arătare cum că mănăstirei Rîşca i-ar fi luat o curătură făcută de dînsul din pădure mereia, de care el ar fi rămas lipsit, i s-ar fi făcut trii luminati cărţi a înnălţimei tali poroncitoare către isprăvniciia ţinutului Sucevii ca să i să de curătura la a lui stăpînire.

Dar apoi, prin deosăbită jalobă ce-au dat înnălţimei tali precuvioşie sa arhimandritul Chiril, egumenul mănăstirei Rîşca. au arătat curgire pricinii într-altu chip, adică : avînd mănăstirea a scuti 12 oameni poslušnici prin hri-

[1] În aceeaşi zi, domnitorul scrie ispravnicilor ţinutului Suceava : „mai întîi pentru satul Bogdăneştii ce arată că l-aţi aşezat dumneavoastră panţiri acmu de vro zăci zile. se ceri răspunsu de la dumneavoastră di este ou adivărat că l-aţi făcut panţiri, şi de i-aţi făcut panţiri, cu ce cuvînt i-aţi făcut, cînd nici aţi înştiinţat pentru această pricină aice, nici vi s-au triimis vreo poroncă de aice ca să faciţi vreo prefaciri în panţiri.

Şi al doile, pentru împotrivire ce arată arhimandritu că fac lăcuitorii dintr-aceste doi numite sate, fiindcă şi panţirii nu pot ave deosăbire dintre cielanţi lăcuitori a nu lucra zilile hotărîte, poroncim dumneavoastră ca atît pe satul Boroaia ci sînt panţiri, cum şi pe satu Bogdăneştii, numai decît să-i supuneţi pe lăcuitori ca se lucreză 12 zile după hotărîre ponturilor gospod. Atîta numai asuprire piste ponturi să nu îngăduiţi a li s⟨e⟩ face, căutîndu dumneavoastră a puni la cali ca să nu arăte mai multă împotrivire lăcuitorii la lucru zililor hotărîte şi să mai vie egumenul să mai superi cu jalobi pe domnie me pentru această pricină" (Ibidem, doc. 68, orig.).

https://biblioteca-digitala.ro

soave domneşti, au găsît acei poslusnici de piste hotar făr' de bir şi aşezîndu-i pe lîngă mănăstire, ei după trecire de vreme înmulţîndu-să s-au aşezat în bir şi au început a precinui nu puţini supărări şi strîmtoriri mănăstirii, atît cu venire lor la biserică înnăuntru în mănăstiri, cît şi cu a lor şidere aproapi de mănăstiri, încît venisă mănăstire spre pustiire, nemairămîind loc undi să-şi ţie puţini viti pentru hrana petrecătorilor călugări. Pentru care preosfinţie sa părintile mitropolitu. cum şi egumenul, prin deosebită jalobă făcînd arătare atunce măriii sali Alexandru Ioan Calemah voevod, din poronca măriii sali s-au făcut atunce cercetare la faţa locului prin ispravnicii ţinutului şi prin diiacu de visterie ce s-au trimis de aice, şi s-au aflat adivăru, după care au poroncit de s-au scosu de pe lîngă mănăstiri atît pe ţănani, cît şi pe ţiganii mănăstirii şi i-au aşazat afară, cali de un ceas şi giumătati, tot pe moşie mănăstirii.

Apoi, ei neodihnindu-să, au pornit în urmă neîncetate jalobe asupritoare asupra mănăstirii. Şi stînd cu dînşii la giudecată atît în divan gospod, cît şi înnainte măriii sale şi cunoscîndu-să asupreliile ce făce, s-au dat rămaşi, hotărîndu-să ca pe lîngă mănăstire mai mult se nu aibă cît de puţină înpărtăşire cu locuri de hrană, din care să să mai pricinuiască mănăstirii supărare, atît cu necuviincioasa umblare lor cu muerili pe lîngă mănăstiri, cum şi pentru strîmtoare la cuprindire hranii mănăstirii. Şi aşa li s-au dat alte locuri de hrană cu îndestulare lor, afară, aproapi de aşazare lor, pentru care au dat şi trîi zapisă la mănăstire, înnainte isprăvniciei, cum că sîntu mulţămiţi şi însuşi ei de a lor bună voie dau mănăstirii prin învoială toate locurile ce le-au avut de hrană pe lîngă mănăstire, în care să cuprind 35 fălci curături ce-au avut, care măcar că sînt încă cu pădure, dar pentru ca să lipsască mănăstire din supărare, li-au dat lor loc curat, cîmpu în şesul Moldovii lîngă a lor aşezare.

Cari de cîndu aceste s-au săvîrşit sînt trecuţi trii ani şi mănăstire au fost odihnită despre dînşii pără acum, cîndu acest Ştefan Budeanu, fără nici o dreptate, supără pe înnălţime ta cu jalobe, cerşindu-şi curături în mijlocul fînaţului mănăstirii, cari nu să poati suferi, că pentru un lucru ca acesta li s-au dat loc pentru loc ; cari fiindcă el este bătrîn, de trii ani mănăstire l-au eritat de lucru ce ave să lucrezi la mănăstire, cum spre dovada acestor arătate mai sus, au scos acum numitul egumen di-au arătat de faţi seneturile următoare la pricina aceasta, adică :

Întîiu, o anafora de giudecată din let 1795 oct. 7, între egumen şi între lăcuitorii din satul Moişa ot ţinutul Sucevii, şi la întăritura acei anaforali s-au poroncit atunce is(pravnicilor) de ţinutul Sucevii ca cu mazili di ai ţinutului i panţiri să-i rădice de pe moşiia Moişa şi să-i aşezi pe moşia Bogdăneştii, ori Plopul, ori Tîrzii, cum pre larg arată aceia anafora ci iaste întăritâ cu pecete măriii sali Alexandru Ioan Calimah voevoda ;

Al doile, o carte gospod tot de la mărie sa, din let 1796 iuli 23, cătră is(pravnicii) de ţinutul Sucevii, poroncitoare ca, pentru cît loc să va găsi arătat de lăcuitorii din Saca i Tîrzii că ar fi a lor curături, să li de mănăstire din cîmpu curat în cel mai bun locu lîngă aşazare lor, din fînaţul ce are mănăstire, şi aşezîndu-i, să-i facă să înţăleagă ca să nu pricinuiască mai multă supărare mănăstirii, cum arată aceiaşi carte ;

Al triile, au arătat un zapis din let 1797 april 18, de la toţi sătenii lăcuitori de pe moşiia Saca, cari mai înnainte au fost şezetori în Moişa, între cari este iscălit şi acest Ştefan Budeanu, dat la mîna egumenului de Rîşca şi la tot săborul, prin care arată ei că, după multe supărări ce-au făcut mănăs-

https://biblioteca-digitala.ro

tirii cu giudecăţili pentru locuri de arat şi de oosit şi că, după giudecăţile ce-au avut, s-au hotărît oa să să aşezi ei la moşiia Saca în poiană şi, în locu curăturilor ce-au avut îngrădite, să li de mănăstire alte locuri care li-au şi dat după cerire lor. Şi să leagă prin acel zapis ca de s-ar mai scula ei cu vreo pîră ori pentru arături, ori pentru curături, sau pentru fînaţu, sau pentru imaş, sau pentru zili de lucru, sau pentru dijmă, sau de ar mai ceri loc de aşazare afară din poiana Saca unde acum sînt aşazaţi, să nu li să ţie în samă nici la o giudecată şi să fie şi supt blestemu mănăstirii, încredinţat fiind zapisul de isprăvnicie ţinutului ;

Al patrule, au arătat o oarte gospod de la mărie sa Alexandru Ioan Calimah voevod, din let 1797 iuli 22, cătră ispravnicii de ţinutul Sucevii, după înştiinţare ce-au fost triimis cătră vistirie pentru lăcuitorii din satul Moişa ce din porunca mării sali s-au mutat cu şidire pe moşiia Saca i Tîrzii, poroncindu-să pre larg în ce chip să urmeze şi mai multă ascultare să nu li de, şi pentru cîţi oameni n-au apucat a-şi face oasă şi să afilă prin colibi, poronoeşti să-i zapciiască ca numaidecît să-şi facă casă şi alte lucruri trebuincioase alle aşezării lor pe moşie Saca ;

Al cincile, au arătat atît zapis din let 1797 oct. 9, iar de la acei seteni dat la mîna egumenului de Rîşca şi la tot săboru, prin oare iarăşi să arată supărările ce-au pricinuit ei mănăstirii cu giudecăţile ce-au avut şi cum că s-au cunoscut că ceririle lor sînt făr' de cali şi s-au hotărît oa arăturile lor să li facă în doîzăci şi cinci pămînturi a mănăstirii de pe moşie Bogdăneştii, iar în locu curăturilor ce le-au avut ei mai înnainte pentru fînaţu în poiana Buda şi la alte locuri pe lîngă mănăstiri, să li să de lor fînaţul mănăstirii din Plopi şi mănăstire să aibă a stăpîni toate curăturile ce li-au avut ei făcute pe moşie mănăstirii ; şi să leagă prin zapisul acela ca oricînd s-ar mai scula cu vreo cerire să nu li se ţie în samă, adeverit fiind zapisul acesta, după orînduiala păzită, de is(pravnicii) ţinutului şi de alte obraze ;

Al şasăle, au arătat şi alt zapis din let 1797 oct. 13, iar de la sătenii din satul Saca, dat la mîna egumenului şi tot săboru mănăstirii Rîşca, iarăşi cuprinzător pentru multe supărări ce-au pricinuit ei mănăstirii, şi arată că la ce de pe urmă, prin învoială, au dat mănăstirii pe unde au fost a lor locuri de oosit şi de arat şi în locul acelora au luat de la mănăstire alt loc pentru hrana lor, adică 53 fălci iarbă de fînaţu, în fînaţul mănăstirii de la Plopi, ca să li fie pentru fînu, şi 15 fălci de loc în Petrileşti unde mai înainte au fost ogoarăli mănăstirii, ca să le fie lor pentru sămănături, osăbit de alte 50 fălci loc ce mai au în poiana Saca unde sînt aşazaţi ; şi să leagă ca nici mănăstire pe dînşii mai mult se nu-i mai strimtorească, cum nici ei să nu ceie de la mănăstire mai mult loc, adeverit fiind zapisul de is(pravnicii) ţinutului şi de alţi boeri martori ;

Al şaptile. au arătat o carte de giudecată de la is(pravnicii) ţinutului Sucevii din anu trecut, let 1799 noemvrie 22, iscălită de dum(nealui) comis Necolai Rali, ce era atunce ispravnic, prin cari arată că acest Ştefan Budeanul, aducînd trii luminati cărţi a înnălţimii tali poroncitoare ca să cerceteze pentru curătura ce ar fi făcut el cu toporu din pădure şi egumenul de Rîşca i-ar fi luat-o, arată is(pravnicii) că au chemat pe egumen de faţi şi zicîndu-i ca să-i de curătura, ori să de răspunsu cu ce cuvînt au luat-o, egumenul l-au întîmpinat pe jăluitor la giudecata aceia cu zapisu tuturor sătenilor, undi şi Ştefan Budeanu au pus degitul, cari zapis este adeverit de is(pravnicii) ţinutului, prin care

https://biblioteca-digitala.ro

zapis sătenii arată că au dat toate curăturile lor în stăpînire mănăstirii şi în locul curăturilor au luat ţăranii fînaţul mănăstirii din Plopi ; al doile, au arătat atunce egumenul o carte gospod, ace din let 1797 iuni 22, prin care să poronceşti ispravnicilor de ţinutul Sucevii din vreme aceia, oa pentru toate pricinile ce-au avut mănăstire cu sătenii, atît pentru curături, cît şi pentru altili, să nu mai cerceteze, căci s-au cercetat de către divanu şi s-au hotărît ca să să urmeze după zapisul ce-au dat sătenii la mănăstiri.

Şi întrebînd atunci numitu ispravnic pe acest Ştefan Budeanu ce mai are a răspundi înpotrivă, el ar fi dat răspuns că cu adevărat toate acele aşa au fost, dar lui nici atunce nu i-au fost cu voia să-şi de curătura, nici acmu, şi tot făce cerere oa să i să de înnapoi curătura lui.

Şi la aceasta, is(pravnicii) au judecat oa, de vremi ce mănăstire are atît(ea) hotărîri atît de către divanu, cît şi de către cei mai dinnainte ispravnici, pentru acele curături ce li-au luat mănăstire, între care să cuprind şi curătura acestui Ştefan Budeanul, să rămîie mănăstire în pace şi nesupărată mai mult, cum mai pre larg arată aceeaşi carte.

Preînălţate doamne, după cîtă cercetare s-au făcut de către noi pricinii aceştiia, în acest chip s-au dovedit : strămutare acelor săteni de pinpregiurul mănăstirii şi schimbul ce-au făcut cu mănăstire, de şi-au dat curăturile lor la mănăstire şi au luat altu loc di la mănăstire mai mult şi mai bun, la locul ce şed ei acum, pentru ca să rămîie mănăstire în linişte, şi nici cu un chip nu găsîm cu cale ca să să de jeluitoriului curătura înapoi, căci apoi toate aşezările di sus arătate trebui să să strămute. Ce de către noi s-au socotit fiindcă iaste un om bătrîn, să i să de acum agiutoriu de către egumenul mănăstirii 20 lei şi o vacă cu vitel pentru hrana lui şi deosăbit să i să de de către mănăstire de tot anul cîte patru merţi de păpuşoi în cîtă vremi va trăi el, iar după moarte lui, clironomii săi se nu mai ceie nimică de la mănăstire.

De care nu lipsim a înştiinţa pe înălţime ta, iar ce desăvîrşită hotărîre rămîni la înalta înţelepciune înălţimii tale.

1800 iuni 20.

A înălţimii tale preplecaţi slugi,

Costandin Balş vel logofăt ; Ion Razu vel logofăt ; Manolachi Conachi vel vornic ; Vasile Costachi vel vornic ; Dimitrachi vel vornic.

(Hotărîre domnească :)

Io Costandin Alexandru Ispilant voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţărîi Moldaviei.

Cetindu-să anafonaoa aceasta înaintea domniii méle şi văzîndu-să cercetările ce s-au făcut mai înainte şi hotărîrea ce s-au datu pentru curăturile şi alte locuri de hrană ce avea lăcuitorii cînd trăia înprejurul mănăstirii, cum şi zapisul ce însuşi lăcuitorii arătaţi cu bună priimirea lor l-au dat mănăstirii, vederat s-au cunoscut că dumnealor veliţii boeri cu cale şi cu toată dreptatea au giudecatu. Pentru aceia dar, şi domniia mea aseminea hotărîm şi întărim ca întocma precum mai gios prin această anafora să cuprinde, să s(e) urmezi, nesupărată mai mult mănăstirea despre acel Ştefan Budeanul, cum nici despre ciialanţi.

Poroncim şi dumitali vel logofăt de Ţara de Gios, să s(e) scrie cartea domnii meli dumilor sale ispravnicilor ţinutului Sucevii, ca să ia şi aceli trei

https://biblioteca-digitala.ro

cărți a domniii méli de la acel Ștefan Budeanul ci după neadeveratili a lui jalubi li-au luatu și să le triimită aice [1].

Interindu-să anaforaoa aceasta și cu a noastră domnească pecete.

1800 iunie 23 dni.

Procit Sturza comis.

S-au trecut în condică,

Matei Costin, condicar.

Arh. St. Buc., M-rea Rîșca, pach. XXIV, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

715

⟨Iași,⟩ 4 iulie 1800

Constantin Ipsilanti, domnul Moldovei, dă carte de încuviințare egumenului de la Cașin să nu îngăduie locuitorilor bîrsani a-și pășuna vitele și a cosi fin pe munții mănăstirii, decît după ce mai întîi se vor fi învoit cu dînsul.

Io Constandin Alexandru Ipsilanti voevoda, cu mila lui Dumnezău domn țării Moldaviei.

De vremi ce cuviosiia sa arhimandritul Dionisie, egumenul mănăstirii Gălății și epitropul tuturor mănăstirilor Svîntului Mormînt ce sînt aice în țară, ni-au făcut arătare cum că lăcuitorii bîrsani ce să află cu lăcuința pe moșiia mănăstirii Cașinul de la ținutul Bacăului, neurmînd după cuprinderea hrisovului domnii méle ce s-au dat numitii mănăstiri, arătătoriu prin ponturi ce urmare au să păzască atît ei, cît și mănăstire, la adetiul moșii, sînguri ei în putere lor volnicindu-să pun stăpînire pe munții ce-i are mănăstire, făr' de a să învoi pentru venitul lor, și au cerșut dreptate.

Deci, fiindcă prin al patrăle pont ci iaste cuprinsu prin hrisovul domniii meli din anul acesta, 1800 ghenar 20, care s-au dat mănăstirii, să arată ca pentru munții ci-i va ave mănăstire să aibă lăcuitorii satului Cașinul ce lăcuesc acolo a-și văra și a-și pășuna vitile în munți la locul ce li să va da de cătră mănăstire, cum și iarba ce va fi de fînat ei să o cosască, însă cu tocmală și cu voia mănăstirii, după cum să vor pute așeza, iar fără tocmală și învoială nicidecum să nu poată întra cu oile, nici să poată a cosi la munți, iată dar, s-au dat cartea aceasta a domnii meli cu care numita mănăstire Cașinul întocma pre deplin să aibă a urma după chipul ce să arată mai sus.

Pentru care poruncim și dum⟨nea⟩v⟨oastră⟩, ispravnici de ținutu Bacăului, ca pe lăcuitorii bîrsani ci să află cu lăcuința pe moșiia mănăstirii Cașinului să nu-i îngăduiți în tărie a pune stăpînire pe munții ci-i va ave mănăstire,

[1] La 3 iulie 1800 se scrie și cartea domnească ispravnicilor de Suceava „ca să înpliniți de la mănăstire acei 20 lei și o vacă cu vițel și să le dați numitului moșneag, cum și pentru datul păpușoiului pe tot anul mănăstire să aibă a urma după hotărîre anaforalii. Iar pentru trei cărți a domnii mele ce s-au dat după neadevăratili jalube a acelui moșneag, care sînt la mîna lui, poroncim dumneavoastră ca să le luați de la dînsul și îndată să le trimiteți aice" (Ibidem, pach. VII, doc. 69).

https://biblioteca-digitala.ro

ci ei, de vor ave trebuință ori di păşunat cu oile sau de cosit, să aibă întîi a să învoi cu mănăstire precum să arată mai sus, iar făr' de învoială şi în tărie să nu cutéze a pune stăpînire ca să să păgubască mănăstirea de drept venitul moşii sale, urmîndu-să la toate întocma după hotărîre hrisovului domniii mele ci s-au dat mănăstirii.

1800 iuli 4.

Procit vel logofăt.
S-au trecut în condică,
Petrachi Bene.

Arh. St. Buc., M-rea Sf. Sava-Iaşi, pach. XXIV, doc. 10.
Orig., pecete aplicată.

716

⟨Iaşi,⟩ 6 septembrie 1800

Vistiernicul Iordachi Roset scrie egumenului de la Rişca să nu oprească pe locuitorii din satul Drăgăneşti şi Poiana Prisăcii a lua lemne din pădure pentru trebuinţele lor şi să le dea înapoi uneltele oprite ca zălog.

Cu fiiască evlavie mă închin sfinţiii tale,

Oamenii din satul Drăgăneştii şi din Poiana Prisăcii, de la ţinutul Niamţului, ce se megieşescu cu moşiia Boroaia a mănăstirei Rîşcăi, viind aice au dat jalobă asupra sfinţiii tale, arătînd cum că din moşiia Boroaia trecînd o bucată din moşii cu păduri printre satile lor, mai înainte nu era oprit de a nu-şi lua lemni de foc şi altă cherestea ce avea trebuinţă, iar acum sfinţie ta i-ai fi oprind cu totul a nu intra să ia nimică din pădure şi i-ai şi zălogit luînle cîteva topoară şi altile, şi le ţii oprite la mănăstiri de nu au cu ce să-şi caute de munca şi celi trebuincioasă a oasilor lor.

Şi după jaloba lor, find această urmare împotriva hotărîrei ponturilor ce sînt pentru păduri. oari sînt ştiute şi de cătră sfinţia ta, s-au scris oarte măriii sali lui vodă cătră dumnealor ispravnici de ţinutul Sucevii, poroncinduli-să ca această urmare să nu îngăduiască a se mai face, ca oamenii să fiie slobozi a lua lemni de foc făr' de nimică zăciuială, iar din alt feliu de cherestea ce vor avea trebuinţă să taie să dea zăciuiala obişnuită după cum să hotărăşti prin ponturi şi să li să dea de cătră sfinţie ta şi zăloagile înapoi.

Dar n-am lipsit şi eu a scrii sfinţiii tale ca, di iaste pricina precum au jăluit oamenii din satile arătate, că-i opreşti de la pădure a nu lua lemne de foc, nici cherestea cu zăciuială, la arătare ce ţi se va face de cătră dumnealor ispravnici după poronca măriii sale lui vodă să nu stai împotrivitor, ce să

https://biblioteca-digitala.ro

cauți să fii următor hotărîrii ponturilor, lăsînd pe oameni făr' de nici o oprire sau supărare ca să-și ia atît lemni de foc făr' de zăciuială, cît și alt feliu de cherestea, dînd zăciuială, cum și zăloagili ce li-ai luat să le dai oamenilor înapoi, ca să rămîi oamenii odihniți să nu viie să mai superi cu jalobă pe mărie sa vodă, că apoi atunce vei cădea negreșit în mai mare supărare. Și sînt

al sfinției tale fiiu sufletesc,

Iordachi Roset vel vistier.

1800 săpt(emvrie) 6.

(Pe verso :)

Cinstit al mieu părinte sufletesc, sfinției sali Chiril, arhimandritu și egumenul sfintei mănăstiri Rîșca, cu fiiasca evlavie să să dea.

Arh. St. Buc., M-rea Rișca, pach. VII, doc. 70.
Orig., pecete aplicată.

717

(Iași,) 20 septembrie 1800

Vistiernicul Iordachi Roset scrie egumenului de la Rîșca despre primirea unui „hîrzob de păstrăvi" și că s-a poruncit ispravnicilor de Suceava să constrîngă pe locuitorii din Bogdănești a lucra mănăstirii zilele de boieresc.

Cu fiiască evlavie mă închin svinției tale,

Scrisoarea svinției tale am luat și răvaș pentru vădrărit iată triimit svinției tale, cu suma ce și în anul trecut au scutit mănăstire, căci mai mult nu s-au putut.

Pentru supărările ce să pricinuescu mănăstirii de către sătenii de la Bogdănești, iată cu tărie să scrie dumilor sali ispravnicilor ca să le pue toati la cali și să-i supui pe oamini să le lucrezi zilile boiersculuí și să nu-i îngăduiască nicidecum să facă de un banu măcar pagubă mănăstirii, și ti vei odihni svinție ta. Iar cînd și după aceasta vei vide împotrivă urmări, atuncea să faci visteriii înștiințări și să va pune la cali cu alt chipu.

O apărătoare și un hîrzob (de) păstrăvi ci mi-ai trimis li-am priimit și foarti mulțămescu svinției tali, fiind

al svinției tali fiu sufletesc.

1800 săpt(emvrie) 20.

https://biblioteca-digitala.ro

După carte ce s-au scris ispravnicilor cari o triimite la spatar Racoviță, trebui negreșit să ti odihnești.

Știu că ai păunu acolo ; poftescu să pui să-mi facă doaî apărători di peni de păun, numai să fie lungi, mari și pre mă vei îndatori.

Iordachi Roset vel vistier.

Arh. St. Buc., M-rea Rîșca, pach. VII, doc. 71.
Orig.

718

Septembrie 1800

Locuitorii din Fărcașa, Stejarul și Bușmeiu dau zapis vechilului mănăstirii Neamț că se obligă a da adetul moșiei pentru cheresteaua de cataruri, cîte un leu de pluta mare și „o leiță" de pluta mică, în termen de o săptămînă.

Adică noi oamenii din Fărcașa, Stăjarul, Bușumeiul, care mai gios ne vom numi, dat-am adevărat și credincios zapesul nostru la cinstită mîna sfinției sale părintelui Ionichi, vechilul sfintei mănăstiri Neamțului, pentru chiresteaoa de cătarguri i cătărgeli ce-am tăet pe moșie sfintei mănăstiri, oa să dăm cîte un leu de pluta mare i de pluta mică cîte o leiță, după ponturile gospod, adetiul sfintei mănăstiri.

Și viind părintile Ionichii cu pontul gospod și volnicie dumisale ispravnic la dumnealui căpitan Dumitrachi polcovnic, ca să înplinească adetiul de sus arătat de la noi, și neavînd acmu nici o puteri, am căzut cu rugăminte la părintile Ionichi ca să ne mai îngăduiască o săptămînă și să dăm toți banii sf(inției sale) cu mulțămită. după cum dau și pe alte moșii. Și pentru credință ne-am numit și am pus și degetile.

Eu Gheorghi Vasilic(hi) ; eu Grigori morariul ; eu Nița Blagăi ; eu Dumitru Petrișor ; eu Vasile Căcăraz ; eu Nița Chirilii ; eu Lupul Hilpoae.

Și noi toți tovarășii chizeși platnici unul pentru altul.

Și am scris erei Gavril ot Broșteni, cu zisa numiților mai sus.

1800 septem(vrie).

Cercetîndu-să Bistrița, s-au găsit dîndu tot aș(a), dîndu adet toți, și așa s-au primit și iei înaintea mea și au dat și zapisu după cum să vede.

Dum(it)r(u) polc(ovnic).

(Pe verso :) Zapisul muntenilor.

Arh. St. Buc., M-rea Neamț, pach. CXXXVI, doc. 80.
Orig.

https://biblioteca-digitala.ro

2 noiembrie 1800

Ispravnicul de Suceava porunceşte căpitanului de la ocolul Muntele să împlinească de la locuitorii din Crăpăturile şi Fărcaşa dijma din cherestea pe care ei nu se supun a o da mănăstirii Neamţ.

De la isprăviniciia ţinutului Sucevii, către căpitanu de ocolu Muntelui.

Fiindcă chivioşia sa Sofronie arhimandritu, stariţ sfintei mănăstiri Neamţul, ne-au făcut arătare cum că sătenii din Crăpături şi Fărcaş(a), ce şed pe moşia mănăstirii nu să supun a da dijmă dupe hotărîre cărţii gospod ce are mănăstire şi dupe sapisul[1] lor ce s-au văzut de către noi, pentru aceia, vei citi carte gospod şi, dupe hotărîre cărţii şi dupe zapisul lor, să apuci să înplineşti dijma, atît din catarturi, cum şi din altele, dupe hotărîre cărţii gospod şi dupe zapisul lor.

1880 noemvrie 2.

Ioan Razu spătar.

Arh. St. Buc., M-rea Neamţ, pach. CXXXVI, doc. 11.
Orig.

[1] Pentru : zapisul.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

GLOSAR

A

acolisi, a se = a ridica pretenţie nedreaptă împotriva cuiva.
adăoşag = adaos la dări.
adet = dare, obligaţiile ţăranilor faţă de stăpînul moşiei.
afierosit = dăruit, închinat.
agiuns = înţelegere împotriva cuiva.
ajutorinţă = dare către vistierie, plătită de toţi contribuabilii, începînd din 1759.
alişveriş (alijveriş) = negoţ, afacere.
amistui, a = v. *mistui.*
amnar = grindă transversală la acoperiş.
anafora = raport către domn.
analogon = cotă-parte, proporţie.
anerisi, a = a anula.
apărătură = pădure în care tăierea este interzisă.
arhon = domn, cuvînt care se adresa unui boier.
aşeza, a se = a se învoi.
aşezămînt = hrisov domnesc, urbariu.
auditor = judecător austriac.
auditorial = instanţă judiciară austriacă.
avaet (de casă) = dare către stăpînul moşiei.
az = eu.

B

banii steagului = dare plătită la urcarea pe tron a unui domn.
bazghezi, a = v. *vazghezi.*
băbiac = călugăr care locuieşte în afara mănăstirii.
bărăni, a = a stărui, a insista.
berneveci = pantaloni.
bez = afară de.
bezmen (bezmăn) = chirie, arendă.
bina = clădire.
biv = fost.
branişte = moşie rezervată pe care ţăranii puteau lucra numai cu învoirea specială a stăpînilor.
brat = frate.
breaslă = categorie de locuitori.
bucate = vite, avere mişcătoare.
bulucbaşă = comandant turc.
butuci (a pune în butuci) = bucată de lemn în care erau prinse mîinile sau picioarele celui adus la judecată.

C

catarg = cherestea, trunchi de brad.
categorisiri (catigorisiri) = vorbe de ocară.
căsoaie = dependinţă.
certare = pedeapsă.
chivernisi, a = a administra.
cifert = sfert, rată trimestrială a birului.
cinie = capcană, cursă pentru vînat.
ciritei = crîng, tufăriş.
ciubote = amendă.
clironom = moştenitor.
Cordon = teritoriul din N. Moldovei stăpînit de austriaci după 1775.
cornet = pădurice de corni.
cristel (de săgeată) = bătaia unei săgeţi.
cuniţă = dare pe vite, văcăritul străinilor.
curătură = pămînt defrişat.

D

datis zdraviem = să se dea cu sănătate.
davagelic = reclamaţie, plîngere.
dărma, (a ~ pădurea) = a tăia ramuri înfrunzite pentru hrana vitelor.

https://biblioteca-digitala.ro

defendevsi, a = v. *diafendipsi.*
desetină = dare pe stupi şi porci.
dezbate, a se = a scăpa, a se elibera de ceva.
diafendipsi, a = a apăra.
diorthosire = îndreptare, (a face dreptate).
dni = zi.
dres = act, document.
dubas = luntre.
dulap = scîndură mare.
dumesnic, loc ~ = locul de lîngă casă.

E

edire = etre (sing.: *iatră*), unealtă de pescuit.
ege = lui.
embatic = chirie, arendă pe termen lung.
exeflisis = achitarea unei datorii.

F

fasie = impozit funciar în Bucovina sub austriaci.
fiastru = fiu vitreg.
firtă = sfert de pogon.
firtai = sfert.

G

gealip = v. *gelep.*
gelep = negustor oriental care cumpără oi pentru turci.
geremea = amendă.
ghizd (ghizdele) = colacul unei fîntîni.
gilip = v. *gelep.*
gloabă = amendă, despăgubire pentru stricăciuni.
globi, a = a amenda.
gospod = domnesc.
gorştină = dare, impozit, pe oi.
goştină = v. *gorştină.*
gujulii = vînat mic.

H

hatalm = amendă.
hereseu = ferăstrău.
hiestru = v. *fiastru.*
hindichi = şanţ, canal.
horilcă = rachiu din fructe sau din cereale.
hrisov = act domnesc.

I

i = şi.
I naco ne budet = şi altfel să nu fie.
i ispravnic saam rece gospodstva mi = şi ispravnic însăşi spusa domniei mele.
iezăr = iaz, heleşteu.
iezături = nedreptăţi, asupriri.
imă = mamă.
infrîna, a = a opri, a limita.
insimbrăluit = înţovărăşit la plug.
interi, a = a alunga, a îndepărta de pe moşie.
invăluială = asuprire.
inveghe, a se = a se învăţa minte.
iscal = am iscălit.
ispisoc = act domnesc.
iznoavă = din nou.

J

jac = jaf.
jiganie = animale sălbatice, vînat.
jirebie = porţiune dintr-o moşie.
jitar = paznic la semănături.

L

laz = curătură pentru fînaţ.
leat (let) = an.
leiţă = monedă.
liude = om, individ.

M

madea = chestiune, problemă, pricină.
marafet = mijlocire, intermediu.
mascur = porc.
măgere = mreje, unelte de pescuit.
măiestrie = unealtă de vînat sau de pescuit.
merţă = unitate de măsură pentru cereale, de o jumătate de chilă.
meşteşug (meşterşug) = fals, înşelăciune.
mezălgiu = slujitor la menzil.
mezil, menzil = serviciul de transport şi poştă.
mieză-păresimi = mijlocul postului Paştelui.
milostiiu bojiiu gospodar zemli Moldavscoi = cu mila lui Dumnezeu, domn ţării Moldovei.
mistui, a = a ascunde.
minzare = oaie ou lapte.
mortasipie = taxă plătită pentru animale şi produse vîndute la tîrg.
moşinaş = proprietar de pămînt.
mutare = păşune la munte pentru oi.

https://biblioteca-digitala.ro

N

nacas = poruncă, hotărîre.
nart = cuantum.
nămală = chirie.
nebitsno = nefiind.
nemesnic = dregător de ocol, subaltern al ispravnicului.
neruşiit = nemişcat, neolintit.
Nijnei Zemli = Ţara de Jos.
nov = nou.

O

oblici, a = a afla, a prinde de veste.
olac, cal de ~ = cal de poştă, de curieri.
order = ordin.
orindă = chiria luată de stăpîn pentru circiuma moşiei.
ort = monedă valorînd 30 de bani.
ot = de, de la.
ot tam = de acolo.

P

para = monedă valorînd 1/40 dintr-un leu sau 3 bani.
parmac = unitate de măsură, 1/8 dintr-o palmă domnească.
pecete roşie = adeverinţă dată unui contribuabil care plătea dările cu reducere sau era scutit.
pecetluit de samă = încheierea unor socoteli băneşti ale vistieriei.
perilipsis = listă de rezumate.
pervago gospodstva = în întîia domnie.
pisal = a scris.
pircălăbie = taxă pentru produse vîndute la tîrg.
pliroforisi, a se = a se lămuri într-o chestiune.
pod = pavaj de lemn în tîrguri.
podani = ţărani dependenţi.
podvoadă = obligaţie de transport.
pol = jumătate.
politie = oraş.
pont = punct, articol de aşezămînt.
ponturi = hotărîre generală redactată pe puncte.
poslušanie = slujbă.
postrig = norme de viaţă pentru călugări.
potronic = monedă valorînd 10 bani.
pozvolenie = permisiune.
pred sim listom gospodstva mi = înaintea acestei cărţi a domniei mele.
prilog = pîrloagă.
procit = a citit din nou.
procitennomu = cel care a citit din nou.
pronomion = privilegiu.
pusoare = vie plantată de curînd.

R

rădiu = v. *rediu.*
răsuflat = anulat, fără valoare.
răvaş = scrisoare, poruncă dată la mîna cuiva.
rediu = pădure mică, tînără.
rufet = breaslă, grupare de slujitori în serviciul unei instituţii.

S

s, să = cu.
saam gospodin velet = însuşi domnul a vrut.
săimen = v. *seimen.*
sălişte = v. *silişte.*
săsece (sing. săsiiac) = coşare pentru porumb.
serhat (sarhat) = cetate tunească la graniţa Moldovei.
se ubo mi = adică noi.
seimen = ostaş mercenar în garda domnească.
siială = sfială.
silişte = vatra satului.
sin = fiu.
sinovi = fiii.
sîtnic = unealtă de pescuit.
slujba zlotăriei = strîngerea dărilor.
soncă = traistă, tolbă.
soroc = termen.
soronar = meşter lumînărar şi săpunar din seu.
stărpăt = oi, vite sterpe fără lapte.
stenahorie = strîmtoare, nevoie, lipsă.
stepenă = rang, demnitate, stăpînire.
stolonacealnic = şef de birou într-o instituţie.
sucman = ştofă groasă ţărănească din lînă.
sultan mezat = licitaţie.

Ş

şarampoi = stîlp de lemn.
şaugău, şavgău = lucrător la oină.

T

tălpi = grinzi de lemn folosite la fundamentul unei construcţii.
tăraş = stîlp de lemn la gard.
testament = hrisov domnesc reglementînd o anumită chestiune.
tetrago gospodstva = în a treia domnie.
tij = de asemenea.
treti = al treilea.
toe pisah gospodstva mi = aceasta am scris domnia mea.

https://biblioteca-digitala.ro

toe pişem = aceasta scriem.
ţidulă = poruncă domnească dată în scris boierilor divanului ca să cerceteze o chestiune.

U

u = la.
uric = carte domnească de stăpînire.

V

v, vă = în.
vadea = termen.
vazghesi = a se lipsi.
văcărit = dare pe vaci şi boi, cu caracter întîmplător.
vătăman = unul din cei doi conducători ai satului, pînă la jumătatea veacului al XVIII-lea.
veghe, a se = v. *inveghe*.
vel = mare.
veleat, velet, vlet = anul, la anul.
veliţii boliari vă divan ucili = marii boieri din divan au învăţat.
velniţă = instalaţie de făcut rachiu.
vesoe săbor = întregul sobor.
vister = sursă de venit („visterul domnesc" = pentru ocna domnească).
Vişnei Zemli = Ţara de Sus.
vornic glotni = vornic de gloată.
vornicel = conducător al satului, care din secolul al XVII-lea înainte, alături de vătăman, înlocuieşte pe dregător, iar de la jumătatea secolului al XVIII-lea rămîne singur, reprezentant al puterii centrale şi a stăpînului, acceptat de locuitori.
vtori = al doilea.

Z

za = de.
zapcilic = execuţia silită a unei porunci.
zapciu = slujitor care constrînge la executarea unei porunci.
zapis = act particular de învoială, de mărturie etc.
zapt = constrîngere.
zăt, zet = ginere.
zlotaş = boier însărcinat cu strîngerea dărilor către vistierie.
zulum = nedreptate, asuprire.

https://biblioteca-digitala.ro

INDICE DE LOCURI ŞI PERSOANE

A

Ababei Costandin, sătean din Păltiniş 536.
Ababeĭalbei Grigoraş, sătean din Păltiniş 536.
Abaza Iordache, stăpîn în Popeşti, ţin. Tutova 112.
Abăza Ilie, vornic, stăpîn în Drăguşeni cu vecini, ţin. Suceava 124
Acirstii Dumitru, sătean din Galu 720.
Acîrstei Mihăilă, sătean din Galu 692.
Acogiocarului Pintilii, sătean din Vasîlcău 575.
Acsinte şi Acsînte v. *Axinte*.
Adam fiul lui Costanda, nepot lui Pascal negustor, stăpîn în Luceşti şi Străoani pe Jijia 174.
Adam, mănăstire, egumen de ~ 156, 198.
Adam Alexandru, căpitan, stăpîn în Gorneşti şi Pîrleşti pe Valea Gerului, ţin. Covurlui 110, 111.
Adămeştii, familie şi călugări de la mănăstirea Adam 128, 156.
Adjud (Agiud), sat, ţin. Putna, al mănăstirii Mera 223 ; turci nesupuşi la obligaţii 247.
Adumitroaei Trifan, sătean din Galu, martor 689.
Aftănasii episcop v. *Athănasie*.
Afleni, diacon, răzeş stăpîn de vie la Huşi 547, 548.
Agapi, sătean din Păltiniş 537.
Agapia, mănăstire, ţin. Neamţ, egumen de ~ 288.
Agathon, proegumen la mănăstirea Slatina 302.
Agiud v. *Adjud*.
Agiudeni, sat, ţin. Roman, vecini unguri din ~ 156, moşie a mănăstirii Trei Ierarhi 508.
Agrusinii Ion, sătean din Păltiniş 537.
Ahenghii Ioan, sătean din Păltiniş 536.
Aivas, Ştefan, von ~ ,din Cernăuţi, arendează venitul din satul Valea Seaca a mănăstirii Slatina 588, 589, 619, 620, 621, 622.
Aivănoaii Gheorghi, sătean din Bogdăneşti 687.
Alba, pîrîu (afluent al Siretului) ţin. Roman, mori pe ~ 406.
Albeşti, sat, ţin. Fălciu, parte a lui Constantin Greceanu vornic 585, 586.
Albotă Andrei, fiul lui Sandu Albotă clucer, stăpîn în Alboteni şi Pătrăşcani pe Căinari, Greceni şi Ohîrţini pe Cuboltă, ţin. Soroca 261, 262.
Alboteni, sat pe Căinari, ţin. Soroca, al lui Andrei Albotă 262.
Albotești, sat, ţin. Neamţ, al lui Ursu Iurașcu 181.
Alvotinaş Simeon, sătean din Păltiniş 535.
Alcaz Catrina, soţia lui Constantin Alcaz pîrcălab, vinde satul Lieşti pe Sitna cu vecini 147.
Alcaz Constantin, pîrcălab 147.
Aldea, preot, tatăl lui Oncea din Caşin 684.
Alecan Ion (Alican), sătean din Moişa mutat în Saca, 551, 612, 643, 644, 670.
Alescan Vasile, sătean din Saca 636.
Alexa, vecin din Valea Seacă 101.
Alexa, fiul lui Mistrean sătean din Păltiniş 537.
Alexa Neculai, sătean din Galu 689.
Alecsăi Ghiorghi, sătean din Valea Sacă 601.
Alexăi Ion, sătean din Valea Seacă 601.
Alexea Pătraşco, vecin din Deleni 188.
Alecsă Toader, sătean din Valea Seacă 601.
Alexandri Athanasie, vecin al mănăstirii Pobrota 202.

[2] Întocmit sub conducerea lui Alexandru Gonţa.

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandria (localitate în Egipt), arhimandrit de~288.
Alexandru, vecin din Măstacăn 217.
Alexandru (Alixandru), păharnic, boier în divan 441—445, 447, 450, 452, 453, 458, 460.
Alexandru, fiul lui Chirilă (Alixandru) moşnaş din Costeşti pe Pereschiv 157, 183.
Alexandru, vornic mare, în divan 122.
Alexandru, vornicel din Grozeşti 261.
Alecsandru, zugrav, sătean din Bogdăneşti 687.
Alecsandru Ion, sătean din Saca 636.
Alicsandra, nora Saftei Gînduliasa din Glodeni 656.
Alecseşti, sat pe Vîlna, ţin. Vaslui, al lui Manolachi vornic 138.
Alivreşti, familie din Valea Cozmoaei la Iaşi 139.
Ambrino, vecin, fiul lui Ilco din Sucmezău, 103.
(*A*) *Mariei Nechita*, sătean din Galu 689.
Amariei Toader, sătean din Galu 689
Amnăuţi, sat, ţin. Hotin, al lui Costandin Şahin căpitan 453.
A Murăriţii Toader, sătean din Şărbeşti 560.
Anania, vornic de Botoşani 309.
Anastasia, fiica lui Dabija, danie făcută la mănăstirea Bîrnova de ~ 405.
Anastasie, egumen la mănăstirea Dancu 203, 204.
Anastase Lupu, biv vel agă 232.
Anăstasăi Săndulachi, stăpîn de vii pe locul mănăstirii Socola 534.
Anastase Ştefan, biv vel clucer, stăpîn în Teleneşti, la Podu lui Gherman ş.a. 472, 577.
Andoneasa Ioniţă, vecin în Seliştе 165, 166.
Andonie, biv vel armaş, pîrcălab de Galaţi 199.
Andoni, vecin, frate cu Maftei din Leorda 355.
Andoni, vecin din Paşcani mutat la Hălăuceşti 94.
Andoni, vecin din Roşcheş 576.
Andrei, butnar din Ciuşlea Nouă 515.
Andrei condicar v. *Andrei* izbaşa.
Andrei, dascăl la Valea Seacă 620.
Andrei, diac de cămară 147, 177.
Andrei, vecin din Valea Seacă, ţin. Iaşi, al mănăstirii Cetăţuia 241.
Andrei, vecin, fiul lui Avram din Draceniţi 280, 281.
Andrei grămătic, fiul mitropolitului, arendaş al moşiei Ciric 245.
Andrei izbaşa, condicar de divan 467, 469, 519, 520, 532.
Andrii, martor jurător la Iaşi 269.
Andrii, preot din Costeşti, 157.
Andreiu, preot din Nadişa 639.
Andrei, fiul Savii, sătean din Murăreşti 504.
Andrei (Andreieş), vel spătar în divan 216, 288.
Andrei, vecin din Cuciulaţi 125.
Andrei, vecin, fiii lui vînduţi din Teţcani 123.
Andrei, vel vornic în divan 281.
Andrei Mărian, fiul lui Ion Butnariu sătean din Vasilăuţi 560.
Andreica, vecin fugit, din Şoldăneşti, 132.
Andreieş vel spătar v. *Andrei*.
Andriaş, căpitan de Ştefăneşti 193.
Andriiaş, croitor, vier din Vităneştii de Sus 531.
Andrieşeni, sat, ţin. Iaşi, al lui Costantin Iupcea din Iaşi 699.
Andronache, din Căiuţ, stăpîn de dîrstă 635.
Andronache Ion, răzeş din Vărzăreşti 671.
Andronache Silion, răzeş din Vărzăreşti 671.
Andronache, vistier 99.
Androni, jurător, tatăl lui Gligor din Bosanci 144.
Andronic, cămăraş, moş lui Zavul curtean din Ciunceşti 196.
Andronic, vecin din Paşcani mutat la Hălăuceşti 94.
Andronic, vornic din Bacău 383.
Andronic Irimie, sătean din Valea Seacă 587, 589, 602.
Anghelachi, vornic de gloată, martor în Iaşi 144.
Angheleşti, sat, ţin. Putna, al vornicului Costache Razu 232.
Angheluşa, călugăriţa, fata lui Soltan, nepoata lui Tăutul logofăt din Rodeşti şi Hăneşti, ţin. Suceava 177.
Aniţa, fiica lui Dumitraşco Ceaurul, logofăt din Rădianu 162, 163.
Aniţa, mama Ilincăi Carp din Brătuleni 566.
Annite Gherasim, sătean din Rădăşeni 480.
Antal Gheorghe, sătean din Săbăoani 510.
Antal Gherghel, sătean din Faraoani. 425.
Anteleşti, sat, ţin. Suceava, al lui Ion Volcinschi 507, 524, 526.
Anthim, egumen la mănăstirea Bisericani 147.
Antim, egumen la mănăstirea Mavromolu 288.
Anthim, egumen la mănăstirea Pobrota 677.
Antimiia, fiica preotului Himon din Gorneşti pe Geru 111.
Antioh (Antohi), căpitan de Tecuci 128, 289,
Antioh, egumen la mănăstirea Coşula 590.
Antoh, bejenar la mănăstirea Doljeşti 445.
Antohe, răzeş din Vărzăreşti 671.
Antohi vodă, v. *Cantemir Antioh*.
Antohii, vecin din Durncşti 148.
Antohi Jora, logofăt 104.
Antonie, dichiu la mănăstirea Răchitoaşa 274.
Antonie, episcop de Roman 616.
Antonia, stareţa la mănăstirea Socola 534.
Antronicel, bunic lui Arvinte stăpîn în Nicoreni pe Ciuhur 330.

https://biblioteca-digitala.ro

Aparaschivei Enachi, sătean din Valea Seacă 587, 589.
Aparaschivei Grigoraş, sătean din Valea Seacă 620.
Aparaschivei Nechita, sătean din Valea Seaca 620.
Apetrei Ion, sătean din Pîrîul Pîntii 620, 697.
Apostol, fiul Ileanei, răzeş în Dăiceni 389, 391.
Apostol, din Broşteni, martor 278.
Apostol, pescar din Roşcani 497.
Apostu Uncheş, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Arămeşti, sat, ţin. Tutova, parte a lui Constantin Greceanu, vornic 585, 586.
Arăpoae Catrina, soţia lui Sandu Arapu din Cristeşti pe Moldova 135, 136.
Ardarie Ion, stăpîn în Tufeşti 342.
Ardarie Stefan, tatăl lui Ardarie Ion 342.
Ardioni (Ardeoani), sat pe Tazlăul Sărat, ţin. Bacău 118.
Areon Neculai, răzeş din Rădeşti 657.
Areştei Vasăle, sătean din Valea Seaca 620.
Arghiri, ban şi postelnic 441—443, 446, 447, 449, 451, 456, 458.
Arhin, staroste de soronari din Piatra Neamţ 347.
Arhip, din Drăguşeni, martor pentru răzeşii din Ciomuleşti 130.
Aristarho, vistier 186, 222, 232, 284, 285.
Ariton, fiul lui Tănase vecin vîndut din Teţcani 123.
Armago Rafail v. *Rafail Armago*.
Armanu, sătean din Pomîrla 505.
Armenia, fata lui Bălan din Gorneşti 110.
Armenopol Constantin, pravila lui ~443.
Aron-Vodă, mănăstire în ţarina Iaşilor, ţin. Iaşi, egumeni, cărţi pentru sate cu vecini şi apărare 102, 106, 116, 131, 132.
Aroneşti, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Sf. Sava 218.
Arotarului Enachi, sătean din Păltiniş 536.
Arsăne, vecin din Lăţcani 107.
Arsăni, vecin; fiii lui vînduţi din Teţcani 123.
Artemie (Artemon, Artimon) egumen la mănăstirea Horecea 286, 489—491.
Artimon, stareţ şi egumen la mănăstirea Doljeşti 415.
Arvinte, vornicel, fiul lui Vasile Şaptebani, stăpîn în Nicoreni pe Ciuhur 330, 362.
Asandului Necolae, sătean din Păltiniş 536.
Asavei Costantin, sătean din Valea Seacă 620.
Asavei Vasăle, sătean din Valea Seacă 620.
Asănia a lui Ivaşco, vecin din Deleni 188.
Aslan Iordache, spătar, 162, 163.
Asobăriţii Vasile, sătean din Păltiniş 535.
Athanasie, egumen la mănăstirea Caşin 349.
Atanasios, egumen la mănăstirea Hangu 288.
Athanasie, egumen la mănăstirea Pobrata 314.
Athanasie (Aftănasii), episcop de Roman 165 166, 395, 396.
Athanasie, ierodiacon, vechil al mănăstirii Secu 442, 443.
Avereşti, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Aron Vodă 131, 132.
Avram, vecin, fiii lui în Draceniţi 280, 281.
Avrămeni, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Precista 341.
Avrămeşti, sat la obîrşia Tutovei, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Axinte, fiul Ababeialbei, sătean din Păltiniş 536.
Axentie, egumen la mănăstire Pobrata 280, 281.
— *Acsinte*, martor jurător la Iaşi 269.
Axenti, sătean din Pregori 390.
— *Acsinti*, sătean din Şerbeşti 560.
Axinte, fiul lui Ioniţă, sătean din Păltiniş 537.
Axinte uricaru, scrie acte în divan 108, 140.
— *Acsinte* Costandache, răzeş din Rădeşti 657.
— *Acsinte* Ilie, răzeş din Rădeşti 657.
Axinte Neculai, stăpîn în Coţmani, ţin. Iaşi 158
— *Acsinte Radu*, sătean din Rusăni 641.
Axinte Vasile, sătean din Păltiniş 535.

B

Babeş, stăpîn în Şişcani 318.
Babiş Sămion, partea lui în Piciorogani 115.
Baboi Gheorghe, sătean din Fundul Pipirigului 461.
Baboi Neculaiu, sătean din Fundul Pipirigului 461.
Baboi Ursul (Baboe ~) sătean din Pipirig 460—462, 465, 467, 468.
Bacău, tîrg, pricină pentru locul ~383.
Bacău, ţinut, mănăstiri, sate şi ispravnici de ~ 108, 122, 158, 160, 162, 182, 210, 266, 278, 310, 313, 372, 376, 401, 418, 432, 447, 475, 484, 539, 542, 543, 631, 632, 679, 682, 712, 714, 729.
Baciul, tatăl lui Fulică din Dajbijeni 157.
Baciul Ştefan, vier din Roşcheş 575.
Badiul Gheorghiţă, moşu lui Velicico din Cociuşca 352.
Badiul Neculai, moşinaş din Costeşti 157.
Badiul Pavăl, moşinaş din Costeşti 183.
Badul (?), mănăstire, egumen de ~288.
Bahmutie, sat, ţin. Orhei, al lui Manolachi Roman 477.
Bahnele, sat, ţin. Putna, al mănăstirii Mera 223.
Bahrineşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Cetăţuia 222.
Bahrin Toader, din Dracineţ, martor 259.

https://biblioteca-digitala.ro

Baia, sat, ţin. Suceava, al lui Ioan Cantacuzino mare logofăt 477, 479.
Bainschi Dumitraşco, stăpîn în Lucoviţa 152.
Balahura Dumitraşco, sătean din Păltiniş 535.
Balahura Toader, sătan din Păltiniş 535.
Balciu, sat, ţin. Iasi, al mănăstirii Socola 372.
Balolă, vecin din Durneşti 148.
Balotă Gavril, vecin din Durneşti 148.
Baloteşti, sat, ţin. Putna, al mănăstirii Mera 223.
Balş Andrei, stăpîn la Lehneşti şi Ştefăneşti pe Prut 194.
Balş Costandin, vel ban şi vel vornic 526, 549, 550, 571, 586.
Balş Costandin, vel logofăt 714, 719, 728.
Balş Costantin, vel medelnicer şi stolnic 216, 231, 340, 449, 458, 460, 498.
Balş Cozma, vel paharnic 260.
Balş Ion, biv vel stolnic 106.
Balş Ion, biv vel şetrar 143.
Balş Ion, vornic 144, 158.
Balş Iordache, vel vornic 96, 260, 278, 288, 336.
Balş Iordache, biv vel vistier 714, 716.
Balş Lupu, medelnicer, jitnicer, vel vornic 226, 232, 260, 261, 311, 335, 359, 375, 397, 435, 446—453, 456, 458, 459, 491.
Balş Lupu, vel vistier şi logofăt 431, 439, 441—453, 456, 458, 459, 491.
Balş Lupu, biv vel serdar 563.
Balş Neculai, biv vel ban şi căminar 520, 540, 541, 590.
Balş Teodor, stolnic şi spătar 450, 456, 485, 500, 501, 507.
Balş Toader, vel ban şi vel vornic 526, 707, 714.
Balş Toader , vel logofăt 17.
Balş Vasile, biv vtori logofăt şi stolnic 124, 261, 323.
Balta lui Benic, sat, ţin. Vaslui, parte a lui Constantin Greceanu 586.
Balta lui Raţă, sat, ţin. Putna, al lui Lupu Coroi 469.
Banca, sat, ţin. Fălciu, al lui Chiriţă 104, 344.
Bance Costandin, sătean din Galu 689.
Bance Sămeon, sătean din Galu 689.
Banelian Hrihor, sătean din Rogojeşti 640.
Banţăş Ion, boier în Adunarea ţării 289.
Barbovschi Simion, străbun lui Vasile Brăescu din Beceşti, ţin. Cernăuţi 246.
Barbul Vasile, vecin din Borăşti 164.
Barnovschi, mănăstire în Iaşi, egumen de~ 167, 221, 237, 254, 258, 293.
Barnovschi Miron, voievod 436.
Bas, sătean din Vasilăuţi 560.
Basarab Matei voievod, sate cu vecini dăruite mănăstirii Soveja 157, 183, 184, 380.
Başăul, pîrîu (afluent al Prutului), sate pe~ 132, 339, 340, 353.
Başotă, hotarnic la Drăgeşti 149.
Başotă Costandin, medelnicer 393, 427.
Başotă Neculai (Nicodim în călugărie), biv vel vistier 132, 176.
Başotă (*Başătoaia*) *Safta*, stolniceasa din Spătăreşti 525.
Başotă Toader (~Todiraşcu) vornic de Cîmpulung 176, 190.
Başotă Tofana, fiica lui Neculai Başotă stăpînă în Brăteni şi Şoldăneşti 132, 176.
Başotă Toader, biv vel şetrar 249.
Başotă Vasilie, postelnic 249, 323, 351, 506.
Batorneşti (Batîreşti), sat, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii Bogdana 155.
Băbaca, sătean din Golăşei 483.
Băcal Ion, sătean din Cordăreni 310.
Băcăcică Martin, sătean ungur din Săbăoani 418.
Bădăluţă Dominte, sătean din Valea Seacă 620.
Bădăluţă Gavril, sătean din Valea Seacă 601.
Bădăluţă Methodie, sătean din Valea Seacă 601.
Bădănău Costandin, sătean din Petreşti 560.
Bădănău Gavril, sătean din Petreşti 560.
Bădiliţă Toader (Bădilă ~), vornic de Suceava 261, 290, 302.
Bădoţca, tatăl lui Tănase vecin din Şoldăneşti 176.
Băghiul Grigoraş, sătean din Păltiniş 537.
Băhnari, sat, ţin. Tutova, al lui Toader Gheuca 233, 445.
Băhnari, sat, ţin. Vaslui, vecini fugiţi de boieresc 265.
Băhnăreşti, sat, ţin. Vaslui, parte a lui Costantin Greceanu 586.
Băhnăşeni, sat, ţin. Bacău, Iancio din ~ 118.
Băhrineşti, sat, ţin. Suceava, al lui Sandu Sturza 217.
Băiceni, sat peste Siret, ţin. Suceava, al mănăstirii Neamţ 556.
Băişeşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Homor 341.
Bălan, vecin din Borăşti 164.
Bălan, vecin, fiul lui Savin din Gorneşti 110.
Bălanu Ion, sătean din Valea Seacă 601, 620.
Bălan Manea, bîrsan din Caşin 684.
Bălan Radu, bîrsan din Caşin 684.
Bălan Timohi, sătean din Tîrnauca 457.
Bălaur Ion, pescar din Roşcani 497, 498.
Balaur Gavril, pescar din Roşcani 497, 498.
Bălăneşti, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Soveja 380, 381, 485.
Bălăsăneşti, sat, ţin. Roman, în hotar cu Siminiceni 580.
Bălcanii, sat, ţin. Bacău, al mănăstirii Tazlău 631, 632.
Bălcăşeşti, sat, ţin. Orhei, al lui Ştefan Roşca 498.
Bălceşti (Belceşti), sat, ţin. Hîrlău, al mănăstirii Galata 225.

https://biblioteca-digitala.ro

Băleni, sat, ţin. Covurlui, al lui Gheorghe Şerban 555.
Băloceni, sat, ţin. Tutova, al lui Dumitraşco Palade 232.
Băloşăşti (Boloşăşti), sat, ţin. Orhei, al lui Costantin Donici 499.
Bălşoaia Catrina, clucereasa, stăpînă în Protopopeni 545, 546.
Bălţaţi, sat, jud. Rîmnicul-Sărat din Ţara Românească, căpitan din ~ 125.
Bălţaţi, sat, ţin. Vaslui, vecini fugiţi de boieresc 265, 266.
Bălţaţi, sat, ţin. Covurlui, al lui Tudori vornic 384.
Bălţătescu Ştefan, sătean din Bîlca 634.
Bălţăteşti, sat, ţin. Neamţ, al vornicului Iordache Cantacuzino 234.
Bălţile Ţigăncilor, la Mogoşeşti, pe Siret, ţin. Roman, ale mănăstirii Neamţ 556.
Bănariul Ion, biv vel căpitan 180.
Bănceni (Bărceni), sat, ţin. Tutova, prisacă a mănăstirii Răchitoasa la ~ 274, 275.
Băncescul, sătean din Zamostia 562.
Băneşti, sat, ţin. Suceava, lipoveni aşezaţi la ~ 268.
Bănila, sat, ţin. Cernăuţi, vecini fugiţi 257.
Bănişeni, sat, ţin. Fălciu, în hotar cu Golăşeii 482.
Bantăş, vecin al familiei Stîrcea 193.
Bărariul Ion, sătean din Boroaia 659
Bărăneşti, sat, ţin. Cernăuţi, vecini fugiţi în ~ 98.
Bărăneşti, sat, ţin. Suceava, sătean din Moişa fugit la ~ 703.
Bărbănţini, sat, ţin. Fălciu, ce se numeşte Căzăneşti, al lui Ventura 483.
Bărboae Antimie, vecin din Borăşti 164.
Bărboi, mănăstire la Iaşi, egumen şi venituri 187, 248, 257, 312.
Bărboi Sălivestru, răzeş din Drăgeşti 149.
Bărboşi, sat, ţin. Fălciu, al lui Ştefan Luca vistiernic 142, 229.
Bărgăeni, sat, ţin. Suceava, parte a Zoiţei clucereasa 577.
Băroaia v. *Boroaia*.
Băsăşti, sat pe Bîrlad, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Băsăşti, sat, ţin. Bacău, al schitului Drăguşeni 432, 539.
Bătcă Toader, vecin din Grozeşti pus în butuci 261.
Bătici Negrul, vecin din Blăgeşti 182.
Bătici Vasilie, vecin din Blăgeşti 182.
Bătrîneşti, sat, ţin. Vaslui, al lui Manoli jitnicer 665.
Bătrînul Ilieş, sătean din Păltiniş 536.
Băzdăţini, selişte, ţin. Hotin, a lui Pătraşcu Cracalie 450.
Beceşti, sat, ţin. Cernăuţi, al lui Vasile Brăescu 119, 246.
Bejan Gligoraş, vecin al mănăstirii Pobrata 202.
Bejan Sandul, vecin al mănăstirii Pobrata 202.
Bejenar Alexandru, sătean din Păltiniş 537.
Băjănar Andrei, sătean din Păltiniş 536.
Băjenar Vasilie, sătean din Păltiniş 535.
Băjănariu Vasile, sătean din Şărbeşti 560.
Bejeneştii, familie de vecini ai mănăstirii Pobrata 201.
Beldiman Alexandru, biv vel paharnic 659, 660.
Beldiman Andrei, stolnic, epitrop schitului Hadîmbu 318, 494.
Beldiman Costantin, vinde parte din Teţcani cu vecini 122, 123.
Beldiman Gheorghe, vel ban, 318, 460, 468.
Beldiman Nicolae, vinde parte din Teţcani cu vecini 122, 123.
Belei Radul, sătean din Bîlca 634.
Belgea, vecin bunic lui Simion din Gorneşti, pe Gerul 111.
Beltic Vasile, martor din Orăşeni, ţin. Cernăuţi 259, 260.
Bene Petrachi, condicar 730.
Beneşti, sat, ţin. Vaslui, fîn ars la ~541.
Bercea Nechifor, vecin tatăl Dochiţei din Gorneşti, pe Gerul 111.
Berenghe, sătean din Dăiceni 390.
Bereşti, sat, ţin. Dorohoi, vecin fugit la ~132.
Bereşti (Birişti), sat, ţin. Covurlui, al lui Iordache Iamandi 402, 447.
Berindeşti, sat, ţin. Roman, al mănăstirii Secu 554.
Berăndeşti, sat, ţin. Suceava, al lui Sandul Păunel 522.
Bernevicroşu Dumitru, sătean din Păltiniş 536.
Berzunţu, mănăstire, ţin. Bacău, egumen de ~288.
Beşicani, sat, ţin. Fălciu, al lui Palade Căpăţînă 344.
Beşliaga Simion, sătean din Cozmeşti 459.
Bidiviul Iosif, vecin bunic lui Trifan din Gorneşti pe Gerul 111.
Bilieşti, sat pe Ichel, ţin. Orhei, al Mariei soţia lui Lupu stolnic 232.
Bîrbu Crăciun, sătean din Valea Seacă 602.
Bîrhoeşti (Berihoieşti), sat în ocolul Botoşani, al mănăstirii Slatina 235.
Biserica Albă din Roman, loc dăruit 300, 395.
Bisericani, mănăstire, ţin. Neamţ, egumeni şi venituri din sate 147, 288, 361, 366, 460.
Bisericani, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Bisericani 158.
Bistriţa, mănăstire, ţin. Neamţ, egumeni şi venituri din sate 104, 144, 181, 328, 374, 659, 705, 710.
Bistriţa, rîu, sate şi mori de ferăstrae pe ~182. 51, 395, 547, 695, 696, 698, 706, 719,

https://biblioteca-digitala.ro

Bistrița, branişte şi sat al mănăstirii Slatina 660, 717, 719, 732
Bizantia mănăstire v. *Vizantea*.
Bilca, sat, ţin. Putna, al mănăstirii Bîrnova, 633, 634, 641, 642, 687, 693.
Biha Mihăilă, sătean din Cozmeşti, pe Prut 459.
Bindac, vornicel din Sucmezău 103.
Binzar Ion, sătean din Păltiniş 535.
Binzariu Timoftei, sătean din Păltiniş 535.
Bira Andronache, sătean din Bîlca 634.
Birlad, rîu (afluent al Dunării, sate pe ~380, 381.
Birlad, tîrg, tîrgoveţi din ~483, 572, 573.
Birlădeanu Solomon, logofăt 147.
Birlibă Lazăr, sătean cu moară şi piuă la Vînători, ţin. Neamţ, al mănăstirii Secu 306, 307.
Birlibă Ştefan, sătean cu moară şi piuă la Vîntăori, ţin. Neamţ, al mănăstirii Secu 515.
Birnova, mănăstire, egumeni, stăpînă ia veniturile din satele ei 103, 164, 165, 187, 214, 224, 237, 298, 314, 318, 333, 405, 416, 484, 507, 594, 633, 534, 641, 688, 693, 694.
Birnova, pîrîu, sate pe lunca ~ 416.
Birsan Ion, sătean din Păltiniş 535.
Birsan Radul, sătean din Pipirig 461.
Birsani, (Bîrsăneşti), sat, ţin. Bacău, în pricină cu mănăstirea Bogdana pentru refuz de obligaţii 251 ; moşie a lui Grigore Crupenschi 447.
Birsan, sat, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii Galata 308.
Birzăiu Mitre, moşinaş din Costeşti pe Perechiciu 399.
Birzeşti, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Dragomirna 158.
Birzul Pavăl, sătean din Luceni 529.
Bîlca, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 622.
Bîlcă Condre, sătean din Cozmeşti pe Prut 459.
Bîlcă Gheorghiță, sătean din Cozmeşti pe Prut 459.
Bîlcă Toader, căpitan din satul Cozmeşti pe Prut 458, 459.
Blaga, sătean din Moişa, mutat la Saca 612.
Blaga Filip, sătean, bejenar la Mogoşeşti pe Siret 557.
Blaga Ion, vornic din Moişa, mutat la Saca 636, 644, 662, 663, 670, 673.
Blagăi Niță, sătean din Fărcaşa, obligaţii cherestea 732.
Blaj Mihai, sătean ungur din Săbăoani 418.
Blăgeşti, sat, din Bacău, vecini în pricină cu Iordachi Cantacuzino 182, 183.
Blăjeri, sat, ţin. Tecuci, al lui Costache Razu vornic 232.
Blebe Costantin, stăpîn al podului de la Ploscureni pe Prut 339.
Blebe Stratul, megieş, martor în Tg. Neamţ 515.
Blindescu Ghiorghi, sătean din Luceni, învoială 529.
Boban Toader, vecin din Gorneşti pe Gerul 111.
Bobeică Ion, sătean din Găurile, ţin. Putna 493.
Bodeşti, sat pe Cracău, ţin. Neamţ, vecinii lui Toma Cantacuzino 115, 150, 151.
Bodeşti, sat pe Siret, al mănăstirii Precista, ţin Roman 550.
Bodeşti, sat pe Pobrota, al mănăstirii Pobrata 676—678.
Bodia, sat, ţin. Putna, al vornicului Costachi Razu 232.
Boeşti, sat, la olatul Grecenilor, al lui Const. Brăescu 233.
Bog Manolache, treti logofăt 345.
Bogdan voievod, fiul lui Ştefan cel Mare, uric al satului Riad pe Bistrița de la ~ 182.
Bogdan Drăghici, arendează moşia Valea Seacă de la mănăstirea Slatina 600, 601.
Bogdan Ion, vel logofăt 151, 248, 320, 322, 336.
Bogdan Lupul, vornic şi apoi hatman şi pîrcălab de Suceava 104, 108, 109, 326.
Bogdana, mănăstire, ţin. Bacău, egumen, stăpînă de sate 154, 161, 191, 198, 208, 227, 233, 244, 251, 252, 266, 288, 313, 337, 397, 401, 441, 563, 679.
Bogdăneşti, sat, ţin. Suceava al mănăstirii Rîşca, oameni străini şi panţiri aşezaţi la ~ ; nespuunere şi învoieli 519, 564, 608, 610, 612—614, 628, 629, 651—653, 657, 661, 672, 675, 686, 687, 702, 703, 724-727, 731.
Boghean Gavril, mazil din ţin .Neamţ, stăpîn în Năreşti şi Ungureşti 455.
Bogheni, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Slatina 187.
Boghia Nistor, martor din Tg. Ocna 100.
Boghiul Ion, sătean din Căbeşti, arendează moşie 618.
Bogoslovu, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Rîşca, străini aşezaţi în sat denumit Moişa şi strămutaţi 607, 608, 609, 613, 614, 628.
Bogză, urice pentru Blăgeşti pierdute 183.
Boholin, sat, ţin. Fălciu, al lui Lascărache Ruset cu venituri şi prisacă 139, 154, 308 ; case aprinse 357.
Bojescu Ilie, sătean din Breţcani 681.
Boldureşti, sat, ţin. Suceava, al lui Ioniță Feştilă 373.
Bolifă Precopi, martor din Tg. Ocna 100.
Bolocan Neculai, sătean din Măcişeni 552.
Boloşineşti, sat, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Bolovan Alexa, vecin din Bodeşti pe Cracău 115.

https://biblioteca-digitala.ro

Bolovan Toader, vecin din Bodeşti pe Cracău 115.
Bolovan Vasile, vecin din Bodeşti pe Cracău 115.
Bondardec, vecin nesupus din Drăgoeşti, al mănăstirii Voroneţ 190.
Bondariu Ioniţă, sătean din Petreşti 560.
Bondariu Manolachi, sătean din Petreşit 560.
Bondoc Chiruţa, sătean din Galu 689.
Bontici Sandul, boier în Adunarea ţării 289.
Borăşti, sat, ţin. Vaslui, al lui Ilie armaş,cu dijme şi grădini 164; răzeşi 598.
Borăşti, sat, ţin. Tutova, la gura Horăiatii, a lui Palade Căpăţînă ş.a. 344.
Borca, pîrîu, (afulent al Bistriţei) moară şi sat pe ~499, 500, 665, 696, 698.
Borca, sat pe Borca, ţin. Neamţ, al mănăstirii Slatina 499, 500, 665, 696.
Borca Gavril, vecin al mănăstirii Pobrata, fugit 133.
Borcilă Radu, boier în Adunarea ţării 289.
Bordei Ion, sătean din Şărbeşti 560.
Bordei Vasili, sătean din Şărbeşti 560.
Bordeianu Andrei, sătean din Rădăşeni 480.
Bordeianu Ion, sătean din Rădăşeni 480.
Bordeianu Ştefan, sătean din Păltiniş 535.
Borghineşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina, cerut pentru fînaţ de sătenii din Rădăşeni 213, 597, 625.
Boroaia (Băroaia), sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Rîşca, oameni străini din Moişa aşezaţi ca birnici, în pricină şi învoială cu egumenul 519, 608, 613, 614, 628, 638, 652, 657—659, 668, 675, 701—703, panţiri şi încălcată de megieşti 724, 725, 730.
Boroşăşti, sat în branişte pe Prut, ţin. Iaşi încalcă moşia Piţcani 579.
Boroşeşti, sat, ţin. Vaslui, al lui Pătraşco căpitan 158.
Borşe Toader, sătean din Galu 689.
Borteţ Ion, vecin din Deleni 188.
Borteţ Toader, vecin din Deleni 188.
Bosehii Neculai, martor la eliberarea unui vecin din Spineni pe Tazlăul Sărat 118.
Bosenceşti, sat, ţin. Tecuci, al lui Const. Roset vornic 232.
Bosici, vier din Vităneşti 474.
Bosie Ilinca (Bosăeasa), jitnicereasă, stăpînă în Goteşti şi Păscani 454, 471.
Bosie Ştefan, biv vel jitnicer 345.
Bostan Gheorghe, sătean din Rusăni 641.
Botez Grigore, stăpîn în Corni, ţin. Suceava 158.
Botedzu Irimia, urmăreşte un cioban fugit 113.
Botez Ioniţă, postelnic, stăpîn în Ploscureni pe Prut 339.
Botez Solomon, şetrar şi vornic de Cîmpulung stăpîn în Maxineşti şi Oniceni, ţin. Suceava, urmăreşte şi trage oameni la vecinie 106, 107, 127, 190, 218.
Botez Toader, boier în Adunarea ţării 289.
Botezatu, sătean din Noua Seliţa 506.
Botezatu Dumitru, sătean bejenar la Mogoşeşti pe Siret 557.
Botezatu Gheorghi, cupeţ din Tg. Neamţ, martor 515.
Botnariul v. *Butnaru*.
Boloşani, ocol., vornici de ~; sate în ~225, 235, 291, 309, 313, 348, 466, 470, 531, 546, 640, 641
Boloşani, tîrg, vecini şi boieri în ~176, 400, 438, 501, 548, 640; ovăz cumpărat, jurămînt depus şi zapis scris 137, 506, 640; biserică şi diacon 219.
Boloşani, ţinut, sate şi schit în ~531, 545; preţul arendei în ~640, 641.
Boţul Gavril, vinde prisacă la Habele 172.
Boluş Ştefan, vinde prisacă la Habele 172.
Boluţ Toader, vinde prisacă la Habele 172.
Boţul Toma, vinde prisacă la Habele 172.
Boţul Vasile, fiii lui vînd prisacă la Habele 172.
Bou Ion, din Botoşani, arendează fînaţ 640.
Bouşor(i), sat, ţin. Vaslui, fînaţ ars 541.
Boza Ion, răzeş din Rădeşti 657.
Boza Nechifor, răzeş din Rădeşti 657.
Bozieni, sat, ţin. Neamţ, al lui Ursachi stolnic, vecin fugit din ~ 129, 275.
Bozieni, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Precista 340.
Bozieşti, sat, ţin. Tecuci, al lui Gavril Mic lescu 233.
Braeş, călugăr, martor la Seliţte, ţin. Neamţ 166.
Bradu Daniil, sătean din Cozmeşti pe Prut 459.
Brahă Grigoraş, din Lăţcani, pe Moldova, judecat pentru furt 134, 277.
Brahă Ionaşcu, din Lăţcani, pe Moldova, 134, 277.
Brahă Vasile, din Căuiasca, ţin Vaslui 147, 365.
Braicovul, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Sf. Sava 218.
Bran, vecin din Dărmăneşti 106.
Bran Costaşco, boier în Adunarea ţării 288.
Brandaburul Dumitru, arendaş al moşiei Tărăruşi 676—678.
Branişte, sat pe Bistriţa, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 547, 695.
Braşov, oraş, general de la ~142.
Braşoveanu Chiriac, cupeţ din Tg. Neamţ 515.
Braşovanu Enachi, vier dîn Iaşi 203.
Brateş, lac pe Prut la Galaţi 194.
Brădăţanul, vecin la Drăgoeşti 190.
Brădiceşti, mănăstire, ţin. Fălciu 358, 360.
Brăescu Constantin, mazil din Boeşti şi Luceni 233.
Brăescu Costantin, vătaf din Socola 619.
Brăescu Ilie, stăpîn în Beceşti 119, 246

https://biblioteca-digitala.ro

Brăescul Mogildea, biv. vel medelnicer 266.
Brăescu Safta, soţia lui Ilie Brăescu din Beceşti 119.
Brăescu Vasili, fiul lui Ilie Brăescu din Beceşti 246.
Brăeşti, sat, ţin. Cernăuţi 601.
Brăhăşeşti, sat, ţin. Tecuci, al mănăstirii Soveja 157.
Brăil Vasili, sătean din Căbeşti, arendează moşie 618.
Brăneşti, sat pe Başeu, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Precista 340.
Brănişte Vasile, martor pentru vecini 132.
Brănişteanu Toader, sătean din Pomîrla 504, 505.
Brăteni, sat, ţin. Dorohoi, al lui Neculai Basotă biv vel vistier 132.
Brăteni, sat, ţin. Fălciu, al lui Stamatie copil din casă 273.
Brăteşti, sat, ţin. Roman, al mănăstirii Secu 325, 350, 375, 433.
Brătuleni, sat peste Prut, ţin Iaşi, al Ilincăi Carp 566.
Brebu v. *Bîrbu*.
Brebu Neculai, bîrsan din Caşin 684.
Breţcani, locuitori din Breţcu 142, 681.
Briahnă, Toader Neniul, stăpîn în Corod 373.
Briţchi, loc, pădure şi schit în hotarul Cernăuţilor la ~ 287.
Broşteni, sat pe Bistriţa, ţin. Suceava 732.
Broşteni, sat, ţin. Neamţ 278.
Broşteni, sat, ţin. Fălciu, al episcopiei Huşi 231.
Bubuleşti, sat, ţin. Codru, al lui Dinu pitar 663.
Bucătarul Ion, vecin din Şoldăneşti 249.
Bucecea, pîrîu (afluent al Siretului), sat şi vad de piuă pe ~ 355.
Buceşti, sat, ţin. Tecuci ,al mănăstirii Adam 156.
Buciag, încursiunea tătarilor din ~ 151.
Bucium Constantin, postelnic din Horgeşti 155.
Bucium Maranda, postelniceacă din Horgeşti 155.
Bucium Neculai, vinde vecin din Horgeşti 155.
Buciumi, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Dancu 223.
Buciumeni, sat, ţin. Suceava, moşneni din ~249.
Buciumeni (Buciumi), sat, ţin. Tecuci, al lui Grigoraşcu Costache 232.
Bucovina, provincie sub ocupaţie asutriacă, 521, 532, 587, 388, 589, 601, 602, 619, 680 v. şi *Cordun*.
Bucureşti, oraş 273.
Bucureşti, sat, ţin. Tutova, al lui Const. Grecianu 585, 586.
Bucuros Ion, sătean din Vasilăuţi 560.
Buda, poiană şi sat, ţin. Suceava, ale mănăstirii Rîşca ; oameni străini din Moişa mutaţi la ~ 550, 551, 612, 628, 651, 670, 672 700, 701, 727.
Budacul, stăpîn în Tîrnauca şi Pobrăteşti 98.
Budăia, sat, ţin. Fălciu, al lui Timofti Ghiban diacon 233.
Budăianu Tudor, sătean din Păltiniş 537.
Budeanu Ştefan (Budunu), sătean din Moişa, mutat în Saca ; învoială şi danie a mănăstirii Rişca 636, 644, 645, 663, 670, 700, 701, 707, 723, 726—729.
Budele, sat pe Nistru, ţin. Soroca, al lui Iordache Cantacuzino 264, 265.
Budeşti, sat pe Cracău, ţin. Neamţ, lipoveni aşezaţi la ~ 268.
Budeşti, sat sub Codru, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii Galata şi schitului Hadîmbu 225, 308, 494.
Buduciţea, iaz la Fruntişeni pe Horăiata, ţin. Tutova 344.
Bugian, vinde parte din Gorneşti pe Gerul 110, 111.
Buhai, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Bîrnova 237.
Buhăescu Andronachi, sătean din Petreşti 560.
Buhăescu Gheorghe, sătean din Petreşti 560.
Buhăescul Simion, biv vel medelnicer 303.
Buhăescu Ştefan, treti logofăt 327.
Buhăescu Toader, biv vtori clucer, stăpîn în Cozmeşti 233.
Buhă(escu) Vasile, vornic, 109, 163 ; vel pitar 226.
Buhna, moşul Săverincăi, stăpîn în Sparta 274.
Buhuş, socrul lui Radu Racoviţă vel paharnic 204.
Buhuşoaia, soţia lui Buhuş, soacra lui Radu Racoviţă 204.
Buhuş, ban, martor la învoială 634.
Buhuş Ion, vel ceaşnic 93 ; vel logofăt 95, 106, 108, 109, 122.
Buhuş Ion, sătean la schitul Dărmăneşti 721.
Buhuş Ştefan, biv vel paharnic, ispravnic de Dorohoi 529, 530.
Buhuş Ştefan, sătean la schitul Dărmăneşti 721.
Buhuş Toader, sulger 511.
Buicani (Buecani), sat lîngă Chişinău, ţin. Lăpuşna, al mănăstirii Galata 225, 239, 284.
Bujoran Gligor, din Iaşi, martor 144.
Bujoran Ion, ispravnic de Vaslui 163.
Bujoran Ioniţă (Bojoran), chezaş 477.
Bujoreanu Lupu, medelnicer, stăpîn în Bujoreni 438.
Bujoerni, sat, ţin. Tutova, părţi ale lui Dumitrescu Palade şi Lupu Bujoreanu 232, 438.
Bulbucani, sat pe Miletin, ţin. Hîrlău, al lui Vasile Lupaşcu 303, 368.
Bulţul Ion, jurător din Busanci 144.

https://biblioteca-digitala.ro

Bunducă Mihalu, sătan din Noua Seliţa 506.
Bunducă Ion, sătean din Noua Seliţa 506.
Bunzar Ion, răzeş din Vărzăreşti 671.
Bunzar Luca, răzeş din Vărzăreşti 671.
Burcheşti, familie din Drăgeşti 511—513.
Burchi Costandin, stăpîn în Turceşti 650.
Burchi Ioniţă, răzeş, fiul lui Uru Burchi din Drăgeşti 512.
Burchi Oprişan, răzeş din Drăgeşti 512.
Burchi Ursul, mazil din Drăgeşti 511, 512.
Burdujeni, mănăstire, ţin. Suceava, ţiganii ei 151.
Burduşeşti, sat, ocolul Iabrăuţi, ţin. Putna, al mănăstirii Bogdana 209.
(*Burghele*) *Aniţa*, stăpînă de vecini la Călineşti 180.
Burghele Catrina, stăpînă de vecini la Călineşti 180.
Burghele Măriuţa, stăpînă de vecini la Călineşti 180.
Burghele Radu, stăpîn de vecini la Călineşti 180.
Burghele Simion, pisar condicar 348.
Burghele Ştefan, sătean din Bouşori 541.
Burgheneşti v. *Borghineşti*.
Burleşti, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Tazlău 583.
Busanci, sat pe Jijia, ţin. Iaşi, jurători din ~ 144.
Busteşti, sat, ţin. Fălciu, al mănăstirii Brădiceni 358.
Busuioc Ion, sătean din Galu 689.
Busuioc Vasile, sătean din Galu 689.
Buşumeiul, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 732.
Butnariul Apostol, sătean din Şărbeşti 560.
Botnariul Costandin, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Butnariul Crăciun, sătean din Moşia mutat la Tîrpeşti 643, 645, 654, 655.
Butnariul Grigori, sătean din Moşia mutat la Saca 612, 636, 643, 645, 662, 670, 673, 675, 703.
Butnaru Iacov, sătean din Moişa mutat la Saca 636, 643, 645, 662, 670.
Butnaru Ion, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Butanru Ion, vecin din Dulceşti 114.
Butanriul Ion, sătean din Vasilăuţi 560.
Butanaru Maftei, sătean din Moişa mutat în Saca 662.
Butnariu Petre, sătean din Moişa 612.
Butnariul Simion, sătean din Moişa mutat în Saca 612, 643, 645, 670, 673.
Butnaru Toader, sătean din Moişa mutat în Saca 636, 643, 645, 662, 670, 673.
Butuc Grigore, vecin din Gura Văii, eliberat 366.
Butuc Miron, vecin din Ştefăneşti, eliberat 366.
Butuc Toader, vecin din Viron, eliberat 366.
Butuc Urşu, vecin din Gura Văii, eliberat 366.
Butuce Nicolae, arendaş, respins de satul Rogojăşti 639, 640.
Butuman Mihălache, sătean din Dăiceni 390.
Butuncu Vasile, sătean din Păltiniş 536.
Buzamăt, socrul lui Costin sătean din Hălăreşti 686.
Buzamăt Costantin, sătean din Hălăreşti 686.
Buzamăt Gavrilă, sătean din Hălăreşti 686.
Buzamăt Gheorgi, sătean din Hălăreşti 686.
Buzat Pătraşcu, armean din Roman 395.
Buzatii, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 141, 494, 495.
Buzdugan Vasile, medelnicer, din Horgeşti 155.

C

Calcăş Ştefan, tatăl lui Vasile, martor la eliberare de vecinie 131.
Calcăş Vasile, martor la eliberare de vecinie 131.
Caldari Costandin, sătean din Turceşti 651.
Callimachi, Alexandru Ioan voievod (Calimah) cărţi, hrisoave şi porunci date de ~ 623, 626, 629—633, 635, 637, 638, 642, 647, 652, 654, 655, 659, 663, 666, 675, 682, 688, 691, 693, 695, 713—715, 726, 727; strămută satul Moişa 707, 708, 723.
Callimachi, Grigori Ioan, voievod, cărţi, hrisoave, oprunci şi rezoluţii pe anaforale 214, 349, 362—365, 367, 369, 371—380, 393, 394, 400, 421, 423, 424, 429, 431—437, 511, 526, 227, 586, 598, 605, 625.
Callimachi, Ioan Teodor, voievod, cărţi, hrisoave şi porunci date de ~ 341, 347—361, 383.
Calinic, ieromonah la mănăstirea Slatina 428.
Calistrat, egumen la mănăstirea Rîşca 367, 428, 606.
Calistru, egumen la mănăstirea Rîşca 651. v. şi *Ene Calistru*.
Calistru, egumen la mănăstirea Runcu 288.
Calistru, egumen la mănăstirea Secu v. *Ene Calistru*.
Calistru, egumen la mănăstirea Pobrata; episcop de Rădăuţi 201, 202.
Calistru, egumen la mănăstirea Voroneţ 269, 311, 316.
Calistru Miron, martor la Iaşi 148.
Cameniţa, cetate în Podolia, căderea ei sub turci 259, 260.
Canano Constantin, biv vel paharnic, ispravnic de Suceava 413.
Cannano Etimie, egumen la măsănăstirea Secu 458, 460.
Canano Gheorghe, postelnic, 244.
Canano Ioniţă, biv vel spătar, ispravnic de Iaşi 593, 594.

https://biblioteca-digitala.ro

Canano Iordachi, medelnicer, ispravnic de Suceava 519.
Canano Maria, jitnicereasă, stpînă a muntelui Cucoşul 446.
Canano Şerban, stolnic, stăpîn în Văsieni, ţin. Orhei 575—577, 629.
Canano Theodor, ispravnic de Suceava 687.
Canta Ilii, vel ban 627, 628.
Canta Ion, vel logofăt 222, 288, 291, 298, 305, 308, 397.
Canta Ioan, vel logăfăt 513, 571, 577.
Canta Ion, ispravnic de Vaslui 598.
Canta Ion, spătar 448; hatman 287, 431.
Canta Ioniţă, vel vornic 320.
Canta Ion, vistier 448.
Canta Iordache, vel logofăt, stăpîn în Odăile Grozii de lîngă Iaşi 226, 320, 336.
Canta Iordache, logofăt 714.
Canta Neculai, vel clucer 293.
Cant<acuzino> hatman v. *Canta Ioan*
Cantacuzino vel logofăt v. *Canta Ion.*
Cantacuzino Aniţa, soţia lui Iordache Toma Cantacuzino 115.
Cantacuzino Catrina, soţia lui Iordache Cantacuzino din Cirligi, Duşeşti şi Minjeşti 173.
<*Cantacuzino*> *Catrina*, spătăreasa, sora lui Iordache Cantacuzino 572, 573, 574.
Cantacuzino Costandin (~ Dinu), biv vel paharnic, ispravnic de Suceava 296, 323, 329, 393, 427.
Cantacuzino Costandin-Paşcanu, biv vel pitar 377.
Cantacuzino Constandin, ispravnic de Suceava 673, 675, 685.
Cantacuzino Dumitraşco, vodă 168.
<*Cantacuzino*> *Gheorghe*, postelnic 165, 166.
Cantacuzino Ilie, vel paharnic, ispravnic de Suceava, 694.
Cantacuzino Ilie, vel spătar 108, 109.
Cantacuzino Ilie, vistier, soţul Mariei 131, 168.
Cantacuzino Ilii, vel vornic 526.
Cantacuzino Ileana, stolniceasa 94.
Cantacuzino Ion, vel ban 322, 336.
Cantacuzino Ion, vistier şi vel logofăt 222, 465, 477.
Cantacuzino Iordache, biv vel ban 497.
Cantacuzino Iordache, fost stolnic 94; fiul lui Toma, biv vel medelnicer 115, 173; vel clucer 288; vel comis 449, 456, 458.
Cantacuzino Iordache, biv vel paharnic 182, 186; ispravnic de Cernăuţi 331.
Cantacuzino Iordache, vel logofăt 301, 306, 307, 347, 377, 392, 395.
Cantacuzino Iordache, vel spătar, 167, 168, 366, 428, 429, 433, 434, 439.
Cantacuzino Iordache, vel vornic, stăpîn în Deleni şi Bălţăteşti 138, 188, 216, 234, 264, 265.
Cantacuzino Iordache, vistier, moş lui Iordache Cantacuzino vel vornic 148, 188.
Cantacuzino Iordachi, vel vistier 444, 460, 572, 573, 581; vel logofăt 676.
Cantacuzino Maria, vistierniceasa din Şărbeşti 131, 132.
Cantacuzino Matei, vistier 566.
Cantacuzino N., vel vornic 520.
Cantacuzibo Şerban, biv vel medelnicer 177, 253, 466.
Cantacuizno Toma, fost mare vornic, 115, 150.
Cantacuzino Toader, medelnicer 220, 353.
Cantacuzino Toderaşcu, vistiernic 168.
Cantacuzino Vasile, vel vornic 94, 272.
Cantemir Antioh (~ Antohi) voievod, cărţi, hrisoave şi porunci date de ~ 101, 104, 105, 106, 107, 109, 110 ,111, 112, 113, 116, 117, 155.
Cantemir Constantin voievod, cărţi date de ~ 98, 126.
Cantemir Dumitraşco voievod, cărţi date de ~ 126, 149.
Cantimir Ion, beizadea 285.
Capră Eftimie, sătean din Păltiniş 536.
Capră Ieremia, sătean din Păltiniş 536.
Capră Ion, sătean din Păltiniş 536.
Capră Chirica, stăpîn în Bărgăeni 577.
Capşe Ştefan, azil din Suceava 413, 414.
Captalani, sat pe Zeletin, ţin. Tecuci, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Capul Cîmpului, loc, ţin. Suceava, al mănăstirii Voroneţ 323.
Capul Codrului, sat, ţin. Suceava, preot din ~ 588.
Cara, loc la Zăvoeni pe Moldova şi Rîşca, ţin. Suceava 124.
Cara Iani, biv vel paharnic 545, 546.
Caroto Andrei, sătean din Şărbeşti 560.
Carp Andronachi, soţ Ilincăi stăpînă în Brătuleni 566.
Carp Ioan, vel vornic 520.
Carp Opre, învestit de domnie cu carte de urmărirea oamenilor fugiţi în ţin. Soroca 625.
Carp Toader, medelnicer 233, 266, 267, 284, 289.
Carp Vasilii, armaş 151.
Carp Vasili, biv vel paharnic 567, 568.
Carpoaia Ilinca, stăpînă în Brătuleni 566.
Caş Ştefan, boier în Adunarea ţării 288.
Caşin, mănăstire şi sat, ţin. Bacău, egumeni, în pricină cu bîrsanii 158, 251, 252, 310, 349, 376, 405, 418, 458, 475, 484, 600, 684, 712, 713, 714, 715, 729.
Caşin, pîrîu, afluent al Trotuşului, pescuit în ~716.
Caşin, sat de bîrsani pe Caşin, ţin. Bacău, al mănăstirii Caşin 161, 211, 212, 227, 251, 349, 376, 405, 418, 475, 684, 713, 714, 715, 716, 729 v. şi *Stăneşti*
Catargioae Măria, clucereasa 275.

https://biblioteca-digitala.ro

Catargiu Catrina, soţia lui Ilie Catargiu din Vorontăreşti 143, 155.
Catargiu Costandin, boier, vecinii lui fugiţi prin ţară 250.
Catargiu Filip, vtori postelnic 270.
Catargiu Ilie, vel logofăt, ginere lui Dabija Vodă, vel comis 103; vel vornic 131; vel logofăt 135, 143, 150, 155, 173, 175, 277.
Catargiu Mihalachi, boier în Adunarea ţării 289.
Catargiul Pătraşco, stăpîn de sate în ţin. Putna 236.
Catargiul Ştefan, biv vel ban 475, 494, 500, 501.
Catrina, fiica lui Lupul Cîrstea 212.
Catrina, jupîneasa lui Sandul Harap v. *Arăpoae Catrina*.
Catrina spătăreasa v. *Cantacuzino Catrina*.
Cazacu Constantin, sătean din Rusăni 641.
Cazacu Grigoraş, sătean din Păltăiniş 537.
Căzacu Neculai, vecin din Drăgăşani 170, 171.
Cazimir, diac 246.
Cazimir, sătean din Păltiniş 538.
Cazimir Ion, martor la Rîşca 673.
Căbeşti, sat, ţin. Tutova, al lui Sandu Oat 617.
Căbeşti, vale în ţin Tutova 617.
Căbugi, sat, ţin. Sucevii, parte a Zoiţii clucereasa 577.
Căcăceni, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Sf. Sava 218.
Căcărez Vasile, sătean de la Fărcaşa 732.
Căghineşti, sat, ţin. Fălciu, al lui Palade Căpăţînă 344.
Căinari, pîrîu, afluent al Răutului, sate pe ~ 262.
Căiuţ, pîrîu, afluent al Trotuşului. dîrste pe ~ 634.
Căldăruşa, sat, ţin. Soroca, căpitan de ~ 362.
Călieni, sat, ţin. Tecuci, al lui Gligoraşco Costachi 232.
Călineşti, sat pe Bistriţa, ţin. Suceava, al lui Ursu Iuraşco 181.
Călineşti, sat, ţin. Cernăuţi, al moştenitorilor lui Pîrvul Andronic 179.
Călmaşul, vel şetrar 233.
Călmăţui, pîrîu la ţin. Lăpuşna, afluent al Prutului 496.
Călmăţui, sat, ţin. Lăpuşna, al lui Iordachi Iamandi 496.
Cămărzani, sat pe Moldova, ţin. Suceava, martor din ~ 131.
Căminicianu, armean din Botoşani, arendaş 641.
Căpăţînă Palade, stăpîn la Oancea, ţin. Covurlui ş.a. 344.
Căpiteni, selişte, ţin. Hotin, a lui Pătraşcu Cracalie 450.
Căpoleşti, sat peste Codru, ţin. Vaslui, al mănăstirii Bîrnova 214, 298, 314.
Cărăban Simion, vornicel din Ciuşlea Nouă 515.
Cărăcaş Gavril, medelnicer 421.
Cărăcaş Ioniţă, paharnic 352.
Cărăivan Ion, sătean din Cordăreni 310.
Cărbunieşti, sat, ţin Putna, al mănăstirii Caşin 310.
Căscăuţii, mănăstire, ţin. Vaslui, egumen de ~ 288.
Căsian, sătean bejenar la mănăstirea Doljeşti 445, 446.
Căuciuleşti (Căutuleşti), sat, ţin Neamţ, vecinii lui Velecico Panaiotache 173, 183.
Căuiasca, sat, ţin. Vaslui al Mariei comisoaia 365.
Cazacul Neculai v. *Cazacu*
Căzăneşti, sat, ţin. Fălciu, al lui Iancu paharnic 482, 483.
Cearnovschi Anton, stăpîn la Horecea pe loc împărătesc 522.
Ceauru Alexandru, al doilea postelnic 101.
Ceauru Dumitraşcu, ost mare logofăt 100, 162.
Ceaurul Vasilie, aga şi logofăt 108, 150, 162, 163, 165.
Ceilichile (?), sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Golia 409.
Cepraga Alexandru, diac la Băleni 555.
Cerceleşti, sat, ţin. Orhei, al lui Ştefan Roşca 498.
Cerchez Ioniţă, copil din casă 206, 247.
Cerchez Mihălache, biv vel ban, staroste de Putna 582, 585, 589.
Cerchez Neculai, diac 115.
Cepcăuţi, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 187.
Cernăuţi, tîrg
tîrgoveţi şi arendaş 272, 286—287, 588 589, 619 scaun de judecată 264, 521, 522; biserică 248, 281
acte scrise în ~ 215, 484, 589.
biserică în ~ 248, 281.
Cernăuţi, ţinut, sate în ~; staroşti de ~ 98, 177, 179, 210, 221, 233, 242, 246, 257, 259, 262, 267, 272, 280, 281, 286, 287, 299, 294, 331, 371, 457, 486, 489, 490, 560. schit în ~ 286, 287. vecinii aşezaţi şi fugiţi 175, 242, 448.
Cesporoschi Chiril, căpitan de la Tabăra 342.
Cetăţuia, mănăstire lîngă Iaşi, egumeni 139, 222, 223, 241.
Checheriţă Lupul, sătean din Vama 329.
Chehnăuţi, sat, ţin Soroca, parte luată pentru o datorie de Miron Crăciun 94.
Chelsia călugăriţa, fiica lui Ilie Pleşca jitnicer 172.
Chelsoiu Sandu, sătean din Şerbeşti 578, 579.
Cherdevare Vasile, vecin din Bozieni 275.
Chesarie, dichiu. apoi egumen la mănăstirea Neamţ 559, 6 50.

https://biblioteca-digitala.ro

Chesarie, egumen la mănăstirea Galata 494.
Cheşco Simion, uricar 230.
Chetran Istrate, răzeş din Vărzăreşti 671.
Chetrea Gheorghi, martor, megieş din Tg. Neamţ 575.
Chetreni, sat pe Pereschiv, ţin. Tecuci, al fiilor lui Timircan Perjul 381 ; al lui Manolache Bogdan 528.
Chetrosu, sat, ţin. Fălciu, al lui Palade Căpăţînă 344.
Chetrosu, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Sf. Spiridon 467.
Chifra Iacov, sătean din Rogojeşti 640.
Chihaia Toader, tîrgoveţ din Piatra Neamţ 347.
Chilaru, sătean din Dăiceni 389.
Chilieni, sat, ţin. Tecuci, moşan din ~ 157.
Chilug Costandin, sătean din Petreşti 560.
Chilug Ştefan, sătean din Petreşti 560.
Chirlisa Vasile, sătean din Galu 690.
Chiper, fustaş din Căpoteşti 298.
Chiper Dumitru, sătean din Petreşti 560.
Chira, fata lui Constantin din Gorneşti pe Gerul 110.
Chirciul Constantin, vecin din Deleni 188.
Chiriac, egumen la mănăstirea Homor 341.
Chiriac, vecin din Dămieneşti 116.
Chiriac, vecin din Şoldăneşti 132.
Chiriac Ioan, diac 516.
Chiriac Ion, martor, megieş din Tg. Neamţ 515.
Chirica, vier din Vităneştii de Sus 531.
Chirica, mazil din Covurlui 384.
Chiril, egumen la mănăstiren Caşin 475.
Chiril, egumen la mănăstirea Rîşca, în pricină cu locuitorii din Moişa mutaţi la Saca şi Plopi 626, 627, 637, 649, 652 — —654, 657—659, 661, 662, 668, 669, 672, 674, 675, 686, 702, 703, 705, 707, 709, 723—725, 731.
Chiril, egumen la mănăstirea Slatina 581, 587, 589, 592, 597, 598, 604, 620, 621, 624, 633, 644, 651, 664, 665, 680, 682, 695.
Chirilă, moşinaş din Costeşti 157, 183.
Chirilă, vecin, tatăl lui Sofronie din Deleni 188.
Chirilă, rus din ţara leşească, vecin 229, 230.
Chirilă Niţă, sătean din Fărcaşa 732.
Chiriţă, stăpîn în Banca 104.
Chironda, sătean din Păltiniş 536.
Chironda Gheorghie, sătean din Păltiniş 536.
Chirvasie Gheorghie, vinde parte din Căzăneşti 482.
Chirvasie Vasile, vinde parte din Căzăneşti 482.
Chisăliţă Ilie, sătean din Păltiniş 536.
Chişcă, vecin al familiei Ion Stîrcea 193.
Chişcă Costandin, dregător la isprăvnicia Sucevei 661.
Chişinău, tîrg, ţin. Lăpuşna, părţi din moşie ale mănăstirilor Frumoasa şi Galata la ~ 225, 275, 276 ; dughene în ~ 239.
Chiţe Costandin, sătean din Păltiniş 537.
Chiţeşti, sat peste Trotuş, ţin. Bacău, al lui Costache Razu 232.
Chiveringă Todor, sătean din Vasilăuţi 560.
Cinpoia Stan, bîrsan din Caşin 684.
Cioara, sat, ţin. Iaşi, al banului Aristarho 232.
Cioară Grigoraş, răzeş din Vărzăreşti 671.
Ciobanul Costandin, postelnic 166.
Ciocan, munte pe Vizăuţi, ţin. Putna 493.
Ciocîne Radu, bîrsan din Caşin 684.
Ciocîrlan Pavel, biv vel vornic 108, 109.
Ciocîrlie, stăpîn în Gîrceni 138.
Ciocîrlie Ion, epistat de moşie în ocolul Botoşani 137, 138.
Ciocîrlie Neagoe, vornic de poartă 289.
Ciocmatir Arsănie, vecin din Seliştе 166.
Ciocmatir Ioniţă, vecin din Seliştе 166.
Ciocmatireşti, familie de vecini în Seliştе 165.
Ciodnorodniţi (Ciornorudinţi), sat, ţin. Soroca, în hotar cu Chehnăuţi 94.
Ciofeni, sat, ţin. Orhei, al lui Iordachi Panaiti stolnic 558.
Ciofreşti, sat, ţin. Tecuci, al mănăstirii Neamţ 105.
Ciohoranul Neculai, căpitan de ocolul Ciuhur 235, 236.
Ciomuleşti, sat pe Moldova, ţin. Suceava, oameni bătrîni din ~ 130.
Cioncești, sat, ţin. Cîrligătura, în hotar cu Scorţeşti 196.
Ciorăşti, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Soveja 157, 258, 320.
Cioreni, sat, ţin. Tutova, al lui Chiriţă din Banca 105.
Ciorlu (?), localitate, proin vlădică de ~ 131.
Ciorneiu Andrei, ia venitul satului Păltiniş 538.
Ciornohuţ Mihăilă, martor jurător din Cristeşti 260.
Ciorobîtcă Constandin, sătean din Vaduri pe Bistriţa 711.
Ciorsaci, sat pe Şomuz, al mănăstirii Solca 249.
Ciorteşti, sat, ţin. Vaslui, al mănăstirii Bărboiu 187, 257.
Ciric , moşie lîngă Iaşi a mănăstirii Sf. Ioan din Iaşi 245.
Ciripcău, sat, ţin. Soroca, al banului Aristarho 232.
Ciripcău, sat, ţin. Suceava, în hotar cu Volcineţ 213.
Ciubotar Ion, sătean din Pomîrla 504, 505.
Ciubotaru Mihai, sătean din Valea Seacă 620.
Ciucu Ion, sătean din Şerbeşti 578, 579.
Ciudin Costandin, medelnicer 203, 209, 290, 302.
Ciudin Vasile, diac de vistierie 565.

https://biblioteca-digitala.ro

Ciuhur, ocol, sate şi căpitan de ~ 235, 236, 330.
Ciuhur, pîrîu, afluent al Prutului, sate pe ~ 236, 330, 362.
Ciulă Toader, sătean din Valea Seacă 589.
Ciuntu, sătean din Rusăni 641.
Ciurbeşti, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Bîrnova 314, 416, 484.
Ciurea, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Bîrnova 416, 484.
Ciurea Gheorghe, sătean din Bîlca 634.
Ciurilă Ion, vecin din Şoldăneşti 249.
Ciurlă Toader, sătean din Valea Seacă 587, 602.
Ciuşle Noi, ţin. Putna, al lui Dimitraşco Sturza 514.
Cîmpulung, ocol, vornic de ~ 189, 216, 217, 311, 329, 338, 351, 399, 434, 435.
Cîmpulung, oraş, vecini din Hălăuceşti şi oameni aşezaţi la ~ 94, 311, 329, 434, 435.
Cîmpulung rusesc, sat cu vecini, pe Ceremuş, ţin. Vijniţa, pe Ceremuş, ţin. Vijniţa, al lui Sandul Sturza vel logofăt 210.
Cîmpuri (Cînpuri) sat pe Şuşiţa, ţin. Putna, parte a răzeşilor şi parte a mănăstirii Bogdana 209, 337, 397.
Cîrhana, sat în olatul Grecenilor, gîrle închise de Manolache Costache 354.
Cîrlig Andrei, mazil din Lereşti şi Ungureşti, ţin. Neamţ 445.
Cîrlig Miron, răzeş din Vărzăreşti 672.
Cîrlig Tănase, răzeş din Vrăzăreşti 672.
Cîrligătura, ţinut, sate şi ispravnici de ~ 155, 222, 225, 232, 233, 243, 293, 308, 355, 443 tîrg în ~ 526.
Cîrligi, sat, ţin. Neamţ, al lui Iordache Cantacuzino 173, 183.
Cîrniceni, sat, ţin. Iaşi, al lui Costantin Cucoran 201.
Cîrpeşti, familie de vecini ai lui Ion Stîrce 192.
Cîrstănar Dumitru, sătean din Valea Seacă 589.
Cîrstea, vătav 275.
— *Cîrsti Aftimie*, sătean din Măcreşti 483
— *Cîrsti Erofteiu*, călugăr din Măcreşti 483
— *Cîrste Gligoraş*, sătean din Măcreşti 482.
Cîrste Ilie, şetrar, ispravnic de Suceava 522.
Cîrstea Ion, sătean din Galu 689.
Cristea Ion, sătean din Bîlca 634.
Cîrstea Lupul, soţ Cîrstniei 212.
— *Cristea Stan*, sătean din Bîlca 634.
— *Criste Ştefan*, sătean din Măcreşti 483.
— *Chiste Toader*, sătean din Galu 689.
Cîrsteştii, familie de răzeşti 402.
— *Crăsteşti*, sat, ţin. Covurlui, al lui Iancu Greceanu 436.
Cîrsteşti, sat, ţin. Cernăuţi, martor din ~ 260.
Cîrsteşti, sat, ţin. Cîrligătura, al lui Iordache Roset, cu bejănari împrăştiaţi 444.
Cîrsteştii, sat pe Moldova, ţin. Suceava, al Catrinei soţia lui Sandu Arapu 135.
Cîrstian (Cîrsti), arman din Dăiceni 389, 390, 391.
Cîrstian, biv vel armaş, ispravnic de Tecuci 103.
Cîrstina, fiica lui Bucium din Vorontăreşti 143.
Cîrstina, soţia lui Lupu Cîrstia 212, 213.
Cîrstîniţa, fiul ei din Dăiceni 390.
Clăbuciul, munte al mănăstirii Caşin 158.
Clim, vătăman de Draceniţa 280, 281.
Climent, egumen la mănăstirea Pîngăraţi 452, 453.
Climescu, martor la mănăstirea Rîşca 673.
Clinte Ştefan, vecin din Paşcani 108.
Clipiceşti, sat, ţin. Putna, părţi ale mănăstirii Mera şi Manolache Donici 223, 530.
Clişova, sat pe Ichel, ţin. Orhei, al lui Darie Donici 567.
Cloşca Mahmet, negustor turc 179.
Cobolta, pîrîu, afluent al Răutului, ţin. Soroca, sate pe ~ 262.
Cobolta, sat, ţin. Soroca, al Catrinii mdelincereasa 233.
Cociorvă Gavril, preot 548.
Cociorveiu, pîrîu, afluent al Tazlăului Mare, ţin. Neamţ 551.
Cociuba, sat, ţin Tutova, al lui Costandin Gheuca 445.
Cociubăniţa Ruxandra, stăpînă în Tutova 136.
Cociula Simion, sătean din Buicani 140.
Cociuşca, sat, ţin. Dorohoi, al lui Velicico Onciul 352.
Cocoran v. şi *Cucoran*.
Cocoran, vornic 133.
Cocoranu Ion, sătean din Valea Seacă 601.
Cocorescu Vasile, boier, împrumută cu porumb pe săteni 722
Cocoş, cîrciumar pe moşia lui Vasile Ceauru aga 108.
Cocriş, diac 120.
Cocriş Ioniţă, sătean din Dobreni 230.
Cocriş Ştefan, sătean din Dobreni 230.
Codranu Chiriac, sătean din Valea Seacă 602.
Codreanu Ioniţă, biv vel şetrar 675, 676.
Codreni, sat, ţin. Dorohoi al lui Iordache Iamandi 233, 529, 530.
Codru, ţinut, sate şi căpitani de ~ 248, 265, 663; îngrădirea ţarinilor şi pădurilor 604.
Codrul Eşului, sate şi schit în ~ 214, 225, 314, 526, 527.
Codrul Sîrbilor, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Răchitoasa 223.
Coejdul, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Bistriţa 375.
Coftan, via lui în Drăgeşti, ţin. Roman 149.
Cojitul Mihail, vecin din Deleni 188.
Cojoc Ion, sătean din Vaduri 711.
Cojocaru Arsănie, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Gheorghiţă, vecin din Mînjeşti 167, 168.

https://biblioteca-digitala.ro

Cojocariu Grigoraş, sătean din Molniţa 513, 514.
Cojocaru Gligorie, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Ignat, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Ion, sătean din Pomîrla 505.
Cojocaru Ion, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Ioniţă, sătean din Moişa 636, 644, 663.
Cojocaru Leontie, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Nicolai, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Pavăl, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Simion, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Cojocaru Vasile, vecin din Mînjeşti 167, 168.
Coloneşti, sat, ţin. Tutova, parte a mănăstirii Răchitoasa 274.
Comănescul, partea lui în Tufesti 342.
Comăneşti, sat, ţin. Bacău, nemţi retraşi prin ~ 583.
Conachi Gavril, biv vel stolnic, ispravnic de Tutova 528.
Conachi Manolachi, vel vornic 728.
Conatii Gavril, stăpîn în Rogojăşti 639.
Condeiu Radu, bîrsan din Caşin 684.
Conţăscul Ursul, ispravnic de Tecuci 103.
Conţăşti, sat pe Bistriţa, ţin. Neamţ, al mănăstirii Tazlău 578.
Copoul, mănăstie la Copou lîngă Iaşi, sate şi egumeni de ~ 195, 332, 455, 456.
Corcoj Ion, sătean din Căbeşti 618.
Cordăreni, sat, ţin. Dorohoi, părţi ale lui Aristarho ban şi Dionisie Hudeci 205, 232, 291, 295, 309, 310, 313, 411, 412.
Cordun (Cordon), Bucovina, sate în ~ 486 490, 524, 525 v. şi *Bucovina*.
Coriul v. *Coroi*
Corlăţile (Corlăţelile, Curlăţălile) moşie, ţin Suceva, a mănăstirii Slatina 587—589, 601, 619, 621, 622.
Cornea, vecin fugit din Şoldăneşti 132.
Corneşti, sat, ţin. Neamţ, părţi ale lui Ursu Iurăşcu şi Lascarache Ruset 181, 553.
Corni, sat, ţin. Covurlui, al lui Tudor vornic de poartă 384.
Corni, sat, ţin. Suceava, al lui Grigore Botez 158.
Cornul, poiană pentru fînaţ la mănăstirea Neamţ 690.
Coroama Ştefan, sătean din Largu 720.
Corod, sat, ţin. Tutova, al lui Gheorghe diac 373.
Coroi (Coriul), deal cu vii la Socola, lîngă Iaşi 561, 562.
Coroi Lupu, căpitan 469.
Corui Maria, din Cuciulaţi 125, 126.
Corui Rusul, stăpîn în Cuciulaţi 125, 126.
Coropceni, sat, ţin. Vaslui, al mănăstirii Bărboiu 257.
Corotco, vecin din Beceşti 119.
Corpăceanu Ion, sătean din Păltiniş 536.
Cosacea Pavel, bîrsan din Caşin 684.
Costachi, ban v. *Costachi Gavril* 385.
Costachi biv vel clucer v. *Costache Scărlătache*.
Costachi, biv vel medelnicer, ispravnic de Tecuci 156.
Costachi, biv vel.pitar, ispravnic de Cernăuţi 488, 489.
Costachi, dascăl din Rusăni 641.
Costachi, hatman 714.
Costachi logofăt 587.
Costachi, mazil din Glodeni, ţin. Vaslui 655.
Costachi, protopop la biserica domnească din Cernăuţi 281.
Costachi, vătaf din Liţcani 277, 278.
Costachi, vel spătar, ispravnic de Tecuci 196.
Costache vel vornic v. *Costache Vasile*.
Costachi Costantin vistier 151.
Costachi Costandin vel spătar 142; hatman 185 logofăt 203.
Costachi Costandin, spătar 448.
Costache Gavril, vel ban 198, 385.
Costachi Grigoraş, biv vel comis 232.
Costachi Grigoraş, paharnic 547, 548.
Costachi Ilie, biv vel armaş 248.
Costache Ilie, vel paharnic 322.
Costache Ilie, biv vel spătar, ispravnic de Dorohoi 411; vornic 470.
Costachi Iordachi, biv vel jitnicer 97.
Costachi Iordachi, vel agă 355.
Costachi Iordachi, vel stolnic 336.
Costachi Iordachi, vel vistier 409.
Costachi Lupul, hatman 104; vel vornic de Ţara de Sus 108, 109, 122, 131.
Costache Manolache, vel vornic 322, 336; vel logofăt 353, 354, 424.
Costache Maria, soţia lui Toader Costache biv vel spătar 232.
Costache Scărlătache, biv vel clucer 322, 590, 685
Costache Solomon, clucer 123.
Costache Ştefan, vel logofăt 297, 355.
Costache Toader, biv vel spătar 232.
Costachi Vasile, vel vornic 258, 288, 427, 465, 640.
Costachi Vasile, vel spătar 526; vornic 728.
Costanda, negustor, din Luceşti 174.
Costandachi, vel vornic 431.
Costandie, egumen la Trei Ierarhi 582.
Costandin, ban, ispravnic de Suceava 385.
Costandin, biv vel căpitan de lefegii 691.
Costantin, biv vel paharnic 377.
Costantin, corălariu, vecin din Şoldăneşti 176.
Costantin, fost clucer, 224.
Costantin, fustaş 282.
Costandin, preot în Iaşi la biserica Golia 273.
Costandin, preot în Valea Seacă 102.
Costandin, preot în Zamostea 562.
Costandin, sătean din Dăiceni 390.
Costandin, sătean din Galu 689.
Costandin, sin Iordachi, sătean din Păltiniş 537.
Costandin sin Ion Munteanu v. *Munteanu*.

https://biblioteca-digitala.ro

Costantin, stolnic, ispravnic de Roman 665
Costandin, spătar v. *Costandin Gheorghe.*
Costantin, ţigan dat schimb mănăstirii Burdujeni 151.
Costantin, vecin din Bozieni 275.
Costantin, vecin din Dulceşti 114.
Costantin, vecin din Forăşti, fugit, 218.
Costantin, vecin din Gorneşti 110.
Costantin, vel armaş 288.
Costantin, vel căminar 322.
Costantin, vel căpitan de Soroca 243.
Costandin, vel logofăt 520.
Costandin, vel pitar 289.
Costandin, vel spătar 435, 627, 628.
Costandin, vel vornic 468.
Costandin, vornic al satului Păltiniş 537.
Constandin Coconul, angajează argat cu simbrie 624.
Costandin Gheorghe, spătar, ispravnic de Tutova 574, 618.
Costandin Gheorghe, stăpîn în Zaboloteni 691.
Costandin M., diac 724.
Costandinici Ilie, vornicul satului Lişna 205.
Costaten, preot la Conţeşti 578, 579.
Costănu Dumitru, sătean din Valea Seacă 620.
Costăn Matei, condicar 676.
Costăş, sulger 188.
Coste, bîrsan din Bîrsăneşti 198.
Coste, căpitan 459.
Costescul Grecul, vecin din Brăhăşeşti 157.
Costiscul Neculai, vecin din Brăhăşeşti 157.
Costeşti, sat pe Pereschiv, ţin. Tutova, al mănăstirii Soveja 95, 157, 183, 399, 400.
Costichi Vasili v. *Costachi Vasili.*
Costin, ginerele lui Buzamăt, sătean din Hălăreşti 686.
Costin, ţigan din Dulceşti 114.
Costin, vecin din Deleni 188.
Costin Ion, hatman 175.
Costin Matei, condicar 571, 729.
Costin Nicolai, biv vel jitnicer 278.
Costin Nicolae, vel vornic 108, 109, 115, 126, 175.
Costîna, sat, ţin. Suceava 180.
Costrăş Grigoraş, căpitan 673.
Costrig Gheorghie, mazil din ţin. Cernăuţi 448.
Costrig Ilie, mazil din ţin. Cernăuţi 448.
Coşăscul Postolache, martor la Teţcani 123.
Coşăscu Toader, medelnicer 288.
Coşciug, sătean din Drăgeşti 190.
Coşeşti, sat, ţin. Tutova, al lui Monolachi vornic 138.
Coşula, mănăstire, ţin. Hîrlău, egumeni şi sate ale ~ 590, 607.
Coşula, sat, ţin. Hîrlău 590, 607.
Cotană Costantin, sătean din Hălăreşti 686.
Cotic Timofti, în Adunarea ţării 289.
Cotiugeni, sat. ţin. Orhei, al lui Vasile Sturza stolnic 232.
Cotîrgaşi, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 698.
Cotnari, tîrg, vie la ~ 115.
Coloru Giurgiu, sătean din Faraoani 425.
Coloru Ianoş, sătean din Faraoani 425.
Cotul Săvineşti v. *Săvineşti.*
Cotul Tacului, (numit Hoceni), sat, ţin. Fălciu, al lui Constantin Greceanu 586.
Coţmani, oraş de graniţă, ţin. Cernăuţi; călăraşi şi căpitani de ~ 98, 242, 259.
Coţmani (Coţmăneşti) moşie la Popricani pe Jijia pădure şi loc ale lui Neculai Axinte şi ale mănăstirii Aron Vodă 116, 158, 343.
Coţoc Gavril, vecin fugit, urmărit de Miron Hajdeu pîrcălab 111.
Covasna, sat la Bohotin, ţin. Iaşi, al mănăstirii Homor 357.
Covurlui, ţinut, sate, codrii merei şi îngrădire tarini, 105, 110, 222, 320, 344, 384, 424, 447, 569, 604.
Cozacul Lupaşcu, vecin din Şoldăneşti, 176.
Cozan Simion, în pricină cu mănăstirea Voroneţ 323.
Cozancea, pîrîu, ţin. Hîrlău, afluent al Sitnei, sat şi pădure pe ~ 120.
Cozma, egumen la mănăstirea de la Ocne 115.
Cozma, ierodiacon la mănăstirea Neamţ 275.
Cozmescu Ion, din Brăeşti, scrie jalba sătenilor din Valea Seacă 601.
Cozmăscu Vasăle, sătean din Valea Seacă 620.
Cozmeşti, sat, ţin. Fălciu, al mănăstirii Frumoasa 451.
Cozmeşti, sat, ţin. Lăpuşna, al mănăstirii Secu, 458.
Cozmeşti, sat, ţin. Tecuci, al lui Grigoraşcu Costache biv vel comis 232.
Cozmeşti, sat pe Siret, ţin. Suceava, parte a lui Toader Buhăescu 233.
Cozmoaia, vale la Iaşi a mănăstirii Cetăţuia 139
Cracău, pîrîu, afluent al Bistriţii, sate pe ~ 115, 150, 268, 324, 325, 360, 367.
Cracău, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 311, 324.
Cracalia Pătraşcu, mazil din ţin. Hotin 449, 450.
Crainacăuţii, sat, ţin. Hotin, al lui Constantin Şahin 453.
Crainici, sat, ţin. Putna, al mănăstirii Mera 223.
Crasna, sat, ţin. Suceava, al lui Miron Gafencu 257.
Crasnaleuca, sat, ţin. Dorohoi, al lui Vasile Sturza 232.
Crăciun, butnar, sătean din Moişa, mutat la Saca 551, 612.
Crăciun Miron, spătar 94, 95.
Crăciun Ştefan, sătean din Valea Seacă 601.
Crăciuniac Costantin, din Draceniţi, martor 280, 281.
Crăciuninco Coslin, jurător la Dracineţi 260.
Crăineşti, sat şi selişte, ţin. Suceava, ale mănăstirii Solca 249, 250.

https://biblioteca-digitala.ro

Crăpături, sat pe Bistrița, ținut. Suceava, locuit de plutași, al mănăstirii Neamț 685, 717—720, 733.
Crăsnășeni, sat, ținut. Fălciu, pus la cislă cu Creștii episcopiei de Huși 265.
Crăsteşti, sat, ținut. Covurlui v. *Cîrsteşti*.
Creţana, sat, ținut. Fălciu al mănăstirii Brădiceni 358.
Creţeşti (Crăţeşti) sat, ținut, Fălciu, al episcopiei Huşi 231, 265.
Creaţu, sătean din Păltiniş 537.
Creţul, vecin din Deleni 188.
Creţul, vecin din Rediul Mare 203, 209.
Creţu Dămian, sătean din Valea Seacă 620.
Creţu Gheorghie, vecin din Rediul Mare 203, 209.
Creţu Irimia, sătean din Păltiniş 537.
Creţu Sava, sătean din Valea Seacă 601.
Creţu Ursu, sătean din Păltiniş 537.
Creţu Vasile, răzeş din Vărzăreşti 671.
Creţul Vasile, sătean din Păltiniş 537.
Creţu Vintilă, ia porumb pe datorie pentru dobîndă şi clacă 722.
Crican Ion, sătean din Valea Seacă 620.
Cristea v. *Cîrstea*.
Criş Ioniţă, vier din Roşcheş 575.
Crîngu, sat, ținut. Putna al mănăstirii Mera 223.
Croitor Ioan, sătean din Galu 689.
Croitoriul Petre, sătean din Vasilăuţi 560.
Croitoriu Onofrei, sătean din Vasilăuţi 560.
Croitor Vasile, sătean din Galu 689.
Croitorii, sat, ținut. Tutova, al Mitropoliei din Iaşi 473.
Cruce, sat, ținut. Putna, locuri cu vii ale mănăstirii Bogdana 313.
— *Crucea de Jos*, sat, ținut. Putna, vii ale lui Constandin Balş 586
— *Crucea de Sus*, sat, ținut. Putna, vii ale mănăstirilor Bogdana şi Caşin 233, 244, 458.
Cruce, sat pe Bistrița, ținut. Suceava, ocolul Muntelui al mănăstirii Neamț 717.
Crudu Ifrim, răzeş din Vărzăreşti 671.
Crupenschi Costache, spătar 439, vornic 451, 458, 460.
Crupenschi Costandin, biv vel paharnic 545, 547, stolnic, ispravnic de Suceava 614.
Crupenschi Grigore, paharnic 447.
Crupenschi Iordachi, căminar 552; biv vel stolnic ispravnic de Suceava 595—598, 612.
Crupenschi (?) *Vasile*, vel vornic 95.
Crupenschi Vasile, staroste de Cernăuţi 294.
Cuciuc Ion, sătean din Şărbeşti 560.
Cuciulaţi, sat, ținut. Neamț, vecini vînduţi de Rusu Corui 125.
Cuciurean Ion, sătean din Păltiniş 537.
Cuciurean Toader, sătean din Păltiniş 537.
Cucoranu v. şi *Cocoranu*.
Cucoranu, carte dată lui pentru a ridica dijma din satele m-rii Bogdana 155.
Cucoran Costandin, biv vel pitar 200, 243.
Cucoran Gligor, vornic de gloată 144.
Cucoranul Niculai, biv vel jitnicer 282.
Cucorăşti, sat, ținut. Tecuci, al lui Costandin Roset 232.
Cucoş, munte la Cîmpulung al Mariei Canano 446.
Cucoş Lupul, moşnaş din Costeşti 183.
Cucul Andrei, sătean, stăpin de moară în Răuceşti 515, 516.
Cucul Simeon, vecin din Drăgoeşti 190.
Cucuieţii, sat peste Prut, ținut. Iaşi, al mănăstirii Sf. Sava 233.
Cuculeni, sat, ținut. Roman, al lui Mihălache Luca 580.
Cujbă Toader, vornic 133.
Culenici Ignat, sătean din Dersca 503, 504.
Culiceni, sat, ținut. Cernăuţi, al lui Neculai Holban 457.
Cupărel Alexandru, adună vecinii din Răvecăuţi 280, 281.
Cupărel Ionoşcuţă, fratele lui Alexandru 280, 281.
Cupceşti, sat, ținut. Tutova, al lui Costandin Gheoca 445.
Curăraru Toader, sătean din Hălăreşti 686.
Curcă Gheorghe, sătean din Moişa mutat la Saca, 643, 644, 662, 670.
Curcă Grigoraş, sătean din Moişa mutat în Saca 551, 612, 636, 643, 644, 662, 670, 673, 675.
Cureleni, sat, ținut. Orhei, Toader Petco din ~ 146.
Curluceni, sat, ținut. Lăpuşna, al lui Toader Carp medelnicer 266.
Curtişoara, sat, ținut. Putna, al lui Lupu Coroi 469.
Custură Radu, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Cuştea Damian, vecin din Brăteni, fugit 132.
Cuza Argherei, căminar 598.
Cuza Ilinca, soţia lui Miron Cuza 175.
Cuza Ioniţă, vel pitar 288.
Cuza Miron, biv vtori logofăt 175.
Cuza Toader, ispravnic de Vaslui 163.
Cuzacu v. *Cazacu*.
Cuzic Gligori, sătean din Rusăni 641.
Cuzlău, sat, ținut. Dorohoi, al lui Gheorghe Hermeziu ş.a. 158, 233.
Czernowitzi, oraş 601, 602.

D

Dabija, biv vel şetrar, ispravnic de Putna 164.
Dabija Istratie vodă (~ Eustratie), vornic din Poşorcani; cărţi de la ~ 103, 146, 164, 165, 405, 713, 714.
Dados Gavril, sătean din Păltiniş 536.
Dafina, doamna lui Dabija Vodă 405.
Dajbijeni, sat, ținut. Tutova, moşneni din ~ 157.

https://biblioteca-digitala.ro

Damalioc Gavrilo, sătean din Rogojeşti 640.
Damaschin, moş lui Toader Damaschin, stăpîn în Silişăul de Sus, 219.
Damaschin Grigoraş, sătean din Luceni 259.
Damaschin Toader, diacon la biserica Sf. Gheorghe din Botoşani 219.
Damian, egumen la mănăstirea Bistriţa 328, 374.
Damian, egumen la mănăstirea Bîrnova 214, 298, 314, 333.
Damian, egumen la mănăstirea Sf. Sava 233, 271.
Damian, sătean din Rădăşeni 480.
Dămian, sin Istrate, vecin din Curluceni 266.
Dămian, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Dănmian, moşan din Lieşti 157.
Davida, sat pe Nistru la gura Bîcului, ţin. Orhei , al mănăstirii Sucevita, 297.
Dămideni, sat, ţin. Dorohoi, al Mitropoliei de Iaşi 276.
Dămieneşti, sat, ţin. Roman, al lui Toader Hăbăşescu ş.a. 116, 447.
Dancăş, moşie, ţin. Iaşi, a mănăstirii Socola 372.
Dancul, mănăstire în Iaşi, egumen şi vii ale ~ 203, 223,
Daniil, ierodiacon la mănăstirea Slatina 428.
Danolache, sulger 147.
Darie, martor adus de Adam Luca sulger 269.
Darie Iordache, paharnic 460, 563.
Darie Miron, biv postelnic 106.
Dascăl Ion, vecin din Buicani 140.
Dascălu Ioniţă, sătean din Petreşti 560.
Davidel Ursachi, vinde parte din Vorontăreşti 143.
Davideni, sat, ţin. Neamţ, al lui Toader Paladi 197.
Dăciul, pomii lui în Leorda 355.
Dăicini, sat, ţin. Roman, al mănăstirii Doljeşti, 389—391.
Dănăilă, vornic din Vărzăreşti, 672.
Dănăriul Costandin, martor la Faraoani 425.
Dăneşti, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Precista 340.
Dănălache, sulger 386.
Dărmăneşti, sat, ţin. Neamţ, al lui Miron Darie 106.
Dărmăneşti, schit, ţin. Bacău, veniturile lui 720.
Deadiul, vel spătar 122.
Dialul Mare, sat, ţin. Tutova, al lui Ioniţă Codreanu 675.
Dealul Rusului, la Saca, ţin. Suceava, 662.
Dealul Vămăşiei, cu vii la Socola, ţin. Iaşi 491.
Dealul lui Vodă, cu vii la Cotnari 115.
Deleni, sat, ţin. Fălciu, parte a lui Timofti Ghiban 233, 585, 586.
Deleni, sat, ţin. Hîrlău, al lui Iordache Cantacuzino 138, 188.
Dere M., postelnic 456.
Dersca (Derzsca), sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Homor ş.a. 341, 376, 503, 506.
Detăman, păhărniceasă, cumpără parte din Teţcani 122.
Diiaconu Ilie, sătean, ară la Conţăşti 578.
Diiaconu Vasile, sătan, ară la Conţăşti 578.
Diiaconu Vasile, sătean din Nadişa 639.
Dichizdeni (?) sat al mănăstirii Dragomirna 158.
Dil, vecin din Deleni 188.
Dima Antohi, sătean din Măcişeni 552.
Dima Miron, vornic de Vrancea 209.
Dimachi Manolachi, agă şi spătar 559, 571.
Dimăceni, sat, ţin. Tecuci, la Vadul Roşcăi, pe Siret, al mănăstirii Adam 156.
Dimitrel Ilie, moşnaş din Secueni 170, 171.
Dimitrel Ion, moşnaş din Secueni 170, 171.
Dimitrel Neculai, moşnaş din Secueni 170, 172
Dimitrel Păntelie, moşinaş din Secueni 170, 171.
Dimitrie v. *Dumitru*.
Dinu, armaş, ispravnic de Suceava 243, 244, 256, 324.
Dinu, pitar, stăpîn în Bubuleşti 663, 664, 692.
Dinu Star. . . . diac (?) la Divanul întăriturilor 246.
Diocheţii, sat, ţin. Covurlui al lui Iancu Greceanu 436.
Dionisie, călugăr la Slatina 428.
Dionisie, egumen la mănăstirea Bărboi 312.
Dionisie, egumen la mănăstirea Caşin 713.
Dionisie, egumen la mănăstirea Galata 284.
Dionisie, egumen la mănăstirea Galata şi epitrop la Sf. Mormînt 712, 715, 729.
Dionisie, proinvlădică de Ciorlu (?) egumen la mănăstirea Aron-Vodă 131.
Dlabunicul (?) sat, ţin. Tecuci, al lui Tudor vornic de poartă 384.
Dobra, munte al mănăstirii Caşin 158.
Dobre, socrul lui Tănase, în Adunarea ţării 289.
Dobre Gavril, mazil trimis la Slatina în cercetare 700.
Dobre Ion, boier în Adunarea ţării 289.
Dobreni, sat, ţin. Neamţ, Ioniţă Cocriş din ~ 230
Dobrolescu Alexandru, tîrgoveţ din Piatra Neamţ 347.
Dobromireşti, sat pe Smila, ţin. Tutova 449.
Dobrovăţ, mănăstire, ţin. Vaslui, egumen de ~ 288.
Dobruleşti, sat pe Moldova, ţin. Neamţ, al mănăstirii Hangu 441, 444.
Docan Ion, mazil din Fălciu, stăpîn în Spineni 472, 473.
Dochiţa, fiica lui Nechifor Bercea din Gorneşti pe Gerul 111.
Dochiţa, ţigancă din Soci, roabă a lui Tănase Gosan 721.
Dolhăscul Echim, martor la mănăstirea Pobata 202.

https://biblioteca-digitala.ro

Dolhiscul, tatăl lui Toader, martor 202.
Dolhiscul Toader, martor la mănăstirea Pobrata 202.
Dolješti, mănăstire, ţin. Roman, ctitoria lui Dionisie Hudici 364, 402, 406, 414, 415, 420.
Dolješti, sat, ţin. Roman, al lui Paraschiv şi mănăstirii Dolješti 200, 406, 414, 415, 420.
Dolniceanu Costantin, vecin din Bereşti, fiii lui fugiţi 132.
Dolniceanu Grigori, vecin din Brăteni, fugit 132.
Doltoleasă Maria, văduvă din Dragomireşti 650.
Domeţiian, stareţ la mănăstirea Iucuşeni 289.
Domneşti, sat, ţin. Putna, al lui Costache Razu 232.
Donceşti, sat, ţin. Covurlui, al lui Palade Căpăţînă 344.
Dondăşu, părţile lui în satele din Covurlui 384.
Donici A., diac la Divanul întăriturilor 246.
Donici Andronachi, semnează rezoluţii 584, 592, 596, 599, 607, 609, 610, 611, 642.
Donici Costantin, serdar de Orhei 284.
Donici Costandin, biv vtori vistier 499.
Donici Darie, mare vornic şi mare logofăt 149, 150, 175, 197, 201.
Donici Darie, biv vel paharnic 470, biv vel ban 567.
Donici Manolache, stolnic, 530.
Donici Neculai, vel logofăt 96.
Doniia, stăpîn de vii în Vităneşti 474.
Donosie, vecin din Dulceşti, 114
Donosoae, sătean din Păltiniş 536, 538.
Doreşti, sat, ţin. Hotărniceni, locuit de tătari, al lui Vasil Roset hatman 425.
Dorna, sat, ocolul Muntelui, ţin. Suceava, ponturi pentru adet 717,719.
Doroftei, vecin din Teţcani, vîndut 123.
Dorohoi, tîrg, tîrgoveţi, şoltuz şi vornici 224.
Dorohoi, ţinut ; sate, iazuri şi dregători de ~ 103, 109, 110, 132, 158, 174, 185—187, 205, 219, 224, 232, 233, 236, 237, 243, 246, 257, 267, 270, 271, 276, 291, 295, 340, 351—353, 378, 439, 448, 456, 529—531.
Doroseşti, sat, ţin. Cernăuţi, al lui Ştefan Iamandi 233.
Dorothei, stareţ de mănăstirea Neamţ 719.
Dosothei, egumen la Treisfetitele 332.
Dositeu, episcop de Rădăuţi 336.
Dovbenca Ştefan, sătean din Rogojeşti 640.
Dracineţi (Draceniţi), sat, ţin. Cernăuţi, al mănăstirii Pobrata, locuitori traşi la vecinie 248, 259, 260, 262, 280, 281 ; vătăman de ~ 280, 281.
Dragomir Gheorghe, bîrsan din Caşin 684.
Dragomir Radu, sătean din Bîlca 634.
Dragomireşti, sat, ţin. Lăpuşna, al mănăstirii Bărboi 248.
Dragomireşti, sat, ţin. Neamţ, poslušnic din ~ 650.
Dragomirna, mănăstire, ţin. Suceava, satele ei 158, 224.
Dragomirna, sat al mănăstirii Dragomirna ; lipoveni aşezaţi la ~268.
Dragosi < *Dragoş* >, sat, ţin. Suceava ; Gabriel de ~589, 601, 602.
Dragşăni, sat, ţin. Hîrlău, al mănăstirii Coşula 607, 608.
Drăculeşti, sat, ţin. Covurlui, al lui Manolache Costache 424.
Drăgăneşti, sat pe Cracău, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 325, 326, 360, 367.
Drăgăneşti, sat pe Moldova, ţin. Neamţ vecini, martori megieşi şi pădure ; al mănăstirii Neamţ 130, 193, 730
Drăgănuţ, sătean din Bîlca 634.
Drăgeşti, sat, ţin. Roman ; răzeşi-mazili 149, 511, 512 ; parte a lui Ion Movilă comis 388.
Drăgeşti, schit, ţin. Roman ; călugării de la ~149.
Drăghiceşti, sat, ţin. Putna, al lui Costache Razu 232.
Drăgoeşti, sat, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii, Cetăţuia 222.
Drăgoeşti, sat, din Suceava, al mănăstirii Voroneţ 190, 316, 323.
Drăguşanul (Drăguşeni), schiţ, ţin. Bacău, egumen de ~ ; moşiile lui locuite de unguri 432, 539.
Drăguşeni, sat pe Moldova, ţin. Suceava, parte vîndut de Toader biv comis cu vecini, 124, 130, 170, 171 : martor din ~278 ; parte a lui Iordache Lazul 424, 557 ; săteni mutaţi la Mogoşeşti pe Siret 557.
Drăguşescu Prodan, jitnicer, tatăl lui Dumitraşco, dă berbeci, boi şi ialoviţe de negoţ lui Petriceicu Vodă, primind despăgubiri 109, 326.
Drăguşescu Dumitraşco, fiul lui Prodan jitnicer, primeşte satul Tătărăşeni cu vecinii fugiţi 110.
Dreslivele, sat, ţin. Dorohoi, al mănăstirii Precista 340.
Drumea Frăţiman, moşan de la Huşi 157.
Druţul Ion, vecin al mănăstirii Tazlău 181, 217.
Dubova (Dubovăţ), sat, ţin. Cernăuţi, al lu, Dumitrache Tăutul, 178 ; martor din ~280 281.
Duca Constantin voievod, cărţi de cercetare şi urmărire pentru vecini, distrugere de bordeie, întăriri 95, 96, 98, 99, 130, 302.
Duca <*Gheorghe*> voievod ; ispisoace de la ~164, 369, 436 ; luat de leşi 146.
Duca Şerban, biv vtori paharnic 233.
Duca Ştefan, boier ; herghelegiu angajat de ~477.
Ducico, moş lui Ion Ardarie ; partea lui în Tufeşti 342.

https://biblioteca-digitala.ro

Dulceşti, sat, ţin. Neamţ, al lui Sandu Sturza 114, 242.
Dumbravă Vasile, stăpîn de vie în Vităneşti 474.
Dumbrăviţa, sat, ţin. Tecuci, al schitului Dumbrăviţa 533, 544, 545.
Dumbrăviţa, schit, ţin. Tecuci; egumeni, sate şi vecini 305, 533, 544, 545, 676.
Dumeni, sat, ocolul Botoşani, al lui Darie Donici 291, 470.
Dumereşti, sat, la gura Tazlăului, ţin. Bacău, al schitului Drăguşeni 432.
Dumitrache, armaş 244.
Dumitrachi, biv vel stilnic, serdar de Orhei 576, 577.
Dumitrachi (Dumitru), capitan polcovnic, ispravnic de Neamţ 732.
Dumitrachi, fost mare armaş 165, 166.
Dimitrachi jitnicer 693.
Dumitrachi (Dimitrachi), veb ban, ispravnic de Bacău 549, 600.
Dimitrachi vel vornic 728.
Dimitrachi Ghica vel spătar v. *Ghica Dimitrache*.
Dumitraşco al Pătrăgesăi, vecin din Deleni 88.
Dumitraşco, biv stolnic 101.
Dumitraşco, martor pentru vecinii mănăstirii Aron-Vodă 132.
Dumitraşco, sătean gonit din Luceşti şi Străoani pe Jijia 174.
Dumitraşco, staroste de Putna 236.
Dumitraşco, vecin din Draceniţi 280, 281.
Dumitraşco, vecin din Trifeşti 206.
Dumitraşco, vel paharnic, serdar de Orhei 275.
Dumitraşco vodă, vinde goştina domnească 109
Dumitrean Gheorghe, sătean din Galu 689.
— *Dimitrie*, ban 155.
— *Dimitrie*, căpitan în Adunarea ţării 289.
— *Dimitrie*, diac, trecut la protocol 271.
— *Dimitrie*, paharnic, ispravnic de Neamţ 720.
Dumitru, poslušnic al mănăstirii Pîngăraţi 453.
Dumitru, preot din Vităneşti 474.
— *Dimitru* protopop de Suceava 675.
— *Dimitrie*, spătar 690.
— *Dimitrie*, vel paharnic 278.
— *Dumitru*, ginere Grosoaei, sătean din Păltiniş 536.
Dumitru Ctrstina, din Valea Seacă 587.
Dimitrie Grecu v. *Grecu Dimitrie*
Dumitru Vasile, sătean din Măcişeni 552.
Durăşti, sat, ţin. Tecuci, al lui Niculai Cucoranu 282.
Durlan Grigorii, moşan din Mînjeşti 230.
Durlan Nicolai, moşan din Mînjeşti 230.
Durlan Sandul, moşan din Mînjeşti 230.
Durnescu Toader, preot din Drăgoeşti 324.
Durneşti, sat, ţin. Hîrlău 147.
Duşeşti, sat, ţin. Neamţ 173.
Dzară Ignat, vecin din Deleni 188.

E

Echim Iacov, vecin din Călineşti 180.
Echim Ilie, vecin din Călineşti 180.
Echim Ştefan, vecin din Călineşti, 180.
Eftimie v. *Iftimie*.
Elan, pîrîu (afluent al Prutului), sate pe ~ 344, 405.
Enache, băcal din Bîrlad 483.
Enachi, clucer 157.
Enachi, ginerele bejănariului din Şărbeşti 560.
Enachi, hatman 263.
Enache, nemesnic, căpitan 516.
Enache, şoltuz din Piatra Neamţ 347.
Enachi (Ianache) vel stolnic 303; biv vel stolnic, ispravnic de Tecuci, de Tutova 528, 533.
Ene (Eni), cafegiu din Suceava 249, 250.
Ene Calistru, egumen al m-rii Rîşca 285; al m-rii Secu 304, 306.
Enochint, episcop de Huşi v. *Inochentie*.
Enzenberg, general maior, guvernator al Bucovinei 486.
Eonichie, egumen al m-rii Dancu v. *Ionichie*.
Eorist v. *Ioresl*.
Epure Ion, sătean din Păltiniş 537.
Epureni, sat, ţin. Botoşani, al lui Grigori Negruţu, săteni nesupuşi 531.
Epureni, sat, ţin. Fălciu, al lui Iordache Iamandi şi Ştefan Iamandi 233, 447.
Epureni, sat, ţin. Iaşi, al banului Aristarho 232.
Erimia v. *Irimia*.
Erothei (Eroftei, Ieroteu), episcop de Huşi 279, 288, 299.
Eşi v. *Iaşi*.
Eţcani, mănăstire, ţin. Suceava, stareţă 317.
Eţcani, moşie, ţin. Suceava, a m-rii Eţcani 317.
Eţco, tatăl lui Gavril din Spătăreşti 249.
Evanghelino Gheorghe (Iordachi) biv vtori postelnic, ispravnic de Bacău, de Neamţ 360, 376.
Ezechiil, egumen al m-rii Trei Ierrhi 195.
Ezireni, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Socola 468.

F

Fălul Sandu, sătean din Răuceşti 515.
Faraoani, sat, ţin. Bacău, al m-rii Solca 425.
Faraon Toader, sătean din Pipirig 461.
Farcăş, sătean din Săbăoani, ginerele lui Băcacio 510.
Farcaş Ianoş, sătean din Faraoani 425.
Farcaş Ion, vecin din Dulceşti 114.
Farcaş Vasile, vecin din Dulceşti 114.
Fălciu (Fălcii, Fălciiu), ţinut, sate şi ispravnici de 96, 105, 128, 187, 224, 231-233, 265, 266, 271, 273, 318, 344, 345, 358, 360, 405, 419, 447, 472, 473, 509, 510, 547, 548, 585, 586, 604.
Fălteceanu Grigore, din Tg. Neamţ 515.

https://biblioteca-digitala.ro

Fărcaşa, sat, pe Bistriţa, ţin. Suceava, moşie a m-rii Neamţ 717—719, 732, 733.
Fărmăcel Ion, vecin, tatăl lui Merăuţă, 269.
Fărmăcel Merăuţă, vecin al lui Adam Luca sulger 269.
Fălăciuni, sat, ţin. Tutova, al vornicului Manolache Bogdan 528.
Făurei, sat, ţin. Vaslui, al bănesii Catrina Roset 541.
Fedeşti, sat, ţin. Fălciu, al lui Palade Căpăţînă 344.
Fereşti, sat, ţin. Vaslui, al paharnicului Radu Racoviţă 233.
Feştilă Ioniţă, biv porunşnic 373.
Feştilă Ştefan, sătean din Valea Seacă 620.
Feştilă Ştefan, logofăt 368.
Feteleu Gligore, sătean din Galu 689.
Feteleu Ilie, sătean din Galu 689.
Feteleu Nechifor, sătean din Galu 689.
Filimon, văcar din Moişa mutat la Saca 636, 643, 644, 662.
Filipeşti, (Hilipeşti), sat, ţin. Neamţ, părţi ale lui Ursu Iurăşco şi ale lui Lascarachi Roset vel vistier 181, 553.
Fiteoni, loc pe Jijia lîngă Popricani, ţin. Iaşi 116.
Fîntîna a Florii, toponimic la Spineni, ţin. Fălciu 472.
Fîrşeni, siliştе, ţin. Dorohoi, a m-rii Dragomirna 158.
Floca, vecin fugit de la m-rea Neamţ 145.
Flondor Şerban, biv medelnicer 260; în Adunarea ţării 289.
Florea Manole, băjenar aşezat pe moşia Mogoşăşti 557.
Floreni, sat, ţin. Fălciu, întărit lui Chiriţă din Banca 105.
Floriştan Acsinte, din Valea Sacă 587, 589, 602.
Floriştan Dumitru, sătean din Valea Sacă 602.
Floriştan Gavril, sătean din Valea Sacă 602.
Floriştan Ion, sătean din Valea Sacă 601.
Focşani, tîrg 178.
Foleşti, sat, ţin. Fălciu, răzeşi în pricină cu Talpiş vornic 96.
Forăşti (Forişti), sat, ţin. Suceava, al şătrarului Solomon Botez; vecini fugiţi 218; curteni traşi la vecinie 106.
Fote Alexandru, sluger 691.
Fraţco Filip, vecin din Deleni 188.
Fraţco Grigore, vecin din Deleni 188.
Fraţco Ieremie, vecin din Deleni 188.
Fraţco Ion, vecin din Deleni 188.
Fraţco Nicolai, vecin din Deleni 188.
Fraţco Tiron, vecin din Deleni 188.
Frăsinei, moşie, ţin. Iaşi, a m-rii Cetăţuia 222.
Frăţiţa Gavril (Frătuţă ~, Frutiţa ~ în Adunarea ţării 288; martor pentru vecini 290, 302.
Frăţilă Ioniţă, martor la Conţăşti 578.
Frimul, vecin din Grozăveşti, pus în butuci pentru împotrivire la cărat lemne 261.
Frumoasa (Sf. Arhangheli), m-re la Iaşi, stăpînă în Chişinău, Cozneşti, Podoleni şi Ghermăneşti 275, 451; egumen 276.
Frumoasa, sat, olatul Greceni, în pricină cu logofătul Manolache Costache, hrisov dat de Ştefan cel Mare pe cînd aparţinea m-rii Putna 354.
Frumoasa, sat, ţin Fălciu, al lui Gavril Miclescu fost mare logofăt 233.
Frumoasa, schit ţin, Bacău 632.
Frumosul Toader, vecin iertat din Hăbăşeşti 122.
Fruntişăni, sat pe Horăiata, ţin. Tutova, al lui Palade Căpăţînă 344.
Frutiţa Gavril v. *Frăţiţa Gavril*.
Fteofan v. *Teofan*.
Fulga Ion, vecin vîndut de Bărboi Sturza 159.
Fulga Lupul, vecin exceptat de la vînzare de Bărboi Sturza 159.
Fulga Neculaiu, vecin vîndut de Bărboi Sturza 159.
Fulică, fiul lui Baciul, moşan din Dajbijeni 157
Fundul Mîrzoae, moşie, ţin. Lăpuşna, a m-rii Bărboiul 248.
Fundul Pipirigului, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Neamţ 461.
Furceni, sat, ţin. Tecuci, al lui Neculai Cucoranul biv vel medelnicer 282.
Furceni, sat, ţin, Orhei, răzeşi în pricină cu Donici vistier 499.
Furtună Dumitru, sătean din Pîrîul Pîntii 697.
Furtună Ioniţă, sătean, tatăl lui Toader din Pîrîul Pîntii 697.
Fuscriu Radu, bîrsan din Caşin 684.

G

Gabriel de Dragosi, secretarul administraţiei K-K-Bucovina 589, 600, 601.
Gafa, ţigancă din Dulceşti 114.
Gafencu Miron, biv vtori stolnic 257; biv vel stolnic 288.
Gage Dumitraşcu, vechil din Tg. Neamţ al m-rii Secu 306, 307.
Gal Mihai, din Răchiteni, martor 327.
Galata (Galata), mănăstire lîngă Iaşi, egumenii, şi satele ei 98, 140, 167, 225, 239, 284 286, 293, 308, 346, 357, 494, 715, 729; act scris la ~ 201; metodul ei ~ 712.
Galaţi (Galaţi), tîrg 211; moşie 232, vie 194; corăbierul de la ~ 199;
Galaţi, ţinut, pîrcălabi de ~ 194, 328, 437 v. şi *Covurlui*.
Galaţi Martin, vecin, ungur din Agiudeni 156.
Galaţi Petre, vecin, ungur din Agiudeni 156.
Galbeni, sat, ţinutul Tecuci, al m-rii Soveja 157, 161.
Galbeni, schit, închinat m-rei Soveja 161.
Galbinii, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Precista din Roman 550.
Galin, Iordache, logofăt 670.

https://biblioteca-digitala.ro

Galin, Iordache, diacon, scrie zapisul pentru arendarea moşiei Saca 673, 675.
Galu, sat pe Bistriţa, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ; cherestea 689, 692, 717, 718, 719, 720.
Gane Ion, clucer 675.
Gane Ion, sătean din Paşcani 471.
Gane Ioniţă, stăpîn în Tîrzia 651.
Gane Savin, sătean din Paşcani 471.
Gane Petre, vornic al satului Paşcani 471.
Gaşpar, vecin din Scubenţeni 146.
Gaşpar Teodor, serdar 513.
Gavril al lui Pavăl, sătean din Păltiniş 538.
Gavril, sătean din Roşcani 497—498.
Gavril sin Puiu, vecin al familiei Ion Stircea 192.
Gavril de Rus (i), ţin. Tutova, tatăl lui Stamatie 136.
Gavril din Spătăreşti, martor al m-rii Solca 249.
Gavril, vier din Vităneşti 474.
Gavril, călăraş, fratele lui Gligoraş aşezat pe moşia Lieşti a Mitropoliei 284.
Gavril, căpitan 289.
Gavril, egumen al m-rii Răchitoasa 274.
Gavril, egumen al m-rii Trei Ierarhi 288.
Gavril, vel logofăt 131.
Gavrilaş, medelnicer 155.
Gavril (*Callimachi*), mitropolit 365, 456, 465, 520, 598, 605.
Gavril, preot la m-rea Slatina 698.
Gavril, preot la Broşteni 732.
Gavril, vătaf, stăpîn pe jumătate din Streşineni 352.
Gavril, vecin din Giurov 106.
Gavril, vecin din Şoldăneşti, fugit 132.
Gavril Costachi boier, martor 124.
Gavriliţăşti, familie, în pricină cu răzăşii Tomeşti, de la olatul Greceni 354.
Găgeşti (Găceşti), sat, ţin. Putna, părţi ale m-rilor Mera şi Răchitoasa 223.
Găină Dumitru, sătean din Borca 697, 698.
Găină Ion, sătean din Pîrîul Pîntii 697.
Găină Ioniţă, sătean din Borca 697, 698.
Găină Savin, sătean din Valea Seacă 620.
Găineşti, sat, ţin. Suceava, al m-rii Slatina nesupunerea locuitorilor 591, 592, 595; orîndari 696.
Gălăţan Lupul, vornic la Vităneştii de Sus 531.
Gălbaza Gheorghe, sătean din Largu 720.
Găluşcă, răzeş în Şişcani 318.
Găozani, sat, ţin. Soroca, al Mariei jitniceresa 369.
Gîrboaei Lupul, sătean din Galu 689.
Gîrboaei Nichita, sătean din Galu 689.
Gîrboaei Petru, sătean din Galu 689.
Găure v. *Găurile*.
Găure Vasile, sătean din Găuri 493.
Găureni, sat, ţin. Iaşi, al m-rilor Bîrnova şi Socola 372, 416.
Găurile, sat, ţin. Putna 493; răzăşii din ~ iau în arendă moşia Vizăuţul Mic de la m-rea Vizantea 582, 590; în conflict cu m-rea Tazlău 585.
Gînşteni, sat, ţin. Bacău 230.
Geboc Ion, locuitor din Găurile, martor 493.
Gerenii, sat, ţin. Tecuci, părţi ale m-rii Neamţ şi Secul 196; ale lui Tudori vornic 384.
Gerul, pîrîu (afluent al Bîrladului) 196.
Gemeneşti, sat al m-rii Neamţ 559.
Ghedeon (Ghideon), egumen al m-rii Slatina 263, 270, 288, 294, 296, 426, 427.
Ghedeon, egumen al m-rii Voroneţ 323.
Ghedeon, episcop de Huşii 173.
Ghedeon (Ghideon) mitropoit 122, 124, 131, 135, 277.
Ghidion, episcop de Roman 196.
Ghelasie, egumen al m-rii Caşin; judecată cu bîrsanii pentru păşunat şi pescuit 251, 252.
Ghenadie, egumen al m-rii Humor 357.
Ghenadie, egumen al m-rii Slatina 379, 382, 385, 393, 398, 400, 410, 428, 500, 589.
Ghenune Ion, bîrsan din Caşin 684.
Gheoca Costandin, vtori vistier 445.
Gheorghie voievod; fiul lui Matei Ghica 322.
Gheorghe, boier în Adunarea ţării 289.
Gheorghe, din Scorţeşti (Gheorghiţă Scorţescu), dă mărtueie 195.
Gheorghii, vecin din Rădiu Mare, adus în Petie 209.
Gheorghi, sin Costantin Catană, sătean din Hălăreşti, angajat să lucreze la „tălpi" 686.
Gheorghe, sătean din Saca 636.
Ghiorhgie a Lucăi, vecin din Deleni 188.
Gheorghi a Moşu, sătean din Şărbeşti 560.
Gheorghe, fiul lui Moţoc, martor la judecata domnească 119.
Gheorghe, fiul Nacului, în pricina unei vii în paragină de la Miroslava cu M-rea Gălata 99.
Gheorghi, fiul lui Toadir Ungurianu, sătean din Şărbeşti 560.
Gheorghie a lui Vasile Ghirgoţă, sătean din Pîrîu Pintii 697; vezi *Gheorgoţă Vasile*.
Gheorghie, cumnatul lui Chirondă Gheorghe, sătean din Păltiniş 536.
Gheorghi, nepot lui Pătrău, martor pentru Lăţcani 278.
Gheorghie, sătean din Rădăşeni 426.
Gheorghie, ginerele lui Rotar, sătean din Păltiniş 536.
Gheorghe, ban 656.
Gheorghe, bejenar la m-rea Doljeşti 445.
Gheorghe, blănar; vii date lui de m-rea Cetăţuia pentru a le lucra 139, 140.
Gheorghe, căpitan 208.
Gheorghi Ciobanu, sătean din Petreşti 560.
Gheorhgi, vel comis 108, 109.
Gheorghe, dascăl la m-rea Socola 619.
Gheorghi, diac 491.
Gheorghe, egumen; în Adunarea ţării 288.
Gheorghe egumen al m-rii Moldoviţa 329, 356.

https://biblioteca-digitala.ro

Gheroghe, fost episcop de Roman, apoi mitropolit al Moldovei 144, 145—147, 151, 160, 162, 171, 185, 395, 396 .
Gheorghie, pitar din Păltiniș 537.
Gheorghe, biv vel jicnicer, ispravnic de Neamț 370.
Gheorghe, vel logofăt (la 1784) 526.
Gheorghie, martor hotarnic la Drăgești 149.
Gheorghi, medelnicer 288. biv vel medelnicer, ispravnic de Hîrlău 380.
Gheorghe pietraru, vecin din Deleni, fugit 138.
Gheorghe, stolnic 627.
Gheorghe, șătrar 233.
Gheorghe, vornic de gloată 109.
Gheorghe, vornic 338, 339.
Gheorghi, vel vornic 507, 520.
Gheorghi, vornic din Răucești, megieș 515.
Gheorgheşti, sat, ţin. Tutova, al m-rei Răchitoasa 223.
Gheorghieș, socrul lui Toader sătean din Păltiniș 536.
Gheorghieș, sătean din Păltiniș 536.
Gheorghiță, răzeș din Hîndrești și Dăiceni 389.
Gheorghiță, vecin vîndut din Teţcani, ţinutul Bacău 123.
Gheorghiță, feciorul Onicăi, în pricina cu m-rea Soveja pentru satul Galbeni 161, 162.
Gheorghiță, fiul popii, moșan din Buciumeni 249.
Gheorghiță, martor la Drăguşeni 130.
Gheorghiță, biv vel sluger, staroste de Cernăuți 259, 264.
Gheorghiță, vecin fugit din Stolniceni 96.
Gheorghiu Apostol, fost mare vistier 111.
Gheorghiu Dumitru, din Botoșani ; 501, 503—505, 513, 514.
Gherasim, sătean din Conţești al m-rii Tazlău 578, 579.
Gherasim, vornic din Stroeștii de Jos 521.
Gherasim Ion, sătean din Păltiniș 535.
Gherăești, sat, ţin. Roman, al episcopiei de Roman 387.
Gherghel, dascăl din Săbăoani, martor 327.
Gherghel Simeon, vecin din Ciomulești 130.
Gherghel Ioan, vecin din Ciomulești 130.
Gherghel Gherasim, vecin din Ciomulești 130.
Gherghel Larion, vecin din Ciomulești 130.
Gherghel Neculai, medelnicer 290, 302.
Gherghel Neculai, vecin din Ciomulești 130.
Gherghel Ștefan, postelnic 290, 302.
Gherghelеu, munte, în apropiere de m-rea Vizantea, ţin. Putna 492.
Gherman, sătean din Zamostia 562.
Gherman, egumen al m-rii Slatina 213.
Gherman Gheorghiță, copil de casă 233.
Ghermănești, sat, ţin. Fălciu, al m-rii Frumoasa, arendat episcopului de Huși 451 .
Ghervan Savin, sătean din Valea Seacă 587, 589.
Ghervan Toma, sătean din Valea Seacă 587, 589, 602, 620.
Ghervasie, egumen al m-rii Rîșca 194.
Ghervănești, familie ; ţine moara din Valea Seacă a m-rii Slatina 588.
Gheuca Toader, logofăt de vistierie 233.
Ghianghia Gligoraşco, fost vornic mare 133.
Ghiață Iosip, sătean din Bogdănești 687.
Ghiban Timofte, diacon 233.
Ghica Dumitrachi, biv vel spătar, ispravnic de Suceava 612, 614, 626, 630, 631, 635, 636.
Ghica Grigorii, biv vel spătar, ispravnic de Neamț 659, 660, 709, 710, 720.
Ghica Grigore, voievod, cărți domnești, hrisoave și porunci date de ~93, 94, 96, 102, 141, 159—172, 174, 175, 177—183, 185, 186, 198—200, 203, 205—210, 212—221, 227, 249, 251, 253, 255, 273, 276, 280, 281, 285, 292, 296, 302.
Ghica Grigore Alexandru, voievod, cărți domnești hrisoave, și porunci date de ~333, 352, 353, 365, 376, 381—384, 386—388, 394, 398—407, 409—411, 413, 415, 416, 418, 421, 427, 456, 462, 466, 468—473, 475, 476, 478, 482, 615, 625, 712, 713, 715.
Ghica Matei, voievod, cărți domnești, hrisoave și porunci date de ~199, 308, 310—318, 320—322, 324, 325, 330, 356, 327.
Ghica Nicolae voevod, fiul lui Matei Ghica voevod 322.
Ghica Scarlat, cărți domnești, hrisoave și porunci date de ~ 315, 330 333, 339—346, 373, 527.
Ghidișeni, sat, ţin. Fălciu, al lui Ștefan Iamandi postelnic 233.
Ghilți Ion, sătean din Căbești 618.
Ghineţu, sătean din Dăiceni, plătește obligații 389.
Ghiorca Iordache, ispravnic de Neamț 462.
Ghiorma, locuitori scoși de pe moșia Popești 112.
Ghirgoță Vasile, sătean în Pîrîu Pîntii 697.
Ghirvasa, soţie de vecin din Scubenţeni 146.
Ghiță Ghiorghi, în Adunarea ţării 289.
Ghiu Barbu, sătean din Bîlca 634.
Ghiu Ion, sătean dihn Bîlca 634.
Ghiulbiază Iordache, clucer 389, 391.
Ghiur Martin, vecin din Leucușeni 326, 327.
Ghiur Mihai, vecin din Leucușeni 326, 327.
Ghizdavățu Ion, sătean din Petrești 560.
Gioacăș Ștefan, vecin din Scobinţeni 146.
Giomo Ion, boier în Adunarea ţării 289.
Giuncul, vornic în satul Galbeni 161, 162.
Giurcan Nechifor, vecin din Deleni 188.
Giurcani, sat pe Elan, ţin. Fălciu, a lui Scărlătache Costache, biv vel clucer 232—233, 344,
Giurge, vecin din Leucușeni 327.
Giurgești. sat, ţin. Roman, la Strunga, vîndut jumătate cu vecini lui Iordache Rusăt 121

https://biblioteca-digitala.ro

Giurgeşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Neamţ 559.
Giurgiuleştii, sat pe Başău, ţin. Dorohoi, al m-rii Precista, 340.
Giurgiuvanu Daniel vinde vecini din Davideni 197.
Giurgiuvanu Maria, fiica lui Gheorghe Moţoc, soţia lui Daniel Giurgiuvanu, vinde vecini din Davideni 197.
Giurgiovanul Petre, (Jurgiuvani), ginerele lui Ioniţă Tăutul, vinde vecini în Rudeşti 204, 205.
Giurov, şat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Aron-Vodă 106.
Gidea, sătean, tatăl lui Simeon din Rădăşeni 302.
Gîrdiciu, călugăr fost mazil din Săcueni pe Moldova, martor 171.
Gîndul Andronic, socrul lui Costache din Glodeni, ţinutul Vaslui 655.
Gîndul Costandin, vel vistiernic 288, 343.
Gîngiul, bunic Chirei din Gorneşti pe Gerul 110.
Gînduleasa Safta, zapis de danie pentru Glodeni, ţin. Vaslui, dat de ~ 655, 656.
Ginscă Grigoraş, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Iftimie, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Ion, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Lupu, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Nicloae, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Sîrghie, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Ştefan, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Toader, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Vasilie, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Ginscă Vasilachie, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Gîrceni, sat, ţin. Tutova, al lui Manolachi, vornic de poartă 138.
Gîrcina, sat, ţin. Neamţ 374, 375.
Gîrleşti, sat, ţin. Tecuci, al lui Constantin Ruset; vornic 232.
Glăvăneşti, sat, ţin. Tecuci, al m-rii Răchitoasa 223.
Glăvăneşti, sat, ţin. Iaşi, al banului Aristarho 232.
Gliga Ion, mazil, om domnesc 665.
Gligorie v. şi *Grigorie*.
Gligor, fiul lui Constantin Dolniceanu, vecin fugit din Şoldăneşti 132.
Gligoraş, fratele lui Gavril, aşezat pe moşia Lieşti a mitropoliei 284.
Gligoraş Ştefan, sătean din Băleni 555.
Gligoraş Ioan, sătean din Măcişeni 552.
Gligoraş, fură stupi ai m-rei Bogdana 227.
Gligoraş, cărăuşul; fiii lui, vecini vînduţi 205.
Gligoraş, fiul lui Puiu, vecin al familiei Ion Stîrcea 192.
Gligoraş, fiul lui Vasilie, uricar 151.
Gligoraş, martor la eliberarea unui vecin din Spineni 118.
Gligoraş, negustor din Iaşi, martor 139.
Gligoraş, spătarul, stăpîn în satul Tudora, pe Siret 121.
Gligoraş (Grigoraş), fiestru lui Ştefan Pisilica, şavgău de Ocnă, tras la vecinie 100.
Gligoraşco, nepot lui Solomon Bîrlădeanul logofăt, stăpîn în Lieşti, ţin. Hîrlău 147.
Gligore, sătean, calcă moşia Luceşti şi Străoani pe Jijia 174.
Gligore, ţigan 151.
Gligore, spătar 133.
Gligore morariul de la Fărcaşa, moşia m-rii Neamţ 732.
Gligoreşti, moşie în ţinutul Tecuci, întărită mănăstirii Răchitoasa 223.
Gligorie, martor la judecată pentru vecini 269.
Glod Andrii, sătean din Căbeşti 618.
Glod Gavril, sătean din Căbeşti 618.
Glod Gheorghe, sătean din Căbeşti 618.
Glodeni, sat, ţin. Roman, al lui Ursu Ivaşcu 181
Glodeni, sat, ţin. Vaslui în pricina dintre Costachi ginerele lui Andronic Gîndul şi Toader Stoica 655, 656.
Goeşti, sat, ţin. Cîrligătura, al lui Iordache Cantacuzino 676.
Goga Gheorghiţă, vecin din Dulceşti 114.
Goga David, fiul lui, martor din Bosanci 144.
Goga Toader, vecin din Dulceşti 114.
Goga Vasile, vecin din Dulceşti 114.
Gogeştii, vecini din Sălişte, ţin. Neamţ165.
Gogul Grigoraşco, vecin din Sălişte, ţin. Neamţ 166.
Gogul Postolachi, vecin din Sălişte, ţin. Neamţ 166.
Gogul Tănase, vecin din Sălişte, ţin. Neamţ 166.
Gogul Vasile, vecin din Sliştе, ţin. Neamţ 166.
Goghi (*Gheorghe*?), preot din Pipirig, martor 461.
Goi Sandul, stăpîn în Doljeşti şi Icuşeni 200, 255.
Goidan Erimia, fiii lui, vecini fugiţi din Hăbăşeşti 102.
Golia (Golăia, Golăi) mănăstire, egumeni şi satele ei 139, 241, 404, 574.
Goláşăi, sat., ţin. Fălciu, alături cu Căzăneştii 482, 483.
Gologani Glegori, stăpîn în Borăşti 598.
Gora Vartolomei, locuitor din Orbeni, martor pentru Mînjăşti, ţin. Neamţ 230.
Gorban Gavril, sătean din Moşia, mutat la Saca; învoială cu m-rea Rîşca, 559, 612, 636, 643, 644, 662, 670, 673, 675.
Gorban Toader, sătean din Moişa mutat la Saca 559, 612, 636, 643, 644, 662, 670, 673, 675.

https://biblioteca-digitala.ro

Gorban Vasile, sătean din Moişa mutat la Saca 559, 612, 636, 643, 644, 662, 670, 673, 675.

Gordun Vasile (Gordom), sătean din Galu 684, 720.

Gore Antioh, martor la Bărboşi 143.

Gorie Ilie, schimbă vecin pe ţigan 142.

Gorneşti, sat, ţin. Covurlui, pe valea Gerului, al lui Alexandru Adam, căpitan 110, 111.

Gorodişte v. şi *Horodişte*.

Gorodişte, sat, ţin. Hotin, al căpitanului Constantin Şahin 453.

Gosan Tănase, biv vel jitnicer 721, 722.

Gosav, bîrsan din satul Bîrsani al m-rei Caşin; judecată pentru păşunat cu m-rea Bogdana 251, 252.

Goleşti, sat, olatul Greceni, al biv vel jitnicerului Ştefan Bosie 345, 454.

Grad Vasile, vecin fugit din Bozieni 129.

Grama, stolnicel 378.

Grama Alexandru, postelnic 378.

Grama Matei, sătean din Vasilăuţi 560.

Greceanu Costandin (Greceanul), ban 445; biv vel ban, ispravnic de Fălciu 472, 473, 606; vornic în divanul Moldovei 558, 585, 586; logofăt 714.

Grecean Iancu, căpitan de Greceni 436, ispravnic de Fălciu 509, 510.

Greceni, olat, moşii la ~ 233, 318, 345, 353, 354, 415, 454, 685; uşurgii din ~ 346; căpitan de ~ 436; îngrădirea ţarinelor 604.

Greci, sat, ţin. Vaslui, al paharnicului Radu Racoviţă 233.

Grecini, sat, ţin. Soroca, al lui Andrei Albotă 262.

Grecul Dumitru (Hristul), vechil al mănăstirii Secu şi orîndar în Săbăoani 495, 502, 503, 508, 510, 516—518.

Grecu Gavril, jurător pentru vecini din Măxineşti, ţin. Suceava 107.

Grecul Ioniţă, obligaţie de fîn faţă de medelnicerul Constantin Balş 231.

Greţanos (?) *Atanasios*, în Adunarea ţării 288.

Grigore v. şi *Gligore*.

Grigoraş, cojocar din Păltiniş 535.

Grigoraş de Sănihău, lasă moştenire nepotului Neculai Ţănte loc în Herţa 371.

Grigoraş, vornic din Boroaia 659.

Grigoraşcu, martor pentru vecinii m-rii Aron-Vodă 132.

Grigorce Dumitru, sătean din Valea Seacă 620.

Grigorce Iacob, sătean din Valea Seacă 620.

Grigorie, vecin din Şoldăneşti 249.

Grigore, boier în Adunarea ţării 289.

Grigore, cumnat lui Strătilă, răzeş în Hîndreşti şi Dăiceni 390, 391.

Grigore, spătar, ispravnic de Neamţ 712.

Grigorie, ceauş, sătean în Dăiceni 391.

Grigore, ginerele lui Chiriac Hîndrescu, răzeş în Hîndreşti şi Dăiceni 391.

Grigore, preot din Rădăşeni 480.

Grigori fiul lui, Ignat sătean din Dersca 503, 504.

Grigori, vier, tatăl lui Dămina din Ciuşlea Nouă 515.

Grigore voievod, fiul lui Matei Ghica, martor 322.

Grigore Ioan, voievod 372; v. Calimachi Grigori.

Grigori... postelnic, face cercetare la Rădăşeni (1795) 606.

Grigori, fiul lui Ioniţă a Petrii, sătean în Pîrîu Pîntii 697.

Grinţieşul (Grenţieşul, Grinziaşul, Griţiieşu), munte, ţin. Neamţ, păşune 499, 500.
— cerut de locuitorii din Pîrîu Pintii şi Stejaru 647.
— dat satului Borca 664.

Gripeni, (Grăpeni), sat pe Horincea, ţin. Covurlui, al lui Palade Căpăţînă 344.

Grohăeni, sat, ţin. Tutova, al m-rii Soveja 485.

Grosariu Dumitraşco (Dumitrache) (Grosariu) sătean din Valea Seacă 601, 620.

Grosariu Zaharia, sătean din Valea Seacă 601, 620.

Grosoae, soacra lui Dumitru din Păltiniş 536.

Grosul Gheorghe, sătean din Săpoteni 310.

Grosul Ioan, sătean din Saca 644.

Grosul Vasili, sătean din Conţăşti 578.

Grozeşti, sat, ţin. Lăpuşna, al lui Costache vel vornic 261.

Gruia Teodorachi, biv vel căminar, ispravnic la ţinutul Suceava 682, 683, 695, 696.

Grumăzescu Vasile, din Rădăşeni 480.

Grumăzeşti, sat, ţin. Neamţ, moşie a m-rii Neamţ 274, 559.

Grumeza, armaş, giupîneasa lui vinde moşia Văscăuţii din Soroca 186.

Gura Văii, moşie, ţin. Neamţ, a m-rii Bisericani. Doi vecini eliberaţi 366.

Gura Strîmbă, moşie, ţin. Tutova, a lui Constantin Gheoca, vtori vistier 445.

Guşăţăi (Guşiţăi), sat, ţin. Fălciu, oameni aşezaţi la ~ 271.

H

Habele, loc de prisacă la ~ 172

Habulea, fiii săi vecinii lui Ion Stîrcea 192

Haciul Alexandru, vornic de poartă 511;

Hadîrcă Costandin, sătean din Păltiniş 535

Hadîmbu (Hadinbul), schit ţin. Iaşi, epitrop şi moşiile lui, 494, 678.

Hage Vasile, sătean din Galu 689.

Handoca, clucer, stăpîn la Borăşti 164

Hangu, mănăstire, ţin. Neamţ, egumeni şi sate 288, 441, 444, 460.

Hanul Costandin, sătean din Cociorveiu 551

Haole Pavel, răzeş din Hîndreşti şi Dăiceni 390.

https://biblioteca-digitala.ro

Haotă Toader, răzeș din Hîndrești și Dăiceni 391.
Haot Ursul, răzeș din Hîndrești și Dăiceni 389.
Haotă Vasilie (Haot Vasili) 390, 391, răzeș din Hîndrești și Dăiceni.
Harapul Sandul, soțul Catrinei Arăpoae din Cristești pe Moldova 135
Harasim Gavril, vecin din Dulcești p. 114
Harghidon Toader, stăpîn în Oancea ș.a. 344.
Hariga Dumitru, sătean din Păltiniș 535
Hazăpar Martin, sătean din Săbăoani 510
Hăbășescu, în pricină cu Sălivestru Bărboi 149
Hăbășescu Axinia, soția pîrcălabului Ștefan Hăbășescu din Giurgești, la Strunga 121.
Hăbășescu Ion, tatăl lui Ștefan Hăbășescu pîrcălab 121
Hăbășescu Ion, tatăl lui Ștefan Hăbășescu pîrcălab 121
Hăbășescul Niculai, tatăl Catrinei din Cîrsteși pe Moldova 135
Hăbășescu Ștefan (Hăbășescul ~), pîrcălab, vinde satul Giurgești cu vecinii 121, martor 136.
Hăbășescu Toader, biv vel spătar 116
Hăbășescu Vasile (Hăbășăscul ~), biv vel clucer 122, biv vel medelinicer 136, 156.
Hăbășești, sat, țin. Roman, parte cu vecini vîndută de Ștefan Hăbășescu lui Iordache Ruset 121; vecini fugiți ai lui Toderașco Stărci 102.
Hăjdău v. *Hîjdău*
Hălărești, sat, țin. Tutova, săteni angajați de Ioan Jora, postelnic, la facere de tălpi 686; al m-rii Răchitoasa 223.
Hălăucești, sat, țin. Roman, vecinii se răscumpără, al lui Iordachi Aslan 94, 150, 162.
Hănești, moșie, țin. Dorohoi, în pricină de hotar 353; întărită lui Dumitrache Tăutul 177.
Hănțăști, sat, țin. Suceava, lipoveni așezați la ~ 268
Hărea Ioan, vecin din Deleni 188
Hărea Romașco Toader, vecin din Deleni 188
Hărea Sămion, vecin din Deleni 188
Hărea Toader, vecin din Deleni 188
Hărmănești, sat, țin. Suceava, al m-rii Rîșca 540
Hărtănești, sat, țin. Bacău al lui Neculai 158.
Hăngul Neculai din Costești 183
Herăscul Ilie, staroste de Cernăuți 457
Herghelegiu Ștefan din Vasilăuți 560
Hermeziu Andrei, vinde parte din Horodiște 158
Hermeziu Dumitru, vtori logofăt 565.
Hermezeu Ilii, logofăt de vistierie 497
Hermeziu Gheorghe, stăpîn în Horodiște 158; scrie act 133.
Hermeziu Grigore, serdar 246
Hermeziu Ștefan, vtori vistier 168, 169, 233.
Hermizeoaia, logofeteasa, via ei la Socola 562.
Herța, sat, țin. Cernăuți, parte întărită lui Neculai Țănte 371.
Hianțești, familie, stăpînă la Covasna 357.
Hientingen, judecător la Cernăuți 522.
Hilimon din Dubovăț, martor 280, 281.
Hilip, moșinaș din Costești, fiul lui Ștefan 183.
Hilip, moșinaș din Costești tatăl lui Vasile 183.
Hilip, vecin din Costești 157.
Hilipești, sat v. *Filipești*
Hilișău, sat, țin. Dorohoi, al lui Miron Gafencu, vecini fugiți din ~ 257
Hipoae Lupul, sătean de la Fărcașa 732
Hiltiul, sat, țin. Bacău, al m-rii Bogdana 251.
Himon, preot, tatăl Antimiei din Gornești 111
Hiropceanul Vasile, răzeș din Vărzărești 671.
Hîjdău Miron (Hăjdău ~), fost pîrcălab de Hotin, urmărește vecinii 111, 133.
Hîndrescu Chiriac 391.
Hîndrești, sat, țin. Roman, părți ale m-rii Doljești și răzeșilor 389
Hîngărău Vasile, sătean din Găurile 493.
Hîngău Costandin, sătean din Găurile 493.
Hîrlău, tîrg lipoveni așezați la ~ 268.
Hîrlău, ținut 531; sate și moșii în ~ 147, 187, 188, 225, 232, 233, 237, 268, 285, 291, 293, 303, 368, 386, 492, 581; ispravnici și judecători 237, 271, 291, 380, 590, 607.
Hlinobod, sat, țin. Soroca, al m-rii Voroneț 187.
Hobilna (Hubalna), pîriu (afluent al Bîrladului) 381.
Hoceni v. Vezi *Cotul Tacului*.
Hociungi, sat, țin. Neamț 166, 168.
Hodcăuți (Ghitcăuți), sat, țin. Dorohoi, al mitropoliei 456.
Hoge Costantin 578, 579.
Holban Andrei biv vel stolnic, ispravnic de Suceava 595, 596, 598.
Holban Neculaiu, tatăl lui Vasile Holban mazil 457.
Holban Vasile, mazil din țin. Cernăuți 457.
Holmu, deal cu vii în țin. Putna 458.
Homor m-re v. *Humor*.
Horăiata, pîriu (afluent al Bîrladului) 344.
Horciu, fiii săi vecini vînduți din Tețcani 123.
Horece (Chihorace, Horăce), mănăstire, țin. Cernăuți, egumeni și sate 214, 264, 272, 286, 287, 489—491, 522.
Horece, sat, țin. Cernăuți, al m-rei Horece 522.
Horgești, sat, țin. Putna, al Mărandei Bucium postelniceasa, vecini vînduți 155.
Horhiciuc Vasile, sătean din Vasilăuți 560.
Horicioiul Andrei, stegar din Răzina 445, 446.
Horincea, pîriu (afluent al Prutului) 344.
Horince, ținut 471.
Horodiște v. și *Gorodișle*
Horodești, sat, țin Dorohoi, al lui Gheorghi Hermeziu 158.

https://biblioteca-digitala.ro

Horodişte, sat, ţin. Hirlău, al m-rii Dragomirna 158
Horodişte, sat, ţin. Orhei, slobozie a lui Ştefan Hermeziu 168.
Hortolomei, vecin al Mitropoliei 144.
Hose Pascal, în Adunarea ţării 289.
Hoştii Ioan, martor 689.
Hotărniceni, ţinut îngrădire ţarinilor în ~ 604
Hotin, raia 235, 236, 267.
Hotin, tîrg 148, 453; Capichehaie 237; cetate 137; pîrcălab, comandant 133, 449. 450, 453, 454.
Hotin, ţinut 260, 453.
Hotincean Gavril, sătean din Roşcani 497.
Hoţul, tatăl lui Pătraşco vecin din Deleni 188.
Hozul Antohie (Antonie monah) 274, 275.
Hrin Vasile, vecin din Deleni 188.
Hrisanth, egumen al m-rei Caşin 310, 376, 405, 418.
Hrisanthi, egumen al m-rii Hadîmbul 678.
Hrisant (Hrisanth), egumen al m-rii Pobrata, 315, 394, 409
Hrisoscoleu Aristarho, vistier 336.
Hrisosculeo Iordache, vel comis 322.
Hrisoscul, credincer 265.
Hrisoscul, staroste de Cernăuţi 242.
Hrisoverghi Manolache biv vel ban, ispravnic de Bacău şi Nemţ 515—516, 542, 543.
Hrisoverghi Neculai (Hrisoverghie ~), biv vel medelnicer, ispravnic de Tecuci 599.
Hristache, I. C., paharnic, judecător de Dorohoi 246.
Hristofori Ion, moşan din Priponeşti 157.
Hristul Dumitru v. *Grecu Dumitru.*
Hriţcani, sat pe Jijia, ţin. Iaşi al biv vel banului Iordache Cantacuzino 497.
Huc Fădor, vecin din Călineşti 180.
Huc Ion, vecin din Călineşti 180.
Huc Olihta, vecin din Călineşti 180.
Huc Tudose, vecin din Călineşti 180.
Huc Vasile, vecin din Călineşti 180.
Hudeceni, sat ţin. Lăpuşa, al biv vel jitnicerului Ştefan Bosie 345
Hudeci Antohi 151, 152.
Hudici Bejan (Hudeci ~), vornic de gloată, vornic de poartă 109, 126.
Hudici Dionisie (~ Daniil, Hudeci ~) ieromonah egumen al m-rii Doljeşti 309, 313, 364, 391, 411, 417, 445.
Hudici Dumitrachi (Hudeci Dumitrachi), biv vel medelnicer 291, 295
Hudici Grigore (~ Grigori), condicar 336, 409).
Hudeci Ştefan, vornic de gloată 133
Huideştii Mici, sat, ţin. Cernăuţi, al m-rii Horece 490.
Humor, (Homor), mănăstire, ţin. Suceava 120, 305, 341, 357, 376, 439, 441.
Hurmuz, gelep 109.
Hurmuzachi Maria, (Hurmuzăchioaia), stăpînă în Luceni 450.
Hurmuzachi Matei, paharnic, ispravnic de Neamţ 462, 466.
Hurmuzachi Ştefan, vtori vistiernic 450.
Huru, vornic, sat vîndut de strănepoţii săi 380.
Husain, aga de la Roman 426.
Huşi, sat la gura Tutovei, ţin. Tutova 157, 381.
Huşi, tîrg 299, 330, 548; episcopie 128, 140, 171, 173, 231, 265, 279, 288, 299, 307, 330, 336, 346, 360, 451, 474, 509, 510.
Huţul Anton din Vasilăuţi 560.
Huzghiacu Vasile, vecin 202.

I

Iacomachi (Iacomache, Iocomachi), negustor 245.
Iacov, episcop de Roman 288.
Iacov (Iacob, Iiacov), mitropolit (Putneanul) 299, 301, 303—306, 320, 321, 328, 334, 336, 354, 395.
Iacob, <Stamati> mitropolit 714.
Iacob, preot, răzeş, din Vărzăreşti 672.
Iacob Gligoraş, sătean din Petreşti 561.
Iacob Ilii, sătean din Petreşti 561.
Iamandi Iordache: postelnic, biv vel postelnic 142, 402, 529, 530; biv vel stolnic 496; vtori paharnic 447.
Iamandi Ştefan, postelnic 233.
Iamandi Vasile, biv vel pitar 496; stolnic, ispravnic de Dorohoi 647.
Ianacache, ispravnic al ţin. Suceava 323.
Ianachi, fiul lui Costandin fost căpitan de lefegii 691.
Iancio, din Băhnăşeni, martor 118.
Iancul, paharnic 482.
Iancul Ion, căpitan 575, 576, 679.
Ianculeo Alexandru (~ Aleco, Ianculeu ~), paharnic, staroste de Putna 493; biv vel agă, ispravnic de Neamţ 532; serdar de Orhei 576, 577.
Iandru, fiii lui vecini din Leucuşeni 327.
Iane, staroste de Cernăuţi 272.
Iarca Ion, vornic de bîrsani la Bîrsăneşti, ţin. Bacău 251, 252.
Iazul Ciucului, toponimic la Drăgeşti, ţin. Roman 512.
Iaşi (Eşi, Ias, Iaş), tîrg 98, 160, 162—163, 178, 181, 203, 226, 227, 238, 256, 273, 328, 343, 397, 419—421, 427, 428, 438, 545, 568, 598, 599, 647, 699; mănăstiri: Barnovschi 237; Bărboiul 248; Golia 273; Nicoriţa 599; Sf. Ioan 245; Sf. Nicolae 144, 150; Sf. Sava 218, 219, 233, 271, 288; Sf. Spiridon 467, 526, 527; Sf. Vineri, 126. 152. Trei Ierarhi 288, 508; acte domneşti, scrise în ~ 93, 95, 98, 100—105, 107—110, 112, 113 115—117, 119—121, 125—130, 133, 137—145, 147, 148, 152—155,

https://biblioteca-digitala.ro

157—159, 164, 168, 170, 172, 173, 175—178, 180, 181, 186, 189—191, 193, 194, 199, 200, 203, 208, 212, 216—218, 220, 230, 246, 253, 255, 270, 282, 283, 284, 303, 305, 330, 351, 716; zapise scrise în ~ 120, 124, 134, 150.
v mănăstirile şi la numeele lor.

Iaşi (Eş, Eşi, Iaş), ţinut, sate şi moşii în ~ 158, 169, 175, 180, 187, 201, 206, 222, 225, 226, 232, 233, 241, 247, 258, 284, 308, 312, 314—316, 330, 339, 343, 357, 363, 372, 377, 444, 450, 472, 484, 553, 560, 566, 579, 604; ispravnici de ~ 469, 471, 472, 540, 541, 553, 566, 593—594, 691.

Ibăneasa, selişte, ţin. Dorohoi, a m-rii Dragomirna 158.

Ibăneşti (Iubăneşti), sat, ţin. Dorohoi, al m-rii Sucevița 174, 185, 186, 380.

Ibănetşi, sat, ţin. Tutova, întărit lui Chiriţă din Banca 105.

Ichel, pîrîu, afluent al Nistrului; sate pe ~ 232, 567.

Ichim, sătean din Păltiniş 535.

Ichim, armaş 559.

Ichim, ginerele lui Andrei Cucul din Răuceşti 516.

Ichim, pslușnic al m-rii Pîngăraţi 453.

Ichim Ion, sătean din Plătiniş 538.

Icuşeni, Iucuşeni, 545.

Icuşéni, sat, ţin. Roman, parte a lui Ion Septilici 255.

Ideşti, moşie, ţin. Dorohoi, a m-rii Precista 340.

Ieroteu episcop de Huşi v. *Erothei*.

Ierusalim, oraş 139; mănăstiri închinate la Sf. Mormînt 712, 713, 715, 729; patriarhie 216.

Ifrim Ion, bătrîn din Orbeni, martor 230.

Iftemiţa, din Avereşti, martor 132.

Iftimie, biv vel căpitan 288.
— *Iftemie*, calcă moşiile Luceşti şi Străoani 174.
— *Iftemie* (Eftimii), egumen al m-rii Secu 418, 430—432.
— *Eftimie*, egumen al m-rii Pobrota 121.

Iftimii, vecin din Durneşti 147.

Iftimie, vecin din Blăgeşti 182.
— *Iftenii*, tatăl lui Ion vechil din Rădăşeni 302.

Iftimie, tatăl lui Toader vecin din Negreşti 93.
— *Ifteni*, tatăl lui Vasile din Rădăşeni 385.

Iftimi, tatăl lui Vasili din Şărbeşti 560.

Iftimie, vecin fugit din Dămieneşti 116.

Iftimie Neculai, sătean din Rădăşeni 480.

Iftimie Vasili (Ifteni Vasile) sătean din Rădăşeni 385, 480.

Iftodi, tatăl lui Iord achi argat 624.

Ignat, sătean din Păltiniş 537.

Ignat (Ignatie), egumen al m-rii Bîrnova 405, 416, 484.
— *Ignatie*, egumen al m-rii Trisfetitele 508.

Ignat, martor în Adunarea ţării 289.

Ignat, tatăl lui Grigori din Dersca 503—504.

Ilco, tatăl lui Ambrino vecin din Sucmezău 103.
— *Iliana*, băneasa, jupîneasa lui Savin banul, soacra lui Iordache Aslan 162—163.

Ileana, fiica lui Toader Haotă 391.

Ileana, fiica lui Ilie Pleşca jicnicer 172.

Ilie, armaş, stăpîn în Borăşti 164, în Aounarea ţării 289.

Ilii, biv căpitan de lefegii, martor 554.

I→ie, biv logofăt de vistierie, stăpîn 146, 176, 179, 180.

Ilie, serdar, ispravnic de Suceava 413.

Ilie, staroste de Cernăuţi 280, 281.

Ilie, tatăl lui Vasilichie, vecin din Blăgeşti 182.

Ilie, vornic 561.

Ilie martor, în Adunarea ţării 289.

Ilie Cîrste, şetrar din Bucovina 532.

Ilieş, ispravnic de Roman 387.

Ilieş (Iliaş), vel căpitan de Dorohoi 236—237; ~ de Soroca 264, 265.

Ilieş Gavriliţă, sătean din Păltiniş 536.

Ilieşti (Iliişti), sat pe Tazlăul Sărat, ţin. Bacău, al m-rii Bogdana 118, 266.

Ilieşti, sat, ţin. Tutova, al m-rii Răchitoasa 223.

Ilinca, fiica lui Niculai Nicuturilu 368.

Ilinca, soţia lui Andronachi Carp. stăpînă în Brătuleni 566.

Ilinca Stefan, sătean din Valea Seacă 589, 601

Iliuţă Timofte sătean din Valea Sacă 620.

Iliuţii Gavril, sătean din Valea Sacă 601.

Imbre Petru, ungurean din Sbăbăoni 418.

Imestin, sătean din Păltiniş 535.

Impăratul Andrei, sătean din Păltiniş 537.

Impărat Ion, sătean din Păltiniş 535.

Impărat Irimia, sătean din Păltiniş 535.

Impărat Melinte, sătean din Păltiniş 535.

Impărat Nistor, sătean din Păltiniş 535.

Impărat Simeon, sătean din Păltiniş 535.

Indigan Neculai, martor în Adunarea ţării 289.

Inochentie (Enochint, Ionochentie), episcip de Huşi 307, 330, 336, 360, 451, 476, 509-510.

Inofrim sătean din Rădăşeni 480.

Ioan v. *Ion*.

Ioana, crîşmăriţă, soţia lui Cocoş 108.

Ioana, fiica Caşului şi nepoata lui Bugian 111.

Ioana, mama lui Istrate şi Gavril din Roşcani 497—8.

Ioana, soţia lui Andrei Cucu din Răuceşti 516.

Ioasaf (Iosaf, Iosif), egumen al m-rii Neamţ 489, 681.

Ioasaf, egumen al m-rii Todireni 253.

Iocaş (Iucaş), sat, ţin. Neamţ, al m-rii Sf. Vineri 152.

Ion, blănar din Iaşi, martor 139.

Ion, calcă moşiile Luceşti şi Străuani 174.

https://biblioteca-digitala.ro

Ion, cioban 113, fugit 390.
— *Ion*, dascăl, martor 689, 690.
Ion, dascăl, răzeş, din Vărzăreşti 671.
Ion, diacon, răzeş din Sărăţei 420, 421.
Ion, din Bogdăneşti, ginerele lui Văcar 687.
Ion, din Caşin, fiul popii Nica 684.
Ion, din Caşin, fiul unui protopop, scrie zapis 684.
Ion, sătean din Nadişa 639.
Ion, sătean din Păltiniş, fiul Paraschivei 536.
Ion, sătean din Păltiniş, ginerele lui Ioniţă 537.
Ion sătean din Rădăşeni fiul lui Toader 480
Ioan din Rusăni, fiul lui Nichita 641
Ion, săteam din Saca, ginerele lui Sandul 643.
Ion, sătean din Valea Seacă 241.
— *Ioan*, egumen al m-rii Tazlău 216, 217.
Ion, fiul lui Nacul, în pricină pentru vie la Miroslava 99.
Ion, fiul lui Nacul, vecin al lui Ion Stîrcea 192.
Ion fiul lui Pepelea; partea lui în Tîlhăreşti 385.
— *Ioan*, ginerele lui Leţ martor 689.
Ion hatman v. *Neculce Ion*.
Ion, ierodiacon, martor hotarnic la Drăgeşti 149.
Ion, în Adunarea ţării 289.
Ion, morar din Păltiniş 537.
Ion, morar, tatăl unui vecin din Teţcani 123
— *Ioan*, preot de la Socola 619.
Ion, preot din Tg. Ocna, martor 100.
Ion, răzăş din Liţcani, nepotul lui Pătru 277.
— *Ioan*, scutelnic din Saca 636.
Ion, stegar, ginerele lui Chiriac Hîndrescu 391.
Ion, stegar, ginerele lui Strătilă 390.
Ion, vecin al m-rii Aron-Vodă 106.
Ion, vecin din Blăgeşti, fiul lui Sirghie 182.
Ion, vecin din Blăgeşti, tatăl lui Neculai 182.
Ion, vecin din Deleni, fiul lui Luca 188.
Ion, vecin din Deleni, fiul lui Marco 188.
Ion, vecin din Scheia, fiul Mariei Strătoaii 97.
Ion, vecin, fiul lui Chirilă, contestă vecinătatea 229.
Ion, vecinul lui Ion Stîrcea 192.
Ion, vecin fugit din Dămieneşti 116.
Ion, vecin fugit din Forăşti 218.
Ion, vecin fugit din Şoldăneşti 132.
Ion, vecin iertat din Davideni 197.
Ion, vecin vîndut din Teţcani 123.
Ion, vecin, fiul lui Andrei 125.
Ion, vechil din Rădăşeni, fiul lui Iftenii 302.
Ion, vel agă 283.
Ion, vel armaş, în Adunarea ţării 288.
Ion, vizitiu, vecin din Dulceşti 114.
Ion, vornic, martor pentru Tudora 133.
Ion, vornic, stăpîn în Corod 373.
Ion, vtori logofăt de divan 443.
Ionaşcu, martor pentru Drăguşeni 130.
Ionaşcu, martor pentru Spineni 118.
Ionaşcu, postelnic, tatăl lui Toader biv comis din Drăguşani 124.
Ionaşcu, sătean din Largu 720.
Ionaşco, tatăl lui Simion 202.
Ionăşeşli, moşie a vornicului Costache Razu 232.
Ionechie egumen al m-rii Aron-Vodă v. *Ionichie*.
Ionel, sătean din Păltiniş 535.
Ioniţă, biv ispravnic de curte, ispravnic de Bacău 432.
Ioniţă, căitan, în Adunarea ţării 289.
Ioniţă, cojocar din Valea Sacă 601.
Ioniţă, dascăl din Nadişa 639.
Ioniţă, sătean din Petreşti 560.
Ioniţă, fiul Parascăi păhărniceasa 118.
Ioniţă, gramatic, ginerele lui Raţi 259.
Ioniţă, lemariu din Valea Sacă 601.
Ioniţă, logofăt, stăpîn în Revecăuţi şi Vijniţa 243, 262 263.
Ioniţă, socrul lui Ion din Păltiniş 537.
Ioniţă, tatăl lui Axinte din Păltiniş 537.
Ioniţă, treti logofăt 250.
Ioniţă, ţigan din Soci 721.
Ioniţă, vătaf din Găurile 493.
Ionichie (Ionechie, egumen al m-rii Aron-Vodă 106, 116.
— *Eonichie*, egumen al m-rii Dancu 203, 204.
Ionichie (Ionichii), episcop de Roman 300, 301, 326, 327, 336, 338, 387.
Ionichie, ierodiacon, stăpîn în Oancea ş.a. 344.
Ionichie, ieromonah, vechil al moşiilor Galul şi Largul 692.
Ionichie, preot, vechil al m-rii Neamţ 688, 689, 732.
Ionochentie episcop de Huşi v. *Inochentie*.
Ionuţ Neculai, vecin din Drăgoeşti 190.
Iordachi, argat, fiul lui Iftodi 624.
Iordachi, biv vel serdar, în Adunarea ţării 288.
Iordache, capichehaie de Hotin 237.
Iordachi, fiul lui Lupul Cîrstea, dă zapis 212, 213.
Iordachi, fiul lui Vasile jitnicer 444.
Iordache, medelnicer, cumpără satul Cîrsteşti 135, 136.
Iordachi, pitar, martor la Saca 675.
Iordachi, pîrcălab de Hotin 450.
Iordache, socrul lui Lupu din Păltiniş 537.
Iordache, spătar, boier în divan 460.
Iordachi, tatăl lui Costandin din Păltiniş 537.
Iordache, vel căpitan de Codru 265.
Iordache, vel clucer, epitropul m-rii Socola 462, 468, 476, 478; în divan 451.
Iordache, vel logofăt 359.
Iordache, vel postelnic, boier în divan 397.
Iordache, vel sluger, sipravnic de Bacău 432.
Iordachi, vel vistier 423.
Iordachi, vel vornic, martor 230.
Iordachi..., ispravnic al ţin. Dorohoi 417.
— *Eorist*, călugăr din Sălişte ţin. Neamţ, martor 166.

https://biblioteca-digitala.ro

Iorest, egumen al m-rii Adam 156, 198.
— *Eorist*, egumen al m-rii Precista din Roman 340.
Iorest, episcop de Huşi 128, 140, 171.
Iorest, ieromonah de la m-rea Doljeşti 391.
Iorest, monah de la m-rea Slatina 428.
Iorga, de la Horince 471.
Iosip, din Găineşti, orîndar al m-rii Slatina 696.
Iosîp, evreu din Valea Seacă 587.
Ipsilanti, Alexandru Ioan (Ipsilant), voievod 544, 545, 548.
Ipsilanti, Constantin Alexandru (Ipsilant), voievod 701, 702, 709, 714, 716, 717, 722, 728, 729.
Irimie (Ieremia), bunicul lui Constantin fustaşul, cu parte în Miroslăveşti 282.
Erimie, diacon din Costeşti, 399.
Irimia, vecin din Deleni 188.
Erimia Stanciu din Bîlca 634.
Irimie Toader din Căbeşti 618.
Erimia Voicu din Bîlca 634.
Irina, fiica Samsoanii 111.
Irinopoleos, localitate în Asia Mică, mitropolit de ~ 403.
Iroftia, starea m-rii Eţcani 317.
Isac, nepot lui Solomon Birlădeanul logofăt, stăpîn în Lieşti 147.
Isac, vornic din Buicani 140.
Isaia, egumen al m-rii Bogdana 401.
Isaie, egumen al m-rii Vizantie 436.
Isar, sătean din Luceni 529.
Isăcescul V., postelnic, în Adunarea ţării 289.
Isidor, vecin din Drăgeşti 280, 281.
Ismail, turc din Hotin 237.
Ispas Toader, sătean din Saca 643.
Istrate, cioban din Hălăreşti 686.
Istrate, cumnatul lui Rusul Corui, vinde vecini 125, 126.
Istrati, fiul Ioanei, pescar, din Roşcani 497 498.
Istrate, moşul lui Postolachi vecin din Valea Sacă 108.
Istrate, tatăl lui Dămian din Curluceni 266.
Işnovăţ, sat, ţin. Orhei, căpitani de ~ 168.
Iubăneşti v. *Ibăneşti*, sat.
Iucaş, v. *Iocaş*, sat.
Iucuşeni, mănăstire, ţin. Hîrlău, stareţ de ~ 289. v. şi Vorona, schit.
Iucuşeni, (*Icuşeni*) sat ţin. Hîrlău, parte dăruită m-rii Iucuşeni 289; 545.
Iuga Toader, din Valea Sacă 620.
Iugani, sat, ţin. Dorohoi, al m-rii Precista 340.
Iugani, sat, ţin. Roman, al m-rii Trisfetitele 508.
Iugani, sat, ţin. Tutova, al lui Const. Balş 340.
Iupcea Costandin din Iaşi, stăpîn în Adrieşeni 699.
Iurăşceşti, familie la Drăgeşti 512.
Iurceni (Iurcani), sat, ţin. Suceava, al m-rii Pobrota 676—678.
Iurghiceni, moşie, ţin. Hîrlău, a paharnicului Radu Racoviţă 233.
Iustin, egumen al m-rii Cetăţuia 139.
Ivan, vier din Vităneşti 474.
Ivan Grigori, sătean din Bogdăneşti 687.
Ivan Ion, sătean din Bogdăneşti 687.
Ivancăuţi, sat, ţin. Dorohoi, al lui Toader fost mare jitnicer 233.
Ivaniciuc Fedor, sătean din Rogojeşti 640.
Ivaniciuc Ioan, sătean din Rogojeşti 640.
Ivaniciuc Mihailo, vornic din Rogojeşti 640.
Ivaniciuc Nicolai, sătean din Rogojeşti 640.
Ivaniciuc Vasili, sătean din Rogojeşti 640.
Ivaniuc Petre, sătean din Vasilăuţi 560.
Ivaşco, vecin din Deleni 188.
Ivaşco Dumitraşco, biv postelnic 205.
Ivăneşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Pîngăraţi; vecini fugiţi 112.
Izăreni (Izéreni), (Ezireni) sat, ţin. Iaşi al m-rii Socola 207, 372, 468
Izmană Andrei din Păltiniş 536.
Izmană Gheorghi din Păltiniş 537.
Izmană Ion (Izmană, ~ Ioan, ~ Ioniţă), mare căpitan de Dorohoi 185, 205, 267; şetrar 291, 309.
Izmană Istrate, din Păltiniş 536.
Izvoranul Costandin, vecin din Blăgeşti 182.
Izvoranul Toader, vecin din Blăgeşti 182.

J

Jacotă Pricopi, sătean din Păltiniş 536.
Jetai Gavril, sătean din Plopi 644.
Jijia (Jîjia), rîu 102—103, 169—170; sate şi moşii pe ~ 175, 201, 226, 284, 343, 377, 531, 699.
Jira M., logofăt 458.
Jitie Ionaş, monah, martor 131.
Joldeşti, sat pe Başeu, ţin. Dorohoi, parte întărită Paraschivei Sturza medelniceresa 353.
Joldeşti, sat pe Vorona 546, al cluceresei Catrina Balş 545.
Jora, partea lui în Deleni 545.
Jora Antiohie (Antiohi), mare logofăt 111, 124.
Jora Constantin (Costachi), vel sluger 320; vel vornic 465.
Jora Grigore (Gligore), treti logofăt 99; biv vel vistier 131.
Jora Ioan, postelnic 686.
Jora Irimica, căpitan 114.
Jora Mihalachi, postelnic, ispravnic de Cîrligătura 443.
Jora Neculai, biv vel medelnicer 93.
Jora Nistor, vecin din Blegeşti 182.
Jora Vasile, boier in divan 441.
Jore, sătean din Galu 720.

https://biblioteca-digitala.ro

Joreşti, sat, ţin. Covurlui, al Mariei Voclinița 483.
Jude Gligoraş, martor 202.
Juncul Vasile, mazil din ţin. Neamţ 455.
Juverdianu, văr lui Talpeş vornic, stăpîn în Foleşti 97.

K

Kirilovici Coste, pîrcălab de Hotin 447.
Kogălniceanu Constantin (Costandin), ispravnic de Suceava 427; stolnic 393; vel clucer 288.

L

Laiul, sat, ţin. Roman, al şetrarului Ilie Cîrstea 532.
Larga, sat, ţin. Iaşi, al vel vornicului Costache 258.
Largul, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Neamţ 692, 717, 718, 719, 720.
Larion, vecin din Deleni 188.
Lascarachi v. *Rosel Lascarachi* vel vornic.
Latea, Iancu, stăpîn în Vorontăreşti 143.
Lavrentie, egumen al m-rii Sucevița 174.
Lazăr, egumen al m-rii Neamţ 288.
Lazor, vecin din Blăgeşti 182.
Lazul Iordache, biv vel paharnic, stăpîn în Drăguşeni ş.a. 424, 533.
Lazur, ginerele lui Neculai din Luceni 529.
Lăleşti, sat, ţin. Hîrlău, al lui Dumitrache Vîrnav 492.
Lămăşeni, sat, ţin. Suceava, al lui Vîrlan Panaiotc, cu răzeşii 213, 263, 479, 625.
Leonard Enachi, stolnic 446.
Lăpuşna, ţinut, sate în ~ 215, 239, 240, 248, 261, 266, 345, 444, 447, 459, 496.
Lăpuşneanu Alexandru, voievod 302.
Lăţcani, sat pe Moldova, ţin. Suceava, al lui Grigoraş Brahă ş.a. 108, 134, 277, 278.
Lăţcoaia v. *Liţca*.
Lăzăroi Dumitru, sătean din Valea Seacă 620.
Lăzonschi, sătean din Cornu 690.
Lăzoreni, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Bărboi 312.
Lauva <Leahova,> sat, ţin. Fălciu, al lui Palade·Căpăţînă 344.
Leancă Enachi, locuitor din satul Stavnic 679.
Leca Apostol, biv serdar 143.
Leca Costandin, mazil din ţin. Orhei 498.
Leca Gavrilaş, postelnic, stăpîn în Vorontăreşti 143.
Leca Grigoraş, fost postelnic 143.
Lehoaia, stăpînă în Pohribeni 146.
Lencă Enachi, sătean din Stavnic 679.
Lencă Ion, sătean din satul Stavnic 679.
Lencă Ioniţă, sătean din Stavnic 679.
Lenco, vecin, feciorii lui~192.
Leon, călugăr la Slatina 428.
Leon (?) *Grigore*, paharnic, staroste de Putna 397.
Leonardi Constantin, sluger şi logofăt de taină 349, 388.
Leontie, egumen al m-rii Galata din deal 98, 99.
Lepădat, stăpîn în Colonești 274.
Lepădat Constandin, ispravnic de Cernăuţi 486.
Leţ Gheorghi, sătean din Galu 689.
Leţ Ioan, sătean din Galu 689.
Leţul Ioniţă, sătean din Bogdăneşti 687.
Leţ Ursul, sătean din Galu 689.
Leţcani (Liţcani) sat, ţin, Roman, părţi ale lui Ion Sturza şi m-rea Doljeşti 364, 406.
Leucuşeni, sat cu vecini, ţin. Roman, al epicopiei Roman 326—327.
Leurdă Bălan, vecin din Costeşti 157.
Liahul Costandin, din Sărăţei 420.
Lichiiu Gheorghe, vechil 426.
Lieşti, sat pe Sitna ţin. Hîrlău, al pîrcălabului Constantin Alcaz 147.
Lieşti, sat pe Jijia, ţin. Iaşi, al mitropoliei Moldovei 284.
Lieşti, sat ţin. Tutova, moşan din ~ 175.
Lihăneşti (Lehneşti) sat pe Prut, ţin. Dorohoi, al m-rii Rîşca 194.
Liontie Lupul, sătean din Păltiniş 536.
Lipşe Ursul, vecin din Borăşti 164.
Lis Gavril, sătean din Vasilăuţi 560.
Lisa Gavril, postelnic, stăpîn în Văleşeni şi Scubenţeni 146.
Lişna, sat, ţin. Dorohoi, încalcă hotarul Săpotenilor 205.
Liţca (Lăţcoaia), pîriu, afluent al Siretului; mori şi oameni aşezaţi la ~ 406, 420.
Liveni, sat, ţin. Dorohoi, al mitropoliei Moldovei 456.
Livîrda (Leorda), sat cu vecini, ţin. Dorohoi, al lui Ştefan Zbera 355.
Loghin, vecin al lui Ion Stîrcea 192.
Loghin Gavril, vecin eliberat din Spineni pe Tazlăul Sărat 118.
Loghin Vasile, vecin din Spineni 118.
Loic Gavril, vecin al lui Stratulat Volcinschi 221, 222.
Loic Gligoraş, vecin răscumpărat din Lucoviţa 221.
Loic Grigore, tatăl lui Gavril Loic 221.
Loi Ion, vecin al lui Stratulat Volcinschi 221.
Loic Vasile, tatăl lui Gligoraş Loic 221.
Loiceşti, familie de vecini din Lucoviţă 221, 222.
Loiz Iordache, vel paharnic 135, 278, 444.
Lublineţu, sat, ţin. Soroca, al banului Aristarho 232.
Luca, căpitan de Neamţ 516.
Luca, olar, chezaş din Roşcani 498.
Luca, rotar din Păltiniş 535
Luca, tatăl lui Gheorghe şi Ion vecini din Deleni, ţin. Hîrlău 188.

https://biblioteca-digitala.ro

uca (Lucar), văcar din Saca 636, 643, 645, 662, 673.
Luca, vornic, pescar din Roşcani 497, 498.
Luca Adam, biv vel sluger ; dă un ţigan pe un vecin 142, 179, 229, 230, 269.
Luca Mihalchi, vel ban, stolnic, stăpîn în Piscani pe Prut 540, 579, 580.
Luca Posiolache, martor din Găurile, ţin. Putna 493.
Luca Ştefan, biv vel vistier, treti logofăt 122, 136, 142, 147.
Luca Vasile, fiu de sluger, vecin dăruit lui 229 230.
Luca Vasile, sătean din Rădăşeni 480.
Lucar v. *Luca văcar*.
Lucăceni, sat, ţin. Iaşi, al lui Gheorghiţă Gherman 233.
Luceafăr Andrieş, vecin din Sălişte ţin. Neamţ 162, 163.
Luceafăr Grigore, vecin din Sălişte 166.
Luceafăr Nastasă, vecin din Sălişte 165, 166.
Luceafăr Onul, vecin din Sălişte 166.
Luceni, sat, olatul Grecenilor, al lui Const. Brăescu ş.a. 233.
Luceni, sat ţin. Iaşi, al Mariei Hurmuzachi ş.a. 450, 528
Luceşti, sat, ţin. Iaşi, al lui Adam 175.
Luchi, bătrîn răzeş din Vărzăreşti, ţin. Lăpuşna 671, 672.
Luchian Toader, sătean din Conţăşti 578.
Lucico Gligoraş, vecin al lui Ion Stîrce 192.
Lucoviţa, sat, de vecini, ţin. Cernăuţi, al lui Dumitraşco Bainschi 152, 153, 221.
Luna, sat, cioban fugit din, 113.
Lunca Bîrnovei, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Birnova 484.
Lunca Prutului, între Jijia şi Prut, loc de păşunat la 116.
Lungociu, sat, ţin. Tecuci, al biv vel comisului Grigoraşcu Costache 232.
Lungu Cozma, sătean din Valea Seacă 601.
Lungul Grigoraş, sătean din Stroeşti, ţin. Hotin 521.
Lungul Ilie, vecin din Borăşti, ţin. Vaslui 164.
Lungul Ion, sătean din Păltiniş 537.
Lungul Ştefan, sătean din Păltiniş 537.
Lupa, ţigancă din Dulceşti 114.
Lupan, partea lui în Pohribeni, ţin. Orhei 146.
Lupaşco, cupeţ, sunicul lui Vasile din Bulbucani 303.
Lupaşcu, pîhărnicel 289.
Lupaşco, preot la Drăgoeşti 190.
Lupaşcu, sătean din Păltiniş 536.
Lupaşcu, sobar din Păltiniş 535.
Lupaşcu, unchiul lui Vasile din Bulbucani 368.
Lupei, Vasile, răzeş din Vărzăreşti 671.
Lupeş, căpitan, stăpîn de moşii 233.
Lupeşti, sat, ţin. Covurlui, al vornicului de Poartă Tudor 384.
Lupoae, sat, ţin. Tecuci, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Lupu, căpitan, stăpîn în Covurlui, 384.
Lupu, căpitan, vechilul epitropiilor m-rii Sf. Spiridon 526, 527.
Lupul, feciorul Sandului, răzeş din Dăiceni 390.
Lupul, fratele lui Ioniţă Cărăcaş, stăpîn în Streşineni 352.
Lupul, ginerele Creţii, sătean din Păltiniş 537.
Lupul, ginerele lui Iordache, sătean din Păltiniş 537.
Lupul, logofăt 286, 287.
Lupul, poslușnicul m-rii Pingăraţi 453.
Lupul, salahor din Unguraş 560.
Lupul, sătean din Valea Seacă 241.
Lupu, stolnic 232.
Lupu, vecin din Valea Seacă, ţin. Bacău 108
Lupu, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Lupu Andrei, face parte din Adunarea ţării 289.
Lupu Ştefan (Ştefăniţă) voievod 183, 184, 713, 714.
Lupu Vasile vodă 131, 144, 168, 175, 184, 188, 292, 302, 334, 353, 373, 436.
Lupuşor, Andrei, sătean din Păltiniş 537.
Lupuşor Tudosi, sătean din Păltiniş 537.
Luţa, mama eui Andrei, vecin din Cuciulaţi, ţin. Neamţ 125.
Luţca, pîru afluent al Siretului, vaduri de moară pe ~395, 396.

M

Macaire, egumen şi stareţ al schitului Dumbrăviţa 533, 544, 545.
Macarie, egumen al mănăstirii Bărboiul 248.
Macarie, egumen al mănăstirii Slatina 428, 547, 548.
Macarie, egumen al mănăsitrii Brădiceşti 358.
Macovei, vecin din Deleni 188.
Macovei, sătean, are fierăstrău pe moşia mănăstrii Slatina 351.
Macovei Andrei, sătean din Vasilăuţi 560.
Macovei Mirce (Macovei Mitre), sătean din Valea Seacă 587, 589, 620.
Macrii Dumitraşco vel pitar 108, 109.
Macrii Dumitru, biv vel ban 149, 150.
Macri Vasile, pitar 233.
Macsăneşti (Macsănişti), sat, ţin. Suceava, al lui Solomon Botez 106, 107.
Mafteiu Ghiorghi, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Magda, fiii ei, vecini din Leucuşeni 327.
Magdalina, stareţă a mănăstirii Topoliţa 331.
Malcoci Panaile diac de arhivă, (menţ. tirzie) 423.
Malova, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Golia, 404.

https://biblioteca-digitala.ro

Malurile, sat, ţin. Tecuci, al biv vel comisului Grigoraşcu Costache 232.
Mamona Enacachi, biv vel agă, ispravnic de Roman 388.
Mancăş Ştefan, sătean din Şerbeşti 578, 579.
Mancăş Toma, sătean din Şerbeşti 578, 579.
Manea Catrina, fiica lui Nicodim Başotă din Şoldăneşti 176.
Manea Gheorghiţă, stăpin la Şoldăneşti 176.
Manea Sandul, bani împrumutaţi Catrinei Arăpoae din Cirsteşti de ~ 136.
Manoilei Gligor, martor din Tg. Ocna 100.
Manolache, sulger, biv vel comis, stăpin în Negreşti 93, 99.
Manoalche, pitar, ispravnic de Suceava 385, 427.
Manolache, biv vel armaş, ispravnic al ţinuturilor Roman şi Neamţ 414, 418, 431.
Manolache Ion, vătaf 355.
Manolachi Bogdan (Manolachi), vornic de poartă 138, 528.
Manole, căpitan 289.
Manole, din Găineşti, orîndar al mănăstirii Slatina 696.
Manole Ion, sătean din Păltiniş 536.
Manole Iordache, sătean din Conţăşti pe Bistriţa 578.
Manoli, fiul lui Ciuntul, sătean din Rusăni 641.
Manoli, jitnicer 665.
Manoli, pisar, în Adunarea ţării 289.
Manoli (Manilo), pitar, ispravnic de Sucava 393.
Manoli Todiraşco, stăpin de ţigani 212.
Manu, postelnic 575.
Manu Cirstiian, armean din Dăiceni 389.
Manu Mihălachi, martor pentru Săbăoani 554.
Manul Scarlat, biv vel logofăt, staroste de Putna 693, 694.
Marandici Vasile, moşnas din Secueni 171.
Marc, vecin din Deleni 188.
Marco, vecin din Deleni 188.
Marco Gavril, sătean din Dărmăneşti 721.
Marcu, sătean din Galu, martor 689, 690.
Mardaros, corbăier din Galaţi 199.
Maria, soţia liu Miron spătarul 97.
Maria, mama lui Ioniţă Cerchez, cu moşie în Trifeşti 206.
Maria, soţia stolnicului Lupu 232.
Maria, comisoaia, stăpîneşte moşia Căuiasca, ţin. Vaslui 365.
Maria, jitnicereasa (Canano), stăpîneşte moşia Găozeni, ţin. Soroca 369.
Maria, jupîneasa, fiica căminăresei Tofana 229.
Mariana, stareţă a mănăstirii Socola 618.
Marin, dîrstar pe moşia Căiuţ a mănăstirii Bîrnova 635.
Marinoiul Constandin, preot la Caşin 600.
Mariş Neculai, sătean din Bilca 634.
Marşiniţi, sat, ţin. Hotin, al lui Iordachi Balş 260.
Martha, stareţa mănăstirii Socola 562.
Martin, din Tămăşeni, martor 327.
Martin, fiul lui Iandru, vecin din Leucuşeni 327.
Martin, fiul Magdei, vecin din Leucuşeni 327.
Mărtin Ivan, sătean din Săbăoani 510.
Martin Vasile, fiul lui Nor, sătean din Nadişa 639.
Maşcăuţi, sat, ţin. Orhei, al biv vel stolnicului Iordachi Panaioti 558.
Maşnicii, sat, ţin. Tecuci, al lui Grigoraşcu Costache biv vel comis 232.
Matei, condicar 578, 607, 691.
Matei, diac, scrie zapis în Botoşani 640, 641.
Matei, ţigan din Dulceşti 114.
Matvei, panţir la Putna 212.
Maţarin Iftime, vecin din Cîrligi 173.
Mavrocordal, Alexandru Costantin (Aleaxndru Costandin) voievod, cărţi domeşti şi hrisoave date de ~ 516, 517, 520, 526—529.
Mavrocordal, Alexandru (~ Alexandru Ioan voievod, cărţi domneşti şi hrisoave date de ~ 531—533, 539, 540, 542, 615.
Mavrocordal, Constantin (~ Constantin Nicolae) voievod, cărţi domneşti, hrisoave şi porunci date de ~ 186, 187, 189—191, 193—196, 211, 222—224, 227—229, 231, 237, 239, 242—244, 246, 248, 253—256, 262—264, 268—271, 273, 276, 278, 285—287, 293, 295, 296, 392, 427, 464, 713.
Mavrocordal, Ioan (~ Ioan Neculae) voievod, cărţi dmneşti şi hrisoave date de ~ 228, 248, 263, 273, 275—283, 377.
Mavrocordal, Nicolae Alexandru (Nicolae Alexandru) voievod, cărţi domneşti şi hrisoave date de ~ 125, 127—129, 131, 136, 326—327.
Mavrodi Dumitrii, biv vel paharnic, boier în sfat 108, 109.
Mavrodin A., stolnic, judecător la Dorohoi 246.
Mavromolul, mănăstire în Galaţi egumen de ~ 288.
Maxim, sătean din Pomîrla 504, 505.
Macsim, diacon din Rădăşeni 480.
Maxul, vel postelnic, boieri în sfat 108, 109.
Măxineşti v. *Măcsăneşti*.
Măcan Mihai, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Măcişeni (Măcişăni, Măţişeni), sat, ţin. Covurlui 552.
Măcreştii de Jos, ~ *de Sus*, sate ţin. Covurlui, ale lui Iancu paharnic 482.
Mădei, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Slatina 499, 500, 696, 698.
Mădzănăeşti, sat, ţin. Suceava, al m-rii Slatina 270.
Mădzărache, staroste de negustori din Iaşi 139.
Mădzăreşti v. *Măzăreşti*.

https://biblioteca-digitala.ro

Măgărdici Bogdan (Măgîrdici), armean din Suceava, arendaşul satului Valea Seacă al m-rii Slatina 588, 589, 619—622.
Măgdăceşti, sat, ţin. Orhei, părţi ale lui Darie Donici 567.
Măgiurcanul Ion, martor la Cuciulaţi, ţin. Neamţ 126.
Măgura, sat, ţin. Dorohoi, al m-rii Humor 341.
Măgură Gheorghe, sătean din Nadişa 639.
Mălai, logofăt 124.
Mălai Toader, medelnicer 179.
Mălina, bălţi la Galaţi 199.
Mălini (Măleni, Mălinei, Mălinii), sat, ţin. Suceava, al m-rii Slatina 410, 411, 429, 591, 592, 595, 625, 699.
Mănăstirea Doamnei, mănăstire în Botoşani, egumen la ~ 348.
Mănăstire Tanacu, sat, ţin. Vaslui, judecată pentru fîn ars 541.
Măndic, sat, ţin. Soroca, al Catrinei medelnicereasa 233.
Măneca, vecin din Rudeşti 205.
Măneşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Secu 515.
Mănjăşti v. *Mînjăşti*.
Măraru Gheorghe (Moraru Gheorghe), sătean din Conţeşti al m-rii Tazlău 578, 579.
Mărăeşti, moşie, ţin. Tecuci, a lui Lupu Coroi 469.
Mărăi Andronachi, vecin pe moşia Păltiniş 536.
Mărăiu Gheorghe, sătean pe moşia Păltiniş 535.
Mărăiu Ion, sătean pe moşia Păltiniş 536.
Mărişeşti (Mărăşeşti), sat, ţin. Putna, al lui Dumitraşco staroste 236.
Mărăţăii, moşie la Piatra, ţin. Neamţ, a vistierului Lascarache Roset 347, 549.
Mărcan Ion, sătean pe moşia Păltiniş 536.
Mărcan Miron, sătean pe moşia Păltiniş 536.
Mărcan Vasile, sătean pe moşia Păltiniş 536.
Mărceştii, sat, ţin. Tutova, al m-rii Răchitoasa 178.
Mărdarea Neculai, stăpîn la Coţomăneşti, ţin. Iaşi 343.
Mărdari, sătean din Dăiceni 391.
Mărgineni, sat, ţin. Bacău, al lui Tănase Gosan ; vătaf din ~ 722.
Mărigă Gheorghem, vecin din Răstoace 159.
Măriori Neculai, sătean din Rădăşeni 480.
Măriuţă, soacra lui Neculai din Rădeşti ţin. Tutova 657.
Măteeşti, moşie, ţin. Covurlui, a lui Tudor vornic de poartă 384.
Măteieni, sat, ţin. Dorohoi, al m-rii Dragomirna 158.
Măxin Gavril, biv logofăt, martor 173.
Măzăreşti (Mădzăreşti), sat, ţin. Tutova, al m-rii Soveja 95, 485.
Meachin Dumitraşco, vecin din Costeşti al m-rii Soveja 157.
Meachin Hilip, vecin din Costeşti al m-rii Soveja 157.
Mecneşti, moşie, ţin. Tutova, a pitarului Sandul Oat 617.
Medrihan Constantin, vecin din Hălăuceşti, se răscumpără 94.
Medrihan Pîntelei, vecin din Hălăuceşti, se răscumpără 94.
Medrihan Vasile, vecin din Hălăuceşti, se răscumpără 94.
Medrihăneştii, familie de vecini din Hălăuceşti 94.
Meleghi Ion (Meleghe), bulucbaşă hătmănesc, clucer, stăpînul moşiei Onceni în ţin. Iaşi 169, 170.
Meletie, egumen al m-rii Bisericani 288.
Meletie, egumen al m-rii Hangu 444.
Melintie, fiul lui Gavril Balotă vecin din Durneşti 148.
Mera, mănăstire, ţin. Putna ; egumeni, nesupunerea locuitorilor de pe moşiile ei 223, 247.
Merenii, sat, ţin. Suceava, al m-rii Tudoreni 253 *Mereşti*, sat, ţin. Hîrlău, întărit lui Ion Balş 158.
Meriuţă, vecin vîndut din Teţcani, ţin. Bacău 123.
Mierăuţă (<Mlc> răuţă), bîrsan din Caşin 227, 251, 252.
Méslacăni (Măstăcăn), sat, ţin. Neamţ, al m-rii Tazlău 216, 217.
Methodie (Mithodie), egumen al m-rii Slatina 429, 437.
Metzburg B., secretarul administraţiei chesaro-crăieşti a Romanului 553.
Miclăuşeni, sat, ţin. Roman ; unguri aşezaţi în ~ 414.
Miclescu Dimitrie, paharnic, ispravnic de Bacău 679.
Miclescu Dumitrache, vechil al bănesei Catrina Ruset 541.
Miclescu Gavril, biv vel ceaşnic, boier în sfat 108, 109.
Miclescu Gavril, biv vel logofăt 233.
Miclescul Gavril, vornic 150, 151.
Miclescul Petre, stăpînul moşiei Pătrăşcani 449.
Micleşti, sat, ţin. Vaslui, al lui Gavril Miclescu, 150.
Micul Ioan (~ Ion), sătean din Largu 690, 720.
Micul Mihai, biv vornic 202.
Midoschi Apostol, sătean din Păltiniş 535.
Midoschi Filip, sătean din Păltiniş 535.
Midosinschi Vasile, sătean din Păltiniş 538.
Mihai, vier din Vităneşti 474.
Mihai, sătean din Săbăoani 510.
Mihai, sătean din Păltiniş 536.
Mihai, sătean din Leucuşeni 327.
Mihai, ban 637.
Mihai, dîrstar de la Căiuţ 635.
Mihai, preot din Capul Codrului, ţine moara de la Corlăţele 588.
Mihai Ion, sătean din Cordăreni 310.
Mihai Vodă, jalobă către ~ 642.
Mihail, egumen la m-rea Bistriţa 144.

https://biblioteca-digitala.ro

Mihail, egumen la m-rea Slatina 589.
Mihail Har..., scrie zapis 575.
Mihailo, martor din Rogojăşti 640.
Mihăilachi, încalcă moşiile Luceşti şi Străoani 174.
Mihalache, face parte din Adunarea ţării 289.
Mihalache, preot din Noua Seliţă 506.
Mihalachi, cioban din Păltiniş 535.
Mihălachi, sătean din Roşcani 497, 498.
Măhălachi, martor 202.
Mihalcea, vecin din Deleni 188.
Mihalce Gavril, răzeş din Drăgeşti, ţin. Roman 511.
Mihalce Lupu, tatăl lui Toader Mihalace din Drăgeşti, ţin. Roman 511.
Mihalce Toader, răzeş din Drăgeşti, ţin. Roman 511.
Mihăeşti, sat, ţin. Suceava, încalcă hotarul Borgineştilor 213.
Mihăilă, vecin din Penişoara 160.
Mihăilă, martor din Drăguşăni 278.
Mihălceşti, familie din Drăgeşti 511—513.
Mihani, sat, ţin. Fălciu, al lui Chirilă din Banca 105.
Mihneşti, moşie, ţin. Bacău, a m-rii Caşin 158.
Mihuleci Vasilie, socrul lui Toader Petco din Cureleni, ţin. Orhei 146.
Mihuleni, siliştе, ţin. Soroca, a lui Sandu Sturza 187.
Milcovu, moşie, ţin. Putna, a m-rii Mera 223.
Milescu, serdar din Horgeşti, ţin. Putna 155.
Miletin, pîrîu afluent al Jijiei, moşie sate pe ~ 303, 492.
Milia, sat, ţin. Cernăuţi, vecin aşezat la ~ 153.
Milintie, martor pentru vecinii din Hociungi 166.
Milu Andrei, stolnic, ispravnic în ţin. Bacău 600.
Milu Matei, ban, cumpără moşia m-rii Rîca 564.
Miluda, ban 655.
Miluda, spătar, în sfat 707, 714.
Miluda, stolnic, martor 508, 521.
Miluda, vornic, în divan 627.
Miluda A., spătar 656.
Mirceni (Mărceni) sat, ţin. Suceava, al m-rii Probrata 394, 676, 678.
Mirceşti, moşie, ţin. Iaşi, a m-rii Slatina 187.
Miron, dascăl din Valea Seacă 102.
Miron, ţigan schimbat pe vecin 143.
Miron, locuitor din Grozeşti, 261.
Miron, biv medelnicer, vinde vecini din Durneşti 147.
Miron, în Adunarea ţării 289.
Miron, vel vornic 520.
Miron <*Crăciun*>, spătar 97.
Miroslava, moşie a m-rii Galata din Deal 98, 99, 225, 346.
Miroslăveşti, sat, ţin. Suceava, moşie a lui Costantin fustaşul 282.
Misail, egumen al m-rii Bisericani 361, 366, 460.
Misail, sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 662, 672.
Misăhăineşti, moşie, ţin. Roman, a vornicului Costache Razu 232.
Misir Vasile, armean din Roman 389, 395.
Misivunescu (?), stolnacealnic la judecătoria Dorohoi 246.
Mistrean, tatăl lui Alexa din Păltiniş 537.
Mistrean Dumitraşcu, sătean din Păltiniş 537.
Mistrean Eftimie, sătean din Păltiniş; sărac, nu dă boerescul 537.
Mistrean Ioniţi, sătean din Păltiniş 537.
Mistrean Matei, sătean din Păltiniş 536.
Mişceni, moşie, din Soroca, a m-rii Sf. Sava 218.
Militel Ion, sătean din Bîlca 634.
Mitrea, din Bălţaţi, căpitan din Ţara Românească, cumpără vecini din Cuciulaţi, ţin. Neamţ 125.
Mitroae Andrieş, sătean din Păltiniş 535.
Mitroaii Toader, sătean din Păltiniş 535.
Mitrofan, arhimandrit şi egumen m-rii Golia 574.
Mitropolia, Moldovei şi Sucevii, moşiile şi metohurile ~ 269, 283, 305, 456, 473.
Mîndreşti, sat, ţin. Cîrligătura, al vel agăi Iordache Costache 355, 356.
Mîndreşti, sat, ţin. Putna, al m-rii Mera 223.
Mîndroiu Niculai, locuitor din Caşin 684.
Mînjăşti, sat, ţin. Cîrligătura, al m-rii Galata 225, 308, 494.
Mînjeşti (Mănjăşti). sat, ţin. Neamţ, al lui Iordache Cantacuzino 167, 168, 173, 230.
Mînzatul, pîrîu pe moşia Pipirig; păşunatul oprit la ~ 468.
Mirza Ilie, vecin vîndut din Horgeşti 155.
Mirza Ioniţă, vecin vîndut din Horgeşti, 155.
Mîrzeşti, moşie, ţin. Iaşi, a lui Ioniţă Palade al treilea logofăt 232.
Mlenouţi, sat, ţin. Dorohoi, mazil în ~ 448.
Moara Popilor, la Tg. Neamţ, loc de moară lîngă ~ 489.
Mocodan Miron, se recunoaşte vecin al m-rii Probrata 201, 202.
Mocodan Vasile, vecin al m-rii Pobrata 201, 202.
Mogilde, biv vel medelnicer, martor 152.
Mogoşăşti (Mogoşeşti), moşie pe Siret, ţin. Roman, a m-rii Neamţ 508, 556.
Mogoşăşti, moşie, ţin. Cernăuţi, a m-rii Horece 489.
Mogoşeşti (Mogoşişti), sat, ţin. Iaşi, dă dijmă m-rii Sf. Vineri 126, dată schitului Hadîmbu 494.
Moimeşti, sat, ţin. Iaşi, parte din ~ a lui Vasile Buhăescul, vel pitar 226.
Moineşti, sat, ţin. Tutova, jumătate a fiilor lui Timircan Perjul 381.
Moisa, feciorul Tomii a Mănecăi, vecin vîndut 205.
Moişa, pîrîu la Rîşca, ţin. Suceava 608, 609.
Moişa, poslușnicul m-rii Pîngăraţi 453.

https://biblioteca-digitala.ro

Moişa = Bogoslovul, sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca, jălbi, nesupunere, strămutare, fugă şi procesul locuitorilor din ~ 518, 550, 551, 564, 610, 612—614, 626, 627, 629—631, 635, 637, 638, 643—645, 651, 652, 654, 655, 657, 658, 661, 662, 666, 667, 670, 672, 674, 701—703, 707, 723, 726, 727.
Moldova, rîu, sate, şi branişti pe ~ 124, 134, 141, 277, 301, 338, 413, 414; şesul ~ 649, 708, 726.
Moldoviţa, mănăstire, ţin. Suceava, egumen de ~, moşiile ei 329, 356.
Molniţa, sat, ţin. Dorohoi, al lui Dumitru Gheorghiu 513, 514.
Molovata, moşie, ţin. Orhei, a stolnicului Vasile Sturza 232.
Momîlco Niculai, stăpîn la Dămieneşti, ţin. Roman 447.
Morari Chirilă, martor la m-rea Neamţ 689.
Morariu Ion, sătean din Valea Seacă 601, 620.
Morariu Matei, sătean din Bîlca 634.
Morariul Iacob, sătean din Plopi 644.
Moreanu Ioniţă, biv păhărnicel 289
Moreanul, stăpîn de ţigani 275.
Morenii, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Cetăţuia 222.
Morişanu Alecsa, sătean din Valea Seacă, iscăleşte jalbă 601.
Morţun Vasilie (~ Vasîli), stăpîn de moşie în Stroeştii de Sus 486; mazil 521.
Moruzi, Alexandru Costandin (~ Costandin vodă), voievod, cărţi domneşti şi hrisoave emise de ~ 562—567, 571, 572, 574, 583, 585, 713, 715.
Moruzi, Constandin Dimitrie, voievod, cărţi domneşti date de ~ 214, 400, 483 ~ 487, 489, 492, 494—496, 498, 500, 508, 509, 511, 608, 611, 615, 713, 715.
Moruzi D., stolnic, ispravnic de Vaslui 598.
Moscalicu Mihai, sătean din Vasilăuţi 560.
Moscalul, venit din ţara leşească, aşezat în Rădăşeni 263.
Moscul, toponimic lîngă Căzăneşti 483.
Moscul Ion, martor la satul Saca, ţin. Suceava 675.
Moş Neculai <Moţoc> (?), martor din Rusăni 641.
Motran Ioniţă, strînge venitul moşiei Paşcani 471.
Moţoc Gheorghe, călugăr 197.
Moţoc Grigore, vinde moşie în Vorontăreşti, ţin. Roman 143.
Moţoc Toader, diac 105.
Moţoc Tudosca, vinde moşie în Vorontăreşti 143.
Movila Cordoului, toponimie în ţin. Tutova 373
Movila Erimie, domn al Moldovei, ispisoc de la ~ 220.
Movila Ianachi, vătaf din Zaboloteni 691.
Movila Ion, comis de la Drăgeşti 388.
Movila Iordachi, jitnicer, vinde parte din Zaboloteni 691.
Movilău, oraş pe Nistru, în Podolia; moşie, ţin. Soroca, în dreptul ~, ispravnic de ~ 264, 265.
Mozană Porhirie, martor 202.
Mozoc Ianoş, sătean din Faraoani 425.
Munteanul Chiriac, platnic din Socola 619.
Munteanu Costandin, sătean din Şerbeşti, angajat la cositul fînului 560.
Muntean Dumitru, sătean din Galu 689.
Muntean Ilie, sătean din Galu 689.
Munteanu Ion, sătean din Şerbeşti 560.
Munteanu Ioniţă, fiul lui Ion Munteanu din Şerbeşti 560.
Munteanu Toadir, fiul lui Ion Munteanu din Şerbeşti 560.
Muntian Brat, sătean din Căbeşti 618.
Muntianu Matei, sătean din Valea Sacă 601.
Muntianu Pricop, vecin din Deleni 188.
Muntianu Radu, sătean din Petreşti 560.
Muntele, ocolul ~, ţin. Suceava, sate în ~, căpitan de ~ 664, 685, 717, 719, 733.
Muntele[1] *Păcurilor*, pe Tazlăul Mare, vîndut de Gheorghe medelnicer 639.
Murari Costantin, vecin din Dulceşti 114.
Murari Ion, vecin din Dulceşti 114.
Murăreşti, sat lîngă Pomîrla, sătean din ~ 504.
Murgeni, sat, ţin. Fălciu, fostă Slobozie domnească, apoi al lui Vasile Sturza biv vel stolnic 224.
Murguleţ Sandul, sate moştenite de la ~ 448.
Muscă Simion, sătean din Pîrîul Pîntii 697.
Mustăreţ Vasile, din Soleşti, în judecată cu băneasa Catrina Roset 541.
Muste Andrunachi, sătean din ţin. Botoşani, 640.
Muste Dimitrie, uricar, scrie act domnesc 176.
Muste Dumitraşco, diac, scrie act domnesc 148.
Muste Ioniţă, sătean din Fundul Pipirigului, dă zapis m-rii Neamţ 461.
Mustea Maxim (~ Macsim, Macsin), din Pipirig dă zapis m-rii Neamţ 460—462, 465, 467, 468.
Mustea Neamţu (?), sluga paharnicului Matei Hurmuzachi 462.
Muste Petre, sătean din Saca 644.
Musteaţă Ion, răzeş din Drăgeşti, ţin. Roman, hotarnic 149.

N

Nacul, fost logofăt de vistierie 99.
Nacul, tatăl lui Ion vecin lui Vasile Stîrce 192.
Nadişa, sat, ţin. Bacău, arendează muntele Păcurilor de pe Tazlău 638.
Naftanail, egumen al m-rii Solca 288.
Nagîţu Costandin, boier în Adunarea ţării 289.
Nagul, bîrsan, pricină cu mănăstirea Bogdana 198.

[1] În text cu litera mică.

https://biblioteca-digitala.ro

Nargu, sat, ţin. Soroca, al m-rii Golia 404.
Nastasia, soţia lui Mălai logofăt din Drăguşeni 124.
Nastasiica, călugăriţă, dă danie moşia Rudeşti 205.
Natanail, proin egumen, în Adunarea ţării 288.
Năddăbaico, vornic, stăpîn în 1617 al satului Sucmezău 103.
Năddăbaicu Boşocan, răzeş, hotarnic la Drăgeşti 149.
Nănăşeni (Nănăşeşti), sat, ţin. Suceava, al m—rii Pobrata 394, 676, 677, 678.
Năstacu Neculai, mazil din Boeşti şi Luceni 233.
Năstase, vier din Vităneşti 474.
Năvîrneţi, sat. ţin. Tecuci, al lui Lupu Coroi 469.
Năvrăpăscu Pavăl, moşul boierilor Caracaş, din Streşineni 352.
Neacşu, tatăl lui Vasilie vecin din Deleni 188.
Neagra, pîrîu la m-rea Slatina 698.
Neagra Gavril, sătean din Săpoteni 310.
Neagoe Adam, sătean din Turceşti 651.
Neagul Vasile, sătean din Păltiniş 535.
Neamţ (Niamţ), mănăstire, ţin. Neamţ; egumeni de ~; stăpînă de sate cu venituri 105, 141, 145, 193, 272, 275, 288, 311, 324, 325, 360, 367, 460, 461, 462, 465, 467, 489, 494, 495, 508, 515, 516, 517, 518, 520, 523, 554, 555, 558, 559, 650, 664, 685, 688, 690, 692, 701, 702, 709, 710, 717—719, 732, 733.
Neamţ, tîrg, vechil din ~ 559.
Neamţ (Niamţ), ţinut, ispravnic de ~311, 324, 326, 360, 370, 374, 431, 441, 451, 452, 459, 460, 462, 486, 494, 495, 500, 501, 515, 532, 533, 549, 550, 559, 709, 710, 719, 720.
— sate în ~106, 115, 125, 132, 141, 166, 173, 181, 193, 197, 220, 230, 232, 233, 268, 272, 278, 325, 347, 348, 350, 363, 366, 367, 369—371, 374, 375, 442, 444, 455, 465, 467, 499, 500, 550, 553, 560, 643, 654, 655, 659, 660, 705, 717, 730.
— mănăstire în ~363, 366, 369 — 371, 418
— prădat de tătari ~134, 277.
Nechifor, egumenul m-rii Vizantia 590, 594, 615.
Nechifor (Nichifor), mitropolitul Moldovei 252, 276, 288.
Nechifor, vecin din Tirnauca urmărit la Comani 98.
Nichifor Andreiaş, sătean din Rădăşeni 681.
Nechifor Gligori, vecin din Dulceşti 114.
Necola <*Puişor lipscanul*>, arendaşul moşiei Răbtia 419, 420.
Necula, vornic de Bîlca 634.
Nicolae, egumen de Neamţ 325.
Neculai, frate lui Pilnici, în Adunarea ţării 289.
Neculai, medelnicer 482.
Neculai, paharnic (biv vel), ispravnic de Suceava 678, 682, 683, 685, 687.
Nicolae, protopop la schitul Dărmăneşti şi Ocne 721.
Neculai, răzeş din Rădeşti 657.
Neculai, sătean din Drăguşeni 130.
Neculai, sătean din Vasilăuţi, fiul lui Miron Pitariul 560.
Neculai, socrul lui Lazur din Luceni 529.
Neculai, stăpîn în Hîrtăneşti, Nistoreşti şi Ocna 158.
Neculai, sulger (biv vel) din Drăguşeni şi altele 124, 134, 170, 171, 193, 277.
Neculai, tatăl unor vecini din Teţcani 123.
Neculai, ţigan, fiul lui Vălcul din Soci 721.
Nicolae, vătaf pe moşia schitului Dărmăneşti 721.
Neculai, vecin din Blăgeşti 182.
Neculai, vecin din Paşcani 94.
Neculai, vecin al m-rii Soveja 157.
Neculaiu, vecin fugit din Stolniceni 96.
Neculai, vel armaş 108.
Nicolae voievod v. *Mavrocordat Nicolae*.
Neculai Ion, condicar la divan 478.
Nicolae Drăgoiu, vecin fugit, al m-rii Pobrata 133.
Neculai Muscalu, sătean din Noua Suliţă 505, 506.
Necoriasa Aniţa, martor 136.
Neculce, biv vel medelnicer, ispravnic de Fălciu 472, 473.
Neculce (Neculcea), stolnic 511, 574.
Neculce, vel căpitan de Coţmani 259.
Neculce Alexandru, paharnic, boier în divan 444.
Neculce Ion, hatman (biv), martor 173, 230.
Neculcia Ion, vel sulger 108, 109.
Neculce Ion, vornic (biv) 180, 241.
Neculce Vasile, biv vel ban, ispravnic de Suceava 592, 593.
Nedelco Ion, sătean din Vasilăuţi 560.
Nediţa Ion, bătrîn din Orbeni 230.
Negel (*Şerban*), postelnic, ispravnic de Fălciu 96.
Negoescul, bîrsan la Caşin 227.
Negoiţă, în Adunarea ţării 289.
Negoiţă, vier 515.
Negrai Axinti, sătean din Păltiniş 535.
Negri, ban, boier în divan 445.
Negri Costin, biv vel stolnic, ispravnic de Tecuci 544.
Negre Iordache, biv vel clucer, staroste de Putna 582, 585, 589.
Negre (*Negrea*) *Petre*, sătean din Valea Seacă 587, 589, 620.
Negreşti, sat cu vecini, ţin. Vaslui, al sulgerului Manolache 93, 99.
Negrileşti, sat pe Moldova, ţin. Suceava 124.
Negru Apostu, sătean din Luceni 529.
Negruţ Enachi, boier în Adunarea ţării 289.

https://biblioteca-digitala.ro

Negrufu Grigori, mazil din ținutul Hîrlău 531.
Negură Ion, răzeș din Vărzărești 671.
Negură Tărcan, vecin din Sălișteni 165.
Negură Vasile, sătean așezat pe moșia Vama 329.
Nemireuca, sat, ținutul Soroca, al lui Lupu Anastase biv vel agă 232.
Nemîndra (Nemîndri), sat, ținutul Hîrlău, al mr-ii Zagavei ș.a. 187, 582.
Neniul, socrul lui Ioniță Pavăl 280.
Neniul Costandin Costruf, biv vel paharnic 272, 273.
Nianul Ion, postelnic, socrul lui Ioniță logofăt, proces pentru vecini cu m-rea Pobrata 262.
Neaniul Theodor Costin, tatăl lui Costandin Neaniul 272.
Neofit, egumen al m-rii Golia 139.
Neofit, egumen al m-rii Sfînta Vineri 126.
Neofit, preot (?) hotarnic la Anteleşti 507.
Neteđzii, sat, ținutul Neamț, moșia m-rii Topoliţa 331.
Nibunili Toma, sătean din Căbești, învoială 618.
Nica, fiul lui Balotă, tatăl lui Antohii vecin din Durnești 148.
Nica, preot, tatăl lui Ion din Cașin 684.
Nicanur (Nicanul), egumen al m-rii Bogdana 198, 208, 244, 251, 266, 313, 337.
Nicanor, egumen al m-rii Neamț 311, 324.
Nichita, sătean din Soleşti 541.
Nichita, tatăl lui Ioan din Rusăni 641.
Nichita, vecin din Deleni 188.
Nechita Ionică, sătean din Dăiceni 390.
Nechita Şerban, sătean din Dăiceni 390.
Nicică Sava, vecin din Costeşti 157.
Nicoară Vasile, căpitan din Nicoreni 362.
Nicodim, egumen al m-rii Nicoriţa 599.
Nicodim, egumen al m-rii Secu 220, 283.
Nicodim, monah la Slatina 428.
Nicolce v. *Neculcea* stolnic.
Nicoreni, sat, ținutul Iași, al lui Arvintie vornicel 330.
Nicoreşti, deal cu vii al m-rii Răchitoasa 178.
Nicoreştii de Sus, sat, ținutul Tecuci, al biv vel comisului Grigoraşcu Costache 232.
Nicoriceşti, vecini din Vijniţa ai lui Ioniță logofătul 243.
Nicoriţa, mănăstire în Iași 599.
Nictarie, egumen al m-rii Galata 225.
Nifon, egumen al m-rii Secu 350, 363, 369, 370, 375.
Nijnei Zemli, vel vornic de ~ 108.
Nil, egumen al m-rii Rişca 256.
Nimisniuf Neculai, armean din Roman 395.
Nisporeni, sat, ținutul Lăpușna, al m-rii Bărboiul 248.
Nistor, cioban 390.
Nistor, fratele lui Lupul salahor, din Ungurași, angajat la cositul fînului 560.
Nistor, sătean din Luceni 529.
Nistor, vătaful lui Ştefan Duca 477.
Nistor, vecinul Irinei Stîrcea 192.
Nistor Ioan, rus, bejenar din Mogoşăşti 557.
Nistor Toader, martor din Vizantea 493.
Nistoreşti, sat, ținutul Bacău, al lui Neculai 158.
Nistru, rîu, sate pe ~ 232, 241, 264.
Niţu Ioniţă, mazil din ținutul Neamț 455.
Niţul, martor pentru vecinii m-rii Aron-Vodă 132.
Nocoriţa v. *Nicoriţa*.
Nogorăşti, sat, ținutul Vaslui, al m-rii Bărboiul 257.
Nohit Simion, căpitan de curteni 96.
Nohoreni, sat, ținutul Cernăuți, al m-rii Horeci 490.
Nomico Enache, biv vel paharnic, ispravnic de Bacău 475.
Nor, tatăl lui Martin Vasile din Nadișa 639.
Nosăi Dumitru, sătean din Dracineți, vecinit 259.
Nosăi Făđor, sătean din Dracineți, vecinit 259, 262.
Nosăi Grigori, sătean din Dracineți 259, 262.
Nosăi Ion, fiul lui Grigore, vecin din Revecăuți 262.
Nosei, Nechifor, moșul lui Toder Nosăi din Dracineți 259.
Nosăiu Prodan, vecin din Revecăuți 262.
Nosăi Simion, sătean din Dracineți 259, 262.
Nosăiu Stefan, vecin din Revecăuți 262.
Nosăi (Noseiu) Toader, sătean din Dracineți, vecinit 259, 262, 280, 281.
Noua Suliţă (Noi Săliţa, Noo Soliţe, Novo Siliţa), sat pe Prut, ținutul Hotin, al lui Iordachi Balș ș.a. 231, 260, 286, 488, 506.
Novacu Ioniţă, căpitan, arendașul Moșiei Goteşti, Greceni 454, 471.

O

Oană, sulger, rediul lui ~ 496
Oană, tatăl lui Toader, sătean din Rădășeni 385
Oance, sat, ținutul Covurlui, al lui Pălade Căpățînă ș.a. 344
Oat Sandul, pitar, dă în arendă satul Mecneşti 617
Obîrşie, sat, ținutul Neamț, al mănăstirii Neamț 650.
Obui Vasile, vecin din Beceşti 119
Ocna, localitate, ținutul Bacău, savgăi de ~ 100; cămărași de ~ 720; egumen de ~ 115; moșie a lui Neculai 158
Ocnianu Costandin, vier din Ciușlea Nouă 515
Odobeşti, sat, ținutul Putna, al mănăstirii Răchitoasa 178, 223.
Odăile Grozii, sat, ținutul Iași, al lui Ordache Canta, rediuri la ~ 226.
Ohîrţini, sat, ținutul Soroca, al lui Andrei Albotă 262.
Oituz, pas, nemți ieșiți prin ~ 227

https://biblioteca-digitala.ro

Olare, sat, ţin. Vaslui, al lui Chiriţă din Banca 105.
Olteanu Ioan, bejenar în Mogoşeşti 557
Oltian Ion, sătean din Căbeşti 618
Oncea, fiul popei Aldea, bîrsan din Caşin 684.
Onceni, sat, ţin. Iaşi, al lui Ion Meleghi 169.
Onciul Velicico, stăpîn în moşia Cociuşca 351.
Onichi, sătean din Dăiceni ~ 391.
One Toader, sătean din Rădăşeni 480.
One Vasile, sătean din Rădăşeni 480
Onescu Stratulat, în Adunarea ţării 289.
Oneşti, sat, ţin. Tutova, al lui Costandin Gheoca 445.
Onică, sătean pe moşia lui Lupu Cîrstea 212.
Oniceni, sat, ţin. Suceava, al lui Solomon Botedzu, vecini fugiţi din ~ 127.
Onofrei (Onufrie), egumenul mănăstirii Soveja 161, 183-185.
Oprea, Ion, om domnesc 623.
Oprica, căpitan de Işnovăţ 168.
Oprişănei, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Bistriţa 374.
Orăşăşti, sat, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perju 381.
Orăşeni, sat, ţin. Cernăuţi 259, 260.
Orbeni, sat, ţin. Putna 230.
Orhei, ţinut, sate în ~: 146, 232, 233, 276, 444, 477, 558, 604, 623, 629, serdari de ~: 239, 276, 496, 498, 499, 558, 566, 576, 630.
Orheiu Andrei, vecin al lui Ion Stîrcea 192.
Orheiu Chiriţă, tatăl lui Orheiu Andrei şi Ioniţă, vecini 192.
Orheiu Ioniţă, vecin al lui Ion Stîrcea 192.
Orheiu Vasilie, vecin al lui Ion Stîrcea 192.
Orlandini, judecător la Cernăuţi 521.
Orleşti, sat, ţin. Covurlui, al lui Toader vornic de poartă 384.
Oroftiana, sat, ţin. Dorohoi, al lui Tănase Vasile 646.
Orsul, văcar din Şoldăneşti 176.
Ortăşti, sat pe Cracău, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 367.
Osianul Păntelei, din Tg. Ocna 100.
Osman Hagi, negustor turc 136.
Oşloban Neculai, sătean din Şerbeşti 578.
Oşlobeni, sat, ţin. Neamţ al mănăstirii Neamţ 559.
Otea Gheorghe, bejenar pe moşia Mogoşeşti 557.
Oţăl Mihăilă, pisar, strămoşul lui Gheorghe diac 373.
Oţet, poiana lui ~ la Tg. Neamţ 489.

P

Pahomie, egumen al m-rii Slatina 350, 351,428.
Pahomie, episcop de Roman 125, 326, 327.
Pahue, sătean din Dăiceni 389, 390.
Paisil, călugăr al m-rii Slatina 428.
Paisie, egumen al m-rii Barnovschi 237, 254.
Paisie, egumen al m-rii Galata 98, 293.
Paisie, egumen al m-rii Sf. Ion din Iaşi 245.
Paisie, stareţul mănăstirilor Neamţ şi Secu 487, 495, 502, 508, 515, 516, 517, 520, 553, 554, 555, 559.
Pal, fiul lui Antal din Săbăoani 510.
Paladi, mazil la ţinutul Orhei 498.
Păladi, vecin din Dulceşti 114.
Paladi Constantin, biv vel armaş 143.
Paladi Constantin, vel vornic 320, 359, 571, 573, 574, 714.
Paladi (*Păladi*) *Dumitraşcu*, vel clucer 226, 232.
Paladi Dumitrachi, vel vistiernic 336.
Pălade Ion, treti logofăt 232, 265.
Palade Ion, biv vel vistier 122.
Palade (*Paladi*) *Ion*, vel spătar 157, 184, 322: staroste de Putna 337.
Palade Ioan, vornic 232.
Palade Nastasia, soţia vornicului Palade 232.
Palade Neculai, martor la Popeni, ţin. Putna 507.
Paladi Toader, vel comis 143; vel vistiernic 185, 197, 210; caimacam 291.
Palade Toader (*Toderaşco*), vel spătar 202, 205.
Paladi Toader, hatman 284, 285.
Palaneţ Ion, vecin fugit din Pobrăteşti şi Tîrnauca 98.
Paleolurgă, boier în divanul Romanului 550.
Palipoţchi (*Pilipoţchi*) *Ioniţă*, în Adunarea ţării 289.
Panait, biv vel postelnic 108, 109.
Panaiti, căpitan, răzeş la Rădeşti 657.
Panaiti Iordachi, biv vel stolnic 557.
Panait Mihalache (?), vecin al lui Ion Stîrce 193.
Panaiote Vîrlan, mazil din Lămăşeni 263.
Panaite Vîrlan, pîrcălab de Rădăşeni 302.
Panaitache Velicico, stăpînul satului Cîrligi 173.
Panca, sat, ţin. Suceava 522.
Panco, vecin din Călineşti 179.
Panco Andronic, vecin din Călineşti 179.
Panco Ion, vecin din Călineşti 179.
Panco Onofrei, vecin din Călineşti 179.
Panco Vasile, vecin din Călineşti 179.
Pancul Adam, pitar 309.
Pandie Dimitrachi, biv vel paharnic, ispravnic de Neamţ 709, 710.
Panin Simion, în Adunarea ţării 289.
Papafil Costi, negustor 368.
Papucul Constantin, vecin din Dulceşti 114.
Papucul Ion, vecin din Dulceşti 114.
Paraschiva v. *Pîrvu Paraschiva*.
Paraschiva, fiica lui Toader biv comis 124.
Paraschiva, soţia lui Sandu Sturdza 136.
Parascheva, soţia vătafului Ianachi Movilă din Zaboloteni 691.
Paraschiva, mama lui Ion 536.
Paraschiva, ţigancă din Soci 721.
Parno Petro, sătean din Vasilăuţi 560.
Parlenie, egumen de Badu (?) 288.
Parthenie, egumen al m-rii Caşin 600, 715.
Parthenie, egumen al m-rii Secu 325.

https://biblioteca-digitala.ro

Parthenie, egumen al m-rii Slatina 294, 301, 305.
Parthenie, egumen al m-rii Soveja 485.
Parvana Iane, sulger 183, 184.
Pascal, feciorul Sandului 390
Pascal, negustor, moşul lui Adam din Străoani 174.
Pascal, vecin fugit din Şoldăneşti 132.
Pascal Dumitru, sătean din Buciumeni 249.
Paşcani (Păscani) sat, ţin. Bacăului, vecini fugiţi la ~ 94, 108, 173, 182, 183, 471.
Paşcul Ursul, bătrîn din Gînşteni 230.
Paşcu, martor la Drăguşeni 130.
Patrechi Andronachi, răzeş din Rădeşti 657.
Patrostabiu Ion, diac 480.
Pătrăgeasa, mama lui Dumitraşco vecin din Deleni 188.
Pavăl, dascăl din Conţăşti 578.
Pavel, fiul lui Marcu bătrînul, martor al mănăstirii Neamţ 689.
Pavel, fiul lui Sămeon Saven, martor al mănăstirii Neamţ 689.
Pavel, holtei din Păltiniş, fiul lui Donosie 537.
Pavăl, preot din Paşcani 173.
Pavăl, preot din Rădăşeni 480.
Pavel, sătean din Măstacăn 217.
Pavel, serdar 241.
Pavăl, tatăl lui Gavril din Păltiniş 538.
Pavăl, tatăl lui Toader din Rădăşeni 480.
Pavăl, vecin dat danie, fiul lui Vasile Huzghiacu 202.
Pavăl, vecin vîndut, fiul lui Gligoraş cărăuşul 205.
Pavăl, vecin din Selişte 166.
Pavăl, vecin din Costeşti 157.
Pavăl Ion, sătean din Păltiniş 535.
Pavăl Ioniţă, grămătic de vamă 280, 281.
Pavel Ştefan, sătean din Răuceşti 515.
Păcurariu, stăpin de moşii în Tecuci 384.
Păcureşti, sat, ţin. Greceni, al lui Scărlătache Costache 685.
Păltiniş, sat, ţin. Dorohoi, al lui Vasile Sălion 377, 535, 538.
Pănceşti, sat, ţin. Fălciu, al mănăstirii Brădiceşti 538.
Pănceşti, sat, ţin. Lăpuşna, al lui Iordachi Iamandi 447.
Părasca, păhărniceasă, stăpînă de vecini 118.
Părciul Gheorghiţă, martor 130.
Părteşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirei Humor 341, 376.
Păşcani, sat pe Siret, ţin. Suceava, al jitniceresei Ilinca 471, 538.
Păscar Toader, sătean din Cordăreşti 310.
Păscuţoiu Andrei, vornic din Valea Seacă 587, 589, 602.
Păstrăveni, sat, ţin. Neamţ 494, 495.
Păşcăniţa, spătăreasă 238.
Pătraşco a Floroae, vecin din Deleni 188.
Pătraşco al Hoţului, vecin din Deleni 188.
Pătraşco a Tudoroae, vecin din Deleni 188.
Pătraşco, căpitan 158.
Pătraşco, căpitan 187.
Pătraşcu, căpitan de Tabără 342.
Pătraşcu, sătean din Păltiniş 537.
Pătraşcu, socrul lui Ion din Păltiniş 537.
Pătraşcu Axentie, morar din Tg. Neamţ 489.
Pătrăşcani, sat, ţin. Soroca, al lui Sandu Albotă 262.
Pătrăşcani, sat, ţin. Tutova, al lui Petre Miclescu 449.
Pătrăşcuţă, moşul lui Constantin fustaşul din Miroslăveşti 282.
Pătrău, moşul lui Gheorghi, martor pentru Liţcani 278.
Pătrău Dumitraşcu, stăpîn de vecini în Leţcani 119.
Pătrău Gavril, stăpîn de vecini în Leţcani 107, 108.
Pătrău Pătraşcu, boier martor 135.
Pătrăuţi, sat, ţin. Suceava, al postelnicului Gheorghe Turculeţ 232.
Păţul Iacob, sătean din Bogdăneşti 687.
Păţul Ilarion, sătean din Bogdăneşti 687.
Păuleşti, sat, ţin. Orhei, al medelnicerului Toader Carp 233.
Păun, Ecovachi, sătean pe moşia mănăstirii Socola 562.
Păun, Iacovachi, ispravnic de Iaşi 471, 472.
Păunel, Sandu, sătean din Berăndeşti 522.
Păuneşti, sat, ţin. Putna, al mănătirii Birnova ş.a. 232, 641, 642.
Peletici, sat, ţin. Neamţ, al lui Ursu Iuraşco 181.
Pelin, capitan din Vijniţa 177.
Peneul, sat, ţin. Covurului, al mănăstirii Bistriţa 328.
Penişoara, sat, ţin. Iaşi, al mitropoliei Moldovei 160.
Pentelei, vecin din Dracineţi 260.
Perdevară Toader, vecin din Buicani 140.
Pereschiv, pîrîu (afluent al Bîrladului), sate pe ~ 157, 340, 381, 399.
Perieni, sat, ţin. Iaşi, al lui Ioniţă Palade 232.
Peripicini, sat, ţin. Soroca, al banului Aristarho 232.
Perju Costache, stăpin de moşii în Tutova 381.
Perju Dumitraşcu, stăpîn de moşii în Tutova 381.
Perjul Sandul, vornic de poartă 541.
Perju Timircan, mazil de Tutova 381.
Petco Alexandru, socrul lui Macarie egumen de Brădiceşti 358.
Petcu Ion , sătean din Bîlca 634.
Petco Toder stăpin în Pohribeni 146.
Petie, sat cu vecini, ţin. Suceava, al lui Vasile Ciudin, 209 565.
Petrache, biv vel vameş, ispravnic de Neamţ 486.
Petrachi Athanasie, biv căminar, diac 307.

https://biblioteca-digitala.ro

Pitre, cioban din Dăiceni 391.
Petre, fiul lui Ioniță Savei 689.
Petre, martor din Răchiteni 327.
Pătru, răzeș din Letcani 277.
Petrea, vecin din Deleni, fiul lui Costin 188.
Petăr, vecin din Deleni, fiul lui Larion 188.
Petre, vecin din Leucușeni, fiul lui Iandru 327.
Petre, vecin din Leucușeni, fiul Magdei 327.
Petre, vecin din Răstoace, fiul lui Toma 159.
Petri, vornic din Faraoani 425.
Petre Cheșco, șetrar 417.
Petru (*Rareș*) *vodă* 387, 704.
Pătru (*Schiopul*) *voevod* 98.
Petrești, sat, țin. Iași 560.
Petriceni (Petrecani), sat, țin. Neamț, al mănăstirii Secu 442, 487.
Petriceico vodă 109, 110.
Petrilești, sat, țin. Suceava, al mănăstirii Rîșca 662, 674, 727.
Petriș, sat, țin. Roman, al postelnicului Alexandru Grama 378.
Petrișor Dumitru, sătean din Fărcașa 732.
Petrișori, sat, țin. Fălciu, al biv vel jitnicerului Toader 233.
Petrosa, sat, țin. Covurlui, al lui Chiriță din Banca 105.
Peutlinghin, Andrei Andrievici, polcovnic, comandant de Hotin 449, 453.
Piatra (*Neamț*), tîrg 347, 349.
Picioroagă Tănasă, pîrcălab 149.
Piciorogani, sat pe Miletin, țin. Hîrlău 115.
Piciorul Lupului, sat, țin. Iași, al mănăstirii Bîrnova 416, 484.
Pietrosul, sat, țin. Lăpușna, al mănăstirii Bărboiul 248.
Petrosul, sat, țin. Tecuci, al vornicului Constantin Roset 240.
Pilat Gavril, în Adunarea țării 289.
Pili Sandul, în Adunarea țării 289.
Pilipăuți, sat, țin. Dorohoi 646.
Pilipești, sat, țin. Lăpușna, al mănăstirii Bărboiul 248.
Pilipovschi, căpitan de Ișnovăț 168.
Pilnici, în Adunarea țării 289.
Pintea Andrei, vecin din Călinești 180.
Pintea Fădor, tatăl unor vecini din Călinești 180.
Pintea Onescu, vecin din Călinești 180.
Pintea Ștefan, vecin din Călinești 180.
Pintea Vasile, vecin din Călinești 180.
Pintelei, moșul lui Ion vornic din Corod 372.
Pintilii, cioban din Dăiceni 391.
Pintilii, răzeș din Dăiceni, cumnat lui Strătilă 390.
Pintilii, răzeș din Dăiceni, fiul lui Chiriac Hîndrescu 391.
Pipe Neculai, vier din Ciușlea Nouă 515.
Pipirig, sat, țin. Neamț, al m-rii Bărboiul 460, 461, 465—467.
Pirsihanos Grigorios, egumen de Bogdana 288.
Pisanca Fodor, vecin fugit din Lucovița 152, 153.
Pisanca Gligore, preot 152, 153.
Piscani (*Pișcani*), moșie, țin. Iași, a m-rii Trei Ierarhi ș.a. 195, 540, 541, 579.
Piscu, sat, țin. Tecuci, al m-rii Neamț 105.
Pisilica Ștefan, șavgău de ocnă 100.
Pisoschi (*Pisoțki*) *Ioan*, tatăl Saftei Brăescu din Becești 119, 246.
Pisoschi Gheorghe, căpitan, 119, 120.
Pitariul Miron, tatăl lui Neculai din Vasilăuți 560.
Pitești, sat, țin. Tutova, al lui Constantin Greceanu 585, 586.
Pitic Pahomie, călugăr, din Buciumeni 249.
Piținiga Gavril, vornic din Pipirig 461.
Piținiga Ioan, sătean din Pipirig 461.
Piținiga Toader, sătean din Pipirig 461.
Piținiga Vasile, sătean din Pipirig 461.
Pizdele Toader, sătean din Valea Seacă 620.
Pingărați, mănăstire, țin. Neamț, egumeni și sate 112, 191, 269, 395, 440, 452, 453, 459.
Pingărați, sat, țin. Neamț 459, 460.
Pintea, vecin din Letcani, 107.
Pintea Toader, vecin din Dulcești 114.
Pîrlești, sat, țin. Covurului, al căpitanului Alexandru Adam 110, 111
Păriu Andrei, vecin din Bodești 149, 150.
Păriu Gavril, vecin din Boldești 149, 150.
Păriu Ion, vecin din Bodești 149, 150.
Piriu Pintii, sat, țin. Suceava, al m-rii Slatina 623, 647, 664, 665.
Păriu Tănasie, vecin din Bodești 149, 150.
Păriu Trohin, vecin din Bodești 149, 150.
Pîrjole Gheorghe, sătean din Moișa 612, 643, 644, 670.
Pîrjolta (Pîrjolita jud. Bălți), selișteț țin. Iași, a m-rii Dragomirna 158.
Pîrvu Andrei, stăpîn în Călinești 180.
Pîrvu Anița, stăpîn în Călinești 180.
Pîrvul Andronic, stăpîn în Călinești 179.
Pîrvu Catrina, medelniceresă 233.
Pîrvul Constantin, fost șetrar, medelnicer, stăpîn în Călinești 180.
Pîrvul Gheorghe, stăpîn în Călinești 180.
Pîrvul Ileana, stăpînă în Călinești 180.
Pîrvu Măriuța, stăpînă în Călinești 180.
Pîrvul Neculai, stăpîn în Călinești 180.
Pîrvu Neculai, medelnicer 233.
Pîrvul Paraschiva, stăpîn în Călinești 179, 180.
Pîrvul Radu, vtori clucer, stăp în Călinești 180.
Pîrvul Vasile, stăpîn în Călinești 180.
Platon, bătrîn din Forăști 106.
Platon Ion, bătrîn, vecin din Bodești 150.
Platon Ștefan, martor 131.
Plăcinteștii, sat de răzeși, țin. Lăpușna 671.

https://biblioteca-digitala.ro

Plăvan Ion, vătăman din Păltiniş 537.
Plăvan Ştefan, sătean din Păltiniş 537.
Plăvolari, sat, ţin. Suceava, al jitnicerului Lupu Balş 232.
Pleşca, fiul lui Ilie Pleşca 172.
Pleşca Ilie, jitnicer, stăpînul moşiei Habele, 172.
Pleşăscu Iordache, logofăt de vistierie 643, 654, 663, 672, 674, 675.
Pleşeşti, sat, ţin. Cîrligătura, al m-rii Bogdana 155.
Pletosul Gavril, vornic de Rădăşeni 478, 480.
Pletosu Gligore, sătean din Rădăşeni 302.
Pletosu Vasile, sătean din Rădăşeni 480.
Plopeni, sat, ţin. Fălciu, al episcopiei Huşi ş.a. 105, 231.
Plopi (Plochi, Plopu, Plopii-Băii), sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 608, 613, 614, 628 629, 644, 651, 655, 662, 672, 674, 701, 726, 727.
Plopini, sat, ţin. Suceava, al jitnicerului Lupu Balş 260.
Bloscureni, sat, ţin. Iaşi, al postelnicului Ioniţă Botez 339.
Ploscuţeni, sat, ţin. Putna, al vornicului Costache Razu 232.
Ploşniţă Anton, ierodiacon, hotarnic la Drăgeşti 149.
Plugariu Şărban, sătean din Şărbeşti 560.
Pobrata, mănăstire, ţin. Suceava 121, 129, 133, 154, 201, 202, 259, 262, 267, 280, 281, 314, 315, 394, 409, 545, 546, 676, 677.
Pobrăteşti, sat, ţin. Suceava, al lui Ion Budacul 98.
Pobriheni, sat, ţin. Orhei, al lui Toader Petco 146.
Pocoleni (Poculeni), sat, ţin. Suceava, al m-rii Slatina 597, 605, 625.
Podaşco Ştefan, sătean din Băleni 555.
Podoleni, sat, ţin. Lăpuşna, al m-rii Secu 451, 458.
Podul lui Gherman, moşie la ~ 472.
Poenaru Andrei, mazil din Bacău 372.
Poenaru Aniţa, stăpînă în Corod 372.
Poenaru Costantin, stăpîn în Corod 372.
Poenaru Dumitrachi, stăpîn în Corod 372.
Poenaru Gheorghe, diac, stăpîn în Corod 372
Poenaru Ion, *stăpîn* în Corod 372.
Poenile Urecheştilor, sat pe Trotuş, ţin. Putna, al m-rii Bogdana 209.
Pogăneşti, sat, ţin. Covurlui, al lui Chiriţă din Banca 105, 344.
Poiana, sat, ţin. Roman, al m-rii Pobrata 315.
Poiana Bîrnovii, poiană, ţin. Iaşi, a m-rii Bîrnova 214.
Poiana curăturilor, în hotarul Miroslăveşti, ţin. Suceava, al lui Constantin fustaşul 282.
Poiana Lungă, sat, ţin. Botoşani, al schitului Vorona 545, 546.
Poiana lui Oţel, sat, ţin. Neamţ 489.
Poiana Prisăcii, sat de răzeşi, ţin. Neamţ 730.
Polifron Vasile, vecin al lui Velişco Panaitache 173.
Polizu Costandin, şetrar, vechil la Soci 722.
Popa Vasile, sătean din Tazlău 578.
Popescu Andronic, vecin din Deleni 188.
Popăscul Dumitraşcu, curtean din Săcueni 170.
Popăscu Grigoraş, sătean din Crăpături 720.
Popescu Ion, sătean din Dersca 506.
Popescu Ionaşcu, vecin din Deleni 188.
Popăscu Mihălachi, tatăl lui Ion din Dersca 506.
Popăscu Petrea, sătean din Crăpături 720.
Popăscu Sava, vecin din Deleni 188.
Popăscu Ştefan, biv treti armaş 289.
Popăscu Ştefan, vornic de poartă 355.
Popceştii, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Bisericani 361, 366.
Popeni, sat pe Trotuş, ţin. Putna, al m-rii Bîrnova 164, 165, 507.
Popeşti, silişte, ţin. Tutova 113.
Poponea Ştefan, face danie părţi din moşia Gorneşti 111.
Popovici Isac, vecin din Bărăneşti 98.
Popovici Simion, vecin din Bărăneşti 98.
Popoviceşti, familie de vecini din Bărăneşti 98.
Poposeşti, sat, ţin. Putna al m-rii Vizantea 436.
Popricani, sat, ţin. Iaşi al lui Constantin Cantacuzino Paşcanu ş.a. 377, 497.
Porcescul Dumitru, sătean din Conţăşti 579.
Porceşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Precista ş.a. 341, 550.
Porhirie, chezaş pentru un vecin 101.
Porosche Lupul, vtori armaş 200.
Poeumbu Costandin, răzeş din Rădeşti 657.
Porumbu Gheorghii, răzeş din Rădeşti 657.
Posadnicii, sat pe Jijia, ţin. Iaşi, al vel banului Andrei Ruset 226.
Posmoşanu Mihăilă, sătean din Boroaia 659.
Postolache, vecin luat în chezăşie 101.
Postolachi, vecin din Valea Seacă 108.
Postolache, vecin eliberat 244.
Postolachi Dimoftii, moşan din Lieşti 157.
Postolachi Toader, sătean din Păltiniş 537.
Poşorcani, sat, ţin. Putna, al m-rii Bîrnov 164, 165.
Policianu Toadir, sătean din Şărbeşti, angajat la cositul finului 560.
Potlog Dumitraş, stolnic, stăpîn în Tîrnauca 457.
Potlog Gligoraş, ia zălog moşia Răstoaci 159.
Potropopeni, sat, ţin. Botoşani, al m-rii Pobrota 545, 546.

https://biblioteca-digitala.ro

Prale, schit, ţin. Putna 637.
Prăjescu Ştefan, biv clucer, stăpîn de vecini 96.
Prăjeşti, sat, ţin. Roman, al paharnicului Radu Racoviţă 233.
Prechinica, răzeş din Rădeşti 657.
Precista, mănăstire în Roman, satele ei 339, 340, 396, 550.
Precopiţi Toader, din Dracineţi 260.
Preda, stolnic 210.
Pregori (*Pregoreni*), sat, ţin. Roman 390.
Preuleşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Neamţ 272.
Pricopie, sătean din Dăiceni 391.
Prisacă Toader, bejenar din Mogoşăşti 557.
Procopie, egumen al m-rii Galata 308, 346, 357; patriarh 715.
Prodan, sătean din Dăiceni 389, 390.
Prodan Dumitraşcu, biv comis, stăpîn în Tătărăşani 109.
Prut, riu, sate şi luncă pe ~ 116, 169, 206, 215, 233, 247, 260, 261, 272, 287, 339, 345, 405, 419, 456, 509, 553, 566, 568—570, 579, 691.
Prutan, sătean din Dăiceni 389, 390.
Prutian Zaharia, sătean din Dăiceni 390.
Pucul Ion, sătean din Vasilăuţi, angajat la cositul fînului 560.
Pufeni, sat, ţin. Putna, al vornicului Costache Razu 232.
Puiul, vecin al familiei Stirce 192.
Puiul Gligori, martor 202.
Purcel Ion, martor la Conţăşti 578.
Purceleşti, sat, ţin. Suceava, al jitnicerului Tăbîrţă 233.
Purici Costachi, vel căpitan de Tecuci 240.
Purice Petre, vier din Vităneşti 474.
Purnic Pavel, vecin din Căuciuleşti 173.
Purnic Vasile, vecin din Căuciuleşti 173.
Puşcaş Vasile, sătean din Păltiniş 537.
Putila, sat, ţin. Cernăuţi al vel logofătului Sandu Sturzea 210.
Putna, mănăstire, ţin. Rădăuţi, satele ei 232, 293.
Putna, gîrla ~ (afluent al Siretului), ţin. Putna 436.
Putna, ţinut; sate în ~; staroşti de ~: 115, 208, 210—212, 223, 230—233, 236, 243, 247, 310, 337, 397, 436, 458, 469, 470, 474, 493, 507, 582, 585, 586, 589, 594, 615, 616, 637, 641, 642, 687, 688, 693, 694.

R

Racleş Ioniţă, hotarnic la Drăgeşti 149.
Racoviţă, vel vistier 281.
Racoviţă Costachi, postelnicel, stăpîn în Rădiu 567.
Racoviţă, Costantin Mihail Cehan (Costantin Racoviţă, ~ Gehan), voievod, cărţi, hrisoave şi porunci date de ~ 141, 286, 291—301, 303—307, 325—333, 335, 337, 340, 342, 347, 348, 370, 371, 392, 393, 395, 396, 405, 427.
Racoviţa Dumitraşcu, hatman, martor 122.
Racoviţă Iancu, spătar, arendaş la Tătăraşi 677.
Racoviţă Ioan, biv vel spătar, ispravnic al ţinutului Sucevei 592, 593; probabil acelaş: Racoviţă, spătar 732.
Racoviţă Mihălachi, spătar, ispravnic al ţinutului Sucevei 519.
Racoviţă Mihai (Mihai), voievod, cărţi, hrisoave şi porunci date de ~ 100, 102, 103, 119—121, 133, 136, 138—142, 144—146, 148—150, 152—154, 156, 158, 170, 171, 183, 184, 293, 295, 340, 395, 396.
Racoviţă Radu, cămăraş 147; vel paharnic 204, 227, 233, 301.
Racoviţă Radu, vel spătar 252, 263; hatman 278; vornic 395.
Racoviţă Radu, vel logofăt 316, 336, 416.
Radul, biv vel clucer 198.
Radu, fiul lui Troe, vier din Ciuşlea Nouă 515.
Radu, iuzbaşa, condicar al divanului 445.
Radu, vel vornic, caimacan 291.
Radu, vornic de bîrsani din Caşin 684.
Radu Costache, vornic, vel vornic 232, 234, 249, 261, 263, 284, 285, 296, 382, 393.
Rafail, egumen al m-rii Sf. Sava 288.
Rafail, nacialnic al schitului Prale 637.
Rafail Armago (Rafailă ~), biv vel căminar, ispravnic al ţinutului Sucevei 626, 630, 631, 635—638, 642, 646.
Rafail Mihalachi (Rafailă ~), biv vel medelnicer, ispravnic al ţinutului Sucevei 652, 654, 659, 661, 663, 665, 666, 672.
Ralet Neculai (Rali Necolai, Ralot Nicolai), biv vel comis, ispravnic al ţinutului Sucevei 702, 704, 708, 727.
Ramadan Athanasache, biv vel spătar, ispravnic al ţinutului Roman 487.
Ramendi Alexandru, vornic 155.
Raţi Neniul (Raţi), socrul lui Ioniţă grămătic 259.
Razu (?) *Athanasie*, vel vornic 526.
Razul Costache (Costache), căpitan 197; hatman 281, 301, 302, 395; caimacam 284, 285, 291.
Razul Gligoraş, pitar, ispravnic al ţinutului Sucevei 311.
Razul Ion (Iancu), biv vel spătar, ispravnic al ţinuturilor Hîrlău, Neamţ şi Suceava 607, 675, 712; serdar de Orhei 566; vel vornic 606, 707, 714; vel logofăt 728.
Razul Vasile, hatman 336, 397.
Răbîia, sat, ţin. Fălciu, moşia hatmanului Vasile Roset, arendată 419.
Răcăuţii, sat, ţin. Bacău, al m-rii Bogdana 679.

https://biblioteca-digitala.ro

Răchiteni, sat, ţin. Roman 327 ; al m-rii Trei Ierarhi 358, 488, 508 ; în pricină 358, 488.
Răchitoasa, m-re, ţin. Tecuci, stăpînă de sate 178, 223, 404, 586 ; dichiu al ~ 274 ; egumen al ~ 274.
Rădae, moşie, ţin. Fălciu, a m-rii Brădiceni 358.
Rădăcineşti, sat, ţin. Tecuci, nesupunere 599.
Rădăşeni (Rădăşani, Rădăşăni, Rădăşini), sat, ţin. Suceava, al, m-rii Slatina 263, 270, 290, 305, 385, 426—428, 434, 548, 549, 605, 606, 625, 437, 479 ; nesupunere, pricini şi invoieli 290, 292, 296, 302, 350, 379, 382, 383, 385, 386, 392, 393, 400, 479, 581, 591, 592, 596—598, 604—606, 624, 625, 632, 633, 680—682, 694.
Rădăuţi, oraş, episcopi de ~201, 336 ; vecini fugiţi la ~ 201.
Rădeanul Obreja, băjenar din Mogoşăşti 557.
Rădeşti, sat, ţin. Tutova 657.
Rădiana, sat, ţin. Bacău, al lui Iordache Aslan 162.
Rădiu, v. *Rediu*.
Răducanul, paharnic 227.
Răfleşti, sat, ţin. Tecuci al lui Tudor vornic 384.
Răhtivan Ion, martor pentru Saca 673.
Rărence, sat, ţin. Cernăuţi, al m-rii Slatina, nesupunere 294.
Răstoace (Răstoaci), sat, ţin. Cernăuţi, al lui Sandul Sturza vel log. şi al lui Toader Păladie vel vist. 210 ; moşie zălogită de Vasile Tăutu 159.
Răşcanii, moşie, ţin. Fălciu, a m-rii Brădiceni 358.
Răşcanu Alexandru (Răşcan Alecsandru), biv vel spătar, ispravnic al ţinutului Vaslui 567, 568.
Răşcanu Costandin (Răşcan ~), biv vel spătar, serdar de Orhei 498, 499.
Răteşti, sat ţin. Neamţ, al lui Iordache Lazul, nesupunere 533.
Rătunda, poiană la Bîrnova, ţin. Vaslui, a m-rii Bîrnova 594.
Răuceşti (Răoceşti), sat, ţin. Neamţ, al m-rii Secu 325, 350, 375 ; moară la ~ 515.
Răuleţ, diac de la divanul întăriturilor (menţ. tîrzie) 246.
Răuţă, fiul lui Roşculeţ din Bîlca 634.
Răvăcăuţi (Revăcăuţi, Răvecăuţi, Ravicăuţi) sat, ţin, Cernăuţi, cu vecini al lui Ioniţă logofătul 259, 262, 280, 281.
Răzina, sat, ţin. Orhei, stegar din ~ 445.
Rediu, Rădiu, Reduri :
— *Rădiu*, sat, ţin. Vaslui, oameni risipiţi 567.
— *Reduri*, cătun la Tîlhăreşti, ţin Hîrlău 386.
Rediul Briazului, pădure la Iaşi, a m-rii Copou 332.
Rediul Mare (Rădiul ~), sat, ţin. Suceava 203, 209.
— *Rădiul Oanii*, loc la Călmăţui, ţin. Lăpuşna 496
Rediul lui Tatar, sat, ţin. Iaşi al m-rii Socola 207, 372 ; al m-rii Copou 332.
Revecăuţi v. *Răvăcăuţi*.
Riad, sat pe Bistriţa, ţin. Bacău (lîngă Blăgeşti) 182.
Rimski Korsacov, Alexandru Vasilievici, general rus 449, 453.
Risipeni, sat, ţin. Iaşi, al lui Gheorghiţă Gherman 233.
Ripele Crasnei (Ripile Crasnii), moşie ţin. Fălciu, băjenari aşezaţi la ~ 265.
Rîşca, m-re, ţin. Suceava 176, 563, 613, 614 ; stăpînă de sate şi ţigani 187, 191, 285, 338, 518, 562, 609, 610, 622, 627, 628, 636, 637, 645, 664, 667, 668, 686, 695, 700, 701—705 ; 730 ; în pricină 610, 611, 723, 725, 726 ;
egumeni de la ~ 194, 199, 220, 253, 256, 285, 539, 550, 563, 564, 608, 609, 612, 613, 626, 627, 643, 648, 649, 651, 654, 655, 657—659, 661, 662, 666, 669, 672, 674, 675, 704, 707—709, 724—727, 731.
Rîşca, pîrîu (afluent al Moldovei), sat pe ~ 124.
Rîşca Mari, sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 519.
Rîşca Mare, vale la m-rea Rîşca, ţin. Suceava 564.
Rîşca Mică, vale la m-rea Rîşca, ţin. Suceava 564.
Rîşcani, sat, ţin. Fălciu, al lui Toader biv vel, jitnicer 233.
Rîşcanul Alexandru, biv vel paharnic, ispravnic al ţinutului Iaşi 471, 472.
Roată Teodosie, ieromonah, hotarnic 149.
Robeştii, dau bani pentru fîn 390.
Roclă Vasili, sătean din Ungureşi 560.
Rodeşti v. *Rudeşti*.
Rogozăşti v. *Rugăşeşti*.
Rogojină Vasile, sătean din Păltiniş 537.
Role Dumitraşco, sătean din Petreşti 560.
Roman, episcopie, stăpînă de sate 347, 348, 387, 616 ; în pricină 300, 301 ; episcopi de ~ 125, 165, 166, 196, 288, 326, 327, 336, 338, 347, 387, 395, 415 ;
Roman, tîrg 125, 300, 301, 387, 396, 426, 549, 553 ; Biserica Albă din ~ 395 ; m-rea Precista din ~ 340, 550.
Roman, tinut, sate din ~ 121, 143, 181, 200, 225, 232—234, 315, 325, 326, 350, 358, 375, 378, 389, 418, 432, 433, 447, 495, 502, 508, 511, 516, 517, 532, 554, 556, 580, 616 ; schit din ~ 406 ; ispravnici de ~ 255, 387, 388, 414, 415, 418, 487, 518, 532, 580.
Romano Manolachi, biv vel căminar 476, 477.
Romano Nicolai, comis, ispravnic al ţinutului Suceava 700.
Romaşco Toader Hărea, v. *Hărea Romaşco*

https://biblioteca-digitala.ro

Românescu Nifa, arendaş 641.
Ropceanu Vasile, stăpîn de case în Şcheia 97.
Roset, *Ruset*:
Roset. spătar 628;
Roset, vel vornic 185; v. *Roset Constantin*.
Roset Alexandru (~ Alecsandru), biv vel comis, ispravnic al ţinutului Suceava 637, 638, 642, 645, 646.
— *Ruset Andrei* (Rusăt ~), vel ban 226, 230, 263; vornic 278.
Roset Catinca, vistiernicească, dăruieşte ţigani 722.
Roset Catrina, băneasa, stăpînă în Făurei 541.
Roset Costantin (Roset, Rusăt ~, Ruset, Costachi), biv vel medelnicer, ispravnic al ţin. Neamţ 311
Roset Constantin, paharnic, vel paharnic 143, 147, 151.
Roset Constantin, vel vornic 147, 161, 162, 232, 240, 558.
Roset Gheorghe, medelnicer 639.
Roset Ilie, biv vel paharnic, ispravnic al ţinutului Neamţ 451, 452, 532, 533.
Roset Iordache (Rusăt Iordache, Ruset ~): biv vel clucer 153, 172, 199, 278, 279; medelnicer 227, 251, 252; vel jitnicer 136.
Roset Iordache, vel vornic 121.
Roset Iordache, vistier 669, 706, 731, 732.
Roset Lascarache (Roset Lascarachi, Ruset Lăscărachi); biv vel şătrar, ispravnic al ţin. Roman 432; treti spătar 308, 627, 655; vel vitier 549, 553, 571, 646; vel vornic 502, 513, 526.
Roset Nicolae (Rusăt Neculai): ban 439, 444; vistier 465, vel logofăt, 565, 571, 615, 701, 708, 709, 714;
Roset Nicolae, vel vornic 502, 513, 571;
— *Ruset Safta*, soţia lui Iordache Ruset 122.
Roset Ştefan (Rusăt~Ruset~)
— paharnic, ispravnic de Vaslui 265;
— staroste de Putna 208;
— vel ban 435;
Ruset Stefan, vtori sulger 101; vel stolnic 122, 123.
Roset Stefan, vel vornic, 138. 143, 149, 150, 154; vel logofăt 352, 397,
Roset Vasile, biv vol. medelnicer staroste de Cernăuţi 221; biv vel comis, ispravnic al ţin. Bacău, Iaşi 542, 543, 593, 594.
Roset Vasile, vel spătar 336; hatman 420, 425, 435, 439, 1441, 444, 465.
Roset Vasile, vel vistier 278, 322; vel vornic 348, 468; ve logofăt 502.
Roşca, Roşica:
Roşca vistiernic tatăl Nastasiei 124.
— *Roşica Ion* sătean din Valea Seacă 620.
Roşca Istrate, vornic 397.
Roşca Mihai, sătean din Bîlca 634.
Roşca Păval, sătean din Valea Seacă 620.
Roşca Petre, sătean din Păltiniş 535.
Roşca Ştefan, mazil 498.
Roşca Vasili, tatăl Aniţii din Brătuleni 566.
Roşcani, sat, ţin. Covurlui. al lui Ilie *Hermeziu* 497, 498.
Roşcheş (Roş), sat 575, 576.
Roşculeţ Ion, sătean din Bîlca 634.
Roşica v. *Roşca*
Rotariul, moşie pe Zeletin, ţin. Tecuci, a fiilor lui Timircan Perjul 381.
Rotar, socrul lui Gheorghie din Păltiniş 536.
Rotaru, tatăl lui Vasile din Păltiniş 536.
Rotariul Alexi, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Rotariu Flore, sătean din Şărbeşti 560.
Rotaru Grigori, sătean din Păltiniş 536.
Rotar Pantilimon, bîrsan din Caşin 684.
Rotăreşti, familie de vecini 192.
Rotompăneşti, sat, ţin. Suceava, părţi întărite lui Savin vel ban 117, 118.
Rotopan Dumitraşcu, cercetează pricină în Panca 522.
Roznovu, sat, ţin. Neamţ 659, 660.
Rucsandra v. *Ruxandra*.
Rudeşti (Rodeşti) sat, ţin. Suceava, parte a lui Dimitrie Tăutu, Constantin Tăutul ş. a. 177, 205.
Rufeni, moşie, ţin. Iaşi (în Iaşi) a m-rii Copou 195, 456.
Rujavinţ (Rusoavinţi), sat, ţin. Hotin, parte a lui Pătraşcu Cracalia mazil ş. a. 449, 450, 453.
Rugăşeşti (Rogojeşti), sat, ţin. Suceava, al lui Dumitraşco Tautu şi a. 178, 639.
Rugeşti, sat, ţin. Putna, al m-rii Mera 223.
Rugină Vasile, mazil din ţin. Vaslui 665
Rugineşti, moşie, ţin. Putna, a lui Costache Razu vornic 232.
Rumianţev Petru, feldmareşal rus 442, 453, 459.
Runcul, schit, ţin. Roman, egumen de ~ 288.
Ruptură, sat, ţin. Neamţ, al lui Ştefan Prăjescu 95, 96.
Ruptura (Rupturi), sat, ţin. Tutova, al m-rii Soveja 157, 183, 485.
Rusăni, sat, ţin. Botoşani, al lui Dumitrachi Sălcian 641.
Roscanu Ioniţă, locuitor din Borca 697, 698.
Ruset v. *Roset*.
Rusoavinţii v. *Rujavinţi*.
Rusova, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Galata 225.
Ruşii v. *Ruşii*, sat.
Rusul, munte, ţin. Suceava. al m-rii Rîşca 551.
Rusul (Rusu), sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 644, 655, 701.
Rusul Chiriac, sătean din Galu 689.
Rusu Dumitru, sătean din Păltiniş 537.
Rusu Gavril, în Adunarea ţării 289.
Rusul Grigori, sătean din Păltiniş 536.
Rusu Ilie, sătean din Măcişeni 552.
Rusul Ion (Rusu ~), biv medelnicer 119, 288.
Rusul Ioniţă, sătean din Saca 636, 644, 675.
Rusu Iordachi, al treilea jitnicer 289.
Rusu Mihai, sătean din Rusăni 641.

https://biblioteca-digitala.ro

Rusul Petre, sătean din Săpoteni 310.
Rusul Toadir, sătean din Petreşti, 560.
Rusul Toader, sătean din Galu 689.
Rusul Vasăli, sătean din Valea Seacă 620.
Rusul Vasîli, sătean din Vasilăuţi 560.
Rusul Vasilie, vecin din Deleni 188.
Ruşciori, sat, ţin. Suceava, lipoveni aşezaţi la ~ 268.
Ruşii (Rusăi), sat, ţin. Roman, al lui Costache Razu vornic 232; al ep. Roman 616.
Ruşii, sat, ţin. Botoşani, al lui Dimitrachi jitnicer 693.
— *Rusii* (Rusi), sat, ţin. Tutova 136, al lui Const. Gheoca vtori vistier 445.
Ruxandra, fiica lui Vasile Lupu, stăpînă în Deleni 188.
Ruxandra (Rocsanda), soţia lui Istrate din Cuciulaţi 125, 126.
— *Rucsandra*, soţia lui Toader Boban 111.

S

Saca, sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 630, 631, 635, 637, 638, 643, 645, 648, 649, 652, 657-659, 662, 663, 666-668, 670, 672, 673, 674, 703, 726, 727.
Saca, vale la Tîrzia, ţin. Suceava 651.
Sacăreanu Ioniţă, sătean din Plopi 644.
Sadchi, top. la Cernăuţi 287.
Safta, fiica lui Preda stolnic 210.
Safta, jitnicereasă, fiica lui Şeptelici hatman stăpîn din Chehnăuţi 94.
Safta, soţia lui Danalache sluger din Scobinţeni 147.
Safta, soţia lui Trofin de la Socola 491.
Safta, soţia lui Mihai Micu biv vornic 202.
Saftei Dumitru, martor pentru m-rea Neamţ 689.
Sagin Costandin, sătean din Dărmăneşti 721.
Sagin Ştefan, sătean din Dărmăneşti 721.
Şaica, sat, ţin Soroca, al m-rii Sf. Sava 218.
Şalce, sat, ţin. Suceava 268.
Samsoana, mama Irinii din Gorneşti 111.
Samsonu Gheorghe, sătean din Saca 644.
Samson Nichita 617.
Samson Sandul (Safconu ~), sătean din Saca 663, 670.
Samson Ştefan (Sanpson ~ Santion ~, sătean din Saca 636, 663, 670, 673, 675.
Samsoneştii (Samsoni), familie din Saca 643, 644.
Sanda, soţia lui Vasile Carp armaş 151.
Sandu, sătean din Dăicin 390, 391.
Sandul, vecin din Drăgoeşti 190.
Sandu, sătean din Măcişeni 552.
Sandul din Şărbeşti, fiul lui Ion Munteanu 560.
Sandul, fiii lui vecini ai lui Ion Stîrce 192.
Sandul, fustaşul, tatăl lui Constantin fustaşul 282.
Sandul, socrul lui Ion din Saca 643.
Sandu, tatăl lui Iftimii din Durneşti 148.
Sandul Ilie (Sandu ~): jitnicer, ispravnic al ţin. Cîrligătura 443,
Sandu Ilie, postelnic 289.
Santion Ştefan v. *Samson Ştefan*.
Sarafe, ginerele lui Andrei Cucu din Răuceşti 516.
Sascut, sat, ţin. Putna, al lui Const. Balş medelnicer 231.
Saucă Dumitraşco, sătean din Păltiniş 535.
Saulea Ilie (Saulea), tatăl Mariei şi socrul lui Miron spătar 94, 97.
Sauli Dimitrie, vornic 606.
Sava din Secuieni, martor 171.
Sava, egumen al m-rii Căscăuţi 288.
Sava, egumen al m-rii Pobrota 259.
Sava, egumen al m-rii Pîngăraţi 191.
Sava, episcop de Huşi 122.
Sava, preot din Rădăşeni 480.
Sava, fiul preotului Ioniţă Stoica din Nadişa 639.
Sava, în pricină cu m-rea Tazlău 217.
Sava, vecin din Deleni 188.
Sava Eni, stăpîn în Luceni 529.
Sava Miron, răzeş din Vărzăreşti 671.
Sava Ştefan, din Băleni 555.
Savastis, monah, vechilul m-rii Neamţ 553.
Savei Ioniţă, martor pentru m-rea Neamţ 689.
Savin, ban din Rădiana, soţul Ilenii 162.
Savin, hunicul Armeniei din Gorneşti şi Pirleşti 110.
Savin, tatăl lui Ion vornic din Corod 373.
Savin, vecin fugit din Stolniceni 96.
Savin, vel ban, stăpîn în Rotompăneşti 117, 118.
— *Saven Ioniţă*, fiul lui Pinte Saven, martor pentru m-rea Neamţ 689.
— *Saven Nichita*, martor pentru m-rea Neamţ 689.
— *Saven Pinte*, martor pentru m-rea Neamţ 689.
Savin Simeon (Saven Sămcon), martor pentru m-rea Neamţ 689, 690.
Săbasa, sat, ţin. Suceava, al m-rii Slatina 696, 698.
Săbăoani (Săboani, Sebăoani) sat, ţin. Roman al m-rii Secu 153, 255, 325, 326, 350, 375, 418, 430, 432, 433, 488, 495, 502, 508, 510, 516-518, 520, 521, 554.
Săcul Ioniţe, sătean din Păltiniş 535.
Sădarţca, moşie ţin. Soroca a m-rii Sf. Sava 218.
Sălăşcani, sat, ţin. Putna, al m-rii Mera 223.
Sălceanu Dumitrachi (Sălcian ~), căpitan din Botoşani 640, 641.
Sălceni, sat, ţin. Tutova, al lui Iordache Iamandi 402, 447.
Sălişti, sat, ţin. Neamţ, al lui Gheorghe Cantacuzino post. 165, 166.
Sălvestru v. *Silvestru*.

https://biblioteca-digitala.ro

Sămani, socrul lui Ștefan din Vasilăuți 560.
Sămerii Irimia, sătean din Valea Seacă 620.
Săminiuc Andrei, sătean din Vasilăuți 560.
Săminiuc Onofrei, sătean din Vasilăuți 560.
Sănătești, sat, ţin. Tecuci, al m-rii Răchitoasa 223.
Săncăuți, sat, ţin. Suceava 268.
Săpoteni (Sipoteni), sat, ţin. Dorohoi 309, 310; părți ale lui Dumitrașco Ivașco biv post ș.a. 187, 205, 411, 417, 412; clacă 313; nesupunere 295.
Sărafim v. *Serafim*.
Săratul, moșie pe Prut, ţin. Fălciu, a episcopiei Huși 509.
Săridar Lazăr, diac de ispravnicie 687.
Săroișca Ilie, vecin din Călinești 179.
Săroișca Ion, vecin din Călinești 179.
Săroișca Istratii, vecin din Călinești 179.
Săroișca Onescul, vecin din Călinești 179.
Săroișca Vasilie, vecin din Călinești 179.
Săsești, sat, ţin. Tecuci, al m-rii Răchitoasa 223.
Săverinca, cu parte în Sparta 274.
Săvinești, sat, ţin. Neamț, al m-rii Bistrița 659, 660, 705.
Scarlat voievod v. *Ghica Scarlat*, domn.
Schitul (*Tărîță*), în Codrul Iașului, metoh la Sf. Spiridon 526.
Scîntea, sat, ţin. Vaslui, al m-rii Bîrnova 314.
Scobinteni, sat, ţin. Iași, vecini fugiți din ~ 146.
Scorțasca Roxandra, medelniceresă, stăpînă în Zaboloteni 691.
Scorțăști, sat, ţin. Cîrligătura 195, 196.
Scorțescu Costandin, sătean din Păltiniș 538.
Scorțăscu Gheorghe, martor 196.
Scorțăscul Postolachi, martor 196.
Scroafa, moșie, olatul Greceni, cu tătari, a lui Vasilie Roset hatman 425.
Scutelnic Andrei, sătean din Moișa mutat în Saca 644.
Scutelnicu Ion (Scutelnic ~), sătean din Moișa mutat în Saca 644, 662, 670, 673, 675.
Scutelnicu Vasile (Scutelnic Vasili), sătean din Moișa mutat în Saca 644, 662, 670, 673, 675.
Secăturile, moșie ţin. Suceava a m-rii Rișca 550.
Secul (Săcu), m-re, ţin. Neamț 418; stăpînă de sate ș.a. 196, 283, 325, 369, 370, 375, 430-432, 443, 458, 487, 495, 502, 508, 510, 515, 554, 559, 688; în pricină 255, 347, 442; vechil al ~ 442, 690, 692, 718; stareți, egumeni de la ~ 187, 220, 283, 303, 304, 306, 307, 350, 363, 375, 458, 460, 487, 488, 516-518, 709, 717, 719.
Secueni, sat pe Moldova ţin. Suceava, moșinași din ~ 170.
Senetu, sat, ţin. Soroca, al m-rii Golia 404.
Serafim, Sărafim:
Serafim v. *Strătilă Serafim*.
Serafim, egumen al schitului Drăgești 149.
Serafim, egumen al schitului Drăgușeni 432, 539.
— *Sărafim*, egumen al schitului Frumoasa 631.
Serafim, ieromonah de la m-rea Slatina 428.
Serghianu Ion din Răucești, martor 515.
Sf. Mormînt v. *Ierusalim*.
Sfeti Onofrei, m-re (în Siret) în pricină pentru Tătărășani 110.
Sigara de la Divanul întăriturilor (menț. tirzie) 246.
Silion, Silion:
Silion, biv vel medelnicer 216.
Silion Constantin, logofăt, martor 156.
— *Silion Vasile*, postelnic, stăpîn în Păltiniș 377.
Silișeul de Sus, sat, ţin. Dorohoi, parte întărită lui Toader Damaschin diac 219.
Silvestru, Sălvestru, Silivestru:
Silvestru, bunic Dochiței și Antimiei din Gornești 111.
— *Silivestru* din Crucea de Sus 244.
— *Sălvestru*, egumen al schitului Hangu 460.
Siminiceni, moșie ţin. Roman a lui Mihalache Luca vel ban 580.
Simion, Sămion:
Simion, bucătar, vecin din Șoldănești 176.
Simeon, ciubotar din Păltiniș, scutelnic 535.
Simeon, cojocar din Păltiniș 537.
— *Sămionu* sătean din Moișa, fuge în Bărăști 703.
Simion, sătean din Păltiniș, fiul lui Constandin vornic 537.
Simion din Zamostia 562.
— *Sămion*, egumen al schitului Frumoasa 276.
Simion, egumen al m-rii Soveja 399.
Simion, fiul lui Strătulat din Gornești 111.
Simion, fiul lui Ionașco, martor 202.
Simion, unchiul lui Dumitru băjenar pe moșia Mogoșăști 557.
Simion, vechil din Rădășeni, fiul Gîdii 302.
Simion (Sămion), vecin din Draceniți, fiul lui Avram 280, 281.
Simionel Ion, sătean din Păltiniș 537.
Simionel Maftei, sătean din Păltiniș 537
Simionof, sătean din Nadișa 639.
Sinești, moșie, ţin. Tecuci, a schitului Dumbrăvița 533.
Sion C., fost hatman, martor 197.
Siret (Siretiu), rîu 190, 300, 301; lunca șesul ~ 406, 414, 415, 570; pod peste ~ 556; sate pe ~ 143, 320, 395, 512 556.
Sireteanu Toader, sătean din Cordăreni 310.
Sitna, pîrîu (Sicna, afluent al Jijiei), sat pe ~ 147.
Sîlion v. *Silion*.
Sîrbi, moșie ţin. Suceava, a lui Ioniță Feștilă 373.

https://biblioteca-digitala.ro

Sîrbi, moşie, ţin. Tecuci, a lui Grigoraşco Costachi biv vel comis 232.
Sîrbii Vechi (Sîrbii), moşie, ţin. Dotohoi, a m-rii Precista 339, 340.
Sîrbu Gosav, bîrsan din Caşin 684.
Sîrbul Ion, sătean din Păltiniş 538.
Sîrbu Toader, martor pentru m-rea Neamţ 689.
Sîrghie Ion, fustaş 298.
Sîşiţa v. *Şuşiţa*.
Slatina, m-re, ţin. Suceava 338, 429, 434, 499, 500, 562, 589, 620, 681; stăpînă de moşii 235, 263, 270, 290, 382, 398, 400 410, 426, 428, 499—501, 547, 587, 588, 592, 597, 619, 622, 664, 665, 682, 694—698, în pricină 292, 293, 296, 385, 392, 393, 591, 601, 606, 632, 633, 699; vechil de la ~ 660; egumeni ai ~ 187, 191, 194, 213, 263, 270, 275, 288, 294, 296, 302, 305, 350, 351, 367, 368, 379, 382, 385 393, 398, 437, 548 581, 589 592, 595, 596, 604, 621, 622, 624, 647, 680.
Slănină Iacob, sătean din Stroeşti 521.
Slobozia, sat (ţin Hîrlău) 167.
Soci, sat, ţin. Bacău, al lui Tanase Gosan 721, 722.
Socii, moşie, ţin. Suceava, a m-rii Slatina 622, 697.
Socola, m-re lîngă Iaşi 207, 208, 223, 286, 297, 315, 372, 462, 463, 468, 476, 478, 526, 534, 561, 562; stareţă a ~ 372, 491, 618.
Socola, sat lîngă Iaşi, al m-rii Socola, nesupunere 372, 468.
Sofiia, stareţă a m-rii Socola 372.
Sofronie, sora lui Ştefan Volcenschi 221.
Sofronie, arhimandrit, stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul 709, 717—719, 733.
Sofronie, dichiul m-rii Neamţ 467.
Sofronie, egumen al m-rii Bîrnova 634, 688, 693.
Sofronie, egumen al Mănăstirei Doamnei 348.
Sofronie, mitropolit de Irinopoleos 403.
Sofronie, vecin din Deleni, fiul Chirilii 188.
Soleşti, sat, ţin. Vaslui, al Catrinei Roset 541.
Solca, m-re, ţin. Suceava, stăpînă de sat 425; în pricină 249; egumen al ~ 249, 250, 288.
Solcan Ion, vornicel pe moşia Bogdăneşti 686.
Solomon, stăpîn în Reduri 386.
Solomon, şetrar 253.
Solomon Ion, sătean din Nadişa 639.
Somne Toader, din Rusăni 641.
Sordul Chiriac, vecin din Şoldăneşti 176.
Sordul Gligoriţă, vecin din Şoldăneşti 176.
Sordul Ion, vecin din Şoldăneşti 176.
Soroca, ţinut 569, 604, 623; sate din ~ 186, 187, 218, 226, 232, 233, 262, 264, 369, 404, 467; vel căpitan 243, 262, 264, 265.
Soroceanul, ginerile Marandei din Horgeşti 155.
Soveja, m-re, ţin. Putna 95, 157, stăpînă de sate 161, 380, 399, 485; egumeni ai ~ 142, 183, 184, 212, 320, 399, 400.
Soveja, sat, ţin. Putna 211.
Spaimă Ştefan din Ciorăşti 157.
Sparta, moşie, ţin. Tecuci 274.
Spărieţi, sat, ţin. Putna, vii la ~ 426.
Spătariu Ion, sătean din Păltiniş 535.
Spătărescu Toader, din Valea Seacă 620.
Spătăreşti, sat, ţin. Suceava 249; al stolnicesei Safta Başotă, nesupunere 525, 526.
Speiaţii, moşie, ţin. Suceava, a m-rii Rîşca 614.
Spineni, sat pe Tazlăul Sărat, ţin. Bacău 118.
Spineni, sat, ţin. Fălciu, al lui Ion Docan mazilul 472, 473.
Spînul Vasile, stăpîn din Trifeşti 206.
Spînle Mihaiu, din Soleşti, ţin. Vaslui 541.
Stahie, răzeş, hotarnic la Drăgeşti 149.
Stahie, vecin, schimbat pe un ţigan 142.
Stamat Sandul, fratele lui Ilie Stamat 196.
Stamatie, copil de casă 273.
Stamatin, vel căpitan de Tecuci 156.
Stamatin Vasile, martor pentru Saca 675
Stamatin, cîrciumar din Vadu Roşca 198.
Stan, vecin din Spineni 118.
Stan, dîrstar din Căiuţ 635.
Stan Gavriil, martor din Răuceşti 515.
Stanciul Andrii, vecin din Dulceşti 114.
Statei, diac 135.
Stati, vecin vîndut din Durneşti 148.
Stavnic, sat al mănăstirii Hadîmbul 678.
Stavnic, pîrîu, mori pe ~ 494.
Stavro, sulger, caimacam 284, 285.
Stavru, spătar 178.
Stăjarul, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Neamţ 732.
Stămat Ilie, postelnic, fost paharnic 196.
Stamatie, fiul lui Gavril de Rus 136.
Stăneşti (Caşin), sat, ţin. Bacău, al m-rii Caşin 713.
Stănesti, moşie lîngă Huideştii Mici, ţin. Cernăuţi 490
Stănileşti, sat al m-rii Slatina 597, 605, 625.
Stănueşti, sat, ţin. Tutova, al vornicului Manolachi Bogdan 528.
Stărcea Miron, stăpîn în Hăbăşeşti 102.
Stărcea Toderaşco, stăpîn în Hăbăşeşti 102.
Stărceoaia, soacra lui Rusul Corui din Cuciulaţi 125.
Stărpu Gheorghi, sătean din Petreşti, angajat la cositul fînului 560.
Stărpul Maftei, sătean din Vasilcău 575.
Stegăriţii Nastasii, sătean din Roşcheş 576.
Stejar, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Pîngăraţi 459, 460.
Stejar, sat, ţin. Suceava 647, 664, 665.
Steţcani, sat, Roman 326, 327.
Stiţicani, v. *Teţcani*.
Stînca, toponimic la Popricani şi Posadnici pe Jijia 116, 169, pădure la ~ 226.

https://biblioteca-digitala.ro

Stîngul, vecin fugit din Deleni 138.
Stînișoara, munte al mănăstirii Cașin 158.
Stînjănii, sat, ținut. Iași, al m-rii Cetățuia 222.
Stîrcea, stăpîn în Mînjești 168.
Stîrcea Catrina, stăpînă de vecini 192.
Stîrcea Ilinca, stăpînă de vecini 192.
Stîrcea Ion, stăpîn de vecini 192.
Stîrcea Irina, stăpînă de vecini 192.
Stîrcea Safta, stăpînă de vecini 192.
Stîrcea Sanda, stăpînă de vecini 192.
Stîrcea Vasile, stăpînă de vecini 192, 193.
Stîrceoaia, soția lui Ion Stîrcea 192.
Stoești la Gîrle, sat, ținut. Putna, al vornicului Costache Razu 232.
Stoian, sătean din Vasilăuți 560.
Stoian Lupul, hăjenar la Mogoșăști 557
Stoica, vornic din Bîlca 634.
Stoica Ioniță, preot din Nadișa 639.
Stoica Toader, mazil din Glodeni 655, 656.
Stolniceni, sat cu vecini, ținut. Suceava, al clucerului Ștefan Prăjescu 95, 96.
Stornești, sat, ținut. Cîrligătura, al mănăstirii Bogdana 155, 233.
Strahotin, sat pe Cozancea, ținut Hîrlău, al m-rii Humor 120.
Straoa, martor din Găurile 493.
Strat, stăpîn în Tîlhărești 386.
Strat Ioan, martor al m-rii Neamț 689.
Strat Luca, martor al m-rii Neamț 689.
Strat Niculai, martor al m-rii Neamț 689.
Stratia, stăpînă din Gornești 111.
Strătul, băbiac, moșan din Costești, 157.
Stratul Ion, sătean din Galu 692, 720.
Stratulat, stăpîn în Gornești 111.
Strălciuc, Tănase, martor din Șerbănești 699.
Străoani, sat pe Jijia, ținut. Iași, al lui Adam 175.
Strătilă, răzeș din Dăicini 390.
Strătilă Serafim, ieromonah egumen de Doljești, stăpîn în Dăicini 389, 390, 391.
Strătoaia Măria, mama lui Ion vecin din Scheia 97.
Străzăscul Neculai, martor dih Popeni 507.
Streșina Iacob, sătean din Saca 643.
Streșineni, sat, ținut. Dorohoi, al lui Ioniță Cărăcaș 352.
Strijcă Ion, în Adunarea țării 289.
Stroescu, boier în proces pentru vecinii din Drăgușeni 130.
Stroescu Cîrstea, stăpîn in Stroești 413, 414.
Stroescu Năstase, stăpîn în Stroești 413.
Stroești, sat, ținut. Roman, al lui Ilie Cîrste 532.
Stroești, sat pe apa Moldovei, ținut. Suceava, al lui Ștefan Capșa ș.a. 413, 414, 577.
Stroeștii de Gios, sat, ținut. Cernăuți, al lui Vasile Morțun 486, 521.
Stroici Dumitrașcu, biv postelnic, stăpîn în Bahrinești 217.
Strungar Chiriac, martor 202.
Strunga, sat cu vecini, ținut. Roman 121.
Sturza, comis 729.
Sturza vel logofăt v. *Sturza Sandu*.
Sturza vel logofăt v. *Sturza Mihai*.
Sturdzea, vel pharnic 122.
Sturza, vel spătar 185.
Sturza vornic v. *Sturza Mihalachi*, *Sturza Sandu* și *Sturza Ștefan*.
Sturdzea, Alexandru, martor 136, 173.
Sturdzea Bărboi 159.
Sturza Constantin, biv vel stolnic stăpîn în Vlădești 415.
Sturdzea Costandin, păharnic, ispravnic de Tutova 449.
Sturza Dimitrie, biv vel postelnic, ispravnic de Suceava 700, 702, 704.
Sturza Dumitrașco, biv vel paharnic, stăpîn de vii în Odobești 514, 695—696.
Sturza Gheorghie, biv vel paharnic, staroste de Cernăuți 457.
Sturza Grigorie, spătar, ispravnic de Suceava 571, 581; hatman 606.
Sturza Grigore, spătar 714.
Sturza Ilie, sulger 353, 511.
Sturza Ion, vel stolnic 278.
Sturza Ion, vel vornic 135, 326, 364, 444, 465
Sturza Ioniță, biv vel sărdar, ispravnic de Bacău 631, 632.
Sturza Ioniță, sătean din Valea Seacă 620.
Sturdzea Iordachi, vel ban 159.
Sturze Iordache, stolnic, ispravnic de Neamț 515, 516.
Sturdzea Matei, boier vinde satul Negrești cu vecini 93.
Sturza Mihai, biv vel paharnic, ispravnic de Iași 540, 541.
Sturza Mihai, vel logofăt 685, 688, 707, 714.
Sturza Mihalachi (Sturdzea) biv vel clucer, ispravnic de Roman 155, 159, 212, 234, 255, 487.
Sturdzea Mihalachi vel vornic de Țara de Sus 145, 197, 322.
Sturza Sandul, clucer 136; vel ban 143, 151 156, 159; vel vistiernic 177, 187; vel logofăt 204, 205, 210, 215, 217, 242—244, 263, 284, 285, 288, 291.
Sturza Sandu, stolnic, fost ispravnic de Neamț 462, 466, 494, vel vornic 526, 707; hatman 714.
Sturzea Ștefan, vel stolnic 322; biv vel ban, ispravnic de Tecuci 599.
Sturza Ștefan, vel vornic 441, 444, 446, 465, 468, 516, logofăt 671.
Sturdzi Ștefăniță, sătean din Dăiceni 389.
Sturdzea Toader, vel jitnicer 108, 109.
Sturza Vasile stolnic, 136, 224, 232.
Sturzeni, sat, ținut. Iași, al m-rii Cetățuia 222.
Sturzoaia Paraschiva, medelnicereasa, stăpîna în Joldești pe Bașeu 353.
Suceava, oraș 203, 250, 588, 589, 621, 622; hotarul tîrgului 317; hatman și pircălab de ~ 108, 322; act scris în ~ 638.

https://biblioteca-digitala.ro

Suceava, riu (afluent al Siretului), sat pe ~ 260.
Suceava (Suceava), ţinut 124, 190, 243, 253, 317, 424, 426, 427, 429, 433, 434, 437, 562, 614, 619, 632, 680, 719, 720; sate din ~ 118, 127, 134, 135, 158, 162, 177, 178, 180, 187, 217, 222, 225, 232, 233, 249, 255, 257, 260, 263, 268, 277, 282, 293, 296, 302, 305, 316, 350, 373, 379, 398, 400, 409, 410, 413, 414, 439, 500, 518, 526, 540, 557, 564, 565, 577, 588, 591, 597, 604—607, 623, 627, 642, 643, 645, 646, 648, 649, 651, 652, 654, 681, 682, 685, 686, 700, 702, 704, 717, 726; ispravnici de ~256, 296, 311, 323, 382, 383, 385, 392, 393, 522, 545—547, 551, 563—565, 581, 592, 593, 595—597, 605, 608, 610, 611, 613, 623, 628—631, 633, 635—638, 642, 643, 644—649, 652, 654, 657, 660, 663, 664, 666, 675, 676, 682, 683, 685, 687, 695, 696, 699, 701, 703, 704, 707, 708, 718, 722—725, 727—730, 733; vornici de ~ 261, 302.
Suceviţa, m-re ţin. Suceava, 117, 174, 185, 186, 224, 297, 380; egumen de ~ 174
Sucilă Ştefan, sătean din Păltiniş 535.
Suciu Alexandru, vel postelnic martor 322.
Suciu Dumitraşcu, biv vel agă, ispravnic al ţin. Putna 247.
Suciu Enache, hatman, martor 322.
Suciu Mihail Costantin voievod v. *Suţul Mihail Constantin*, domn.
Sucmezău, sat, ţin. Tecuci 103.
Suflinţi, moşie, ţin. Soroca, a m-rii Voroneţ 187.
Sugale Savin, sătean din Păltiniş 560.
Sultan, bunicul Dochiţei din Gorneşti 111.
Surdul Vasile, curtean din Forăşti 106.
Susan Petre, sătean din Săbăoani 554.
Suseni, sat, ţin. Tutova, al Nastasiei soţia lui Ioan Palade vornic 232.
Suţul Mihail Constantin (Suciu ~, Suţu Mihai, Suţul ~), voievod 576, 577, 579—582, 585, 586, 589, 590, 592—597, 599, 602, 606, 607, 611, 613, 615, 625, 628, 680.
Suţu Dumitraşco, biv agă, staroste de Putna 243.

Ş

Şahin Costantin (Costandachi), căpitan de volintiri 453.
Şandru, diacon din Valea Seacă 620.
Şandru, ungurean din Drăgoeşti 323.
Şapcă (*Şabca*) *Vasili*, sătean bătrîn din Orăşeni 259, 260.
Şcheia, sat al lui Miron spălar şi a., ţin. Suceava 97.
Şchiopeni, sat, ţin. Fălciu, al lui Timofti Ghiban ş.a. 233.
Şchiopul Antohie, stăpîn în Coţmăneşti 343.
Şcopaia, vecin din Hăbăşeşti 102.
Şălvar Nicolai, sătean din Caşin 684.
Şărăţăi (*Sărăţei*) sat de răzeşi, ţin. Roman 420.
Şeptebani Vasile, tatăl lui Arvintie din Nicoreni 330.
Şeptelici, vecin din Valea Seacă 108.
Şeptilici, hatman din Chehnăuţi 94.
Şiptiliciu Ion, stăpîn în Icuşeni 255.
Şeptilici Nathanail, egumen de Rişca 220, 229, 253, 256.
Şeptelici Sandu, ginerele lui Gavrilă Pătrău 107, 119.
Şărban Gheorghi, *Şerban Gheorghie*, stăpîn în Măcişeni 552, stăpîn în Băleni 555.
Şerbăneşti, sat, ţin. Neamţ, al lu Nicolae Costin 278, 699.
Şerbăneşti, sat, ţin. Tecuci, al biv vel comisului Costache Grigoraşcu 232.
Şerbeşti (*Şărbeşti*), sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Tazlău 132, 560, 578, 587.
Şărbeşti, sat, ţin. Covurlui al lui Constantin Jora 320.
Şerpeni, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Putna ş.a. 232, 528.
Şicani, sat, ţin. Putna, al medelnicerului Constantin Balş 231.
Şichiupul Vasili, sătean din Căbeşti 618.
Şijcani v. *Şişcani*.
Şimion Ştefan, încalcă moşiile Luceşti şi Străoani 174.
Şipote (*Şipote*), sat cu vecini, ţin. Hîrlău, al mănăstirii Barnovschi ş.a. 167, 237.
Şipotele, sat, ţin. Tecuci, al lui Timircan Perjul 381.
Şişcani, sat, ţin. Fălciu, al lui Gheorghi Beldiman ş.a. 318.
Şişmanul Gheorghi Neculaiu, din Botoşani, 640.
Şoimariul Iordachi, face parte din Adunarea ţării 288.
Şoimăriţa, stăpîna moşiei Vorontăreşti 143.
Şoldunescu Andrieş, sătean din Rădăşeni 480.
Şoldănescu Antohie, sătean din Rădăşeni 548, 549.
Şoldănescu Miron, sătean din Rădăşeni 480.
Şoldănescu Toader, vechil din Rădăşeni 302.
Şoldăneşti (*Şuldăneşti*), sat cu vecini, ţin. Dorohoi, al familiei Başotă 132, 176, 249.
Şoldăneşti, sat pe Nistru, ţin. Orhei, al Mariei stolniceasa 232.
Şoldeşti, sat, ţin. Putna, al mănăstirii Bogdana 209.
Şorogari, vii ale mănăstirii Dancului 203.
Şorungă Neculai, stăpîn în Tîlhăreşti 386.
Şomuz, pîriu<afluent al Siretului> 479.
Şovîrca, baltă, ţin. Fălciu 344.
Ştefan, din Costeşti, tatăl lui Hilip 183.
Ştefan, vecin din Dracineţi 259.
Ştefan, sătean din Păltiniş, ginerele lui Chirondă 536.
Ştefan, sătean din Păltiniş, ginerele Donosăie 536.
Ştefan, sătean din Petreşti 560.
Ştefan, sătean din Saca 643.

https://biblioteca-digitala.ro

Ştefan, sătean din Şerbeşti 560.
Ştefan, sătean din Vasilăuţi, 560.
Ştefan, vier din Vităneşti 474.
Ştefan, căpitan 289.
Ştefan, căpitan din Golăşei 482.
Ştefan, condicar de divan 442.
Ştefan, diacon din Rădăşeni 480.
Ştefan, egumen al m-rii Dobrovăţ 288.
Ştefan..., logofăt 173.
Ştefan, martor din Spineni, fiul lui Vasilidi 118.
Ştefan, ţigan fierar din Păltiniş 536.
Ştefan, vătăman din Crăiniceşti 249, 250.
Ştefan, vecin fiul lui Chirilă 229.
Ştefan, vecin al mănăstirii Soveja 157.
Ştefan, vecin olar din Şoldăneşti 176.
Ştefan, vecin din Deleni 188.
Ştefan, vecin din Durneşti 148.
Ştefan, vecin din Teţcani 123.
Ştefan, vecin morar din Teţcani 123.
Ştefan, vistier 506.
Ştefan vornic v. *Ruset Ştefan* vornic 138, 154.
Ştefan (?) vel vornic, în Sfatul ţării 707.
Ştefan Ilica, sătean din Valea Seacă 587.
Ştefan voievod < Ştefan cel Mare> (menţ.) 300, 354, 395.
Ştefan < *Gheorghe* > *Burduja*, voievod 130.
Ştefan Pavăl, sătean din Vităneşti 531.
Ştefan Petre, sătean din Valea Seacă 601.
Ştefan Petriceicu, voievod 188.
Ştefania, cumnata Gîndulesei din Glodeni 656.
Ştefăneasa, soţia vecinului Vîntu, fugită cu copiii 126.
Ştefăneşti, sat, ţin. Iaşi 193, 366.
Ştirbul Ştefan, vecin vîndut din Habele 172.
Ştiucă Pînteleu, biv pitar 243.
Şufariul Ion, martor din Tg. Ocna 100.
Şuşiţa (Şişiţa), piriu < afluent al Siretului >, sate pe ~ 209, 337.

T

Tabără, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Cetăţuia 222, 342, 362.
Tabără Ştefan, martor din Bosanci 144.
Talpiş, vornic de poartă 96, 97.
Tarcău, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Pîngăraţi 452.
Tarce, moşie la Zaboloteni, ţin. Iaşi, a Roxandrei Scorţescu 691.
Tazlău, mănăstire, ţin. Bacău, egumeni şi sate 181, 216, 217, 551, 552, 578, 584, 631, 632.
Tazlăul Mare, pîriu (afluent al Trotuşului) 122, 639.
Tazlăul Sărat (afluent al Tazlăului Mare), piriu 118.
Tăbărcea Gheorghie, sătean din Păltiniş 537.
Tăbărcean Toader, sătean din Roşcani 497.
Tăbîrţă, jitnicer, stăpîn în Purceleşti 233.
Tălăbeşti, sat, ţin. Tecuci al vornicului Costache Razu 232.
Tălmaci, vecin din Drăguşani 170.
Tălmaciu Vasile, sătean din Petreşti 560.
Tămăşeni, sat, ţin. Iaşi al lui Tănase, logofăt de ţinut 232, 579.
Tămăşeni (Tămăşani) sat, ţin. Roman, al mănăstirii Galata 225, 327, 488.
Tănasie, în Adunarea ţării 289.
Tănase, comis al doilea, martor 152.
Tanasie, diac 181, 186.
Tanasie, logofăt de cancelarie 232, 294, 295.
Tănase, sătean din Păltiniş 537.
Tănase, ţigan din Soci 721.
Tănasie, vecin din Şoldăneşti 176.
Tănase, vecin din Tîrnauca 98.
Tănase, vecin din Teţcani 123.
Tănase Vasile, căpitan, stăpîn în Oroftiana 646, 647.
Tănăsescu Dominte, din Tg. Neamţ 515.
Tănăsescu Gheorghe, din Tg. Neamţ 515.
Tănăsuţă Spiridon, vecin din Avereşti 131.
Tănăsuţă Vasile, vecin al mănăstirii Aron Vodă 131.
Tărcan, vecin din Seliştc 165.
Tăriţă Dumitru, sătean din Pîriul Pîntii 664.
Tăriţă Ioniţă, sătean din Pîriul Pîntii 664.
Tăriţă Toader, sătean din Pîriul Pîntii 664.
Tătariul Andrei, sătean din Saca 670.
Tătariu Andrei, sătean din Roşcani 497, 498.
Tătariu Costandin, sătean din Galu 692.
Tătaru David, logofăt, stăpîn în Vărzăreşti şi Plăcinteşti 671.
Tătaru Gavriluţ, sătean din Largu 690, 720.
Tătaru Ion, sătean din Galu 622.
Tătaru Ionaşcu, sătean din Largu 692.
Tătaru Trifan, sătean din Vlădeni 497, 498.
Tătăreşeni (Tătărăşani), sat cu vecini, ţin. Dorohoi, al biv comisului Dumitraşco Prodan 109, 110, 270.
Tătărlisa Vasile, sătean din Galu 692.
Tătăruşi, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Probata 676, 677, 678.
Tăurile v. *Găurile*
Tăuteşti, sat, ţin. Iaşi, al lui Ştefan Hermeziu 233.
Tăutul Costandin, stăpîn în Rudeşti 204, 205.
Tăutul Dumitrachi, stăpîn în Rudeşti şi Hăneşti 177, 178.
Tăutul Dumitraşco, stăpîn de vecini fugiţi 242.
Tăutul Ionaş, sluger 587.
Tăutul Ioniţă, stăpîn în Răstoaci 159, 160.
Tăutul Ioniţă, stăpîn în Rudeşti 204.
Tăutul Lupu, face parte din Adunarea ţării 288.
Tăutul Pătrăşcanu, moşul lui Dumitrache Tăutul 177.
Tăutul Vasile, stăpîn în Răstoaci 159, 160.
Tecuci, ţinut, sate în ~, mănăstiri în ~, dregători de ~ 105, 128, 156, 196, 198, 223, 232, 233, 240, 282, 305, 381, 384, 469, 470, 533, 544, 545, 599, 604.
Teişori, sat, ocolul Botoşanilor, al mănăstirii Galata 225.

https://biblioteca-digitala.ro

Telegeşti, sat, ţin. Tecuci, al vornicului Costandin Ruset 232.
Telibaş Lupul, sătean din Costeşti 399.
Telineşti (Teleneşti), sat, ţin. Iaşi, al lui Gheorghiţă Gherman 233, 472.
Teodor, vornic din Pîrîul Pintii 664.
Theodorache (Teodoros), biv vel pitar, vornic de Botoşani 309, 310.
Theofan (Fteofan), călugăr la Neamţ 515.
Teofan, egumen de Agapia 288.
Teofani, egumen de Humor 305.
Teofan (Feofan), egumen de Voroneţ 189.
Teofil, egumen de Vizantia 288.
Teofil, egumen de Bogdana 429.
Theofil, episcop de Huşi 231.
Teţcani (Steţcani), sat cu vecini, ţin. Bacău al lui Constandin Beldiman 122, 123.
Tigheci, ţinut 405.
Tilimenţi, sat, ţin. Soroca, al banului Aristarho 232.
Timişeşti, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Neamţ 495.
Timoftei, sătean din Buicani 140.
Timofti, sătean din Vasilăuţi 560.
Timon Gheorghie, stăpîn de moară in Corlăţele 588.
Timu Gheorghi, sătean din Valea Seacă 587, 589, 602.
Timu Simion, sătean din Valea Seacă 620.
Tinoasa, poiană, ţin. Vaslui 594.
Tiron, şavgău din Ocnă 100.
Tiron Dumitraşco, din Piatra Neamţ 347.
Tiron Neculai, vornic de poartă 289.
Tîlhăreşti, sat, ţin. Hîrlău, al lui Neculai Şorungă 386.
Tîmpeşti, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Soveja 485, 558.
Tînbul, Ştefan, răzeş din Vărzăreşti 671.
Tîrdziul, sătean din Bărboşi 229.
Tîrgul Frumos, tîrg, ţin. Cîrligătura 403, 526, 527.
Tîrgul Neamţului, tîrg, ţin. Neamţ 303, 304 489, 515.
Tîrnauca, sat cu vecini, ţin. Cernăuţi, al lu Budacu ş.a. 98, 457. i
Tîrnauca, sat, ţin. Soroca, al m-rii Voronet 187.
Tîrnova, sat, ţin. Soroca, al jitnicerului Lupu Balş 226, 232.
Tîrpeşti, sat ţin. Neamţ 559, 654, 655.
Tîrsănă Toader, sătean din Păltiniş 537.
Tîrşa Toader, martor al mănăstirii Neamţ 689.
Tîrzia, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Rîşca 614, 628—631, 635, 637, 638, 648, 649, 651, 652, 666—668, 726, 727.
Toader, al lui Pavăl, sătean din Rădăşeni 480.
Toader, armaş 233.
Toader, biv comis 123, 124.
Toader, butnar din Moişa 550.
Toader, ciobotar din Păltiniş 537.
Toader, dicon, răzeş în Hîndreşti şi Dăiceni 389, 390.
Toader, fiul Nacului, în pricină pentru vie la Miroslava 99.
Toader, fiul Sandului răzeş din Hîndreşti şi Dăiceni 390.
Toader, jitnicer 233, 248.
Toader, logofăt de vistierie 316.
Toader, martor pentru vecinii m-rii Aron-Vodă 132.
Toader, martor hotarnic la Drăgeşti 149.
Toader, mazil din Cozmeşti 459.
Toader, morar, vecin al m-rii Soveja 157.
Toader, olar din Valea Seacă 601.
Toader, sătean, ginerele lui Gheorghieş, din Păltiniş 536.
Toader, sătean din Pîrîul Pintii 697.
Toader, sătean din Rădăşeni 480.
Toader, sătean din Şîrbeşti 560.
Toader sin Ilie armaş în Adunarea ţării 289.
Toader sin Trifan vecin al lui Dumitraşcu Pătrău 119.
Toader, vecin, fiul lui Andrei, din Cuciulaţi 125.
Toader, vecin fiul lui Iftimie din Negreşti 93.
Toader, vecin din Durneşti 148.
Toadir, vecin, vizitiu în Deleni 188.
Toader, vecin al m-rii Aron Vodă 106.
Toader, vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 182.
Toader, vier din Vităneşti 474.
Toader Sandul, vecin din Dulceşti 114.
Toderaşcu, sătean din Grozeşti 261.
Toderaşcu, stăpîn în Rotompăneşti 117, 118.
Toderaşcu Dumitraşcu, stăpîn în Urecheşti 232.
Todereni, m-re în Burdujeni, ţin. Suceava 253.
Todereni, sat, ţin. Suceava, al m-rii Todereni 253.
Todereşti, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Bîrnova 484.
Todireşti, sat, ţin. Tutova, al m-rii Soveja 485.
Toderică, sătean din Păltiniş 537.
Toderiţă Gheorghe, sătean din Cociorveni 551
Todirel, sat ţin. Iaşi al m-rii Bîrnova 416.
Todiresceasa, înălcă Poenile Urecheştilor 209.
Todosca, soţia lui Gligori spătarul, proces pentru vecini cu m-rea Probota 133.
Tofan, căpitan, stăpîn în Rădeni 182.
Tofan, egumen al m-rii Probota 133, 154.
Tofana, fiica logofătului Gheorghiţă Şeptilici 229.
Tofana, fiica lui Gheorghiţă Mane din Şoldăneşti 176.
Tofăneşti, sat, ţin. Iaşi 233.
Toma, a Măneca, tatăl vecinului Moişa 205.
Toma, pîslar din Păltiniş 536.
Toma, stăpîn în Riad, pe Bistriţa 182.

https://biblioteca-digitala.ro

Tomeşti, sat, ţin. Tecuci, al vornicului Costache Razu 232.
Tomeşti, sat de răzeşi, olatul Grecenilor 354.
Tomneşti, sat, ţin. Tutova, al m-rii Soveja 485.
Tonţei Stratul, vecin din Brăhăşeşti 157.
Topcean Grigore, sătean din Valea Seacă 620.
Topliceanu Chirilă, sătean din Valea Seacă 620.
Topoliţa (*Văratec*), m-re, ţin. Neamţ 331.
Topoliţa (Topoliţă), sat, ţin. Neamţ al m-rii Neamţ 311, 359.
Toporăuţi, sat, ţin. Cernăuţi, al m-rii Barnovschi 221.
Totoeşti, sat, ţin. Hîrlău, al lui Ion Cantemir ş.a. 180, 285.
Totoeşti, sat, ţin. Vaslui, al biv vel logofătului Gavril Miclescu 233.
Toxobeni, sat, ţin Iaşi, al lui Neculai Axinte 158.
Trăisteni, sat, ţin. Soroca, al m-rii Voroneţ 187.
Trăpăneşti, sat, ţin. Tutova, al m-rii Răchitoasa 223.
Trifan, fiul lui Vălce 111.
Trifan, vecin, tatăl lui Toader 119.
Trifan, martor al m-rii Neamţ 689.
Trifeşti (Trifişti), sat, ţin. Iaşi, al lui Ioniţă Cerchez ş.a. 206, 247, 553.
Trifeşti, sat, ţin. Neamţ, al banului Aristarho 232.
Triponişti (Priponeşti) sat, ţin. Tutova 157.
Trei Ierarhi, Treisfătitele, m-re în Iaşi 195, 332, 358, 359, 508, 582, 615.
Trohin, sătean din Dăiceni 390.
Trofin, stăpîn de vie în Dealul Vămăşiei 491.
Trohin Cojocaru, sătean din Petreşti, angajat la cositul fînului 560.
Troluş, rîu, sate pe ~ 164, 209, 232.
Truşeşti, sat pe Jijia, ţin. Dorohoi, al lui Cazimir 538.
Tudora, sat, ţin. Hîrlău, vecini fugiţi la ~ 121, 133.
Tudori, vornic de poartă, stăpîn de moşie în Covurlui 384.
Tudoruţ Dumitraşco, vecin din Deleni 188.
Tudoruţ Ilarie, vecin din Deleni 188.
Tudoruţ Ion, vecin din Deleni 188.
Tudosie, vecin din Blăgeşti 182.
Tudosie, vecin din Şoldăneşti 176.
Tudosii, răzeş, hotarnic la Drăgeşti 149.
Tufeşti, sat, ţin. Vaslui, al lui Ion Ardarie 342.
Tuluceşti, sat, ţin. Covurlui, al m-rii Cetăţuia 222.
Turbata (Poiana ~ sau Nănăşeşti), sat, ţin. Suceava, al m-rii Probota 394, 676—678.
Turceşti, sat, ţin. Roman, al lui Costandin Burchi 650.
Turcul Mihăilă, vecin din Deleni 188.
Turculeţ Andriiaş, fost staroste de Cernăuţi 221.
Turculeţ Gheorghe, postelnic 232.
Turtureşti, sat, ţin. Neamţ, al m-rii Bisericani 361.
Tutova, pîrîu, moşii la gura ~ 157, 381.
Tutova, ţinut, sate în ~, ispravnici de ~ 105, 113, 136, 138, 223, 226, 232, 233, 248, 254, 275, 320, 340, 344, 373, 380—381, 399, 400, 402, 438, 439, 445, 447, 473, 485, 528, 574, 585, 586, 604, 675.
Tutovan Andriiaş, sătean din Vităneştii de sus 531.
Tutovanul, sătean din Drăgoeşti 190.

Ţ

Ţapi, tatăl lui Lupan din Pohribeni, ţinutul Orhei 146.
Ţara căzăcească, oameni veniţi din ~ 263.
Ţara de Jos, logofăt de ~ 377, 676, 728; mare vornic de ~ 149, 322.
Ţara Leşască, născut în ~ 221; oameni străini din ~ 263, 448; Petriceicu Vodă în ~ 109; vecini şi boieri pribegi în ~ 91, 153; Zavale oraş în ~ 259.
Ţara Românească, căpitan din ~ 125; Matei Vodă domn în ~ 183, 184.
Ţara de Sus <Vişni Zemli>mare vornic de ~ 94, 149, 322.
Transilvania, oameni veniţi din ~ 142, 259, 432.
Ţarigrad, cherestea şi a..., trimise la ~ 569, 570, 571.
Ţarina Mare, moşie în ţinutul Neamţ, obiect de schimb între Vasile Ruset şi episcopul de Roman, 348.
Ţănte Nicolae, stăpîn în Herţa 371.
Ţăranul Ioniţă, sătean din Pipirig, 461.
Tăruică, tatăl lui Neculai, vecin din Stolniceni 96.
Ţecnăi, Ivan, sătean din Rogojeşti 640.
Ţiţul Grigore, vecin din Orbeni, ţinutul Putna, 230.
Ţuţul Stefan, vecin din Orbeni, ţinutul Putna, 230.
Ţibrican Toader, sătean din Păltiniş 535.
Ţicău Dimache din Botoşani, stăpîneşte silişte în ţinutul Fălciu 548.
Ţifeşti, sat ţin. Putna, al mănăstirii Răchitoasa 223.
Ţifoi Coca, sătean din Galu 689.
Ţifoi Gavril, sătean din Galu 692, 720.
Ţifoi Grigore, sătean din Galu 689.
Ţifoi Ion, sătean din Galu 720.
Ţifoi Lupul, sătean din Galu 689.
Ţifoi Stefan, sătean din Galu 689.
Ţifu, moşie în ţinutul Fălciu a mănăstirii Brădiceni 358.
Ţigănaş Gheorghe, vecin din Deleni 188.
Ţigănaş Simion, vecin vîndut cu prisaca Habele 172.

https://biblioteca-digitala.ro

Ţigăneşti, sat, ţin. Orhei, al Mariei soţia lui Lupu stolnic 232.
Ţigănici Vasile, vecin din Bodeşti, om bătrîn jurător 150.
Ţigănoi Neculai, sătean din Galu 689.
Ţiplică Gheorghe, vecin din Lăţcani, dat pentru datorie 134, 277, 278.
Ţiplică Istrate, vecin din Lăţcani dat pentru datorie 134, 277.
Ţiplică Ştefan, vecin din Lăţcani dat pentru datorie 277.
Ţiplică Vasile, vecin din Lăţcani dat pentru datorie 107, 134, 277.
Ţiplică Simion, vecin din Lăţcani, fiii lui zălogiţi pentru datorie 134, 277.
Ţira Gavril, martor 202.
Ţîrcă, om aşezat fără învioială la Foleşti, în ţinutul Fălciu 96.
Ţofîşcă Ioniţă, răzeş din Drăgeşti 511.
Ţolici, sat, ţin. Neamţ, al mănăstirii Topoliţa 331.
Ţoşcă Dumitru, sătean din Galu 689.
Ţurcan Nistor, sătean din Dăiceni 390.
Ţurcan Pavel, sătean din Cordăreni 310.
Ţuţui, ţigan fratele lui Ursu din Dulceşti 114.

U

Uideşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Secul 187.
Ulmi, sat, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii Sfînta Vineri 126.
Umbrăreşti, sat, ţin. Covurului, al căpitanului Iancu Greceanu 436, 482.
Unghieanu Şerban, bîrsan din Caşin 684.
Unguraşi, sat, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perjul, 381.
Unguraşi, sat, ţin. Neamţ, oameni angajaţi la fîn. 560.
Ungureanu Agapi, sătean din Păltiniş 535.
Ungureanu Andrei, sătean din Plopi 644.
Ungureanu Ilie, sătean din Păltiniş 537.
Ungureanu Ion, tatăl lui Ştefan din Şărbeşti 560.
Ungureanu Matei, sătean din Moişa 612.
Ungureanu Macovei, sătean din Unguraşi, angajat la cositul fînului 560.
Ungureanu Pante, sătean din Şărbeşti 560.
Ungureanu Petre, sătean din Dersca 506.
Ungureanu Toader, tatăl lui Gheorghe din Şărbeşti 560.
Ungureanu Vasile, vecin din Ilieşti bătut de egumenul m-rii Bogdana 266.
Ungureşti, sat, ţin. Neamţ, al lui Iordache Lazul 533.
Urecheşti, sat, ţin. Putna, al lui Dumitraşco Toderaşcu 232.
Ureche, vornicul, cumpără o moşie 196.
Uricani, sat, ţin. Iaşi, al biv vel comisului Grigoraş Costache 232.
Uricheni, sat, ţin. Neamţ, al lui Iordache Lazu 487, 533.
Urlaţi, sat pe Meletin, ţin. Hîrlău, mutare de oameni 238.
Urmezoaia, sat, ţin. Hotin, al căpitanului Constantin Şahin 453.
Ursache Varlaam, egumen de Rîşca 199; egumen de Slatina 194, 199, 275.
Ursache (Ursul), căpitan de Căldăruşa în Adunarea ţării 289; stăpînul satului Nicoreni 362.
Ursache, fost mare vistier, vecini dăruiţi de ~ 115.
Ursache, ginerile lui Pintilie, răzeş în Hîndreşti şi Dăiceni 390.
Ursăchioae, stolniceasa, stăpîna moşiei Bozieni 129.
Ursăchioae Catrina, mătuşa biv vel jitniceriului Iordache Balş, dăruieşte satul Plopeni 260.
Ursăşte, sat, ţin. Tutova, al mănăstirii Soveja 485.
Ursoaia, sat, olat Greceni, al hatmanului Vasile Roset 425.
Ursoaele, moşie lîngă Iaşi, a mănăstirii Copoul 455.
Ursul Bogdan, vechil al jupînului Ştefan fon Aivas 622.
Ursul Grigoraş, răzeş din satul Vărzăreşti, ţinutul Putna 671.
Ursul Ioan, sătean din Băleni 555.
Ursu Iurăşco, biv vel căpitan, stăpîn în Peletiuci etc. 181; hotarnic la Drăgeşti 149.
Ursul, croitor din Bosanci, martor 144.
Ursul, hatman, răzeş în Hîndreşti şi Dăiceni 390.
Ursul, ţigan, fratele lui Ţuţui din Dulceşti 114.
Ursul, vecin din Davideni 197.
Ursul, vecin din Penişoara 160.
Ursul, fiul lui Constantin Zbîrleţu, vecin din Teţcani vîndut 123.
Ursul, vornicul din satul Petreşti, 560.
Ursul, sătean din Dăiceni, 390.
Ursul Nechita, sătean din Borca cu moara 697, 698.
Uscat Iacob, armean din Roman, 395.
Uscaţi, sat, ţin. Tutova, parte a biv vel vornicului Constantin Greceanu 585, 586.

V

Vadurile, sat, ţin. Neamţ, al Bistriţa 710.
Vadul Roşca, sat, ţin. Tecuci, al mănăstirii Adam, 128, 156, 198.
Valea Albă, sat, ţin. Neamţ, 558.
Valea Gerului, sate pe ~ 110.
Valea Lupului, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Socola 372, 618.
Valea Rusului, sat, ţin. Iaşi, al mănăstirii Neamţ 553.
Valea Saca, sat, ţin. Bacău 100, 102, 108.

https://biblioteca-digitala.ro

Valea Seacă, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 587, 588, 589, 600, 601, 619, 620, 621, 622; moară în ~ 588, 589.
Vealea Sacă, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Cetăţuia 241.
Valu Mînzatului, loc la Pipirig, ţin. Neamţ 467.
Vama, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Moldoviţa 329, 356.
Vartic Ursul, fost vornic, ctitorul schitului Galben al mănăstirii Soveja 161, 162.
Vartolomei, sătean din Galu 689, 720.
Varlaam, egumen al mănăstirii Copou 455.
Varlaam, egumen al mănăstirii Neamţ 367, 457, 460, 462, 465.
Varlaam, egumen al mănăstirii Rîşca 518, 562, 564.
Varlaam, egumen al mănăstirii Slatina 187.
Varlaam, episcop de Huşi 360.
Varlaam, ieromonah, egumen al m-rii Berzunţ 257.
Varzar Vasile, răzeş din Vărzăreşti 671.
Vascăuţi, sat, ţin. Soroca, al lui Iordache Cantacuzino 186.
Vasilache, biv vel armaş, ispravnic de Tutova 399.
Vasilache, grecul, din Paşcani 471.
Vasilache, vel serdar 267.
Vasilache, sin Ionaşcu, preot din Piatra-Neamţ 347.
Vasilache Miron, herghelegiu 477.
Vasilan Ştefan, sătean din Luceni 529.
Vasilăuţi, sat, ţin. Cernăuţi, al lui Sandu Vlaicu 233, 560.
Vasilcăul, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Golia 404, 574.
Vasile, al lui Gheorghe, sătean din Rădăşeni pe moşia mănăstirii Slatina 426.
Vasile, al lui Ivaşcu, vecin din Deleni 188.
Vasile, al lui Marcu, vecin din Deleni 188.
Vasile, al Neacşului, vecin din Deleni 188.
Vasile, al Oancii, vecin din Deleni 188.
Vasile, biv vtori medelnicer, dregător în ţinutul Tecuci 103.
Vasile, cămăraş, stăpîn de vecini 101.
Vasile, căpitan 274.
Vasile, chelar, răzeş în Sărăţei 420, 421.
Vasile, cîrciumar din Cordăreni 282.
Vasile, copil de ţigan, din Soci, ţinutul Bacău, 721.
Vasile, cumnat al lui Balaur din Roşcani 497, 498.
Vasile, preot din Rădăşeni, învoială 480.
Vasile, preot de la Socola, ginerele preotului Ioan, martor 612.
Vasile, fiul lui Avram, vecin din Draceniţi 280, 281.
Vasile, în Adunarea Ţării 287.
Vasile, încălcă moşie la Luceşti şi Străoani 107.
Vasile, jitnicer 444.
Vasile, martor 124.
Vasile C., martor 259.
Vasile, nepotul lui Lupaşcu cupeţ; arendează Bulbucanii 303, 368.
Vasile, scutelnic din Moişa 612, 636.
Vasile sin Botezatu, sătean din Noua Seliţa 506.
Vasile sin Hilip, moşinaş din Costeşti 183.
Vasile sin Iacob, răzeş din Vărzăreşti 671.
Vasile sin Iftimie, sătean din Şerbeşti 560.
Vasile sin Moşu, sătean din Serbeşti 560.
Vasile sin Rotaru, sătean din Păltiniş 536.
Vasile, tatăl lui Nistor Jora, vecin din Blăgeşti 182.
Vasile, ţiganul lui Jora din Dulceşti 114.
Vasile, uricar, tatăl lui Grigoraş 151.
Vasile, vecin din Deleni, 188
Vasile, vecin din Durneşti, vînduţi 148.
Vasile, vecin din Şoldăneşti 176.
Vasile a lui Nechifor, vecin din Şoldăneşti 249.
Vasile, vornic din Moişa 551, 612.
Vasile Ursului, vornic din Petreşti, 560.
Vasile, ginerele lui Chiper din Petreşti 560.
Vasilichi Gheorghe, sătean din Fărcaşa 732.
Vasilichie, fiul lui Ilie vecin din Blăgeşti pe Bistriţa 118.
Vastlidii, tatăl lui Ştefan martor de la Spineni 118.
Vastliu Teodor, se judecă la Dorohoi 246.
Vaslui, ţinut, ispravnic de ~ 254, 265, 541, 567, 568, 598; sate în ~ 105, 138, 187, 233, 254, 257, 265, 266, 342, 365, 541, 586, 655.
Vatamaniuc, Nichifor, sătean din Rogojeşti 640.
Vatopedii, mănăstire la muntele Athos, m-re închinată la ~ 586.
Vatra Odobeştilor, vii la ~ 514.
Văcar, socrul lui Ion din Bogdăneşti 687.
Văcăreştii, sat, ţin. Tecuci, al mănăstirii Răchitoasa 178, 223.
Văcariul, Filimon, sătean din Saca 670.
Vădeanu Alexandru, poslușnic din Dragomireşti al mănăstirii Neamţ 650.
Vădoiu Toader, sătean din Păltiniş 537.
Văduvăscăracă Săndulean, sătean din Păltiniş 536.
Văduvoiu Vasile, sătean, din Păltiniş 537.
Vălce, fiul lui Iosif Bidiviu, din Gorneşti 111.
Vălcul, ţigan, tatăl lui Neculai din Soci 721.
Văleanul Ştefan, tatăl a doi vecini vînduţi din Durneşti 148.
Vălei Nica, sătean din Galu 689.
Vălei Niculiţă, sătean din Galu 689.
Văleni, sat, ţin. Fălciu, al mănăstirii Brădiceni 358.
Văleşeni, sat, ţin. Iaşi (?), vecini fugiţi din ~ 146.
Vărgă Giurge, sătean din Săbăoani, face o moară 554.
Vărsători, moşie, ţin. Putna, vii la ~ 514.
Vărzar Costandin, răzeş din satul Vărzăreşti 671.

https://biblioteca-digitala.ro

Vărzar Gavril, bătrîn răzeş din Vărzăreşti şi Plăcinţeşti 671.
Vărzar Eftimie, bătrîn răzeş din satul Vărzăreşti 671, 672.
Vărzar Vasile, bătrîn răzeş din satul Vărzăreşti, ţinutul Lăpuşna 671.
Vărzăreşti, sat ţin. Lăpuşna 671.
Văscan Gheorghe, vecin al mănăstirii Pobrata, fugit 133.
Văsienii, sat, ţin. Orhei, al biv vel paharnicului Şerban Canano 576, 629.
Ved Vasile, sătean din Căbeşti 618.
Veisa Costandin, dregător de visterie 716, 718.
Velea Ştefan, din Tîrgul Neamţ, megieş 515.
Velnicer Ion, sătean din Valea Seacă 601, 620.
Venedict, arhimandrit, egumen al mănăstirii Solca, 425; egumen al mănăstirii Rîşca 539.
Veniamin, egumen al mănăstirii Rîşca 550.
Ventura Grigore, postelnic 482, 483, 607.
Verijeni (Vereşani), Verejani), sat—ţin. Suceava, al mănăstirii Slatina 411, 597, 605, 625.
Verşăşti, sat în ţinutul Neamţ, al mănăstirii Precista din Roman 550
Vicol, vecin din Şoldăneşti, fugit 132.
Vicoleni, moşie, ţin. Dorohoi fără sat 531.
Vicoleni, sat, ţin. Tecuci, al m-rii Nicoriţă 599.
Vidraşcu Ioniţă, vecin din Blăgeşti 118.
Vijniţa, sat, ţin. Cernăuţi 177, 243.
Vilna, sat, ţin. Vaslui, al lui Manolache vornic de poartă 138.
Viltoleşti, sat, ţin. Fălciu, al mănăstirii Brădiceni 358.
Viniamin, ierodiacon la mănăstirea Slatina 428.
Vintilă Ion, bîrsan din Caşin, 684.
Vintilă Nicolae, mazil din Caşin 684.
Viron (?) sat, ţinutul Neamţ 366.
Vişcovăţi (Vişnovăţ, Işnovăţ), ţin. Dorohoi mazili din ~ 441.
Vişnăcauţi, sat, ţin. Hotin al căpitanului Constantin Şahin 447.
Vişnei Zemli, vezi Ţara de Sus
Vitănești, sat în ţinutul Putna, vii ale episcopiei Huşi, 474, 530.
Vitolţii (Vitolce) sat pe Prut olatul Grecenilor ţin. Tigheci, al mănăstirii Bîrnova 318, 405.
Vitolţii, sat pe Elan, ţin. Fălciu, al m-rii Bîrnova 405.
Vizantea (*Bizantia*), mănăstire, ţin. Putna egumeni şi venituri 288, 436, 492, 582, 585, 590, 594, 615.
Vizăuţu, pîrîu la Vizantea <afluent al Putnii> 493.
Vizăuţu Mic, moşia mănăstirii Vizantea 582.
Vînătorii Neamţului (Vînătorii Secului), sat în ţinutul Neamţ, al mănăstirii Secul, 304, 306, 307, 325, 347, 350, 363, 370, 375, 431, 441, 442.
Vînători, sat pe Bistriţa, ţin. Neamţ, al m-rii Bisericani 361.
Vîntu Miron, sătean din Păltiniş 537.
Vîntul Ursul, vecin, soţul Ştefănesei fugită cu copiii 126; dat schimb pentru stupi 152.
Virgă Giurgiu, sătean din Săbăoani 510.
Virgă Martin, sătean din Săbăoani 510.
Virgă Petre, sătean din Săbăoani, 510.
Virgolici Ion, răzeş din Rădeşti 657.
Virlan Panaite, pîrcălab 290.
Vîrnav Constantin, medelnicer 417.
Vîrnav Dumitrache, vtori logofăt, stăpînul moşiei Lăleşti 492.
Virnav Ioan, biv stolnic, ispravnic de Suceava 652, 654, 659, 661, 663, 665, 666, 672.
Virnav Pavel, stăpîn la Icuşeni 289.
Vladina, sat în ţinutul Hotin, al lui Iordachi Balş ş.a. 260.
Vlaicu Sandu, stăpîn în Vasilăuţi 233.
Vlas Petre, vătăman în Păltiniş 535.
Vlădan Gheorghe, tatăl lui Toader din Leorda 355.
Vlădan Toader, vecin din Leorda, lăsat moştenire 355.
Vlădeşti, sat din olatul Grecenilor, al biv vel stolnicului Constantin Sturza 415.
Vlădiceni, sat, ţin. Iaşi, al mitropoliei, viile din ~ 148, 299, 328.
Voclinița Marie, din Joreşti 483.
Voineşti, sat, ţin. Cîrligătura al lui Lupu Anastase 322.
Volceşti, sat, ţin. Suceava, al mănăstirii Galata 173.
Volcineştii, stăpîni la Lucoviţa şi Noua Seliţa 221—222, 332.
Volcineţ, sat în ţinutul Suceava 213.
Volcinschi Costache (Constantin), stăpîn la Noua Seliţa 331, 453, 488, 505.
Volcinschi Gheorghe, stăpîn la Noua Seliţa 153, 331.
Volcinschi Grigoraş, fiul lui Ştefan Volcinschi, litigiu pentru un vecin 221, 222.
Volcinschi Ion, martor 153.
Volcinschi Ion, mazil din Cordoni 153, 506, 524, 525, 526.
Volcinschi Stratulat, vecinii lui ~ 221.
Volcinschi Ştefan, tatăl lui Grigoraş Volcinschi 221.
Volcinschi Toader, martor 153.
Voloca, sat, ţin. Iaşi, al lui Toader logofăt de vistierie 292.
Vornicei (*Vorniceni*), sat în ţinutul Dorohoi al mănăstirii Humor 341, 376.
Vorona, pîrîu (afluent al Siretului) 289

https://biblioteca-digitala.ro

Vorona, schit din Botoşani, stăpînul moşiei Icuşeni 545 v. şi *Iucuşeni*.
Voroncăul, sat, ţin. Soroca, al mănăstirii Golia 404.
Voroneţ, mănăstire, ţin. Succava, egumen de~ 187, 189, 216, 269, 311, 316, 317, 323, 351, 434; loc al ~ 323; obligaţii pe moşia ~ 337; sat al ~ 323, vecini fugiţi de la ~ 269.
Vorontăreşti, sat, ţin. Roman, vecini 143.
Voroveşti, sat, ţin. Cîrligătura, al mănăstirii Galata 308, 357.
Vortolomei, al Floroaei, vecin din Deleni 188.
Vrabie Simion, căpitan 233.
Vreme Andrei, sătean din Păltiniş 537.
Vreme Gheorghe, sătean din Păltiniş 536.
Vremiş Lupul, vecin din Deleni 188.
Vrînceanu Petre, sătean din Valea Seacă 601, 620.

Z

Zabolotени, sat peste Prut, ţin. Iaşi, al Roxandrei Scorţăscu 144 691.
Zacoschie Vasile, vecin din Deleni 188.
Zagaveiul, m-re ţin. Hirlău 187.
Zaharia Iacob, sătean din Vasilăuţi, 560.
Zaharia Vasile, vecin din Dulceşti 114.
Zaharia, biv căpitan de dorobanţi, ispravnicul ţinutului Codru 663.
Zaharia, egumen al m-rii Bistriţa 659, 710.
Zaharia, egumen al m-rii Neamţ 705.
Zaharia, egumen al m-rii Tazlău 551, 578, 584.
Zaluceni, sat, ţin. Soroca, al m-rii Golia 404.
Zamerlah Săgean (?) locuitor din Valea Seacă 587.
Zamostie, sat, ţin. Suceava, al m-rii Rîşca 255, 268, 562.
Zavale, localitate în Polonia 259.
Zavul, moşul lui Andronic cămăraşul, curtean din Ciunceşti 196.
Zăbrăuţi, sat, ţin. Putna al m-rii Bogdana 208, 209, 244.
Zăbrăuţi, pîrîu (afluent al Siretului) moară pe ~ 244.
Zăgoreni, sat, ţin. Tutova, al fiilor lui Timircan Perjul 381.
Zălu, Ilie, sătean din Molniţa 514.
Zănoagă Alexandru, vecin al m-rii Tazlău 181.
Zănoagă Neculai, vecin al m-rii Tazlău, 181.
Zănoagă Sava, vecin al m-rii Tazlău 181.
Zărneşti, sat, ţin. Flăciu, al m-rii Bîrnova 187, 318,
Zătreanu Ştefan, diac de divan 468.
Zăvoeni, sat ţin. Suceava, vîndut pe jumătate cu vecini 124.
Zbera Constantin, stăpîn în Livărda 355.
Zbera Ştefan, stăpîn în Livărda. 355
Zbera Dumitraşcu, stăpîn în Livărda 355.
Zberoaia, sat în ţin. Lăpuşna, al vel logofătului Sandul Sturza 215.
Zbîrledzu Constantin, vecin din satul Teţcani 123.
Zeletin, pîrîu (afluent al Bîrladului) 381.
Zgura, sat, ţin. Soroca, al banului Aristarhi 232.
Zlătari, sat, ţin. Putna, al paharnicului Ştefan Duca, 233
Zlătăroaia, sat, ţin. Iaşi, al m-rii Homor 357
Zluti Constantin, sătean din Saca 643.
Zmeesti, sat ţin. Neamţ, al lui Iordache Lazul 533.
Zmulţi, sat, ţin. Covurlui, al lui Alexandru Adam căpitan 111.
Zmuncilă Ilie, fiu de boer 269.
Zordea Ion, vier din Ciuşlea Nouă 515
Zoiţa, clucereasă, văduva clucerului Ştefan Anastasie, stăpînă în Bărgăcni ş.a. 577.
Zorileni, sat, ţin. Tutova, al lui Dumitrşacu Palade 226, 232.
Zugravul Lupul, sătean din Păltiniş 536.
Zuzinschi Gavril, sătean din Băleni 555.
Zvoina, munte, ţin. Putna, al m-rii Caşin 158.
Zvorîştii din Deal, sat, ţin. Dorohoi, al lui Dumitru Gheorghe 501.

Institutul de Istorie
Bibliotecă
Academia R.P.R.

VERIFICAT
1987

https://biblioteca-digitala.ro

ERATĂ

Pag.	rîndul	în loc de:	se va citi:
113	18 de sus	Ilie	Irimia
232	15 de jos	Tilimeuţi	Telineuţi
233	7 de sus	(Tutova)	(Vaslui)
446	4 „ „	pînă	pîne
491	12 „ „	părţi ⟨n⟩ telui	partea lui

Documente privind relaţiile agrare în veacul al XVIII-lea Moldova

Redactor responsabil: IOANA BOJA-TIRINCĂ
Tehnoredactor: CONSTANTIN STANCIU

Dat la cules 10.11.65. Bun de tipar 05.03.66. Apărut 1966. Tiraj 900 ex. legate. Hîrtie velină 70×100 de 80 g/m². Coli editoriale 64,47. Coli de tipar 49,75. A 15095/65. C.Z. pentru bibliotecile mari 333 (498) «17» 29 (498) «17» (001). C. Z. pentru bibliotecile mici 333 (R) «17»; 9 (R) «17».

Întreprinderea Poligr. „Informaţia" Str. Brezoianu nr. 23 – 25 Bucureşti. Republica Socialistă România

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

LEI 41